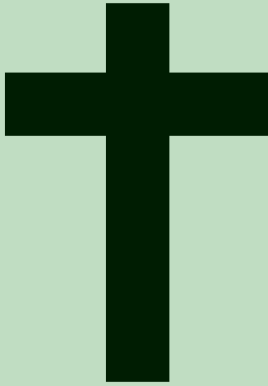

Tupanaariü Ore i Tóriü Cori ya Ngechuchu ya

Cristuchiga

New Testament in Ticuna (PEtca:Ticuna)

Tupanaarü Ore i Tóru Cori ya Ngechuchu ya Cristuchiga

New Testament in Ticuna (PE:tca:Ticuna)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ticuna

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ticuna

tca

Peru

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Ticuna

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

9d5dc22a-30be-5d26-85a9-76047f4c89e6

Contents

MATEU	1
MARCU	97
LUCA	153
CUAŨ	252
PURACŨGŨ	323
DUMACŨĂX	411
1 CORĪTIUCŨĂX	456
2 CORĪTIUCŨĂX	496
GÁRATAANECŨĂX	522
EPÉCHIUCŨĂX	538
PIRIPUCŨĂX	553
COROCHACŨĂX	563
1 TECHARÓNICACŨĂX	573
2 TECHARÓNICACŨĂX	581
1 TIMUTÉU	586
2 TIMUTÉU	598
TITU	606
FILEMŨŨ	611
EBRÉUGŨ	614
CHAŨTIÁGU	650
1 PEDRU	660
2 PEDRU	671
1 CUAŨ	679
2 CUAŨ	688
3 CUAŨ	690
YUDA	692
APOCARÍCHIU	696

ORE I MEXÜ GA MATEU ÜMATÜXÜ

*Ngechuchu ya Cristu natanüwa ngóxü ga duüxügüchiga
(Lc 3.23-38)*

¹ Ñaã nixĩ ga yema nuxcümáxügüxü ga duüxügü ga Ngechuchu ya Cristu natanüwa ngóxü. Rü yematanüwa rü Dabí nixĩ ga wüxi, rü Abráü nixĩ ga to.

² Rü Abráü rü Ichaánatü nixĩ.

Rü nüma ga Ichaá rü Acóbunatü nixĩ.

Rü nüma ga Acóbo rü Yudánatü rü naëneëgünatü nixĩ.

³ Rü Yudá rü Fárenatü rü Záranatü nixĩ. Rü Támara iyixĩ ga norü mamá.

Rü nüma ga Fáre rü Eróünatü nixĩ.

Rü nüma ga Eróü rü Aráünatü nixĩ.

⁴ Rü Aráü rü Aminadánatü nixĩ.

Rü nüma ga Aminadá rü Nachóünatü nixĩ.

Rü nüma ga Nachóü rü Charmóünatü nixĩ.

⁵ Rü Charmóü rü Boónatü nixĩ, rü Raá iyixĩ ga naë.

Rü nüma ga Boó rü Obénatü nixĩ, rü nae rü Rux iyixĩ.

Rü nüma ga Obé rü Ichaxínatü nixĩ.

⁶ Rü nüma ga Ichaxí rü ãëxgacü ga Dabínatü nixĩ.

Rü nüma ga ãëxgacü ga Dabí rü Charomóünatü nixĩ. Rü ngima ga Bechabé ga Uría namëxchirëx ixícü iyixĩ ga naë ga Charomóü.

⁷ Rü Charomóü rü Roboáünatü nixĩ.

Rü nüma ga Roboáü rü Abíanatü nixĩ.

Rü nüma ga Abía rü Achánatü nixĩ.

⁸ Rü Achá rü Yochapánatü nixĩ.

Rü Yochapá rü Yoráünatü nixĩ.

Rü nüma ga Yoráü rü Uchíanatü nixĩ.

⁹ Rü Uchía rü Yotáünatü nixĩ.

Rü Yotáü rü Acánatü nixĩ.

Rü nüma ga Acá rü Echequíánatü nixĩ.

¹⁰ Rü Echequía rü Manachénatü nixĩ.

Rü Manaché rü Amóünatü nixĩ.

Rü nüma ga Amóü rü Yochíanatü nixĩ.

¹¹ Rü Yochía rü Yeconíanatü rü naëneëgünatü nixĩ. Rü yexguma nixĩ ga Babiróniãcüãx ga churaragü Yudiügüxü íyauüxü rü Babiróniãñewa nagagüãxü.

¹² Rü yexguma Babiróniãwa Yudiügüxü nagagüguwena, rü Yeconía nane ga Charatíe nabu. Rü nüma ga Charatíe rü Chorobabénatü nixĩ

¹³ Rü Chorobabé rü Abiúnatü nixĩ.

Rü Abiú rü Eriaquíünatü nixĩ.

Rü nüma ga Eriaquíü rü Achónatü nixĩ.

- 14 Rū Achó rü Chadóxnatü nixĩ.
 Rū Chadóx rü Aquíúnatü nixĩ.
 Rū nüma ga Aquíu rü Eriúnatü nixĩ.
- 15 Rū Eriú rü Ereachánatü nixĩ.
 Rū Ereachá rü Matáúnatü nixĩ.
 Rū nüma ga Mataú rü Acóbunatü nixĩ.
- 16 Rū Acóbu rü Yúchenatü nixĩ. Rū nüma ga Yúche rü María ngíte nixĩ. Rū ngima ga María rü Ngechuchu ya Cristu naē iyixĩ. Rū guma Ngechuchuxũ nixĩ ga naxunetaxũ ga Tupana.
- 17 Rū yemaãcü Abráúwa inaxügü ga yema duúxügü rü 14 nixĩ ñuxmata Dabíwa nangu. Rū yemawena to ga 14 inaxügü ga Dabíwa rü ñuxmata Babiróniãcüãx ga churaragü Yudiügüxũ íyauúxguwa nangu. Rū yemawena to ga 14 inaxügü ga yexguma Yudiügüxũ ínayauúxguwena rü ñuxmata Cristu buxguwa nangu.

Ngechuchu ya Cristuarü buxchiga

(Lc 2.1-7)

- 18 Rū ñaãcü nixĩ ga yexguma nabuxgu ga Ngechuchu. Rū naē ga María rü marü Yúchemaã ixãtechaũ. Natürü naxüpa ga nügüna na nangugüxũ rü marü Tupanaãē i Üünexũärü Ìnũãxũ ixããcü.
- 19 Rū Yúche ga María ngítechaũ ixícü rü wüxi ga mecü nixĩ. Rū yemacèx tama nanangoxèèchaũ ga yema na naxããcüxũ ga María. Rū nagu narüxĩnü ga bexmamare ngĩxũ na ínatáxũ. 20 Rū yexguma yemagu ínaxĩnüyane, rü wüxi ga daxücüãx ga Tupanaärü orearü ngeruũ, rü nanegüwa naxcèx nangox rü namaã nidexa. Rū ñanagürü nüxũ: —Pa Yúche Pa Dabítanüxũx, ¡tãxũ i ngĩxũ cuxoxũ i María na ngĩmaã cuxãmaxũ! Erü Tupanaãē i Üünexũ ngĩxna Ìnũxügagu nixĩ i naxããcüxũ. 21 —Rü ngĩma tá ngĩxũ nangëxma ya wüxi ya ngine, rü cuma rü tá Ngechuchugu cunaxüéga. Rū ngëma naega rü ‘maxëeruxũ’ ñaxüchiga nixĩ, erü nüma tá norü pecadugüwa ínananguxüxëē i norü duúxügü —ñanagürü. 22 Rū guxüma ga yema orearü ngeruũ nüxũ ixuxũ rü nangupetü na yanguxüçèx ga Cori ga Tupanaärü ore ga nuxcümaúxũ ga norü orearü uruúwa nüxũ yaxuxũ ga ñaxũ:
- 23 “Rü tá tauemacü ngĩxũ inayarütaxu i ngëma nge i taguma yatüxũ cuèxcü. Rü tá nayatü. Rü Emanuē tá nixĩ i naega. Rü ngëma naega rü ‘Tupana tatanüwa nangu’, ñaxüchiga nixĩ”,
- ñanagürü. 24 Rū yexguma pewa nabèiãchigu ga Yúche, rü nanaxü ga yema Tupanaärü orearü ngeruũ ga daxücüãx namaã nüxũ ixuxũ. Rū Maríamaã naxãmèx. 25 Natürü taguma ngĩxünexũ nacüèx ñuxmata nabu ga guma ngĩne. Rū Ngechuchugu nanaxüéga.

2

Ngechuchuxŭ ínayadaugŭ ga yatŭgŭ ga nŭxŭ cuèxŭchigŭxŭ

¹ Rŭ Ngechuchu rŭ Yudéaanewa yexmane ga íāne ga Beréŭgu nabu ga yexguma Erode āēxgacŭ ixŭxgu ga yema nachiuānewa. Rŭ yexguma nixŭ ga íāne ga Yerucharéŭwa nangugŭxŭ ga űuxre ga yatŭgŭ ga nŭxŭ cuèxŭchigŭxŭ ga woramacuriwa ngúexŭ ga yaxŭwa ne íxŭ ga uèxcŭ ne ũxŭwa.

² Rŭ duŭxŭgŭna nacagŭe, rŭ űanagŭrŭgŭ: —¿Ngextá nixŭ i nangēxmaxŭ ya yima Yudiŭgŭarŭ āēxgacŭ ya ngexwacèx bucŭ? Toma rŭ yéama tochiuānewa nŭxŭ tadau ya norŭ woramacuri rŭ ngēmacèx núma taxŭ na nŭxŭ tayarŭcuèxŭŭgŭxŭcèx —űanagŭrŭgŭ.

³ Rŭ yexguma yemachigaxŭ nacuèxgu ga āēxgacŭ ga Erode rŭ poraācŭ naxoegaāē. Rŭ guxŭma ga duŭxŭgŭ ga Yerucharéŭcŭāxgŭ rŭ ta naxoegaāēgŭ.

⁴ Rŭ yexguma ga āēxgacŭ ga Erode rŭ naxcèx nangema ga guxŭma ga paigŭarŭ āēxgacŭgŭ rŭ ngúexēēruŭgŭ ga ore ga mugŭwa nguxēētaegŭxŭ. Rŭ nŭxna naca, rŭ űanagŭrŭ: —¿Ngexta nixŭ i nabuégaxŭ ya Cristu? —űanagŭrŭ.

⁵ Rŭ nŭmagŭ nanangāxŭgŭ, rŭ űanagŭrŭgŭ: —Nuā Yudéaanewa ngēxmane ya íāne ya Beréŭgu tá nixŭ i nabuxŭ. Yerŭ nuxcŭmaŭcŭ ga Tupanaārŭ orearŭ uruŭ rŭ nachiga nanaxŭmatŭ, rŭ űanagŭrŭ ga yema ore:

⁶ “Rŭ Beréŭ ya íāne ya Yudéaanewa ngēxmane, rŭ yima rŭ tama wŭxi ya ngexnerŭŭnemare ya íāne nixŭ, erŭ nagu tá nabu i ngēma āēxgacŭ i taxŭ i Cristu. Rŭ núma tá nŭxna nadau i guxŭma i Tupanaārŭ duŭxŭgŭ i Yudiŭgŭ”,

űanagŭrŭ. ⁷ Rŭ yexguma ga āēxgacŭ ga Erode rŭ bexma naxcèx naca ga yema yatŭgŭ ga nŭxŭ cuèxŭchigŭxŭ ga yaxŭwa ne íxŭ. Rŭ nŭxna naca ga tēxacŭ rŭ ngunexŭ na nangóxŭ ga noxri ga guma woramacuri.

⁸ Rŭ űuxŭchi ga Erode rŭ Beréŭwa nanamugŭ ga yema yatŭgŭ. Rŭ űanagŭrŭ nŭxŭ: —¡Rŭ ngema pexŭ rŭ meā naxcèx peyadèux i ngēma buxŭ. Rŭ ngēxguma nŭxŭ ipeyangauxgu rŭ chomaā nŭxŭ pixu na choma rŭ ta ngema chaxŭxŭcèx, na nŭxŭ chayarŭcuèxŭŭxŭcèx i ngēma buxŭ! —űanagŭrŭ.

⁹ Rŭ yexguma yema orexŭ naxŭnŭēguwena, rŭ inaxŭāchi ga yema yatŭgŭ. Rŭ guma woramacuri ga noxri nŭxŭ nadaugŭcŭ rŭ napēxegu nixŭchigŭ rŭ űuxmata guma bucŭ ga Ngechuchu íyexmaxŭētŭwa nangu. Rŭ yéma nayachaxŭāchi.

¹⁰ Rŭ yexguma guma woramacurixŭ nadaugŭgu ga yema yatŭgŭ, rŭ poraācŭ nataāēgŭ. ¹¹ Rŭ nagu nichocu ga guma í ga nawa nayexmane, rŭ yexma nŭxŭ nayangau ga guma bucŭ ngŭmaā ga naē ga María. Rŭ guma bucŭpegu nacaxāpŭxŭgŭ, rŭ nŭxŭ nicuèxŭŭgŭ. Rŭ űuxŭchi nayawāxna ga norŭ baŭxacŭgŭ, rŭ ōxchanana nanaxāmaregŭ ga uiru rŭ pumaragŭ ga yixichixŭ.

12 Rū yemawena, ga yexguma napeeyane ga yema yatügü, rü nanegüwa Tupana nayaxucuxëgü na tama Erodecèx na-woeguxücèx. Rū yemacèx to ga namagu nachiuñanecèx na-woegu.

Equituanewa nabuxmü

13 Rū yexguma marü íyaxixguwena ga yema yatügü rü wüxi ga daxücüâx ga Tupanaârü orearü ngeruü, rü nanegüwa Yúchecèx nangox, rü ñanagürü nüxü: —¡Nabèixâchi rü írüda! ¡Rü ínaxüxü namaã ya yima bucü rü naë rü Equituanewa naxü! ¡Rü ngema pengëxmagü ñuxmatáta choma cumaã nüxü chixu na ñuxgu tá cutaeguxü! Erü äëxgacü i Erode rü yima bucücèx tá nadau na yamáâxücèx —ñanagürü nüxü. 14 Rū yexguma ga Yúche rü nabèixâchi rü ínarüda. Rū yexgumatama chütacü namaã inaxüâchi ga guma bucü ga Ngechuchu rü naë. Rū Equituanewa naxü. 15 Rū Equituanewa nayexmagü ñuxmata nayux ga äëxgacü ga Erode. Rū yemaâcü nangupetü na yanguxücèx ga Tupanaârü ore ga nuxcümaücü ga norü orearü uruü nüxü ixuxü ga ñaxü:

“Naxcèx changema ya Chaune rü Equituanena
chanataeguxëë”,
ñaxü ga yema ore.

Erode nanamu na tüxü nadèixücèx ga buxegü

16 Rū yexguma äëxgacü ga Erode nüxü cuèxgu ga to ga namagu na nawoeguxü ga yema yatügü ga nüxü cuèxüchigüxü ga yaxüwa ne íxü, rü poraâcü nanu. Rū Beréüwa nanamugü ga norü churaragü na guxü ga yema naãnewa tüxü nadèixücèx ga guxâma ga guxema buxegü ga iyatüxe ga yexwacèx buexe rü ñuxmata taxre ga tauncü tüxü yexmagüxewa nangu. Yerü yema yatügü ga yaxüwa ne íxü rü marü nüxü nixugügü rü taxre ga tauncü nixü ga noxri na nangóxü ga guma woramacuri. 17 Rū yemaâcü ningu ga ore ga nuxcümaüxü ga Tupanaârü orearü uruü ga Yeremíã umatüxü ga ñaxü:

18 “Rü Ramáwa nüxü taxüñüë i wüxi i naga i poraâcü ngechaügaâcüma auxexü. Rū Raquera iyixü i ngíxâcügücèx poraâcü auxcü. Rū taxuacüma ngíxü tataãxëëëga, erü nayue i ngíxâcügü”,
ñanagürü ga yema ore. 19 Natürü yexguma marü nayuxguwena ga äëxgacü ga Erode, rü Equituanewa rü wüxi ga daxücüâx ga Tupanaârü orearü ngeruü rü nanegüwa Yúchecèx nangox. Rū ñanagürü nüxü: 20 —Pa Yúchex, írüda, rü pechiüñanecèx namaã pewoegu ya yima bucü ya Ngechuchu! Erü marü nayue i ngema duüxügü ya yima bucüxü imèxgüchaxüxü —ñanagürü. 21 Rū yexguma ga Yúche rü ínarüda rü nachiuñanecèx namaã nataegu

ga guma bucü rü naë. ²² Natürü yexguma Yúche nüxü cuáchigagu na Aqueránu ãëxgacüxü ingucuchixü nanatü ga Erodechicüü ga Yudéaanewa, rü namuü ga Yúche ga yéma na naxüxü. Yerü wüxi ga daxüçüãx ga Tupanaärü orearü ngeruü nanegüwa nanaxucuxê na tama yéma Yudéaanewa na naxüxüçèx. Rü yemacèx Gariréaanewa naxü. ²³ Rü yexguma Gariréaanewa nangugügu, rü îâne ga Nacharétuwa naxî, rü yexma naxâchiügü. Rü yemaâcü nangupetü na yanguxüçèx ga yema ore ga nuxcümaügüxü ga Tupanaärü orearü uruügü nüxü ixugüxü ga ñaxü:

“Ngechuchu ya Cristu rü Nacharétuçüãxmaã tá nanaxugü”, ñaxü.

3

Cuáü ga baiüxêëruü nüxü nixu ga Tupanaärü ore ga dauxchitawa ga ngextá taxúema íxãpataxüwa
(Mr 1.1-8; Lc 3.1-9, 15-17; Cu 1.19-28)

¹⁻² Rü yexguma Nacharétuwa nayexmagu ga Ngechuchu, rü Cuáü ga baiüxêëruü inanaxügü ga Tupanaärü orexü na yaxuxü ga Yudéaanewa ga dauxchitawa ngextá taxúema íxãpataxüwa. Rü duüxügümaã nüxü nixu rü ñanagürü: — ¡Nüxü perüxoe i pecüma i chixexü! Erü marü ningaica na perü ãëxgacü na yíixü ya Tupana — ñanagürü. ³ Rü guma Cuáü ga baiüxêëruüchiga nixî ga naxümatüãxü ga nuxcümaücü ga Tupanaärü orearü uruü ga Ichaxía ga yexguma ñaxgu:

“Rü dauxchitawa i ngextá taxúema íxãpataxüwa tá nangëxma i wüxi i duüxü i ngema tagaâcü ñaxü: ‘¡Pegü pemexêëx naxcèx ya Cori! ¡Rü naxcèx ipeyanawëxãchixêëx i perü maxü!’ ”

ñaxü. ⁴ Rü naxchiru ga Cuáü rü cameyutëxanaxcèx nixî, rü norü goyexü rü naxchëxmünaxcèx nixî. Rü beruremaã rü munümaã naxãwemü. ⁵ Rü yéma Cuáüxütawa inayarüxînüëgüxü ga duüxügü ga Yerucharëçüãx, rü duüxügü ga guxü ga Yudéaanewa ne íxü, rü duüxügü ga natü ga Yudáüärü ngaicamagu áchiügüxü. ⁶ Rü guxema duüxëgü ga nüxü ixugüexe ga tumaärü pecadugü, rü Cuáü rü tüxü ínabaiüxêë ga natü ga Yudáüwa. ⁷ Natürü yexguma Cuáü nüxü dëuxgu ga naxütawa na nangugüxü ga muxüma ga ãëxgacügü ga Parichéugü rü Chaduchéugü na ínabaiüxêëãxüçèx, rü Cuáü ñanagürü nüxü: — Pa Äxtapëarü Duüxügüx, çrü texé pemaã nüxü tixu na naxchaxwa pibuxmüxüçèx i ngëma Tupanaärü poxcu i äücümaxü i marü ingaicaxü? ⁸ — ¡Rü penaxwëxe na Tupana naxwëxexüácüma pemaxëxü na ngëmaâcü guxüma i duüxügü nüxü nadaugüxüçèx na aixcüma marü nüxü perüxoexü i ngëma

pecüma i chixexü! ⁹ —Erü Tupanapëxewa rü taxuwama name na pegü pixuxü na Abráütanüxü i Yudíugü pixíngüxü erü tama ngëmacèx nixí ya Tupana i duüxügüxü nayaxuxü. Rü pemaã nüxü chixu rü ngëxguma Tupana naxwèxegu, rü tama nüxü naguxcha na daa nutawa Abráütanüxü nanguxüxëëxü. ¹⁰ —Rü Tupanaärü yuema rü marü ímemare na nadaxüxücèx i ngëma nanetügü i tama mexü. Rü guxüma i nanetügü i chixearü õõxü rü tá nadaxü, rü ñuxüchi tá ínagu —ñanagürü. ¹¹ Rü ñanagürü ta ga Cuáü: —Choma rü aixcüma dexáwamare pexü íchabaiüxëë na togü i duüxügü nüxü cuáxücèx na aixcüma marü nüxü perüxoexü i pecüma i chixexü. Natürü choweama tá ínangu i to i Tupanaärü orearü uruü. Rü nüma tá pexütawa nanamu i Tupanaãë i üünexü na naporaexëëãxü i ngëma Tupanawe rüxíxü, rü nüma tá nanapoxcue i ngëma Tupanaxü oexü. Erü nüma rü poraãcü choxü narüyexera na ãëxgacü yíixü. Rü choma rü napëxewa rü taxuwama chame rü bai i norü chatuarü ngewaxüra chame. ¹² —Rü nüma rü marü ínamemare na ñoma i naãnewa yadexechiãxücèx i norü duüxügü ñoma wüxi i yatü trigu naätüna idexechixürüü. Rü ngëmaãcü tá nayadexechi i ngëma noxrü ixíngüxü na naxütawa nangëxmagüxücèx, natürü ngëma tama noxrü ixíngüxü rü tá ínagu nawa ya yima üxü ya taguma ixoxüne —ñanagürü ga Cuáü.

Ngechucharü baiechiga

(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

¹³ Rü yexguma nixí ga Gariréanewa ne naxüxü ga Ngechuchu. Rü Cuáüxütawa nanguxü ga Yudáü ga natüwa, na Cuáü ínabaixëëxücèx. ¹⁴ Rü noxri rü tama Ngechuchuxü ínabaixëëchaü ga Cuáü. Rü ñanagürü nüxü: —Choxü waxi nixí i namexü na ícubaixëëxü. ¿Rü ñuxãcü i cuma i chauxütawa cuxüxü na choma cuxü íchabaixëëxücèx? —ñanagürü. ¹⁵ Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Name nixí i choxü ícubaixëë i ñuxmax. Erü name nixí i tanaxü i guxüma i ngëma Tupana tüxü muxü —ñanagürü. Rü yexguma ga Cuáü rü: —Ngü —ñanagürü. ¹⁶ Rü yexguma marü Cuáü Ngechuchuxü íbaixëëguwena, rü dexáwa ínaxüãchigu ga Ngechuchu. Rü yexgumatama niwãxna ga daxüguxü ga naãne, rü Ngechuchu nüxü nadau ga Tupanaãë i Üünexü ga wüxi ga muxtucurüü na inagoxü rü nüxna na nanguxü. ¹⁷ Rü dauxüwa inanaxü ga wüxi ga naga ga ñaxü: —Daa nixí ya Chaune ya nüxü changechaüxüchicü, rü poraãcü namaã chataãëxüchicü —ñaxü.

Ngechuchuxü naxü ga Chataná
(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

¹ Rü yemawena rü Tupanaãẽ i Üünexü rü wüxi ga nachica ga ngextá taxúema Íxãpataxüwa Ngechuchuxü naga na yéma Chataná nüxü üxücèx. ² Rü taguma nachibü ga 40 ga ngunexü rü 40 ga chütaxü. Rü yemawena rü nataiya. ³ Rü yexguma ga ngoxo ga Chataná rü Ngechuchuxütawa nangu, na nüxü naxüxücèx. Rü ñanagürü nüxü: —Ega aixcüma Tupana Nane quixígu, ¡rü daa nutagüxü namu na pãuxü nanguxüxücèx! — ñanagürü ga Chataná. ⁴ Natürü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: —Tupanaãrü ore i ümatüxü rü ñanagürü:

“Tãütáma pãuxíca nanamaxèxèẽ i duüxügü, natürü guxüma i ore i Tupana nüxü ixuxü nixí i duüxügüxü maxèxèẽxü”,

ñanagürü. ⁵ Rü yexguma ga ngoxo ga Chataná rü guma ñãne ga üünene ga Yerucharéüwa nanaga. Rü tupauca ga taxünetapèxegu nanamunagü. ⁶ Rü ñanagürü nüxü: —Ega aixcüma Tupana Nane quixígu, ¡rü nuã cugü rütáe! Erü Tupanaãrü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Tupana tá nanamu i norü orearü ngeruügü i daxücüãx na cuxna nadaugüxücèx. Rü naxmèxmaã tá cuxü niyauxgü na tama tacü rü nutagu cunguxücèx”,

ñanagürü. ⁷ Rü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: —Rü Tupanaãrü ore i ümatüxü rü ñanagürü ta:

“¡Tama name i nüxü na cuxüxü ya Cori ya curü Tupana!”

ñanagürü. ⁸ Rü yexguma wenaxãrü ga ngoxo ga Chataná rü wüxi ga mëxpúne ga máxpüxüchinetapepxewa nanaga. Rü yéma Ngechuchuxü nanawèx ga guxüma ga nachiuñanegü na ñuxãcü yamexèchixü. ⁹ Rü Chataná rü ñanagürü nüxü: —Choma chi cuxna chanaxã i guxüma i ñãã cuxü chawéxü i ngèxguma chi chopèxegu cucaxãpüxügu rü choxü quicuèxüügu —ñanagürü. ¹⁰ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¡Choxna ixügachi, Pa Chataná! Erü Tupanaãrü ore i ümatüxü rü ñanagürü:

“¡Nüxü icuèxüü ya Cori ya curü Tupana, rü yimaãxüxícatama napuracü!”

ñanagürü. ¹¹ Rü yexguma ga ngoxo ga Chataná rü Ngechuchuna nixügachi. Rü Ngechuchuxütawa nangugü ga daxücüãx ga Tupanaãrü orearü ngeruügü. Rü Ngechuchuxü narüngüxèëgü rü nüxna nadaugü.

Ngechuchu rü inanaxügü ga norü puracü ga Gariréaanewa
(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)

¹² Rü yexguma Ngechuchu nüxü ñnügu ga na napoxcuxü ga Cuáü ga baiüxèëruü, rü Gariréaanewa naxü. ¹³ Natürü tama ñãne ga Nacharétugu narüxãüx, rü ñãne ga Capernáüwa

naxũ na yexma yaxãchiũxũcèx. Rũ guma ããne rũ naxtaxa ga Gariréacutüwa nayexma ga Chaburãũtanũxũ rũ Netarítanũxũ ga duũxũgũ ixãchiũgũxũwa. ¹⁴ Rũ yema nangupetü na yanguxũcèx ga ore ga nuxcũmaũcü ga Tupanaãrũ orearũ uruũ ga Ichaxía ümatũxũ ga ñaxũ:

15-16 “Rũ duũxũgũcèx tá nangox i wüxi i ngóonexẽẽruũ i Chaburãũãrũ naãnewa, rũ Netaríarũ naãnewa, rũ Yudaũãrũ tocutüwa rũ ngẽma nama i taxtücücutüwa nadaxũwa, rũ Gariréaanewa i ngextá duũxũgũ i tama Yudiũgũ ixĩgũxũ ixãchiũgũxũwa. Rũ ngẽmaãcü i ngẽma duũxũgũ ga noxri eãnexũwa yexmagũxũ, rũ tá nüxũ nadaugũ i wüxi i taxũ i ngóonexẽẽruũ. Rũ ngẽma duũxũgũ ga noxri yutüüwa yexmagũxũ rũ tá nüxũ nabaxi i ngẽma ngóonexẽẽruũ”,

ñanagürü ga yema Ichaxíaarũ ore. ¹⁷ Rũ yexgumaũcüü nixĩ ga inaxũgũãxũ ga Ngechuchu ga nüxũ na yaxuchigaxũ ga norü ore ga ñaxũ: —¡Nüxũ perüxoe i pecüma i chixexü! Erü marü ningaica na perü ãëxgacü na yĩxũ ya Tupana —ñaxũ.

Ngechuchu rũ naxcèx naca ga ãgũmücü ga pũchaetanũxũ
(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)

¹⁸ Rũ yexguma naxtaxa ga Gariréaanacügu yaxũxgu ga Ngechuchu, rũ yéma nüxũ nadau ga taxre ga yatü ga nügüeneëgũ ixĩgũxũ. Rũ wüxi rũ Chimáũ ga Pedrugü ãegaxũ nixĩ. Rũ to rũ Aũdrégu ãegaxũ nixĩ. Rũ nümagü rũ Ínapũchaegü, yerü woetama pũchaetanũxũ nixĩgü. ¹⁹ Rũ yexguma ga Ngechuchu rũ ñanagürü nüxũ: —¡Chowe perüxü! Rũ chorü puracüwa tá pexũ chamugü na chauxütawa penagagũxũcèx i duũxũgũ —ñanagürü. ²⁰ Rũ yexgumatama ga yema taxre, rũ yéma nanatèxgü ga norü pũchagü. Rũ Ngechuchuwe narüxĩ. ²¹ Rũ yéamaxüra naxũ ga Ngechuchu, rũ yéma nüxũ nadau ga to ga taxre ga nügüeneëgü. Rũ Acobu nixĩ ga wüxi, rũ Cuáũ nixĩ ga to. Rũ Zebedéu nanegü nixĩ ga nümagü. Rũ nanatümaã wüxi ga nguewa nayexmagü. Rũ yéma Ínanangáitagü ga norü pũchagü. Rũ Ngechuchu naxcèx naca. ²² Rũ yexgumatama yéma nguewa tüxũ natèxgü ga nanatü. Rũ Ngechuchuwe narüxĩ.

Ngechuchu nanangúexẽẽ ga muxũma ga duũxũgũ
(Lc 6.17-19)

²³ Rũ guxũ ga Gariréaanegu nixũgũchigü ga Ngechuchu. Rũ wüxichigü ga ããnewa, rũ duũxũgũãrũ ngutaquẽxepataũwa ninguxẽẽtaechigü. Rũ duũxũgũmaã nüxũ nixuchiga ga ore ga mexũ na ñuxãcü ãëxgacü yĩxũ ya Tupana. Rũ guxũma ga duũxũgü ga yema idaaweexũ rũ nanameẽxẽẽ ga woo nañuxraũxũ ga norü ñaawe nüxũ yexmaxũ, rũ naxcèx nitaanegü. ²⁴ Rũ Ngechuchuxũ nacuáchigagü ga guxũma ga

duũxũgũ ga Chíríaanecũãx. Rũ naxũtawã nanagagũ ga nagũxũraũxũ ga daxweanemaã idaaweexũ. Rũ yematanũwa nayexma ga duũxũgũ ga ngũanemaã idaaweexũ, rũ duũxũgũ ga porãcũ naxũnewã nangũxũ, rũ duũxũgũ ga ngoxo nawa yexmaxũ, rũ duũxũgũ ga óxwaãxgũxũ, rũ duũxũgũ ga nawãixãchigũxũ. Rũ Ngechuchu nanameẽxẽẽ ga guxũma ga yema. ²⁵ Rũ Ngechuchuwe narũxĩ ga muxũma ga duũxũgũ ga Gariréaanecũãx, rũ Decaporíchiuanecũãx rũ Yerucharéucũãx, rũ Yudéaanecũãx, rũ natũ ga Yudaũãrũ tocutũcũãx.

5

Ngechuchu rũ mèxpũnewã nũxũ nixu ga Tupanaãrũ ore

¹ Rũ yexguma Ngechuchu nũxũ dèuxgu ga yema muxũma ga duũxũgũ, rũ wũxi ga mèxpũnewã ínaxũãchi namaã ga norũ ngũexũgũ. Rũ yéma narũto, rũ norũ ngũexũgũ nũxũ ínachomaẽguãchi.

Yíxema taãẽgũxechiga
(Lc 6.20-23)

² Rũ inanaxũgũ ga Ngechuchu ga na nangũexẽẽãxũ, rũ ñanagũrũ: ³ —Tataãẽgũ ya yíxema nũxũ icuèxãchitanũxẽ i tũmaãrũ pecadu rũ nũxũ rũxoexe. Erũ tũmacèx nixĩ i ngema daxũguxũ i naane i Tupana ãẽxgacũ íxĩxũwa. ⁴ —Tataãẽgũ ya yíxema ngechaũgũxe, erũ Tupana tá tũxũ nataãẽxẽẽ. ⁵ —Tataãẽgũ ya yíxema tama tũgũ icuèxũxũgũxe, erũ tá tanayauxgũ i ñoma i naãne i Tupana tũmamaã ixunetaxũ. ⁶ —Tataãẽgũ ya yíxema porãcũ tũxũ nangũchaũxẽ na Tupanapẽxewa meã tamaxẽxũ, erũ Tupana tá tũxna nanaxã i ngẽma maxũ i mexũ i naxcèx tadaugũxũ. ⁷ —Tataãẽgũ ya yíxema togũ i duũxũgũ tũxũ ngechaũtũmũũgũxe, erũ tũmagũ rũ tá ta Tupanaãxũ tangechaũtũmũũgũ. ⁸ —Tataãẽgũ ya yíxema tama chixexũgu rũxĩnũxẽ i tũmaãewa, erũ yíxemagũ tá tixĩgũ ya Tupanaxũ daugũxe. ⁹ —Tataãẽgũ ya yíxema togũarũ chogũruũ ixĩgũxe, erũ Tupana rũ nanegũmaã tá tũxũ naxu. ¹⁰ —Tataãẽgũ ya yíxema togũ i duũxũgũ tũmachi aiexe naxcèx na Tupana naxwèxexũãcũma meã tamaxẽxũ. Erũ tũmacèx nixĩ i ngema daxũguxũ i naane i Tupana ãẽxgacũ íxĩxũwa. ¹¹ —Petaãẽgũ i pema ega duũxũgũ tacũ pemaã ixugũegu, rũ chixri pemaã namaxẽgu, rũ chaugagu doramaã porãcũ chixri pechiga yad exagũgu. ¹² —¡Rũ petaãẽgũama rũ tama pexoegaãẽgũ! Erũ daxũguxũ i naãnewã tá penayauxgũ i wũxi i perũ ãmare i mexèchixũ. Rũ ngẽma ñuxma pexũ ngupetũxũrũ nixĩ ga nũxũ nangupetũxũ ga nuxcũmaũgũxũ ga Tupanaãrũ orearũ uruũgũ, yerũ ga duũxũgũ rũ naxchi rũ ta naxaie.

Yucürarüü rü omürüü pixĩgü i ñoma i nañewa
(Mr 9.50; Lc 14.34-35)

¹³—Pema rü ñoma yucürarüü pixĩgü i ñoma i nañewa. Erü yima yucüra rü ñona na namexëëxürüü, rü ngëxgumarüü ta i pema rü ñoma i nañecüãx i duüxügüarü mexëëruü pixĩgü. Natürü ngëxguma chi nangeacagu ya yucüra, ¿rü tacüwa chi i namexü i ngëxgumax? Rü dücax, rü taxuwama name, rü ítanatëxmare, rü ngëma duüxügü nawa nangagü. ¹⁴—Pema rü ñoma i nañecüãxârü ngóonexëëruü pixĩgü. Rü wüxi ya ñãne ya wüxi ya mëxpúnewa ngëxmane, rü taxuacüma inicux. ¹⁵—Rü taxúema wüxi i omüwa tanangixichi na wüxi i caichãütüügu na tayaxücuchixüçèx. Natürü wüxi i omüwa tanangixichi na norü üchicaügu tanaxünagüxüçèx, na ngëma tüxü nabaxixüçèx ya guxãma ya yíxema yima íwa ngëxmagüxe. ¹⁶—Rü name nixí i duüxügüpëxewa na meã pemaxëxü. Erü ngëmaäcü i pema rü omügürüü tá pinaigü. Rü ngëmaäcü duüxügü tá nüxü nadaugü i ngëma mexü i pexüxü, rü tá nüxü nicuëxüügü ya Penatü ya daxüwa ngëxmacü.

Ngechuchu nanangüexëë ga mugüchiga

¹⁷—Tama name i nagu perüxĩnüë na núma chaxüxü na ichayanaxoxëëxüçèx i Tupanaârü mugü ga Moíché umatüxü, rü yema ore ga nuxcümaügüxü ga Tupanaârü orearü uruügu namaã nguxëëtaegüxü. Natürü núma chaxü na meã chayan-guxëëxüçèx i ngëma mugü, rü tama na ichayanaxoxëëxüçèx. ¹⁸—Rü aixcüma pemaã nüxü chixu, rü ñuxma na tama nangupetüxü i daxügüxü i naane rü ñoma i nañe rü taxucürüwa naxüchicüxü i ngëma mugü, rü bai i írarüwa ñuxmatáta yangu i guxüma i ngëma mugü nüxü nixuxü. ¹⁹—Rü ngëmacèx ya yíxema tama naga ñnüxë i ngëma mugü, rü woo i tacü i íraxü i ngëma nüxü yaxuxü rü duüxügüxü tangüexëëxgu na nümagü rü ta tama naga naxĩnüëxüçèx, rü yíxema rü tá guxüârü yexera wixweama tatèx i Tupana ãëxgacü íixüüwa. Natürü yíxema naga ñnüxë i Tupanaârü mugü rü duüxügüxü ngüexëëxë na tümagü rü ta naga taxĩnüëxüçèx, rü guxüpëxewa tá taxü i Tupana ãëxgacü íixüüwa. ²⁰—Rü pemaã nüxü chixu, rü ngëxguma tama Parichéugü rü ngüexëëruügü i ore i mugüwa nguxëëtaegüxüârü yexera meã pemaxëgu, rü tagutáma Tupana íngexmaxüwa pichocu.

Ngechuchu nanangüexëë na tama namexü na texé
tümaëneëmaã na nuxü
(Lc 12.57-59)

²¹—Pema rü marü nüxü pexĩnüë ga Moíchéarü ore ga nuxcümaügüxü ga duüxügümaã nüxü yaxuxü ga ñaxü:
“¡Tãxü i pemáëtagüxü! Erü texé yamáëtaxe rü tá tapoxcu”,

ñaxũ. ²² —Natürü choma rü pemaã nüxũ chixu rü texé ya tümaëneëmaã nuxê, rü tá tapoxcu. Rü texé ya tacü tümaëneëmaã ixugüxe, rü ãëxgacügüpëxewa tá tüxũ nagagü na tüxũ napoxcuxüçèx. Rü texé ya tümaëneëxũ ngoxo wogüxe, rü äücümaxüwa tangëxma, erü ngürüächi tá tapoxcu nagu ya yima üxü ya ngoxo nagu poxcuene. ²³⁻²⁴ —Rü ngëxguma tupaucawa Tupanana cunaxãxgu i curü dïëru, rü ngëma nüxna cucuëxächigu na tacüçèx cumaã nanuxũ i cueneë, ¡rü ngëxma tupaucagutama naxü i ngëma curü ämare i Tupanana cuxãxchaüxũ! ¡Rü cueneëxütawa naxü, rü namaã yamexëëxïra i ngëma cuxchi na naxaixũ! Rü ngëmawena rü marü name i tupaucacèx cutaegu na Tupanana cuyaxãmarexüçèx i curü dïëru. ²⁵ —Rü ngëxguma chi wüxie wüxi i ngetanüçèx cuxü íxuaxügu, rü ãëxgacüxütawa cuxü tagaxgu, rü name nixĩ i namawatama tüxũ curüngüxmüxëë na tama ãëxgacüpëxewa cuxü tagaxüçèx. Erü wüxicana na ãëxgacüxütawa cuxüçèx, rü ãëxgacü tá purichíagüna cuxü namu na cuxü napoxcuxüçèx. ²⁶ —Rü aixcüma cumaã nüxũ chixu rü täütáma ngëma poxcupataüwa ícunguxuchi ñuxmatáta ngïxũ cuxütanü i guxcü i ngëma dïëru i nüxũ ngïxũ cungetanüçü. Rü name nixĩ i paxa Tupanana peca na pexü nüxũ nangechaüxüçèx i perü pecadugü na tama pexü napoxcuxüçèx.

Ngechuchu namaã nangüexëëtae na tama namexü na wüxi i ngemaã chixexügu rüxnüxü

²⁷ —Pema marü nüxũ pexïnüë ga Tupanaãrü mu ga Moïché nuxcüma nüxũ ixuxü ga ñaxũ:

“¡Tama name i naĩ i ngemaã na icupexü!”

ñaxũ. ²⁸ —Natürü choma rü pemaã nüxũ chixu, rü yíxema texé ya wüxi i ngexü dawenüxê rü tüxũ nangüchaüxê na ngïmaã itapexü, rü Tupanapëxewa rü marü chixexü ngïmaã taxü i tümaãëwa. ²⁹ —Rü ngëxguma chi yima curü tügünexëtü pecadu cuxü üxëëgu rü ¡noxtacüma nayaxu rü yaxügu naña! Erü narümemaë nixĩ na yima cuxetüxícatama iyarütaxuxü na tama guxü i cuxune iyarütaxuxüçèx nagu ya yima üxü ya ngoxogü nagu poxcuene. ³⁰ —Rü ngëxguma chi yima curü tügünemëxë pecadu cuxü üxëëgu, rü name nixĩ i noxtacüma ícunadae rü yaxügu cuyaña. Erü narümemaë nixĩ na yima cuxmëxícatama iyarütaxuxü na tama guxü i cuxune iyarütaxuxüçèx nagu ya yima üxü ya ngoxogü nagu poxcuene. Rü ngëmaãcü ega woo pexü naguxchagu rü name nixĩ i nüxna pixígachi i guxüma i chixexü i nagu piyixchaüxü —ñanagürü.

Ngechuchu namaã nangüexëëtae na tama namexü na texé tümamëxü ítáxü

(Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)

³¹ Rū ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Moïché rü ũpa nüxŭ nixu rü yixema tümamèxŭ ítáxe, rü tanaxwèxe i ngĩxna tanaxã i wüxi i popera i nawa nüxŭ tixuxŭ na marü ngĩxŭ ítátáxŭ. ³² —Natürü choma rü pemaã nüxŭ chixu, rü ngëxguma wüxi ya yatü naxmèxŭ ítèxgu, rü chi tama naĩ ya yatümaã nangëãèxŭgagu yixĩgu, rü äücümaxŭwa ngĩxŭ tangëxmaxëë erü ngëmaãcü ngürüãchi pecadu ixü. Rü yixema ngĩmaã ämaxë i wüxi i nge i marü ngĩte ngĩxŭ ítèxcü, rü tüma rü ta pecadu taxü.

Ngechuchu namaã nangüexëëtae ga unetachiga

³³ Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Pema rü marü nüxŭ pexĩnüë ga Moïchéarü ore ga nuxcümaügüxŭ ga duüxügümaã nüxŭ yaxuxŭ ga ñaxŭ:

“Ngëxguma Tupanaëgagu texémaã tacücèx icuxunetagu, rü name nixĩ i cuyanguxëë i ngëma curü uneta”,

ñaxŭ. ³⁴ —Natürü choma rü pemaã nüxŭ chixu rü tama name i texéëgagu rü ëxna tacüëgagu wüxi i duüxümaã ipexuneta. Rü tama name i daxüguxŭ i naãneëgagu ipexuneta, erü ngëma narüto ya Tupana. ³⁵ —Rü tama name i ñoma i naãneëgagu ipexuneta, erü Tupanaärü cuaixcutüchica nixĩ. Rü tama name i Yerucharëëgagu ipexuneta, erü Tupana ya guxüärü äëxgacüarü ñãne nixĩ. ³⁶ —Rü tama name i cugüëgagu icuxuneta, erü woo wüxitama i cuyae rü taxucürüwa cunaxüchicüü na nachóxüçèx rü ëxna nawaxüxüçèx. ³⁷ —Rü ngëmacèx rü ngëxguma icuxunetagu rü narümemaë nixĩ i: —Ngü, tá chanaxü —ñaperügü, rü ëxna: —Tãütãma chanaxü —ñaperügü. Erü guxüma i to i ore i namaã icuxunetaxŭ, rü ngoxo i Chatanáwa ne üxŭ nixĩ.

Ngechuchu namaã nangüexëëtae na ñuxãcü namexŭ na namaã ichopetüxŭ i ngëma duüxügü i chixri tamaã maxëxŭ

³⁸ Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Pema rü marü nüxŭ pexĩnüë ga Tupanaärü mu ga Moïché nuxcüma nüxŭ ixuxŭ ga ñaxŭ:

“Ngëxguma texé wüxi i duüxüxŭ icháixetüxëëgu, rü tümaxëtümaãtama tayangutanüxëë. Rü texé wüxi i duüxüxŭ ibüepütagu, rü tümapütamaãtama tayangutanüxëë”,

ñaxŭ. ³⁹ —Natürü choma rü pemaã nüxŭ chixu rü tama name i pegütama ípepoxŭ nüxna i duüxŭ i chixecümaxŭ. Rü ngëxguma texé cuxŭ pechiwegu, rü marü name i curü tochiwe rü ta icunaxã na ngëma rü ta cuxŭ tapechiwexüçèx rü tama name na cuxütanüxŭ. ⁴⁰ —Rü ngëxguma texé cuxŭ íyaxuaxügu rü cuxna tayapuchaxügu i curü daxü, rü name nixĩ i curü gáuxŭchiru rü ta noxtacüma tüxna cunaxã. ⁴¹ —Rü ngëxguma texé cuxŭ müxgu na wüxi i kilómetrugu tacü tüxŭ quingexüçèx, rü name

nixĩ i taxre i kilómetrugu tũxũ cuyange. ⁴²—Rũ ngẽxguma texé curũ ngẽmaxũcèx cuxna caxgu, rũ name nixĩ i tũxna cunaxã. Rũ tama name na namaã cuxaũxũ i curũ ngẽmaxũgũ ega texé paxaãchi cuxna naxcèx caxgu.

Name nixĩ i nũxũ tangechaũ i ngema tamaã rũ uwanũgũxũ

⁴³ Rũ ñanagürũ ta ga Ngechuchu: —Pema rũ marũ nũxũ pexĩnũe ga Tupanaãrũ mu ga Moĩché nuxcũma nũxũ ixuxũ ga ñaxũ:

“¡Nũxũ nangechaũ i cumücũ, rũ naxchi naxai i curũ uwanũ!” ñaxũ. ⁴⁴—Natürũ i choma rũ pemaã nũxũ chixu rũ: —¡Nũxũ pengechaũ i perũ uwanũgũ! ¡Rũ naxcèx peyumũxẽ i ngẽma duũxũgũ i chixexũmaa pewe ingexũtanũxũ! ⁴⁵—Rũ ngẽxguma ngẽmaãcũ pemaxẽgu rũ aixcũma Penatũ ya daxũgucũ nanegũ tá pixĩgũ. Erũ nũma rũ inanabáixẽe ya üèxcũ naxcèx i mexũ i duũxũgũ rũ chixexũ i duũxũgũ. Rũ nanapuxẽe naxcèx i duũxũgũ i meã maxẽxũ rũ duũxũgũ i chixri maxẽxũ. ⁴⁶—Rũ ngẽxguma chi ngẽma duũxũgũ i pexũ ngechaũgũxũxũĩcatama pengechaũgũgu, ¿rũ tacũ rũ ãmare tá Tupanaxũtawa peyauxgũ naxcèx i ngẽma? Erũ ngẽma yatũgũ i Dumaãrũ ãẽxgacũcèx dĩeru ngĩxũ idee-tanũxũwa puracũexũ rũ ngẽxgumarũũ nanaxũgũ. ⁴⁷—Rũ ngẽxguma chi peeneẽgũxũĩcatama perũmoxẽgu, rũ guxũ i duũxũgürũtama pixĩgũ. Erũ woo ngẽma duũxũgũ i tama Tupanaxũ cuèxgũxũ, rũ ngẽxgumarũũtama nanaxũgũ. ⁴⁸—Rũ ngẽmacèx penaxwae na aixcũma namexũ i perũ maxũ naxrũxũ ya Penatũ ya Tupana ya aixcũma mearũ maxũãcũ.

6

Ngechuchu rũ norũ ngũetanũxũxũ nangúexẽe na ñuxãcũ mexũ naxũgũxũ

¹ Rũ ngẽxguma tacũ rũ mexũ pexũxchaũgu, rũ name nixĩ i pexuãe na tama duũxũgũpẽxewa penaxũxũ i ngẽma na duũxũgũ pexũ daxũcèx rũ pexũ yacuèxũũgũxũcèx. Erũ ngẽxguma duũxũgũ pexũ icuèxũũgũxũcèx mexũ pexũxgu, rũ Penatũ ya daxũgucũ rũ tãũtãma ãmare pexna naxã. ²—Rũ ngẽmacèx ngẽxguma texéxũ curũngũxẽechaũgu, rũ name nixĩ i tama poraãcũ nũxũ quixuchiga i ngẽma. Rũ tama name i ngẽma duũxũgũ i togũpẽxewa meã maxẽnetaxũrũũ na quiĩxũ. Erũ nũmagũ rũ norũ me nixĩ i ngutaquẽxepataũgũwa rũ ítamũgũwa nũxũ nixuchiga ega tacũ rũ mexũ naxũgũgu. Rũ ngẽmaãcũ nanaxũgũ na togũ meã nachiga idexagũxũcèx. Natürũ choma rũ aixcũma pemaã nũxũ chixu rũ ngẽma na duũxũgũ nũxũ icuèxũũgũxũ nixĩ i norũ ãmare, rũ tãũtãma nanayauxgũ i to i ãmare i Tupanaxũtawa. ³⁻⁴—Natürũ i cuma rũ ngẽxguma tacũ tũxna cuxãxgu ya yĩxema ngearũ

ngēmamaxũãxgũxe, rü name nixĩ i taxúema cuxũ dauãcũma na cunaxũxũ i ngẽma. Rü woo cumücũxũchi rü tama name i nüxũ na nacuáxũ i ngẽma. Rü Cunatũ ya daxũgucũ ya nüxũ daucũ i ngẽma cuxicatama cuxũxũ, rü tá cuxna nanaxã i curũ ãmare.

Ngechuchu nanangúexẽ ga yumüxẽchiga
(Lc 11.2-4)

⁵ —Rü ngẽxguma peyumüxẽgũgu, rü tama name i ngẽma duũxũgũ i togüpẽxewa meã maxẽnetaxũrũũ pixĩgũ. Erũ nümagũ rü ngẽxguma nayumüxẽgũgu, rü norũ me nixĩ na chiãcũ nayumüxẽgũxũ i ngutaquẽxepataũgũwa rü ítamũgũwa na duũxũgũ nüxũ na daugũxũcèx. Rü aixcũma pemaã nüxũ chixu rü ngẽma na duũxũgũ nüxũ daugũxũxĩcatama nixĩ i norũ ãmare. ⁶ —Natürũ ngẽxguma cuyumüxẽgu, rü name nixĩ i curũ ucapugu cuxũcu, rü cunawãxta i curũ ããx, rü ngẽma cuyumüxẽ namaã ya Cunatũ ya bexma cumaãxĩcatama ngẽma ngẽxmacũ. Rü ngẽxguma ya yima Cunatũ ya Tupana ya nüxũ daucũ i ngẽma cúãcũ cuxũxũ, rü nüma tá cuxna nanaxã i curũ ãmare. ⁷ —Rü tama name i natũcèxma cunamèxẽẽ i curũ yumüxẽ naxrũũ i ngẽma duũxũgũ i tama Tupanaxũ cuèxgũxũ. Erũ nümagũ rü nagu narũxĩnũẽ rü ngẽma na namèxẽẽgũãxũcèx i norũ yumüxẽ rü Tupana tá nüxũ naxĩnũ. ⁸ —Rü tama name i ngẽma duũxũgũrũũ pixĩgũ, erũ woo tauta naxcèx ípecaxgu rü Penatũ ya Tupana rü marũ nüxũ nacuèx na tacũ pexũ taxuxũ. ⁹ —Rü ngẽmacèx rü ñaãcũ tá peyumüxẽgũ i pemãx:

“Pa Tonatũ ya Daxũgucũx, rü aixcũma üü necũ quixĩ i cumax.

¹⁰ ¡Rü núma naxũ na torũ ãẽxgacũ quĩxũcèx! Rü tanaxwèxe i curũ ngúchaũ na naxũgũxũ i duũxũgũ i ñoma i naãnewa ngẽxgumarũũ i daxũguxũ i naãnewa na curũ ngúchaũ ínaxũgũxũrũũ. ¹¹ ¡Rü toxna naxã i torũ õna i ñoma i ngunexũcèx ixĩxũ! ¹² ¡Rü toxũ nüxũ nangechaũ i torũ chixexũ i taxũxũ ngẽxgumarũũ i toma rü tũxũ nüxũ na tangechaũxũrũũ ya yixema chixexũ tomaã ügũxe! ¹³ ¡Tãxũ i tacũ rü chixexũpẽxewa toxũ cuwogũxũ na tama nagu tayixũcèx! Natürũ tanaxwèxe i toxna cudau na tama ngẽma chixexũ taxũgũxũcèx. Erũ cuma rü guxũguma guxũãrũ ãẽxgacũ quixĩ rü cuporaxũchi rü cumexẽchi. Rü ngẽmaãcũ yĩ”.

¹⁴ —Rü ngẽxguma pema nüxũ nüxũ pengechaũgu i ngẽma duũxũgũ i chixexũ pemaã ügũxũ, rü Penatũ ya daxũgucũ rü tá ta pexũ nüxũ nangechaũ i perũ pecadugũ. ¹⁵ —Natürũ ngẽxguma tama nüxũ nüxũ pengechaũgu i ngẽma duũxũgũ i chixexũ pemaã ügũxũ, rü Penatũ ya daxũgucũ rü tá ta tãütama pexũ nüxũ nangechaũ i perũ pecadugũ.

Ngechuchu nanangúexẽ ga aurechiga

16 —Rü ngëxguma tama pechibüeäcüma peyumüxëgügu rü tama name i pegü pengechaüchíwexëë naxrüü i ngëma duüxügü i togüpëxewa meã maxënetaxü. Erü nümagü rü ngëmaäcü nanaxügü na togü nüxü na daugüxüçëx i ngëma na Tupanacëx naxaureexü. Rü aixcüma pemaã nüxü chixu rü ngëma na duüxügü nüxü daugüxüxícatama nixí i norü ämare. 17 —Natürü ngëxguma cuma rü tama cuchibüäcüma cuyumüxëgu rü name nixí i meã cugü cuyauxchiwe rü meã cugü curüxíxëëru. 18 —Rü ngëmaäcü i togü i duüxügü rü täxütáma nüxü nacuëxgü na tama cuchibüäcüma cuyumüxëxü. Rü Cunatü ya bexma cumaã ngëma ngëxmacüxícatátama cuxü nadau, rü tá cuxna nanaxã i curü ämare naxcëx i ngëma cuxüxü.

Ñuxäcü tüxü nangëxma i tórü meruügu i daxüguxü i naãnewa
(Lc 12.33-34)

19 —Rü tama name i pegüçëx penanutaquëxe i muxüma i perü meruügu i ñoma i naãnewa. Erü ñoma i naãnewa rü paxama nagux i perü ngëmaxügu, rü naweane rü paxama nanachixexëë, rü ngítèëxgüxü rü naxcëx nangíxgü. 20 —Rü narümemaë nixí i penamuxëë i perü meruü i daxüguxü i naãnewa. Erü ngëma rü täxütáma nagux, rü naweane rü täxütáma nanachixexëë, rü ngítèëxgüxü rü täxütáma ngexma nachocu na naxcëx nangíxgüxüçëx. 21 —Erü ngextá íangëxmaxüwa i perü ngëmaxügu, rü ngëxma nixí i perüxíñüëxü.

Taxüneärü omüchiga
(Lc 11.34-36)

22 —Cuxetügü rü ñoma wüxi i omürüü nixí i cuxunecëx. Rü ngëxguma ngëma Tupana cuxü naxwëxexüçëx cudëuxgu, rü guxüma i curü maxü rü name. 23 —Natürü ngëxguma ñoma i naãneärü ngúchaüçëx cudëuxgu, rü guxüma i curü maxü rü chixexüwa nangëxma. Rü aixcüma nataxuma i ëänexü i ngëmaärü yexera ixíxü i Tupanapëxewa.

¿Texécëx tá cumaxü, Tupanacëx rü ëxna dïërucëx?
(Lc 16.13)

24 —Taxucürüwa wüxi i duüxü rü nataxrearü coriãx. Erü wüxi i norü corichi rü tá naxai, rü ngëma to rü tá nüxü nangechaü. Rü ëxna wüxicëx rü tá meã napuracü, rü ngëma to rü tá nüxü naxo. Rü taxucürüwa Tupanacëx pemaxë, ega perü dïërugama perüxíñüëgu.

Tupana rü naxäcügüna nadau
(Lc 12.22-31)

25 —Rü ngëmacëx pemaã nüxü chixu rü: ¡Tãxü i pexoe-gaãëgüxü naxcëx na tacü tá pengöxgüxü rü tacü tá pixaxgüxü,

rü *ƚacümaã tá na pexãxchirugüxü!* Erü perü maxü rü ñnaãrü yexera nixi, rü pexene rü naxchiruarü yexera nixi. ²⁶ — *¡Dücèx penangugü i werigü i tama toegüchiréxü, rü tama nanetüarü o ibuxgüxü, rü ngepatagüxü na ngexta namaã nanguxügüxücèx i norü ñna! Natürü Penatü ya daxügücü rü nanaxüwemü. Rü pema rü Tupanacèx rü guxüma i werigüarü yexera pixigü.* ²⁷ —*Rü taxuwama name na ƚacücèx pexoe-gaãégüxü. Erü taxucürüwa ya wüxie i pema rü wüxi i oragu rü ipenamèxãchixëë i perü maxü ega woo poraãcü naxcèx pexoe-gaãégügu.* ²⁸ —*¿Rü tüxcüü pexoegaãégü naxcèx i pexchiru? ¡Dücèx penangugü i ngëma putüragü i ngextámare yaexü i tama puracüexü, rü tama nügü üxchirugüxü!* ²⁹ —*Natürü pemaã nüxü chixu rü woo guma ãëxgacü ga Charumóu ga na namexëchixü ga naxchiru, rü taguma wüxi ga putürachacurüü namexëchi.* ³⁰ —*Rü ngëxguma Tupana ngëmaãcü nangèxãëgu i ngëma putüragü i ñuxma ngëxmagüxü natürü moxü rü marü taxuxü, rü yexera tá pexna nadau i pemax, Pa Yatügü i Tama Aixcüma Meã Yaxögüxü.* ³¹ —*Rü ngëmacèx tama name i pexoegaãégü rü ñaperügügü: —¿ƚacü tá tangöxgü? rü éxna —¿ƚacü tá tixaxgü? rü éxna —¿ƚacümaã tá taxãxchirugü? —ñaperügügü.* ³² —*Erü ñoma i naãnecüãx i duüxügü rü naxcèx nadaugü i guxüma i ngëma pemaã nüxü chixuxü. Natürü pema rü pexü nangëxma ya Penatü ya daxügücü ya nüëchama nüxü cuácü i pexü na nataxuxü i guxüma i ngëma.* ³³ —*Natürü narümemaë nixi i Tupanacèxira pedaugü na ngëma nüma pexü nanaxwëxëxüira pexügüxücèx. Rü naetü tá pexna nanaxã i guxüma i ƚacü i pexü taxuxü.* ³⁴ —*¡Tãxü i naxcèx pexoegaãégüxü i ngëma moxü tá üpetüxü! Erü ngëma moxüarü ngunexü rü tá nüxü nangëxma i guxchaxügü i namaã ínanguxü. Erü wüxichigü i ngunexü rü nüxü nangëxma i noxrütama guxchaxügü, rü ngëmacèx tama name i moxüarü guxchaxügücèx pexoegaãégü i ñuxmax —ñanagürü.*

7

Tama name i toguexü tixu

(Lc 6.37-38, 41-42)

¹ Rü Ngechuchu rü ñanagürü ta: —*¡Rü taxü i togüxü pixuxü! Rü ngëxguma ya Tupana rü tãxütáma pexü nixu na pechixexü.* ² —*Erü ngëxgumarüü na togüxü pixuxü rü Tupana rü tá pexü nixu na pechixexü. Rü ngema na togüxü pepoxcuexü, rü ngemaãcü tátama nixi ya Tupana i pexü napoxcuexü.* ³ —*¿Rü tüxcüü i nüxü cudawenüxü i ngëma cueneëärü üxaxetüxü i íraxü, ega chi tama naxcèx cuxoegaãëgu i ngëma cuxetüwatama ngëxmaxü i naïpüta i taxü?* ⁴ —*Rü ngëxguma cuxetüwatama*

nangẽxmagu i wüxi i naĩpüta i taxũ ¿rũ ñuxãcü i cueneẽxũ cuchixewexũ, rü ñãcuxũ nüxũ:

“¡Pa Chaueneẽx, cuxũ chanayauxchaũ i ngẽma curü üxaxetüxũ!” —ñãcuxũ? ⁵ —Pa Duũxũ i Meã Maxnetaxũx, rü name nixĩ i cunayauxira i ngẽma naĩpüta i cuxetüwatama ngẽxmaxũ, rü ngẽmaãcü tá mea nüxũ cudau na cunayaxuxüçèx i ngẽma cueneẽrũ üxaxetüxũ. [Rü ngẽmacèx name nixĩ i cuxira nüxũ curüxo i ngẽma chixexũ i taxũ i cumatama cuxüxũ, rü ngẽxguma tá cume na nüxũ curüngüxẽxüçèx i cueneẽ na nüxũ naxoxüçèx i ngẽma chixexũ i íraxũ i naxüxũ.] ⁶—Rü tama name i Tupanaãrũ ore i üünexümaã penachixewe i ngẽma duũxüğü i chixecümagüxũ i tama yaxögüchaũxũ, erü ngürüãchi ngẽmacèx tá pexũ nimèxgü. Rü ngẽxgumarüũ tama name i Tupanaãrũ oremaã penachixewe i ngẽma duũxüğü i tama nüxũ cuèxgüchaũxũ, erü tá ínanatèxgü.

Name nixĩ i tórü yumüxẽwa Tupanana naxcèx taca rü naxcèx tadaugü rü ñãxwa: Tu tu tu, ñatarüğügü
(Lc 6.31, 11.9-13)

⁷—¡Tupanana naxcèx peca! rü nüma tá pexna nanaxã. ¡Rü Tupanaxütagu naxcèx pedau! rü tá nüxũ ipeyangau. ¡Rü norü ñãxwa: Tu tu tu, ñapegü! rü tá pexcèx nayawãxna. ⁸—Erü guxãma ya yíxema naxcèx íçaxe, rü tanayaxu. Rü guxãma ya naxcèx dauxe, rü nüxũ itayangau. Rü guxãma ya yíxema ñãxwa: Tu tu tu, ñagüxe, rü tá tümacèx niwãxna. ⁹—Rü dücax i pemax, rü ngẽxguma chi wüxi i pexacü pãüçèx ícaxgu, rü ¿ñuxãcü chi wüxi ya nuta nüxna pexãxü? ¹⁰—Rü ngẽxguma chi choxnicèx pexna nacaxgu rü ¿ñuxãcü chi i äxtape nüxna pexãxü? ¹¹—Rü pema na pichixecümachiréxũ rü nüxũ pecuèx na mexũ i ãmare pexacüğüna pexãxũ. Natürü Penatü ya daxügcü rü ngẽma pema pexacüğüna pexãxüãrũ yexera tá tüxna naxã ya yíxema naxütawa naxcèx íçaxe. ¹²—Rü pemaã nüxũ chixu, rü ngẽma pema penaxwèxexũ i togü pemaã na naxüxũ, rü name nixĩ i pema rü ta ngẽmaãcütama namaã penaxü. Erü ngẽmaãcü tüxũ namu i Tupanaãrũ ore ga Moíché ümatüxũ rü yema ore ga nuxcümaüğüxũ ga Tupanaãrũ orearü uruüğü ümatüxũ.

Ñãx i íraxüchiga
(Lc 13.24)

¹³—Name nixĩ i ngẽma ñãx i íraxüwaama pichocu. Erü ngẽma ñãx i yuwa tüxü gaxũ rü ngẽma nama i yuwa daxü rü nata. Rü muxüchixüma i duũxüğü nagu naxĩ. ¹⁴—Natürü ngẽma nama i maxüwa nadaxü rü ngẽma ñãx i maxüçèx nawa ixücuxũ rü naxíra. Rü noxretama nixĩ i duũxüğü i nüxũ iyangaugüxũ.

Wüxi i nanetü rü norü owa nixĩ i nüxũ icuáxũ
(Lc 6.43-44)

15 —Rü naxcèx pexuãègü i ngëma doratèèxgüxũ i nügü ixugünetaxũ na Tupanaãrü orearü uruügü yixĩgüxũ. Erü nümagü rü petanüwa nangugü, rü nügü mexũ i duüxügüneta nixĩgüxëë. Natürü naãëwa rü poraãcü chixexügu narüxĩnüë. 16 —Rü pema rü nacümawa tá nüxũ pecuèx i ngëma duüxügü, ngëxgumarüü i wüxichigü i nanetügü rü norü owa na nüxũ icuáxürüü ngoxi name rü ëxna tama. Rü wüxi i torawa rü taxucürüwama ubagü tayaxu. Rü wüxi i chuchuxüwa rü taxucürüwama orix i igu tayaxu. 17 —Erü guxüma i nanetü i mexũ rü name i norü o. Rü guxüma i nanetü i chixexü rü nachixe i norü o. 18 —Rü wüxi i nanetü i mexũ rü taxucürüwama nachixe i norü o. Rü wüxi i nanetü i chixexü rü taxucürüwama name i norü o. 19 —Rü guxüma i nanetü i tama mexũ i norü o rü tayadaxüchi, rü ñuxüchi tayagu. 20 —Rü ngëxgumarüü nacümawa tá nüxũ pecuèx i ngëma duüxügü i Tupanaãrü orearü uruügüneta ixĩgüxũ.

Tãütáma guxüma i duüxügü nichocu i ngextá Tupana
ãëxgacü íxixüwa
(Lc 13.25-27)

21 —Rü tama guxüma i duüxügü i nügü ixugüxũ na chorü duüxügü yixĩgüxũ rü tá nichocu i ngextá Tupana ãëxgacü íxixüwa. Natürü yíxema aixcüma Chaunatü ya daxügücüga ñnüëxëĩcatátama tixĩ ya ngëma ichocuxe. 22 —Rü ngëxguma ngëma ngunexũ i naãneãrü guxwa nanguxgu, rü muxüma i duüxügü rü choxü tá ñanagürügü: —Pa Corix, toma rü togü i duüxügümaã nüxũ tixu i curü ore, rü cuégagu ítanawoxũ i ngoxogü, rü cuégagu tanaxü i muxüma i mexũ i taxũ i Tupanaãrü poramaã taxüxũ —ñanagürügü tá choxü. 23 —Natürü ngëxguma rü tá ñacharügü nüxũ: —Taguma chorü duüxügü pixĩgü. ¡Rü choxna pixĩgachi i pema i chixexü ügüe! —ñacharügü tá.

Yatü i Cristuga ñnüxũ rü yatü i tama Cristuga ñnüxüchiga
(Mr 1.22, Lc 6.47-49)

24 —Rü ngëmacèx ya yíxema choxü ñnüxë rü naxüxe i ngëma choma tüxũ chamuxũ, rü wüxi ga yatü ga meã naãëxũ cuácü ga nuta ga tacüétügu üpatacürüü tixĩ. 25 —Rü pucü ga tacü ínangu, rü narümèx ga taxtü, rü nixüüchi ga wüxi ga tacü ga buanecü rü guma Ìgu nanguema. Natürü guma Ì rü tama niwèxtaũ yerü wüxi ga nutaétügu naxü. 26 —Natürü yíxema choxü ñnüxë rü tama naxüxe i ngëma choma tüxũ chamuxũ, rü wüxi ga yatü ga tama naãëxũ cuácü ga naxnücügumare üpatacürüü tixĩ. 27 —Rü pucü ga tacü ínangu, rü narümèx ga taxtü, rü wüxi ga tacü ga buanecü

nixũchi rü nagu nanguema ga guma ĩ. Rü niwèxtaũ, rü yexma nayarũxo ga guxũma —ñanagürü ga Ngechuchu. ²⁸ Rü yexguma yagüegagu ga Ngechuchu ga na yadexaxũ, rü ga duũxũgü rü nabèixächiãëgü namaã ga norü nguxëëtae. ²⁹ Yerü nüma rü Tupanaãrü poramaã nanangüexëë, rü tama yema ngüexëëruũgü ga ore ga mugüwa nguxëëtaegüxũrũ nixĩ.

8

Ngechuchu rü wüxi ga rüchaxünexüçèx nayataanexëë
(Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)

¹ Rü yexguma guma mëxpúnewa yanaxüegu ga Ngechuchu, rü muxũma ga duũxũgü nawe narüxĩ. ² Rü Ngechuchucèx nixũ ga wüxi ga yatü ga chaxünemaã idaawecü. Rü Ngechuchupëxegu nayacaxãpüxü, rü ñanagürü nüxũ: —Pa Corix, ngëxguma chi cuma cunaxwèxegu, rü chi cuxũ natauxcha na choxũ curümexëëxũ —ñanagürü. ³ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nüxũ ningögü, rü ñanagürü nüxũ: —Ngü, chanaxwèxe. ¡Rüme! —ñanagürü. Rü yexguma yema ñaxgu ga Ngechuchu, rü naxcèx nitaane ga guma yatü ga na nachaxüneãxũ. ⁴ Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ: —¡Düçèx, taxuemaã tá nüxũ quixu! ¡Natürü ngema paixütawa naxü, rü cugü iyawëx! ¡Rü nüxna naxã i ngëma ãmare ga Moïché tüxũ muxü na duũxũgü nüxũ cuáxüçèx na curümexü! —ñanagürü.

Ngechuchu rü Dumacũãx ga churaragüarü ãëxgacüarü duũxũxü narümexëë
(Lc 7.1-10)

⁵⁻⁶ Rü Capernáüwa naxü ga Ngechuchu. Rü yexguma yéma nanguxgu, rü wüxi ga churaragüarü ãëxgacü ga capitáũ ga Dumacũãx rü Ngechuchucèx nixũ. Rü Ngechuchuxũ nacèxü, rü ñanagürü: —Pa Corix, chorü duũxü rü nanawãixächi. Rü ngürücarewa nangëxma i chopatawa, rü poraãcüxüchima ngúxü ninge —ñanagürü. ⁷ Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ: —Marü tá ngema chaxü na naxcèx chayataanexëëxüçèx —ñanagürü. ⁸ Natürü nüma ga capitáũ nanangãxũ, rü ñanagürü: —Pa Corix, choma rü taxuwama chame na chopatagu na cuxücuxüçèx. Rü chanaxwèxe i curü orewaxicatama nüxũ quixu, rü tá naxcèx nitaane i chorü duũxü. ⁹ —Erü choma rü ta rü chorü ãëxgacümëxëwa changëxma. Rü choxmëxwa nangëxmagü ta i ñuxre i churaragü. Rü ngëxguma chanamuxgu i wüxi na ngextá naxüxüçèx, rü ngema naxü. Rü ngëxguma chaugüxütawa naxcèx changemagu i to, rü chauxütawa nangu. Rü ngëxguma wüxi i chorü duũxũxü chamuxgu na tacü na naxüxüçèx, rü choxü nanaxü —ñanagürü. ¹⁰ Rü yexguma yemaxü

naxĩnũgu ga Ngechuchu rü nabèixãchiãẽ. Rũ ñanagürü nüxũ ga yema duũxũgũ ga nawe rüxĩxũ: —Aixcũma pemaã nüxũ chixu rü taxuũma i Yudĩugũtanũwa nüxũ ichayangau i wüxi i duũxũ i ñaã yatürüũ aixcũma yaxõxũ. ¹¹ —Rũ choma rü pemaã nüxũ chixu rü muxũchixũ i duũxũgũ rü guxũwama tá ne naxĩ, rü Tupana ãẽxgacũ íixĩxũwa tá nachibũe namaã ya tórũ oxigũ ya Abráũ rü Ichaá, rü Acobu. ¹² —Natürü muxũma i Abráũtanũxũgũ i Yudĩugũ rü tãũtãma nichocu i ngextã Tupana ãẽxgacũ íixĩxũwa. Rũ eãnexũwa tá nawogũ. Rũ ngema tá naxauxe, rü tá nixũxchapũtagũ —ñanagürü. ¹³ Rũ yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü yema capitãũxũ: —¡Cupatacèx nataegu! Rũ tá naxcèx nitaane i curũ duũxũ, erũ cuyaxõ na naxcèx tá yataanexũ —ñanagürü. Rũ yexgumatama naxcèx nitaane ga yema capitãũrũ duũxũ.

Ngechuchu rü Pedru nèxècèx nayataanexẽẽ
(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

¹⁴ Rũ Pedrupatawa naxũ ga Ngechuchu. Rũ yéma ngĩxũ nadau ga Pedru nèxè ga ngürũcaregu irũxãũxcũ yerũ iyaxaxũne. ¹⁵ Rũ Ngechuchu ngĩxmèxgu ningõgũ, rü yexgumatama igèuxãchi ga yema na yaxaxũnexũ. Rũ íirũda ga ngĩmax. Rũ ñũxũchi naxcèx inamexẽẽ ga õna.

Ngechuchu rü muxũma ga idaaweexũcèx nayataanexẽẽ
(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

¹⁶ Rũ yexguma marũ yanaxũcuchaũgu ga üèxcũ, rü Ngechuchuxũtawã nanagagũ ga muxũma ga duũxũgũ ga ngoxoãxgũxũ. Rũ wũxitama ga oremaã Ngechuchu ínanawoxũ ga yema ngoxogũ. Rũ nanameẽxẽẽ ta ga guxũma ga yema togũ ga idaaweexũ. ¹⁷ Rũ yemaãcũ Ngechuchu nayanguxẽẽ ga yema ore ga nuxcũmaũxũ ga Tupanaãrũ orearũ uruũ ga Ichaxía nüxũ ixuxũ ga ñaxũ:

“Rũ nüma rü tüxũ naporaexẽẽ i ngẽxguma ituraegu, rü tüxũ narũmeexẽẽ i ngẽxguma idaaweegu”,
ñaxũ.

Duũxũgũ ga Ngechuchuwe rüxĩxchaũxũchiga
(Lc 9.57-62)

¹⁸ Rũ yexguma Ngechuchu nüxũ dèuxgu ga muxũma ga duũxũgũ na nüxũ íchomaẽguãchixũ, rü norũ ngúexũgũmaã nüxũ nixu, rü ñanagürü: —¡Rũ ngĩxã, rü naxtaxaarũ tocutũwa taxĩ! —ñanagürü. ¹⁹ Rũ wüxi ga ngúexẽẽruũ ga ore ga mugũwa nguxẽẽtaexũ, rü Ngechuchucèx nixũ, rü ñanagürü nüxũ: —Pa Ngúexẽẽruũ Pa Ngechuchux, cuwe charũxũxchaũ i ngextã cuma ícuxũxũwa —ñanagürü. ²⁰ Rũ Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürü: —Ngowagũ rü nüxũ nangèxma i naxmaũgũ, rü werigũ rü nüxũ nangèxma i naxchiãũgũ. Natürü

choma i Tupana Nane na duñxũxũ chiñxũ, rü natakuma i chauchica i ngextá nagu chicuxeruxũ —ñanagürü. ²¹ Rü wüxi ga to ga norü ngúexũ, rü ñanagürü nüxũ: —Pa Corix, cuwe charũxũxchañ, natürü chanaxwèxe i chaunatü tüxũ ichayatèxira —ñanagürü. ²² Rü Ngechuchu nanangãxũ, rü ñanagürü nüxũ: —¡Noxtacüma chowe rüxũ! Rü nüe i ngëma cutanũxũ i tama yaxögüxũ iyatèxgü i ngëma yuexũ —ñanagürü.

Ngechuchu rü buanecüxũ rü yuapexũ ínayachaxãchixëë
(Mr 4.35-44; Lc 8.22-25)

²³ Rü yexguma ga Ngechuchu rü wüxi ga nguegu nixüe. Rü norü ngúexũgü rü ta ínayaxümücügü, rü inaxĩachi. ²⁴ Rü ngürüãchi naxtaxaarü ngãxütügu nüxũ naxü ga wüxi ga buanecü ga taxüchicü. Rü guma nguewa rü niyaucuchichigü ga dexá. Natürü ga Ngechuchu rü nape. ²⁵ Rü yexguma ga norü ngúexũgü rü ínabèixgügü, rü ñanagürügü nüxũ: —Pa Corix, ¡toxũ rüngüxëë, erü ngëmama itabaxũgü! —ñanagürügü. ²⁶ Rü Ngechuchu nanangãxũ, rü ñanagürü nüxũ: —Pa Duñxũgü i Tama Aixcüma Yaxögüxũx, ¿tüxcüü pemuë? —ñanagürü. Rü yexguma ga Ngechuchu rü ínärüda. Rü buanecü rü yuapena nachogü. Rü ínayachaxãchi ga buanecü, rü inayarüxo ga yuape, rü ínachaxanemare. ²⁷ Rü nümagü ga norü ngúexũgü rü nabèixãchiãëgü, rü nügümaã ñanagürügü: —¿Tãcü ëxna nixĩ i ñaã yatü rü ngëmácëx woo ya buanecü rü yuape rü naga naxĩnüëxũ? —ñanagürügü.

Yatügü ga Gadarácũãx ga ngoxogü nawa yexmagüxũ
(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

²⁸ Rü Ngechuchu rü norü ngúexũgü rü naxtaxaarü tocutüwa nangugü ga Gadáraarü naãnewa. Rü yexguma yéma nangugügu, rü Ngechuchucèx yéma nibuxmü ga taxre ga yatügü ga duñxëchíquëxetanügu yarüxachigütanüneñxũ. Rü yema taxre rü ningoxoãx, rü nidüraexüchi. Rü yemacèx taxucürüwama texé yéma namawa taxüpetü. ²⁹ Rü yema taxre rü aita naxüe, rü ñanagürügü: —¿Tüxcüü toxũ nuã cuyachixewe, Pa Ngechuchu ya Tupana Nane? ¿Éxna nuã cuxũ na toxũ ícuyawoxũxücèx tauta nawa nanguyane na Tupana toxũ poxcuexũ? —ñanagürügü. ³⁰ Rü yema nachicaarü ngaicamana nachibüe ga muxüma ga cuchigü. ³¹ Rü yema ngoxogü rü Ngechuchuxũ nacèèxgü, rü ñanagürügü: —Rü ngëxguma toxũ ícuwoxũgu, ¡rü ngëma cuchigügu toxũ nachocuxëë! —ñanagürügü. ³² Rü yexguma ga Ngechuchu, rü ñanagürü nüxũ: —Ëcü, ¡ngema pexĩ! —ñanagürü. Rü yexguma ga yema ngoxogü rü ínachoxũ nawa ga yema taxre ga yatügü, rü yema cuchigügu nayachocu. Rü ñuxüchi guxüma ga yema

cuchigü rü inaxũãchi, rü naxtaxacutüarü mèxpũxũwa nayarüyuxgü, rü yexma nayi. ³³ —Rü yema cuchigüarü dau ruũgü rü nabèixãchiãëgü, rü ãñecèx nibuxmü. Rü yexguma ãñewa nangugügu, rü nüxũ nixugügu ga guxũma ga yema ngupetüxũ ga ñuxãcü naxcèx na yataanegüxũ ga yema taxre ga yatügü ga ngoxoãxgüxũ. ³⁴ —Rü yexguma ga guxũma ga yema ãñecüãx ga duũxügü, rü Ngechuchuxũtawa naxĩ. Rü yexguma Ngechuchuxũ nadaugügu, rü nüxũ nacèèxügü na ãnaxũxũcèx ga yema norü naãñewa.

9

Ngechuchu rü wüxi ga yatü ga nawãixãchicücèx nayataanexèë

(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

¹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü wüxi ga nguegu nixüe. Rü naxtaxaarü tocutüwa naxũ, rü noxrütama ãñewa nangu. ² Rü yéma guma ãñewa rü duũxügü rü Ngechuchuxũtawa nanangetaũgü ga wüxi ga yatü ga nawãixãchicü. Rü yexguma Ngechuchu nüxũ dèuxgu ga ñuxãcü aixcüma na yaxögüãxũ ga yema duũxügü rü ñanagürü nüxũ ga guma idaawecü: —¡Nataãë, Pa Chaunex! Erü curü pecadugü rü marü cuxũ nüxũ changechaũ —ñanagürü. ³ Rü yéma nayexma ga ñuxre ga ngúexèëruũgü ga ore ga mugüwa nguxèëtaegüxũ. Rü nümagü rü naãxëgüwa ñanagürügü: —¿Ñaa yatü rü tacü Tupanamaã nixugü? —ñanagürügü. ⁴ Natürü ga Ngechuchu rü nüxũ nacüexama ga yema naãëwa nagu naxĩnüèxũ. Rü yemacèx ñanagürü nüxũ: —¿Tüxcüũ chixexügu perüxĩnüè? ⁵ —¿Tacü nixĩ i ngéma rütauxchamaèxũ na namaã nüxũ ixuxũ ya daa nawãixãchicü:

“Rü curü pecadugü rü marü cuxũ nüxũ changechaũ”, rü èxna:

“¡Inachi rü íxũ!” ñagüxũ nüxũ? ⁶ —Natürü i ñuxma rü tá pexũ nüxũ chadauxèë na Chaunatü ya Tupana núma choxũ muxũ na duũxügüaxũ nüxũ changechaũxücèx i norü pecadugü —ñanagürü. Rü yexguma rü ñanagürü nüxũ ga guma nawãixãchicü: —¡Inachi, rü nayaxu i curü caruũ, rü cupatawa naxũ! —ñanagürü. ⁷ —Rü yexgumatama ga guma nawãixãchicü rü inachi, rü napatawa naxũ. ⁸ Rü yexguma yemaxũ nadaugügu ga duũxügü, rü poraãcü namuëë. Rü Tupanaxũ nicuèxüũgü, rü ñanagürügü: —Moxë, Pa Tupanax, erü cunaporaxèë i ñaa yatü na ngémaãcü mexũ toxcèx naxũxücèx —ñanagürügü.

Mateucèx naca ga Ngechuchu

(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

⁹ Rū yexguma yéma inaxũāchigu ga Ngechuchu, rū yéma nũxũ nadau ga wũxi ga yatũ ga Mateugu āegaxũ ga yéma rũtoxũ ga ngextá Dumaārũ āēxgacũcèx dīeru ngĩxũ ínayauxgũxũwa yerũ woetama yemawa napuracũ. Rū Ngechuchu rū ñanagũrũ nũxũ: —¡Chowe rũxũ! —ñanagũrũ. Rū yexguma ga Mateu rū inachi, rū nawe narũxũ. ¹⁰ Rū Mateupatawa naxũ ga Ngechuchu, rū yéma nachibũ. Rū ínangugũ ta ga muxũma ga togũ ga duũxũgũ ga Dumaārũ āēxgacũcèx dīeru ngĩxũ yauxgũxũwa puracũexũ, rū togũ ga duũxũgũ ga taxúema nacũmamaã taāēgũxũ. Rū yema duũxũgũ rū yéma mechawa narũtogũ namaã ga Ngechuchu rū norũ ngúexũgũ. ¹¹ Natũrũ yexguma yemaxũ nadaugũgu ga Parichéugũ, rū Ngechuchuarũ ngúexũgũna nacagũ, rū ñanagũrũgũ: —¿Ñuxācũ i perũ ngúexẽeruũ rū namaã nachibũ i āēxgacũarũ duũxũgũ i dīeruarũ yauxwa puracũexũ, rū duũxũgũ i pecaduāxgũxũ? —ñanagũrũgũ. ¹² Rū yexguma yemaxũ naxĩnũgu ga Ngechuchu, rū ñanagũrũ nũxũ ga Parichéugũ: —Ngẽma poraexũ rū tama nanaxwèxegũ ya duturu, natũrũ ngẽma idaaweexũ nixĩ i naxwèxegũxũ. ¹³ —¡Rũ ípixĩ, rū nawa pengũe i Tupanaārũ ore i ũmatũxũ i ñaxũ: “Choma rū tama chanaxwèxe i chauxcèx peyamèx i carnerugũ, natũrũ chanaxwèxe i togũ pexũ nangechaũtũmũũgũ”, ñaxũ! Rū ñanagũrũ ta ga Ngechuchu: —Choma rū tama mexũgũna na chaxuxũcèx nixĩ i núma chaxũxũ, natũrũ núma chaxũ na nũxna chaxuxũcèx i ngẽma pecaduāxgũxũ na ngẽmaācũ nũxũ naxoexũcèx i nacũmagũ i chixexũgũ — ñanagũrũ.

Ngechuchuna nacagũe ga aurechiga
(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)

¹⁴ Rū yexguma ga Cuáũ ga baiũxẽeruũārũ ngúexũgũ, rū Ngechuchucèx naxĩ, rū nũxna nacagũe, rū ñanagũrũgũ: —Toma i Cuáũārũ ngúexũgũ na tixĩgũxũ rū nũmagũ i Parichéugũ rū muēxpũxcũna tama tachibũeācũma tayumũxēgũ. ¿Rũ tũxcũũ i curũ ngúexũgũ rū tama toxrũũ tama nachibũācũma nayumũxēgũ? —ñanagũrũgũ. ¹⁵ Rū Ngechuchu nanangāxũ rū ñanagũrũ: —¿Éxna wũxi i ngĩgũarũ petawa rū pexcèx namexũ na nangechaũēxũ rū naxaureexũ i ngẽma nũxna naxugũxũ ega natanũwa nangēxmagu i ngẽma yatũ i ngexwacèx āmaxũ? Maneca tama nixĩ. Natũrũ wũxi i ngunexũgu rū ngẽma yatũ i ngexwacèx āmaxũ rū tá namũcũgũna nixũgachi. Rū ngẽma ngunexũgu tá nixĩ i aixcũma naxaureexũ i namũcũgũ. ¹⁶ —Rũ taxúema tanapaita i wũxi i naxchiru i ngauxũ namaã i wũxi i natũchi i ngexwacaxũxũ i tauta nañaāchimũxũ. Erũ ngēxguma

nayauxgu i ngēma naxchiru rü tá nügü ínanaxíraxāchi i ngēma natüchi i ngexwacaxüxü, rü tá nanagauxēē i ngēma wexachiru. Rü noxriarü yexera tá nixī i na nagauxü. ¹⁷ — Rü ngēxgumarü ta rü taxúema ngexwacaxücü ya binu rü nagu tayabacuchi i wüxi i naxchixü i marü ngauxü i naxchēxmünaxcèx. Erü ngēxguma ngēmaācü naxüxgu rü yima binu ya ngexwacaxücü rü narüngu, rü tá nayawāixēē i ngēma naxchixü i ngauxü i naxchēxmünaxcèx. Rü ngēxma tá nayarütaxu ya binu rü ngēma naxchixü rü ta. Rü ngēmacèx tanaxwèxe ya ngexwacaxücü ya binu rü ngexwacaxüxü i naxchixügu tayabacuchi. Rü ngēmaācü tãütáma inayarütaxu. [Rü chorü nguxēētae i ngexwacaxüxü rü ngēxgumarü ta nixī na taxucürüwama namaã nawüxiguxü i ngēma nuxcümaüxü i pecümagü —ñanagürü ga Ngechuchu.]

Yáiruxacüchiga rü yema nge ga Ngechuchuchirugu ingögücüchiga
(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

¹⁸ Rü yexguma yemaācü ínangüexēētaeyane ga Ngechuchu, rü naxütawa nangu ga wüxi ga āēxgacü ga Yudiügarü. Rü Ngechuchupēxegu nayacaxāpüxü, rü ñanagürü nüxü: —Pa Corix, chauxacü rü ngexwacèx iyu. Natürü ngēxguma chi ngēma cuxüxgu rü ngīxü quingögügu, rü wena chixarü imaxü —ñanagürü. ¹⁹ Rü inachi ga Ngechuchu, rü norü ngüexügümaã yema āēxgacüwe narüxü. ²⁰ Rü yexguma yéma naxüyane ga Ngechuchu rü wüxi ga ngecü ga 12 ga taunecü ägüechacü rü naweama ne ixü. Rü naxpechinüchirugu iyangögü. ²¹ Yerü ngīma rü nagu irüxīnü rü yexguma chi naxchiruxüxīcatama yangögümaregu, rü chi ngīxcèx nitaane. ²² Natürü nüma ga Ngechuchu rü nügü ínidau, rü ngīxü nadau ga yema nge. Rü ñanagürü ngīxü: —¡Nataãē, Pa Chauxacüx! Marü cuxcèx nitaane, erü cuyaxō —ñanagürü. Rü yexgumatama ngīxcèx nitaane. ²³ Rü yexguma yema āēxgacüpatawa nanguxgu ga Ngechuchu, rü nüxü nadau ga paxetatanüxü ga marü na ínamemaregüxü na ngīxü iyatēxgüxü ga yema bucü. Rü ga duüxügü rü nixáicha rü naxauxe. ²⁴ Rü Ngechuchu ñanagürü nüxü ga yema duüxügü: —¡Ipechoxü i nuã! Erü ngēma bucü rü tama iyu. Rü ipemare —ñanagürü. Natürü nümagü ga duüxügü rü Ngechuchuxü nacugüeama. ²⁵ Rü yexguma Ngechuchu ínachoxüxēēxgu ga duüxügü, rü yema bucüarü ucapugu naxücu. Rü ngīxmēxgu nayayauxāchi, rü yexgumatama írüda ga ngīmax. ²⁶ Rü guxüwama ga yema naãnewa, rü duüxügü nüxü nixuchigagü ga yema Ngechuchu üxü.

Ngechuchu naxcèx nayataanexēē ga taxre ga yatü ga ingexetüxü

27 Rū yexguma yéma ínaxũũxgu ga Ngechuchu, rü taxre ga ngexetũxũ rü nawe nangëgü. Rū tagaãcü ñanagürügü: — Pa Ngechuchux, Pa Dabítanũxũx, ¡cuxũ tangechaũtümüügü! —ñanagürügü. 28 Rū yexguma Ngechuchu guma í ga nagu napexũnegu naxücuxgu, rü yema taxre ga ngexetũxũ rü naxcèx naxĩ. Rū Ngechuchu nũxna naca, rü ñanagürü: — ¿Peyaxõgũxũ yĩxũ na chaporaxũ na pexũ charũmeẽxẽxũcèx? —ñanagürü. Rū nũmagü nanangãxũgü, rü ñanagürügü: — Ngũ, Pa Corix, tayaxõgü —ñanagürügü. 29 Rū yexguma ga Ngechuchu rü naxëtügügu ningõgü, rü ñanagürü nũxũ: — ¡Cü pexcèx yataane, erü peyaxõgü! —ñanagürü. 30 Rū naxcèx nitaanegü. Rū Ngechuchu rü poraãcü nayaxucuxëgü na taxúemaãma nũxũ na yaxugũxũcèx ga yema nũxũ ngu-petũxũ. 31 Natürü yema taxre rü yexguma yéma ínachoxũgu rü guxũwama ga yema naãnewa rü nũxũ nixugüeama ga yema Ngechuchu üxũ.

Ngechuchu rü naxcèx nayataanexëẽ ga wüxi ga yatü ga tama idexacü

32 Rū yexguma yema taxre ga yatü íchoũxguwena, rü ñuxre ga duũxũgü rü Ngechuchuxũtawana nanagagü ga wüxi ga yatü ga tama idexacü yerü ngoxo nawa nayexma. 33 Rū Ngechuchu ínatèxũchi ga yema ngoxo. Rū yexgumatama inanaxũgü ga na yadexaxũ ga guma yatü. Rū nũmagü ga duũxũgü rü nabèixãchiãëgü. Rū ñanagürügü: —Taguma nũxũ tadau i nuã tachiũãnewa i ¡acü i ñaãrũũ ixĩxũ —ñanagürügü. 34 Natürü ga Parichéugü rü ñanagürügü: —Ñãã yatü rü ngoxogüarü ãëxgacü i Chatanáãrü poramaã nixĩ i ínawoxũãxũ i ngoxogü —ñanagürügü.

Ngechuchuaxũ nangechaũtümüügü ga duũxũgü

35 Rū yema naãnewa rü guxũnema ga íãnegügu rü íãnexãcügügu nixũgũchigü ga Ngechuchu. Rū wüxichigü ga íãnewa, rü duũxũgüarü ngutaquẽxepataũwa ninguxẽẽtaechigü. Rū duũxũgümaã nũxũ nixuchigü ga ore ga mexũ na ñuxãcü ãëxgacü na yĩxũ ya Tupana. Rū nanameẽxẽẽ ga duũxũgü ga idaaweexũ. Rū woo nañuxraũxũ ga norü ñaawe nũxũ yexmaxũ, rü nanameẽxẽẽ. 36 Rū yexguma Ngechuchu nũxũ dèuxgu ga yema muxũma ga duũxũgü ga naxũtawana ngugũxũ, rü nũxũ nangechaũtümüügü. Yerü carnerugü ga ngearü dauruũãxũrũũ nanaxixãchiãëgü, rü tama nataãëgü. 37 Rū yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nũxũ ga norü ngüexũgü: —Aixcũma pemaã nũxũ chixu rü nangëxma i muxũchixũ i duũxũgü i ímemaregũxũ na yaxõgüãxũ i Tupanaãrü ore. Natürü nanoxreẽxpũx i Tupanaãrü puracütanũxũ na namaã nũxũ yaxugũxũcèx i

ngēma ore. ³⁸ Rū ngēmacèx name nixī i duūxūgüarū yora ya Tupanana naxcèx peca i perü yumüxēwa na yamugüāxüçèx i norü puracütanüxü i orearü uruügu na ngēma duūxūgümaā nüxü yaxugüxüçèx i norü ore i mexü —ñanagürü ga Ngechuchu.

10

Ngechuchu nanade ga 12 ga norü ngüexügu na toxnamana namugüāxüçèx

(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

¹ Rū yexguma ga Ngechuchu, rü yema 12 ga norü ngüexügücèx naca. Rū nüxna naxāga rü nanaporaexēē na inawoxüāxüçèx ga ngoxogü rü nameēxēēāxüçèx ga duūxūgü ga idaaweexü ga woo nañuxraūxü ga ðaawe nüxü yexmaxü. ² Rū ñāā nixī ga naegagü ga yema 12 ga Ngechuchuarü ngüexügu ga imugüxü. Rū natanüwa rü Chimáü ga Pedrugu āegacü nixī ga naēru ixixü. Rū to nixī ga Pedrueneē ga Aüdré. Rū to nixī ga Chaütiágu rü to nixī ga Chaütiágueneē ga Cuáü. Rū yema taxre rü Zebedéu nanegü nixīgü. ³ Rū togü nixī ga Piripi, rü Baturumé, rü Tumachi, rü Mateu ga Dumaärü āēxgacüçèx dīeruarü yaxwa puracüchirécü. Rū togü nixī ga Chaütiágu ga Arupéu nane, rü Tadéu. ⁴ Rū to nixī ga Chimáü ga iporaāēcüücü. Rū to nixī ga Yuda ga Icariüte ga yixcama bexma cúācü Ngechuchuxü íxuaxüxü.

Ngechuchu rü norü ngüexügüxü nimugü na nüxü yanaxugüexüçèx ga norü ore

(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

⁵ Rū Ngechuchu nayamugü ga yema 12 ga norü ngüexügu. Rū nüxna naxāga, rü ñanagürü: —¡Tāütáma natanüwa pexī i ngēma duūxūgü i tama Yudíugü ixīgüxü! ¡Rü tāütáma Chamáriacüāx i duūxūgüarü iānegüwa pexī! ⁶ — Natürü chanaxwèxe i ngēma Yudíugü i carnerugürüü iyarütauxexütanüwa pexī. ⁷ —¡Rü ngēma natanüwa nüxü peyarüxu na marü yangaicaxü ya Tupana na norü āēxgacü yīxü! ⁸ —¡Rü penameēxēēx i ngēma duūxūgü i idaaweexü! ¡Rü wena penamaxēxēēx i ngēma duūxūgü i marü yuexü! ¡Rü penameēxēēx i ngēma duūxūgü i chaxünemaā idaaweexü! Rū ngēma duūxūgü i ngoxogü nawa ngēxmagüxü ¡rü nüxü ípenawoxüx! Rū tama name i penaxātanü ega texéxü perümexēēxgu, erü pema rü pexü nangetanümare i ngēma pora. ⁹⁻¹⁰ —¡Rü tāütáma ípingearü dīeruāxgü na perü tacücèx petaxegüxüçèx rü bai i perü choca i perü namawaü! ¡Rü wüxitama i pexchiru ípinge, rü bai i perü chapatu, rü bai ya perü caxüchigüxü ya naixmenèxā ípinge! Rū pemaā nüxü chixu rü wüxi i puracütanüxü rü name nixī i ngēma duūxü i

nüxü napuracüxütawa nachibü. ¹¹ —Rü ngëxguma wüxi ya ñanewa rü êxna wüxi ya ñanexãcüwa pengugügu i pemax, jrü naxcèx pedèux i wüxi i duüxü i mecümaxü! jrü ngëmaxütagu perücho ñuxmatáta ipexiãchi i ngëma ñanewa! ¹² —Rü ngëxguma yima ñpatagu pechocugu, rü meã tá nüxü perümoxëgü i ngëma duüxügü i ngëma ngëxmagüxü rü: “jTupana pexü rüngüxëx!” ñaperügügu tá nüxü. ¹³ —Rü ngëxguma ngëma duüxügü rü meã pexü nayauxgu rü Tupana tá nüxü narüngüxëë. Natürü ngëxguma tama meã pexü nayauxgu i napatawa rü ñaperügügu tá nüxü:

“Marü name i toxnamana taxí”, ñaperügügu tá. ¹⁴ —Rü ngëxguma wüxi ya ñwa rü êxna wüxi ya ñanewa duüxügü tama meã pexü yauxgügu rü tama nüxü naxinüëchaügu i perü ore, jrü ñpechoxü! Rü ngëxguma ñpechoüxgu, jrü meã pegü ipepagücutü i perü üxaxücutü, na ngëmawa nüxü nacüëxgüxcèx na chixexü na naxügüxü i ngëma duüxügü! ¹⁵ —Rü aixcüma pemaã nüxü chixu rü ngëma ngunexü i nagu nagüxü i naãne, rü Chodomacüãx rü Gomoracüãx i duüxügüarü yexera Tupana tá nanapoxcue i ngëma duüxügü i tama meã pexü yauxgüxü.

Guxchaxügümaã tá pewé ningexütanü i duüxügü

¹⁶ —Dücèx, ãücümaxüwa pexü chamugü, ngëxgumarüü i carnerugüxü aigütanüwa imugüxürüü. jrü ngëmacèx penaxwèxe i äxtapegürüü pexuãëgü, natürü muxtucugürüü taxuüma i chixexü pexügü! ¹⁷ —jrü pegüna pedaugü! Erü duüxügü rü tá pexü ñnayauxü, rü ãëxgacügüxütawa tá pexü nagagü na pexü napoxcuexüxcèx. Rü ngutaquëxepataügügu tá pexü ñicuaixgü. ¹⁸ —Rü chaugagu tá ãëxgacügü ya tacügüpëxewa pexü nagagü. Rü ngëmaãcü tá chauchigagu pidexagü napëxewa i ngëma ãëxgacügü rü napëxewa i ngëma duüxügü i tama Yudügu ixügüxü. ¹⁹ —Natürü ngëxguma ãëxgacügüpëxewa pexü nagagügu na pexü napoxcuexüxcèx, jrü taxucèxtáma pexoegaãëgü na tacümaã tá penangãxüxü rü êxna tacüxü tá namaã na pixuxü! Erü ngëxguma nawa nanguxgu na pidexagüxü, rü Tupanaãë tá pexü nanguxëë na tacüxü tá namaã pixuxü. ²⁰ —Rü täütáma pema nixí i pidexagüxü, natürü Tupanaãë i Üünexü tá nixí i pewa idexaxü. ²¹ —Rü nügüeneëgüwa rü tá nügü ñnaxuaxügü na ãëxgacügü yamëxgüxcèx. Rü ngëxgumarüü tá ta nanatügü rü naxãcügüxü ñnaxuaxügü, rü naxãcügü rü nanatügüxü tá ñnaxuaxügü na ãëxgacügü tüxü imëxgüxcèx. ²² —Rü chaugagu tá guxü i duüxügü pexchi naxaie. Natürü yixema aixcüma yaxõómáxë i chorü ore rü tama choxü ítáxe, rü yixema tá tixí ya nayaxüxe i ngëma maxü i taguma güxü. ²³ —Rü

ngëxguma wüxi ya ñānewa rü duüxügü pexü daixchaügu, rü name nixĩ i pibuxmü ya yima ñānewa, rü nái ya ñānewa pexĩ. Rü aixcüma pemaã nüxü chixu rü tãütāma guxüne ya Yudíugüarü ñānewa pengugü naxüpa na chataeguxü i chomax. ²⁴ —Rü taxuüma i wüxi i ngúexü rü norü ngúexëëruüxü narüyexera. Rü taxuüma i wüxi i coriarü duüxü rü norü corixü narüyexera. ²⁵ —Rü ngëma norü ngúexëëruüxü üpetüxürüü tātama nüxü naxüpetü i ngëma norü ngúexü. Rü ngëma norü corixü üpetüxürüü tātama nüxü naxüpetü i ngëma norü duüxü. Rü ngëxguma duüxügü rü ngoxo i Bechebú choxü nawogüegu, ¿rü ñuxãcü tá pexü naxu i pemax?

Name nixĩ na Tupanaxü pemuüëxü
(Lc 12.2-7)

²⁶ —Rü ngëmacèx ¡tãxü i nüxü pemuüëxü i ngëma duüxügü! Erü guxüma i ngëma cúacü üxü rü tá nangoxoma. Rü guxüma i ngëma ñuxma duüxügücèx ëxüguxü, rü yixcüra rü tá nüxü nacuèxgüama. ²⁷ —Rü guxüma i ngëma pemaãĩcatama nüxü chixuxü, ¡rü meã duüxügücèx penangoxëëx! Rü guxüma i ngëma bexma pemaã nüxü chixuxü, ¡rü tagaãcü guxü i duüxügümaã nüxü pixu! ²⁸ —¡Rü tãxü i nüxü pemuüëxü i ngëma duüxügü i pexü daixchaüxü! Erü taxünexüĩcatama nimèxgü. ¡Natürü name nixĩ i nüxü pemuüë ya yima Tupana! Erü nüma nüxü nangëxma i pora na napoxcuãxücèx i pexene rü peã rü ta i ngëma ngoxogüxü ¡napoxcuexügu. ²⁹ —¿Tama ëxna wüxitachinü i dīerugu namaã petaxe i taxre i werixacügü? Natürü bai i wüxi i ngëma werixacü rü ñaxtūanegu nangu, ega tama nanaxwèxegu ya Penatü ya Tupana. ³⁰ —Rü woo i peyae rü Tupana rü wüxichigü rü nayaxugü, rü nüxü nacuèx na ñuxre ngëxmaxü. ³¹ —Rü ngëmacèx ¡tãxü i pemuüëxü! Erü pema rü muxüma i werixacügüarü yexeraxüchi pexü nangechaü ya Tupana.

*Yixema duüxügüpëxewa tügü ixuxe na Ngechuchu ya Cristu-
arü duüxügü tiixü*
(Lc 12.8-9)

³² —Rü guxāma ya texé i ñoma i naānewa i duüxügüpëxewa tügü ixuxe na chorü duüxü tiixü, rü choma rü tá ta Chaunatü ya daxügücüpëxewa tüxü chixu na chorü duüxü tiixü i tümax. ³³ —Natürü texé ya ñoma i naānewa i duüxügüpëxewa tügü ixuxe na tama chorü duüxü tiixü, rü choma rü tá ta Chaunatü ya daxügücüpëxewa tüxü chixu na tama chorü duüxü tiixü i tümax.

Ngechuchugagu nixĩ i yatoyexü i duüxügü
(Lc 12.51-53; 14.26-27)

34 —Rü tama name i nagu perüxĩnũe na núma chaxũxũ na guxũ i duũxũgũ rü wüxigu naxĩnũxũcèx. Natürü pe-maã nüxũ chixu rü núma chaxũ na chaugagu yatoyexũcèx i duũxũgũ. 35 —Rü nuã chaxũ na wüxi ya yatü rü tama nanatümaã wüxigu naxĩnũxũcèx, rü wüxi i paxũ rü tama naẽmaã wüxigu naxĩnũxũcèx, rü wüxi i naneãx rü tama ngĩxemaã na wüxigu naxĩnũxũcèx. 36 —Rü ngẽmaãcũ wüxi ya ĩwa, rü nügütanũxũmaã tátama naxuwanũãxgũ. 37 —Rü yixema texé ya choxũ na tangechaũxũãrũ yexera tümanatũxũ rü ěxna tümaẽxũ ngechaũxẽ, rü taxucürüwama chorü duũxũ tixĩ. Rü yixema texé ya choxũ na tangechaũxũãrũ yexera tümanexũ rü ěxna tümaxãcũxũ ngechaũxẽ, rü taxucürüwama chorü duũxũ tixĩ. 38 —Rü yixema tama yaxna namaã ĩnũxẽ i ngẽma guxchaxũgũ i chaugagu tümacèx ínguxũ rü ngẽmaãcũ chowe rüxũxẽ, rü taxucürüwama chorü duũxũ tixĩ. 39 —Rü texé ya tũgũ maxẽechaũxẽ rü tá itayarütaxu. Natürü texé ya chauxcèx yuxe rü tá tanayaxu i maxũ i taguma gúxũ.

Ãmarechiga
(Mr 9.41)

40 —Rü texé ya pexũ yaxúxe rü choxũ nixĩ i tayaxuxũ. Rü texé ya choxũ yaxúxe rü yima núma choxũ mucü ya Chaunatũxũ nixĩ i tayaxuxũ. 41 —Rü texé ya wüxi i orearü uruũ i Tupana ngema muxũxũ yaxúxe, rü ngẽmatama ãmare i wüxi i orearü uruũ yaxuxũraũxũ tátama tayaxu. Rü texé ya wüxi i yatü i mecũmaxũxũ yaxúxe erü namecũma, rü ngẽmatama ãmare i wüxi i yatü i mecũmaxũ yaxuxũraũxũ tátama tayaxu. 42 —Rü texé ya wüxi i pochiyuãcu i dexá i gèuxchiũxũ nüxna ãxẽ i ngẽxũrũxũ i chorü buxũgũ i chowe rüxũxũ, rü aixcũmaxũchi tá tanayaxu i tümaãrũ ãmare —ñanagürü ga Ngechuchu.

11

Cuáũ ga baiũxẽeruũ nanamu ga ñuxre ga norü duũxũgũ na Ngechuchuxũtawa íyadaugũxũcèx
(Lc 7.18-35)

1 Rü yexguma nüxũ nachauxgu ga Ngechuchu ga na yaxucũxègũãxũ ga yema 12 ga norü ngúexũgũ, rü inaxũãchi ga yéma na duũxũgũxũ nangúexẽẽxũcèx rü nüxũ yaxúxũcèx ga ore ga mexũ ga guxũne ga ĩãnegü ga yema naãnewa yexmagünewa. 2-3 Rü Cuáũ ga baiũxẽeruũ rü yexguma poxcupataxũwa nayexmayane, rü nüxũ nacuáxchiga ga yema Ngechuchu üxũ. Rü yemacèx ga Cuáũ rü Ngechuchuxũtawa nanamugũ ga ñuxre ga norü duũxũgũ na nüxna yacagũxũcèx rü aixcũma Cristu ga ínguxẽẽgücü yĩ, rü ěxna to tá yĩ ya Cristu. 4 Rü Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürü nüxũ

ga yema duïxügü: —¡Pewoegu rü Cuáümaã nüxü peyarüxu i ngëma pematama nüxü pedaugüxü rü nüxü pexinüëxü!
⁵ —¡Rü namaã nüxü pixu rü ngëma ngexetügüxü rü marü nidauchigü, rü ngëma ichixeparaxü rü marü inachigü, rü ngëma chaxüneãxgüxü rü marü naxcèx nitaanegü, rü ngëma ngauchixëgüxü rü marü ningoxnamachixëgü, rü ngëma yuexü rü wenaxârü namaxë, rü ngëma ngearü ngëmaxüãxgüxü rü marü namaã nüxü tixu i Tupanaârü ore i mexü! ⁶ Rü tataaë ya yíxema texé ya tama nüxü rüxoxe na choxü tayaxõxü —ñanagürü ga Ngechuchu. ⁷ Rü yexguma nawoeguxgu ga yema Cuáü ga baiüxëëruüârü duïxügü, rü Ngechuchu inanaxügü ga guma Cuáüchiga na yadexaxü. Rü ñanagürü nüxü ga duïxügü: —¿Tacü nixí ga pema ípeyadaugüxü ga dauxchitawa ga ngextá taxúema íxãpataxüwa? —¿Éxna wüxi ga ngëxürüüxümare ga yatü ga ñoma dexne ga buanecü yaxiãxtanücüüxëëcürüü ixíxü nixí ga ípeyadaugüxü? ⁸ —Rü éxna ega tama guma ípeyadaugügu, ¿rü tacü nixí ga ípeyadaugüxü? ¿Éxna wüxi ga yatü ga poraãcü nügü ngèxãëxü yíxü ga ípeyadaugüxü? Pema nüxü pecuèx i ngëma poraãcü nügü ngèxãëgüxü rü ãëxgacügü ya tacügüpatawa nangëxmagü. ⁹ —¿Tacü éxna nixí ga ípeyadaugüxü? ¿Éxna wüxi ga Tupanaârü orearü uruüxü? Ngëmaãcü aixcüma yema nixí ga ípeyadaugüxü. Rü pemaã nüxü chixu rü Cuáü ya baiüxëëruü rü tama wüxi i ngëxürüüxümare i Tupanaârü orearü uruü nixí. ¹⁰ —Rü Cuáüchiga nixí ga naxümatüxü ga yema Tupanaârü ore ga ñaxü:

“Cupëxegu chayamu i chorü orearü ngeruü na cuxcèx namexëëãxücèx i duïxügüarü maxü”,

ñaxü. ¹¹ —Rü aixcüma pemaã nüxü chixu rü guxü i duïxügütanüwa rü nataxuma i Tupanaârü orearü uruü i Cuáü ya baiüxëëruüârü yexera ixíxü. Natürü yíxema Tupana ãëxgacü íxíxüwa wixwexüchi üxe, rü Cuáüârü yexera tixí. ¹² —Rü yexguma noxri Cuáü ya baiüxëëruü inaxügügu na nüxü yaxúxü i ñuxãcü Tupana ãëgacü ixíxüwa nangugüxü i duïxügü, rü nüma ga duïxügü rü norütama ngúchaxümaã nawa nangugüchaxü i ngema nachica. Rü ñuxma rü ta ngemagutama narüxínüe. ¹³ —Rü guxüma ga Tupanaârü orearü uruügüarü orewa, rü ore ga mugü ga Moïché ümatüxüwa rü nüxü nixuchigagü na ínanguégaxü ya Cristu na ãëxgacü na yíxücèx. Rü yemaãcü nixí ñuxmata ínangu ga Cuáü. ¹⁴ —Rü ngëxguma chi peyaxögüchaügu i ñaã chorü ore, rü pemaã nüxü chixu rü Cuáü ya baiüxëëruü nixí ya yima yanguxëëcü ga yema ore ga guma nuxcümaücü ga orearü uruü ga Eria

ga ípenanguxêêcûchiga ûmatûxû. ¹⁵—Rû yíxema ãchixêgûxe, jrû naga taxînúê i ngêma ore! —ñanagürü. ¹⁶ Rû ñanagürü ta ga Ngechuchu: —¿Tacûgu tá chanangu i ñaã duûxûgü i ñuxma maxêxû? Maneca ñaã duûxûgü rû taxumaãma nataãêgü ngêxgumarüü i ñuxre i buxûgü i nügümaã ñãxtüwa rütogûxû, rû íxînúcêxwêxegûxû, rû tagaãcü namücügûxû ñagûxû:

¹⁷ “Marü wowerumaã pexcêx tapaxetagu, natürü tama ípixûãchitanûxû. Rû marü ngechaû i wiyaeugu pexcêx tawiyaegü, natürü tama pexauxe”, ñagûxû. Rû ngêma buxûgürüü nixî i ñaã duûxûgü. ¹⁸ —Yerü núma naxû ga Cuáû ga baiûxêêruü rû tama pãû nangõx rû tama binu nayaxaxü. Rû yexguma ga nûmagü rû: “Nangoxoãx” ñanagürügü nüxû. ¹⁹ —Rû ñuxûchi núma chaxû i choma ya Tupana Nane na duûxûxû chíxû. Rû choma rû õna changõx rû binu chayaxaxü. Rû ngêxguma i nûmagü rû taanûxûchixû rû ngãxwêxexû choxû nawogüe. Rû nüxû nixugüe rû pecaduãxgûxûmaã chaxâmücü, rû namaã chaxâmücü i ngêma duûxûgü i Dumaârü ãêxgacücêx dîêru ngîxû ideetanûxû. Natürü Tupanaârü cuêx rû meãma nangox tûmawa ya yíxema aixcûma nawe rûxîxê —ñanagürü ga Ngechuchu.

Ñãnegü ga tama Tupanaga ñnûêne
(Lc 10.13-15)

²⁰ Rû yexguma ga Ngechuchu rû inanaxûgü ga na yangagüãxû ga yema duûxûgü ga guma ñãnegücûãx ga ngextá yexeraãcü ínaxüaxüwa ga taxû ga mexûgü ga Tupanaârü poramaã naxûxû. Rû poraãcü nayangagü, yerü yema duûxûgü rû tama nüxû narûxoe ga norü chixexû. ²¹ Rû ñanagürü ga Ngechuchu: —Rû wüxi i ngechaû nixî i pexcêx, Pa Corachíücûãxgü rû Pa Bechaídacûãxgûx, yerü yexguma chi Tiruarü ñãnewa rû Chidãûârü ñãnewa chanaxûxgu ga yema mexûgü ga cuêxruûgü ga Tupanaârü poramaã petanüwa chaxûxû, rû woo ga na poraãcü yachixexû ga yema duûxûgü rû nuxcûmama chitama nüxû narûxoe ga yema nacûma ga chixexû, rû poraãcüxûchi chima nügümaã nangechaûgü rû naxauxe, yerü chi nügü nicuêxãchitanü ga na yapecaduãxgûxû. ²² —Natürü pemaã nüxû chixu rû ngêma ngunexû i Tupana nagu napoxcuexû i pecaduãxgûxû, rû ngêma ngunexûgu rû Tirucûãxgü rû Chidãûcûãxgüarü yexera tá pexû napoxcue i pemax, Pa Corachíücûãxgü rû Bechaídacûãxgûx. ²³ —Rû pemax, Pa Capernáücûãxgü i Duûxûgûx, ¿rû pema nagu perûxînúêgu rû daxûguxû i naãnewa tá ípexîxû? Pemaã nüxû chixu rû naãnetüüwa i ngextá Tupana Chatanáxû ípoxcuxüwa tá nixî i pewogûxû. Rû yexguma chi Chodomaârü ñãnewa chanaxûxgu ga yema

mexügü ga cuèxruügü ga Tupanaärü poramaã petanüwa chaxüxü, rü guma ñane ga nuxcüma norü pecadugagu iyarüxoxüne rü ñuxma rü chi nangëxma. ²⁴—Natürü pemaã nüxü chixu rü ngëma ngunexü i Tupana nagu napoxcuexü i pecaduãxgüxü, rü ngëma ngunexügu rü Chodomacüãxgüarü yexera tá pexü napoxcue i pemax, Pa Capernáucüãxgüx —ñanagürü.

Chauxcèx pexĩ na chauxütagu perüngüëxüxcèx
(Lc 10.21-22)

²⁵ Rü yexguma rü ñaãcü nayumüxë ga Ngechuchu, rü ñanagürü: —Pa Chaunatü ya Daxüguxü i Naãne rü Ñoma i Naãneärü Yorax, cuxü chicuèxüü, erü ñaã chorü ngúexügüxü nüxü cucuèxëë i ñaã ore i naxchaxwa iquicüxü i duüxügü i ñoma i naãnewa nüxü cuèxüchigüxü. ²⁶—Rü moxë cuxna chaxã, Pa Chaunatüx, erü cuma cunaxwëxe na ngëmaãcü cunaxüxü —ñanagürü. ²⁷ Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Chaunatü choxna nanaxã i guxüma i tacü i ngëxmaxü. Rü Chaunatüxicatama choxü nacuèx na texé chiixü i choma i Nane. Rü tama guxüma i duüxügü aixcüma nüxü nacuèx na texé yïixü ya Chaunatü. Rü choma ya Nane, rü ngëma duüxügü i Chaunatüxü nüxü chadauxëëchaüxüxïcatama nixĩ i aixcüma nüxü cuèxgüxü na texé yïixü ya Chaunatü. ²⁸ —¡Rü nuã chauxütawa pexĩ i guxãma i pema ya ipaexe nagagu i perü chixexügü rü perü ìxãchiãëgü! Rü choma rü tá pexna chanayaxu i pexweta na iperüngüëxüxcèx. ²⁹—¡Rü ñuxüchi penayaxu i chorü ucuxëgü rü naxcèx pedauxütaegü i chaucüma! Erü choma rü yaxna pemaã chaxĩnü rü taguma chaugü chicuèxüxü. Rü ngemaãcü tá nüxü ipeyangau i ngema taãë i aixcüma ixixü. ³⁰—Erü ngëma pexü chamuxü rü natauxcha na naga pexĩnüxü. Rü ngëma pexü chanaxwaexü rü tama naguxcha na penaxüxü —ñanagürü ga Ngechuchu.

12

Ngechuchuarü ngúexügü rü trigu nicãüëtanü ga ngüchigaarü ngunexügu

(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)

¹ Rü wüxi ga ngüxchigaarü ngunexügu rü Ngechuchu rü norü ngúexügümaã trigunecügu nixü. Rü nataiyae ga norü ngúexügü, rü yemacèx inaxiãcüma yoxocüne triguta nicãüëtanü, rü inayangðëtanü. ² Rü yexguma yemaxü nadaugügu ga Parichéugü rü ñanagürügü Ngechuchuxü: —Dücèx i curü ngúexügü rü chixexü naxüe. Erü ngüxchigaarü ngunexügu napuracüe, rü nachuxu nixĩ i ngëma —ñanagürügü. ³ Rü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: —¿Taguma ëxna poperawa nüxü pedau ga tacü na naxüxü ga

nuxcūmañcū ga ãëxgacū ga Dabí ga yexguma nataiyèxgu ga nūma rü natanüxügü? ⁴ —Rü Tupanapatagu naxücu rü nanangõx ga yema pãu ga üünexü ga Dabícèx rü natanüxügücèx chuxuxü ga na nangõxgüãxü. Yerü paigücèxicatama nixí ga yema pãu. ⁵ —Rü pemax, Pa Parichéugüx ¿taguma êxna nawa pengúe ga yema ore ga mugüpanegu Moíché ümatüxü ga ñaxü rü marü name i paigü rü ngüxchigaarü ngunexügu napuracüe i tupauca ya taxünewa? Rü ngëma rü tama wüxi i pecadu nixí naxcèx i ngëma paigü. ⁶ —Natürü pemaã nüxü chixu rü nuã petanüwa nangëxma i wüxi i duüxü i tupauca ya taxüneärü yexera ixixü i Tupanapëxewa. ⁷ —Natürü pema rü tama nüxü pecuèx i ñuxü ñaxüchiga nixí i ngëma Tupanaärü ore i ümatüxü i ñaxü: “Choma rü tama chanaxwèxe i chauxcèx peyamèx i carnerugü, natürü chanaxwèxe i togü pexü nangechaütümüügü”, ñaxü. Rü ngëxguma chi meã nüxü pecuèxgügu i ngëma ore, rü tãu chima chixri nachiga pidexagü i ñaã chorü ngúexügü i taxuüma i chixexü ügüxü i Tupanapëxewa. ⁸ —Rü choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü, rü aixcūma ngüxchigaarü yora chixí —ñanagürü ga Ngechuchu.

Wüxi ga yatü ga yumécüchiga
(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

⁹ Rü yexguma yema nachicawa ínaxüüxgu ga Ngechuchu, rü guma íãneärü ngutaquëxepataügu naxücu. ¹⁰ Rü yéma nayexma ga wüxi ga yatü ga norü wüxichacüüwa yumécü. Rü nümagü ga Parichéugü rü naxcèx nadaugü ga ñuxácü norü ãëxgacügüxütawa Ngechuchuxü na ínaxuaxügüxü. Rü yemacèx Ngechuchuna nacagüe, rü ñanagürügü: —¿Namexü yixü na texé naxcèx yataanexëëxü i wüxi i ñaawexü i ngüxchigaarü ngunexügu? —ñanagürügü. ¹¹ Rü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: —¿Texé i petanüwa rü ngëxguma chi ngüxchigaarü ngunexügu wüxi i perü carneru puchugu nguxgu, rü taux êxna i ngëxgumatama ípeyadaugüxü rü ípenatüächixü woo ngüxchigaarü ngunexü yixígu? ¹² —Natürü Tupanapëxewa rü wüxi i duüxü rü poraãcüxüchima wüxi i carneruarü yexera nixí. Rü ngëmacèx name nixí i mexü taxü i woo ngüxchigaarü ngunexü yixígu —ñanagürü. ¹³ Rü ñuxüchi ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü ga guma yatü ga yumécü: —¡Iyarüwëxächimëxé! —ñanagürü. Rü guma yatü rü inayarüwëxächimëxé, rü yexgumatama narümemëx, rü naí ga naxmëx ga mexünerüü nixí. ¹⁴ Rü yexguma yemaxü nadaugügu ga Parichéugü, rü ínachoxü ga yéma. Rü inanaxügüe na naxcèx nadaugüxü ga ñuxácü tá na Ngechuchuxü yamëxgüxü.

Nuxcūmaũxũ ga ore ga Ngechuchuchiga

¹⁵ Rũ yexguma Ngechuchu nũxũ cuáchigagu na Parichéugũ na yamèxgũchaũxũ, rũ ínaxũxũ ga guma ìānewa. Rũ muxũma ga duũxũgũ rũ nawe narũxĩ. Rũ nũma ga Ngechuchu rũ nanameẽxẽẽ ga guxũma ga yema duũxũgũ ga idaaweexũ.

¹⁶ Rũ duũxũgũna naxāga na tama nũxũ yaxugũexũcèx na texe na yĩxũ ga nũmax. ¹⁷ Rũ yemaācũ nanaxũ ga Ngechuchu na yanguxẽẽāxũcèx ga yema ore ga nuxcūmaũcũ ga Tupanaārũ orearũ uruũ ga Ichaxía nũxũ ixuxũ ga ñaxũ:

¹⁸ “Daa nixĩ ya chorũ duũ ya chomatama nũxũ chaxunetacũ rũ nũxũ changechaũcũ rũ namaã chataãẽxũchicũ. Rũ Chauãẽ i Üñexũ rũ nũxna tá chanamu. Rũ nũma tá guxũ i duũxũgũ i tama Yudíugũ ixĩgũxũmaã nũxũ nixu i ore i mexũ i aixcūma ixĩxũ. ¹⁹ Rũ tagutáma ngextá texémaã niporagacũ rũ taxúemaātáma ngextá nipura. Rũ tagutáma texé ìāneārũ ítamũgũwa nũxũ taxĩnũ na natagaxũ. ²⁰ Rũ nũma rũ tãütáma nanadai i ngẽma duũxũgũ i norũ õwa turaexũ, rũ tãütáma inayanaxoxẽẽ i ngẽma duũxũgũ i írarũwatama yaxõgũxũ. Rũ ngẽmaācũ tá nixĩ ñũxmatáta guxũ i naãnewa nangu i ngẽma norũ ore i aixcūma ixĩxũ. ²¹ Rũ guxũ i duũxũgũ i tama Yudíugũ ixĩgũxũ rũ tá naxcèx naxĩ na ngẽmaācũ naxũtawa nayauxgũāxũcèx i norũ maxũ i taguma gũxũ”,

ñanagũrũ ga Ichaxía.

Parichéugũ rũ Ngechuchuxũ nixugũe na ngoxoarũ poramaã napuracũxũ

(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23, 12.10)

²² Rũ Ngechuchuxũtawa nanagagũ ga wũxi ga yatũ ga ngoxoācũ ga ngexetũcũ rũ tama idexacũ. Rũ Ngechuchu nanamexẽẽ. Rũ guma yatũ rũ yexgumatama nidauchi rũ nidexa. ²³ Rũ guxũma ga duũxũgũ rũ nabèixāchiãẽgũ ga yexguma yemaxũ nadaugũgu. Rũ ñanagũrũgũ: —¿Taux èxna daa yĩxũ ya Dabí nane ya Cristu? —ñanagũrũgũ. ²⁴ Natũrũ yexguma yemaxũ naxĩnũẽgu ga Parichéugũ, rũ ñanagũrũgũ:

—Ñaa yatũ i Ngechuchu, rũ ngoxogũnatũ i Bechebúarũ poramaã nixĩ i ínawoxũāxũ i ngoxogũ —ñanagũrũgũ. ²⁵ Natũrũ nũma ga Ngechuchu rũ nũxũ nacuèxama ga tacũgu na naxĩnũexũ. Rũ yemacèx ñanagũrũ nũxũ: —Ngẽxguma chi wũxi i nachiuñānecũāx i duũxũgũ nũgũ itoyegu rũ nũgũtanũwa chitama nũgũ nadaixgu, rũ nũgũ chitama naguxẽẽ. Rũ ngẽxguma chi wũxi ya ìānecũāx rũ èxna wũxi ya ìcũāx nũgũmaã nuẽẽchagu rũ nũgũ nadaixgu, rũ nũgũ chitama naguxẽẽ. ²⁶ —Rũ ngẽxguma chi Bechebú nũgũtama ítèxũchigu rũ nũgũtama yamèxgu, ¿rũ ñũxācũ chi āẽxgacũechea yĩxũ? ²⁷ —Rũ pemax,

Pa Parichéugüx, rü choxü pixuxgu rü Bechebúarü poramaã íchanawoxü i ngoxogü. Natürü ngëxguma chi Bechebúarü poramaã íchanawoxü i ngoxogü, ¿rü texéarü poramaã nixĩ i perü ngúexügü rü ínawoxüáxü i ngoxogü? Rü dücax, rü ngëma perü ngúexügütama nixĩ i pexcèx nangoxëëxü na ípetüexü. ²⁸ — Natürü pemaã nüxü chixu rü aixcüma Tupanaãe i Üünexüãrü poramaã nixĩ i íchanawoxüxü i ngoxogü. Rü ngëmawa pexü nüxü chacuèxëe na marü núma petanüwa nanguxü ya Tupana, na perü ãëxgacü yĩxüçèx. ²⁹ —¿Rü ñuxãcü texé wüxi ya yatü ya poracüpatagu taxücu na tanapuxüxüçèx i norü ngëmaxügü, ega tama tayanèixiragu i noxrix? Rü ngëxguma tayanèixiraguxicatama nixĩ i nüxna tanapuxüxü i norü ngëmaxügü ya yima yatü ya poracü. ³⁰ —Rü yíxema tama choxü ngechaüxë rü chauxchi taxai. Rü yíxema tama choxü rüngüxëexë na Tupanacèx tananutaquëxexü i duüxügü rü chauxchawa tanangianexëe. ³¹ —Rü ngëmacèx pemaã nüxü chixu rü Tupana tá nüxü nüxü nangechaü i guxüma i pecadugü i duüxügü ügüxü rü guxüma i norü dexagü i chixexü. Natürü yíxema Tupanaãe i Üünexümaã tacü ixugüxe, rü Tupana rü tagutáma tüxü nüxü nangechaü i ngëma chixexü. ³² —Rü guxáma ya texé ya tacü chomaã ixugüxe rü Tupana tá tüxü nüxü nangechaü i ngëma. Natürü texé ya Tupanaãe i Üünexümaã tacü ixugüxe, rü Tupana rü tagutáma tüxü nüxü nangechaü i ngëma, rü bai i ñoma i naãnewa, rü bai i daxügüxü i naãnewa.

Wüxi i nanetü rü norü owa nixĩ i nüxü icuáxü na tacü rü nanetü yĩxü

(Lc 6.43-45)

³³ —Rü ngëxguma wüxi i nanetü rü namexgu, rü norü o rü ta name. Natürü ngëxguma wüxi i nanetü rü nachixëxgu, rü norü o rü ta nachixe. Rü wüxi i nanetü rü norü owa nixĩ i nüxü icuáxü ngoxi name rü ëxna tama. ³⁴ —Pa Áxtapëarü Duüxügüx, ¿ñuxãcü i mexü i orexü pixuxü ega pematama rü pichixecümagu? Erü ngëma ore i peëxmaã nüxü pixuxü rü peãëwa nixĩ i ne naxüxü. ³⁵ —Wüxi ya mecü ya yatü rü mexü i orexü nixu, erü naãëwa rü aixcüma mexügu narüxĩnü. Natürü wüxi i yatü i chixecümaxü rü chixexü i orexü nixu, erü naãëwa rü chixexügu narüxĩnü. ³⁶ —Rü choma pemaã nüxü chixu rü ngëma ngunexü i nagu nagúxü i naãne, rü Tupana rü tá nüxna naca i guxü i duüxügü naxcèx i guxüma i ore i chixexü i nüxü yaxuxü i ñoma i naãnewa. ³⁷ —Erü ngëma curü dexagüwa rü Tupana tá cuxü nangugü, rü tá cumaã nüxü nixu ngoxita cume i napëxewa rü ëxna tama —ñanagürü ga Ngechuchu.

Duïxügü ga tama yaxôgüchaïxü rü naxcèx ínacagü ga to ga cuèxruü ga Tupanaârü poramaã üxü

(Mr 8.12; Lc 11.29-32)

³⁸ Rü yexguma rü ñuxre ga Parichéugü rü Yudiúgüarü ngúexêëruüügü ga ore ga mugüwa nguxêëtaegüxü rü ñanagürügü Ngechuchuxü: —Pa Ngúexêëruüx, cuxü tadauxchaü na cunaxüxü i wüxi i cuèxruü i mexü i Tupanaârü poramaã cuxüxü —ñanagürügü. ³⁹ Rü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: —Ñãã duïxügü i chixecümagüxü rü tama yaxôgüxü rü naxcèx ínacagü i wüxi i cuèxruü i mexü i Tupanaârü poramaã üxü. Natürü yema cuèxruü ga nuxcümaücü ga Tupanaârü orearü uruü ga Yonáxü ngupetüxüxüxüca tátama nadaugü. Rü taxuütáma i to i cuèxruü nüxü tadauxêë i ñãã duïxügü. ⁴⁰ —Rü yexgumarüü ga Yoná ga tomaëxpüx ga ngunexü rü tomaëxpüx ga chütaxü choxni ga taxü ga bayenaänüwa na nayexmaxü rü wenaxârü na nangóxü, rü ngëxgumarüü tá ta nixí i choma i tomaëxpüx i ngunexü rü tomaëxpüx i chütaxü i chatáxüwa changëxmaxü. Natürü wena táxarü changox. ⁴¹ —Rü ngëxguma naãneärü guxgu rü Tupana rü ñãã duïxügüna nacaxgu i norü pecaduchiga, rü nuxcümaügüxü ga Nínibecüãx ga duïxügü rü tá inachigü. Rü Tupanapëxewa tá ínanaxuaxügü i ñãã duïxügü i ñuxma maxëxü. Yerü nümagü ga Nínibecüãx rü nüxü narüxoe ga nacümagü ga chixexü ga yexguma Yoná namaã nüxü ixuxgu ga Tupanaârü ore. Natürü ñuxma nuã petanüwa nangëxma i wüxi i Yonáârü yexera ixíxü. ⁴² —Rü ngëxguma naãneärü guxgu rü Tupana rü ñãã duïxügüna nacaxgu i norü pecaduchiga, rü ngíma ga nuxcümaücü ga Chabaaneärü aëxgacü rü tá iichi. Rü tá ínaxuaxü i ñãã duïxügü i ñuxma maxëxü. Yerü ngíma rü yaxüwaxüchi ne ixü na aëxgacü ga Charumóüxü naxínüxücèx ga ñuxácü poraãcü nüxü na nacuèxüchixü. Natürü ñuxma nuã petanüwa nangëxma i wüxi i Charumóüärü yexera ixíxü.

ngoxo i taeguxüchiga

(Lc 11.24-26)

⁴³⁻⁴⁴ —Rü ngëxguma wüxi i ngoxo rü wüxi ya yatüwa ínaxüüxgu, rü dauxchitawa i ngextá taxúema íxãpataxüwa rü nu ne nanaxümare. Rü naxcèx nadau na ngexta na nangüxücèx. Rü ngëxguma taxuxguma nüxü iyangauxgu na ngexta nangüëgaxü, rü nagu narüxínü na wena nataeguxü naxcèx ya yima yatü ga noxri nawa ínaxüxüchirécü. Rü ngëxguma nataegugu, rü nüxü inayangau ya yima yatü na wüxi ya í ya ngëácüne rü mexëene rü meã nabixichinerüü na yíxü. ⁴⁵ —Rü ngëma ngoxo rü ínixü rü naxcèx nayadau i to i 7 i ngoxogü i norü yexera i chixexü. Rü guxüma i ngëma rü

yima yatügu nayachocu, rü ngëxma naxächiügü. Rü ngëxguma ya yima yatü rü noxriarü yexera nachixe. Rü ngëxgumarüü tá ta nüxü naxüpetü i ñaã duüxügü i chixecümagüxü —ñanagürü ga Ngechuchu.

Ngechucharü mamá rü naëneëgüchiga
(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

⁴⁶ Rü yexguma duüxügümaã íyadexayane ga Ngechuchu, rü yéma tangu ga naë rü naëneëgü. Rü ípataarü düxétügu tarücho, rü Ngechuchumaã tidexagüchaü. ⁴⁷ Rü wüxi ga duüxü Ngechuchumaã nüxü nixu, rü ñanagürü: —Yéa düxétüwa tangëxma ya cue rü cueneëgü, rü cumaã tidexagüchaü —ñanagürü nüxü. ⁴⁸ Natürü Ngechuchu nanangãxü ga yema duüxü ga namaã nüxü ixuxü ga yema ore, rü ñanagürü nüxü: —¿Texé tixí ya chaue? ¿Rü texégü tixí ya chaueneëgü? —ñanagürü. ⁴⁹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü norü ngúexügüxü naxuneta, rü ñanagürü: —Dücèx, daxe tixí ya chaue, rü daagü nixí ya chaueneëgü. ⁵⁰ —Erü guxãma ya texé ya naxúxe i Chaunatü ya daxügucüarü ngúchaü, rü yíxema tixí ya chaueneë rü chaueyèx rü chaue —ñanagürü ga Ngechuchu.

13

Ore ga toecügu ixuxü
(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Rü yematama ngunexügu ga Ngechuchu rü ínaxüxü nawa ga guma í ga nagu napexüne. Rü naxtaxaãnacüwa nayarüto. ² Rü muxüma ga duüxügü rü yéma naxcèx nangutaquëxegü. Rü yemacèx düxwa wüxi ga nguegu nixüe ga Ngechuchu, rü guma nguewa narüto. Rü guxüma ga duüxügü rü yexma naxnecütéxegu nachigü. ³ Rü yexguma ga Ngechuchu rü muxüma ga ore ga cuèxruüwa nanangúexëë ga duüxügü. Rü norü nguxëëtaewa rü ñanagürü: —Rü wüxi ga yatü ga toecü rü trigumaã nanagüane. ⁴ —Rü yexguma trigumaã nagüaneägu, rü ñuxre ga guma trigu rü namacüwagu nayi. Rü ínangugü ga werigü, rü nanawecu. ⁵ —Rü náigü ga trigu rü nutatanügu nayi ga ngextá ínachixcaxüwa ga waixüümü. Rü paxa narüxügü ga guma trigu, yerü ga waixüümü rü tama nayaxcü. ⁶ —Rü yexguma nangunagügu ga üèxcü, rü narüngëxgü ga guma trigu. Rü nayue yerü tama poraãcü nixãmèxã. ⁷ —Rü náigü ga trigu rü tuxunecügu nayi. Rü yexguma nayaegu ga tuxugü, rü guma triguxü ínawocu, rü nanadai. ⁸ —Natürü náigü ga trigu rü mexü ga waixüümügu nayi. Rü yexguma nayaegu rü muxüma ga trigu nawa ínanguxuchi. Rü nümaxü rü wüxireewa rü 100 püxü ínanguxuchi ga norü o, rü náireegüwa rü 60, rü náireegüwa rü 30. ⁹ —Rü yíxema áchixëgüxe, írü nagu tarüxínüë i ngëma ore! —ñanagürü.

Tacücèx nixĩ ga yema ore ga cuèxruũgũgu ixuxũ
(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

10 Rũ yexguma ga norũ ngúexũgũ rũ Ngechuchucèx naxĩ, rũ nũxna nacagũe, rũ ñanagũrũgũ: —Pa Corix, ¿Tũxcũũ i cuèxruũgũgu cuyaxuãcũma cunangúexẽẽxũ i ñaã duũxũgũ? — ñanagũrũgũ. 11 Rũ Ngechuchu nanangãxũ, rũ ñanagũrũ nũxũ: —Tupana rũ pexũxĩcatama nũxũ nacuèxẽẽ i ngẽma èxũguxũ na ñuxãcũ ãèxgacũ yĩxũ i nũmax. Natũrũ nũma i togũ i duũxũgũ rũ tama nũxũ nũxũ nacuèxẽẽ i ngẽma. 12 —Rũ texé ya aixcũma naga ñnũxẽ i chorũ ore, rũ Tupana rũ yexeraãcũ tá tũxũ nũxũ nacuèxẽẽ. Rũ ngẽmaãcũ tá tũxũ nangẽxma i taxũ i cuèx. Natũrũ texé ya tama naga ñnũxẽ i ñaã ore rũ Tupana tá tũxna nanayaxu i ngẽma íraxũ i cuèx i tũxũ ngẽxmachiréxũ. 13 —Rũ ngẽmacèx nixĩ i ore i cuèxruũmaã chanangúexẽẽxũ i ngẽma duũxũgũ. Erũ nũmagũ rũ woo nũxũ nadaugũgu, rũ ñoma tama nũxũ nadaugũxũrũũ nixĩgũ. Rũ woo nũxũ naxĩnũègu, rũ ñoma tama nũxũ naxĩnũèxũrũũ nixĩgũ. Rũ tama nũxũ nacuèxgũéga. 14 —Rũ aixcũma ngẽma duũxũgũchiga nixĩ ga yema Tupanaãrũ ore ga nuxcũmaũcũ ga norũ orearũ uruũ ga Ichaxía nũxũ ixuxũ ga ñaxũ:

“Rũ ngẽma duũxũgũ rũ tá aixcũma nũxũ naxĩnũè, natũrũ tãútáma nũxũ nacuèxgũéga i tacũchiga na yĩxũ i ngẽma nũxũ naxĩnũèxũ. Rũ aixcũma tá nũxũ nadaugũ, natũrũ tãútáma nũxũ nacuèxgũ na tacũchiga yĩxũ i ngẽma nũxũ nadaugũxũ. 15 Erũ ngẽma duũxũgũ rũ tãútáma nũxũ nacuèxgũchaũ i chorũ ore, rũ naxchaxwa tá nũgũ narũtũtamachixègũ rũ tá naxchaxwa napexetũgũ. Rũ ngẽmaãcũ tá nanaxũgũ na tama nũxũ nadaugũxũcèx i ngẽma mexũ i naxcèx chaxũxũ, rũ tama nũxũ naxĩnũèxũcèx i chorũ ore, rũ tama nũxũ nacuèxgũxũcèx na ñuxãcũ choma chanaxwèxexũãcũma na namaxèxũ, rũ tama chauxcèx nadaugũxũcèx na chanamaxèxẽẽxũcèx”,

ñanagũrũ. 16 Rũ ñanagũrũ ta ga Ngechuchu: —Natũrũ pemax, Pa Chorũ Ngúexũgũx, rũ petaãègũ erũ pexetũgũmaãtama nũxũ pedaugũ i ngẽma chaxũxũ rũ pexmachixèmaãtama nũxũ pexĩnũè i chorũ ore. 17 —Rũ aixcũma pemaã nũxũ chixu rũ muxũchixũ ga nuxcũmaũgũxũ ga Tupanaãrũ orearũ uruũgũ rũ muxũchixũ ga duũxũgũ ga imecũmaxũ, rũ nũxũ nadaugũchaũ i ngẽma ñuxma chauxũtawa nũxũ pedaugũxũ. Natũrũ tama nũxũ nadaugũ. Rũ nũxũ naxĩnũèchaũ i ngẽma ore i ñuxma chauxũtawa nũxũ pexĩnũèxũ. Natũrũ tama nũxũ naxĩnũè —ñanagũrũ.

Ngechuchu rũ meã nanangoxèẽ ga yema ore ga toecũchigagu

yaxuxŭ

(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

18 Rŭ ñanagŭrŭ ta ga Ngechuchu: —¡Dŭcèx, iperŭxŭnŭē na ñuxŭ ñaxŭchiga yŭxŭ i ngēma ore i cuèxruŭ i toecŭchiga! 19 — Rŭ guma trigu ga namagu yixŭnerŭŭ tixŭgŭ ya yŭxema nŭxŭ ñnŭēxē i ore i mexŭ na ñuxŭcŭ ãēxgacŭ yŭxŭ ya Tupana natŭrŭ tama nŭxŭ cuèxgŭxe i ñuxŭ ñaxŭchiga na yŭxŭ i ngēma ore. Rŭ tŭmaxŭtawa nangu i Chataná, rŭ tŭxŭ nŭxŭ inayarŭngŭmaēxēē i ngēma ore i tŭmaāēwa ngēxmachiréxŭ. 20 — Rŭ guma trigu ga nutatanŭgu yixŭnerŭŭ nixŭ i ngēma duŭxŭgŭ i nŭxŭ ñnŭēxŭ i Tupanaārŭ ore rŭ taāēācŭma nayauxgŭxŭ. 21 — Natŭrŭ ngēma na tama aixcŭma nagu naxŭñnŭēxŭ i ngēma ore, rŭ paxaāchitama nayaxŭgŭ, rŭ yixcŭra ngēxguma ngēma oregagu guxchaxŭgŭ nŭxŭ ŭpetŭgu rŭ ēxna duŭxŭgŭ naxchi aiegu, rŭ ínanatèxgŭ i ngēma ore. 22 — Rŭ guma trigu ga tuxunecŭgu yixŭnerŭŭ nixŭ i ngēma duŭxŭgŭ i Tupanaārŭ orexŭ ñnŭēxŭ rŭ yaxŭgŭxŭ. Natŭrŭ ñoma i naāneārŭ ngēmaxŭgŭcèx oegaāēgŭxŭ, rŭ ngēmaguama rŭxŭñnŭēxŭ, rŭ dŭxwa nŭxŭ inayarŭngŭmaē i ngēma ore. Rŭ guxŭma i ngēma rŭ Tupanaārŭ orexŭ nŭxŭ narŭxoxēē na tama aixcŭma meā Tupanawe naxŭxŭcèx i ngēma duŭxŭgŭ. 23 — Natŭrŭ guma trigu ga mexŭ ga waixŭmŭgu yixŭnerŭŭ nixŭ i ngēma duŭxŭgŭ i nŭxŭ ñnŭēxŭ i Tupanaārŭ ore, rŭ nŭxŭ cuèxgŭxŭ i ŭacŭchiga na yŭxŭ, rŭ naga ñnŭēxŭ rŭ meā naxcèx maxēxŭ. Rŭ tŭmáxē rŭ guma trigu ga 100 pŭxŭ nawa ínguxuchinerŭŭ tixŭ. Rŭ tŭmáxē rŭ guma 60 pŭxŭ nawa ínguxuchinerŭŭ tixŭ. Rŭ tŭmáxē rŭ guma 30 pŭxŭ nawa ínguxuchinerŭŭ tixŭ —ñanagŭrŭ ga Ngechuchu.

Ore ga chixexŭ ga natŭane ga trigutanŭgu toxŭchigagu ixuxŭ

24 Rŭ Ngechuchu rŭ to ga ore ga cuèxruŭxŭ duŭxŭgŭmaā nixu, rŭ ñanagŭrŭ: —Rŭ nŭma ya Tupana rŭ ñoma wŭxi ga yatŭ ga mexŭne ga triguchire naānegu tocŭrŭŭ tá nanaxŭ. 25 — Rŭ guma yatŭ rŭ yexguma ínapeyane rŭ wŭxi ga norŭ uwanŭ ga naxchi aixŭ rŭ yéma naxŭ. Rŭ naēchita yexma trigunecŭgu nayatogŭ ga chixexŭ ga natŭane. Rŭ ñuxŭchi ínixŭ. 26 — Rŭ yexguma naxŭgŭgu ga trigu rŭ nayaegu rŭ yexwacèx yaxŭxgu, rŭ yema natŭane rŭ ta nangŭx. 27 — Rŭ yexguma ga yema yatŭarŭ duŭxŭgŭ, rŭ namaā nŭxŭ nayarŭxugŭ, rŭ ñanagŭrŭgŭ:

“Pa Corix, cuma rŭ cuanegu rŭ triguxicachiréx ngēxma cuto. ¿Natŭrŭ ñuxŭcŭ i ñuxma rŭ chixexŭ i natŭane rŭ ta ngēma naxŭgŭxŭ?” ñanagŭrŭgŭ. 28 — Rŭ yexguma ga yema naāneārŭ yora, rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ:

“Maneca wüxi i chorü uwanü i chauxchi aixü nixi i ngema ngexü wagüxü” ñanagürü. Rü yexguma ga norü duüxügü rü nüxna nacagü, rü ñanagürügü:

“Pa Corix, ¿cunaxwëxexü na tanabéxü i ngëma chixexü i natüane?” ñanagürügü. ²⁹ —Natürü nüma ga norü cori rü ñanagürü nüxü ga yema norü duüxügü:

“¡Nüetama ngema nangëxmagü! Erü ngëxguma chi penabëxgu, rü ngürüächi trigumaã chi ta penangauxëë na penabéxü. ³⁰ —Rü narümemaë nixi i nüetama ngema nayae ñuxmatáta triguarü buxgüwa nangu. Rü ngëxguma rü ngema tá chanamugü i chorü puracütanüxü, rü tá nanabëxira i ngëma chixexü i natüane. Rü tá ínanagoxücüta, rü ñuxüchi tá ínanagu. Rü ngëmawena tá nayabuxgü i trigu, rü naxchiügu tá choxü namaã nanguxügü” ñanagürü.

Ore ga motachachiregu ixuxü
(Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)

³¹ Rü Ngechuchu rü to ga ore ga cuèxruüxü duüxügümaã nixu, rü ñanagürü: —Rü ngëma Tupanaarü ore rü yexera nixüchigü. Rü ñoma wüxi ya motachachire ya wüxi ya yatü naãnegu toxünerüü nixi. ³² —Rü woo naxíraxüchichirëx ya yima naxchire, natürü ngëxguma naxüxgu rü nayëxgu, rü wüxi i nanetü i taetaxü nixi. Rü ngëmacëx i werigü rü natanüwa naxi, rü ngëxma nayarüxüchiãügu —ñanagürü.

Ore ga pãüärü puxëëruügu ixuxü
(Lc 13.20-21)

³³ Rü Ngechuchu rü to ga ore ga cuèxruüxü duüxügümaã nixu, rü ñanagürü: —Rü Tupanaarü ore rü duüxügütanüwa nangu. Rü nixüchigü rü nanaxüchicüxü i norü maxü. Rü ñoma írxaxü i pãüärü puxëëruü i wüxi i nge taxü i ngürü pãüchara namaã ipuxëëxürüxü nixi —ñanagürü ga Ngechuchu.

Cuèxruügu ixuxü ga oremaã nidexa ga Ngechuchu na yanguxëëãxüçëx ga Tupanaarü ore
(Mr 4.33-34)

³⁴ Rü guxüma ga yema ore ga Ngechuchu duüxügümaã nüxü ixuxü, rü cuèxruügu yaxuãcüma namaã nüxü nixu. Rü yemaãcüxicatama nixi ga namaã nüxü yaxuxü. ³⁵ Rü yemaãcü nanaxü ga Ngechuchu na yanguxëëãxüçëx ga yema Tupanaarü ore ga nuxcümaücü ga norü orearü uruü ga Ichaxía ümatüxü ga ñaxü:

“Choma rü cuèxruügu ixuxü i oremaã tá duüxügümaã chidexa. Rü tá namaã chanangoxëë i ngëma cuèx i ëxüguxü ga yexguma noxri naãne ixügügumama iicüxü”,
ñaxü.

Ngechuchu nanangoxêê na tacüchiga yîxü ga yema ore ga chixexü ga natüane ga trigutanügu toxüchigagu ixuxü

³⁶ Rü Ngechuchu ínayamugü ga duüxügü, rü guma í ga nagu napexünegu naxücu. Rü norü ngúexügü rü yéma naxcèx naxí, rü ñanagürügü nüxü: —Pa Corix, ¡tomaã nangoxêê na tacüchiga yîxü i ngêma chixexü i natüanegu ixuxü i ore! —ñanagürügü. ³⁷ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Rü yima mexü i trigumaã toecü, rü nüma nixí ya Tupana Nane ya duüxüxü ixícü. ³⁸ —Rü ngêma naâne i nagu natoexü, rü ñoma i naâne nixí. Rü ngêma mexü i trigu rü ngêma nixí i duüxügü i Tupanaärü duüxügü ixígüxü. Rü ngêma chixexü i natüane, rü ngêma nixí i duüxügü i Chatanáärü ixígüxü. ³⁹ —Rü ngêma norü uwanü i chixexü i natüanemaã naêchita naânegu yatoexü, rü ngêma nixí i Chataná. Rü ngêma ngunexü i nagu nabuxuxü i trigu rü naâneärü gúxchiga nixí. Rü ngêma puracütanüxü i triguarü buxwa puracüexü, rü Tupanaärü orearü ngeruügü i daxücüâx nixígü. ⁴⁰ —Rü ngêxgumarüü i ngêma chixexü i natüane rü na nabéxü rü ñuxüchi na ínaguxü, rü ngêxgumarüü tá ta nixí i naâneärü guxgu. ⁴¹ —Rü choma i Tupana Nane na duüxüxü chíxü, rü tá chanamu i chorü orearü ngeruügü i daxücüâx na nadeãxücèx i ngêma duüxügü i chixexü ügüxü rü ngêma duüxügü i toguâxü chixexü ügüxêexü. Rü tá ínanawoxü. ⁴² —Rü tá üxüxetüwa naya-wocu. Rü ngêma tá naxauxe rü tá nixüxchapütägü. ⁴³ —Natürü guxüma i ngêma duüxügü i Tupanaga ínüexü, rü tá üèxcürüü inabaixgü i ngextá Tanatü ya Tupana âëxgacü íixüxüwa. Rü yíxema âchixêgüxe, ¡rü nüxü taxínüê i ngêma ore! —ñanagürü.

Ore ga taxü ga dîeru ga icúxügu ixuxü

⁴⁴ Rü Ngechuchu rü to ga ore ga cuèxruüxü duüxügümaã nixü, rü ñanagürü: —Rü ngêma na âëxgacü yîxü ya Tupana rü duüxügücèx rü namexechi ñoma wüxi i uiru i wüxi i naânegu icúxürüxü. Rü wüxi ya yatü rü ngêxguma nüxü iyangauxgu i ngêma uiru, rü paxa wena ngêma naânegu nayacux. Rü taãêãcüma namaã nataxe i guxüma i norü ngêmaxügü na naxcèx nataxexücèx i ngêma naâne na noxrü yîxücèx i ngêma uiru —ñanagürü.

Ore ga nuta ga ngèxãëruü ga tatanücügu ixuxü

⁴⁵ Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Rü duüxügü rü ñoma wüxi i taxetanüxü i nutagü ya ngèxãëruüçèx dauxürüü nixígü na poraãcü Tupanaxcèx nadaugüxü na nüma norü âëxgacü yixüxücèx. ⁴⁶ —Rü ngêma taxetanüxü rü ngêxguma düxwa nüxü iyangauxgu ya wüxi ya nuta ya ngèxãëruü ya guxüärü yexera mexêchicü, rü namaã nataxe i guxüma i norü ngêmaxügü na

naxcèx nataxexücèx ya yima nuta ya mexèchicü, na noxrü yïixücèx.

Ore ga püchagu ixuxü

47 —Rü ngëma Tupana na ãëxgacü yixü rü wüxi i pücha i nagüxüraüxü i choxni namaã iyaxuxüxürü nixi. 48 —Rü ngëxguma naxãacuxgu i ngëma pücha, rü ngëma püchaetanüxü rü naxnecüpechinügu ínanatüächigü. Rü ngëma narütogü rü nayadexeche i ngëma mexü i choxni, rü pexchigu nananucu. Rü ngëma tama ingöxü i choxni rü ínanawogü. 49-50 —Rü ngëxgumarüü tá nixi i ngëxguma naguxgu i naãne. Erü Tupanaãrü orearü ngeruügu i daxüçüãx, rü núma tá naxi. Rü tá nayadexeche i ngëma mexü i duüxügu nüxna i ngëma ichixexü, rü tá üxüetüwa nayawocu i ngëma duüxügu i chixexü. Rü ngëma tá naxauxe, rü tá nixüxchapütägu —ñanagürü ga Ngechuchu.

Ngexwacaxügüxü rü nuxcümaügüxü i ngëmaxügüchiga

51 Rü yexguma ga Ngechuchu rü norü ngüexügüna naca, rü ñanagürü: —¿Nüxü pecuáxü yïixü na tacüchiga yïixü i ngëma pemaã nüxü chixuxü? —ñanagürü. Rü nümagü nanangãxügu rü ñanagürügu: —Ngëmaãcü, Pa Corix, nüxü tacuèx —ñanagürügu. 52 Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Rü ngëxguma wüxi i ngüexëëruü i ore i mugüwa nguxëëtaexü aixcüma nüxü cuèxgu na ñuxäcü ãëxgacü yïixü ya Tupana, rü nanaxwèxe na meã nüxü nacuáxü i ngëma nuxcümaüxü i Tupanaãrü ore rü ñaã ngexwacaxüxü i chorü ore rü ta, ngëxgumarüü i wüxi i cori i norü taxepatawa duüxügüçèx inawéxü i norü ngëmaxügü i ngexwacaxügüxü rü norü ngëmaxügü i nuxcümaügüxü ta —ñanagürü ga Ngechuchu.

*Ngechuchu rü Nacharétuwa nayexma
(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)*

53 Rü yexguma Ngechuchu nüxü rüchaxgu ga yema ore ga cuèxruügüxü na yaxuxü, rü inaxüächi ga yéma. 54 Rü guma ñãne ga nawa nayaxüne ga Nacharétuwa naxü. Rü guma ñãneãrü ngutaquëxepataügu naxücu rü yéma nanangüexëë ga duüxügu. Rü yema duüxügu rü nabëixächiãëgü namaã ga norü ore. Rü ñanagürügu: —¿Ngextá nüxü nacuèx i ngëma nguxëëtae? ¿Rü ñuxäcü nüxü nacuèx na naxüãxü i ngëma mexügu i taxügu i Tupanaãrü poramaã naxüxü? 55 —¿Taux ëxna i daa yïixü ya carpinteru ya Yúche nane ya María ngïne, ya Chaütiágu rü Yúche rü Chimáü rü Yuda naëneë ixicü? 56 —¿Rü taux ëxna i naëyëxgü rü nuxma tatanügu naxächiügüxü? ¿Rü ngëxguma i ngextá yïixü i nayauxãxü i ngëma nüxü nacuáxü? —ñanagürügu. 57 Rü yemacèx ga duüxügu rü tama nüxü inarüxïnüëchaü. Natürü Ngechuchu

rü ñanagürü nüxü: —Guxüma i togü i duüxügü rü namaã nataãëgü i wüxi i Tupanaärü orearü uruü. Natürü ngẽma orearü uruüchiüñnewatama rü duüxügü rü tama namaã nataãëgü —ñanagürü. ⁵⁸ Rü yema duüxügütanüwa rü tama poraãcü nanaxü ga mexügü ga taxügü ga Tupanaärü poramaã naxüxü, yerü tama nüxü nayaxögüchaü ga yema duüxügü.

14

Nayu ga Cuáü ga baiüxëëruü
(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)

¹ Rü yema ngunexügügu nixi ga Gariréaaneärü äëxgacü, ga Erode rü Ngechuchuxü nacuáchigaxü. ² Rü Erode rü norü duüxügümaã ñanagürü: —Yima nixi ya Cuáü ga baiüxëëruü rü marü wena namaxü. Rü ngẽmacèx nüxü nangëxma i pora na naxüãxü i ngẽma mexügü i taxügü i Tupanaärü poramaã naxüxü —ñanagürü. ³ Rü yema ñanagürü, yerü nümatama ga Erode rü üpaacü norü churaragüxü namu na Cuáüxü yayauxgüxücèx rü cadenamaã yanëixgüãcüma poxcupataüwa nagagüãxücèx. Rü yemaãcü nanaxü ga Erode, yerü yemaãcü naxcèx íca ga naxmèx ga Erodía ga naëneë ga Piripi naxmèxchirèx ixïcü. ⁴ Rü Erode rü Cuáümaã nanu yerü ga Cuáü rü ñanagürü nüxü: —Tama name na cuxumèxmaã cuxãmaxü —ñanagürü. ⁵ Rü Erode rü Cuáüxü nimáxchaü, natürü duüxügüxü namuü yerü guxüma ga duüxügü rü nagu narüxínüë rü aixcüma Tupanaärü orearü uruü nixi ga Cuáü. ⁶ Natürü yexguma norü taunecüarü ngunexüwa nanguxgu ga Erode rü wüxi ga peta naxü. Rü yema petawa rü Erodíaxacü rü íyayüxparachigüxü napèxewa ga yema petatanüxü. Rü nüma ga äëxgacü ga Erode rü poraãcü norü me nixi ga yema naxüxü ga naxãcürücü. ⁷ Rü yemacèx ngĩmaã inaxuneta rü ñanagürü ngixü: —¡Choxna naxcèx naca i tacü i cunaxwèxexü, rü aixcüma tá cuxna chanaxã! —ñanagürü. ⁸ Rü yexguma ga ngĩma rü ngĩëxütawa ixü, rü ngĩëna iyaca, rü ngĩgürügü: —Pa Ma, çtacü i cunaxwèxexü na naxcèx íchaçaxü? —ngĩgürügü. Rü ngĩë ngixü ingãxü, rü ngĩgürügü: —¡Naxcèx ínaca i Cuáü ya baiüxëëruüëru! —ngĩgürügü ga ngĩë. Rü yexguma ga yema pacü rü ngĩgürügü nüxü ga Erode: —Chanaxwèxe i wüxi ya poratugu choxna cunaxã i Cuáü ya baiüxëëruüëru —ngĩgürügü. ⁹ Rü yexguma ga äëxgacü ga Erode rü inayarümaãchi namaã ga yema ore, natürü norü unetacèx rü norü petatanüxücèx rü tama ngixü nawomüxëëchaü. Rü nanamu ga ñuxre ga norü churaragü na ngixna naxägüãxücèx ga yema naxcèx ínaçaxü. ¹⁰ Rü yemaãcü poxcupataüwa nanamu na yema Cuáüxü yanadaenaãxücèx. ¹¹ Rü yemawena

wüxi ga poratugu ngixütawa nanange ga Cuáüëru, rü yema pacüna nayaxã. Rü ngïma rü ñuxüchi ngïëna iyaxã. ¹² Rü yexguma ga Cuáüãrü ngúexügü rü yéma naxï, rü nayangegü ga naxüne, rü inayatëxgü. Rü yemawena rü Ngechuchumaã nüxü nayarüxugüe.

Ngechuchu rü nanachibüexëë ga 5000 ga yatügü
(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Cu 6.1-14)

¹³ Rü yexguma yemaxü nacuáchigagu ga Ngechuchu, rü nüxïcatama wüxi ga ngegu nixüe, rü inaxüxü ga yéma. Rü wüxi ga nachica ga taxúema íxãpataxüwa naxü. Natürü ga duüxügü rü nüxü nacuëxgüama ga ngextá na naxüxü. Rü ínachoxü ga norü ñanegüwa, rü dauxchitagu nawe narüxï. ¹⁴ Rü yexguma nguewa ínaxüegu ga Ngechuchu rü nüxü nadau ga yema muxüma ga duüxügü. Rü nüxü nangechaütümüügü. Rü nanameëxëë ga yema duüxügü ga idaaweexü ga naxcëx yéma nagagüxü. ¹⁵ Rü yexguma marü nachütachaügu rü Ngechuchucëx naxï ga norü ngúexügü, rü ñanagürügü nüxü: —Marü nachütachaü, rü ñuxüchi taxúema nuxma taxãpata i nuã. Rü name nixï ícuyamugü i ñaã duüxügü na ñanexãcügü ya ngaicamana ngëxmagünewa naxïxücëx, rü ngëma norü ñnatëëx yataxegüxücëx —ñanagürügü. ¹⁶ Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Taxuacüma nawoegu. ¡Rü pematama penachibüexëë! —ñanagürü. ¹⁷ Rü nümagü nanangãxügü, rü ñanagürügü: —Natürü nuã rü wüximëëxpüx i pãü rü taxre i choxnixïcatama toxü nangëxma —ñanagürügü. ¹⁸ Rü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: —¡Nuã chauxütawa penana! —ñanagürü. ¹⁹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü duüxügüxü namu na maxëtëxewa natogüxücëx. Rü ñuxüchi nanade ga yema wüximëëxpüx ga pãü rü yema taxre ga choxnigü. Rü daxügu nadawenüácüma Tupanana moxë naxã, rü ñuxüchi inanabücu ga yema pãügü. Rü norü ngúexügüna nanana, rü yema duüxügüxü nayanu. ²⁰ Rü guxüma ga yema duüxügü rü meãma nachibüe. Rü yemawena rü 12 ga pexchigü nanapagüamatama namaã ga yema pãü rü choxnichipëxegü ga íyaxügüxü. ²¹ Rü yema yéma chibüexü rü 5000 ga yatügü nixï, natürü ga ngexügü rü buxügü rü tama nayaxugü.

Dexáëtügu nixü ga Ngechuchu
(Mr 6.45-52; Cu 6.16-21)

²² Rü yemawena ga Ngechuchu rü duüxügüxü íyamugüyane rü wüxi ga ngegu nayachoüxëë ga norü ngúexügü na yoxni naxtaxaarü tocutüwa naxïxücëx. ²³ Rü yexguma duüxügüxü íyamugüguwena rü guma mëxpünëwa ínaxüãchi ga Ngechuchu na nüxïca yéma yayumüxëxücëx. Rü yexma

nüxĩcatama nachütaũ. ²⁴ Natürü ga norü ngúexügü rü nax-taxaarü ngãxütüchiügu nixãgü ga yexguma. Rũ tacü ga buanecü yexma nüxũ naxü, rü poraãcü nayuape. ²⁵ Rũ yexguma marü yangunechaũgu rü norü ngúexügüwe inaxũãchi ga Ngechuchu. Rũ dexáchiüétügu nixũ naxcèx ga norü ngúexügü. ²⁶ Rũ yexguma norü ngúexügü nüxũ daugügu ga dexáchiüétügu na yaxũxũ, rü poraãcü nabèixãchiãègü. Rũ norü muũmaã aita naxüe, rü ñanagürügü: —Wüxi i naxchiximare nixĩ —ñanagürügü. ²⁷ Natürü ga Ngechuchu rü namaã nidexa rü ñanagürü nüxũ: —¡Peporae! rü choma chixĩ. ¡Rũ tãxũ ipemuũèxũ! —ñanagürü. ²⁸ Rũ yexguma ga Pedru rü Ngechuchumaã nidexa rü ñanagürü: —Pa Corix, ega chi cuma quixĩgu, ¡rũ choxũ namu na choma rü ta dexáétügu chixũxücèx rü cuxütawa na chaxũxücèx! —ñanagürü. ²⁹ Rũ Ngechuchu ñanagürü nüxũ: —Ècü ¡nuã naxũ! —ñanagürü. Rũ yexguma ga Pedru rü ínaxüe ga nguewa. Rũ inanaxügü ga dexáétügu na yaxũxũ na Ngechuchuxütawa naxũxücèx. ³⁰ Natürü yexguma nüxũ yacuèxãchigu ga na naporaxũ ga buanecü rü namuũ, rü inanaxügü ga na dexáchiügu nanguxũ. Rũ aita naxü rü ñanagürü: —Pa Corix, ¡choxũ rüngũxèè! —ñanagürü. ³¹ Rũ yexgumatama ga Ngechuchu rü Pedrumèxègu nayayauxãchi, rü ñanagürü nüxũ: —Cuma rü írarüwatama cuyaxõ. ¿Rũ tüxcüũ tama aixcüma cuyaxõxõchi? —ñanagürü. ³² Rũ yexguma nguegu yachoũgu ga Ngechuchu rü Pedru, rü nangupetü ga guma buanecü. ³³ Rũ guxũma ga norü ngúexügü ga nguewa yexmagũxũ rü Ngechuchupèxegu nacaxãpũxügü rü nüxũ nicuèxüügü, rü ñanagürügü nüxũ: —Aixcümaxũchi cuma nixĩ i Tupana Nane quiĩxũ —ñanagürügü.

Yenecharétuanewa Ngechuchu nanameèxèè ga idaaweexũ
(Mr 6.53-56)

³⁴ Rũ yexguma marü yanguũgu ga naxtaawa, rü Yenecharétuanewa nangugü rü yéma ínachoũ. ³⁵ Rũ yexguma yema duũxügü ga yémacuũãx nüxũ icuèxãchitanügu ga Ngechuchu na yĩxũ ga guma, rü guxũma ga yema naãnewa nanguchiga ga yéma na nayexmaxũ ga Ngechuchu. Rũ yemacèx naxütawa nanagagü ga yema duũxügü ga idaaweexũ. ³⁶ Rũ Ngechuchuxũ nacèèxügü na naxchirupechinügumare yangõgügüxücèx. Rũ guxũma ga yema naxchirupechinügu ingõgüexũ rü narümeè.

15

Tacü nixĩ i Tupanapèxewa duũxügüxũ chixexèèxũ
(Mr 7.1-23)

¹ Rũ Ngechuchucèx naxĩ ga ñuxre ga Parichéugü rü ngúexèèruügü ga ore ga mugüwa nguxèètaegüxũ ga

Yerucharéüwa ne ìxü. Rû Ngechuchuna nacagü, rû ñanagürügü: ² —¿Tüxcüü i curü ngúexügü rû tama nagu naxî i nuxcümaügüxü i tórü oxigücüma? ¿Rû tüxcüü tama nayanguxêégü i ngêma nacüma na Tupanacèx nayauxméxgüxü naxüpa na nachibüexü? —ñanagürügü. ³ Natürü ga Ngechuchu rû nüxna naca ga yema Parichéugü rû ngúexêëruügü, rû ñanagürü nüxü: —¿Rû tüxcüü i pema rû nüxü pexo i Tupanaârü mu na nagu pexîxücèx i pecümagütama? ⁴ Erü Tupana rû norü orewa rû ñanagürü:

“¡Tüxü nangechañ ya cunatü rû cue!”

ñanagürü. Rû ngêma orewa rû ñanagürü ta:

“Rû texé ya tümanatümaã rû êxna tümaëmaã guxchigaxe rû name nixî i noxtacüma ngêmacèx tüxü tayuxêë”,

ñanagürü. ⁵ Natürü pema rû ñaperügügü:

“Marü name ega wüxi ya yatü nanatüxü rû naëxü ñaxgu: ‘Taxucürüwa chorü ngêmaxümaã cuxü charüngüxêë erü guxüma i chorü ngêmaxü rû marü Tupanana chanaxá’,”

ñaxgu. ⁶ Rû ngêxguma texé ngêma ñagügu rû pexcèx rû marü namexü na tama tümanatüxü rû tümaëxü tarüngüxêëxü. Rû ngêmaäcü ipeyanaxoxêë i Tupanaârü mu na nagu pexîxücèx i pecümagütama. ⁷ Pema nixî i duüxügü i togüpêxewa rû meã pemaxënetaxü, natürü peãëwa rû chixexügu perüxînüë. Rû aixcüma nixî ga yema ore ga nuxcümaücü ga Tupanaârü orearü uruü ga Ichaxía pechiga ümatüxü ga ñaxü:

⁸ “Ñaa duüxügü rû naãxmaãmare choxü nicuèxüügü. Natürü naãëwa rû tama aixcüma chaugu narüxînüë. ⁹ Rû taxuwama name na ngêmaäcü natücèxma choxü yacuèxüügüxü. Rû guxüma i norü nguxêëtae rû yatügüarü mugümare nixî rû tama aixcüma chorü mu nixî”,

ñaxü. ¹⁰ Rû ñuxüchi ga Ngechuchu rû duüxügücèx naca, rû ñanagürü nüxü: —¡Meã iperüxînüë i ñaa chorü ore, rû nagu perüxînüë!

¹¹ Ngêma õna i duüxügü ngõxü rû tama ngêma nixî i napecaduãxêëgüxü. Natürü ngêma ore i chixexü i nüxü yaxuxü, rû ngêma waxi nixî i napecaduãxêëgüxü —ñanagürü. ¹² Rû ñuxüchi ga norü ngúexügü rû naxcèx naxî, rû ñanagürügü nüxü: —¿Pa Corix, tama êxna nüxü cucuèx na Parichéugüãëwa nangüxü i ngêma ore i namaã nüxü quixuxü? —ñanagürügü. ¹³ Natürü nüma ga Ngechuchu rû nanangaxü rû ñanagürü nüxü: —Guxüma i ngema nanetü i tama Chau-

natü itoxü rû tá nanabêx. ¹⁴ Rû nüëtaama i ngêma Parichéugü, erü namaârü cuèxruügü i ngexetüxürüü nixigü. Rû ngêxguma wüxi i ngexetüxü rû naxrüü ngexetüxümaã inacüexgu rû ngürüãchi ngêma taxre rû wüxi i äxmaxügu tá nügümaã nayay-icu —ñanagürü. ¹⁵ Rû ñuxüchi ga Pedru rû Ngechuchuna naca,

rü ñanagürü: —¡Tomaã meã nangoxëë na ñuxũ ñaxũchiga yĩxũ i ngẽma ore i tomaã nüxũ quixuxũ! —ñanagürü. ¹⁶ Rü Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürü: —¿Éxna pema rü ta tama nüxũ pecuèxgüéga i ngẽma ore? ¹⁷ ¿Tama éxna nüxũ pecuèx rü guxũma i ngẽma õna i duũxũgü ngõxũ rü naãnüwa naxũ, rü yixcama rü ñuxũchi ínaxũxũ? ¹⁸ Natürü guxũma i ngẽma ore i duũxũgü nüxũ ixuxũ rü naãëwa nixĩ i ne naxũxũ. Rü ngẽma ore i chixexũ waxi nixĩ i napecaduãxëëgüxũ i ngẽma duũxũgü. ¹⁹ Erü naãëwa nixĩ i chixexũgu naxĩnüxũ i duũxũgü. Rü ngẽma ne naxũ na namáëtaxũ, rü to i ngexũ i ätexũmaã na inapexũ, rü na nangëãëmarexũ, rü na nangĩxũ, rü na yadoratëxãxũ, rü na naguxchigawëxexũ. ²⁰ Rü guxũma i ngẽma chixexũ waxi nixĩ i duũxũgüxũ pecaduãxëëxũ. Natürü ngẽma na tama nayauxmëxgüxũ naxũpa na nachibüexũ, rü ngẽma rü tama nanapecaduãxëë i duũxũgü —ñanagürü.

*Wüxi ga ngecü ga to ga nachiũãnecũãx ga Ngechuchuaxũ
yaxõxcũchiga
(Mr 7.24-30)*

²¹ Rü yexguma yéma inaxũãchigu ga Ngechuchu, rü Tiruane rü Chidãũãneärü ñãnegüwa naxũ. ²² Rü Ngechuchuxũtawana ingu ga wüxi ga ngecü ga Canácũãx ga Tiruanegu ächiücü. Rü tagaãcü ngĩgürügü nüxũ: —Pa Cori Pa Dabítanüxũx, ¡cuxũ changechaũtümüü! Erü chauxacü rü wüxi i ngoxo ngĩwa nangëxma i poraãcü ngĩxũ chixewexũ —ngĩgürügü. ²³ Natürü ga Ngechuchu rü tama ngĩxũ nangãxũ. Rü düxwa ga norü ngüexũgü rü naxcëx naxĩ, rü Ngechuchuxũ nacëexũgü, rü ñanagürügü: —Pa Corix ¡Ngĩmaã nüxũ ixu i ngẽma nge rü iyaxũ, erü tawe iyacaechigü! —ñanagürügü. ²⁴ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü: —Tupana núma choxũ namu na Yudíugü i pecaduãxgüxũcëxicatama na chadauxüçëx —ñanagürü. ²⁵ Natürü ngĩma ga yema nge ga tama Yudíu ixĩcü rü Ngechuchucëx iyaxũ. Rü napëxegu iyacaxãpüxũ, rü ngĩgürügü nüxũ: —Pa Corix ¡choxũ rüngüxëë! —ngĩgürügü. ²⁶ Natürü Ngechuchu rü ñanagürü: —Tama name i taxacügüna tanapu i norü õna na airugüna naxãxüçëx —ñanagürü. [Rü yema ñanagürü yerü nümagü ga Yudíugü rü nügü nixugüe na Tupanaxãcügüxũchi yĩgüxũ rü yema togü rü ñoma airugürüũ na yixĩgüxũ.] ²⁷ Natürü ngĩma ga yema nge rü ngĩgürügü: —Rü aixcüma nixĩ i curü ore, Pa Corix, natürü airugü rü ta norü yoraarü õnatüchi i mechawa rüyixũ nangõx —ngĩgürügü. ²⁸ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü ngĩxũ: —Pa Ngecüx, aixcümaxũchi cuyaxõ. Marü tá chanaxü i ngẽma cuma cunaxwëxexũ —ñanagürü. Rü yexgumatama ngixcëx nitaane ga ngĩxãcü.

Ngechuchu rü nanameẽxẽẽ ga muxũma ga idaaweexũ

²⁹ Rũ yemawena ga Ngechuchu rü inaxũãchi ga yema naãnewa, rü naxtaxa ga Gariréacutüwa naxũ. Rũ ñuxũchi wüxi ga mëxpũnewa ínaxũãchi, rü yéma nayarũto. ³⁰ Rũ muxũma ga duũxũgũ naxũtawa nangugũ. Rũ yéma naxũtawa nana-gagũ ga duũxũgũ ga ichixeparagũxũ, rü ngexetũgũxũ, rü tama idexagũxũ, rü chixechacũgũxũ, rü muxũma ga togũ ga idaaweexũ. Rũ Ngechuchupẽxegu nayamugũ, rü nũma ga Ngechuchu rü nanameẽxẽẽ. ³¹ Rũ ga duũxũgũ rü poraãcü nabèixãchiãëgũ ga yexguma nüxũ nadaugũga ga ñuxãcü yema noxri tama idexagũxũ rü marũ na yadexagũxũ, rü yema noxri chixechacũgũxũ rü marũ naxcèx na yataanegũxũ, rü yema noxri chixeparagũxũ rü marũ na nameparagũxũ, rü yema noxri ngexetũgũxũ rü marũ na yadauchigũxũ. Rũ yemacèx ga duũxũgũ rü Tupanaxũ nicuèxũgũ.

Ngechuchu nanachibüexẽẽ ga 4000 ga yatũgũ
(Mr 8.1-10)

³² Rũ ñuxũchi ga Ngechuchu rü norũ ngúexũgũcèx naca, rü ñanagũrũ nüxũ: —Choxũ nangechaũtũmũgũ i ñaã duũxũgũ, erũ marũ tomaẽxpũx i ngunexũ nuã chauxũtawa nangẽxmagũ, rü nüxũ nataxuma i norũ õna. Rũ taxuacũma ngẽmaãcũmare nachiũwa chanamugũ, erũ ngürũãchi namagu tá nayaturae —ñanagũrũ. ³³ Rũ norũ ngúexũgũ rü ñanagũrũgũ nüxũ: —¿Natürũ ngextá tá tanayaxu i õna naxcèx i guxũma i ñaã duũxũgũ? Erũ taxúema nuxma taxãpata i nuã —ñanagũrũgũ. ³⁴ Rũ Ngechuchu nüxna naca, rü ñanagũrũ: —¿Ñuxre i pãũ pexũ nangẽxma i pemax? —ñanagũrũ. Rũ nanangãxũgũ, rü ñanagũrũgũ: —Toxũ nangẽxma i 7 i pãũ rü noxretama i choxnixãcũgũxicatama —ñanagũrũgũ. ³⁵ Rũ ñuxũchi ga Ngechuchu rü duũxũgũxũ namu na ñaxtũanewa natogũxũcèx. ³⁶ Rũ nanade ga yema 7 ga pãũ rü yema choxnigũ. Rũ Tupanana moxẽ naxã. Rũ ñuxũchi inanabũcu. Rũ norũ ngúexũgũna nanana na duũxũgũxũ yanuãxũcèx. ³⁷ Rũ guxũma ga duũxũgũ rü meãma nachibũe. Rũ yemawena rü 7 ga pexchigũ nanapagũamatama namaã ga yema pãũ rü choxnichipẽxegũ ga íyaxũgũxũ. ³⁸ Rũ yema yéma chibüexũ rü 4,000 ga yatũgũ nixĩ, natürũ ga ngexũgũ rü buxũgũ rü tama nayaxugũ. ³⁹ Rũ yemawena ga Ngechuchu rü duũxũgũxũ ínimugũ. Rũ ñuxũchi wüxi ga ngegu nixũe, rü Magadáaru naãnewa naxũ.

16

Parichéugũ rü Chaduchéugũ naxcèx ínacagũ na nüxũ nüxũ nadauxẽëgũxũcèx ga wüxi ga cuèxruũ ga Tupanaãrũ poramaã

naxüxü

(*Mr 8.11-13; Lc 12.54-56*)

¹ Rü ga Parichéugü rü Chaduchéugü rü Ngechuchuxü inayadaugü. Rü Ngechuchuna nacagüe na nüxü nüxü nadauxëëgüxüçèx ga wüxi ga cuèxruü ga Tupanaârü poramaã naxüxü, yerü nüxü naxügüchaümare. ² Natürü nüma ga Ngechuchu rü nanangãxü, rü ñanagürü nüxü: —Pema rü yáuanecü rü ñaperügügü:

“Name tá nixĩ i moxüârü ngunexü, erü nadautüweane”, ñaperügügü. ³ Rü ngëxguma pèxmama nadautüweanegu rü poraãcü nacaixanegu, rü:

“Nachixe tá nixĩ i ngunexü” ñaperügügü. Pema nixĩ i duüxügü i togüpèxewa meã pemaxënetaxü, natürü chixexügu perüxĩnüë. Rü pema nüxü pecuèx na penangügüxü i ñuxgu tá nameãnexü rü ñuxgu tá nachixeanexü. Natürü ñuxma na yanguxü i ngëma cuèxruügü ga nuxcüma Tupana pemaã ixunetaxü rü tama nüxü pecuèxgüéga na tacüchiga yĩxü —ñanagürü. ⁴ Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Ñãã duüxügü i chixecümagüxü rü tama yaxögüxü rü naxcèx inacagü i wüxi i cuèxruü i Tupanaârü poramaã üxü. Natürü yema cuèxruü ga nuxcümaücü ga Tupanaârü orearü uruü ga Yonãxü ngupetüxürüüxicatátama nadaugü. Rü yexgumarüü na bayenaãnüwa na inaxüxüxü, rü choma rü ichatãxüwa tá ichaxüxü. Rü taxuxütãma i to i cuèxruüxü nüxü chadauxëë i ñãã duüxügü —ñanagürü. Rü ñuxüchi nüxna yéma nixü ga Ngechuchu, rü inaxüãchi.

Parichéugüarü pãüârü puxëëruüchiga

(*Mr 8.14-21*)

⁵ Rü yexguma naxtaxaarü tocutüwa naxĩxgu ga norü ngüexügü, rü nüxü inayarüngümaë na nawemü ta íyangëgüxü. ⁶ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¡Düçèx, pexuãëgü naxcèx i Parichéugü rü Chaduchéugüarü pãüârü puxëëruü! —ñanagürü. ⁷ Rü yema norü ngüexügü rü inanaxügüe ga nügü na ñagüxü: —Ngëma ñanagürü tüxü, erü tama tawemüta ítingegü —ñanagürügü. ⁸ Natürü ga Ngechuchu rü nüxü nacuèxama ga ñuxãcü na yadexagüxü ga norü ngüexügü. Rü yemacèx ñanagürü nüxü: —¿Tüxcüü,

“Tüxü nataxu i tawemü” ñaperügügü? Pema rü tama aixcüma peyaxögü. ⁹ —¿Tama ëxna nüxü pecuèxgüéga rü nüxna pecuèxãchie ga yema wüximëëxpüx ga pãü ga yema 5,000 ga yatügücèx ichabücuxü? ¿Rü ñuxre ga pexchi penaxüãcuxü namaã ga yema naxchipëxegü ga íyaxügüxü? ¹⁰ —¿Rü tama ëxna nüxna pecuèxãchie ga yema 7 ga pãü ga yema

4,000 ga yatügücèx ichabücuxũ? ¿Rü ñuxre ga pexchi penaxũácuxũ namaã ga yema naxchipèxegü ga íyaxügüxũ? ¹¹ — ¿Rü ñuxãcü nixĩ i tama nüxũ pecuáxũ i tama pãũchiga na chidexaxũ i ngèxguma ñachagu:

“¡Pexuãègü naxcèx i Parichéugü rü Chaduchéugüarü pãũärü puxèèruũ!” ñachagu? —ñanagürü ga Ngechuchu. ¹² Rü yexguma ga norü ngúexügü rü nüxũ nacuèxgü ga tama pãũärü puxèèruũchiga na yadexaxũ ga Ngechuchu, natürü Parichéugü rü Chaduchéugüarü nguxèètaechiga na yĩxũ ga na yadexaxũ.

Pedru nanangõxèè na Cristu na yĩxũ ga Ngechuchu
(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

¹³ Rü yexguma Checharéa ga Piripuaneärü ngaicamana nanguxgu ga Ngechuchu, rü norü ngúexügüna naca, rü ñanagürü: —¿Ñuxũ ñaxũ i duũxügü i chauchiga na texé chiĩxũ i chomax? —ñanagürü. ¹⁴ Rü nüma ga norü ngúexügü rü nanangãxũ rü ñanagürügü: —Nangèxma i duũxügü rü:

“Cuáũ ya baiũxèèruũ quixĩ” ñagüxũ. Rü togü i:

“Ería quixĩ” ñagüxũ. Rü togü i:

“Yeremíã quixĩ” ñagüxũ. Rü togü rü:

“Wüxi ga nuxcümaücü ga Tupanaärü orearü uruũ quixĩ” ñagüxũ —ñanagürügü. ¹⁵ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nüxna naca rü ñanagürü: —¿Rü pema i ñuxũ ñapegüxũ choxũ na texé chiĩxũ? —ñanagürü. ¹⁶ Rü Chimáũ ga Pedru nanangãxũ, rü ñanagürü nüxũ: —Cuma nixĩ i Cristu ya Tupana ya maxücü Nane quiĩxũ —ñanagürü. ¹⁷ Rü Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürü nüxũ: —Cuma rü aixcüma cutaãè, Pa Chimáũx, Pa Yoná Nanex, erü taxuũma i duũxũ nixĩ i cuxũ nüxũ cuèxèèxũ i ngèma, natürü Chaunatü ya daxügücü nixĩ ya cuxũ nüxũ cuèxèècü na Nane chiĩxũ. ¹⁸ —Rü choma cumaã nüxũ chixu rü cuma rü Pedru quixĩ. Rü ngèma cuéga rü “nuta” ñaxũchiga nixĩ. Rü cuma tá nixĩ i chorü duũxügüarü dauruũ quiĩxũ. Rü Chataná rü tãütáma nüxũ narüyexera i ngèma chorü duũxügü. ¹⁹ —Rü choma rü tá cuxna chanaxã i chorü ore na duũxügümaã nüxũ quixuxücèx na nüxũ nacuèxgüxücèx na ñuxãcü daxügüxũ i naãnewa nangugüxũ i ngextá Tupana ãèxgacü íixĩxüwa. Rü yíxema tama cuxũ irüxĩnüèxè i ngèma ore rü tãütáma ngema tichocu. Natürü yíxema meã cuxũ irüxĩnüèxè i ngèma ore rü aixcüma ngema Tupana ãèxgacü íixĩxüwa tá tangugü —ñanagürü. ²⁰ Rü yexguma ga Ngechuchu rü norü ngúexügümaã nüxũ nixu, rü ñanagürü: —¡Taxúemaãtáma nüxũ pixu na choma rü Cristu chiĩxũ! —ñanagürü.

Ngechuchu nanaxunagü ga norü yuxchiga
(Mr 8.31-9.1; Lc 9.22-27)

²¹ Rü yemawena inanaxügü ga norü ngúexügümaã nüxü na yaxuxü ga tacü tá nüxü na üpetüxü. Rü ñanagürü: — Choma rü Yerucharéüwa tá chaxü, rü ngema poraãcü ngúxü tá choxü ningexëëgü. Rü choxü tá nimëxgü i Yudiügüarü äëgacügüerugü rü paigüarü äëxgacügü rü ngúexëëruügü i ore i mugüwa nguxëëtaegüxü. Natürü tomaëxpüx i ngunexü ngupetügu rü wena táxarü chamaxü —ñanagürü. ²² Rü yexguma ga Pedru rü nüxica noxrüwama Ngechuchuxü naga, rü inanaxügü ga na naxucuxëãxü, rü ñanagürü: —Pa Corix, Tupana rü tama nanaxwëxe na ngëmaãcü quidexaxü. Rü täütáma ngëmaãcü cuxü nangupetü i cumax —ñanagürü. ²³ Natürü ga Ngechuchu rü Pedrucëx nadaueguächí, rü ñanagürü nüxü: —¡Choxna ixügachi, Pa Chatanáx, erü chixëxügu choxü cunguxëëchaü! Rü tama Tupana nagu rüxínüxügu curüxínü, rü yatügü nagu rüxínüxügumare curüxínü i cumax —ñanagürü. ²⁴ Rü yexguma ga Ngechuchu rü norü ngúexügüxü ñanagürü: —Rü ngëxguma texé chowe rüxüxchaügu, jëcü nüxü tarüxo i tümaärü ngúchaü, rü namaã tabora i ngëma guxchaxügü i tümacëx ínguxü i ñoma curuchawa tipotaxürüü tüxü ixixëëxü, rü ngëmaëtüwa chowe tarüxüãma! ²⁵ Erü yíxema tügü maxëchaxëëchaüxë rü tá tayu. Natürü yíxema chauxcëx yúxe rü aixcüma tá tüxü nangëxma i maxü i taguma gúxü. ²⁶ Rü ¿Tacüwa i nüxü namexü ya wüxi ya yatü ega nayauãxgu i guxüma i ñoma i naãneärü ngëmaxügü, natürü iyanatauxëëãgu i norü maxü? Erü taxucürüwama wüxi ya yatü rü norü diërumaã naxcëx nataxe i norü maxü. ²⁷ Erü choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü rü wena táxarü núma chaxü. Rü ngëxguma rü Chaunatü ya Tupanarüü tá äëxgacü chixí, rü daxücüãx i orearü ngeruügümaã tá íchangu. Rü ngëxguma tá nixí i nüxü chanaxütanüxü i wüxichigü i duüxügü i ngëma ñuxãcü chauxcëx na namaxëxürüüãcüma maxëxü. ²⁸ Rü aixcüma pemaã nüxü chixu rü nangëxma i ñuxre i duüxügü i núma ngëxmagüxü rü täütáma nayu ñuxmatáta choxü nadaugü na yuwa ícharüdaxü rü aixcüma äëxgacü ya poracü na chiixü —ñanagürü ga Ngechuchu.

17

Ngechuchu rü toraxüãcü nangox
(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

¹ Rü 6 ga ngunexüguwena rü Ngechuchu ínayagagü ga Pedru rü Chaütiágu rü Cuáü ga Chaütiágueneë. Rü nüxícatama wüxi ga mëxpúnëwa noxrüwama namaã naxü. ² Rü yéma yema ngúexügüpëxëwa rü toraxüãcü nangox ga Ngechuchu.

Rü üexcürüü nixĩ ga nachiwe ga na yayauracüüxũ. Rü naxchiru rü ta üexcüemarüü nixĩ ga na nangóonexẽẽãxũ. ³ Rü ngürüãchi yéma naxcèx nangoxgü ga Moĩché rü Ería. Rü Ngechuchumaã yéma nidexagü. ⁴ Rü yexguma ga Pedru rü ñanagürü Ngechuchuxũ: —Pa Corix, name nixĩ nuã tangẽxmagü. Rü ngẽxguma cunaxwèxegu rü tá tanaxü ya tomaẽxpüx ya düxenü, rü wüxi ya cuxcèx, rü náí ya Moĩchécèx, rü náí ya Eríacèx —ñanagürü. ⁵ Rü yexguma íyadexayane ga Pedru rü wüxi ga caixanexũ ga nangóonexẽẽxũ rü natanügu nayangaixema. Rü yema caixanexüwa inanaxũ ga wüxi ga naga ga ñaxũ: —Daa nixĩ ya Chaune ya nüxũ changechaũxũchicü rü namaã chataãẽxũchicü. ¡Rü naga pexĩnüë! —ñanagürü. ⁶ Rü yexguma yemaxũ naxĩnüëgu ga yema ngúexüğü, rü ñaxtúanegu nanangücuchiãchitanü, yerü poraãcü namuüë. ⁷ Natürü ga Ngechuchu rü naxcèx nixü, rü nüxũ nayarüngögü, rü ñanagürü nüxũ: —¡Ipechigü rü táxũ ipemuüẽxũ! —ñanagürü. ⁸ Rü yexguma wenaxärü nadaunagütanügu, rü Ngechuchuxũĩcatama nadaugü rü taxúema ga toguexũ nadaugü. ⁹ Rü yexguma ínaxĩgügu ga guma mèxpúnewa, rü Ngechuchu nayaxucuxẽgü ga taxúemaãma na nüxũ yaxugüexüçèx ga yema yéma nüxũ nadaugüxũ, ñüxmatáta yuwa ínadxgu rü wena namaũxgu. ¹⁰ Rü ñüxüchi ga yema ngúexüğü rü Ngechuchuna nacagü, rü ñanagürügü: —¿Tüxcüü i ngéma ngúexẽëruüğü i ore i mugüwa ngüxẽëtaegüxũ rü ñanagürügü:

“Ería tá nixĩ ya nüxĩra cuxüpa nuã ücü?” ñanagürügü. ¹¹ Rü Ngechuchu nanangãxũ, rü ñanagürü: —Aixcüma nixĩ i Ería na nüxĩra tá núma naxüxũ na chauxüpa Tupanacèx yamexẽẽãxüçèx i duüxüğü. ¹² Natürü choma pemaã nüxũ chixu, rü Ería rü marü núma naxü, natürü duüxüğü rü tama nüxũ nacuèxgü na texe yüxũ. Rü yemacèx chixri namaã nachopetü. Rü ngẽxgumarüü tá ta nixĩ na chixri tá chomaã nachopetüxũ i duüxüğü —ñanagürü. ¹³ Rü yexguma ga yema ngúexüğü rü nüxũ nicuèxãchitanü ga Cuáü ga baiüxẽëruüchiga na yüxũ ga yema Ngechuchu namaã nüxũ ixuxũ.

Ngechuchu rü nanamexẽë ga wüxi ga bucü ga ngoxo nawa yexmacü

(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

¹⁴ Rü yexguma duüxüğü íyexmaxüwa nangugügu, rü wüxi ga yatü Ngechuchucèx nixü. Rü napèxegu nayacaxãpüxü rü ñanagürü nüxũ: ¹⁵ —Pa Corix, ¡nüxũ nangechaü ya chaune rü naxcèx yataanexẽë! Erü muẽxpüxcüna rü naxãüãẽxũ, rü poraãcü nüxũ nangux. Rü muẽxpüxcüna rü üxüxetügu nayanguxẽë, rü èxna dexágu. ¹⁶ —Rü nuã curü

ngúexügüxütawa chanaga, natürü nümagü rü tama nüxü nacuèxgü na namexèẽgüãxü —ñanagürü. ¹⁷ Rü yexguma Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü nüxü ga yema duüxügü ga yéma yexmagüxü: —Pa Duüxügü i Tama Yaxögüxü i Chixri Maxèxüx, ¿ñuxguratáta i pemaã chanuxmaxü rü yaxna pemaã chaxínüxü? ¡Nuã penaga ya yima bucü! —ñanagürü. ¹⁸ Rü Ngechuchu nananga ga yema ngoxo ga guma bucüwa yexmaxü. Rü yemaãcü ínanatèxüchi ga yema ngoxo. Rü yexgumatama naxcèx nitaane ga guma bucü. ¹⁹ Rü yemawena ga norü ngúexügü rü noxrüwama Ngechuchumaã nidexagü. Rü nüxna nacagüe, rü ñanagürügü nüxü: —Pa Corix, ¿tüxcüü i toma rü taxuacüma ítanatèxüchi i ngẽma ngoxo? —ñanagürügü. ²⁰ Rü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü nüxü: —Pema rü taxuacüma ípenatèxüchi erü tama aixcüma peyaxögü. Rü aixcüma pemaã nüxü chixu, rü ngèxguma chi woo wüxi ya motachachirerüxü naxiraxüchigu i perü õ, rü chi daa mèxpünemaã nüxü pixuxgu na yaxügachixücèx, rü chi pega naxínü. Rü taxuxü chima pexü naguxcha ega aixcüma peyaxögügu. ²¹ —Natürü ñaärüü i ngoxo rü tama ínaxüxü ega tama ixaureãcüma iyumüxègu —ñanagürü.

*Ngechuchu rü wenaxãrü nanaxunagü ga norü yuxchiga
(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)*

²² Rü yexguma norü ngúexügümaã Gariréaarü naãnegu yaxüxgu ga Ngechuchu, rü norü ngúexügümaã nüxü nixu, rü ñanagürü: —Choma ya Tupana Nane na duüxüxü chiixü, rü chixri tá chomaã nachopetü rü ãèxgacügüna tá choxü namugü i duüxügü. ²³ —Rü tá choxü nimèxgü, natürü tomaèxpüx i ngunexüguwena rü wena táxarü chamaxü —ñanagürü. Rü yexguma yema orexü naxínüègu ga norü ngúexügü, rü poraãcü nangechaügü.

Ngechuchu ngïxü naxütanü ga yema dïèru ga tupauca ga taxü necèx ngïxü nayauxgücü

²⁴ Ngechuchu rü norü ngúexügümaã Capernáüärü ñãnewa naxí. Rü yexguma yéma nangugügu rü Pedruxü ínayadaugü ga yema yatügü ga tupauca ga taxü necèx dïèru ngïxü yaxügüxü. Rü Pedruna nacagüe rü ñanagürügü: —¿Yima curü Cori rü tama èxna ngïxü naxütanü i ngẽma dïèru i tupauca ya taxü neärü ixícü? —ñanagürügü. ²⁵ Rü Pedru nanangãxü, rü ñanagürü: —Ngẽmáãcü nanaxütanü —ñanagürü. Rü yixcama ga yexguma ñxgu naxücuxgu ga Pedru, rü Ngechuchuxira Pedrumaã nidexa, rü ñanagürü nüxü: —¿Ñuxü ñacuxü i cumax, Pa Pedrux, rü ngextá nixí i nayauxgüãxü i norü dïèru i guxü i nachiüãneärü ãèxgacügü?

¿Cuxcèx i nügütanüwatama rü éxna togü i duüxügütanüwa? —ñanagürü. ²⁶ Rü Pedru nanangãxü, rü ñanagürü: —Maneca togü i duüxügütanüwa nixi i nayauxgüãxü —ñanagürü. Rü ñuxüchi Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: —Rü ngëxguma ngëmaãcü yixigu, rü yixema na Tupanaãrü ixigüxü rü taxucèxma tanaxütanügü. ²⁷ —Natürü ngëma na taxúema tamaã nuxúcèx, rü chanaxwèxe i cuyaxütanü i ngëma dïeru. ¡Rü yéa naxtaawa naxü, rü ngema yapoxwaxe! ¡Rü ngëma nüxïraüxü i choxni i cunapoxwaüxü rü naãxwa tá nüxü icuyangau i wüxi i dïeru i nagu mexü na yangutanüxëëxücèx i chauxcèx rü cuxcèx rü ta! ¡Rü tupauca ya taxünewa nange i ngëma dïeru, rü yaxütanü! —ñanagürü.

18

¿Texé tá tixi ya guxããrü yexera ixixè?

(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

¹ Rü yexguma ga norü ngúexügü rü Ngechuchucèx naxi rü nüxna nacagü, rü ñanagürügü: —¿Pa Corix, texé tá tixi ya guxããrü yexera ixixè i ngëma Tupana ãëxgacü íixixüwa? —ñanagürügü. ² Rü yexguma ga Ngechuchu rü wüxi ga buxúcèx naca, rü norü ngúexügüarü ngãxütanügu nanachixëë. ³ Rü ñuxüchi ñanagürü nüxü: —Dücèx, Pa Chorü Ngúexügüx, aixcüma pemaã nüxü chixu, rü ngëxguma tama nüxü perüxoegu i ngëma na togüarü yexera pegü pixigüxëëchaüxü rü ñuxüchi tama ñaã buxürüü pegü íperüxíragu, rü taxucürüwa pichocu i ngextá Tupana ãëxgacü íixixüwa. ⁴ —Rü aixcüma yixema tügü íruxíraxe rü ñaã buxürüü ixixè, rü yixema tá tixi ya guxããrü yexera ixixè i ngextá Tupana ãëxgacü íixixüwa. ⁵ —Rü texé ya chauégagu meã nayaxúxe i wüxi i buxü i ñaãrüü íixixü rü choxü nixi i tayaxuxü.

Naxãücüma nixi na pecadugu inguxü

(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

⁶ —Rü texé ya pecadugu nanguxëexë i wüxi i ñaã buxügü i choxü yaxögüxü rü tümacèx rü narümemaë chi nixi na noxtacüma wüxi ya nuta tümanaãwa nayangacuchixü, rü ñuxüchi ngëmaãcü taxtüchiüwa tüxü nayarütáexü na ngëxma tayuxúcèx. ⁷ —Ñoma i naãnecüãx i duüxügücèx rü wüxi i taxü i ngechaü nixi na nangëxmaxü i muxüchixü i tacü i pecadugu nayixëëxü. Rü guxüguma tá nangëxma i ngëma chixexügü, natürü wüxi i ngechaüxüchi tá nixi naxcèx i ngëma yatü i togüxü pecadugu nguxëëxü. ⁸ —Rü ngëmacèx i ngëxguma chi cuxmëx rü éxna cucutü pecadugu cuxü nguxëëgu, rü name nixi i noxtacüma ícunadae rü yaxügu cuyaña. Erü narümemaë nixi i cuboxmëxãcüma rü éxna cubocutüãcüma na cunayaxuxü i curü maxü na tama guxüne ya cuxmëxmaã

rü éxna guxüne ya cucutümaã üxü ya taguma ixoxünewa quitèxcuchixüçèx. ⁹—Rü ngëxguma chi cuxetü pecadugu cuxü nguxëëgu, rü name nixĩ i ícunacaxüchi, rü yaxügu cunaña. Erü narümemaë nixĩ i wüxixetümaã na cunayaxuxü i curü maxü na tama guxüne ya cuxetümaã üxü ya ngoxogü nagu poxcuenewa na quitèxcuchixüçèx. [Rü ngëmaãcü woo cuxü naguxchagu, natürü name nixĩ i nüxna quixügachi i guxüma i ngëma chixexügü i nagu cunguchaüxü.]

Ore ga carneru ga iyarütaxuxügu ixuxü
(Lc 15.3-7)

¹⁰—Rü tama name i nüxü pexoox i wüxi i buxü i ñaärüü choxü yaxõxü. Erü ngëma norü dauruügü i orearü ngeruügü i daxüçüãx rü guxüguma Chaunatü ya daxügucüpëxewa nangëxmagü na ngëma ngëma buxüetüwa nachogüxüçèx. ¹¹—Rü choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü rü núma chaxü na chanamaxëëxüçèx i duüxügü iyarütauxexü. ¹²—¿Rü ñuxü ñapegüxü i pema ega wüxi ya yatü rü nüxü nangëxmagu i 100 i carnerugü rü wüxi nüxü iyarütauxgu? ¿Taux éxna i nachitaügu namugüãxü i ngëma 99, rü ñuxüchi naxcèx yadauxü i ngëma nüxü iyarütaxuxü? ¹³—Rü ngëxguma nüxü iyangauxgu, rü namaã nataãëxüchi i ngëma norü carneru. Rü woo guxüguma namaã nataãë i ngëma 99 i tama iyarütauxexü, natürü yexeraãcüxüchi namaã nataãë i ngëma wüxi i iyarütaxuxü, erü marü nüxü inayangau. ¹⁴—Rü ngëxgumarüü ta nixĩ ya Penatü ya daxügücü na tama nanaxwëxexü na wüxi i ñaã buxü na iyarütaxuxü.

Ñuxäcü tamüçüxü na ingechaüxüchiga
(Lc 17.3)

¹⁵—Rü ngëxguma cueneë chixexü cumaã üxgu, rü name nixĩ i nüxĩcatama namaã quidexa, rü nüxna nüxü cucuèxächixëë i ngëma norü chixexü i cumaã naxüxü. Rü ngëxguma cuga naxĩnügu, rü marü wenaxarü mexüçèx cunataeguxëë i ngëma cueneë. ¹⁶—Natürü ngëxguma tama cuga naxĩnügu i ngëma cueneë, rü name nixĩ i naxcèx cuca i wüxi rü éxna taxre i duüxügü na nümagü rü ta namaã yadexagüxüçèx i ngëma cueneë. ¹⁷—Rü ngëxguma rü ta tama nüxü inaxĩnügu i ngëma taxre i duüxügüarü ore, rü name nixĩ i guxü i yaxõgüxümaã nüxü quixu na ngëma cueneëmaã yadexagüxüçèx. Rü ngëxguma rü ta tama nüxü inaxĩnügu i ngëma yaxõgüxüãrü ore, rü name nixĩ i wüxi i duüxü i tama yaxõxürüügu namaã curüxĩnü. ¹⁸—Rü aixcüma pemaã nüxü chixu rü yíxema núma ñoma i naãnewa tama pexü irüxĩnüxë i chorü ore rü täütáma Tupana äëxgacü íxixüwa tichocu. Natürü yíxema meã pexü irüxĩnüxë i ngëma ore

rü aixcüma ngema tá tangu. ¹⁹ —Rü pemaã nüxü chixu rü ngëxguma chi taxre i pema i núma ñoma i nañnewa rü wüxigu tacücèx ípecaxgu i Chaunatü ya daxügücüxütawa, rü nüma ya Chaunatü rü tá pexna nanaxã. ²⁰ —Erü ngema ngextá taxre rü ëxna tomaëxpüx i duüxügü chauégagu íngutaquëxexüwa, rü choma rü ta norü ngäxütanüwa changëxma —ñanagürü. ²¹ Rü yexguma ga Pedru rü Ngechuchucèx nixü, rü nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Pa Corix, ngëxguma chaueneë chixexü chomaã üxgu, rü ñuxreëxpüxcüna i namexü na nüxü nüxü changechaüxü naxcèx i ngëma chixexü i chomaã naxüxü? ¿Rü marü namexü i cuxcèx ega 7 ëxpüxcüna yixigu na nüxü nüxü changechaüxü? —ñanagürü. ²² Rü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: —Tama name i 7 ëxpüxcünaxícatama nüxü nüxü cungechaü. Natürü guxügutáma nixí i nüxü nüxü na cungechaüxü woo 70 ëxpüxcüna i 7 wa nangu —ñanagürü.

Ore ga äëxgacüarü duüxü ga tama namücüaxü nüxü ngechaüxü ga norü ngetanügu ixuxü

²³ Rü Ngechuchu rü ñanagürü: —Rü ngëma Tupana na äëxgacü ixixü, rü ñoma wüxi ga nachiuñãearü äëxgacü ga norü duüxügü ga nüxü nangetanügüxümaã namexëëchaüxürü nixí. ²⁴ —Rü yexguma inaxügüägu ga meã nüxü na yadaugüxü ga yema nüxü nangetanügüxüpane, rü naxütawa nana-gagü ga wüxi ga norü duüxü ga taxüchicü ga díeru nüxü ngíxü ngetanüxü. ²⁵ —Natürü ga yema norü duüxü rü nangearü díeruãx, rü taxuacüma norü cori ga äëxgacüaxü nanaxütanüega. Rü yemacèx ga yema äëxgacü rü norü churragüxü namu na to ga corixü namaã nataxegüxcèx ga yema yatü, wüxigu tümamaã ga naxmèx rü naxácügü rü norü yemaxügü, na yema natanü ga díerumaã naxütanüãxücèx ga norü ngetanü. ²⁶ —Rü yexguma ga yema norü duüxü rü norü äëxgacüpëxegu nacaxãpüxü, rü nüxü nacèèxü, rü ñanagürü:

“Pa Corix ¡choxü nangechaü! Rü marü tá chapuracü, rü tá cuxü chanaxütanü i guxüma”, ñanagürü. ²⁷ —Rü yema norü äëxgacüaxü nangechaütümüü, rü yemacèx namaã nüxü nixu ga marü tama nüxü na naxütanüãxücèx ga yema norü ngetanü. Rü ñuxüchi ínananguxuchixëë. ²⁸ —Natürü yexgumatama yéma äëxgacüxütawa ínaxüüxgu ga yema yatü, rü nüxü in-ayangau ga wüxi ga namücü ga írarüwatama nüxü nange-tanüxü. Rü yema yatü rü nüxna natüxüe, rü nananüxnaxã, rü ñanagürü nüxü:

“¡Choxü ngíxü naxütanü i ngëma díeru i ngíxü cungetanücü!” ñanagürü. ²⁹ —Rü yexguma ga yema namücü rü yema yatüpëxegu nacaxãpüxü, rü nüxü nacèèxü, rü ñanagürü:

“Pa Chomücüx, ¡choxü nangechaü! Rü marü tá chapuracü, rü tá cuxü chanaxütanü i guxüma”, ñanagürü. ³⁰ —Natürü

ga yema yatü rü tama nüxü nacuáxchaü ga yema ore. Rü poxcupataügu tüxü napoxcuama ñuxmata nüxü tanaxütanü ga yema tümaärü ngetanü. ³¹ —Rü yexguma togü ga yema äëxgacüarü duüxügü nüxü daugügu ga yema ngupetüxü, rü poraäcü naäëwa nangux ga yema naxüxü ga yema yatü. Rü norü corixütawa naxi rü nüxü nayarüxugüe ga guxüma ga yema ngupetüxü. ³² —Rü yexguma ga yema äëxgacü rü nanamu ga norü churaragü na naxütawa nagagüäxüçèx ga yema yatü. Rü yexguma naxütawa nanguxgu, rü ñanagürü nüxü:

“Wüxi i chixexü i chorü duüxü quixi. Choma rü cuxü nüxü changechaü ga yema choxü cungetanüxü, erü choxü cucèèxü na tama cuxü chapoxcuxüçèx. ³³ —Rü cuma rü chita nüxü nüxü cungechaü i ngëma cumücü i cuxü nangetanüxü, yexgumarüü ga choma rü cuxü nüxü na changechaüxürüü ga yema choxü cungetanüxü”, ñanagürü nüxü. ³⁴ —Rü poraäcü nanuxüchi ga yema äëxgacü. Rü norü churaragüxü namu na napoxcugüäxüçèx ga yema yatü ñuxmata guxü nüxü naxütanü ga yema nüxü nangetanüxü —ñanagürü ga Ngechuchu. ³⁵ Rü ñuxüchi ñanagürü ta: —Rü ngëxgumarüü tá pemaã nanaxü ya Chaunatü ya daxügücü i ngëxguma tama wüxichigü aixcüma peenexëgüaxü nüxü perüngümaegu i ngema chixexü i pemaã naxüxü —ñanagürü.

19

*Parichéugü rü Ngechuchuna nacagüe i táxmèxchiga
(Mr 10.1-12; Lc 16.18)*

¹ Rü yema ñaxguwena ga Ngechuchu rü inaxüãchi ga Gariréaarü naänewa. Rü natü ga Yudáüärü tocutüwa naxü ga Yudeaarü naänewa. ² Rü muxüma ga duüxügü nawe narüxü, rü nüma ga Ngechuchu rü yéma nanameëxëë ga yema idaaweexü. ³ Rü Ngechuchucèx naxi ga ñuxre ga Parichéugü, rü nüxna nacagü rü ñanagürügü: —¿Cuxcèx namexü i wüxi i yatü na ínatáxmèxmarexü ega tacü rü chixexü taxüxgu ya naxmèx? —ñanagürügü. Rü yemaäcü nüxna nacagü yerü Ngechuchuxü chixexügu nanguxëëgüchaü. ⁴ Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü: —¿Taguma ëxna nawa pengüe i ngëma Tupanaärü ore i ümatüxü i nüxü ixuxü ga noxri Tupana naxüxgu ga duüxügü, rü yatüxü rü ngecüxü na naxüxü? ⁵ —Rü ñanagürü ga Tupana:

“Rü ngëmácèx ya yatü rü tá nanatü rü naëna nixügachi na namèxmaã inaxäüxüçèx. Rü ngëmaäcü i ngëma taxre rü ñoma wüxitama i duüxürüü tá nixigü”.

⁶ —Rü ñuxüchi tama taxre nixi, rü wüxitama nixi. Rü ngëmácèx taxucürüwa texé nügüna tayaxigachitanüxëë i ngëma

taxre i Tupana nügüna mugüxü —ñanagürü. ⁷ Rü yexguma Ngechuchuna nacagü rü ñanagürügü: —¿Tüxcüü nixi ga Moiché ga duüxügümaã nüxü yaxuxü rü ngëxguma texé tümamèxü ítáxchaügu rü name nixi i wüxi i popera i tëxgüpane ngixna taxã, rü ñuxüchi ngixü ítatèx? ñaxü —ñanagürügü. ⁸ Rü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü nüxü: —Pegagu nixi ga Moiché ga tama pexna nachúxãxü na pexmèxü ípetáxü. Yerü nüma nüxü nacuèx na tama aixcüma peyaxögüxü. Natürü noxriarü ügügu rü tama yemaãcü nixi. ⁹ —Rü choma pemaã nüxü chixu rü tama name na texé tümamèxü ítáxü ega tama nañ ya yatümaã nangëãxügügu yixügu. Rü ngëxguma chi yima yatü rü ñuxüchi nañ i ngemaã naxãxmèxgu, rü chixexü naxü, rü ñoma nañ i ngemaãmare nangëãxürüü nixi. Rü texé ya ngiãmaã ãmaxë i ngëma nge i ngíte ngixü ítèxcü, rü ñoma nañ i ngemaãmare itapexürüü tixi —ñanagürü ga Ngechuchu. ¹⁰ Rü ñuxüchi ga norü ngüexügü rü ñanagürügü nüxü: —Ega ngëmaãcü yixügu rü name nixi i noxtacüma tama naxãmèx ya yatü rü tama ixãte i nge —ñanagürügü. ¹¹ Rü Ngechuchu norü ngüexügüxü nangãxü rü ñanagürü: —Taxucürüwa guxüma i duüxügü nüxü nacuèx i tacüchiga na yixü i ngëma ngüxëëtae. Natürü yixema Tupana tüxü nüxü cuèxëxëxícatama tixi ya nüxü cuèxgüxe. ¹² —Rü nangëxma i nagúxüraüxü i guxchaxü na tama naxãmèxücèx ya yatü. Erü nümaxü i yatü rü woetama taxucürüwa naxãmèx erü norü bucüma nangepüxüchare. Rü nümaxü i yatü rü taxucürüwa naxãmèx erü nayauxpüxücharee. Rü togü tama naxãmèx erü Tupanaärü ngúchaüxícatama naxügüchaü. Rü texé ya ngëmaãcü maxchaüxë rü marü name i ngëmaãcü tamaxü —ñanagürü ga Ngechuchu.

*Ngechuchu rü buxügüxü nameãxë
(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)*

¹³ Rü duüxügü rü Ngechuchuxütawa nanagagü ga ñuxre ga buxügü na Ngechuchu nüxü ingögüxücèx rü namaã nayumüxëxücèx. Natürü ga Ngechuchuarü ngüexügü rü inanaxügüe ga na yangagüãxü ga yema duüxügü ga Ngechuchuxütawa buxügüxü gagüxü. ¹⁴ Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü ga norü ngüexügü: —Marü name i chauxütawa naxi i buxügü. ¡Rü täxü i nüxna penachuxuxü! Erü Tupana ãëxgacü íixüüwa rü tümacèx nixi ya yixema ñaã buxügürüü meã yaxögüxe —ñanagürü. ¹⁵ Rü ñuxüchi ga Ngechuchu rü yema buxügüetü naxümèx. Rü yemawena inaxüãchi ga yéma.

*Wüxi ga ngextüxücü ga dïeruãxüchicü Ngechuchumaã
nidexa
(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)*

16 Rū wūxi ga ngextūxūcū rū Ngechuchuxūtawa nangu, rū nūxna naca, rū ñanagürü: —Pa Ngúexēēruū ya Mecūx, ¿tacū tá chaxūxū na chanayaxuxūcèx i maxū i taguma gúxū? —ñanagürü. 17 Rū Ngechuchu nanangāxū rū ñanagürü nūxū: —¿Tūxcūū “Mecū” ñacurügü choxū? Erū Tupanaxīcatama nixī ya mecū ixīcū, rū nataxuma i to. Natürü ngēxguma cunayauxchaūgu i maxū i taguma gúxū, rū jnaga naxīnū i Tupanaārū mugū! —ñanagürü. 18 Rū yexguma ga guma ngextūxūcū rū ñanagürü: —¿Ngēxürüūxū tá nixī i Tupanaārū mugū i naga chaxīnūxū? —ñanagürü. Rū Ngechuchu nanangāxū rū ñanagürü nūxū: —jTāūtāma cumáēta, rū tāūtāma naī i nge-maā icupe, rū tāūtāma cungtēèx, rū tāūtāma doraxū quixu i togūchiga! 19 —jRū tūmaga naxīnū ya cunatū rū cue, rū nūxū nangechaū i cumücügü ngēma na cugū cungechaūxürüū! —ñanagürü. 20 Rū yexguma ga guma ngextūxūcū rū ñanagürü: —Guxūma i ngēma mugū i nūxū quixuxū rū woetama chorū bucūma meā chayanguxēē. ¿Rū tacū rū to tá chaxū na choxū nangēxmaxūcèx i maxū i taguma gúxū? —ñanagürü. 21 Rū Ngechuchu nanangāxū rū ñanagürü nūxū: —Ega aixcūma Tupanapēxewa mecū quixīxchaūgu, rū name nixī i namaā cutaxe i guxūma i curū ngēmaxūgü rū togū i ngearū ngēmaxūāxgūxūna cunaxā i ngēma curū natanū. Rū ngēxguma tá cuxū nangēxma i cuchica i daxūguxū i naānewa. Rū ñuxūchi marū name i chowe curūxū —ñanagürü. 22 Natürü yexguma yemaxū naxīnūgu ga guma ngextūxūcū rū poraācū nangechaū, yerū namuārū dīeruāxūchi. 23 Rū yexguma ga Ngechuchu rū norū ngúexūgūxū ñanagürü: —Aixcūma pemaā nūxū chixu rū naguxchaxūchi nixī na wūxi i duūxū i dīeruāxūchixū rū Tupana āēxgacū íxīxūwa na nanguxū. 24 —Rū aixcūma pemaā nūxū chixu rū ñoma wūxi i cameyu na taxucürūwama wūxi ya ucumaxētūwa naxūpetūxūārū yexera narūguxchamaē naxcèx i wūxi i duūxū i dīeruāxūchixū na yaxūcuxū i ngextá Tupana āēxgacū íxīxūwa —ñanagürü. 25 Rū yexguma yemaxū naxīnūēgu ga norū ngúexūgü rū poraācū nabeixāchiāēgü. Rū nūgūna nacagüe rū ñanagürügü: —¿Rū texé tá ēxna tixī ya nayaxūxe i maxū i taguma gúxū? —ñanagürügü. 26 Rū Ngechuchu nūxū nadawenū rū ñanagürü nūxū: —Duūxūgü rū taxuacūma nūgü namaxēē, natürü Tupanaāxū rū natauxcha na namaxēxēēāxū —ñanagürü. 27 Rū yexguma ga Pedru rū ñanagürü nūxū: —Pa Corix, toma rū marū ítanawogū ga guxūma ga torū yemaxūgü na cuwe tarūxīxūcèx. ¿Rū tacū tá nixī i torū natanū i ñuxmax? —ñanagürü. 28 Rū Ngechuchu nanangāxū rū ñanagürü nūxū: —Aixcūma pemaā nūxū chixu rū ngēma ngunexū i Tupana nagu nangexwacaxūxēēxū i guxūma, rū choma rū āēxgacū ya tacū

tá chixĩ. Rũ chorũ tochica i mexẽchixũwa tá charũto. Rũ pema i 12 i chorũ ngúexũgũ na chowe perũxĩxũ rũ pema rũ tá ta pexũ nangẽxma i perũ tochicaxũ i mexẽchixũ i chauxũtawa. Rũ ngẽma tá perũtogũ na norũ maxũchigacèx nũxũ picagũxũ i guxũma i Yudĩugũ. ²⁹ Rũ guxãma ya yĩxema tũmapata chauxcèx ítáxe, rũ ěxna tũmaẽneẽgũ rũ tũmaeyèxgũxũ chauxcèx ítáxe, rũ ěxna tũmanatũ rũ tũmaèxũ chauxcèx ítáxe, rũ ěxna tũmamèx rũ tũmaxãcũgũxũ rũ tũmaãrũ naãne chauxcèx ítáxe, rũ 100 ěxpũxcũna i ngẽma noxri tũxũ ngẽxmaxũãrũ yexera tá tayaxu. Rũ naetũ tá tanayaxu i maxũ i taguma gũxũ. ³⁰ —Natũrũ muxũma i nũmaxũ i ñoma i naãnewa duũxũgũ wixpèxewa ügũxèẽxũ, rũ daxũguxũ i naãnewa rũ Tupana tá wixweama nanaxũgũxèẽ. Rũ muxũma i nũmaxũ i ñoma i naãnewa duũxũgũ wixweama ügũxèẽxũ, rũ daxũguxũ i naãnewa rũ Tupana tá wixpèxewa nanaxũgũxèẽ.

20

Ore ga puracũtanũxũgu ixuxũ

¹ —Rũ ngẽma Tupana aẽxgacũ líxĩxũwa rũ ñoma wũxi ga ubanecũarũ yora ga pèxmama norũ puracũtanũxũ ta yadaucũrũũ nixĩ. ² Rũ yema puracũtanũxũmaã nanamexèẽ na wũxitchinũ ga dĩerugu nũxũ na naxũtanũãxũcèx ga wũxichigũ ga ngunexũgu. Rũ ñuxũchi naãnewa nanamugũ na yéma yapuracũexũcèx. ³ —Rũ yĩxcama ga 9 arũ oragu rũ ínayadau ga ngextá yatũgũ ga puracũcèx daugũxũ íngutaquẽxegũxũxũwa. Rũ yexma nũxũ nayangau ga ñuxre ga yatũgũ ga ngearũ puracũãxgũxũ. ⁴ —Rũ ñanagũrũ nũxũ:

“¡Ngema chorũ ubanecũwa peyapuracũe! Rũ meã tá pexũ chanaxũtanũ”, ñanagũrũ. Rũ nũmagũ rũ yéma naxĩ. ⁵ —Rũ yema ubanecũarũ yora rũ tocuchigu rũ wenaxãrũ togũ ga puracũtanũxũ ta nayadau. Rũ tomaẽxpũxãrũ oragu ga yáuanecũ rũ wenaxãrũ yexgumarũũ ta nayadau. ⁶ —Rũ yĩxcama ga wũximẽxpũxãrũ oragu ga yáuanecũ rũ wenaxãrũ ínayadau ga ngextá yatũgũ ga puracũcèx daugũxũ íngutaquẽxegũxũxũwa. Rũ yexma nũxũ nayangau ga ñuxre ga togũ ga yatũgũ ga ngearũ puracũãxgũxũ. Rũ ñanagũrũ nũxũ:

“¿Tũxcũũ i pema rũ nuxã perũchomare i guxũ i ñoma i ngunexũgu, rũ tama pepuracũe?” ñanagũrũ. ⁷ —Rũ nũmagũ nanangãxũgũ, rũ ñanagũrũgũ nũxũ:

“Tama tapuracũe erũ taxúema toxcèx tadau na tũxũ tapuracũexũcèx”, ñanagũrũgũ. Rũ yexguma ga yema naãneãrũ yora rũ ñanagũrũ nũxũ:

“¡Pema rũ ta ngema chorũ ubanecũwa pexĩ rũ peyapuracũe! Rũ meã tá pexũ chanaxũtanũ”, ñanagũrũ. ⁸ —Rũ yexguma

marü nachütagu rü yema naãneärü yora, rü naxcèx naca ga norü puracütanüxüârü dauruü, rü ñanagürü nüxü:

“¡Naxcèx naca i ngëma puracütanüxü. Rü nüxïra nüxü naxütanü i ngëma wixwenaxüchima ngëma Ìxü, rü nawa tá icuyacuèxëë i ngëma nüxïra ngëma puracüexü!” ñanagürü. ⁹—Rü yéma naxï ga yema puracütanüxü ga wüximëëxpüxaru oragu ga yáuanecü puracüwa Ìxü. Rü wüxichigü ngïxü nayauxgü ga wüxitachinü ga dïëru. ¹⁰—Rü yemawena rü yéma naxï ga yema nüxïrama puracüexü ga puracütanüxü. Rü nümagü nagu naxïnüëgu rü yexera tá ngïxü nayauxgü ga dïëru, natürü nümagü rü ta ngïxü nayauxgü ga wüxitachinütama ga dïëru ga wüxichigü. ¹¹—Rü yexguma ngïxü nayauxgügu rü inanaxügüe ga chixri na yadexagüxü nachigagu ga yema naãneärü yora. ¹²—Rü ñanagürügü:

“Yixema rü guxü i ngunexügu üèxcüxetüwa tapuracüe, natürü i ñaã puracütanüxü i wixwenaxüchi ñngüxü rü wüxi i oratama napuracüe. Natürü ngëma tüxü naxütanüãxüëxpüxtama nüxü nanaxütanü”, ñanagürügü. ¹³—Natürü ga yema ubanecüaru yora nanangäxü, rü ñanagürü nüxü ga wüxi ga yema puracütanüxü:

“Pa Chomücüx, tama cuxü changïx. ¿Tama ëxna i wüxitachinügu yïxü ga chomaã cunamexëëxü na cuxü chanaxütanüxü i ngëma puracü? ¹⁴—¡Ñaã i curü dïëru, rü Ìxü! Rü ngëma puracütanüxü i wüxi i oratama puracüexü, rü choma nüxna ngïxü chaxäxchaü i ngëma cuxna ngïxü chaxäcüëxpüx. ¹⁵—¿Tama ëxna name i ngëma choma chanaxwèxexüãcüma ngïmaã na chaxüxü i chorü dïëru? ¿Rü ëxna quixäüxächi erü ngëmaãcü chamecüma?” ñanagürü. ¹⁶—Rü yixema ñuxma duüxügü wixweama tüxü ügüxëëxë, rü daxügüxü i naãnewa rü Tupana tá wixpëxewa tüxü naxügüxëë. Rü yixema ñuxma duüxügü wixpëxewa tüxü ügüxëëxë rü daxügüxü i naãnewa rü Tupana tá wixweama tüxü naxügüxëë. Erü Tupana rü muxüchiena naxu, natürü noxretama tixï ya yixema tüxü nadexe —ñanagürü ga Ngechuchu.

Ngechuchu rü norü tomaëxpücüna nanaxunagü ga norü yuxchiga

(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

¹⁷ Rü yexguma namagu yaxüxgu ga Ngechuchu ga Yerucharéüwa na naxüxü rü noxrüwama naxcèx naca ga yema 12 ga norü ngüexügü, rü ñanagürü nüxü: ¹⁸—Pema nüxü pecuèx na marü ingaicaxü na Yerucharéüwa ñngüxü. Rü ngëma rü duüxügü rü tá chixri chomaã nachopetü. Rü tá paigüaru äëxgacügü rü ngüxëëruügü i ore i mugüwa ngüxëëtaëgüxüna tá choxü namugü. Rü nümagü

rü tá chomaã nanaxuegugü na chayuxücèx. ¹⁹ —Rü tá to i nachiuãnecüãxna choxü namugü. Rü ngẽmagü tá nixĩ i chaugu idauxcürãügüxü rü choxü cuaixgüxü. rü ñuxüchi tá curuchawa choxü nipotagü na ngẽxma chayuxücèx. Natürü tomaẽxpüx i ngunexüguwena rü tá wenaxãrü chamaxü —ñanagürü.

*Wüxi ga ngüxẽcèx íca ga Chaütiágu rü Cuáũrü mamá
(Mr 10.35-40)*

²⁰ Rü yema iyexma ga naẽ ga Chaütiágu rü Cuáũ. Rü yema taxre rü Zebedeu nanegü nixĩgü. Rü ngĩma rü Ngechuchucèx iyaxü namaã ga yema taxre ga ngĩnegü. Rü Ngechuchupẽxegu iyacaxãpüxü, rü wüxi ga ngüxẽcèx nüxna iyaca. ²¹ Rü nüma ngĩxna naca, rü ñanagürü: —¿Tacü nixĩ i cunaxwèxexü? —ñanagürü. Rü ngĩma inangãxü rü ngĩgürügü: —Pa Corix, ngẽxguma ãẽxgacüxü quingucuchigu rü chanaxwèxe i cunamu na wüxi i ñaã chaune rü curü tügü necüwawa na natoxü, rü ngẽma to i curü toxwecüwawa na natoxü —ngĩgürügü. ²² Natürü Ngechuchu ngĩxü nangãxü rü ñanagürü: —Pema rü tama nüxü pecuèx na tacücèx ípecaxü. ¿Namaxã chi peporaexü i ngẽma ngüxü i tá choxü üpetüxü? —ñanagürü. Rü nümagü nanangãxügü rü ñanagürügü: —Ngẽmããcü namaã tá taporae —ñanagürügü. ²³ Rü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü nüxü: —Aixcüma tá nixĩ i chauxrüü ngüxü pingegüxü. Natürü ngẽma chorü tügü necüwawa rü chorü toxwecüwawa na perütogüxücèx, rü tama choxmèxwa nangẽxma na pexna chanaxãxü. Rü Chaunatumèxèwa nixĩ na nangẽxmaxü i ngẽma, rü nüma tá tüxna nanaxã ya yíxema tümacèx íyíxè —ñanagürü. ²⁴ Rü yexguma yemaxü naxĩnüegu ga yema togü ga 10 ga Ngechucharü ngüxügü, rü Chaütiágumaã rü Cuáũmaã nanuẽ. ²⁵ Natürü Ngechuchu naxcèx naca rü ñanagürü nüxü: —Pema nüxü pecuèx rü guxü i nachiuãnegüarü ãẽxgacügü rü poraãcü nanamu i norü duüxügü. Rü ngẽma ãẽxgacügü i taxügü rü norü duüxügüarü yora nügü nixĩgüxèẽ. ²⁶ —Natürü tãütama ngẽmaãcü nixĩ i petanüwa. Rü ngẽxguma texé naxwèxegu na ãẽxgacü tiixü i petanüwa, rü name nixĩ i noxri rü guxããrü ngüxèẽruü tixĩ. ²⁷ —Rü ngẽxguma chi texé i petanüwa naxwèxegu na tümamücügüeru na tiixü, rü name nixĩ i noxri rü guxüma i tümamücügüarü ngüxèẽruü tixĩ. ²⁸ —Yerü chomatama i Tupana Nane na duüxüxü chiixü rü tama togü choxü rü ngüxèẽxücèx nixĩ i núma chaxüxü. Natürü núma chaxüxü na duüxügüxü charü ngüxèẽxücèx rü naxcèx na chayuxücèx rü ngẽmaãcü chanaxütanüxücèx na muxüma i nümagü rü nüxü nangẽxmaxücèx i maxü i taguma gúxü —ñanagürü.

Ngechuchu nanameẽxẽẽ ga taxre ga ngexetügüxü
(Mr 10. 46-52; Lc 18.35-43)

²⁹ Rü yexguma Ngechuchu norü ngüexügümaã Yericúarü ñãnewa íchoũxgu, rü muxüma ga duũxügü nawe narüxĩ. ³⁰ Rü yéma namacüwawa narütogü ga taxre ga ingexetüxü. Rü yexguma nüxü naxĩnügü na Ngechuchu yéma üpetüxü, rü tagaãcü Ngechuchuna nacagüe, rü ñanagürügü: —Pa Corix, Pa Dabítanüxüx, ¡Cuxü tangechaütümüügü! —ñanagürügü. ³¹ Rü yema duũxügü ga Ngechuchuwe rüxixü rü nayangagü na iyanangeèxgüxüçèx. Natürü nümagü ga yema ingexetüxü rü yexeraãcü Ngechuchuna nacagüe, rü ñanagürügü: —Pa Corix, Pa Dabítanüxüx, ¡cuxü tangechaütümüügü! —ñanagürügü. ³² Rü yexguma ga Ngechuchu rü yexma nayachiãchi rü naxçèx naca ga yema ingexetüxü. Rü nüxna naca rü ñanagürü: —¿Tacü i penaxwèxexü na pexçèx chanaxüxü? —ñanagürü. ³³ Rü nümagü nanangãxügü rü ñanagürügü: —Pa Corix, tanaxwèxe na toxü quidauchitanügüxèxü —ñanagürügü. ³⁴ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nüxü nangechaütümüügü, rü naxètügügu ningögü. Rü yexgumatama nidauchigü, rü Ngechuchuwe narüxĩ.

21

Yerucharéügu naxücu ga Ngechuchu
(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Cu 12.12-19)

¹ Rü yexguma marü yangaicagügu ga Yerucharéüwa na nangugüxü, rü nawa nangugü ga guma ñãne ga Bechagué ga Oríbunecüarü mëxpüneärü ngaicamana yexmane. Rü Ngechuchu nanamu ga taxre ga norü ngüexügü. ² Rü ñanagürü nüxü: —¡Gua tórü toxmèxtawa ngèxmane ya ñãnexãcüwa pexĩ! Rü ngèxma tá ngixü pengau i wüxi i buru i ngèxma ngaxücü namaã i wüxi i ngixãcü i yatüxü i ngixütagu irüxãüxü. ¡Rü ngixü piwèxü, rü nuã chauxütawa ngixü pega namaã i ngixãcü! ³ Rü ngèxguma texé pexna caxgu na tacüçèx ngixü piwèxüxü, ¡rü tümamaã nüxü pixu rü ñapegügü:

“Torü Cori nangixwèxe namaã i ngixãcü, natürü paxa tá ngixü nawoeguxèẽ”, ñapegügü tüxü! —ñanagürü. ⁴ Rü yema naxüpetü yerü yemaãcü Tupana nayanguxèẽ ga norü ore ga nuxcümaüxü ga norü orearü uruü ümatüxü ga ñaxü:

⁵ “¡Yerucharéüçüãxgümaã nüxü pixu rü ñapegü: ‘¡Düçèx ya perü ãèxgacü ya nuã pexütawa ücü! Rü nüma rü tama nügü yacuèxüüãcü ínangu, rü wüxi i buruxacüétügumare nax-aunagü!’ ”

ñanagürü ga yema ore. ⁶ Rü yexguma ga yema taxre ga norü ngüexügü rü yéma naxĩ, rü nanaxügü ga yema Ngechuchu namaã nüxü ixuxü. ⁷ Rü Ngechuchuxütawa

ngixũ nagagũ ga yema buru ngixacũmaã. Rũ yema norũ ngũexũgũ rũ naxchirumaã nanacḥatagũ ga yema ngixacũ, rũ ñuxũchi ga Ngechuchu rũ natagu naxaunagũ. ⁸ Rũ yema muxũma ga duũxũgũ ga nawe rũxĩxũ rũ naxchirumaã nayacḥamatanũ ga nama. Rũ togũ rũ naĩxãtũ ta nadaũgũ rũ yemamaã nayacḥamatanũ ga nama. ⁹ Rũ yema duũxũgũ ga napẽxegu ãgũxũ, rũ yema togũ ga wixweama ãgũxũ, rũ tagaãcũ ñanagũrũgũ: —¡Nũxũ ticuexũxũgũ ya daa ãẽxgacũ ya Dabítanũxũ! ¡Rũ namecũmaxũchi ya daa Tupanaegagu núma ũcũ! ¡Rũ pema rũ ta, Pa Daxũcũãx, rũ nũxũ picuexũxũgũ ya Tupana! —ñanagũrũgũ. ¹⁰ Rũ yexguma Ngechuchu Yerucharéũwa ixucuxgu, rũ guxũma ga yema ñãnecũãx rũ nanaxĩxãchiãẽgũ, rũ ñanagũrũgũ: —¿Texe nixĩ ya daa? —ñanagũrũgũ. ¹¹ Rũ yema Ngechuchuwe rũxĩxũ ga duũxũgũ rũ nanangãxũgũ rũ ñanagũrũgũ: —Daa nixĩ ya Tupanaãrũ orearũ uruũ ya Ngechuchu ya Gariréaanewa ngẽxmane ya ñãne ya Nacharétucũãx ixĩcũ —ñanagũrũgũ.

Ngechuchu rũ tupauca ga taxũnewa ínanawoxũ ga duũxũgũ ga yema taxegũxũ

(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Cu 2.13-22)

¹² Rũ tupauca ga taxũnegu naxũcu ga Ngechuchu, rũ ínanawoxũ ga yema yema tacũmaã taxegũxũ rũ naxcèx taxegũxũ. Rũ nanangũegutanũ ga norũ mechagũ ga yema duũxũgũ ga yema Tupanaarũ ãmarewa mexũ ga díerumaã taxegũxũ rũ muxtucugũmaã taxegũxũ. ¹³ Rũ ñanagũrũ nũxũ ga yema duũxũgũ: —Tupanaãrũ ore i ũmatũxũwa rũ ñanagũrũ: “Chopata rũ yumũxẽpataũ nixĩ”.

Natũrũ pema rũ ngítèexgũxũpataũ peyaxĩxẽẽ —ñanagũrũ.

¹⁴ Rũ yema tupauca ga taxũnewa rũ Ngechuchucèx naxĩ ga ñuxre ga ingexetũgũxũ rũ ichixeparagũxũ. Rũ Ngechuchu nanameẽxẽẽ. ¹⁵ Natũrũ ga paigũarũ ãẽxgacũgũ rũ ngũexẽẽruũgũ ga ore ga mugũwa nguxẽẽtaegũxũ, rũ nũxũ nadaugũ ga yema mexũgũ ga taxũgũ ga Tupanaãrũ poramaã naxũxũ ga Ngechuchu rũ buxũgũxũ naxĩnũẽ ga na ñagũxũ: —¡Namexẽchi ya daa ãẽxgacũ ya Ngechuchu ya Dabítanũxũ! —ñagũxũ. Rũ yemacèx ga yema ãẽxgacũgũ rũ nanuẽ.

¹⁶ Rũ ñanagũrũgũ Ngechuchuxũ: —¿Nũxũ cuxĩnũxũ i ngẽma buxũgũ namaã idexagũxũ? —ñanagũrũgũ. Rũ Ngechuchu nanangãxũ, rũ ñanagũrũ: —Ngũ, nũxũ chaxĩnũ. ¿Natũrũ taguma ãxna nawa pengúe i Tupanaãrũ ore i ũmatũxũ i ñaxũ: “Rũ ngẽma buxũgũ i íraxũchixũ rũ õxchanagũ rũ tá ta cuxũ nicuexũũgũ”,

ñaxũ? —ñanagũrũ. ¹⁷ Rũ yexguma ga Ngechuchu rũ nũxna yema nixũ, rũ ñuxũchi ínaxũxũ ga guma ñãnema. Rũ ñãne ga Betãniawa naxũ, rũ yexma nayape.

Ngechuchu rü orix ga iguera ga ngearü oðxümaã chixexü naxuegu

(Mr 11.12-14, 20-26)

¹⁸ Rü moxüãcü ga pèxmama rü yexguma wenaxârü Yerucharéücèx nataegugu ga Ngechuchu rü nataiya. ¹⁹ Rü namacüwawa nüxü nadau ga wüxi ga orix ga iguera. Rü naxcèx nixü, natürü taxuüma ga norü oxü inayangau, rü naätüxüxĩcatama inayangau. Rü yemacèx ñanagürü nüxü ga yema orix: —Rü tagutáma wena cuxox, —ñanagürü. Rü yexgumatama narüñexë ga yema orix. ²⁰ Rü yexguma yemaxü nadaugügu ga norü ngüexügü, rü nabèixächĩãëgü. Rü Ngechuchuna nacagüe rü ñanagürügü: —¿Rü ñuxãcü i ñaã orix i paxama nañexëxü? —ñanagürügü. ²¹ Rü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: —Aixcüma pemaã nüxü chixu rü ngëxguma chi meã peyaxõgügu rü tama ngëma igueramaã chaxüxüxĩca chi pexü. Natürü yexeraxü chi pexü. Rü ngëxguma chi daa mèxpúnemaã nüxü pixuxgu na yaxügachixücèx rü taxtü i taxüchiüwa naxüxücèx, rü pega chi naxĩnü. ²² Rü guxüma i tacü i naxcèx ípècaxü i perü yumüxëwa, rü tá penayauxgü ega aixcüma peyaxõgüãcüma naxcèx ípècaxü.

Ngechuchuna nacagüe na texégagu tupauca ga taxüñewa nanguxëëtaexü

(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

²³ Rü Ngechuchu rü tupauca ga taxüñegu naxücu. Rü yexguma yéma ínanguxëëtaeyane rü naxcèx naxĩ ga paigüarü ãëxgacügü rü Yudíugüarü ãëxgacügüerügü. Rü Ngechuchuna nacagüe rü ñanagürügü: —¿Rü texégagu nixĩ i cunaxüxü i ngëma núma cuxüxü? ¿Rü texé cuxü tamu na cunaxüxücèx i ngëma? —ñanagürügü. ²⁴⁻²⁵ Rü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: —Choma rü tá ta pexna chaca, rü ngëxguma choxü pengãxügu i ngëma pexna naxcèx chaçaxü, rü choma rü tá ta pemaã nüxü chixu na ngëxürüxü i ãëxgacü na choxü muxü na nuã changuxëëtaexü. ¿Rü texé tanamu ga Cuáü na duüxügüxü ínabaiüxëëxücèx? ¿Pexcèx rü Tupana yĩxü ga namucü rü éxna duüxügümare? —ñanagürü. Rü yexguma ga yema ãëxgacügü rü inanaxügüe ga nügümaã na yaporagatanücüxü. Rü nügümaãtama ñanagürügü: —¿Ñuxü ñagügüxü tá? Erü ngëxguma chi nüxü ixuxgu na Tupana núma namuxü rü nüma rü tá ñanagürü tüxü:

“¿Rü tüxcüü ga tama nüxü peyaxõgüxü?” ñanagürü tá. ²⁶ —Rü ngëxguma chi nüxü ixuxgu na yatügümare núma namuxü rü taxcèx rü tá naxãücüma, erü duüxügü tá tüxü nadai. Erü nümagü i duüxügü rü nagu narüxĩnüë na Tupana yĩxü ga Cuáüxü núma mucü —ñanagürügü. ²⁷ Rü

yemacèx Ngechuchuxü nangãxüğü rü ñanagürüğü: —Tama nüxü tacuèx ga texé núma na namuxü ga Cuáü ga baiüxëëruü —ñanagürüğü. Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Choma rü tá ta tãütãma pemaã nüxü chixu na texé choxü muxü na chanaxüxü i ngëma choxna naxcèx pecaxü —ñanagürü.

Ore ga taxre ga nanegügu ixuxü

²⁸ Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu —¿Ñuxü ñapegüxü naxcèx i ñaã ore i tá pemaã nüxü chixuxü? Rü wüxi ga yatü rü nüxü nayexma ga taxre ga nane. Rü wüxi ga guma nanemaã nüxü nixu rü ñanagürü nüxü:

“Pa Chaunex, chanaxwèxe i yéa chorü ubaarü buxgüwa cuyapuracü”, ñanagürü. ²⁹ —Rü guma nane nanangãxü rü ñanagürü:

“Choxü nawèxtümüü na ngëma chaxüxü”, ñanagürü. Natürü ga yixcamaxüra rü nagu narüxinü rü düxwa yéma nayapuracü. ³⁰ —Rü yixcüra ga guma nanatü rü naï ga nanexütawa naxü, rü yexgumarüü ta nüxü yema ñanagürü. Rü guma nane nanangãxü rü ñanagürü:

“Marü name, Pa Pa, rü ngëma tá chaxü”, ñanagürü. Natürü tama aixcüma yéma naxü. ³¹ —Rü ñuxma chanaxwèxe i chomaã nüxü pixu rü ngexcürüücü ga guma taxre ga nane ga aixcüma naxücü ga yema nanatü naxwèxexü —ñanagürü. Rü nümagü nanangãxüğü rü ñanagürüğü: —Ga guma nüxüra namuãcü nixü ga naga ñnücü —ñanagürüğü. Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Aixcüma pemaã nüxü chixu rü ngëma yatüğü i Dumaãrü ãëxgacücèx dïëru ngïxü dexü rü ngëma ngexüğü i chixri maxëxü tá nixü i pexüpa nüxüra ichocuxü i ngextá Tupana ãëxgacü ñixüüwa. ³² —Yerü Cuáü ga baiüxëëruü rü núma naxü na pemaã nüxü yaxuxücèx na ñuxãcü tá na pemaxëxü, natürü ga pema rü tama nüxü peyaxögü. Natürü ga yema yatüğü ga Dumaãrü ãëxgacücèx dïëru ngïxü dexü rü yema ngexüğü ga chixri maxëxü rü Cuáüãxü nayaxögü. Natürü ga pema rü woo nüxü na pedaugüxü ga ñuxãcü na yaxögüãxü, rü tama nüxü perüxoechaü i pecüma i chixexü na peyaxögüxücèx —ñanagürü.

Ore ga chixexü ga puracütanüxügu ixuxü

(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

³³ Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Rü chanaxwèxe i iperüxinüë i ñaã to i ore i cuèxruü i tá pemaã nüxü chixuxü. Rü nayexma ga wüxi ga yatü ga nüxü nayexmacü ga wüxi ga norü naãne. Rü yexma nanato ga muxüma ga orix ga uba. Rü ñuxüchi ínanapoxegu, rü nanaxü ga wüxi

ga ubaarü yauxtüüxüchica rü wüxi ga dauxütaechica. Rü ñuxüchi ñuxre ga puracütanüxüna nüxü nadauxëë. Rü namaã nanamexëë na ngãxügu namaã ngixü yatoyexücèx ga yema ubatanü. Rü ñuxüchi ga yema naãneärü yora rü wüxi ga to ga nachiuãne ga yaxüguxüwa naxü. ³⁴ —Rü yexguma norü ubaarü buxgüwa nanguxgu, rü yema naãneärü yora rü yéma nanamugü ga ñuxre ga norü duüxügü na yema puracütanüxüna ngixcèx yaçaxücèx ga yema ubatanü ga nüxna ücü. ³⁵ Natürü ga yema puracütanüxügü rü ínanayauxü ga yema coriarü duüxügü. Rü nanaçuaixgü ga wüxi, rü ga to rü nayamèxüchigü, rü ga yema to rü nutamaã ínanamuxüchigü. ³⁶ —Rü yema naãneärü yora rü wenaxärü noxriarü yexera rümumaëxü ga norü duüxügü yéma namugü. Natürü ga yema puracütanüxügü rü yema togürüütama chixri namaã nachopetü. ³⁷ —Rü düxwa ga yema naãneärü yora rü yéma nanexüchixü namu yerü nüma nagu naxínügu rü chi nanega naxínüë ga yema puracütanüxügü. ³⁸ —Natürü yexguma yema cori nanexü nadaugügu ga yema puracütanüxügü, rü nügümaã ñanagürügü:

“Ngëmaärü tá nixí i ñaã naãne i yixcama. ¡Rü ngixã tayamèxgü na tóxrü yiixücèx!” ñanagürügü. ³⁹ —Rü nayayauxgü, rü toxnamana nanagagü, rü yexma nayamèxgü —ñanagürü. ⁴⁰ Rü yexguma ga Ngechuchu rü yema paigüarü aëxgacügüna naca rü ñanagürü: —¿Rü ngëxguma ínanguxgu i ngëma naãneärü yora, rü tacü tá yema puracütanüxümaã naxü? —ñanagürü. ⁴¹ Rü yema aëxgacügü rü Ngechuchuxü nangãxügü, rü ñanagürügü: —Ngëma naãneärü yora rü tama nüxü nangechaütümüüácüma tá nanadai i ngëma puracütanüxügü i chixri maxëxü. Rü ñuxüchi togü i puracütanüxügü i meã namaã ngixü itoyexü i diëruna tá nüxü nadauxëë —ñanagürügü. ⁴² Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¿Taguma éxna nawa pengúe i Tupanaärü ore i ümatüxü? Erü ngëmawa rü ñanagürü:

“Rü yima nuta ya mecü ya iärü üruügü nüxü oechirécü rü ñuxma rü yimatama nixí ya Tupana nüxíra yaxücuchicü na namaã inaxügüãxücèx ya ípata. Rü tórü Cori ya Tupana nixí ga naxücü ga yema, rü ñuxma rü namexëchi i taxcèx”,

ñanagürü i ngëma ore. ⁴³ —Rü ngëmacèx pemaã nüxü chixu rü woo pexcèxchirëx na yiixü i ngëma naãne i ngextá Tupana aëxgacü íixüüwa, natürü pexna tá nanapu. Rü togü i duüxügü i aixcüma Tupanaga ínüëxüna tá nanaxã. ⁴⁴ —Rü yima nuta ega texé namaã yarüñaxgu rü tá itapoügü. Rü yíxema tümaetügu nanguxe ya yima nuta, rü tá tüxü niñaíxmü —ñanagürü ga Ngechuchu. ⁴⁵ Rü yexguma ga paigüarü

ãêxgacügü rü Parichéugü nüxü ñnüêgu ga yema ore ga cuèxruü ga Ngechuchu namaã nüxü ixuxü, rü nüxü nicuèxãchitanü ga nachiga na yïxü ga yema ore. ⁴⁶ Rü yexgumatama ga yema ãêxgacügü rü Ngechuchuxü niyauxgüéga. Natürü taxucürüwama nayayauxgü yerü duüxügüxü namuê, yerü nümagü ga duüxügü rü nayaxögü ga aixcüma Tupanaärü orearü uruü na yïxü ga Ngechuchu.

22

*Ore ga ngîgüarü petagu ixuxü
(Lc 14.15-24)*

¹ Rü Ngechuchu rü wenaxärü nanangúexêê. Rü ore ga cuèxruügu namaã nayaxu, rü ñnanagürü nüxü: ² —Rü ngêma Tupana na ãêxgacü ixixü rü ñnoma wüxi ga nachiuñeärü ãêxgacü ga naneärü ngîgü üchiücürüü nixi. ³ —Rü norü duüxügüxü namu na naxcèx yaçaxücèx ga yema duüxügü ga marü üpaacü nüxna naxuxü. Natürü yema duüxügü ga marü nüxna naxuchiréxü rü tama yéma naxixchaü. ⁴ —Rü wenaxärü togü ga norü duüxügüxü yéma namugü. Rü ñnanagürü nüxü:

“iNgema pexi naxütawa i ngêma duüxügü i nüxna chaxuchiréxü, rü namaã nüxü peyarüxu rü marü íname i chorü òna i taxü. Rü marü chanadai i chorü wocagü i ingüexü rü guxüma marü ínamemare. Rü chanaxwèxe i paxa nuã naxi naxcèx i ñaã chorü peta!” ñnanagürü. ⁵ —Natürü yema duüxügü ga nüxna naxuchiréxü rü tama naga naxinüê. Rü wüxi rü nañnewa naxü, rü ga to rü norü taxepataüwa naxü. ⁶ —Rü ga togü rü yema ãêxgacüarü duüxügüxü ínayauxü rü nayaçuaixgü ñuxmata nayuexêê. ⁷ —Rü yexguma ga guma ãêxgacü rü poraäcü nanu. Rü norü churaragüxü yéma namugü na yadaiaxücèx ga yema duüxügü ga máêtagüxü, rü na yagugüãxücèx ga guma norü ñãne. ⁸ —Rü ñuxüchi ñnanagürü nüxü ga norü duüxügü:

“Guxüma i chorü peta rü marü ínamemare. Natürü ga yema duüxügü ga nüxna chaxuchiréxü rü woetama nüxü chaxo na nuã naxixücèx. ⁹ —iRü yéa taxü i ítamüwa pexi, rü nüxna peyaxu i guxü i duüxügü i ngêma nüxü pedauxü, na núma chorü petawa naxixücèx!” ñnanagürü. ¹⁰ —Rü yema ãêxgacüarü duüxügü rü yéma ítamüwa naxi. Rü nüxna nixuetanü ga guxüma ga duüxügü ga mexügü rü chixexügü ga nüxü iyangaugüxü. Rü yemaäcü duüxügümaã nanapa ga guma ãêxgacüpata. ¹¹ —Rü yexguma ga guma ãêxgacü rü nixücu nawa ga yema ucapu ga nawa peta naxüxü, yerü ínayadau ga yema duüxügü ga nüxna naxuxü. Natürü yéma nüxü nadau ga wüxi ga yatü ga tama norü ngèxãêchirugu icüxü. ¹² —Rü ñnanagürü nüxü:

“Pa Chomücüx ¿ñuxãcü i nuxã cuxücuxü na tama curü ngèxãêchirugu quicúxü?” ñanagürü. Natürü nüma ga yema yatü rü nangeëxmare. ¹³—Rü yexguma ga guma âëxgacü rü ñanagürü nüxü ga yema norü duüxügü:

“¡Meã peyanëxpara rü peyanëxchacüügü i ñaã yatü, rü yéama düxétüwa i poraãcü ínaxëänexüwa peyatá! Rü ngëma tá narüdoxü rü tá nixüxchapüta erü poraãcü tá nüxü nangux”, ñanagürü. ¹⁴—Rü Tupana rü muxüchíena naxu, natürü noxre-tama tixí ya yíxema aixcüma Tupana tüxü ndexe —ñanagürü ga Ngechuchu.

*Dïeru i âëxgacüna ngixü ixãcüchiga
(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)*

¹⁵ Rü yexguma ga Parichéugü rü nixígachi. Rü noxrüwama nügümaã nayamexëëgü na tacü rü oremaã tá Ngechuchuna nacagüexücëx na chixexügu nanguxëëgüãxücëx rü ñuxüchi âëxgacüxütawa na ínaxuaxügüãxücëx. ¹⁶ Rü yemacëx Ngechuchuxütawa nanamugü ga ñuxre ga norü duüxügü namaã ga ñuxre ga Erodearü duüxügü na yema oremaã Ngechuchuna na yacagüexücëx. Rü yexguma Ngechuchuxütawa nangugügu rü ñanagürügü: —Pa Ngüexëëruüx, nüxü tacüx rü aixcüma nixí i ngëma nüxü quixuxü i curü ore. Rü aixcüma cunangüexëë i duüxügü na Tupana naxwëxexüãcüma namaxëxücëx. Rü tama duüxügügamare cuxínü, erü tama norü düxétüxünegu cudawenü, natürü nacüma nixí i cungugüxü. ¹⁷ —¡Rü tomaã nüxü ixu! rü ngëma dïeru ya âëxgacü ya tacü ya Dumacüãx totanüwa yayauxchaüxü, ¿rü namexü yíixü na nüxna ngíxü taxãxü rü êxna tama? —ñanagürügü. ¹⁸ Natürü Ngechuchu nüxü nacüexama na chixexügu naxínüexü ga yema duüxügü, rü yemacëx ñanagürü nüxü: —Pema nixí i togüpëxewa meã pemaxënetaxü, natürü peãewa rü chixexügu perüxínüë. ¿Rü tükcüü i chixexügu choxü penguxëëchaüxü? ¹⁹ —¡Choxü ngíxü pewé i wüxi i dïeru i ngímaã âëxgacüaxü penaxütanücü! —ñanagürü. Rü yéma naxütawa ngíxü nangegü ga wüxítachinü ga yema dïeru. ²⁰ Rü yexguma Ngechuchu ngíxü dëuxgu, rü nüxna naca, rü ñanagürü —¿Rü texéhicünëxã rü texéega nixí i ngígu üxü? —ñanagürü. ²¹ Rü nümagü nanangãxügü, rü ñanagürügü: —Dumacüãx ya âëxgacü ya tacüchicünëxã nixí —ñanagürügü. Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¡Ãëxgacüna ngíxü pexã i ngëma âëxgacüarü ixícü, rü Tupanana ngíxü pexã i ngëma Tupanaärü ixícü! —ñanagürü. ²² Rü yexguma yema orexü naxínüëgu, rü nabëixãchiãëgü. Rü Ngechuchuna ínixí.

*Ngechuchuna nacagüe rü ngoxi yuwa ínadağü i duïxügü
(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)*

23 Rü yematama ngunexügu rü ñuxre ga Chaduchéugü rü Ngechuchuxütawa naxĩ. Rü nümagü nixĩ ga nagu naxĩnüëxü na yuexü rü tagutáma wena namaxëxü. Rü yemacèx Ngechuchuna nacagüe, rü ñanagürügü: 24 —Pa Ngúexëëruïx, Moïché nüxü ixuxgu rü ngëxguma wüxi ya yatü naxãmèx rü nangexacüyane nayuxgu, rü name nixĩ i naëneëtama ngĩmaã naxãmèx i ngëma yutecü i naxümeç, na ngëmaãcü naxãxãcüxüçèx nüxü ya yima naëneë ya marü yucü —ñanagürü ga yema ore. 25 Rü ñanagürügü ta ga Chaduchéugü: —Nayexma ga totanüwa ga 7 ga nüğüeneë. Rü naxãmèx ga guma yacü, natürü tauta naxãxãcüyane nayu. Rü yexguma ga naĩ ga naëneë nüxĩ ngĩmaã naxãmèx ga yema ngecü. 26 —Rü guma rü ta nayu, rü nangexacü. Rü yexguma rü naĩ ga naëneë nüxĩ ngĩmaã naxãmèx. Rü yemaãcü gucüma ga guma 7 ga nüğüeneë rü ngĩmaã naxãmèx ga yema nge. Rü gucüma nayue tauta naxãxãcüyane. 27 —Rü yemawena rü ngĩma rü ta iyu ga yema nge. 28 —Rü ngëxguma yuexü wena maxëgu, ¿rü ngexcürüücü ga guma 7 ga nüğüeneë naxmèx tá iyixĩ i ngëma nge? Yerü gucüma ga guma 7 ga nüğüeneë ngĩmaã naxãmèx —ñanagürügü. 29 Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanangãxü, rü ñanagürü: —Pema rü ípetüe erü tama nüxü pecuèx i Tupanaärü ore i ümatüxü, rü tama nüxü pecuèx i ñuxãcü na yĩxü i Tupanaärü pora. 30 —Rü ngëxguma yuexü wena maxëgu rü taxúetáma tixãmèxgü rü ëxna tixãtegü. Erü daxüçüãx i Tupanaärü orearü ngeruügürüü tá tixígü i ngëxguma. 31 —Pema choxna peca i yuexüärü dagüchiga. ¿Natürü tama ëxna nawa pengúe i Tupanaärü ore i ümatüxü i ngextá Tupanatama ngëmachigaxü pemaã íyaxuxüwa? Erü ngëma rü ñanagürü ya Tupana:

32 “Choma nixĩ i Abráüärü Tupana, rü Ichaáarü Tupana, rü Acobuarü Tupana”, ñanagürü. Rü ngëma orewa nüxü tacuèx rü woo ñoma i naãnewa nayuegu i duïxügü, natürü Tupanaärü ínüwa rü guxüguma namaxë —ñanagürü ga Ngechuchu. 33 Rü yexguma yemaxü naxĩnüëgu ga duïxügü, rü guxüma nabeixãchiãëgü namaã ga norü nguxëëtae ga Ngechuchu.

*Ngëma Tupanaärü mu i guxü i norü mugüarü yexera ixixü
(Mr 12.28-34)*

34 Rü nangutaguëxegü ga Parichéugü ga yexguma nüxü naxĩnüëgu ga ñuxãcü Ngechuchu rü yema Chaduchéugüxü na iyanangeëxgüxëëxü. 35 Rü wüxi ga yema Parichéugü ga

ore ga mugüwa nguxêetaexü rü Ngechuchuxü chixexügu nanguxêechaü. Rü yemacèx Ngechuchuna naca rü ñanagürü: ³⁶—Pa Ngüxêëruüx, ¿ngêxürüüxü i Tupanaärü mu nixi i guxü i norü mugüarü yexera ixixü? —ñanagürü. ³⁷ Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü: —Ngêma Tupanaärü mu i guxü i norü mugüarü yexera ixixü, rü ñanagürü:

“iRü nüxü nangechaü ya Cori ya curü Tupana i guxüne ya curü maxünemaã, rü guxü i cuãemaã, rü guxü i nagu curüxnüxümaã!”

ñanagürü. ³⁸—Rü ngêma nixi i Tupanaärü mu i guxü i norü mugüarü yexera ixixü. Rü ngêma nixi i nüxiraüxü i norü mu ga duüxügüna naxäxü ga Tupana. ³⁹—Rü ngêma norü taxre i Tupanaärü mu, rü ngêma nüxiraüxü i norü murüütama nixi, rü ñanagürü:

“iNüxü nangechaü i cumücü ngêma na cugü cungechaüxürüü!” ñanagürü. ⁴⁰—Rü ngêma taxre i Tupanaärü mugüwa nixi inaxügüxü i guxüma i Tupanaärü mugü ga Moïché ümatüxü rü nuxcümaügüxü ga Tupanaärü orearü uruügü namaã nguxêetaegüxü —ñanagürü.

¿Texétaa yixü ya Cristu?

(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

⁴¹⁻⁴² Rü yoxni ga Parichéugü rü yéma nangutaquëxegü, rü Ngechuchu nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Rü ñuxü ñapegüxü i pema nüxü ya Cristu? ¿Rü texétaa yixü? —ñanagürü. Rü nümagü ga Parichéugü rü nanangäxügü rü ñanagürügü: —Cristu rü nuxcümaücü ga äëxgacü ga Dabítaa nixi —ñanagürügü. ⁴³ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü: —¿Tüxcüü ga Dabí ga norü Corimaã naxuaxü ga Cristu ga yexguma Tupanaãe ga Üünexü Dabíxü idexaxëëgu? Yerü ga Dabí rü ñanagürü:

⁴⁴ “Tupana rü chorü Cori ya Cristuxü ñanagürü: ‘iNuã chorü tügüncëwawa rüto ñuxmatáta nüxü charüporamaë i curü uwanügü na cuga naxñüëxüçèx!’ ” ⁴⁵—Natürü ¿ñuxücürüwa i Dabítaa yixü ya Cristu ega nümatama ga Dabí rü norü Corimaã naxuãgu? —ñanagürü ga Ngechuchu. ⁴⁶ Rü taxumaãma nanangäxügüéga ga yema Parichéugü, rü bai ga wüxi ga oremaã. Rü yemawena rü guxüma namuë na tacücèx Ngechuchuna nacagüexü.

23

Ngechuchu rü duüxügütanüwa ínanaxuaxü ga Parichéugü rü ngüxêëruülgü ga Moïchéarü mugüwa nguxêetaegüxü
(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54, 20.45-47)

¹ Rū yemawena ga Ngechuchu rū duūxūgūxū rū norū ngúexūgūxū ñanagürü: ² —Ngēma ngúexēēruūgū i ore i mugūwa nguxēētaegūxū rū Parichéugū, rū meāma nūxū nacuèxgū ga Tupanaārū ore ga Moiché ūmatūxū. ³ —Rū ngēmacèx name i naga pexīnūē i guxūma i ngēma pemaā nūxū yaxugūxū. Natürü tama name i nūma namaxēxūācūma pemaxē, erü nūma nūxū nixugū i mexū i ore natürü chixri namaxē. ⁴ —Erü nūma rū poraācū pexū namu na naga pexīnūēxūcèx i norū mugū i guxchaxū i taxucürūwama texé aurexū. Natürü nūmagütama rū bai i írarūwa naga na naxīnūēxū i ngēma nawa pexū namuxū. ⁵ —Rū guxūma i ngēma naxūgūxū, rū nanaxūgū na duūxūgū nūxū daugūxūcèx. Rū ina-yangegū i Tupanaārū ore na ngēmaācū duūxūgū naga rūxīnūēgu rū aixcūma Tupanaārū duūxūgū na yīgūxū. Rū nūgū nangèxāēgū na duūxūgū nūxū rüdaunūxūcèx. ⁶ —Rū petagüarū ōnawa rū nūmagū i Parichéugū rū nanaxwèxegū i ōnaārū yoraxūtawaxūchi na natogūxū na duūxūgū ngema nūxū rüdaunūxūcèx. Rū ngutaquēxepataūgūwa rū nanaxwèxegū na napēxewaxūchi ūgūxū i naxmèxwèxegūwa natogūxū. ⁷ —Rū ñāneārū ítamūgūwa rū nanaxwèxegū na duūxūgū meā nūxū rümoxēgūxū ñoma āēxgacūxū meā rümoxēxūrū. Rū nanaxwèxegū na duūxūgū rū: “Pa Ngúexēēruūx” ñagūxū nūxū. ⁸ —¡Natürü pema rū tāūtāma ngēmagu perūxīnūē! Erü guxāma i pema rū pegüeneēgū pixīgū, rū wūxixicatama nixī ya perü ngúexēēruū ixīcū. ⁹ —Rū tama name i ñoma i naānecūāxmaā pexānatū, erü wūxixicatama nixī ya Penatū, rū nūma rū daxūwa nangēxma. ¹⁰ —Rū tama name i texé: “Pa Āēxgacūx” ñatarūgū pexū. Erü chaxicatama nixī i perü āēxgacū chīxū. ¹¹ —Rū yīxema petanūwa guxāārū yexera ixīxē rū tanaxwèxe na guxūma i tūmamücüarū ngūxēēruū tīxū. ¹² —Erü yīxema tūgū írütaxe rū Tupana tá tūxū naxānaxēē. Natürü yīxema tūgū írūxíraxe, rū Tupana tá tūxū nicuèxū. ¹³ —Pa Ngúexēēruūgū i Ore i Mugūwa Nguxēētaegūxū rū Pa Parichéugūx, pema nixī i togū i duūxūgūpēxewa meā pemaxēnetaxū natürü peāēwa rū chixexūgu perūxīnūēxū. Rū wūxi i ngechaū nixī i pexcèx erü pegagu nixī na tama Tupanaxūtawa nangugūxū i togū i duūxūgū. Rū pema rū ta rū tāūtāma ngēxma pechocu, Rū ngēxgumarū ta rū nūxū penaguxchaxēē na tama ngēxma nachocuxūcèx i togū i ngēxma chocuchaūxū. ¹⁴ —Pa Ngúexēēruūgū i Ore i Mugūwa Nguxēētaegūxū rū Pa Parichéugūx, pema nixī i togū i duūxūgūpēxewa meā pemaxēnetaxū natürü peāēwa rū chixexūgu perūxīnūēxū. Rū wūxi i ngechaū nixī i pexcèx erü tūxna penapuxū ya tūmapata ya yīxema

yutegüxe. Rū ñuxūchi penamèxēē i perü yumüxëgü na duüxügü nagu rüxinüëgu rü aixcūma mexü i Tupanaärü duüxügü na pixīgüxü. Rū ngēmacèx pema tá nixī i togü i duüxügüarü yexera pepoxcuexü. ¹⁵ —Pa Ngüexëēruügü i Ore i Mugüwa Ngüxëētaegüxü rü Pa Parichéugüx, pema nixī i togü i duüxügüpëxewa meã pemaxënetaxü natürü peãëwa rü chixexügu perüxinüëxü. Rü wüxi i ngechaü nixī i pexcèx erü guxüwama pexī na togü i duüxügümaã nüxü peyarüxuxüçèx i ore na wüxitama ya duüxë pexrüü na yaxöxüçèx. Rü ngëxguma marü pexü tanguüxgu, rü tüxü pechixexëē na düxwa taxreëxpüxcüna perü yexera chixexüwa tangëxmaxüçèx. ¹⁶ —Pa Ngüexëēruügü i Ore i Mugüwa Ngüxëētaegüxü rü Pa Parichéugüx, pema rü ñoma cuèxruügü i ngexetüxürüü pixīgü. Rü wüxi i ngechaü nixī i pexcèx, erü nüxü pixuxgu rü:

“Ngëxguma texé ya tupauca ya taxüneegagu tacüçèx ixunetagu, rü marü name ega tama tayangüxëëgu i ngëma tümaärü uneta”, ñaperügügü. Natürü ngëxguma texé tupauca ya taxüneärü dïëruégagu tacüçèx ixunetagu, rü:

“Tanaxwëxe i aixcūma tayangüxëē i ngëma tümaärü uneta”, ñaperügügü. ¹⁷ —Pema rü pengëãëgü rü ñoma pengexetügüxürüü pixīgü. ¿Pexcèx rü tacü nixī i yexera rümemaëxü, tupauca ya taxüneärü dïëru rü ëxna nümatama ya tupauca ya nagagu naxüünene i ngëma dïëru? ¹⁸ —Rü tupauca ya taxünewa nangëxma i ngëma ãmarechica i ngexta Tupanacèx ínadaiaxüwa i naxünagü na Tupanana naxãmarexüçèx. Rü pema rü ñaperügügü:

“Rü ngëxguma texé ya tupauca ya taxüneärü ãmarechicagégu tacüçèx ixunetagu, rü marü name ega tama tayangüxëëgu i ngëma tümaärü uneta. Natürü ngëxguma texé tupauca ya taxüneärü ãmarechicawa ngëxmaxü i ãmareégagu tacüçèx ixunetagu, rü tanaxwëxe i aixcūma tayangüxëē i ngëma tümaärü uneta”, ñaperügügü. ¹⁹ —Pema rü pengëãëgü rü ñoma pengexetügüxürüü pixīgü. ¿Pexcèx rü tacü nixī i yexera rümemaëxü, rü yima tupauca ya taxüneärü ãmarechicawa ngëxmaxü i ãmare rü ëxna nümatama ya tupauca ya taxüneärü ãmarechica i nagagu naxüünexü i ngëma ãmare? ²⁰ —Erü yíxema tupauca ya taxüneärü ãmarechicagégu tacüçèx ixunetaxe, rü tama ngëma nachicagégaxicatama itaxuneta, natürü ngëma ãmare i ngëma nachicawa ngëxmaxüëgagu rü ta itaxuneta. ²¹ —Rü yíxema tupauca ya taxüneegagu tacüçèx ixunetaxe, rü tama ngëma tupaucagégaxicatama itaxuneta, natürü Tupana ya ngëma maxücüégagu rü ta itaxuneta. ²² Rü yíxema daxügüxü i naãneegagu tacüçèx ixunetaxe, rü Tupanaärü torüëgagu rü ta itaxuneta, rü ngëxgumarüü

ta Tupana ya ngema rütocüégagu rü ta itaxuneta. ²³ — Pa Ngúexēeruüğü i Ore i Mugüwa Nguxēētaegüxü rü Pa Parichéugüx, pema nixi i togü i duüxügüpëxewa meã pemaxēnetaxü, natürü peãewa rü chixexügu perüxñüëxü. Rü wüxi i ngechaü nixi i pexcèx, erü woo tacü i íraxü i pexü ngëxmaxü rü Tupanana penaxã i ngëma nüxna üxü. Natürü tama naga pexñüë i Tupanaârü mugü i guxü i mugüarü yexera ixixü. Erü pexü nataxu na ãëxgacügü i aixcüma meãma duüxügümaã icuëxgüxü na pixigüxü, rü pexü nataxu na duüxügü pexü nangechaütümüügüxü, rü aixcüma meã Tupanamaã pixaixcümagüxü. Rü guxüma i ngëma nixi i Tupana naxwëxexü na penaxüxü, tama nüxü ipeyarüngümaëãcüma i ngëma mexü i marü pexüxü. ²⁴ — Pa Cuëxruüğü i Ngexetügüxüx, pema rü guxüma i mugü i woo íraxüchixü rü meãma penaxaure, natürü tama Tupana naxwëxexüãcüma pemaxë. Pema rü ñoma wüxi i duüxü i tunücèx norü axexü bapetüxü rü ñuxüchi arü wüxi i cameyu ixaxwetaüxürüü pixigü. ²⁵ —Pa Ngúexēeruüğü i Ore i Mugüwa Nguxēētaegüxü rü Pa Parichéugüx, pema nixi i togü i duüxügüpëxewa meã pemaxēnetaxü natürü peãewa rü chixexügu perüxñüëxü. Rü wüxi i ngechaü nixi i pexcèx, erü perü düxétüxünewaxicatama pegü pemexëëchaü, natürü perü maxüwa rü poraãcü pichixe. Erü penawomüxëëãcüma poraãcü naxcèx pengix i duüxügüarü ngëmaxügü, rü pegüguxicatama perüxñüë. ²⁶ —Pa Parichéugü i Ñoma Ngexetüxürüü Ixigüxüx, name nixi i pegü pimexëë i perü aixepewa i perü maxüwa. Rü ngëxguma tá nixi i perü düxétüwa rü tá ta pimexü. ²⁷⁻²⁸ —Pa Ngúexēeruüğü i Ore i Mugüwa Nguxēētaegüxü rü Pa Parichéugüx, pema nixi i togü i duüxügüpëxewa meã pemaxēnetaxü natürü peãewa rü chixexügu perüxñüëxü. Rü wüxi i ngechaü nixi i pexcèx, erü ñoma yuetachiquëxegü i düxétüwa cómuxümaã chauxetügüxü natürü aixepewa rü yuetachinaxãmaã rü nagüxüraüxü i ãüãchixümaã napagüxürüü pixigü. Erü perü düxétüwa i duüxügü nüxü ídaugüxüwaxicatama pime, natürü aixepewa i peãewa rü poraãcü pichixe. ²⁹ —Rü wüxi i ngechaü nixi i pexcèx, Pa Ngúexēeruüğü i Ore i Mugüwa Nguxēētaegüxü rü Pa Parichéugüx. Pema rü peyamecagü ga naxchiquëxegü ga nuxcümaügüxü ga Tupanaârü orearü uruüğü rü yema duüxügü ga imexü ga yuexü. ³⁰ —Rü ñuxüchi ñaperügügü:

“Rü yexguma chi nuxcümaügüxü ga tórü oxigü maxëyane imaxëgu, rü tãü chima nüxü tarüngüxëë ga na nadaiaüxü ga yema nuxcümaügüxü ga Tupanaârü orearü uruüğü”, ñaperügügü. ³¹ —Rü ngëma oremaã rü pegü pengoxëë na nataagü pixigüxü ga yema duüxügü ga nuxcümaügüxü

ga Tupanaârü orearü uruügüxü dèixü. ³² —jËcü, noxtacüma chomaã rü ta peyanguxêëx ga yema chixexü ga nuxcümaügüxü ga perü oxigü ügüexü! ³³ —Pa Ñxtapearü Duüxügüx, pema rü poraãcü pichixe. ¿Ñuxãcü tá naxchaxwa pibuxmü ya yima üxü ya Tupana tá namaã pexü poxcuene? ³⁴ —Rü ngëmacëx i choma rü tá pexcëx núma chanamugü i Tupanaârü orearü uruügü, rü yatügü i mexügü i nüxü cuëxüchigüxü, rü ngüexêëruügü i mexügü. Natürü pema rü tá curuchawa peyapotagüãcüma penadai i ñuxre. Rü togü rü ngutaquëxepataügüwa rü tá peyaçuaixgü, rü togü rü ñanechigüwa rü tá nawe pingëxütanü na chixexü namaã pexügüxüçëx. ³⁵ —Natürü Tupana tá pexü napoxcue naxcëx i guxüma ga norü duüxügü ga imexügü ga perü oxigü dèixü. Rü Abéwa nixi ga inaxügüãxü ga na nadaiãxü rü Chacaríga ga tupauca ga taxünegu peyamëxgücügu nixi ga yacuáxü ga yema. ³⁶ —Rü aixcüma pemaã nüxü chixu rü guxüma ga yema chixexüçëx rü Tupana tá nanapoxcue i duüxügü i ñomaüçüü maxëxü —ñanagürü ga Ngechuchu.

*Ngechuchu rü Yerucharéüçüãx ga duüxügüçëx naxaxu
(Lc 13.34-35)*

³⁷ Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Pa Yerucharéüçüãx, pema penadai i Tupanaârü orearü uruügü, rü nutamaã ípenamuxüchigü i Tupanaârü orearü ngeruügü i pexcëx núma namugüxü. Rü ñuxreëxpüxcüna wüxigu chaugüxütagu pexü chanutaquëxexêëchañ ñoma wüxi i ota i naxãcüxã nügütüügu tüxü nutaquëxexürüü. Natürü pema rü tama penaxwëxe. ³⁸ —Düçëx i ñuxma ya perü ñane, rü Tupana tá ínanatëx. ³⁹ —Rü pemaã nüxü chixu rü tãütáma wena choxü pedau ñuxmatáta daxügüxü i naãnewa ne chaxü. Rü ngëxguma rü tá choxü pedaugü rü tá ñaperügügü:

“Namexëchi nixi ya yima Cori ya Tupana núma namucü”, ñaperügügü tá —ñanagürü ga Ngechuchu.

24

*Ngechuchu nanaxunagü na tupauca ga taxüne rü tá nagu
na napogüexü*

(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Rü yexguma tupauca ga taxünewa ínaxüüxgu ga Ngechuchu, rü norü ngüexügü naxcëx naxi. Rü ñanagürügü nüxü: —Düçëx, Pa Corix, ñuxãcü nimexëchi ya daa tupauca ya taxüneârü ípatagü —ñanagürügü. ² Natürü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: —Pema nüxü pedaugü ya guxünema ya yima tupauca ya taxüneârü ípatagü. Natürü pemaã nüxü chixu rü aixcüma guxünema ya daa ípatagü rü tá nagu

napogüe. Rü naxtapüxaru nutagü rü taxucütáma nügüétü naxüüra, rü bai ya wüxi —ñanagürü.

Cuèxruügü i tá nüxü idauxü naxüpa na nagúxü i naãne
(Mr 13.3-23; Lc 17.22-24, 21.7-24)

³ Rü ñuxüchi guma Mèxpúne ga Oríbunecügu äeganewa naxí. Rü yexguma guma mèxpúnewa natoxgu ga Ngechuchu rü norü ngüexügüxicatama naxütawa naxí na noxrüwama nüxna nacagüexücèx. Rü ñanagürügü: —Tanaxwèxe i tomaã nüxü quixu na ñuxgu tá nangupetüxü i ngèma nüxü quixuxü. ¿Rü tacü tá nixí i norü cuèxruü i nawa nüxü tacuáxü i ñuxgu tá wena núma na cuxüxü rü tá na nagúxü i naãne? —ñanagürügü. ⁴ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¡Pexuãëgü na taxúema pexü womüxëxücèx! ⁵ —Erü muxüchixü i duüxügü tá ínangugü, rü chaugu tá nügü nicüxgü rü tá ñanagürügü:

“Choma nixí i Cristu”, ñanagürügütá. Rü muxüchixü i duüxügüxü tá nawomüxëë. ⁶ —Rü tá nüxü pexínüëchiga na nügü nadëixü i ñuxre i nachiuãnegü rü nügü na nadaixchaüxü i togü i nachiuãnegü. ¡Natürü tãütáma ngëmacèx pebëixächiaëgü! Erü woetama ngëmaãcü tátama nangupetü i noxrix. Natürü tãütáma naãneärü gux nixí i ngëma. ⁷ —Erü wüxi i nachiuãne rü to i nachiuãnemaã tá nügü nadai. Rü wüxi i äëxgacü rü to i äëxgacümaã tá nanu, rü norü churaragü rü ngëma to i äëxgacüaru churaragümaã tá nügü nadai. Rü tá taiya nangux, rü tá nataxüchi i ðaaweanegü, rü muxüma i nachicawa rü tá naxiãxächiane. ⁸ —Rü guxüma i ngëma pemaã nüxü chixuxü, rü ngëma nixí i norü ügümare i ngëma ngúxü i tá ngupetüxü. ⁹ —Rü ngëxguma i togü i duüxügü rü tá pexü ínayauxü na chixexü pemaã naxügüxücèx. Rü tá pexü nadai. Rü guxü i naãnewa i duüxügü rü tá pexchi naxaie, erü chorü duüxügü pixígü. ¹⁰ —Rü ngëxguma rü tá muxüchixü i chorü duüxügü ínanatëxgü i chorü ore, rü nügütanüwa rü tá nügüchi naxaie. Rü nügüechita tá äëxgacüxütawa nügü ínayauxüxügü. ¹¹ —Rü muxüchixü i orearu uruügüneta tá ínangugü. Rü tá nüxü nixugügü na Tupana yíxü ya núma namugücü na nüxü yaxugüxücèx i ore. Rü ngëmaãcü tá muxüchixü i duüxügüxü nawomüxëëgü. ¹² —Rü poraãcü tá nangëxma i chixexü, rü ngëmagagu rü muxüchixütáma i duüxügü rü tãütáma nügü nangechaügü. ¹³ —Natürü yíxema naëtüwa meã Tupanaãxü yaxõõmáxë rü yíxema tá tixí ya aixcüma nayaxúxe i maxü i taguma gúxü. ¹⁴ —Rü ngëma Tupanaärü ore i mexü rü guxü i naãnewa tá nüxü nixugügü na guxü i duüxügü nüxü na cuëxgüxücèx. Rü ngëmawena tá nixí i nagúxü i naãne. ¹⁵ —Rü nuxcümaücü

ga Tupanaärü orearü uruũ ga Danié nachiga nanaxümatü i ngēma chixexü i Tupanapēxewa ãũãchixü i ínguxchaũxü. Rü ngēxguma nüxü pedèuxgu na tupauca ya taxünewa nangóxü i ngēma chixexü i Tupanapēxewa chixexüchixü, rü name nixi i pexuãēgü. ¹⁶ —Rü ngēxguma ngēma üpetügu, rü ngēma Yudéanewa ngēxmagüxü i duũxügu rü nanaxwēxe na mēxpüneãnewa nabuxmüxü. ¹⁷ —Rü ngēma ngunexügu ega texé tümapataèxtüwa ngēxmagu, rü tama name i tümapatagu tayangaxi na tümaärü ngēmaxü tayayaxuxüçèx. ¹⁸ —Rü texé ya tümaãnewa ngēxmaxē rü tama name i tümapataçèx tataegu na tümachirugü tayayaxuxüçèx. ¹⁹ —Rü ngēma ngunexügügu rü wüxi i ngechaũ tá nixi i tümacèx ya yíxema ngeãxtagü ya tacharaũgüxe rü yíxema imaĩãcügüxe. ²⁰ —¡Rü Tupanana naxçèx peça i perü yumüxēwa na tama gáuane ixüyane rü ěxna ngüxchigaarü ngunexüguyane pexü na nangupetüxüçèx i ngēma chixexü! ²¹ —Erü ngēma ngunexügügu rü poraãcü tá nangēxma i ngúxü ga noxri naãne ixügügumama taguma yexmaxü, rü ngēmawena rü tagutáma wena nangēxma. ²² —Rü ngēxguma Tupana tama nanoxrexēēgu i ngēma ngunexügü, rü taxüetáma tamaxü. Natürü Tupana tá nananoxrexēē i ngēma ngunexügü tümacèx ya yíxema nüma tüxü nadexe. ²³ —Rü ngēxguma texé pexü ñagügu:

“Düçèx, daa nixi ya Cristu” ñagügu, rü ěxna:

“Gua nixi ya Cristu” ñagügu, ¡rü tama name i nüxü peyaxögü! ²⁴ —Erü Cristugüneta rü Tupanaärü orearü uruügüneta tá ínangugü. Rü tá nanaxügü i muxüma i cuèxrüügü i taxügü na ngēmaãcü, ega nüxü natauxchagu, na tüxü nawomüxēēgüxüçèx èixrüxe ya yíxema duũxēgü ya Tupanatama tüxü dexe. ²⁵ —Düçèx, naxüpa na nangupetüxü i guxüma i ngēma ngúxü, rü marü pemaã nüxü chixu i nachiga. ²⁶ —Rü ngēmacèx i ngēxguma duũxügu ñagügu pexü:

“Düçèx, yéa taxüema íãpataxüwa nangēxma ya Cristu”, ñagügu, rü tama name i ngēma pexi. Rü ngēxguma ñagügu pexü:

“Düçèx, nuã ucapuwa nangēxma ya Cristu”, ñagügu, rü tama name i nüxü peyaxögü. ²⁷ —Erü ñoma wüxi i bèixbéxane i guxüwama nangóonexēēxürüü tá nixi i ngēxguma wenaxärü núma chaxüxgu i choma i Tupana Nane na duũxüxü chiixü. ²⁸ Rü duũxügu rü tá chauxçèx nangutaquēxegü ñoma ěxchagü nawemüçèx ngutaquēxexürüü.

Ñuxãcü tá nixi i ngēxguma nataegugu ya Tupana Nane ya duũxüxü ixici
(Mr 13.24-37; Lc 21.25-33, 17.26-30, 34-36)

²⁹ —Rü nawena i ngēma ngúxügu rü tá nixo ya üèxcü, rü täütáma inabáxi ya tauemacü. Rü woramacurigü rü ěxtagü

rü tá narüyi. Rü guxüma i ñoma i naâne rü üèxcü rü tauemacü rü woramacurigü rü êxtagü rü tá naxĩãxãchitanü rü tá nu ne nanaxĩmare. ³⁰ —Rü ñuxüchi duüxügü tá nüxü nadaugü na ñuxãcü daxüwa ne chaxüxü. Rü guxü i nachiuãnecüãx i duüxügü rü tá naxauxe. Rü tá choxü nadaugü i ngëxguma caixanexügügu ícharüxĩxgu rü núma chaxüxgu. Rü ngëxguma i choma rü ãëxgacü ya poraxüchicü rü mexëchicü tá chixĩ. ³¹ —Rü tá chanamu i chorü orearü ngeruügü i daxüçüãx na yacuegüãxüçëx ya norü corne-tagü na ngëmaãcü naxĩtaquëxexëëãxüçëx i guxüma i ngëma duüxügü i chadexü i guxüwama ngëxmagüxü ñuxmata naâne iyacuáxüwa ngëxmagüxü. ³² —¡Iperüxĩnüë i ñaã ore i cuëxruü i orix i iguerachiga, rü naxçëx pengúe! Rü ngëxguma ngëxwacaxüxü i nachacüügü iyarüyixgu rü naxüátügu, rü ngëmawa nüxü pecuëx na paxa tá taunecü na yĩxü. ³³ —Rü ngëxgumarüü tá nixĩ i ngëxguma nagüxchaügu i naâne. Erü ngëxguma nüxü pedëuxgu na nangupetüxü i ngëma pemaã nüxü chixuxü, rü ngëmawa tá nüxü pecuëx na marü chingaicaxüchixü. ³⁴ —Rü aixcüma pemaã nüxü chixu rü guxüma i ngëma nüxü chixuxü rü tá nangupetü naxüpa na nayuexü i duüxügü i ñomaücüü maxëxü. ³⁵ —Rü ñoma i naâne rü ngëma daxüwa nüxü idauxü rü tá nagux. Natürü chorü ore rü tagutáma inayarüxo rü aixcüma tá ningü. ³⁶ —Natürü ngëma ngunexü rü ora i nagu tá nangupetüxü i ngëma pemaã nüxü chixuxü, rü Chaunatü ya Tupanaxĩcatama nüxü nacuëx na ñuxgu tá nangupetüxü i ngëma, rü taxúema ya togue nüxü tacuëx. Rü woo i norü orearü ngeruügü i daxüçüãx rü tama nüxü nacuëxgü, rü woo i choma i Nane na chiixü rü tama nüxü chacuëx na ñuxgu tá nangupetüxü i ngëma. ³⁷ —Rü yëxgumarüü ga duüxügüxü ngupetüxü ga yëxguma Noë maüxgu, rü ngëxgumarüü tá ta nüxü nangupetü i ngëxguma íchanguxgu i choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü. ³⁸ —Rü yëxguma, naxüpa ga guma mucü ga taxüchicü ga guxüwama inanguanexëëcü, rü ga duüxügü rü nachibüë, rü naxaxegü, rü nixãmëxgü rü nixütexacügü ñuxmata nawa nangu ga yema ngunexü ga nagu Noë naweügu ixüexü. ³⁹ —Rü noxri ga yema duüxügü rü tama nüxü nacuëxgüëga ga tacü tá nüxü na ngupetüxü. Natürü yëxguma ínanguxgu ga guma mucü ga taxüchicü ga yema duüxügüxü daicü, rü yëxguma nixĩ ga nüxü yacuëxãchitanüxü. Rü ngëxgumarüü tá ta nixĩ i ngëxguma wenaxärü núma chaxüxgu i choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü. ⁴⁰ —Rü ngëma ngunexügu rü taxre i yatügü rü wüxi i naãnewa tá nügümaã nangëxmagü. Rü wüxi tá nixĩ i Tupana igaxü rü ngëma to rü tá ngëma natëx. ⁴¹ —Rü taxre i ngëxügü tá nügümaã ínacaegü. Rü wüxi tá nixĩ

i Tupana igaxũ rü ngẽma to rü tá ngẽma natèx. ⁴² —¡Rü pexuãëgü! Erü tama nüxũ pecuèx i ñacü rü ora tá íchangu i chomax. ⁴³ —¡Rü nagu perüxĩnũẽ i ñaã ore! Rü ngẽxguma chi wüxi i Ìpataarü yora nüxũ cuèxgu na ñacü rü oragu tá ínanguxũ i ngítèxáxũ rü tãu chima nape. Erü nüxna chi nadau ya napata na tama ngẽxma naxücuxüçèx i ngẽma ngítèxáxũ na ñacüçèx ngẽma yangĩxüçèx. ⁴⁴ —Rü ngẽmacèx name nixĩ i pexuãëgü i pemax. Erü ngẽma ngunexũ i tama nagu íperüxĩnũèxũgu tá nixĩ i ngürüãchi íchanguxũ i choma i Tupana Nane na duũxũxũ chiĩxũ.

Wüxi ga duũxũ ga meã norü coriga ñnũxũ rü to ga tama meã norü coriga ñnũxũchiga

(Lc 12.41-48)

⁴⁵ —¿Rü texé tiĩxũ ya tũmaãrũ coriarũ duũxũ ya aixcũma yanguxẽexẽ rü tũmaãèxũ cuáxe? ¿Tama èxna yíxema tiĩxũ ya tũmaãrũ cori tũxna ágaxe na meã nüxna tadauxüçèx rü meã oragu tanachibüexẽèxüçèx i norü duũxũgü? ⁴⁶ Rü tataãẽ ya yíxema coriarũ duũxẽ ega ngẽxguma ínanguxgu i tũmaãrũ cori rü tũxũ íyanguexũgu na meãma ítanaxũxũ i ngẽma puracü i nagu tũxũ namuxũ. ⁴⁷ —Rü aixcũma pemaã nüxũ chixu rü ngẽma tũmaãrũ cori rü tá guxũma i norü ngẽmaxũgüarũ dauruũxũ tá tũxũ nixĩxèẽ. ⁴⁸⁻⁵⁰ —Natürü ngẽxguma chi ngẽma coriarũ duũxũ rü wüxi i yatü i chixexũ yixĩgu, rü chi nagu naxĩnũgu na tãütãma paxa ínanguxũ i norü cori, rü chi inaxügüãgu na chixri namuãxũ i namücügü i norü coriarũ duũxũgü, rü chi ngãxèxũtanũgu naxãxgu na namaã nachibüxüçèx rü naxaxexüçèx, rü ngürüãchi ngẽma ngunexũ rü ngẽma ora i tama nagu ínanguxèèxũgu rü tá ínangu i norü cori. ⁵¹ —Rü poraãcũxüchima tá nanapoxcu i ngẽma norü duũxũ, ñoma meã maxènetaxũ i duũxũgüxũ napoxcuexürüũ. Rü ngẽma tá narüdoxü rü nixũxchapũta.

25

Ore ga 10 ga pacügu ixuxũ

¹ Rü ñanagürü ga Ngechuchu: —Pemaã tá nüxũ chixu i wüxi i ore na nawa nüxũ pecuáxüçèx i ñuxãcü tá duũxũgüarũ ãëxgacü na yĩxũ ya Tupana i ngẽxguma naguxgu i naãne. Rü iyexma ga 10 ga pacü ga ngĩrũ daparinamaã ngĩgüarũ petawa ícü na yaxümücügüãxüçèx ga guma yatü ga ingĩxchaüçü. ² —Rü 5 ga yema pacü rü tama ixuãëgü. Rü yema naĩ ga 5 ga pacü rü meãma ixuãëgü. ³ —Rü yema tama uãëgücü, rü yexguma ngĩrũ daparina íyangegügu rü tama to ga ngĩrũ queruchinu ta íyangegü. ⁴ —Natürü ga yema uãëgücü rü to ga ngĩrũ queruchinu ta íyangegü. ⁵ —Natürü ga guma yatü ga ingĩxchaüçü rü tama paxa ínangu. Rü düxwa ga yema pacügu

rü ipee yerü iyaxtae. ⁶—Rü yexguma ngãxücüüwa nanguxgu, rü yema pacügü nüxü ixĩnüe ga wüxi ga naga ga ñaxü:

“Domama nixĩ ya yima yatü ya ingĩxchaücü. ¡Rü Íperüdagü, rü Ípeyadaugü!” ñaxü. ⁷—Rü guxcüma ga yema pacügü rü írüdagü, rü iyamexëëgü ga ngĩrü daporinagü. ⁸—Rü yexguma ga yema 5 ga pacügü ga tama uãëgücü rü ngĩgürügügü ngĩxü ga yema pacügü ga uãëgücü:

“¡Íraxü i perü queruchinu toxnata pexã, erü torü omügü rü nixogü!” ngĩgürügügü. ⁹—Natürü ga yema pacügü ga uãëgücü rü ngĩxü ingãxügü, rü ngĩgürügügü:

“Taxucürüwa pexna ta taxã, erü ngëxguma chi pexna ta taxãxgu rü tãü chima ningu i toxcèx rü pexcèx. Rü ngëmacèx narümemaë nixĩ i ngextá namaã ínataxegüxüwa pegüxü nawa pexĩ”, ngĩgürügügü. ¹⁰—Natürü yexguma ga yema 5 ga pacügü ga tama uãëgücü ngĩrü queruchinuwa naxĩyane, rü ínangu ga guma yatü ga ingĩxchaücü. Rü ga yema pacügü ga uãëgücü rü iyachocu nawa ga guma í ga nawa iyangĩxüne. Rü ñuxüchi narüwãxta ga íãx. ¹¹—Rü yemawena íngugü ga yema pacügü ga tama uãëgücü, rü ngĩgürügügü:

“¡Pa Corix, toxcèx yawãxna i íãx!” ngĩgürügügü. ¹²—Natürü nüma ga cori, rü ngĩxü nangãxü, rü ñanagürü:

“Pemaã nüxü chixu rü aixcüma tama pexü chacuèx na texégü pixígüxü”, ñanagürü. ¹³ Rü ñuxüchi ñanagürü ga Ngechuchu: —¡Ípexuãëgü! Erü tama nüxü pecuèx i ñacü rü ngunexü rü ñacü rü ora tá íchangu i choma i Tupana Ñane na duüxüxü chíxü —ñanagürü.

Ore ga dïerugu ixuxü (Lc 19.11-27)

¹⁴ Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Rü ngëma Tupana na duüxügüarü äëxgacü na ixixü rü ñoma wüxi ga yatü ga ixüächichaücü ga to ga nachiüãnewa na naxüxüçèxrüü nixĩ. Rü nüma ga guma yatü rü norü duüxügücèx naca, rü nüxna ngĩxü naxã ga dïeru na nüxü ngĩmaã nanguxüxüçèx rü ngĩmaã na ínapuracüexüçèx. ¹⁵—Rü wüxi ga yema norü duüxüna ngĩxü naxã ga 5000 tachinü ga dïeru. Rü yema tona ngĩxü naxã ga 2000 tachinü ga dïeru. Rü yema tona ngĩxü naxã ga 1000 tachinü ga dïeru. Rü yemaãcü nanangugü na ñuxãcü tá yema dïerumaã napuracüexü ga wüxichigü ga norü duüxügü rü yemaãcü wüxichigüna ngĩxü naxã ga yema dïeru. Rü ñuxüchi inaxüächi ga yema cori na to ga nachiüãnewa naxüxüçèx. ¹⁶—Rü yema norü duüxü ga 5000 tachinü ga dïeru ngĩxü yaxuxü, rü ngĩmaã napuracü, rü naĩ ga 5000 tachinü ngĩmaã nayaxu. ¹⁷—Rü yexgumarüü ta ga yema norü duüxü ga 2000 tachinü ga dïeru ngĩxü yaxuxü, rü ngĩmaã napuracü, rü

naï ga 2000 tachinü ngĩmaã nayaxu. ¹⁸ —Natürü ga yema norü duũxũ ga 1000 tachinü ga dīeru ngĩxũ yaxuxũ, rü ngĩmaã ínixũ. Rü ngĩxũ nixaixmaũ, rü yexma ngĩxũ natèx ga yema norü coriarü dīeru. ¹⁹ —Rü nuxcũxürama nataegu ga yema duũxũgüarü cori. Rü yexguma ínanguxgu rü inanaxügü ga norü duũxũgümaã na namexēēãxũ ga norü dīeruchiga. ²⁰ —Rü nüxĩra norü corixütawa naxü ga yema norü duũxũ ga 5000 tachinü ga dīeru ngĩxũ yaxuxũ. Rü norü corina ngĩxũ naxã ga yema 5000 tachinü. Rü ngĩetü ngĩxũ inaxã ga naï ga 5000 tachinü ga ngĩxũ nayaxucü ngĩmaã ga yema norü cori nüxna ngĩxũ äcü ga dīeru. Rü ñanagürü norü corixũ:

“Düçèx Pa Corix, ñaã iyixĩ ga yema 5000 tachinü ga dīeru ga choxna ngĩxũ cuxãcü. Marü ngĩmaã chapuracü rü ngĩmaã cuxũ ngĩxũ chayaxu i ñaã naï i 5000 tachinü”, ñanagürü. ²¹ —Rü norü cori rü ñanagürü nüxũ:

“Pa Chorü Duũxũx, wüxi i mexèchixũ quixĩ, rü meãma cupuracü. Rü meã nüxna cudau ga yema noxre ga dīeru ga cuxna ngĩxũ chaxãcü, rü meãma ngĩmaã cupuracü. Rü ngēmacèx i ñuxma rü tá rümumaècüna cuxũ chadauxēē. ¡Rü ixücu i chopatawa rü ngĩxã tataãëgü!” ñanagürü. ²² —Rü yemawena ínangu ga yema to ga norü duũxũ ga 2000 tachinü ga dīeru ngĩxũ yaxuxũ. Rü ñanagürü norü corixũ:

“Düçèx Pa Corix, ñaã iyixĩ ga yema 2000 tachinü ga dīeru ga choxna ngĩxũ cuxãcü. Marü ngĩmaã chapuracü rü ngĩmaã cuxũ ngĩxũ chayaxu i naï i 2000 tachinü. Rü ñaã iyixĩ”, ñanagürü. ²³ —Rü norü cori rü ñanagürü nüxũ:

“Pa Chorü Duũxũx, wüxi i mexèchixũ quixĩ, rü meãma cupuracü. Rü meã nüxna cudau ga yema noxre ga dīeru ga cuxna ngĩxũ chaxãcü, rü meãma ngĩmaã cupuracü. Rü ngēmacèx i ñuxmax rü tá rümumaècüna cuxũ chadauxēē. ¡Rü ixücu i chopatawa rü ngĩxã tataãëgü!” ñanagürü. ²⁴ —Natürü yexguma norü corixütawa nanguxgu ga yema norü duũxũ ga 1000 tachinü ga dīeru ngĩxũ yaxuxũ, rü ñanagürü norü corixũ:

“Düçèx Pa Corix, choma nüxũ chacuèx rü wüxi i yatü i aũxũ quixĩ. Rü cunayaxu i nanetüarü o i ngextá tama ícutoexüwa, rü cunabuxarü oõx i nanetü i tama icutoxũ. ²⁵ —Rü yemacèx chamuũ. Rü waixümügu ngĩxũ chixaixmaũ rü ngĩxũ ichatèx. Natürü ñaã iyixĩ i ngēma curü dīeru”, ñanagürü. ²⁶ Rü yexguma ga norü cori rü nanangãxũ rü ñanagürü:

“Pa Chorü Duũxũx, wüxi i chixexũ rü oxũ i chorü duũxũ quixĩ. Rü cuma meãma nüxũ cucuèx rü ngextá tama íchatoexüwa rü chanayaxu i nanetüarü o, rü chanabuxarü oõx i nanetü i tama ichatoxũ. ²⁷ —Rü yemacèx narümemaë chi nixĩ ga bancugu choxũ ngĩmaã na cunguxũxũ ga chorü dīeru na ngēma choxũ ngĩxũ yamuxēëgüxüçèx, rü ngēmaäcü mucü

ngĩxũ na chayaxuxũcèx i ngẽxguma íchanguxgu”, ñanagürü.
 28 —Rü yexguma ga yema cori rü nanamu ga yema togü ga
 norü duũxũgü ga yéma yexmagũxũ, rü ñanagürü nüxũ:

“¡Nũxna ngĩxũ peyaux i ngẽma dīeru, rü ngẽma yatü i 10,000
 i dīeru nüxũ ngẽxmaxũna ngĩxũ pexã! 29 —Erü yixema tüxũ
 nangẽmèxcü rü yexera tá tüxna ngĩxũ taxã, rü ngẽmaãcü tá
 tüxũ imuxũchi. Natürü yixema tüxũ natauxcü rü woo ngẽma
 noxre i tüxũ ngẽmèxcü rü tá tüxna ngĩxũ tayaxu. 30 —¡Rü
 yéama düxétüwa i poraãcü ínaxẽãnexũwa peyatá i ñaã chorü
 duũxũ i taxuwama mexũ! Rü ngema tá narüdoxü rü tá
 nixũxchapüta”, ñanagürü.

*Naãneãrũ guxgu rü Cristupẽxegu tá nangutaquẽxegü i guxũ
 i nachiũãnecũãx i duũxũgü na yadexechiãxũcèx i ngẽma mexũgü
 rü na napoxcueãxũcèx i ngẽma chixexũgü*

31 Rü ñanagürü ga Ngechuchu: —Rü ngẽxguma wenaxãrũ
 núma chaxũxgu i choma i Tupana Nane na duũxũxũ chiĩxũ, rü
 chorü orearü ngeruũgü i daxũcũãx rü tá choxũ naxũmücügü.
 Rü ãẽxgacü ya tacü tá chixĩ rü chorü tochica i mexẽchixũwa
 tá charũto. 32 —Rü guxũ i nachiũãnecũãx i duũxũgü rü tá
 chopẽxegu nangutaquẽxegü. Rü choma rü tá chayadexechi
 ñoma wũxi i carneruarü dauruũ i norü carnerugü rü chibugü
 noxrüwama mugũxũrũũ. 33 —Rü ngẽma choxrü ixĩgũxũ rü
 chorü tũgũnecũwawa tá chanangẽxmagũxẽẽ. Rü ngẽma tama
 choxrü ixĩgũxũ rü chorü toxwecũwawa tá chanangẽxmagũxẽẽ.
 34 —Rü ngẽxguma i choma i tá ãẽxgacü ya tacü na chiĩxũ rü
 ñacharũgü tá nüxũ i ngẽma chorü duũxũgü:

“¡Nuã pexĩ i pema ya texé ya Chaunatü ya Tupana tüxũ
 rüngũxẽẽgũxe, rü penayaxu i ngẽma pechica i ngextá nüma
 ãẽxgacü íyĩxũwa! Yerü Chaunatü rü pexcèx nanamexẽẽ i
 ngẽma pechica ga yexguma tauta naãne naxũxgu. 35 —Rü
 ngẽmaãcü tá pemaã namecüma yerü yexguma chataiyagu
 rü pema rü choxũ pechibũxẽẽ. Rü yexguma chiřawagu rü
 choxũ pexaxexẽẽ. Rü yexguma tama nüxũ pecuèxgu na
 texé chiĩxũ rü meã choxũ peyauxgü ga pepatawa. 36 —Rü
 yexguma changexchirugu rü choxũ pexũxchiru. Rü yexguma
 chidaawegu rü choxũ perüngũxẽẽ. Rü yexguma poxcu-
 pataũwa chayexmagu rü choxũ ípeyadau”, ñacharũgü tá nüxũ.
 37 —Rü ngẽxguma i ngẽma duũxũgü i chadexũ rü ñanagürügü
 tá choxũ:

“Pa Corix, ¿ñuxgu ga cuxũ tadauxũ ga na cutaiyaxũ rü cuxũ
 tachibũxẽẽxũ? ¿Rü ñuxgu ga cuxũ tadauxũ ga na quiřaawaxũ
 rü cuxũ taxaxẽẽxũ? 38 —¿Rü ñuxgu ga tochixũwa cunguxũ rü
 meã cuxũ tayauxgũxũ ga woo tama cuxũ tacuèxgũgu? ¿Rü
 ñuxgu ga cungexchiruxũ rü cuxũ taxũxchirugũxũ? 39 —¿Rü

ñuxgu ga cuxü tadaugüxü na quidaawexü rü êxna poxcu-pataüwa cuyexmaxü rü cuxü ítayadaugüxü?” ñanagürügü tá choxü. ⁴⁰ —Rü choma na âëxgacü ya tacü na chiixü, rü tá chanangãxü, rü ñacharügü tá:

“Aixcüma pemaã nüxü chixu rü yexguma nüxü perüngüxëëgügu i ngëma chorü duüxü i yexeraäcü ngearü ngemaxüáxü, rü choxü nixi ga perüngüxëëgüxü”, ñacharügü tá nüxü. ⁴¹ Rü ñuxüchi i choma na âëxgacü ya tacü na chiixü, rü ñacharügü tá nüxü i ngëma tama chorü duüxügü ixigüxü:

“¡Choxna pixigachi i pema i perü chixexücëx poxcuexe! ¡Rü ngëma pexi nawa ya yima üxü ya taguma ixoxüne ya Tupana ímexëene naxcëx i ngoxo i Chataná rü norü duüxügü! ⁴² —Yerü yexguma chataiyagu rü pema rü tama choxü pechibüxëë. Rü yexguma chiñawagu rü tama choxü pexaxëë. ⁴³ —Rü yexguma tama nüxü pecuëxgu na texé chiixü rü tama meã choxü peyauxgü ga pepatawa. Rü yexguma changexchirugu rü tama choxü pexüxchirügü. Rü yexguma chidaawegu rü poxcupataüwa chayexmagu rü tama choxü ípeyadaugü”, ñacharügü tá nüxü. ⁴⁴ —Rü ngëxguma i nümagü i tama chorü duüxügü ixigüxü, rü ñanagürügü tá choxü:

“Pa Corix, ¿ñuxgu tochixüwa cingu rü tama meã cuxü tayauxgü yerü tama cuxü tacuëxgü? ¿Rü ñuxgu ga cuxü tadaugüxü ga na cutaiyaxü, rü êxna na quitaawaxü, rü êxna na cungexchiruxü, rü êxna quidaawexü, rü êxna poxcu-pataüwa na cuyexmaxü, rü tama cuxü tarüngüxëëgüxü?” ñanagürügü tá choxü. ⁴⁵ —Rü choma na âëxgacü ya tacü na chiixü, rü tá chanangãxü, rü ñacharügü tá nüxü:

“Aixcüma pemaã nüxü chixu rü yexguma tama nüxü perüngüxëëgügu ga wüxi ga duüxü ga yexeraäcü ngearü ngemaxüáxü, rü choxü rü ta tama perüngüxëëgü”, ñacharügü tá nüxü. ⁴⁶ —Rü ñuxüchi i ngëma duüxügü i tama chorü duüxügü ixigüxü rü tá poxcu i taguma gúxüwa naxi. Natürü ngëma duüxügü i aixcüma meã chauxcëx maxëxü rü tá nanayauxgü i maxü i taguma gúxü, —ñanagürü ga Ngechuchu.

26

Yudíugüarü âëxgacügü naxcëx nadaugü na ñuxäcü Ngechuchuxü yayauxgüxü

(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Cu 11.45-53)

¹ Rü yexguma Ngechuchu nüxü rüchauxgu ga yema orexü na yaxuxü, rü ñanagürü norü ngúexügüxü: ² —Pema nüxü pecuëx rü taxre i ngunexü nataxu na nangõxgüãxücëx i ngëma õna i Üpetüchigaarü petacëx naxügüxü. Rü ngëxguma tá nixi i choxü yayauxgüxü i chorü uwanügü na curuchawa choxü yapotagüxücëx —ñanagürü. ³ Rü yexgumaücüü

ga paigüarü âëxgacügü, rü ngúexëëruügü ga ore ga mugüwa nguxëëtaegüxü, rü Yudügarü âëxgacügüerügü rü nangutaquëxegü ga napatawa ga Caipá ga paigüarü âëxgacü ixïcü. ⁴ Rü yéma nügümaã nanamexëëgü na Ngechuchuxü nawomüxëëgüäcüma na yayauxgüäxücèx rü na yamëxgüäxücèx. ⁵ Natürü nügümaã ñanagürügü: — Taxucürüwama i ñuxma petagu tayayauxgü, erü duüxügü rü tá tamaã nanuë —ñanagürügü.

Wüxi ga nge rü Ngechuchuerugu inaba ga pumara
(Mr 14.3-9; Cu 12.1-8)

⁶ Rü Ngechuchu rü Betániãwa nayexma napatawa ga Chimáü ga rüchaxü necümaã naxugüäcü. ⁷ Rü Ngechuchucèx yéma iyaxü ga wüxi ga ngecü ga yéma nangepcü ga wüxiweü ga pumara ga tatanüxüchixü ga mexëchicü ga butiyamaã ächiüxü. Rü yexguma mechawa ínachibüyane ga Ngechuchu, rü ngïma rü naëru gu inaba ga yema pumara. ⁸ Rü yexguma yemaxü nadaugügu ga Ngechucharü ngúexügü, rü naãëwa nanguxgü, rü inanaxügüe ga na ñagüxü. —¿Tüxcüü ngëxma inaxaiyaxü i ngëma pumara? ⁹ —Rü narümemaë chi nixï i tatanüxügü namaã itaxe, rü ñuxüchi ngëma dïërumaã nüxü irüngüxëë i ngëma duüxügü i ngearü ngëmaxüäxgüxü —ñanagürügü. ¹⁰ Rü Ngechuchu nüxü naxïnü. Rü ñuxüchi ñanagürü norü ngúexügüxü: —¿Tüxcüü ngïxü pechixewe i ngëma nge? Erü ngëma chomaã naxüxü rü wüxi i mexü nixï. ¹¹ —Ngëma ngearü ngëmaxüäxgüxü rü guxügütama petanüwa nangëxmagü. Natürü choma rü täütama guxügu petanüwa changëxma. ¹² —Rü ngëma chomaã naxüxü i ñaã ngecü na chaxunegu nabaãxü i ngëma pumara i yixixü, rü ngëmaäcü inaxü erü paxa tá chayü rü tá choxü inatëxgü. Rü ngëmacèx nixï i chaxunegu nabaãxü i ngëma pumara. ¹³ —Rü aixcüma pemaã nüxü chixu rü guxü i naãnewa i ngextá duüxügü nüxü íixugügüxüwa i Tupanaärü ore i mexü, rü ñaã ngecü chomaã üxü rü tá ta nüxü nixugügü. Rü ngëmaäcü tá ngïxna nacüèxächie i duüxügü —ñanagürü ga Ngechuchu.

Yuda rü âëxgacügümaã nanamexëë na ñuxäcü Ngechuchuxü yayauxgüxücèx
(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

¹⁴ Rü ñuxüchi ga wüxi ga Ngechucharü ngúexü ga Yuda ga Icariüte rü paigüarü âëxgacügüxütawa naxü rü namaã nayarüdexa. ¹⁵ Rü Yuda rü ñanagürü nüxü: —¿Ñuxre tá choxü penaxütanüxü i ngëxguma pexü chanatauxchaxëëgu na Ngechuchuxü piyauxgüxücèx? —ñanagürü. Rü yexguma ga nümagü ga paigüarü âëxgacügü rü 30 tachinü ga dïëru gu namaã naxuneta. ¹⁶ Rü yexgumama inanaxügü ga Yuda ga

naxcèx na nadauxũ ga ñuxãcü nüxũ na natauxchaxèẽgũãxũ na Ngechuchuxũ yauxgũxũcèx.

Coriarũ ònachiga

(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Cu 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

¹⁷ Rü nawa nangu ga ngunexũ ga nagu inaxügũxũ ga yema peta ga pãũ ga ngearũ puxèẽruũãxũ nagu nangõxgũxũ. Rü norũ ngúexũgũ rü Ngechuchucèx naxĩ, rü ñanagürügũ nüxũ: —¿Ngextá tá tanamexèẽ i nachica i nawa nangõxgũxũ i òna i Üpetüchigaarũ petagu ingõxũ? —ñanagürügũ. ¹⁸ Rü nüma ga Ngechuchu rü ñanagürũ nüxũ: —¡Ngema ñanewa pexĩ, rü yima yatü ya pemaã nüxũ chaxunetacüpatawa pexĩ! ¡Rü namaã nüxũ pixu rü ñapegügũ:

“Torũ ngúexèẽruũ rü ñanagürũ: ‘Marũ ningaicaxüchi na chayuxũ rü nuã cupatawa rü chorũ ngúexũgümaã chanangu-petüxèẽchaũ i Üpetüchigaarũ peta’,” ñaperügügũ tá nüxũ! ¹⁹ Rü yéma naxĩ ga yema norũ ngúexũgũ. Rü yema Ngechuchu namaã nüxũ ixuxürũ nanaxügũ. Rü nanamexèẽgũ ga yema òna ga Üpetüchigaarũ petagu tá nangõxgũxũ. ²⁰ Rü yexguma nachütagu rü yéma mechawa nachibũ ga Ngechuchu namaã ga yema 12 ga norũ ngúexũgũ. ²¹ Rü yexguma ínachibüeyane, rü Ngechuchu rü ñanagürũ nüxũ: —Aixcüma pemaã nüxũ chixu rü wüxie i petanüwa tá tixĩ ya bexma chauechita choxũ íyaxuaxũxè —ñanagürũ. ²² Rü yexguma ga nümagü ga norũ ngúexũgũ rü poraãcü nangechaügũ. Rü wüxichigü nüxna nicachigü, rü ñanagürügũ: —Pa Corix, ¿choma éxna tá chiĩxũ ya yíxema cuxũ íyaxuaxũxè? —ñanagürügũ. ²³ Rü nüma ga Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürũ: —Ngẽma wüxi ya poratuwa namaã tá chachibüxũ, rü ngẽma tá nixĩ i chauechita choxũ íyaxuaxũxũ. ²⁴ —Rü choma i Tupana Nane na duũxũxũ chiĩxũ rü tá chayü ngẽxgumarũ i Tupanaarũ ore i ümatüxũ nüxũ ixuxürũ. Natürũ wüxi i ngechaũxũchi nixĩ naxcèx i ngẽma yatü i choxũ íyaxuaxũxũ. Rü narümemaẽ chi nixĩ ga noxtacüma tãũ chima na nabuxũ —ñanagürũ. ²⁵ Rü nadexaãchi ga Yuda ga naẽchita íyaxuaxũxũ, rü ñanagürũ: —Pa Ngúexèẽruũx, ¿täütáma choma nixĩ? —ñanagürũ. Rü Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürũ: —Ngẽmáãcü cuma nixĩ —ñanagürũ. ²⁶ Rü yexguma ínachibüeyane rü Ngechuchu nanayaxu ga wüxi ga pãũ. Rü Tupanana moxè naxã, rü inanabücu, rü norũ ngúexũgũxũ nayanu. Rü ñanagürũ: —Ñãã pãũ rü chaxunechiga nixĩ. Rü ¡penangõ! —ñanagürũ. ²⁷ Rü yemawena rü nanayaxu ga wüxi ga pochiyu ga binumaã ããcuxũ. Rü yexgumarũ ta Tupanana moxè naxcèx naxãxĩra, rü ñuxũchi norũ ngúexũgüna nanaxã, rü ñanagürũ nüxũ: — ¡Rü guxãma i pema rü peyaxèũx ya daa binu! ²⁸ —Erü daa

binu rü nachiga nixĩ ya chaugü ya muxüma i duüxügücèx tá ibacü na ngẽmaãcü Tupana nüxü nüxü nangechaüxücèx i norü pecadugü. Rü yimawa Tupana nanangoxẽẽ na aixcüma yĩxü i norü uneta. ²⁹ —Rü pemaã nüxü chixu rü tagutáma wena binu chayaxaxü ñuxmatáta Chaunatü ya Tupana ãëxgacü íxixüwa ngexwacaxücü ya binu pemaã chayaxèüx —ñanagürü.

Ngechuchu nüxü nixu rü Pedru rü taxütáma nügü nixu na norü ngúexü yĩxü

(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Cu 13.36-38)

³⁰ Rü ñuxüchi nawiyaegü ga wüxi ga Tupanaãrü wiyaeü. Rü yemawena rü guma Mèxpüne ga Oríbunecügu ãeganewa naxĩ. ³¹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü ga norü ngúexügü: —Guxãma i pema rü tá choxü ípetèxgü i ñoma i chütaxügu. Erü Tupanaãrü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü: “Tá chayamèx ya carneruarü dauruü, rü tá nanaxüanemare i carnerugü”,

ñanagürü i ngẽma ore. ³² —Natürü ngëxguma marü yuwa ícharüdxguwena, rü tá chaxira pexüpa Gariréaanewa chaxü —ñanagürü. ³³ Rü yexguma ga Pedru rü nanangãxü rü ñanagürü: —Rü woo guxüma i togü cuxü ítèxgu, natürü i chomax rü täütáma cuxü íchatèx —ñanagürü. ³⁴ Rü Ngechuchu ñanagürü nüxü: —Aixcüma cumaã nüxü chixu rü ñomatama i chütaxügu rü naxüpa na otá íçaxü, rü tomaëxpüxcüna tá cugü iquicux na chorü duüxü quiixü. ³⁵ Rü Pedru nanangãxü rü ñanagürü: —Rü woo wüxigu cumaã chayuxgu rü täütáma chaugü ichicux na curü duüxü chiixü —ñanagürü. Rü guxüma ga togü ga norü ngúexügü rü ta yema ñanagürügü.

Ngechuchu rü Yechemaníwa nayayumüxë

(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

³⁶ Rü Ngechuchu rü norü ngúexügümaã nawa nangugü ga wüxi ga nachica ga Yechemanígu ãegaxü. Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¡Nuã perütogü! Rü paxa yoxni yéa chayayumüxë —ñanagürü. ³⁷ Rü Ngechuchu nügüwe nanagagü ga Pedru rü Zebedéu nanegü ga Chaütiágu rü Cuáü. Rü Ngechuchucèx inaxügü ga na poraãcü nangechaüxü rü naxixãchiãèxü. ³⁸ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Poraãcü changechaü rü nagu charüxñü rü ngẽmamaã tá chayü. ¡Rü nuxa perücho i pemax, rü chauxrüü ipedaue! —ñanagürü. ³⁹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü yéaxüra naxü. Rü waixü müãnegu nanangücuchi. Rü nayumüxë rü ñanagürü: —Pa Chaunatüx, ngëxguma cuma cunaxwèxegu, ¡rü nüxna choxü ínanguxuchixẽẽ i ñaã ngúxü i tá choxü üpetüxü! Natürü chanaxwèxe i cuxrütama ngúchaü

cuxü rü tama i choxrü —ñanagürü. ⁴⁰ Rü yemawena ga Ngechuchu rü nataegu ga yema norü ngúexügü íyexmagüxüwa. Rü nüxü inayangau ga na ínapeexü. Rü ñanagürü Pedruxü: —Pa Pedrux, ¿taxucürüwama êxna namaã peporae na chomaã ipedauexü, rü bai i wüxi i ora? ⁴¹ —¡Rü pexuãëgü rü Tupanana naxcêx peça na pexü nangüxëêxücêx na tama choxü ípetáxücêx ega ngêxguma tacü rü guxchaxü pexü üpetügu! Erü aixcüma peãëwa rü ípememare, natürü pexene nixí ituraxü —ñanagürü. ⁴² Rü yexguma rü wenaxärü noxri ínayümüxêxücêx nataegu ga Ngechuchu. Rü wenaxärü nayümüxê, rü ñanagürü: —Pa Chaunatüx, ngêxguma tama cunaxwêxegu na nawa choxü ícunguxuchixëêxü i ñaã ngúxü i tá chingexü, rü marü name i ngêma cuma cunaxwêxexüãcüma chomaã cunaxü —ñanagürü. ⁴³ Rü ñuxüchi wenaxärü norü ngúexügü íyexmagüxüwa naxü. Rü nüxü inayangau ga na ínapeexü, yerü poraãcü nayaxtaexüchi. ⁴⁴ Rü yéma nüxna nixü, rü wenaxärü nayayümüxê. Rü noxriãcütaama nayümüxê. ⁴⁵ Rü yemawena rü norü ngúexügü íyexmagüxüwa naxü. Rü ñanagürü nüxü: —¡Ñuxma waxi pepepe rü iperüngüê! Erü marü nawa nangu i ora na chorü uwanü choxü iyauxgüxü rü pecaduãxgüxüna choxü namugüxü. ⁴⁶ ¡Ipechigü rü ngíxã ítixí! Erü marü ñomatáma nixí i ngêma choxü iyaxuaxüxü —ñanagürü.

Ngechuchuxü niyauxgü

(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Cu 18.2-11)

⁴⁷ Rü yexguma íyadexayane ga Ngechuchu, rü ínangu ga Yuda ga norü ngúexüchirêx ixíxü. Rü nawe narüxí ga muxüma ga duüxügü ga taramaã rü naímaã ixãxnexü. Rü yema nixí ga duüxügü ga paigüarü ãêxgacügü rü Yudíugarü ãêxgacügüerugü yéma mugüxü. ⁴⁸ Rü ga Yuda ga ínaxuaxüxü rü marü yema duüxügümaã nanamexêê, rü ñanagürü: —Ngêma nüxü chachúxuxü tá nixí i Ngechuchu. Rü ngêma tá nixí i piyauxgüxü —ñanagürü: ⁴⁹ Rü yexguma Ngechuchucêx nixü, rü ñanagürü nüxü: —Nuxmaê Pa Ngúexëêruüx —ñanagürü. Rü ñuxüchi nüxü nachúxu. ⁵⁰ Rü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: —Pa Chomücüx, ¿tacüwa nuã cuxü? —ñanagürü. Rü yexgumatama Ngechuchuxü niyauxgü ga yema duüxügü ga Yudawe rüxíxü. ⁵¹ Rü wüxi ga Ngechuchumücü nanawêxechi ga norü tara, rü paigüarü ãêxgacüarü duüxüxü ínadaechinü. ⁵² Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü: —¡Naxchiügu yaxücuchi i curü tara! Erü guxãma ya yíxema taramaã nuêxê, rü taragu tátama tayue. ⁵³ —¿Tama êxna nüxü cucuêx rü ngêxguma chi choma chanaxwêxegu, rü Chaunatüna chi naxcêx chaca na choxü núma namugüãxücêx i muxüma i norü orearü ngeruügü i daxücüãx na choxü

yanangüxëëgüxücèx? ⁵⁴ —Natürü ngëxguma chi ngëma chaxüxgu, rü ¿ñuxäcü chi ningu i Tupanaärü ore i ümatüxü i nüxü ixuxü na choma rü tá chayuxü? ⁵⁵ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü ga yema duüxügü: —¿Tüxcüü taragü rü naixmenèxägümaã chauxcèx nuã pexí na choxü pe-yarüyauxgüxücèx ñoma wüxi i ngítèxáxü chiixürüü? Rü guxü ga ngunexügu rü tupauca ga taxünewa changüxëëtae natürü taguma yexma choxü piyauxgü. ⁵⁶ —Natürü guxüma i ñaã ñuxma ngupetüxü, rü ngëmaäcü nangupetü na yangüxücèx i Tupanaärü ore ga nuxcümaügüxü ga norü orearü uruügü ümatügüxü —ñanagürü. Rü yexguma ga guxüma ga norü ngüexügü rü nüxna nibuxmü. Rü nüxícatama yéma nanatèxgü ga Ngechuchu.

Äëxgacügü ga taxügüpëxewa Ngechuchuxü nagagü

(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55, 63-71; Cu 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Rü Caipá ga paigüarü äëxgacüxütawa Ngechuchuxü nagagü ga yema duüxügü ga yayauxgüxü. Rü yexma nixí ga nangutaquëxegüxü ga ngüexëëruügü ga ore ga mugüwa ngüxëëtaegüxü rü Yudiügüarü äëxgacügüerügü. ⁵⁸ Natürü ga Pedru rü yaxügu nawe nixächigü ñuxmata paigüarü äëxgacü ga Caipáxütawa nangu. Rü purichíagü ga tupaucaarü dauruügümaã yéma íäxtüwa narüto, yerü nüxü nadauxchaü ga tacü tá Ngechuchumaã na naxüexü. ⁵⁹ Rü ga paigüarü äëxgacügü rü guxüma ga Yudiügüarü äëxgacügüerügü rü naxcèx nadaugü ga wüxi ga ore ga doramare ixíxü na yemamaã Ngechuchuxü ínaxuaxügüxücèx na yamèxgüäxücèx. ⁶⁰⁻⁶¹ Natürü woo muxüma ga duüxügü doraxümare nachigaxü yéma yarüxugüe, natürü taxuxüma ga chixexü inayangaugü ga naxcèx tá yamèxgüäxü. Rü düxwa yéma naxí ga taxre ga yatügü ga doraxümare yéma yarüxugüxü. Rü ñanagürügü: —Toma nüxü taxíñüë i ñaã yatü rü ñanagürü:

“Tá nagu chapogü ya daa tupauca ya taxüne ya Tupanaärü, rü tomaëxpüx i ngunexügu tá wenaxärü íchanadaxëë”, ñanagürügü. ⁶² Rü yexguma ga paigüarü äëxgacü ga Caipá rü inachi, rü ñanagürü Ngechuchuxü: —¿Rü tacümaã cunangäxü i ñuxmax? ¿Rü ñuxü ñaxü yíxü i ngëma cuchiga i nüxü yaxugügüxü? —ñanagürü. ⁶³ Natürü ga Ngechuchu rü nangeëmare. Rü yemacèx ga paigüarü äëxgacü ga Caipá rü ñanagürü nüxü: —Tupana ya Maxücüégagu chanaxwèxe i aixcüma tomaã nüxü quixu na texé quiixü. ¿Rü cuma ëxna i Cristu ya Tupana Nane quiixü, rü ëxna tama? —ñanagürü. ⁶⁴ Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü: —Ngü, rü ngëma nüxü quixuxü chixí. Rü pemaã nüxü chixu rü tá choxü pedaugü i ngëxguma Chaunatü ya Poracüxütawa charütöxgu

rü ngëxguma caixanexügu wenaxârü núma chaxüxgu — ñanagürü. ⁶⁵ Rü yexguma ga paigüarü âëxgacü rü norü numaã nügüchirugu nagaugü. Rü ñanagürü: —Rü ñaã yatü rü tacü Tupanamaã nixugü. Rü taxucèxma marü tanaxwèxe i ñuxma i to i ore na napoxcuxüçèx i ñaã yatü. Rü pematama marü nüxü pexîñü na ñuxâcü chixexümaã na yadexaxü. ⁶⁶ — ¿Ñuxü ñapegüxü i pemax? —ñanagürü. Rü nümagü ga togü ga âëxgacügü rü nanangâxügü rü ñanagürügü: —Ngëmaãcü chixexü naxü. Rü name nixî i noxtacüma nayu —ñanagürügü. ⁶⁷ Rü yexguma rü Ngechuchuchiwewa naçuaixgüe. Rü nüxna nanaçuaixcagü. Rü togü rü nanapegüchiewegü. ⁶⁸ Rü ñanagürügü: —Pa Cristux, ¡nüxü nacuèx na texé cuxü pegüchiewegüxü rü cuxna naçuaixcagüxü! —ñanagürügü.

*Pedru rü tama nügü nixu na Ngechuchuxü nacuáxü
(Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Cu 18.15-18, 25-27)*

⁶⁹ Rü yoxni ga Pedru rü âëxgacüpataèxtüwa narüto. Rü wüxi ga pacü ga âëxgacüarü duüxü ixîcü, rü Pedrucèx iyaxü. Rü ngîgürügü nüxü: —Cuma rü ta namücü quixî i ngëma Ngechuchu i Gariréaanecüâx —ngîgürügü. ⁷⁰ Natürü ga Pedru rü guxü ga yema duüxügüpëxewa rü tama nügü nixu na Ngechuchuarü duüxü yîixü, rü ñanagürü: —Choma rü tama nüxü chacuèx i tacüchiga nixî i ngëma nüxü quixuxü —ñanagürü. ⁷¹ Rü yexguma marü yema îpataèxtüarü îaxwa ínaxüxgu ga Pedru, rü naî ga pacü nüxü idau. Rü ngîgürügü namaã ga yema duüxügü ga yéma yexmagüxü: —Ñaã yatü rü Ngechuchu ya Nacharétucüâxmücü nixî —ngîgürügü. ⁷² Natürü ga Pedru rü wenaxârü tama nügü nixu na Ngechuchuarü duüxü yîixü. Rü ñanagürü: —Choma rü tama nüxü chacuèx i ngëma yatü. Rü Tupana choxü poxcux ega tama aixcüma yixîgu i chorü ore —ñanagürü. ⁷³ Rü yixcamaxüra rü yema duüxügü ga yéma yexmagüxü rü Pedrucèx naxî, rü ñanagürügü nüxü: —Aixcüma nixî i cuma rü ta rü ngëma Ngechuchutanüxü quiixü, erü wüxi i Gariréaanecüâx idexaxürüü quidexa —ñanagürügü. ⁷⁴ Rü núma ga Pedru rü poraãcü nügü nixã, rü ñanagürü nüxü: —Rü aixcüma tama nüxü chacuèx i ngëma yatü. Rü ngëxguma doraxü chixuxgu rü Tupana choxü poxcux —ñanagürü. Rü yexgumatama nica ga otá. ⁷⁵ Rü núma ga Pedru rü yexguma nüxna nacuèxãchi ga yema ore ga Ngechuchu namaã nüxü ixuxü ga ñaxü:

“Rü naxüpa na otá içaxü, rü cuma rü tomaëxpüxcüna cugü tá quixã na chorü duüxü quiixü”, ñaxü. Rü yéma ínaxüxü ga Pedru rü poraãcüxüchima naxaxu.

27

Yudíugüarü ãëxgacügü rü Piratuxütawa nanagagü ga Ngechuchu

(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Cu 18.28-32)

¹ Rü yexguma yangunegu rü guxüma ga paigüarü ãëxgacügü rü Yudíugüarü ãëxgacügüerugü, rü nügümaã nanamexëëgü na ñuxácü Ngechuchuxü yamëxgüxü. ² Rü nayanëixgüchacüügü rü yemaãcü ãëxgacü ga Piratuxütawa nanagagü. Piratu nixi ga Dumacüãx ga ãëxgacü ga Yudéaanemaã icuácü.

Nayu ga Yuda

³ Rü nüma ga Yuda ga Ngechuchuxü íyaxuaxüxü rü nüxü nadau ga Ngechuchuxü na napoxcuexü. Rü poraãcü nagu narüxñü ga yema chixexü ga nümatama naxüxü. Rü yéma naxü naxütawa ga yema paigüarü ãëxgacügü rü yema Yudíugüarü ãëxgacügüerugü. Rü ngixü nayataeguxëë ga yema 30 tachinü ga dïeru ga nüxna ngixü naxägücü. ⁴ Rü ñanagürü nüxü: —Choma rü marü chixexü chaxü, erü naëchita íchayaxuaxü i wüxi i yatü i taxuüma i chixexü üxü, rü ñuxma rü tá ngëmagagu nayu —ñanagürü. Natürü nümagü ga ãëxgacügü rü nanangãxügü, rü ñanagürügü: —Toma rü tama nüxü tacuáxchaü i ngëma. Cugagutama nixi, rü cuma i nüxü cucuáxü na ñuxácü cugümaã cunamexëëxü i ngëma —ñanagürügü. ⁵ Rü yexguma ga Yuda rü yexma tupauca ga taxünechiãgu ngixü nawotanü ga yema dïeru. Rü ñuxüchi ínixü rü nügü nayawëxnaxã. ⁶ Rü ga paigüarü ãëxgacügü rü ngixü nade ga yema dïeru. Rü ñanagürügü: —Taxucürüwa tupauca ya taxüneärü dïeruchiügu ngixü tanu i ñaã dïeru, erü ngëmamaã tanaxütanü i ngëma yatü i tá yuxü —ñanagürügü. ⁷ Rü ñuxüchi nügümaã nanamexëëgü na yema dïerumaã naxcëx nataxegüxücëx ga wüxi ga naãne ga waixüümü ga üwechixü nawa nayauxgüxü. Rü yema naãnecëx nataxegü na nüxü nayexmaxücëx ga nachica ga ngexta na natëxgüãxücëx ga yema duüxügü ga togü ga nachiüãnecüãx ixügüxü. ⁸ Rü ngëmacëx i ñuxma rü ta i ngëma naãne rü Nagüchitaügu naxãega. ⁹ Rü yemaãcü ningu ga Tupanaärü ore ga nuxcümaücü ga norü orearü uruü ga Yeremíã ümatüxü ga ñaxü:

“Rü nümagü ngixü nade ga yema 30 tachinü ga dïeru ga Cristutanü Yudíugü ngixü ixägücü. ¹⁰ Rü yema dïerumaã naxcëx nataxegü ga wüxi ga naãne ga waixüümü ga üwechixü nawa nayauxgüxü, yema Cori ga Tupana chomaã nüxü ixuxürüü”,

ñaxü.

*Piratupëxewa nayexma ga Ngechuchu**(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Cu 18.33-38)*

¹¹ Rû âëxgacü ga Piratuxütawa Ngechuchuxü nagagü. Rû nüma ga Piratu rû Ngechuchuna naca, rû ñanagürü: —¿Cuma quiixü i Yudiügüarü âëxgacü ya tacü? —ñanagürü. Rû Ngechuchu nanangãxü, rû ñanagürü: —Ngü, rû ngëma nüxü quixuxü chixi i chomax —ñanagürü. ¹² Rû Ngechuchuxü inaxuaxügü ga paigüarü âëxgacügü rû Yudiügüarü âëxgacügüerügü. Natürü ga Ngechuchu rû taxuxümaãma nanangãxü. ¹³ Rû yexguma ga Piratu rû ñanagürü: —¿Tama êxna nüxü cuxĩnü i ngëma ore i namaã cuxü inaxuaxügüxü? —ñanagürü. ¹⁴ Natürü ga Ngechuchu rû taxuxümaãma nanangãxü. Rû yemacëx poraãcü nabèixächiãë ga âëxgacü ga Piratu.

*Piratu rû Ngechuchumaã nanaxuegu na nayuxücèx**(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Cu 18.38-19.16)*

¹⁵ Rû guxüguma ga yema Üpetüchigaarü petagu, rû Piratu inanguxuchixëëxü ga wüxi ga poxcuxü ga duüxügü naxcëx ícagüxü, yerü yema nixi ga nacüma. ¹⁶ Rû yéma nayexma ga wüxi ga poxcuxü ga guxü ga duüxügü meã nüxü cuáxü. Rû Barabá nixi ga naëga. ¹⁷ Rû yexguma yéma nangutaquëxegüga ga duüxügü, rû Piratu nüxna naca, rû ñanagürü: —¿Rû ngexürüxüxü i penaxwæxü na íchananguxuchixëëxü? ¿Penaxwëxëxü na Barabáxü íchananguxuchixëëxü rû êxna Ngechuchu i Cristumaã naxugüxüxü íchananguxuchixëëxü? —ñanagürü. ¹⁸ Rû yema ñanagürü ga Piratu yerü nüxü nacüëx na Ngechuchuchi naxaie xü ga Yudiügüarü âëxgacügü, rû yemacëx nixi ga naxütawa nagagüãxü. ¹⁹ Rû yexguma norü tochicawa natoxgu ga Piratu, rû naxmèx yéma imuga, rû ngïgürügü: —Tama name i cunapoxcu i ngëma yatü i taxuüma i chixexü üxü. Yerü nagagu ñe chütacü rû poraãcü chachixenegü —ngïgürügü. ²⁰ Natürü yema paigüarü âëxgacügü rû Yudiügüarü âëxgacügüerügü, rû duüxügüxü naxucuxëgü na naxcëx ínacagüxüçëx na Barabáxü ínanguxuchixëëxüçëx rû Ngechuchuxü na nayuxëëgüxüçëx. ²¹ Rû âëxgacü ga Piratu rû wenaxârü duüxügüna naca, rû ñanagürü: —¿Ngëxürüxüxü i ngëma taxrewa i pema penaxwëxëxü na íchananguxuchixëëxü? —ñanagürü. Rû nümagü ga duüxügü nanangãxügü, rû ñanagürügü: —Tanaxwëxe i Barabáxü ícunguxuchixëë —ñanagürügü. ²² Rû yexguma ga âëxgacü ga Piratu rû nüxna naca, rû ñanagürü: —¿Tacü tá chaxüxü namaã i ngëma Ngechuchu i Cristugu äëgaxü? —ñanagürü. Rû guxüma ga duüxügü rû nanangãxügü, rû ñanagürügü: —¿Curuchawa yapota! —ñanagürügü. ²³ Rû yexguma ga Piratu

rü ñanagürü nüxü: —¿Natürü tacü rü chixexü naxü? — ñanagürü. Naturü ga nümagü ga duüxügü rü wenaxârü tagaacü ñanagürügü: —¡Curuchawa yapota! —ñanagürügü. ²⁴ Rü yexguma Piratu nüxü dèuxgu ga marü taxucürüwama Ngechuchuxü na ínanguxuchixêëgaxü, yerü ga duüxügü rü marü nanaxixâchiâëgüchaü, rü yemacèx wüxi ga norü duüxüxü namu ga dexá naxütawa na tanangexücèx. Rü nügü nayauxmèx ga Piratu napèxewa ga guxüma ga yema duüxügü. Rü ñanagürü: —Tama chaugagu tá nixi i na nayuxü i ñaã yatü i taxuüma i chixexü üxü, rü pegagu tátama nixi — ñanagürü. ²⁵ Rü guxüma ga yema duüxügü nanangäxügü, rü ñanagürügü: —Togagu rü toxocügügagu tá nixi i nayuxü —ñanagürügü. ²⁶ Rü yexguma ga Piratu rü Barabáxü ínanguxuchixêë. Rü ñuxüchi norü churaragüxü namu na Ngechuchuxü naçuaixgüxücèx, rü yemawena curuchawa na yanapotagüãxücèx. ²⁷ Rü ñuxüchi ga yema churaragü rü Piratupataarü aixepewa Ngechuchuxü nagagü. Rü yexma Ngechuchuxütagu nanangutaquèxexêë ga guxüma ga churaragü. ²⁸ Rü ñuxüchi Ngechuchuxü ínacuxuchigü, rü wüxi ga máxü ga naxchiru ga dauxügu nayacuxêëgü. ²⁹ Rü naëruwa nayangèxcuchigü ga wüxi ga boxü ga chuchuxüwa naxügüxü. Rü wüxi ga naixmenèxãxücüxü nüxü nayayauxãchixêë ga norü tügünemèxëwa. Rü ñuxüchi napèxegu nacaxápüxügü, rü nüxü nacugüe, rü ñanagürügü: —¡Namaüx ya Yudiügüarü Æëxgacü ya Tacüx! —ñanagürügü. ³⁰ Rü nüxna naçuaixgüe. Rü nüxna nanayauxgü ga guma naixmenèxãxücü, rü naëruwa namaã nanaçuaixcagü. ³¹ Rü yexguma nüxü nacugüeguwena rü ínanaçuxuchigü ga yema naxchiru ga daucharaxü. Rü wenaxârü naxchirugutama nayacuxêëgü. Rü ñuxüchi nayagagü na curuchawa yanapotagüãxücèx.

Ngechuchuxü curuchawa nipotagü

(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Cu 19.17-27)

³² Rü yexguma yéma ínaxiãchigu, rü nüxü nadaugü ga wüxi ga yatü ga Chiréneçüãx ga Chimáügu äegacü. Rü guma yatüxü ngixü iningexêëgü ga Ngechuchuarü curucha. ³³ Rü nawa nangugü ga wüxi ga nachica ga Górgutagu äegaxü. Rü ngëma naega rü Duüxêëruchinèxã ñaxüchiga nixi. ³⁴ Rü nüxna nanaxägü ga binu ga ngüxüârü naächixêëruümaã äexücü na yaxaxãxücèx. Rü Ngechuchu nüxü naxaxneta, natürü tama nayaxaxü. ³⁵ Rü yexguma marü curuchawa yapotagüãxguwena rü ga churaragü rü nanade ga Ngechuchuchiru. Rü ñuxüchi wüxi ga diëru ngixü nañanagügü na yemawa nüxü nacuxèxgüxücèx na tacü tá nayaxuxü ga wüxichigü. ³⁶ Rü ñuxüchi yéma narütogü ga churaragü na Ngechuchuna yéma nadaugüxücèx. ³⁷ Rü

norü curuchatapêxewa nayapocuchi ga wüxi ga mürapewa ga äegatachinüxü ga nüxü ixuxü ga tacücèx Ngechuchuxü curuchawa na yapotagüxü. Rü ñanagürü: “Ñañ nixi i Ngechuchu i Yudiügüarü Äëxgacü ya Tacü”, ñanagürü. ³⁸ Rü yexgumarüü ta curuchawa nayapotagü ga taxre ga máëtagüxü. Rü wüxi rü Ngechuchuarü tügünecüwawa naxü, rü to ga norü toxwecüwawa. ³⁹⁻⁴⁰ Rü yema duüxügü ga yéma chopetüxü, rü Ngechuchumañ naguxchigagü, rü nanexãerugüäcüma ñanagürügü: —Düçèx, cuma cunangutaüxëëega ya tupauca ya taxüne, rü tomaëxpüx i ngunexügu wenaxärü ícunadaxëëega. ¡Cugütama namaxëë i ñuxmax! Rü ngëxguma chi aixcüma Tupana Nane quixigu, rü jirüxi i curuchawa! —ñanagürügü. ⁴¹ Rü yexgumarüü ta Ngechuchuxü nacugüecüraxü ga paigüarü äëxgacügü, rü ngüxëëruügü ga ore ga mugüwa nguxëëtaegüxü, rü Parichéugü, rü Yudiügüarü äëxgacügüerugü. Rü nügümañ ñanagürügü: ⁴² —Rü nüma rü togüxü namaxëxëë natürü i ñuxma rü tama nüxü nacüèx na nügütama namaxëëxü. Rü ngëxguma chi aixcüma Yudiügüarü äëxgacü yixigu, jrü ñuxma rü ínaxix i curuchawa na nüxü yaxögüxüçèx! ⁴³ —Rü nüma nagu naxinügu rü Tupana tá nüxü narüngüxëë. Ècü, ñuxma rü Tupana nüxü rüngüxëëx ega aixcüma nüxü nangüxëëchaügu. ¿Tama ëxna nümatama tamañ nüxü yaxuxü na Tupana Nane yixü? —ñanagürügü. ⁴⁴ Rü woo ga yema máëtagüxü ga naxrüü curuchawa ipotagüxü, rü namañ naguxchigagü.

Nayu ga Ngechuchu

(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Cu 19.28-30)

⁴⁵ Rü yexguma rü guxü ga nañnewa naxëäne. Rü tocuchigu inaxügü ga yema ñuxmata tomaëxpüxarü orawa nangu ga yáuanecü. ⁴⁶ Rü yema tomaëxpüxarü oragu nixi ga Ngechuchu ga tagaäcü aita naxüxü, rü ñaxü: —Eri, Eri, ¿damá chabátani? —ñanagürü. Rü ngëma rü ñaxüchiga nixi:

“Pa Chorü Tupana, Pa Chorü Tupanax, ¿tüxcüü choxna quixügachixü?” ñaxüchiga nixi. ⁴⁷ Rü nümaxü ga duüxügü ga yéma yexmagüxü rü nüxü naxinüë, rü ñanagürügü: —Ñañ yatü rü nuxcümaücü ga Tupanaärü orearü uruü ga Eriacèx naca —ñanagürügü. ⁴⁸ Rü yexgumatama rü wüxi ga yema duüxügü ga yéma yexmagüxü rü inaññañchi rü Ngechuchuxütawa nanange ga wüxi ga tüaxmü ga binu ga marü ngüchiëxüchicümañ yawaixëëxü. Rü wüxi ga dexnewa nayanëix. Rü ñuxüchi Ngechuchuëxgu nanawëx na nüxü natuxüçèx. ⁴⁹ Natürü ga yema togü ga duüxügü ga yéma yexmagüxü rü ñanagürügü: —Yixrüma. Rü ngixã itarüdaunü ngoxita Eria nuã ü na nüxü yanangüxëëxüçèx —ñanagürügü.

50 Rū wenaxārū tagaācū aita naxū ga Ngechuchu, rū ñuxūchi nayu. 51 Rū yexgumatama ga tupauca ga taxūneārū tūyemachiāxū rū taxregu narūgaute. Rū daxūwa inanaxūgū ga na nagautexū rū ñuxmata ñaxtūwa nangu. Rū naxīāxāchiane, rū narūngūxtegū ga nutagū ga itacū. 52 Rū yuetamaūgū rū ningenagū. Rū wena namaxē ga muxūma ga duūxūgū ga yuechiréxū ga Tupanaāxū yaxōgūxū. 53 Rū yexguma Ngechuchu wena maūxguwena, rū naxmaūwa ínachoxū ga yema duūxūgū ga wena maxēxū. Rū Yerucharéūwa naxī. Rū muxūma ga duūxūgū nūxū nadaugū. 54 Rū yema churaragūarū āēxgacū rū norū churaragū ga Ngechuchuna ídaugūxū, rū nūxū nadaugū ga na naxīāxāchianexū rū guxūma ga yema ngupetūxū. Rū yexguma rū poraācū namuē, rū ñanagūrūgū: —Aixcūma nixī ya daa yatū i Tupana Nane na yīxū —ñanagūrūgū. 55 Rū iyexmagū ga mucūma ga ngecūgū ga yéma yaxūwa nūxū rúdaunūcū. Rū yema ngecūgū iyixī ga Ngechuchuxū íxūmūcūgūcū rū nūxū rūngūxēēgūcū ga yexguma Gariréaanewa ne naxūxgu. 56 Rū yema ngecūgūtanūwa iyexma ga María ga Magadácūāx, rū María ga Chaūtiágu rū Yúche naē, rū Zebedéu namēx ga Chaūtiágu rū Cuáū naē.

Ngechuchu rū naxmaūgu nayaxūcuchiḡū

(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Cu 19.38-42)

57 Rū yexguma marū nachūtachaūgu, rū yéma nangu ga wūxi ga yatū ga Arimatéacūāx ga taarū dīēruācū ga Yúhegu āēgacū. Rū nūma rū ta Ngechuchuaxū nayaxō. 58 Rū nūma rū Piratuna nayaca rū ngoxita name na nayauxāxū ga Ngechuchuxūne ga curuchawa. Rū Piratu norū churaragūxū namu na nūxna naxāgūāxūcēx ga Ngechuchuxūne. 59 Rū Yúche nanayaxu ga Ngechuchuxūne ga curuchawa. Rū wūxi ga naxchápenūū ga ngēmataxūmaā nananuque. 60 Rū yema naxmaū ga yexwacaxūxū ga Yúche nūgūcēxtama duūxūgūxū yacaxmaxēēxū ga nuta ga tacūarū mēxpūxūwa yexmaxūgu nayaxūcuchi ga Ngechuchuxūne. Rū ñuxūchi nanangūxtaū namaā ga wūxi ga nuta ga taxūchicū. Rū yemawena rū ínixū. 61 Rū yéma Ngechuchumaūārū toxmēxtawa irūtogū ga María ga Magadácūāx rū naī ga María.

Purichíagū nūxna nadaugū ga yema naxmaū ga Ngechuchuxū nagu yaxūcuchiḡūxū

62 Rū moxūācū ga ngūxchigaarū ngunexūgu rū paigūarū āēxgacūgū rū Parichéugū rū yéma Piratuxūtawa naxī. 63 Rū ñanagūrūgū nūxū: —Pa Corix, nūxna tacuēxāchie ga yema yatū ga Ngechuchu ga idoratēxāxū rū yexguma namaūxgu rū ñanagūrū tomaā:

“Ngëxguma chayuxgu rü tomaëxpüx i ngunexüguwena rü wena táxarü ícharüda”, ñanagürü tomaã. ⁶⁴ —Rü ngëmacëx tanaxwëxe i churaragü ngëma cumugü na nüxna yadaugüxüçëx i ngëma naxmañ ñuxmatáta tomaëxpüx i ngunexüwa nangu na tama chütacü ngëma naxixüçëx i norü ngüexügü na yayauxgüãxüçëx i naxüne rü ñuxüchi duüxügümaã nüxü na yaxugüxüçëx na marü wena namaxüxü. Erü ngëxguma chi ngëmaãcü naxüpetügu, rü noxriarü yexera tá nixí na duüxügüxü nawomüxëëxü — ñanagürügü. ⁶⁵ Rü Piratu ñanagürü nüxü: —Ngëãgü nixí i churaragü i pexcëx. ¡Ecü ngëma namaã pexí na meãma pema penaxwëxëñüãcüma nüxna pedaugüxüçëx i naxmañ! —ñanagürü. ⁶⁶ Rü yema churaragümaã yëma naxí, rü meãma nayataixëëgü ga guma nuta ga Ngechuchumaxü namaã rüngüxtaücü. Rü nanaxüarü cuëxruñãxgü na taxúema naëchita ínaxügachigüxüçëx ga guma nuta. Rü ñuxüchi yexma nanamugü ga churaragü na nüxna nadaugüxüçëx.

28

Yuwa ínarüda ga Ngechuchu
(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Cu 20.1-10)

¹ Rü sabaduarü ngunexüguwena ga yüxüarü pëxmama, rü yëma naxmañwa íyadaugü ga María ga Magadácüãx rü naí ga María. ² Rü ngürüãchi poraãcü naxíãxãchiane, yerü wüxi ga daxüçüãx ga Cori ga Tupanaärü orearü ngeruñ ínarüxí, rü naxmañwa nangu rü ínanangüxgachi ga guma nuta ga namaã nangüxtaücü ga yema naxmañ. Rü ñuxüchi guma nutaétüwa narüto. ³ Rü yema orearü ngeruñ rü wüxi ga bëjxbëxanexürüñ niyauracüü. Rü nacómüxüchi ga naxchiru. ⁴ Rü yexguma yemaxü nadaugügu ga churaragü rü norü muñmaã niduruxe, rü yexma niyuãchitanü. ⁵ Rü yexguma ga yema orearü ngeruñ, rü ñanagürü ngíxü ga yema ngeçügü: — ¡Tãxü i pemuñëxü! Choma nüxü chacuëx rü naxcëx pedaugü ya Ngechuchu ga guma curuchawa yapotagüãcü. ⁶ Nataxuma i nuã, erü marü wena namaxü, yema nüma üpa pemaã nüxü yaxuxürüü. ¡Rü nuã pexí, rü ípeyadëux i naxmañ i ngëma inaxügüãxüwa ga naxüne! ⁷ ¡Rü paxa ípixí, rü norü ngüexügümaã nüxü peyarüxugüe rü marü ínarüda rü wena namaxü ya Ngechuchu! Rü ñuxma rü marü pexüpa nüxíra Gariréaanewa naxü i nümax. Rü ngëma tá nixí i nüxü peyadauxü. Rü ngëma nixí i ore i pemaã nüxü chayarüxuxü — ñanagürü. ⁸ Rü yexguma ga yema ngeçügü rü paxama nüxna íiyaxí ga yema naxmañ. Rü imuñë, natürü itaãëgü ta. Rü poraãcü íixüãchi na Ngechuchuarü ngüexügümaã nüxü na

yanaxugüexücèx ga yema ore ga daxüçüãx ngĩmaã nüxü ix-
uxü. ⁹ Rü yexguma inaxüãchiyane, rü ngürüãchi yéma ngĩxcèx
nangox ga Ngechuchu, rü ngĩxü narümoxe. Rü ngĩmagü
rü Ngechuchucèx iyabuxmü rü nüxü iyacuèxüügü, rü na-
parawa inèixãchitanü. ¹⁰ Rü nüma ga Ngechuchu rü ñanagürü
ngĩxüügü: —¡Tãxü i pemuüèxü! ¡Rü ípixí rü chaueneègü i
chorü ngüexügümaã nüxü peyarüxu rü Gariréaanewa naxí! Rü
ngema tá nixí i choxü nadaugüxü —ñanagürü.

*Churaragü rü paigüarü ãëxgacügümaã nüxü nayarüxugüe ga
yema ngupetüxü*

¹¹ Rü yexguma ga yema ngecügü rü namagu naxíyane,
rü ñuxre ga churaragü ga yéma naxmaüwa dauxütaegüxü
rü Yerucharéüwa naxí. Rü paigüarü ãëxgacügümaã nüxü
nayarüxugüe ga guxüma ga yema ngupetüxü. ¹² Rü yema
paigüarü ãëxgacügü rü namaã nayarüdexagü ga Yudíugüarü
ãëxgacügüerugü. Rü nügümaã nanamexèègü ga tacümaã tá
churaragüxü na yaxucüxègüxü. Rü ñuxüchi nüxna ngĩxü
naxágü ga tacü ga díeru. ¹³ Rü namaã nüxü nixugüe rü
ñanagürügü: —¡Pema rü ñaperügügü tá:

“Ngëxguma chütacü tapeeyane, rü norü ngüexügü toe-
chita ngema naxí rü nayayauxgü ga naxüne” ñaperügügü
tá! ¹⁴ Rü ngëxguma ãëxgacü ya Piratu tá nüxü cuèxgu i
ngëma ngupetüxü, rü toma rü tá namaã tidexagü rü namaã
tá tanamexèè na taxuüma pemaã naxüxücèx —ñanagürügü.
¹⁵ Rü yexguma ga yema churaragü rü ngĩxü nayauxgü ga
yema díeru. Rü yema ãëxgacügü namaã nüxü ixugüxürüü
duüxügümaã nüxü nixugüe. Rü ñuxma rü ta ngëmatama dexa
nixí i nüxü yaxugüxü i Yudíugü.

Ngechuchu nanamu ga norü ngüexügü

(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Cu 20.19-23)

¹⁶ Rü yema 11 ga Ngechuchuarü ngüexügü rü Gariréa-
anewa naxí ga guma mëxpüne ga Ngechuchu namaã nüxü
ixuxünewa. ¹⁷ Rü yexguma Ngechuchuxü nadaugügu rü
nüxü nicuèxüügü, woo ñuxre ga norü ngüexügü rü tama
aixcüma nayaxögü na Ngechuchu yíxü. ¹⁸ Rü yexguma ga
Ngechuchu rü naxcèx nixü, rü ñanagürü nüxü: —Tupana
rü ãëxgacüxü choxü nixíxèè i guxü i daxüguxü i naãnewa
rü guxü i ñoma i naãnewa. ¹⁹ —Rü ñuxma rü chanaxwèxe i
guxü i nachüãnewa pexí i guxü i duüxügütanüwa. ¡Rü chorü
duüxügüxü peyaxígüxèèx! ¡Rü ípenabaiüxèèx chauégagu rü
Chaunatuégagu rü Naãè i Üünexüégagu! ²⁰ ¡Rü penangüexèèx
na naga naxínüèxücèx i guxüma i ngëma pexü chamuxü!
¡Rü dücax, guxügütama pexütawa changëxmaècha ñuxmatáta
nagü i naãne! —ñanagürü ga Ngechuchu.

ORE I MEXÜ GA MARCU ÜMATÜXÜ

Cuáü ga baiüxëëruü nüxü nixu ga Tupanaärü ore ga dauxchitawa ga ngextá taxúema íxãpataxüwa
(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9, 15-17; Cu 1.9-28)

¹ Ñaã nixi i norü ügü i ore i mexü ya Ngechuchu ya Cristu ya Tupana Nanéchiga. ² Rü nuxcümaücü ga Tupanaärü orearü uruü ga Ichaxía ümatüxü ga Tupanaärü ore, rü ñanagürü:

“Cupëxegu chayamu i chorü orearü ngeruü na namexëëxüçex i cumaü. ³ Rü dauxchitawa i ngextá taxúema íxãpataxüwa rü tá nangëxma i wüxi i duüxü i ngema tagaäcü ñaxü: ‘¡Pegü pemexëëx naxcèx ya Cori. Rü naxcèx ipeyanawëxãchixëëx i perü maxü!’ ”

ñaxü tá. ⁴ Rü Cuáü rü dauxchitawa ga ngextá taxúema íxãpataxüwa nangox rü yéma ínanabaiüxëë ga duüxügü. Rü namaã nüxü nixu ga na namexü na Tupanacèx nadaugüxü rü ínabaiüxü na Tupana nüxü nüxü nangechaüxüçex ga norü pecadugü. ⁵ Rü guxüma ga duüxügü ga Yudéaanecüãx rü ñãne ga Yerucharëcüãx rü yéma Cuáüxütawa naxiüxü ga na nüxü iyanaxinüëxüçex. Rü nümagü rü norü pecadugüxü yéma nayarüxugüxü, rü Cuáü rü natü ga Yudáüwa ínayabaiüxëëtanü. ⁶ Rü naxchiru ga Cuáü rü cameyutëxanaxcèx nixi, rü norü goyexü rü naxchëxmünaxcèx nixi. Rü beruremaã rü munümaã naxãwemü. ⁷ Rü Cuáü rü yema nüxü yaxuxü ga orewa, rü ñanagürü: —Chowëama tá ne naxü ya choxü rüyexeracü. Rü choma rü taxuwama chame rü bai na ichayarümaxãchixü na íchayawëxüçex i norü chapatucunügü. ⁸ —Choma rü dexáwamare pexü íchabaiüxëë, natürü nüma rü tá Tupanaãë i Üünexü pexna nanguxëë —ñanagürü ga Cuáü.

Ngechuchuarü baiechiga
(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)

⁹ Rü yema ngunexügügu, rü Ngechuchu rü ínaxüxü nawa ga guma ñãne ga Nacharétu ga Gariréanewa yexmane. Rü Cuáü rü natü ga Yudáüwa ínanabaieë. ¹⁰ Rü yexguma dexáwa ínaxüächigu, rü Ngechuchu nüxü nadau ga na yangenaxü ga daxüwa. Rü yema Tupanaãë i Üünexü rü wüxi ga muxtucurüü ínanago, rü Ngechuchuna nangu. ¹¹ Rü daxüwa ínanaxü ga wüxi ga naga ga ñaxü: —Cuma nixi i Chaune i cuxü changechaüxüchixü rü cumaã chataëxüchixü —ñaxü.

Ngechuchuxü naxü ga Chataná
(Mt. 4.1-11; Lc 4.1-13)

12 Rū yemawena rū Tupanaãe i Üünexũ rū dauxchitawa ga ngextá taxúema íxãpataxũwa Ngechuchuxũ naga. 13 Rū yéma nayexma ga 40 ga ngunexũ. Rū naẽũgũ ga idüraexũ íyexmagũxũwa nayexma, rū ngoxo ga Chataná rū nüxũ naxũ. Natürü Tupanaãrũ orearü ngeruũgũ ga daxũcũãx rū Ngechuchuxũ narũngũxẽegũ.

Ngechuchu rū Gariréaanewa inanaxũgũ ga norü puracü
(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)

14 Rū nawena ga poxcupataũgu na napoxcuxũ ga Cuáũ, rū Gariréaanewa naxũ ga Ngechuchu na naxunagũãxũcèx ga Tupanaãrũ ore i mexũ. 15 Rū ñanagürü: —Marü nawa nangu i ngunexũ ga Tupana nagu unetaxũ, rū pexcèx ningaica na perü ãëxgacü na yĩxũ. ¡Rũ ñuxma rū name nixĩ i Tupanacèx pedaugü rū peyaxõgü i ngẽma norü ore i mexũ! —ñanagürü.

Ngechuchu rū ägũmücü ga püchaetanüxũcèx naca
(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

16 Rū yexguma naxtaxa ga Gariréaanacügu yaxũxgu ga Ngechuchu, rū yéma nüxũ nadau ga Chimáũ rū naẽneẽ ga Aũdré. Rū nümagü rū woetama püchaetanüxũ nixĩgü rū yéma naxtaawa napüchaegü. 17 Rū Ngechuchu rū ñanagürü nüxũ: —¡Chowe perüxĩ rū tá pexũ charũngũxẽe na chauxütawa penagagũxũcèx i duũxũgü! —ñanagürü. 18 Rū yexgumatama ga yema taxre, rū yéma nanawogü ga norü püchagü. Rū Ngechuchuwe narüxĩ. 19 Rū yéamaxũra naxũ ga Ngechuchu, rū yéma nüxũ nadau ga Chaũtiágu rū naẽneẽ ga Cuáũ. Rū Zebedéu nanegü nixĩgü ga nümagü. Rū wüxi ga nguewa nayexmagü, rū yéma inanangáitagü ga norü püchagü. 20 Rū yexgumatama Ngechuchu naxcèx naca. Rū nümagü rū yéma nguewa tüxũ natèxgü ga nanatü ga Zebedéu namaã ga tũmaãrũ puracütanüxũgü, rū Ngechuchuwe narüxĩ.

Wüxi ga yatü ga ngoxo nawa yexmaxũchiga
(Lc 4.31-37)

21 Rū ñãne ga Capernáũwa nangugü. Rū yexguma ngũxchigaarü ngunexũwa nanguxgu, rū Ngechuchu rū ngutaquèxepataũwa naxũ rū yexma naxücu. Rū yéma inanaxũgü ga na nangúexẽetaexũ. 22 Rū duũxũgü rū nabèjxãchiãegü namaã ga norü nguxẽetae, yerü aixcüma Tupanaãrũ poramaã meã nanangúexẽe rū tama ngúexẽeruũgü ga Moĩchérũ mugüwa nguxẽetaegũxũrũ nixĩ. 23-24 Rū guma ñãneãrũ ngutaquèxepataũwa nayexma ga wüxi ga yatü ga ngoxo nawa yexmaxũ. Rū aita yéma naxũ, rū ñanagürü: —¿Tüxcüũ totanüwa cuxü, Pa Ngechuchu Pa Nacharétucũãx? ¿Nuã cuxü na toxũ cuyadèjxũcèx? Choma

rü cuxũ chacuèx na Tupana Nane ya Üünecü quiĩxũ — ñanagürü. ²⁵ Rü Ngechuchu nüxũ naxoox ga yema ngoxo, rü ñanagürü: —¡Iyarüngeèx rü ínaxũxũ nawa ya yima yatũ! —ñanagürü. ²⁶ Rü yexguma ga yema ngoxo rü guma yatũxũ niyuãchixëë, rü tagaãcü aita naxũãcüma nawa ínaxũxũ. ²⁷ Rü guxũma ga duũxũgü rü nabèixãchiãëgü, rü namücügüna nicachigü rü ñanagürügü: —¿Tacü nixĩ i ñaã? Maneca wüxi i ngexwacaxũxũ i nguxëëtae nixĩ. Nüma rü aixcüma Tupanaãrü poramaã meã nanguxëëtae. Rü woo i ngoxogü rü naga naxĩnüë i ngëxguma namuãxgu —ñanagürügü. ²⁸ Rü yemaãcü nixĩ ga paxa guxũwama ga Gariréaanewa rü Ngechuchuchigaxũ nacuèxgüxũ ga duũxũgü.

Ngechuchu rü Chimáũ ga Pedru nëxëcèx nayataanexëë
(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

²⁹ Rü yexguma ngutaquëxepataũwa ínaxũxũgu ga Ngechuchu, rü Chaũtiágu rü Cuáũmaã Chimáũ rü Aũdrépatawa naxũ. ³⁰ Rü Chimáũ nëxë rü ngürücarewa iyexma, yerü iyaxaxüne. Rü Ngechuchumaã ngĩxũ nixugüë. ³¹ Rü ngĩxcèx nixũ, rü ngĩxmëxgu nayayauxãchi, rü ngĩxũ ínarüdaxëë. Rü yexgumatama igèuxãchi ga na yaxaxünexũ. Rü írüda, rü inaxügü ga naxcèx na namexëëãxũ ga õna.

Ngechuchu rü muxũma ga idaaweexũcèx nayataanexëë
(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

³² Rü yexguma marü yanaxücuxgu ga üèxcü ga na nachütachaũxũ, rü Ngechuchuxũtawa nanagagü ga guxũma ga duũxũgü ga idaaweexũ rü guxũma ga ingoxoãxgüxũ. ³³ Rü guxũma ga yema ñãnecũãx rü yexma guma ñpataarü ñãxwa naxcèx nangutaquëxegü. ³⁴ Rü nüma nanameëxëë ga muxũma ga duũxũgü ga nagúxũraũxũ ga ñaawemaã idaaweexũ. Rü ínanawoxũ ga muxũma ga ngoxogü, natürü nüxna nanachuxu ga na yadexagüxũ, yerü nümagü ga ngoxogü rü nüxũ nacuèxgü na texé yĩxũ.

Ngechuchu rü nanaxunagü ga ore ga mexũ ga ngutaquëxepataũwachigü
(Lc 4.42-44)

³⁵ Rü ngunetüũ ga tauta yangóonegu, rü inaxũãchi ga Ngechuchu. Rü ñãneãrü yéaxũra ga ngextá taxúema íxãpataxũwa naxũ na yéamaxũra yayumüxëxüçèx. ³⁶ Rü Chimáũ rü namücügümaã Ngechuchucèx nayadaugü. ³⁷ Rü yexguma nüxũ iyangaugügu, rü ñanagürügü nüxũ: —Guxũma i duũxũgü rü cuxcèx nadaugü —ñanagürügü. ³⁸ Natürü ga nüma rü nanangãxũ rü ñanagürü nüxũ: —¡Ngĩxã rü toxnamana taxĩ náigü ya ñãnexãcügü ya ngaicamagünewa na ngema rü ta chanaxunagüxüçèx i ore i mexũ! Erü

woetama ngēmacèx nixĩ i Capernáũãrũ ãñewa íchaxũxũxũ.
 39 Rũ yemaãcü ga Ngechuchu rũ guxũma ga Gariréaanegu
 nixũãgũchigũ. Rũ wũxichigũ ga ãñeãrũ ngutaquẽxepataũwa
 rũ nũxũ nixuchigũ ga ore ga mexũ, rũ ínayawoxũẽtanũ ga
 ngoxogũ.

Ngechuchu rũ wũxi ga rũchaxũnẽxũcèx nayataanexẽẽ
 (Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

40 Rũ Ngechuchucèx nixũ ga wũxi ga yatũ ga chaxũnemaã
 ãðaawecũ. Rũ napẽxegu nayacaxãpũxũãcũma ññanagũrũ nũxũ:
 —Pa Corix, ngẽxguma cunaxwèxegu na choxũ curũmexẽẽxũ,
 rũ cuxũ natauxcha na chauxcèx cuyataanexẽẽxũ —ññanagũrũ.
 41 Rũ Ngechuchuaxũ nangechaũtũmũũ ga guma yatũ. Rũ
 nũxũ ningõgũ rũ ññanagũrũ nũxũ: —Ngũ, chanaxwèxe. ¡Marũ
 curũme! —ññanagũrũ. 42 Rũ yexgumatama nũxũ inayarũxo ga
 na nachaxũnẽxũ ga guma yatũ. Rũ meãma naxcèx nitaane.
 43-44 Rũ Ngechuchu rũ yexgumatama ínayamu. Rũ meãma
 nanaxucũxẽ rũ ññanagũrũ nũxũ: —¡Dũcèx, tãxũtãma texémaã
 nũxũ quixu! ¡Natũrũ ngema paixũtawa naxũ, rũ cugũ nũxũ
 yadauxẽẽ! ¡Rũ curũ mexẽẽcèx nũxna yaxuaxũ i curũ ãmare ga
 yema Moĩché tũxũ muxũ na nũxũ nacuãxũcèx i duũxũgũ na
 curũmexũ nawa i curũ daawe! —ññanagũrũ. 45 Natũrũ nũma
 ga guma yatũ rũ ínixũ rũ inanaxũgũ ga na guxãmaãma nũxũ
 yaxuxũ ga yema nũxũ ngupetũxũ. Rũ yemacèx ga Ngechuchu
 rũ marũ taxucũrũwa ngõxũwama duũxũgũpẽxewa ãñnegũgu
 naxũcu. Natũrũ dauxchitagu ga ngextã duũxũgũ ítaxuxũgu
 narũxãũx. Rũ yema naxcèx naxĩxũ ga duũxũgũ ga guxũãñewa
 ne íxũ.

2

Ngechuchu rũ wũxi ga yatũ ga nawãixãchicũcèx
nayataanexẽẽ
 (Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

1-2 Rũ yixcama ga ññuxre ga ngunexũwena rũ wenaxãrũ
 Capernáũãrũ ãñnegu naxũcu ga Ngechuchu. Rũ yexguma
 duũxũgũ nũxũ cuáchigagũgu na ãpatawa nayexmaxũ, rũ yema
 nangutaquẽxegũ ga muxũma ga duũxũgũ. Rũ dũxwa ga
 ããxtũwa rũ nanapã. Rũ nũma ga Ngechuchu rũ namaã
 nũxũ nixu ga ore i mexũ. 3 Rũ yema nangugũ ga ãgũmũcũ
 ga yatũgũ ga yema nangetaũgũxũ ga wũxi ga yatũ ga
 nawãixãchicũ. 4 Natũrũ yema na namuxũchixũ ga duũxũgũ,
 rũ taxucũrũwama Ngechuchuxũtawa nangugũ. Rũ yemacèx
 ínanapogũétũ ga Ngechuchu íyexmaxũtwa ga guma ãpata. Rũ
 yema norũ caruũgu ínanachũxũetaũgũ ga guma nawãixãchicũ.
 5 Rũ yexguma Ngechuchu nũxũ dẽuxgu ga ññuxãcü aixcũma
 na yaxõgũãxũ ga yema duũxũgũ, rũ ññanagũrũ nũxũ ga

guma nawāixāchicü: —Pa Chaunex, curü pecadugü rü marü cuxü nüxü changechaü —ñanagürü. ⁶⁻⁷ Natürü ñuxre ga ngúexēēruügü ga Moïchéarü mugüwa nguxēētaegüxü rü yéma narütogü. Rü naāēwa ñaxügu narüxīnūē: —¿Ñuxācü tama namuü na ngēmaācü yadexaxü? ¿Rü tacü Tupanamaā yaxugüxü? Erü Tupanaxīcatama nixī ya duüxügüarü pecaduxü ngechaücü —ñaxügu narüxīnūē. ⁸ Natürü yexgumatama ga Ngechuchu rü nüxü nicuèxāchi ga yema nagu naxīnūēxü, rü yemacèx nüxna naca rü ñanagürü nüxü: —¿Tüxcüü ngēmagu perüxīnūē i pemax? ⁹ —¿Tacü nixī i rütauchamaēxü na namaā nüxü ixuxü ya daa nawāixāchicü:

“Curü pecadugü rü marü cuxü nüxü changechaü”, rü ēxna:

“¡Inachi, rü nayaxu i curü caruü, rü íxü!” ñaxü? ¹⁰⁻¹¹ — Natürü ñuxma rü tá pexü nüxü chadauxēē na Chaunatü núma choxü muxü na duüxügüaxü nüxü changechaüxücèx i norü pecadugü —ñanagürü. Rü yexguma yema ñaxguwena rü guma nawāixāchicüxü ñanagürü: —Cumaā nüxü chixu rü ¡inachi, rü nayaxu i curü caruü, rü cupatawa naxü! —ñanagürü. ¹² Rü yexgumatama inachi ga guma idaawecü. Rü nanayaxu ga norü caruü, rü ínaxüxü napēxewa ga guxüma ga yema duüxügü ga yéma yexmagüxü. Rü yemacèx ga yema duüxügü rü nabèixāchiāēgü, rü Tupanaxü nicuèxüügü, rü ñanagürügü: —Taguma nüxü tadau i tacü i ñaärüü ixixü —ñanagürügü.

Lebícèx naca ga Ngechuchu

(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

¹³ Rü yemawena rü wenaxärü naxtaacutüwa naxü ga Ngechuchu. Rü yema muxüma ga duüxügü rü naxcèx naxī. Rü nüma rü nanangúexēē. ¹⁴ Rü yexguma yéma naxüpetügu ga Ngechuchu, rü yéma nüxü nadau ga Lebí ga Arupéu nane. Rü nüma ga Lebí rü yéma narüto nawa ga yema nachica ga duüxügüna dīeru ngīxü ínayaxuxüwa naxcèx ga Dumacüāxärü āēxgacü yerü woetama yema nixī ga norü puracü. Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: — ¡Chowe rüxü! —ñanagürü. Rü inachi ga Lebí, rü nawe narüxü. ¹⁵ Rü yéma Lebípatawa nachibü ga Ngechuchu. Rü yéma nachibüe ga muxüma ga duüxügü ga Lebírüü Dumaärü āēxgacücèx dīeru ngīxü yauxgüxü. Rü nayexmagü ta ga togü ga duüxügü ga taxúema nacümamaā taāēgüxü ga yéma mechawa rütogüxü namaā ga Ngechuchu rü norü ngúexügü. Yerü namu ga yema nawe rüxixü. ¹⁶ Rü yéma nayexmagü ta ga ñuxre ga Parichéugü rü ngúexēēruügü ga Moïchéarü mugüwa nguxēētaegüxü. Rü yexguma nüxü nadaugügu ga yema togümaā na nachibüxü ga Ngechuchu, rü norü ngúexügüna nacagü, rü ñanagürügü: —¿Ñuxācü i perü ngúexēēruü rü namaā nachibü i āēxgacüarü duüxügü i dīeruarü yauxwa

puracüexü rü duüxügü i pecaduãxgüxü? —ñanagürügü. ¹⁷ Rü yexguma yemaxü naxĩnügü ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Ngẽma poraexü rü tama nanaxwèxe ya duturu, natürü ngẽma idaaweexü waxi nixĩ i naxwèxexü ya duturu. Choma rü tama mexügüna na chaxuxücèx nixĩ ga núma chaxüxü, natürü núma chaxü na nüxna chaxuxücèx i pecaduãxgüxü — ñanagürü.

Ngechuchuna aurechigacèx nacagüe
(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

¹⁸ Rü wüxi ga ngunexügu rü tama nachibüe yerü Tupanacèx naxauree ga Cuáü ga baiüxëeruüârü ngúexügü rü Parichéugüarü ngúexügü. Rü yemaxü nadaugügu ga ñuxre ga duüxügü, rü Ngechuchuxütawa naxĩ rü nüxna nayacagüe, rü ñanagürügü: —Ngẽma Cuáüârü ngúexügü rü Parichéugüarü ngúexügü rü naxauree. ¿Rü tüxcüü i curü ngúexügü i tama naxaureexü? —ñanagürügü. ¹⁹ Rü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü nüxü: —¿Éxna wüxi i ngĩgüarü petawa rü pexcèx namexü na naxaureexü i ngẽma nüxna naxugüxü ega natanüwa nangëxmagu i ngẽma yatü i ngexwacèx ãmaxü? Pemaã nüxü chixu rü ngëxguma natanüwa nangëxmayane i ngẽma yatü i ngexwacèx ãmaxü rü taxucürüwama naxauree i ngẽma nüxna naxugüxü. ²⁰ —Natürü wüxi i ngunexü rü ngẽma yatü i ngexwacèx ãmaxü rü tá namücügüna nixügachi. Rü ngẽma ngunexügu tá nixĩ i naxaureexü. [Rü chorü ngúexügü rü taxucürüwama naxauree i ñuxma erü natanüwa changëxma. Natürü ínangu tá i ngẽma ngunexü na nüxna chixügachixü, rü ngëxguma tá nixĩ i naxaureexü.] ²¹ —Rü taxúema wüxi i naxchirutüchi i ngexwacaxüxümaã tanapaita i wüxi i naxchiru i ngauxü. Erü ngëxguma nañaãchimügu i ngẽma natüchi i ngexwacaxüxü, rü tá nanagáuxëë i ngẽma ngauxü i naxchiru. Rü noxriarü yexera tá narügáu. ²² —Rü ngëxgumarüü ta taxúema ngexwacaxücü ya binu rü wüxi i marü ngauxü i naxchiü i naxchëxmünaxcèxgu tayabacuchi. Erü ngëxguma ngẽmaãcü naxüxgu rü yima binu ya ngexwacaxücü rü narüngu, rü tá nayawãixëë i ngẽma naxchiü i ngauxü i naxchëxmünaxcèx. Rü ngëxma tá inayarüxo ya binu rü naxchiü rü ta. Rü ngëmacèx tanaxwèxe ya ngexwacaxücü ya binu rü ngexwacaxüxü i naxchiügu tayabacuchi. [Rü chorü nguxëëtae i ngexwacaxüxü rü ngëxgumarüü ta nixĩ na taxucürüwama namaã nawüxigüxü i ngẽma nuxcümaüxü i pecümagü —ñanagürü ga Ngechuchu.]

Ngechucharü ngúexügü rü trigu nibuxetanü ga ngüxchigaarü ngunexügu
(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

²³ Wüxi ga ngüxchigaarü ngunexügu ga Ngechuchu rü norü ngüexügümaã trigunecüwa nachopetü. Rü nümagü ga norü ngüexügü rü inaxĩãcüma inanaxügüe ga trigu na yabuxetanüxü. ²⁴ Rü yema Parichéugü rü Ngechuchuna nacagü rü ñanagürügü: —Dücèx ¿rü tüxcüü i curü ngüexügü rü nanaxügü i ngẽma tama mexü i ngüxchigaarü ngunexügu na naxüxü? —ñanagürügü. ²⁵ Natürü nüma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¿Taguma êxna poperawa nüxü pedau ga tacü na naxüxü ga nuxcümaücü ga ãëxgacü ga Dabí rü natanüxügü ga yexguma õna nüxü tauxgu rü nataiyaegu? ²⁶ Rü yexguma paigüarü ãëxgacü yixigu ga Abiatáru, rü Dabí rü Tupanapatagu naxücu. Rü nanangõx ga yema pãü ga üünexü ga paigücèxicatama ixixü. Rü nüma ga Dabí rü natanüxümaã rü ta nangau ga yema pãü —ñanagürü. ²⁷ Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Ngẽma ngüxchigaarü ngunexü rü duüxügücèx nixí ga naxüxü. Rü tama ngüxchigaarü ngunexücèx nixí ga naxüxü ga duüxügü. ²⁸ —Rü ngẽmacèx ya Tupana Nane ya duüxüxü ixicü rü namaã inacuèx ta i ngüxchigaarü ngunexü —ñanagürü.

3

Wüxi ga yatü ga yumécüchiga (Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

¹ Rü wenaxãrü ngutaquëxepataügu naxücu ga Ngechuchu. Rü yéma nayexma ga wüxi ga yatü ga norü wüxichacüüwa yumécü. ² Rü yema Parichéugü, rü Ngechuchuxü nangugügü ngoxi tá namexëã ga ngüxchigaarü ngunexügu, na yemaãcü nüxü nayexmaxücèx ga tacücèx na ínaxuaxügüãxü. ³ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü ga guma yumécü: —¡Írúda, rü nuxã ngãxütanügu yachi! —ñanagürü. ⁴ Rü yexguma ga Ngechuchu rü yema togü ga yéma yexmagüxüna naca, rü ñanagürü nüxü: —¿Tacü nixí i mexü na naxüxü i ngüxchigaarü ngunexügu? ¿Namexü na naxüxü i mexü rü êxna chixexü? ¿Rü namexü na namaxëëxü rü êxna yamáxü? —ñanagürü. Natürü ga nümagü rü yexma nayarüngeëxgümare. ⁵ Rü nüma ga Ngechuchu rü nuchametüãcüma nüxü nidaugüãchi ga yema nüxü íchomaëguãchixü. Rü nangechaü yerü tama inaxĩnüëchaü ga yema duüxügü. Rü guma yatüxü ñanagürü: —¡Iyanawëxãchixëë ya cuxmëx! —ñanagürü. Rü yexguma ga guma yatü rü nügü inayarüwëxãchimëxëxëë. Rü yexgumatama rü narümemëx. ⁶ Natürü yexguma yemaxü nadaugügu ga Parichéugü, rü ínachoxü ga yéma. Rü Erodetanüxümaã inanaxügüe ga na naxcèx nadaugüxü ga ñuxãcü tá na Ngechuchuxü yamëxgüxü.

Naxtaacutüwa Ngechuchucèx nangutaquëxegü ga muxüma ga duïxügü

⁷ Rü Ngechuchu rü norü ngúexüğümaã naxtaacutüwa naxü. Rü muxüma ga duïxügü ga Gariréaanecüãx rü nawe narüxí. ⁸ Rü yexguma nüxü nacuáchigagügu ga guxüma ga yema mexügü ga naxüxü ga Ngechuchu, rü naxcèx naxítaquëxe ga muxüma ga duïxügü ga Yudéaanecüãx, rü Yerucharéucüãx, rü Iduméããnecüãx, rü Yudáũãrü tocutücüãx rü yema naãne ga Tiru rü Chidáũãrü ñãnegü nawa yexmaxücüãx. ⁹ Rü yemacèx ga Ngechuchu rü norü ngúexüğüxü namu na wüxi ya ngue naxcèx namexëëgüxücèx na tama yéma yaxüxtügüãxücèx ga yema muxüma ga duïxügü. ¹⁰ Yerü nüma rü nanameëxëë ga muxüma, rü yemacèx guxüma ga yema idaaweexü rü naxcèx naxí na nüxü yangögügüxücèx. ¹¹ Rü yexguma yema ngoxoãxgüxü ga duïxügü nüxü daugügu, rü napëxegu nacaxãpüxügü rü tagaãcü ñãnagürügü: —Cuma nixí ya Tupana Nane quiïxü —ñãnagürügü. ¹² Natürü nüma ga Ngechuchu rü poraãcü nayaxucüxëgü na tama duïxügümaã nüxü yaxugüexücèx ga nachiga.

Ngechuchu nanade ga 12 ga norü ngúexüğü na toxnamana namugüãxücèx
(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³ Rü yemawena ga Ngechuchu rü wüxi ga mëxpünewa ínaxüãchi. Rü yéma naxcèx naca ga yema ngúexüğü ga nüma nanaxwèxexü. Rü naxütagu naxítaquëxegü. ¹⁴ Rü yematanüwa nayadexechi ga 12 ga norü ngúexüğü na namücügüxüchi yíïxücèx, rü na yamugüãxücèx ga norü orearü unagüwa. Rü yemagü rü Imugüxügu nanaxüéga. ¹⁵ Rü pora nüxna naxã na Tupanaãrü poramaã ínawoxüãxücèx ga ngoxogü. ¹⁶ Rü ñããgü nixí ga naëga ga yema 12 ga norü ngúexüğü ga nadexü. Rü wüxi nixí ga Chimáũ ga Pedrugu naxüéga. ¹⁷ Rü togü nixí ga Chaütiágu rü naëneë ga Cuáũ. Rü nümagü rü Zebedéu nanegü nixí. Rü Ngechuchu rü Boanéregu nanaxüéga. Rü ngëma nixí i Duruanexü Nanegü —ñaxüchiga. ¹⁸ Rü togü nixí ga Aüdré, rü Piripi, rü Baturumé, rü Mateu, rü Tumachi, rü Chaütiágu ga Arupéu nane, rü Tadéu, rü Chimáũ ga iporaãëcüücü. ¹⁹ Rü to nixí ga Yuda ga Icariúte ga yixcama bexma Ngechuchuxü íxuaxüxü.

Ngechuchuxü nixugüe na ngoxoarü poramaã napuracüxü
(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23, 12.10)

²⁰ Rü yemawena rü wüxi ga ípatagu naxücu ga Ngechuchu. Rü wenaxãrü naxcèx nangutaquëxegü ga muxüma ga duïxügü. Rü yemacèx woo na nachibüexücèx rü nangechicagü ga nüma rü norü ngúexüğü. ²¹ Rü yexguma

yemaxũ taxĩnũegu ga guxema natanũxũgũ ga Ngechuchu, rü ítayadaugũ na tayagagũxũcèx, yerũ nüxũ tixugũgũ rü: —Naxãũãẽmare —ñatagürügũ. ²² Rũ yexgumarũũ ta ga yema ngúexẽẽruũgũ ga Moĩchearũ mugũwa nguxẽẽtaegũxũ ga Yerucharéũwa ne İxũ, rü ñanagürügũ: —Ñãã yatũ i Ngechuchu, rü ngoxogünatũ i Bechebúarũ poramaã nixĩ i İnawoxũãxũ i ngoxogũ —ñanagürügũ. ²³ Natürũ ga Ngechuchu rü naxcèx naca ga yema ngúexẽẽruũgũ. Rũ wũxi ga ore ga cuèxruũxũ namaã nixu, rü ñanagürũ: —¿Rũ ñuxãcü i Chataná i nügütama İnatèxũchixũ? ²⁴ —Rũ ngẽxguma chi wũxi i nachiuũãnecũãx i duũxũgũ rü nügütanũxũwatama nügũ nadaixgu, rü taxuacũma natai i ngẽma nachiuũãne. ²⁵ —Rũ ngẽxguma chi wũxi ya İpatacũãx nügũ itoyegu, rü taxuacũma natai ya yima İpata. ²⁶ —Rũ ngẽxgumarũũ chi ta nixĩ i Chataná ega nügũmaã nanuxgu rü nügũ yamèxgu, rü taxuacũ chima natai i ngẽxguma. Rũ chi ngẽxma nagux. ²⁷ —Rũ taxuacũma texé wũxi ya yatũ ya poracũpatagu taxũcu na nüxna tanapuxũxũcèx i norũ ngẽmaxũgũ, ega tama tayanèjixiragu. Erũ ngẽmaãcũxica tá nixĩ i tüxũ nanguxũxũ na tanapuxũxũ i norũ ngẽmaxũgũ. ²⁸ —Rũ aixcũma pemaã nüxũ chixu rü Tupana tá nüxũ nüxũ nangechaũ i duũxũgũ i guxũma i norũ pecadugũ rü guxũma i řacũ i chixexũ i namaã yadexagũxũ. ²⁹ —Natürũ texé ya chixexũ namaã ixugũxe i Tupanaãe i Üünexũ, rü tagutáma tüxũ nüxũ nangechaũ ya Tupana. Rũ guxũgutáma chixexũwa tüxũ natèx —ñanagürũ. ³⁰ Rũ yema ñanagürũ ga Ngechuchu, yerũ yema ngúexẽẽruũgũ ga Moĩchearũ mugũwa nguxẽẽtaegũxũ rü: “Nangoxoãx” ñanagürügũ nüxũ.

Ngechucharũ mamá rü naẽneẽgũchiga
(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

³¹ Rũ yexgumayane rü ítangugũ ga Ngechucharũ mamá rü naẽneẽgũ. Natürũ İpataarũ düxétũgu tarũcho, rü naxcèx yéma tangemagũ. ³² Rũ yema duũxũgũ ga Ngechuchuxũ İchomaẽguãchixũ, rü ñanagürügũ nüxũ: —Curũ mamá rü cueneẽgũ rü cuyèxgũ, rü yéa düxétũwa tangẽxmagũ, rü cuxcèx tadaugũ —ñanagürügũ. ³³ Rũ nüma nanangãxũ, rü ñanagürũ: —¿Texé tixĩ ya chaue rü chaueneẽgũ? —ñanagürũ. ³⁴ Rũ yema nüxũ İchomaẽguãchixũxũ nidaugũãchi, rü ñanagürũ: —Rũ daxegũ tixĩ ya chaue rü chaueneẽgũ. ³⁵ —Erũ guxãma ya texé ya naxũxe i Tupanaãrũ ngúchaũ, rü yĩxema tixĩ ya chaueneẽ rü chaueyèx rü chaue —ñanagürũ.

Ore ga toecügu ixuxü
(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Rū wenaxārū inanaxügü ga Ngechuchu ga na nangúexēēāxü ga duūxügü ga guma naxtaxaānacüwa. Rū muxüma ga duūxügü yexma naxcèx nangutaquēxegü. Rū yemacèx düxwa wüxi ga ngue ga yéma naxtaawa yexmanegu nixüe ga Ngechuchu, rü gumawa narüto. Rū yema duūxügü rü naxtaxaānacügu narücho. ²⁻³ Rū yexguma ga Ngechuchu rü inanaxügü ga muxüma ga ore ga cuèxruüwa na nangúexēēāxü ga duūxügü. Rū norü nguxēētaewa rü ñanagürü: —¡Dücèx, iperüxĩnüē i ñaã ore! Wüxi ga yatü ga toecü rü triguarü towa naxü. ⁴—Rü yexguma triguchiremaã nagüaneãgu, rü ñuxre ga triguchire rü namagu nayi. Rū ínangügü ga werigü, rü nanawecu. ⁵—Rü náigü ga triguchire rü nutatanügu nayi ga ngextá ínachicaxüwa ga waixüümü. Rū paxa narüxügü ga guma triguchire, yerü ga waixüümü rü tama nayaxcü. ⁶—Natürü yexguma nangunagügu ga üexcü, rü ínanagu ga guma trigu rü narüñexgü. Rū nayue, yerü tama poraãcü nixāmaxã. ⁷—Rü náigü ga triguchire rü toranecügu nayi. Rū yexguma nayaegu ga tora, rü guma triguxü inawocu, rü yemacèx tama nixo. ⁸—Natürü náigü ga triguchire rü mexü ga waixüümügu nayi. Rū meãma nayae, rü muxüma ga trigu nawa ínanguxuchi. Rū nümaxüneyèxawa rü 30 püxü ínanguxuchi ga norü o, rü náigüwa rü 60, rü náigüwa rü 100 ínanguxuchi —ñanagürü. ⁹ Rū ñuxüchi ñanagürü ta: —Rü yíxema āchixègüxe, ¡rü nüxü taxĩnüē i ñaã ore! —ñanagürü.

Tacüchiga nixi ga yema ore ga cuèxruügu ixuxü
(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

¹⁰ Rū yemawena ga yexguma nanüxĩcèxgu ga Ngechuchu, rü yema naxütagugüxü wüxigu namaã ga yema 12 ga norü ngúexügü, rü nüxna nacagüe ga na tacüchiga yĩxü ga yema ore ga cuèxruügu ixuxü. ¹¹⁻¹² Rū nüma nanangāxü rü ñanagürü nüxü: —Tupana rü pexü nüxü nacuèxēē i ngēma èxüguxü i taxuüma i togü nüxü cuáxü na ñuxācü āèxgacü na yĩxü i nümax. Natürü ngēma togü i tama tatanüxü ixĩxücèx rü cuèxruügu chayaxuācüma namaã nüxü chixu i ore na woo nüxü nadaunügu rü ñoma tama nüxü nadaugüxürüü na yĩxücèx, rü woo nüxü naxĩnüēgu rü tama nüxü na nacuèxgüxücèx. Rū ngēmaācü namaã nüxü chixu na tama nüxü naxoexücèx i nacüma i chixexü rü tama Tupana nüxü nüxü ngechaüxücèx i norü pecadugü —ñanagürü.

Ngechuchu rü meã nanangoxēē ga yema ore ga cuèxruü ga toecüchigagu ixuxü
(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

¹³ Rū Ngechuchu ñanagürü nüxũ: —¿Pema rü ta êxna tama nüxũ pecuèxgü na tacüchiga yĩxũ i ngẽma ore i cuèxruũ i nüxũ chixuxũ? ¿Rü ñuxũcürüwa tá nüxũ nacuèxgü i ngẽma togü? ¹⁴ —Rü yixema toexe, rü yixema tixĩ ya ore i mexũ unagüxe. ¹⁵ —Rü nangẽxma i duũxũgü i guma triguchire ga namagu yixũnerüũ ixĩgũxũ. Rū nūmagü rü nüxũ naxĩnũē i ore i mexũ, natürü yixcama marü nüxũ naxĩnũēguwena, ngẽma nangu i Chataná rü nüxna nanapu i ngẽma ore i mexũ ga noxri yaxõgũxũ. ¹⁶ —Rü togü rü ngẽma triguchire ga nutatanügu yixũnerüũ nixĩgü. Rū ngẽmagü nixĩ i nüxũ ñnũēxũ i ore i mexũ, rü taãēãcūma nayauxgũxũ. ¹⁷ —Natürü ngẽma na tama aixcūma nagu naxĩnũēxũ i ngẽma ore, rü paxaãchitama nayaxõgü. Rū ngẽmacèx i yixcama ngẽxguma ngẽma oregagu guxchaxũgü nüxũ üpetügu rü êxna duũxũgü naxchi aiegu, rü nüxũ narüxoe i ngẽma ore ga noxri yaxõgũxũ. ¹⁸⁻¹⁹ —Rü togü rü guma triguchire ga toranecügu yixũnerüũ nixĩgü. Nūmagü rü nüxũ naxĩnũē i ngẽma ore i mexũ, natürü ñoma i naãneärü ngẽmaxũgücèx naxoegaãēgü rü norü dñeruguama narüxĩnũē, rü nanaxwèxegü i nüxũ na nangẽxmaxũ i muxũma i to i norü ngẽmaxũgü. Rū guxũma i ngẽma rü nüxũ nüxũ inayarüngümaēxēē i ngẽma ore i mexũ rü nüxũ nüxũ narüxoexēē na tama naxügüãxũcèx i ngẽma mexũ i Tupana nüxũ naxwèxexũ. ²⁰ —Rü togü rü guma triguchire ga mexũ ga waixũmügu yixũnerüũ nixĩgü. Ngẽmagü nixĩ i nüxũ ñnũēxũ i ore i mexũ rü nayauxgũxũ rü meã Tupana naxwèxexũãcūma maxēxũ. Rū nūmaxũ rü guma trigu ga 30 pũxü nawa ínguxuchinerüũ nixĩgü. Rū nūmaxũ rü guma 60 pũxü nawa ínguxuchinerüũ nixĩgü. Rū nūmaxũ rü guma 100 pũxü nawa ínguxuchinerüũ nixĩgü —ñanagürü.

Ore ga omügu ixuxĩ
(Lc 8.16-18)

²¹ Rū yexgumarüũ ta ñanagürü nüxũ: —¿Êxna nuã tanange i wüxi i omü na wüxi i caichãütüügu rü êxna wüxi i pechicatüügu na yaxücuchixũcèx? Tama ngẽmaãcü nixĩ, erü wüxi i omü rü dauxnagu tanaxünagü na ngẽma inabaxixũcèx. ²² —Rü ngẽxgumarüũ ta i guxũma i tacü iicúxũ, rü yixcūra rü duũxũgü rü tá nüxũ nacuèxgüama. Rū guxũma i ngẽma ñuxma duũxũgücèx êxũguxũ rü tá nangoxoma i yixcūra. ²³ —Rü yixema ãchixēgüxe, ¡rü nüxũ taxĩnũē i ngẽma ore! —ñanagürü. ²⁴ Rū yexgumarüũ ta ñanagürü nüxũ: —¡Meã naga pexĩnũē i ngẽma nüxũ pexĩnũēxũ! Rū ngẽma pema naga na pexĩnũēxũrũũ tá nixĩ i Tupana i pexna naxããxũ i cuèx. Rū naetü tá poraãcü pexũ narüngũxēē. ²⁵ —Rü pemaã nüxũ chixu, rü texé ya aixcūma naga ñnũxē i ñaã ore i mexũ rü

Tupana rü yexeraãcü tá tüxü nüxü nacuèxëë. Natürü yixema tama naga ñnüxë i ññaã ore rü Tupana tá tüxna nanayaxu i ngëma íraxü i cuèx i tüxü ngëxmachiréxü —ñanagürü.

Ore ga triguchire ga rüxüxügu ixuxü

²⁶ Rü Ngechuchu rü ñanagürü ta: —Pemaã tá nüxü chixu i wüxi i ore i cuèxruü na nüxü pecuáxüçèx na ñuxãcü ãëxgacü na yïxü ya Tupana. Rü wüxi ya yatü rü waixümügu nanato ya triguchire. ²⁷—Rü nüma ya yatü rü chütacü nape rü moxüãcü ínarüda, rü yoxni ya yima triguchire rü narüxü rü niyachigü. Natürü nüma ya yatü rü tama nüxü nacuèx na ñuxãcü na naxüxü rü na nayaxü. ²⁸—Rü ngëmaãcü i ngëma waixümü rü nüëchamatama nanaxüxëë ya yima triguchire. Rü naätügüxira narüxü rü yixcama i nachacu rü ngëmawena nachacuwa nanguxü i norü o. ²⁹—Rü ngëxguma marü yadauxgu i ngëma norü o, rü nanabuxu erü marü nawa nangu i norü buxgü —ñanagürü.

Ore ga motachachiregu ixuxü

(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

³⁰ Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Rü Tupanaarü ore rü yexera nixüchigü ¿Rü nanaçacüraxü rü çacügu tanangu? ³¹⁻³²—Rü ñoma wüxi ya motachachire ya waixümügu itoxünerüü nixi. Rü woo guxünema ya nanetüchirexü narüxíramaë, natürü ngëxguma inatoxgu, rü narüxü rü naya ñuxmata guxüma i togü i nanetüxü nayexera. Rü nachacüü rü nita, rü woo werigü rü natanügu nixüachiãü —ñanagürü.

Cuèxruügu ixuxü ga oremaã nidexa ga Ngechuchu

(Mt 13.34-35)

³³ Rü yemaãcü ga Ngechuchu rü muxüma ga nayexgumaãchiraüxü ga ore ga cuèxruügümaã nanangüexëë ga duüxügü. Natürü yema cuèxruügü rü tama yema duüxügüarü cuèxü nangupetü. ³⁴ Rü ore ga cuèxruügu ixuxüxícatama nixi ga norü ngüxëëtae. Rü yixcama ga yexguma nanüxícèxgügu, rü norü ngüexügüçèx meëma nanangoxëë ga guxüma.

Ngechuchu rü buanecüxü rü yuapexü ínayachaxächixëë

(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵ Rü yematama ngunexügu ga marü nachütachaügu, rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü ga norü ngüexügü: —¡Ngíxã rü naxtaxaarü tocutüwa taxí! —ñanagürü. ³⁶ Rü yexguma duüxügüna yéma inaxíãchi. Rü norü ngüexügü rü Ngechuchuxü nigagü nagu ga guma ngue ga marü nawa nayexmane. Rü yexgumarüü ta ga togü ga duüxügü rü náigü ga nguegügu ínayaxümücügü. ³⁷ Rü yexguma yaxãüyane rü inaxü ga wüxi ga buanecü ga taxüchicü. Rü yema na

nataxüchixü ga buanecü, rü guma nguegu niyauxcuchichigü ga yuape, rü yexma nabaxüğüchaü. ³⁸ Natürü ga Ngechuchu rü guma ngechinüwa wüxi ga cüxeruügu naca, rü yéma nape. Rü ínanabaixgüğü, rü ñanagürüğü nüxü: —Pa Ngúexēeruüx, ¿éxna curü me nixi na nuxma ibaxüğüxü? —ñanagürüğü. ³⁹ Rü yexguma ínarüda ga Ngechuchu. Rü buanecüna nachogü rü ñanagürü nüxü ga guma naxtaxa: —¡Iyarüchiane rü íyachaxächi! —ñanagürü. Rü ínayachaxächi ga buanecü rü guxüwama ínachaxanemare. ⁴⁰ Rü yemawena ga Ngechuchu rü norü ngúexüğüxü ñanagürü: —¿Tüxcüü ngēmaäcü poraäcü pemuē? ¿Ñuxma rü ta éxna tama aixcüma peyaxögü? —ñanagürü. ⁴¹ Natürü nümagü ga norü ngúexüğü rü poraäcü namuē. Rü nüguna nacagüe rü ñanagürüğü: —¿Texe éxna nixi ya daa rü èixrücü ya buanecü rü yuape rü naga naxiñüexü? —ñanagürüğü.

5

*Yatü ga Gadáracüãx ga ngoxogü nawa yexmagüxü
(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)*

¹ Rü naxtaxaarü tocutüwa nangugü ga Gadáraanewa. ²⁻³ Rü yexguma marü nguewa ínaxüegu ga Ngechuchu, rü yéma naxcèx nixü ga wüxi ga yatü ga ngoxo nawa yexmaxü. Rü yema yatü rü duüxégüchíquéxewa ne naxü, yerü yexma nixi ga yanaxauchigünexüxü. Rü taxúexüma nanguxü na tayanáixü, woo cadenamaã. ⁴ Rü woo muëxpüxcüna cadenamaã nayanèixparagü rü nayanèixchacüügü, natürü nüma rü guxüguma íraxügu ínacauüğüama, rü yemaäcü taxúexüma nanguxü. ⁵ Rü ngunecü rü chütacü rü yuetachiquéxetanügu rü naxpüxgügu nanaxauchigüane. Rü yexma nanacaeane, rü nutamaã nüğügu napogü. ⁶ Natürü yexguma yaxügutama Ngechuchuxü nadèuxgu, rü naxcèx inañaächi, rü napéxegu nayacaxäpüxü. ⁷ Rü aita naxüäcüma ñanagürü nüxü: —¿Tüxcüü nuã choxü cuyachixewe, Pa Ngechuchux, Pa Tupanaxüchi Nanex? Rü Tupanaegagu cuxü chacèexü na tama ngúxü choxü quingexēexü —ñanagürü. ⁸ Rü yemaäcü nidexa ga yema ngoxo yerü Ngechuchu rü marü ñanagürü nüxü: —Pa ngoxox, ¡ínaxüxü nawa ya yima yatü! —ñanagürü. ⁹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Tacü nixi i cuéga? —ñanagürü. Rü nüma ga ngoxo nanangäxü, rü ñanagürü: —Muxüchixü nixi i chauéga, erü tamu i tomax —ñanagürü. ¹⁰ Rü poraäcü Ngechuchuxü nacèexüğü na tama ínawoxüãxücèx ga yema nañnawa. ¹¹ Rü yema nachicaarü ngaicamana ga naxpüxpechinüwa rü nayexmagü ga muxüma ga cuchigü ga yéma chibüexü. ¹² Rü yemacèx ga yema ngoxogü rü Ngechuchuxü nacèexüğü, rü ñanagürüğü:

—¡Ngeḡema cuchitanüwa toxü namugü na nagu tachocuxüçè! —ñanagürü. ¹³ Rū Ngechuchu rü: —Ngü —ñanagürü. Rū yexguma ga yema ngoxogü rü guma yatüwa ínachoxü, rü yema cuchigügu nayachocu. Rū yema cuchigü ga wixgu 2000 ixīgüxü rü inaxüāchi, rü naxtaacutüarü mëxpüxüwa nayarüyuxgü. Rū yexma nayi. ¹⁴ Rū yema cuchigüarü dauruügu rü ñānewa nabuxmü. Rū ñānewa rü yema ñāneärü ngaicamana ipeagüxü ga duüxügütanüwa nüxü nayarüxugügü ga yema üpetüxü. Rū ga duüxügü rü ínayadaugü. ¹⁵ Rū yexguma Ngechuchu íyexmaxüwa nangugügu, rü yéma nüxü nadaugü ga guma yatü ga ngoxoāxchirécü. Rū yéma narüto, rü naxāxchiru, rü meāma naāëxü nacuèx. Rū poraācü nabaixāchiāëgü ga duüxügü. ¹⁶ Rū yema cuchigüarü dauruügu ga nüxü daugüxü ga tacü na nüxü ngupetüxü ga guma yatü ga ngoxoāxchirécü rü tacü nüxü na ngupetüxü ga yema cuchigü, rü yema nixi ga togü ga duüxügümaā nüxü ixugüexü ga guxüma ga yema ngupetüxü. ¹⁷ Rū yexguma yemaxü naxinüëgu ga duüxügü, rü inanaxügüe ga Ngechuchuxü na nacèëxügüxü ga na ínaxüxüçèx ga yema naānewa. ¹⁸ Rū yexguma wenaxärü nguegu yaxüegu ga Ngechuchu, rü guma yatü ga ngoxoāxchirécü, rü nüxü nacèëxü na Ngechuchuwe naxüxüçèx. ¹⁹ Natürü ga Ngechuchu rü tama nanaxwëxe, rü ñanagürü nüxü: —¡Cuchiüwa naxü rü cutanüxümaā nüxü yarüxu i guxüma i ngëma cuxçèx naxüxü ya Cori ya Tupana, rü ñuxācü nüxü na cungechaütümüüxü! —ñanagürü. ²⁰ Rū nüma ga guma yatü rü ínixü. Rū inanaxügü ga guxüma ga Decaporíchiuanewa yexmagüne ga ñānegüwa nüxü na yaxuxü ga yema Ngechuchu naxçèx üxü. Rū guxüma ga duüxügü rü nabaixāchiāëgü.

Yáiruxacüchiga rü yema nge ga Ngechuchuchirugu ingögüçichiga

(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

²¹ Rū yexguma nguegu naxtaxaarü tocutüwa nataegugu ga Ngechuchu, rü muxüma ga duüxügü rü naxçèx yéma nangutaquëxegü. Rū nüma rü naxtaapechinüwa nayexma. ²² Rū yexguma yéma nayexmayane, rü yéma naxütawa nangu ga ngutaquëxepatañärü āëxgacü ga Yáirugu āegacü. Rū yexguma Ngechuchuxü nadëuxgu, rü napëxegu nanangücuchi. ²³ Rū poraācü nüxü nacèëxü, rü ñanagürü nüxü: —Chauxacü rü ituraxüchi. Rū chanaxwëxe i ngëma cuxü na ngixü cuyarüngögüxüçèx na ngixçèx yataanexüçèx rü namaxüxüçèx —ñanagürü. ²⁴ Rū yexguma ga Ngechuchu rü nawe narüxü. Rū muxüma ga duüxügü ínayaxümücügü. Rū yéma nayaxüxtügü. ²⁵ Rū yema muxü ga duüxügütanüwa iyexma ga wüxi ga nge ga 12 ga taunecü idaawecü namaā

ga na naxãgüechaxũ. ²⁶ Rũ muxũma ga duturugũ ngĩxũ naxũxũgũ rũ poraãcũ ngũxũ ngĩxũ ningexẽẽgũ. Rũ yemaãcũ natüçexma ngĩxũ iguxẽẽ ga guxcũ ga ngĩrũ dĩeru. Natürũ tama ngĩxcèx nitaaneega, rũ niyexeraguchigüama ga ngĩrũ ðaawe. ²⁷ Rũ ũpaacũ togüèxwa Ngechuchuchigaxũ ixĩnũ. Rũ yemacèx yéma ixũ. Rũ natanũwa ga yema muxũma ga duũxũgũ rũ Ngechuchuweama ne ixũ rũ naxchirugu iyangögũ. ²⁸ Yerũ ñaxũgu irũxĩnũ: —Ngẽxguma chi naxchiruxũmare chingögũgu, rũ chi chauxcèx nitaane —ñaxũgu iruxĩnũ. ²⁹ Rũ yexgumatama ínayachaxãchi ga ngĩgũ, rũ nüxũ iyacuèxãchi ga ngĩxĩnewa ga na ngixcèx yataanexũ. ³⁰ Natürũ ga Ngechuchu rũ nüxũ nicuèxãchi ga na nawa ínaxũxũxũ ga pora. Rũ naxcèx nadauegu ga yema muxũma ga duũxũgũ, rũ nüxna naca, rũ ñanagürũ: —¿Texé tixĩ ya chauxchirugu ingögũxe? —ñanagürũ. ³¹ Rũ norũ ngũexũgũ nanangãxũgũ, rũ ñanagürũgũ: —Cuma nüxũ cudau i ñuxre i duũxũgũ ngema cuxũ na yaxütügũxũ rũ ngẽxguma rũ ta:

“¿Texé ya choxũ ingögũxe?” ñacuxũ —ñanagürũgũ. ³² Natürũ ga Ngechuchu rũ nüxũ nidaugũãchiama na tüxũ nadauxcèx ga na texé na tiixũ ga guxema nüxũ ingögũxe. ³³ Rũ yexguma ga yema nge rũ ngĩrũ muũmaã yaduruxãcũma naxũtawaga ingu, yerũ nüxũ icuèx ga tacũ na ngĩxũ ngupetũxũ. Rũ napèxegu iyacaxãpũxũ, rũ aixcũmaxũchi namaã nüxũ iyaxu ga guxũma. ³⁴ Rũ nüma ga Ngechuchu rũ ñanagürũ ngĩxũ: —Pa Chauxacũx, curũme erũ cuyaxõ. ¡Rũ taẽãcũma íixũ, erũ marũ naxũxũ i curũ ðaawe! —ñanagürũ. ³⁵ Rũ yexguma iyadexayane, yéma nangugũ ga ñuxre ga natanũxũgũ ga guma ngutaquẽxepataũãrũ ãẽxgacũ rũ ñanagürũgũ nüxũ: —Cuxacũ rũ marũ iyu. ¿Tũxcũũ nüxũ cuchixeweecha ya Ngũexẽẽruũ? —ñanagürũgũ. ³⁶ Natürũ ga Ngechuchu rũ tama nüxũ nacuáxchaũ ga yema duũxũgũarũ dexa. Rũ yemacèx guma ngutaquẽxepataũãrũ ãẽxgacũxũ ñanagürũ: —¡Tãxũ i cumuũxũ, rũ yaxõmare! —ñanagürũ. ³⁷ Rũ yexguma ga Ngechuchu rũ ínayagagũ ga Pedru rũ Chaũtiãgu rũ Cuãũ ga Chaũtiãgueneẽ. Natürũ tama nanaxwèxe na texé ga togue nawe rũxĩxũ. ³⁸ Rũ yexguma guma ngutaquẽxepataũãrũ ãẽxgacũpatawaga nangugũgu, rũ Ngechuchu nüxũ nadau ga na íyacuxcuxũ rũ poraãcũ aita naxüẽãcũma naxauxexũ ga duũxũgũ. ³⁹ Rũ guma ípatagu naxücu ga Ngechuchu, rũ ñanagürũ: —¿Tũxcũũ ípicuxcu rũ ngẽmaãcũ pexauxe? Ngẽma bucũ rũ tama iyu. Rũ ipemare —ñanagürũ. ⁴⁰ Rũ nüxũ nacugüecũraxũãma ga duũxũgũ. Natürũ nüma ga Ngechuchu rũ íãxtũwa nanamugũ ga guxũma. Rũ yema bucũnatüçèx naca rũ ngĩẽ, rũ yema namüçügũ, rũ namaã nixücu ga ínayexmaxũwa ga yema bucũ. ⁴¹ Rũ ngĩxmẽxgu nayayauxãchi,

rü ñanagürü ngĩxũ: —Tarita cumi —ñanagürü. Rü ngẽma ore
rü ñaxũchiga nixĩ:

“¡Inachi, Pa Bucü, ñacharügü cuzũ!” ñaxũchiga nixĩ.
42 Rü yexgumatama ga yema bucü ga 12 ga taunecü ngĩxũ
yexmẽxcü, rü írüda rü iyaxũ. Rü poraãcü nabaixãchiãægü
ga duũxũgü. 43 Natürü ga Ngechuchu rü poraãcü nüxna
nanachuxu na taxúemaãma nüxũ yaxugüexũcèx ga yema ngu-
petũxũ. Rü ñuxũchi nanamu na ngĩxũ naxüwemügüxũcèx ga
yema bucü.

6

Nacharétuwa nayexma ga Ngechuchu

(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

1 Rü yéma inaxũãchi ga Ngechuchu, rü guma ñãne ga
Nacharétu ga nawa nayaxũnewatama naxũ. Rü norü
ngúexũgü rü nawe narũxĩ. 2 Rü yexguma ngüxchigaarü
ngunexũwa nanguxgu rü inanaxügü ga na nangúexẽtaexũ
ga ngutaquẽxepataũwa. Rü yema muxũma ga duũxũgü ga
yéma írũxĩnũxũ, rü nabaixãchiãægü. Rü nügüna nacagüe
rü ñanagürügü: —¿Ngextá naxcèx nangux i guxũma i ngẽma
nguxẽetae? ¿Rü ngextá nanayaxu i ngẽma cuèx? ¿Rü
ñuxãcü nanaxü i ngẽma mexũgü i taxũgü i naxũxũ? 3 —
¿Taux êxna ñaã yĩxũ i carpinteru i Ngechuchu, i Mariane,
ya Chaũtiágu rü Yúche rü Chimáũ rü Yudaẽneẽ ixĩcü? ¿Rü
taux êxna i naẽyèxgü rü nuxma tatanügu naxãchiũgüxũ?
—ñanagürügü. Rü yemacèx ga yema duũxũgü rü tama
naga naxĩnũchaũ. 4 Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü
nüxũ: —Wüxi i Tupanaãrü orearü uruũ rü guxũwama i
duũxũgü rü nüxũ nangechaũgü. Natürü norü ñãnewatama rü
natanũxũgütanüwatama rü napatawatama rü tama aixcüma
nüxũ nangechaũgü —ñanagürü. 5 Rü yemacèx taxuacüma
yéma nanaxü ga muxũma ga mexũgü ga Tupanaãrü poramaã
naxũxũ. Rü noxretama ga duũxũgü ga idaaweexũxũicátama
ningõgü rü naxcèx nayataanexẽægü. 6 Rü nabaixãchiãe ga
Ngechuchu, yerü yema duũxũgü rü tama nüxũ nayaxõgü.

*Ngechuchu rü norü ngúexũgüxũ nimugü na nüxũ yanax-
ugüexũcèx ga Tupanachiga*

(Mt 10.5-15)

Rü Ngechuchu rü guma ngaicamagüne ga ñãnexãcügügu
nixũgüchigü, rü nayangüexẽetanü ga duũxũgü. 7 Rü naxcèx
naca ga yema 12 ga norü ngúexũgü, rü inanaxügü ga na
namuãxũ ga taxrechigü. Rü nüxna nanaxã ga pora na
ínawoxũãxũcèx ga ngoxogü. 8 Rü nüxna naxãga ga na tax-
uxũma íyangegüxũcèx ga norü namawaxũ, rü bai ga choca
rü bai ga pãu rü bai ga norü díeru. Rü nanaxwèxe ga

naxnetüxüxĩcatama na íyangegüxü. ⁹ Rü namaã nüxü nixu na nacuaixcuxü ga norü chapatu. Natürü tama nanaxwèxe ga taxre ga naxchiru na íyangegüxü. ¹⁰ Rü ñanagürü nüxü: —Rü ngëxguma wüxi ya ñãnewa wüxi ya ïgu pechocuxgu, jrü ngëxma pepegü ñuxmata pema ñuxgu ngëma ipexĩächix nawa ya yima ñãne! ¹¹ —Rü ngëxguma ngexnerüüne ya ñãnewa tama meã pexü nayauxgüchaügu rü tama pexü inaxĩnüëchaügu, jrü ípechoxü i ngëma! Rü ngëxguma ipexĩächigu, jrü ipenapagü i perü üxaxücutü na ngëmawa nüxü nacüëxgüxüçèx na nataxüchixü tá i norü poxcu i ngëxguma naguxgu i naãne! —ñanagürü. ¹² Rü yexguma inaxĩächi ga norü ngüëxügü. Rü duüxügümaã nüxü nixugüe ga na nüxü naxoëxüçèx ga nacüma ga chixexü rü Tupanacèx na nadaugüxüçèx. ¹³ Rü ínanawoxü ta ga muxüma ga ngoxogü. Rü chixümaã yachagüãcüma nanameëxëë ga muxüma ga idaaweexü.

Nayu ga Cuáü ga baiüxëëruü
(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴ Rü Ngechuchuchigaxü naxĩnü ga ãëxgacü ga Erode, yerü guxüwama duüxügü poraãcü nachiga nidexagü. Rü yexguma ga Erode rü ñanagürü: —Rü ngëma Ngechuchu nixĩ i Cuáü i baiüxëëruü ixĩxü rü wena namaxü, rü ngëmacèx nixĩ i nüxü nangëxmaxü i pora na naxüãxüçèx i ngëma taxü i mexü i Tupanaärü poramaã naxüxü. ¹⁵ Natürü ga togü rü ñanagürügü: —Nuxcümaücü ga orearü uruü ga Eria nixĩ —ñanagürügü. Rü togü rü ñanagürügü: —Wüxi i Tupanaärü orearü uruü i nuxcümaügüxürrü nixĩ —ñanagürügü. ¹⁶ Natürü yexguma yemaxü naxĩnügu ga Erode, rü ñanagürü: —Rü ngëma Ngechuchu nixĩ i Cuáü ga chorü churaragüxü chidayenaxãxëëchiréxü, rü ñuxma rü wenaxãrü namaxü —ñanagürü. ¹⁷ Rü yema ñanagürü ga Erode yerü marüchirëx Cuáüxü niyaxu rü poxcupataügu cadenamaã nayachota. Rü yemaãcü nanaxü ngígagu ga naxmèx ga Erodía ga naëneë ga Piripimëxchirëx ixĩcü ga ngĩxü napucü ga Erode. ¹⁸ Yerü üpaacü ga Cuáü rü Erodemaã ñanagürü: —Tama name i cuxmèxü cuyaxixëë i cueneëmèx —ñanagürü. ¹⁹ Rü yemacèx ga Erodía rü poraãcü Cuáüchi ixai rü inaxwèxe ga na yamáãxü, natürü poraãcü ngĩxü naguxcha. ²⁰ Yerü ngíte ga Erode rü Cuáüxü namuü, yerü nüxü nacüëxchirëx na wüxi ga yatü ga mecü rü üünecü na yĩxü, rü yemacèx nixĩ ga naëtüwa nachogüxü. Rü yexguma Cuáüärü orexü naxĩnügu ga Erode, rü naxoegaãë, natürü meã nüxü inarüxĩnü. ²¹ Natürü wüxi ga ngunexü nawa nangu na ngĩxü natauxchaxü na yamáãxüçèx ga Cuáü, ga yexguma Erodearü taunecüarü ngunexüwa nanguxgu rü wüxi ga peta ga taxü naxüxgu

naxcèx ga norü ñatügumaëgüxü ga ãëxgacügü, rü norü churagararü ãëxgacügü rü yema Gariréaanecüãx ga corigü ga taxügü. ²² Rü yema petawa iyaxücu ga Erodíaxacü, rü yema petatanüxüpëxewa íyañaächixüchigüxü. Rü poraäcü norü me iyixí ga Erode rü norü petatanüxügü. Rü yemacèx ga nüma ga ãëxgacü ga Erode rü ñanagürü ngíxü ga yema pacü: —¡Choxna naxcèx naca i tacü i cunaxwëxexü, rü tá cuxna chanaxã! —ñanagürü. ²³ Rü aixcümamaxüchi ngímaã inaxuneta, rü ñanagürü: —Ngëxürüxü i tacü i choxna naxcèx cuçaxü rü tá cuxna chanaxã, woo ngãxügu i chorü naãne yixügu —ñanagürü. ²⁴ Rü nüxna iyaxügachi, rü ngíëna iyaca, rü ngígürügü: —¿Tacü i cunaxwëxexü na naxcèx íchaçaxü? —Ngígürügü. Rü ngíë ngíxü ingãxü, rü ngígürügü: —¡Naxcèx ínaca i Cuáü ya baiüxëëruüëru! —ngígürügü. ²⁵ Rü yexgumatama ga yema pacü rü paxa iyaxücu ga ãëxgacüxütawa rü ngígürügü: —Chanaxwëxe i ñuxmatama paxa wüxi ya poratugu choxna cunaxã i Cuáü ya baiüxëëruüëru —ngígürügü. ²⁶ Rü nüma ga ãëxgacü rü poraäcü inayarümaächi, natürü yema norü petatanüxüpëxewa marü ngímaã na inaxunetaxücèx, rü tama ngíxü nawomüxëëchaü. ²⁷ Rü yemacèx ga Erode rü yexgumatama yéma ínapoxcuxüwa nanamu ga wüxi ga churara na naxütawa nangeaxücèx ga Cuáüëru. ²⁸ Rü poxcupataüwa naxü ga yema churara, rü Cuáüxü nidaeru. Rü wüxi ga poratugu ãëxgacüxütawa nanange ga yema naëru. Rü yema pacüna nanaxã. Rü ngíma rü ngíëna iyaxã. ²⁹ Rü yexguma yemaxü nacuéchigagügu ga norü ngúexügü ga Cuáü, rü yéma poxcupataüwa nayayauxgü ga naxüne, rü inayatëxgü.

*Ngechuchu rü nanachibüexëë ga 5000 ga yatügü
(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Cu 6.1-14)*

³⁰ Rü yemawena rü yema norü ngúexügü ga yamugüxü rü Ngechuchumaã nangutaquëxegü. Rü namaã nüxü nixugüe ga guxüma ga yema naxügüxü rü yema nanguxëëtaegüxü. ³¹ Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¡Nuã pexí, rü ngíxã, wüxi i nachica i ngextá taxüema íxãpataxüwa taxí, na paxaãchi ngëxma yarüngügüxücèx! —ñanagürü. Rü yema ñanagürü yerü namu ga duüxügü ga yéma ingugütanücüüxü rü woeguxü ga togü. Rü yemacèx ga Ngechuchu rü norü ngúexügü rü woo na nachibüexücèx rü nangechicagü. ³² Rü yemacèx wüxi ga nguegu nichoü, rü noxrüwama wüxi ga nachica ga taxüema íxãpataxüwa naxí. ³³ Natürü muxüma ga duüxügü nüxü nadaugü ga yexguma inaxíächigu, rü nüxü nacuéxgü ga texégü na yíxü. Rü yemacèx guxüne ga guma íänegücüãx ga duüxügü, rü dauxchitagu nibuxmü rü napëxegu nayayi. ³⁴ Rü yexguma nguewa ínaxüegu ga

Ngechuchu, rü nüxü nadau ga yema muxüma ga duüxügü. Rü nüxü nangechaütümüügü yerü ñoma carnerugü ga ngearü dauruüãxgüxürü nixīgü. Rü inanaxügü ga na nangúexëãxü ga muxüma ga norü ore. ³⁵ Rü yexguma marü nayáuanegu, rü norü ngúexügü rü naxcèx naxī, rü ñanagürügü: —Marü nayáuanexüchi rü ñaã rü wüxi i nachica i taxúema nagu äpataxü nixī. ³⁶ —Rü ngëmacèx name nixī i ícuyamugü i duüxügü na namapechinüwa ipeagüxü i duüxügüxütawa rü ñänexãcügü ya ngaicamagünewa naxīxücèx na ngema norü õnacèx yataxegüxücèx —ñanagürügü. ³⁷ Natürü ga Ngechuchu rü nanangãxü, rü ñanagürü nüxü: —¡Pematama penaxüwemü! —ñanagürü. Rü nümagü nanangãxügü rü ñanagürügü: —¿Éxna cunaxwèxe i 200 tachinü i dīeru naguxü i pãucèx nüxü tayataxexü na ngëmamaã tanachibüexëëxücèx? —ñanagürügü. ³⁸ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¿Ñuxre i pãu pexü nangëxma? ¡Rü ípeyadèux! —ñanagürü. Rü yexguma íyadaugüãgu, rü ñanagürügü nüxü: —Toxü nangëxma i wüximëxpüx i pãu rü taxre i choxni —ñanagürügü. ³⁹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü duüxügüxü namu na ñuxrechigü nügüxütawa rütogüxücèx ga maxëtèxewa. ⁴⁰ Rü ínarütogü ga 100 chigü rü 50 chigü ga duüxügü. ⁴¹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanade ga yema wüximëxpüx ga pãu rü yema taxre ga choxni. Rü daxügüxü ga naãnegu nadawenüãcüma Tupanana moxë naxã. Rü inanabücu ga yema pãu, rü norü ngúexügüna nanana na yema duüxügüxü yanuãxücèx. Rü yema taxre ga choxni rü ta guxüma ga yema duüxügüxü nüxü nayanuxëë. ⁴² Rü guxüma nachibüe ñuxmata meãma nüxü yangu. ⁴³ Rü yemawena rü 12 ga pexchigü nanapagüamatama namaã ga yema pãu rü choxni ga íyaxügüxü. ⁴⁴ Rü yema yéma pãügü ngõxgüxü rü 5000 ga yatügü nixī.

Dexáétügu nixü ga Ngechuchu
(Mt 14.22-27; Cu 6.16-21)

⁴⁵ Rü yemawena ga Ngechuchu rü duüxügüxü íyamugüyane rü wüxi ga ngegu nayachoüxëë ga norü ngúexügü na yoxni naxtaxaarü tocutüwa Bechaídawa naxīxücèx. ⁴⁶ Rü yexguma duüxügüxü íyamugüguwena, rü mëxpúnewa naxü ga Ngechuchu na yéma yayumüxëxücèx. ⁴⁷ Rü yexguma marü nachütagu, rü naxtaxaarü ngãxütüwa nayexmagü ga norü ngúexügü. Rü Ngechuchu rü nüxīcatama dauxchitawa nayaxüãchi. ⁴⁸ Rü nüxü nadau na guxchaxüãcüma yaxãgüxü ga norü ngúexügü, yerü ga buanecü rü nawaama nabuxuchi. Rü yexguma marü yangunechaügu, rü Ngechuchu rü dexáétügu nawe narüxü. Natürü ñoma nüxü naxüpetüchaüxürü nügü nixīxëë. ⁴⁹⁻⁵⁰ Rü yexguma

norü ngúexügü nüxü daugügu ga dexáétügu na yaxüxü, rü nagu narüxĩnũe ga wüxi ga naxchiximare na yĩxü. Rü yemacèx aita naxüe, yerü guxüma nüxü nadaugü rü poraãcü nabaixãchiãëgü. Natürü yexgumatama ga Ngechuchu rü namaã nidexa rü ñanagürü nüxü: —¡Peporae! Rü chomachiréxtama chixĩ. ¡Tãxü i pemuñëxü! —ñanagürü. 51-52 Rü nguegu nixüe, rü inarüxó ga buanecü. Natürü nümagü ga norü ngúexügü rü nabaixãchiãëgümare yerü woo nüxü na nadaugüxü ga yema mexü ga Tupanaärü poramaã naxüxü ga Ngechuchu ga yexguma yema pãü yamuxëëgu, natürü tama nüxna nacuè x-ãchie na Tupana Nane na yĩxü yerü nüxü naguxcha na yaxögüãxü.

Yenecharétuanewa Ngechuchu nanameëxëë ga idaaweexü
(Mt 14.34-36)

⁵³ Rü yexguma marü yanguügu ga naxtaawa, rü Yenecharétuanewa nangugü. Rü yexma naxãnacügu nanangaxügü ga naweü. ⁵⁴ Rü yexguma nguewa ínachoügu, rü yexgumatama ga duñxügü rü nüxü nicuèxãchitanü ga Ngechuchu na yĩxü. ⁵⁵ Rü yema naãnewa rü guxüne ga ïgüwa nabuxmü ga yema duñxügü. Rü yexguma nüxü nacuèxgügu ga ngextá na nayexmaxü ga Ngechuchu, rü yéma norü caruügügu naxcèx nanagagü ga idaaweexü. ⁵⁶ Rü guxüwama ga ngextá íyanguchigüxüwa ga Ngechuchu, ga ïãnexãcügüwa rü ïãnegü ga itaxünewa, rü ïãnepchinüwa, rü yexma ítamüpechinügu naxcèx nayamugü ga idaaweexü. Rü nüxü nacèxëxügü na tama nüxna nachúxãxüçèx na naxchirupechinügumare yangögügüxüçèx. Rü guxüma ga yema nüxü ingögüexü, rü naxcèx nitaanegü.

7

Tacü nixĩ i Tupanapëxewa duñxügüxü chixexëëxü
(Mt 15.1-20)

¹ Rü Ngechuchucèx naxĩ ga Parichéugü namaã ga ñuxre ga ngúexëëruügü ga mugüwa nguxëëtaegüxü ga Yerucharéüwa ne ïxü. ² Rü yexguma ñuxre ga Ngechucharü ngúexügüxü nadaugügu ga tama Yudíugücüma na yanguxëëgüxü, rü tama Yudíugü yauxmëxgüxürüü na nayauxmëxgüxü naxüpa na nachibüexü, rü chixri nachiga nidexagü. ³ Yerü nümagü ga Parichéugü rü guxüma ga togü ga Yudíugü rü nagu naxĩ ga norü oxigücüma na nayauxmëxiraxü na yemaãcü Tupanapëxewa nügü yamexëëgüxü naxüpa ga na nachibüexü. ⁴ Rü ngëxguma taxepataüwa ne naxĩxgu ga nümagü rü tama nachibüe ega tama ngëmaãcü nügü nayauxmëxiragu. Rü nangëxma i muxüma i togü i nuxcümaüxü i nacümagü. Rü ngëmacèx nagu naxĩ i ngëma

nacümagü na Tupanacèx nayauxgüãxü i norü pochiyugü rü basugü rü paneragü rü pechicaxügü. ⁵ Rü yemacèx ga yema Parichéugü rü ngüexëeruügü rü Ngechuchuna nacagü, rü ñanagürügü: —¿Tüxcüü i curü ngüexügü i tama nagu naxïxü i ngëma tórü oxigücüma rü tama toma tayauxmëxgüxürüü nayauxmëxgüxü naxüpa na nachibüexü? —ñanagürügü. ⁶ Natürü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: —Pa Duüxügü ya Pegü Naxaixcümaraügüxe, rü aixcüma pechiga nixï ga yema ore ga nuxcümaücü ga Tupanaärü orearü uruü ga Ichaxía ümatüxü ga ñaxü:

“Ñãã duüxügü rü naãxmaãmare choxü nicuèxüügü, natürü naãëwa rü tama chaugu narüxïnüë. ⁷ Rü taxuwama name na ngëmaäcü natüçèxma choxü yacuèxüügüxü. Erü guxüma i ngëma norü nguxëëtae rü yatügarü mugümare nixï, rü tama aixcüma chorü mu nixï”, ñaxü. ⁸ —Rü pema i ñuxma rü aixcüma nüxü perüxoe i Tupanaärü mugü na nagu pexïxücèx i ngëma duüxügücümamare ixïxü —ñanagürü. ⁹ Rü yexgumarüü ta ñanagürü nüxü: —Pema rü penangexrü i Tupanaärü mugü na pecümagügutama pexïxücèx. ¹⁰ —Yerü ga Moïché rü ñanagürü:

“¡Tüxü nangechaü ya cunatü rü cue!”

ñanagürü. Rü ñanagürü ta:

“Texé ya tümanatümaã rü ëxna tümaëmaã chixexü ixugüxe, rü aëxgacü tá tümamaã nanaxuegu na tayuxücèx”,

ñanagürü. ¹¹ —Natürü pema rü ñaperügügü:

“Marü name ega wüxi ya yatü nanatüxü rü naëxü ñaxgu: ‘Taxucürüwama chorü ngëmaxümaã cuxü charüngüxëë, erü guxüma i chorü ngëmaxü rü marü Tupanana chanaxá’,” ñaxgu. ¹² —Rü ngëxguma texé ngëma ñagügu, rü pexcèx rü marü namexü na tama tümanatüxü rü tümaëxü tarüngüxëëxü.

¹³ —Rü ngëmaäcü ipeyanaxoxëë i Tupanaärü mugü, na nagu pexïxücèx i pecümagütama i togüwa pexüexëëxü. Rü ngëxgumarüü ta muxüma i to i pecümagü i ngëmarüü ixïxügu pexï —ñanagürü. ¹⁴ Rü yexgumawena duüxügücèx naca ga Ngechuchu, rü ñanagürü nüxü: —¡Meã choxü iperüxïnüë, rü nüxü pecuá i ñãã chorü ore! ¹⁵ —Rü taxuüma i tacü i düxétüwa ne üxü rü taëxwa ixücuxü nixï i Tupanapëxewa tüxü chixexëëxü. Natürü ngëma taãëwa ne üxü, rü ngëma waxi nixï i tüxü chixexëëxü i Tupanapëxewa. ¹⁶ —Rü ngëxguma pixächixëgu, ¡rü nüxü pexïnüë i ngëma ore! —ñanagürü.

¹⁷ Rü yexguma Ngechuchu duüxügüna ixügachigu rü İpatagu naxücuxgu, rü norü ngüexügü nüxna nacagü nachiga ga yema nguxëëtae. ¹⁸ Rü nüma rü ñanagürü nüxü: —¿Pema rü ta ëxna tama nüxü pecuèxéga i ngëma? ¿Éxna tama i nüxü pecuáxü na taxuüma i tacü i düxétüwa ne üxü rü taëxwa

ixücuxũ yĩxũ i Tupanapêxewa tũxũ chixexêẽxũ? ¹⁹ —Erũ guxũma i ngẽma dũxétũwa ne ũxũ rũ taèxwa ixücuxũ, rũ tama taãewa nangu. Natürũ taanũwa naxũmare na yixcama taxũnewa ínaxũxũcèx —ñanagürũ. Rũ yemaãcü nüxũ nixu na guxũma i õna rũ namexũ na nangõxũ. ²⁰ Rũ ñanagürũ ta: —Rũ ngẽma duũxũãewa ne ũxũ, rũ ngẽma waxi nixĩ i Tupanapêxewa nachixexêẽxũ. ²¹⁻²² —Erũ norũ aixepewa i naãewa nixĩ i ne naxũxũ i muxũma i chixexũgũ. Rũ ngẽma nixĩ i chixexũgu na naxĩnũxũ, rũ naxũneãrũ ngúchaũwe na naxũxũ, rũ na nangĩxũ, rũ na namáêtaxũ, rũ naĩ i ngemaã na inapexũ, rũ togũarũ ngẽmaxũ na nüxũ nanguchaũxũ, rũ chixexũ na naxũxũ, rũ na yadoratèxáxũ, rũ chixexũ i nacũmagũgu na naxãũxũ, rũ na yaxãũxãchiwèxexũ, rũ na naxoregütèxáxũ, rũ nügũ na yacuèxũxũ, rũ tama meã naãèxũ na nacuáxũ. ²³ —Rũ guxũma i ngẽma chixexũgũ rũ duũxũãrũ aixepewa nixĩ i ne naxĩxũ, rũ ngẽma nixĩ i Tupanapêxewa nachixexêẽxũ —ñanagürũ.

Wüxi ga ngecü ga to ga nachiiãnecũãx ga Ngechuchuaxũ yaxõcüchiga
(Mt 15.21-28)

²⁴ Rũ yemawena rũ ñãne ga Tiru nawa yexmaxũ ga naãnewa naxũ ga Ngechuchu. Rũ yéma wüxi ga Ìpatawa nangu, natürũ tama nanaxwèxe na texé nüxũ cuáxũ ga yéma na nanguxũ. Natürũ taxuacũma nügũ inicux. ²⁵ Rũ paxama nüxũ icuáchiga ga wüxi ga nge ga ngĩxãcüwa ngoxo yexmèxcü. Rũ yéma ixũ, rũ Ngechuchupêxegu iyacaxãpũxũ. ²⁶ Rũ yema nge rũ to ga nachiiãnecũãx ga Chiropeníchiucũãx iyixĩ. Rũ Ngechuchucèx iyaxũ, rũ nüxũ icèèxũ na ngĩxãcüwa ínatexũchiãxũcèx ga yema ngoxo. ²⁷ Natürũ ga Ngechuchu rũ ñanagürũ ngĩxũ: —Name nixĩ i taxacũgũxũxĩra tachibüexêẽ. Erũ tama name i taxacũgũna tanayaxu i norũ õna na airugũna naxãxũcèx —ñanagürũ. [Rũ yema ñanagürũ yerũ nümagũ ga Yudíugũ rũ nügũ nixugüe na Tupanaxãcügũxũchi yixĩgũxũ rũ yema togũ rũ ñoma airugürũ na yixĩgũxũ.] ²⁸ Natürũ ngĩma ga yema nge rũ inangãxũ, rũ ngĩgürügũ: —Aixcüma nixĩ i curũ ore, Pa Corix, natürũ woo airugũ rũ ta nanangõx i ngẽma õnatũchi i mechatũũgu nayixêẽxũ i ngẽma Ìpataarũ yoraxacũgũ —ngĩgürügũ. ²⁹ Rũ yexguma ga Ngechuchu rũ ñanagürũ ngĩxũ: —Aixcüma name nixĩ i ngẽma nüxũ quixuxũ. Rũ marũ name i cutaegu, erũ ngẽma ngoxo rũ marũ ínaxũxũ ngĩwa i cuxacü —ñanagürũ. ³⁰ Rũ yexguma ngĩpatawa nanguxgu ga yema ngecü, rũ yema ngĩrũ ngürũcarewa ngĩxũ iyanguèũ ga ngĩrũ bucü. Natürũ marũ ngĩxna ínaxũxũ ga yema ngoxo.

Ngechuchu nanamexêê ga wüxi ga yatü ga ngauchixêcü rü moxücü

³¹ Rü Tiruanewa nataegu ga Ngechuchu. Rü Chidãũârü ãnewa naxüpetü, rü ñuxüchi Decaporíchiuaneârü ãnegüwa rü ta naxüpetü rü ñuxmata Gariréaaneârü naxtaawa nangu. ³² Rü yéma naxütawa nanagagü ga wüxi ga yatü ga ngauchixêcü rü moxücü, rü nüxna naxcèx nacagü ga nüxü na yangögüxüçèx. ³³ Rü yexguma ga Ngechuchu rü noxrüwama duüxügüna nanaga. Rü naxmachixêgu nixuxmêx, rü naxbüxágümaã nügü yawaixmêxêêácüma norü conügu ningögü. ³⁴ Rü yemawena rü daxü nadawenüácüma yaxna narüngü, rü guma yatüxü ñanagürü: —Epéta —ñanagürü. Rü ngêma rü: “¡Ingoxna!” ñaxüchiga nixi. ³⁵ Rü yexgumatama ningoxnamachixê ga guma ngauchixêcü, rü norü conü rü marü narüme rü meã nidexa. ³⁶ Rü Ngechuchu rü duüxügüxü namu na taxúemaãma nüxü yaxugüexüçèx. Natürü yexguma yexeraãcü duüxügüna nachúãgu ga na taxúemaãma nüxü yaxugüexüçèx ga nachiga rü yexeraãcü nüxü nixugüeama. ³⁷ Rü poraãcü nabaixãchiãégü ga duüxügü, rü ñanagürügü: —Meãma nanaxü i guxüma rü woo ngauchixêgüxü rü nayangoxnamachixêgüxêê, rü ngeëxgüxü rü nayadexagüxêê —ñanagürügü.

8

Ngechuchu nanachibüexêê ga 4000 ga duüxügü
(Mt 15.32-39)

¹ Rü wüxi ga ngunexügu wenaxârü naxcèx naxítaquêxe ga muxüma ga duüxügü, rü nüxü nataxuma ga norü ònagü. Rü Ngechuchu rü norü ngúexügüçèx naca, rü ñanagürü nüxü: ² —Choxü nangechaütümüügü i ñaã duüxügü, erü marü tomaëxpüx i ngunexü nuã chauxütawa nangêxmagü, rü nataxuma i nawemü i nangoxgüxü. ³ —Rü ngëxguma chi ngêmaãcümare íchayamugügu, rü chi ngürüãchi namagu tá nayaturae, erü nümaxügü rü yaxüwama ne naxi —ñanagürü. ⁴ Rü norü ngúexügü rü nanangãxügü, rü ñanagürügü: —¿Natürü ñuxãcü tá tanachibüexêê i núma i ngextá taxúema íxãpataxüwa? —ñanagürügü. ⁵ Rü Ngechuchu nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Ñuxre i pãu pexü nangêxma i pemax? —ñanagürü. Rü nümagü nanangãxügü, rü ñanagürügü: —Toxü nangêxma i 7 i pãu —ñanagürügü. ⁶ Rü ñuxüchi ga Ngechuchu rü duüxügüxü namu na ñaxtüanewa natogüxüçèx. Rü nanade ga yema 7 ga pãu, rü Tupanana moxê naxã. Rü ñuxüchi inanabücu, rü norü ngúexügüna nanana. Rü nümagü rü duüxügüxü nayanu. ⁷ Rü nüxü nayexma ta ga ñuxre ga choxnixãcügü. Rü Ngechuchu rü Tupanana moxê naxã,

rü ñuxŭchi norü ngúexŭgŭxŭ namu na iyanuãxŭcèx. ⁸ Rü guxŭma ga yema duŭxŭgŭ rü meãma nachibüe ñuxmata meã nüxŭ yangu. Rü yexguma rü ta 7 ga pexchi nanapagŭ namaã ga yema íyaxŭgŭxŭ. ⁹ Rü yema duŭxŭgŭ ga yéma chibüexŭ rü maneca 4000 nixŭ. Rü yemawena ga Ngechuchu rü duŭxŭgŭxŭ ínimugŭ. ¹⁰ Rü ñuxŭchi wŭxi ga nguegu nixŭe namaã ga norü ngúexŭgŭ, rü Damanútaanewa naxŭ.

Parichéugŭ naxcèx ínacagŭ ga wŭxi ga cuèxruŭ ga Tupanaãrŭ poramaã úxŭ

(Mt 16.1-4; Lc 12.54-56)

¹¹ Rü Ngechuchuxŭtawa nangugŭ ga Parichéugŭ, rü inanaxŭgŭe ga na namaã yaporagatanücŭxŭ. Rü nüxna nacagŭe na nüxŭ nüxŭ nadauxèèxŭcèx ga wŭxi ga cuèxruŭ ga Tupanaãrŭ poramaã naxŭxŭ, na yemaãcŭ nüxŭ naxŭgŭxŭcèx, rü nüxŭ nacuèxgŭxŭcèx ngoxi aixcŭma Tupana Nane yŭxŭ. ¹² Rü Ngechuchu rü poraãcŭ yaxna narungŭ, rü ñanagŭrŭ: —¿Tŭxcŭŭ i ñaã duŭxŭgŭ naxcèx ínacagŭ i wŭxi i cuèxruŭ i Tupanaãrŭ poramaã úxŭ? Rü aixcŭma pemaã nüxŭ chixu rü bai i wŭxi i cuèxruŭ tá nüxŭ chawèx —ñanagŭrŭ. ¹³ Rü yema ñaxguwena, rü nüxna yéma nixŭ ga yema duŭxŭgŭ. Rü wenaxãrŭ nguegu nixŭe rü naxtaxaarŭ tocutŭwa naxŭ.

Parichéuarŭ pãũãrŭ puxèèruŭchiga

(Mt 16.5-12)

¹⁴ Natŭrŭ ga norü ngúexŭgŭ rü nüxŭ inayarungŭmaè ga norü òna na íyangegŭxŭ, rü wŭxixicatama ga pãũ nüxŭ nayexma ga nguewa. ¹⁵ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nayaxucŭxègŭ, rü ñanagŭrŭ nüxŭ: —¿Dücèx, pexuãè naxcèx i Parichéugŭarŭ rü Erodearŭ pãũãrŭ puxèèruŭ! —ñanagŭrŭ. ¹⁶ Rü yema norü ngúexŭgŭ rü inanaxŭgŭe na nügŭmaã ñagŭxŭ: —Ngèma ñanagŭrŭ tŭxŭ erŭ tama tawemŭ ta ítingegŭ —ñanagŭrŭgŭ. ¹⁷ Natŭrŭ ga Ngechuchu rü nüxŭ nacuèxama na yema ñagŭxŭ, rü yemacèx ñanagŭrŭ nüxŭ: —¿Tŭxcŭŭ “Tangearŭ ònaãx”, ñaperŭgŭgŭ? ¿Éxna ñuxma rü ta tama nüxŭ pecuèxgŭéga rü tama nüxŭ picuèxãchitanŭ i ngèmachiga? ¿Éxna pexcèx naxè i ngèma? ¹⁸ Pema rü pexãxètŭgŭchirèx, ¿rŭ ñuxãcŭ i tama nüxŭ pedauxŭ? Rü pexãxmachŭxègŭchirèx, ¿rŭ ñuxãcŭ i tama nüxŭ pexŭnèxŭ? ¿Rü éxna tama nüxna pecuèxãchie ga yexguma chayamuxèègu ga yema pãũ rü choxni? ¹⁹ —Rü yexguma yema 5000 ga duŭxŭgŭxŭ chayanuxgu ga yema wŭximèèxpŭx ga pãũ, ¿rŭ ñuxre ga pexchigŭ yŭxŭ ga napagŭcŭ ga yexguma penadexgu ga yema íyaxŭgŭxŭ? —ñanagŭrŭ. Rü nümagŭ nanangãxŭgŭ rü ñanagŭrŭgŭ: —Rü 12 ga pexchigŭ —ñanagŭrŭgŭ. ²⁰ Rü ñuxŭchi ñanagŭrŭ ta ga Ngechuchu: —Rü yexguma yema 4000 ga duŭxŭgŭxŭ

chayanuxgu ga yema 7 ga pãũ, ¿rũ ñuxre ga pexchigũ yĩxũ ga napagücũ ga yexguma penadexgu ga yema íyaxügũxũ? —ñanagürũ. Rũ nanangãxügũ rũ ñanagürügũ: —7 ga pexchigũ —ñanagürügũ. ²¹ Rũ yexguma rũ ñanagürũ nüxũ: —¿Rũ ñuxma rũ ta taütama nüxũ pecuèxgüégaxũ na Parichéugücũma rũ Erodecũma i chixexũchiga yĩxũ i ngẽma pãũarũ puxẽẽruũgu pemaã chixuxũ? —ñanagürũ.

Ngechuchu rũ nanamexẽẽ ga wũxi ga ngexetücũ ga Bechaídaawa

²² Rũ yemawena rũ Bechaídaarũ ñanewa nangugũ. Rũ yema Ngechuchuxõtawa nanagagũ ga wũxi ga ngexetücũ. Rũ nüxũ nacèèxügũ na nüxũ yangögũxúcèx. ²³ Rũ Ngechuchu rũ guma ngexetücümèxègu nayayauxãchi, rũ ñaneãrũ yéamaxũra nanaga. Rũ yema naxbüxágũmaã nayawaixetüxẽẽ, rũ ñuxũchi naxètũgu ningögũ, rũ nüxna naca ngoxi marũ tacũxũ nadau. ²⁴ Rũ yexguma ga guma ngexetücũ rũ inanaxügũ ga na yadauchixũ. Rũ ñanagürũ: —Nüxũ chadau i duũxügũ i ñoma naĩgũ i ixĩxũnerũ ixĩgũxũ —ñanagürũ. ²⁵ Rũ yexguma ga Ngechuchu rũ wenaxãrũ naxètũgu ningögũ. Rũ nũma ga guma yatũ rũ meãma inadawenũ. Rũ yemaãcũ naxcèx nitaane rũ meãma naxcèx nangox ga guxũma. ²⁶ Rũ yemawena ga Ngechuchu rũ napatawa nanamu. Rũ namaã nüxũ nixu na tama ñanecèx nataeguxũ.

Pedru nüxũ nixu rũ Ngechuchu nixĩ ya yima Tupana nüxũ unetacũ ya Cristu

(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

²⁷ Rũ yemawena rũ Checharéa ga Piripuanewa yexmane ga ñanexãcügũwa naxũ ga Ngechuchu norũ ngúexügũmaã. Rũ namawa rũ Ngechuchu rũ norũ ngúexügũna naca, rũ ñanagürũ nüxũ: —¿Nüxũ ñagũxũ i duũxügũ i chauchiga na texé chiĩxũ i chomax? —ñanagürũ. ²⁸ Rũ norũ ngúexũ nanangãxügũ rũ ñanagürügũ: —Nangẽxma i duũxügũ rũ:

“Cuáũ ya baiũxẽẽruũ quixĩ”, ñagũxũ, rũ togũ i:

“Ería quixĩ”, ñagũxũ, rũ togũ rũ:

“Wũxi ga nuxcũmaücũ ga Tupanaãrũ orearũ uruũ quixĩ”, ñagũxũ —ñanagürügũ. ²⁹ Rũ yexguma Ngechuchu rũ nüxna naca rũ ñanagürũ: —¿Rũ pema i ñuxũ ñapegügũxũ choxũ na texé chiĩxũ? —ñanagürũ. Rũ Pedru nanangãxũ rũ ñanagürũ: —Cuma nixĩ i Cristu i Tupana cuxũ unetacũ quiĩxũ —ñanagürũ. ³⁰ Rũ yexguma ga Ngechuchu rũ norũ ngúexügũxũ namu na taxúemaãma nüxũ yaxugüexücèx ga yema ore ga nachiga.

Ngechuchu nanaxunagũ ga norũ yuchiga
(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

³¹ Rū yemawena rū Ngechuchu inanaxügü ga norü ngúexügümaã nüxü na yaxuxü ga tacü tá nüxü na üpetüxü. Rū ñanagürü nüxü: —Choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü, rū poraãcü ngúxü tá chinge. Rū choxü tá naxoxgü i Yudíugüarü äëxgacügüerugü, rū paigüarü äëxgacügü, rū ngëma ngúexëeruüügü i Moíchéarü mugüwa nguxëëtaegüxü. Rū tá choxü nimëxgü, natürü tomaëxpüx i ngunexügu rū wena táxarü chamaxü —ñanagürü. ³² Rū yema ore rū meãma namaã nanangoxëë. Natürü yexguma ga Pedru rū nüxíca noxrüwama Ngechuchuxü naga, rū inanaxügü ga na naxucuxëãxü na tama yemaãcü yadeaxüçèx. ³³ Natürü ga Ngechuchu rū nadauegu, rū norü ngúexügüxü nadawenü. Rū Pedruxü nanga, rū ñanagürü: —¡Choxna ixügachi, Pa Chatanáx! Cuma rū tama Tupana nagu rüxínüxügu curüxínü, erü yatügü nagu rüxínüxügumare nixí i curüxínüxü —ñanagürü. ³⁴ Rū yexguma ga Ngechuchu rū norü ngúexügüçèx rū duüxügüçèx naca. Rū ñanagürü nüxü: —Rü ngëxguma texé chowe rüxüxchaügu, jëcü nüxü tarüxo i tümaärü ngúchaü, rū ñoma wüxi i curucha ngíxü tayaxuxürüü namaã tapora i guxüma i ngúxü i chauxçèx tingexü, rū chowe tarüxü! ³⁵ —Erü yíxema tügü maxëchaxëëchaüxë rū tá tayu. Natürü yíxema chaugagu rū ore i mexügagu yuxe, rū aixcüma tá tamaxü. ³⁶ —¿Rü tacüwa nüxü namexü ya yatü ega ngëxguma nayauxägu i guxüma i ñoma i naãneärü ngëmaxügü, natürü norü maxü iyanatauxëëgu? ³⁷ —Rü ngëxgumarüü ta, ¿rü ñuxre i díeru iyangu na ngëmamaã naxçèx nataxexü i norü maxü i wüxi ya yatü? ³⁸ —Rü ngëxguma texé i ñaã duüxügü i pecaduãxgüxü i tama yaxögüxüpëxewa chauxçèx taxãnegu rū naxçèx taxãnegu i chorü ore, rū choma i Tupana Nane i duüxüxü na chiixü rū tá ta tümacèx chaxãne i ngëxguma Chaunatüarü poramaã rū norü orearü ngeruüügü i daxüçüãx i üünegüxümaã wenaxärü núma chaxüxgu.

9

¹ Rū yexgumarüü ta ga Ngechuchu rū ñanagürü nüxü: —Aixcüma pemaã nüxü chixu rū ñuxre i duüxügü i nuã ngëxmagüxü rū täütáma nayu ñuxmatáta nüxü nadèux na ñuxãcü äëxgacü ya poracü na yíixü ya Tupana —ñanagürü.

Ngechuchu rū toraxüãcü nangox
(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

² Rū 6 ga ngunexüguwena rū Ngechuchu rū wüxi ga mëxpünewa naxü. Rū ínayagü ga Pedru rū Chaütiágu rū Cuáüxícatama. Rū yéma yema ngúexügüpëxewa toraxüãcü nangox ga Ngechuchu. ³ Rū niyauracüü ga naxchiru rū nacómüxüchi. Rū nataxuma i yauxchiruxü i nüxü

cuáxũ na ngẽmaãcü nacómüxẽẽãxũ. ⁴ Rũ nüxũ nadaugũ ga Ería rũ Moĩché ga yéma Ngechuchumaã idexagũxũ. ⁵ Rũ yexguma ga Pedru rũ ñanagürü Ngechuchuxũ: —Pa Ngúexẽẽruũx, namexẽchi nixĩ na nuã ingẽxmagũxũ. Rũ tá tanaxũ ya tomaẽxpũx ya düxenü, rũ wüxi ya cuxcèx, rũ naĩ ya Moĩhécèx, rũ naĩ ya Eríacèx —ñanagürü. ⁶ Rũ yema na poraãcü nabaixãchiãẽgũxũ ga yema ngúexũgũ, rũ yemacèx ga Pedru rũ tama nüxũ nacuèx ga na ñuxũ ñaxũ. ⁷ Rũ yexgumatama wüxi ga caixanexũ ínarüxĩ, rũ natanügu nayangèixema. Rũ yema caixanexũwa inanaxũ ga wüxi ga naga ga ñaxũ: —Daa nixĩ ya Chaune ya nüxũ changechaũxũchicü. ¡Rũ nüxũ iperüxĩnũé! —ñaxũ. ⁸ Rũ yexgumatama nügücüwagu ínadaueguãchitanü, rũ taxúexũma ga toguexũ nadaugũ, rũ Ngechuchuxũxĩcatama. ⁹ Rũ yexguma ínaxĩgügu nawa ga guma mèxpũne, rũ Ngechuchu nüxna naxãga ga taxúemaãma na nüxũ yaxugüexũ ga yema yéma nüxũ nadaugũxũ, ñuxmatáta yuwa ínadxgu ga nümax. ¹⁰ Rũ yemacèx ga yema ngúexũgũ rũ bexma nüxũ nacuèxgũ ga yema nüxũ nadaugũxũ. Natürü nügüna nacagũ ga tacüchiga na yĩxũ ga:

“Yuwa ínadxgu”, ñaxũ. ¹¹ Rũ ñuxũchi ga yema ngúexũgũ rũ Ngechuchuna nacagũ, rũ ñanagürügü: —¿Tüxcüũ i ngúexẽẽruũgũ i ore i mugüwa nguxẽẽtaegũxũ rũ ñanagürügü:

“Ería tá nixĩ ya nüxĩra cuxũpa núma ücü?” ñanagürügü. ¹² Rũ Ngechuchu nanangãxũ, rũ ñanagürü nüxũ: —Aixcüma nixĩ i Ería na nüxĩra núma naxũxũ na chauxũpa namexẽẽãxũcèx i guxũma. ¿Natürü tüxcüũ i ore i ümatüxũwa i ñaxũ:

“Rũ Tupana Nane ya duũxũxũ ixĩcü rũ tá ngúxũ ninge, rũ duũxũgũ rũ tá nüxũ naxoe”,

ñaxũ? ¹³ Natürü i choma rũ pemaã nüxũ chixu, rũ Ería rũ marü núma naxũ. Natürü ga duũxũgũ rũ nümagü nanaxwèxegũxũãcüma poraãcü chixri namaã nachopetü, yexgumarüũ ga ore ga ümatüxũwa nüxũ yaxuxũrüũ —ñanagürü.

Ngechuchu nanamexẽẽ ga wüxi ga buxũ ga ngoxo nawa yexmaxũ

(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)

¹⁴ Rũ yexguma yema togü ga norü ngúexũgütanüwa nangugügu, rũ yéma nüxũ nadaugũ ga muxũma ga duũxũgũ ga yema ngúexũgũxũ íchomaẽguãchixũ. Rũ ñuxre ga ngúexẽẽruũgũ ga Moĩhèarü mugüwa nguxẽẽtaegũxũ, rũ yéma niporagatanücüü namaã ga yema ngúexũgũ. ¹⁵ Rũ yexguma Ngechuchuxũ nadaugügu ga yema muxũma ga duũxũgũ, rũ poraãcü nabaixãchiãẽgũ. Rũ guxũma naxcèx nibuxmü na nüxũ yanamoxègũxũcèx. ¹⁶ Rũ nüma

ga Ngechuchu rü nüxna naca, rü ñanagürü nüxü: —¿Tacü nixi i pema namaã naxcèx ípiporagatanücüxü? —ñanagürü.

17 Rü wüxi ga yema duüxügü ga yéma yexmagüxü rü nanangãxü, rü ñanagürü: —Pa Ngúexêëruüx, nuã cuxcèx tüxü chaga ya chaune, erü tümawa nangêxma i wüxi i ngoxo i tüxü ngegaxêëxü. 18 —Rü ngextá ítangêxmaxüwa rü ngêxma tüxü yaxüxgu rü waixüümüãnegu tüxü naña. Rü tarüchièx, rü tixüxchapüta, rü ngêxma tiyuãchi. Rü marü nüxü chaceèxü i curü ngúexügü na tümawa ínatêxüchiãxücèx i ngêma ngoxo, natürü tama nüxü inaxïnü —ñanagürü.

19 Rü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: —Pa Duüxügü i Tama Yaxôgüxü, ¿ñuxgurátáta i pemaã chanuxmaxü rü yaxna pemaã chaxïnüxü? ¡Nuã penaga ya yima bucü! —ñanagürü. 20 Rü Ngechuchuxütawa nanagagü ga guma bucü. Natürü yexguma Ngechuchuxü nadèuxgu ga yema ngoxo, rü guma bucüxü naxü ga na yayuãchixêëãxü. Rü yexma ñaxtüanegu nayangu. Rü yexma nidixegugü, rü narüchièx.

21 Rü Ngechuchu rü guma bucünatüna naca, rü ñanagürü: —¿Rü ñuxgumama nixi ga naxcèx inaxügüxü ga yema? —ñanagürü. Rü guma bucünatü nanangãxü rü ñanagürü: —Nabuxgumamatama. 22 Rü muëxpüxcüna i ngêma ngoxo rü üxüxetügu rü dexágu nanañaüxü na ngêmaãcü yamáãxücèx. Rü ngêmacèx ega cumaã nanguxügu na tacü toxcèx cuxüxü, ¡rü cuxü tangechaütümüügü, rü toxü rüngüxêë! —ñanagürü.

23 Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¿Rü tüxcüü “ega chomaã nanguüxgu”, ñacurügü? Erü guxüma natauxcha tümacèx ya yíxema yaxôxê —ñanagürü. 24 Rü yexguma ga guma bucünatü rü tagaãcü ñatarügü: —Chayaxô. ¡Choxü rüngüxêë na yexeraãcü chayaxôxücèx! —ñatarügü.

25 Rü yexguma Ngechuchu nüxü dèuxgu na muxüma ga duüxügü marü yexma ngutaquëxexü, rü nananga ga yema ngoxo. Rü ñanagürü nüxü: —Pa ngoxo i Ngegaxêëruü rü Ngauchixêëëruüx, ¡choma cuxü chamu na nawa ícuxüxüxü ya daa bucü, rü tagutáma wena nagu cuyaxücuxü! —ñanagürü. 26 Rü yexguma ga yema ngoxo rü aita naxü, rü wenaxârü guma bucüxü niyuãchixêë. Rü ñuxüchi nawa ínaxüxü, rü ñoma nayuxuchixürüü yéma nanatèx. Rü yemacèx ga muxüma ga duüxügü rü ñanagürügü: —Marü nayuxuchi nixi —ñanagürügü. 27 Natürü ga Ngechuchu rü naxmëxgu nayayauxãchi, rü ínanadaxêë. Rü nüma ga guma bucü rü inachi. 28 Rü yemawena ga Ngechuchu rü wüxi ga ípatagu nayaxücu namaã ga norü ngúexügü. Rü yéma nüxica nüxna nacagü, rü ñanagürügü nüxü: —Pa Corix, ¿tüxcüü i toma rü taxuacüma ínatatêxüchi i ngêma ngoxo? —ñanagürügü. 29 Rü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü:

—Tama ngēmaācūmare ítanatèxüchi i ngēmarüü ixīxü i ngoxo. Natürü tanaxwèxe i Tupanana tanaxuaxü i tórü yumüxēwa na nūma ínatèxüchiāxüçèx. Rü ngēmaācūxicatama nixī i ínaxüxüxü —ñanagürü.

Ngechuchu ru wenaxãrũ nanaxunagũ ga norũ yuchiga
(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

³⁰⁻³¹ Rü yéma inaxīāchi rü Gariréaanewa nachopetü. Natürü ga Ngechuchu rü tama nanaxwèxe ga texé nüxü na cuáxü ga na yéma nayexmaxü, yerü norü ngúexügüxü ínangúexēē. Rü ñanagürü nüxü: —Tupana Nane ya duüxüxü ixīcü, rü duüxügü tá nayayauxgü rü tá nayamèxgü. Natürü tomaēxpüx i ngunexügu rü wena tá ínarüda —ñanagürü. ³² Natürü ga nūmagü rü tama meã nüxü nacuèxgü ga tacüchiga na yīxü ga yema ore, rü namuē ga nüxna na nacagüexü.

¿Texé tá tixĩ ya guxããrũ yexera ixĩxē?
(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

³³ Rü Capernáũrũ íānewa nangugü. Rü yexguma íxwa nayexmagügu, rü Ngechuchu nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Rü tacü nixī ga pegümaã naxcèx piporagaetanüxü ga namawa? —ñanagürü. ³⁴ Natürü ga nūmagü rü nangeèxgūmare, yerü ga namawa rü nachigagu nügümaã niporagaetanü ga texé tíxü ga natanüwa rüyexeramaēxē. ³⁵ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ínarüto, rü naxcèx naca ga yema 12 ga norü ngúexügü, rü ñanagürü nüxü: —Rü ngēxguma texé naxwèxegu na guxãētüwa na taxüxü, rü name nixī i noxri rü guxããrũ ñaxtūmaēwa tügü taxüxēē na guxããrũ ngüxēēruü tíxü —ñanagürü. ³⁶ Rü yemawena rü norü ngãxütanügu nayachixēē ga wüxi ga buxü. Rü ñuxüchi nachacüügu yayauxãchiācūma ñanagürü: ³⁷ —Rü texé ya chauégagu meã nayaxúxe i wüxi i buxü i ñaãrüü, rü choxü nixī i tayaxuxü. Rü texé ya choxü yaxúxe, rü tama choxüxīcatama tayaxu, natürü yima núma choxü mucü ya Chaunatüxü rü ta nixī i tayaxuxü —ñanagürü.

Texé ya tama taxchi aixe rü torü ngüxēēruü tixĩ
(Mt 10.42; Lc 9.49-50)

³⁸ Rü yexguma ga Cuáü rü ñanagürü nüxü: —Pa Ngúexēēruüx, nüxü tadau ga wüxi ga yatü ga cuégagu ngoxogü íwoxüxü. Natürü toma nüxna tanachuxu ga yema, yerü tama tatanüxü nixī ga nūmax —ñanagürü. ³⁹ Natürü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: —Tama name i nüxna na penachuxuxü. Erü texé ya chauégagu naxúxe i wüxi i mexü i Tupanaãrũ poramaã üxü, rü taxucürüwama yixcama chixri chauchiga tidexa. ⁴⁰ Erü texé ya tama taxchi aixe, rü tórü ngüxēēruü tixī. ⁴¹ Rü texé ya woo wüxitama i pochiyuācu i dexá pexna āxē naxcèx na chorü duüxügü pixīgüxü, rü

aixcūma pemaã nüxũ chixu rü tá tüxũ nangẽxma i tümaãrũ ãmare —ñanagürü.

Naxãücūma nixĩ na pecadugu inguxũ
(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

42 Rũ ñanagürü ta: —Texé ya pecadugu nanguxẽexẽ i wüxi i ñaã buxũgü i choxũ yaxõgũxũ, rü tümacèx rü narümemaẽ chi nixĩ i noxtacūma wüxi ya nuta ya tacü tümanaxãwa tayan-gacuchi, rü ngẽmaãcü taxtũchiüwa tüxũ tayatáe. 43-44 —Rũ ngẽxguma chi wüxi ya cuxmèx pecadugu cuxũ nguxẽẽgu, rü name nixĩ i noxtacūma ícunadae. Erü narümemaẽ nixĩ i cuboxmèxãcūma cunayaxu i curü maxũ na tama guxũne ya cuxmèx ya mexũnemaã nawa quitèxcuchixũcèx ya yima üxü ya ngoxogü nagu poxcuene ya taguma ixoxũne. 45-46 —Rũ ngẽxguma chi wüxi ya cucutü pecadugu cuxũ nguxẽẽgu, rü name nixĩ i noxtacūma ícunadae. Erü narümemaẽ nixĩ i cubocutüãcūma cunayaxu i curü maxũ na tama guxũne ya cucutü ya mexũnemaã nawa quitèxcuchixũcèx ya yima üxü ya ngoxogü nagu poxcuene. 47-48 —Rũ ngẽxguma chi wüxi ya cuxetü pecadugu cuxũ nguxẽẽgu, rü name nixĩ i noxtacūma ícunacaxüchi. Erü narümemaẽ nixĩ i wüxitama ya cuxetümaã Tupana ãẽxgacü íxixüwa quixücu, na tama guxũne ya cuxetü ya mexũnemaã nawa quitèxcuchixũcèx ya yima üxü ya taguma ixoxũne ya ngoxogü nagu poxcuene i ngextá õxmigü taguma íyuxüwa. 49 —Rũ aixcūma ñoma õnawa yücüra nagüxürüũ tá nixĩ na guxãtãma guxchaxüwa chopetüxũ. 50 —Name ya yücüra. Natürü ngẽxguma chi nangeacagu, ¿rũ ñuxãcü tá wenaxãrũ naxããca? ¡Rũ meã pegüna pedaugü na ñoma yücüra ya taguma iyarüngeacacürüũ na namexüçèx i perü maxũ! ¡Rũ meã pegümaã pemaxẽ! —ñanagürü.

10

Ngechuchu namaã nangúexẽẽtae na tama namexũ na texé tümamèxũ ítáxũ
(Mt 19.1-12; Lc 16.18)

1 Rũ yexguma ga Ngechuchu rü Capernáũrũ ñãnewa inaxüãchi. Rũ Yudéaanewa naxüpetü rü ñuxmata natü ga Yudáũrũ tocutüwa nangu. Rũ yéma rü wenaxãrũ naxcèx nangutaquẽxegü ga duũxügü. Rũ nüma rü inanaxügü ga na nangúexẽẽtaexũ guxügurüũ. 2 Rũ ñuxre ga Parichéugü rü naxcèx naxĩ ga na nüxũ yaxüxüçèx yerü chixexügu nananguxẽẽgüchaũ. Rü yemacèx nüxna nacagüe, rü ñanagürügü: —¿Namexũ i cuxcèx na wüxi ya yatü rü naxmèxũ ínatáxũ? —ñanagürügü. 3 Rü nüma nanangãxũ, rü ñanagürü nüxũ: —¿Rü tacü yĩxũ ga Moíché pexũ muxũ? —ñanagürü. 4 Rü nümagü nanangãxügü, rü ñanagürügü: —Moíché nüxũ nixu

ga na tama nachuxuxũ na wũxi ya yatũ rũ ínatámaxũ, ega wũxi i popera i tẽxgũpane ngĩxna naxãxgu —ñanagürügũ. ⁵ Rũ yexguma ga Ngechuchu rũ nanangãxũ, rũ ñanagürũ nüxũ: —Rũ yema na taxúegama na pexĩnũẽxũgagu nixĩ ga Moiché ga tama pexna nachúãxũ ga pexmẽxũ na ípetãxũ. ⁶ —Natürũ noxriarũ ügũgu, rũ Tupana nanaxũ ga yatũxũ rũ ngexũ. ⁷ —Rũ ngẽmacẽx ya yatũ rũ tá nanatũ rũ naẽna nixũgachi na naxmẽxmaã inaxãũxũcẽx. ⁸ —Rũ ngẽmaãcũ i ngẽma taxre rũ ñoma wũxitama i duũxürũũ tá nixĩgũ. Rũ marũ tãütãma taxre nixĩ, erũ wũxi tátama nixĩ. ⁹ —Rũ ngẽmacẽx taxucürũwa texé nũgũna tayaxĩgachixẽẽ i ngẽma taxre i Tupana nũgũna mugũxũ —ñanagürũ. ¹⁰ Rũ yexguma marũ ípatawa nangugũgu, rũ norũ ngúexũgũ rũ wenaxãrũ nüxna nacagũe naxcẽx ga yema. ¹¹ Rũ Ngechuchu rũ ñanagürũ nüxũ: —Rũ yíxema tümamẽxũ ítãxe rũ naĩ i ngemaã ãmaxẽ rũ pecadu taxũ ngĩmaã i ngẽma noxriũcũ i tümamẽx. ¹² —Rũ ngẽxgumarũũ ta, ega wũxi i nge ítẽxtegu rũ naĩ ya yatũmaã naxãtegu, rũ ngĩma rũ ta pecadu ixũ —ñanagürũ.

*Ngechuchu rũ buxũgũxũ nameãxẽ
(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)*

¹³ Rũ yéma Ngechuchuxũtawa tũxũ nagagũ ta ga ñuxre ga buxegũ na tũxũ yangõgũgũxũcẽx. Natürũ ga yema norũ ngúexũgũ rũ inanaxũgũe ga tũxũ na yangagũxũ ga guxema tümããcũxegũxũ Ngechuchuxũtawa gagũxe. ¹⁴ Rũ yexguma yemaxũ nadẽuxgu ga Ngechuchu, rũ naãẽwa nangux, rũ ñanagürũ nüxũ: —Chanaxwẽxe i chauxũtawa naxĩ i buxũgũ. ¡Rũ tãxũ i nüxna penachuxuxũ! Erũ Tupana ãẽxgacũ íxĩxũwa rũ tümãcẽx nixĩ ya yíxema ñãã buxũgürũũ taxuũma i chixexũxũ icuãxe. ¹⁵ —Rũ aixcũma pemaã nüxũ chixu rũ texé ya tama wũxi i buxürũũ Tupanaxũ yaxúxe na tümããrũ ãẽxgacũ yĩxũcẽx, rũ tagutãma nagu taxũcu i ngẽma naãne i Tupana ãẽxgacũ íxĩxũwa —ñanagürũ. ¹⁶ Rũ nüma rũ tũxũ naganagũtanũ ga guxema buãxta, rũ tümãẽrugũgu naxũmẽxãcũma ñanagürũ tũxũ: —¡Tupana pexũ rüngũxẽẽx! —ñanagürũ.

*Wũxi ga yatũ ga dĩeruãxũchixũ Ngechuchumaã nidexa
(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)*

¹⁷ Rũ yexguma marũ inaxũãchichaũgu ga Ngechuchu, rũ yéma naxcẽx niña ga wũxi ga yatũ. Rũ napẽxegu naya-caxãpũxũ, rũ nüxna naca rũ ñanagürũ nüxũ: —Pa Ngúexẽẽruũ ya mecũx, ¿tacũ tá chaxũxũ na chanayaxuxũcẽx i maxũ i taguma gũxũ? —ñanagürũ. ¹⁸ Rũ Ngechuchu nanangãxũ, rũ ñanagürũ nüxũ: —¿Tũxcũũ, “Mecũ” ñacurũgũ choxũ? Erũ

Tupanaxĩcatama nixĩ ya mecũ ixĩcũ, rũ nataxuma i to. ¹⁹ Cuma rũ marũ nüxũ cucuèx i Tupanaãrũ mugũ i ñaxũ:

“¡Tãütáma cumáeta, rũ tãütáma naĩ i ngemaã icupe, rũ tãütáma cungĩtèèx, rũ tãütáma doraxũ quixu i togũchiga, rũ tãütáma quidoratèèx, rũ tũmaga naxĩnũ ya cunatũ rũ cue!”

ñaxũ —ñanagürũ. ²⁰ Rũ yexguma ga guma yatũ rũ ñanagürũ nüxũ: —Pa Ngúexẽeruũx, rũ chorũ bucũmatama meã chanax-aure i guxũma i ngẽma mugũ i nüxũ quixuxũ —ñanagürũ.

²¹ Rũ yexguma ga Ngechuchu rũ nüxũ nangechaũãcũma nüxũ nadawenũ, rũ nanangãxũ rũ ñanagürũ: —Rũ wũxixicatama cuxũ nataxu. ¡Rũ íixũ, rũ namaã yataxe i guxũma i curũ ngẽmaxũgũ, rũ ñuxũchi togũ i ngearũ ngẽmaxũãxgũxũna naxã i ngẽma curũ natanũ! Rũ ngẽmaãcũ tá cuxũ nangẽxma i cuchica i daxũguxũ i naãnewa. Rũ ngẽmawena rũ marũ name i chowe curũxũ —ñanagürũ. ²² Natürũ nüma ga guma yatũ rũ nanaxixãchiãe ga yexguma nüxũ naxĩnũgu ga yema ore. Rũ nangechaũãcũma ínixũ, yerũ namuxũchi ga norũ yemaxũgũ.

²³ Rũ Ngechuchu rũ nüxũ nidaugũãchi, rũ ñanagürũ norũ ngúexũgũxũ: —Naguxchaxũchi tá nixĩ na Tupana ãẽxgacũ íyĩxũwa na yachocuxũ i ngẽma dĩeruãxũchigũxũ —ñanagürũ.

²⁴ Rũ nabaixãchiãegũ ga norũ ngúexũgũ namaã ga yema ore. Natürũ ga Ngechuchu rũ wenaxãrũ namaã nüxũ nixu, rũ ñanagürũ: —Pa Chauxacũgũx, ñuxãcũ wũxi i guxchaxũchixũ nixĩ na Tupana ãẽxgacũ íyĩxũwa na yaxucuxũ i wũxi i duũxũ. ²⁵ —Rũ aixcũma pemaã nüxũ chixu rũ ñoma wũxi i cameyu na taxucürũwama wũxi ya ucumaxètũwa naxũpetũxũãrũ yexera narũguxchamaẽ naxcèx i wũxi i duũxũ i dĩeruãxũchixũ na yaxucuxũ i ngextá Tupana ãẽxgacũ íixĩxũwa —ñanagürũ. ²⁶ Rũ yexguma yemaxũ naxĩnũegũ ga norũ ngúexũgũ, rũ yexeraãcũ nabaixãchiãegũ. Rũ nũgũna nacagũe, rũ ñanagürũgũ: —¿Rũ texé tá èxna tixĩ ya nayaxúxe i maxũ i taguma gúxũ? —ñanagürũgũ. ²⁷ Rũ Ngechuchu rũ nüxũ nadawenũ, rũ nanangãxũ rũ ñanagürũ nüxũ: —Yatũgũ rũ taxuacũma nũgũ namaxẽe, natürũ Tupanaãxũ rũ natauxcha i ngẽma, erũ Tupanacèx rũ nataxuma i ñacũ i guxchaxũ —ñanagürũ. ²⁸ Rũ yexguma inanaxũgũ ga Pedru ga na yadexaxũ, rũ ñanagürũ nüxũ: —Toma rũ marũ yéma tana-wogũ ga guxũma ga torũ yemaxũgũ na cuwe tarũxĩxũcèx —ñanagürũ. ²⁹⁻³⁰ Rũ Ngechuchu nanangãxũ, rũ ñanagürũ: —Aixcũma pemaã nüxũ chixu rũ texé ya chaugagu rũ ore i maxẽxẽeruũgagu tũmapatana, rũ èxna tũmaẽneègũna, rũ èxna tũmaeyèxgũna, rũ èxna tũmaèna, rũ èxna tũmanatũna, rũ èxna tũmaxãcũgũna, rũ èxna tũmaãnegũna ngema ixũxè, rũ tá tanayaxu i tũmaãrũ natanũ. Rũ aixcũma ñuxma i ñoma i

naãnewa rü tá tanayaxu i 100 ěxpüxcüna ya tümapatagü, rü tümaëneëgü, rü tümaëyëxgü, rü tümaëgü, rü tümaxãcügü, rü tümaãnegü. Natürü ngëxgumarüü tá ta tanayaxu i ngúxügü i togü tá tüxü ingexëëgüxü. Natürü yixcamaxüra i daxügüxü i naãnewa rü tá tanayaxu i maxü i taguma gúxü. ³¹ — Natürü muxüma i nümaxü i ñuxma ñoma i naãnewa duüxügü wixpëxewa ügüxëëxü, rü daxügüxü i naãnewa rü Tupana tá wixweama nanaxügüxëë. Rü muxüma i nümaxü i ñuxma ñoma i naãnewa duüxügü wixweama ügüxëëxü, rü daxügüxü i naãnewa rü Tupana tá wixpëxewa nanaxügüxëë —ñanagürü.

Ngechuchu rü wenaxãrü nanaxunagü ga norü yuxchiga
(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

³² Rü Yerucharëüwaama naxi. Rü nüma ga Ngechuchu rü norü ngüexügüpëxegu nixü. Rü nümagü rü nabaixãchiãëgü, rü yema togü ga duüxügü ga wixweama ägüxü rü namuüë. Rü Ngechuchu rü wenaxãrü noxrüwama naxcëx naca ga yema 12 ga norü ngüexügü. Rü inanaxügü ga namaã nüxü na yaxuxü ga tacü tá nüxü na ngupetüxü. ³³ Rü ñanagürü nüxü: —Pema nüxü pecuëx na marü ingaicaxü na Yerucharëüwa ingügüxü. Rü ngëma rü duüxügü rü tá chixri chomaã nachopetü. Rü paigüarü äëxgacügü rü ngüexëëruügü i ore i mugüwa ngüxëëtaegüxüna tá choxü naxuaxügü. Rü nümagü rü tá chomaã nanaxuegügü na chayuxü, rü tá ngëma Dumacüãxgüna choxü namugü. ³⁴ Rü ngëmagü tá nixi i chaugu idauxcüräügüxü. Rü tá choxna nacuaixgüe, rü tá choxna nanaçuaixcagü, rü tá choxü nayuxëëgü. Natürü tomaëxpüx i ngunexügüwena táxarü chamaxü —ñanagürü.

Chaütiágu rü Cuáü rü wüxi ga ngüxëëcëx ínacagü
(Mt 20.20-28)

³⁵ Rü Ngechuchucëx naxi ga Chaütiágu rü Cuáü ga Zebedéu nanegü, rü ñanagürügü nüxü: —Pa Ngüexëëruüx, tanaxwëxe i toxcëx cunaxü i ngëma ngüxëë i naxcëx tá cuxna taçaxü —ñanagürügü. ³⁶ Rü nüma rü nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Tacü nixi i penaxwëxexü na pexcëx chanaxüxü? —ñanagürü. ³⁷ Rü ñanagürügü: —Rü ngëxguma äëxgacüxü quingucuchigu, rü tanaxwëxe na wüxie i toma rü curü tügüncëwawa tarütöxü, rü togue i curü toxwecüwawa —ñanagürügü. ³⁸ Rü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü nüxü: —Pema rü tama nüxü pecuëx na tacücëx ípeçaxü. ¿Rü pexü chi natauxchaxü i na peyaxaxüxü i ngëma axexü i üxchiüxü i choma tá chixaxüxü? ¿Rü namaã chi peporaexü i ngëma ngúxü i tá chingexü? —ñanagürü. ³⁹ Rü nümagü nanangãxügü rü ñanagürügü: —Ngëmaãcü, namaã tá taporae —ñanagürügü. Rü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü nüxü: —Aixcüma tá nixi i chauxrüü

peyaxaxüxü i ngēma axexü i üxchiüxü rü chauxrüü ngüxü na pingegüxü. ⁴⁰ —Natürü ngēma chorü tügünecüwawa rü chorü toxwecüwawa na perütogüxücèx, rü tama choxmèxwa nangēxma na pexna chanaxaxü, erü Chaunatü tá tuxna nanaxā ya yixema tümacèx íyixē —ñanagürü. ⁴¹ Rü yexguma yemaxü naxínüēgu ga yema togü ga 10 ga ngüexügü, rü Chaütiágumaã rü Cuáümaã nanuē. ⁴² Natürü Ngechuchu naxcèx naca rü ñanagürü nüxü: —Pema nüxü pecuèx i togü i nachiuñanegüwa rü nangēxmagü i ãëxgacügü i nügü nacuèxgügu na namexü na nuácü namuãxü i norü duüxügü. Rü ngēma ãëxgacügü i taxügü rü norü duüxügüarü yora nügü nixügüxēē. ⁴³ —Natürü täütáma ngēmaãcü nixi i petanüwa. Erü ngēxguma texé naxwèxegu na guxãärü yexera na tíixü i petanüwa, rü name nixi i noxri rü guxãärü ngüxēēruü na tíixü. ⁴⁴ —Rü ngēxguma chi texé i petanüwa naxwèxegu na tümamücügüeru na tíixü, rü name nixi i noxri rü guxüma i tümamücügüarü ngüxēēruü na tíixü. ⁴⁵ —Rü woo i choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü, rü tama togü choxü rüngüxēēxücèx nixi i núma chaxüxü. Natürü núma chaxü na duüxügüxü charüngüxēēxücèx rü naxcèx ichanaxãxücèx i chorü maxü, na ngēmaãcü chanaxütanüxücèx na norü pecadugüna ínangüxüxücèx i muxüma i duüxügü —ñanagürü.

*Bartiméu ga ngexetücüxü narü mexēē ga Ngechuchu
(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)*

⁴⁶ Rü Yericüarü íañewa nangugü. Rü Ngechuchuwe narüxü ga norü ngüexügü rü muxüma ga togü ga duüxügü. Rü yexguma guma íañeärü guxwa nangugüchaügu ga nüxna na ínachoxüxü, rü yéma namacüwawa narüto ga wüxi ga ngexetücü ga Bartiméügu ãëgacü ga Timéu nane. ⁴⁷ Rü yexguma guma ngexetücü nüxü ínügu ga Ngechuchu ga Nacharétucüüãx na yíixü ga guma yéma üpetücü, rü inanaxügü ga poraãcü aita na naxüxü, rü: —Pa Ngechuchu ya Dabítanüxüx, ¡cuxü changechaütümüü! —ñanagürü. ⁴⁸ Natürü muxüma ga yema duüxügü rü ínanangaxüchigüama ga na iyanangeáxücèx. Natürü ga nüma rü yexeraãcü aita naxüama, ñaxümaã: —Pa Dabítanüxüx, ¡cuxü changechaütümüü! —ñaxümaã. ⁴⁹ Rü yexguma ga nüma ga Ngechuchu rü inayachiãchi, rü ñanagürü: —¡Naxcèx peca! —ñanagürü. Rü guma ngexetücü naxcèx nacagü, rü ñanagürügü: —¡Nataãē rü inachi! Rü cuxcèx nixi i naçaxü —ñanagürügü. ⁵⁰ Rü guma ngexetücü rü yexacü nanaña ga norü gáuüchiru. Rü inayuxnagü rü Ngechuchucèx nixü. ⁵¹ Rü Ngechuchu nüxna naca, rü ñanagürü nüxü: —¡Tacü nixi i cunaxwèxexü na cuxcèx chanaxüxü? —ñanagürü. Rü nüma ga guma ngexetücü, rü nanangãxü, rü ñanagürü: —Pa Ngüexēēruüx, chanaxwèxe na

chidauchixü —ñanagürü. ⁵² Rü yexguma ga Ngechuchu, rü ñanagürü nüxü: —¡Ëcü, íixü! Rü marü cuxcèx nitaane erü cuyaxõ —ñanagürü. Rü yexgumatama ga guma ngexetücü rü nidauchi, rü Ngechuchuwe narüxü ga namawa.

11

Ngechuchu rü Yerucharéügu naxücu
(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Cu 12.12-19)

¹ Rü marü Yerucharéüârü ngaicamana nangugü ga Oríbunecüarü Mèxpúneârü ngaicamana yexmagüne ga ñanexácügü ga Bechagué rü Betániã. Rü yexguma yéma nangugügu, rü Ngechuchu nanamu ga taxre ga norü ngúexügü. ² Rü ñanagürü nüxü: —¡Gua tórü toxmèxtawa ngëxmane ya ñanexácüwa pexí! Rü ngëxguma nawa pengugügu, rü ngëxma tá nüxü peyangau i wüxi i buru i ngëxma ngaxüxü i taguma texé natagu aunagüxü. ¡Rü peyawëxü rü nuã penaga! ³ —Rü ngëxguma texé pexna caxgu na tacücèx peyawëxüxü i ngëma buru, ¡rü tümamaã nüxü pixu rü ñapegügü:

“Torü Cori nanaxwèxe, rü ñuxma tátama nanataeguxëë”, ñapegügü! ⁴ Rü yéma naxí. Rü yexma namacüwagu nüxü nayangaugü ga yema buru ga wüxi ga Ípataèxütagu ngaxüxü. ⁵ Rü ñuxre ga duüxügü ga yéma yexmagüxü rü nüxna nacagüe, rü ñanagürügü: —¿Tacu ípexüe? ¿Rü tüxcüü peyawëxü i ngëma buru? —ñanagürügü. ⁶ Rü nümagü ga yema ngúexügü, rü yema ore ga Ngechuchu namaã nüxü ix-uxüãcü nanangãxügü. Rü yemacèx tama nüxna nanachuxgü. ⁷ Rü natagu nanaçhagümü ga naxchirugü. Rü yemaãcü Ngechuchuxütawa nanagagü. Rü nüma ga Ngechuchu rü natagu naxaunagü. ⁸ Rü muxüma ga duüxügü rü naxchirumaátama nanaçhamagü. Rü togü rü naixátügü ga naãnewa nadaüxümaã nayaçhamagü. ⁹ Rü yema duüxügü ga napëxegu ägüxü rü yema togü ga wixweama ägüxü, rü tagaãcü ñanagürügü: —¡Cuxü ticuèxüxügü! ¡Rü naxüüne ya daa Tupanaegagu núma ücü! ¹⁰ ¡Rü äëxgacü ya Dabírüxü namecümáxüchi ya daa äëxgacü ya núma ngücü! ¡Rü pema rü ta, Pa Daxücüãx, rü nüxü picuèxüxügü ya Tupana! —ñanagürügü. ¹¹ Rü Yerucharéügu naxücu ga Ngechuchu, rü tupauca ga taxüncèx nixü. Rü meãma guxüwama inanadauaxüne. Rü ñuxüchi yema norü 12 ga ngúexügümaã Betániãârü ñanecèx nataegu, yerü marü nayáuane.

Ngechuchu rü orix ga iguera ga ngearü oõxümaã chixexü naxuegu

(Mt 21.18-19)

¹² Rü moxüãcü yexguma Betániãwa inaxíãchigu ga Ngechuchu rü nataiya. ¹³ Rü yaxügu nüxü nadau ga wüxi ga

orix ga iguera ga ãätüxü. Rü nüma ga Ngechuchu rü naxcèx nixü na iyadauãxücèx rü ngoxi nayexmèx ga norü o. Natürü yexguma naxütawa nanguxgu, rü taxuüma inayangau, rü naätüxüxĩcatama, yerü tauta norü owa nangu. ¹⁴ Rü yexguma rü ñanagürü igueraxü: —¡Tagutáma texé wena cuxü tamúârü oõx! —ñanagürü. Rü norü ngúexüğü rü nüxü naxĩnüè ga yema.

Ngechuchu ínanawoxü ga yema tupauca ga taxünewa taxegüxü ga duüxüğü
(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Cu 2.13-22)

¹⁵ Rü yexguma Yerucharéüwa nangugügu, rü Ngechuchu rü tupauca ga taxünegu naxücu. Rü ínanaxüğü ga na ínawoxüãxü ga yema yéma tacümaã taxegüxü rü naxcèx taxegüxü. Rü nanangüegutanü ga norü mechagü ga yema duüxüğü Tupanaarü ãmarewa mexü ga diêrumaã taxegüxü rü muxtucumaã taxegüxü. ¹⁶ Rü nanachüxu ga texé tacü na yéma ngepetüxü tupauca ga taxünemachiawa. ¹⁷ Rü ínanaxüğü ga na nangúexëëtaexü, rü ñanagürü: —Tupanaârü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Chopata rü guxüma i nachiüãnecüãxgüarü yumüxëpataügu tá naxãega”,
ñanagürü. Natürü pema rü ngítèèxgüxüpataü peyaxĩxëè —ñanagürü. ¹⁸ Natürü yexguma yemaxü naxĩnüègu ga paigüarü ãëxgacüğü rü ngúexëëruüğü ga Moĩchëarü mugüwa nguxëëtaegüxü, rü ínanaxüğüe ga naxcèx na nadaugüxü ga ñuxãcü Ngechuchuxü na yamèxgüxü. Natürü duüxüğüxü namuüè, rü yemacèx taxucürüwama duüxüğüpegu nayayauxgü. Yerü nüma ga duüxüğü rü namaã nataãxëğü ga yema Ngechuchuarü nguxëëtae. ¹⁹ Natürü yexguma marü nayáuanegu, ga Ngechuchu rü norü ngúexüğümaã nawa ínachoxü ga guma ããne.

Narüñexë ga yema iguera ga ngearü oõxü
(Mt 21.20-22)

²⁰ Rü moxüãcü pèxmama rü igueraxütawa nachopetü. Rü yéma nüxü nadaugü ga na nañexëxü ñüxmata naxchúmèxãwa nangu. ²¹ Rü yexguma ga Pedru rü nüxna nacuèxãchi ga yema ñeãcü ngupetüxü, rü ñanagürü Ngechuchuxü: —Pa Ngúexëëruüx, dücax i iguera ga chixexü namaã cuxu-eguxü, rü marü narüñexë —ñanagürü. ²² Rü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: —¡Nüxü peyaxögü ya Tupana! ²³ —Rü aixcüma pemaã nüxü chixu rü ngëxguma chi wüxie daa mèxpünexü tamuxgu na yaxügachixücèx rü taxtü i taxüchiüwa nüğü na yatáexücèx, rü chi pega naxĩnü, ega aixcüma peyaxögüãcüma nüxü ngëma ñapegügu. ²⁴ —Rü ngëmacèx

pemaã nüxũ chixu rü guxũma i ƭacü i naxcèx ípeçaxũ i perü yumüxèwa, rü name nixĩ na peyaxõgüxũ na marü penayaxuxũ, rü aixcũma tá penayaxu. ²⁵ —Rü ngëxguma peyumüxëgügu, natürü nangëxmagu i ƭacücèx texémaã na penuëxũ, jrü tüxũ nüxũ pengechaũ! na Penatü ya daxügücü rü ta pexũ nüxũ nangechaũxücèx i perü pecadugü. ²⁶ —Natürü ngëxguma pema tama tüxũ nüxũ pengechaũgügu, rü Penatü ya daxügücü rü tá ta tãütama pexũ nüxũ nangechaũ —ñanagürü.

Ngechuchuna nacagüe na texéarü oregagu tupauca ga taxünewa nangüxëtaexũ

(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

²⁷ Rü yemawena rü Yerucharéüçèx nawoegu. Rü yexguma Ngechuchu rü tupauca ga taxünegu yaxügüchigüyane, rü naxcèx naxĩ ga paigüarü äëxgacügü, rü ngüexëëruügü ga Moïchéarü mugüwa ngüxëtaegüxũ, rü Yudiügüarü äëxgacügüerugü. ²⁸ Rü nüxna nacagüe, rü ñanagürügü: —¿Texéarü mugagu nixĩ i cunaxüxũ i ngëma núma cuxüxũ? ¿Rü texé cuxũ tamu na cunaxüxücèx i ngëma? —ñanagürügü. ²⁹⁻³⁰ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanangãxũ, rü ñanagürü nüxũ: —Choma rü tá ta pexna chaca, rü ngëxguma choxũ pengãxügu i ngëma pexna naxcèx chaçaxũ, rü choma rü tá ta pemaã nüxũ chixu na texé choxũ muxũ na chanaxüxücèx i ngëma. ¿Rü texé tanamu ga Cuáũ na duüxügüxũ ínabaiüxëëxücèx? ¿Rü Tupana yĩxũ ga namucü rü ëxna duüxügümare? —ñanagürü. ³¹ Rü yexguma ga nümagü rü inanaxügüe ga nügümaã na yaporagatanücüüxũ, rü ñanagürügü: —Rü ngëxguma chi:

“Tupana núma nanamu”, ñagügügu, rü nüma rü chi ñanagürü tüxũ:

“¿Tüxcüũ ga tama nüxũ peyaxõgüxũ?” ñanagürü chi tüxũ.

³² ¿Rü ñuxücürüwa rü:

“Yatügümare núma nanamu”, ñatarügügü tá? Rü yema ñanagürügü yerü duüxügüxũ namuë. Yerü guxũma ga duüxügü rü nayaxõgü rü aixcũma Tupana nanamu ga Cuáũ na nüxũ yaxuxücèx ga norü ore. ³³ Rü yemacèx Ngechuchuxũ nangãxügü, rü ñanagürügü: —Tama nüxũ tacuèx ga texé núma na namuxũ ga Cuáũ ga baiüxëëruũ —ñanagürügü. Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanangãxũ rü ñanagürü nüxũ: —Choma rü ta tãütama pemaã nüxũ chixu na texé choxũ muxũ na chanaxüxũ i ngëma choxna naxcèx peçaxũ —ñanagürü.

12

Ore i puracütanüxũ i chixexügügu ixuxũ
(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

¹ Rū Ngechuchu rū inanaxügü ga ore ga cuèxruügügu ix-uxümaã na nangüexêêtaexü. Rū ñanagürü nüxü: —Nayexma ga wüxi ga yatü ga norü naãnegu ubanecü ücü. Rū ínanapoxegu, rū nanaxü ga wüxi ga ubaarü yauxtüxüxüchica, rū wüxi ga dauxütaechica na meã nüxna nadauxücèx ga guxüma. Rū ñuxüchi ñuxre ga puracütanüxüna nüxü nadauxêê. Rū namaã nanamexêê na ngãxügu namaã ngixü yatoyexücèx ga yema ubatanü. Rū ñuxüchi ga yema naãnearü yora rū to ga nachiuãnewa naxü. ² —Rū yexguma nawa nanguxgu ga na yadauxü ga yema ubagü, rū guma yatü rū yéma puracütanüxügüxütawa nanamu ga wüxi ga norü duüxüxü na naxcèx íyaxaxücèx ga yema ubagü ga nüxna üxü. ³ —Natürü yema puracütanüxügü rū nayayauxgü, rū nanaçuaixgü ga guma yatüarü duüxü. Rū taxuüma ga ubagü nüxna naxãgü, rū yemaãcü ínayamugü. ⁴ —Rū yexguma ga guma yatü rū to ga norü duüxüxü yéma namu. Natürü ga guma rū nayamèxèrugü, rū namaã naguxchigagü. ⁵ —Rū yexguma rū to ga norü duüxüxü yéma namu. Natürü nayamèxgü. Rū yemawena, rū yéma nanamugü ga muxüma ga togü ga norü duüxügü. Natürü ga yema puracütanüxügü rū nayaçuaixgü ga ñuxre, rū togü rū nanadai. ⁶ —Rū yexguma rū nüxü ínayaxü ga nanexüchi ga poraãcü nüxü nangechaücü. Rū düxwa guma nanexü yéma namu, yerü nüma nagu naxínügu rū chi nanega naxínüê ga yema puracütanüxügü. ⁷ —Natürü yexguma guma cori nanexü nadaugügu ga yema puracütanüxügü, rū nügümaã ñanagürügü:

“Ngẽmaãrü tá nixí i ñaã naãne i yixcama. ¡Rü ngixã tayamèxgü na tóxrü na yixüçèx!” ñanagürügü. ⁸ —Rü yemaãcü nayayauxgü, rū nayamèxgü. Rü yema ubanecüpechinüwa nayatèxgü ga naxüne. ⁹ —Rü ñuxma rū pexna chaca, ¿pexcèx rū tacü tá naxü ya yima ubanecüarü yora namaã i ngẽma puracütanüxügü i chixexügü? Rü dücax, rū ngema tá naxü, rū tá nanadai i ngẽma puracütanüxügü, rū togüna tá nanaxã i ngẽma ubanecü. ¹⁰ —¿Taguma êxna nawa pengüé i Tupanaãrü ore i umatüxü? Erü ngẽmawa rū ñanagürü:

“Rü yima nuta ya mecü ya iãrü üruügü nüxü oechirécü, rū ñuxma rū yimatama nixí ya Tupana nüxíra yaxücuchicü na namaã inaxügüãxücèx ya ípata. ¹¹ Rü tórü Cori ya Tupana nixí ga naxücü ga yema, rū ñuxma rū namexèchi i taxcèx”,

ñanagürü i ngẽma ore. ¹² Rū yexguma ga yema paigüarü ãèxgacügü, rū ngüexêêruügü ga Moíchéarü mugüwa nguxêêtaegüxü, rū Yudíugüarü ãèxgacügüerugü, rū Ngechuchuxü niyauxgüchaü. Yerü nüxü nacüexgü ga nachiga na yixü ga yema ore ga cuèxruügü yaxuxü. Natürü

duũxũgũxũ namuũẽ rü yemacèx taxuũma namaã naxüe. Rü nüxna yéma Ínixĩmare.

Ãëxgacüaxũ dĩërumaã naxütanüxũchiga
(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

13 Rü yexguma ga yema ãëxgacügü rü Ngechuchuxütawa nanamugü ga ñuxre ga norü duũxũgü ga Parichéugü rü Erodetanüxũgü na nüxna yacagüexücèx, rü ngoxi tacü rü chixexũ ga dexamaã nüxũ nangãxũ na yemaãcü ãëxgacügüxütawa na íyaxuaxũgüãxücèx. 14 Rü nümagü rü naxütawa naxĩ, rü ñanagürügü nüxũ: —Pa Ngüexëëruũx, nüxũ tacuèx rü aixcüma nixĩ i ngëma nüxũ quixuxũ i ore. Rü tama duũxũgügamare cuxĩnü, erü tama norü düxétüxũnegu cudawenü, natürü nacüma nixĩ i cungugũxũ. Rü aixcüma cunangüexëë i duũxũgü na Tupana naxwèxexũãcüma namaxëxücèx. ¡Tomaã nüxũ ixu! Rü ngëma dĩëru ya ãëxgacü ya tacü ya Dumacũãx totanüwa ngĩxũ yauxchaücü ¿rü namexũ yĩxũ na nüxna ngĩxũ taxãxũ, rü ëxna tama? —ñanagürügü. 15 Natürü ga Ngechuchu rü nüxũ nacuèxama ga na chixexũgu namaã naxĩnüexũ ga yema duũxũgü woo meã namaã na yanadexagüxũ. Rü yemacèx ñanagürü nüxũ: —¿Tüxcüũ chixexũgu choxũ penguxëëchaũxũ? ¡Nuã ngĩxũ pinge i wüxitachinü i dĩëru na ngĩxũ chadauxücèx! —ñanagürü. 16 Rü yéma naxütawa ngĩxũ nangegü ga wüxitachinü ga dĩëru. Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ: —¿Texéhicünèxã rü texééga nixĩ i ngĩgu üxũ? —ñanagürü. Rü nümagü nanangãxũgü, rü ñanagürügü: —Dumacũãx ya ãëxgacü ya tacüchicünèxã nixĩ —ñanagürügü. 17 Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ: —¡Ãëxgacüna ngĩxũ pexã i ngëma ãëxgacüarü ixĩcü, rü Tupanana ngĩxũ pexã i ngëma Tupanaãrü ixĩcü! —ñanagürü. Rü yexguma yema orexũ naxĩnüëgu, rü namaã nabaixãchiãëgü.

Ngechuchuna nacagüe rü ngoxi wena namaxë i duũxũgü
(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

18 Rü yemawena rü Ngechuchuxütawa ínayadaugü ga ñuxre ga Chaduchéugü. Rü nümagü nixĩ i nüxũ yaxugüexũ na tagutáma wena namaxëxũ i yuexũ. Rü yemacèx Ngechuchuna nayacagüe, rü ñanagürügü: 19 —Pa Ngüexëëruũx, Moĩchëarü mugüwa rü ñanagürü: “Rü ngëxguma wüxi ya yatü naxmèx ngexacüyane nayuxgu, rü name nixĩ i naëneëtama ngĩmaã naxãmèx i ngëma yutecü i naxũmèx, na ngëmaãcü naxãxãcüxücèx ya naëneë ga marü yucü”, ñanagürü ga yema ore. 20 —Dücèx, nayexma ga 7 ga nügüeneëgü. Rü naxãmèx ga guma yacü, natürü tauta naxãxãcüyane nayu. 21-22 —Rü yexguma ga naĩ ga naëneë nüxĩ

ngĩmaã naxãmèx ga yema ngecũ, natürü guma rü ta nayu rü nangexacũ. Rü yexguma ga guma norü tomaẽxpũx ga naẽneẽ nüxĩ ngĩmaã naxãmèx, natür ü yexgumarüütama nüxũ nangu-petü. Rü yemaãcũ, gucũma ga guma 7 ga nügüeneẽ rü ngĩmaã naxãmèx ga yema nge. Rü gucũma nayue tauta naxãxãcüyane. Rü düxwa ngĩma rü ta iyu ga yema nge. 23 —Rü dücax, ngẽxguma yuexũ wena maxẽgu, ¿rũ ngexcürüücü naxmèx tá iyixĩ i ngẽma nge? Yerü gucũma ga guma 7 ga nügüeneẽgü ngĩmaã naxãmèx —ñanagürügü. 24 Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanangãxũ, rü ñanagürü nüxũ: —Pema rü ípetüe erü tama nüxũ pecuèx i Tupanaärü ore i ümatüxũ, rü tama nüxũ pecuèx i ñuxãcü na naporaxũ ya Tupana. 25 —Rü ngẽxguma yuexũ wena maxẽgu, rü taxúetáma tixãmèxgü rü êxna tixãtegü. Erü daxüçũãx i Tupanaärü orearü ngeruũgürüũ tá tixĩgü i ngẽxguma. 26 —Pema choxna peca i yuexũärü dagüchiga. ¿Natürü tama êxna nawa pengúe i Tupanaärü ore ga Moĩché ümatüxũ ga naĩxãcü ga íiyauxratanünechigaxũ íyaxuxũwa? Erü yema orewa rü Moĩchéxũ ñanagürü ga Tupana:

“Choma nixĩ i Abráũärü Tupana, rü Ichaáarü Tupana, rü Acobuarü Tupana”,

ñanagürü. 27 —Rü ngẽma orewa nüxũ tacuèx rü Tupana rü maxẽxũärü Tupana nixĩ rü tama yuexũärü Tupana nixĩ, erü Tupanaarü ñnúwa rü taxúema tayu. Rü ngẽmaãcũ i pema rü poraãcü ípetüe —ñanagürü.

*Ngẽma Tupanaärü mu i guxũ i norü mugüarü yexera ixĩxũ
(Mt 22.34-40)*

28 Rü wüxi ga ngúexẽẽruũ ga Moĩchéarü mugüwa nguxẽẽtaexũ, rü nüxũ naxĩnü ga yema togü ga namücügü ga Ngechuchumaã na íyaporagatanücüxũ. Rü nüma rü nüxũ nicuèxãchi ga meãma na nangãxũãxũ. Rü yemacèx Ngechuchucèx nixũ, rü nüxna naca, rü ñanagürü nüxũ: —Pa Ngúexẽẽruũx, ¿ngẽxũrüüxũ i Tupanaärü mu nixĩ i guxũ i norü mugüarü yexera ixĩxũ? —ñanagürü. 29 Rü Ngechuchu nanangãxũ, rü ñanagürü: —Ngẽma Tupanaärü mu i guxũ i norü mugüarü yexera ixĩxũ, rü ñaã nixĩ, ñanagürü:

“¡Iperüxĩnüẽ, Pa Iraéanecũãxgü! Rü nüma ya Cori ya tórü Tupana, rü yixicatama nixĩ ya tórü Cori. 30 ¡Rü nüxũ nangechaũ ya Cori ya curü Tupana guxũne ya curü maxũnemaã, rü guxũ i cuãẽmaã, rü guxũ i nagu curüxĩnüxũmaã, rü guxũ i curü poramaã!”

ñanagürü. 31 —Rü ngẽma norü taxre i Tupanaärü mu, rü ñanagürü:

“¡Rü nüxũ nangechaũ i cumücü na cugü cungechaũxürüũ!” ñanagürü. Rü nataxuma i to i Tupanaärü mu i ngẽmagüarü yexera ixĩxũ —ñanagürü. 32 Rü yexguma ga yema ngúexẽẽruũ

ga mugüwa nguxêêtaexü, rü ñanagürü Ngechuchuxü: —Marü name, Pa Ngüexêêruüx, erü aixcüma nixi i ngêma nüxü quixuxü na wüxixicatama na yiixü ya Tupana, rü nataxuma ya naí. ³³ —Rü ngêma Tupanaxü na ingechaüxü guxüne ya tórü maxünemaã, rü guxü i nagu rüxĩnũxũmaã, rü guxü i tórü poramaã, rü nüxü na ingechaüxü i tamücü i yigü na ingechaüxürüü, rü ngêma rü guxüma i carnerugü i Tupanacêx idèixü rü íguxüarü yexera narümemae —ñanagürü. ³⁴ Rü yexguma Ngechuchu nüxü dèuxgu ga mexügu na naxĩnüácüma na nangãxüãxü ga yema ngüexêêruü ga mugüwa nguxêêtaexü, rü ñanagürü nüxü: —Marü tama taxü cuxü nataxü na cunayaxuxü ya Tupana na curü ãëxgacü yiixücèx —ñanagürü. Rü yemawena rü marü taxuüma nügü naporaxêê na nüxna yacachigüxücèx.

¿Texé nane nixi ya Cristu?

(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

³⁵ Rü yexguma tupauca ga taxünewa ínangüexêêtaeyane ga Ngechuchu, rü duüxügüna naca, rü ñanagürü: —¿Tüxcüü nixi i ngêma ngüexêêruügü i mugüwa nguxêêtaegüxü i ñagüxü:

“Yima Cristu ya Tupana nüxü unetacü rü nuxcümaücü ga ãëxgacü ga Dabíta nixi”, ñagüxü? ³⁶ —¿Rü ñuxácü i ngêmaücü yadexagüxü? Yerü nümatama ga Dabí, rü yexguma Tupanaãe i Üünexü naãêwa ideaxgu rü ñanagürü:

“Cori ya Tupana rü chorü Corixü ñanagürü: ‘Nuã chorü tügüncüwawa rüto ñuxmatáta nüxü charüporamaë i curü uwanügü na cuga naxĩnüëxücèx!’ ”

ñanagürü ga yema orewa. ³⁷ —¿Natürü ñuxücürüwa i Dabítaa yiixü ya Cristu, ega nümatama ga Dabí, rü norü Corimaã naxuãgu? —ñanagürü. Rü yema muxüma ga duüxügü ga yema yexmagüxü, rü taãêácüma Ngechuchuaxü inarüxĩnüë.

Ngechuchu rü nüxü nixu na tama yameärü maxüãxgüxü ga yema ngüexêêruügü ga Moíchéarü mugüwa nguxêêtaegüxü

(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54, 20.45-47)

³⁸ Ngechuchu rü norü nguxêêtaewa rü ñanagürü: —¿Pexuãëgü naxcèx i ngêma ngüexêêruügü i Moíchéarü mugüwa nguxêêtaegüxü! Erü nümagü rü norü me nixi i mexü i naxchirumaã na naxĩãneãxü. Rü nanaxwèxegü na ítamüwa duüxügü meã nüxü na rümoxëgüxü.

³⁹ —Rü ngutaquëxepataügüwa rü norü me nixi i ãëxgacügümëxwëxewa na natogüxü. Rü õnagü i taxüwa rü ngêma õnaärü yoraxütawa ügüxü i nachicacèx nadaugü. ⁴⁰ —Natürü tüxna nanapuxü ya tümapatagü ya yíxema yutegüxe. Rü ñuxüchi nanamëxêê i norü yumüxëgü na ngêmagu nügü yacüxgüxücèx rü duüxügü nagu rüxĩnüëxücèx na aixcüma

mexügü na yixīgüxü. Natürü nūmagü tá nixĩ i yexeraãcü napoxcuexü —ñanagürü.

Yutecü ga ngearü dīeruāxcü ga Tupanacèx dīeru ngīxü ixãcü (Lc 21.1-4)

⁴¹ Wüxicana ga Ngechuchu rü tupauca ga taxüneärü dīeruchiüärü toxmèxtawa narüto. Rü yéma inadawenü ga ñuxãcü duüxügü yexma ngīxü yanaxücuchigüxü ga norü dīerügü. Rü muxüma ga duüxügü ga idīeruāxgüxüchixü rü yexma ngīxü nayarüxücuchigü ga muxüchicü ga norü dīeru. ⁴² Rü ngürü yéma ingu ga wüxi ga yutecü ga ngearü dīeruāxcü. Rü ngīma rü wüxi ga yema dīeruchiügu ngīxü iyarüxücuchi ga taxretachinü ga dīeruxacü ga ítanücü. ⁴³ Rü yexguma ga Ngechuchu rü norü ngüexügücèx naca, rü ñanagürü nüxü: —Aixcüma pemaã nüxü chixu rü ñaã ngecü i yutecü i ngearü dīeruāxcü, rü guxü i ngēma togü i dīeruchiügu dīeru ngīxü ixücuchigüxüärü yexera ngīxü ixã. ⁴⁴ Erü guxüma i togü rü ngīxü inaxägü i ngēma nüxü íyaxügücü. Natürü ngīma ngīxü natauxyane ngīxü ixã i guxcüma i ngīxü ngēxmèxcü i ngīrü õnatanü —ñanagürü.

13

Ngechuchu nanaxunagü na tupauca ga taxünegu tá na napogüexü

(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Rü yexguma tupauca ga taxünewa ínaxüxügu ga Ngechuchu, rü wüxi ga norü ngüexügü rü ñanagürü nüxü: —Pa Ngüexēeruüx ¡dücax ñuxãcü nimexēchi ya daa tupauca ya itaxüne rü naxtapüxarü nutagü! —ñanagürü. ² Natürü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: —Pema nüxü pedaugü ya guxünema ya yima tupauca ya taxüneärü ípatagü. Natürü pemaã nüxü chixu rü aixcüma guxünema ya daa ípatagü rü tá nagu napogüe. Rü norü nutagü rü taxucütáma nügüétü naxüxüra, rü bai tá ya wüxi —ñanagürü.

Cuèxruüğü i tá nüxü idauxü naxüpa na nagüxü i naãne (Mt 24.3-28; Lc 21.7-24, 17.22-24)

³⁻⁴ Rü yemawena rü Oríbunecüarü Mèxpüne ga tupauca ga taxüneärü toxmèxtawa yexmanewa naxĩ. Rü yéma narüto ga Ngechuchu. Rü Pedru rü Chaütiágu rü Cuáü rü Aüdré rü naxütawa naxĩ na noxrüwama nüxna nacagüexüçèx. Rü ñanagürügü: —Tanaxwèxe i tomaã nüxü quixu na ñuxgu tá nangupetüxü i ngēma nüxü quixuxü. ¿Rü facü tá nixĩ i norü cuèxruü i nawa nüxü tacuáxü ega nawa tá nanguxgu i ngēma? —ñanagürügü. ⁵ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanangãxü rü ñanagürü nüxü: —¡Pexuãègü na taxüema pexü womüxèèxüçèx!

6 —Erü muxũchixũ i duũxũgũ tá ínangugũ, rü chaugu tá nügũ nicuxgũ, rü ñanagürügũ tá:

“Choma nixĩ i Cristu”, ñanagürügũ tá. Rü muxũchixũ i duũxũgũxũ tá nawomüxêê. ⁷ —Rü ngëxguma nüxũ pexĩnüëgu na nügũ nadëixũ i nachiuãnegũ i ngaicamagũxũ rü togũ i nachiuãnegũ i yaxũgugũxũ, ¡rũ tãütãma ngëmacèx pebaixãchiãëgũ! Erü woetama ngëmaãcü tá nangupetü. Natürü tãütãma naãneãrũ gux nixĩ i ngëma. ⁸ —Erü wüxi i nachiuãne rü to i nachiuãnemaã tá nügũ nadai. Rü wüxi ya ãëxgacüarü churaragü rü to i ãëxgacüarü churaragümaã tá nügũ nadai. Rü muxũma i nachicawa rü tá naxiãxãchiane. Rü tá taiya nangux. Natürü guxũma i ngëma rü norü ügũmare nixĩ i ngëma ngúxũ i tá ínguxũ. ⁹ —¡Rü meã pegüna pedaugũ! Erü ãëxgacügüpëxewa tá pexũ nagagü, rü ngutaquëxepataũgũgü tá pexũ nicuaixgũ. Rü nachiuãnegüarü ãëxgacügüpëxewa tá pexũ nagagü naxcèx na chorü duũxũgũ na pixĩgũxũ. Natürü ngëmaãcü tá pexũ natauxcha na ngëma ãëxgacügümaã nüxũ pixuxũ i chauchiga. ¹⁰ —Natürü naxüpa na nagúxũ i naãne rü tá nüxũ nixugüe i Tupanaãrũ ore i guxũ i nachiuãnegüwa. ¹¹ —Natürü ngëxguma ãëxgacügüpëxewa pexũ nagagügu, ¡rũ tãütãma pexoegaãëgũ naxcèx na ¡acümaã tá penangãxũxũ! ¡Rü namaã nüxũ pixu i ngëma ore i ngëxgumatama Tupana pexna ãxũ na nüxũ pixuxücèx! Erü tãütãma pema nixĩ na pidexagũxũ, natürü Tupanaãe i Üünexũ tá nixĩ i pewa idexaxũ. ¹² —Rü nügüeneëgüwa tátama rü ãëxgacügũxũtawa nügũ ínayaxuaxũgũ na ngëmaãcü tüxũ nadëixücèx. Rü ngëxgumarüũ tá ta i papágü rü mamágü rü tá naxãcügũxũ ínayaxuaxũgũ. Rü nümagü i naxãcügü rü tá nanatügümaã rü naëgümaã nanuë, rü tá tüxũ ínayaxuaxũgũ na ãëxgacügü tüxũ nadëixücèx. ¹³ —Rü guxũ i naãnewa rü duũxũgũ tá pexchi naxaie naxcèx na chorü duũxũgũ pixĩgũxũ. Natürü yíxema naëtüwa meã Tupanaãxũ yaxõómáxê, rü yíxema tá tixĩ ya aixcüma nayaxúxe i maxũ i taguma gúxũ. ¹⁴ —Rü ngëxguma nüxũ pedèuxgu i ngëma ãüãchixũ rü ãücümaxũchixũ i chixexêëruũ i ngextá tama íinaxwèxexüwa na nangëxmaxũ, rü ngëxguma ya yíxema Yudéaanewa ngëxmagüxe, rü tanaxwèxe i mëxpüneãnewa tabuxmü. Rü texé ya yíxema nüxũ daumatüxe, ¡rũ name nixĩ i meã nagu tarüxĩnü i ngëma! ¹⁵ —Rü ngëma ngunexũgu texé tümapataèxtüwa ngëxmagu, rü tama name i tümapatagu tayangaxi na ¡acü i tümããrũ ngëmaxũ tayayaxuxücèx. ¹⁶ —Rü texé ya tümããnewa ngëxmaxê rü tama name i tümapatacèx tataegu na tümachirugü tayayaxuxücèx. ¹⁷ —Rü ngëma ngunexũgũgü, rü wüxi i ngechaũ tá nixĩ i tümacèx ya yíxema ngexegü ya itacharaũgüxe rü yíxema maĩxãcügüxe. ¹⁸ —¡Rü Tupanana naxcèx peca i perü

yumüxêwa na tama gáuane ixüyane pexü na nangupetüxücèx i ngêma chixexü! ¹⁹ —Erü ngêma ngunexügügu rü poraäcü tá nangêxma i ngúxü ga noxri Tupana naâne ixügügumama taguma yexmaxü, rü ngêmaxena rü tagutáma nangêxma. ²⁰ —Rü ngêxguma Tupana tama nanoxrexêëgu i ngêma ngunexügü, rü taxúetáma tamaxü. Natürü Tupana rü marü nananoxrexêë i ngêma ngunexügü erü tüxü nangechaü ya yíxema noxrüxü tüxü nadexe. ²¹ —Rü ngêxguma texé pexü ñagügu:

“Düçèx, daa nixi ya Cristu”, ñagügu, rü êxna:

“Gua nixi ya Cristu”, ñagügu, jrü tâxü i nüxü peyaxögüxü! ²² —Erü Cristugüneta rü Tupanaärü orearü uruügüneta tá ínangügü. Rü tá nanaxügü i muxüma i cuèxruügü i taxügü. Rü ngêmaäcü, ega nüxü natauxchagu, rü tá tüxü nawomüxêëgü woo ya yíxema duüxêgü ya Tupanatama tüxü dexe. ²³ —¡Pexuâëgü! Erü guxüma i ngêma tá ngupetüxü, rü marü naxüpa pemaã nüxü chixu.

Ñuxäcü tá nixi i ngêxguma nataegugu ya Tupana Nane ya duüxüxü ixïcü

(Mt 24.29-35, 42, 44; Lc 21.25-36)

²⁴ —Natürü marü nangupetügu i ngêma ngúxügü, rü ngêma ngunexügügu rü tá nixo ya üèxcü rü täütáma inabaxi ya tauemacü. ²⁵ —Rü woramacurigü rü êxtagü rü tá narüyi. Rü guxüma i daxüwa ngêxmaxü rü tá naxiãxächitanü rü nachicana tá nixigachitanü. ²⁶ —Rü ngêxguma i duüxügü rü tá nüxü nadaugü ya Tupana Nane ya duüxüxü ixïcü na caixanexügu ínaxixü i guxüma i norü poramaã rü norü ngóonexümaã. ²⁷ —Rü tá nanamu i norü orearü ngeruügü i daxüçüãx na tüxü nanutaquêxexücèx ya yíxema Tupana tüxü idexechixe ya guxüwama ngêxmagüxe ñuxmatáta naâne íyacuáxüwa nangu. ²⁸ —¡Iperüxĩnüë i ñaã nguxêëtae i orix i iguerachiga, rü naxcèx pengüé! Rü ngêxguma ngexwacaxüxü i nachacüüxacügü iyarüyixgu rü naxüátügu, rü ngêmaxa nüxü pecuèx na paxa tá tauncü yixü. ²⁹ —Rü ngêxgumarüü ta, rü ngêxguma nüxü pedèuxgu na nangupetüxü i ngêma pemaã nüxü chixuxü, rü ngêmaxa tá nüxü pecuèx na paxaxüchi tá ínanguxü ya Tupana Nane ya duüxüxü ixïcü. ³⁰ —Rü guxüma i ngêma ñuxma pemaã nüxü chixuxü rü aixcüma tá nangupetü naxüpa na nayuexü i ngêma duüxügü i ngêxguma maxêxü. ³¹ —Daxüguxü i naâne rü ñoma i naâne rü tá inayarüxo. Natürü chorü ore rü tagutáma inayarüxo, rü aixcüma tá ningü. ³² —Natürü ngêma ngunexü rü ora i nagu tá nangupetüxü i ngêma pemaã nüxü chixuxü, rü Tanatü ya Tupanaxicatama nüxü nacuèx i ñuxgu tá na nangupetüxü i ngêma, rü taxúema ya togue nüxü tacuèx. Rü woo i norü orearü ngeruügü i daxüçüãx rü tama

nüxü nacuèxgü, rü woo i choma na Nane chiixü rü tama nüxü chacuèx i ñuxgu tá na nangupetüxü i ngëma. ³³ —Rü ngëmacèx, jipedaue rü pexuãègü! Erü tama nüxü pecuèx i tacü rü ora tá íchangu i chomax. ³⁴ —Rü guxüma i ngëma pemaã nüxü chixuxü, rü ñoma wüxi ga yatü ga ixüächichaücü na to ga nachiuãnewa naxüxüçèrxüxü nixí. Rü yemacèx norü puracütanüxüna naxãga na mea nüxna nadaugüxüçèx ga guma napata. Rü ñuxüchi wüxichigüna nanaxã ga norü puracü. Rü yëma ñãxãrü dauruü rü nagu nanamu na mea nadauxütaegüxüçèx. ³⁵⁻³⁶ —jRü ngëmacèx i pema rü name na ípexuãxègüxü! Erü tama nüxü pecuèx i ñuxgu tá ínangu ya yima cori ya ípataarü yora, rü bexmana noxri nachütagu, rü éxna ngãxücüügu, rü éxna otá icaxgu, rü éxna noxri yangóonegu. jRü ngëmacèx ipedaue na ngürüächí ínanguxgu tama ípepeeyane pexü na íyanguéüxüçèx! ³⁷ —Rü ngëma ore i pemaã nüxü chixuxü, rü guxü i duüxügüçèx nixí. jRü ipedaueecha! —ñanagürü.

14

Ãëxgacügü naxcèx nadaugü na ñuxãcu Ngechuchuxü yayauxgüxü

(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Cu 11.45-53)

¹ Rü taxre ga ngunexü nataxu ga na nawa nanguxü ga Yudiügüarü peta ga Üpetüchiga ga nagu nangõxgüãxü ga pãu ga ngearü puxëëruüãxü. Rü ga paigüarü ãëxgacügü rü ngüexëëruügü ga mugüwa nguxëëtaegüxü rü naxcèx nadaugü ga ñuxãcü bexma duüxügüechita Ngechuchuxü na yayauxgüxü rü na yamèxgüãxüçèx. ² Yerü nümaxü rü ñanagürügü: —Taxucürüwama ñuxma petagu tayayauxgü, erü duüxügü rü tá tamaã nanuë —ñanagürügü.

Wüxi ga nge rü Ngechuchuerugu inaba ga pumara

(Mt 26.6-13; Cu 12.1-8)

³ Rü Ngechuchu rü Betániãwa naxü napatawa ga Chimáü ga rüchaxü necümaã naxugüãcü. Rü yexguma mechawa natoyane, rü yëma ingu ga wüxi ga ngecü ga wüxiweü ga pumara ga yixichixü ga tatanüxüchixü yëma ngecü. Rü iyapoyenagu ga yema pumarachixü ga nuta ga mexëchicünaxcèx, rü Ngechuchuerugu inaba. ⁴ Natürü ñuxre ga yema yëma yexmagüxü rü nanuë naxcèx ga yema naxüxü ga yema ngecü, rü nügümaã ñanagürügü: —¿Tüxcüü ngëxma inaxaiyaxü i ngëma pumara? ⁵ —Rü narümemaë chi nixí i 300 tachinü i dïerugu namaã itaxe, rü ñuxüchi ngëma dïerumaã nüxü irüngüxëë i ngëma duüxügü i ngearü dïeruãxgüxü —ñanagürügü. Rü yemaãcü ngíchiga nidexagü ga yema nge. ⁶ Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —jNgexrüma! ¿Tüxcüü ngíxü

pechixewe? Erü ngẽma chomaã naxüxü, rü wüxi i mexü nixĩ. ⁷ —Rü ngẽma ngearü dïëruãxgüxü rü guxügutáma petanüwa nangẽxmagü, rü ngẽmaãcü pexü natauxcha na nüxü perüngüxëëxü i ngẽxguma penaxwëxegu. Natürü i choma rü tãütáma guxügu petanüwa changẽxma. ⁸ —Rü ñaã nge rü inaxü i guxüma i ngẽma ngĩxü tauxchaxü, rü ngẽmacëx yoxni choxü ipumaraxüne naxüpa na ichatáxü. ⁹ —Rü aixcüma pemaã nüxü chixu rü guxü i naãnewa i ngextá duüxügü nüxü iixugügüxüwa i ore i maxëxëëruü, rü ñaã ngecü chomaã üxü rü tá ta nüxü nixugügü. Rü ngẽmaãcü tá ngĩxna nacuëxãchie i duüxügü —ñanagürü ga Ngechuchu.

Yuda rü ãëxgacügümaã nanamexëë na ñuxãcü tá na Ngechuchuxü yayauxgüxüxcëx
(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰ Rü Yuda Icariüte ga wüxi ga yema 12 ga ngúexütanüxü ixĩxü, rü Yudiugüarü paigüarü ãëxgacügütanüwa naxü na namaã yamexëëãxüxcëx na ñuxãcü tá na Ngechuchuxü yayauxgüxüxcëx. ¹¹ Rü yexguma yemaxü naxĩnüëgu, rü nümagü ga yema ãëxgacügü rü nataãëgü. Rü dïëru Yudana ngĩxü naxuaxügü. Rü yexgumama inanaxügü ga Yuda ga naxcëx na nadauxü ga ñuxãcü nüxü na natauxchaxëëgüãxü na duüxügüechita Ngechuchuxü yayauxgüxüxcëx.

Coriarü õnachiga

(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Cu 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

¹² Rü nawa nangu ga ngunexü ga nagu inaxügüxü ga yema peta ga pâu ga ngearü puxëëruüãxü nagu nangõxgüxü. Rü yema nixĩ ga ngunexü ga nagu carneruxacü naxcëx yamëxgüxü ga Üpetüchigaarü peta. Rü yexguma ga norü ngúexügü rü Ngechuchuna nacagüe, rü ñanagürügü: —¿Ngextá cunaxwëxe na tanamexëëxü i õna i Üpetüchigaarü petagu ingõxü? —ñanagürügü. ¹³ Rü yexguma ga nüma rü nanamu ga taxre ga norü ngúexügü, rü ñanagürü nüxü: —jËcü, yéa ñãnewa pexĩ! Rü ngëxma tá nüxü peyangau i wüxi i yatü i wüxi ya tüxü ya dexámaã ããcuxe ngëxma tüxü ingexü. jRü nawe perüxĩ! ¹⁴—jRü yima ïpata ya nagu yaxücune i ngẽma yatü, rü yima ñãrü yoramaã nüxü pixu, rü ñapegügü nüxü:

“Torü ngúexëëruü nüxü nacuáxchaü na ngëxü yiixü i ngẽma ucapu i norü ngúexügümaã tá nawa nachibüxü i Üpetüchigaarü õnagu”, ñapegügü nüxü! ¹⁵ —Rü nüma tá pexü nüxü nadauxëë i wüxi i ucapu i taxü i marü meã mexëëxü i norü daxüchiüwa ngëxmaxü. jRü ngẽma penamexëëx i tórü õna i Üpetüchigacëx ixĩxü! —ñanagürü nüxü. ¹⁶ Rü inaxĩachi ga yema taxre ga ngúexügü, rü ñãnewa naxĩ. Rü yexma nüxü inayan-gaugü ga guxüma yema Ngechuchu namaã nüxü ixuxürüü.

Rü yéma nanamexëë ga òna ga Üpetüchigacèx ixĩxũ. ¹⁷ Rü yexguma marü nachütachaũgu, rü ínangu ga Ngechuchu namaã ga yema 12 ga norü ngúexũgü. ¹⁸ Rü yexguma mechawa ínachibüeyane, rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ: —Aixcúma pemaã nüxũ chixu rü wüxie ya petanüwa i ñuxma chomaã nuã chibüxe tá tixĩ ya bexma choxũ íyaxuaxũxë —ñanagürü. ¹⁹ Rü yexguma ga nümagü ga norü ngúexũgü rü poraãcü nangechaũgü. Rü inanaxügüe ga na wüxichigü nüxna icachigüxũ, rü ñanagürügü: —Pa Corix, ¿choma tá chiĩxũ i cuxũ íchayaxuaxũxũ? —ñanagürügü. ²⁰ Rü nüma ga Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürü nüxũ: —Wüxi i pema i 12 tanüwa i daatama poratuwa norü pãu iwaixëëxũ, rü ngëma tá nixĩ i choxũ íyaxuaxũxũ. ²¹ —Rü choma i Tupana Nane na duũxũxũ chiĩxũ, rü tá chayü ngëma Tupanaãrü ore i ümatüxũ nüxũ ixuxürüü. Natürü wüxi i ngechaũxũchi nixĩ naxcèx i ngëma yatü i choxũ íyaxuaxũxũ. Rü narümemaë chi nixĩ ga noxtacüma tãu chima na nabuxũ —ñanagürü. ²² Rü yexguma ínachibüeyane, rü Ngechuchu nanayaxu ga pãu. Rü Tupanana moxë naxã, rü inanabücu, rü norü ngúexũgüxũ nayanu. Rü ñanagürü nüxũ: —¡Penayaux i ñaã pãu! Rü ngëma rü chax-unechiga nixĩ —ñanagürü. ²³ Rü yemawena nanayaxu ga wüxi ga pochiyu ga binumaã ããcuxũ. Rü yexgumarüü ta Tupanana moxë naxcèx naxãxĩra, rü ñuxũchi norü ngúexũgüna nanaxã. Rü guxüma nawa naxaxegü. ²⁴ Rü ñanagürü nüxũ: —Daa binu ya chaugü i muxüma i duũxũgücèx íbacüchiga nixĩ. Rü yimawa Tupana meãma nanangoxëë na aixcúma yĩxũ i norü uneta. ²⁵ —Rü aixcúma pemaã nüxũ chixu rü táxütáma wena chayaxaxü ya daa binu ñuxmatáta Tupana ãëxgacü íixĩxüwa binu ya ngexwacaxücü chayaxaxüx —ñanagürü.

Ngechuchu nüxũ nixu rü Pedru rü taxütáma nügü nixu na norü ngúexũ yĩxũ

(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Cu 13.36-38)

²⁶ Rü ñuxũchi nawiyaegü ñuxre ga Tupanaãrü wiyaeagu. Rü yemawena rü Oríbunecüarü Mèxpúnewa naxĩ. ²⁷ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ: —Guxãma i pema rü tá choxũ ípetèxgü. Erü ngëmaãcü nüxũ nixu i Tupanaãrü ore i ümatüxũ i ñaxũ:

“Tá chayamèx ya carneruarü dauruü, rü tá nanaxüanemare i carnerugü”,

ñaxũ. ²⁸ —Natürü ngëxguma marü yuwa ícharüdaxguwena, rü chaxira tá pexüpa Gariréaanewa chaxũ —ñanagürü. ²⁹ Rü yexguma ga Pedru rü ñanagürü nüxũ: —Woo guxüma i togü cuxũ ítèxgu, rü choma rü tãütáma cuxũ íchatèx —ñanagürü. ³⁰ Rü Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürü nüxũ: —Aixcúma cumaã nüxũ chixu rü ñomatama i chütaxũgu rü

naxŭpa na taxreŭxpŭxcŭna yaçaxŭ i otá, rŭ tomaŭxpŭxcŭna taxŭtáma cugŭ quixu na chorŭ duŭxŭ quiŭxŭ —ñanagŭrŭ. ³¹ Natŭrŭ nŭma ga Pedru rŭ ñanagŭrŭama: —Woo wŭxigu cumaŭ chayuxgu, rŭ tãxŭtáma chaugŭ ichicux na curŭ duŭxŭ chiŭxŭ —ñanagŭrŭ. Rŭ guxŭma ga togŭ ga norŭ ngŭexŭgŭ rŭ ta yema ñanagŭrŭgŭ.

Ngechuchu rŭ Yechemaníwa nayayumŭxê
(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³² Rŭ yemawena rŭ Ngechuchu rŭ norŭ ngŭexŭgŭ rŭ nawa naxŭ ga wŭxi ga nachica ga Yechemanígu aŭegaxŭ. Rŭ Ngechuchu rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —¡Nuã perŭtogŭ yoxni paxa yéa chayayumŭxê! —ñanagŭrŭ. ³³ Rŭ ñŭxŭchi ínayagagŭ ga Pedru, rŭ Chaŭtiágu, rŭ Cuáŭ. Rŭ naxcèx inaxŭgŭ ga na poraãcŭ nangechaŭxŭ rŭ naxixãchiãŭxŭ. ³⁴ Rŭ yexguma rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —Poraãcŭ changechaŭ, rŭ nagu charŭxŭnŭ na ngê mamaã tá chayuxŭ. ¡Rŭ nuxa perŭcho i pemax, rŭ ipedaue! —ñanagŭrŭ. ³⁵ Rŭ yexguma ga Ngechuchu rŭ yéaxŭra naxŭ. Rŭ ñaxtŭanegu nanangŭcuchi. Rŭ Tupanana naxcèx naca na nawa ínanguxuchixŭcèx ga yema ngŭxŭ ga yexguma chi Tupanaãrŭ ngŭchaŭ yixŭgu. ³⁶ Rŭ norŭ yumŭxêwa rŭ ñanagŭrŭ: —Pa Chaunatŭx, cuxcèx rŭ guxŭma natauxcha. ¡Rŭ nŭxna choxŭ ínanguxuchixêê i ñaã ngŭxŭ i tá choxŭ ŭpetŭxŭ! Natŭrŭ chanaxwèxe i cunaxŭ i cuxrŭtama ngŭchaŭ rŭ tama i choxrŭ —ñanagŭrŭ. ³⁷ Rŭ ñŭxŭchi nataegu ga norŭ ngŭexŭgŭ íyexmagŭxŭwa. Rŭ nŭxŭ inayangau ga na ínapeexŭ. Rŭ ñanagŭrŭ Pedruxŭ: —Pa Chimáŭx, ¿ícupe? ¿Tama êxna namaã cupora na icudauxŭ, rŭ bai i wŭxi i ora? ³⁸ —¡Rŭ ipedaue, rŭ Tupanana naxcèx peça na pexŭ nangŭxêxŭcèx na tama choxŭ ípetáxŭcèx i ngêxguma tacŭ rŭ guxchaxŭ pexŭ ŭpetŭgu! Erŭ aixcŭma peãêwa rŭ ípememare, natŭrŭ pexene nixŭ i ngêma turaxŭ —ñanagŭrŭ. ³⁹ Rŭ wenaxãrŭ ínixŭ, rŭ noxrirŭtama nayayumŭxê. ⁴⁰ Rŭ yexguma wenaxãrŭ norŭ ngŭexŭgŭcèx nataegugu, rŭ nŭxŭ inayangau ga na wenaxãrŭ ínapeexŭ, yerŭ poraãcŭ nayaxtaexŭchi. Rŭ yemacèx ga nŭmagŭ rŭ tama nŭxŭ nacuèxgŭ ga na tacŭmaã tá nangãxŭgŭãxŭ. ⁴¹ Rŭ norŭ tomaŭxpŭxcŭna wenaxãrŭ norŭ ngŭexŭgŭcèx nataegu, rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —¿Ñŭxma rŭ ta êxna ípepeema rŭ íperŭngŭêãma? ¡Rŭ marŭtama! Erŭ choma i Tupana Nane na duŭxŭxŭ chiŭxŭ rŭ marŭ nawa nangu i ora na choxŭ na yayauxgŭxŭ rŭ nŭxna na choxŭ namugŭxŭcèx i duŭxŭgŭ i chixexŭ i pecaduãxgŭxŭ. ⁴² —¡Rŭ ipechigŭ, rŭ ngŭxã ítixŭ! Erŭ marŭ ñomama nixŭ i ngêma choxŭ íyaxuaxŭxŭ —ñanagŭrŭ.

*Ngechuchuxü niyauxgü**(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Cu 18.2-11)*

⁴³ Rü yexguma íyadexayane ga Ngechuchu, rü ínangu ga Yuda ga norü ngúexüchirëx ixíxü. Rü nawe narüxí ga muxüma ga duüxügü ga taramaã rü naímaã ixãxnexü. Rü yema nixí ga duüxügü ga yéma namugüxü ga paigüarü äëxgacügü rü ngúexëëruügü ga mugüwa nguxëëtaegüxü rü Yudiugüarü äëxgacügüerugü. ⁴⁴ Rü Yuda ga ínaxuaxüxü rü marü yema duüxügümaã nanamexëë, rü ñanagürü:

“Ngëma nüxü chachúxuxü nixí i Ngechuchu. Rü ngëma tá nixí i piyauxgüxü rü meã peyanáíacüma peyagagüxü” — ñanagürü. ⁴⁵ Rü yemaãcü Ngechuchucëx nixü, rü ñanagürü nüxü: —Pa Ngúexëëruüx —ñanagürü. Rü ñuxüchi nanachúxu. ⁴⁶ Rü yexgumatama Ngechuchuxü niyauxgü. ⁴⁷ Natürü wüxi ga Ngechuchutanüxü nanawëxechi ga norü tara, rü yemamaã paigüarü äëxgacüarü duüxüxü ínadaechinü. ⁴⁸ Rü yexguma ga Ngechuchu rü yema duüxügüna naca, rü ñanagürü nüxü: —¿Tüxcüü taragü rü naíxmenëxägümaã chauxcëx nuã pexí na choxü peyarüyauygüxücëx ñoma wüxi i ngítëxáxü chíxürüü? ⁴⁹ —Rü guxü ga ngunexügu rü petanüwa chayexma ga yexguma tupauca ga taxünewa changüxëëtaegu, rü taguma choxü piyauxgü. Natürü ñaã ñuxma ngupetüxü, rü nangupetü na yanguxücëx i Tupanaärü ore i ümatüxü —ñanagürü. ⁵⁰ Rü yexguma ga guxüma ga norü ngúexügü rü nüxna nibuxmü. Rü nüxícatama yéma nanatëxgü ga Ngechuchu. ⁵¹ Natürü wüxi ga ngextüxücü ga düxruümaãxíca nügü nuquecü nawe nixüchigü. Rü yema duüxügü rü nayayauxgü. ⁵² Natürü nüma rü nüxü ningëx ga yema düxruü, rü yemaãcü ngexchiruãcüma niña.

*Äëxgacügüpëxewa Ngechuchuxü nagagü**(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55, 63-71; Cu 18.12-14, 19-24)*

⁵³ Rü yexguma ga yema duüxügü rü paigüarü äëxgacüpëxewa nanagagü ga Ngechuchu. Rü yexma nangutaquëxegü ga guxüma ga togü ga paigü ga äëxgacügü ixígüxü, rü yema Yudiugüarü äëxgacügüerugü, rü yema ngúexëëruügü ga mugüwa nguxëëtaegüxü. ⁵⁴ Natürü ga Pedru rü yaxügu nawe nixächigü ñuxmata guma paigüarü äëxgacüpataëxtüwa nangu. Rü purichíagü ga tupauca ga taxüneärü dauruügümaã yéma íãxtüwa narüto. Rü nügü yéma nanaixü üxüxütawa. ⁵⁵ Rü yema paigüarü äëxgacügü rü guxüma ga yema togü ga äëxgacügü ga itaxü rü naxcëx nadaugü ga ñuxãcü Ngechuchuxü na ínaxuaxügüxü rü na yamëxgüãxücëx. Natürü taxucürüwa nüxü inayangaugü ga tacücëx tá na yamëxgüãxü. ⁵⁶ Yerü woo muxüma ga duüxügü rü nüxü nixugüe ga doramare ga nachiga,

natürü nügütanüwatama rü tama nawüxigu ga norü ore.
 57-58 Rû ñuxre ga togü inachigü rü doraxümare nixugüe ga
 Ngechuchuchiga. Rû ñanagürügü: —Toma nüxü taxĩnüe ga na
 ñaxü:

“Tá chanangutaxüxêe ya daa tupauca ya taxüne ya
 duüxügü üxüne. Rû tomaëxpüx i ngunexügu tá chanaxü
 ya náí ya tama duüxügü üxüne”, ñaxü —ñanagürügü.
 59 Natürü woo yema oremaã, rü tama nawüxiguéga ga
 norü ore. 60 Rû yexguma ga guma paigüarü äëxgacü rü
 guxüpëxewa inachi. Rû Ngechuchuna naca, rü ñanagürü:
 —¿Éxna taxuxümaãma cunangãxü i ñuxmax? ¿Rü tacü nixĩ
 i ngëma nüxü yaxugüxü i cuchiga? —ñanagürü. 61 Natürü ga
 Ngechuchu rü nangeëxmare, rü taxuxümaãma nanangãxü.
 Rû yemacëx ga numa ga paigüarü äëxgacü rü wenaxârü nüxna
 naca, rü ñanagürü: —¿Rü cuma quiixü ya Cristu ya Tupana ya
 mecü Nane? —ñanagürü. 62 Rû Ngechuchu rü ñanagürü nüxü:
 —Ngü. Ngëma nüxü quixuxü chixĩ. Rû tá choxü pedaugü i
 ngëxguma Tupana ya poracüarü tügünecüwawa charütöxgu
 rü ngëxguma caixanexügu wenaxârü núma chaxüxgu —
 ñanagürü. 63 Rû yexguma ga guma paigüarü äëxgacü rü
 norü numaã nügüchirugu nagaugü. Rû ñanagürü: —¿Tüxcüü
 marü tanaxwëxe i to i duüxü i nüxü ixugüxü i nachiga? 64—
 Rû pematama marü nüxü pexĩnüe na ñuxácü Tupanamaã
 naguxchigaxü. ¿Rü ñuxü ñapegüxü i ñuxmax? —ñanagürü.
 Rû guxüma wüxigu narüxĩnüe rü: —Aixcüma nixĩ na chixexü
 naxüxü rü namexü na nayuxü —ñanagürügü. 65 Rû ñuxre
 ga nümagü rü inanaxügüe ga nüxna na naçuaixgüexü. Rû
 nanatüxetügü rü ñuxüchi nüxü nidagügü ñaxümaã: —
 ¡Nüxü nacuèx na texé cuxü idagüxü! —ñanagürügü. Rû
 yema tupauca ga taxüneârü dauruügü ga purichíagü rü
 nanapechíwegü.

Pedru rü tama nügü nixu na Ngechuchuxü nacuéxü
 (Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Cu 18.15-18, 25-29)

66 Rû yoxni ga Pedru rü ñaxtüwa äëxgacüpataëxtüwa
 nayexma. Rû yexgumayane yéma ingu ga wüxi ga pacü
 ga guma äëxgacüarü duüxü ixícü. 67 Rû yexguma Pedruxü
 nadëuxgu ga yéma üxüxütawa nügü na nanaixüxü, rü meã
 nüxü idawenü, rü ngigürügü nüxü: —Cuma rü ta namücü
 quixĩ i ngëma Ngechuchu i Nacharétucüãx —ngigürügü.
 68 Natürü ga Pedru rü nügü inicux na Ngechuchuarü duüxü
 yüxü, rü ñanagürü: —Choma rü tama nüxü chacuèx ya yima.
 Rû tama nüxü chacuèx i tacüchiga nixĩ i ngëma nüxü quixuxü
 —ñanagürü. Rû yexguma ga numa rü ñpataëxtüarü düxëtüwa
 naxü. Rû yexgumatama nica ga otá. 69 Natürü ga yema pacü
 rü wenaxârü Pedruxü idau, rü inaxügü ga yema togümaã

nüxü na yaxuxü, rü ngĩgürügü: —Ñãã rü wüxi i natanüxü nixĩ —ngĩgürügü. ⁷⁰ Natürü nüma ga Pedru rü wena tama nügü nixu. Rü yixcamaxüra rü yema duüxügü ga yéma yexmagüxü rü wenaxârü ñanagürügü nüxü: —Aixcüma nixĩ na cuma rü ta ngẽma Ngechuchutanüxü na quiixü, erü wüxi i Gariréaanecüãx quixĩ —ñanagürügü. ⁷¹ Rü yexguma ga Pedru rü poraãcü nügü nixã, rü ñanagürü: —Rü aixcüma tama nüxü chacuèx i ngẽma yatü i nachiga pidexagüxü. Rü ngëxguma doraxü chixuxgu rü ¡Tupana choxü poxcux! —ñanagürü. ⁷² Rü yexgumatama norü taxreëxpüxcüna nica ga otá. Rü yexguma ga Pedru rü nüxna nacuèxãchi ga yema ore ga üpaacü Ngechuchu namaã nüxü ixuxü ga ñaxü:

“Rü naxüpa na taxreëxpüxcüna otá icaxü, rü cuma rü tá tomaëxpüxcüna cugü quicux na chorü duüxü quiixü”, ñaxü. Rü yexguma ga Pedru rü poraãcüxüchima naxaxu.

15

Piratupëxewa nayexma ga Ngechuchu

(Mt 27.1-2, 11-14; Lc 23.1-5; Cu 18.28-38)

¹ Rü yexguma yangunegu, rü nangutaquëxegü ga äëxgacügü ga taxügü ga paigüarü äëxgacügü rü Yudiugüarü äëxgacügüerugü rü ngüexëëruügü ga mugüwa nguxëëtaegüxü rü guxüma ga togü ga yema äëxgacügütanüwa ügüxü. Rü Ngechuchuxü yanëixgüchacüüácüma äëxgacü ga Piratuxütawa nanagagü. ² Rü nüma ga Piratu rü Ngechuchuna naca rü ñanagürü: —¿Cuma quiixü i Yudiugüarü äëxgacü ya tacü? —ñanagürü. Rü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: —Ngü, yima nüxü quixucü chixĩ —ñanagürü. ³⁻⁴ Natürü yema paigüarü äëxgacügü rü poraãcü ínanaxuaxügüama, rü yemacèx ga Piratu rü wenaxârü Ngechuchuna naca, rü ñanagürü: —¿Éxna taxuxümaãma cunangãxü? ¡Dücèx i ñuxre i cuchiga i nüxü yaxugüexü! —ñanagürü. ⁵ Natürü ga Ngechuchu rü taxuxümaãma nanangãxü. Rü yemacèx ga Piratu rü poraãcü nabaixãchiãë.

Piratu rü Ngechuchumaã nanaxuegu na nayuxüçèx

(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Cu 18.38-19.16)

⁶ Rü gucü ga taunecügu ga yexguma yema Üpetüchigaarü petawa nanguxgu rü Piratu ínananguxuchixëëxü ga wüxi ga poxcuxü ga duüxügü naxcèx ícagüxü, yerü yema nixĩ ga nacüma. ⁷ Rü wüxi ga yatü ga Barabágu äegaxü, rü poxcupataügu napoxcu wüxigu namaã ga togü ga natanüxü ga máëtagüxü ga yexguma äëxgacüxü ínatëxüchigüchaügu. ⁸ Rü yema duüxügü rü yéma Piratuxütawa nangugü. Rü inanaxügüe ga Piratuna na nacagüexü na naxcèx

yangéãxúcèx ga wüxi ga poxcuxü aixrügumarüü. ⁹ Rü Piratu nanangãxü, rü ñanagürü: —¿Penaxwèxexü na pexcèx íchananguxuchixèèxü ya yima Ngechuchu ya duüxügü Yudíugüarü ãëxgacümaã naxugüãcü? —ñanagürü. ¹⁰ Rü yema ñanagürü ga Piratu yerü nüxü nacuèx ga na yema paigüarü ãëxgacügü rü na yaxauxãchiexüçèx yïxü ga Ngechuchu nüxna yamugüãxü. ¹¹ Natürü ga yema paigüarü ãëxgacügü rü duüxügüxü namugü ga na tagaãcü naxcèx ínacagüxü ga na Barabáxü yangéxúcèx. ¹² Rü yexguma ga Piratu rü nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Rü tacü nixí i penaxwèxexü na chanaxüxü namaã ya yima Yudíugüarü ãëxgacügu pexüégacü? —ñanagürü. ¹³ Rü nümagü ga duüxügü rü tagaãcü nanangãxügü, rü ñanagürügü: —¿Curuchawa yapota! —ñanagürügü. ¹⁴ Rü yexguma ga Piratu rü ñanagürü nüxü: —¿Natürü tacü rü chixexü naxü? —ñanagürü. Natürü ga nümagü rü wenaxärü tagaãcü ñanagürügü: —¿Curuchawa yapota! —ñanagürügü. ¹⁵ Rü yexguma ga Piratu rü Barabáxü ínanguxuchixèè, yerü duüxügüxü nataãèxèèchaü. Rü yexguma churaragüxü Ngechuchuxü naçuaixèèguwena ga Piratu, rü ñuxüchi nüxna nanamu na curuchawa yanapotagüãxúcèx. ¹⁶ Rü yexguma ga nümagü ga churaragü rü ãëxgacüpataèxtüwa nanagagü. Rü yéma nanangutaquèxexèè ga guxüma ga namücügü ga churaragü. ¹⁷ Rü ñuxüchi ga yema churaragü rü wüxi ga máxü ga daucharaxü ga naxchirugu nayacuxèègü. Rü naëruwa nayangèxcuchigü ga wüxi ga boxü ga chuchuxüwa naxügüxü. ¹⁸ Rü yemawena inanaxügüe na tagaãcü ñagüxü: —¿Namaxü ya Yudíugüarü ãëxgacü! —ñagüxü. ¹⁹ Rü wüxi ga naïxmenèxãmaã naëruwa nanaçuaixcagü, rü nüxna nacuaixgüe. Rü napèxegu nacaxápüxügü rü nüxü nicuèxüügüneta. ²⁰ Rü yexguma yemaãcü nagu yadauxcüraxügüguwena, rü ínacacuxuchigü ga yema naxchiru ga daucharaxü. Rü wenaxärü naxchirugutama nayacuxèègü. Rü ñuxüchi ínagaxüchigü na curuchawa yanapotagüãxúcèx.

Ngechuchuxü curuchawa nipotagü

(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Cu 19.17-27)

²¹ Rü yéma naxüpetü ga wüxi ga yatü ga Chirenecüãx ga Chimáügu äegacü ga Areyáüdrü rü Rufu nanatü ixícü ga naãnewa ne ücü. Rü yexguma yéma naxüpetügu rü yema churaragü rü guma yatüxü ngíxü iningexèègü ga Ngechuchuarü curucha. ²² Rü Ngechuchuxü nawa nagagü ga wüxi ga nachica ga Górgutagu äegaxü. Rü yema naega rü: Duüxèèruchinèxãchitaü, ñaxüchiga nixí. ²³ Rü nüxna nanaxägü ga binu ga miramaã äeücü. Natürü nüma ga Ngechuchu rü tama nayaxaxü. ²⁴ Rü yemawena curuchawa nayapotagü.

Rü nümagü ga churaragü rü wüxi ga dîëru ngîxü nañanagügü na yemawa nüxü nacüëxgüxücèx na ñuxäcü tá nügümaã ya-toyëäxücèx ga Ngechuchuchiru, rü tacü tá na yangexü ga wüxichigü. ²⁵ Rü meãma 9 arü oragu ga pèxmama nixî ga curuchawa yapotagüäxü. ²⁶ Rü yéma nayapocuchi ga wüxi ga mürapewa ga äegatachinüxü ga nüxü ixuxü ga tacücèx curuchawa na yapotagüäxü. Rü yema naega ga mürapewagu üxü, rü ñanagürü: “Yudíugüarü Äëxgacü”, ñanagürü. ²⁷ Rü naxrüü curuchawa nayapotagü ga taxre ga máëtagüxü rü wüxi ga norü tügünecüwawa rü to ga norü toxwecüwawa. ²⁸ Rü yemaäcü ningu ga Tupanaärü ore ga ümatüxü ga ñaxü: “Ngëma chixexü ügüxütanüwaama natèx”, ñaxü. ²⁹⁻³⁰ Rü yema duüxügü ga yéma chopetüxü, rü Ngechuchumaã naguxchigagü, rü nanexäërugüäcüma ñanagürügü: —¡Dücèx! Cuma cunangutaüxëëega ya tupauca ya taxüne, rü tomaëxpüx i ngunexügu wenaxärü ícunadaxëëega. ¡Ëcü! ¡Cugütama namaxëë i ñuxmax, rü íruxî i curuchawa! —ñanagürügü. ³¹ Rü yexgumarüü ta Ngechuchuxü nacugüecüraxü ga paigüarü äëxgacügü, rü ngüexëëruügü ga ore ga mugüwa ngüxëëtaegüxü. Rü ñanagürügü: —Nüma rü togüxü namaxëxëë, natürü taxucürüwama nügütama namaxëë. ³² —¡Ñuxma rü ínaxîx i curuchawa i ngëma Cristu i Iraéanecüäxärü Äëxgacü na nüxü idaugüxücèx rü nüxü yaxögüxücèx! —ñanagürügü. Rü woo ga yema máëtagüxü ga naxrüü curuchawa ipotagüxü, rü namaã naguxchigagü.

Nayu ga Ngechuchu

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Cu 19.28-30)

³³ Rü yexguma tocuchiwa nanguxgu, rü guxü ga nañnewa naxëäne ñuxmata yáuanecü tomaëxpüxarü orawa nangu. ³⁴ Rü yematama oragu rü tagaäcü aita naxü ga Ngechuchu, rü ñanagürü: —Eríx, Eríx, ¿damá chabátani? —ñanagürü. Rü ngëma rü ñaxüchiga nixî: “Pa Chorü Tupanax, Pa Chorü Tupanax ¿tüxcüü choxü nuã cutèx?” ñaxüchiga nixî. ³⁵ Rü nümaxü ga duüxügü ga yéma yexmagüxü, rü nüxü naxînüë rü ñanagürügü: —¡Dücèx, nüxü pexînüë! Nuxcümaücü ga Tupanaärü orearü uruü ga Eríacèx naca —ñanagürügü. ³⁶ Rü yexguma rü wüxi ga yema duüxügü ga yéma yexmagüxü, rü inañaãchi rü wüxi ga tüaxmü niwaixëë namaã ga binu ga marü ngüchièxüchicü. Rü wüxi ga dexnewa nayanèix, rü ñuxüchi Ngechuchuëxgu nanawëx na nüxü natuxuxücèx. Rü yema togüxü ñanagürügü: —¡Yixrüma! ¡Ngîxä rü itarüdaunü ngoxita Ería nuã ü na curuchawa ínaxîxëëäxücèx! —ñanagürügü. ³⁷ Natürü nüma ga Ngechuchu rü tagaäcü aita naxü, rü

ñuxūchi nayu. ³⁸ Rū yexguma ga tupauca ga taxūneārū tūyemachiāxū rū taxregu narūgaute. Rū daxūwa inaxūgū ga na nagautexū rū ñuxmata ñaxtūwa nangu. ³⁹ Rū guma churaragūarū āēxgacū ga Dumacūāx ga Ngechuchupēxewa yexmacū, rū yexguma nūxū nadēuxgu ga na nayuxū, rū ñanagūrū: —Aixcūma nixī ya daa yatū i Tupana Nane na yīxū —ñanagūrū. ⁴⁰ Rū iyexmagū ta ga ñuxre ga ngecūgū ga yéma yaxūwa nūxū rūdaunūcū. Rū yematanūwa iyexmagū ga María ga Magadacūāx, rū Charumé, rū María ga Yúche rū Chaūtiágu ga rúbumaēcū naē. ⁴¹ Rū yema ngecūgū iyixī ga Ngechuchuxū íxūmūcūgūcū rū nūxū rūngūxēēgūcū ga yexguma Gariréaanewa nayexmagu. Rū yexgumarū ta yéma iyexmagū ga mucūma ga naīgū ga ngecūgū ga Ngechuchuwe rūxīcū ga yexguma Yerucharētūwa naxūxgu.

*Ngechuchu rū naxmaxūgu nayanaxūcuchigū
(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Cu 19.38-42)*

⁴²⁻⁴³ Rū yexguma marū nachūtachaūgu ga yema ngunexū ga Yudíugū nagu nūgū imexēēgūxū naxcèx ga ngūxchigaarū ngunexū, rū noxtacūma Piratuxūtawa naxū ga Yúche ga Arimatéacūāx. Rū nūma ga guma Yúche rū Yudíugūarū āēxgacūgū ga tacūtanūwa naxū, rū wūxi ga āēxgacū ga poraācū nūxū nangechaūgūcū nixī. Rū nūma rū ta ínananguxēē na Tupana norū āēxgacū yīxūcèx. Rū Piratuxūtawa naxcèx ínayaca ga Ngechuchuxūne. ⁴⁴ Rū nabaixāchiāē ga Piratu ga marū na nayuxū. Rū yemacèx norū churaragūarū āēxgacūcèx nangema na nūxna naçaxūcèx na ñuxgumama yīxū ga marū na nayuxū. ⁴⁵ Rū yexguma norū churaragūarū āēxgacū namaā nūxū ixuxgu ga marū na nayuxū, rū nūma ga Piratu rū Yúchena nanaxā ga naxūne. ⁴⁶ Rū yexguma ga Yúche rū naxcèx nataxe ga wūxi ga naxchápenūū ga mexēchixū. Rū curuchawa nanayaxu ga Ngechuchuxūne, rū yema naxchápenūūmaā nananuque. Rū wūxi ga mēxpūne ga nutanaxcèxgu ūpaacū yacaxmaūgūxū ga naxmaxūgu nayanaxūcuchi. Rū ñuxūchi wūxi ga nuta ga tacūmaā nanangūxtaū. ⁴⁷ Rū María ga Magadacūāx rū María ga Yúche naē rū nūxū írūdaunū ga ngexta na yanaxūcuchigūāxū.

16

*Wenaxārū namaxū ga Ngechuchu
(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Cu 20.1-10)*

¹ Rū sabaduarū ngunexūguwena, rū María ga Magadacūāx, rū Charumé, rū María ga Chaūtiágu naē naxcèx itaxegū ga pumara na namaā nachaāxūcèx ga Ngechuchuxūne. ² Rū pèxmamaxūchi ga noxri uēxcū iyarūgoxgu ga yūxūarū

ngunexügu, rü yema ngecügü rü íiyadaugü ga yema naxmaxü ga nagu yanaxücuchigüãxüwa. ³Rü ngîgü ngîgürügügü: —¿Texé tá taxcèx ítanaxügachi ya yima nuta ya namaã nangüxtaücü? —ngîgürügügü. ⁴Natürü yexguma meãma nüxü nadaunügu, rü nüxü idaugü ga marü na ínaxügachixü ga guma nuta ga tacü ga namaã nangüxtaücü ga yema naxmaxü. ⁵Rü yexguma nagu nadaugügu ga yema naxmaxü, rü nüxü idaugü ga wüxi ga ngextüxücü ga mèxchiruxü ga cómüchiruxü ga yéma naxmaxüärü tügüncëwawa rütöxü. Rü poraãcü ibaixächiaëgü ga yema ngecügü. ⁶Natürü nüma rü ñanagürü ngîxü: —¿Tãxü i pebaixächieü! Pema rü naxcèx pedaugü ya Ngechuchu ya Nacharétucüãx ga guma curuchawa yapotagüãcü. Marü wena namaxü, rü nataxuma i nuã. ¿Dücèx, meã nüxü pedèux i ñaã nachica ga nagu naxügüãxü! ⁷—¿Rü paxa ípixi rü Pedrumaã rü ngëma togü i ngüexügümaã nüxü peyarüxügüe, rü ñapegügü nüxü:

“Nüma ya Ngechuchu rü marü nüxîra pexüpa Gariréaanewa naxü. Rü ngema tá nüxü peyadaugü ngëma pemaã nüxü yaxuxürüü”, ñapegügü nüxü! —ñanagürü. ⁸Rü yexguma ga yema ngecügü rü nüxna íiyabuxmü ga yema naxmaxü, yerü ngîrü muñëmaã poraãcü iyaduruxe. Rü taxüemaãma nüxü iyaxugügü, yerü poraãcü imuñë.

*Ngechuchu rü ngîxcèx nangox ga María ga Magadácüãx
(Cu 20.11-18)*

⁹Rü yexguma Ngechuchu yuwa írüdaxguwena ga noxri yangunegu ga yüxüarü ngunexügu, rü ngîxcèxira nangox ga María ga Magadácüãx ga ngîwa ínawoxüãcü ga 7 ga ngoxogü. ¹⁰Rü ngîma rü íiyaxü, rü namaã nüxü iyarüxu ga yema Ngechuchumücügü ga íngechaügüxü rü íxauxexü. ¹¹Natürü ga nümagü rü tama nayaxögüchaü ga yexguma nüxü naxînüëgu ga na namaxüxü ga Ngechuchu rü na nüxü nadauxü ga ngîmax.

*Ngechuchu rü taxre ga norü ngüexügücèx nangox
(Lc 24.13-35)*

¹²Rü yemawena ga Ngechuchu rü tðöcü nangox naxcèx ga taxre ga norü ngüexügü ga yexguma nama ga naãnewaama nadaxügu naxîxgu. ¹³Rü nümagü rü nawoegu, rü yema togü ga ngüexügümaã nüxü nayarüxügü. Natürü yemagüaxü rü ta tama nayaxögü.

*Ngechuchu nanamu ga norü ngüexügü
(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Cu 20.19-23)*

¹⁴Rü yemawena ga Ngechuchu rü naxcèx nangox ga yema 11 ga norü ngüexügü ga yexguma mechawa ínachibüeyane. Rü nayangagü naxcèx ga tama aixcüma na yaxögüãxü rü tama

na inaxĩnũexũ. Yerũ ga nũmagũ rũ tama nũxũ nayaxõgũchaũ ga yema nũxũ daugũxũ ga marũ wena na namaxũxũ. ¹⁵ Rũ ñanagũrũ nũxũ: —¡Guxũ i naãnewa pexĩ rũ guxũ i duũxũgũmaã nũxũ peyarũxu i ore i mexũ! ¹⁶ —Rũ yĩxema yaxõxẽ rũ íbaixẽ rũ tá tũxũ nangẽxma i maxũ i taguma gũxũ. Natũrũ yĩxema tama yaxõxẽ rũ tá tapoxcu. ¹⁷ —Rũ ñaã tá nixĩ i cuẽxruũgũ i nawa nũxũ icuáxũ i ngẽma yaxõgũxũ. Rũ chauégagu tá ínanawoxũ i ngoxogũ. Rũ ngexwacaxũxũ i nagagũwa tá nidex-agũ. ¹⁸ —Rũ naxmẽxmaã tá nũxũ nayayauxãchi i ãxtapegũ. Rũ ngẽxguma yaxaxgũãgu i tacũ i nawa iyuxũ, rũ tãũtãma nanachixexẽẽ. Rũ tá tũxũ ningõgũgũ ya ídaaweexe rũ tá tũmacèx nitaanegũ —ñanagũrũ.

*Ngechuchu rũ daxũguxũ ga naãnewa naxũ
(Lc 24.50-53)*

¹⁹ Rũ nũma ga Cori ga Ngechuchu rũ yexguma norũ ngũexũgũmaã yadeaxguwena, rũ Tupana rũ daxũguxũ ga naãnewa nanaga. Rũ Tupanaãrũ tũgũnecũwawa nayarũto. ²⁰ Rũ nũmagũ ga norũ ngũexũgũ rũ inaxĩãchi na guxũwama nũxũ yanaxugũexũ ga ore i mexũ. Rũ nũma ga Cori rũ nũxũ narũngũxẽẽ, rũ nanangoxẽẽ na aixcũma yĩxũ ga yema ore, yerũ wũxigu namaã napuracũ na naxũgũãxũcèx ga mexũ ga taxũgũ ga Tupanaãrũ poramaã naxũgũxũ.

ORE I MEXÛ GA LUCA ÜMATÛXÛ

Norü ügü i ore ga Ngechuchuchiga

¹⁻² Pa Mecü Pa Teóquirux, nayexma ga tacü ga totanüwa ngupetüxü. Rü muxüma ga duüxügü rü marü nanaxümatügü ga yemachiga, yexgumarüü ga tomaã nüxü na yaxugüexürüü ga yema duüxügü ga noxriarü ügügumama Ngechuchuxü daugüxü rü nüxü rüngüxëëgüxü ga norü orearü uchigawa. ³⁻⁴ Rü ngëmacèx, Pa Teóquirux, rü choma rü ta meãma naxcèx íchaca ga nachiga ga guxüma ga yema Ngechuchu üxü. Rü ñuxma rü chauxcèx rü name na meãma cuxcèx chanaxümatüxü i ngëma na meãma nüxü cucuáxüçèx na aixcüma yïxü ga yema ore ga marüchirèx cuxü nangüxëëgüxü ga togü.

Tupanaãrü orearü ngeruü ga daxüçüãx nanaxunagü ga Cuáü ga baiüxëëruüãrü buxchiga

⁵ Rü yexguma Erode ãëxgacü ixïxgu ga Yudéaanewa, rü yéma nayexma ga wüxi ga Yudügüarü pai ga Zacaríagu ãegacü. Rü pai ga Arãütaa ga Abíatanüxü nixï ga nümax. Rü namëxéga rü Erichabé nixï. Rü tüma rü ta pai ga Arãütanüxü tixï. ⁶ Rü nüma ga Zacaríá rü namèx ga Erichabé rü meãma Tupanapëxewa, namaxë rü aixcüma naga naxïnüë ga norü mugü. Rü yemaãcü taxucürüwa texé chixri nachiga tidexagü. ⁷ Natürü nangexacügü yerü namèx rü ingexacü. Rü ñuxüchi ga nümagü rü marü yaguãxgü nixïgü. ⁸ Rü wüxi ga ngunexügu rü yema paigütücumü ga Zacaríá natanüwa üxügu nangu na tupauca ga taxünewa Tupanaãrü puracü naxügüxüçèx. ⁹ Rü yema paigü rü nacüma nixï ga nüxü na naxunetagüxü ga wüxi ga natanüxü na tupaucaarü aixepegu naxücuxüçèx rü yéma Tupanacèx na yaguãxüçèx ga pumara ga yixixü. Rü yema ngunexügu rü Zacaríagu nangu na tupaucaarü aixepegu naxücuxüçèx na yéma yaguãxüçèx ga pumara. ¹⁰ Rü yema pumara íyaguyane rü guxüma ga duüxügü ga düxétüwa yexmagüxü rü ínayumüxëgü. ¹¹ Rü ngürüãchi Zacaríacèx nangox ga wüxi ga Tupanaãrü orearü ngeruü ga daxüçüãx. Rü yema nachica ga pumara nawa yagugüüxüãrü tügü necüwagu nachi. ¹² Rü yexguma Zacaríá nüxü dëuxgu ga yema Tupanaãrü orearü ngeruü ga daxüçüãx, rü poraãcü nabaixãchiãë, rü poraãcü namuü. ¹³ Natürü yema daxüçüãx ga Tupanaãrü orearü ngeruü rü ñanagürü nüxü: —Pa Zacaríax, ¡täxü i cumuüxü! Erü Tupana rü marü nüxü naxïnü i curü yumüxë. Rü cuxmèx i Erichabé rü cuxü tá ixãxãcü, rü Cuáügu tá cunaxüéga. ¹⁴ —Rü cuma rü

tá poraãcü cutaãëxüchi i ngëxguma nabuxgu. Rû muxüma i togü i duüxügü rû tá ta nataãëgüxüchi. ¹⁵ —Erü yima cune rû Tupanapëxewa rû tá wüxi ya mexëchicü nixî. Rû tãütáma binu nayaxaxü, rû taxuüma to i tacü rû ngúchixáxü tá nixaxü. Rû tauta nabuyane rû Tupanaãë i Üünexü rû tá nüxna nangu. ¹⁶ —Rû nüma tá muxüma i Yudíugüxü narüngüxëë na norü Cori ya Tupanacëx nawoeguxüçëx. ¹⁷ —Rû nüma ya Cuáü rû tá Cori ya Cristupëxegu nixü. Rû nuxcümaücü ga Tupanaãrû orearü uruü ga Eríarüü tá nixî erü tá nüxü nangëxma i Tupanaãë i poraxü. Rû ngëmaãcü tá nüxü narüngüxëë i papágü na naxácügüxü nangechaüxü, rû ngëma tama Tupanaga ñnüëchaüxü rû na aixcüma inaxñnüëxüçëx. Rû ngëmaãcü tá duüxügüxü ínamexëë naxcëx ya Cori ya Cristu —ñnanagürü ga yema daxüçüãx. ¹⁸ Rû Zacaría rû yema daxüçüãxna naca, rû ñnanagürü: —¿Ñnuxãcü tá nixî i ngëma na naxãxãcüxü i choxmëx? Erü marü chayaxüchi i chomax rû ngíma rû ta marü iya —ñnanagürü. ¹⁹ Rû Zacaríaü nangãxü ga yema daxüçüãx, rû ñnanagürü: —Choma nixî i Gabi i Tupanaãrû puracü chaxüxü. Rû nüma núma choxü namu na cumaã nüxü na chixuxüçëx i ñaã ore i mexü. ²⁰ —Natürü ññuxma i cuma rû tama choxü cuyaxõ i ngëma ore i cumaã nüxü chixuxü. Rû ngëmacëx i ññuxma rû tá cungega ññuxmatáta nabu i ngëma cune. Natürü ngëma cumaã nüxü chixuxü, rû aixcüma tá ningu nagu i ngëma ngunexü i Tupana ixunetaxü —ñnanagürü. ²¹ Rû yoxni ga duüxügü rû tupaucaarü düxétüwa Zacaríaü nananguxëëgü. Rû nügüna nacagüë ga tacüçëx na tama paxa yéma ínaxüxüxü. ²² Rû yexguma Zacaría tupaucawa íxüüxgu, rû taxucürüwa duüxügümaã nidexa, yerü nangega. Rû númagü ga duüxügü rû nüxü nicuëxãchitanü ga tacüxü na nadauxü ga Zacaría ga tupaucaarü aixepena. Rû Zacaría rû naxmëxmaã duüxügüxü nüxü nacuëxëë ga tacü nüxü na üpetüxü, yerü nangega. ²³ Rû yexguma Zacaría naguxëëgu ga na naxüãxü ga Tupanaãrû puracü ga tupauca ga taxünewa, rû wenaxãrü napatacëx nataegu. ²⁴ Rû yemawena rû Zacaría namëx ga Erichabé rû ixãxãcü. Rû ngípatagu irüxãüëcha, rû wüximëëxpüx ga tauemacü taguma düxétüwa íxü. ²⁵ Rû ngíxícatama ngígürügü: —Cori ya Tupana rû poraãcü choxü narüngüxëë. Rû ññuxma rû marü tãütáma chixri chauchiga nidexagü i duüxügü naxcëx na changexacüxü —ngígürügü.

Wüxi ga Tupanaãrü orearü ngeruü ga daxüçüãx nüxü nixu ga Ngechucharü buxchiga

²⁶ Rû 6 ga tauemacü marü ngíxü mexgu ga Erichabé ga yema na naxãxãcüxü, rû Gariréaanewa yexmane ga íãne ga Nacharétuwa Tupana nanamu ga norü orearü ngeruü ga

Gabi. ²⁷ Rū ngĩxūtawa naxū ga wūxi ga pacū ga taguma yatū ngĩmaã maũxcū. Rū María nixĩ ga ngĩega. Rū ngĩma rü ixãtechaũ namaã ga wūxi ga yatū ga Yúchegu ãegacū. Rū nūma ga Yúche rü nuxcūmaũcū ga ãëxgacū ga Dabítanũxũ nixĩ. ²⁸ Rū yema nachica ga María nawa yexmaxūgu naxūcu ga Gabi, rü ñanagürü ngĩxũ: —Nuxmaë Pa Maríax. Tupana rü poraãcū cumaã nataãë. Rū Cori ya Tupana rü cuxūtawa nangëxma, rü guxũ i ngexũgüarü yexera marü cuxũ narüngũxëë —ñanagürü. ²⁹ Natürü yexguma María nüxũ dëuxgu ga yema daxũcũãx ga Tupanaärü orearü ngeruũ, rü namaã iþaixãchiãë ga yema norü ore ga ngĩmaã nüxũ yaxuxũ. Rū ngĩgüãëwa nagu irüxĩnũ ga tũxcũ yemaãcū ngĩxũ na namoxëxũ. ³⁰ Rū yexguma ga Gabi rü ñanagürü ngĩxũ: —Pa Maríax, tama name na cumuũxũ, erü Tupana rü poraãcū cumaã nataãë. ³¹ —Rü ñuxma rü tá tauemacü cuxũ inayarütaxu, rü tá cuxããcū, rü tá nayatü i cuxacü. Rū Ngechuchugu tá cunaxüéga. ³² —Rü nūma rü wūxi ya ãëxgacū ya taxüchicü tá nixĩ. Rū Tupana ya Taxüchicü Nane tá nixĩ i naega. Rū Cori ya Tupana rü tá nuxcūmaũcū ga ãëxgacū ga Dabírü ãëxgacũxũ nayaxĩxëë. ³³ —Rü nūma rü guxũgutáma Yudíugüarü ãëxgacü nixĩ. Rū tagutáma Ínanguxuchi na ãëxgacü na yĩxũ —ñanagürü. ³⁴ Rū yexguma ga María rü Gabina ica, rü ngĩgürügü: —¿Ñuxãcü tá nixĩ i ngëma na chaxãxãcũxũ, erü tauta chaxãte? —ngĩgürügü. ³⁵ Rū nūma ga Gabi rü ngĩxũ nangãxũ, rü ñanagürü: —Tupanaãë i Üünexũ tá cuxna nangu. Rū Tupana ya Tacüarü pora rü wūxi i caixanexürü tá cugu nayangaixema. Rū ngëmacèx ngëma õxhana i namaã cuxãxãcũxũ rü Tupanapëxewa mecüxüchi tá nixĩ, rü Tupana Nanemaã tá nanaxugü i duũxügü. ³⁶ —Rü cutanũxũ i Erichabé rü marü ixãxãcü woo marü yaguãxchirëx na yĩxũ. Rü woo ga duũxügü rü:

“Tagutáma ixããcü” ñanagürügü ngĩxũ, natürü i ñuxma rü marü 6 ya tauemacü ngĩxũ name na marü naxãxãcũxũ. ³⁷ —Erü Tupanaãxũ rü taxuũma naguxcha —ñanagürü. ³⁸ Rū yexguma ga María rü ngĩgürügü: —Chorü Cori ya Tupanaärü duũxũ chixĩ i chomax. Rü marü name i chomaã nanaxü i ngëma chomaã nüxũ quixuxũãcūma —ngĩgürügü. Rū yexguma ngĩxna Ínixũ ga yema Tupanaärü orearü ngeruũ ga daxũcũãx ga Gabi.

María rü Erichabéxütagu inaxũãne

³⁹ Rū yexgumaũcūü ga María rü paxama nawa ixũ ga guma ñãne ga Zacaríapata nawa yexmane ga Yudéaaneärü dauxchitawa. ⁴⁰ Rū Zacaríapatawa ingu, rü iyaxücu, rü Erichabéxũ irümoxë. ⁴¹ Rū yexguma Erichabé nüxũ ñnũgu ga

Maríaarü moxê, rü ngîrû õxchana ga ngîânüwa yexmaxü rü nixîãxcüü. Rû Tupanaãê ga Üünexü rü Erichabéna nangu. ⁴² Rû yexguma ga Erichabé rü tagaãcü Maríaxü ngîgürügü: —Guxü i ngexügüarü yexera Tupana cuxü narüngüxêê. Rû ngêxgumarüü ta cunexü narüngüxêê. ⁴³ —¿Tacüwa chame na nuã chauxütagu cunaxüânexü? Pa Chorü Cori Naêx. ⁴⁴ —Erü ngêxguma nüxü chaxînügu i curü moxê, rü chauxacü i chauanüwa ngêxmaxü rü norü taãemaã nixîãxcüü. ⁴⁵ —Cuma rü cutaãê erü nüxü cuyaxõ i norü ore ya Tupana. Rû ngêmacèx Tupana tá nayanguxêê i ngêma ore i cumaã nüxü yaxuxü —ngîgürügü ga Erichabé. ⁴⁶ Rû yexguma ga María rü ngîgürügü: —Choma rü chauãêwa poraãcü Tupanaxü chicuèxüü. ⁴⁷ —Rü chorü Cori ya chorü Maxêêruümaã chataãêxüchi. ⁴⁸ —Rü woo wüxi i Tupanaärü duüxü i ngearü dîeruãxê chixî, natürü Tupana chaugu narüxînü. Rû ñuxmaücüü i duüxügü rü taãêxcümaã guxügutáma choxü naxugüe. ⁴⁹ —Erü Tupana ya Poracü rü taxü i mexü chauxcèx naxü. Rû naxüüne i naega ya Tupana. ⁵⁰ —Rü nüma ya Tupana rü guxügutáma nüxü tangechaütümügü ya guxâma ya yíxema aixcüma nüxü muêxê. ⁵¹ —Rü guxü ga norü poramaã tüxü narüyexera ga guxema tügütama icuèxüügüxe. ⁵² —Rü marü ínanawoxü ga yema ãêxgacügü ga nügü icuèxüügüxü. Natürü guxema duüxêgü ga tama tügü icuèxüügüxe, rü poraãcü tüxü narüngüxêê. ⁵³ —Rü guxema tüxü nataxúxe, rü muxüma tüxna naxã. Natürü guxema muärü dîeruãxgüxe rü taxuüma tüxna naxããcüma tüxü ínimugü. ⁵⁴ —Rü poraãcü nüxü narüngüxêê ga norü duüxügü ga Yudiügü. Rü tama nüxü inarüngüma na nüxü ingechaütümügüxü, yexgumarüü ga nuxcümaügüxü ga tatanüxümaã na inaxunetaxü. ⁵⁵ —Yerü yemaãcü inaxuneta namaã ga tórü õxi ga Abráü rü namaã ga tatanüxügü na guxügutáma tüxü nangüxêêxü —ngîgürügü ga María. ⁵⁶ Rû tomaêxpüx ga tauemacü Erichabéxütagu irüxãüx ga María. Rû ñuxüchi ngîpatacèx itaegu.

Cuáü ga baiüxêêruüärü buxchiga

⁵⁷ Rû nawa nangu ga ngunexü ga na naxíraxacüxü ga Erichabé. Rû nayatü ga ngîxãcü. ⁵⁸ Rû yexguma nüxü nacuèxgügu na ñuxãcü Tupana ngîmaã mecümaxü, rü ngîrû ngaicamagu pegüxü ga duüxügü rü ngîtanüxügü rü ngîxü ínayadaugü, rü ngîxü narümoxêgü rü ngîxü nayataãêgüxêê. ⁵⁹ Rû 8 ga ngunexüguwena rü ínayawiechêxmüpêxechiraügü ga guma ngîne. Rû nanatü ga Zacaríagu nanaxüégagüchaü ga duüxügü. ⁶⁰ Natürü naê ga Erichabé rü tama inaxwèxe. Rû ngîgürügü: —Narümemae nixî i Cuáügu tanaxüega —ngîgürügü. ⁶¹ Rû duüxügü rü ñanagürügü ngîxü: —¿Tüxcüü

cunaxwèxe i ngēma naega? Erü cutanüxütanüwa rü tataxuma ya texé ya ngēmāgu āēgaxe —ñanagürügü. ⁶² Rü yexguma ga duüxügü rü naxmēxwa nanatü ga Zacaríana nacagüe ga tacü rü naegagu tá na naxüēgāxü. ⁶³ Rü yexguma ga Zacarí rü poperaxü naxuneta na yexma na naxümatüāxüçèx ga naega. Rü yexma nanaxümatü, rü ñanagürü:

“Cuáú tá nixí i naega”, ñanagürü ga namatü. Rü guxüma ga duüxügü rü nabaixāchiāēgü ga yexguma yema naegaxü nadaugügu. ⁶⁴ Rü yexgumatama wenaxärü nidexa ga Zacarí. Rü inanaxügü ga Tupanaxü na yacuèxüüxü. ⁶⁵ Rü yemacèx guxüma ga yema duüxügü ga norü ngaicamagu āpatagüxü rü poraäcü nabaixāchiāēgü. Rü guxüwama ga yema naānewa ga Yudéaanewa rü duüxügü nüxü nixuchigagü ga yema ngupetüxü. ⁶⁶ Rü guxüma ga nüxü cuāchigagüxü ga yema ngupetüxü, rü nügüāxēwa nāgu narüxīnūēēcha, rü ñanagürügü: —¿Tacü tá nixí i ngēma buxü? Erü Tupana rü aixcüma naxütawa nangēxma —ñanagürügü.

Zacarí rü Tupanaxü nicuèxüü

⁶⁷ Rü nanatü ga Zacaríana nangu ga Tupanaāē i Üünexü. Rü nüxü nixu ga yema ore ga Tupana namaā nüxü ixüxü. ⁶⁸ Rü ñanagürü: —Name nixí i nüxü ticuèxüügü ya tórü Cori ga nuxcümaücü ga tórü oxí ga Iraéarü Tupana. Erü núma tatanüwa nangu na tüxü yamaxēxēxüçèx i yixema i norü duüxügü na ixīgüxü. ⁶⁹ —Rü ngēmacèx tüxna nanamu ya wüxi ya poracü ya tórü maxēxēēruü ga nuxcümaücü ga norü duüxü ga Dabítanüxüwa ne ücü. ⁷⁰ —Rü yemaäcü Tupana tamaā inaxuneta nawa ga yema nuxcümaügüxü ga norü orearü uruügü ga üünegüxü. ⁷¹ —Rü yema orearü uruügüwa nüxü nixu rü tá tüxü ínangüxüxēē naxmēxwa i tórü uwanügü rü guxüma i ngema duüxügü i taxchi aiexü. ⁷² —Rü nuxcümaügüxe ga tórü oxigümaā nüxü nixu na nüxü tangechaütümüügüxü rü tagutáma nüxü iyanangümaxü ga yema tümamaā inaxunetaxü. ⁷³⁻⁷⁵ —Rü yemaäcü ga Tupana rü nuxcümaücü ga tórü oxí ga Abráümaā inaxuneta. Rü namaā nüxü nixu rü tá tüxü ínangüxüxēē nüxna i tórü uwanügü na tama imuüēäcüma naxüxüçèx i Tupanaärü puracü rü aixcüma mecü na ixīgüxü napēxewa i guxü i tórü maxüwa i wüxichigü i ngunexügu —ñanagürü ga Zacarí. ⁷⁶ Rü ñanagürü ta: —Cumax, Pa Chaunex, rü Tupana ya Taxüchicüarü orearü uruümaā tá cuxü naxugü. Erü cuma rü tá Corixüpa yoxni duüxügümaā nüxü quixu i nachiga ya Cori. ⁷⁷ —Cuma rü Coriarü duüxügüxü tá nüxü cucuèxēē na Tupana tá nüxü nüxü ngechaüxü i norü pēcadugü na ngēmaäcü nayauxgüāxüçèx i maxü i taguma gúxü. ⁷⁸⁻⁷⁹ —Erü nüxü tangechaütümüügü ya

Tupana ya poraãcü tüxü ngechaücü. Rü ngẽmacèx daxüguxü i naãnewa taxcèx ne nanamu i ñoma i naãneãrü ngóonexẽẽruü i ngexwacaxüxü na nangóonetanüxẽẽãxücèx i ngẽma duüxügü ga noxri guxüguma norü chixexügagu ãücümaxüwa yexmagüxü. Rü nüma tá tüxü narüngüxẽẽ na Tupanamaã rüngüxmüëxücèx —ñanagürü ga Zacaria. ⁸⁰ Rü yema buxü rü niyachigü rü wüxichigü ga ngunexügu yexeraãcü Tupanaxü nicuáchigü. Rü dauxchita ga ngextá taxúema íxãpataxüwa nayexma ñuxmata yema ngunexüwa nangu ga na Yudíugüxü nügü nacuèxẽẽxü.

2

Ngehuchuarü buxchiga

(Mt 1.18-25)

¹ Rü yexguma Agutu ãëxgacü ga tacü ixíxgu ga Dumawa, rü nanaxunagü ga na yaxugüãxü ga guxüma ga duüxügü ga guxü ga naãnewa. ² Rü yema nüxíraüxü ga duüxügüarü ugüchiga, rü nanaxü ga yexguma Quirinu ãëxgacü ixíxgu ga Chíriaarü naãnewa. ³ Rü guxüma ga duüxügü rü wüxichigü norü ñãne ga nagu nabuxünewa nixüchigü ga yéma na yaxugüãxücèx. ⁴ Rü yemacèx ga Yúche rü Gariréaanewa yexmane ga ñãne ga Nacharétuwa ínaxüxü, rü Yudéaarü naãnewa yexmane ga ñãne ga Beréüwa naxü. Rü guma nixí ga ñãne ga nuxcümaücü ga ãëxgacü ga Dabí nagu buxüne. Rü yemacèx nixí ga Yúche ga yéma naxüxü, yerü Dabítanüxü nixí ga nümax. ⁵ Rü Beréüwa naxü ga Yúche na yaxugüxücèx wüxigu ngímaã ga María ga ngímaã naxãmèxchaücü. Natürü ga María rü itacharaü ga na naxãxãcüxü. ⁶ Rü yexguma Beréüwa nayexmagüyane, ngíxna nangu ga ngírü ngunexü ga na naxíraxacüxü ga María. ⁷ Rü yexma nabu ga nüxíraücü ga ngíne. Rü naxchápenüümaã inanunque. Rü wüxi ga wocaarü chibüchicagumare inacanagüxẽẽ, yerü marü guxüma nixããcu ga ucapu nawa ga guma pegüpataü.

Tupanaãrü orearü ngeruü ga daxüçüãx rü carnerugüarü dauruüçèx nangox

⁸ Rü Beréüãrü ngaicamana nayexmagü ga ñuxre ga carnerugüarü dauruügü ga chütacü nachitaüwa norü carnerugüna ídaugüxü. ⁹ Rü ngürüãchi yema carnerugüarü dauruügücèx nangox ga wüxi ga orearü ngeruü ga daxüçüãx. Rü Cori ya Tupanaãrü üüne rü nawa nayexma rü yemacèx poraãcü nangóone. Rü yema carnerugüarü dauruxügü rü poraãcü namuüë. ¹⁰ Natürü yema orearü ngeruü ga daxüçüãx, rü ñanagürü nüxü: —¡Tãxü i pemuüëxü! erü pexcèx nuã chanange i wüxi i ore i mexëchixü i guxü i duüxügüarü taãëxẽẽruü tá ixíxü. ¹¹ —Erü ñuxma rü

Beréúgu nabu ya perü maxêxêëruü. Rü nüma rü Cori ya Cristu nixí. ¹² —Rü ñaã tá nixí i perü cuèxruü. Rü tá nüxü ipeyangau i wüxi i õxhana i naxchápenüümaã nuquexü rü wocaru chibüchicagu caxü —ñanagürü. ¹³ Rü yexgumatama ngürüãchi yema daxüçüãx ga orearü ngeruüxütawa nangox ga muxüma ga togü ga daxüçüãx ga orearü ngeruügü. Rü Tupanaxü nicuèxüügü, rü ñanagürügü: ¹⁴ —Rü ñuxma rü Tupanaxü ínicuèxüügü rü ínataãëgü i daxüguxü i naãnewa. Rü pema i ñoma i naãnecüãx i Tupana pemaã taãëgüe, rü name nixí i pegümaã perüngüxmüë —ñanagürügü. ¹⁵ Rü yexguma daxüwa naxíxguwena ga yema orearü ngeruügü rü yema carnerugüarü dauruügü rü nügümaã ñanagürügü: —¡Ngíxã ítayadau i Beréúwa i ngéma ngupetüxü i Cori ya Tupana tamaã nüxü ixuxü nawa i norü orearü ngeruügü! —ñanagürügü. ¹⁶ Rü paxa inaxíãchi, rü yéma naxí. Rü yexma inayangaugü ga Yúche rü María rü guma bucü ga wocaru chibüchicagu cacü. ¹⁷ Rü yexguma yema bucüxü nadaugügu ga yema carnerugüarü dauruügü, rü duüxügümaã nüxü nixugüe ga yema ore ga Tupanaärü orearü ngeruü ga daxüçüãx namaã nüxü ixuxü ga guma bucüchiga. ¹⁸ Rü guxüma ga duüxügü ga nüxü ínüèxü ga yema carnerugüarü dauruügüarü ore rü namaã nabaixãchiãëgü. ¹⁹ Natürü ga María rü inayaxu ga guxüma ga yema ngupetüxü rü ngíãëgu namaã inguxü rü nagu irüxínüècha. ²⁰ Rü nawoegu ga yema carnerugüarü dauruügü. Rü taãëãcüma Tupanaxü nicuèxüügü naxcèx ga guxüma ga yema nüxü naxínüèxü rü nüxü nadaugüxü yerü aixcüma yema orearü ngeruü ga daxüçüãx namaã nüxü ixuxüãcüma nangupetü.

Bucü ga Ngechuchu rü tupauca ga taxünewa nanagagü

²¹ Rü yexguma 8 ga ngunexü nüxü yexmagu ga na nabuxü ga õxhana, rü ínanawiechèxmüpëxechiraügü. Rü Ngechuchugu nanaxüéagü. Rü yematama nixí ga naëga ga daxüçüãx ga Tupanaärü orearü ngeruü Maríamaã nüxü ixuxü ga tauta namaã naxãxãcügu. ²² Rü yexguma marü yanguxgu ga yema ngunexü na tupauca ga taxünewa Tupanapëxewa na nügü yamexëëgüxü rü yéma naxí na yemaãcü Tupanapëxewa yanguxëëgüãxüçèx ga yema Moïchéarü mugü nüxü ixuxürüü. Rü Yerucharéúwa ga tupauca ga taxünewa nanagagü ga guma bucü na Tupanana namugüãxüçèx. ²³ Rü yemaãcü nanaxügü yerü Tupanaärü mugüwa naxümatü, rü ñanagürü:

“Ngëxguma wüxi i nge rü nayatügu i nüxíraüxü i ngíxãcü, rü name i Cori ya Tupanana inamu”,

ñanagürü. ²⁴ Rü yéma naxí rü yéma nanagagü ga taxre ga muxtucugü ga yexwacèx yaexü, na Tupanacèx nadaiãxüçèx

ga paigü ga tupaucawa, yerü yema ñanagürü ga Tupanaärü mugüwa. ²⁵⁻²⁶ Rü yexgumaücü Yerucharéügu naxächü ga wüxi ga yatü ga Chimeügu äegacü. Rü wüxi ga yatü ga mecümacü nixi ga nümax, rü aixcüma Tupanaxü ngechaücü nixi. Rü nüma rü guxüguma ínananguxêê na ñuxguacü tá ínananguxü ya Yudíugüaru nguxüxêêruü ya Cristu. Rü Tupanaäe i Üünexü rü Chimeüxütawa nayexma, rü nüxü nüxü nacuxêê na täütáma nayuxü ega tama nüxü nadauxiragu ya Cristu ya Cori ya Tupana núma namucü. ²⁷ Rü yema ngunexügu rü tupauca ga taxünewa Chimeüxü naxüxêê ga Tupanaäe i Üünexü. Rü yéma nayexma ga Chimeü ga yexguma Yúche rü María tupaucawa nagagügu ga guma bucü ga Ngechuchu na Tupanana namugüäxücèx na yemaäcü yanguxêêgüäxücèx ga Moíchéarü mu. ²⁸ Rü Ngechuchuxü naganagü ga Chimeü. Rü Tupanaxü nicuxüü, rü ñanagürü: ²⁹ —Pa Corix, ñuxma rü marü name na chayuxü, erü marü cuyanguxêê ga yema chomaä icuxunetaxü. ³⁰⁻³¹ —Rü chauxetümaäxüchi nüxü chadau ya daa Maxêêruü ya guxü i duüxügücèx núma cunamucü. ³² —Rü nüma nixi i ngóonexêêruü naxcèx i guxüma i duüxügü i tama Yudíugü íxígüxü. Rü ñaä õxchanagagu rü togü i duüxügü tá nüxü nicuxüügü i curü duüxügü i Yudíugü —ñanagürü. ³³ Rü Yúche rü María rü nabaixächiaägü namaä ga Chimeüärü ore ga ñuxäcü guma õxchanachigamaä na yadexaxü. ³⁴ Rü yexguma ga Chimeü rü Tupanana naca na meä nüxü nangupetügüxücèx ga Yúche rü María rü guma õxchana. Rü ñanagürü ngixü ga María ga Ngechuchu naë: —Dücèx, daa õxchana rü tá nanamaxêê i muxüma i Yudíugü, natürü ngéma tama nüxü yaxögüchaüxü rü tá inayarütauxe. Rü nüma rü wüxi i cuèxruü tá nixi i duüxügücèx, rü muxüma tá nüxü naxoe. ³⁵ —Rü ngémaäcü tá nanangoxêêäma i guxüma i naäëwa nagu naxíñüxü i muxüma i duüxügü. Rü guxüma i ngéma tá ñaä õxchanaxü ngupetüxü rü ñoma wüxi i cüxchi i curü maxünewa yarüwáxüruü tá cuxü nangux, Pa Maríax —ñanagürü. ³⁶ Rü yéma ta iyexma ga wüxi ga ngecü ga Tupanaärü orexü ixucü. Rü Ana nixi ga ngíega. Rü Panuexäcü iyixi, rü Ácherutanüxü iyixi. Rü marü yaguäxüchi iyixi. Rü yexguma napaxüchigutama íxáte. Natürü 7 ga taunecü- guxicatama ngítemaä iyarüxüüxü, yerü nayu ga ngíte. ³⁷ Rü yemaäcü wüxi ga yutecü ga yaguäxüchi iyixi, yerü 84 nixi ga ngürü taunecü. Rü taguma tupauca ga taxünewa íxüxü. Rü guxüguma ngunecü rü chütacü rü naxaureäcüma iyumüxêêcha. Rü yemaäcü Tupanaxü iyacuèxüü rü inataxêê. ³⁸ Rü yexgumatama Chimeü ídexayane, rü yéma ingu ga Ana. Rü Tupanana moxê íxä. Rü iinaxügü ga õxchana ga Ngechuchuchiga na yadexaxü napéxewa ga guxüma ga yema

Yudíugü ga Yerucharéüçüãx ga Cristuxü ínanguxêëgüxü na norü nguxuchixêëruü yïxüçèx.

Ĩãne ga Nacharétucèx nawoegu

³⁹ Rû yexguma marü yanguxêëgüãguwena ga guxüma ga yema Tupanaãrû mugü nüxü ixuxü, rû Yúche rû María rû naxcèx nawoegu ga norü ĩãne ga Nacharétu ga Gariréaanewa yexmane. ⁴⁰ Rû guma bucü rû niyachigü, rû yexeraãcü niporachigü, rû yexeraãcü nüxü nicuáchigü. Rû Tupana rû poraãcü nüxü narüngüxêë.

Bucü ga Ngechuchu rû tupauca ga taxüñewa naxo

⁴¹ Nanatü rû naë rû gucü ga taunecügu Yerucharéüwa taxüñxü naxcèx ga Üpetüchigaarü peta. ⁴² Rû yexguma Ngechuchu 12 ga taunecü nüxü yexmagu, rû Yerucharéüwa taxü namaã ga nanatü rû naë, yerü yema nixi ga Yudíugüçüma naxcèx ga Üpetüchigaarü peta. ⁴³ Rû yexguma yagüechigagu ga Üpetüchigaarü peta, rû tümachiüçèx tawoegu ga nanatü rû naë. Natürü ga Ngechuchu rû tümäëchita tüxna Yerucharéügu narüxãüx. ⁴⁴ Rû tümä nüxü tacuèxgügu rû yema muxü ga duüxügü ga tümaweama ixüñtanüñtanügu naxã ga Ngechuchu. Rû yemaãcü marü itaxi ga wüxi ga ngunexü. Natürü yexguma naxcèx tadaugügu tümatanüñtanügu rû yema tüxü cuèxgüñtanügu rû tama nüxü itayangaugü. ⁴⁵ Rû yemacèx wenaxãrû Yerucharéüçèx tawoegu na yexma naxcèx tayadaugüxüçèx. ⁴⁶ Rû tomaëxpüx ga ngunexüguwena Ngechuchuxü itayangaugü ga tupauca ga taxüñegu. Rû yéma narüto natanüwa ga yema ngüexêëruügu ga Tupanaãrû mugüwa nguxêëtaegüxü, rû inarüxinü ga norü nguxêëtae, rû nüxna nicachigü. ⁴⁷ Rû guxüma ga yema duüxügü ga Ngechuchuxü ínüëxü, rû nabaixãchiãëgü na ñuxãcü nüxü nacuèxüchixü rû meãma nangãxüãxü. ⁴⁸ Rû yexguma nanatü rû naë nüxü daugügu rû tabaixãchiãëgü. Rû naë rû ñatarügü nüxü: —Pa Chaunex, ¿tüxcüü tomaã ngexü cuwagü? Cunatü rû choma rû poraãcü cuxcèx taxoegaãëçüma cuxcèx tadaugüecha —ñatarügü. ⁴⁹ Rû yexguma ga Ngechuchu rû ñanagürü: —¿Tüxcüü chauxcèx pedaügü? ¿Tama ëxna nüxü pecuèx na woetama Chaunatüchiüwa tá changëxmaxü? —ñanagürü. ⁵⁰ Natürü ga tümagü rû tama nüxü tacuèxgüéga ga yema tümamaã nüxü yaxuxü. ⁵¹ Rû yexguma ga Ngechuchu rû tümawe nataegu ga Nacharétuwa. Rû guxüguma meã tümaga naxüñüëcha. Rû naë ga María rû ngüãëwa nagu irüxüñüëcha ga guxüma ga yema ngupetüxü. ⁵² Rû niyachigü ga Ngechuchu, rû yexeraãcü nüxü nicuáchigü. Rû Tupana rû namaã nataãë, rû guxüma ga duüxügü rû ta namaã nataãëgü.

3

Cuáŭ ga baiŭxêeruŭ nüxŭ nixu ga Tupanaarü ore ga dauxchitawa ga ngextá taxúema íxãpataxŭwa

(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Cu 1.19-28)

¹ Rü yexguma Tibériu 15 ga taunecü Dumaarü âëxgacü yixŭxgu, rü yexguma nixŭ ga Põüchiu Piratu rü Yudéaaneärü âëxgacü yixŭ, rü Erode rü Gariréaaneärü âëxgacü yixŭ, rü naëneë ga Piripi rü Itúreaane rü Traconíteaneärü âëxgacü yixŭ, rü Lichániã rü Abiriniãaneärü âëxgacü yixŭ. ² Rü yexguma ga Aná rü Caipá rü paigüeru nixŭgü. Rü yexguma nixŭ ga Zacaría nane ga Cuáŭmaã yadexaxŭ ga Tupana ga dauxchitawa ga ngextá taxúema íxãpataxŭwa. ³ Rü guxŭma ga yema nachicagü ga Yudáŭcutüarü ngaicamana yexmagŭxŭgu nixŭgüchigü ga Cuáŭ. Rü duŭxŭgümaã nüxŭ nixuchigü na nüxŭ naŭoexŭcèx ga nacümagü ga chixexŭ rü ínbaiŭxŭcèx na yemaãcü Tupana nüxŭ nüxŭ rüngümaxŭcèx ga norü pecadugü. ⁴ Rü guma nuxcümaŭcü ga Ichaxía ga Tupanaarü orearü uruŭ naxümatŭxŭrüŭ nixŭ ga nangupetŭxŭ. Yerü duŭxŭgüarü maxŭarü mexêëchigaxŭ nixu ga yexguma ñaxgu:

“Ngêma nachica i ngextá taxúema íxãpataxŭwa rü tá nangëxma i wüxi i duŭxŭ i ngema tagaãcüma ñaxŭ: ‘¡Pegü pemexêë naxcèx ya Cori! ¡Rü naxcèx ipeyanawëxãchixêë i perü maxŭ!’ ⁵ Rü guxãarü maxŭ rü tá inayarŭwëxãchi ñoma wüxi i ngatexŭ rügütaxŭrüŭ na iyawéxŭcèx i nama. Rü guxãma ya yíxema togüétüwa tügü ngëxmaxêëgüxe rü tá ítarŭxŭ ñoma wüxi ya mëxpüne rü wüxi i ngüchitaeru idoxochixêëxŭrüŭ. Rü guxŭma i nacüma i wüxŭ rü tá inayarŭwëxãchigü. Rü ngêma duŭxŭgüarü maxŭwa tama mexŭ rü tá nayamexêëgü. ⁶ Rü guxŭma i duŭxŭgü rü tá nüxŭ nadaugü ya yima Maxêëëruŭ ya Tupana núma namucü”,

ñanagürü ga Ichaxía ümatŭxŭ ga ore. ⁷ Rü yexguma Cuáŭxütawa naxŭxgu ga duŭxŭgü na ínbaiŭxêëãxŭcèx, rü nüma ga Cuáŭ rü ñanagürüama nüxŭ: —Pa Áxtapearü Duŭxŭgŭx ¿Rü ñuxãcü nagu perŭxŭnüe na naxchaxwa pibuxmŭxŭ i ngema poxcu i marü ingaicamaxŭ ega tama nüxŭ perŭxoegu i pecüma i chixexŭ? ⁸ —¡Rü meã pemaxê na ngêmaãcü guxŭma i duŭxŭgü nüxŭ daugŭxŭcèx na aixcüma marü nüxŭ perŭxoexŭ i pecüma i chixexŭ! Rü tama name i ñaperügügü:

“Tãütáma Tupana toxŭ napoxcue, erü Abráŭtanŭxŭ tixŭgü” ñaperügügü. Erü tama ngêmacèx nixŭ ya Tupana i duŭxŭgŭxŭ nayaxuxŭ. Rü pemaã nüxŭ chixu rü ngëxguma Tupana naxwëxegu rü tama nüxŭ naguxcha na daa nutawa

Abráútanüxü nanguxüxêêxü. ⁹—Tupanaärü yuema rü marü ímemare na yadaxüãxücèx i ngèma nanetügü i tama mexü. Rü guxüma i nanetügü i chixearü õõxü rü tá nadaxü, rü ñuxüchi üxüwa tá ínagu —ñanagürü ga Cuáü. ¹⁰ Rü yexguma ga duüxügü rü Cuáüna nacagü, rü ñanagürügü: —¿Tacü êxna nixí i mexü na tanaxüxü? —ñanagürügü. ¹¹ Rü Cuáü rü nanangãxü rü ñanagürü: —Texé ya taxrearü gáuxüchiruãxê rü name nixí i texé ya tüxü nataxüxena tanaxã. Rü texé ya õnaãxê rü name nixí i texé ya ngearü õnaãxêmaã tangau i tumaärü õna —ñanagürü. ¹² Rü Cuáüxütawa naxí ta ga ñuxre ga yatügü ga Dumaärü ãëxgacücèx dîeru ngîxü ideetanüxü. Rü nanaxwèxegü ga Cuáü na ínabaiüxêêxü. Rü Cuáüna nacagü, rü ñanagürügü: —Pa Ngúexêëruüx, ¿Tacü nixí i mexü na tanaxüxü i tomax? —ñanagürügü. ¹³ Rü Cuáü rü ñanagürü nüxü: —Tama name i ãëxgacü pemaã nüxü ixuxüärü yexera penayauxgü i dîeru i duüxügüxütawa —ñanagürü. ¹⁴ Rü ñuxre ga churaragü rü ta Cuáüna nacagüe, rü ñanagürügü: —¿Toma rü tacü nixí i mexü na tanaxüxü? —ñanagürügü. Rü nanangãxü ga Cuáü rü ñanagürü: —Tama name i texéxü pexãxüneãcüma tumaärü ngêmaxügü pepuxü. Rü tama name i tacü rü doraxü tümachigaxü pixu na ngêmaãcü tumaärü ngêmaxügü pepuxüxücèx. Rü name nixí i ngêma dîeru i ãëxgacü pexü ngîmaã naxütanücümaãtama petaãëgü rü tama yexeracücèx ípeca —ñanagürü. ¹⁵ Rü yexguma ga duüxügü rü poraãcü ínananguxêëgü na paxa ínanguxü ga Tupana Nane ga Cristu. Rü nagu narüxínüê ga na bexmana Cuáü rü Cristu yíixü. ¹⁶ Natürü ga Cuáü rü guxãxü ñanagürü: —Aixcüma i choma rü dexáwamare pexü íchabaiüxêê, natürü tá ínangu i to i Tupanaärü orearü uruü, rü nüma tá pexna nananguxêê i Tupanaãê i Üünexü wüxi i üxüemarüü. Erü nüma rü poraãcü choxü narüyexera na ãëxgacü yíixü. Rü choma rü napêxewa rü taxuwama chame rü bai i norü chapatucunüärü wêgüwa chame. ¹⁷ —Rü nüma rü marü ínamemare na ñoma i naãnewa yadexechiãxücèx i norü duüxügü ñoma wüxi ya yatü trigu naãtüna idexechixürüü. Rü ngêmaãcü tá nayadexechi i ngêma noxrü ixîgüxü na naxü- tawa nangêxmagüxücèx, natürü ngêma tama noxrü ixîgüxü, rü tá ínangu nawa ya yima üxü ya taguma ixoxüne —ñanagürü. ¹⁸ Rü yema oremaã rü muxüma ga to ga ucuxêgümaã, rü Cuáü duüxügümaã nüxü nixu ga ore ga mexü ga Ngechuchuchiga. ¹⁹ Rü Cuáü rü ãëxgacü ga Erodexü nanga, yerü ngîmaã naxãmèx ga Erodía ga naëneê ga Piripi namèx. Rü nananga ta naxcèx ga yema togü ga chixexü ga naxüxü. ²⁰ Natürü ga Erode rü tama Cuáüga naxínü. Rü yexeraxü ga chixexü naxü, yerü poxcupataüwa Cuáüxü namu.

*Ngechuchuarü baiechiga**(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)*

²¹ Rü yexguma taxüta napoxcugu ga Cuáü, rü guxü ga duüxügüxü ínabaiüxëxyane, rü yexguma ta nixí ga Ngechuchuxü ínabaiexëxü. Rü yexguma Ngechuchu íyumüxëyane rü ningena ga daxüguxü ga naâne. ²² Rü Tupanaãe i Üünexü rü wüxi ga muxtucurüü inanago rü Ngechuchuna nangu. Rü daxüwa inanaxü ga wüxi ga naga ga ñaxü: —Cuma nixí, Pa Chaunex, i cuxü changechaüxüchixü rü cumaã chataãxü —ñaxü.

*Ngechuchu ya Cristu natanüwa ngóxü ga duüxügüchiga**(Mt 1.1-17)*

²³ Ngechuchu rü 30 ga taunecü nüxü nayexma ga yexguma ínaxügüägu na guxüwama duüxügümaã nüxü yaxuxü ga Tupanaarü Ore. Rü duüxügü nagu narüxínüë rü Yúche nane nixí ga nümax.

Rü Yúche rü Erí nane nixí.

²⁴ Rü Erí rü Matáx nane nixí.

Rü Matáx rü Lebí nane nixí.

Rü Lebí rü Merequí nane nixí.

Rü Merequí rü Yana nane nixí.

Rü Yana rü Yúche nane nixí.

²⁵ Rü Yúche rü Matatía nane nixí.

Rü Matatía rü Amó nane nixí.

Rü Amó rü Naüü nane nixí.

Rü Naüü rü Echi nane nixí.

Rü Echi rü Nagaí nane nixí.

²⁶ Rü Nagaí rü Maãx nane nixí.

Rü Maãx rü Matatía nane nixí.

Rü Matatía rü Chemeí nane nixí.

Rü Chemeí rü Yuchéx nane nixí.

Rü Yuchéx rü Yudá nane nixí.

²⁷ Rü Yudá rü Yuanáü nane nixí.

Rü Yuanáü rü Récha nane nixí.

Rü Récha rü Chorobabé nane nixí.

Rü Chorobabé rü Charatía nane nixí.

Rü Charatía rü Nerí nane nixí.

²⁸ Rü Nerí rü Merequí nane nixí.

Rü Merequí rü Adí nane nixí.

Rü Adí rü Cocháü nane nixí.

Rü Cocháü rü Elmadáü nane nixí.

Rü Elmadáü rü Erú nane nixí.

²⁹ Rü Erú rü Yochué nane nixí.

Rü Yochué rü Erieché nane nixí.

Rü Erieché rü Yoriü nane nixí.

Rü Yoriü rü Matáx nane nixí.

Rü Matáx rü Lebí nane nixí.

³⁰ Rü Lebí rü Chimeüü nane nixí.

Rü Chimeüü rü Yudá nane nixí.

Rü Yudá rü Yúche nane nixí.

- Rü Yúche rü Yonáũ nane nixĩ.
 Rü Yonáũ rü Eriaquíũ nane nixĩ.
- 31 Rü Eriaquíũ rü Meréa nane nixĩ.
 Rü Meréa rü Ména nane nixĩ.
 Rü Ména rü Matáta nane nixĩ.
 Rü Matáta rü Natáũ nane nixĩ.
 Rü Natáũ rü Dabí nane nixĩ.
- 32 Rü Dabí rü Ichaxí nane nixĩ.
 Rü Ichaxí rü Obé nane nixĩ.
 Rü Obé rü Boó nane nixĩ.
 Rü Boó rü Cháru nane nixĩ.
 Rü Cháru rü Nachóũ nane nixĩ.
- 33 Rü Nachóũ rü Aminadá nane nixĩ.
 Rü Aminadá rü Admíũ nane nixĩ.
 Rü Admíũ rü Arni nane nixĩ.
 Rü Arni rü Esróũ nane nixĩ.
 Rü Esróũ rü Fare nane nixĩ.
 Rü Fare rü Yudá nane nixĩ.
- 34 Rü Yudá rü Acóbu nane nixĩ.
 Rü Acóbu rü Ichaá nane nixĩ.
 Rü Ichaá rü Abráũ nane nixĩ.
 Rü Abráũ rü Taré nane nixĩ.
 Rü Taré rü Nacúx nane nixĩ.
- 35 Rü Nacúx rü Cherúx nane nixĩ.
 Rü Cherúx rü Ragáu nane nixĩ.
 Rü Ragáu rü Peréx nane nixĩ.
 Rü Peréx rü Ebéx nane nixĩ.
 Rü Ebéx rü Cháru nane nixĩ.
- 36 Rü Cháru rü Caináũ nane nixĩ.
 Rü Caináũ rü Arpacháx nane nixĩ.
 Rü Arpachá rü Chéũ nane nixĩ.
 Rü Chéũ rü Noę nane nixĩ.
 Noę rü Laméx nane nixĩ.
- 37 Rü Laméx rü Matucharéũ nane nixĩ.
 Rü Matucharéũ rü Enóx nane nixĩ.
 Rü Enóx rü Yaréx nane nixĩ.
 Rü Yaréx rü Maararéx nane nixĩ.
 Rü Maararéx rü Caináũ nane nixĩ.
- 38 Rü Caináũ rü Enóx nane nixĩ.
 Rü Enóx rü Chex nane nixĩ.
 Rü Chex rü Adáũ nane nixĩ.
 Rü Adáũ rü Tupana nane nixĩ.

4

Ngechuchuxũ naxü ga Chataná
 (Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)

¹ Ngechuchuxütawa nayexma ga Tupanaãe i Üünexũ. Rü yexguma Yudáũchiüwa ínaxũächigu ga Ngechuchu, rü Tupanaãe i Üünexũ rü dauxchitawa ga ngextá taxúema íxãpataxüwa nanaga. ² Rü yéma nayexma ga 40 ga ngunexũ.

Rü ngoxo ga Chataná rü nüxü naxü. Rü yexguma yéma nayexmagu rü taguma nachibü. Natürü ga yixcama rü nataiya.
³ Rü yexguma ga ngoxo ga Chataná rü ñanagürü nüxü: —Ega aixcúma Tupana Nane quixigu, rü jdaa nutamaã nüxü ixu na pãuxü nanguxuchixücèx! —ñanagürü ga Chataná.
⁴ Rü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: —Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Tãütáma ðnamaãxíca namaxë i duüxügü, natürü guxüma i ore i Tupana nüxü ixuxü tá nixí i duüxügüxü maxëxëëxü”, ñanagürü.
⁵ Rü yexguma ga ngoxo ga Chataná rü wüxi ga mëxpünechitaeruwa nanaga. Rü yéma paxaãchi nüxü nüxü nadauxëë ga guxüma ga nachiuãnegü ga ñoma ga naãneçüãx.
⁶ Rü Chataná rü ñanagürü nüxü: —Guxü i ñaã nachiuãnegü i mexü rü norü ngëmaxügü rü chi cuxna chanaxã. Erü choxrü nixí i guxüma i ñaãgü, rü tüxna chanaxã ya texé ya choma chorü me ixixë na tüxna na chanaxãxü. ⁷ —Rü ngëxguma chi chopëxegu cucaxãpüxügu rü choxü quicuëxüügu rü cuxrü chi nixí i guxüma i ñaã cuxü chawéxü —ñanagürü. ⁸ Natürü ga Ngechuchu rü nanangãxü, rü ñanagürü: —jChoxna ixügachi! Pa Chata- náx. Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“jNüxü icuëxüü ya Cori ya curü Tupana, rü yimaãxüxícatama napuracü!”
 ñanagürü. ⁹ Rü yexguma ga ngoxo ga Chataná rü Yerucharéü ga iãnewa nanaga. Rü tupauca ga taxünetapëxegu nanamunagü. Rü ñanagürü nüxü: —Ega aixcúma Tupana Nane quixigu, rü jnuã cugü rütae! ¹⁰ —Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Tupana tá nanamu i norü orearü ngeruügü i daxüçüãx na cuxna nadaugüxücèx. ¹¹ Rü naxmëxmaã tá cuxü niyaxügü na tama tacü rü nutagu cunguxücèx”, ñanagürü. ¹² Rü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: —Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü ta:

“jTama name i nüxü na cuxüxü ya Cori ya curü Tupana!”, ñanagürü. ¹³ Rü yexguma marü taxucürüwama Ngechuchuxü naxüxgu, rü nüma ga Chataná rü nüxna niña ñüxmata nüxü iyangau na ñuxãcü wena nüxü na naxüxü.

Ngechuchu rü Gariréaanewa inanaxügü ga norü puracü
 (Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

¹⁴ Rü Ngechuchu rü Gariréaanecèx nataegu. Rü Tupanaãë i Üünexü rü naxütawa nayexma rü poraãcü nanaporaxëë. Rü ga duüxügü rü nachiga nidexagü ga guxü ga yema naãnewa. ¹⁵ Rü wüxichigü ga iãneärü ngutaquëxepataügüwa rü nanguxëëtae. Rü guxüma ga duüxügü rü nüxü nicuëxüügü.

Nacharétuwa nayexma ga Ngechuchu
(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

16 Rû Nacharétuwa naxû ga Ngechuchu. Rû guma nixî ga îâne ga nanatûgû nawa nayaxêêgûne. Rû ngûxchigaarû ngunexûgu rû ngutaquêxepataûgu naxûcu, yerû yema nixî ga nacûma ga guxû ga ngûxchigaarû ngunexûgu. Rû yéma inachi rû duûxûgücêx nûxû nadaumatû ga Tupanaârû ore ga ûmatûxû. 17 Rû nûxna nanaxâgû ga popera ga Tupanaârû ore-arû uruû ga Ichaxía ûmatûxû. Rû yexguma yangenaâtûâgu, rû nûxû inayangau ga ngextá ínaxûmatûxûwa ga ore ga ñaxû:

18 “Cori ya Tupanaâê rû chauxûtawa nangêxma. Rû nûma rû choxû naxuneta na nûxû chixuxücêx i ore i mexû namaâ i ngêma duûxûgû i ngearû ngêmaxûâxgûxû. Rû choxû namu na ngêma duûxûgû i pecadutûûwa ngêxmagûxûmaâ nûxû na chixuxücêx rû tá na ínanguxûxû. Rû choxû namu na chayadauchixetûxêêgûxücêx i ngêma ingexetûgûxû rû na íchananguxûxêêxücêx i ngêma duûxûgû i togûmêxêwa ngêxmagûxû. 19 Rû núma choxû namu na duûxûgûmaâ nûxû chixuxücêx na Tupana nûxû rûngûxêêchaûxû i ngêma nûxû yaxôgûxû”,

ñanagûrû ga yema ore. 20 Rû yexguma ga Ngechuchu rû nûgûna nananuxâchiátû ga popera. Rû ngutaquêxepataûârû dauruûna nanaxâ rû ñuxûchi ínarûto. Natûrû guxûma ga yema ngutaquêxepataûwa yexmagûxû ga duûxûgû rû nûxû narûdaunûêcha. 21 Rû yexguma ga Ngechuchu rû inanaxûgû ga na yadexaxû, rû ñanagûrû: —Ñuxmatama nixî i pepêxewa Tupana yanguxêêxû i ñaâ ore ga Ichaxía ûmatûxû —ñanagûrû. 22 Rû guxûma ga duûxûgû rû meâ Ngechuchuchiga nidex-agû. Rû nabaixâchiâêgû namaâ ga yema ore ga mexû ga namaâ nûxû yaxuxû. Natûrû tama aixcûma nayaxôgûchaû. Rû yemacêx nûgûna nacagû rû ñanagûrûgû: —¿Taux êxna daa yîixû ya Yúche nane? —ñanagûrûgû. 23 Rû Ngechuchu rû ñanagûrû nûxû: —Choma nûxû chacuêx rû tá chomaâ penaxuxuchi i ngêma ore i ñaxû:

“Pa Duturux ¡Cugûtama rûmexêê!” ñaxû. Rû êxna tá choxû ñaperûgûgû:

“Yema mexû ga taxû ga nûxû taxînúêxû ga Tupanaârû poramaâ cuxûxû ga Capernáûwa, rû tanaxwêxe i nuâ curû îânewa rû ta na cunaxûxû”, ñaperûgûgû tá. 24 Rû nayadaxêê ga Ngechuchu na yadexaxû rû ñanagûrû: —Aixcûma pemaâ nûxû chixu rû guxûma i Tupanaârû orearû uruû, rû norû îânawatama i duûxûgû rû tama meâ nanayauxgû. 25 —Rû aixcûma pemaâ nûxû chixu rû Iraéanewa rû nayexma ga muxûchixûma ga ngexûgû ga iyutegûxû ga yexguma Eria

maŭxgu. Rŭ yexguma nixĩ ga tomaēxpŭx ga taunecŭarŭ ngāxŭ rŭ taguma napuxŭ, rŭ poraācŭ nangŭxŭ ga taiya ga guxŭ ga ñaa nachixŭanewa. ²⁶—Natŭrŭ ga Tupana rŭ tama wŭxi ga Iraéanecŭāx ga yutecŭxŭtawa Eriaxŭ namu. Natŭrŭ ngŭxŭtawa nanamu ga yema yutecŭ ga Charépacŭāx ga Chidāŭārŭ ĩāneārŭ ngaicamagu āchiŭcŭ. ²⁷—Rŭ yexguma namaŭxgu ga Erichéu, rŭ Iraéanewa nayexmagŭ ta ga muxŭma ga duŭxŭgŭ ga chaxŭnemaā ĩdaaweexŭ. Natŭrŭ taxuŭma ga yema ĩdaaweexŭ ga Iraéanewa yexmagŭxŭ rŭ naxcèx nitaaneē. Rŭ Namáŭ ga Chírĭaanecŭāxĩcatama nixĩ ga guma naxcèx yataanecŭ —ñanagŭrŭ ga Ngechuchu. ²⁸ Rŭ yexguma yema orexŭ naxĩnŭēgu, rŭ guxŭma ga yema duŭxŭgŭ ga guma ngutaquēxepataŭwa yexmagŭxŭ rŭ poraācŭ naxcèx nanuē. ²⁹ Rŭ inachigŭ ga duŭxŭgŭ rŭ Ngechuchuxŭ ĩnatèxŭchigŭ ga guma ĩānewa. Rŭ guma mēxpŭne ga guma ĩāne nawa yexmanechitaeruwa nanagagŭ na yéma yanataegŭāxŭcèx. ³⁰ Natŭrŭ ga Ngechuchu rŭ norŭ ngāxŭtanŭwa ĩnaxŭxŭāma, rŭ ĩnixŭ.

*Wŭxi ga yatŭ ga ngoxo nawa yexmaxŭchiga
(Mr 1.21-28)*

³¹ Rŭ yexguma ga Ngechuchu rŭ Gariréaaneārŭ ĩāne ga Capernáŭwa naxŭ. Rŭ ngŭxchigaarŭ ngunexŭgu yéma duŭxŭgŭxŭ nangŭxŭcŭ. ³² Rŭ duŭxŭgŭ rŭ nabaixāchiāēgŭ namaā ga norŭ nguxēētae, yerŭ Tupanaārŭ poramaā nidexa. ³³ Rŭ guma ngutaquēxepataŭwa nayexma ga wŭxi ga yatŭ ga ngoxo nawa yexmaxŭ. Rŭ aita yéma naxŭ, rŭ ñanagŭrŭ: ³⁴—¡Toxna ixŭgachi! ¿Tŭxcŭŭ totanŭwa cuxŭ, Pa Ngechuchux, Pa Nacharétucŭāx? ¿Nuā cuxŭ na toxŭ cudèixŭcèx? Choma cuxŭ chacuèx na Tupana Nane ya Ŭnecŭ na quiixŭ —ñanagŭrŭ. ³⁵ Rŭ Ngechuchu nananga ga yema ngoxo rŭ ñanagŭrŭ: —¡Iyarŭngeèx rŭ ĩnaxŭxŭ nawa ya yima yatŭ! —ñanagŭrŭ. Rŭ yexguma ga yema ngoxo rŭ duŭxŭgŭpēxegu nayanguxēē ga guma yatŭ, rŭ nawa ĩnaxŭxŭ. Natŭrŭ tama nanapixēē. ³⁶ Rŭ guxŭma ga duŭxŭgŭ rŭ nabaixāchiāēgŭ. Rŭ nŭgŭmŭcŭgŭmaāchigŭ nachiga nidexagŭ, rŭ ñanagŭrŭgŭ: —¿Tācŭ rŭ ore nixĩ ĩ ngēma? Erŭ ñaā yatŭ rŭ aixcŭma ngēma ngoxogŭmaā ĩnacuèx rŭ poraācŭ nanamu. Rŭ nŭmagŭ rŭ naga naxĩnŭē, rŭ ĩnachoŭŭ —ñanagŭrŭgŭ. ³⁷ Rŭ guxŭwama ga yema naānewa rŭ Ngechuchuchigaxŭ nixugŭe ga duŭxŭgŭ.

*Ngechuchu rŭ Chimáŭ ga Pedru nèxècèx nayataanexēē
(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)*

³⁸ Rŭ guma ngutaquēxepataŭwa ĩnaxŭxŭ ga Ngechuchu rŭ Chimáŭpatawa naxŭ. Rŭ Chimáŭ nèxè rŭ poraācŭ iyaxaxŭne. Rŭ Ngechuchuna nacagŭe ga ngŭxcèx na yataanexēēāxŭcèx.

39 Rū nūma rū ngīxūtagu nayachi rū narūmèxāchi rū nananga ga yema axūne. Rū yexgumatama igèuxāchi ga na yaxaxūnexū. Rū yexgumatama írūda, rū naxcèx inamexēē ga ōna.

Ngechuchu rū muxūma ga idaaweexūcèx nayataanexēē
(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)

40 Rū yexguma marū yanaxūcuchaūgu ga uèxcū, rū Ngechuchuxūtawa nanagagū ga guxūma ga duūxūgū ga nagūxūraūxū ga daaweanemaā idaaweexū. Rū ga Ngechuchu rū wūxichigū ga yema duūxūgūxū ningōgū, rū yemaācū naxcèx nayataanexēēchigū. 41 Rū nanameēxēē ga muxūma ga duūxūgū ga idaaweexū ga ngoxo nawa yexmagūxū. Rū yema ngoxogū rū aita naxūe, rū ñanagūrūgū: —Cuma nixī i Tupana Nane quiūxū —ñanagūrūgū. Natūrū ga Ngechuchu rū nayangagū ga yema ngoxogū. Rū nūxna nanachūxu ga na yadexagūxū, yerū yema ngoxogū rū nūxū nacuèxgū na Cristu yīūxū.

Ngechuchu rū nanaxunagū ga ore ga mexū ga ngutaquēxepataūwachigū

(Mr 1.35-39)

42 Rū yexguma noxri yangóonegu rū yema ñānewa ínaxūxū ga Ngechuchu. Rū wūxi ga nachica ga taxúema íxāpataxūwa naxū. Natūrū ga duūxūgū rū naxcèx nadaugū rū dūxwa naxūtawa nangugū. Rū nūxū nacèxūgū ga tama na ínaxūxūxūcèx ga yema norū naānewa. 43 Natūrū ga Ngechuchu rū ñanagūrū nūxū: —Taxucūrūwama petanūgu charūxāūēcha erū chanaxwèxe na nāīgū ya ñānegūwa ngēxmagūxū i duūxūgūmaā rū ta nūxū chixuxū na ñuxācū āēxgacū yīūxū ya Tupana. Erū woetama ngēmacèx nūma choxū namu —ñanagūrū. 44 Rū yemaācū Ngechuchu nūxū nixuchigū ga ore ga ngutaquēxepataūgūwachigū ga guxūma ga Gariréaanewa.

5

Muxūma ga choxni na ínayauxūxūchiga
(Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)

1 Rū wūxicana ga yexguma naxtaxa ga Yenecharétuanacūwa nayexmagu ga Ngechuchu, rū muxūma ga duūxūgū rū naxūtawa nangugū. Rū dūxwa yéma nayaxāūtūgū, yerū nūxū naxīnūēchaū ga Tupanaārū ore. 2 Rū Ngechuchu yéma nūxū nadau ga taxre ga ngue ga ingeācune. Rū guma nguegū rū naxnecūpechinūwa nanadagū, yerū ga pūchaetanūxū rū nūxna yéma ínachoū, yerū norū pūcha niyauxgū. 3 Rū wūxi ga guma nguegu nixūe ga Ngechuchu. Rū guma ngue rū Chimáūārū nixī. Rū Chimáūna naca ga naxnecūpechinūārū ngāxūtūwaxūra na nangeaxūcèx. Rū guma nguewa narūto ga Ngechuchu. Rū yéma inanaxūgū ga duūxūgūxū na

nangúexêêxũ. ⁴ Rũ yexguma yagúegagu ga Ngechuchu ga na yadexaxũ, rũ Chimáũxũ ñanagürü: —jyéa ínamátamaxũwa namaã naxã ya daa ngue. Rũ ngema penatáe i perũ pũcha na choxnita piyauxgũxúcèx! —ñanagürü. ⁵ Rũ Chimáũ nanangãxũ, rũ ñanagürü nüxũ: —Pa Ngúexêêruũx, ngewèx rũ guxũ i chütaxũ rũ tapũchae, natürü taxuũma i choxni tiyaxu. Natürü ñuxma na choxũ cumuxũ rũ wena táxarũ íchanatáe i chorü pũcha —ñanagürü. ⁶ Rũ yexguma ínatáegüãgu ga norü pũcha, rũ muxũma ga choxni ínayauxũ. Rũ düxwa narügáuxchaũ ga norü pũcha yerü namuxũchi ga choxni. ⁷ Rũ naxmëxmaã náí ga nguewa yexmagũxũ ga natanüxügücèx nacagü na nüxũ yanangũxêêgũxúcèx. Rũ yéma naxĩ ga yema natanüxügü ga naxcèx nacagũxũ. Rũ nanaxüãcugü ga guma taxre ga ngue rũ wixgutaèx inangutaügü yerü namuxũchi ga choxni. ⁸ Rũ yexguma yemaxũ nadèuxgu ga Chimáũ ga Pedru, rũ Ngechuchupëxegu nayacaxãpũxũ, rũ ñanagürü nüxũ: —jChoxna ixügachi! Pa Corix. Erü choma rũ wüxi i duũxũ i pecaduãxũ chixĩ —ñanagürü. ⁹ Rũ yema ñanagürü ga Chimáũ yerü nüma rũ guxũma ga natanüxügü rũ namaã nabaixãchiãègü ga yema muxũma ga choxni na ínayauxũxũ. ¹⁰ Rũ nabaixãchiãègü ta ga Chimáũmücügü ga Chaũtiágu rũ Cuáũ ga Zebedéu nanegü. Natürü Ngechuchu rũ Chimáũxũ ñanagürü: —jTãxũ i cumuũxũ! Erü ñuxmacürüwa rũ tá choxũ cupuracü na chauxütawa cunagagũxúcèx i duũxügü —ñanagürü. ¹¹ Rũ yexguma naxãnacüwa namaã nangugüga ga naweügü, rũ yéma nanawogü ga norü guxũma rũ Ngechuchuwe narüxĩ.

Ngechuchu rũ wüxi ga rüchaxünexücèx nayataanexêê
(Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)

¹² Rũ yexguma wüxi ga yéma yexmagüne ga ñãnewa nayexmagu ga Ngechuchu, rũ yéma naxütawa nangu ga wüxi ga yatü ga chaxünemaã idaawexũ. Rũ yexguma Ngechuchuxũ nadèuxgu rũ napëxegu nayacaxãpũxũ rũ yexma nanangücuchi. Rũ Ngechuchuxũ nacèèxũ, rũ ñanagürü: —Pa Corix, ngëxguma cuma cunaxwèxegu, rũ cuxũ natauxcha na choxũ curümexêêxũ nawa i chorü ñaawe —ñanagürü. ¹³ Rũ yexguma ga Ngechuchu rũ nüxũ ningögü, rũ ñanagürü nüxũ: —Ngü, chanaxwèxe. jRüme! —ñanagürü. Rũ yexguma yema ñaxgu ga Ngechuchu, rũ naxcèx nitaane ga yema yatü ga chaxüneãxũ. ¹⁴ Rũ Ngechuchu nanaxucuxê rũ ñanagürü nüxũ: —jDücèx, taxúemaátáma nüxũ quixu, natürü paixũ cugü yadauxêê na curümexũ rũ yanguxêê i ngëma Tupana Moíchéwa nüxũ ixuxũ na duũxügü nüxũ cuáxúcèx na marü curümexũ nawa i curü ñaawe! —ñanagürü. ¹⁵ Natürü ga Ngechuchuchiga rũ guxũwama ninguchigüama. Rũ

muxüma ga duüxügü rü naxcèx naxïtaquëxegü na norü orexü naxïnüëxücèx, rü naxcèx na yataaneëxëãxücèx ga norü ðaawegüwa. ¹⁶ Natürü Ngechuchu rü ñuxguacü rü ngextá taxúema íxãpataxüwa naxüüxü. Rü yéma nayayumüxëxü.

Ngechuchu rü wüxi ga yatü ga nawãixãchicücèx nayataanexëë

(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)

¹⁷ Rü wüxi ga ngunexü Ngechuchu ínguxëëtaeyane, rü yéma narütogü ga ñuxre ga Parichéugü rü ñuxre ga ngúexëëruügü ga Moïchéarü mugümaã nguxëëtaegüxü ga guxü ga Gariréaaneãrü ñanexãcügüwa ne íxü, rü Yudéaanewa ne íxü, rü Yerucharéüwa ne íxü. Rü Tupana rü poraãcü Ngechuchüwa inanawëx ga norü pora rü muxüma ga idaaweexü narümeëxëë. ¹⁸ Rü Ngechuchuxütawa nangugü ga ñuxre ga yatügü, rü naxcèx yéma nanangetaügü ga wüxi ga yatü ga nawãixãchicü. Rü ípatagu nanangecuchitaügüchaü na Ngechuchupëxegu yaxütaügüãxücèx. ¹⁹ Natürü taxuacüma yexma nanangecuchitaügüéga, yerü namuxüchi ga duüxügü. Rü yemacèx ñacèxwëxgu naxïgü. Rü meãma Ngechuchu íyexmaxüetüwa ínanapogüãxügü ga guma ípata. Rü yéma duüxügütanüwa Ngechuchupëxewa ínanachüxüetaügü ga guma nawãixãchicü. ²⁰ Rü yexguma Ngechuchu nüxü dëuxgu ga na nüxü yaxögüãxü ga yema yatügü, rü ñanagürü guma nawãixãchicüxü: —Pa Chaunex, marü cuxü nüxü changechaü i curü pecadugü —ñanagürü. ²¹ Natürü yema ngúexëëruügü ga Moïchéarü mugüarü nguxëëtaeruügü rü Parichéugü, rü nagu narüxïnüë, rü nügüãëwa ñanagürügü: —¿Tacü nixï i ñaã yatü ecèx Tupanamaã chixexü yaxugüxü? Erü taxúema pora tüxü nangëxma na duüxügüaxü pecaduxü tangechaüxü. Rü Tupanaxïcatama nixï ya nüxü nangëxmacü i ngëma pora —ñanagürügü naãëwa. ²² Natürü ga Ngechuchu rü nüxü nacuèx ga tacügu na ínaxïnüëxü. Rü yemacèx ñanagürü nüxü: —¿Tüxcüü ngë-magu perüxïnüë i pemax? ²³ —¿Tacü nixï irütauxchamaëxü na namaã nüxü ixuxü ya daa yatü ya nawãixãchicü:

“Curü pecadugü rü marü cuxü nüxü changechaü”, rü ëxna:

“¡Inachi rü íxü!” ñágüxü nüxü? ²⁴ —Natürü ñuxma rü tá pexü nüxü chadauxëë na Chaunatü núma choxü muxü na duüxügüaxü nüxü changechaüxücèx i norü pecadugü —ñanagürü. Rü yexguma yema ñaxguwena rü guma nawãixãchicüxü ñanagürü: —Cumaã nüxü chixu rü ¡inachi, rü nayaxu i curü caruü, rü cupatawa naxü! —ñanagürü. ²⁵ Rü yexgumatama guxü ga duüxügüpëxewa inachi ga guma nawãixãchicü. Rü nanayaxu ga norü caruü ga nagu nacaxü. Rü Tupanaxü yacuèxüüchigüãcüma napatawa naxü.

²⁶ Rū guxūma ga duūxūgū rū nabaixāchiāēgū. Rū Tupanaxū nicuēxūgū. Rū poraācū namuēēācūma ñanagūrūgū: — Ñuxma rū nūxū tadaugū i ñuxre i Tupanaārū puracūgū i aixcūma mexēchixūgū —ñanagūrūgū.

Lebícex naca ga Ngechuchu

(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)

²⁷ Rū yemawena ga Ngechuchu rū ínaxūxū ga guma íwa. Rū wūxi ga yatū ga Dumaārū āēxgacūcèx dīēru ngīxū idee-tanūxūxūtawa naxūpetū. Rū guma yatū rū Lebí nixí ga naēga. Rū yéma dīēru ngīxū ínadexūwa narūto. Rū Ngechuchu rū ñanagūrū nūxū: —¡Chowe rūxū! —ñanagūrū. ²⁸ Rū inachi ga Lebí, rū yéma nanatèx ga norū guxūma, rū Ngechuchuwe narūxū. ²⁹ Rū yixcama ga Lebí rū Ngechuchucèx napatawa wūxi ga taxū ga òna naxū. Rū muxūma ga yatūgū ga Lebírū dīēruarū degūwa puracūexū, rū muxūma ga togū ga duūxūgū rū ta yéma mechawa narūtogū. ³⁰ Natūrū ga yema Parichéugū rū ngúexēēruūgū ga Moíchéarū mugūarū nguxēētaeruūgū, rū inanaxūgūe na Ngechuchuarū ngúexūgūchigagu chixri yadex-agūxū. Rū ñanagūrūgū: —¿Tūxcūū wūxiwa pechibūe rū namaā pexaxegū i ngēma yatūgū i Dumaārū āēxgacūcèx dīēru ngīxū dexū rū ngēma pecaduāxgūxū? —ñanagūrūgū. ³¹ Rū Ngechuchu nanangāxū, rū ñanagūrū nūxū: —Ngēma poraexū rū taxucèxma duturu nanaxwèxegū, natūrū ngēma idaaweexū nixí i duturu naxwèxegūxū. ³² —Choma rū tama mexūgūna na chaxuxūcèx nixí i nūma chaxūxū, natūrū pecaduāxgūxūna na chaxuxūcèx nixí i nūma chaxūxū na ngēmaācū nūxū naxoexūcèx i nacūmagū i chixexūgū rū Tupanawe naxīxū —ñanagūrū.

Ngechuchuna nacagūe ga aurechiga

(Mt 9.14-17; Mr 2.18-22)

³³ Rū yexguma Ngechuchuna nacagūe ga duūxūgū, rū ñanagūrūgū: —Cuāū ya baiūxēēruūārū ngúexūgū rū Parichéugūarū ngúexūgū rū nayumūxēgūecha, rū muēxpūxcūna rū naxauree rū tama nachibūe erū Tupanagu narūxīnūē. Natūrū i curū ngúexūgū, rū guxūguma nachibūe rū naxaxegūmare —ñanagūrūgū. ³⁴ Natūrū ga Ngechuchu rū nanangāxū, rū wūxi ga ore ga nūgūchigaxūtama namaā nixu, rū ñanagūrū: —¿Éxna wūxi i ngīgūarū petawa rū pexcèx namexū na penaxaureexēēxū i ngēma nūxna naxugūxū ega natanūwa nangēxmagu i ngēma yatū i ngexwacèx āmaxū? Rū tama nixí. ³⁵ —Natūrū wūxi i ngunexū rū ngēma yatū i ngexwacèx āmaxū, rū tá namūcūgūna nixūgachi. Rū ngēma ngunexūgu tá nixí i aixcūma naxaureexū i namūcūgū —ñanagūrū. ³⁶ Rū yexguma ga Ngechuchu rū namaā nūxū nixu

ga wüxi ga ore ga yema duüxügücüma ga nuxcümaüxüchiga rü noxrütama nguxëëtae i ngexwacaxüxüchiga. Rü ñanagürü: —Taxúema wüxi i ngexwacaxüxü i naxchiruta tiyo na namaã tanapaitaxücèx i wüxi i naxchiru i marü ngauxü. Erü ngëxguma ngëmaãcü tanaxüxgu rü tanachixexëë i ngëma naxchiru i ngexwacaxüxü. Rü ñuxüchi ngëma natüchi i ngexwacaxüxü rü tama nüxü nayatäuxü i ngëma naxchiru i marü ngauxü.³⁷ —Rü ngëxgumarüü ta rü taxúema ngexwacaxücü ya binu rü nagu tayabacuchi i wüxi i naxchiü i marü ngauxü i naxchëxmünaxcèx. Erü ngëxguma ngëmaãcü naxüxgu rü yima binu ya ngexwacaxücü rü tá narüngu, rü tá nayawãixëë i ngëma naxchiü i ngauxü i naxchëxmünaxcèx. Rü ngëxma tá nayarütaxu ya binu rü ngëma naxchiü rü ta.³⁸ —Rü ngëmacèx tanaxwèxe na yima ngexwacaxücü ya binu rü ngexwacaxüxü i naxchiügu yabacuchixü. Rü ngëmaãcü rü taxuütáma inayarütaxu.³⁹ —Rü taxúema ya texé ya tümamaã yaxúxe na ngúchiacü ya binu tayaxaxüxü rü tüxü nangúchaü na tayaxaxüxü ya binu ya ngexwacaxücü ya maïcuracü. Rü ngëxgumarüü ta nixi i ngëma duüxügü i marü namaã yaxüxü i nuxcümaüxü i nacüma i chixexü rü tama nanayauxgüchaü i ngëma mexü i nguxëëtae i ngexwacaxüxü —ñanagürü ga Ngechuchu.

6

Ngechucharü ngúexügü rü trigu nicãüëtanü ga ngüxchigaarü ngunexügu
(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

¹ Rü wüxi ga ngüxchigaarü ngunexügu rü Ngechuchu rü norü ngúexügümaã trigunecüwa nachopetü. Rü norü ngúexügü rü inaxiãcüma yoxocüne trigu nicãütanü. Rü naxmëxmaã nanadaxi ga trigu rü nayangöëtanü. ² Rü ñuxre ga Parichéugü rü yema ngúexügüna nacagü, rü ñanagürügü: —¿Tüxcüü ngüxchigaarü ngunexügu penabuxu i trigu? Erü ngüxchigaarü ngunexügu rü nachuxu na texé puracüxü —ñanagürügü. ³ Rü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: —¿Taguma éxna poperawa nüxü pedau ga tacü na naxüxü ga nuxcümaücü ga äëxgacü ga Dabí ga yexguma nataiyagu ga nüma rü natanüxügü? ⁴ —Rü Tupanapatagu naxücu rü nüxü nadau ga yema pãü ga üünexü ga yexma nuxü. Rü yema pãü rü nachuxu ga ngexerüxemare na nangöxü, rü paigücèxicatama nixi. Natürü Dabí nanayaxu ga yema pãü rü nanangöx, rü natanüxümaã rü ta nangau —ñanagürü. ⁵ Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Tupana Nane ya duüxüxü ixicü rü namaã inacuèx i ngüxchigaarü ngunexü —ñanagürü.

*Wüxi ga yatü ga yumécüchiga
(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)*

⁶ Rü to ga ngüxchigaarü ngunexügu rü Ngechuchu rü ngutaquëxepataügu naxücu. Rü inanaxügü ga na nangüxëëtaexü. Rü yéma nayexma ga wüxi ga yatü ga norü tügünewa yumécü. ⁷ Rü yema ngüexëëruügu ga Moïchëarü mugüwa ngüxëëtaegüxü rü Parichëugü, rü Ngechuchuxü nangugügü ngoxita ngüxchigaarü ngunexügu guma yumécüxü namexëë, yerü naxcëx nadaugü ga ñuxäcü norü äëxgacügüxütawa na ínaxuaxüügüäxü. ⁸ Natürü nüma ga Ngechuchu rü nüxü nacuëx ga yema naäëwa nagu naxĩnüëxü ga yema yatügü. Rü yemacëx guma yumécüxü ñanagürü: —Írúda rü nuxä ngäxütanügu yachi! —ñanagürü. Rü guma yumécü rü inachi rü norü ngäxütanügu nayachi. ⁹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nüxna naca ga yema Parichëugü rü yema mugüwa ngüxëëtaegüxü, rü ñanagürü nüxü: —¿tacü nixĩ i ngema mexü ixüxü i ngüxchigaarü ngunexügu? ¿Rü ngema mexü rü ëxna chixexü? ¿Rü namexü i na namaxëëxü rü ëxna yamáxü? —ñanagürü. ¹⁰ Rü yexguma Ngechuchu nüxü nidaugüächi ga yema duüxügü ga yéma yexmagüxü. Rü guma yumécüxü ñanagürü: —¡lyanawëxächixëë ya cuxmëx! —ñanagürü. Rü guma yatü rü nügü inayarüwëxächimëxëxëë, rü narümemëx. ¹¹ Natürü yema Parichëugü rü ngüexëëruügu ga Moïchëarü mugüwa ngüxëëtaegüxü, rü poraäcü nanuë. Rü nügü nixucüxëgü na ñuxäcü tá Ngechuchuxü na yamëxgüxü.

Ngechuchu nanade ga 12 ga norü ngüexügu na tóxnamana namugüäxüçëx

(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)

¹² Rü yexguma ga Ngechuchu rü dauxchitawa, wüxi ga mëxpünewa naxü na yéma yayumüxëxüçëx. Rü guxü ga yema chütaxügu rü yéma nayumüxë. ¹³ Rü yexguma yangóonegu, rü Ngechuchu norü ngüexügüçëx naca. Rü natanüwa nayadexechi ga 12. Rü yema nixĩ ga yatügü ga Ngechuchu nüxü unetagüxü na tóxnamana nangegüäxüçëx ga norü ore. ¹⁴ Rü yema yatügü ga nadexü rü Chimáü ga Pedrugu nanaxüéga nixĩ ga wüxi. Rü to nixĩ ga Aüdré ga Chimáü naëneë, rü Chaütiágu rü Cuáü, rü Piripi, rü Baturumé, ¹⁵ rü Mateu, rü Tumachi, rü Chaütiágu ga Arupéu nane rü Chimáü ga iporaäëcüücü, ¹⁶ rü Yuda ga Chaütiágueneë, rü Yuda Icariúte ga yixcama Ngechuchuxü íxuaxüxü naëchita.

*Ngechuchu rü muxüma ga duüxügüxü nangüexëë
(Mt 4.23-25)*

¹⁷ Rü Ngechuchu rü yema yatügü ga nadexümaä inarüxügü nawa ga guma mëxpüne. Rü wüxi ga nachica

ga ínametachinüânexüwa nayachaxãchitanü. Rû yéma nayexmagü ga muxüma ga duüxügü ga guxü ga Yudéaanewa ne íxü, rû Yerucharéüwa ne íxü, rû taxtü ga taxüãnacüwa ga Chidãüwa rû Tiruwa ne íxü. Rû yéma naxí yerü Ngechuchuxü naxínüêchaü, rû nanaxwèxegü ga Ngechuchu na nameëxêëxü ga norü ðaawegüwa. ¹⁸ Rû yema duüxügü ga chixexü ga naãé nawa yexmagüxü rû ta naxcèx nitaanegü. ¹⁹ Rû guxüma ga duüxügü rû Ngechuchuxü ningögügüchaü, yerü norü poramaã nanameëxêë.

*Duüxügü i taãëgüxüchiga rû duüxügü i ngechaügüxüchiga
(Mt 5.1-12)*

²⁰ Rû yexguma Ngechuchu rû norü ngúexügüxü nadawenü, rû ñanagürü nüxü: —¡Petaãëgü i pema ya ingearü ngëmaxüãxgüxe! Rû Tupana ãëxgacü íixüüwa rû pema rû tá ta pexãchica. ²¹ —¡Rû petaãëgü i pema i ñüxma taiyaexe! ¡Rû tá meãma pingãxcharaügu! ¡Rû petaãëgü i pema i ñüxma auxexe! Rû yixcama rû tá pecugüe. ²² —¡Rû petaãëgü i pema i ngëxguma duüxügü pexchi aiegu, rû pexü ínawoüxgu, rû tacü pemaã yaxugüegu, rû chaugagu chixri pechiga yadexagügu! ²³ —Rû ngëxguma ngëma pexü üpetügu, rû ¡petaãëgüama rû tama pexoegaãëgü! Erü daxügüxü i naãnewa rû tá penayauxgü i wüxi i perü ãmare i mexëchixü. Rû dücax, ñaã duüxügü i ñüxma pexchi aixüãrü oxigü rû yexgumarüü ta nixí ga naxchi na naxaixü ga nuxcümaügüxü ga Tupanaãrü orearü uruügu. ²⁴ —Natürü wüxi i ngechaü tá nixí i pexcèx i pema ya muãrü ngëmaxüãxgüxe erü núma ñoma i naãnewa rû marü petaãëgü. ²⁵ —Rû wüxi i ngechaü tá nixí i pexcèx i pema ya marü ingaxcharaügüxe erü tá petaiyae. Rû wüxi i ngechaü tá nixí i pexcèx i pema i ñüxma marü cugüexe, erü yixcama rû perü ngechaümaã tá pexauxe. ²⁶ —Rû wüxi i ngechaü tá nixí i pexcèx i ngëxguma guxüma i duüxügü pexü icuèxüügügu. Erü ngëma duüxügü i ñüxma pexü icuèxüügüxüãrü oxigü rû yexgumarüü nüxü nicuèxüügü ga nuxcümaügüxü ga orearü uruügünetä.

*Name nixí i nüxü tangechaü i ngëma tamaã rüxüwanügüxü
(Mt 5.38-48, 7.12)*

²⁷ —Natürü pema i ñüxma na choxü pexínüëxü rû pemaã nüxü chixu rû: —¡Nüxü pengechaü i ngëma pemaã rüxüwanügüxü! ¡Rû meã nüxü perüngüxêëx i ngëma pexchi aixü! ²⁸ —¡Rû meã nachiga pidexagü rû naxcèx ípeca i Tupanaãrü ngüxêë naxcèx i ngëma pemaã guxchigagüxü! ¡Rû naxcèx peyumüxëgü i ngëma chixri pechigamaã idexagüxü! ²⁹ —Rû ngëxguma texé cumaã nuxgu rû cuxü tapechiwegu rû name nixí i tama cuxütanü ega woo

curü tochiwewa rü ta cuxü tapechiwegu. Rü ngëxguma texé cuxü napuarü gáuxüchiruãxgu, rü name nixí i tuxü cungechaũama ega woo curü daxü rü ta cuxna tanapuxgu. ³⁰ —¡Rü tuxna naxã ya texé ya curü ngëmaxüçèx íçaxe! Rü ngëxguma texé curü ngëmaxü cuxna napuxgu, rü tama name i naxçèx cungema. ³¹ —Rü ngëma mexü i pema penaxwèxexü na togü pemaã naxüxü, rü name nixí i pema rü ta ngëmaãcü mexü namaã pexü. ³² —Rü ngëxguma pema rü ngëma duüxügü i pexü ngechaüxüxüxícatama pengechaügu, rü çtacüwa namexü i ngëma? Erü ngëma duüxügü i tama yaxögüxü rü ngëmaãcü nanaxügü. ³³ —Rü ngëxguma ngëma duüxügü i cuxü rüngüxëèxüxüxícatama curüngüxëègu, rü çtacüwa namexü i ngëma? Erü ngëma duüxügü i tama yaxögüxü rü ngëmaãcü nanaxügü. ³⁴ —Rü ngëxguma ngëma duüxügü i ixãärü díeruãxünaxícatama cunaxãxgu i curü díeru, rü çtacüwa namexü i ngëma? Erü ngëma duüxügü i tama yaxögüxü rü ngëmaãcü nanaxügü, erü nüxü nacuéxgü rü tá nüxü nanataeguxëè i ngëma díeru. ³⁵ —Natürü pema rü name nixí i nüxü pengechaü i ngema pemaã rüxuwánügüxü, rü nüxü perüngüxëè. Rü ngëxguma çacüçèx pexna nacaxgu, rü name nixí i tama pexoegaãèäcüma nüxna penaxã ega woo nagu perüxĩnüègu na ngürüãchi tãütáma pexü nataeguxëèãxü. Erü ngëxguma ngëmaãcü penaxüxgu, rü Tupana rü ngëmaärü yexera tá poraãcü pexü nanataeguxëè, rü naxãcügü tá pixígü ya yima Tupana ya Poraxüchicü ya nüxü rüngüxëècü ta i ngëma taguma moxë nüxna ägüxü rü ngëma chixecümagüxü. ³⁶ —Rü pema rü name nixí i pengechaüwaxegü, ngëma Penatü ya Tupana na ngechaüwaxexürü.

*Tama name i chixexügu namaã perüxĩnüe i togü
(Mt 7.1-5)*

³⁷ —¡Rü taxü i togüxü pixuxü! Rü ngëxguma ya Tupana rü tãxütáma pexü nixu na pechixexü. ¡Rü taxü i poxcu namaã pexueguxü i togü! Rü ngëxguma ya Tupana rü tãxütáma poxcu pemaã naxuegu. ¡Rü nüxü nüxü perüngümae i norü chixexü i togü! Rü ngëxguma ya Tupana rü tá pexü nüxü narüngüma i perü chixexü. ³⁸ —¡Rü togümaã pengau i perü ngemaxügü! Rü ngexguma ya Tupana rü tá pexna nanaxã. Rü ñoma wüxi i choca i meãma napaxürüü rü meama ípoðcuxürüü tá Tupana pexna nanaxã. Erü ngema nguruxü i namaã cumücüna cuxãxü i curü ngemaxü rü ngematama nguruxümaã tá Tupana cuxna nanaxã —ñanagürü. ³⁹ Rü Ngechuchu rü ñaã cuèxruü norü ngüexügümaã nixu, rü ñanagürü: —¿Ñuxãcü i wüxi i ngexetüxü rü to i ngexetüxüxü namaxü nacuéxëèxü? Erü ngëma taxre i ngexetüxü rü wüxi i äxmaxügu tá nügümaã nayayicu. ⁴⁰ —Rü taxuüma i ngüexü rü norü ngüexëèruüxü

narüyexera. Natürü ngexguma meã nanguxgu rü tá naxruxü nixĩ ya norü ngüexẽẽruũ. ⁴¹ —¿Rü tüxcüũ nachiga quidexa i cumücü naxcèx i ngẽma íraxü i chixexü i naxüxü natürü tama cugütama cungugü naxcèx i ngẽma chixexü i taxü i cuxüxü? ⁴² —Rü ngẽxguma tama nüxna cucuèxãchigu i ngẽma chixexü i taxü i cumatama cuxüxü, rü ¿ñuxücürüwa i nagu curüxĩnuxü na cunamexẽẽxü i ngẽma cumücüarü chixexü i íraxü? Pa Duüxü i Meã Maxnetaxüx, name nixĩ i cuxira nüxü curüxo i ngẽma chixexü i taxü i cumatama cuxüxü, rü ngẽxguma tá cume na nüxü curüngüxẽẽxücèx i cumücü na nüxü naxoxücèx i ngẽma chixexü i íraxü i naxüxü.

Wüxi i nanetü rü norü owa nixĩ i nüxü icuáxü
(Mt 7.17-20, 12.34-35)

⁴³ —Nataxuma i nanetü i mexü i chixearü oóxü. Rü nataxuma i nanetü i chixexü i meärü oóxü. ⁴⁴ —Rü wüxichigü i nanetü rü norü owa nixĩ i nüxü icuáxü. Rü wüxi i torawa rü taxucürüwama wüxi i orix i imúxü tayaxu. Rü wüxi i chuxchuxüwa rü taxucürüwa uba tayaxu. ⁴⁵ —Rü wüxi ya mecü ya yatü rü mexü i orexü nixu, erü naãëwa rü aixcüma mexügu narüxĩnü. Natürü wüxi i yatü i chixecümaxü rü chixexü i orexü nixu, erü chixexügu narüxĩnü. Rü ngẽma naãëwa ngexmaxü i chixexü nixĩ i nüxü yaxuxü.

Ïpata ya nutaétügu üxüne rü Ïpata ya naxnücüétügu üxünechiga
(Mt 7.24-27)

⁴⁶ —¿Tüxcüũ i pema rü: “Pa Torü Corix” ñaperügü choxü, natürü tama penaxü i ngẽma pemaã nüxü chixuxü? ⁴⁷ —Rü ñuxma tá pemaã nüxü chixu na ñuxãcü tiixü ya yixema chowe rüxüxè rü choxü ñnuxè rü naxüxe i ngẽma tümamaã nüxü chixuxü. ⁴⁸ —Rü tüma rü wüxi ga yatü ga üpatacü rü yamèxmaücü ga norü caxta ñuxmata nutawa nangucürüũ tixĩ. Rü yexguma namèxgu ga taxtü rü yabaixügu ga napata, rü woo ga na naporaüchiüxü, rü tama niwèxtaü, yerü meãma inapugüarü caxtaãx ga guma ĩ. ⁴⁹ —Natürü yixema nüxü ñnümarexe i chorü ore natürü tama naxüxe i ngẽma tümamaã nüxü chixuxü, rü wüxi ga yatü ga naxnücüétügumare üpatacürüũ tixĩ. Rü yexguma namèxgu ga taxtü, rü nibaixü ga napata, rü naporaüchiü. Rü niwèxtaü ga napata, rü yexma nayarüxo ga guma ĩ.

7

Ngechuchu rü Dumacüãx ga churaragüarü ãëxgacüarü duüxüxü narümxẽẽ
(Mt 8.5-13)

¹ Rū yexguma nūxū nachauxgu ga duūxūgūmaã na yadexaxū ga Ngechuchu, rū Capernáúwa naxū. ² Rū yéma nayexma ga wūxi ga churaragūarū capitáũ ga Dumacūãx. Rū guma capitáũ rū nūxū nayexma ga wūxi ga norū duūxū ga poraãcū nūxū nangechaũxū. Rū yema norū duūxū rū niðaawe, rū naturaxūchi. ³ Rū yexguma Ngechuchuxū naxīnūchigagu ga guma capitáũ, rū Ngechuchuxūtawa nanamugū ga ñuxre ga Yudíugūarū ãëxgacūgūerugū. Rū ñanagūrū nūxū: —¡Ngema Ngechuchuxūtawa pexī na nūxū pecèèxūgūxūcèx rū nūma naxū na chorū duūxūcèx yanataanexēãxūcèx! —ñanagūrū. ⁴ Rū Ngechuchuxūtawa naxī, rū poraãcū nūxū nacèèxūgū, rū ñanagūrūgū: —Name nixī i nūxū curūngūxēã ya torū capitáũ. ⁵ —Erū nūma rū guxū i Yudíugūxū nangechaũ. Rū nūmatama nanaxūtanū na naxūgūãxūcèx ga torū ngutaquëxepataũ —ñanagūrūgū. ⁶ Rū yexguma ga Ngechuchu rū nawe narūxū. Natūrū yexguma marū capitáũpataxū yangaicagu, rū nūma ga capitáũ rū Ngechuchucèx yéma nanamu ga ñuxre ga namūcūgū na namaã nūxū yanaxugūxūcèx ga norū ore ga ñaxū: —Pa Corix, tama cuxū chachixewechaũ na chopatawa cunguxū erū choma rū taxuwama chame na chopatagu na cuxūcuxū. ⁷ —Rū ngēmacèx nixī i tama chomatama cuxcèx chayaçaxū. Rū chanaxwèxe i curū orewaxicatama nūxū quixu na naxcèx yataanexū tá i chorū duūxū. ⁸ —Erū choma rū ta chorū ãëxgacūmëxëwa changëxma, rū choxmëxwa nangëxmagū ta i ñuxre i churaragū. Rū ngëxguma chanamuxgu i wūxi na ngextá naxūxūcèx, rū ngema naxū. Rū ngëxguma chaugūxūtawa naxcèx changemagu i to, rū chauxūtawa nangu. Rū ngëxguma chorū duūxūxū chamuxgu na tacū na naxūxūcèx, rū choxū nanaxū —ñanagūrū. ⁹ Rū nūma ga Ngechuchu rū yexguma nūxū naxīnūgu ga yema capitáũarū ore rū nabaixāchiãë. Rū yema duūxūgū ga nawe rūxīxūxū nadawenū, rū ñanagūrū: —Aixcūma pemaã nūxū chixu rū taxuũma i Yudíugūtanūwa nūxū ichayangau i wūxi i duūxū i ngēma yatūrūũ aixcūma yaxōxū —ñanagūrū. ¹⁰ Rū yexguma nawoegugu ga yema capitáũmūcūgū ga Ngechuchuxūtawa namugūxū, rū nūxū inayangaugū ga marū naxcèx na yataanexū ga yema capitáũarū duūxū.

Ngechuchu ínanadaxëã ga wūxi ga yutecū ngīne

¹¹ Rū yemawena ga Ngechuchu rū wūxi ga ñãne ga Naígu ãeganewa naxū. Rū nawe narūxī ga norū ngúexūgū, rū muxūma ga togū ga duūxūgū. ¹² Rū yexguma guma ñãnearū ngaicamana nanguxgu, rū tūxū nadau ga wūxi ga yueta ga tēxgūwa tūxū nangegūxe. Rū guxema yuetaarū mamá rū tayute rū guma yucū rū guxicatama nixī ga tūmane ixīcū. Rū muxūma ga duūxūgū ga guma ñãnecūãx rū tūxū ínixūmūcūgū.

13 Rū yexguma Cori ga Ngechuchu guma yucüarü mamaxü deuxgu, rü nüxü ingechaütümüü. Rū ñanagürü ngixü: — ¡Tãxü i cuxaxuxü! —ñanagürü. 14 Rū yexguma ga Ngechuchu rü yuetacèx nixü, rü nüxü ningögü ga tümachiü. Rū yema tüxü ingetaügüxü rü tümamaã inayachiächitanü. Rū ñanagürü ga Ngechuchu tüxü ga guxema yueta: —Pa Ngextüxcüx, ¡rüda! —ñanagürü. 15 Rū yexguma ga guxema yuchiréxe rü itarüto, rü itanaxügü ga na tidexaxü. Rū Ngechuchu rü tümamaã tüxü namu. 16 Rū yexguma yemaxü nadaugügu ga duüxügü, rü guxüma namuüë. Rū inanaxügüe ga Tupanaxü na yacuèxüügüxü. Rū ñanagürügü: —Wüxi i Tupanaãrü orearü uruü i poraxü tatanüwa nangox. Rū ñanagürügü ta: —Tupana nuã naxü na norü duüxügüxü yanangüxëëxücèx —ñanagürügü. 17 Rū guxüma ga Yudéaanewa rü norü ngaicamana, rü duüxügü nüxü nacuáchigagü ga yema Ngechuchu üxü.

Cuáü ga baiüxëëruü rü Ngechuchuxütawa nanamugü ga taxre ga norü duüxügü
(Mt 11.2-19)

18 Rū Cuáü ga baiüxëëruü rü nüxü nacuáchiga ga guxüma ga yema Ngechuchu üxü, yerü norü ngüexügü ga Cuáü rü namaã nüxü nixugü. Rū yemacèx ga Cuáü rü taxre ga norü ngüexügücèx naca. 19 Rū Ngechuchuxütawa nanamugü. Rū Cuáü rü ñanagürü nüxü: —¡Ngema pexi rü Ngechuchuna peca rü ñapegügü nüxü: “¿Cuma yixü i Cristu i cuxü itananguxëëxü, rü ëxna to tá yixi i Cristu?” ñapegügü nüxü! 20 Rū yema yatügü ga Cuáü Ngechuchuxütawa mugüxü, rü Ngechuchucèx naxi. Rū ñanagürügü nüxü: —Cuáü ya baiüxëëruü núma cuxütawa toxü namugü na cuxna tayacagüxcèx rü ¿aixcüma cuma quiixü i Cristu ya núma nguxchaücü, rü ëxna to tá yixi i Cristu? —ñanagürügü. 21 Rū yexgumatama Ngechuchuxütawa nangugügu ga Cuáüãrü ngüexügü, rü Ngechuchu nanameëxëë ga muxüma ga duüxügü ga nagüxüraüxü ga ñaawemaã ñaaweexü rü yema ingoxoãxü. Rū nayadauchigüxëë ga muxüma ga ingexetüxü. 22 Rū yemacèx Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: — ¡Pewoegu rü Cuáümaã nüxü peyarüxu i ngëma pematama nüxü pedauxü rü nüxü pexinüëxü! ¡Rü namaã nüxü pixu i ñuxãcü i ngëma ingexetüxü rü marü nidauchigü, rü ngëma ichixeparaxü rü marü inachigü, rü ngëma chaxüneãxgüxü rü marü naxcèx nitaanegü, rü ngëma ngauchixëgüxü rü marü ningoxnamachixëgü, rü ngëma yuexü rü wenaxãrü namaxë, rü ngëma ingearü ngëmaxüãxümaã rü marü nüxü tixu i Tupanaãrü ore i mexü! 23 —Rü tataãë ya yixema texé ya tama choxü rüxoxe —ñanagürü ga Ngechuchu. 24 Rū

yexguma nawoeguxgu ga yema duñxügü ga Cuáñ yéma mugüxñ, rü Ngechuchu inanaxügü ga guma Cuáñchiga na yadexaxñ. Rü duñxügümañ nüxñ nixu, rü ñanagürü: —¿Tacü nixñ ga pema ípeyadaugüxñ ga dauxchitawa ga taxúema íxãpataxñwa? ¿Éxna wüxi ga yatü ga turaxñ ga ñoma dexne ga buanecü yaxñãxtanücüüxëëcürüü ixñxñ nixñ ga ípeyadaugüxñ? ²⁵ —Rü éxna tama guma ípeyadaugügu, ¿rü tacü nixñ ga ípeyadaugüxñ? ¿Éxna wüxi ga yatü ga poraãcü nügü ngèxãëcü ípeyadaugü? Pema nüxñ pecuèx i ngëma poraãcü nügü ngèxãëgüxñ rü ãëxgacügü ya tacügüpatawa nangëxmagü, rü taxucëxma dauxchitawa nangëxmagü. ²⁶ —¿Tacü éxna nixñ ga ípeyadaugüxñ? ¿Éxna wüxi ga Tupanaärü orearü uruñ? Ngëmaãcü aixcüma yema nixñ ga ípeyadaugüxñ. Rü pemañ nüxñ chixu rü Cuáñ ya baiñxëëruñ rü tama wüxi i ngëxñrüüxñ i Tupanaärü orearü uruñ nixñ. ²⁷ —Rü Cuáñchiga nixñ ga naxümatüxñ ga yema Tupanaärü ore ga ñaxñ:

“Cupëxegu chayamu i chorü orearü ngeruñ na cuxcèx namexëëãxñcèx i duñxügüarü maxñ”, ñaxñ. ²⁸ —Rü pemañ nüxñ chixu rü guxñ i duñxügütanüwa rü nataxuma i Tupanaärü orearü uruñ i Cuáñ ya baiñxëëruñärü yexera. Natürü yíxema Tupana ãëxgacü íxñxñwa wixwexüchi üxe, rü Cuáñärü yexera tixñ —ñanagürü. ²⁹ Rü guxñma ga duñxügü rü woo yema yatügü ga Dumaärü ãëxgacücèx dñëru ngñxñ ideetanüxñ, rü nüxñ naxñnüë ga yema Ngechucharü ore rü ñuxñchi Tupanaxñ nicuèxüügü yerü nüxñ nicuèxãchitanü na aixcüma mecü yñxñ ga Tupana. Rü yema nixñ ga duñxügü ga üpaacü Cuáñ íbaiñxëëxñ. ³⁰ Natürü yema Parichéugü rü yema ngüexëëruügü ga Moñchëarü mugüwa nguxëëtaegüxñ rü tama nanaxwëxegü ga Cuáñ na ínabaiñxëëxñ. Rü yemaãcü nüxñ naxoe ga yema mexñ ga Tupana naxcèx üxchañxñ. ³¹ Rü nüma ga Cori ga Ngechuchu rü ñanagürü: —¿Tacügu tá chanangu i ñomaücüü maxëxñ i duñxügü? ¿Rü nanatacüräügü? ³² —Rü ñaã duñxügü rü taxuxñmañma nataãëgü ngëxgumarüñ i ngema buxügü i ñãxtüwa rütogüxñ, rü íxñnücèxwëxegüxñ, rü tagaãcü namücügüxñ ñagüxñ:

“Marü wowerumañ pexcèx tapaxetagu natürü tama ípixñãchitanüxñ. Rü marü ngechañxñ i wiyaegu pexcèx tawiyaegü natürü tama pexauxe”, ñagüxñ. Rü ngëma buxügürüñ taxuxñmañma nataãëgü i ñomaücüü i duñxügü. ³³ —Yerü ga Cuáñ ga baiñxëëruñ rü núma naxñ, rü tama pãñ nangõx rü tama binu nayaxaxñ. Rü yexguma ga pema rü: “Nangoxoãx” ñaperügü nüxñ. ³⁴ —Rü ñuxñchi núma chaxñ i choma ya Tupana Nane na duñxñxñ chñxñ, rü õna changõx

rü binu chayaxaxü. Rü ngëxguma i pema rü ñaperügügü choxü:

“Choma rü chataanüxüchi rü changãxwèxe, rü pecaduã x-güxü i duüxügümaã chaxãmücü, rü yatügü i Dumaãrü ãëxgacücèx dïëru ngïxü ideetanüxümaã chaxãmücü”, ñaperügügü choxü. ³⁵ —Natürü Tupanaãrü cuèx rü meãma nangox tùmawa ya yïxema aixcüma nawe rüxïxë —ñanagürü ga Ngechuchu.

Ngechuchu rü Chimáü ga Parichéupatawa nayexma

³⁶ Rü wüxi ga Parichéu rü Ngechuchuna naxu na napatawa nachibüxüçèx. Rü yéma naxü ga Ngechuchu rü yema Parichéuarü mechawa nayarüto. ³⁷ Rü wüxi ga ngecü ga chixri maüxcü ga guma ñanecüãx, rü yexguma nüxü nacuáchigagu na Parichéupatawa tá na nachibüxü ga Ngechuchu, rü yéma ixü. Rü yéma inange ga wüxi ga pumara ga yixixü ga wüxi ga butiya ga nutanaxcèxmaã äxchiüxü. ³⁸ Rü naxauxácüma Ngechuchucutüxütawa iyarütoxöchi. Rü ngïxgüxüxëtümaã iyawaicutüxëë. Rü ngïyaemaã ínapicutü, rü inachuxcutü. Rü ñüxüchi yema pumaramaã inachacutü. ³⁹ Rü yexguma yemaxü nadèuxgu ga yema Parichéu ga Ngechuchuna uxü, rü naãëwa nagu narüxïnü rü nügümaãtama ñanagürü: —Ngëxguma chi ñaã Ngechuchu rü aixcüma wüxi i Tupanaãrü orearü uruü yixïgu, rü nüxü chi nacuèx na tacü yïxü i ñaã ngexü i nüxü ingögüxü rü ñuxácü na namaxüxü rü poraãcü na napecaduãxü —ñanagürü ga naãëwa. ⁴⁰ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nüxü nacuèxama rü Parichéuxü ñanagürü: —Pa Chimáüx, choxü nangëxma i wüxi i ore i cumaã nüxü chixuxchaüxü —ñanagürü. Rü nüma ga Parichéu rü Ngechuchuxü nangãxü, rü ñanagürü: —¡Ëcü, chomaã nüxü ixu, Pa Ngúexëëruüx! —ñanagürü. ⁴¹ Rü ñanagürü ga Ngechuchu: —Taxre ga yatügü rü wüxi ga corixütawa nanangetanü. Rü wüxi nanangetanü ga 500 tachinü ga dïëru rü to nanangetanü ga 50 tachinü. ⁴² —Natürü yema taxre rü taxuacü nanaxütanü ga norü ngetanü. Rü yemacèx düxwa yema norü cori rü nüxü nüxü narüngüma ga yema nüxü na nangetanügüãxü. Rü ñüxmax, Pa Chimáüx, rü ¡chomaã nüxü ixu! rü ¿ngëxürüüxü ga yema taxre ga yatügü rü yexeraãcü norü corixü nangechaü? —ñanagürü. ⁴³ Rü Ngechuchuxü nangãxü ga Chimáü, rü ñanagürü: —Chauxcèx ga yema yexeraãcü nüxü nangetanüxü nixï ga yexeraãcü norü corixü ngechaüxü —ñanagürü. Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Ngëmáãcü aixcüma nüma nixï —ñanagürü. ⁴⁴ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ngïxü nadawenü ga yema ngecü, rü ñanagürü Chimáüxü: —¿Ngïxü cudauxü i ñaã ngecü? Rü cupatagu chaxücu i chomax,

Pa Chimáũx, natürü tama dexá choxnata cuxã chorü yaux-cutürüũ. Natürü ñaã ngecü rü ngĩxgũxũxetümaã choxũ iyawaicutüxẽẽ, rü ngĩyaemaã choxũ ípicutü. ⁴⁵ —Cuma rü tama choxũ cuchuxu i noxri choxũ curümoxẽgu, natürü ngĩma i ñaã ngecü rü noxri núma changuxgumama rü choxũ iyachuxcutüchigü. ⁴⁶ —Cuma rü tama pumaramaã choxũ cuchaeruxüra, natürü ngĩma i ñaã ngecü rü chaucutügu inaba i pumara. ⁴⁷ —Rü ngẽmacèx woo namu i ngĩrü pecadugü natürü Tupana ngĩxũ nüxũ nangechaũ i guxũma, erü ngĩma rü aixcüma choxũ ingechaũ. Natürü yĩxema tama aixcüma ngechaũcèx íyaçaxe, rü tama poraãcü Tupanaxũ tangechaũ —ñanagürü. ⁴⁸ Rü yexguma ga Ngechuchu rü yema ngecüxũ ñanagürü: —Curü pecadugü rü marü cuxũ nüxũ changechaũ —ñanagürü. ⁴⁹ Rü yema togü ga nüxna naxugũxũ ga yéma Ngechuchumaã mechawa yexmagũxũ, rü inanaxügü ga nügümücügümaãchigü na yadexagũxũ. Rü ñanagürügü: —¿Tacü nixĩ i ñaã yatü, ecèx ngẽmaãcü duũxügüaxũ pecaduxũ nangechaũxũ? —ñanagürügü. ⁵⁰ Natürü Ngechuchu rü ñanagürü ngĩxũ ga yema ngecü: —Marü cuxũ nangẽxma i maxũ i taguma gũxũ, erü choxũ cuyaxõ. ¡Ñũxma rü taãẽãcüma cuchiũwa naxũ! —ñanagürü.

8

Ngexügü ga Ngechuchuxũ rüngũxẽẽgũxũ

¹ Rü yemawena ga Ngechuchu rü Gariréaaneärü ñãnegügu nixũãgüchigü. Rü duũxügümaã nüxũ nixuchigü ga Tupanaärü ore na ñuxãcü ãẽxgacü yĩxũ ya Tupana. Rü ínayaxümücügü ga yema 12 ga ngüexügü ga marü nadexũ. ² Rü yexgumarüũ ta íyaxümücügü ga ñuxre ga ngecügü ga ũpaacü ngoxogü ngĩwa ínawoxücü rü ngĩrü ñaaweewa ngĩxũ nameẽxẽẽcü. Rü yematanüwa iyexma ga María ga Magadácũãxmaã ngĩxũ naxugücü ga ũpaacü Ngechuchu 7 ga ngoxo ngĩwa ínawoxücü. ³ Rü yéma iyexma ta ga Cuána ga Cuchu naxmèx. Rü Cuchu nixĩ ga wüxi ga ãẽxgacü ga Erodeaxũ puracüxũ. Rü yéma nayexmagü ta ga Chuchana rü mucüma ga náigü ga ngecügü ga ngĩrü ñãferumaã Ngechuchuxũ rüngũxẽẽgücü.

Ore ga toecügu ixuxũ (Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)

⁴ Rü muxüma ga yema ñãnegücüãx ga duũxügü, rü Ngechuchuxütawa ínayadaugü. Rü yexguma yéma nangutaquẽxegügu ga muxüma ga duũxügü, rü Ngechuchu namaã nüxũ nixu ga wüxi ga ore ga cuèxruũ, rü ñanagürü nüxũ: ⁵ —Wüxi ga yatü ga toecü rü trigumaã nanagüane. Rü yexguma trigumaã nagüaneãgu rü ñuxre ga trigu, rü

namagu nayi. Rū duūxūgū nawa nangagūxū, rū werigū rū nanawecu. ⁶—Rū nāīgū ga trigu rū nutatanūgu nayi. Rū yexguma naxūgūga ga guma trigu, rū nipagū rū nayuemare, yerū nataxuma ga norū waiānēxū. ⁷—Rū nāīgū ga trigu rū tuxunecūgu nayi. Natūrū yexguma nayaegu ga tuxugū rū guma triguxū inawocu rū nanadai. ⁸—Natūrū nāīgū ga trigu rū mexū ga waixūmūgu nayi. Rū yemacēx ga yexguma nayaegu rū muxūma ga trigu nawa ínanguxuchi. Rū wūxipūxū ga triguwa ínanguxuchi ga 100 pūxū ga trigu —ñānagūrū. Rū yemawena rū Ngechuchu tagaācū ñānagūrū nūxū ga duūxūgū: —Rū yíxema āchixēgūxe, rū ñnaga taxīnūē i ngēma ore! —ñānagūrū.

Tacūchiga nixī ga yema ore ga cuèxruūgūgu ixuxū
(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)

⁹ Rū yexguma ga norū ngūxūgū rū nūxna nacagūe na tacūchiga yīxū ga yema ore ga yatū ga toecūgu ixuxū. ¹⁰ Rū Ngechuchu ñānagūrū nūxū: —Tupana rū pexū nūxū nacuēxēē i ngēma ēxūguxū i taxuūma i togū nūxū cuáxū i ñuxācū āēxgacū na yīxū i nūmax. Natūrū togūcēx rū cuèxruūgu chayaxūācūma namaā nūxū chixu i ore. Rū ngexguma woo nūxū nadaugūgu rū ñōma tama nūxū nadaugūxūrū nixīgū, rū woo nūxū naxīnūēgu rū ñōma tama nūxū naxīnūēxūrū nixīgū —ñānagūrū.

Ngechuchu rū meā nanangoxēē ga yema ore ga toecūchigagu yaxuxū
(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)

¹¹ Rū Ngechuchu rū ñānagūrū: —Ngēma ore i toecūchigagu pemaā chixuxū rū ñāāchiga nixī. Rū ngēma trigupūxū rū Tupanaārū orchiga nixī. ¹²—Rū guma trigu ga namagu yixūnerū nixī i duūxūgū i ngēma orexū ínūēxū. Natūrū Chataná rū ngēma duūxūgūxū nūxū inayarūngūmaēxēē i ngēma ore, na tama yaxōgūāxūcēx rū tama nayauxgūāxūcēx i maxū i taguma gūxū. ¹³—Rū guma trigu ga nutatanūgu yixūne, rū ngēma nixī i duūxūgū i nūxū ínūēxū i Tupanaārū ore rū taāēācūma yaxōgūxū. Natūrū tama aixcūma nanayauxgū i ngēma ore, erū paxaāchi nayaxōgū, rū yixcūra guxchaxū nūxū ūpetūgu, rū nūxū narūxoe i ngēma ore. ¹⁴—Rū guma trigu ga tuxunecūgu yixūne, rū ngēma nixī i duūxūgū i Tupanaārū orexū ínūēxū rū yaxōgūxū natūrū ñōma i naāneārū ngēmaxūcēx oegaāēgūxū, rū norū ngēmaxūguama rūxīnūēxū rū tama nūxū rūxoechaūxū i norū ngúchaūgū. Rū ngēmagagu dūxwa tama Tupanacēx namaxē. ¹⁵—Natūrū guma trigu ga mexū ga waixūmūgu yixūne, rū ngēma nixī i duūxūgū i aixcūma taāēācūma nayauxgūxū i Tupanaārū ore, rū naga

ĩnũexũ, rü meã naxcèx maxẽxũ. Rü ngẽma nixĩ i duũxũgũ i aixcũma Tupanawe rüxĩxũ rü naxũgũxũ i ngẽma nũma nanaxwèxexũ.

Cuèxruuxũ ga omũgu ixuxũ
(Mr 4.21-25)

¹⁶ —Taxúema wüxi i omüwa tanangixichi na tanatüxpechitaxũcèx rü èxna tũmaãrũ pechicatũũgu tayaxücuchixũcèx. Natürü ngóxũgu tanaxú na tũxũ nabaxixũcèx ya yíxema ngexma chocuxe. ¹⁷ —Rü ngẽxgumarũ ta i guxũma i tacü i cúãcũma ixũxũ rü yixcũra rü duũxũgũ tá nüxũ nacuèxgũama. Rü guxũma i ngẽma ñũxma duũxũgũcèx èxũguxũ rü tá nangoxoma. ¹⁸ —¡Meã iperũxĩnũẽ i ñũxmax! Erü texé ya naga ĩnũxẽ i ngẽma ore i mexũ, rü Tupana tá yexeraãcü tũxũ nüxũ nacuèxẽẽ. Natürü yíxema tama naga ĩnũxẽ, rü yexeraãcü tá tũxna nanayaxu i ngẽma íraxũ i tũmaãrũ cuèx i noxri tũxũ ngẽxmachiréxũ —ñanagürü.

Ngechuchuarü mamá rü naẽneẽgũchiga
(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)

¹⁹ Rü naẽ ga Ngechuchu rü naẽneẽgũ, rü yema Ngechuchu íyexmaxũwa tangugũ. Natürü taxuacü naxũtawaxũchi tangugũ, yerü namuxũchi ga duũxũgũ. ²⁰ Rü wüxi ga duũxũ Ngechuchumaã nüxũ nixu, rü ñanagürü: —Yéa düxétüwa tangẽxma ya cue rü cueneẽgũ, rü cuxũ tadaugũchaũ —ñanagürü. ²¹ Natürü nũma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ ga duũxũgũ: —Rü yíxema nüxũ ĩnũexe i Tupanaãrũ ore rü nagu maxexe rü yíxema tixĩ ya chaue rü chaueneẽgũ ixĩgũxe —ñanagürü.

Ngechuchu rü buanecũxũ rü yuapexũ ĩnayachaxãchixẽẽ
(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)

²² Rü wüxi ga ngunexũgu ga Ngechuchu rü norü ngúexũgũmaã wüxi ga nguegu nichoũ. Rü ñanagürü nüxũ: —¡Ngĩxã daa naxtaxaarü tocutüwa taxĩ! —ñanagürü. Rü ĩnaxĩãchi. ²³ Rü yexguma yaxãũyane rü nipechigũ ga Ngechuchu. Rü ngürũãchi yexma nüxũ naxü ga wüxi ga tacü ga buanecü. Rü guma nguewa rü niyauxcuchichigũ ga dexá. Rü düxwa ĩnayangutaũgũchaũ. ²⁴ Rü yemacèx nũma ga norü ngúexũgũ rü Ngechuchuxũ nacagũ ga na ĩnadaxũcèx. Rü ñanagürügũ nüxũ: —Pa Ngúexẽẽruũx, ngẽmama itabaxũgũ —ñanagürügũ. Rü yexguma ga Ngechuchu rü ĩnarüda, rü buanecũxũ rü yuapexũ nanga. Rü ĩnayachaxãchi ga buanecü, rü ĩnayarũxo ga yuape, rü ĩnachaxanemare. ²⁵ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ ga norü ngúexũgũ: —¿Tacü pexũ naxüpetü ecèx tama meã peyaxõgũxũ? —ñanagürü. Natürü ga nũmagũ rü naõaixãchiãẽgũ. Rü nügũmücũgũna

nicachigü, rü ñanagürügü: —¿Tacü éxna nixĩ i ñaã yatü rü ngẽmacêx èixrücü ya buanecü rü yuape rü naga naxĩnũẽxü? —ñanagürügü.

Yatü ga Gadáractũax ga ngoxogü nawa yexmagüxũ
(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)

²⁶ Rü düxwa naxtaxaarü tocutüwa nangugü ga Gadáaarü naãnewa. Rü yema naane rü Gariréaaneärü toxmẽxtawa nayexma. ²⁷ Rü yexguma marü nguewa ínaxüegu, ga Ngechuchu, rü naxcêx nixü ga wüxi ga yatü ga guma ñanecũãx ga mucü ga taunecü ngoxogü nawa yexmagücü. Rü guxüguma nangexchiruecha. Rü tama ñwa nayexma, yerü duũxêchíquẽxetanügu nayarüxaxchigünexü. ²⁸ Rü yexguma Ngechuchuxü nadèuxgu, rü napêxegu nayacaxãpüxü. Rü aita naxüãcüma ñanagürü: —¿Tüxcüü nuã choxü cuyachixewe, Pa Ngechuchux, Pa Tupana ya Tacüxüchi Nanex? Rü cuxü chacèexü na tama ngüxü choxü quingexẽẽxü —ñanagürü. ²⁹ Rü yema ñanagürü yerü Ngechuchu marü nanamu ga yema ngoxogü na ínachoxüxücêx. Rü muẽxpüxcüna rü guma yatüxü naxãũãẽxẽẽxü ga yema ngoxogü. Rü duũxügü rü cadenamaã nayanèixchacüügüxü rü nayanèixparagüxü na taxuwama naxüxücêx. Natürü nüma rü nagu nacaugüama ga cadenagü. Rü yema ngoxogü rü dauxchitawa ga taxúema íxãpataxüwa nanagagü. ³⁰ Rü Ngechuchu nüxna naca rü ñanagürü: —¿Tacü nixĩ i cuéga? —ñanagürü. Rü nüma rü Ngechuchuxü nangãxü, rü ñanagürü: —Muxüchixü nixĩ i chauéga —ñanagürü. Rü yema ñanagürü yerü namuxüchi ga yema ngoxogü ga guma yatügu chocuxü. ³¹ Rü yema ngoxogü rü Ngechuchuna nacagü ga tama ngẽma poxcuchica i áxmaxü i taguma iyacuáxügu na nawocuãxücêx. ³² Rü guma mèxpüneärü tuãchiwa nayexmagü ga muxüma ga cuchigü ga yéma chibüexü. Rü yemacêx ga yema ngoxogü rü Ngechuchuxü nacèexügü na yema cuchigügu nayachocuxücêx. Rü Ngechuchu rü: —Ngü —ñanagürü. ³³ Rü yexguma ga yema ngoxogü rü guma yatüwa ínachoxü rü yema cuchigügu nayachocu. Rü guxüma ga yema cuchigü rü inaxüãchi, rü naxtaacutüarü mèxpüxüwa nayarüyuxgü, rü yexma nayi. ³⁴ Rü yexguma yema cuchigüarü dauruügü nüxü daugügu ga yema ngupetüxü, rü nabaixãchiãẽgü rü ínibuxmü. Rü ñanewa nüxü nayarüxugüe, rü yema ñaneärü ngaicamana ipeagüxü ga duũxügütanüwa rü ta nüxü nayarüxugügü. ³⁵ Rü ga duũxügü rü ínayadaugü ga yema ngupetüxü. Rü yexguma Ngechuchuxütawa nangugügu, rü yéma nüxü nadaugü ga guma yatü ga ngoxoãxchirécü. Rü Ngechuchucutüxütawa narüto, rü marü tama naxãũãẽ. Rü namuẽ ga duũxügü. ³⁶ Rü yema duũxügü ga nüxü

daugüxũ ga yema ngupetüxũ, rü yema íyadaugüxũmaã nüxũ nixugügü ga ñuxãcü Ngechuchu na namexẽẽxũ ga guma yatü ga ngoxoãxchirécü. ³⁷ Rü yexguma yemaxũ naxĩnüëgu, rü guxũma ga yema Gadáraanecũãx ga duüxügü, rü Ngechuchuxũ nacèèxügü na ínaxũxũxcèx ga yema naãnewa, yerü poraãcü namuũẽ. Rü yemacèx ga Ngechuchu rü ngegu nixüe, rü inaxũãchi. ³⁸ Rü guma yatü ga ngoxoãxchirécü rü Ngechuchuxũ nacèèxũ ga nawe na naxũxũcèx. Natürü ga Ngechuchu rü nanamu ga yexma na naxãxũcèx, rü ñanagürü nüxũ: ³⁹ —¡Cuchiũwa naxũ, rü duüxügümaã nüxũ yarüxu ga tacü cuxcèx na naxüxũ ga Tupana! —ñanagürü. Rü ínixũ ga guma yatü, rü guxũma ga yema ñanecũãx ga duüxügümaã nüxũ nayarüxu ga tacü naxcèx na naxüxũ ga Ngechuchu.

Yáiruxacüchiga rü yema nge ga Ngechuchuchirugu ingögücüchiga

(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

⁴⁰ Rü yexguma Ngechuchu wenaxãrü taegugu ga naxtaxaarü tocutüwa, rü duüxügü rü taãëãcüma nanayauxgü, yerü guxũma ínananguxẽëgü. ⁴¹ Rü yéma Ngechuchuxütawa nangu ga wüxi ga yatü ga Yáiru ga naëga. Rü nüma ga Yáiru rü wüxi ga ngutaquëxepataũãrü ãëxgacü nixĩ. Rü Ngechuchupëxegu nayacaxãpüxü rü nüxũ nacèèxũ ga napatawa na naxũxũcèx. ⁴² Yerü nüxũ iyexma ga wüxi ga naxãcü ga ngígümaã wüxicacü, rü iyadaawe, rü ituraxüchi. Rü ngĩma rü maneca 12 ga taunecü ngĩxũ nayexma. Rü yexguma Yáirupatawa naxüxgu ga Ngechuchu, rü muxüchixũ ga duüxügü nawe narüxĩ, rü düxwa ínayaxüxtügü. ⁴³ Rü yema duüxügütanüwa iyexma ga wüxi ga ngecü ga 12 ga taunecü ägüechacü. Rü yemaã iyadaaweëcha. Rü duturugüxütagu ngĩxũ iguxẽẽ ga guxcü ga ngĩrü dïëru, natürü taxúema ga texé ngĩxcèx tayataanexẽëga. ⁴⁴ Rü yema ngecü ga Ngechuchuweama ne ixü, rü naxpechinüchirugu iyangögü. Rü yexgumatama ínayachaxãchi ga na naxãgüxũ. ⁴⁵ Rü yexguma ga Ngechuchu rü duüxügüna naca, rü ñanagürü: —¿Texé tixĩ ya choxũ ingögüxe? —ñanagürü. Rü guxũma ga duüxügü rü: —Taxúema —ñanagürügü. Rü yexguma ga Pedru rü namücügü rü ñanagürügü: —Pa Ngúexëëruũx, cuma nüxũ cudau i ñuxre i duüxügü ngema cuxũ na nayaxüxtügüxũ, rü ngëxguma rü ta:

“¿Texé ya choxũ ingögüxe?” ñacuxũ —ñanagürügü. ⁴⁶ Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü: —Ngëmáãcü wüxie choxũ tingögü, erü nüxũ chicuëxãchi na chorü poramaã tüxũ na charümexẽẽxũ —ñanagürü. ⁴⁷ Rü yexguma nangoxomagu ga na nüxũ nacüexamaxũ ga Ngechuchu ga yema nüxũ na yangögüxũ, rü yaduruxãcüma naxütawa ixü ga yema ngecü. Rü napëxegu iyacaxãpüxü. Rü guxũ ga duüxügüpëxewa

namaã nüxü iyaxu ga tacücèx nüxü na yangögüxü, rü ñuxäcü yexgumatama ngïxcèx na yataanexü. ⁴⁸ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü ngïxü: —Pa Chauxacüx, cuxcèx nitaane, erü cuyaxô. ¡Rü ñuxma rü taãëcüma íixü! —ñanagürü. ⁴⁹ Rü yexguma íyadexayane ga Ngechuchu, rü yéma nangu ga wüxi ga duüxü ga ngutaquëxepatañârü äëxgacü ga Yáirupatawa ne üxü. Rü ñanagürü Yáiruxü: —Cuxacü rü marü iyu. ¡Rü tâxü i cuyachixewechigüxü ya Ngüexëëruü! —ñanagürü. ⁵⁰ Natürü yexguma yema orexü naxñügu ga Ngechuchu, rü ñanagürü Yáiruxü: —¡Tâxü i cuyanguãëxü! Erü ngëxguma cuyaxôxgu rü cuxacü rü tá wena imaxü —ñanagürü. ⁵¹ Rü yexguma Yáirupatawa nangugügu, rü Ngechuchu nayachocuxëë ga Pedru rü Chaütiágu rü Cuáü rü ngïnatü rü ngïë ga yema bucü ga yuxcü. Natürü tama nanaxwëxe na togü yexma chocuxü. ⁵² Rü guxüma ga duüxügü ga yéma yexmagüxü rü naxauxe rü ngïxcèx nangechaügü. Natürü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¡Tâxü i pexauxexü! Erü ngëma bucü rü tama nixï i nayuxü. Rü ipemare —ñanagürü. ⁵³ Natürü ga yema duüxügü rü Ngechuchuxü nacugüëama, yerü ngïxü nadaugü rü aixcüma marü iyu. ⁵⁴ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ngïxmëxgu nayayauxächi, rü tagaäcü ñanagürü: —Pa Bucüx, ¡írüda! —ñanagürü. ⁵⁵ Rü yexguma ga ngïma rü wena imaxü, rü yexgumatama írüda. Rü Ngechuchu rü duüxügümaã nüxü nixu na ngïxü naxüwemügüxcèx. ⁵⁶ Rü ngïnatü rü ngïë ga yema bucü, rü poraäcü tabaixächiãëgü. Natürü Ngechuchu rü tüxü namu na taxüëmaãma nüxü na tixuxücèx ga yema ngupetüxü.

9

Ngechuchu norü ngüexügüxü namu na nüxü yanax-güexücèx ga Tupanaarü ore

(Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)

¹ Rü Ngechuchu rü nanangutaquëxexëë ga yema 12 ga norü ngüexügü. Rü pora nüxna naxä rü nüxna naxäga na ínawoxüäxücèx ga nagüxüraüxü ga ngoxogü, rü na nameëxëëäxücèx ga duüxügü ga idaaweexü. ² Rü nayamugü na duüxügümaã nüxü yaxugüexücèx ga ore ga mexü na ñuxäcü äëxgacü yïxü ya Tupana, rü na nameëxëëäxücèx ga duüxügü ga idaaweexü. ³ Rü ñanagürü nüxü: —¡Rü taxuxütáma ípinge i perü namawaü, rü bai ya perü caxüchigüxü ya naïxmenëxä, rü bai i perü choca, rü bai i perü päü, rü bai i perü dïëru. Rü wüxitama i perü daxü ípinge, rü tama i taxre! ⁴—Rü ngëxguma wüxi ya íänewa pengugügu, ¡rü wüxi ya ípatagutama perücho rü ñuxmata ipexïächi nawa

ya yima ñãne! ⁵ —Rü ngextá tama pexü ínayauxgüxüwa, jrü ípechoxü nawa ya yima ñãne! Rü ngëxguma ngëma ipexĩächigu jrü ipepagücutü i perü üxaxücutü na ngëmawa nüxü nacüexgüxüçèx na chixexü naxügüxü i ngëma duüxügü! —ñanagürü. ⁶ Rü inaxĩächi, rü guxüma ga ñanexäcügüwa naxĩ. Rü nüxü nixugüetanü ga Tupanaärü ore ga mexü. Rü guxüwama nanameëxëëtanü ga duüxügü ga idaaweexü.

Eróde rü tama nüxü nacüexéga na texe yixüxü ga Ngechuchu (Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)

⁷ Rü Gariréaaneärü äëxgacü ga Erode, rü nüxü nacüáchiga ga guxüma ga yema Ngechuchu üxü. Rü poraäcü nagu narüxĩnü rü naxoegaäë ga Erode, yerü nümaxü ga duüxügü rü ñanagürügü: —Cuáü ya baiüxëëruü nixĩ ya yima, rü marü wena namaxü —ñanagürügü. ⁸ Natürü togü rü ñanagürügü: —Nuxcümaücü ga Tupanaärü orearü uruü ga Ería nixĩ, rü wena nangox —ñanagürügü. Rü togü rü ñanagürügü: —Bexmana náí ga nuxcümaücü ga Tupanaärü orearü uruü nixĩ, rü wena namaxü —ñanagürügü. ⁹ Natürü Erode rü ñanagürü: —Chomatama chanamu ga churaragü na Cuáüxü yadae-naxägüxüçèx. ¿Rü tacü ëxna nixĩ i ngëma yatü i duüxügü ngëmaäcü poraäcü nüxü ixuchigagüechaxü? —ñanagürü. Rü Erode rü nüxü nangüchxüxüchi na ñuxäcü Ngechuchuxü na nadauxü.

Ngechuchu rü nanachibüexëë ga 5000 ga yatügü (Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Cu 6.1-14)

¹⁰ Rü yexguma nawoeguxgu ga yema Ngechuchuarü ngüexügü ga yamugüxü, rü Ngechuchumaã nüxü nixugüë ga yema naxügüxü. Rü nüma ga Ngechuchu rü yema norü ngüexügümaã nixügachi, rü Bechaídaarü ñanewa namaã naxü. ¹¹ Natürü yexguma duüxügü nüxü cuëxgügu ga ngextá na nayexmaxü, rü Ngechuchuwe narüxĩ. Rü Ngechuchu rü meãma yema duüxügüxü nayaxu, rü namaã nüxü nixu na ñuxäcü äëxgacü yixü ya Tupana. Rü nanameëxëë ga yema duüxügü ga idaaweexü. ¹² Rü yexguma marü nayáuanegu, rü Ngechuchuçèx naxĩ ga yema 12 ga ngüexügü ga yamugüxü. Rü ñanagürügü nüxü: —¡Yamugü i ñaã duüxügü na ñanexäcügü rü ípatagü ya ngaicamana ngëxmagünewa na naxixüçèx, rü ngëxma na napegüxüçèx rü norü õnatèex yataxegüxüçèx! Erü nuã íngëxmagüxüwa rü nataxuma i tacü rü õna —ñanagürügü. ¹³ Natürü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¡Pematama penaxüwemü! —ñanagürü. Rü nanangäxügü, rü ñanagürügü: —Wüximëëxpüx i páu rü taxre i choxnixĩcatama toxü nangëxma. ¿Rü ëxna cunaxwëxe na naxçèx tayataxegüxü i õna naxçèx i guxüma i ñaã duüxügü? —ñanagürügü. ¹⁴ Rü 5000 ga yatügü nixĩ ga yema yéma yexmagüxü. Natürü

Ngechuchu rü ñanagürü nüxü ga norü ngúexügü: —¡Ëcü ípenatogüxëẽx rü 50 chigü i wüxi tücumüwachigü! —ñanagürü. 15 Rü yemaäcü nanaxügü ga norü ngúexügü. Rü ínanatogüxëẽ ga guxüma ga duüxügü. 16 Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanade ga yema wüximëẽxpüx ga pâü rü yema taxre ga choxni. Rü daxügu nadawenüäcüma Tupanana moxë naxä, rü ñuxüchi inanabücu ga yema pâü rü choxni. Rü norü ngúexügüna nanaxä na nüxü yanüäxüçèx ga yema duüxügü. 17 Rü guxüma ga yema duüxügü rü meäma nachibüe. Rü yemawena rü 12 ga pexchigü nanapagüamatama namaã ga yema pâü rü choxnichipëxegü ga iyaxügüxü.

*Pedru nanangoxëẽ na Cristu na yïxü ga Ngechuchu
(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)*

18 Rü wüxi ga ngunexü rü Ngechuchu norü ngúexügümaã noxrüwama yayumüxëgu, rü nüma rü norü ngúexügüna naca, rü ñanagürü: —¿Ñuxü ñaxü i duüxügü i chauchiga i choma na texé chiïxü? —ñanagürü. 19 Rü norü ngúexügü nanangäxügü rü ñanagürügü: —Nangëxma i duüxügü rü:

“Cuáü ya baiüxëëruü quixï”, ñagüxü, rü togü rü:

“Ería quixï”, ñagüxü, rü togü rü:

“Wüxi ga nuxcümaücü ga Tupanaärü orearü uruü i wena maxücü quixï”, ñagüxü —ñanagürügü. 20 Rü yexguma Ngechuchu nüxna naca rü ñanagürü: —¿Rü pema i ñuxü ñapegüxü choxü na texé chiïxü? —ñanagürü. Rü Pedru nanangäxü rü ñanagürü: —Cuma nixï i Cristu i Tupana Nane —ñanagürü.

*Ngechuchu nanaxunagü ga norü yuxchiga
(Mt 16.20-28; Mr 8.30-9.1)*

21 Rü Ngechuchu rü nayaxucüxëgü ga norü ngúexügü na taxüemaãma nüxü yaxugüexüçèx ga nüma rü Cristu na yïxü. 22 Rü ñanagürü nüxü ga norü ngúexügü: —Choma i Tupana Nane na duüxüxü chiïxü, rü poraäcü ngúxü tá chinge. Rü choxü tá naxooxgü i Yudíugüarü äëxgacügüerugü, rü paigüarü äëxgacügü, rü ngëma ngúexëëruügü i Moïchëarü mugüwa nguxëëtaegüxü. Rü tá choxü nimëxgü, natürü tomaëxpüx i ngunexügu rü wena táxarü chamaxü —ñanagürü. 23 Rü yixcama rü guxüma ga norü ngúexügüxü ñanagürü: —Rü ngëxguma texé chowe rüxüchaügu, ¡ëcü nüxü tarüxo i tümaärü ngúchaü, rü namaã tapora i ngëma guxchaxügü i tümacèx ínguxü i ñoma curuchawa tipotaxürüü tüxü ixïxëëxü, rü ngëmaëtüwa chowe tarüxüãma! 24 —Erü yixema tügü maxëchaxëëchaüxë rü tá tayu, natürü yixema chauxcèx yuxe rü aixcüma tá tüxü nangëxma i maxü i taguma güxü. 25 ¿Rü ¡acüwa i nüxü namexü ya wüxi ya

yatü ega nayauxãgu i guxũma i ñoma i naãneãrũ ngẽmaxũgũ, natürũ iyanatauxẽããgu i norũ maxũ? ²⁶ —Rũ ngẽxguma texé chauxcèx ãnegu rü naxcèx taxãnegu i chorũ ore, rü choma i Tupana Nane i duũxũxũ na chiixũ rü tá ta tümacèx chaxãne i ngẽxguma ãẽxgacü chixĩãcũma núma chaxũxgu. Rũ ngẽxguma wenaxãrũ núma chaxũxgu rü Chaunatü ya Tupanarũũ tá chapora, rü daxũcũãx i Tupanaãrũ orearü ngeruũgũ i üünegũxũrũũ tá chamexẽchi. ²⁷ —Rũ aixcũma pemaã nüxũ chixu rü ñuxre i duũxũgũ i nuã ngẽxmagũxũ rü tá nüxũ nadaugũ na ñuxãcü ãẽxgacü na yũxũ ya Tupana naxũpa na nayuxẽũ —ñanagürũ.

Ngechuchu rü toraxũ nangox
(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)

²⁸ Rũ 8 ga ngunexũguwena ga na yema ñaxũ, rü Ngechuchu rü wüxi ga mëxpũnewa naxũ na yéma yayumũxẽxũcèx. Rũ ínayaxũmücũgũ ga Pedru rü Chaũtiãgu rü Cuãũ. ²⁹ Rũ yexguma ínayumũxẽyane ga Ngechuchu rü nachiwe rü ngürũãchi niyauracüü, rü naxchiru rü ta niyauracüü, rü poraãcũxũchima nacómü. ³⁰ Rũ yexguma rü yéma nangox ga taxre ga yatũgũ ga Ngechuchumaã idexagũxũ. Rũ Moĩché nixĩ ga wüxi, rü Ería nixĩ ga to. ³¹ Rũ yema taxre íyexmagũxũwa rü poraãcũxũchi nangóone. Rũ ínidexagũ nachiga ga ñuxãcü Yerucharéũgu tá na nayuxũ ga Ngechuchu. ³² Rũ woo ga Pedru rü namücũgũ rü poraãcü na nayaxtaexũ rü tama napee. Rũ nüxũ nadaugũ ga ñuxãcü poraãcü na nangónexũ ga naxũtawa ga Ngechuchu rü yema taxre ga yatũgũ ga namaã yexmagũxũxũtawa. ³³ Rũ yexguma yema taxre ga yatũgũ Ngechuchuna ixĩgachitanũgu, rü Pedru rü ñanagürũ Ngechuchuxũ: —Pa Ngũexẽẽruũx, namexẽchi nixĩ na nuã ingẽxmagũxũ. ¡Rũ ngĩxã tanaxũ ya tomaẽxpũx ya düxenü, rü wüxi ya cuxcèx, rü náí ya Moĩchécèx, rü náí ya Eríacèx! —ñanagürũ. Natürũ ga Pedru rü tama nüxũ nacüex ga na ñuxũ ñaxũ yerü poraãcü nabaixãchiãẽ. ³⁴ Rũ yexguma íyadexayane ga Pedru, rü wüxi ga caixanexũ natanũgu nayangèixema. Rũ poraãcü namuũẽ ga yema ngũexũgũ ga yexguma yema caixanexũ natanũgu yangèixemagu. ³⁵ Rũ yema caixanexũwa inanaxũ ga wüxi ga naga ga ñaxũ: —Daa nixĩ ya Chaune ya nüxũ changechaũxũchicü. ¡Rü naga pexĩnüẽ! —ñaxũ. ³⁶ Rũ yexguma yema ñaxguwena ga yema naga rü Ngechuchuarü ngũexũgũ rü taxúexũma ga toguexũ nadaugũ, rü Ngechuchuxũxĩcatama nadaugũ. Rũ yema ngũexũgũ rü taxúemaãma nüxũ nixugũe ga yema nüxũ nadaugũxũ.

Ngechuchu rü nanamexêẽ ga wüxi ga bucü ga ngoxo nawa yexmacü

(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)

³⁷ Rü yexguma moxüãcü ga guma mëxpünewa yanachoügu, rü muxüma ga duüxügü yexma Ngechuchuxü nayangaugü. ³⁸⁻³⁹ Rü yema duüxügütanüwa rü wüxi ga yatü tagaãcü Ngechuchuxü ñanagürü: —Pa Ngúexêẽruüx, ¡choxü rüngüxêẽ, rü tüxü nadau ya chaune! Erü tügümaã choxü tawüxicèx, rü wüxi i ngoxo tümawa nangëxma. Rü ngëxguma tüxü naxüxgu, rü aita tüxü naxüxêẽ, rü tüxü naxüãüãêxêẽ, rü tüxü narüchièxêẽ. Rü chixexü tümamaã naxü, rü tama tüxü ningéxchaü. ⁴⁰ Rü marü nüxü chacèèxü i curü ngúexügü na tümawa ínatèxüchigüãxüçèx i ngëma ngoxo, natürü tama nüxü inaxĩnü —ñanagürü. ⁴¹ Rü yexguma Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: —Pa Duüxügü i Tama Yaxögüxüx, ¿Ñuxgurátata i pemaã chanuxmaxü rü yaxna pemaã cha xĩ-nüxü? ¡Nuã naga ya cune! —ñanagürü. ⁴² Natürü yexguma Ngechuchuxütawa nanguxgu ga guma bucü, rü yema ngoxo rü guma bucüxü ñaxtüanegu nayanguxêẽ, rü nanaxüãüãêxêẽ. Natürü Ngechuchu nananga ga yema ngoxo, rü nanamexêẽ ga guma bucü. Rü ñuxüchi nanatüxütawa nanamu. ⁴³ Rü guxüma ga duüxügü rü nabaixächiãègü ga yexguma nüxü nadaugüga ga ñuxãcü na naporaxü ya Tupana.

Ngechuchu rü wenaxãrü nanaxunagü ga norü yuxchiga
(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)

Rü yexguma duüxügü namaã haixächieyane ga yema Ngechuchu üxü, rü ñanagürü ga Ngechuchu nüxü ga norü ngúexügü: ⁴⁴ —¡Meã iperüxĩnüë i ñaã ore i pemaã nüxü chixuxü! ¡Rü täütáma nüxü ipeyarüngümaë! Choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü, rü chauechita tá choxü ínaxuaxügü i duüxügü na ãëxgacügü choxü iyauxgüxüçèx —ñanagürü. ⁴⁵ Natürü ga norü ngúexügü rü tama nüxü nacüèxgüéga ga yema namaã nüxü yaxuxü. Yerü Tupana rü tama naxcèx nanangoxêẽ ga yema ore na nüxü nacüèxgüxüçèx. Rü yema ngúexügü rü namuñë ga Ngechuchuna na nacagüxü na meã namaã nangoxêẽãxüçèx ga yema namaã nüxü yaxuxü.

¿Texé tá tixĩ ya guxããrü yexera ixĩxê?
(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)

⁴⁶ Rü yexguma ga norü ngúexügü rü inanaxügüë ga nügümaã na yaporagatanücüxü nachiga ga texé tá tixü ya natanüwa guxããrü yexera ixĩxê. ⁴⁷ Natürü Ngechuchu rü nüxü nacüexama ga yema norü ngúexügü nagu rüxĩnüèxü. Rü yemacèx wüxi ga buxü nügüxütawa naga, rü nügüxütagu

nayachixêê. ⁴⁸ Rû ñanagürü nüxü ga norü ngúexügü: —Texé ya ñaã buxüxü meã yaxúxe chauégagu, rü choxü nixí i tayaxuxü. Rû yíxema meã choxü yaxúxe, rü Chaunatü ya núma choxü mucüxü rü ta meã tayaxu. Rû yíxema guxãârü yexera tügü írúxíraxe, rü yíxema tixí ya guxãârü yexera ixíxê —ñanagürü.

Texé ya tama taxchi aixe rü tórü ngüxêêruü tixí
(Mr 9.38-40)

⁴⁹ Rû yexguma ga Cuáü rü ñanagürü nüxü: —Pa Ngúexêêruüx, nüxü tatau ga wüxi ga yatü ga cuégagu ngoxogü íwoxüxü. Rû toma nüxna tanachuxu ga yema yerü tama tatanüxü nixí ga nümax —ñanagürü. ⁵⁰ Natürü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Tama name i nüxna na penachuxuxü. Erü texé ya tama taxchi aixe, rü tórü ngüxêêruü tixí —ñanagürü.

Ngechuchu nayangagü ga Chaütiágu rü Cuáü

⁵¹ Rû yexguma marü yangaicagu ga Ngechuchu ga daxüguxü ga naãnewa na naxüxü, rü tama namuüácüma inaxüächí ga Yerucharéüwa na naxüxü. ⁵² Rû nügüpêxegu nayamugü ga ñuxre ga norü orearü ngeruügü. Rü nümagü rü nawa naxí ga wüxi ga ñanexácü ga Chamáriaanewa yexmane, na yexma naxcêx yadaugüxücêx ga wüxi ga í na Ngechuchu nagu pexünexü. ⁵³ Natürü yema Chamáriaanecüãx rü tama nanayauxgüchaü, yerü nüxü nacüxügü ga Yerucharéüwa tá na naxüxü. ⁵⁴ Rû yexguma yemaxü nadaugügu ga norü ngúexügü ga Chaütiágu rü Cuáü, rü ñanagürügü Ngechuchuxü: —Pa Corix, ¿cunaxwêxexü na Tupanana naxcêx tacaxü na daxüwa ne namuãxücêx ya üxü na nagüxêêãxücêx i guxüma i ñaã duüxügü, yema nuxcümaücü ga Tupanaârü orearü uruü ga Ería üxürüü? —ñanagürügü. ⁵⁵ Rû yexguma ga Ngechuchu rü nüxü nadawenü, rü nayangagü, rü ñanagürü nüxü: —Pema rü tama nagu perüxínüê na texéarü duüxügü pixígüxü. ⁵⁶ —Erü choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü, rü tama duüxügüarü tauxexêêwa núma chaxü, natürü núma chaxü na duüxügüxü chamaxêêxücêx —ñanagürü. Rû yexguma rü naí ga ñanexácüwa naxí.

Duüxügü ga Ngechuchuwe rüxíxchaüxüchiga
(Mt 8.19-22)

⁵⁷ Rû yexguma namagu naxíxgu rü wüxi ga yatü Ngechuchuxü ñanagürü: —Pa Corix, cuwe charüxüxchaü i ngextá cuma ícuxüxüwa —ñanagürü. ⁵⁸ Rû Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: —Ngowagü rü nüxü nangêxma i naxmaxügü, rü werigü rü nüxü nangêxma i naxchiãügü, natürü choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü, rü

nataxuma i chauchica i ngextá nugu chicuxeruxü —ñanagürü.
⁵⁹ Rü Ngechuchu ñanagürü nüxü ga wüxi ga to ga yatü: —
 ¡Chowe rüxü! —ñanagürü. Natürü nüma ga yema yatü rü
 ñanagürü nüxü: —Pa Corix, noxri chanawëxe i chaunatüxü
 ichayatëxira —ñanagürü. ⁶⁰ Rü Ngechuchu nanangãxü rü
 ñanagürü: —Nüe ngëma cutanüxü i tama yaxögüxü iyatëxgü
 i ngëma naxrüü yuexü, natürü cuma rü curü puracü nixi
 na paxa duüxügümaã nüxü cuyarüxuxü i Tupanaärü ore
 na ñuxãcü guxãärü äëxgacü na yixü i nümax —ñanagürü.
⁶¹ Rü wüxi ga to ga duüxü rü ñanagürü Ngechuchuxü: —
 Pa Corix, ngëmaãcü cuwe charüxüxchaü, natürü noxri
 chanaxwëxe i nüxü chayarümoxë i ngëma chopatacüãxgü
 —ñanagürü. ⁶² Natürü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Texé
 ya yíxema inaxügüxe na Tupanaärü puracüwa tapuracüxü
 natürü tümaärü ngëmaxüguama rüxñnuxë, rü tama tame na
 Tupanaãxü tapuracüxü —ñanagürü.

10

Ngechuchu nayamugü ga 72 ga norü ngüexügü

¹ Rü yemawena ga Cori ga Ngechuchu rü nayadexechi
 ga 72 ga to ga norü ngüexügü. Rü taxrechigü inaya-
 mugü na yoxni guxü ga yema ñänegü rü nachicagü ga
 Ngechuchu nawa üxchaüxüwa na naxixüçëx. ² Rü ñanagürü
 nüxü: —Aixcümáxüchi nangëxma i muxüchixü i duüxügü
 i yaxögüchaüxü natürü ngema Tupanaärü orearü uwa pu-
 racüexü rü noxretama nixi. Rü ngëmacëx name i perü
 yumüxëwa nüxna peca ya yima puracüarü yora na ngema
 norü puracüwa namugüãxüçëx i to i puracütanüxü. ³ —
 ¡Rü ipexiãchi rü ngema pexi! Rü dücax, ñoma carnerugü
 i aigütanüwa imugüxürüü nixi i pexü chimugüxü. ⁴ —¡Rü
 täütáma choca ípinge, rü bai i perü dñëru, rü bai i perü cha-
 patu! Rü tama chanaxwëxe i namagu penüxcü i ngëxguma
 namawa texëxü perümoxëgügu. ⁵ —Rü ngëxguma wüxi ya ñwa
 pengügügu, rü ñaãcü tá nüxü perümoxëgü i ngëma duüxügü:
 “¡Petaãxë erü Tupana rü napetanügu!”, ñaperügügü tá. ⁶ —
 Rü ngëxguma ngema nangëxmagu i duüxügü i Tupanaxü
 cuëxgüchaüxü rü Tupana rü tá nüxna nanaxã i taãxë.
 Natürü ngëxguma ngema nataxuxgu i duüxügü i Tupanaxü
 cuëxgüchaüxü, rü ngema Tupanaärü taãxë rü pexrütáma
 nixi. ⁷ —¡Rü wüxi ya ígutama perücho, rü ngema pechibüe rü
 peyaxü i ngëma nüxü ngëxmaxü i ngëma ícüãxgü! Erü wüxi
 i puracütanüxü rü name nixi na nayauxãxü i norü natanü
 naxcëx i norü puracü. Rü yima ñänewa pengëxmagüyane rü
 tama chanaxwëxe i náí ya ígu peyapegü. ⁸ —Rü ngëxguma
 wüxi ya ñäne ya nawa meã pexü nayaxunewa pengügügu, ¡rü

penangõ i ngẽma õna i pexna naxãgũxũ! ⁹ —¡Rũ penameẽxẽẽx i ngẽma idaaweexũ i yima ãñewa ngẽxmagũxũ! ¡Rũ namaã nüxũ pixu rü ñapegũgü nüxũ:

“Tupanaãrũ pora rü marũ pexna nangaicama rü napexũtagu”, ñapegũgü nüxũ! ¹⁰ —Natürũ ega nawa pengugũgu ya wũxi ya ãñe i ngextá duũxũgũ tama meã pexũ íyauxgũxũwa, ¡rũ ngẽma ítamũgu ípechoxũ rü ñapegũgü nüxũ i ngẽma ãñecũãx!:

¹¹ “Rũ woo ñaã perũ ãñeãrũ üxaxũ i tocutũwa yaxũxũ, rü itanapagũ, na ngẽmawa nüxũ pecuáxũcèx na Tupana rü tama pemaã nataãẽxũ. ¡Natürũ tama nüxũ ípeyarũngũmaẽ na marũ pexna nangaicamaxũchichiréxũ ya Tupana na perũ ãẽxgacũ yĩĩxũ”, ñaperũgũgü tá nüxũ i ngẽma ãñecũãx! ¹² —Rũ pemaã nüxũ chixu rü ngẽma ngunexũ i nagu nagũxũ i naãne, rü Chodomacũãx i duũxũgũarũ yexera Tupana tá nanapoxcue i ngẽma duũxũgũ i tama meã pexũ yaxugũxũ.

*Ãñegũ ga tama Tupanaga ãñũẽne
(Mt 11.20-24)*

¹³ —Rũ wũxi i ngechaũ nixĩ i pexcèx, Pa Corachĩcũãx rü Bechaĩdacũãx i Duũxũgũx, yerũ yexguma chi Tiruarũ ãñewa rü Chidãũãrũ ãñewa chanaxũxgu ga yema mexũgũ ga cuèxruũgũ ga Tupanaãrũ poramaã petanũwa chaxũxũ, rü woo ga na poraãcũ yachixexũ ga yema Tirucũãx rü Chidãũcũãx ga duũxũgũ rü nuxcũmama chitama nüxũ narũxoe ga nacũma ga chixexũ, rü poraãcũxũchi chima nũgũmaã nangechaũgũ rü naxauxe, yerũ chi nũgũ nicuèxãchitanũ ga na yapecaduãxgũxũ. ¹⁴ —Natürũ pemaã nüxũ chixu rü ngẽma ngunexũ i Tupana nagu napoxcuexũ i pecaduãxgũxũ, rü ngẽma ngunexũgu rü Tirucũãx rü Chidãũcũãxãrũ yexera tá pexũ napoxcue i pemax. ¹⁵ —Rũ pemax, Pa Capernáucũãxgũ i Duũxũgũx ¿éxna pema nagu perũxĩnũẽgu rü daxũgũxũ i naãnewa tá pexĩxũ? Pemaã nüxũ chixu rü naãnetũũwa i ngextá Tupana Chatanáxũ ípoxcuxũwa tá nixĩ i pewogũxũ. ¹⁶ Rũ ñuxũchi norũ ngúexũgũxũ ñanagürũ: —Rũ yíxema pega ãñũẽxẽ, rü chauga rü ta taxĩnũẽ. Natürũ yíxema tama pega ãñũẽxẽ, rü chauga rü ta tama taxĩnũẽ. Rũ yíxema tama chauga ãñũẽxẽ, rü tama naga taxĩnũẽ ya Chaunatũ ya núma choxũ mucũ —ñanagürũ ga Ngechuchu.

Nawoegu ga yema 72 ga Ngechuchuarũ ngúexũgũ

¹⁷ Rũ taãẽacũma nawoegu ga yema 72 ga norũ ngúexũgũ ga yamugũxũ. Rũ ñanagürũgũ nüxũ: —Pa Corix, ngẽxguma cuégagu tidexagũgu, rü èixrũxũ i ngoxogũ rü toga naxĩnũẽ —ñanagürũgũ. ¹⁸ Rũ Ngechuchu rü ñanagürũ nüxũ: —Ngẽmaãcũ aixcũma nixĩ. Yerũ nüxũ chadau ga Chataná ga

daxūguxū ga naānewa na natáexū wūxi ga ãemacürüü. 19 — Rū choma nixī ga pexna chanaxāxū ga pora na tama chixexū pemaã naxūgūxūcèx ega woo ãxtapegūwa rü éxna tuxchinawegūwa pengagūgu. Rū yexgumarūü ta pexna chanaxā ga pora na nūxū perū- yexeraxūcèx i guxūma i Chatanáärü pora na ngēmaãcü taxucürūwama tacū rü chixexū pemaã naxūxūcèx. 20 — ¡Natürü tâxū i petaãëgūxū naxcèx i ngēma na pega naxīnūëxū i ngoxogü! Rū narūmemaë nixī i petaãëgū naxcèx na marū naxūmatūxū i peéga i Tupanaärü poperawa i daxūguxū i naānewa —ñanagürü.

Ngechuchu rü nataãë
(Mt 11.25-27, 13.16-17)

21 Rū yexgumatama ga Tupanaãë ga Üünexū rü poraãcü Ngechuchuxū nataãëxëë. Rū ñanagürü ga Ngechuchu: — Pa Chaunatü, Pa Daxūguxū i Naāne rü Ñoma i Naāneärü Yorax, cuxū chicuèxūü, yerü ñaã chorü ngúexūgūxū nūxū cucuèxëë i ñaã ore ga naxchaxwa iquicúxū ga duūxūgū i ñoma i naānewa nūxū cuèxūchigūxū. Rū yemaãcü cunaxū, Pa Chaunatūx yerü yemaãcü nixī ga cunaxwèxexū —ñanagürü. 22 Rū ñanagürü ga Ngechuchu: —Chaunatü choxna nanaxā i guxūma i tacū i ngēxmaxū. Rū taxúema choxū tacuèx na Tupana Nane chiixū. Rū Chaunatūxicatama nixī ya choxū cuácü na Nane chiixū. Rū ngēxgumarūü ta taxúema nūxū tacuèx na texe yīxū ya Chaunatü. Rū choma ya Nane rü ngēma duūxūgū i Chaunatūxū nūxū chadauxëëchaūxūxīcatama nixī i nūxū cuèxgūxū na texe yīxū —ñanagürü. 23 Rū yexguma norü ngúexūgūxū nadawenü, rü namaãxīca ñanagürü: — Tataãëgū ya yīxema tūmaxëtūmaãxūchi nūxū daugūxe i ñaã ñuxma pema nūxū pedaugūxū. 24 —Erü pemaã nūxū chixu, rü muxūma ga nuxcūmaūgūxū ga Tupanaärü orearü uruūgū rü ãëxgacūgū ga tacūgū, rü nūxū nangúchaū ga nūxū na nadaugūchaūxū i ñaã ñuxma pema chauxūtawa nūxū pedaugūxū. Natürü tama nūxū nadaugū. Rū nūxū nangúchaū ga nūxū na naxīnūëchaūxū i ñaã ñuxma pema chauxūtawa nūxū pexīnūëxū. Natürü tama nūxū naxīnūë —ñanagürü.

Ore ga mecü ga Chamáriacūlāxgu ixuxū

25 Rū yexguma inachi ga wūxi ga ngúexëëruū ga Moīchearü mugūwa nguxëëtaexū, rü Ngechuchuxūtawa naxū na namaã yanadexaxūcèx. Rū Ngechuchuxū naxūxchaū, rü yemacèx nūxna naca rü ñanagürü: —Pa Ngúexëëruū ya Ngechuchux, ¿Tacū nixī i mexū na chanaxūxū na choxū nangēxmaxūcèx i maxū i taguma gúxū? —ñanagürü. 26 Rū Ngechuchu nanangāxū, rü ñanagürü: —¿Ñuxū ñaxū i ngēma ore i Moīchearü mugūwa umatūxū? ¿Rü tacūxū i cumaã yaxuxū?

—ñanagürü. ²⁷ Rū yema ngúexēēruū ga Moïchéarū mugüwa nguxēētaexū, rü Ngechuchuxū nangāxū, rü ñanagürü: —¡Nüxū nangechaū ya Cori ya curü Tupana i guxūma i curü maxūmaã, rü guxū i cuãēmaã, rü guxū i curü poramaã, rü guxū i nagu curüxñnuxūmaã! ¡Rü nüxū nangechaū i cumücü ngēma na cugütama cungechaūxürüü! —ñanagürü. ²⁸ Rū yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxū: —Ngēma ore i choxū namaã cungāxūxū rü marü name. Rū ngēxguma ngēma ore quinguxēēxgu, rü tá cunayaxu i maxū i taguma gúxū —ñanagürü. ²⁹ Natürü ga yema ngúexēēruū ga Moïchéarū mugüwa nguxēētaexū, rü nügüētüwa nachogüchaū. Rū yemacèx Ngechuchuna naca, rü ñanagürü: —¿Rü texé tixī ya chomücü? —ñanagürü. ³⁰ Rū yexguma ga Ngechuchu rü nanangāxū, rü ñanagürü nüxū: —Wüxi ga yatü Yerucharéüwa ne naxū, rü Yericú ga ñānewa naxū. Rū namagu nüxū nangaugü ga ngítèēxgūxū. Rū guxūma ga norü yemaxücèx nangīxgü, rü èixrūxū ga naxchiru rü ta naxcèx nangīxgü. Rū nanaçuaixgü, rü nayayuächixēēgü, rü yemaäcü yéma nanatèxgü. ³¹ —Rü yematama namawa naxüpetü ga wüxi ga Yudiugüarü pai. Natürü yexguma yema yatüxū nadèuxgu rü nüxū yéma naxüpetümare. ³² —Rü yéma naxüpetü ta ga wüxi ga Lebítanūxū ga tupauca ga taxūnewa puracūxū. Rū yexguma yema yatüxū nadèuxgu, rü nüma rü ta nüxū naxüpetümare. ³³ —Natürü yixçüra rü wüxi ga Chamáriaanecūāx ga yatü rü yematama namawa naxüpetü. Rū yexguma guma yatüxū nadèuxgu rü nüxū nangechaütümüü. ³⁴ —Rü guma yatücèx nixū. Rū chixū rü binumaã nanaxūxū ga norü oxrigü, rü meãma nayanèixgü ga yema norü oxrigü. Rū ñüxūchi norü burugu nanamunagü, rü wüxi ga pegüchicawa nanaga. Rū yéma nüxna nadau. ³⁵ —Rü moxūācü ga yexguma inaxūāchigu ga yema Chamáriaanecūāx, rü ngīxū nayaxu ga taxretachinü ga norü dñeru, rü yema pegüchicaarü yorana ngīxū naxã. Rū ñanagürü nüxū:

“¡Nüxna nadau i ñaã yatü! Rū ngēxguma yexeragu naxātanügu na nuã nangēxmaxū, rü choma tá cuxū chanaxütanü i ngēxguma chataeguxgu”, ñanagürü. ³⁶ Rū ñanagürü ga Ngechuchu nüxū ga yema ngúexēēruū ga Moïchéarū mugüwa nguxēētaexū: —Ñüxma chanaxwèxe i chomaã nüxū quixu i ngēxürüüxū ga yema tomaēxpüxtanüwa ga aixcūma namücü ixīxū ga yema yatü ga ngítèēxgūxū imèxgūxū —ñanagürü ga Ngechuchu. ³⁷ Rū yexguma ga yema ngúexēēruū ga Moïchéarū mugüwa nguxēētaexū rü ñanagürü: —Yema Chamáriaanecūāx nixī ga yema yatümücü ixīxū, yerü nüxū nangechaütümüü —ñanagürü. Rū yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxū:

—¡Ñuxma rü íixũ rü yema Chamáriaanecũãx üxürüũ naxü!
—ñanagürü nüxũ.

Marta rü Maríapatawa nangu ga Ngechuchu

³⁸ Rü yexguma Ngechuchu namagu ixũxgu norü ngúexügümaã rü wüxi ga ñanexãcüwa nangu. Rü yéma guma ñanexãcüwa rü wüxi ga nge ga Martagu ãegacü ngígüpatawa inanguxêê. ³⁹ Rü Martaaxũ iyexma ga wüxi ga ngîeyèx ga Maríagu ãegacü. Rü ngîma rü Ngechuchucutüxütawa irüto na inaxĩnũxcèx ga Ngechuchuarü ore. ⁴⁰ Natürü ga Marta rü itaarü puracũãx rü yemaãcü ngîrü puracüguama irüxĩnũ. Rü yemacèx Ngechuchucèx iyaxũ, rü ngígürügü nüxũ: —Pa Corix, ¿tama éxna nagu curüxĩnũ i ngêma na chataarü puracũãx rü ngêma chaueyèx rü choxnaxĩca na nataãxũ i guxũma i ngêma puracü? ¡Rü namaã nüxũ ixu na choxũ nangüxêêxücèx! —ngígürügü. ⁴¹ Natürü Ngechuchu rü ngîxũ nangãxũ, rü ñanagürü ngîxũ: —Pa Martax, cuma rü poraãcü curü puracücèx cuxoegaãê, rü muxũma i ngêmaxũgu curüxĩnũ. ⁴² —Natürü wüxixicatama nixĩ i guxũãrü yexera i mexũ na nagu rüxĩnũxũ. Rü Marí iyixĩ i ngêmagu rüxĩnũcü. Rü taxüetáma ngîxna tayanuxũ i ngêma —ñanagürü ga Ngechuchu.

11

Ngechuchu nanangúexêê ga yumüxêchiga (Mt 6.9-15, 7.7-11)

¹ Rü wüxicana wüxi ga nachicawa nayumüxê ga Ngechuchu. Rü yexguma nüxũ nachauxgu, rü wüxi ga norü ngúexũ rü ñanagürü nüxũ: —Pa Corix ¡toxũ nangüexêê na ñuxãcü tayumüxêgüxũ, yema Cuáũ ga baiüxêeruũ norü ngúexũgüxũ nangüexêêxürüũ! —ñanagürü. ² Rü Ngechuchu ñanagürü nüxũ: —Rü ngêxguma peyumüxêgügu rü ñaperügügü tá:

“Pa Tonatü ya Daxügücüx, rü aixcüma Üü necü quixĩ i cumax. ¡Rü núma naxü na torü ãêxgacü quiixücèx! Rü tanaxwêxe i curü ngúchaũ na naxügüxũ i duüxügü i ñoma i naãnewa, ngêma daxügüxũ i naãnewa na curü ngúchaũ ínaxügüxürüũ. ³ ¡Rü toxna naxã i torü õna i wüxichigü i ngunexücèx ixĩxũ! ⁴ ¡Rü toxũ nüxũ nangechaũ i torü pecadugü, erü toma rü ta tüxũ nüxũ tangechaũ ya guxãma ya yíxema chixri tomaã chopetüxe! ¡Rü tãxũ i tacü rü chixexüpêxewa toxũ cuwögüxũ na tama nagu tayixücèx!”

ñanagürü. ⁵ Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Ngêxguma chi wüxie i pema rü tüxũ nangêmaxgu i wüxi i tümamücü, rü chi ngãxücüü napatawa taxũxgu rü ñatagügu nüxũ:

“Pa Chomüçüx, ¡tomaẽxpüx i pãu choxna naxã! ⁶—Erü wüxi i chomüçü rü yaxüwa ne naxü, rü ngexwacèx chopatawa nangu. Rü choma rü changearü ònaãx, rü taxuümaãma chanachibüxẽẽga”, ñatagügu. ⁷—Rü ngẽma tümamüçü i napatawa ngẽxmaxü, rü chi tüxü nangãüxgu rü ñaxgu:

“¡Tãxü i choxü cuchixewexü! Chorü ñãx rü marü narüwãxta, rü choma rü chauxacügü rü ngürücarewa tangẽxmagü. Rü ngẽmacèx taxucürüwa ícharüda na ¡acü cuxna na chaxãxüçèx”, ñaxgu chi tüxü. ⁸—Rü pemaã nüxü chixu, rü ngẽma na tümamüçü yïxüçèx rü täütáma ínarüda na ¡acü tüxna naxãxüçèx. Natürü tá ínarüda na tama tanachixeweechaxüçèx, rü tá tüxna nanaxã i guxüma i ¡acü i tanaxwèxexü. ⁹—Rü ngẽmacèx pemaã nüxü chixu rü, ¡Naxcèx ípeça rü Tupana rü tá pexna nanaxã! ¡Rü Tupanacèx pedèux rü tá nüxü ipeyangau! ¡Rü ñãxwa: Tu tu tu ñapegü, rü tá pexcèx niwãxna i ñãx! ¹⁰—Erü guxãma ya yíxema naxcèx ícaxe rü tanayaxu, rü guxãma ya naxcèx dauxe rü nüxü itayangau. Rü guxãma ya ñãxwa: Tu tu tu ñagüxe, rü tümacèx tá niwãxna i ñãx. ¹¹—¿Rü ñuxãcü i wüxi i pema na papágü pïxü rü penena penaxãxü ya wüxi ya nuta ega pãüçèx pexna nacaxgu, rü éxna wüxi i äxtape ega choxnicèx pexna nacaxgu? ¹²—¿Rü texé i petanüwa rü penena penaxã i tuxchinawe ega wüxi ya otacharaüçèx pexna nacaxgu? ¹³—Rü ngẽma pema na pichixecümachiréxü natürü nüxü pecuèx na ñuxãcü mexü i ämare pexacügüna na pexãxü, rü pemaã nüxü chixu rü Penatü ya Daxügücü rü perü yexera tá nixí na pexna mexü naxãxü. Rü guxãma ya yíxema Tupanaxütawa Naãe i Üünexüçèx ícaxe, rü tá tüxna nanaxã —ñanagürü ga Ngechuchu.

Ngechuchuxü nixugüe na ngoxoarü poramaã napuracüxü nawogüe

(Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)

¹⁴ Rü Ngechuchu ínatèxüchi ga wüxi ga ngoxo ga wüxi ga yatüxü ngegaxẽẽxü. Rü yexguma ínaxüüxgu ga yema ngoxo rü guma yatü rü nidexa. Rü guxüma ga duüxügü rü nabaixãchiãægü ga yexguma yemaxü nadaugügu. ¹⁵ Natürü ñuxre ga duüxügü rü ñanagürügü: —Ñaa yatü i Ngechuchu, rü Bechebú i ngoxogüarü äëxgacüarü poramaã nixí i ínanawoxüãxü i ngoxogü —ñanagürügü. ¹⁶ Natürü ga togü rü nüxü naxügüchaü, rü yemacèx naxcèx ínacagü ga nüxü na nawéaxü ga wüxi ga cuèxruü ga daxüçüãx na yemawa nüxü nacuèxgüxüçèx rü ngoxi aixcüma Cristu yií. ¹⁷ Natürü nüma ga Ngechuchu rü nüxü nacuèxama ga ¡acügu na naxínüèxü, rü yemacèx ñanagürü nüxü: —Ngëxguma chi wüxi i nachíüãnecüãx i duüxügü nügü itoyegu rü nügütanüwa chitama nügü nadaixgu, rü nügü chitama naguxèe. Rü

ngëxguma chi wüxi ya ìcũãx nügümaã nuëëchagu rü nügü nadaixgu, rü nügü chitama naguxëë. ¹⁸ —¿Rü ngëxguma chi Chataná nügümaãtama nuxgu, rü nügütama yamëxgu, rü ñuxãcü chi i ãëxgacüecha yíixü? Rü ngëma ñacharügü i ñuxma erü pema choxü pixuxgu rü Bechebúarü poramaã íchanawoxü i ngoxogü. ¹⁹ —Natürü ngëxguma chi Chatanáãrü poramaã íchanawoxügu i ngoxogü, rü perü ngúexügü rü chita Chatanáãrü poramaã ínanawoxü i ngoxogü. Rü ngëmawa meã nüxü tacuèx na pema rü ípetüexü. ²⁰ —Natürü pemaã nüxü chixu rü aixcüma Tupanaãrü poramaã nixí i íchanawoxüxü i ngoxogü. Rü ngëmawa pexü nüxü chacuèxëë na núma petanüwa nanguxü ya Tupana na ãëxgacü yíixüçèx. ²¹ —Rü ngëxguma wüxi ya yatü ya poracü rü meãma nügü naxüxnegu rü nüxna nadèuxgu ya napata, rü taxúetáma naxcèx tangíx i norü ngëmaxü i napatawa ngëxmaxü. ²² —Natürü ngëxguma ínanguxgu i to i yatü i nüxü rüporamaëxü, rü nüxü nayexeragu, rü tá nüxna nanapuxü ya naxne ya nügü namaã ínaporaãxüne, rü tá nüxna nanapuxü i guxüma i norü ngëmaxü, rü tá nayana. ²³ —Yíxema tama choxü ngechaüxë rü chauxchi taxai. Rü yíxema tama choxü rüngüxëxë na Tupanacèx tayagagüxü i duüxügü rü chauxchawa tanangianexëë.

ngoxo i taeguxüchiga
(Mt 12.43-45)

²⁴ —Rü ngëxguma wüxi i ngoxo rü wüxi ya yatüwa ínaxüüxgu, rü dauxchitagu nanañaãne, rü naxcèx nadau na ngextá na nangüxü. Rü ngëxguma taxuguma nangüëgagu, rü nügü ínicuèx rü ñanagürü:

“Maneca naxcèx tá chataegu ya yima yatü ga noxri nawa íchaxüxüchirécü”, ñanagürü. ²⁵ —Rü ngëxguma nataegugu, rü yima yatüxü inayangau na ñoma wüxi ya í ya mexëene rü meã nabixichinerüü na yíixü. ²⁶ —Rü ínixü rü naxcèx nayadau i to i 7 i ngoxogü i norü yexera i chixexü. Rü guxüma i ngëma ngoxogü rü wüxigu yima yatügu nachocu, rü ngëxma naxãchiügü. Rü ngëxguma ya yima yatü rü noxriarü yexera nachixe —ñanagürü.

Taãë i aixcüma ixüxüchiga

²⁷ Rü yemaxü íyaxuyane, rü wüxi ga ngecü rü duüxügütanüwa tagaãcü ngígürügü: —Tataãë ya yíxema tügüanüwa cuxü yaxëxë rü tügü nixüwa cuxü maixë —ngígürügü. ²⁸ Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü: —Yexeraãcü tataãë ya yíxema nüxü ñnuxë i Tupanaãrü ore rü naga ñnuxë —ñanagürü.

Duïxügü ga tama yaxõgüchaïxü rü naxcèx ínacagüama ga to ga cuèxruï ga Tupanaärü poramaã üxü

(Mt 12.38-42; Mr 8.12)

²⁹ Rü nimuëtanü ga duïxügü ga Ngechuchuxütawa ngutaquëxegüxü. Rü inanaxügü ga Ngechuchu ga namaã na yadexaxü. Rü ñanagürü: —Ñãã duïxügü i ñomaücüü maxëxü rü nichixecüma. Rü naxcèx ínacagü i wüxi i cuèxruï i mexü i Tupanaärü poramaã üxü. Natürü Tupana rü wüxixicatama i cuèxruï tá nüxü nawëx. Rü ngëma nixi i cuèxruï ga Tupanaärü orearü uruï ga Yonáwa duïxügüxü nawëxü na nüxü nacuëxgüxüçëx na aixcüma Tupana yïixü ga guma yéma namucü. ³⁰ —Rü yexgumarüü ga Yoná rü wüxi ga cuèxruï nixi naxcèx ga Níibecüãx ga duïxügü, rü ngëxgumarüü tá ta nixi ya Tupana Nane ya duïxüxü ixïcü na wüxi i cuèxruï tá yïixü naxcèx i ñomaücüü maxëxü i duïxügü. ³¹ —Rü ngëxguma naãneärü guxgu rü Tupana rü ñomaücüü maxëxü i duïxügüna nacëxgu i norü pecaduchigacëx, rü ngïma ga nuxcümaücü ga Chabaaneärü ãëxgacü tá írüda rü tá ínaxuaxü i ñomaücüü maxëxü i duïxügü. Yerü ngïma rü yaxüwaxüchi ne ixü ga na ãëxgacü ga Charumóuxü naxínüxüçëx ga ñuxäcü poraäcü nüxü na nacuëxüchixü. Natürü ñuxma nuã petanüwa nangëxma i wüxi i Charumóuärü yexera ixïcü. ³² —Rü ngëxguma naãneärü guxgu rü Tupana rü ñomaücüü maxëxü i duïxügüna nacëxgu norü pecaduchigacëx, rü nuxcümaügüxü ga Níibecüãx ga duïxügü rü tá ínarüdagü rü tá ínanaxuaxügü i ñomaücüü maxëxü i duïxügü. Yerü nümagü ga Níibecüãxgü ga duïxügü rü nüxü narüxoe ga nacümagü ga chixexü ga yexguma Yoná namaã nüxü ixuxgu ga Tupanaärü ore. Natürü ñuxma nuã petanüwa nangëxma i wüxi i Yonáärü yexera ixixü.

Taxüneärü omüchiga

(Mt 5.15, 6.22-23)

³³ —Taxüema wüxi i omüwa tanangixichi rü ñuxüchi itayacux rü ëxna tacütüügu tayaxücuchi. Natürü norü üchicaügu tanaxünagü na ngëma tüxü nabaxixüçëx ya yixema duïxëgü ya yima ïgu chocuxe. ³⁴ —Cuxetügü rü ñoma wüxi i omürüü nixi i cuxunecëx. Rü ngëxguma ngëma Tupana cuxü naxwëxexüçëx cudëuxgu, rü guxüma i curü maxü rü name. Natürü ngëxguma ñoma i naãneärü ngüchaüçëx cudëuxgu, rü guxüma i curü maxü rü chixexüwa nangëxma. ³⁵ —¡Meã cügüna nadau na tama ëãnexüxü nanguxuchixüçëx i ngëma ore i mexü i cuxü ngëxmaxü, i ñoma wüxi i omürüü ixixü! ³⁶ —Ngëxguma chi guxü i curü maxüwa nangëxmagu i Tupanaärü ngónexü rü taxuwama nachixëxgu i curü maxü, rü meã chi

nüxü cucuèx i Tupanaârü ngüchaü ñoma wüxi i omü i cuxü baxixürü —ñanagürü.

Ngechuchu rü duüxügütanüwa ñanaxuaxü ga Parichéugü rü ngúexëëruüügü ga Moïchéarü mugüwa nguxëëtaegüxü

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

³⁷ Rü yexguma nüxü nachauxgu ga na yadexaxü ga Ngechuchu rü wüxi ga Parichéu nüxna naxu ga napatawa na yachibüxücèx. Rü yema Parichéupatawa naxü, rü mechawa nayarüto. ³⁸ Rü yema Parichéu rü nabaixächiaë ga yexguma Ngechuchuxü nadèuxgu na tama yanguxëëaxü ga yema Moïchéarü mu na nayauxmëxgüxiraxü ga yexguma nachibüegu. ³⁹ Natürü nüma ga Cori ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Pema i Parichéugü rü ñoma pochiyu rü poratu i düxétüwaxicatama iyaxuxürüü pixígü. Natürü i peäxëwa rü nagu perüxïnüë na pengíxü rü chixexü pexüxü. ⁴⁰ —Pa Naëchitamare Maxëxüx, ¿tama ëxna nüxü pecuèx na guma Tupana ga naxücü i ngëma tórü düxétüxünewa ngëxmaxü, rü gumatama yixü ga naxücü ga tórü maxü i tórü aixepewa ngëxmaxü? ⁴¹ —Rü name nixí i Tupanana penaxã i perü maxü na aixcüma naxcèx pemaxëxücèx. Rü ngëmaäcü tá pime i guxüwama. ⁴² —Natürü wüxi i ngechaü nixí i pexcèx, Pa Parichéugüx, erü pema rü perü ngëmaxüwa rü meã Tupanana penaxã i ngëma noxrü ixixü, natürü perü maxüwa rü tama aixcüma naga pexïnüë rü tama nüxü pengechaü. Rü marü name na perü ngëmaxüwa Tupanana penaxãxü i ngëma noxrü ixixü. Natürü perü maxüwa rü ta penaxwëxe i meã naga na pexïnüëxü rü nüxü na pengechaüxü. ⁴³ —Rü wüxi i ngechaü nixí i pexcèx, Pa Parichéugüx, erü pema rü pexü nangüchaü i äëxgacüchicagüwa na perütogüxü i ngutaquëxepataügüwa. Rü penaxwëxe na ñoma äëxgacüxü rümoxëxürüü na meã pexü namoxëgüxü i duüxügü i ítamügüwa. ⁴⁴ —Rü wüxi i ngechaü nixí i pexcèx, erü ñoma yuetamaügü i tama nüxü idauxü i duüxügü naëchitamare naëtüwa chopetüxürüü pixígü. Erü woo perü düxétüwa pime, natürü aixepewa i peäëwa rü poraäcü pichixe —ñanagürü ga Ngechuchu. ⁴⁵ Rü wüxi ga ngúexëëruü ga Moïchéarü mugüwa nguxëëtaexü, rü Ngechuchuxü nangãxü rü ñanagürü: —Pa Ngúexëëruü Pa Ngechuchux, rü ngëma na ngëma ñacuxü, rü toma rü toäëwa nangux —ñanagürü. ⁴⁶ Natürü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Wüxi i ngechaü nixí i pexcèx, Pa Ngúexëëruüügü i Moïchéarü Mugüwa Nguxëëtaegüxüx, erü poraäcü penamu i duüxügü na naga naxïnüëxücèx i ngëma Moïchéarü mugü i guxchaxü i pematama bai i írarüwa naga pexïnüëchaüxü. ⁴⁷ —Rü wüxi i ngechaü nixí i pexcèx, erü peyamexëëgü i tümamaügü ga

guxema nuxcūmaũgũxe ga Tupanaãrũ orearũ uruũgũ ga perũ oxigũ tũxũ dẽixe. ⁴⁸—Rũ ngẽmawa nũxũ tacuèx na pema rũ ta ipexãgũxũ nawa ga yema chixexũ ga perũ oxigũ ũgũxũ. Yerũ nũmagũ rũ tũxũ nadai ga guxema Tupanaãrũ orearũ uruũgũ, rũ ñuxma i pema rũ peyamexẽẽgũ i tũmamaũgũ. ⁴⁹—Rũ yemacèx nixĩ ga Tupana ga ñaxũ:

“Ngẽma duũxũgũtanũwa tá chanamugũ i chorũ orearũ uruũgũ rũ chorũ orearũ ngeruũgũ. Natũrũ ngẽma duũxũgũ i chixexũgũ rũ tá nanadai i nũmaxũ rũ togũxũ rũ tá nachixewegũ rũ tá nawe ningẽxũtanũ”,

ñaxũ ga Tupana. ⁵⁰⁻⁵¹ Rũ ñanagũrũ ga Ngechuchu: —Rũ pemaã nũxũ chixu rũ Tupana tá nayapeguãchixẽẽ i pema i ñuxma maxẽxẽ erũ pema rũ ta perũ oxigũcũmagu pexĩ. Nũmagũ rũ noxritama naãneãrũ ũgũgumama rũ nanadai ga muxũma ga Tupanaãrũ orearũ uruũgũ. Rũ nũxĩra nayamèxgũ ga Abé rũ gumawena nayadaietanũ ga muxũma ga togũ ñuxmata Zacarĩa ga tupauca ga taxũnegu yamèxgũãcũwa nangu. Rũ guxũma ga yema orearũ uruũgũ ga perũ oxigũ dẽixũcèx rũ Tupana tá pexna naca, erũ pema rũ ta perũ oxigũrũtũtama pixĩgũ rũ tama nũxũ perũxoechaũ i ngẽma chixexũ i pexũxũ. ⁵²—Rũ wũxi i ngechaũ nixĩ i pexcèx, Pa Ngũxẽẽruũgũ i Moĩchearũ Mugũwa Nguxẽẽtaegũxũx, erũ duũxũgũchaxwa ipeyacux i Tupanaãrũ ore i aixcũma ixĩxũ i pematama tama pixõgũxũ. Rũ nũxna penachuxu i togũ i duũxũgũ i aixcũma yaxõgũchaũxũ na nũmagũ rũ ta tama yaxõgũãxũcèx —ñanagũrũ ga Ngechuchu. ⁵³⁻⁵⁴ Rũ yexguma Ngechuchu yema ñaxgu, rũ yema ngũxẽẽruũgũ ga Moĩchearũ mugũwa nguxẽẽtaegũxũ rũ yema Parichéugũ rũ poraãcũ Ngechuchumaã nanuẽ. Rũ inanaxũgũ ga nũxna na nacagũexũ naxcèx ga muxũma ga ore ga guxchaxũmaã na yemaãcũ chi nũxũ iyangaugũxũcèx ga ore ga chixexũ na yemamaã norũ ãẽxgacũgũxũ- tawa Ngechuchuxũ iyaxuaxũgũxũcèx.

12

Ngechuchu nanangũxẽẽ na tama namexũ na duũxũgũpẽxewa meã imaxnetaxũ natũrũ taãẽwa rũ chixexũgu rũxĩnũxũ

¹ Rũ yoxni yexma nangutaquẽxegũ ga muxũchixũ ga duũxũgũ. Rũ yema na namuxũchixũcèx rũ dũxwa nũgũcutũwa ningagũetanũ ga duũxũgũ. Rũ Ngechuchu inanaxũgũ ga norũ ngũxũgũmaãxĩra na yadexaxũ, rũ ñanagũrũ: —¡Pexuãẽgũ naxcèx i Parichéugũ! Erũ duũxũgũpẽxewa meã namaxẽneta natũrũ naãẽwa rũ chixexũgu narũxĩnũẽ. ²—Natũrũ guxũma i tacũ i wũxie cúãcũ ũxũ rũ tá nangoxoma. Rũ guxũma i

Ƨacü iicúxũ rü yixcúra rü tá duũxũgü nüxũ nacuèxgüama. ³—Rü ngẽmacèx guxũma i ngẽma ore i ãnẽxũwa cúãcü nüxũ pixuxũ rü yixcúra rü tá nangoxoma rü guxũ i duũxũgü tá nüxũ naxĩnũ. Rü ngẽma ore i ucapuarü aixepewa cúãcü nüxũ pixuxũ, rü yixcúra rü guxãpẽxewa tá nüxũ nixugũgü i duũxũgü.

Name nixĩ na Tupanaxũ pemuũẽxũ
(Mt 10.26.31)

⁴—Rü ngẽmacèx i pemax, Pa Chomücügüx, rü pemaã nüxũ chixu rü Ƨtama nüxũ pemuũẽ i ngẽma duũxũgü i pexũ daixchaũxũ! Erü taxünexũĩcatama nimèxgü, natürü taxucürüwama taãẽxũ nimèxgü. ⁵—Natürü pemaã tá nüxũ chixu na texéxũ tá na pemuũẽxũ. ƧNüxũ pemuũẽ ya Tupana! Erü nüma nüxũ nangẽxma i pora na yamáãxũ i pexene, rü napoxcuãxũ i peãẽ i ngextá ngoxogüxũ Ínapoxcuxũgu. ƧRü yimaxũ tá nixĩ i pemuũẽxũ! ⁶—¿Tama ãxna taxretachinü i dñeruxacügu namaã petaxe i wüximẽẽxpũx i werixacügü? Natürü Tupana rü tama tüxũ inayarüngüma ya yíxema werixacüãxgü, rü bai ya wüxi. ⁷—Rü woo i peyaegü rü Tupana nüxũ nacuèx na ñuxre i peyae ngẽxmaxũ. Rü ngẽmacèx, Ƨtãxũ i pexoegaãẽgüxũ! Erü pema rü muxũma i werixacügüarü yexeraxüchi pexũ nangechaũ ya Tupana.

Yíxema duũxũgüpẽxewa tügü ixuxe na Ngechuchu ya Cristuarü duũxũ tiĩxũ
(Mt 10.32-33, 12.32)

⁸—Rü pemaã nüxũ chixu rü guxãma ya texé i ñoma i naãnewa duũxũgüpẽxewa tügü ixuxe na chorü duũxũ tiĩxũ, rü choma i Tupana Nane na duũxũxũ chiĩxũ, rü napẽxewa i Tupanaãrü orearü ngeruũgü i daxüçũãx rü tá tüxũ chixu na chorü duũxũ tiĩxũ i tümax. ⁹—Natürü texé ya ñoma i naãnewa duũxũgüpẽxewa tügü ixuxe na tama chorü duũxũ tiĩxũ, rü choma rü tá ta napẽxewa i Tupanaãrü orearü ngeruũgü i daxüçũãx rü tá tüxũ chixu na tama chorü duũxũ tiĩxũ i tümax. ¹⁰—Rü guxãma ya texé ya chixri chauchiga idexaxe i choma i Tupana Nane na duũxũxũ chiĩxũ, rü Tupana tá tüxũ nüxũ nangechaũ i ngẽma. Natürü texé ya Tupanaãẽ i Üünexũchiga chixri idexaxe, rü Tupana rü tãütáma tüxũ nüxũ nangechaũ i ngẽma. ¹¹—Rü ngẽxguma duũxũgü ngutaquẽxepataũgüwa rü ãxna ãẽxgacügüpẽxewa pexũ nagagügu na pexũ napoxcuexüçèx, rü Ƨtãxũ i pexoegaãẽgüxũ na Ƨacümaã tá penangãxũxũ rü ãxna Ƨacüxũ tá namaã na pixuxũ! ¹²—Erü ngẽxguma nawa nanguxgu na pidexagüxũ, rü Tupanaãẽ i Üünexũ tá pexũ nanguxẽẽ na Ƨacüxũ tá namaã pixuxũ —ñanagürü ga Ngechuchu.

Wüxi i ãücümaxü nixi na imuãrũ dïëruãxü

¹³ Rũ yema duũxügütanüwa rũ wüxi ga yatü Ngechuchuxü ñanagürü: —Pa Ngúexëëruũx, jnamaã nüxü ixu ya chaueneë rũ choxna naxãã i ngëma chaunatü ga yucüarü ngëmaxü i choxna üxü! —ñanagürü. ¹⁴ Natürü Ngechuchu rũ ñanagürü nüxü: —Pa Yatüx, ¿texé perü ãëxgacüxü choxü tingucuchixëë na chayatoyexücèx i ngëma penatüarü ngëmaxü? —ñanagürü. ¹⁵ Rũ ñanagürü ta ga Ngechuchu: —jPexuãë na tama pexü nangüchaũxücèx i togüarü ngëmaxü! Erü wüxi i duũxü rũ tama ngëma na namuãrü ngëmaxüãxücèx nixi i nayauxãxü i norü maxü i taguma gúxü —ñanagürü. ¹⁶ Rũ yexguma wüxi ga ore ga cuèxruũxü namaã nixu, rũ ñanagürü: —Nayexma ga wüxi ga yatü ga muãrü dïëruãcü, rũ guxüma ga yema nanetügü ga naãnegu natogüxü rũ meãma nüxü nixo. ¹⁷ —Rũ guma yatü rũ nagu narüxĩnü rũ naãëwa ñanagürü:

“¿Tacü tá chaxüxü i ñuxmax? Erü nataxuma i chorü nachica i ngexta namaã na changuxüxü i chaunetügüarü o”, ñanagürü. ¹⁸ —Rũ naãëwa ñanagürü:

“Marü nüxü chacuèx na tacü tá chaxüxü. Rũ nagu tá chapogü ya guxünema ya chorü ĩpatagü ga nagu namaã changuxüne ga chaunetügüarü o. Rũ náı ya taxüragüne tá chaxü na ngëxma namaã changuxüxücèx i guxüma i chaunetügüarü o rũ guxüma i chorü ngëmaxügü. ¹⁹ —Rũ ngëxguma marü namexgu i guxüma, rũ chaugümaã tá ñacharügü: ‘Ñuxma rũ tá icharüngü rũ meã tá chachibü rũ meã chaxaxe rũ ngëmaãcü tá chataãë. Erü namuxüchi i chorü ngëmaxügü, rũ mucüma ya taunecü tá choxü nataı’, ñacharügü tá chaugümaã”. ²⁰ —Natürü Tupana rũ ñanagürü guma yatüxü:

“Pa Yatüx, cungëãëmare i cuma erü ñoma i chütaxügu tátama cuyu. Rũ ngëma curü ngëmaxügü i namaã cunguxüxü, rũ ¿texëarü tá nixi i ngëxguma?” ñanagürü ga Tupana. ²¹ —Rũ ngëxgumarüü tá ta namaã nangupetü i ngëma duũxügü i nügücëxtama norü ngëmaxügümaã nguxüxü rũ tama nügü ímexëëxü i Tupanapëxewa —ñanagürü ga Ngechuchu.

Tupana rũ naxãcüguna nadau

(Mt 6.25-34)

²² Rũ yemawena rũ norü ngúexügüxü ñanagürü ga Ngechuchu: —Pemaã nüxü chixu jrũ tãxü i pexoegaãëgüxü naxcèx i tacü tá na pengõxü rũ tacümaã tá na pixãxchiruxü! ²³ —Erü perü maxü rũ õnaãrü yexera nixi, rũ pexene rũ naxchiruarü yexera nixi. ²⁴ —jDücèx penangugü i werigü i tama toegüchiréxü, rũ tama nanetüarü o ibuxgüxü, rũ ngepatagüxü na ngexta namaã nanguxügüxücèx i norü õnal Natürü Tupana rũ nanaxüwemü. Rũ pema rũ Tupanacèx

rü poraãcü guxüma i werigüarü yexera pixīgü. ²⁵ —Rü taxuwama name na pexoegaãëgüxü. Erü taxucürüwama wüxie i pema rü pegütama ipemëxãchixëë ngãxü ya metrugü ega woo poraãcü naxcëx pexoegaãëgügu. ²⁶ —Rü ngëxguma tama pemaã nanguxü i ngëma íraxü rü taxucürüwama pegütama ipemëxãchixëë ega woo naxcëx pexoegaãëgügu, rü çtüxcüü i ngëxguma rü ta çacü i togü i ngëmaxügücëx pexoegaãëgüxü? ²⁷ —jDücëx penangugü i putüragü na ñuxãcü nayaexü i nachacu! Rü tama napuracüexü, rü tama nügü üxchirugüxü. Natürü woo guma ãëxgacü ga Charumóu ga na namexëchixü ga naxchiru rü taguma wüxi ga putürachacuarü mexürüü nixí. ²⁸ —Rü marü nüxü pedau i ñuxãcü Tupana na nangëãëxü i putüragü i ñuxma naãnewa rüxügümarexü natürü moxü rü marü taxuxü. Rü ngëxguma Tupana ngëmaãcü nangëãëgu i putüragü rü pema rü tá ngëmaãrü yexera pexchiru pexna naxã, Pa Duüxügü i Írarüwatama Yaxögüxüx. ²⁹ —Rü ngëmacëx tama name i pexoegaãë naxcëx i çacü tá na pengöxü rü çacü tá na pixaxüxü. ³⁰ —Erü ñoma i naãnecüãx i duüxügü rü naxcëx nadaugü i guxüma i ngëma pemaã nüxü chixuxü. Natürü pema rü pexü nangëxma ya Penatü ya Tupana ya nüëchama nüxü cuácü na pexü nataxuxü i guxüma i ngëma. ³¹ —Rü ngëmacëx narümemae nixí na Tupanaãrü ngüchaüçëx pedaugüxü na perü ãëxgacü yíixüçëx. Rü ñuxüchi nüma rü tá pexna nanaxã i guxüma i çacü i pexü taxuxü.

Ñuxãcü tüxü nangëxma i törü ngëmaxügü i daxügüxü i naãnewa (Mt 6.19-21)

³² —jTãxü i pemuüëxü, Pa Chauzacügüx! Pema rü noxre-tama pixīgü natürü Penatü ya Tupana rü norü ngüchaü nixí na pexna naxããxü i pechica i ngextá nüma ãëxgacü íyíxüwa. ³³ —jRü namaã petaxe i perü ngëmaxügü rü togü i duüxügü i nüxü nataxuxüna penaxã i ngëma díëru! Rü ngëmaãcü tá pegüxü penangëxmaxëë i perü ngëmaxügü i taguma pexü ngauxü rü taguma gúxü i daxügüxü i naãnewa i ngextá tama íyaxücuxüwa i ngítëxáxü rü naweane tama ínachixexëëxüwa. ³⁴ —Erü ngextá ínangëxmaxüwa i perü ngëmaxügü, rü ngëxma nixí i perüxíñüëxü.

Name nixí i yigü ítamexëëgü naxüpa na ínanguxü ya Cristu

³⁵ —jRü ípememare namaã i perü omügü i naígüxü! ³⁶ —Rü name nixí i wüxi i coriarü duüxügü i ímemaregüxürüü na pixīgüxü. Rü penaxwëxe na ñoma duüxügü i íãxwa norü corixü nanguxëëgüxürüü na pixīgüxü. Rü ngëxguma norü cori rü wüxi i ngígüarü petawa ne naxüxgu rü: Tu tu tu ñaxgu, rü paxa naxcëx nayawãxnagü i íãx. ³⁷ —Rü nataãëgü i

ngēma coriarü duũxũgũ ega inadauegu i ngēxguma ínanguxgu i norü cori. Rũ pemaã nüxũ chixu rũ ngēma cori rũ norü mechawa tátama nanatogũxēē i ngēma norü duũxũgũ i nüxũ ínanguxēēgũxũ, rũ nüma tátama ngēma norü duũxũgũxũ inaxüwemü. ³⁸ —Rũ woo ngãxũcüü ínanguxgu rũ éxna marü yangunechaũgu rũ nataãēgũ i ngēma coriarü duũxũgũ ega inadauegu i ngēxguma ínanguxgu i norü cori. ³⁹ —Rũ ngēxguma chi wüxi ya íarü yora nüxũ cuèxgu na ñuxguacü ínanguégaxũ i ngítèxáxũ, rũ tãu chima nape. Rũ chi nüxna nadau ya napata na tama yawãxnaãxücèx rũ tama na nüxũ nangíxüçèx. ⁴⁰ —Rũ pema rũ ta penaxwèxe na ípememarexũ. Erü ngürüãchi tama nagu íperüxĩnüeyane tá íchangu i choma i Tupana Nane na duũxũxũ chiĩxũ —ñanagürü ga Ngechuchu.

Wüxi ga duũxũ ga meã norü coriga ñnüxũ rũ to ga tama meã norü coriga ñnüxũchiga
(Mt 24.45-51)

⁴¹ Rũ yexguma ga Pedru rũ Ngechuchuna naca rũ ñanagürü: —Pa Corix, ¿toxcèxicatama éxna nixĩ i ñãã ore i cuèxruũ i tomaã nüxũ quixuxũ, rũ éxna guxũ i duũxũgüçèx yíixũ? —ñanagürü. ⁴² Rũ ñanagürü ga Cori ga Ngechuchu: —¿Texé tíixũ ya yíxema tümaãrũ coriarü duũxè ya aixcüma yanguxèexè rũ meã tümaãèxũ cuáxe? ¿Tama éxna yíxema tíixũ ya tümaãrũ cori tüxna ágaxe na meã nüxna tadauxücèx rũ meã oragu tanachibüexèèxücèx i norü duũxũgũ? ⁴³ —Rũ tataãē ya yíxema coriarü duũxè i ngēxguma ínanguxgu i tümaãrũ cori rũ tüxũ íyanguèũgu na meãma ítanaxũxũ i ngēma puracü i nagu tüxũ namuxũ. ⁴⁴ —Rũ aixcüma pemaã nüxũ chixu rũ ngēma tümaãrũ cori rũ tá guxũma i norü ngēmaxũgüarü dauruũxũ tá tüxũ nixĩxè. ⁴⁵⁻⁴⁶ —Natürü ngēxguma chi ngēma duũxũ nagu rüxĩnügu rũ norü cori rũ tama paxa na ínanguxũ, rũ inaxügüãgu na chixri namuãxũ i natanüxũgũ i yatüxũgũ rũ ngexũgũ, rũ peta naxüxgu rũ nachibüxgu, rũ naxaxegu, rũ nügũ nangãxèēgu, rũ ngürüãchi ngēma ngunexũ rũ ngēma ora i tama nagu ínanguxèèãxũgu tá ínangu i norü cori. Rũ poraãcüxüchi tá nanapoxcu ngēma duũxũgũ i tama norü coriga ñnüèxũxũ napoxcuexürü. ⁴⁷ —Rũ ngēma coriarü duũxũ i nüxũ cuèxchiréxũ na ñacü nanaxwèxexũ i norü cori, natürü tama nügũ ímexèèxũ rũ tama norü coriga ñnüxũ, rũ tá poraãcü nanaçuaxi. ⁴⁸ —Natürü ngēma coriarü duũxũ i tama nüxũ nacaãcüma chixri norü coriga ñnüxũ, rũ chixexũ üxũ, rũ tá írarüwaxüra nanaçuaxi. Rũ texé ya Tupana muxũma tüxna ãxè, rũ muxüçèxtáma tüxna naca. Rũ texé ya muxüna tüxũ nadauxèexè rũ tá yexeraãcü tüxna naca.

Ngechuchugagu nixĩ i yatoyexũ i duũxũgũ

(Mt 10.34-36)

49 —Núma chaxũ na ñoma i naãnewa duũxũgũxũ chidau-chitanũẽẽxũcèx. Rũ chierũ aixcũma marũ yadauchitanũgu. 50 —Rũ choma rũ tá poraãcũ ngúxũ chinge, rũ chanaxixãchiãẽ ñuxmatáta yangu i ngẽma. 51 —Rũ tama name i nagu perũxĩnũẽ na núma chaxũxũ na guxũ i duũxũgũ rũ wũxigu naxĩnũẽxũcèx. Natürũ pemaã nüxũ chixu rũ núma chaxũ na chaugagu yatoyexũcèx i duũxũgũ. 52 —Erũ ñaãwena ega wũxi ya ĩpatawa nangẽxmagu i wũximẽẽxpũx i duũxũgũ, rũ tomaẽxpũx tá choxũ nayaxõgũ rũ taxre i tama, rũ ẽxna taxre tá choxũ nayaxõgũ rũ tomaẽxpũx i tama. 53 —Rũ wũxi i papá tá nayaxõ rũ nane rũ tãütáma nayaxõ, rũ ẽxna nane tá nayaxõ natürũ nanatũ i tama. Rũ ngẽxgumarũũ ta wũxi i mamá tá iyaxõ rũ ngĩxãcũ rũ tãütáma iyaxõxchãũ, rũ ẽxna ngĩxãcũ tá iyaxõ rũ ngĩẽ rũ tãütáma iyaxõxchãũ. Rũ wũxi ya ngĩxẽ tá iyaxõ rũ ngĩneãx rũ tãütáma iyaxõ, rũ ẽxna ngĩneãx tá iyaxõ rũ ngĩxẽ rũ tãütáma iyaxõ —ñanagürũ ga Ngechuchu.

Cuèxruũgũ i nachiga i tacũ tá nangupetũxũ

(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13)

54 Rũ Ngechuchu ñanagürũ ta nüxũ ga duũxũgũ: — Ngẽxguma nüxũ pedèuxgu na naxẽãchianexũ, rũ nagu perũxĩnũẽ tá na napuxũ. Rũ aixcũma ngẽmaãcũ nixĩ. 55 —Rũ pema nüxũ pecuèx na ñuxãcũ penangugũxũ ya buanecũ, rũ ngẽmaãcũ nüxũ pecuèx rũ tá na nanguxetũxũ. Rũ aixcũma ngẽmaãcũ nixĩ. 56 —Pa Duũxũgũx, pema rũ togũ i duũxũgũpẽxewa meã pemaxẽneta, natürũ peãẽwa rũ chixexũgu perũxĩnũẽ. Pema nüxũ pecuèx na ñuxãcũ penangugũxũ ega tá napuxgu rũ ẽxna tá nanguxetũgu. ¿Rũ ñuxãcũ i ñuxma i tama nüxũ pecuáxũ na Tupana yĩxũ ya petanũwa gucũ?

Name nixĩ na curũngũxmũxũ namaã i curũ uwanũ

(Mt 5.25-26)

57 —Rũ tũxcũũ tama nüxũ pecuáxchaũ i ngẽma nama i mexũ i Tupana pexũ naxwèxexũ na nagu pexĩxũ. 58 —Rũ ngẽxguma chi wũxie wũxi i ngetanũcèx cuxũ íxuaxũgu rũ ãẽxgacũxũtawa cuxũ tagaxgu, rũ name nixĩ i namawatama tũxũ icurũngũxmũxẽẽ na tama ãẽxgacũpẽxewa cuxũ tagaxũcèx. Erũ wũxicana na ãẽxgacũxũtawa cunguxũ rũ ãẽxgacũ tá purichíagũna cuxũ namu. Rũ purichíagũ tá cuxũ napoxcu. 59 —Rũ cumaã nüxũ chixu rũ ngẽxma poxcuchicagu tá curũxãũx ñuxmatáta ngĩxũ cuxũtanũ i guxcũ i díeru i nüxũ ngĩxũ cungetanũcũ. [Rũ aixcũma ngẽxgumarũũ tá cumaã nanaxũ ya Tupana ega tama namaã cunamexẽẽxgu i curũ maxũ —ñanagürũ ga Ngechuchu.]

13

Wüxi i mexü nixĩ na nüxü rüxoexü i tacüma i chixexü

¹ Rü yexgumatama Ngechuchuxütawa nangugü ga ñuxre ga duüxügü. Rü Ngechuchumaã nüxü nixugü ga na ñuxãcü ãëxgacü ga Piratu namuxü ga norü churaragü na nadaiãxüçex ga ñuxre ga yatügü ga Gariréaanecüãx ga yexguma yema yatügü rü Tupanacëx carneru nadaixgu tupauca ga taxünewa. ² Rü Ngechuchu nüxna naca rü ñanagürü nüxü: —¿Pema nagu perüxĩnüëgu rü yemaãcü nüxü nangupetü ga yema yatügü, yerü yema togü ga Gariréaanecüãxãrü yexera nipecaduãxgü? ³ —Pemaã nüxü chixu rü tama nixĩ. Rü ngëxguma chi pema rü tama nüxü perüxoegu i pecüma i chixexü, rü guxãma i pema rü tá ta ipeyarütauxe. ⁴ —¿Rü ëxna pema nagu perüxĩnüëgu rü guxü ga Yerucharëcüãxãrü yexera nipecaduãxgü ga yema 18 ga yatügü ga yuexü ga yexguma Chiruëwa yexmaxü ga dauxütaechica naetü rüngutaügu? ⁵ —Pemaã nüxü chixu rü tama nixĩ. Rü ngëxguma chi pema rü tama nüxü perüxoegu i pecüma i chixexü, rü guxãma i pema rü tá ta ipeyarütauxe —ñanagürü ga Ngechuchu.

Ore ga nanetü ga iguera ga ngearü õõxügu ixuxü

⁶ Rü nüma ga Ngechuchu rü nüxü nixu ga wüxi ga ore ga igueragu ixuxü, rü ñanagürü: —Rü wüxi ga yatü nüxü nayexma ga wüxi ga ubanecü. Rü yexma nanato ga wüxi ga iguera. Rü nüma ga guma yatü rü ínayadauuxü ga yema iguera rü ngoxi naxõõ, natürü taxuxüma ga norü oxü inayangau. ⁷ —Rü yemacëx yema norü duüxü ga norü naãnena dauxüxü ñanagürü:

“Düçex, tomaëxpüx ya taunecü guxüguma íchayadauxü i ñaã iguera, rü taguma naxo. Rü ngëmacëx chanaxwëxe na cuyadaxüchixü na tama natüçexma nuã naãnewa naxíaneãxüçex”, ñanagürü nüxü. ⁸ —Natürü ga yema norü duüxü ga norü naãnena dauxü, rü norü corixü nangãxü, rü ñanagürü:

“Pa Corix, ¡nüëtama doma taunecüxicatama nangëmèx! Rü tá chanaxaimüãnepüne rü waxmüãnexümaã tá chanagüpüne. ⁹ —Rü bexmana ngëxguma rü tá naxo. Natürü ngëxguma täütáma naxõxgu rü tá chayadaxüchi”, ñanagürü.

Ngechuchu rü ngüxchigaarü ngunexügu ngĩxcëx nayataanexëë ga wüxi ga ngecü ga püçëxwecü

¹⁰ Rü wüxi ga ngüxchigaarü ngunexügu rü Ngechuchu nanguxëëtae ga wüxi ga ngutaquëxepataüwa. ¹¹ Rü yéma iyexma ga wüxi ga ngecü ga 18 ga taunecü idaawecü. Rü ipüçëxwe yerü wüxi ga ngoxo ngĩxü napüçëxwexëë,

rü taxuacüma iyarüwëxãchi. ¹² Rü yexguma Ngechuchu ngĩxũ dëuxgu rü ngĩxcèx naca, rü ñanagürü ngĩxũ: —Pa Ngecüx, ñuxma rü marü cuxcèx nitaane i curü daawewa — ñanagürü. ¹³ Rü yexguma rü ngĩxũ ningögü, rü yexgumatama iyarüwëxãchiwemüxũ, rü inaxügü ga Tupanaxũ na yacuèxüũxũ. ¹⁴ Natürü yema ngutaquëxepataũarü äëxgacü rü nanu, yerü Ngechuchu rü ngüxchigaarü ngunexügu ngĩxũ narümexëë ga yema nge. Rü yemacèx ga yema äëxgacü rü ñanagürü duüxügüxũ: —Nangëxma i 6 i ngunexü i nagu namexü na ipuracüexũ. Rü ngëma ngunexügügu nixĩ i namexü na nuã pexĩxũ na pegü peyarümexëëgüxcèx rü tama i ngüxchigaarü ngunexügu —ñanagürü. ¹⁵ Rü yexguma ga Cori ga Ngechuchu rü nanangãxũ, rü ñanagürü: —Pa Duüxügüx, pema rü togü i duüxügüpëxewa meã pemaxënetä, natürü peãewa rü chixexügu perüxĩnüë. ¿Tama ëxna guxã i pema rü ngüxchigaarü ngunexügu peyawëxũ i perü woca rü ëxna perü buru na peyaxaxexëëgüxcèx? ¹⁶ —Rü ñaã ngecü rü Abráütanüxũ iyixĩ, rü Chataná rü 18 ya taunecü ngĩxũ nachixexëë namaã i ñaã daawe. ¿Rü taux ëxna i namexü na ngĩxcèx chayataanexëëxũ i ngüxchigaarü ngunexügu? —ñanagürü. ¹⁷ Rü yexguma yema ñaxgu ga Ngechuchu, rü guxüma ga norü uwanügü rü poraãcü naxãneë. Natürü guxüma ga togü ga duüxügü rü nataãëgü ga yexguma nüxũ nadaugügu ga yema mexügü ga Ngechuchu üxũ.

Ore i motacha- chiregu ixuxũ
(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

¹⁸ Rü ñanagürü ga Ngechuchu: —¿Ñuxãcü nixĩ i äëxgacü na yĩxũ ya Tupana, rü nañuxraũxũ i nüma äëxgacü iyĩxũwa? ¿Rü tacügu tá chanangu? ¹⁹ —Maneca wüxi ya motachachire ya wüxi ya yatü naãnegu toxünerüũ nixĩ. Rü woo naxíraxüchichirëx ya naxchire natürü narüxü, rü naya ñuxmata wüxi i nanetü i taetaxü nixĩ. Rü ngëmacèx i werigü rü natanügu nixüachiãũ —ñanagürü.

Ore i pãũarü puxëëruũgu ixuxũ
(Mt 13.33)

²⁰ Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —¿Ñuxãcü nixĩ i Tupana äëxgacü íxixũwa? ¿Rü tacügu tá chanangu? ²¹ —Rü pãũarü puxëëruũrũ nixĩ na guxüwama nanguxũ. Erü wüxi i ngecü rü íraxũ- tama i pãũarü puxëëruũmaã inaxüéü i taxü i ngĩrü pãũchara. Rü ngëma pãũarü puxëëruũ rü woo naxíra rü naya-puxëë i guxüma i ngĩrü pãũchara —ñanagürü ga Ngechuchu.

Ĩax i íraxüchiga
(Mt 7.13-14, 21-23)

22 Rū inixūchigū ga Ngechuchu ga Yerucharéŭwa na naxūxū. Rū yexguma namagu yaxūxgu rū ĩānegūwa rū ĩānexācūgūwa nixūpetūchigū, rū yéma nayangúexēetanū ga duūxūgū. 23 Rū wūxi ga duūxū nūxna naca rū ñanagürü: —Pa Corix ¿noxretátama nixī i ngēma nayauxgūxū i maxū i taguma gúxū? —ñanagürü. Rū nūma ga Ngechuchu nanangāxū, rū ñanagürü: 24 —Daxūguxū i naāneārū ĩāx rū naxiraxūchi. ¡Rū paxa naxcèx pedau na nawa pichocuxūcèx! Erū pemaã nūxū chixu rū muxūchixūma i duūxūgū tá nūxū nangúchaŭ na nawa yachocuxū, natürü tãütáma nawa nichocu. 25 —Erū ngēxguma ĩārū yora marū nawāxtagu i ĩāx, rū pema i dūxétūwa ngēxmagūxe rū tá penatutuãŭ. Rū ñaperügügū tá:

“Pa Corix, ¡paxa toxcèx yawāxna i ĩāx!” ñaperügügū tá. Natürü nūma i cori rū tá pexū nangāxū, rū ñanagürü tá:

“Tama pexū chacuèx na ngextácūāx pixīgūxū”, ñanagürü tá pexū. 26 —Rū ngēxguma rū tá ñaperügügū nūxū:

“Cumaāchirēx wūxiwa tachibūe rū taxaxegū. Rū toxū cungúexēe ga torū ĩāneārū ĩtamūgūwa”, ñaperügügū tá. 27 —Natürü nūma rū tá pexū nangāxū rū ñanagürü tá: “Marū pemaã nūxū chixu rū tama pexū chacuèx na ngextácūāxgū pixīgūxū. ¡Rū ípixī i nuã chauxūtawa i guxāma i pemax, Pa Chixri Maxēxū!” ñanagürü tá. 28 —Rū ngēma tá pexauxe, rū tá pixūxchapūtagū i ngēxguma nūxū pedēuxgu i Abráŭ rū Ichaá rū Acobu rū guxūma i Tupanaārū orearū uruūgū na Tupana āēxgacū íxīxūwa na nangēxmagūxū rū pema rū nūxna na ípewoxūxū. 29 —Erū guxūwatáma ne naxī i duūxūgū. Rū Tupana āēx- gacū íxīxūwa tá nangēxmagū. Rū ngēma tá narütogū na ngēma nachibūexūcèx. 30 —Rū tá nangēxma i nūmaxū i ñoma i naānewa duūxūgū nūxū oexū, natürü daxūguxū i naānewa rū Tupana tá wixpēxewa nanaxūgūxēē. Rū tá nangēxma i nūmaxū i ñoma i naānewa duūxūgū nūxū icuèxūūgūxū, natürü daxūguxū i naānewa rū Tupana rū tá wixweama nanaxūgūxēē —ñanagürü ga Ngechuchu.

*Ngechuchu rū Yerucharéŭcūāx ga duūxūgūcèx naxaxu
(Mt 23.37-39)*

31 Rū yematama ga ngunexūgu rū Ngechuchuxūtawa nangugū ga ñuxre ga Parichéugū. Rū ñanagürügū Ngechuchuxū: —¡Íxū i nuã! Erū āēxgacū ya Erode rū cuxū nimèxéga —ñanagürügū. 32 Natürü nūma ga Ngechuchu nanangāxū rū ñanagürü: —¡Naxūtawa pexī i ngēma yatū i nūxū cuèxūchixū na ñuxācū duūxūgūxū nawomūxēēxū, rū namaã nūxū pixu rū ñuxma rū moxū rū tá íchana- woxū i ngoxogū, rū tá chanameēxēē i ngēma duūxūgū i idaaweexū, rū pēxmaācū tá chanaguxēē! 33 —Natürü chanaxwèxe i ichixūchigū i ñuxma rū moxū rū paxmaācū ñuxmatáta Yerucharéŭwa

changu. Erü Yerucharéügu nixĩ i na nayuexũ i guxũma i Tupanaärü orearü uruügu. ³⁴—Rü dücax, Pa Yerücharéücũãx, pema peyadaietanü i Tupanaärü orearü uruügu, rü nutamaã ípenamuxũchigü i Tupanaärü orearü ngeruügu i pexcèx núma namugũxũ. Rü ñuxreëxpũxcüna wüxigu chaugũxũtagu pexũ chanutaquëxexëëchaũ, ñoma wüxi i ota ya naxãcũãx nügütüügu tüxũ nutaquëxexürüũ. Natürü pema rü tama penaxwëxe. ³⁵—Dücèx i ñuxma ya perü ìãne, rü Tupana tá ínanatèx. Rü pemaã nüxũ chixu rü täütáma wena choxũ pedau ñuxmatáta daxũguxũ i naãnewa ne chaxũ. Rü ngëxguma rü tá choxũ pedau rü tá ñaperüügü:

“Namexëchi nixĩ ya yima Cori ya Tupana núma namucü”, ñaperüügü tá —ñanagürü ga Ngechuchu.

14

Ngechuchu rü naxcèx nayataanexëë ga wüxi ga yatü ga rüchaxünexũ

¹ Rü wüxi ga ngüxchigaarü ngunexügu rü Ngechuchu rü wüxi ga Parichéupatawa nayachibü. Rü yéma nayexmagü ga togü ga Parichéugü ga yéma bexma Ngechuchuxũ ngugüexũ.

² Rü yéma nayexma ta ga wüxi ga yatü ga idaawexũ ga rüchaxünexũ. ³ Rü yexguma ga Ngechuchu rü yema ngüexëëruügu ga Moïchëarü mugüwa nguxëëtaegüxũna rü Parichéugüna naca, rü ñanagürü: —¿Tama penachuxuxũ ega ngüxchigaarü ngunexügu chanamexëëxgu i wüxi i idaawexũ? —ñanagürü.

⁴ Natürü ga nümagü rü nangeëxgümare. Rü yexguma ga Ngechuchu rü naxmëxgu nayayauxãchi ga yema idaawexũ, rü nanamexëë. Rü namaã nüxũ nixu ga na íyaxũxücèx. ⁵ Rü Ngechuchu rü ñanagürü Parichéugüxũ: —¿Texé i pema i ngëxguma perü buru rü ëxna perü woca puchugu nagoxgu, rü taux ëxna i ngëxgumatama ípeyadauxũ rü ípe-yatüãchixũ i woo ngüxchigaarü ngunexügu? —ñanagürü. ⁶ Rü nümagü rü taxuümaãma nanangãxüügü.

Duüxüügü ga ngïgüarü petawa nüxna naxugüxüchiga

⁷ Rü yexguma mechawa natogüchaügu ga yema nüxna naxugüxũ, rü Ngechuchu nüxũ nadau na wüxichigü rü ñärü yoraxütawaxüchi natoxchaüxũ. Rü yexguma yemaxũ nadëuxgu rü nayaxucuxëgü, rü ñanagürü: ⁸—Ngëxguma texé cuxna uxgu i wüxi i ngïgüarü petawa, rü tama name i petaarü yoraxütawaxüchi üxü i naxmëxwëxewa cuyarüto. Erü yixcúra ngürüãchi tá ínangu i to i nüxna naxuxũ i curü yexeraxüchi ixĩxũ. ⁹—Rü ngëma petaarü yora i pexna uxü, rü tá cumaã nüxũ nayarüxu na icuchixüçèx i ngëma nachicawa na ngëma natoxëëãxücèx i ngëma to i curü yexera ixĩxũ. Rü

ngëxguma i cuma rü poraãcü cuxãneãcüma rü nawa iyacuáxü i naxmèxwëxewa tá cuyarüto. ¹⁰ —Rü narümemaë ega texé cuxna uxgu, rü nawa iyacuáxü i naxmèxwëxewa curüto. Rü ngëxguma i ngëma petaarü yora i cuxna uxü rü ñanagürü tá cuxü:

“Pa Chomücüx, ¡nuã chauxütawa yarüto!” ñanagürü tá cuxü. Rü ngëmaãcü ngëma petaarü yora rü wüxi i mexü tá cumaã naxü napëxewa i guxüma i duüxügü i nüxna naxuxü i cumaã ngëma rütogüxü. ¹¹ —Erü texé ya tügü írütaxe rü Tupana tá tüxü naxãnexëë. Natürü texé ya tügü íruxírxaxe rü Tupana tá tüxü nicuèxüü —ñanagürü ga Ngechuchu. ¹² Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu nüxü ga yema yatü ga nüxna uxü: —Rü ngëxguma wüxi i õnacèx rü ëxna petacèx texéna cuxuxchaügu, rü tama name i nüxna cuxu i cumücügü, rü bai i cueneëgü, rü bai i cutanüxügü, rü bai i curü ngaicamagu pegüxü i duüxügü i dïëruãxgüxü. Erü nümagü rü tá nüxí cuxna naxugüë, rü ngëmaãcü tá cuxü nanaxütanügü. ¹³ —Natürü ngëxguma wüxi i peta cuxüxgu, rü narümemaë nixí i nüxna cuxu i duüxügü i ngearü dïëruãxgüxü, rü duüxügü i taxucürüwama puracüexü, rü ngëma ichixeparagüxü, rü ngëma ingexetügüxü. ¹⁴ —Rü tá cutaãëxüchi i ngëxguma erü nümagü rü taxucürüwa cuxü nanaxütanügü. Natürü tá cunayaxu i curü natanü i ngëxguma wena namaxëgu i Tupanaãrü duüxügü i mexü —ñanagürü.

*Ore i taxü i õnagu ixuxü
(Mt 22.1-10)*

¹⁵ Rü yexguma yemaxü naxĩnügü ga wüxi ga yatü ga mechawa rütöxü rü Ngechuchuxü ñanagürü: —Rü tataãë ya yíxema Tupana ãëxgacü íxíxüwa chibüxe —ñanagürü. ¹⁶ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Wüxi ga yatü nanaxü ga wüxi ga õna ga taxü. Rü norü duüxüxü namu na nüxna yaxuxüçèx ga muxüma ga duüxügü. ¹⁷ —Rü yexguma marü namexgu ga norü õna, rü wena norü duüxüxü namu na yema duüxügü ga marü nüxna naxugüxümaã nüxü na yanaxuxüçèx ga marü na namemarexü ga norü õna, rü paxa yéma na naxíxüçèx. ¹⁸ —Natürü guxüma ga yema nüxna naxugüxü, rü inanaxügü ga nügü na ínaxuegüxü. Rü yema nüxíra nüxna naxu rü ñanagürü:

“Ngexwacaxtama naxcèx chataxe i wüxi i naãne. Rü paxa tá íchayadau. ¡Rü namaã nüxü ixu i cori rü taxucürüwama ngëma chaxü!” ñanagürü. ¹⁹ —Rü ga yema to rü ñanagürü:

“10 i wocagü i puracürüçèx chataxe, rü tá ngëmaxü chayaxü. ¡Rü namaxã nüxü ixu i cori rü taxucürüwama ngëma chaxü!” ñanagürü. ²⁰ —Rü ga to rü ñanagürü:

“Ngexwacaxtama chaxãmèx rü ngẽmacèx taxucürüwama ngẽma chaxũ”, ñanagürü. ²¹ —Rü yexguma nataegugu ga yema coriarü duũxũ, rü norü corimaã nüxũ nixu ga guxũma ga yema ore. Rü yexguma ga norü cori rü nanu, rü ñanagürü nüxũ ga norü duũxũ:

“¡Paxa ngẽma ìtamügü i taxũwa rü ìtamüacügüwa naxũ, rü nuã nagagü i ngẽma duũxügü i ngearü dïeruãxgüxũ, rü ngẽma duũxügü i taxucürüwama puracüexũ, rü ngẽma ichixeparagüxũ, rü ngẽma ingexetügüxũ!” ñanagürü. ²² —Rü yixcamaxũra ga yema norü cori namaã nüxũ ixuxũ naxüxguwena rü yema norü duũxũ ñanagürü nüxũ:

“Pa Corix, marü chanaxü i ngẽma chomaã nüxũ quixuxürüü, natürü naxãchicaaneãmatama i nuã cupatawa”, ñanagürü. ²³ —Rü yexguma ga norü cori rü ñanagürü nüxũ:

“¡Paxa ngẽma nama i taxügüwa rü nama i ìraxügüwa naxũ, rü nuã nagagü i togü i duũxügü na nuxã chopatagu nachocuxücèx, rü ngẽmaãcü na naxããcuxücèx ya daa chopata! ²⁴ Erü pemaã nüxũ chixu rü taxuũma ga yema nüxĩra nüxna chaxuxũ rü nuã chorü õnawa tá nachibüè”, ñanagürü.

Tama natauxcha na Cristuwe rüxũxũ (Mt 10.37-38)

²⁵ Rü muxüchixũma ga duũxügü Ngechuchuwa narüxĩ. Rü nadauegu ga Ngechuchu, rü ñanagürü nüxũ: ²⁶ —Rü ngẽxguma texé chowe rüxüxchaũgu, rü tanaxwèxe i choxũ tangechaũ tümanatüarü yexera, rü tümaẽarü yexera, rü tümamèxärü yexera, rü tümaxãcügüarü yexera, rü tümaẽneëgüarü yexera, rü tümaëyèxgüarü yexera, rü tümaärü maxüärü yexera rü ta. Rü ngẽxguma tama ngẽmaãcü choxũ tangechaũgu rü taxucürüwama aixcüma chorü ngüexũ tixĩ. ²⁷ —Rü yixema tama naxwèxexè na chaugagu ngüxũ tingeãcüma chowe tarüxüxũ, rü taxucürüwama chorü ngüexũ tixĩ. ²⁸ —Rü ngẽxguma chi wüxie i petanüwa rü wüxi ya ìpata ya taxüne taxüxchaũgu, ¿rü tama èxna i noxri i tanangugüxiraxũ na ñuxre i dïeru tá nagu ngĩxũ ìtatáxũ? Rü ngẽmawa nüxũ tacuèx rü marü tüxũ iyangu i ngẽma tümaärü dïeru i tüxũ ngèxmacü na tayanguxèèxüçèx ya yima ì. ²⁹ —Erü ngẽxguma chi tama meã tanangugügu i tümaärü dïeru na ñuxregu tá naxãtanüxũ ya yima ì, rü norü caxtaxica chi itapugügu rü yixcüra rü taxucürüwa chi tanaguxèègu i ngẽma puracü, rü guxũma i duũxügü i nüxũ daugüxũ i ngẽma tümaärü puracü rü tá tüxũ nacugüè. ³⁰ —Rü ñanagürügü tá:

“Ngẽma yatü inanaxügü na naxüpataxũ, natürü taxucürüwama nayanguxèè”, ñanagürügü tá. ³¹ —Rü ngẽxguma wüxi i nachiuãneärü àëxgacü rü to i nachiuãneärü àëxgacümaã nügü nadaixchaũgu, ¿rü tama èxna i noxri

inangugüãxũ rü ngoxi 10,000 i churaragü rü yangu na nügü nadaixüçèx namaã i norü uwanü i 20,000 i churaragü nüxũ ngëxmaxũ? ³² —Rü ngëxguma nangugüãgu na tama yanguxü i norü churaragü rü, ¿taux êxna i ngëxguma yaxüwa nangëxmagutama i norü uwanü, rü naxütawa namugüãxũ i norü orearü ngeruügü, rü namaã nüxũ na yanaxugüexüçèx na nügümaã nangüxmüëxũ? ³³ —Rü ngëxgumarüũ tá ta nixĩ i pemax, erü ngëxguma ngexerüxúxe i petanüwa tama ngëma tanawogügu i guxüma i tüxũ ngëxmaxũ na chowe tarüxüçèx, rü taxucürüwama aixcüma chorü ngüexũ tixĩ.

Ngëxguma nangeacagu ya yücüra rü taxuwama name
(Mt 5.13; Mr 9.50)

³⁴ —Pema rü ñoma yücürarüũ pixĩgü i ñoma i nañewa, erü yima yücüra rü õna na namexëëxürüũ rü pema rü ñoma i nañecüãx i duñxügütanüwa rü norü mexëëruũ pixĩgü. Name ya yücüra. Natürü ngëxguma chi nangeacagu, ¿rü ñuxãcü tá wenaxärü naxããca? ³⁵ —Rü taxuwama name. Rü woo waixümüärü waxmüânexëëruüçèx rü tama name. Rü ítanatèxmare. Rü yíxema aixcüma ãchixexë, ¿rü name nixĩ i nagu tarüxñüë i ñaã ore! —ñanagürü.

15

Ore i carneru i iyarütaxuxügu ixuxü
(Mt 18.10-14)

¹ Rü guxüma ga yema yatügü ga Dumaärü ãëxgacüçèx dñeru ngixũ ideetanüxũ, rü togü ga duñxügü ga chixexü ga nacümagu íxũ, rü Ngechuchucèx naxĩ na iyanaxñüëxüçèx ga norü ore. ² Rü yemacèx ga Parichéugü rü ngüexëëruügü ga Moíchéarü mugüwa nguxëëtaegüxũ, rü Ngechuchuxü nixugüe, rü ñanagürügü: —Ñaã yatü rü norü me nixĩ i pecaduãxgüxümaã na naxãmücüxũ, rü namaã na nachibüxũ —ñanagürügü. ³ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñaã ore ga cuèxruüxũ namaã nixu, rü ñanagürü: ⁴ —¿Texé i petanüwa rü ngëxguma tüxũ nangëxmagu i 100 i tümaärü carnerugü rü wüxi tüxũ iyarütauxgu, rü taux êxna i nachitaüwa tanawogüxũ i ngëma 99, rü naxcèx tayadauxũ i ngëma tüxũ iyarütaxuxü ñuxmata nüxũ itayangau? ⁵ —Rü ngëxguma nüxũ itayangèuxgu rü taãëãcüma tügüätügu tayagaxũ. ⁶ —Rü ngëxguma tümapatawa tanguxgu, rü tanangutaquëxexëe i tümamücügü, rü duñxügü i tümaärü ngaicamagu pegüxũ, rü ñatagüxũ nüxũ:

“¡Wüxigu chomaã petaãëgü, Pa Chomücügüx! Erü marü nüxũ ichayangau i ngëma chorü carneru ga iyarütaxuxü”, ñatagüxũ nüxũ. ⁷ —Rü pemaã nüxũ chixu rü ngëxgumarüũ ta nataãëgü i daxüçüãx i ngëxguma nangëxmagu i 99 i duñxügü

i mexũgũ i marũ Tupanaãrũ ixĩgũxũ, natũrũ yexeraãcũ nataãẽgũ i ngẽxguma wũxi i duũxũ i pecaduãxũ nũxũ rũxoxgu i nacũma i chixexũ rũ Tupanaãxũ yaxõõgu —ñanagũrũ.

Ore ga dĩaeru ga iyarũtauxcũgu ixuxũ

⁸ Rũ Ngechuchu rũ wũxi ga to ga ore ga cuẽxruũxũ nixu, rũ ñanagũrũ: —Ngẽxguma chi wũxi i ngecũaxũ nangẽxmagu i 10 tachinũ i dĩaeru, rũ wũxi ngĩxũ iyarũtauxgu, ¿rũ taux ěxna i omũwa nangixichiãxũ rũ nabixichiãxũ ya ngĩpata, rũ meãma ngĩxcẽx nadauxũ ñũxmata ngĩxũ iyangau? ⁹ —Rũ ngẽxguma ngĩxũ iyangauxgu, rũ inangutaquẽxexẽẽ i ngĩmũcũgũ i ngexũgũ rũ ngĩtanũxũgũ i ngĩrũ ngaicamagu pegũxũ, rũ ngĩxũ nũxũ:

“¡Wũxigu chomaã petaãẽgũ, Pa Chomũcũgũx! Erũ marũ ngĩxũ ichayangau i ngẽma chorũ dĩaeru ga iyarũtauxchirẽxcũ”, ngĩxũ. ¹⁰ —Rũ pemaã nũxũ chixu rũ ngẽxgumarũũ ta nataãẽgũ i daxũcũãx i Tupanaãrũ orearũ ngeruũgũ i ngẽxguma wũxi i duũxũ i pecaduãxũ nũxũ rũxoxgu i nacũma i chixexũ rũ Tupanaãxũ yaxõõgu —ñanagũrũ ga Ngechuchu.

Ore ga wũxi ga ngextũxũcũ ga nanatũna ixũcũgu ixuxũ

¹¹ Rũ ñanagũrũ ta ga Ngechuchu: —Nayexma ga wũxi ga yatũ ga taxre ga nane nũxũ yexmacũ. ¹² —Rũ guma rũbumaẽcũ, rũ nanatũxũ ñanagũrũ:

“Pa Pa, ¡choxna naxã i ngẽma curũ ngẽmaxũgũ i choxna ũxũ!” ñanagũrũ. Rũ yexguma ga nanatũ rũ yema taxre ga nanemaã nayatoye ga norũ yemaxũgũ. ¹³ —Rũ ñuxre ga ngunexũguwena rũ guma nane ga rũbumaẽcũ rũ nananutaquẽxe ga guxũma ga norũ yemaxũgũ rũ namaã nataxe. Rũ yema dĩaerumaã rũ to ga nachĩũãnewa naxũ. Rũ chixri yẽma namaxũ, rũ yemaãcũ ngĩxũ naguxẽẽ ga guxcũma ga norũ dĩaeru. ¹⁴ —Natũrũ yexguma marũ ngĩxũ naguxẽẽguwena ga guxcũma ga norũ dĩaeru, rũ poraãcũ nataxu ga õna ga yema nachĩũãnewa. Rũ yemacẽx ga guma ngextũxũcũ rũ inanaxũgũ ga taiya nũxũ na ngũxũ. ¹⁵ —Rũ yexguma rũ norũ puracũcẽx nadau naxũtagu ga wũxi ga yatũ ga yema nachĩũãnecũãx. Rũ nũma ga yema yatũ rũ norũ naãnewa nanamu na yẽma norũ cuchigũna yadauxũcẽx. ¹⁶ —Rũ dũxwa nũxũ nachixẽga ga yema cuchiwemũ, yerũ poraãcũ nataiyaxũchi. Natũrũ taxũema õna nũxna taxã. ¹⁷ —Rũ yexguma naãẽwa nagu narũxĩnũ, rũ ñanagũrũ:

“¿Ñuxre i chaunatuãrũ puracũtanũxũ rũ nũxũ nangẽxma i õna rũ nũxũ ínayaxũ? Rũ choma i nuã rũ taiyamaã tá nuxma chayu. ¹⁸ —Rũ chaunatuãcẽx tá chataegu, rũ ñachagũrũ tá tũxũ: ‘Pa Papax, marũ chixexũ Tupanapewa chaxũ rũ cupewa rũ ta. ¹⁹ —Rũ tama marũ chame na Chaune, ñacuxũ choxũ. ¡Rũ

wüxi i curü puracütanüxüxü choxü ixixëë! ñacharügü tá tüxü ya chaunatü”, ñanagürü. ²⁰—Rü inaxüächi rü nanatüpatacèx nataegu. Rü yexguma yangaicagu ga nanatüpata, rü yaxügu nüxü tadau ga nanatü, rü tüxü nangechaütümüü. Rü naxcèx tiña, rü nüxna tanèixächi, rü nüxü tachúxu. ²¹—Rü yexguma ga nüma ga tümane rü ñanagürü tüxü:

“Pa Papax, marü chixexü Tupanapewa chaxü, rü cupewa rü ta. Rü ngemacèx marü tama name na ‘Chaune’ ñacuxü choxü”, ñanagürü. ²²—Natürü tüma ga nanatü rü tümaärü duüxügüxü ñatarügü:

“¡Paxa nuã penange i naxchiru i mexèchixü rü peyacüxcuchix! ¡Rü wüxi i anera ta naxmèxwa ngixü pingèxcuchix! ¡Rü chapatu rü ta nuãta penge, rü peyacuaixcuchix! ²³—¡Rü peyayaxux i ngëma wocaxacü i rüngümaexü, rü peyamá, rü ngixã namaã tachibüe rü tapetae! ²⁴—Erü daa chaune rü chauxcèx rü marü nayu, natürü maxücü chauxcèx ínangu. Rü marü inayarütauxchirëx, rü wenaxârü nangox”, ñanagürü. Rü yexguma inanaxügüe ga na napetaegüxü. ²⁵—Rü yoxni ga guma nane ga rüyamaècü, rü naãnewa nayexma. Rü yexguma nataegugu rü marü ñärü ngaicamana nangugu, rü nüxü naxinü ga na ínapaxetagüxü rü íyaxüächitanüxüxü. ²⁶—Rü wüxi ga nanatüarü duüxücèx naca, rü nüxna naca ga tacü na ínaxüexü ga ñwa. ²⁷—Rü yema nanatüarü duüxü rü nanangãxü, rü ñanagürü: “Cueneë rü marü ínangu. Rü ngëmacèx cunatü toxü tamu na tayamáxücèx i ngëma wocaxacü i rüngümaexü, erü cueneë rü mecü ínangu rü tama niðaawe”, ñanagürü nüxü. ²⁸—Natürü ga guma naëneë ga rüyamaècü rü nanu, rü tama ñgu naxücuchaü. Rü yemacèx düxwa ga nanatü rü naxcèx ítaxüxü, rü nüxü tayacèxü na yaxücuxücèx. ²⁹—Rü nüma rü ñanagürü tüxü ga nanatü:

“Cuma nüxü cucuèx i ñuxre ya taunecü cuxü chapuracü, rü taguma chixri cuga chaxinü. Rü bai i ñuxgu wüxicana wüxi i chibuxacü choxna cumu na chomücügümaã chapetaexücèx. ³⁰—Natürü ñuxma na ínanguxü i ngëma cune i chixri curü dïëru ngixü guxëëxü nagu i ngexügü i ngëãëxü, rü naxcèx cuyamèx i ngëma wocaxacü i rüngümaexü”, ñanagürü. ³¹—Rü yexguma ga nanatü rü ñatarügü nüxü:

“Pa Chaunex, cuma rü guxüguma chauxütawa cungëxma, rü guxüma i chorü ngëmaxügü rü cuxrü nixi. ³²—Natürü ñuxma rü name nixi na ipetaegüxü rü na itaãëgüxü erü cueneë ga guma chauxcèx rü marü yucü, rü maxücü taxcèx ínangu. Rü woo tüxna inayarütaxu, rü wenaxârü taxcèx nangox”, ñatarügü.

16

Ore ga yatü ga chixri norü coriarü yemaxüna dauxügu ixuxü

¹ Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu norü ngúexügüxü: — Nayexma ga wüxi ga cori ga muärü yemaxüãxüchixü. Rü nüxü nayexma ga wüxi ga norü duüxü ga norü yemaxüärü dauruü. Natürü togü ga duüxügü rü norü corimaã nüxü nixugü na yema norü duüxü rü chixri norü yemaxüna na nadauxü. ² —Rü yexguma ga yema cori rü yema norü duüxücèx naca, rü ñanagürü nüxü:

“Düçèx, cuchigaxü chomaã nixugügü i duüxügü. ¿Rü tacü nixi i ngëma? ¡Rü chomaã nüxü ixu rü ñuxácü nixi i curü puracü, erü marü täütáma chorü ngëmaxüärü dauruüxü cuxü chixixëë!” ñanagürü nüxü. ³ —Rü yexguma ga yema coriarü duüxü rü nagu narüxüñü, rü nügüãëwa ñanagürü:

“¿Tacü tá chaxü i ñuxmax, erü chorü cori rü marü choxü ínatèxüchi i ngëma chorü puracüwa? Tama chapora na naãnewa chapuracüxücèx, rü chaxãne na dïërucèx na íchaçaxü nüxna i togü. ⁴ —Rü marü nüxü chacuèx na tacü tá na chaxüxü na choxü nangëxmaxücèx na texé tûmapatawa choxü yaxuxü i ngëxguma changearü puracüãxgu”, ñanagürü. ⁵ —Rü yexguma nügüxütawa naxcèx naca ga wüxichigü ga yema duüxügü ga norü coriaxü yangetanügüxü. Rü yema nüxüira yéma naxütawa nguxüna naca, rü ñanagürü:

“¿Ñuxre i nüxü cungetanüxü i chorü cori?” ñanagürü. ⁶ —Rü nüma nanangãxü, rü ñanagürü:

“Nüxü chanangetanü i 100 i data i chixü”, ñanagürü. Rü yema coriarü duüxü rü ñanagürü nüxü:

“Ñãã nixi i popera i curü ngetanü nawa ngóxü. ¡Rü paxa íruto rü to i popera naxü, rü 50 i dataguxicatama naxü i curü ngetanü!” ñanagürü. ⁷ —Rü yemawena rü yema to ga duüxü ga norü coriaxü nangetanüxüna naca, rü ñanagürü:

“¿Cuma rü ñuxre yüxü i nüxü cungetanüxü i chorü cori?” ñanagürü. Rü nüma rü nanangãxü, rü ñanagürü:

“Nüxü chanangetanü i 100 i choca i trigu”, ñanagürü. Rü yema coriarü duüxü rü ñanagürü nüxü:

“Ñãã nixi i popera i curü ngetanü nawa ngóxü. ¡Rü paxa íruto rü to i popera naxü rü 80 i chocaguxicatama naxü i curü ngetanü!” ñanagürü. ⁸ —Rü norü cori rü nüxü nicuèxüãma ga yema norü duüxü ga chixexü, yerü nüxü nadau ga ñuxácü na naxããëxüchixü. Rü pemaã nüxü chixu rü ñoma i naãneçüãx i duüxügü, rü ngëma Tupanaãxü yaxögüxü i duüxügüarü yexera paxa naxcèx nadaugü na ñux- ácü nüxü natúxü i duüxügü. ⁹ —Rü pemaã nüxü chixu rü ngëma ñoma i naãne i chixexüwa pexü ngëxmaxü rü name nixi i ngëmamaã

nüxü penangúchaüxêê i duüxügü na Tupanaxütawa nangugüxü. Rü ngēmaācü i ngēxguma naguxgu i ngēma ñoma i naānewa pexü ngēxmaxü rü peyuxgu, rü tá pexü nangēxma ya Penatü ya pexü yaxucü i daxüguxü i naānewa. ¹⁰ — Yíxema meã namaã icuáxe ega woo noxretama tümamēxēwa ngēxmagu, rü ngēxguma muxüma tümamēxēwa ngēxmagu rü tá ta meã namaã itacuèx. Natürü yíxema chixri namaã icuáxe ega noxretama tümamēxēwa ngēxmagu, rü ngēxguma muxüma tümamēxēwa ngēxmagu rü ngēxgumarüü tá ta chixri namaã itacuèx. ¹¹—Rü ngēxguma tama meã namaã ipecuèxgu i ngēma pexmēxwa ngēxmaxü i ñoma i naāne i chixexüwa, ¿rü texé tá pexmēxgu tanaxü i ngēma aixcüma mexü i Tupanaärü ixixü? ¹²—Rü ngēxguma tama meã namaã ipecuèxgu i ngēma Tupana pexna äxü i ñoma i naānewa, ¿rü ñuxäcü tá pexna nanaxä i pechica i daxüguxü i naānewa? ¹³—Taxucürüwama i wüxi i duüxü rü nataxrearü coriäx. Erü wüxi i norü corichi rü tá naxai, rü ngēma to rü tá nüxü nangechaü. Rü ēxna wüxicèx rü tá meã napuracü rü ngēma to rü tá nüxü naxo. Rü pema rü taxucürüwama Tupanacèx pemaxē ega perü dīeruguxicatama perüxīnūēgu —ñanagürü ga Ngechuchu. ¹⁴ Natürü ga yema Parichéugü rü poraäcü norü dīeruguama narüxīnūē. Rü yemacèx Ngechuchuxü nacugüe ga yexguma nüxü naxīnūēgu ga guxüma ga yema ore. ¹⁵ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Pema nixī i duüxügüpēxewa meã pemaxēnetaxü, natürü Tupana pexü nacuèx na tacügu perüxīnūēxü. Rü woo duüxügü pexü nicuèxüügü naxcèx i ngēma pexüxü, natürü Tupana rü naāewa nangux i ngēma —ñanagürü ga Ngechuchu.

Tupanaärü mugü ga Moiché ümatüxü rü ñuxäcü äëxgacü na yixü ya Tupanachiga

¹⁶ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü: —Noxri nayexma ga Tupanaärü mugü ga Moiché duüxügüxü nguxēēxü, rü yema nguxēētae ga nuxcümaügüxü ga Tupanaärü orearü uruügü duüxügüxü namaã nguxēēxü. Natürü yexguma Cuáü ga baiüxēēruü ínguxguwena, rü marü duüxügümaã nüxü chixuchiga i Tupanaärü ore i mexü i ñuxäcü äëxgacü na yixü. Rü ñuxma rü guxüma i ngēma duüxügü rü poraäcü nügü naporaxēē na yachocuxücèx i ngēma Tupana äëxgacü íxixüwa. ¹⁷—Naxüpa na yanguxü i Tupanaärü mugü rü woo wüxi i mu i íramarexü yixīgu, rü naguxchaxüchi na iyanaxoxü i ngēma nüxü yaxuxü. Natürü aixcüma narütauxchamaē nixī na iyanaxoxü i ñoma i naāne rü guxüma i ngēma daxüwa nüxü idauxü.

Ngechuchu namaã nangúexẽtae na tama namexũ na texé tũmamaxũ ítáxũ

(Mt 19.1-12; Mr 10.1-12)

18 —Ngẽxguma wũxi ya yatũ ítámèxgu rü naĩ i ngemaã naxãmèxgu rü Tupanapêxewa rü pecadu naxũ. Rũ texé ya yíxema ngĩmaã ãmaxẽ i wũxi i nge i ngĩte ngĩxũ ítèxcũ, rü Tupanapêxewa rü tũma rü ta pecadu taxũ.

Yatũ i dĩeruãxũchixũchiga rü Dácharuchiga

19 —Nayexma ga wũxi ga yatũ ga dĩeruãxũchixũ ga guxũguma mexẽchixũ ga naxchirugu icúxũ. Rũ guxũ ga ngunexũgu rü taxũma ga õna naxũ rü napetaexũ. 20 —Rũ nayexma ta ga wũxi ga yatũ ga ngearũ dĩeruãcũ ga Dácharugu ãegacũ. Rũ guxũguma yema dĩeruãxũchixũpataèxwa nayarũtooxũ. 21 —Rũ guma Dácharu rü nanangõxchaũ ga yema õnatũchi ga yema yatũ ga dĩeruãxũchixũrũ mechawa rüyiiiũ. Rũ naxcèx naxĩ ga airugũ, rü nanawearũ oxriãxgũ. 22 —Rũ wũxi ga ngunexũ nayu ga guma ngearũ dĩeruãcũ, rü daxũcũãx ga Tupanaãrũ orearũ ngeruũgũ rü daxũguxũ ga naãnewa nanagagũ na wũxiwa Abráũmaã nayexmaxũcèx. Rũ nayu ta ga yema yatũ ga dĩeruãxũchixũ, rü inayatèxgũ ga duũxũgũ. 23 —Rũ ngẽma nachica i Tupana ngoxogũxũ nagu poxcuxũwa naxũ ga yema yatũ ga dĩeruãxũchixũ rü yéma poraãcũ ngúxũ ninge. Rũ daxũ nadau, rü yaxũgu Abráũxũ nadau na Dácharumaã wũxiwa nayexmaxũ ga daxũguxũ ga naãnewa. 24 —Rũ yexguma ga yema yatũ ga dĩeruãxũchichiréxũ rü aita naxũ rü ñanagürũ:

“Pa Oxi Pa Abráũx, jcxũ changechaũtũmũũ, rü nuã namu ya Dácharu na dexámaã nügũ yawaixpêxemèxèacũma choxũ yanawaixpêxearũ conũãxũcèx! Erũ poraãcũ choxũ nangux i nuã üxũwa”, ñanagürũ. 25 —Natürũ Abráũ rü ñanagürũ nüxũ:

“Pa Chaunex, jnũxna nacuèxãchi na taxuũma cuxũ taxuxũ ga yexguma cumaũxgu! Natürũ Dácharu rü poraãcũ chixexũ nüxũ naxũpetũ. Rũ ngẽmacèx i ñuxma rü nuã mexũwa nangẽxma, rü cuma rü ngẽma poxcuchicawa ngúxũ quinge. 26 —Rũ ñuxũchi nangẽxma i wũxi i taxũchixũ i ngatexũ i tórũ ngãxũwa üxũ. Rũ ngẽmacèx ega númacũãx ngẽma íxchaũgu, rü taxucürũwama ngẽma naxĩ. Rũ woo ngemacũãx núma íxchaũgu rü taxucürũwama núma naxĩ”, ñanagürũ. 27 —Rũ yexguma ga yema yatũ ga dĩeruãxũchichiréxũ rü ñanagürũ:

“Cuxũ chacèèxũ, Pa Oxi, Pa Abráũx, na chaunatuãpatawa cunamuxũcèx ya Dácharu. 28 —Erũ ngẽma nangẽxmagũ ya wũximèèxpũx ya chaueneègũ. Rũ chanaxwèxe na namaã nüxũ na yanaxuxũcèx na tama nuã ñaã poxcuchica i poraãcũ choxũ ínangũxũwa naxĩxũcèx”, ñanagürũ. 29 —Natürũ ga Abráũ rü ñanagürũ nüxũ:

“Cueneëgü nüxü nangëxma i Tupanaärü mugü ga Moïché ümatüxü rü yema ore ga nuxcümaügüxü ga Tupanaärü orearü uruügü ümatüxü. Rü name nixi i ngëma orega na naxĩnüëxü”, ñanagürü. ³⁰ —Rü yexguma ga yema yatü ga dïeruãxüchichiréxü rü Abráüxü nangãxü, rü ñanagürü:

“Ngëmaãcü, Pa Oxi, Pa Abráüx, natürü ngëxguma chi wüxi i duüxü i yuchiréxü ngema üxgu rü namaã nüxü yanaxuxgu, rü chi nüxü narüxoe i nacüma i chixexü”, ñanagürü. ³¹ —Natürü Abráü, rü ñanagürü nüxü:

“Ngëxguma tama naga naxĩnüëgu ga yema ore ga Moïché ümatüxü rü yema ore ga nuxcümaügüxü ga Tupanaärü orearü uruügü ümatüxü, rü woo chi wüxi i marü yuwa írüdaxü i duüxü ngema üxgu, rü namaã nüxü yanaxuxgu i ore, rü tãü chima nüxü nayaxögü”, ñanagürü.

17

Naxãücüma nixi na pecadugu inguxü

(Mt 18.6-7, 21-22; Mr 9.42)

¹ Rü Ngechuchu rü norü ngüexügüxü ñanagürü: —Rü guxügutáma nangëxma i tacü i duüxügüxü pecaduãxëëxü. Natürü wüxi i ngechaü tá tümacëx nixi ya yixema duüxë ya togüxü pecadugu nguxëëxë. ²⁻³ —Rü tümacëx rü narümemaë nixi na tümanaxãwa yangacuchixü ya wüxi ya nuta ya tacü rü ngëmaãcü taxtüwa tüxü na itáexü naxüpa na pecadugu tananguxëëxü i wüxi i chorü duüxü. ¡Rü ngëmacëx name nixi i pexuãëgü i pemax! Rü ngëxguma wüxi i cueneë chixexü cumaã üxgu rü ¡meã naxuxcuxë! Rü ngëxguma nüxü naxoxgu i nacüma i chixexü rü ¡nüxü nüxü nangechaü i ngëma!
⁴ —Rü woo 7 ëxpüxcüna chixexü cumaã naxüxgu i wüxi i ngunexügu, rü 7 ëxpüxcüna cuxna yacaxgu na nüxü nüxü cungechaüxücëx, rü name nixi i nüxü nüxü cungechaü — ñanagürü ga Ngechuchu.

Ñuxãcü tapura ega yaxõxgu

⁵ Rü norü ngüexügü ga norü orearü uwa namugüxü rü ñanagürügü: —Pa Corix, ¡toxü rüngüxëë na yexeraãcü tayaxögüxücëx! —ñanagürügü. ⁶ Rü yexguma ga Cori ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü ga norü ngüexügü: —Rü ngëxguma chi woo naxíraxüchigu i perü õ, rü daa naï rü chi pega naxĩnü ega ñapegügu:

“¡Cügü nabëx i nuã rü taxtüchiügu cügü yato!” ñapegügu, rü chi pega naxĩnü.

Wüxi i ngüxëëruüãrü puracüchiga

⁷ —Ngëxguma chi wüxie i petanüwa rü tüxü nangëxmagu i wüxi i tümaärü duüxü i tümaãnewa ne üxü i puracüwa

rü éxna carneruarü dauwa, rü tama nügücèxira naxüwemü.
 8 —Natürü norü corixüxîra naxüwemü na nachibüxücèx rü
 naxaxexücèx, rü nüma rü yixcama nachibü. 9 —Rü norü
 cori rü tama moxê nüxna naxâ na naxüwemüâxücèx, erü
 woetama ngêma nixî i norü puracü i ngêma norü duüxü. 10—
 Rü ngêxgumarüü tá pixîgü i pemax. Erü ngêxguma ngêma
 Tupana pexü üxêêxüxîcatama pexüxgu, rü penaxwèxe i pegü
 ñaperügügü:

“Puracütanüxü i taxuwama mexü tixîgü, erü ngêma nawa
 tüxü namuxüxîcatama nixî i tinguxêêxü”, ñaperügügü —
 ñanagürü ga Ngechuchu.

Ngechuchu nanameêxêê ga 10 ga yatügü ga chaxüneãxgüxü

11 Rü yexguma namagu yaxüxgu ga Ngechuchu ga
 Yerucharéüwa na naxüxü, rü Chamáriaane rü Gariréaane
 nügümaã íxüyexüwa naxüpetü. 12 Rü yexguma wüxi ga
 ñanexácüwa nanguxgu, rü yexma napêxegu nayayi ga 10 ga
 yatügü ga chaxünemaã idaaweexü. Rü yaxügu nüxü nachigü.
 13 Rü tagaãcü ñanagürügü nüxü: —Pa Ngechuchux, Pa
 Ngúexêêruüx, ¡cuxü tangechaütümüügü! —ñanagürügü. 14 Rü
 yexguma Ngechuchu nüxü dèüxgu, rü ñanagürü nüxü: —¡Yéa
 paigüxütawa pexî, rü nüxü pegü peyawêxgü! —ñanagürü.
 Rü yexguma namagu naxîyane, rü naxcèx nitaanetanü ga
 yema yatügü. 15 Natürü natanüwa rü nayexma ga wüxi ga
 Ngechuchucèx taeguxü ga yexguma marü nügü nadèüxgu ga
 naxcèx na yataanexü. Rü tagaãcü Tupanaxü nicuèxüüchigü.
 16 Rü Ngechuchupêxegu nanangücuchi rü moxê nüxna naxâ.
 Rü yema yatü rü Chamáriaanecüãx nixî. 17 Rü yexguma ga
 Ngechuchu rü ñanagürü: —¿Taux éxna i 10 chirêx pixîgüxü na
 pexcèx chayataanexêêgüxü? ¿Ngêxügü nixî i ngêma togü i 9 i
 yatügü? 18—¿Rü ñaã to i nachüãñanecüãx i duüxüxîcatama nixî
 itaeguxü na Tupanaxü yacuèxüüxücèx? —ñanagürü. 19 Rü
 yexguma rü guma yatüxü ñanagürü: —¡Inachi rü íxü! Cuxcèx
 nitaane, erü cuyaxô —ñanagürü.

*Ñuxácü tá nixî i ngêxguma ínanguxgu ya Tupana na ãêxgacü
 yîixü*

(Mt 24.23-28, 36-41)

20 Rü Parichéugü rü Ngechuchuna nacagü, rü ñanagürügü:
 —¿Ñuxgu tá nixî na yangucuchixü ya Tupana na ãêxgacü
 yîixücèx i núma? —ñanagürügü. Rü Ngechuchu nanangãxü,
 rü ñanagürü: —Norü nguchiga ya Tupana rü tama wüxi i tacü
 i nüxü idauxürüü nixî. 21—Rü taxuacüma ñaperügügü:

“Daa nixî”, rü éxna “Gua nixî”, ñaperügügü. Erü marü
 petanüwa nangu ya Tupana na ãêxgacü yîixücèx —ñanagürü.
 22 Rü yexguma norü ngúexügüxü ñanagürü: —Rü tá pexcèx

ínangu i ngunexũ i nagu poraãcũ tá choxũ pedaugüchaũxũ woo wüxi i paxaãchicèxtama yixĩgu. Natürü tãütãma choxũ pedaugü i ngẽxguma. ²³—Rü duũxũgü rü tá ñanagürügü pexũ:

“Daa nixĩ ya Cristu”, rü êxna, “Gua nixĩ ya Cristu”, ñanagürügü tá. Natürü pemax jrũ tãütãma nüxũ peyaxõgü, rü tãütãma nawe perüxĩ! ²⁴—Rü ngẽxguma íchanguxgu i choma i Tupana Nane na duũxũxũ chiĩxũ, rü wüxi i ãemacü i guxũãneguma baxixürüũ tá chixĩ. ²⁵—Natürü noxri rü tá poraãcũ ngúxũ chinge, rü ñoma i naãnecũãx i duũxũgü i ñuxma maxẽxũ rü tá choxũ naxoe. ²⁶—Rü yexgumarüũ ga duũxũgü na chixri maxẽxũ ga yexguma Noë maũxgu, rü ngẽxgumarüũ tá ta chixri namaxẽ i duũxũgü i ngẽxguma íchanguxgu i choma i Tupana Nane na duũxũxũ chiĩxũ. ²⁷—Rü ga duũxũgü ga yexguma rü nachibüe, rü naxaxegü, rü nixãmèxgü, rü nixütexacügü ñuxmata nawa nangu ga yema ngunexũ ga Noë naweũgu nagu ixüexũ. Rü ínangu ga mucü ga taxüchicü, rü guxũma ga yema duũxũgü rü nayue. ²⁸—Rü yexgumarüũ ta nangupetü ga yexguma nuxcũmaũcü ga Lox maũxgu. Rü duũxũgü rü nachibüe, rü naxaxegü, rü norü yemaxücèx nataxegü, rü namaã nataxegü, rü nixüanegü rü nitoegü, rü nixüpatagü. ²⁹—Natürü yexguma Lox ixũxgu nawa ga guma ñãne ga Chodoma, rü daxũwa narüyi ga üxü ga naxĩchine, rü nanadai ga guxũma ga yema duũxũgü. ³⁰—Rü ngẽxgumarüũ tá ta nangupetü i ngẽxguma íchanguxgu i choma i Tupana Nane na duũxũxũ chiĩxũ. ³¹ Rü ngẽma ngunexũgu rü texé tama tũmapataarü aixepewa ngẽxmagu, rü tama name i tũmapatagu tayangaxi na tũmaãrũ ngẽmaxũgü tayatoxücèx. Rü texé ya tũmaãnewa ngẽxmaxẽ, rü tama name i tũmapatacèx tataegu na ñacü ngema tayayaxuxücèx. ³²—Rü nüxna pecuèxãchie ga ñuxãcü ngĩxũ na naxüpetüxũ ga Lox namèx ga na nayuxũ, ga yexguma ngĩgüweama nadèuxgu. ³³—Erü yixema tũgü maxèchaxèèchaũxẽ rü tá itayarütaxu, natürü yixema chauxcèx yuxe rü aixcũma tá tüxũ nangèxma i maxũ i taguma gúxũ. ³⁴—Rü pemaã nüxũ chixu rü ngẽma chütaxũgu rü wüxi i ngürücarewa tá nangèxmagü i taxre i duũxũgü. Rü wüxi tá niga, rü ngẽma to rü tá ngema natèx. ³⁵—Rü taxre i ngexũgü tá nügümaã ínacaegü. Rü wüxi tá niga rü ngẽma to rü tá ngema natèx. ³⁶—Rü taxre i yatügü rü wüxi i naãnewa tá nangèxmagü. Rü wüxi tá niga rü ngẽma to rü tá ngema natèx —ñanagürü ga Ngechuchu. ³⁷ Rü yemaxũ naxĩnüegu ga norü ngúexũgü, rü Ngechuchuna nacagü, rü ñanagürügü: —Pa Corix, ¿ngextá tá nixĩ i nangupetüxũ i ngẽma nüxũ quixuxũ? —ñanagürügü. Rü nüma ga Ngechuchu rü nanangãxũ, rü ñanagürü: —Duũxũgü rü tá chauxcèx nangutaquèxegü ñoma êxchagü nawemücèx ngutaquèxexürüũ —ñanagürü.

18

Ore ga ãëxgacügu rü yutecügu ixuxü

¹ Rü Ngechuchu rü wüxi ga to ga orexü namaã nixu na yemawa nangúexëãxüçèx na ñuxãcü nanaxwèxexü na taguma nüxü nachaueãcüma guxüguma nayumüxëgüxü. ² Rü ñanagürü nüxü ga norü ngúexügü: —Wüxi ga ñanewa nayexma ga wüxi ga ãëxgacü ga tama Tupanaga ñnuxü rü taxúexüma ngechaüxü. ³ —Rü guma ñanewatama iyexma ga wüxi ga nge ga yutecü ga ngxü nayexmacü ga wüxi ga guxcha namaã ga to ga duüxü. Rü yemacèx yema ãëxgacüxütawa ixüxecha na ngxü namexëãxüçèx ga yema guxcha. ⁴ —Rü muëxpüxcüna yéma ixüüxü, natürü yema ãëxgacü rü tama ngixü narüngüxëëchaü. Natürü düxwa naga narüxñü ga yema ãëxgacü rü naãewa ñanagürü:

“Choma rü tama Tupanaxü changechaü, rü taxúexüma chacuáxchaü. ⁵ —Natürü ngëma choxü na nachixeweechaxüçèx i ñaã nge, rü noxtacüma tá ngixü charüngüxëë na tama yeücürü choxü nachixeweechaxüçèx”, ñanagürü. ⁶ Rü Cori ga Ngechuchu rü ñanagürü: —Yema nixü ga norü ore ga yema ãëxgacü ga chixexü. ⁷ —¿Taux ëxna i Tupana rü paxa tüxü ñapoxüxü ya yixema duüxë ya tüxü nayaxuxe i ngëxguma chütacü rü ngunecü rü norü ngüxëçèx nüxna tacaxgu i tümaärü yumüxëwa? ⁸ —Rü pemaã nüxü chixu rü Tupana rü paxatáma tüxü narüngüxëë. Natürü ngëxguma wenaxärü núma chaxüxgu i choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü, ¿rü ñuxre i duüxügü i aixcüma yaxögüxüxü tá ichayangau i ñoma i naãnewa? —Ñanagürü ga Ngechuchu.

Ore i Parichéu gu ixuxü rü dīeruarü deruügu ixuxü

⁹ Rü Ngechuchu rü nüxü nixu ga ñaã ore nachiga ga yema duüxügü ga nügü írümegünetaxü rü tama togüxü cuáxchaügüxü. ¹⁰ Rü ñanagürü: —Taxre ga yatü rü tupauca ga taxünewa nayayumüxëgü. Rü wüxi rü Parichéu nixü, rü yema to rü wüxi ga yatü ga Dumaärü ãëxgacüçèx dīeru ngixü dexü nixü. ¹¹ —Rü yema Parichéu rü yexma nachi, rü ñaãcü nayumüxë:

“Pa Tupanax, moxë cuxna chaxã erü tama togü i duüxügürü chixü. Rü tama togürü changitèx, rü tama ngëmarüü taxü i chixexü chaxü rü ëxna wüxi i nge i ätecümaã ichape. Rü bai i ñaã yatü i Dumaärü ãëxgacüçèx dīeru ngixü dexürü chixü. ¹² —Choma rü guxcü ya yüxügu rü taxreëxpüxcüna chaxaure rü tama chachibü na cugu charüxñnuxüçèx. Rü chorü dīeruwa rü guxüguma meã cuxna chanaxã i ngëma cuxna üxü”, ñanagürü. ¹³ —Natürü ga guma

yatü ga Dumaärü ãëxgacüçèx dïëru ngïxü decü, rü yaxügu narüxãüx. Rü namuü ga daxü na nadawenüxü, rü yema norü ngechaümaã nügu napaxremü, rü ñanagürü:

“Pa Tupanax, ¡Cuxü changechaütümü! Erü wüxi i pecaduãxü chixi”, ñanagürü ga guma yatü. ¹⁴—Rü ngëmacèx pemaã nüxü chixu rü guma yatü ga Dumaärü ãëxgacüçèx dïëru ngïxü decü rü yexguma napatacèx nataegugu rü Tupanapëxewa rü mecü nixi. Natürü yema Parichéu rü Tupana rü tama namaã nataãë. Erü texé ya tügü icuèxüxüxe rü Tupana tá tüxü naxãnexëë. Natürü texé ya tama tügü icuèxüxüxe rü Tupana rü tá tüxü nicuèxüxü —ñanagürü ga Ngechuchu.

*Ngechuchu rü meã buãxgüxü nayaxu
(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)*

¹⁵ Rü yéma Ngechuchuxütawa tüxü tagagü ta ga buãxgü na tüxü yangögüchigüxüçèx. Natürü yexguma norü ngüexügü yemaxü dauxgügu rü tüxü ningagü ga guxema tümãxçügü Ngechuchuxütawa tüxü gagüxe. ¹⁶ Natürü Ngechuchu rü nügüxütawa tümacèx naca ga guxema buãxta rü ñanagürü norü ngüexügüxü: —Chanaxwëxe i chauxütawa naxi i buxügü. ¡Rü täxü i nüxna penachuxuxü! Erü Tupana ãëxgacü íixüüwa rü tümacèx nixi ya yixema ñaã buxügürüü íixügüxe. ¹⁷—Aixcüma pemaã nüxü chixu rü texé ya tama wüxi i buxürüü Tupanaxü yaxüxe na tümãärü ãëxgacü na yixüçèx, rü tagutáma nagu taxücu i Tupana ãëxgacü íixüüwa —ñanagürü ga Ngechuchu.

*Wüxi ga yatü ga dïëruãxüchicü Ngechuchumaã nidexa
(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)*

¹⁸ Rü wüxi ga yema Yudiügüarü ãëxgacü rü Ngechuchuna naca rü ñanagürü: —Pa Ngüexëëruü ya Mecüx, ¿tacü tá chaxüxü na chanayaxüçèx i maxü i taguma gúxü? —ñanagürü. ¹⁹ Rü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü nüxü: —¿Tüxcüü “Mecü” ñacurügü choxü? Erü Tupanaxicatama nixi ya mecü íixü, rü nataxuma i to i mecü íixü. ²⁰—Cuma nüxü cucuèx i Tupanaärü mugü i ñaxü:

“¡Tãütáma naï i ngemaã icupe, rü tãütáma cumáëta, rü tãütáma cungitèèx, rü tãütáma doraxü quixu i togüchiga, rü tümaga naxñü ya cunatü rü cue!”

ñaxü. ²¹ Rü yexguma ga guma yatü rü ñanagürü Ngechuchuxü: —Woetama chorü bucüma meãma chayangüxëë i guxüma i ngëma mugü i nüxü quixuxü —ñanagürü. ²² Rü yemaxü naxñügu ga Ngechuchu rü ñanagürü: —Wüxixicatama cuxü nataxu, rü ngëma nixi na namaã cutaxexü i guxüma i curü ngëmaxügü rü togü i ngearü

ngēmamaxũāxgũxũna na cunaxāxũ i curũ natanũ, rũ ngēxguma rũ tá cuxũ nangēxma i cuchica i daxũguxũ i nañnewa. Rũ ñuxũchi marũ name i chowe curũxũ —ñanagürũ. ²³ Natürũ yemaxũ naxĩnũgu ga guma yatũ rũ poraācũ inayarũmaāchi, yerũ namuārũ dīeruāxũchi. ²⁴ Rũ yexguma Ngechuchu nũxũ dēuxgu ga ñuxācũ na nangechaũxũ, rũ ñanagürũ nũxũ ga norũ ngúexũgũ: —Naguxchaxũchi tá nixĩ na Tupana āēxgacũ íixĩxũwa na yachocuxũ i ngēma dīeruāxũchigũxũ. ²⁵ —Rũ dücax, wũxi i cameyu rũ taxucürũwama wũxi ya ucumaxētũwa naxũpetũ. Rũ ngēxgumarũ ta nixĩ i wũxi i duũxũ i dīeruāxũchixũ rũ taxucürũwama Tupana āēxgacũ íixĩxũwa nixũcu [ega norũ dīeruguama naxĩnũgu rũ tama yaxõõgu —ñanagürũ.] ²⁶ Rũ yexguma yemaxũ naxĩnũēgu ga duũxũgũ rũ ñanagürũgũ: —¿Ēxna texé tá ya nayaxúxe i maxũ i taguma gúxũ? —ñanagürũgũ. ²⁷ Rũ Ngechuchu ñanagürũ nũxũ: —Duũxũgũ rũ taxuacũma nũgũ namaxēē, natürũ Tupanaāxũ rũ natauxcha na namaxēxēēāxũ —ñanagürũ. ²⁸ Rũ Pedru ñanagürũ Ngechuchuxũ: —Pa Corix, toma rũ yēma tanawogũ ga guxũma ga torũ yemaxũgũ na cuwe tarũxĩxũcēx —ñanagürũ. ²⁹⁻³⁰ Rũ yexguma ga Ngechuchu rũ ñanagürũ nũxũ ga norũ ngúexũgũ: —Aixcũma pemaā nũxũ chixu rũ texé ya Tupanacēx tũmapatana, rũ ēxna tũmanatũna, rũ ēxna tũmaēna, rũ ēxna tũmaēneēgũna, rũ ēxna tũmaēyēxgũna, rũ ēxna tũmamēxna, rũ ēxna tũmaxācũgũna ngema ixũxē na Tupanaāxũ tapuracũxũcēx, rũ ñoma i nañnewa tátama poraācũ tanayaxu i tũmaārũ natanũ. Rũ daxũguxũ i nañnewa rũ tá ta tanayaxu i maxũ i taguma gúxũ —ñanagürũ.

*Ngechuchu rũ wenaxārũ nanaxunagũ ga norũ yuxchiga
(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)*

³¹ Rũ Ngechuchu rũ noxrũwama naxcēx naca ga norũ ngúexũgũ, rũ ñanagürũ nũxũ: —Ñuxma rũ Yerucharéũwa tá taxĩ na ngema yanguxũcēx i guxũma ga yema ore ga nuxcũmaũgũxũ ga Tupanaārũ orearũ uruũgũ ũmatũxũ ga chauchiga. ³² —Rũ Yerucharéũcũāx i duũxũgũ rũ tá to i nachĩũānecũāxna choxũ namugũ. Rũ ngēma duũxũgũ rũ tá chaugu nidauxcũraũgũ, rũ tá chomaā naguxchigagũ, rũ tá chauchiwewa nacuaixgũe. ³³ —Rũ tá choxũ naçuaixgũ, rũ yixcũra rũ tá choxũ nimēxgũ. Natürũ tomaēxpũx i ngunexũguwena rũ tá wenaxārũ chamaxũ —ñanagürũ. ³⁴ Natürũ yema norũ ngúexũgũ rũ tama nũxũ nacuēxgũēga ga na tacũchiga yĩxũ ga yema ore ga namaā nũxũ yaxuxũ. Yerũ poraācũ nũxũ naguxcha ga aixcũma nũxũ na nacuēxgũxũcēx.

*Ngechuchu nanamexēē ga wũxi ga ngexetũcũ ga Yericũwa
(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)*

³⁵ Rū yexguma Ngechuchu ñāne ga Yericúwa ngxuchaŭgu, rū yéma namacūwawa narūto ga wūxi ga yatū ga ngexetūcū ga dīerucèx yéma iwémécū. ³⁶ Rū yexguma guma ngexetūcū nūxū ñnūgu ga muxūma ga duūxūgū na yéma chopetūxū, rū duūxūgūna naca ga tacū na ngupetūxū. ³⁷ Rū nanangāxūgū, rū ñanagūrūgū: —Ngechuchu ya Nacharétucūāx nuā naxūpetū —ñanagūrūgū. ³⁸ Rū yexguma ga guma ngexetūcū rū tagaācū ñanagūrū: —Pa Ngechuchux, Pa Dabítanūxūx, ꝑcuxū changechaūtūmū! —ñanagūrū. ³⁹ Rū yema duūxūgū ga Ngechuchupēxegu īxū, rū nanangagū ga na iyanangeáxūcèx. Natūrū guma ngexetūcū rū yexeraācū tagaācū ñanagūrū: —Pa Dabítanūxūx, ꝑcuxū changechaūtūmū! —ñanagūrūama. ⁴⁰ Rū yexma nayachiāchi ga Ngechuchu, rū duūxūgūxū namu na naxūtawa nagagūāxūcèx. Rū yexguma marū naxūtawa nanguxgu, rū guma ngexetūcūna naca ga Ngechuchu, rū ñanagūrū: ⁴¹ —¿Tacū i cunaxwèxexū na cumaā chanaxūxū? —ñanagūrū. Rū guma ngexetūcū nanangāxū rū ñanagūrū: —Pa Corix, chanaxwèxe na choxū quidauchixēēxū —ñanagūrū. ⁴² Rū Ngechuchu ñanagūrū nūxū —¡Idauchi! Rū marū cuxcèx nitaane erū cuyaxō —ñanagūrū. ⁴³ Rū yexgumatama nidauchi ga guma ngexetūcū, rū Ngechuchuwe narūxū, rū Tupanaxū nicuèxūūchigū. Rū guxūma ga duūxūgū ga nūxū daugūxū ga yema ngupetūxū rū Tupanaxū nicuèxūūgū ta.

19

Ngechuchu rū Zaquéuchiga

¹ Rū Ngechuchu rū Yericúarū ñanewa naxūpetū. ² Rū yéma nayexma ga wūxi ga yatū ga dīeruāxūchixū ga Zaquéugu āegaxū. Rū nūma nixī ga naēru ga yema yatūgū ga Dumaārū āēxgacūcèx dīeru ngīxū ideetanūxū. ³ Rū yema Zaquéu rū poraācū nūxū nangúchaŭ ga Ngechuchuxū na nadauxū na nūxū nacuāxūcèx. Natūrū taxuacūma nūxū nadau, yerū namuxūchi ga duūxūgū, rū ñūxūchi nanuxchanexūchi ga nūmax. ⁴ Rū yemacèx Ngechuchupēxegu nayangu, rū namacūwawa wūxi ga naīgu naxīnagū na Ngechuchuxū nadauxūcèx ga yexguma yéma naxūpetūgu. ⁵ Rū yexguma yéma naxūpetūgu ga Ngechuchu, rū daxū nadau natūūwa ga guma naī. Rū ñanagūrū nūxū: —Pa Zaquéux, ꝑpaxa írūxī i ngēma! Erū cupatawa tá changu i ñūxma —ñanagūrū. ⁶ Rū paxa ínarūxī ga Zaquéu, rū taāēācūma Ngechuchuxū nayaxu. ⁷ Rū yexguma yemaxū nadaugūgu ga duūxūgū, rū guxūma inanaxūgūe ga chixri Ngechuchuchiga na yadexagūxū. Rū ñanagūrūgū: —¿Ñuxācū i nūma rū wūxi i duūxū i pecaduāxūpatawa nangu? —ñanagūrūgū. ⁸ Rū yexguma ga Zaquéu rū inachi rū ñanagūrū Ngechuchuxū: —Dūcèx, Pa Corix, choma

rü ngearü dīēruāxgüxūna tá chanaxā i ngāxūgu i guxūma i chorü ngēmāxūgü. Rü ngēxguma chi texé tūxū chawomüxēēācūma tūxū changīxgu, rü āgümücüēxpūxcūna tá tūxū ngīxū chataeguxēē i ngēma tūmaārü dīēru —ñanagürü. ⁹ Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxū: —Rü ñoma i ngunexūgu cupatawa nangu i maxū i taguma gúxū, erü cuma rü ta rü Abráürü cuyaxō. ¹⁰—Rü choma i Tupana Nane na duūxūxū chíxū, rü ñoma i nañnewa chaxū na naxcèx chayadauxcèx i ngēma duūxūgü i iyarütāuxexū na chanamaxēxēēxūcèx —ñanagürü.

Ore i dīēruḡu ixuxū
(Mt 25.14-30)

¹¹ Rü yoxni yema Ngechucharü ore inaxīnūēyane ga duūxūgü, rü Ngechuchu rü wūxi ga to ga ore ga cuēxruūxū namaā nixu, yerü marü Yerucharéūxū ningaica, rü duūxūgü nāgu rüxīnūēgu rü paxa tá ínangu ga Tupana na norü āēxgacü yīxūcèx. ¹² Rü yexguma ga Ngechuchu rü nügüchiga nidexa rü ñanagürü nüxū: —Nayexma ga wūxi ga yatü ga taxū ga cori ixīcü ga nayaxucü ga ore na nachiuñāneārü āēxgacüxūtawa naxūxūcèx ga yaxūwa na yema āēxgacü nüxū unetaxūcèx na guma nawa ne naxūxūne ga iñāneārü āēxgacü yīxūcèx. ¹³—Rü yexguma tauta inaxūāchigu, rü naxcèx nangema ga 10 ga norü duūxūgü. Rü wūxichigūna ngīxū naxā ga wūxitchinü ga tatanücü ga dīēru. Rü ñanagürü nüxū:

“iNgīmaā pepuracüe rü ngīxū pimuxēē i ñā dīēru ñuxmatáta chataegu!” ñanagürü. ¹⁴—Natürü yema iānecūāx ga duūxūgü rü naxchi naxaie ga guma cori. Rü yemacèx nawenaāma nayamugü ga ñuxre ga orearü ngeruūgü na nachiuñāneārü āēxgacūmaā nüxū yanaxugūxūcèx na tama nanaxwèxegūxū na norü āēxgacūxū na yīxūcèx ga guma cori. ¹⁵—Natürü nachiuñāneārü āēxgacü rü nayangucuchixēēāma ga guma cori. Rü ñuxūchi ga guma cori rü norü iānecèx nataegu na yēma āēxgacü na yīxūcèx. Rü yexguma ínanguxgu rü naxcèx nangema ga yema 10 ga norü duūxūgü ga dīēru nüxna ngīxū naxāxū, yerü nüxū nacuāxchaū ga ñuxrechigü ngīxū na yamuxēēxū ga norü dīēru ga wūxichigü ga yema norü duūxūgü. ¹⁶—Rü yema nüxīra dīēru nüxna ngīxū naxāxū rü norü corixūtawa nangu, rü ñanagürü:

“Pa Corix, curü dīēru rü 10 ēxpūxcūna ngīxū chimuxēē”, ñanagürü. ¹⁷—Rü guma Cori ga yexwaca āēxgacūxū ingucuchicü rü nanangāxū, rü ñanagürü:

“Wūxi i mexū i chorü duūxū quixī. Maneca meāma namaā cupuracü i ngēma íraxū i dīēru i cuxna chaxāxū. Rü ñuxma rü 10 ya iānegüarü āēxgacūxū tá cuxū chixīxēē”, ñanagürü. ¹⁸—Rü yēma nangu ga to ga norü duūxū, rü ñanagürü:

“Pa Corix, curü dīeru rü wüximēēxpüxcüna ngĩxũ chimuxēē”, ñanagürü. ¹⁹—Rü norü cori nanangãxũ rü ñanagürü nüxũ:

“Cuma rü wüximēēxpüx ya ñānegüarü āēxgacüxũ tá cuxũ chixĩxēē”, ñanagürü. ²⁰—Rü yéma nangu ga to ga norü duũxũ rü ñanagürü nüxũ:

“Pa Corix, ñāā iyixĩ i curü dīeru. Rü wüxi ya dechugu ngĩxũ chanuque, rü ngēmaācü ngĩmaā changuxũ. ²¹—Yerü cuxcèx chamuũ, erü wüxi i yatü i aũxũ quixĩ. Rü cunayauxtanü i ngēma tama cuxrü ixĩxũ, rü cunayaxu i nanetüarü o i ngextá tama cuma ícutoexũwa”. ²²—Rü yexguma ga guma āēxgacü rü ñanagürü nüxũ:

“Wüxi i chorü duũxũ i chixexũ quixĩ i cumax. Rü curü oretama nixĩ i cuxũ ixuxũ na cuchixexũ. Marü nüxũ cucuèxchirēx ga na chaxaũxũ, rü chanayautanüxũ i ngēma tama choxrü ixĩxũ, rü chanayaxuxũ i nanetüarü o i tama choma ichatoxũ. ²³—¿Natürü tüxcüũ tama bancugu choxũ ngĩmaā cunguxũ i chorü dīeru na ngēma choxũ ngĩxũ yamuxēēgüxüçèx, rü ngēmaācü mucü ngĩxũ na chayaxuxüçèx i ngēxguma íchanguxgu?” ñanagürü. ²⁴—Rü yexguma ga āēxgacü rü yema yexmagüxümaã nüxũ nixu, rü ñanagürü:

“¡Nüxna ngĩxũ peyaxu i ngēma dīeru, rü ngēma 10 i dīeru nüxũ ngēxmaxüna ngĩxũ pexã!” ñanagürü. ²⁵—Rü nümagü rü nanangãxüğü, rü ñanagürüğü:

“Natürü, Pa Corix, nüma rü marü nüxũ ingēxma i 10 i dīeru”, ñanagürüğü. ²⁶—Rü guma āēxgacü nanangãxũ, rü ñanagürü:

“Pemaã nüxũ chixu rü texé ya chauga ñnuxē rü yexera tá tüxna chanaxã. Natürü texé ya tama chauga ñnuxē rü tá tüxna chanayaxu i woo ngēma íraxũ i tüxũ ngēxmaxũ. ²⁷—Rü yema chorü uwanüğü ga tama naxwèxegüxũ ga norü āēxgacüxũ na chíxũ, ¡rü nuã penagagü, rü nuã chopēxegu peyadai!” ñanagürü.

Ngechuchu rü Yerucharéügu naxücu

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Cu 12.12-19)

²⁸ Rü yema orexũ yaxuxguwena ga Ngechuchu, rü inixüchigü ga Yerucharéüwa na naxüxũ. ²⁹ Rü yexguma marü nawa nangugüchaügu ga guma ñānegü ga Bechagué rü Betániã ga Oríbunecüarü Mèxpüñeärü ngaicamana yexmagüne, rü Ngechuchu nanamu ga taxre ga norü ngüexüğü. ³⁰ Rü ñanagürü nüxũ: —¡Gua ñānexäcüwa pexĩ! Rü ngēxma tá nüxũ peyangau i wüxi i buru i ngexwaca yaxü i ngēxma ngaxüxũ i taguma texé natagu aunagüxũ. ¡Rü peyawēxũ, rü nuã penaga! ³¹—Rü ngēxguma texé pexna çaxgu na ñacüçèx peyawēxüxũ i ngēma buru, ¡rü tümamaã nüxũ pixu rü ñapegüğü:

“Torü Cori nanaxwêxe”, ñapegügü tüxü! ³² Rü yéma naxĩ ga yema taxre ga norü ngúexügü. Rü yexma nüxü nayangau ga yema buru ga Ngechuchu namaã nüxü ixuxürüü. ³³ Rü yexguma yawêxügüãgu ga yema buru, rü norü yoragü rü yema ngúexügüna nacagüe, rü ñanagürügü: —¿Tüxcüü peyawêxü i ngêma buru? — ñanagürügü. ³⁴ Rü nümagü nanangãxügü, rü ñanagürügü: —Rü tayawêxü erü torü Cori nanaxwêxe —ñanagürügü. ³⁵ Rü Ngechuchuxütawa nanagagü ga yema buru. Rü yema norü ngúexügü rü norü gáuxüchirumaã nanatütägü. Rü ñuxüchi Ngechuchuxü natagu naxaunagüxêëgü. ³⁶ Rü duüxügü rü Ngechuchupêxewa norü gáuxüchirumaã nayachamagü ga nama. ³⁷ Rü yexguma inaxügüãgu na ínaxĩgüxü nawa ga yema nama ga Oríbunecüarü Mèxpúnewa yarüdaexü, rü guxüma ga yema duüxügü ga yaxögüxü ga nawe rüxixü rü inanaxügü ga taãêacüma aita na naxüexü rü tagaãcü Tupanaxü na yacuèxüügüxü naxcèx ga guxüma ga yema cuèxruügü ga taxü ga nüxü nadaugüxü ga Tupanaärü poramaã naxüxü ga Ngechuchu. ³⁸ Rü ñanagürügü: —¡Namecümamaxüchi ya daa tórü äëxgacü ya Tupanaégagu núma ücü! ¡Rü pema rü ta, Pa Daxüçüãx, rü petaãxëgü rü nüxü picuèxüügü ya Tupana! —ñanagürügü. ³⁹ Rü yéma duüxügütanüwa nayexmagü ga ñuxre ga Parichéügü. Rü ñanagürügü Ngechuchuxü: —Pa Ngúexëeruüx, ¡Yangagü i ngêma cuwe rüxixü i duüxügü na yanachianegüxücèx! —ñanagürügü. ⁴⁰ Natürü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü nüxü: —Pemaã nüxü chixu rü ngëxguma chi iyanangeëxgügu i ñaã duüxügü, rü daa nutagü ya namacüwawa ngëxmagücü rü chi nüxü aita naxüe — ñanagürü. ⁴¹ Rü yexguma Yerucharéüärü ngaicamana nanguxgu ga Ngechuchu, rü guma ñanecüãx ga duüxügücèx naxaxu. ⁴² Rü ñanagürü: —Pa Yerucharéüçüãxgü, chierü ñoma i ngunexügu nüxü pecuèxgu na texé aixcüma taãê pexna äxü. Natürü ngêma rü pexchawa inicux i ñuxma, rü taxuacüma nüxü pecuèx. ⁴³ —Rü tá guxchaxügü pexü naxüpetü. Rü perü uwanügü tá nanaxü i norü poxüchica i norü guxücüwawa ya perü ñâne. Rü norü churaragü tá pexü ínachoeguãchi, rü guxücüwawa tá pexcèx ne naxĩ. ⁴⁴ — Rü tá nagu napogüe ya perü ñâne, rü tá pexü nadai. Rü taxucütáma ya nuta ngextá nügüxétü nanugüxüra i perü ñâneärü poeguxütapüwa. Rü ngêmaãcü tá pexü naxüpetü, yerü tama nüxü pecuèxgüchaü ga yexguma Tupana petanügu naxüãnegu —ñanagürü.

Ngechuchu rü tupauca ga taxünewa ínanaxoxü ga duüxügü

ga yéma taxegüxü

(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Cu 2.13-22)

⁴⁵ Rü Ngechuchu rü tupauca ga taxünewa nangu rü yexma naxücu. Rü inanaxügu na ínawoxüãxü ga yema duüxügu ga tupauca ga taxünewa taxegüxü. ⁴⁶ Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Tupanaärü ore i úmatüxüwa rü ñanagürü:

“Chopata rü yumüxëpataü nixí”.

Natürü pema rü ngítèèxgüxüpataü peyaxíxëë —ñanagürü.

⁴⁷ Rü guxü ga ngunexügu rü tupauca ga taxünewa nayangüxëëtae ga Ngechuchu. Natürü ga paigüarü ãëxgacügu, rü ngúexëëruügu ga Moïchéarü mugüwa ngüxëëtaegüxü, rü Yerucharéüärü ãëxgacügu, rü naxcèx nadaugü ga ñuxácü tá na yamèxgüãxücèx. ⁴⁸ Natürü taxucürüwa tacü namaã naxügu, yerü guxüma ga duüxügu rü namaã nataãëgu, rü meã inarüxñüë ga norü ore.

20

Ngechuchuna nacagü na texéarü oregagu tupauca ga taxünewa nangüxëëtaexü

(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

¹ Wüxi ga ngunexü ga Ngechuchu rü tupauca ga taxünewa nayexma. Rü nanangüexëë ga duüxügu, rü namaã nüxü nixu ga Tupanaärü ore. Rü yexguma íyadexayane rü yéma nangugü ga paigüarü ãëxgacügu, rü ngúexëëruügu ga Moïchéarü mugüwa ngüxëëtaegüxü, rü Yudíugüarü ãëxgacügüerügu. ² Rü ñanagürügu nüxü: —¿Texéarü mugagu nixí i cunaxüxü i ngëma núma cuxüxü? ¿Rü texé cuxü tamu na cunaxüxücèx i ngëma? —ñanagürügu. ³ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Choma rü tá ta pexna chaca, rü chanaxwèxe i choxü pengãxügu. ⁴ —¿Rü texé tanamu ga Cuáü na duüxügüxü ínabaiüxëëxücèx? ¿Pexcèx rü Tupana yíixü ga namucü rü éxna duüxügümare? —ñanagürü. ⁵ Rü yexguma ga Parichéugü rü inanaxügüe ga nügümaã na yaporagatanücüüxü. Rü nügümaãtama ñanagürügu: —¿Ñuxü ñagügüxü tá? Erü ngëxguma chi:

“Tupana núma nanamu”, ñagügu, rü nüma rü chi ñanagürü tüxü:

“¿Rü tüxcüü ga tama nüxü peyaxögüxü?” ñanagürü chi tüxü.

⁶ —Rü ngëxguma chi ñagügu:

“Yatügümare nuã nanamu”, ñagügu, rü guxü i duüxügu chi nutamaã tüxü ínamuxüchigü, rü tüxü chi nadai. Erü nümagü i duüxügu rü nagu narüxñüë na Tupana yíixü ga Cuáüxü mucü. ⁷ Rü Ngechuchuxü nangãxügu rü ñanagürügu: —Tama nüxü tacuèx ga texé núma na namuxü ga Cuáü ga baiüxëëruü —ñanagürügu. ⁸ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü

nüxü: —Choma rü ta täütáma pemaã nüxü chixu na texé choxü muxü na chanaxüxcèx i ngêma choxna naxcèx peçaxü —ñanagürü.

Ore ga puracütanüxü ga chixexügu ixuxü
(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

⁹ Rü inanaxügü ga Ngechuchu ga duüxügümaã na yadexaxü. Rü ñaã ore ga cuèxruüxü namaã nixu, rü ñanagürü: —Nayexma ga wüxi ga yatü ga wüxi ga ubanecü ücü ga norü naãnewa. Rü ñuxüchi ñuxre ga puracütanüxüna nanaxã na nüxna nadaugüxcèx rü yixcama rü norü yoramaã na yayauxyegüãxüxcèx ga yema norü o. Rü ñuxüchi ga guma yatü rü nixü ga yéma rü nuxcüma nataegu. ¹⁰ —Rü yexguma nawa nanguxgu ga na yadauxü ga yema ubagü, rü guma yatü rü yéma puracütanüxügüxütawa nanamu ga wüxi ga norü duüxü na naxcèx íyaxüxcèx ga yema ubagü ga nüxna üxü. Natürü yema puracütanüxügü rü nanaçuaixgü ga guma yatüarü duüxü, rü taxuüma ga uba nüxna naxägü. Rü yemaãcü ínayamugü. ¹¹ —Rü yexguma ga guma yatü rü wenaxârü to ga norü duüxü yéma ta namu. Natürü ga yema puracütanüxügü rü chixexü namaã nixugüe, rü nanaçuaixgü, rü taxuüma ga uba nüxna naxägü. Rü yemaãcü ínayamugü. ¹² —Rü wenaxârü to ga norü duüxü yéma ta namu ga guma yatü. Natürü ga yema puracütanüxügü rü nanapixëë, rü ínanatèxüchigü ga yema naãnewa. ¹³ —Rü düxwa ñanagürü ga guma naãneârü yora:

“¿Tacü tá chaxüxü i ñuxmax? Rü name nixí i chaune ya nüxü changechaücü ngema chanamu. Rü ngëxguma nüxü nadaugügu rü bexmana naga tá naxínüë”, ñanagürü. ¹⁴ —Natürü ga yema puracütanüxügü rü yexguma guma yatü nanexü nadaugügu, rü nügümaã ñanagürügü:

“Ñaãrü tá nixí i ñaã naãne i yixcama. ¡Rü ngíxã tayamèxgü na tórü na yíxüxcèx!” ñanagürügü. ¹⁵ —Rü ínanatèxüchigü ga yema naãnewa, rü nayamèxgü —ñanagürü ga Ngechuchu. Rü yexguma ga Ngechuchu rü duüxügüna naca, rü ñanagürü: —¿Tacü tá ngêma puracütanüxümaã naxü i ngêma naãneârü yora i ñuxmax? ¹⁶ —Rü ngema tá naxü rü tá nanadai i ngêma puracütanüxügü, rü togüna tá nanaxã i norü naãne —ñanagürü ga Ngechuchu. Rü yexguma yemaxü naxínüëgu ga duüxügü rü ñanagürügü: —Chierü tama ngêmaãcü nangu-petüxëëaxgu ya Tupana —ñanagürügü. ¹⁷ Natürü Ngechuchu rü nüxü nadawenü, rü ñanagürü nüxü: —¿Natürü ñuxü ñaxüchiga nixí i ngêma Tupanaârü ore i ümatüxü i ñaxü?:

“Yima nuta ya mecü ya íârü üruügü nüxü oechirécü, rü ñuxma rü yimatama nixí ya Tupana nüxíra yaxücuchicü na namaã inaxügüãxü ya ípata”,

ñaxũ. ¹⁸ Rũ ñanagürũ ta ga Ngechuchu: —Texé ya yima nutamaã yarũñaxê, rũ tá itapouũgũ. Rũ yixema tümaetũgu nanguxe ya yima nuta, rũ tá tüxũ niñáixmũ —ñanagürũ ga Ngechuchu. ¹⁹ Rũ ga paigüarũ ãëxgacũgũ rũ ngúexêẽruũgũ ga Moĩchearũ mugüwa nguxêẽtaegũxũ, rũ yexgumatama Ngechuchuxũ niyauwgũchaũ. Yerũ nüxũ nacuèxgũ ga nachiga na yixũ ga yema ore ga cuèxruũ ga nüxũ yaxuxũ. Natürũ tama nayayauxgũ, yerũ duũxũgũxũ namuũê.

Ãëxgacũaxũ dĩërumaã naxütanüxũchiga
(Mt 22.15-22; Mr 12.13-17)

²⁰ Rũ yemacèx ga yema paigüarũ ãëxgacũgũ rũ Ngechuchuxütawa nanamugũ ga ñuxre ga norũ duũxũgũ na mexũ i duũxũgürũ yéma iyanaxĩnũëxũcèx natürũ naxcèx na nadaugũxũcèx ga ñuxãcũ nachiũãneãrũ ãëxgacũxütawa Ngechuchuxũ na ínaxuaxũgũxũcèx. ²¹ Rũ yemacèx Ngechuchuna nacagũ rũ ñanagürũgũ: —Pa Ngúexêẽruũx, toma nüxũ tacuèx rũ aixcũma nixĩ i ngẽma nüxũ quixuxũ rũ ngẽma namaã cungúexêẽtaexũ. Rũ tama duũxũãrũ düxétũxũnegu cudawenũ erũ nacũma nixĩ i cungugũxũ. Rũ aixcũma cunangúexêẽ i duũxũgũ na Tupana naxwèxexũãcũma namaxèxũcèx. ²² —Rũ dücax, ngẽma ñãneãrũ dĩëru i ãëxgacũ ya tacũ ya Dumacũãx naxwèxexũ na tanaxütanüxũ, ¿rũ namexũ yixũ na nüxũ tanaxütanüxũ rũ êxna tama? —ñanagürũgũ. ²³ Natürũ Ngechuchu nüxũ nacuèxama na chixexũgu naxĩnũëxũ ga yema duũxũgũ, rũ yemacèx ñanagürũ nüxũ: —¿Tüxcũ i chixexũgu choxũ penguxêẽchaũ? ²⁴ —¿Choxũ ngĩxũ pewé i wüxi i dĩëru na ngĩxũ chadauxũcèx! ¿Rũ texéchicünèxã rũ texéega ngĩgu üx? —ñanagürũ. Rũ nanangãxũgũ rũ ñanagürũgũ: —Dumacũãx ya ãëxgacũ ya tacũchicünèxã nixĩ —ñanagürũgũ. ²⁵ Rũ yexguma ga Ngechuchu rũ ñanagürũ nüxũ: —¿Ãëxgacũna ngĩxũ pexã i ngẽma ãëxgacũarũ ixĩcũ, rũ Tupanana ngĩxũ pexã i ngẽma Tupanaãrũ ixĩcũ! —ñanagürũ. ²⁶ Rũ yemaãcũ ga Ngechuchu rũ woo norũ orewa rũ taxucürũwama chixexũgu nananguxêẽgũ ga duũxũgũpèxewa, yerũ meãma nanangãxũ. Rũ guxũma ga duũxũgũ rũ nangeèxgũmare yerũ nabaixãchiãëgũ namaã ga yema norũ ore.

Chaduchéugũ rũ Ngechuchuna nacagũe rũ ngoxi wena namaxê i duũxũgũ

(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

²⁷ Rũ Ngechuchuxütawa ínayadaugũ ga ñuxre ga Chaduchéugũ. Rũ nümagũ nixĩ ga nagu naxĩnũëxũ na tagutãma wena namaxèxũ i yuexũ. Rũ yemacèx

Ngechuchuxŭ ñanagürügü: ²⁸ —Pa Ngúexēēruŭx, Moïchéarü mugüwa rü ñanagürü:

“Ngēxguma wüxi ya yatü naxmèx ngexacüyane nayuxgu, rü name nixĩ i naēneētama ngĩmaã naxāmèx i ngēma yutecü i naxümèx, na ngēmaäcü naxāxäcūxücèx nüxŭ ya naēneē ya marü yucü”,

ñanagürü ga yema ore. ²⁹ Rü ñanagürügü ta ga Chaduchéugü: —Nayexma ga 7 ga nügüeneē. Rü naxāmèx ga guma yacü, natürü tauta naxāxäcüyane nayu. ³⁰ —Rü yexguma naĩ ga naēneē nüxĩ ngĩmaã naxāmèx ga yema ngecü. Rü guma rü ta nayu, rü nangexacü. ³¹ —Rü yexguma rü naĩ ga naēneē nüxĩ ngĩmaã naxāmèx. Rü yemaäcü gucüma ga guma 7 ga nügüeneēgü rü ngĩmaã naxāmèx ga yema nge. Rü gucüma nayue tauta naxāxäcüyane. ³² —Rü ngĩma rü ta düxwa iyu ga yema nge. ³³ Rü ngēxguma yuexŭ wena maxēgu, ¿rü ngecürüücü naxmèx tá iyixĩ i ngēma nge? Yerü yexguma namaxēgu rü gucüma ga guma 7 ga nügüeneē ngĩmaã naxāmèx —ñanagürügü. ³⁴ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanangāxŭ rü ñanagürü: —Ñoma i nañewa rü yatügü rü nixāmèxgü rü ngexügü rü nixātegü. ³⁵ —Natürü ngēma duŭxügü i Tupanapēxewa mexŭ na wena namaxēxŭ na daxüguxŭ i nañewa naxixücèx rü ngema rü tãütáma nixāmèxgü rü ěxna nixātegü. ³⁶ —Erü ngema rü tagutáma nayue. Rü daxücŭāx i Tupanaärü orearü ngeruŭgürüŭ tá nixīgü. Rü aixcüma Tupanaxäcügü nixīgü erü yuwa ínarüdagü. ³⁷ —Rü yema ore ga naixäcü ga iyauratanücüxúnechigawa, rü Moïché tüxŭ nüxŭ nacuèxēē rü yuexŭ rü tá wena na namaxēxŭ. Erü yema orewa, rü ñanagürü ga Cori ga Tupana:

“Choma nixĩ i Abráŭärü Tupana, rü Ichaáarü Tupana, rü Acobuarü Tupana”,

ñanagürü. ³⁸ —Rü ngēmawa nüxŭ tacuèx rü woo ñoma i nañewa nayuegu i duŭxügü, natürü Tupanacèx rü guxüguma namaxē —ñanagürü. ³⁹ Rü yexguma ga ñuxre ga ngúexēēruŭgü ga Moïchéarü mugüwa nguxēētaegüxŭ rü ñanagürügü: —Aixcüma meäma nüxŭ quixu, Pa Ngúexēēruŭx —ñanagürügü. ⁴⁰ Rü yemawena rü marü namuŭē ga tacüchigacèx Ngechuchuna na nacagüexŭ.

¿Texé nane nixĩ ya Cristu?

(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)

⁴¹ Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxŭ: —¿Tüxcüŭ duŭxügü nüxŭ nixügü rü Cristu rü nuxcümaŭcü ga äëxgacü ga Dabítaa nixĩ? ⁴²⁻⁴³ —Yerü Dabítama ñaäcü nanaxümatü ga Wiyægüarü poperawa:

“Tupana rü chorü Cori ya Cristuxü ñanagürü: ‘¡Nuã chorü tügü necüwawa rüto, ñuxmatáta cuxmëxwa chanangëxmagüxëë i curü uwanügü na namaã icucuáxüçè!’ ”

ñaãacü nanaxümatü. ⁴⁴ Rü ñanagürü ga Ngechuchu: — ¿Ñuxücürüwa i Dabítaa yíxü ya Cristu ega nümatama ga Dabí rü norü Corimaã naxuãgu? —ñanagürü.

Ngechuchu rü nüxü nixu na tama nameärü maxüãxgüxü ga yema ngüexëëruügü ga Moïchéarü mugüwa ngüxëëtaegüxü

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)

⁴⁵ Rü guxüma ga duüxügü rü yéma inarüxüñüë ga yexguma Ngechuchu norü ngüexügüxü ñaxgu: ⁴⁶ —¡Pexuãëgü naxcèx i ngëma ngüexëëruügü i Moïchéarü mugüwa ngüxëëtaegüxü! Erü nümagü rü norü me nixí i mexü i naxchirumaã na naxíãneãxü. Rü ítamüwa nanaxwëxegü na duüxügü meã nüxü rümoxëgüxü. Rü ngutaquëxepataügüwa rü norü me nixí i ãëxgacügümëxwëxewa na natogüxü. Rü ñna i taxüwa rü ngëma ñnaärü yoraxütawa ügüxü i nachicacèx nadaugü. ⁴⁷ — Rü tüxü nawomüxëëgüãcüma tüxna nanapuxü ya tümapatagü ya yíxema yutegüxe. Rü ñuxüchi nanamëxëë i norü yumüxëgü na duüxügü nagu rüxüñüëxüçèx na aixcüma mexügü yügüxü. Natürü nümagü tá nixí i yexeraacü napoxcuexü —ñanagürü.

21

Yutecüarü ãmarechiga

(Mr 12.41-44)

¹ Rü yexguma tupauca ga taxünewa nayexmagu ga Ngechuchu, rü yéma nüxü nadau ga ñuxacü duüxügü ga idíeruãxü Tupanana ngíxü na naxägüxü ga norü díëru ga tupaucaarü díëruchiüwa. ² Rü ngíxü nadau ta ga wüxi ga ngecü ga yutecü ga ngearü díëruãxcü ga tupaucaarü díëruchiügu taxretachinü ga íraxüchicü ga díëru ngíxü ixücuchicü. ³ Rü ñanagürü ga Ngechuchu: —Aixcüma pemaã nüxü chixu rü ñaã ngecü i yutecü i ngearü díëruãxcü rü guxü i togü i díëru ngíxü ixägüxüãrü yexera ngíxü ixã. ⁴ — Erü guxüma i togü rü ngíxü inaxã i ngema nüxü íyaxügüçü. Natürü ngíma ngíxü natauxyane ngíxü ixã i güxcüma i ngíxü ngexmaxcü i ngírü ñnatanü —ñanagürü.

Ngechuchu nanaxunagü na tupauca ya taxünegu tá napogülexü

(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)

⁵ Rü ñuxre ga norü ngüexügü rü nidexagü nachiga ga tupauca ga taxüne ga ñuxacü na namexëchixü ga naxtapüx ga nutanaxcëxgü, rü na namexëchixü ga guxüma ga guma tupaucaarü yemaxügü ga duüxügü nüxna ãmarexü. Rü yexguma ga

Ngechuchu rü ñanagürü: ⁶—Rü nawa tá nangu i ngunexügü i guxünetama ya daa tupauca ya nüxü pedauxüne, rü tá nagu napogüe. Rü naxtapüxarü nutagü rü taxucütáma nügüétü naxüxüra, rü bai ya wüxi —ñanagürü.

Cuèxruügü i tá nüxü idauxü naxüpa na nagüxü i naäne
(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)

⁷ Rü yexguma ga norü ngúexügü rü Ngechuchuna nacagü, rü ñanagürügü: —Pa Ngúexēeruüx, ¿ñuxgu tá nixi i nangu-petüxü i ngēma nüxü quixuxü? ¿Rü tacüwa tá nüxü tacuèx na nangupetüxü tá i ngēma? —ñanagürügü. ⁸ Rü Ngechuchu rü ñanagürü: —¡Pexuãëgü tá na taxuüma pexü womüxēëxüçèx! Erü muxüchixü tá chaugu nügü nicüxgü rü tá ínangugü rü ñanagürügü tá:

“Choma nixi i Cristu, rü paxa tá nagüx i naäne”, ñanagürügü tá pexü. ¡Natürü täütáma nüxü peyaxögü! ⁹—Rü ngëxguma tá nüxü pexüñüëgu na nügü nadëixü i wüxi i nachiüñane to i nachiüñanemaã, rü ëxna nüxü pexüñüëgu na wüxi i nachiüñanewatama rü duüxügü rü norü äëxgacümaã nügü nadëixü, ¡rü täütáma pebaixächiaëgü! Erü ngēmaãcü tá nangupetü i noxrix. Natürü täütáma naäneärü güx nixi i ngēma. ¹⁰—Erü wüxi i äëxgacüarü churaragü rü to i äëxgacüarü churaragümaã tá nügü nadai. Rü wüxi i nachiüñane rü to i nachiüñanemaã tá nügü nadai. ¹¹—Rü nümaxü i nachiüñanegüwa rü poraãcü tá naxiãxächiane, rü poraãcü tá nangüx i taiya, rü tá nataxüchi i ðaaweane. Rü duüxügü tá nüxü nadaugü i daxüwa i tacü i namaã nabaixächixü, rü taxü i cuèxruügü. ¹²—Natürü naxüpa i guxüma i ngēma rü duüxügü tá pexü íyauauxü, rü tá pewe ningëxütanü. Rü ngutaquëxepataügüwa tá pexü nagagü na ngēma pexna nacagüxüçèx, rü tá pexü napoxcue. Rü nachiüñanegüarü äëxgacügüpëxewa tá pexü nagagü, naxcèx na chorü duüxügü pixigüxü. ¹³—Rü ngēmaãcü tá pexü natauxcha na äëxgacügümaã nüxü pixuxü i chauchiga. ¹⁴—Rü ngëxguma tá ngēma pexü nagagügu, ¡rü täxü i pexoe-gaãëgüxü naxcèx na tacümaã tá penangäxüxü na pegüétüwa pehogüxüçèx! ¹⁵—Erü choma tá pexü charüngüxëë na nüxü pecuáxüçèx na tacümaã penangäxüxü i perü uwanügü. Rü nümagü rü täütáma nüxü nacüëxgü na tacümaã pexü nangäxügüxü i ngëxguma. ¹⁶—Natürü pema rü woo penatügü, rü peegü, rü peeneëgü, rü peyëxgü, rü petanüxügü, rü pemücügü rü tá napeechitaegü na purichíagüxütawa pexü íyaxuaxügüxü. Rü purichíagü rü tá pexü nadai i ñuxre i pemax. ¹⁷—Rü güxü i nañewa rü duüxügü tá pexchi naxaie, erü choxü peyaxögü rü chorü duüxügü pixigü. ¹⁸—Natürü woo tacü pexü üpetügu rü Tupanamëxëwa tá pengëxmagü, rü nüma

tá pexũ ínapoxũ rü bai i wüxi i peyae tá inayarütaxu. ¹⁹ —Rü ngëxguma aixcuma peyaxõgüamagu rü tama choxũ ípetèxgu, rü tá penayauxgü i maxũ i taguma gúxũ. ²⁰ —Rü ngëxguma nüxũ pedèuxgu na perü uwanügüarü churaragü Yerucharéuxũ íchomaëguächixũ, rü ngëmawa tá nüxũ pecuèx na paxa tá nagu napogüexũ ya yima ñãne. ²¹ —Rü yíxema Yudéañewa ngëxmagüxe rü name nixĩ i mèxpúneañewa tabuxmü. Rü yíxema Yerucharéüwa ngëxmagüxe rü tanaxwèxe na paxa ítachoxũxũ. Rü yíxema tumaañewa ngëxmagüxe rü tama name na ñãnecèx tawoeguxũ. ²² —Erü ngëma ngunexüügügu tá ínangu i Tupanaärü poxcu. Rü ngëmaãcü tá nayanguxëë i guxüma i ngëma norü ore i ümatüxüwa nüxũ yaxuxũ. ²³ —Rü ngëma ngunexüügügu rü tá poraãcü tüxũ naguxcha ya yíxema ngexegü ya iitacharaügüxe rü yíxema imaixácügüxe. Erü tá nangëxma i taxũ i ngúxũ, rü Tupana rü poraãcü tá nanapoxcue i ngëma duüxügü. ²⁴ —Rü ñuxre, rü tá norü uwanügü taramaã nanadai. Rü togü, rü tá ínanayauxũ na to i nachiüañewa nagagüãxücèx. Rü ñuxüchi i ngëma norü uwanügü rü tá nagu napogüe ya yima ñãne ya Yerucharéü. Rü ngëmaãcü tá nangupetü ñuxmatáta nawa nangu na Tupana ínamuxũxũ i ngëma.

Tupana Nanearü taeguchiga
(Mt 24.29-35, 42-44; Mr 13.24-37)

²⁵ —Rü ngexguma rü tá nangox i cuèxruüxügü. Rü üèxcü rü tauemacü rü woramacurigü rü tá nixígachitanü i nachicawa.. Rü guxũ i nachiüañegüwa rü duüxügü rü tá nanaxixächiãëtanü rü tá nabaixächiãëgü namaã na poraãcü naxãügaächixũ i taxũ i taxtü rü norü yuapegü. ²⁶ —Rü duüxügü rü norü muümaã tá inayayiãxë i ngëxguma nüxũ nadaugu i ngëma üpetüchaüxũ i ñoma i naañewa. Erü woo guxüma i tacü i daxüwa nüxũ idauxũ rü tá naxiãxächitanü rü tá nu ne nanaximare. ²⁷ —Rü ngëxguma rü guxũ i duüxügü i ñoma i nañnecüãx rü tá choxũ nadaugü i ngëxguma wüxi i caixanexügu ícharüxixgu rü núma chaxüxgu namaã i chorü pora rü üüne. ²⁸ —Rü ngëxguma inaxügügu na naxüpetüxũ i ngëma pemaã nüxũ chixuxũ, rü name nixĩ na petaãëgüxũ rü meã pedaunagüxũ, erü paxa tá íchangu na pexũ íchanguxüxëxücèx —ñanagürü. ²⁹ Rü yemawena rü wüxi ga ore ga cuèxruüxũ namaã nixu ga Ngechuchu, rü ñanagürü: —¡Dücèx penangugü i iguera, rü êxna ngëxürüüxümare i to i naïgü! ³⁰ —Rü ngëxguma nüxũ pedèuxgu na ngexwaca naxüátüxũ, rü ngëmawa nüxũ pecuèx na paxa tá taunecü na yíixũ. ³¹ —Rü ngëxgumarüü ta i ngëxguma nüxũ pedèuxgu na nangupetüxũ i ngëma pemaã nüxũ chixuxũ, rü ngëmawa tá nüxũ pecuèx na yimama yíixũ ya Tupana na ãëxgacü yíixücèx.

32 —Aixcüma pemaã nüxü chixu rü guxüma i ngëma nüxü chixuxü rü tá ningu naxüpa na nayuexü i duüxügü i ñuxma maxëxü. 33 —Daxüguxü i naãne rü ñoma i naãne rü tá nagux. Natürü chorü ore rü tagutáma inayarüxo. 34 —¡Pexuãëgü na tama tacü rü chixexügagu düxwa nüxü perüxoexü na peyaxögüxü! Rü ngëmacëx penaxwëxe na pegüna pedaugüxü na tama pengãxëxü rü ëxna ñoma i naãneärü ngúchaüguama na perüxĩnüëxü. Erü ngürüächi ngëmagu íperüxĩnüëyane tá pexü íchayaüaixgü. 35 —Rü ñoma wüxi ya yüta ya ngürüächi tacü iyaxünerüü tá nixĩ naxcëx i guxüma i duüxügü i ñoma i naãnecüãx i ngëxguma wenaxärü núma chaxüxgu. 36 —Rü ngëmacëx name nixĩ i pegü ípemexëëgü. ¡Rü guxüguma peyumüxëgü na ngëmaãcü tama pexü naxüpetüxüçëx i ngëma aücümaxügü, rü aixcüma pimexüçëx i ngëxguma chopëxewa pengugügu! —ñanagürü ga Ngechuchu. 37 Rü guxü ga ngunexügügu rü tupauca ga taxünewa nayexma ga Ngechuchu, rü duüxügüxü nangüxëë. Rü chütacü rü guma Mëxpüne ga Oríbunecügu äeganegu nayapeexü. 38 Rü guxüma ga duüxügü rü pëxmamaxüchi tupauca ga taxünewa nangüxü na Ngechuchuxü naxĩnüëxüçëx.

22

Äëxgacügü naxcëx nadaugü na ñuxäcü Ngechuchuxü yayauxgüxü

(Mt 26.1-5, 14-16; Mr 14.1-2, 10-11; Cu 11.45-53)

1 Rü marü ningaica ga Yudiügarü peta ga Üpetüchiga ga nagu nangöxgüãxü ga päü ga ngearü puxëëruüãxü. 2 Rü ga paigüarü äëxgacügü rü ngüxëëruügü ga Moïchëarü mugüwa nguxëëtaegüxü rü naxcëx nadaugü ga ñuxäcü duüxügüechita Ngechuchuxü na yamëxgüxü, yerü duüxügüxü namuüë. 3 Rü yexguma ga Chataná rü Yuda ga Icariütegu nangaxi. Rü nüma ga Yuda rü yema 12 ga Ngechuchuarü ngüxügü ga imügüxütanüxüchirëx nixĩ. 4 Rü nüma ga Yuda rü ínayadau natanüwa ga paigüarü äëxgacügü rü tupauca ga taxüneärü purichíagüarü äëxgacügü. Rü namaã nüxü nixu ga ñuxäcü na natauxchaxü ga Ngechuchuxü na yayauxgüxüçëx. 5 Rü nümagü ga yema äëxgacügü rü nataäëgü. Rü diëru Yudana ngixü naxuaxügü. 6 Rü Yuda rü ngixü nayaxu ga yema diëru. Rü inanaxügü ga naxcëx na nadauxü ga ñuxäcü duüxügüechita Ngechuchuxü na yayauxgüxü ga äëxgacügü.

Üpetüchigaarü õnawa nachibü ga Cori

(Mt 26.17-29; Mr 14.12-25; Cu 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

7 Rü nawa nangu ga yema petaarü ngunexü ga nagu nangöxgüãxü ga päü ga ngearü puxëëruüãxü. Rü yema

nixĩ ga ngunexũ ga nagu carneruxacũ yamèxgũxũ naxcèx ga Üpetüchigaarũ peta. ⁸ Rũ Ngechuchu nanamu ga Pedru rũ Cuáũ, rũ ñanagürũ nüxũ: —¡Peyamexëẽx i tórũ òna i Üpetüchigacèx! —ñanagürũ. ⁹ Rũ nũmagũ Ngechuchuxũ nangãxũgũ, rũ ñanagürũgũ: —¿Ngextá nixĩ i cunaxwèxexũ na tanamexëẽxũ? —ñanagürũgũ. ¹⁰ Rũ Ngechuchu nanangãxũ, rũ ñanagürũ: —Ngëxguma Yerucharéüwa pengugũgu rũ ngëxma tá nüxũ peyangau i wüxi ya yatü i wüxi i tũxũ i dexámaã äãcuxcũ ngĩxũ ingexũ. ¡Rũ nawe perüxĩ ñuxmatáta napatawa pengugũ! ¹¹ —¡Rũ yima Ìpata ya nagu yaxücune ya yima yatü, rũ yima Ìärũ yoramaã nüxũ pixu rũ ñapegũgũ nüxũ:

“Torũ ngúexëẽruũ rũ nüxũ nacuáxchaũ na ngëxürũxũ yĩxũ i ngëma ucapu i norũ ngúexũgũmaã tá nawa nachibüxũ i Üpetüchigaarũ ònacèx”, ñapegũgũ nüxũ! ¹² —Rũ tá pexũ nüxũ nadauxëẽ i wüxi i ucapu i taxũ i marũ mexëẽxũ i norũ daxüchiüwa ngëxmaxũ. ¡Rũ ngëmawa tá penamexëẽ i ngëma òna i Üpetüchigacèx ixĩxũ! —ñanagürũ nüxũ. ¹³ Rũ yéma naxĩ ga nũmagũ rũ nüxũ inayangaugũ ga guxũma yema Ngechuchu namaã nüxũ ixuxürũ. Rũ yéma nanamexëẽgũ ga òna ga Üpetüchigacèx ixĩxũ. ¹⁴ Rũ yexguma nawa nanguxgu ga ora ga na nachibüexũ, rũ mechawa narüto ga Ngechuchu namaã ga norũ ngúexũgũ. ¹⁵ Rũ yexguma ga Ngechuchu rũ ñanagürũ: —Ñuxãcü poraãcü choxũ nangúchaũ na pemaã chachibüxũ i ñaã Üpetüchigaarũ ònawa naxüpa na chayuxũ. ¹⁶ —Natürũ pemaã nüxũ chixu rũ tãütáma wenaxärũ Üpetüchigaarũ ònawa chachibü, ñuxmatáta chowa yangu i ngëma Tupana naxwèxexũ —ñanagürũ. ¹⁷ Rũ yexguma nanayaxu ga wüxi ga pochuyu ga binumaã äãcuxũ. Rũ Tupanana moxë naxãxĩra, rũ ñuxüchi ñanagürũ nüxũ ga norũ ngúexũgũ: —¡Peyaxaxü ya daa binu, rũ pegũmaã pengau! ¹⁸ —Erũ pemaã nüxũ chixu rũ tagutáma wena chayaxaxü ya binu ñuxmatáta nawa nangu na pecaduarũ ütãncèx chayuxũ na aixcũma pemaã inacuáxücèx ya Tupana —ñanagürũ. ¹⁹ Rũ nanayaxu ta ga pãũ, rũ Tupanana moxë naxcèx naxã. Rũ ñuxüchi inanabücu, rũ norũ ngúexũgũna nanaxã. Rũ ñanagürũ nüxũ: —Ñaã pãũ rũ chaxune i pexcèx yuxüchiga nixĩ. ¡Rũ ñaãwena rũ ñaãcü tá penaxü na choxna pecuèxãchiexücèx! —ñanagürũ. ²⁰ Rũ marũ chibüwena rũ to ga pochuyu ga binumaã äãcuxũ norũ ngúexũgũna naxã, rũ ñanagürũ: —Daa binu rũ Tupanaärũ uneta i ngexwacaxüxũärũ cuèxruũ nixĩ. Rũ chaugũ ya pexcèx ibacüwa Tupana pexũ nüxũ nadauxëẽ na aixcũma yĩxũ i ngëma norũ uneta. ²¹ —Natürũ ngëma yatü i chauechita äëxgacügũna choxũ muxchaũxũ, rũ nuã

mechawa tamaã narüto i ñuxmax. ²² —Rü choma i Tupana Nane na duuxüxü chiixü, rü Chaunatü ixunetaxürüü tá chayü. Natürü wüxi i ngechauxüchi tá nixi naxcèx i ngëma yatü i ãëxgacügüna choxü muxü. ²³ Rü yexguma ga norü ngúexügü rü inanaxügüe ga nügüna na nacagüexü, rü ñanagürügü: —¿Texé tá tixi ya yixema naëchita ãëxgacügüna namuxê? —ñanagürügü.

Norü ngúexügü rü nügüna nacagüe na texé tá tixixü ya guxãxü rüyexeraxe i natanüwa

²⁴ Rü yexguma ga yema ngúexügü rü nügümaã niporagatanücüü nachiga na texé tá tiixü ya natanüwa guxãärü yexera ixixê. ²⁵ Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Ñoma i naãnewa rü guxü i nachiuãnegüarü ãëxgacügü, rü poraãcü norü duuxügüxü namugü. Rü ñuxüchi nügü yaxugügu rü norü duuxügüarü dauruü i mexügü nixigü. ²⁶ —¿Natürü pema rü tãütama ngëxgumarüü pixigü! Rü ngëxguma texé naxwèxegu na guxãärü yexera tiixü i petanüwa, rü name nixi na tügü ítarüxíraxü i guxüma i tümamücügütanüwa. Rü texé naxwèxegu na peeru tiixü i petanüwa, rü name nixi i noxri rü guxãärü ngüxêëruü tixi. ²⁷ —Rü ñoma i naãnewa rü corigü rü mechawa narütogü na nachibüexücèx, rü norü duuxügü nixi i ngëma naxcèx òna ixüxü rü nüxü rüngüxêëxü. Natürü tatanüwa rü tama ngëmaãcü nixi, erü choma i perü cori na chiixü rü perü ngüxêëruü chixi. ²⁸ —Rü pemagü nixi ga guxügüma chauxütawa peyexmagüxü ga yexguma ngúxü chingexgu. ²⁹ —Rü ngëmacèx i choma rü ãëxgacügüxü pexü chixigüxêë yema chaunatü ãëxgacüxü choxü ingucuchixêëxürüü. ³⁰ —Rü ngëmaãcü ãëxgacü íchixixüwa rü chomaã tá pechibüe rü tá pexaxegü. Rü ãëxgacüchicawa tá perütogü na norü maxücèx nüxna pecagüxü i guxüma i Yudíugü —ñanagürü.

Ngechuchu nüxü nixu na Pedru tá nügü icüxü na norü ngúexü yixü

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Cu 13.36-38)

³¹ Rü Pedruxü ñanagürü ta ga Cori ga Ngechuchu: —Pa Pedrux, Chataná rü pexcèx ínaca na chixexümaã poraãcü pexü naxüxücèx. ³² —Natürü choma rü Chaunatüxü cuxcèx chacèèxü na taguma nüxü curüxoxücèx na cuyaxõxü. Rü ngëmacèx i cumax, Pa Pedru, rü ngëxguma chauxcèx cu-taeguxgu, rü chanaxwèxe i nüxü curüngüxêë i cumücügü na nümagü rü yaxõgüechaãxücèx —ñanagürü. ³³ Rü ñanagürü ga Pedru: —Pa Corix, choma rü marü íchamemare na wüxigu cumaã na chapoxcuxü rü êxna wüxigu cumaã na chayuxü —ñanagürü. ³⁴ Natürü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Pa Pedrux, cumaã nüxü chixu rü ñomatama i chütaxügu naxüpa

na otá içaxũ, rü cuma rü tomaẽxpũxcüna tá nüxũ quixu na tama choxũ cucuáxũ —ñanagürü.

Marü ningaica ga na guxchaxũgü nüxũ üpetüxũ

³⁵ Rü yexguma ga Ngechuchu rü norü ngúexũgüna naca, rü ñanagürü: —Yexguma pexũ chimugügu ngearü choçaãxgüxemaã rü ngearü dïeruãxgüxemaã rü ngearü chapatuãxgüxemaã, ¿rü tacü pexũ taxuxũ ga yexguma? —ñanagürü. Rü nümagü nanangãxũgü rü ñanagürügü: —Taxuüma —ñanagürügü. ³⁶ Rü yexguma norü ngúexũgüxũ ñanagürü ga Ngechuchu: —Natürü ñuxma rü texé ya petanüwa ya choçaãxë rü tanaxwëxe na Ítayangexũ i tümaärü choça rü tümaärü dïeruchixũ rü ta. Rü ngëxguma texé ngearü taraãxgu rü tanaxwëxe i namaã tataxe i tümaärü gáuxũchiru na tümaärü poxüruũ i taracèx tataxexüçèx. ³⁷ —Erü pemaã nüxũ chixu rü chauchiga nixĩ i ngëma Tupanaärü ore i ümatüxũ i ñaxũ:

“Wüxi i máëtaxürüũ tá nanapoxcugü rü tá nayamèxgü”, ñaxũ. Erü guxüma i ngëma chauchiga ümatüxũ i Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü aixcüma ngëmaäcü tá ningu —ñanagürü. ³⁸ Rü yexguma ga norü ngúexũgü rü ñanagürügü: —Pa Corix, nuã nangëxma i taxre i tara —ñanagürügü. Rü nüma ga Ngechuchu rü nanangãxũ rü ñanagürü: —Marü ningu i ngëma —ñanagürü.

Ngechuchu rü Yechemaníwa nayayümüxë
(Mt 26.36-46; Mr 14.32-42)

³⁹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ínaxũxũ ga guma ñãnewa. Rü Oríbunecüarü Mèxpünewa naxũ, yerü woetama nacüma nixĩ ga yéma na naxũüxũ. Rü norü ngúexũgü rü ta nawe narüxĩ. ⁴⁰ Rü yexguma yema nachicawa nanguxgu, rü norü ngúexũgüxũ ñanagürü: —¡Tupana naxcèx peça na pexũ nangüxëxüçèx na tama Chatanáärü ügagu chixexügu peyixüçèx! —ñanagürü. ⁴¹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü yéamaxüra 50 ga metruwa norü ngúexũgüna naxũ. Rü yexma nacaxápüxü rü nayümüxë. ⁴² Rü ñanagürü: —Pa Chaunatüx, ngëxguma cuma cunaxwëxegu, jrü nüxna choxũ ínguxuchixëẽ i ñaã ngúxũ i tá choxũ üpetüxũ! Natürü chanaxwëxe i cunaxü i curü ngúchaũ rü tama i choxrü —ñanagürü. ⁴³ Rü yexguma wüxi ga daxüçüãx ga Tupanaärü orearü ngeruũ rü naxcèx nangox, rü nanaporaxëẽ. ⁴⁴ Rü poraãcü nanaxixãchiãẽ ga Ngechuchu, rü yemacèx yexeraãcü nayümüxë. Rü yema na naxixãchiãëxümaã poraãcü nanaxaiyaãchi. Rü guma norü aiyacümaã nichuruxüne. Rü ñoma nagü waixüümüãnewa ichuruxürüũ nixĩ ga norü aiyacü. ⁴⁵ Rü yema ínayümüxëxüwa rü inachi ga Ngechuchu, rü norü ngúexũgütanüwa naxũ. Rü

nüxü inayangau ga na ínapeexü yerü norü ngechaümaã düxwa nayaxtae. ⁴⁶ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¿Tüxcüü ípepee? ¡Iperüdagü rü Tupanana naxcèx peça na pexü nangüxèxücèx na tama Chatanáärü ügagu chixexügu peyixücèx! —ñanagürü.

Ngechuchuxü niyauxgü

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Cu 18.2-11)

⁴⁷ Rü yexguma íyadexayane ga Ngechuchu, rü yéma nangugü ga muxüma ga duüxügü. Rü Yuda ga Ngechuchuarü ngüexüchirèx ixixü nixi ga naxüpèxexü. Rü Ngechuchucèx nixü na nüxü nachúxácüma nüxü namoxèxücèx. ⁴⁸ Rü Ngechuchu rü ñanagürü: —Pa Yudax, ¿tüxcüü wüxi i chúxumaã cuchauechitae? —ñanagürü. ⁴⁹ Rü yema togü ga Ngechuchuarü ngüexügü ga naxütawa yexmagüxü, rü yexguma nüxü nadaugügu ga yema ngupetüxü rü ñanagürügü nüxü: —Pa Corix, ¿cunaxwèxexü na taramaã tanadèixü? —ñanagürügü. ⁵⁰ Rü wüxi ga Ngechuchuarü ngüexü rü paigüarü âëxgacüarü duüxüxü nanapixèë, rü ínanadae ga norü tügünechinü. ⁵¹ Natürü Ngechuchu rü ñanagürü: —¡Ngexrüma na pegü namaã pedèixü! —ñanagürü. Rü yexguma ga Ngechuchu rü yema yatü ga ídaechinüxüxü ningögü, rü nanamexèë. ⁵² Rü Ngechuchu namaã nidexa ga yema âëxgacügü ga norü yauxwa yéma íxü. Rü yema âëxgacügütanüwa nayexmagü ga paigüarü âëxgacügü, rü tupauca ga taxüneärü purichíagüarü âëxgacügü, rü Yudiügüarü âëxgacügüerügü. Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¿Tüxcüü taragü rü naixmenèxägümaã chauxcèx nuã pexi ñoma wüxi i ngítèxáxü chiixürüü? ⁵³ —Rü guxü ga ngunexügu ga yexguma petanüwa chayexmagu ga tupauca ga taxünewa, rü tama choxü piyauxgü. Natürü marü nawa nangu na pexü natauxchaxü na choxü piyauxgüxü, erü ñoma nixi i ora na naporaxü i Chataná —ñanagürü.

Pedru inayacux na Ngechuchuxü nacuáxü

(Mt 26.57-58, 69-75; Mr 14.53-54, 66-72; Cu 18.12-18)

⁵⁴ Rü Ngechuchuxü niyauxgü, rü paigüarü âëxgacüpatawa nanagagü. Rü Pedru rü nawe narüxü, natürü yaxüguma nüxü nixüchigü. ⁵⁵ Rü yéma paigüarü âëxgacüpataèxtüarü ngäxüwa, rü purichíagü nanaxügü ga wüxi ga üxü. Rü nüxü ínachomaëguächí. Rü Pedru rü ta yéma natanüwa narüto. ⁵⁶ Rü yexguma yéma üxücutüwa natoxgu ga Pedru, rü wüxi ga ngecü ga âëxgacüarü duüxü nüxü idau. Rü meãma nüxü idawenü, rü ngígürügü: —Ñã yatü rü Ngechuchutanüxü nixi —ngígürügü. ⁵⁷ Natürü Pedru rü tama nüxü nacuáxchaü ga yema ore, rü ñanagürü: —Pa Ngecüx, choma rü tama nüxü

chacuèx ya yima Ngechuchu —ñanagürü. ⁵⁸ Natürü yixca-maxüra rü to ga duüxü Pedruxü nadau, rü ñanagürü nüxü: —Cuma rü ta Ngechuchutanüxü quixi —ñanagürü. Natürü Pedru nanangäxü rü ñanagürü: —Tama nixi, Pa Yatüx. Tama natanüxü chixi —ñanagürü. ⁵⁹ Rü wüxi ga ora ngupetüguwena rü to ga duüxü rü nüxi ñanagürüama: —Aixcümäxüchi ñaã yatü rü Ngechuchutanüxü nixi, erü Gariréaanecüãx nixi —ñanagürü. ⁶⁰ Rü yexguma ga Pedru rü ñanagürü: —Pa Yatüx, tama nüxü chacuèx na tacüchigaxü quixuxü —ñanagürü. Rü yexgumatama Pedru ídexayane rü nica ga otá. ⁶¹ Rü yexguma ga Cori ga Ngechuchu rü Pedrucèx nügü ínidau. Rü nüma ga Pedru rü nüxna nacuèxãchi ga yema ore ga Cori ga Ngechuchu namaã nüxü ixuxü ga ñaxü:

“Ñomatama i chütaxügu naxüpa na otá içaxü, rü tomaèxpüxcüna taxütáma cugü quixu na chorü duüxü quixü”, ñaxü. ⁶² Rü yexguma ga Pedru rü ínaxüxü ga yéma. Rü poraãcüxüchi naxaxu.

Ngechuchugu nidaux-cüraügu

(Mt 26.67-68; Mr 14.65)

⁶³ Rü yema yatügü ga Ngechuchuna daugüxü, rü nagu nidauxcüraügu, rü nüxna nanaçuaixcagüxü. ⁶⁴ Rü nayadüxétügu, rü nachiwegu nidagügu, rü ñanagürügu: —¡Nüxü nacuèx na texé cuxü na idagüxü! —ñanagürügu. ⁶⁵ Rü muxüma ga to ga ore ga chixexü namaã nixügüe.

Ãëxgacügü ga tacügüpëxewa nanagagü ga Ngechuchu

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Cu 18.19-24)

⁶⁶ Rü yexguma yangunegu rü nangutaquëxegü ga Yudiügarü äëxgacügüerugü, rü paigüarü äëxgacügü, rü ngüxëëruügu ga Moïchéarü mugüwa ngüxëëtaegüxü. Rü ñüxüchi norü purichíagüxü namu na napëxewa Ngechuchuxü nagagüxüçèx. Rü yéma Ngechuchuna nacagü, rü ñanagürügu: ⁶⁷ —Toma rü nüxü tacuáxchaü rü cuma quixü i Cristu rü éxna tama. ¡Tomaã cugü ixu! —ñanagürügu. Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü: —Ngëxguma chi pemaã nüxü chixuxgu na choma chiixü i Cristu, rü täü chima choxü peyaxögü. ⁶⁸ —Rü ngëxguma chi pexna chacaxgu na tacüçèx choxna peçaxü, rü täü chima choxü pengäxüga, rü täü chima choxü pingëxgü. ⁶⁹ —Natürü ñüxmawena rü choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü rü Chaunatü ya Tupana ya poracüxütawa tá changëxma —ñanagürü. ⁷⁰ Rü yexguma guxüma ga yema äëxgacügü nüxna nacagü, rü ñanagürügu: —¿Éxna cuma quixü i Tupana Nane? —ñanagürügu. Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü: —Ngü. Tupana Nane chixi ngëxgumarüü i pematama nüxü pixuxürüü —ñanagürü.

71 Rū yexguma nügümañ ñanagürügü ga yema âëxgacügü: — Ñuxma rü marü taxucèxma naxcèx tadau i to i duïxügü i nüxü ixuxü i ñaã yatüchiga. Erü yixematama marü naãxwatama nüxü taxïnüë i norü ore na ñuxü ñaxü —ñanagürügü.

23

Piratupëxewa nayexma ga Ngechuchu

(Mt 27.1-2,11-14; Mr 15.1-5; Cu 18.28-38)

1 Rū guxüma ga yema âëxgacügü rü inachigü, rü âëxgacü ga Dumacüãx ga Piratuxütawa Ngechuchuxü nagagü. 2 Rū yéma Piratupëxewa inanaxügüe ga Ngechuchuxü na yaxugüexü. Rū ñanagürügü: —Ñaã yatü rü nüxü itayangaugü na cumañ nanuëxëãxü i duïxügü. Rū tomañ nüxü nixu na tama namexü na âëxgacü ya Dumawa ngëxmacüaxü na tanaxütanüxü. Rū nügü nixu na nüma na yïxü i torü âëxgacü i Cristu —ñanagürügü. 3 Rū yexguma ga Piratu rü Ngechuchuna naca rü ñanagürü: —¿Cuma quiïxü i Yudiugüarü âëxgacü? —ñanagürü. Rü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: —Ngëmaãcü, ngëma nüxü quixuxü chixï i chomax —ñanagürü. 4 Rū yexguma ga Piratu rü ñanagürü nüxü ga paigüarü âëxgacügü rü togü ga duïxügü: —Chauxcèx rü taxuüma i chixexü naxü i ñaã yatü —ñanagürü. 5 Natürü nümagü rü yexeraãcü Ngechuchuxü nixugüeama, rü ñanagürügü: —Nüma rü guxü i Yudéaanewa nanangüexëë i duïxügü na cuxchi naxaïexücèx. Rü Gariréaanewa inanaxügü ga yemaãcü na duïxügüxü nangüexëëxü, rü ngëmaãcü nanaxü ñuxmata núma Yudéaanewa nangu —ñanagürügü.

Erodepëxewa nayexma ga Ngechuchu

6 Rū yexguma yemaxü naxïnügu ga Piratu, rü duïxügüna naca rü ngoxi Gariréaanecüãx yixï ga Ngechuchu. 7 Rū yexguma Piratu nüxü ñnügu ga aixcüma Gariréaanecüãx na yïxü ga Ngechuchu rü Gariréaneärü âëxgacü ga Erodexütawa nanamu, yerü Yerucharéüwa nayexma ga Erode ga yexguma. 8 Rū yexguma Ngechuchuxü nadëuxgu ga Erode rü nataãëxüchi. Yerü nuxcümama poraãcü nüxü nadauxchaü, yerü üpaacü nüxü naxïnü ga nachiga. Rū ínanangüxëë na Ngechuchuxü nadauxchaüxü na napëxewa naxüãxü ga wüxi ga mexü ga taxü ga Tupanaärü poramaã naxüxü. 9 Rū muëxpüxcüna Ngechuchuna naca ga Erode. Natürü Ngechuchu rü tama nanangãxü. 10 Rū yéma nayexmagü ta ga paigüarü âëxgacügü rü ngüexëëruügü ga Moïchëarü mugüwa ngüxëëtaegüxü. Rü nümagü rü poraãcü Ngechuchuxü ínaxuaxügü. 11 Rū yexguma ga Erode rü norü churaragü rü poraãcü chixri Ngechuchumañ nachopetü.

Rü nagu nidauxcüraügü. Rü ñuxüchi wüxi ga ãëxgacüchirugu nayacüxëëgü na yemaãcü nüxü nacugüexüçëx. Rü yemawena Piratuxüta wenaxârü Ngechuchuxü namu ga Erode. ¹² Rü woo üpaacü ga Piratu rü Erodemaã nügüchi na naxaixü, natürü yema ngunexügu nixi ga nügümaã nangüxmüëxü.

Piratu rü Ngechuchumaã nanaxuegu na nayuxüçëx
(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Cu 18.39-19.16)

¹³ Rü yexguma ga Piratu rü nanangutaquëxexëë ga paigüarü ãëxgacügü, rü togü ga Yudügarü ãëxgacügü, rü guxüma ga duüxügü ga yéma yexmagüxü. ¹⁴ Rü Piratu ñanagürü nüxü: —Pema nuã chauxcëx penaga i ñaã yatü, rü nüxü pixu na chomaã nanuëxëëãxü i duüxügü. Natürü pepëxewa nüxna chaca i ngëmachiga rü ñuxma rü marü nüxü pedau na taxuüma nawa ichayangauxü i ngëma chixexü i naxcëx ípenaxuaxüxü. ¹⁵ —Rü Erode rü ta taxuüma nawa inayangau i ngëma chixexü, rü ngëmacëx wenaxârü taxcëx nanamuëgu. Rü dücax, taxuüma i chixexü naxü na ngëmagagu nayuxüçëx. ¹⁶ —Rü ngëmacëx chorü churaragüxü tá chamu na naçuaixgüãxüçëx, rü ñuxüchi tá chayangëx —ñanagürü. ¹⁷ Rü nüma ga Piratu rü guxüguma ga yexguma yema petawa nanguuüxgu rü duüxügüxü nataãëxëëchaü namaã ga na yangéãxü ga wüxi ga yatü ga poxcuxü. ¹⁸ Natürü guxüma ga yema duüxügü rü wüxigu inanaxügüe ga aita na naxüexü. Rü ñanagürügü: —¡Napoxcu i ngëma Ngechuchu! ¡Rü Barabáxü waxi ínanguxuchixëë! —ñanagürügü. ¹⁹ Rü yema Barabá rü napoxcu yerü üpaacü Yerucharéüwa ãëxgacümaã nananuëxëë ga duüxügü, rü ñuxüchi namáëta. ²⁰ Natürü ga Piratu rü wenaxârü duüxügümaã nidexa, yerü nüma rü Ngechuchuxü ningëxchaü. ²¹ Natürü ga duüxügü rü yexeraãcü aita naxüe rü ñanagürügü: —¡Curuchawa yapota! ¡Curuchawa yapota! —ñanagürügü. ²² Rü Piratu norü tomaëxpüxcüna duüxügümaã nidexa, rü ñanagürü: —Düçëx, çtacü rü chixexü ëxna naxü? Choma rü taxuüma i chixexüxü nawa ichayangau na ngëmacëx chanayuxëëxü. Rü chorü churaragüxü tá chamu na naçuaixgüãxüçëx, rü ñuxüchi tá chayangëx —ñanagürü. ²³ Natürü nümagü ga duüxügü rü yexeraãcü aita naxüeama, rü naxcëx ínacagü na curuchawa yapotaãxüçëx. Rü yema na nayexeragüamaxü ga yema duüxügü rü düxwa ga Piratu rü duüxügüga naxünu. ²⁴ Rü nüma ga Piratu rü norü churaragüxü namu na naxügüãxüçëx ga yema duüxügü naxwëxegüxü. ²⁵ Rü Barabáxü ningëx, yerü yema nixi ga duüxügü naxcëx ícagüxü. Rü yema Barabá nixi ga poxcuxü naxcëx na duüxügüxü ãëxgacümaã nanuëxëëxü rü namáëtaxü. Rü yexguma ga Piratu rü

duïxügüna Ngechuchuxü namu na namaã naxügüãxücèx ga yema nümagü nanaxwèxegüxü.

Ngechuchuxü curuchawa nipotagü

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Cu 19.17-27)

²⁶ Rü yema duïxügü rü Ngechuchuxü nigagü na curuchawa yanapotagüãxücèx. Rü yexguma Ngechuchuxü yagagüyane, rü yexma namagu nüxü nangaugü ga wüxi ga yatü ga Chireneçüãx ga naãnewa ne ücü. Rü Chimáü nixi ga naega. Rü Chimáüxü niyauxgü ga duïxügü, rü naätügu ngixü naxünagügü ga curucha na Ngechuchuwe ngixü nangexücèx. ²⁷ Rü muxüma ga duïxügü rü nawe narüxi. Rü yema duïxügütanüwa nayexmagü ga muxüma ga ngexügü ga auxexü rü aita üexü, yerü Ngechuchucèx nangechaügü. ²⁸ Natürü ga Ngechuchu rü yema ngexügüxü nadawenü, rü ñanagürü nüxü: —Pa Ngeçügüx, Pa Yerucharéüçüãx jtãxü i chauxcèx pexauxexü, natürü pegücèxtama pexauxe rü pexacügücèx! ²⁹ —Erü nawa tá nangu i ngunexügü i nagu ñagüxü tá i duïxügü:

“Tataãgü ya yixema ngeãxta ya taxuacüma ãxãcügüxe, rü taguma tacharaügüxe, rü taguma maixãcügüxe, erü taxucatáma tümãxãcügücèx taxauxe”, ñagüxü. ³⁰ —Rü ngëxguma i duïxügü rü tá mèxpünegüxü nacèxügü rü ñanagürügü tá:

“¡Toétügu rübuemü!” ñanagürügü tá. Rü tá ngüchitaerugüxüxü nacèxügü, rü ñanagürügü tá:

“¡Toxü idüxétügü!” ñanagürügü tá. ³¹ —¿Erü ñuxãcü tá namaã nachopetü i ngëma duïxügü i aixcüma chixexü ügüxü, ega ñaã chixexü chomaã naxügügu na woo taxuüma i chixexü chaxüchiréxü? —ñanagürü ga Ngechuchu. ³² Rü yéma nanagagü ta ga taxre ga máëtagüxü na Ngechuchurüü curuchawa yanapotagüãxücèx. ³³ Rü yexguma nawa nangugügu ga yema nachica ga Duïxëërchinèxãgu äegaxü, rü yéma curuchawa Ngechuchuxü nipotagü. Rü yema taxre ga máëtagüxü rü ta Ngechuchurüü curuchawa nipotagü, wüxi ga norü tügüneçüwawa rü to ga norü toxwecüwawa.

³⁴ Rü yexguma Ngechuchuxü curuchawa íyapotagüyane, rü ñanagürü ga Ngechuchu: —Pa Chaunatüx, jnüxü nangechaü i ñaã duïxügü, erü tama nüxü nacüxügü na tacü rü chixexü naxüexü! —ñanagürü. Rü yema churaragü rü nanade ga Ngechuchuchiru. Rü ñuxüchi wüxi ga díeru ngixü nañanagügü na yemawa nüxü nacüxügüxücèx na texéarü tá yixü ga yema Ngechuchuchiru. ³⁵ Rü duïxügü rü yéma inarüdaunü. Natürü yema Yudíugüarü äëxgacügü rü Ngechuchuxü nacügüe, rü ñanagürügü: —Nüma rü togüxü namaxëxëë. ¡Ëcü, ñuxma rü nügütama namaxëë ega aixcüma Cristu ya Tupana nüxü unetacü yixügu! —ñanagürügü. ³⁶ Rü yema churaragü rü

ta Ngechuchuxü nacugüe. Rü naxütawa naxĩ, rü nüxna nanaxã ga binu ga üxchiücü. ³⁷ Rü ñanagürügü nüxü: —Ega Yudíugüarü ãëxgacü ya tacü quixĩgu, jrü cugütama rüngüxëë i ñuxmax, na ícunguxuchixüçèx! —ñanagürügü. ³⁸ Rü norü curuchatapëxewa nipota ga wüxi ga mürapewaxacü ga äegatachinüxü ga Griégugügawa rü Dumacüãxgügawa rü Yudíugügawa ümatüxü ga ñaxü: —Daa nixĩ ya Yudíugüarü Äëxgacü ya Tacüxüchi —ñaxü. ³⁹ Rü wüxi ga yema máëtaxü ga naxrüü curuchawa ipotaxü rü Ngechuchumaã naguxchiga, rü ñanagürü: —Ega aixcüma Cristu quixĩgu, jrü cugütama rüngüxëë na ícunguxuchixüçèx, rü toxü rü ta rüngüxëë na ítanguxüxüçèx! —ñanagürü. ⁴⁰ Natürü ga yema to ga máëtaxü rü namücüxü ínangaxüchiana, rü ñanagürü nüxü: —Cuma rü naxrüü na curuchawa quipotachiréxü, jrü ngëxguma rü ta tama Tupanaxü cumuüxü? ⁴¹ —Yixema rü name nixĩ na ipox-cuexü erü tagagutama nixĩ i ngüxü ingegüxü erü ngëma nixĩ i tórü natanü naxçèx ga yema chixexü ga ixügüxü. Natürü daa yatü rü taxuüma i chixexü naxü —ñanagürü. ⁴² Rü yexguma ga yema máëtaxü rü ñanagürü: —Pa Ngechuchux, jchoxna nacüèxãchi i ngëxguma wenaxãrü núma cuxüxgu rü äëxgacüxü ícunguxgu! —ñanagürü. ⁴³ Rü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: —Aixcüma cumaã nüxü chixu rü ñomatátama i ngunexügu chomaã cungëxma i mexëchixü i naãnewa —ñanagürü.

Nayu ga Ngechuchu

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Cu 19.28-30)

⁴⁴ Rü yexguma tocuchiwa nanguxgu rü guxüwama naxëãne ñuxmata tomaëxpüxarü orawa nangu ga yáuanecü. ⁴⁵ Rü ga üèxcü rü nixo. Rü tupauca ga taxüneãrü tüyemachiüxü rü ngãxügu narügaute. ⁴⁶ Rü yexguma ga Ngechuchu rü poraãcü aita naxü rü ñanagürü: —Pa Chaunatüx, cuxmëxwa chanangëx i chauãë —ñanagürü. Rü yema ñaxguwena rü nayu. ⁴⁷ Rü yexguma yema churaragüarü äëxgacü ga Dumacüãx nüxü dëuxgu ga yema ngupetüxü, rü Tupanaxü nicuèxüü, rü ñanagürü: —Aixcüma ñaã yatü rü taxuüma i chixexü naxü —ñanagürü. ⁴⁸ Rü guxüma ga yema togü ga duüxügü ga yéma yexmagüxü rü nüxü daugüxü ga yema ngupetüxü, rü poraãcü nangechaügüãcüma napataçèx nawoegu. ⁴⁹ Natürü guxüma ga yema duüxügü ga aixcüma Ngechuchuxü cuëxgüxü rü yaxüwa- tama nüxü narüdaunü ga yema ngupetüxü. Rü yema duüxügütanüwa ta iyexmagü ga yema ngeçügü ga Ngechuchuwe rüxüçü ga yexguma Gariréaanewa ne naxüxgu.

Ngechuchu rü naxmaïgu nayanaxüchigü

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Cu 19.38-42)

50 Rū nayexma ga wūxi ga yatū ga Yudéaanewa yexmane ga ãne ga Arimatéacũãx, rú Yúche nixĩ ga naega. Rū nūma rú Yudiugüarü ãëxgacügütanüwa naxü, natürü namecūma rú meã namaxũ. 51 Rū nūma rú poraãcü Ínananguxëẽ na Ínanguxũ ga Tupana na yéma ãëxgacü yĩxũcèx. Rū yemacèx tama norü me nixĩ ga yema Ngechuchumaã naxügüxũ ga yema togü ga namücügü ga ãëxgacügü. 52 Rū nūma ga Yúche rú Piratuxütawa naxü, rú Ngechuchuxü necèx Ínayaca. 53 Rū curuchawa nayayaxu ga Ngechuchuxüne, rú wūxi ga düxruũmaã nananuque. Rū wūxi ga naxmaũ ga nu-taarü mèxpũxüwa yacaxmaũgüxügu nayanaxücuchi. Rū yema naxmaũ rú nayexwacaxũ, rú taguma texéxũ nagu yaxücuchigüxũ nixĩ. 54 Rū yema nixĩ ga ngunexũ ga nagu Yudiugü nügü imexëëgüxũ naxcèx ga ngüxchigaarü ngunexũ. Rū marü ningóonechaũ ga yema ngüxchigaarü ngunexũ. 55 Rū yema ngecügü ga Ngechuchumaã Gariréaanewa ne Ícü, rú Ngechuchuxũ Íyaxücuchigüxüwa Íyadaugü. Rū nüxũ idaugü ga ñuxãcü na Íyaxücuchigüãxũ ga naxüne. 56 Rū yexguma ngĩpatawa nangugügu, rú inamexëëgü ga pumara rú chixũ. Rú írüngügü ga ngüxchigaarü ngunexügu, yerü yema nixĩ ga Tupanaarü mu.

24

Yuwa Ínarüda ga Ngechuchu

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Cu 20.1-10)

1 Rū pèxmamaxũchi ga yüxüarü ngunexügu, rú yema ngecügü rú wenaxârü naxmaũwa Íyadaugü. Rū yéma inangegü ga yema pumara ga yamexëëgüxũ. Rú naĩgü ga ngecügü rú ta ngĩxũ Íyaxümücügü. 2 Rū yexguma yéma nangugügu, rú nüxũ iiyangaugü ga marü na Ínaxügachixũ ga guma nuta ga naxmaũârü ngüxtaũxũ. 3 Rū yexma nagu ichocu, natürü taxuũma idaugü ga naxüne ga Cori ga Ngechuchu. 4 Rū yema ngecügü rú poraãcü İbaixãchiãëgü, rú tama nüxũ icuèxgüéga ga tacü na naxügüxũ. Rú ngürüãchi nüxũ idaugü ga taxre ga yatügü ga ngĩxũtagu chigüxũ ga poraãcü iyaurachirutanücüxũ. 5 Rū yema ngecügü rú iyarümaxãchierugü, yerü poraãcü imuũë. Rū yemacèx ga yema yatügü rú ñanagürügü ngĩxũ: —¿Tüxcüũ nuxã yueta-maũgu naxcèx peyadau ya yima maxücü? 6 —Nataxuma i nuã ya Ngechuchu, erü marü wena namaxũ. ¡Rü nüxna pecuèxãchie ga yema ore ga pemaã nüxũ yaxuxũ ga yexguma Gariréaanewa nayexmagu! 7 —Yerü pemaã nüxũ nixu ga ñuxãcü pecaduãxgüxũ tá na yayauxgüxũ, rú curuchawa na yapotagüãxũ, rú ñuxãcü tomaëxpüx i ngunexügu tá wena na namaxüxũ —ñanagürügü ga yema yatügü. 8 Rū yexguma ga

yema ngecügü rü nüxna icuèxãchie ga yema Ngechucharü ore. ⁹ Rü nüxna iwoegu ga yema naxmaũ. Rü yema 11 ga Ngechucharü ngúexügümaã nüxũ iyarüxugüe ga guxũma ga yema nüxũ nadaugüxũ. Rü guxũma ga togü ga yaxögüxũ ga yéma yexmagüxũmaã rü ta nüxũ iyarüxugüe. ¹⁰ Rü María ga Magadácũãx, rü Cuána, rü María ga Chaũtiágu naë, rü naĩgü ga ngecügü iyixĩ ga wüxigu yéma Ngechucharü ngúexügüxũtawa nangegücü ga yema ore. ¹¹ Natürü yema ngúexügücèx rü İnucamare nixĩ ga yema ore, rü tama ngĩxũ nayaxögüchaũ. ¹² Natürü ga Pedru rü inañaãchi, rü ínayadau ga naxmaũwa. Rü yexguma nagu yadaucuchigu ga naxmaũ, rü nüxũ nadau ga düxruügü ga wüxicüwagu na nanuxũ. Rü poraãcü nabaixãchiãë namaã ga yema ngupetüxũ, rü baixãchiãëcüma napatacèx nataegu.

Emaĩrũ namawa nangox ga Ngechuchu
(Mr 16.12-13)

¹³ Rü yema ngunexügutama rü taxre ga yema Ngechucharü ngúexügü rü wüxi ga ãane ga Emaũwa naxĩ. Rü norü yaxũ ga guma ãane rü 11 ga kilómetru nixĩ nüxna ga Yerucharéũ. ¹⁴ Rü yexguma namagu naxĩyane, rü nachigagu nidexatanü ga guxũma ga yema ngupetüxũ. ¹⁵ Rü yexguma yemachigagu iyadexatanüyane, rü nümatama ga Ngechuchu rü ngürüãchi naxcèx yéma nixũ, rü natanügu nixũchigü. ¹⁶ Natürü yema ngúexügü rü woo Ngechuchuxũ nadaugü, rü tama nüxũ nacuèxgüéga na Ngechuchu yĩxũ, yerü Tupana rü nanatoõégü na tama Ngechuchuxũ nacuèxgüxücèx. ¹⁷ Rü yexguma ga Ngechuchu, rü yema taxre ga ngúexügüna naca, rü ñanagürü: —¿Tacüchiga nixĩ i pidexatanüxũ na nuxã namagu na pexĩxũ? ¿Rü tacücèx nixĩ i pengechaũëxũ? —ñanagürü. ¹⁸ Rü wüxi ga yema ngúexũ ga Creopágu aëgaxũ nanangãxũ, rü ñanagürü: —Guxũma i duũxügü nixĩ i nüxũ cuáxũ ga yema yexwaca ngupetüxũ ga Yerucharéũwa. Rü cuma na yexma cunaxũãnechiréxũ rü maneca cuxicatama nixĩ i tama nüxũ cucuáxũ ga yema ngupetüxũ —ñanagürü. ¹⁹ Rü yexguma ga nüma ga Ngechuchu rü ñanagürü: —¿Tacü nangupetü ga Yerucharéũwa? —ñanagürü. Rü nanangãxügü ga yema ngúexügü, rü ñanagürügü: —Poraãcü chixexũ nüxũ naxüpetü ga Ngechuchu ga Nacharétücũãx. Nüma ga Ngechuchu rü Tupanaãrũ orearü uruũ ga mecü nixĩ. Rü Tupanapëxewa rü duũxügüpëxewa namecüma rü nanaxü ga taxũ ga cuèxruügü ga Tupanaãrũ poramaã naxüxũ, rü meã duũxügüxũ nangúexëë. ²⁰ —Natürü ga paigüarü aëxgacügü rü tórü aëxgacügü rü nayayauxgü. Rü Dumacũãx ga aëxgacügüna nanamugü na curuchawa yapotagüãcüma nayuxëëgüãxücèx. Rü yemaãcü nayamëxgü.

21 —Toma nüxũ tacuèxgu rü nüma tá nixĩ i tomaã naporaxũ na ínguxuchixüçèx i tachiũãne nüxna i Dumacũãxãrũ ãëxgacü. Rũ ñuxma rü marü tomaëxpüx i ngunexũ nawena nixĩ ga na yamèxgüãxũ. 22-23 —Natürü tama ngëxĩcatama nixĩ, yerü ñuxre ga ngexüğü ga totanüxũ rü toxũ ínayaḅaixgüğü. Yerü yema ngexüğü rü pèxmamaxũchi ínayadaugü ga naxmaüwa, rü tama nüxũ inayangaugü ga naxũne ga guma Ngechuchu. Rũ yemacèx ga yema ngexüğü rü toxçèx nawoegu, rü tomaã nüxũ nayarüxugüe ga nüxũ na nadaugüxũ ga Tupanaãrũ orearü ngeruüğü ga daxüçüãx. Rũ yema daxüçüãxgü rü namaã nüxũ nixugüğü ga Ngechuchu rü na namaxũxũ —ñanagürüğü. 24 Rũ yexguma yema ngexüğüarü orexũ taxĩnüëgu, rü ñuxre ga tomüçüğü rü naxmaüwa ínayadaugü. Rũ yema ngexüğü nüxũ ixugüxürüü nüxũ inayangaugü ga naxmaü. Natürü tama Ngechuchuxũ nadaugü —ñanagürüğü. 25 Rũ yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ: —¿Tüxcüü tama peãeta ipexü i pemax? ¿Rü ñuxgura tá ta ipeyaxögüxũ i nuxcümaüğüxũ ga Tupanaãrũ orearü uruüğüarü ore? 26 ¿Rü tama êxna nüxũ pecuèx ga yema ngüxũ tá na yangexũ ga Cristu naxüpa na daxügüxũ i naãnewa naxüxũ, na ngema ãëxgacü yĩxüçèx? —ñanagürü. 27 Rũ yexguma inanaxüğü ga namaã na nangoxëëãxũ ga guxüma ga Tupanaãrũ ore ga nachiga ümatüxũ. Rũ yema Tupanaãrũ ore ga Moĩché ümatüxümaã inanaxüğü. Rũ ñuxüchi namaã nüxũ nixu ga guxüma ga yema Tupanaãrũ ore ga nuxcümaüğüxũ ga Tupanaãrũ orearü uruüğü ümatüğüxũ. 28 Rũ yexguma yema íãne ga Emaüwa nangugügu, rü Ngechuchu rü nümaxũ toxnamana nüğü naxüxëënetä. 29 Natürü ga yema ngüexüğü rü nüxũ nacèèxüğü na yexma naxãüxüçèx, rü ñanagürüğü: —¡Nuxma toxütagu nape, erü marü nayáuane, rü paxa tá nachüta! —ñanagürüğü. Rũ yexguma ga Ngechuchu rü nawe yexma narüxãüx. 30 Rũ yexguma chibüçèx wüxiwa mechawa natogügu, rü Ngechuchu nanayaxu ga pãü. Rũ Tupanana moxë naxçèx naxã. Rũ ñuxüchi inanabücu, rü wüxichigüna nanaxã. 31 Rũ yexgumatama naãëxũ nicuèxãchitanü. Rũ nüxũ nacuèxgü na guma yĩxũ ga Ngechuchu. Natürü yexgumatama ngürüãchi inayarütaxu ga nümax. 32 Rũ yema taxre ga ngüexüğü rü nüğümaã ñanagürüğü: —¿Tama êxna ga itaãëgüxũ ga tórü maxünewa ga yexguma namawa tamaã yadeaxgu rü tamaã nangoxëëãgu ga Tupanaãrũ ore i ümatüxũ? —ñanagürüğü. 33 Rũ yexgumatama ga yema taxre ga ngüexüğü rü inaxĩãchi ga Yerucharéüçèx na nawoegüxũ. Rũ yexma nüxũ nayangau ga na íngutaquëxegüxũ ga yema 11 ga Ngechuchuarü ngüexüğü rü togü ga natanüxüğü. 34 Rũ yema duüxüğü ga íngutaquëxegüxũ rü ñanagürüğü nüxũ: —

Aixcūma nixī i marū wena namaxūxū ya Cori ya Ngechuchu. Rū Chimáú ga Pedru rú marū nūxū nadau —ñanagürügü. ³⁵ Rū yexguma ga yema taxre ga ngúexügü rú ta nūxū nixugügü ga yema nūxū ngupetūxū ga namawa, rú ñuxācū nūxū na yacuèxāchitanūxū ga guma na yīxū ga Ngechuchu ga yexguma pāu inabūcūxgu.

Ngechuchu rú norū ngúexügüçèx nangox
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Cu 20.19-23)

³⁶ Rū yexguma yemaācū íyadexagüyane, rú ngürüāchi norū ngāxūtanūgu nachi ga Ngechuchu. Rū nūxū narūmoxè, rú ñanagürü: —Nuxmaē Pa Chorü Duūxügüx —ñanagürü. ³⁷ Natürü nūmagü rú nabaixāchiāēgü, rú poraācū namuūē, yerü nagu naxīnūēgu rú wūxi ga naxchixixūmare nadaugü. ³⁸ Natürü ga Ngechuchu rú ñanagürü nūxū: —¿Tūxcūū pebaixāchiāēgü rú tama peyaxōgü na choma chíixū? ³⁹ —¿Düçèx, nūxū pedèux ya choxmèxgü rú chaucutügü! Rū chomatama chixī. ¿Rū choxū pingōgü rú meā choxū perüdaunū! Erü wūxi i naxchixi rú tama choxū pedauxürüū naxāmachi rú naxāxchinèxā —ñanagürü. ⁴⁰ Rū yema ñaxguwena, rú nūxū nanawèx ga naxmèx rú nacutü. ⁴¹ Natürü ga yema duūxügü rú yexguma rú ta tama nūxū nayaxōgü, yerü nabaixāchiāēgü rú nataāēgü. Rū yemacèx ga Ngechuchu rú nūxna naca rú ñanagürü nūxū: —¿Pexū nangèxmaxū i òna i nuā? —ñanagürü. ⁴² Rū yexguma nūxna nanaxāgü ga wūxi ga choxni ga iguxūchipèxe rú wūxiweū ga berure. ⁴³ Rū nūma ga Ngechuchu rú nanayaxu. Rū yema duūxügüpèxewa nanangōx. ⁴⁴ Rū ñuxūchi ñanagürü nūxū: —Rū yema choxū ngupetūxū rú yema nixī ga pemaā nūxū chixuxū ga yexguma tauta chayuxgu rú petanūwa chayexmagu. Yerü yexguma rú pemaā nūxū chixu rú ñacharügü:

“Rū tá ningü i guxūma i Tupanaärü ore i chauchiga ümatūxū i Wiyaegüarü poperawa, rú Moiché ümatūxū i mugüwa, rú ore i nuxcūmaügüxū ga Tupanaärü orearü uruügü ümatūxūwa”, ñacharügüchirèx pexū. ⁴⁵ Rū yemaācū namaā nanangoxèē ga Tupanaärü ore ga ümatūxū. ⁴⁶ Rū ñanagürü nūxū: —Tupanaärü ore i ümatūxūwa rú nūxū nixu rú choma i Cristu rú tá chayü, rú tomaèxpüx i ngunexügu rú tá wena chamaxū. ⁴⁷ —Rū yematama ore i ümatūxūwa nūxū nixu rú tá chauégagu tá nixī i nūxū yaxugüxū i ore i mexū. Rū Yerucharéüwa tá inaxügü i ngēma ñuxmatáta guxū i naānewa nangu na ngēmaācū duūxügü nūxū rüxoexüçèx i nacūma i chixexū na Tupana nūxū nūxū ngechaūxüçèx i norü pecadugü. ⁴⁸ —Rū ñuxma rú pematama nixī i chorü orearü uruügü, rú tá duūxügümaā nūxū pixu ga yema chauxütawa nūxū pedaugüxū rú nūxū pexīnūèxū. ⁴⁹ —Rū dücax, choma rú

pexcèx tá núma chanamu i Naãe i Üünexũ ga pexcèx nüxũ nax-unetaxũ ya Chaunatü. Natürü chanaxwèxe i númatátama daa ããne ya Yerucharéüwa pengẽxmagü, ñuxmatáta penayauxgü i ngẽma Tupanaãe i Üünexũ i daxüwa ne üxũ i tá pexũ po-raexẽexũ —ñanagürü.

Ngechuchu rü daxũguxũ ga naãnewa naxũ

(Mr 16.19-20)

⁵⁰ Rü yexguma ga Ngechuchu rü Yerucharéüärü toxnama norü ngúexũgüxũ nagagü, ñuxmata Betániããrü ngaicamana nangugü. Rü yéma norü ngúexũgüétü nawémẽx, rü Tupanana naxcèx naca na nüxũ nangüxẽexücèx. ⁵¹ Rü yexguma yema ngúexũgücèx nayumüxẽguwena rü nüxna nixũgachi. Rü Tupana daxũguxũ ga naãnewa nanaga. ⁵² Rü nümagü ga norü ngúexũgü rü Ngechuchuxũ nicuèxüügü. Rü ñuxũchi taããcúma Yerucharéücèx nawoegu. ⁵³ Rü guxũguma tupauca ga taxũnewa naxĩxũ, rü yéma Tupanaxũ nicuèxüügü. Rü ngẽmaãcü yĩ.

ORE I MEXÛ GA CUÁÛ ÜMATÛXÛ

Tupana Nane rü duïxüãcü nangox

¹ Naxüpa ga guxüma, rü marü nayexma ga Tupana Nane. Rü Tupanamaã nayexma rü woetama Tupana nixi ga nümax. Nüma rü Tupanaãrü Ore nixi i naega erü tamaã nüxü nixu i Tupanachiga. ² Rü naxüpa ga guxüma rü nüma ga Tupana Nane rü naxütawatama nayexma. ³ Rü guma Nanexü nixi ga namuxü ga Tupana na naxüãxücèx ga guxüma. Rü nataxuma i tacü i ñuxma ngëxmaxü i tama nüma naxüxü. ⁴ Rü Nanewa nixi i nangexmaxü i maxü. Rü ngema maxü rü guxü i duïxügüarü ngóonexëëruü nixi. ⁵ Rü yima Nane rü woo chixexü iporaxüwa rü duïxügüxü nüxü nacuèxëë i Tupanachiga. Rü ngëma chixexü rü taxucü-rüwama ngëma mexüxü narüyexera. ⁶⁻⁷ Rü nayexma ga wüxi ga yatü ga Cuáü ga baiüxëëruügu äegacü. Rü guma nixi ga Tupana núma namucü na nüxü yaxuxücèx ga nachiga ga guma ngóonexëëruü na yemaãcü guxãma nüxü yaxögüxücèx. ⁸ Rü nüma ga Cuáü rü tama Tupana Nane ya duïxügüarü ngóonexëëruü nixi. Natürü nüma nixi ga Tupana núma namuxü na nüxü yaxuxücèx ga nachiga ga guma ngóonexëëruü. ⁹ Rü ñoma ga naãnewa nangu ya yima aixcüma Tupana Nane ixicü i guxüma i duïxügüxü ngóonetanüxëëcü. ¹⁰ Rü nüma ga guma Nane ga Tupanaãrü Ore ixicü rü ñoma ga naãnewa nayexma. Rü woo nagagu nixi ga naxüãxü ga guxüma ga ñoma ga naãne, natürü ñoma ga naãne-cüãx ga duïxügü rü tama nüxü nacuèxgü na texe yüxü. ¹¹ Nuã norü naãnewatama nangu, natürü norü duïxügü ga Yudiügu rü tama nanayauxgü. ¹² Natürü guxema nayauxgüxe rü nüxü yaxögüxe rü tüxü nanatauxchaxëë na Tupanaxãcügü tixigüxü. ¹³ Rü ñuxma rü Tupanaxãcügü tixigü ga guxema yaxögüxe. Natürü tama noxri tabuexügagu nixi i ngëma rü tama tümanatügüarü ngúchaügagu nixi. Natürü i ñuxma rü Tupanaxãcügü tixigü ga guxema yaxögüxe yerü nümatama ga Tupana rü naxãcügüxü tüxü nixigüxëë. ¹⁴ Rü nüma ya yima Nane ya Tupanaãrü ore ixicü rü duïxüãcü nangox. Rü totanüwa nayexma rü poraãcü toxü nangechaü rü aixcüma nixi ga norü ore. Rü toma nüxü tadaugü ga ñuxãcü na naxüünexü. Rü Nanatüxütawa nanayaxu ga yema üüne yerü nügümaã nüxü nawüxicèx ga nüma. ¹⁵ Rü gumachigaxü nixi ga yaxuxü ga Cuáü ga yexguma ñaxgu: —Daa nixi ga guma pemaã nüxü chixuchigacü ga yexguma ñachaxgu:

“Rü yima chowëma ne ücü rü choxü rüyexeracü nixi, yerü woetama marü nayexma ga tauta chabuxgu ga

chomax”, ñanagürü ga CuáŨ. ¹⁶ Rŭ yima Tupana Nane rŭ namecŭmaxŭchi rŭ naxmĕxwa nangĕxma i guxŭma. Rŭ naxŭtawa nixĭ i nayauxgŭxŭ i guxŭma i ngŭxĕĕgŭ. ¹⁷ Rŭ Moĭchéxŭ nixĭ ga namuxŭ ga Tupana na tŭxŭ nangŭexĕĕxŭcĕx ga yema norŭ mugŭ. Natŭrŭ Ngechuchu ya Cristuxŭ nixĭ ga namuxŭ na tŭxŭ nangŭexĕĕxŭcĕx na yigŭ ingechaŭgŭxŭ rŭ nagu imaxĕxŭcĕx i ore i aixcŭma ixĭxŭ. ¹⁸ Taguma texé ñuxgu nŭxŭ tadau ga Tupana. Natŭrŭ Nane ya nŭgŭmaã nŭxŭ wŭxicacŭ nixĭ ya tŭxŭ nŭxŭ cuĕxĕĕcŭ. Rŭ yima Nane rŭ Tupanaxŭchi nixĭ, rŭ Nanatŭmaã wŭxiwa nangĕxmagŭ.

Cuáŭ ga baiŭxĕĕruŭ rŭ nŭxŭ nixu ga Ngechuchu ya Cristuchiga

(Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)

¹⁹ Rŭ yema Yudiŭgŭarŭ aĕxgacŭgŭ ga Yerucharéŭcŭãx rŭ Cuáŭ ga baiŭxĕĕruŭxŭtawa nanamugŭ ga paigŭ rŭ Lebítanŭxŭgŭ na nŭxna yacagŭexŭcĕx na texe yiixŭ. ²⁰ Rŭ nŭma ga Cuáŭ rŭ meãma nŭgŭ nixu, rŭ ñanagŭrŭ: —Tama nixĭ i Cristu chiixŭ i chomax —ñanagŭrŭ. ²¹ Rŭ wenaxãrŭ nŭxna nacagŭ rŭ ñanagŭrŭgŭ: —¿Texé ĕxna quixĭ? ¿Ēxna cuma ga nuxcŭmaŭcŭ ga Tupanaãrŭ orearŭ uruŭ ga Ería quiixŭ? —ñanagŭrŭgŭ. Rŭ Cuáŭ nanangãxŭ rŭ ñanagŭrŭ: —Tama Ería chixĭ —ñanagŭrŭ. Rŭ nŭmagŭ rŭ wenaxãrŭ nŭxna nacagŭe rŭ ñanagŭrŭgŭ: —¿Ēxna cuma quiixŭ ya yima orearŭ uruŭ ga Moĭché nŭxŭ ixucŭ ga Ínguxchaŭcŭ? —ñanagŭrŭgŭ. Rŭ Cuáŭ nanangãxŭ rŭ ñanagŭrŭ: —Tama yima chixĭ —ñanagŭrŭ. ²² Rŭ yexguma ñanagŭrŭgŭama: —¿Ēxna texé quiixŭ? Erŭ tanaxwĕxe i ngĕma núma toxŭ mugŭxŭxŭtawa tanange i curŭ ngãxŭga. ¿Rŭ ñuxŭ ñacuxŭ i ñuxma na texé quiixŭ? —ñanagŭrŭgŭ. ²³ Rŭ Cuáŭ nanangãxŭ rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —Choma nixĭ i ngĕma duŭxŭ i dauxchitawa i ngextá taxŭema íãpataxŭwa tagaãcŭ ñachaxŭ:

“¡Rŭ nŭxŭ perŭxoe i pecŭma i chixexŭ rŭ ipeyanawĕxãchixĕĕx i perŭ maxŭ naxcĕx ya Cori ya Tupana!” ñachaxŭ, guma nuxcŭmaŭcŭ ga orearŭ uruŭ ga Ichaxía nŭxŭ ixuxŭrŭrŭ —ñanagŭrŭ. ²⁴⁻²⁵ Rŭ yexguma ga yema paigŭ rŭ Parichéugŭ yéma mugŭxŭ ga Cuáŭmaã na yanadexagŭxŭcĕx rŭ wenaxãrŭ nŭxna nacagŭe, rŭ ñanagŭrŭgŭ: —Rŭ ngĕxguma tama Cristu quixĭgu, rŭ tama Ería quixĭgu, rŭ tama yima orearŭ uruŭ ya Ínguxchaŭcŭ quixĭgu, ¿rŭ tŭxcŭŭ i duŭxŭgŭxŭ ícubaiŭxĕĕxŭ i ñuxmax? —ñanagŭrŭgŭ nŭxŭ. ²⁶⁻²⁷ Rŭ Cuáŭ nanangãxŭ rŭ ñanagŭrŭ: —Choma rŭ dexáwamare íchanabaiŭxĕĕ i duŭxŭgŭ. Natŭrŭ petanŭwa nangĕxma ya yima tama nŭxŭ pecuácŭ ya chowema ne ŭcŭ. Rŭ choma rŭ napĕxewa rŭ taxuwama chame, rŭ bai i norŭ

chapatucunügüarü wëgüwa chame —ñanagürü ga Cuáŭ. 28 Rü yema nachica ga Betániägu äëgaxüwa nixĩ ga Cuáŭ ga nüxŭ yaxuxŭ ga yema ore. Rü natü ga Yudátüarü tocutüwa nixĩ ga yema nachica ga ngextá Cuáŭ duüxügüxŭ íbaiüxëxüwa.

Ngechuchu nixĩ ga Tupana núma namucü na duüxügüarü pecaducèx nayuxüçèx

29 Rü moxüäcü ga Cuáŭ rü Ngechuchuxŭ nadau ga naxcèx na yaxüxŭ. Rü ñanagürü ga Cuáŭ: —¡Rü dücax! Daa nixĩ ya yima Tupana núma namucü na nayuxüçèx na ñoma i nañnecüäx i duüxügüarü pecaduxŭ iyanaxoxëxüçèx. 30 — Rü choma rü daa Ngechuchuchigaxŭ nixĩ ga chixuxŭ ga yexguma ñachagu:

“Rü choweama ne naxü ya wüxi ya chorü yexeracü, yerü nüma rü woetama nayexma ga tauta chabuxgu ga chomax”, ñachagu. 31 —Rü chomatama ga noxri rü tama nüxŭ chacuèx ga texe na yïxŭ ga nümax. Natürü núma chaxü na dexáwamare duüxügüxŭ íchibaiüxëëtanüxüçèx na tatanüxŭ i Yudíugü nüxŭ cuèxgüxüçèx na texé yïxŭ —ñanagürü. 32 Rü ñanagürü ta ga Cuáŭ: —Rü chomatama nüxŭ chadau ga Tupanaäë ga Üünexŭ ga yexguma wüxi ga muxtucurüü daxüwa ínaxexeegu rü Ngechuchuxünegu yanawèxgux. 33 —Choma rü noxri tama nüxŭ chacuèx ga texe na yïxŭ ga nümax. Natürü ga Tupana ga choxŭ mucü na dexáwamare duüxügüxŭ íchabaiüxëëxüçèx, rü ñanagürü choxŭ:

“Rü yima nüxŭ cudaucü ya chauäë i Üünexŭ naetügu íruxexeecü, rü yima tá nixĩ ya chauäë i Üünexŭ duüxügüna nguxëëcü”, ñanagürü choxŭ. 34 —Choma rü marü yima Ngechuchuxŭ chadau rü pemaã nüxŭ chixu na nüma rü aixcüma Tupana Nane yïxŭ —ñanagürü.

Nüxüraüxŭ ga norü ngüexügü ga Ngechuchu

35 Moxüäcü rü wenaxärü Cuáŭmaã yema nachicawa tayexmagü ga toma ga taxre ga norü ngüexügü. 36 Rü yexguma Ngechuchuxŭ nadèuxgu ga yéma na naxüpetüxŭ, rü Cuáŭ rü ñanagürü toxŭ: —¡Düçèx! Yima nixĩ ya Tupana núma namucü na pecaducèx nayuxüçèx —ñanagürü. 37 Rü toma ga Cuáŭärü ngüexügü rü nüxŭ taxĩnüë ga yexguma yema ñaxgu. Rü Ngechuchuwe tarüxĩ. 38 Rü nügü ínidau ga Ngechuchu, rü toxŭ nadau ga nawe na tarüxixŭ. Rü toxna naca rü ñanagürü toxŭ: —¿Tacüçèx pedau? —ñanagürü. Rü tomagü rü ñatarügügü: —Pa Ngüexëëruüx, ¿ngexta nixĩ i cupexŭ? —ñatarügügü. 39 Rü Ngechuchu toxŭ nangäxŭ, rü ñanagürü toxŭ: —¡Nuã chowe perüxĩ rü ípeyadèux! —ñanagürü. Rü nawe tarüxĩ, rü nüxŭ tadaugü ga na ngexta napexŭ. Rü yexguma yéma tan-gugügu, rü marü ägümücüarü orawa nangu ga na nayáuanexŭ.

Rü yexma naxŭtagu tarŭcho rŭ ñŭxmata nachŭta. ⁴⁰ Rü choma chixŭ ga noxri Cuáŭ ga baiŭxêêruŭxŭ chaxŭnŭxŭ ga yixcama Ngechuchuwe charŭxŭxŭ. Rü chomŭcŭ rŭ Aŭdré nixŭ. Rü nŭma rŭ Pedru ga Chimáŭêneê nixŭ. ⁴¹ Rü yexgumatama ga Aŭdré, rŭ naêneê ga Chimáŭcèx nayadau. Rü ñanagŭrŭ nŭxŭ: —Rü marŭ nŭxŭ itayangau ya yima Cristu ga nuxcŭma Tupana nŭxŭ unetacŭ —ñanagŭrŭ. ⁴² Rü yemawena, rŭ Ngechuchu íyexmaxŭwa Chimáŭxŭ naga ga Aŭdré. Rü yexguma Ngechuchu Chimáŭxŭ dèŭxgu, rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —Cuma nixŭ i Chimáŭ i Cuáŭ nane quiŭxŭ. Natŭrŭ i ñŭxmawena rŭ Nuta tá nixŭ i cuéga —ñanagŭrŭ. Rü ngêma naega rŭ Pedru ñaxŭchiga nixŭ.

Ngechuchu rŭ naxcèx naca ga Piripi rŭ Natanae

⁴³ Rü moxŭâcŭ ga Ngechuchu rŭ nŭgŭ namexêê na Gariréaanewa naxŭxŭcèx. Rü Piripixŭ inayangau rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —¡Chowe rŭxŭ! —ñanagŭrŭ. ⁴⁴ Rü nŭma ga Piripi rŭ ñãne ga Bechaídacŭâx nixŭ. Rü yémacŭâx ta nixŭ ga Aŭdré rŭ Pedru. ⁴⁵ Rü Piripi rŭ Natanaecèx nayadau, rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —Marŭ nŭxŭ itayangau ya yima Cristu ga Moíché nachiga naxŭmatŭcŭ ga mugŭarŭ poperawa, rŭ nuxcŭmaŭgŭxŭ ga Tupanaârŭ orearŭ uruŭgŭ ta nachiga naxŭmatŭgŭcŭ. Yima nixŭ ya Yúche nane ya Ngechuchu ya Nacharétucŭâx —ñanagŭrŭ. ⁴⁶ Rü ñanagŭrŭ ga Natanae: —¿Ñuxâcŭ i tacŭ rŭ mexŭ i Nacharétuwa ne naxŭxŭ? —ñanagŭrŭ. Rü Piripi nanangâxŭ, rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —¡Dŭcèx, ngŭxã rŭ ítayadau! —ñanagŭrŭ. ⁴⁷ Rü yexguma Ngechuchu Natanaexŭ dèŭxgu ga naxcèx na yaxŭxŭ, rŭ ñanagŭrŭ: —¡Dŭcèx! Yéa ne naxŭ i wŭxi i yatŭ i aixcŭma Yudíu ixŭxŭ i aixcŭma ngearŭ chixexŭãxŭ —ñanagŭrŭ. ⁴⁸ Rü yexguma ga Natanae rŭ Ngechuchuna naca, rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —¿Ñuxâcŭ i choxŭ cucuáxŭ? —ñanagŭrŭ. Rü Ngechuchu nanangâxŭ rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —Naxŭpa ga Piripi cuxcèx na yaçaxŭ, rŭ choma rŭ cuxŭ chadau ga yexguma orix ga igueratŭŭgu curŭxãŭxgux —ñanagŭrŭ. ⁴⁹ Rü Natanae nanangâxŭ rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —Pa Ngúexêêruŭx, cuma rŭ Tupana Nane quixŭ. Rü cuma nixŭ i guxŭma i Yudíugŭarŭ Âêxgacŭ quiŭxŭ —ñanagŭrŭ. ⁵⁰ Rü Ngechuchu nanangâxŭ, rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —Cuma rŭ choxŭ cuyaxŭ erŭ cumaã nŭxŭ chixu na igueratŭŭwa cuxŭ na chadauxŭ. Rü ngêmacèxicatama nixŭ i cuyaxŭxŭ. Natŭrŭ ngêma ñŭxma nŭxŭ cudauxŭârŭ yexera tá nixŭ i nŭxŭ cudauxŭ i yixcŭra —ñanagŭrŭ. ⁵¹ Rü ñanagŭrŭ ta ga Ngechuchu: —Rü aixcŭma pemaã nŭxŭ chixu rŭ tá nŭxŭ pedaugŭ na yawãxnaxŭ i daxŭguxŭ i naâne. Rü tá nŭxŭ pedaugŭ i Tupanaârŭ orearŭ

ngeruŷgü i daxüçüâx i ngema daxü ŷgüxü rü íruxŷgüxü i naetüwa ya Tupana Nane ya duŷxüxü ixüçü —ñanagürü.

2

Ngŷarü peta ga ãane ga Canáwa üxü ga Gariréaanewa

¹ Rü yexguma marü tomaëxpüx ga ngunexü Gariréaanearü ãane ga Canáwa nayexmagu ga Ngechuchu, rü nayexma ga wüxi ga ngŷarü peta. Rü yemawa ngxina naxugü ga naë ga Ngechuchu. ² Rü Ngechuchuna rü toxna rü ta naxugüe na yéma taxüçèx. ³ Rü nagux ga norü axexü ga binu. Rü Ngechuchu naë ngŷgürügü nüxü ga Ngechuchu: —Marü nagúarü binuâxgü —ngŷgürügü. ⁴ Natürü Ngechuchu ngŷxü nangâxü, rü ñanagürü: —Pa Mamax, çtüxcüü chomaã nüxü quixu i ngëma? Erü tauta nawa nangu na chanaxüçèx i çacü rü mexü i Tupanaärü poramaã üxü —ñanagürü. ⁵ Natürü ga ngŷma ga naë rü ngŷgürügü nüxü ga yema baegüxü namaã ga binuchiü: —¡Penaxüx i guxüma i ngëma nüma pemaã nüxü yaxuxü! —ngŷgürügü. ⁶ Rü yéma iyexma ga 6 ga tüxü ga nutagüngüçèx. Rü wüxichigü ga yema tüxüwa rü maneca yexma name ga 50 rü éxna 70 litrugü ga dexá. Rü yema tüxügü iyixü ga yema Yudíugü ngŷxü ixügüãcugüçü ga yexguma dexámaã nügü yayauxmëxgüçhaügu na Tupanacèx nügü yamexëgüçèx. ⁷ Rü Ngechuchu rü yema baegüxüxü namu, rü ñanagürü: —¡Dexámaã ngŷxü pixügüãcu i ñaã tüxügü! —ñanagürü. Rü nümagü ga yema baegüxü rü meãma ngŷxü nixügüãcu. ⁸ Rü Ngechuchu ñanagürü nüxü: —Rü ñuxma chanaxwëxe i íraxü peyaxu, rü petaarü yoraxütawa penange —ñanagürü. Rü yemaãcü nanaxügü ga yema baegüxü. ⁹ Rü yema petaarü yora nüxü naxaxneta ga yema dexá ga binuxü nacèxichixü. Natürü tama nüxü nacuèx ga ngextá na nayauxgüãxü. Rü yema baegüxüçatama nixü ga nüxü cuèxgüxü ga dexámare na yüxü ga noxrix. Rü yexgumatama ga yema petaarü yora rü yema yatü ga ingüçèx naca. ¹⁰ Rü ñanagürü nüxü: —Guxü i naãnewa rü duŷxügü rü noxri rü namaã nabae ya mecü ya binu. Rü ngëxguma marü meãma guxüma axegügu i ngëma nüxna naxuxü, rü ngëmawena rü nüxna nanaxã ya ngexcürüçümare ya binu. Natürü i cuma rü marü nagüçhaügu i peta, rü mexëchicü ya binumaãtama cuyaxaxegüçë i duŷxügü —ñanagürü. ¹¹ Rü guma Gariréaanewa yexmane ga ãane ga Canáwa nixü ga yema naxüxü ga Ngechuchu. Rü yema nixü ga nüxüraüxü ga cuèxruü ga Tupanaärü poramaã üxü ga nawa nügü inawëxü ga Tupana Nane na yüxü. Rü toma ga norü ngüexügü rü nüxü tayaxögü. ¹² Rü yemawena rü Capernáu ga ãanewa naxü ga Ngechuchu. Rü naë rü naëneëgü rü toma ga norü ngüexügü rü

ta itayaxümücügü. Rü yéma guma ñānewa tayexmagü ga ñuxre ga ngunexü.

Ngechuchu rü tupauca ga taxūnewa ínanawoxü ga yema duüxügü ga yéma taxegüxü

(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

¹³ Rü toma ga Yudíugü rü marü ningaica ga torü peta ga Üpetüchiga. Rü yemacèx ga Ngechuchu rü Yerucharéüwa naxü. ¹⁴ Rü yexma tupauca ga taxūnegu nüxü nayangau ga duüxügü ga yéma norü wocagümaā rü carnerugümaā rü muxtucugümaā taxegüxü. Rü yéma nüxü nadau ta ga duüxügü ga norü taxechicawa rütogüxü rü Tupanaarü āmarewa mexü ga dīērumaā yéma taxegüxü. ¹⁵ Rü yexguma yemaxü nadèuxgu ga Ngechuchu, rü nanaxü ga wüxi ga çuaixruü ga naxchèxmünaxcèx. Rü yemamaā tupauca ga taxūnewa ínanawoxü ga yema duüxügü guxüma ga norü carnerugümaā rü wocagümaā. Rü yema dīērucèx taxegüxüārü dīēru rü ngīxü narüwoü ñaxtüanegu. Rü norü mechagü rü ta nüxü nawoneta. ¹⁶ Rü yema muxtucugümaā taxegüxüxü ñanagürü: —¡Ipeyana i ngēma perü muxtucugü i nuā! Tama name i taxepataüxü peyaxīxēē ya daa Chaunatüpata — ñanagürü. ¹⁷ Rü yexguma ga toma ga norü ngúexügü rü nüxna tacuèxāchie ga nuxcūmaüxü ga ümatüxü ga ñaxü:

“Duüxügü rü tá chauxchi naxaie erü chanachuxu i tacü i chixexü na naxügüxü i Tupanapatawa”,

ñaxü. ¹⁸ Rü yexguma ga yema āēxgacügü rü Ngechuchuna nacagü, rü ñanagürügü: —¿Tacü rü cuèxruüxü toxü cud-auxēē na nawa nüxü tacuáxücèx na aixcūma Tupana yīixü ya cuxü mucü na ícunawoxüxücèx i ñāñ duüxügü i nuā? — ñanagürügü. ¹⁹ Rü Ngechuchu nanangāxü, rü ñanagürü: — ¡Nagu pepogüe ya daa tupauca ya taxūne! Rü choma rü tomaēxpüx i ngunexügu rü tá wena íchanadaxēē —ñanagürü. ²⁰ Rü yexguma ga yema āēxgacügü rü nanangāxügü, rü ñanagürügü: —Rü 46 ga taunecü nawa napuracüe ga duüxügü na naxügüāxücèx ga daa tupauca ya taxūne. ¿Rü ñuxācü tá i cuma i tomaēxpüx i ngunexü tátama wena ícunadaxēēxü? —ñanagürügü. ²¹ Natürü guma Tupanapata ga Ngechuchu nachiga idexane rü naxūnechigatama nixi. ²² Rü yemacèx ga toma ga norü ngúexügü, rü yexguma Ngechuchu yuwa írüdaxgu, rü nüxna tacuèxāchie ga yema ore ga Ngechuchu nüxü ixuxü. Rü aixcūma tayaxōgü ga yema ore ga nüxü yaxuxü rü yema Tupanaarü ore ga nuxcūmaügüxü ga orearü uruügü Ngechuchuchigagu ümatügüxü.

Ngechuchu rü nüxü nacuèx i guxüma i duüxügü

23 Rŭ yexguma Ngechuchu Ũpetŭchigaarŭ petacèx Yerucharéŭwa yexmagu, rŭ muxŭma ga duŭxŭgŭ rŭ nŭxŭ nayaxŭgŭ, yerŭ nŭxŭ nadaugŭ ga yema taxŭ ga mexŭgŭ ga Tupanaarŭ poramaã naxŭxŭ. 24 Natŭrŭ ga nŭma ga Ngechuchu rŭ tama yema duŭxŭgŭmèxèwa nŭgŭ nayexmaxèèchaŭ, yerŭ woetama marŭ nŭxŭ nacuèx ga tacŭgu na naxŭnŭèxŭ ga guxŭma ga yema duŭxŭgŭ. 25 Rŭ yemacèx ga nŭma rŭ taxucèxma texé namaã nŭxŭ tixu na tacŭgu naxŭnŭèxŭ ga yema duŭxŭgŭ. Yerŭ nŭmatama marŭ nŭxŭ nacuèx ga tacŭgu na naxŭnŭèxŭ ga naãèwa ga wŭxichigŭ.

3

Ngechuchuxŭtagu nanaxŭãne ga Nicodému

1 Nayexma ga wŭxi ga Parichéu ga Nicodémugu àegacŭ. Rŭ nŭma rŭ wŭxi ga àèxgacŭ ga nŭxŭ nangechaŭgŭcŭ nixŭ ga Yudŭgŭtanŭwa. 2 Rŭ guma Nicodému rŭ Ngechuchuxŭtagu nanaxŭãne ga chŭtacŭ. Rŭ ñanagŭrŭ Ngechuchuxŭ: —Pa Ngúexèèruŭx, toma nŭxŭ tacuèx na aixcŭma Tupana núma cuxŭ muxŭ na toxŭ cungúexèèxŭcèx. Erŭ taxucŭrŭwa texé cuxrŭŭ tanaxŭ i ngèma taxŭ i mexŭgŭ i Tupanaarŭ poramaã ŭxŭ, ega tama Tupana tŭmaxŭtawawa ngèxmagu—ñanagŭrŭ. 3 Rŭ Ngechuchu nanangãxŭ rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —Aixcŭma cumaã nŭxŭ chixu, rŭ yŭxema tama wenaxarŭ buxe rŭ taxucŭrŭwama Tupana àèxgacŭ íixŭxŭwa tangu —ñanagŭrŭ. 4 Rŭ Nicodému rŭ Ngechuchuna naca, rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —¿Natŭrŭ ñuxãcŭ i wŭxi i yatŭ i marŭ yaxŭ i wena nabuxŭ? ¿Éxna wena naèãnŭgu naxŭcuxŭ rŭ ngèmaãcŭ wena nabuxŭ? —ñanagŭrŭ. 5 Rŭ Ngechuchu nanangãxŭ rŭ ñanagŭrŭ: —Rŭ aixcŭma cumaã nŭxŭ chixu rŭ yŭxema tama nŭxŭ rŭxoxe i tŭmaarŭ pecadu rŭ tama Tupanaãè i Ũnèxŭwa nayaxŭxe i maxŭ i ngèxwacaxŭxŭ, rŭ taxucŭrŭwama Tupana àèxgacŭ íixŭxŭwa tichocu 6—Yŭxema duŭxŭwa buxe rŭ duŭxŭtama tixŭ. Natŭrŭ yŭxema Naãè i Ũnèxŭwa nayaxŭxe i maxŭ i ngèxwacaxŭxŭ, rŭ Tupanaxãcŭ tixŭ. 7 —¡Tãtãtãma cubaixãchiãè na cumaã nŭxŭ chixuxŭ na Tupana naxwèxexŭ na guxŭma i duŭxŭgŭ rŭ wena nabuxŭ! 8—Ya buanecŭ rŭ nŭma ínanaxwèxexŭwa nabu. Rŭ nŭxŭ cuxŭnŭ i naga, natŭrŭ tama nŭxŭ cucuèx na ngèxtãama ne naxŭxŭ rŭ ngèxtãama na naxŭxŭ. Rŭ ngèxgumarŭŭ ta tixŭgŭ ya guxãma ya yŭxema Naãè i Ũnèxŭwa nayaxŭxe i maxŭ i ngèxwacaxŭxŭ —ñanagŭrŭ. 9 Rŭ Nicodému wenaxarŭ Ngechuchuna naca, rŭ ñanagŭrŭ: —¿Natŭrŭ ñuxãcŭ nixŭ i ngèma? —ñanagŭrŭ. 10 Rŭ Ngechuchu nanangãxŭ, rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —Cuma rŭ Yudŭgŭarŭ ngúexèèruŭŭ i nŭxŭ cuáxŭ quixŭ. ¿Rŭ ñuxãcŭ chi i cuma i tama nŭxŭ cucuáxŭ i ngèma? 11—Aixcŭma cumaã nŭxŭ chixu rŭ toma rŭ namaã

tidexagü i ngẽma nüxũ tacuáxũ. Rũ norũ uruũ tixĩgü i ngẽma nüxũ tadaugũxũ. Natürũ pema rũ tama toxũ peyaxõgü i ngẽma pemaã nüxũ tixuxũ. ¹²—Rũ ñuxma na tama choxũ peyaxõgũxũ i ngẽma pemaã nüxũ chixuxũ i ñoma i naãneãrũ ngẽmaxũchiga, rũ ¿ñuxãcü tá peyaxõgũxũ ega pemaã nüxũ chixuxgu i daxũguxũ i naãneãrũ ngẽmaxũchiga? ¹³—Taguma texé daxũguxũ i naãnewa taxũ. Natürũ i choma i Tupana Nane na duũxũxũ chiĩxũ, rũ chaxicatama nixĩ i ngẽma ne chaxũxũ rũ ngẽma tá chaxũxũ. ¹⁴⁻¹⁵—Pema nüxũ pecuèx ga ñuxãcü nuxcũmaxũchima yema nachica ga ngextá taxúema íxãpataxũwa, rũ Moĩché wüxi ga naĩgu nanaxünagü ga yema ãxtape ga dñerumünaxcèx. Rũ ngẽxgumarũ tá ta i choma i Tupana Nane i duũxũxũ chiĩxũ, rũ wüxi i naĩgu tá choxũ naxünagügü i duũxũgü na guxãma ya texé ya choxũ yaxõgüxe rũ tüxũ nangẽxmaxũcèx i maxũ i taguma gúxũ.

Tupana rũ poraãcü nüxũ nangechaũ i ñoma i naãnecũãx

¹⁶—Rũ Tupana rũ poraãcü nüxũ nangechaũ i ñoma i naãnecũãx i duũxũgü. Rũ yemacèx inanamu ga Nane ga nügümaã wüxicacü na guxãma ya texé ya nüxũ yaxõgüxe rũ tama itarũtauxexũcèx rũ tüxũ nangẽxmaxũcèx i maxũ i taguma gúxũ. ¹⁷—Yerü ga Tupana rũ tama ñoma ga naãnewa nanamu ga Nane na duũxũgümaã naxueguãxũcèx na napoxcuexũ. Natürũ núma nanamu na namaxẽxẽẽãxũcèx i duũxũgü. ¹⁸—Rũ yíxema Tupana Naneãxũ yaxõxẽ, rũ Tupana rũ tama tümamaã nanaxuegu na tapoxcuxũ. Natürũ yíxema tama nüxũ yaxõxẽ, rũ marü tümamaã nanaxuegu na tapoxcuxũ, erü tama nüxũ tayaxõ ya yima Tupana Nane ya nügümaã wüxicacü. ¹⁹—Rũ yíxema tama nüxũ yaxõgüxe, rũ Tupana rũ marü tümamaã nanaxuegu na tapoxcuexũ. Yerü yexguma ñoma ga naãnewa nanguxgu ga Tupana Nane ya duũxũgüarü ngóonexẽeruũ, rũ tama nawe tarũixchaũ. Natürũ yexera tümäärü me nixĩ ga eãnexũwaama na tayexmagũxũ, yerü chixexũ taxügü. ²⁰—Guxãma ya yíxema chixexũ ügüxe rũ naxchi taxaie i ngóonexũ. Rũ tama nüxna tangaicamagüchaũ erü tama tanaxwèxe na nangóxũ i ngẽma chixexũ i ítaxügũxũ. ²¹—Natürũ yíxema aixcũma Tupanaãrũ ore nüxũ ixuxũãcüma meã maxẽxẽ rũ nüxna tangaicama i ngẽma ngóonexũ. Rũ ngẽmaãcü tanaxü na meã nangóxũcèx na Tupanaãrũ ngúchaũãcüma na yĩxũ i guxũma i ngẽma taxügũxũ—ñanagürü.

Cuáũ ga baiũxẽeruũ rũ wenaxãrũ nüxũ nixu ga Ngechuchuchiga

²²Rũ yemawena rũ tomaã Yudeáanewa naxũ ga Ngechuchu. Rũ ñuxre ga ngunexũ tomaã yéma nayexma rũ yéma duũxũgũxũ ítabaiũxẽegü. ²³Rũ Cuáũ ga baiũxẽeruũ rũ

Enóârü ãñewa ga Charíarü ngaicamana rü Ínanabaiũxêê ta ga duũxügü yerü yéma nayexma ga taxü ga dexá. Rü yema yéma Íngugüetanüxü ga duũxügü, rü CuáŨ Ínayabaiũxêetanü. ²⁴ Rü yemaãcü nangupetü naxüpa ga na poxcupataügu yatêxcuchixü ga CuáŨ. ²⁵ Rü yexguma rü ñuxre ga norü ngúexügü ga CuáŨ, rü wüxi ga Yudíumaã niporagatanücüü nachiga ga nacümagü na ñuxãcü namexü na Tupanacêx nügü yamexêégüxü ga duũxügü. ²⁶ Rü CuáŨmaã nüxü nayarüxugüe, rü ñanagürügü: —Pa Ngúexêêruũx, dücax guma yatü ga tomaã nüxü quixücü rü cumaã yexmacü ga natü i YudáŨârü tocutüwa, rü yima rü ñuxma rü duũxügüxü Ínabaiũxêê, rü guxüma i duũxügü rü nawe narüxí — ñanagürügü. ²⁷ Rü CuáŨ nanangãxü rü ñanagürü nüxü: —Taxúema ñacü tüxü nangêxma ega Tupana tama tüxna naxãxgu. ²⁸ —Pematama rü marü choxü pexínüe ga yexguma ñachagu:

“Choma rü tama Cristu chixí. Natürü choma chixí i Tupana yima Cristupêxegu choxü imuxü na nüxü chixuxücèx i nachiga”, ñachagu. ²⁹ —Rü wüxi i ngígüwa rü yima yatü ya ingícü rü naxmêxârü yora nixí. Rü yima yatümücü i naxütawa ngêxmaxü rü nüxü inarüxínü i norü ore. Rü nataãe i ngêxguma nüxü naxínügu i ngêma na yadexaxü. Rü ngêxgumarüü i choma rü aixcüma Cristumaã chataãêxüchi i ñuxmax. ³⁰ —Nüma rü tá nixínagüchigü na ãêxgacü yíixü, natürü i choma rü tá Ícharüxíchigü.

Yima daxüwa ne üxcüchiga

³¹ —Rü yima Cristu ya daxüwa ne üxcü rü guxãetüwa nangêxma. Natürü i choma rü ñoma i naãnewa changêxma, rü ñoma i naãnecüãx chixí, rü ngêma ñoma i naãnewa ngêxmaxüchigaxü chixu. Natürü i nüma ya Cristu ya daxüwa ne üxcü, rü guxãetüwa nangêxma. ³² —Rü nüma rü tamaã nüxü nixuchiga ga yema nüxü nadauxü rü nüxü naxínüxü. Natürü noxretama nüxü nayaxögü i ngêma nüxü yaxuxü. ³³ —Natürü ngêxguma texé nüxü yaxõxgu i norü ore, rü ngêmaãcü tanangoxêê na aixcüma yíixü i ngêma Tupana nüxü ixuxü. ³⁴ —Rü yima Tupana núma namücü, rü Tupanaârü orexü nixu. Erü Tupana rü nüxna nanamu i Naãe i Üünexü na guxüguma naxütawa nangêxmaxücèx. ³⁵ —Rü Tanatü ya Tupana rü Nanexü nangechaü. Rü ngêmacèx marü naxmêxwa nanangêxmaxêê i guxüma i ñacü i ngêxmaxü. ³⁶ —Rü yíxema Tupana Naneãxü yaxõxê rü tüxü nangêxma i maxü i taguma gúxü. Natürü yíxema tama nüxü yaxõxchaüxê ya Tupana Nane, rü tãütáma tüxü nangêxma i ngêma maxü i taguma gúxü. Natürü tá tanayaxu i ngêma ãücümaxü i poxcu i Tupana tá namaã tüxü poxcuxü —ñanagürü ga CuáŨ ga baiũxêêruü.

4

Ngechuchu rü Chamáriaanecũãx ga ngecü

1 Rü Parichéugü rü nüxũ nacuáchigagü ga Ngechuchu rü Cuáũãrũ yexera nüxũ na nayexmaxũ ga norü ngúexũgü, rü norü yexera duũxũgũxũ na ínabaiũxẽẽxũ. 2 Natürü tama Ngechuchu nixĩ ga ínabaiũxẽẽcü ga duũxũgü. Rü toma ga norü ngúexũgü tixĩ ga tanaxũxũ ga yema. 3 Rü yexguma Ngechuchu nüxũ ínũgu ga Parichéugü rü nachigagu na yadexagũxũ, rü yéma Yudéaanewa ítachoxũ na Gariréaanecèx tawoeguxũ. 4 Natürü ga yema nama ga nagu tawoeguxũ rü Chamáriaanewa nadapetü. 5 Rü yemacèx ga toma rü nawa tangugü ga wüxi ga Chamáriaaneãrũ ããne ga Chicaru. Rü guma ããneãrũ ngaicamana nayexma ga yema naãne ga nuxcũmaũcü ga Acobuaxũ yexmaxũ rü yixcama rü nane ga Yúchena naxãxũ. 6 Rü yéma nayexma ga wüxi ga puchu ga duũxũgü dexácèx ixaixmaũgücü ga Acobuarü Puchugu ãegacü. Rü poraãcü nipa ga Ngechuchu ga namagu na yaxũxũ. Rü yemacèx guma puchuxũtawá nayarũtoõchi. Rü tocuchiwa nanguxchaũ ga yexguma. 7-8 Rü toma ga norü ngúexũgü rü guma ããnewa taxĩ na torü õnacèx tayataxegũxũcèx. Rü towena yéma ingu ga wüxi ga ngecü ga Chamáriaanecũãx ga guma puchuwa dexáwa ùcü. Rü Ngechuchu rü ñanagürü ngĩxũ: — ¡Íraxũ i dexá choxna naxã! —ñanagürü. 9 Natürü ga yema nge rü ibaixãchiãe yerü ga Yudíugü rü Chamáriaanecũãxgũmaã nũgũchi naxaie rü yemacèx ga yema nge rü inangãxũ rü ngĩgürügü nüxũ: —¿Nuxãcü i cuma na Yudíu quiĩxũ i dexácèx choxna cuçaxũ i choma na Chamáriaanecũãx chiĩxũ? — ngĩgürügü. 10 Rü Ngechuchu ngĩxũ nangãxũ, rü ñanagürü: —Ngẽxguma chi nüxũ cucuèxgu i ngẽma mexũ i Tupana cuxna ãxchaũxũ, rü chi nüxũ cucuèxgu na texé yĩxũ ya yima dexá cuxna taçacü, rü cuma rü chi nüxnata cuca i dexá i maxũ nawa ngẽxmaxũ rü nüma rü chi cuxna nanaxã i ngẽma dexá —ñanagürü. 11 Rü yema ngecü inangãxũ, rü ngĩgürügü nüxũ: —Pa Corix, ¿ñuxãcü tá i dexáta cuyaxu? Erü daa puchu rü namátamaxũchi rü cuxũ nataxuma na taçũmaã cunayaxuxũcèx i dexá. ¿Rü ngextá tá i cunayaxuxũ i ngẽma dexá i maxũ nawa ngẽxmaxũ na choxna cunaxãxũcèx? 12 —Nuxcũmaũcü ga tórü õxi ga Acobu toxçèx núma Chamáriaanewa nanatèx ga daa puchu. Rü gumawa nixĩ ga naxaxexũ ga nüma rü nanegü rü norü wocagü. ¿Rü ñuxãcü chi i cuma i norü yexera quiĩxũ? —ngĩgürügü. 13 Rü Ngechuchu ngĩxũ nangãxũ, rü ñanagürü: —Rü guxãma ya texé ya daa pucharü dexáwa axexe, rü wena táxarü tiçawae. 14 —Natürü texé ya yixema choma tüxna chaxãxũ i dexáwa axexe, rü tagutáma wena tiçawa. Erü ngẽma dexá i choma

tüxna chaxãxü rü wüxi ya puchu ya guxüguma ibaibecürüü tá nixi i tûmawa, erü ngëma dexáwa nangëxma i maxü i taguma gúxü —ñanagürü. ¹⁵ Rü ngïma ga yema nge rü inangãxü rü ngïgürügü: —Pa Corix, ¡choxna naxã i ngëma dexá na taguma wena chitawaxücèx, rü taguma wena daa puchuwa dexáwa chaxüxücèx! —ngïgürügü. ¹⁶ Rü Ngechuchu ñanagürü ngïxü: —¡ýyadau ya cute, rü naxcèx yaca, rü nuã pexi! —ñanagürü. ¹⁷ Rü yema ngecü rü inangãxü, rü ngïgürügü nüxü: —Nataxuma ya chaute —ngïgürügü. Rü Ngechuchu ñanagürü ngïxü: —Aixcüma nixi i ngëma nüxü quixuxü na nataxuüma ya cute. ¹⁸ —Yerü wüximëxpüxchirëx nixi ga cute, rü yima ñuxma cuxütawa ngëxmacü rü tama aixcüma cutexüchi nixi. Rü ngëmacèx aixcüma nixi i curü ore i chomaã nüxü quixuxü —ñanagürü. ¹⁹ Rü yexguma yemaxü naxïnüga ga yema ngecü, rü ngïgürügü: —Pa Corix, nüxü chicuèxãchi rü cuma rü wüxi i Tupanaärü orearü uruü quixi. ²⁰ —Nuxcümaügüxü ga torü oxigü ga Chamáriaanecüãxgü rü daa mëxpüne ga Garachíüwa Tupanaxü nicuèxüügü. Natürü i pema i Yudiügü rü ñaperügügü:

“Rü Yerucharéü nixi i nachica i mexü i ngextá Tupanaxü ticuèxüügü”, ñaperügügü. ²¹⁻²² Rü Ngechuchu ngïxü nangãxü rü ñanagürü: —Pema i Chamáriaanecüãxgü rü tama aixcüma nüxü pecuèxgü ya yima nüxü picuèxüügücü. Natürü toma i Yudiügü rü aixcüma nüxü tacuèx ya yima nüxü ticuèxüügücü, erü Yudiügügagu nixi i Tupana namaxëxëxü i guxüma i duüxügü. ¡Choxü yaxõ, Pa Ngecüx! Rü aixcüma ínangu tá i ngunexü na täütáma daa mëxpúnewa rü ëxna Yerucharéüwa tá nüxü na picuèxüügüxü ya Tanatü ya Tupana. ²³ —Erü yixema aixcüma Tupanaxü icuèxüügüxe rü nüëtama nixi i ngëxürüüxümare i nachicawa Tupanaxü ticuèxüügü. Erü ñuxma rü ngëma Naãë i Üünexü naxwëxexü nixi na guxüma i tûmaãëmaã rü tûmaärü maxümaã aixcüma Tupanaxü ticuèxüügüxü. Rü ngëmaãcü nixi i nanaxwëxexü ya Tanatü na nüxü ticuèxüügüxü. ²⁴ —Erü Tupana rü wüxi i Naãë nixi. Rü ngëmacèx yixema texé ya nüxü icuèxüügüxe rü tanaxwëxe i guxüma i tûmaãëmaã rü tûmaärü maxümaã na aixcüma nüxü ticuèxüügüxü, ngëma Naãë i Üünexü naxwëxexüãcüma —ñanagürü. ²⁵ Rü yema ngecü inangãxü rü ngïgürügü: —Choma nüxü chacuèx rü tá ñoma i naãnewa nangu ya yima Cristu ya Tupana nüxü unetacü. Rü ngëxguma yima núma üxgu rü tá tamaã nanangoxëë i guxüma i Tupanachiga —ngïgürügü. ²⁶ Rü Ngechuchu rü ñanagürü ngïxü: —Choma na cumaã chidexaxü, rü yima chixi —ñanagürü. ²⁷ Rü yexguma iyadexayane rü ítangugü ga toma

ga norü ngúexügü. Rü tabaixãchiãëgü yerü ga Ngechuchu rü wüxi ga ngecümaã ínidexa. Natürü taxúema ga toma rü togü taporaxëë ga nüxna na tacagüxü ga tacü ngĩmaã na nanaxwëxexü rü tacüchiga yĩxü ga ngĩmaã na íyadexaxü. ²⁸ Rü yexguma ga yema ngecü rü yéma ngĩxü itëx ga ngĩrü tüxü. Rü íãnewa ixü na duüxügümaã nüxü yanaxuxüçëx. ²⁹ Rü ngĩgürügü: —¡Ngĩxã rü ítayadaugü i wüxi i yatü i chomaã nüxü ixuxü ga guxüma ga tacü ga chaxüxü! ¿Taux ëxna yima yĩxü ya Cristu? —ngĩgürügü. ³⁰ Rü inaxĩachi ga yema íãnecüãx, rü Ngechuchu íyexmaxüwa naxĩ. ³¹ Rü yoxni ga toma ga norü ngúexügü rü Ngechuchuxü tachixewegü na nachibüxüçëx. ³² Natürü ga nüma rü ñanagürü toxü: —Choma rü choxü nangëxma i chowemü i pema tama nüxü pecuáxü —ñanagürü. ³³ Rü yexguma ga toma ga norü ngúexügü rü togüna tacagüe, rü ñatarügügü: —Bexmana marü ¿texé nuã tanange i nawemü? —ñatarügügü. ³⁴ Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü toxü: —Ngëma õna i choxü poraxëëxü nixĩ na chanaxüxü i norü ngúchaü ya yima nuã choxü mucü ya Chaunatü, rü na chayanguxëëxü i norü puracü. ³⁵ —Rü pema rü ñaperügügü:

“Rü ägümücü ya tauemacü nataxu na yabuxgüxü i trigu”, ñaperügügü. Natürü i choma rü ñacharügü pexü:

“¡Düçëx, rü meã penangugü i duüxügü! Erü marü ínamegü na Tupanaxü nayauxgüxüçëx, ngëxgumarüü i wüxi i trigunecü i marü nawa nanguxü na yabuxgüxü erü marü nidau”. ³⁶ —Rü yíxema Tupanacëx nadexe i duüxügü rü tá tanayaxu i tümaärü natanü. Rü guxüma i ngëma duüxügü i tüxü irüxĩnüëxü rü tá nanayauxgü i maxü i taguma gúxü. Rü ngëmaäcü rü wüxigu tá tataãëgü ya yíxema tüxira ngëma duüxügümaã Tupanaärü orexü ixuxe rü yíxema yixcama ngëma duüxügüxü Tupanacëx dexe. ³⁷ —Rü aixcüma nixĩ i ngëma ore i ñaxü:

“Wüxie tixĩ ya namaã toexe i trigu rü togue tixĩ ya yíxema yabuxgüxe i norü o”, ñaxü. [Rü ngëxgumarüü rü wüxie tixĩ ya tüxira duüxügümaã nüxü ixuxe i Tupanaärü ore, rü togue tixĩ ya yixcama ngëma duüxügüxü dexe Tupanacëx.] ³⁸ —Rü noxri rü togü nixĩ ga duüxügümaã nüxü ixuxü ga Tupanaärü ore, natürü ga duüxügü rü tama nayaxögü ga yexguma. Rü yemawena rü pexü chamu na yema duüxügümaã nüxü pixuxüçëx ga yema ore. Rü pema nixĩ ga yema duüxügüxü pedexü Tupanacëx, yerü nayaxögü ga yexguma namaã nüxü pixuxgu ga yema ore. Rü yemaäcü ga pema rü marü peyoxnië nawa ga togüarü puracü —ñanagürü. ³⁹ Rü muxüma ga guma Chamáriaanewa yexmane ga íãnecüãx rü Ngechuchuxü nayaxögü, yerü nüxü nayaxögü ga yema ore ga yema ngecü namaã nüxü ixuxü ga yexguma ngĩxgu:

“Guxŭma ga tacŭ ga ũpa chaxŭxŭ rŭ chomaã nŭxŭ nixu” ngĩxgu. ⁴⁰ Rŭ yemacèx ga yema Chamáriaanecŭãxgŭ rŭ yexguma Ngechuchuxŭtawa nangugŭgu rŭ nŭxŭ nacèèxŭgŭ ga yexma natanŭgu na naxãŭxŭcèx. Rŭ taxre ga ngunexŭ yexma natanŭgu narŭxãŭx ga Ngechuchu. ⁴¹ Rŭ muxŭma ga togŭamachigŭ ga Chamáriaanecŭãxgŭ rŭ Ngechuchuaxŭ nayaxŭgŭ ga yexguma nŭxŭ naxĩnŭègu ga yema norŭ ore ga nŭmatama nŭxŭ yaxuxŭ. ⁴² Rŭ yexguma ga yema duŭxŭgŭ rŭ ñanagŭrŭgŭ ngĩxŭ ga yema ngecŭ: —Ñuxma waxi nixĩ i aixcŭma nŭxŭ tayaxŭgŭxŭ erŭ tomatama nŭxŭ taxĩnŭè i ngẽma norŭ ore i tomaã nŭxŭ yaxuxŭ. Rŭ ngẽmawa nŭxŭ tacuèx na aixcŭma yima yĩxŭ ya Cristu ya ñoma i naãnecŭãx i duŭxŭgŭarŭ maxèxèèruŭ. Rŭ tama ngẽma cuma tomaã nŭxŭ quixuxŭcèxicatama tayaxŭgŭ —ñanagŭrŭgŭ.

Ngechuchu rŭ nanamexèè ga wŭxi ga ãèxgacŭ nane

⁴³ Rŭ taxre ga ngunexŭguwena ga Ngechuchu rŭ tomaã inaxŭãchi ga Chamáriaanewa na Gariréaanewa naxŭxŭcèx. ⁴⁴ Rŭ nŭmatama ga Ngechuchu ga ũpaacŭ rŭ ñanagŭrŭ: —Wŭxi i Tupanaarŭ orearŭ uruŭ, rŭ norŭ naãnewatama i duŭxŭgŭ rŭ tama meã nanayauxgŭ —ñanagŭrŭ. ⁴⁵ Natŭrŭ yexguma Gariréaanewa tangugŭgu, rŭ yema naãnecŭãx ga duŭxŭgŭ rŭ meãma nanayauxgŭ. Yerŭ nŭmagŭ ga yema naãnecŭãxgŭ rŭ Yerucharéŭwa naxĩ ta naxcèx ga Ũpetŭchigaarŭ peta, rŭ yéma nŭxŭ nadaugŭ ga yema taxŭ ga mexŭgŭ ga Tupanaarŭ poramaã naxŭxŭ ga Ngechuchu ga yexguma. ⁴⁶ Rŭ ga Ngechuchu rŭ tomaã nataegu naxcèx ga guma ããne ga Caná ga Gariréaanewa yexmane. Rŭ guma ããnewa nixĩ ga binuxŭ nanguxuchixèèãxŭ ga dexá. Rŭ ããne ga Capernáŭwa nayexma ga wŭxi ga tacŭ ga ãèxgacŭ, rŭ nidaawe ga wŭxi ga nane. ⁴⁷ Rŭ yexguma guma ãèxgacŭ nŭxŭ cuáchigagu ga Ngechuchu rŭ Gariréaanewa na nanguxŭ ga Yudéaanewa na ne naxŭxŭ, rŭ naxŭtawa naxŭ. Rŭ nŭxŭ nayacèèxŭ na napatawa naxŭxŭcèx, rŭ naxcèx na yanataanexèèãxŭcèx ga guma nane ga marŭ turaxŭchicŭ. ⁴⁸ Rŭ Ngechuchu nanangãxŭ, rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —Pema rŭ tama peyaxŭgŭ ega tama nŭxŭ pedauxiragu i taxŭ i cuèxruŭgŭ i Tupanaarŭ poramaã ŭxŭ —ñanagŭrŭ. ⁴⁹ Natŭrŭ ga guma ãèxgacŭ rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —Pa Corix, ĵpaxa chowe rŭxŭ naxŭpa na nayuxŭ ya chaune! —ñanagŭrŭ. ⁵⁰ Rŭ Ngechuchu nanangãxŭ rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —ĵNataegu i cupatawa! Erŭ cune rŭ marŭ naxcèx nitaane —ñanagŭrŭ. Rŭ guma yatŭ rŭ nayaxŭ ga yema ore ga Ngechuchu namaã nŭxŭ ixuxŭ. Rŭ napatacèx nataegu. ⁵¹ Rŭ yexguma napatawa nanguxchaŭgu ga guma ãèxgacŭ,

rü norü duũxügü napêxegu nayayi, rü ñanagürügü nüxũ: — Cune rü marü naxcèx nitaane —ñanagürügü. ⁵² Rü yexguma rü norü duũxügüna naca, rü ñanagürü nüxũ: —¿Tacü rü oragu inaxügüxũ na naxcèx yataanexũ? —ñanagürü. Rü yema norü duũxügü nanangãxũ rü ñanagürügü: —Íne tocuchiguwena nixĩ ga nüxũ nangupetüxũ ga na yaxaxünexũ —ñanagürügü. ⁵³ Rü guma bucü nanatü rü nüxna nacuèxãchi ga yema oragu na yĩxũ ga Ngechuchu ga ñaxũ nüxũ:

“Cune rü marü naxcèx nitaane” ñaxũ. Rü nüma ga guma ãêxgacü rü guxũma ga napatacũãx rü Ngechuchuauxũ nayaxõgü. ⁵⁴ Rü yexguma Yudéaanewa ne naxũxgu ga Ngechuchu, rü yema nixĩ ga norü taxre ga cuèxruũ ga taxũ ga Tupanaãrü poramaã duũxügüxũ nawéxũ ga Gariréaanewa.

5

Ngechuchu rü nanamexêê ga wüxi ga yatü ga idaawexũ ga Betchawa yexmaxũ

¹ Rü ñuxre ga ngunexügü ngupetüguwena rü nayexma ga wüxi ga peta ga Yudíugü aurgüxũ na yemaãcü Tupanaxũ yacuèxüügüxücèx. Rü yemacèx ga Ngechuchu rü Yerucharéücèx nataegu. ² Rü guma ñãneãrü poxeguxũ rü nüxũ nayexma ga wüxi ga ñãx ga Carneruarü Choxũchicagu ãegaxũ. Rü yema ñãxãrü ngaicamana nayexma ga wüxi ga puchu ga Yudíugügawa Betchagu ãegaxũ. Rü guma puchuanacüwa nayexma ga wüximêêxpüx ga chopetüchica ga ãxpataũetügüxũ. ³ Rü yema chopetüchicagu nacagü ga muxũma ga duũxügü ga idaaweexũ. Rü nümaxũ rü nangexetügü, rü togü rü nachixeparagü, rü togü rü nanawãixãchigü. Rü yema idaaweexũ rü yéma nananguxêêgü ga guma puchu ga na naxĩãxãchichiüxücèx. ⁴ Yerü ñuxguacü rü guma puchugu ñarüxĩxũ ga wüxi ga daxüçũãx ga Tupanaãrü orearü ngeruũ, rü nayaxĩãxchiücüüxêêxũ. Rü guxema tüxira tügü yéma táexe nachíüwa ga guma puchu ga yexguma yaxĩãxchiücüügu, rü tümacèx nitaane woo ga ngêxürüümare ga ðaawe tüxũ yexmaxê. ⁵ Rü yéma natanüwa nayexma ga wüxi ga yatü ga marü 38 ga taunecü idaawecü. ⁶ Rü yexguma Ngechuchu nüxũ dêuxgu ga guma yatü ga yexma na nacaxũ, rü nüxũ nacuáchiga ga marü mucüma ga taunecü na yaðaawexũ. Rü yemacèx nüxna naca rü ñanagürü nüxũ: —¿Cunaxwèxexũ i cuxcèx na yataanexũ? —ñanagürü. ⁷ Rü Ngechuchuxũ nangãxũ ga guma idaawecü, rü ñanagürü: —Pa Corix, tataxuma ya texé ya choxũ rüngüxêêxê na ngema choxũ tataéxücèx i ngêxguma naxĩãxãchichiügu ya daa puchu. Rü guxüguma i ngêxguma ngema chaugü chatáechaũgu, rü yoxni i togü rü marü nüxĩra nügü ngema natáegü —ñanagürü. ⁸ Rü

Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ: —¡Nachi, rü nayaxu i curü caruũ, rü íxũ! —ñanagürü. ⁹⁻¹⁰ Rü yexgumatama naxcèx nitaane ga guma yatü. Rü nanayaxu ga norü caruũ, rü ínixũ. Natürü ga yema ngunexü rü ngüxchigaarü ngunexü nixĩ. Rü yemacèx ga yemacũãxgü ga Yudíugüarü ãëxgacügü rü ñanagürügü nüxũ ga guma yatü ga naxcèx itaanecü: —Ñoma nixĩ i ngüxchigaarü ngunexü. Rü ngëmacèx nachuxu nixĩ na cuyangexü i curü caruũ erü yemaãcü tamaã nüxũ nixu ga Moïché —ñanagürügü. ¹¹ Natürü ga guma yatü rü yema Yudíugüarü ãëxgacügüxũ nangãxũ, rü ñanagürü: —Yima choxü rümexëëcü rü ñanagürü choxü:

“¡Nayaxu i curü caruũ rü íxũ!” ñanagürü. ¹² Rü yexguma ga yema ãëxgacügü rü nüxna nacagü, rü ñanagürügü: —¿Texé ngëma ñatarügü cuxü:

“¡Nayaxu i curü caruũ rü íxũ!” ñatarügü cuxü? —ñanagürügü. ¹³ Natürü ga guma yatü rü tama nüxũ nacuèx ga texé naxcèx na yataanexëëxũ, yerü namuxüchi ga duũxügü ga yema, rü yexma nayarütaxu ga Ngechuchu. ¹⁴ Natürü yixcama ga Ngechuchu rü tupauca ga taxünegu nüxũ nayangau ga guma yatü, rü ñanagürü nüxũ: —¡Dücèx i ñuxma marü cuxcèx na yataanexü, rü tãütama wena chixexü cuxü na tama quidaawexücèx namaã i wüxi i ðaawe i ngëma marü cuxü ngupetüxũãrü yexera ixĩxũ! —ñanagürü. ¹⁵ Rü ínixü ga guma yatü, rü Yudíugüarü ãëxgacügümaã nüxũ nayarüxu ga Ngechuchu na yíixü ga guma namexëëcü. ¹⁶ Rü yemacèx nixĩ ga yema ãëxgacügü ga Ngechuchucèx nadaugüxũ na yamëxgüãxücèx, yerü ngüxchigaarü ngunexügu napuracü. ¹⁷ Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ: —Chaunatü ya Tupana rü guxü i ngunexügu napuracü rü mexü naxü. Rü ngëmacèx i choma rü ta naxrüũ chapuracü —ñanagürü. ¹⁸ Rü yemacèx ga yema Yudíugüarü ãëxgacügü rü yexeraãcü Ngechuchuxü nimëxgüchaũ. Yerü tama naxrüũ nanaxaure ga ngüxchigaarü ngunexü rü ñuxüchi nüxũ nixu ga Nanatüxüchi na yíixü ga Tupana, rü yemaãcü nügü nixu ga Nanatü ga Tupanamaã na nawüxiguxü.

Nüma ga Tupanatama nixĩ ga Nanena naxããxũ ga pora

¹⁹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ ga yema ãëxgacügü: —Aixcüma pemaã nüxũ chixu rü choma i Tupana Nane rü tama chorü poramaã chanaxü i ðacü rü puracü i mexü. Natürü ngëma nüxũ chadauxü i Chaunatü üxüxĩcatama nixĩ ichaxüxũ. Rü guxüma i ngëma Chaunatü üxü, rü choma ya Nane rü ta chanaxü. ²⁰ —Chaunatü ya Tupana rü choxü nangechaũ, rü ngëmacèx choxü nüxũ nadauxëë i guxüma i ðacü i nüma naxüxũ. Rü ngëma ñuxma choxü nüxũ nadauxëëxũãrü yexera tá choxü nüxũ

nadauxēē i yixcūra. Rū ngēxguma i pema ega ngēmaxŭ
pedaugūgu, rū tá pebaixāchiāēgū namaā. ²¹ —Rū Chau-
natū rū ínanadagūxēē i yuexūgū rū wena nanamaxēxēē. Rū
ngēxguma-rūŭ ta i choma i Nane rū tūxna chanaxā i maxŭ
ya yíxema chatūmawēxéxe na tūxna chanaxāxŭ. ²²⁻²³ —Rū
tama Chaunatū nixī ya duŭxūgūxŭ icagūcū i norū maxŭchiga.
Natürū choxŭ nixī i namuxŭ na chanaxūxŭcèx i ngēma, na
choxŭ yacuèxūgūxŭcèx i duŭxūgū, ngēma Chaunatūxŭ na
yacuèxūgūxŭrūŭ. Rū yíxema tama choxŭ icuèxūxŭxē, rū
tama nūxŭ ticuèxūŭ ta ya Chaunatū ya choxŭ nuā mucū. ²⁴ —
Aixcūma pemaā nūxŭ chixu rū yíxema texé ya choxŭ irūxīnūxē
i chorū ore, rū nūxŭ yaxōxē ya yima Chaunatū ya nūma choxŭ
mucū, rū tūxŭ nangēxma i maxŭ i taguma gúxŭ. Rū Chaunatū
rū tātūtama tūmamaā nanaxuegu na tapoxcuxŭ erū marū nawa
ítanguxuchi na tayuxŭ, rū tūxŭ nangēxma i maxŭ i taguma
gúxŭ. ²⁵ —Rū aixcūma pemaā nūxŭ chixu rū marū nawa tá
nangu i ngunexŭ rū űuxmatama nixī i chauga naxīnūxŭ tá i
ngēma duŭxūgū i norū pecadugu yuexŭ rū iyarūtalexŭ. Rū
texé ya chauga ínūxē rū tá tamaxē. ²⁶ —Nūma ya Chaunatū
rū nūxŭ nangēxma i pora na namaxēxēāxŭcèx i duŭxūgū.
Rū ngēma pora rū choxna nanaxā ya Chaunatū na choma
rū ta duŭxūgūxŭ chamaxēxēxŭcèx. ²⁷ —Rū Chaunatū ya
Tupana choxŭ namu na duŭxūgūna chaçaxŭcèx naxcèx i
norū maxŭchiga, erū choma nixī i Nane i duŭxūxŭ chíxŭ.
²⁸ —¡Tāxŭ i pebaixāchiāēgūxŭ namaā i űāā ore i pemaā nūxŭ
chixuxŭ! Erū tá ínangu i ngēma ngunexŭ i nagu guxŭma i
duŭxūgū i yuexŭ rū tá na nūxŭ naxīnūxŭ i chauga. ²⁹ —
Rū naxmaŭgūwa tá ínachoxŭ. Rū ngēma meā maxēxŭ, rū tá
ínarūdagū na nayauxgūāxŭcèx i maxŭ i taguma gúxŭ. Natürū
ngēma chixexŭ ŭgūxŭ, rū tá ínarūdagū na napoxcuexŭcèx.

*Nawa nūxŭ icuáxŭ na Tupana yīxŭ ga Ngechuchuna naxācū
ga pora*

³⁰ —Choma rū taxucürūwa űacū chaxū chauechamatama
ega tama choxŭ naxūxēēāgu ya Chaunatū. Rū Chaunatū
chomaā nūxŭ ixuxŭācūma nixī i nūxna chaçaxŭ i duŭxūgū i
norū maxŭchiga. Rū ngēxguma nūxna chacaxgu rū aixcūma
meāma chanangugū i duŭxūgū. Erū tama choxrūtama
ngúchaŭ nixī i ngēma chaxūxŭ, natürū Chaunatū ya nuā choxŭ
mucūarū ngúchaŭ nixī i ngēma chaxūxŭ. ³¹ —Rū ngēxguma chi
chauchigaxŭtama chixuxgu rū taxuwama name i ngēma. ³² —
Natürū nangēxma i to i chauchigaxŭ ixuxŭ. Rū nūxŭ chacuèx
rū aixcūma nixī i norū ore i pemaā nūxŭ yaxuxŭ. ³³ Pema rū
Cuáŭ ya baiŭxēēruŭxŭtawa penamugū ga Perú duŭxūgū na
nūxŭ pecuáxŭcèx ga ore ga aixcūma íxŭŭ ga chauchiga. Rū

yema ore ga Cuáŭ pexŭ namaã ngãxŭxŭ rŭ aixcŭma nixĩ. ³⁴— Natürŭ i choma rŭ tama chanaxwèxe i ñacŭ rŭ yatŭ chauétŭwa nachogŭ, erŭ choma tátama chaugŭna chadau. Natürŭ pemaã nüxŭ chixu i ngẽma Cuáŭãrŭ ore na choxŭ peyaxôgŭxŭcèx rŭ na penayauxgŭxŭcèx i maxŭ i taguma gúxŭ. ³⁵—Cuáŭ rŭ wŭxi ga omŭ ga iyauracŭxŭ rŭ pexŭ báxixŭ-rŭ nixĩ ga pexcèx. Rŭ pema rŭ paxaãchi namaã petaãëgŭ. ³⁶—Natürŭ nangẽxma i ñacŭ i Cuáŭãrŭ orearŭ yexera chauétŭwa íchogŭxŭ. Rŭ ngẽma nixĩ ga yema taxŭgŭ ga cuèxruŭgŭ ga Chaunatŭ choxŭ muxŭ na norŭ poramaã chanaxŭxŭcèx. Rŭ yemawa pexŭ nüxŭ chadauxëẽ na aixcŭma Chaunatŭ ya Tupana yĩxŭ ga núma choxŭ mucŭ. ³⁷—Rŭ ngẽxgumarŭŭ ta ya Chaunatŭ ga guma núma choxŭ mucŭ, rŭ marŭ chauétŭwa ínachogŭ, woo taguma nüxŭ pexĩnüë ga naga rŭ taguma nüxŭ pedau. ³⁸—Rŭ ngẽma Chaunatŭarŭ ore rŭ ta tama peãewa nixŭcu, erŭ tama choxŭ peyaxôgŭ woo Chaunatŭ núma choxŭ na muxŭ. ³⁹⁻⁴⁰—Pema meãma nawa pengúe i Tupanaãrŭ ore i ũmatŭxŭ, erŭ nagu perŭxĩnüë rŭ ngẽmawa tá nüxŭ ipeyangau i perŭ maxŭ i taguma gúxŭ. Natürŭ woo ngẽmatama Tupanaãrŭ ore i ũmatŭxŭwa rŭ chauchiga meã na yadexaxŭ, natürŭ i pema rŭ tama choxŭ peyaxôgŭchaŭ na ngẽmaãcŭ penayauxgŭxŭcèx i ngẽma maxŭ. ⁴¹⁻⁴²—Rŭ choma rŭ tama chanaxwèxe na choxŭ picuèxŭgŭxŭ erŭ meãma pexŭ chacuèx, rŭ nüxŭ chacuèx na tama aixcŭma Tupanaxŭ pengechaŭgŭxŭ. ⁴³—Chaunatŭ ya Tupana nixĩ ga núma choxŭ mucŭ, natürŭ i pema rŭ tama choxŭ peyaxgŭchaŭ. Natürŭ ngẽxguma chi tomare i yatŭ nagagutama núma ũxgu, rŭ ngẽma chi nixĩ i taãëãcŭma peyaxgŭxŭ. ⁴⁴—¿Rŭ ñuxãcŭ chi choxŭ peyaxôgŭ ega penaxwèxegu na pemŭcŭgŭtama pemaã taãëxŭ rŭ tama naxcèx pedaugŭgu na Tupanaxŭchi pemaã taãëxŭ? ⁴⁵—¡Tãxŭ i nagu perŭxĩnüëxŭ na choma tá yĩxŭ na pexŭ chixugŭxŭ i Chaunatŭxŭtawa! Erŭ Moíché ga guma perŭ maxŭcèx nüxŭ peyaxôgŭcŭ tátama nixĩ ya yima pexŭ ixugŭcŭ i Chaunatŭxŭtawa. ⁴⁶—Rŭ ngẽxguma chi peyaxôgŭgu i ngẽma ore ga Moíché ũmatŭxŭ, rŭ choxŭ rŭ chi ta peyaxôgŭ. Yerŭ ga Moíché rŭ chauchigagu nixĩ ga naxŭmatŭãxŭ ga norŭ poperawa. ⁴⁷—Natürŭ ngẽxguma tama peyaxôgŭgu i ngẽma Moíché ũmatŭxŭ i ore, ¿rŭ ñuxãcŭ tá peyaxôgŭ i ngẽma choma pemaã nüxŭ chixuxŭ? —ñanagŭrŭ ga Ngechuchu.

6

*Ngechuchu rŭ nanachibüexëẽ ga 5000 ga yatŭgŭ
(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)*

¹ Rŭ yemawena ga Ngechuchu rŭ nextaxa ga Gariréagu ãeganearŭtocutŭwa tomaã naxŭ. Rŭ norŭ toéga ga guma

naxtaxa rŭ Tibéria nixĩ. ² Rŭ muxŭma ga duŭxŭgŭ rŭ nawe narŭxĩ. Yerŭ ũpaacŭ rŭ marŭ nŭxŭ nadaugŭ ga ñuxãcŭ Ngechuchu na naxŭxŭ ga taxŭ ga mexŭgŭ ga Tupanaãrŭ poramaã ũxŭ ga yexguma duŭxŭgŭ ga idaaweegŭxŭcèx yataanexẽẽgŭãgu. ³ Rŭ yexguma ga Ngechuchu rŭ wŭxi ga mèxpŭnewa tomaã Ínaxŭãchi. Rŭ wŭxigu tomaã yéma narŭto. ⁴ Rŭ marŭ ningaica ga yema Yudíugŭarŭ peta ga Ũpetŭchiga. ⁵ Rŭ yexguma Ngechuchu nŭxŭ dawanŭgu rŭ nŭxŭ nadau ga muxŭma ga duŭxŭgŭ ga nawe rŭxŭxŭ. Rŭ yemacèx Piripina naca, rŭ ñanagŭrŭ: —¿Rŭ ngextá tá naxcèx tataxe i nawemŭ i ñãã duŭxŭgŭ na nachibŭexẽẽxŭcèx? —ñanagŭrŭ. ⁶ Rŭ nŭmatama ga Ngechuchu rŭ marŭ nŭxŭ nacuèx ga tacŭ tá na naxŭxŭ. Natŭrŭ yema ñanagŭrŭ Piripixŭ, yerŭ nŭxŭ nacuáxchaŭ ga tacŭmaã tá na nangãxŭãxŭ. ⁷ Rŭ yexguma Ngechuchuxŭ nangãxŭ ga Piripi, rŭ ñanagŭrŭ: —Woo chi naxcèx itaxegŭgu i 200 i dŭĩeru naguxŭ i pãũ, rŭ tãũ chima nŭxŭ ningu ega woo wŭxichigŭna Íraxŭ Íxãchigŭgu —ñanagŭrŭ. ⁸⁻⁹ Rŭ yexguma ga Aŭdré ga Ngechuchuarŭ ngúexŭ ga Pedru ga Chimãũ naẽneẽ, rŭ ñanagŭrŭ: —Nuã nangẽxma i wŭxi i buxŭ rŭ nŭxŭ nangẽxma i 5 i pãũ i chebadanaxcèx rŭ taxre ta i choxni. ¿Natŭrŭ tacŭwa name i ngẽma naxcèx i ñãã muxŭchixŭ i duŭxŭgŭ? —ñanagŭrŭ. ¹⁰ Rŭ yexguma ga Ngechuchu rŭ ñanagŭrŭ toxŭ: —¡Ècŭ, namaã nŭxŭ pixu i duŭxŭgŭ na Ínatogŭxŭcèx! —ñanagŭrŭ. Rŭ yema nachicawa rŭ nametẽxeane ga guma maxẽ. Rŭ gumatẽxewa narŭtogŭ ga duŭxŭgŭ. Rŭ maneca 5000 wa nangu ga yexguma yatŭgŭxica Íxugŭgu. ¹¹ Rŭ yexguma ga Ngechuchu rŭ nanade ga yema pãũgŭ, rŭ Tupanana moxẽ naxã. Rŭ yemawena rŭ toxŭ nayanu na yema duŭxŭgŭ ga yéma rŭtogŭxŭxŭ tayanuxŭcèx. Rŭ yexgumarŭũ ta ga choxni rŭ nŭxŭ toxŭ nayanuxẽẽ, ñŭxmata meãma nachibŭe ga guxŭma ga yema duŭxŭgŭ. ¹² Rŭ yexguma marŭ meã nachibŭegu ga guxŭma, rŭ Ngechuchu toxŭ namu rŭ ñanagŭrŭ toxŭ: —¡Penade i ngẽma naxchipẽxegŭ i Íyaxŭgŭxŭ na tama inaxaiyèxŭxŭcèx! —ñanagŭrŭ. ¹³ Rŭ tanade ga yema naxchipẽxegŭ ga yema 5 ga pãũwa Íyaxŭxŭ, rŭ 12 ga pexchi namaã tanaxŭãcugŭ. ¹⁴ Rŭ yexguma yema duŭxŭgŭ nŭxŭ daugŭgu ga yema mexŭ ga taxŭ ga Tupanaãrŭ poramaã naxŭxŭ ga Ngechuchu, rŭ ñanagŭrŭgŭ: —Aixcŭmaxŭchi daa nixĩ ya Tupanaãrŭ orearŭ uruũ ga guma Ínanguxẽẽcŭ —ñanagŭrŭgŭ. ¹⁵ Natŭrŭ ga Ngechuchu rŭ nŭxŭ nicuèxãchi ga duŭxŭgŭ rŭ na norŭ ãẽxgacŭxŭ yangu-cuchixẽẽgŭchaũãxŭ. Rŭ yemacèx nŭxna nixŭgachi rŭ yéamaxŭra naxŭ nawa ga guma mèxpŭne na nŭxŭcatama nayexmaxŭcèx.

Dexáétügu nixũ ga Ngechuchu
(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)

¹⁶ Rũ yexguma marũ nachũtagu, rũ toma ga Ngechuchuarũ ngũexũgũ rũ wenaxãrũ naxtaacutũwa taxĩ. ¹⁷ Rũ poraãcũ naxẽãne. Rũ tama ínangu ga Ngechuchu. Rũ yemacèx wũxi ga ngue ga taxũnegu tichoũ, rũ itaxĩãchi ga na tocutũwa taxĩxũ ga Capernãũãrũ ãñewa na tangugũxũcèx. ¹⁸ Rũ yexguma tixãũyane rũ inaxũgũ ga na poraãcũ yabuaxũ. Rũ yemagagu rũ poraãcũ nayuape. ¹⁹ Rũ yexguma marũ 5 ga kilómetru tixãũgu, rũ Ngechuchuxũ tadaugũ ga na dexãchiũétügu yaxũxũ. Rũ toma ga norũ ngũexũgũ rũ poraãcũ tamuũẽ. ²⁰ Natürũ nüma ga Ngechuchu rũ ñanagürũ toxũ: —Choma chixĩ. ¡Rũ tãxũ i pemuũẽxũ! —ñanagürũ. ²¹ Rũ yexguma ga toma ga norũ ngũexũgũ rũ taãẽãcũma tanayauxgũchaũ ga toweũwa. Rũ yexgumatama ítangugũ ga yema ítaxĩxũwa.

Ngechuchucèx nadaugũ ga duũxũgũ

²² Rũ moxũãcũ ga yema duũxũgũ ga naxtaxaarũ tocutũgu rũchoxũ, rũ nüxũ nicuèxãchitanũ ga toma ga Ngechuchuarũ ngũexũgũ ga marũ nagu na taxĩxũ ga guma ngue ga taxũne ga nügũmaã wũxicane. Rũ nüxũ nacuèxgũ ta ga Ngechuchu rũ tama towe na naxũxũ. ²³ Rũ yexguma yemagu ínaxĩnüeyane, rũ yoxocũne ínangugũ ga náigũ ga ngue ga itaxũne ga Tibériaarũ ãñewa ne ãxũne. Rũ norũ ngaicamana nangugũ ga yema nachica ga ngextá Ngechuchu ínachibũexẽẽxũwa ga yema muxũma ga duũxũgũ ga yexguma moxẽ inaxãxgu naxcèx ga yema pãũ. ²⁴ Rũ yexguma yema duũxũgũ nüxũ daugũgu ga guma nguewa na Ngechuchu rũ toma ga na tatauxexũma rũ yexma guma ngegũgu nichoũ na Ngechuchucèx yadaugũxũ Capernãũãrũ ãñegu.

Ngechuchu nixĩ i pãũ i maxũ tüxna ãxũ

²⁵ Rũ yexguma guma naxtaxaarũ tocutũwa nangugũgu ga yema duũxũgũ, rũ Ngechuchuxũ yexma nayangaugũ. Rũ nüxna nacagũe, rũ ñanagürũgũ: —Pa Ngũexẽẽruũx, ¿ñuxgu nixĩ i nuã cunguxũ? —ñanagürũgũ. ²⁶ Rũ Ngechuchu nanangãxũ, rũ ñanagürũ nüxũ: —Aixcũma pemaã nüxũ chixu rũ tama yema nüxũ na picuèxãchitanũxũcèx ga yema mexũgũ ga Tupanaarũ poramaa chaxũxũ nixĩ i chauxcèx pedaugũxũ. Natürũ chauxcèx pedaugũ yerũ meãma pechibũe nawa ga yema õna ga pexna chaxãxũ. ²⁷ —¡Tãxũ i naxcèx pepuracũexũ i õna i paxama gũxũ! Rũ narũmemaẽ nixĩ i naxcèx pepuracũe i ngema maxũ i aixcũma ixĩxũ i taguma gũxũ. Rũ ngẽma nixĩ i maxũ i choma i Tupana Nane ya duũxũxũ chixĩcũ tá pexna chaxãxũ, erũ Chaunatũ ya Tupana rũ marũ nanangõxẽẽ na aixcũma Nane chiĩxũ —ñanagürũ. ²⁸ Rũ yexguma ga

nūmagū rü nūxna nacagū, rü ñanagürügü: —¿Tacü tá taxüe na tayanguxēēxūcèx i ngēma Tupana toxū naxwèxexū? —ñanagürügü. ²⁹ Rü Ngechuchu nanangāxū rü ñanagürü nūxū: —Rü Tupana rü nūma choxū namu. Rü ngēma nūma pexū nanaxwèxexū nixī na choxū peyaxōgūxū —ñanagürü. ³⁰ Rü yexguma ga nūmagū rü nūxna nacagū, rü ñanagürügü nūxū: —¿Tacü rü cuèxruūxū tá toxū cudauxēē na cuxū tayaxōgūxūcèx na aixcūma Cristu quiixū? ¿Rü tacü i to i mexū tá toxcèx cuxūxū i ñuxmax? ³¹ Yerü nuxcūmaūgūxū ga tōrū oxigū, rü nanangōxgū ga yema pāū ga Tupana nūxna āxū ga chianexūwa ga ngextá taxúema íxāpataxūwa. Rü Tupanaārü ore i ümatūxūwa rü ñanagürü:

“Tupana rü daxūcūāx ga pāūmaā nanachibüexēē ga duūxūgü”,

ñanagürü i ngēma orewa. ³² Rü Ngechuchu nanangāxū rü ñanagürü nūxū: —Aixcūma pemaā nūxū chixu rü tama nixī ga Moīché yiixū ga nūxna naxāxū ga yema pāū ga daxū- cūāx, natürü Chaunatü ga Tupana nixī ga nūxna naxācū. Rü nūma nixī i ñuxma i pexna naxāāxū i pāū i aixcūma ixīxū i daxūwa ne ūxū. ³³ —Erü ngēma pāū i Tupana ixāxū, rü daxūguxū i naānewa ne naxū rü nanamaxēxēē i ñoma i naānecūāx i duūxūgü —ñanagürü. ³⁴ Rü nūmagū rü naxcèx ínacagū, rü ñanagürügü nūxū: —Pa Corix, ¡guxūguma toxna naxāēcha i ngēma pāū! —ñanagürügü. ³⁵ Rü Ngechuchu ñanagürü nūxū: —Choma nixī i ngēma pāū i maxēxēēruū chiixū. Rü yixema texé ya chauxūtawa ūxē rü tagutáma tataiya. Rü texé ya choxū yaxōxē rü tagutáma titawa. ³⁶ —Natürü marü pemaā nūxū chixu rü woo na choxū pedaugūxū rü tama choxū peyaxōgü i pemax. ³⁷ —Rü guxāma ya yixema duūxēgü ya Chaunatü choxna tūxū mugūxe rü chorü duūxūgü tixīgü. Rü texé ya choxū yaxōgūxe rü tāūtáma tūxū chaxoox. ³⁸ —Yerü tama choxrütama ngúchaū na chaxūxūcèx nixī ga daxūguxū ga naānewa ne chaxūxū. Natürü nūma chaxū na chanaxūxūcèx i norü ngúchaū ya Chaunatü ya nūma choxū mucü. ³⁹ —Rü ngēma norü ngúchaū ya Chaunatü ya Tupana ya nūma choxū mucü nixī i na taxúexūma ichayarūtauxēēxū ya yixema choxna tūxū namugūxe. Erü nūma ya Chaunatü nanaxwæe na tūxū yuwa ícharüdagūxēēxū i naāneārü guxgu. ⁴⁰ —Choma nixī i Tupana Nane chiixū. Rü ngēma norü ngúchaū ya Chaunatü ya Tupana ya nūma choxū mucü nixī na tūxū nangēxmaxū i maxū i taguma gūxū ya guxāma ya texé ya choxū daugūxe rü choxū yaxōgūxe. Erü choma tá nixī i tūxū ícharüdagūxēēxū i naāneārü guxgu —ñanagürü. ⁴¹ Rü yexguma yema orexū naxīnūēgu ga yema Yudīgü, rü inanaxūgūe ga Ngechuchuchiga na yadexagūxū. Yerü ñanagürü ga

Ngechuchu: —Choma nixĩ i pãũ i daxũguxũ i naãnewa ne chaxũxũ —ñanagürü. ⁴² Rũ ñanagürügü: —¿Taux êxna ñaã yĩxũ i Ngechuchu i Yúche nane? Rũ yixema rü tüxũ tacuèx ya nanatü rü naë. ¿Rũ ñuxãcü i nüma i “Daxũwa ne naxũxũ”, ñaxũ? —ñanagürügü. ⁴³ Rũ Ngechuchu ñanagürü nüxũ: —¡Nüxũ perüxoe na choxũ na pixuechaxũ! ⁴⁴ —Taxúema chauxütawa tangu ega tama choxna tüxũ namuxgu ya chaunatü ga guma núma choxũ mucü. Rũ texé ya chauxütawa ngugüxe rü choma rü tá wena tüxũ chamaxëxëe i naãneärü guxgu. ⁴⁵ —Nuxcümaügüxũ ga Tupanaärü orearü uruügüarü poperawa naxümatü i ore i ñaxũ:

“Tupana tá guxãxũ nangüexëe”,
 ñaxũ. Rũ ngëmacèx guxãma ya texé ya Chaunatüxũ ñnüxë rü naxütawa ngüxe, rü chauxütawa taxĩ. ⁴⁶ —Taguma texé Chaunatü ya Tupanaxũ tadau. Rũ chaxicatama nixĩ i nüxũ chadauxũ erü naxütawa ne chaxũ. ⁴⁷ —Aixcüma pemaã nüxũ chixu rü texé ya choxũ yaxõxë rü tüxũ nangëxma i maxũ i taguma gúxũ. ⁴⁸ —Choma nixĩ i pãũ i maxëxëeruũ chiixũ. ⁴⁹ —Rü perü oxigü ga nuxcümaügüxũ rü nanangõx ga yema pãũ ga Tupana nüxna ãxũ ga yema nachica ga ngextá taxúema íxãpataxũwa. Natürü woo nanangõxgü ga yema pãũ rü nayueamatama. ⁵⁰ —Natürü ñaã pãũ i pemaã nüxũ chixuxũ i daxũwa ne üxũ rü chomatama chixĩ. Rũ guxãma ya texé ya choxũ yaxúxe ñoma pãũ tangõxürü rü tá tamaxëcha. ⁵¹ —Chomatama nixĩ i pãũ i maxëxëeruũ i daxũwa ne chaxũxũ. Rũ texé ya ñoma chomaã taxãwemüxürü choxũ yaxõxë rü guxügütama tamaxëcha. Erü ngëma pãũ i choma tüxna chaxãxũ rü chaxunetama nixĩ. Rũ ichanaxã i chaxune na namaxëxücèx i ñoma i naãnecüãx i duüxügü —ñanagürü ga Ngechuchu. ⁵² Rũ yexguma ga yema Yudügü rü poragaãcü nügüna nacagüe, rü ñanagürügü: —¿Ñuxãcü tá i ñaã yatü i naxüne tátama tüxũ nangõxëëxũ? —ñanagürügü. ⁵³ Rũ Ngechuchu ñanagürü nüxũ: —Rü choma i Tupana nane na duüxüxũ chiixũ rü aixcüma pemaã nüxũ chixu rü ngëxguma pema rü tama chaxunemaã pexãwemügügu rü tama nawa pexaxegügu ya chaugü, rü täütáma pexũ nangëxma i maxũ i taguma gúxũ. ⁵⁴ —Texé ya chaxunemaã awemüxë rü chaugüwa axexe rü tüxũ nangëxma i maxũ i taguma gúxũ. Erü choma rü tá tüxũ chamaxëe ega naãneärü guxgu. ⁵⁵ —Erü chaxune rü õnaxüchi nixĩ rü chaugü rü axexüxüchi nixĩ. ⁵⁶ —Texé ya chaxunemaã awemüxë rü chaugüwa axexe rü chowa tayaxüx rü choma i tümawa. ⁵⁷ —Chaunatü ga núma choxũ mucü rü namaxũ. Rũ nüma choxna nanaxã i maxũ. Rũ ngëxgumarü ta i choma rü tá tüxna chanaxã i maxũ ya yixema choxũ yaxúxe rü choxũ yaxõxë. ⁵⁸ —Marü pemaã nüxũ chixu

na choma rü pãu i daxüwa ne üxü chiixü. Natürü choma rü tama yema pãu ga nuxcumaügüxü ga perü oxigü ngõxgüxü ga pãürü chixi. Yerü woo ga yema pãu na nangõxgüxü ga perü oxigü rü nayueamatama. Natürü texé ya choxü yaxüxe, ñoma pãu tangõxürü, rü choxü yaxõxë rü guxügutáma tamaxü —ñanagürü. ⁵⁹ Rü Ngechuchu rü duixügümaã nüxü nixu ga yema ore ga yexguma nangüexëëagu ga Yudügüarü ngutaquëxepataüwa ga ñane ga Capernáüwa.

Ngechuchuarü orewa nangëxma i maxü i taguma gúxü

⁶⁰ Rü yexguma nüxü naxinüëgu ga yema nguxëëtae, rü muxüma ga yema duixügü ga nawe rüxixü rü ñanagürügü: —Rü ngëma tamaã nüxü yaxuxü, rü naguxchaxüchi na nüxü icuáxü na ñuxü ñaxü. ¿Ñuxácü texé tüxü natauxcha na naga taxinüxü? —ñanagürügü. ⁶¹ Natürü ga Ngechuchu rü nüxü nacüexama ga yemaãcü nügümaã na iyadexagüxü naxcëx ga yema nguxëëtae, rü yemacëx nüxna naca, rü ñanagürü: — ¿Éxna peãëwa nangux i ngëma ore? ⁶² —Rü ngëxguma peãëwa nanguxgu i ngëma ore i pemaã nüxü chixuxü, rü ¿tacügu chi perüxinüëxü ega choxü pedëuxgu na wenaxärü daxü na chaxixü, ga noxri ne chaxüxüwa na chaxüxü i choma i Tupana Nane na duixüxü chiixü? ⁶³ —Tupanaãe i Ünexü nixi i inaxaxü i maxü i taguma gúxü. Rü tama pexene nixi i pexü maxëxëëxü. Rü ngëma ore i pemaã nüxü chixuxü rü peãcëx nixi, rü nawa nangëxma i maxü i taguma gúxü. ⁶⁴ —Natürü tangëxma i petanüwa ya ñuxre ya tama yaxögüxe —ñanagürü. Rü yema ñanagürü ga Ngechuchu yerü noxriarü ügügumama marü nüxü nacüex ga texé tá nüxü na yaxögüxü, rü texé tá cúácü ínaxuaxüxü. ⁶⁵ Rü ñanagürü ta: —Rü ngëmacëx marü pemaã nüxü chixu rü taxuacüma texé chauxütawa tangu ega tama Chaunatü chauxütawa tüxü gaxgu —ñanagürü. ⁶⁶ Rü yexguma inanaxügüe ga nüxna na yaxigüxü ga muxüma ga yema duixügü ga noxri nawe rüxichirëxü. Rü marü tama nawe ínaxixü. ⁶⁷ Rü yexguma ga Ngechuchu rü norü 12 ga ngüexügüna naca, rü ñanagürü nüxü: —¿Éxna pema rü ta choxna pixigachitanüchaü? —ñanagürü. ⁶⁸ Natürü Chimáü ga Pedru rü nanangãxü, rü ñanagürü: —Pa Corix, ¿Texëütawa chi taxixü ega cuxna tixigachitanügu? Erü cuma rü cuxü nangëxma i ore i nawa nangëxmaxü i maxü i taguma gúxü. ⁶⁹ —Toma rü marü cuxü tayaxögü, rü nüxü tacüex na cuma quiixü ya Cristu ya Ünecü ya Tupana Nane —ñanagürü. ⁷⁰ Rü Ngechuchu toxü nangãxü, rü ñanagürü: —¿Taux éxna choma yixü ga pexü chidexechixü ga pema ga 12? Natürü nangëxma i wüxi i petanüwa i Chatanáärü duixü ixixü —ñanagürü. ⁷¹ Rü Yuda ga Icariúte ga Chimáü nanechiga nixi ga yadexaxü ga

Ngechuchu. Yerü Yuda tá nixĩ ga cúãcü ínaxuaxũxũ rü woo ga nũma rü wũxi ga totanũxũchirẽx na yĩxũ.

7

Ngechuchueneẽgũ rü tama nüxũ nayaxõgũ

¹ Rü yemawena ga Ngechuchu rü Gariréaanewa yexmagũne ga ãnegũgu nixũãgũchigũ. Rü tama Yudéaanewa nayexmachauũ yerü yémacũãx ga Yudíugüarü ãëxgacügũ rü naxcèx nadaugũ ga na yamèxgũchaũãxücèx. ² Natürü marü ningaica ga yema Yudíugüarü peta ga nagu norü düxenügũ yaxügũxũ na yemawa nüxna nacuèxãchiexücèx ga ñuxãcü nuxcũmaũgũxũ ga norü oxigũ na naxügũxũ ga norü düxenügũ ga naĩxãtũnaxcèx ga yexguma Moĩchéwe naxĩxgu ga ngextá taxúema íxãpataxũwa. Rü yemacèx nixĩ ga Düxenügüarü Petagu naxãegaxũ. ³ Rü naëneẽgũ ga Ngechuchu rü ñanagürügũ nüxũ: —Tama name i nuxã Gariréaarü naãnegu curũxãũx. Rü name nixĩ i petacèx Yudéawa cuxũ, na ngẽma duũxügũ i cuwe rüxĩxũ i ngẽma ngẽxmagũxũ nüxũ daugũxücèx i ngẽma cuèxruũgũ i mexügũ i Tupanaarü poramaã cuxũxũ. ⁴ —Erü ngẽxguma chi wũxi ya yatü rü duũxügũxũ nügũ nacuèxẽẽchaũgu rü tama cúãcü nanaxü i tacü i naxũxũ. Rü ñuxma na cunaxũxũ i muxũma i mexügũ i Tupanaarü poramaã cuxũxũ, rü name nixĩ i guxũ i duũxũgüpẽxewa cunaxü —ñanagürügũ. ⁵ Rü yema ñanagürügũ ga naëneẽgũ yerü woo ga nũmagü rü ta tama nüxũ nayaxõgũ. ⁶ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanangãxũ, rü ñanagürü nüxũ: —Tauta nawa nangu i ngunexũ na petawa chaxũxũ. Natürü pexcèx rü ngẽxürüũxũmare i ngunexũ nixĩ i mexũ na petawa nagu pexĩxũ. ⁷ —Ngẽma duũxügũ i ñoma i naãnecũãx rü tama pexchi naxaie. Natürü chauxchi naxaie erü chanangoxẽẽ i ngẽma naxügũxũ rü na nachixexũ. ⁸ —Name nixĩ i petawa pexĩ i pemax. Choma rü tauta ngẽma chaxũ erü tauta nawa nangu i ngunexũ i nagu ngẽma chaxũxũ —ñanagürü ga Ngechuchu. ⁹ Rü yexguma yema ñaxguwena, rü Gariréaanegu narũxãũx.

Ngechuchu rü Düxenügüarü Petawa naxũ

¹⁰ Natürü nawena ga naëneẽgũ ga petawa na naxĩxũ, rü Ngechuchu rü ta yéma naxũ. Natürü cúãcü yéma naxũ, rü tama poraãcü duũxügũxũ nügũ nadauxẽẽ. ¹¹ Rü yema Yudíugüarü ãëxgacügũ rü naxcèx nadaugũ ga yema petawa, rü ñanagürügũ: —¿Ngextá nangẽxma i ngẽma yatü? —ñanagürügũ. ¹² Rü nügũtanũwa ga yema duũxügũ ga yéma yexmagũxũ, rü poraãcü Ngechuchuchiga ínindexagũ. Rü ñuxre ga yema duũxügũ rü ñanagürügũ: —Yima rü wũxi ya yatü ya mecü nixĩ —ñanagürügũ. Natürü ga togü rü

ñanagürügü: —Ngēma yatü rü tama name erü duüxügüxü na-womüxēē —ñanagürügü. ¹³ Natürü taxuüma ga duüxügü rü mea togüpēxewa Ngechuchuxü nicuèxüügüchaü, yerü yema Yudiügüarü äëxgacügüxü namuüē. ¹⁴ Rü yexguma marü yema petaarü ngäxüwa nanguxgu, rü nixücu ga Ngechuchu nawa ga tupauca ga taxüne. Rü inanaxügü ga na nanguxēētaexü. ¹⁵ Rü yema Yudiügüarü äëxgacügü, rü nabaixächiaëgü namaã ga yema ore ga Ngechuchu nüxü ixuxü. Rü ñanagürügü: —¿Ñuxäcü i ngēmaäcü poraäcü nüxü nacuáxü, rü taguma texé nanguxēē? —ñanagürügü. ¹⁶ Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü nüxü: —Ñaã chorü nguxēētae rü tama choxrü nixi, erü Chaunatü ya núma choxü mucüarü nixi. ¹⁷ —Ngëxguma texé naxüxchaügu i Tupanaärü ngüchaü rü yixema tá nüxü tacuèx ngoxi aixcüma Tupanaxütawa chanayaxu i ngēma chorü nguxēētae rü éxna chaugüxütawatama chayaxuxü yixi i ngēma. ¹⁸ —Yixema texé ya mexü i tümachigaxütama ixuxe rü ngēmaäcü tanaxü erü tanaxwèxe i duüxügü na tüxü icuèxüügüxü. Natürü texé nüxü tixu i ore i mexü nachiga i ngēma tüxü muxü, rü aixcüma nixi i tümaärü ore. Rü tama dora nixi i ngēma nüxü tixuxü. ¹⁹ —¿Tama éxna aixcüma yixü ga Moïché pexna naxäxü ga Tupanaärü mugü? Natürü taxüema i pema naga pexinüē i ngēma mugü. ¿Rü ñuxma rü tüxcüü nixi i choxü pimëxgüchaüxü? —ñanagürü. ²⁰ Rü yema duüxügü nanangäxügü, rü ñanagürügü: —Cuma rü ngoxo cuwa nangëxmamare. ¿Éxna texé cuxü timëxgüchaü? —ñanagürügü. ²¹ Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Choma rü ngüxchigaarü ngunexügu chanamexēē ga wüxi ga yatü. Rü guxäma i pema rü penuäëgü naxcèx ga yema wüxitama ga mexü ga ngüxchigaarü ngunexügu chaxüxü. ²² —Natürü pema rü ta ngüxchigaarü ngunexügu pepuracüe na nagu pexixüçèx ga Moïchéarü mugü. Rü Moïché pemaã nüxü nixu na tüxü ípewiechëxmüpëxechiraüxü ya guxäma ya yatüxe ya buxe. Natürü tama Moïché nixi ga inaxügücü ga yema, yerü nuxcümaügüxü ga perü oxigüwa nixi ga ne naxüxü. Rü ñuxma i pema rü yema mugagu rü tüxü ípewiechëxmüpëxechiraü ya guxäma ya buxe ya yatüxe woo ngüxchigaarü ngunexü yixigu. ²³ —Rü ngēmaäcü i pema rü ngüxchigaarü ngunexügu buxexü ípewiechëxmüpëxechiraü erü naga pexinüëchaü i Moïchéarü mugü. ¿Rü ñuxma rü tüxcüü yixü i chomaã penuëxü naxcèx na ngüxchigaarü ngunexügu chanamexēëxü ga wüxi ga yatü ga idaaweecü? ²⁴ —Rü ngēmacèx tama name i ngürümare penangügü i ngēma chaxüxü. Rü penaxwèxe i meã nagu perüxinüëxira, na aixcüma meã penangügüçèx —ñanagürü ga Ngechuchu.

Ngechuchu rü Tupana Nane nixĩ

²⁵ Rü ñuxre ga yema duũxũgũ ga Yerucharéũgu ãchiũgũxũ rü nũgũna nacagũe, rü ñanagũrũgũ: —¿Taux ěxna daa yĩxũ ya yima yatũ ya ãẽxgacũgũ naxcèx daugũcũ na yamèxgũchaũãxũcèx? ²⁶ —¡Dũcèx! Gua nixĩ rü yea guxũ i duũxũgũpẽxewa nidexa rü taxũema ñuxũ ñatarũgũ nũxũ. ¿Taux ěxna i tórũ ãẽxgacũgũ i marũ nũxũ yaxõgũãxũ na aixcũma Cristu na yĩxũ i nũmax? ²⁷ —Natürũ i yixema rü nũxũ tacuèxgũ na ngextá ne naxũxũ i nũmax. Natürũ ngẽxguma aixcũma Cristu núma ũxgu rü taxũetáma nũxũ tacuèx na ngextá na ne naxũxũ —ñanagũrũgũ. ²⁸ Rü nüma ga Ngechuchu rü tupauca ga taxũnewa ínanangũexẽẽ ga duũxũgũ. Rü yexguma nũxũ naxĩnũgu ga yema ore ga Yudĩugũ nũxũ ixugũexũ ga nachiga, rü tagaãcũ ñanagũrũ: —Pema rü marũ choxũ pecuèx rü nũxũ pecuèx na ngextá na ne chaxũxũ. Natürũ tama chaugagu nixĩ i núma chaxũxũ. Choma núma chaxũ yerũ núma choxũ namu ga Tupana ya naxwèxecũ na nũxũ yaxõgũxũ natürũ i pema rü tama nũxũ pecuácũ. ²⁹ —Choma rü nũxũ chacuèx yerũ naxũtawa ne chaxũ, rü nüma nixĩ i núma choxũ namuxũ —ñanagũrũ. ³⁰ Rü yexguma ga yema ãẽxgacũgũ rü Ngechuchuxũ niyauxgũchaũ. Natürũ taxuũma nayayauxgũ, yerũ tauta nawa nangu ga ngunexũ ga na yayauxgũãxũ rü na yamèxgũãxũcèx. ³¹ Natürũ muxũma ga duũxũgũ rü nũxũ nayaxõgũ. Rü ñanagũrũgũ: —¿Ngẽxguma ínanguxgu ya Cristu rü tacũ rü cuèxruũ i taxũ tá naxũ ya daa yatũ tama ũxũ i ñuxmax? —ñanagũrũgũ.

Parichéugũ rü Ngechuchuxũ niyauxgũchaũ

³² Rü yema Parichéugũ rü duũxũgũxũ naxĩnũe ga yemaãcũ Ngechuchuchiga na yadexagũxũ. Rü yemacèx ga nũmagũ rü paigũarũ ãẽxgacũgũ rü yema nanamugũ ga tupauca ga taxũneãrũ purichíagũ na Ngechuchuxũ yanayauxgũxũcèx. ³³ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagũrũ nũxũ: —Paxaãchi tátama nixĩ i petanũwa changẽxmaxũ, rü ñuxũchi tá chataegu naxũtawa ya yima núma choxũ mucũ. ³⁴ —Pema rü tá chauxcèx pedaugũ, natürũ tãũtáma choxũ ipeyangaugũ. Erũ ngẽma ngextá tá íchangẽxmaxũwa rü taxuacũ ngẽma pengugũ. ³⁵ Rü yexguma ga yema Yudĩugũarũ ãẽxgacũgũ rü nũgũna nacagũe, rü ñanagũrũgũ: —¿Ngextá tá naxũ ega taxuacũtáma nũxũ iyarũngaugũgu? ¿Éxna ngẽma Yudĩugũ i to i nachiũñanewa ngẽxmagũxũtanũwa tá naxũ rü ěxna ngẽma tama Yudĩugũ ixĩgũxũtanũwa tá naxũ na yangũexẽẽãxũcèx? ³⁶ —¿Rü tacũchiga nixĩ i ngẽma na ngẽma ñaxũ:

“Tá chauxcèx pedaugü natürü täütäma choxü ipeyangaugü, erü taxuacütäma ngëma pexĩ i ngëma tá íchangëxmaxüwa”, ñaxü? —ñanagürügü.

Dexá i maxëëruüchiga nidexa ga Ngechuchu

³⁷ Rü yema nawa iyacuáxü ga petaarü ngunexü nixĩ ga guxü ga togü ga ngunexüärü yexera rümemaëxü naxcèx ga Yudiügü. Rü yema ngunexügu nixĩ ga inachixü ga Ngechuchu rü tagaäcü ñaxü: —Rü ngëxguma texé itawaxgu rü jnuã chauxütawa taxü rü tayaxaxe! ³⁸—Rü “texé ya choxü yaxõxë rü tümaärü maxünewa tá nibaibe i taxü i dexá i maxëëruü” ngëma Tupanaärü ore i ümatüxü nüxü ixuxürüü —ñanagürü. ³⁹ Rü yexguma yema ñaxgu ga Ngechuchu rü Tupanaäe i Üünexüchiga nixĩ ga yadexaxü. Rü nüxü nixu ga guxüma ga yema nüxü yaxögüxü rü tá na nayauxgüãxü i Naäe i Üünexü. Natürü tama yexgumatama nanayauxgü, yerü tauta wenaxärü daxügüxü ga naänecèx nataegu ga Ngechuchu na guxüärü äëxgacü na yĩxücèx.

Ngechuchugagu nügü nitoye ga duüxügü

⁴⁰ Rü nümaxü ga yema duüxügü rü yexguma nüxü naxĩnüëgu ga yema Ngechuchu nüxü ixuxü, rü ñanagürügü: —Aixcüma ñaã yatü nixĩ i ngëma Tupanaärü orearü uruü i ínguxchaüxü —ñanagürügü. ⁴¹ Rü togü rü ñanagürügü: —Daa nixĩ ya Cristu —ñanagürügü. Natürü togü rü ñanagürügü: —Tama nixĩ, erü taxucürüwa Gariréaanecüãx nixĩ ya Cristu. ⁴²—Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü: “Cristu rü tá Dabítaa nixĩ, rü tá nangox i iãne i Beréüwa ga ngextá Dabí íbuxüwa”, ñanagürügü. ⁴³ Rü yemaäcü Ngechuchugagu nügü nitoye ga duüxügü. ⁴⁴ Rü ñuxre ga yema duüxügü rü Ngechuchuxü niyauxgüchaü, natürü taxuüma nayayauxgü.

Yudiügüarü äëxgacügü rü tama Ngechuchuaxü nayaxögüchaü

⁴⁵ Rü yema tupauca ga taxüneärü purichíagü, rü Parichéugücèx rü paigüarü äëxgacügücèx nawoegu. Rü yema äëxgacügü rü nüxna nacagü, rü ñanagürügü: —¿Tüxcüü tama nuã penaga? —ñanagürügü. ⁴⁶ Rü yema purichíagü rü nanangäxügü rü ñanagürügü: —Taguma texé tidexa i ñaã yatü idexaxürüü —ñanagürügü. ⁴⁷ Rü yexguma ga Parichéugü rü ñanagürügü nüxü: —¿Éxna pexü rü ta marü nawomüxëe i nümax? ⁴⁸—Düçèx, rü taxüema i tomax i Parichéugü rü taxuüma i tóru äëxgacügü rü nüxü nayaxögü i ngëma Ngechuchu. ⁴⁹—Natürü ñaã duüxügü i tama Tupanaärü mugüxü cuëxgüxü rü marü nachixexüügü

—ñanagürügü. ⁵⁰ Natürü Nicodému ga Parichéu ixícü ga wüxicana Ngechuchuxütagu naxüã necü, rü ñanagürü nüxü: ⁵¹—Ngéma tórü mugü i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Taxuacüma wüxi i yatüxü tapoxcu ega tama nüxü ixĩnüëxĩragu i norü dexa na nüxü icuáxüçex na tacü na naxüxü”, ñanagürü. ⁵² Rü yexguma ga natanüxügü rü nanangãxügü, rü ñanagürügü nüxü: —¿Éxna cuma rü ta Gariréaanecüãx quixĩ? ¡Nawa nangux i Tupanaärü ore i ümatüxü rü ngema tá nüxü cudau rü taxuütáma i Tupanaärü orearü uruü rü Gariréaanecüãx nixĩ! —ñanagürügü. ⁵³ Rü yexguma ga wüxichigü rü nachüüwa naxĩ.

8

Nge ga ätecü ga naĩ ga yatümaã ngẽãexcü

¹ Rü Ngechuchu rü Oríbunecügu äegane ga mëxpúnewa naxü. ² Rü moxüãcü ga yexguma yangunegu, rü wenaxärü tu-pauca ga taxü necèx nataegu. Rü ga duüxügü rü naxcèx naxĩ. Rü nüma ga Ngechuchu rü ínarüto, rü inanaxügü ga na nangüexëëãxü ga duüxügü. ³ Rü yema ngüexëëruügü ga Moĩchéarü mugüwa ngüxëëtaegüxü rü Parichéugü, rü Ngechuchuxütawa ngixü nagagü ga wüxi ga nge ga ätecü ga ngixü nadaugücü ga naĩ ga yatümaã na inapexü. Rü guxüma ga yema duüxügü ga yema yexmagüxpëxegu ngixü nayachixëëgü. ⁴ Rü ñanagürügü Ngechuchuxü: —Pa Ngüexëëruüx, ñaã nge i ätecü rü ngixü itayangau na naĩ ya yatümaã na inapexü. ⁵ Moĩchéarü mugüwa tamaã nüxü nixu na nutamaã ngixü ímüxüchiãcüma ngixü imáxü i wüxi i nge i ngémaãcü maxücü. ¿Ñuxü ñacuxü i cuma i ñuxmax? —ñanagürügü. ⁶ Rü yema ñanagürügü ga nümagü, yerü Ngechuchuxü guxchaxügu nangüxëëgüchaü na nüxü nayexmaxücèx ga tacücèx na ínaxuaxügüãxü. Natürü ga Ngechuchu rü inayarümaxãchi rü inanaxügü ga naxmëxmaã waixümwä na naxümatüãxü. ⁷ Natürü nüxü nacèxëxügüama, rü yemacèx düxwa wenaxärü nadaunagu ga Ngechuchu, rü ñanagürü nüxü: —Ngexerüxe i petanüwa ya ngearü pecaduãxë rü tüxira nuta ngixü tanaña —ñanagürü. ⁸ Rü wenaxärü inayarümaxãchi ga Ngechuchu rü naxmëxmaã nanaxümatü ga waixümwä. ⁹ Natürü yexguma nüxü naxĩnüëgu ga yema ore ga Parichéugü rü inanaxügü ga nügü na yawüxíxü ga nügüwe na ínachoxüxü. Rü yaguãxgü ga Parichéugüwa inaxügü ga na ínachoxüxü rü düxwa guxüma ínachoxü. Rü yexguma marü guxüma ga Parichéugü íchoüxgu, rü Ngechuchu rü yema ngeçüxicatama yema duüxügüpëxewa nayaxügü. ¹⁰ Rü yexguma ga Ngechuchu rü wena nadaunagu. Rü ngixna naca

rü ñanagürü ngĩxũ: —Pa Ngecũx, ¿Ngẽxũgũ nixĩ i ngẽma cuxũ ixugũexũ? ¿Rũ taxuũma cuxũ imáxchaũ? —ñanagürü. ¹¹ Rũ ngĩma rü ngĩgürügũ nüxũ: —Taxuũma Pa Corix —ngĩgürügũ. Rũ yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü ngĩxũ: —Choma rü ta tama cuxũ chapoxcu. Ñuxma rü marü name rü íquixũ rü tama wena pecadu cuxũ —ñanagürü.

Ngechuchu rü ñoma i naãneãrũ ngóonex- ãẽruũ nixĩ

¹² Rũ wenaxãrũ duũxũgũmaã nidexa ga Ngechuchu, rü ñanagürü nüxũ: —Choma nixĩ i ñoma i naãnecũãxãrũ ngóonexãẽruũ. Rũ yixema chowe ruxũxẽ rü chorü ngóonexũwa tangẽxma rü tüxna chanaxã i maxũ. Rũ tá nüxna ítanguxuchi i tümaãrũ chixexũ —ñanagürü. ¹³ Rũ yexguma ga Parichéugũ rü ñanagürügũ nüxũ: —Cuma rü cugũchigaxũtama quixu. Rũ ngẽma cuchiga i nüxũ quixuxũ rü taxuwama name —ñanagürügũ. ¹⁴ Rũ Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürü nüxũ: —Rũ ngẽma ore i chauchiga nüxũ chixuxũ rü aixcũma nixĩ woo chomatama yixĩgu i namaã chaugũétũwa chidexaxũ. Erü choma rü nüxũ chacuèx i ngextá ne chaxũxũ, rü ngextá tá chaxũxũ. Natürü pema rü tama nüxũ pecuèx na ngextá ne chaxũxũ rü tama nüxũ pecuèx na ngextá tá chaxũxũ. ¹⁵ Pema rü choxũ pengugũ i ñoma i naãnecũãx i duũxũgũ nagu ruxĩnũẽxũãcũmamare. Natürü i choma rü taxũexũma changugũ. ¹⁶ Natürü ngẽxguma chi texéxũ changugũgu rü aixcũma meãma tüxũ changugũ. Erü tama chaxicatama tüxũ changugũ, natürü yima Chaunatü ga núma choxũ mucũmaã nixĩ i wũxigu tüxũ tangugũxũ. ¹⁷ Rũ ngẽma mugũ ga Moíché umatũxũ i nagu pexĩxũ, rü ñanagürü:

“Ngẽxguma taxre i duũxũgũ rü wũxitama i orexũ yaxugũgu, rü ngẽmawa ãẽxgacũ nüxũ nacuèx na aixcũma yĩxũ i ngẽma nüxũ yaxugũexũ”, ñanagürü. ¹⁸ Rũ dücax, choma nixĩ i wũxi i chauchigaxũ chixuxũ rü Chaunatü ga núma choxũ mucũ nixĩ ya naĩ. ¿Rũ tüxcũũ tama choxũ peyaxõgũchaũ i ñuxmax? —ñanagürü. ¹⁹ Rũ yexguma ga nümagũ rü nüxna nacagũe rü ñanagürügũ: —¿Ngexcũ ya yima Cunatü? —ñanagürügũ. Rũ Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürü: —Choxũ rü tama pecuèx rü Chaunatũxũ rü ta tama pecuèx. Rũ ngẽxguma chi choxũ pecuèxgũgu rü Chaunatũxũ rü chi ta pecuèxgũ —ñanagürü. ²⁰ Rũ yema orexũ nixu ga Ngechuchu ga yexguma nanguxẽtaegu ga tupauca ga taxũnewa naxũtawa ga yema nachica ga ngextá duũxũgũ tupaucana dĩaeru ngĩxũ íxãgũxũwa. Natürü taxuũma Ngechuchuxũ niyauxgũ, yerü tauta nawa nangu ga yema ngunexũ ga nagu yayauxgũãxũ.

Ngechuchu rü Parichéugũmaã nüxũ nixu rü ngextá nüma ínaxũxũwa rü taxucürũwa ngema naxĩ

21 Rŭ Ngechuchu rŭ wenaxârŭ namaã nŭxŭ nixu, rŭ ñanagŭrŭ: —Choma rŭ tá pexna chixŭ i núma, rŭ pema rŭ tá chauxcèx pedaugŭ, natŭrŭ tá perŭ pecadugu peyue. Rŭ ngextá íchaxŭxŭwa rŭ taxucŭrŭwama ngema pexŭ — ñanagŭrŭ. 22 Rŭ yexguma ga yema Yudíugŭ rŭ ñanagŭrŭgŭ: —¿Éxna nŭgŭ tátama nimèx rŭ ngēmacèx tamaã nŭxŭ yaxuxŭ na taxucŭrŭwama ngema ixŭxŭ i ngēma ínaxŭxŭwa? — ñanagŭrŭgŭ. 23 Rŭ Ngechuchu ñanagŭrŭ nŭxŭ: —Pema rŭ ñoma i naãnecŭãx i duŭxŭgŭ pixŭgŭ, natŭrŭ i choma rŭ daxŭguxŭ i naãnewa ne chaxŭ. Pema rŭ ñoma i naãneârŭ duŭxŭgŭ pixŭgŭ natŭrŭ i choma rŭ tama ñoma i naãnecŭãx chixŭ. 24 —Rŭ ngēmacèx pemaã nŭxŭ chixu rŭ tá perŭ pecadugu peyue. Erŭ ngēxguma tama choxŭ peyaxŭgŭgu na choma chíxŭ ya Cristu, rŭ perŭ pecadugu tá peyue — ñanagŭrŭ. 25 Rŭ yexguma nŭxna nacagŭe, rŭ ñanagŭrŭgŭ: —¿Natŭrŭ texé quixŭ i cumax? —ñanagŭrŭgŭ. Rŭ Ngechuchu nanangãxŭ, rŭ ñanagŭrŭ: —Marŭ noxritama pemaã nŭxŭ chixu na texé chíxŭ. 26 —Rŭ choma rŭ choxŭ nangēxma i muxŭma i tacŭ i chomatama pexŭ changŭexēēchaŭxŭ rŭ tacŭcèx pexna na chaçaxŭ, natŭrŭ tãütáma chanaxŭ i ngēma. Erŭ yima Chaunatŭ ga núma choxŭ mucŭ chomaã nŭxŭ ixuxŭ i orexicatama nixŭ i ñoma i naãnecŭãxgumaã nŭxŭ chixuxŭ. Rŭ guxŭma i ngēma nŭxŭ yaxuxŭ ya Chaunatŭ, rŭ aixcŭma nixŭ —ñanagŭrŭ. 27 Natŭrŭ nŭmagŭ rŭ tama nŭxŭ nacuèxgŭega ga Nanatŭ ya Tupanachiga na yiŭxŭ na yema ñaxŭ ga Ngechuchu. 28 Rŭ yemacèx ga Ngechuchu rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —Choma nixŭ i Tupana Nane i duŭxŭxŭ chíxŭ. Rŭ yixcŭra ngēxguma curuchawa choxŭ pipotagŭgu, rŭ tá nŭxŭ picuèxãchitanŭ na Cristu na chíxŭ. Rŭ tá nŭxŭ pecuèx na taxuŭma chauechamatama chaxŭxŭ. Rŭ ngēma Chaunatŭ chomaã nŭxŭ ixuxŭxŭicatama nixŭ i pemaã nŭxŭ chixuxŭ. 29 —Yima núma choxŭ mucŭ ya Chaunatŭ rŭ chauxŭtawa nangēxma. Rŭ taguma choxna nixŭgachi, erŭ choma rŭ guxŭguma chanaxŭ i ngēma norŭ ngúchaŭ ixŭxŭ —ñanagŭrŭ. 30 Rŭ yexguma yema ñaxgu ga Ngechuchu rŭ muxŭma ga duŭxŭgŭ nŭxŭ nayaxŭgŭ.

Yíxema Tupanaxãcŭgŭ ixŭgŭxechiga, rŭ yíxema pecadutŭŭwa ngēxmagŭxechiga

31 Rŭ yexguma ga Ngechuchu rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ ga yema Yudíugŭarŭ ãèxgacŭgŭ ga nŭxŭ yaxŭgŭxŭ: —Ngēxguma pema meãma peyaxŭgŭechagu i ngēma pemaã nŭxŭ chixuxŭ, rŭ aixcŭmaxŭchi tá chorŭ ngúexŭgŭ pixŭgŭ. 32 —Rŭ tá nŭxŭ pecuèx i ore i aixcŭma ixŭxŭ. Rŭ ngēma ore tá pexŭ ínanguxŭxēē —ñanagŭrŭ. 33 Rŭ nŭmagŭ rŭ Ngechuchuxŭ

nangãxũgũ, rũ ñanagũrũgũ: —Toma rũ nuxcũmaũcũ ga torũ oxĩ ga Abrãũtaa tixĩgũ rũ taguma texẽmẽxẽwa tangẽxmagũ. ¿Ñuxãcũ i cumax rũ tá na Ítanguxũxũ, ñacuxũ? —ñanagũrũgũ.

³⁴ Rũ Ngechuchu ñanagũrũ nũxũ: —Aixcũma pemaã nũxũ chixu rũ guxãma ya pecaduãxẽ rũ pecadutũũwa tangẽxmagũ.

³⁵ —Wũxi i coriarũ duũxũmare rũ tama norũ coripatacũãx nixĩ. Natũrũ wũxi i cori nane rũ guxũguma nanatũ nane nixĩ.

³⁶ —Choma rũ Tupana Nane chixĩ. Rũ ngẽxguma chi choma pecaduna pexũ Íchanguũxẽẽgu, rũ aixcũma tá nũxna ípenguũ.

³⁷ —Marũ nũxũ chacuèx na Abrãũtaa pixĩgũxũ i pemax. Natũrũ choxũ pimèxgũchaũ erũ tama aixcũma choxũ peyaxõgũ i ngẽma ore i pemaã nũxũ chixuxũ.

³⁸ —Choma rũ yema Chaunatũ choxũ wéxũ nixĩ i pemaã nũxũ chixuxũ. Natũrũ pema rũ penaxũ i ngẽma penatũ pemaã nũxũ ixuxũ —ñanagũrũ ga Ngechuchu.

³⁹ Rũ nũmagũ rũ Ngechuchuxũ nangãxũ rũ ñanagũrũgũ: —Torũ oxĩ nixĩ ga Abrãũ —ñanagũrũgũ. Natũrũ Ngechuchu nanangãxũ rũ ñanagũrũ nũxũ: —Ngẽxguma chi aixcũma Abrãũtaa pixĩgũgu rũ chi Abrãũ ũxũrũũ penaxũ.

⁴⁰ —Natũrũ woo pemaã nũxũ chixu i ore i aixcũma ixĩxũ ga Chaunatũ ga Tupana choxũ nguxẽẽxũ, rũ pema rũ choxũ pimèxgũchaũ. Natũrũ ga Abrãũ rũ taguma yemaãcũ nanaxũ.

⁴¹ —Pema rũ penaxũ i penatũgũcũmatama —ñanagũrũ. Rũ yexguma ga nũmagũ rũ ñanagũrũgũ: —Toma rũ tama tangũrũwaũgũmare, rũ toxũ nangẽxma ya wũxitama ya tonatũ. Rũ yima nixĩ ya Tupana —ñanagũrũgũ.

⁴² Rũ Ngechuchu nanangãxũ, rũ ñanagũrũ nũxũ: —Ngẽxguma chi aixcũma Tupana yixĩgu ya penatũ rũ choxũ chi pengechaũ, erũ choma rũ Tupanaxũtawa nixĩ i ne chaxũxũ, rũ ngẽmacèx chanuxma. Rũ tama chauechamatama núma chaxũ, natũrũ núma chaxũ yerũ Chaunatũ ya Tupana núma choxũ namu.

⁴³ —¿Tũxcũũ tama nũxũ pecuèxéga i ngẽma pemaã nũxũ chixuxũ? Pexũ naguxcha erũ woetama tama iperũxĩnũèchaũ i ngẽma pemaã nũxũ chixuxũ i ore.

⁴⁴ —Penatũ rũ Chataná nixĩ rũ pema rũ naxãcũgũ pixĩgũ. Rũ ngẽmacèx penaxũ i ngẽma núma pexũ nanaxwèxexũ. Rũ ngẽma Chataná rũ noxriarũ ũgũgumama wũxi i máẽtaxũ nixĩ. Rũ taguma ore i aixcũmaxũgu narũxĩnũ rũ taguma ore i aixcũmaxũ nixu. Rũ ngẽxguma yadeaxgu rũ doraxũxĩcatama nixu, erũ núma rũ wũxi i doratèxáxũ nixĩ. Rũ guxũma i doratèxáxũnatũ nixĩ.

⁴⁵ —Natũrũ i pema rũ tama choxũ peyaxõgũchaũ erũ ore i aixcũmaxũ chixu.

⁴⁶ —¿Texé ya petanũwa choxũ dauxe na pecadu chaxũxũ? Rũ ñuxma na nũxũ chixuxũ i ore i aixcũma ixĩxũ, rũ ¿tũxcũũ tama choxũ peyaxõgũ? ⁴⁷ —Texé ya Tupanaãrũ duũxũ ixĩxẽ rũ itarũxĩnũ i Tupanaãrũ ore. Natũrũ i pema rũ tama Tupanaãrũ duũxũgũ

pixġgü, rü ngẽmacèx nixĩ i tama iperüxĩnũẽchaũxü i Tupanaãrũ ore —ñanagürü.

Tauta nangoxgu ga Abráũ rü Cristu rü marü nayexma

⁴⁸ Rũ yexguma ga yema Yudĩgüarũ ãẽxgacügü rü ñanagürügü nüxü: —Rũ aixcũma nixĩ ga yema torü ore ga yexguma ñatagügügu:

“Cuma rü wüxi i Chamáriacũãx quixĩ, rü ngoxo cuwa nangẽxma”, ñatagügügu —ñanagürügü. ⁴⁹ Rũ Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü nüxü: —Chowa rü nataxuma i ngoxo. Rũ ngẽma chaxüxü nixĩ na Chaunatüxü chicuèxüüxü, natürü i pema rü chixri chauchiga pidexagü. ⁵⁰ —Choma rü tama naxcèx chadau na texé choxü icuèxüügüxüçèx. Natürü Tupana nixĩ ya naxwèxecü na duũxügü choxü icuèxüügüxü. Rũ nüma tá nanapoxcue i ngẽma chauxchi aiexü. ⁵¹ —Aixcũma pemaã nüxü chixu, rü texé ya naga ñnuxẽ i ngẽma tümamaã nüxü chixuxü rü guxügutáma tamaxẽcha —ñanagürü. ⁵² Rũ yexguma ga yema Yudĩgüarũ ãẽxgacügü, rü Ngechuchuxü nangãxügü, rü ñanagürügü: —Ñuxma rü meãxüchima nüxü tacuèx na cuwa nangẽxmaxü i wüxi i ngoxo. Yerü ga Abráũ rü guxüma ga nuxcũmaũgüxü ga Tupanaãrũ orearü uruũgü rü nayue. Natürü cuma rü ñuxma tomaã nüxü quixu rü texé ya naga ñnuxẽ i ngẽma curü ore rü guxügutáma tamaxẽcha —ñacurügü. ⁵³ —¿Éxna cuma rü tórü oxĩ ga Abráũãrũ yexera quixĩ? Yerü nüma rü nayu rü guxüma ga nuxcũmaũgüxü ga Tupanaãrũ orearü uruũgü rü ta nayue. ¿Rũ cugücèx rü texé quixĩ? —ñanagürügü. ⁵⁴ Rũ Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü nüxü: —Ega chaugü chitama chicuèxüügu rü ngẽma rü taxuwama name. Natürü yima choxü icuèxüücü rü Chaunatü nixĩ. Rũ yima Chaunatütama nixĩ ya perü Tupana ixĩcü —ñapegücü nüxü. ⁵⁵ —Natürü i pema rü tama aixcũma nüxü pecuèx ya Chaunatü ya Tupana. Natürü i choma rü ngẽmããcü nüxü chacuèx. Rũ ngẽxguma chi:

“Tama nüxü chacuèx”, ñachaxgu, rü pexrüü chi wüxi i doratèxáxü chixĩ. Natürü i choma rü aixcũmaxüchima nüxü chacuèx ya Chaunatü ya Tupana, rü naga chaxĩnü i guxüma i norü ore i chomaã nüxü yaxuxü. ⁵⁶ —Perü oxĩ ga Abráũ rü nataãẽ yerü aixcũma nayaxõ rü tá na íchanguxü i ñoma i naãnewa. Rũ yemaxü nacuèx rü yemacèx nataãẽ —ñanagürü ga Ngechuchu. ⁵⁷ Rũ yexguma ga yema Yudĩgüarũ ãẽxgacügü rü Ngechuchuxü nangãxügü, rü ñanagürügü: —Cuma rü tauta 50 ya taunecü cuxü nangẽxma. ¿Ñuxãcü Abráũxü cudau ga tauta cungoxgux ga yexguma? —ñanagürügü. ⁵⁸ Rũ Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü nüxü: —Aixcũma pemaã nüxü chixu rü tauta Abráũ

ngoꝑgu rü choma rü marü chayexma —ñanagürü. ⁵⁹ Rü yexguma ga nümagü rü nutane nanayauxgü na gumamaã ínamuxüchigüãxüçèx. Natürü ga Ngechuchu rü naxchaxwa inicux. Rü yemaãcü ínaxüxü nawa ga guma tupauca ga taxüne.

9

Ngechuchu nanamexëë ga wüxi ga yatü ga norü bucüma ngexetücü

¹ Rü yexguma namagu tomaã yaxüxgu ga Ngechuchu, rü yéma nüxü nadau ga wüxi ga yatü ga woetama norü bucüma ngexetücü. ² Rü toma ga norü ngüexügü rü nüxna tacagü, rü ñatarügügü: —Pa Ngüexëëruüx, ¿Tüxcüü ngexetücüma nabu ya daa yatü? ¿Éxna nanatü rü naëärü pecadugagu rü éxna norü pecadugagutama? —ñatarügügü. ³ Rü Ngechuchu toxü nangãxü, rü ñanagürü toxü: —Tama norü pecadugagu rü tama i nanatü rü naëärü pecadugagu nixí i ngëmaãcü nabuxü. Natürü ngëmaãcü nabu na nawa nüxü pedauxüçèx na ñuxãcü Tupana tüxü na rümexëëxü. ⁴ —Rü ñoma rü ta nangune rü name nixí na paxama na naxüxü i ngëma puracü ya Chaunatü ga núma choxü mucü tüxna äxü. Erü paxa tá nachüta rü ngëxguma rü taxucürüwama texé tá tapuracü. ⁵ —Rü ñuxma na ñoma i naãnewa changëxmaxü rü ñoma i naãneärü ngóonexëëruü chixí —ñanagürü. ⁶ Rü yexguma yema ñaxguwena rü Ngechuchu waixümüãnewa nacuaxi. Rü yema waixümü ga iwaixümaã nanachaxetü ga guma yatü ga ngexetücü. ⁷ Rü yexguma guma ngexetücüxü ñanagürü: —¡Dexámaã cugü yayauxetü i Chiruéarü puchuwa! —ñanagürü. Rü ngëma naega rü “Tüxü muxü”, ñaxüchiga nixí. Rü yéma naxü ga guma ngexetücü rü nügü dexámaã nayauxetü. Rü yexguma nataegugu rü marü nidauchixetü. ⁸ Rü yexguma ga yema duüxügü ga guma ngexetücüpataarü ngaicamagu pegüxü rü yema duüxügü ga üpaacü nüxü daugüxü ga na nangexetüxü, rü ñanagürügü: —¿Taux éxna i ñaã yüxü ga yema yatü ga ngexetüchiréxü ga duüxügüxü diërucèx ceëxüxü? —ñanagürügü. ⁹ Rü nümaxü rü ñanagürügü: —Ngëmaãcü nüma nixí —ñanagürügü. Rü togü rü ñanagürügü: —Tama nixí i yima yüxü, natürü nanangëxgumaraüxüchi —ñanagürügü. Natürü nümatama ga guma yatü ga ngexetüchirécü, rü ñanagürü: —Ngëmaãcü choma chixí —ñanagürü. ¹⁰ Rü yexguma ga yema duüxügü rü nüxna nacagü rü ñanagürügü: —¿Rü ñuxãcü nixí i marü quidauchixü i ñuxmax? —ñanagürügü. ¹¹ Rü nüma nanangãxü rü ñanagürü: —Yima yatü ya Ngechuchugu äegacü rü yima waixümüãnewa nacuaxi. Rü yema waixümü ga iwaixümaã choxü nachaxetü. Rü ñanagürü choxü:

“¡Yéa Chiruéarü puchuwa naxü rü ngema dexámaã cugü yayauxetü!” ñanagürü choxü. Rü yéma chaxü, rü yexguma dexámaã chaugü chayauxetügu rü chidauchi —ñanagürü ga guma yatü. ¹² Rü yexguma nüxna nacagüe, rü ñanagürügü: —¿Ngextá nangëxmaxü i ñuxma ya yima yatü ya cuxü rümexëëcü? —ñanagürügü. Rü nüma ga guma yatü ga ngexetüchirécü rü ñanagürü: —Tama nüxü chacuëx —ñanagürü.

Parichéugü rü guma ngexetücü ga Ngechuchu namexëëcüna nacagüe

¹³⁻¹⁴ Natürü yema ngunexü ga Ngechuchu nagu namexëëxü ga guma ngexetücü, rü ngüxchigaarü ngunexü nixí. Rü yemacëx ga duüxügü rü Parichéugüxütawa nanagagü ga guma yatü ga ngexetüchirécü. ¹⁵ Rü yexguma ga yema Parichéugü rü nüxna nacagüe ga guma yatü, rü ñanagürügü: —¿Ñuxácü i marü curümexëtüxü i ñuxmax? —ñanagürügü. Rü nüma nanangãxü rü ñanagürü: —Waixümü ga naxbüxágümaã yawaixëëxümaã choxü nachaxetü ga Ngechuchu, rü ñuxüchi dexámaã chaugü chayayauxetü, rü ngëmacëx marü chidauchi —ñanagürü. ¹⁶ Rü yexguma ga ñuxre ga Parichéugü rü ñanagürügü: —Yema yatü ga cuxü rümexëëxü rü tama Tupanaärü duüxü nixí, erü tama nanaxaure i ngüxchigaarü ngunexü —ñanagürügü. Natürü togü ga Parichéugü rü ñanagürügü: —¿Ñuxácü nanaxü i ngëma cuëxruü i mexü i taxü ega wüxi i pecaduãxü yixíxgux? —ñanagürügü. Rü yemaácü nügü nitoye ga nagu naxínüëxüwa ga yema Parichéugü. ¹⁷ Rü wena nüxna nacagüe ga guma yatü ga ngexetüchirécü, rü ñanagürügü: —¿Natürü cuma rü ñuxü ñacuxü nachiga i ngëma yatü ga cuxü rümexëëxü? —ñanagürügü. Rü nüma nanangãxü, rü ñanagürü: —Chauxcëx rü wüxi i Tupanaärü orearü uruü nixí —ñanagürü. ¹⁸ Natürü ga yema Yudiugüarü äëxgacügü rü tama nüxü nayaxögüchaü ga nüma na yíixü ga na nangexetüchiréxü ga noxrix, rü ñuxma rü marü na yadauchixü. Rü yemacëx ga yema äëxgacügü rü tümacëx nangemagü ga nanatü rü naë ga guma yatü ga rümexëtücü. ¹⁹ Rü tüxna nacagü, rü ñanagürügü: —¿Daa yíixü ga guma pene ga nüxü pixucü ga woetama ngexetüäcü bucü? ¿Ñuxácü i ñuxma i yadauchixü? —ñanagürügü. ²⁰ Rü nanatü rü naë tanangãxügü rü ñatarügügü: —Ngëmaãcü nüxü tacuëx rü daa nixí ya tone ga ngexetüäcüma buchirécü. ²¹ Natürü tama nüxü tacuëx ga ñuxácü na yadauchixü i ñuxmax. Rü tama nüxü tacuëx ga texé na namexëtüxëëxü. ¡Ëcü nüxnatama pecagü! Erü nüma rü marü naya, rü nümatama pemaã nüxü na yaxuxüçëx —ñatarügügü. ²² Rü yema ñatarügügü ga nanatü rü naë, yerü tamuüë. Yerü ga Yudiugüarü äëxgacügü

rü marü nügümaã nanamexëëgü na tüxü ínatëxüchigüxüçèx ga ngutaquëxepataüwa ga texé ga Ngechuchuaxü yaxõxë na Cristu yïxü. ²³ Rü yemacèx nixï ga nanatü rü naë ga ñatagügüxü: “¡Ëcü, nüxnatama pecagü! Erü nüma rü marü naya rü nümatama pemaã nüxü na yaxuxüçèx”, ñatagügüxü. ²⁴ Rü yexguma ga yema Yudíugüarü âëxgacügü rü wenaxârü naxcèx nacagü ga guma ngexetüchirécü. Rü ñanagürügü nüxü: —Rü ñuxma tanaxwëxe i Tupanapëxewa rü aixcüma tomaã nüxü quixu na texé cuxü rümexëëxü. Erü toma rü meãma nüxü tacuèx i ngëma Ngechuchu rü wüxi i pecaduãxü na yïxü —ñanagürügü. ²⁵ Rü nüma nanangãxü rü ñanagürü nüxü: —Choma rü tama nüxü chacuèx ega wüxi i pecaduãxü yixïgu rü ëxna tama. Rü ngëma nüxü chacuãxü nixï ga na changexetüchiréxü ga noxrix rü ñuxma rü na chidauchixü —ñanagürü. ²⁶ Rü wenaxârü nüxna nacagüe, rü ñanagürügü: —¿Rü tacü nixï ga cumaã naxüxü? ¿Rü ñuxácü ga naxüãxü ga cuxü na yadauchixetüxëëxü? —ñanagürügü. ²⁷ Rü nanangãxü rü ñanagürü nüxü: —Marü pemaã nüxü chixu, rü tama choxü iperüxïnüëchaü. ¿Tüxcüü penaxwëxe na wena pemaã nüxü chixuxü? ¿Ëxna pema rü ta nüxü peyaxõgüchaü? —ñanagürü. ²⁸ Rü yexguma rü guma yatümaã chixexü nixugüe, rü ñanagürügü: —Cumaërü nixï i nüxü cuyaxõxü i ngëma yatü, natürü i toma rü Moïchéarü oreaxü nixï i tayaxõgüxü. ²⁹ —Toma rü nüxü tacuèx ga Tupana rü aixcüma Moïchémaã na yadexaxü, natürü ngëma Ngechuchu rü tama nüxü tacuèx na ngextá na ne naxüxü —ñanagürügü. ³⁰ Rü guma yatü nanangãxü, rü ñanagürü nüxü: —¿Ñuxácü nixï i ngëma? Nüma rü marü choxü narümexëtüxëë, natürü ¿ñuxácü i pema i tama nüxü pecuãxü na ngextá ne naxüxü? ³¹ —Rü guxãma i yixema rü meãma nüxü tacuèx rü Tupana tama nüxü naxïnü i pecaduãxgüxüãrü yumüxë. Natürü Tupana rü tüxü nüxü naxïnü i tümaãrü yumüxë ya yixema nüxü icuèxüügüxe rü naxúxe i Tupanaãrü ngüchaü. ³² —Taguma ñuxgu nüxü taxïnüchiga i wüxi i yatü na yadauchixëëãxü i wüxi i duüxü i norü bucüma ngexetüxü. ³³ —Rü ngëxguma chi tama Tupana núma namüxgux ya daa yatü ya choxü rümexëëcü, rü taxuacü chima mexü naxü —ñanagürü ga guma yatü ga ngexetüchirécü. ³⁴ Rü yexguma ga yema Yudíugüarü âëxgacügü, rü ñanagürügü nüxü: —Cuma na pecadugu na cubuxü, ¿rü ñuxácü cunaxwëxe na toxü cungúxëëëchaüxü? —ñanagürügü. Rü ñuxüchi ínatëxüchigü ga ngutaquëxepataüwa.

Duüxügü i tama yaxõgüxü rü ngexetüxürrüü nixïgü

³⁵ Rü Ngechuchu rü nüxü nacuáchiga ga na ínatëxüchigüãxü ga guma ngexetüchirécü. Rü yexguma nüxü nadëuxgu, rü

ñanagürü nüxŭ: —¿Nüxŭ cuyaxōxŭ ya Tupana Nane ya duŭxŭxŭ ixŭcŭ? —ñanagürü. ³⁶ Rŭ yexguma ga nüma rŭ Ngechuchuxŭ nangāxŭ rŭ ñanagürü: —Pa Corix, jchomaã nüxŭ ixu na texe yŭxŭ na nüxŭ chayaxōxŭcèx! —ñanagürü. ³⁷ Rŭ Ngechuchu nanangāxŭ, rŭ ñanagürü: —Marü nüxŭ cudadu ya Tupana Nane. Rŭ chomatama nixŭ i cumaã na íchidexaxŭ chíxŭ —ñanagürü. ³⁸ Rŭ yexguma ga guma yatü ga ngexetüchirécü rŭ Ngechuchupêxegu nacaxāpŭxŭ, rŭ nüxŭ nicuèxŭ, rŭ ñanagürü nüxŭ: —Ngēmaācŭ cuxŭ chayaxō, Pa Corix —ñanagürü. ³⁹ Rŭ yexguma ga Ngechuchu rŭ ñanagürü: —Rŭ ñoma i nañewa chaxŭ na chayadexechixŭcèx i chorü duŭxŭgŭ nüxna i ngēma duŭxŭgŭ i tama choxrü ixŭgŭxŭ. Rŭ nuã chaxŭ na chanameēxēxŭcèx i ngēma duŭxŭgŭ i noxri tama Tupanaxŭ cuèxgŭxŭ. Rŭ ngēxgumarü ta núma chaxŭ na duŭxŭgŭ i tama choxŭ cuèxgŭchaŭxŭxŭ chanawéxŭ na duŭxŭgŭ i ngexetüxŭrŭ na yixŭgŭxŭ, erü tama choxŭ nayaxōgŭchaŭ —ñanagürü. ⁴⁰ Rŭ ñuxre ga Parichéugŭ ga yéma Ngechuchumaã yexmagŭxŭ, rŭ yexguma yema orexŭ naxŭñüēgu, rŭ Ngechuchuna nacagŭ, rŭ ñanagürügŭ: —¿Éxna toma rŭ ta tama Tupanaxŭ tacuèxgŭ ñacuxŭ? —ñanagürügŭ. ⁴¹ Rŭ Ngechuchu nanangāxŭ rŭ ñanagürü nüxŭ: —Ngēxguma chi tama aixcŭma Tupanaxŭ pecuèxgŭgu rŭ tãu chima pegagu nixŭ na pepecaduāxgŭxŭ. Natürü ngēma na pegŭ pixuxŭ na Tupanaxŭ pecuáxŭ rŭ ngēmacèx pegagutama nixŭ na pepecaduāxgŭxŭ i ñuxmax —ñanagürü.

10

Carnerugüarü dauruŭ rŭ norü carnerugü

¹ Rŭ yexguma ga Ngechuchu rŭ ñanagürü: —Rŭ aixcŭma pemaã nüxŭ chixu rŭ ngēma yatü i tama carnerupŭxŭärü iãxwa ixücuxŭ rŭ wŭxi i ngŭtèxáxŭ nixŭ i ngēma, erü ngextámare nixücu. ² —Natürü ngēma carnerupŭxŭärü iãxwa meãma ixücuxŭ, rŭ ngēma nixŭ i norü dauruŭxŭchi i carnerugŭ. ³ —Rŭ ngēma yatü i carnerupŭxŭärü iãxna dauxŭ rŭ nayawāxna i iãx na yaxücuxŭcèx i carnerugüarü dauruŭ. Rŭ nüma i carnerugŭ rŭ nüxŭ nacuèxgŭ i naga i ngēma norü dauruŭ. Rŭ ngēma norü dauruŭ rŭ wŭxichigŭ i norü carneru rŭ naegamaã naxcèx naca na ínamuxŭãxŭcèx i naxpŭxŭwa. ⁴ —Rŭ ngēxguma ínamuxŭãxgu i guxŭma i norü carnerugŭ, rŭ nüma i norü dauruŭ rŭ napêxegu nixŭchigŭ. Rŭ nümagŭ i carnerugŭ rŭ nawe narüxŭ, erü nüxŭ nacuèxgŭ i naga. ⁵ —Natürü ngēxguma wŭxi i yatü i tama aixcŭma norü dauruŭ ixŭxŭ, rŭ tama nawe narüxŭ i ngēma carnerugŭ. Rŭ nüxna naxŭgŭ, erü tama nüxŭ nacuèxgŭ i naga i ngēma tama norü

dauruũ ixĩxũ —ñanagürü ga Ngechuchu. ⁶ Rũ Ngechuchu rũ duũxügümaã nüxũ nixu ga yema ore ga cuèxruũ, natürü ga nümagü rũ tama nüxũ nacuèxgüéga ga ÷acüchiga na yĩxũ.

Ngechuchu rũ carneruarü dauruũ ya mecü nixĩ

⁷ Rũ yexguma ga Ngechuchu rũ wenaxärü ñanagürü nüxũ: —Aixcüma pemaã nüxũ chixu rũ choma nixĩ i carnerupúxũärü iãx i nawa yachocuxũxũ i carnerugü. ⁸ Guxüma ga yema chopegu nüxira núma ìxũ rũ ngĩtèèxgüxũ rũ máètagüxũ nixĩgü. Natürü yema carnerugü rũ tama naga naxĩnüë. ⁹ Choma nixĩ i iãx. Rũ texé ya chowa ixücuxe rũ tá tamaxũ. Rũ meãma tá tüxũ naxüpetü ngèxgumarüũ i wüxi i carneru i naxpúxügu ücuxũ rũ íxũxũxũxũ rũ nüxũ iyangaucü ya mecü ya maxë. ¹⁰ Ngëma ngĩtèxáxũ rũ núma naxü na yangĩxüçèx rũ namaëtaxüçèx rũ nachixexëèãxüçèx. Rũ ngëmacèxicatama núma naxü. Natürü i choma rũ núma chaxü na chanamaxèxëèxüçèx i duũxügü rũ na aixcüma nüxũ nangëxmaxüçèx i maxü i taguma gúxũ. ¹¹ Choma nixĩ i carneruarü dauruũ ya mecü chiĩxũ. Erü wüxi i carneruarü dauruũ ya mecü rũ norü carnerugüxũ ínapoxũ rũ ñuxmata naxçèx nayux. ¹² Natürü ngëma dñèrucèxmare puracüxũ, rũ ega ngëxguma aixü nadèuxgux rũ carnerugüna ngëma niña. Rũ ngëmaãcü nanaxü erü tama aixcüma norü dauruũ nixĩ i nümax, rũ tama noxrü nixĩ i ngëma carnerugü. Rũ ngëma ai rũ carnerugüxũ íyayauxũ rũ ngëxma tüxũ naxüanexëèmare. ¹³ Rũ ngëma yatü rũ niña, erü norü dñèrucèxicatama ngëma napuracü. Rũ tama aixcüma carnerugügu narüxĩnü. ¹⁴⁻¹⁵ Choma nixĩ i carnerugüarü dauruũ ya mecü chiĩxũ. Rũ ngëxgumarüũ ya Chaunatü na choxũ nacuáxũ rũ choma rũ Chaunatüxũ na chacuáxũ, rũ ngëxgumarüũ ta nüxũ chacuèx i chorü carnerugü, rũ nümagü rũ choxũ nacuèxgü. Rũ choma rũ naxçèx chayü i chorü carnerugü. ¹⁶ Rũ choxũ nangëxmagü ta i togü i carnerugü i tama ñaã naxpúxüwa ngëxmagüxũ. Rũ ngëmagü rũ tá ta nuã chanagagü, rũ tá chauga naxĩnüë. Rũ wüxitücumü tátama nixĩ rũ choma tátama nixĩ i norü dauruũ chiĩxũ. ¹⁷ Chaunatü rũ choxũ nangechaũ, erü chorü carnerugüçèx chayü rũ wena táxarü chamaxũ. ¹⁸ Taxúema choxũ tayuxëë, natürü chomatama chorü ngúchaũmaãtama ichanaxã i chorü maxü. Erü choxmëxwa nangëxma na ichanaxãxüçèx, rũ wena na chanayaxuxüçèx, yerü yemaãcü choxũ namu ga Chaunatü —ñanagürü. ¹⁹ Rũ yexguma yema orexũ naxĩnüëgu ga yema Yudiugüarü ãèxgacügü rũ wenaxärü nügü nitoye ga yema nagu naxĩnüëxüwa. ²⁰ Rũ muxüma ga nümagü rũ ñanagürügü: —¿Tüxcüũ nüxũ iperüxĩnüë i ñaã yatü i ngëãèxũ i ngoxo nawa ngëxmaxü? —ñanagürügü. ²¹ Natürü ga togü rũ ñanagürügü:

—Taxuŭma i yatü i ngoxo nawa ngẽxmaxŭ rü ñaãrũ meã nidexa. ¿Ñuxãcü i wüxi i yatü i ngoxo nawa ngẽxmaxŭ rü tüxŭ narümexêtüxêẽ ya wüxi ya ngexetüxe? —ñanagürügü.

Yudíugüarü ãẽxgacügü rü Ngechuchuxŭ naxoe

²² Rŭ nawa nangu ga yema peta ga gucü ga taunecügu norü tupauca ga taxŭnecèx naxügüxŭ ga Yudíugü na nüxna nacuèxãchigüxŭcèx ga yema ngunexŭ ga nagu yanguxŭ ga guma tupauca. Rŭ nagáuane ga Yerucharéŭwa ga yexguma. ²³ Rŭ guma tupauca ga taxŭnewa nayexma ga wüxi ga chopetüchica ga Charumóũarü Chopetüchicagu ãegaxŭ. Rŭ yemagu nayarüxŭxŭ ga Ngechuchu. ²⁴ Rŭ ga yema Yudíugüarü ãẽxgacügü rü nüxŭ ínachomaẽguãchi, rü ñanagürügü nüxŭ: —¿Ñuxguratóta tomaã quixaixcüma na cügü quixuxŭ na texé na quiixŭ? Ega aixcüma cuma rü Cristu quixígu, rü jmeã noxtacüma tomaã nüxŭ ixu! —ñanagürügü. ²⁵ Rŭ Ngechuchu nanangãxŭ, rü ñanagürü nüxŭ: —Marü pemaã nüxŭ chixu, natürü i pema rü tama choxŭ peyaxögü. Guxŭma i tacü i chaxüxŭ rü Chaunatüarü poramaã nixŭ i chanaxüxŭ, rü ngẽmawa meãma pexŭ nüxŭ chadauxêẽ na choma rü Cristu na chíxŭ. ²⁶ —Natürü pema rü tama peyaxögü, erü tama chorü carnerugütanüxŭ pixígu. ²⁷ —Chorü carnerugü rü nüxŭ nacuèx i chauga, rü choma rü chorü carnerugüxŭ chacuèx, rü nüma rü chowe narüxŭ. ²⁸ —Rŭ choma rü nüxna chanaxã i maxŭ i taguma gúxŭ. Rŭ nümagü rü tagutáma inayarütauxe, rü taxúetáma choxna tanapuxŭ i choxmẽxwa. ²⁹ —Rŭ yíxema Chaunatü choxna tüxŭ mugüxe ya chorü carnerugü, rü guxŭarü yexera tixŭ i napẽxewa. Rŭ taxúema texé nüxna tüxŭ tapuxŭ. ³⁰ —Chaunatü rü choma rü wüxitama tixígu —ñanagürü. ³¹ Rŭ yexguma ga yema Yudíugüarü ãẽxgacügü rü wenaxãrü nutane nanayauxgü na gumamaã Ngechuchuxŭ ínamuxŭchigüxŭcèx. ³² Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxŭ: —Pepẽxewa chanaxü i muxŭma i mexügü i Chaunatüarü poramaã chaxüxŭ. ¿Rŭ ngẽxürüxŭ i ngẽma mexŭ i chaxüxŭcèx nixŭ i choxŭ nutamaã ípemuxŭchigüchaŭxŭ? —ñanagürü. ³³ Rŭ yema Yudíugüarü ãẽxgacügü rü Ngechuchuxŭ nangãxŭgü, rü ñanagürügü: —Tama wüxi i puracü i mexŭcèx cuxŭ ítamuxŭchigüchaŭ. Natürü cuxŭ ítamuxŭchigüchaŭ erü Tupanamaã rü tacü quixugü. Cuma rü wüxi i duŭxŭmare quixŭ rü cügü Tupanaxŭ quixíxêẽchaŭ —ñanagürügü. ³⁴ Rŭ nüma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxŭ: —Perü mugüpanewa rü naxümatü i Tupanaãrü ore i ñaxŭ:

“Rŭ pematama nixŭ i tupanagü pixíguxŭ”,

ñaxŭ. ³⁵ —Rŭ ngēma Tupanaārŭ ore i ũmatŭxŭwa nŭxŭ yaxuxŭ, rŭ nŭxŭ tacuèx rŭ taxucŭrŭwama texé itayanaxoxēē. Rŭ ngēma orewa rŭ Tupana rŭ ñanagŭrŭ:

“Guxāma ya yŭxema texé yanayauxgŭxe i chorŭ ore rŭ tupanagŭ tixŭgŭ”,

ñanagŭrŭ i ngēma orewa. ³⁶ —Rŭ Tupana choxŭ nayaxu na chanaxŭxŭcèx i norŭ puracŭ, rŭ yemacèx ñoma ga naānewa choxŭ namu. ¿Rŭ ñuxācŭ i pema nagu perŭxŭnŭēgu rŭ chixexŭ Tupanamaā chaxŭxŭ i ngēxguma Tupana Nane chixŭ —ñachagu pemaā? ³⁷ —Rŭ ngēxguma chi tama chanaxŭxgu i ngēma mexŭ i Chaunatŭ ũxŭ, rŭ marŭ name ega woo tama choxŭ peyaxōgŭgu. ³⁸ —Natŭrŭ ngēxguma chanaxŭxgu i ngēma Chaunatŭ ũxŭ, rŭ woo tama choxŭ peyaxōgŭgu, rŭ chanaxwèxe i nŭxŭ peyaxōgŭ i ngēma taxŭ i mexŭgŭ i Chaunatŭarŭ poramaā chaxŭxŭ. Erŭ ngēmawa tá nŭxŭ pecuèx na Chaunatŭ rŭ chowa nangēxmaxŭ rŭ choma i nawa —ñanagŭrŭ. ³⁹ Rŭ wenaxārŭ Ngechuchuxŭ niyauxgŭchaŭ ga yema Yudáŭgŭarŭ āēxgacŭgŭ. Natŭrŭ nŭma ga Ngechuchu rŭ naxchaxwa niña. ⁴⁰ Rŭ yexguma ga Ngechuchu rŭ natŭ ga Yudáŭārŭ tocutŭcèx tomaā nataegu. Rŭ yema nachica ga Cuáŭ duŭxŭgŭxŭ ũpaacŭ nawa íbáiŭxēēxŭgu tomaā narŭxāŭx. ⁴¹ Rŭ muxŭma ga duŭxŭgŭ rŭ Ngechuchuxŭ ínayadaugŭ, rŭ ñanagŭrŭgŭ: —Cuáŭ rŭ taxuŭma ga taxŭ ga mexŭ ga cuèxruŭ naxŭ ga Tupanaārŭ poramaā. Natŭrŭ guxŭma ga ore ga Cuáŭ tamaā nŭxŭ ixuxŭ ga ñaā yatŭchiga rŭ aixcŭma nixŭ —ñanagŭrŭgŭ. ⁴² Rŭ yema nachicawa rŭ muxŭma ga duŭxŭgŭ rŭ Ngechuchuaxŭ nayaxōgŭ.

11

Dácharuarŭ yuxchiga

¹ Nayexma ga wŭxi ga yatŭ ga idaawecŭ ga Dácharugu āēgacŭ. Rŭ nŭma rŭ naēyèxgŭ ga María rŭ Marta rŭ ñāne ga Betániācŭŭx nixŭgŭ. ² Rŭ yema María iyixŭ ga Cori ga Ngechuchucutŭgu pumara bacŭ rŭ ñuxŭchi ngŭyaemaā ínapicutŭcŭ. Rŭ guma Dácharu ga idaawecŭ nixŭ ga ngŭēneē. ³ Rŭ poraācŭ nŭdaawe ga Dácharu. Rŭ yemacèx ga naēyèxgŭ, rŭ Ngechuchuxŭtawa imugagŭ, rŭ ngŭgŭrŭgŭgŭ: “Pa Corix, cumŭcŭ ya Dácharu ya nŭxŭ cungechaŭcŭ rŭ nŭdaawe”, ngŭgŭrŭgŭgŭ. ⁴ Rŭ yexguma yema orexŭ naxŭnŭgu ga Ngechuchu, rŭ ñanagŭrŭ: —Ngēma daawe rŭ tāŭtāma yumaā inayacuèx. Natŭrŭ nŭdaawe na duŭxŭgŭ nŭxŭ nadaugŭxŭcèx na ñuxācŭ naporaxŭ ya Tupana rŭ ñuxācŭ choma i Nane rŭ ta na chaporaxŭ —ñanagŭrŭ. ⁵ Rŭ Ngechuchu poraācŭ María rŭ Marta rŭ Dácharuxŭ nangechaŭ. ⁶ Natŭrŭ yexguma nŭxŭ naxŭnŭgu ga na yaðaawexŭ ga Dácharu, rŭ

tama paxa ínayadau. Rũ taxre ga ngunexũãmatama yexma narũxãũx ga yema nachica ga nawa nayexmaxũwa. ⁷ Rũ yixcama ga yemawena rũ toxũ ñanagũrũ: —¡Ngĩxã rũ wena Yudéaanewa taxĩ! —ñanagũrũ. ⁸ Rũ toma ga norũ ngũexũgũ rũ ñatarũgũgũ nũxũ: —Pa Ngũexẽẽruũx, yexwacatama nixĩ ga yẽmacũãx ga Yudiũgũarũ ãẽxgacũgũ yexma nutamaã cuxũ ímuxũchigũchaũxũ. ¿Rũ tũxcũũ wena ngẽma cuxũxchaũ i ñũxmax? —ñatarũgũgũ. ⁹ Rũ Ngechuchu rũ tomaã nũxũ nixu ga wũxi ga ore na nũxũ tacuẽxgũxũcẽx na tauta nawa nanguxũ na nayuxũ ga nũmax. Rũ ñanagũrũ toxũ: —¿Taux ẽxna i wũxi i ngunexũ rũ 12 i ora nawa ngẽxmaxũ? Ngẽxguma texé ngunecũ ixũxgu rũ tama ñacũmaã itayarũña, erũ tũmacẽx nangóone. ¹⁰ —Natũrũ ngẽxguma wũxie chũtacũ ixũxgu rũ ngẽmaãcũ ñacũmaã itayarũña, erũ tũmacẽx naxẽãne —ñanagũrũ. Rũ yemaãcũ nanangoxẽẽ na tauta nawa nanguxũ na nayuxũ ga nũmax. ¹¹ Rũ yemawena ga Ngechuchu rũ ñanagũrũ toxũ: —Tamũcũ ya Dácharu rũ napemare. Natũrũ ñũxma rũ tá chayabaixãchixẽẽ —ñanagũrũ. ¹² Rũ yexguma ga toma ga norũ ngũexũgũ rũ ñatarũgũgũ: —Pa Corix, ega napemaregu, rũ ngẽmawa nũxũ tacuẽx na naxcẽx tá yataanexũ —ñatarũgũgũ. ¹³ Natũrũ ga Ngechuchu rũ nũxũ nixuxchaũchirẽx ga Dácharu ga marũ na nayuxũ. Natũrũ ga toma nũxũ tacuẽxgũgu rũ na napemarexũchigaxũ yĩxũ ga tomaã yaxuxũ. ¹⁴ Rũ yexguma ga Ngechuchu rũ meãma tomaã nũxũ nixu rũ ñanagũrũ: —Dácharu rũ marũ nayu. ¹⁵ —Natũrũ choma rũ chataãẽ na tama ngẽma changẽxmaxũ, erũ ngẽmaãcũ nixĩ i namemaẽxũ i pexcẽx na choxũ peyaxõgũxũcẽx. ¡Rũ ngĩxã rũ ítayadaugũ! —ñanagũrũ. ¹⁶ Rũ yẽma nayexma ga totanũxũ ga Tumachi ga Wũxigu Buexũ ga Taxreẽxpũxũmaã, naxugũxũ. Rũ nũma ga Tumachi rũ ñanagũrũ toxũ: —¡Ngĩxã i yixema rũ ta ngẽma taxĩ na wũxigu Ngechuchumaã iyuxũcẽx! —ñanagũrũ.

Ngechuchu nixĩ i wena namaxẽxẽẽxũ i yuexũ

¹⁷ Rũ yexguma Betáníãwa tomaã nanguxgu ga Ngechuchu, rũ marũ ãgũmũcũ ga ngunexũ nangupetũ ga na iyatẽxgũãxũ ga Dácharu. ¹⁸ Rũ guma Betáníã rũ Yerucharẽũarũ ngaicamana nayexma. Rũ tomaẽxpũx ga kilómetru nixĩ ga norũ yaxũ. ¹⁹ Rũ muxũma ga Yudiũgũ rũ Dácharueyèx ga Marta rũ Maríaxũtawa naxĩ na ngĩxũ yataãẽxẽẽgũxũcẽx, yerũ nayu ga ngĩeneẽ. ²⁰ Rũ yexguma Marta nũxũ cuẽxgu ga marũ na ínanguxũ ga Ngechuchu, rũ nũxũ iyatũxãchi. Natũrũ ga María rũ Íxgutama írũxãũx. ²¹ Rũ Marta rũ ngĩgũrũgũ nũxũ ga Ngechuchu: —Pa Corix, yexguma chi cuma cunumẽxgu rũ tãũ chima nayu ga chaueneẽ. ²² —Natũrũ choma nũxũ chacuèx

na woo i ñuxma na nayuxŭ, rŭ Tupana tá cuxna nanaxã i guxŭma i tacŭ i naxcèx ícuçaxŭ —ngĩgŭrŭgŭ. ²³ Rŭ Ngechuchu ngĩxŭ nangãxŭ rŭ ñanagŭrŭ: —Cueneẽ rŭ wena tá namaxŭ —ñanagŭrŭ. ²⁴ Rŭ Marta ngĩgŭrŭgŭ nŭxŭ: —Ngẽmãacŭ nŭxŭ chacuèx rŭ wena tá namaxŭ i ngẽxguma naguxgu i naãne rŭ ngẽxguma wena namaxẽgu i guxŭma i yuexŭ —ngĩgŭrŭgŭ. ²⁵ Rŭ yexguma ga Ngechuchu rŭ ñanagŭrŭ: —Choma nixĩ i íchanadagŭxẽxŭ i yuexŭgŭ, rŭ wena chanamaxẽxẽxŭ. Rŭ yixema choxŭ yaxõxẽ rŭ woo tayuxgu rŭ tá wenaxãrŭ tamaxŭ. ²⁶ —Rŭ guxãma ya texé ya maxŭxẽ rŭ choxŭ yaxõxẽ, rŭ guxŭgutãma tamaxŭ. ¿Cuyaxõxŭ yĩxŭ i ngẽma? —ñanagŭrŭ ga Ngechuchu. ²⁷ Rŭ ngĩma rŭ ngĩgŭrŭgŭ nŭxŭ: —Ngŭ, Pa Corix, choma rŭ chayaxõ na cuma rŭ Tupana Nane ya Cristu ga ítananguxẽcŭ na quĩxŭ —ngĩgŭrŭgŭ.

Dácharu itáxŭwa naxaxu ga Ngechuchu

²⁸ Rŭ yema ñaxguwena rŭ Marta rŭ ngĩeyèx ga Maríacè x iyaca. Rŭ bexma ngĩmaã nŭxŭ iyarŭxu, rŭ ngĩgŭrŭgŭ: —Marŭ nuã nangu ya Ngúexẽeruŭ ya Ngechuchu, rŭ choxŭ cuxcèx nayacaxẽẽ —ngĩgŭrŭgŭ. ²⁹ Rŭ yexguma María nŭxŭ ínŭgu ga marŭ yéma na nanguxŭ ga Ngechuchu, rŭ paxa ichi, rŭ Ngechuchuxŭ íyadau. ³⁰ Rŭ Ngechuchu rŭ tauta ñãnewa nangu ga yexguma, rŭ yema nachica ga Marta nŭxŭ ídauxŭwatama nixĩ ga nayexmaxŭ. ³¹ Rŭ Maríapatawa nayexma ga ñuxre ga yémacŭãx ga Yudíugŭarŭ ãẽxgacŭgŭ ga ngĩxŭ yéma taãxẽẽgŭxŭ. Rŭ yexguma ngĩxŭ nadaugŭgu ga paxa na inachixŭ rŭ na ínaxŭxŭxŭ, rŭ ngĩwe narŭxĩ. Yerŭ nŭma nŭxŭ nacuèxgŭgu rŭ yéma Dácharu itáxŭwa ixŭ na yéma yaxaxuxŭcèx. ³² Rŭ yexguma Ngechuchuxŭtawa nanguxgu ga María, rŭ napèxegu iyacaxãpŭxŭ, rŭ ngĩgŭrŭgŭ: —Pa Corix, yexguma chi cuma cunumèxgu rŭ tãu chima nayu ga chaueneẽ ya Dácharu —ngĩgŭrŭgŭ. ³³ Rŭ yexguma Ngechuchu ngĩxŭ dèuxgu ga na naxaxuxŭ rŭ na naxauxexŭ ga yema Yudíugŭarŭ ãẽxgacŭgŭ ga ngĩwe rŭxĩxŭ, rŭ porãcŭ ngechaŭ nŭxŭ nangux. ³⁴ Rŭ Ngechuchu nŭxna naca rŭ ñanagŭrŭ: —¿Ngexta nixĩ i ipenatáxŭ? —ñanagŭrŭ. Rŭ nŭmagŭ nanangãxŭ rŭ ñanagŭrŭgŭ: —Pa Corix, ¡dŭcax, nuã naxŭ, rŭ íyadau! —ñanagŭrŭgŭ. ³⁵ Rŭ naxaxu ga Ngechuchu. ³⁶ Rŭ yema Yudíugŭ rŭ ñanagŭrŭgŭ: —¡Dŭcèx ñuxãcŭ porãcŭ Dácharuxŭ nangechaŭ! —ñanagŭrŭgŭ. ³⁷ Natŭrŭ ñuxre ga yema ãẽxgacŭgŭ ga Yudíugŭarŭ rŭ ñanagŭrŭgŭ: —Daa nixĩ ga guma yatŭ ga ngexetŭcŭxŭ rŭmexẽcŭ. ¿Rŭ tŭxcŭŭ taxucŭrŭwa tacŭ rŭ mexŭ Dácharucèx naxŭ na tama nayuxŭcèx? —ñanagŭrŭgŭ.

Wenaxãrŭ namaxŭ ga Dácharu

38 Rŭ Ngechuchu poraãcŭ ngechaŭ nŭxŭ nangŭx rŭ Dácharumaxŭcèx nixŭ. Rŭ wŭxi ga mèxpŭneãrŭ ãxmaxŭ nixŭ ga yema naxmaxŭ. Rŭ nayexma ga wŭxi ga nuta ga norŭ ngŭxtaŭruŭ. 39 Rŭ Ngechuchu rŭ ñanagŭrŭ: — ¡Ípenangŭxgachix ya yima nuta ya namaã nangŭxtaŭcŭ! — ñanagŭrŭ. Natŭrŭ ga Marta ga Dácharueyèx rŭ ngŭgŭrŭgŭ: —Pa Corix, cuxá marŭ nayixane nixŭ, erŭ marŭ ãgŭmŭcŭ i ngunexŭ naetŭ nixŭ ga na nayuxŭ —ngŭgŭrŭgŭ. 40 Natŭrŭ ga Ngechuchu rŭ ñanagŭrŭ ngŭxŭ: ¿Taux éxna i marŭ cumaã nŭxŭ chixuchiréxŭ rŭ ngèxguma cuyaxŭxgu rŭ tá nŭxŭ cudau i wŭxi i mexŭ i taxŭ i Tupana ŭxŭ? —ñanagŭrŭ. 41 Rŭ yexguma ínanangŭxgachigŭ ga guma nuta. Rŭ Ngechuchu daxŭgu nadawenŭãcŭma ñanagŭrŭ: —Pa Chaunatŭ Pa Tupanax, moxè cuxna chaxã erŭ marŭ choxŭ cuxŭnŭ. 42 —Choma nŭxŭ chacuèx rŭ guxŭguma choxŭ cuxŭnŭ. Natŭrŭ moxè cuxna chaxã i ñŭxma erŭ chanaxwèxe i ñãã duŭxŭgŭ na yaxŭgŭãxŭ na cuma núma choxŭ cumuxŭ —ñanagŭrŭ. 43 Rŭ yexguma yema ñaxguwena, rŭ tagaãcŭ ñanagŭrŭ: —Pa Dácharux, ¡ínaxŭxŭ i ngema! —ñanagŭrŭ. 44 Rŭ ínaxŭxŭ ga Dácharu ga naxchápenŭŭmaã guxŭwama rŭbuxpŭxŭcŭ. Rŭ Ngechuchu ñanagŭrŭ nŭxŭ ga duŭxŭgŭ: —¡Ípeyawèxpŭxŭ na íyaxŭxŭcèx! —ñanagŭrŭ.

Ãëxgacŭgŭ naxcèx nadaugŭ na ñuxãcŭ Ngechuchuxŭ yayauxgŭxŭ

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

45 Rŭ yema Yudiŭgŭarŭ ãëxgacŭgŭ ga Maríawe rŭxŭxŭ rŭ nŭxŭ nadaugŭ ga yema Ngechuchu ŭxŭ, rŭ muxŭma Ngechuchuaxŭ nayaxŭgŭ ga yexguma nŭxŭ nadaugŭgu ga ñuxãcŭ wena Dácharuxŭ na namaxèèxŭ. 46 Natŭrŭ ñuxre ga yema ãëxgacŭgŭ rŭ Parichéugŭmaã nŭxŭ nayarŭxugŭ ga yema Ngechuchu ŭxŭ. 47 Rŭ yexguma ga yema Parichéugŭ rŭ paigŭarŭ ãëxgacŭgŭ rŭ nangutaquèxegŭ namaã ga guxŭma ga yema ãëxgacŭgŭtŭcumŭwa ŭgŭxŭ. Rŭ ñanagŭrŭgŭ: — ¿Tacŭ tá taxŭe? Erŭ ñãã yatŭ i Ngechuchu rŭ nanaxŭ i muxŭma i mexŭ i cuèxruŭgŭ. 48 —Ngèxguma chi tama yayauxgŭgu, rŭ guxŭtãma i duŭxŭgŭ rŭ tá nŭxŭ nayaxŭgŭ, rŭ Dumacŭãxgŭarŭ churaragŭ rŭ núma chi naxŭ rŭ nagu napogŭe ya tŭrŭ tupauca ya taxŭne, rŭ dŭxwa tãŭ chima tŭxruŭ nixŭ i ñãã tachiŭãne —ñanagŭrŭgŭ. 49 Natŭrŭ guma taunecŭgu rŭ yema paigŭtanŭwa rŭ Caipá nixŭ ga norŭ ãëxgacŭ. Rŭ núma rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —Pemagŭ rŭ taxuŭma pecuèx. 50 —¿Éxna tama nŭxŭ pecuèx rŭ taxcèx rŭ na namemaèxŭ na wŭxitama i yatŭ guxŭ i duŭxŭgŭcèx na yuxŭ, na tama nayuexŭcèx i guxŭma i tachiŭãnecŭãx i duŭxŭgŭ?

—ñanagürü. ⁵¹ Natürü ga Caipá rü tama nüêchama yema ñanagürü, yerü guma tauncügu rü nüma nixĩ ga paigüarü ãëxgacü yĩxũ. Rü yemacèx rü Tupana nixĩ ga Caipáwa idexacü ga yexguma nüxũ yaxuxgu na Ngechuchu rü guxũma i Yudíugücèx tá na nayuxũ. ⁵² Rü yema orewa rü nanangoxêê na tama Yudíugücèxicatama tá na nayuxũ, natürü guxũma i Tupanaârü duũxügü i guxũ i naânewa ngëxmagüxücèx rü tá ta na nayuxũ, na ngëmaãcü wüxigu nangutaquëxexücèx i guxũma i ngëma duũxügü i Tupanaârü ixíguxũ. ⁵³ Rü yexgumaücüü nixĩ ga inaxügüeãxũ ga Yudíugüarü ãëxgacügü ga nagu na naxĩnüëxũ ga ñuxãcü tá na Ngechuchuxũ yamëxgüxũ. ⁵⁴ Rü yemacèx ga Ngechuchu rü marü tama yema Yudíugü ímuxũtanügu naxã. Rü tomaã ínaxũxũ ga Yudéanewa, rü wüxi ga ãnëxãcü ga Efraígu äeganewa naxũ. Rü yexma tomaã narüxãüx. Rü guma ãne rü wüxi ga nachica ga ngextá taxüema íxãpataxüârü ngaicamana nayexma. ⁵⁵ Rü marü ningaica ga yema Yudíugüarü peta ga Üpetüchiga. Rü yemacèx muxũma ga duũxügü ga nái ga ãnëcũãx rü Yerucharéüwa naxĩ na Tupanacèx nügü yamexêëgüxücèx naxüpa ga yema peta. ⁵⁶ Rü Ngechuchucèx nadaugü ga duũxügü. Rü tupauca ga taxünewa nügüna nicagüetanü, rü ñanagürügü: —¿Ñuxũ ñapegüxũ i pemax? ¿Ñoma i petawa tá naxũxũ rü êxna tama? —ñanagürügü. ⁵⁷ Rü yema Parichéugü rü paigüarü ãëxgacügü rü duũxügüna naxãgagü, rü ñanagürügü: —Ngëxguma ngextá nüxũ pedaugügu i ngëma Ngechuchu, jrü tomaã nüxũ peyarüxu na tayayauxgüxücèx! —ñanagürügü.

12

Wüxi ga nge rü Ngechuchucutügu pumara iba
(Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

¹ Rü 6 ga ngunexũ naxüpa ga Üpetüchigaarü peta, rü Ngechuchu rü tomaã Betániãwa naxũ. Rü guma ãne nixĩ ga nagu naxãchixüne ga Dácharu ga Ngechuchu wena namaxêëcü. ² Rü yéma Dácharuchixüwa Ngechuchucèx nanaxügü ga taxü ga õna. Rü totanüwa ga yema mechawa yexmagüxe rü Dácharu nixĩ ga Ngechuchuxütawaama chibücü. Rü Marta iyixĩ ga inaxücü ga õna. ³ Rü yexguma ga María rü yéma inange ga wüxi ga taxüraweüxũ ga pumara ga yixichixü rü tatanüxüchixü. Rü Ngechuchuxü namaã iyixcutü. Rü ñuxüchi ngíyaemaã ínapicutü. Rü guma ï rü guxüwama nayixmachíã namaã ga yema pumara. ⁴⁻⁵ Rü yexguma ga Yuda ga Icariúte ga wüxi ga totanüxüchirëx ixixũ ga yixcama bexma cúãcü Ngechuchuxü íxuaxüxũ, rü ñanagürü: —¿Tüxcüü tama tatanüxügu namaã itaxe i ngëma pumara na ngëma díerumaã nüxũ nangüxêëxücèx i ngëma

duŭxŭgŭ i ngearŭ dŭeruãxgŭxŭ? —ñanagŭrŭ. ⁶ Natŭrŭ ga Yuda rŭ tama aixcŭma nagu narŭxŭnŭ ga yema ngearŭ dŭeruãxgŭxŭ. Natŭrŭ yema ñanagŭrŭ yerŭ nŭma rŭ wŭxi ga ngŭtêxáxŭ nixŭ. Rŭ naxmêxwa nayexma ga yema choca ga dŭeru ngŭxŭ nagu taxŭgŭxŭ ga guxâma ga toma ga Ngechuchuarŭ ngŭexŭgŭ. Rŭ Yuda rŭ ñuxguacŭ rŭ noxrŭxŭtama ngŭxne nangŭxŭxŭ. ⁷ Rŭ yexguma ga Ngechuchu rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —¡Tãxŭ i ngŭxŭ cuchixewexŭ! Erŭ choma rŭ paxa tá chayu rŭ tá ichatêx. Rŭ ngêmacêx nixŭ i ngêma pumaramaã choxŭ nachaxŭ. ⁸ —Ngêma ngearŭ dŭeruãxgŭxŭ rŭ guxŭgutáma petanŭwa nangêxmagŭ. Natŭrŭ i choma rŭ tãŭtáma guxŭgu petanŭwa changêxma —ñanagŭrŭ.

Paigŭarŭ ãêxgacŭgŭ rŭ nŭgŭmaã nanamexêêgŭ ga ñuxãcŭ Dácharuxŭ tá na yamêxgŭxŭ

⁹ Rŭ muxŭma ga Yudiŭgŭ rŭ nŭxŭ nacuáchiga ga Betániãwa na nayexmaxŭ ga Ngechuchu. Rŭ yema naxŭ na nŭxŭ nadaugŭxŭcêx. Rŭ tama Ngechuchuxŭxŭcatama nadaugŭchaŭ natŭrŭ nŭxŭ nadaugŭchaŭ ta ga Dácharu ga Ngechuchu wena namaxêêcŭ. ¹⁰ Rŭ yexguma ga paigŭarŭ ãêxgacŭgŭ rŭ nŭgŭmaã nanamexêêgŭ ga Dácharuxŭ rŭ ta na yamêxgŭxŭcêx. ¹¹ Yerŭ Dácharugagu nixŭ ga muxŭma ga Yudiŭgŭ ga Ngechuchuaxŭ yaxôgŭãxŭ rŭ yema paigŭna naxŭgŭxŭ.

Ngechuchu rŭ Yerucharéŭgu naxŭcu

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

¹² Rŭ muxŭma ga duŭxŭgŭ rŭ Yerucharéŭwa naxŭ naxcêx ga Üpetŭchigaarŭ peta. Rŭ moxŭãcŭ duŭxŭgŭ nŭxŭ nacuáchigagŭ ga Ngechuchu rŭ guma ñãnewa na nanguxchaŭxŭ. ¹³ Rŭ yexguma moruátŭta nadaŭgŭ rŭ yemamaã Ngechuchuxŭ nayatŭxgŭtanŭãchi. Rŭ tagaãcŭ ñanagŭrŭgŭ: —¡Rŭ naxŭŭne rŭ namecŭmaxŭchi ya daa Tupanaégagu núma ŭcŭ! ¡Rŭ yixema na Iraétanŭxŭ ixŭgŭxŭ rŭ namecŭmaxŭchi ya daa tórŭ ãêxgacŭ! —ñanagŭrŭgŭ. ¹⁴ Rŭ Ngechuchu nŭxŭ inayangau ga wŭxi ga buru, rŭ naetŭgu naxaunagŭ ga yema Tupanaãrŭ ore ga ŭmatŭxŭ nŭxŭ ixuxŭrŭŭ ga yexguma ñaxgu:

¹⁵ “¡Tãxŭ i pemuêxŭ, Pa Yerucharéŭcŭãxgŭxŭ! ¡Rŭ iperŭdaunŭ na ngema ne naxŭxŭ ya perŭ ãêxgacŭ ya wŭxi i buru i íraxŭetŭgu aunagŭcŭ!”

ñaxŭ. ¹⁶ Rŭ noxri ga toma ga norŭ ngŭexŭgŭ rŭ tama nŭxŭ tacuêxgŭéga ga Ngechuchuchiga na yŭxŭ ga yema ore. Natŭrŭ yixcŭra marŭ Ngechuchu Tupanaxŭtawa ŭxgu, rŭ yexguma nixŭ ga nŭxna tacuêxãchiexŭ ga guxŭma ga yema Ngechuchuxŭ ngupetŭxŭ, rŭ yema Tupanaãrŭ ore nŭxŭ ixuxŭãcŭtama nŭxŭ na nangupetŭxŭ. ¹⁷ Rŭ yema duŭxŭgŭ ga

Ngechuchuxŭtawa yexmagŭxŭ ga yexguma Dácharuxŭ wena namaxēēgu, rŭ nŭxŭ nixugŭe ga yema nŭxŭ nadaugŭxŭ. ¹⁸ Rŭ yemacèx nixŭ ga duŭxŭgŭ ga Ngechuchuxŭ yatŭxâchitanŭxŭ na nayauxgŭâxŭcèx, yerŭ nŭxŭ nacuáchigagŭ ga yema taxŭ ga mexŭ ga Tupanaârŭ poramaã naxŭxŭ. ¹⁹ Natŭrŭ ga yema Parichéugŭ rŭ nŭgŭmaã ñanagŭrŭgŭ: —Marŭ nŭxŭ pedauxŭ i ñuxma na taxucŭrŭwama tacŭ namaã ixŭxŭ. ¡Rŭ dŭcax, guxŭma i duŭxŭgŭ rŭ nawe narŭxŭ! —ñanagŭrŭgŭ.

Griégugŭ rŭ Ngechuchuxŭ nadaugŭchaŭ

²⁰ Rŭ muxŭma ga duŭxŭgŭ rŭ petacèx Yerucharéŭwa naxŭ na yéma Tupanaxŭ na yanacuèxŭgŭxŭcèx. Rŭ yema duŭxŭgŭtanŭwa nayexma ga ñuxre ga Griégugŭ. ²¹ Rŭ yema Griégugŭ rŭ Piripicèx naxŭ. Rŭ nŭma ga Piripi rŭ Gariréaaneârŭ ñane ga Bechaídacŭâx nixŭ. Rŭ nŭxŭ nacèxŭgŭ rŭ ñanagŭrŭgŭ: —Pa Corix, nŭxŭ tadauxchaŭ ya Ngechuchu —ñanagŭrŭgŭ. ²² Rŭ Piripi rŭ Aŭdrémaã nŭxŭ nayarŭxu. Rŭ yema taxre rŭ wŭxigu Ngechuchuxŭtawa naxŭ, rŭ namaã nŭxŭ nayarŭxugŭ. ²³ Rŭ yexguma ga Ngechuchu rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —Rŭ marŭ nawa nangu tá na chayuxŭ rŭ wenaxârŭ Chaunatŭxŭtawa tá na chaxŭxŭ i choma i Tupana Nane i duŭxŭxŭ chiŭxŭ. ²⁴ —Rŭ aixcŭma pemaã nŭxŭ chixu rŭ ngèxguma chi wŭxipŭxŭ i trigu tama waixŭmŭânegu toxgu rŭ wŭxipŭxŭe chatama nixŭ. Natŭrŭ ega waixŭmŭgu natoxgu, rŭ ngema naxŭxgu, rŭ muxŭchinema ínanguxuchi. [Rŭ ngèxgumarŭŭ tá ta Tupanaxŭtawa nangugŭ i muxŭma i duŭxŭgŭ ega chayuxgux.] ²⁵ —Rŭ pemaã nŭxŭ chixu rŭ texé ya yŭxema tŭmaârŭ maxŭxŭ ngechaŭxè i ñoma i nañnewa rŭ tá itayarŭtaxu. Natŭrŭ texé ya yŭxema tama tŭmaârŭ maxŭxŭ ngechaŭxè rŭ tama yuxŭ muŭxè i ñoma i nañnewa, rŭ tá tŭxŭ nangèxma i maxŭ i taguma gŭxŭ. ²⁶ —Rŭ ngèxguma texé choxŭ puracŭchaŭgu rŭ name nixŭ i chowe tarŭxŭ. Rŭ ngema choma tá íchangèxmaxŭwa rŭ ngema rŭ tá ta tangèxma i tŭmax. Rŭ ngèxguma texé choxŭ puracŭgu rŭ Chaunatŭ ya Tupana rŭ tá tŭmamaã nataã —ñanagŭrŭ.

Ngechuchu nanaxunagŭ ga norŭ yuxchiga

²⁷ —Rŭ Ngechuchu ñanagŭrŭ: —Rŭ ñuxma rŭ poraãcŭ changechaŭ rŭ chanaxixâchiã. ¿Rŭ tacŭxŭ tá Chaunatŭmaã chixuxŭ? Taxucŭrŭwa namaã nŭxŭ chixu na choxŭ ínanguxuchixèxŭcèx na tama chayuxŭcèx, erŭ woetama ngèmacèx núma chaxŭ —ñanagŭrŭ. ²⁸ Rŭ ñanagŭrŭ: —Pa Chaunatŭx, ¡Choxŭ rŭngŭxèè na duŭxŭgŭpèxewa cuxŭ chataxèxŭcèx! —ñanagŭrŭ. Rŭ yexguma ga yema duŭxŭgŭ ga yéma yexmagŭxŭ rŭ nŭxŭ naxŭnŭe ga wŭxi ga naga ga daxŭwa inaxŭxŭ ga ñaxŭ: —Marŭ cuxŭ charŭngŭxèè na choxŭ cutaxèèxŭ ga noxrix, rŭ wena táxarŭ cuxŭ

charüngüxëë na choxü cutaxëëxücèx —ñanagürü ga yema naga. ²⁹ Rû yema duüxügü ga yéma yexmagüxü ga nüxü ñnüëxü ga yema naga, rû ñanagürügü: —Wüxi i duruanexü nixî —ñanagürügü. Natürü togü rû ñanagürügü: —Wüxi i Tupanaârü orearü ngeruü i daxüçüâx nixî i namaã idexaxü —ñanagürügü. ³⁰ Rû yexguma ga Ngechuchu rû ñanagürü nüxü: —Tama chauxcèx nixî i nüxü pexîñnüëxü i ngëma naga. Rû pexcèxtama nixî i nüxü pexîñnüëxü. ³¹ —Rû ñuxma tá nixî i Tupana inaxügüâxü na tüxü napoxcuexü ya duüxë naxcèx i tümaârü pecadugü. Rû ñuxma tá nixî i Tupana ínatëxüchixü i ngëma ñoma i naãnewa poraxü i Chataná. ³² —Rû ngëxguma curuchawa chipotagu rû chaugüxütawa tá chanagagü i guxüma i duüxügü —ñanagürü ga Ngechuchu. ³³ Rû yema orewa duüxügümaã nüxü nixu ga ñuxäcü tá na nayuxü. ³⁴ Rû yema duüxügü nanangäxügü, rû ñanagürügü: —Torü mugü i ümatüxüwa nüxü tadaugü na guxügutáma namaxëchaxü ya Cristu. ¿Rû ñuxäcü i cuma rû ñacurügü: “Rû Tupana Nane ya duüxüxü ixîcü rû curuchawa tá nipota”, ñacurügü? ¿Rû texé tixî ya yíxema Tupana Nane ya duüxüxü ixîxë? —ñanagürügü. ³⁵ Rû yexguma ga Ngechuchu rû ñanagürü nüxü: —Ñoma rû ta petanüwa changëxma na ñoma i naãnewa pexü changüexëëxücèx rû ngëmaäcü pexü changóonetanüxëëxücèx. Natürü paxaächicèxicatama petanüwa changëxma. Rû name nixî i paxa choxü peyaxögü ñoma rû ta pexcèx chanangóonexëë naxüpa na naxëänexü. Erü yíxema ëänexüwa ngëxmaxë rû tama nüxü tacuèx na ngextá taxüxü. ³⁶ —Rû ñoma rû ta petanüwa changëxma rû name nixî i paxa choxü peyaxögü na chorü ngóonexüwa pengëxmagüxücèx —ñanagürü. Rû yema ñaxguwena rû natanüwa inaxüxü ga Ngechuchu. Rû naxchaxwa inicux.

Tacüçèx nixî ga Yudügu ga tama Ngechuchuaxü yaxögüâxü

³⁷ Rû woo ga Ngechuchu rû duüxügüpëxewa nanaxü ga muxüma ga taxü ga mexü ga cuèxruügü ga Tupanaârü poramaã naxüxü, natürü yexguma rû ta tama nüxü nayaxögü ga duüxügü. ³⁸ Rû yemaäcü Tupana nayanguxëë ga yema ore ga Ichaxía ümatüxü ga ñaxü:

“Pa Corix, taxüema tayaxö ga yema ore ga tüxü tangüexëëxü.

Rû woo nüxü tadaugü na ñuxäcü naporaxü ya Tupana, rû tama tayaxögü”,

ñaxü. ³⁹⁻⁴⁰ Rû yemaäcü ga yema duüxügü rû tama nayaxögü yema Ichaxía ümatüxüwa nüxü yaxuxürüü, rû:

“Yema duüxügü rû tama nüxü nadaugüchaü rû tama

nayaxögüchaü rû tama Tupanacèx nawoegüchaü.

Rû yemacèx ga Tupana rû nüxna nixü na tama nüxü

nadaugüxücèx rû tama yaxögüâxücèx rû tama naxcèx

nawoeguxüçèx na nüma nüxna naxããxüçèx i maxü i ngexwacaxüxü”,

ñaxü. ⁴¹ Rü yema ñanagürü ga Ichaxía yerü nangoxetügu marü nüxü nadau na ñuxácü ãëxgacü ya tacüxüchi na yïxü ya Ngechuchu ya Cristu. Rü yemaácü nachiga nidexa. ⁴² Natürü muxüma ga yema Yudíugüarü ãëxgacügü rü Ngechuchuaxü nayaxögü, rü woo ga ñuxre ga naërügü rü ta nayaxögü, natürü tama nügü nixugüchaü ga duüxügüpëxewa, yerü namuüë na Parichéugü ngutaquëxepataüwa ínawoxüxü. ⁴³ Rü yemaácü tama nügü nixugüchaü, yerü norü me nixí ga duüxügü namaã nataãëgüxü rü tama aixcüma naxçèx nadaugü na Tupana namaã taãëxü.

Texé ya tama Ngechucharü oreaxü yaxõxë rü tá tapoxcu

⁴⁴ Rü tagaácü ñanagürü ga Ngechuchu: —Texé ya choxü yaxõxë rü tama choxüxícatama tayaxõ. Natürü Chaunatü ya núma choxü mucüaxü rü ta tayaxõ. ⁴⁵ —Rü texé ya choxü dauxe, rü Chaunatü ya núma choxü mucüxü rü ta tadau. ⁴⁶ —Choma na ngónexëëruü chiixü, rü ñoma i naãnewa changu na guxãma ya texé ya choxü yaxõxë rü tama ëãnexüwa na tangëxmagüechaxüçèx. ⁴⁷ —Natürü ngëxguma texé nüxü ñnügu i chorü ore rü tama tayaxõxgu rü tama choma nixí i tüxü chapoxcuxü. Erü tama ñoma i naãnewa changu na chanapoxcuexüçèx i duüxügü, natürü núma chaxü na chana-maxëxëëxüçèx. ⁴⁸ —Yíxema texé ya tama choxü yaxõxë rü tama chauga ñnüxë rü marü tüxü nangëxma na ñacüçèx tá Tupana tüxü poxcuxü. Erü ngëma ore i nüxü chixuxügagu tátama nixí ya Tupana i tüxü napoxcuxü i naãneärü guxgu, erü tama tayaxõ i ngëma ore i nüxü chixuxü. ⁴⁹ —Tama chaugutama chidexa, natürü guma Chaunatü ga núma choxü mucü, rü guma nixí ga chomaã nüxü ixücü na ñacüxü tá duüxügümaã chixuxü rü ñuxácü tá chanangüexëëxü. ⁵⁰ —Rü nüxü chacuèx na Chaunatüarü orewa nangëxmaxü i maxü i taguma gúxü. Rü ngëmacèx i ngëma ore i nüxü chixuxü, rü ngëmatama ore nixí i Chaunatü choxü muxü na nüxü chixuxü —ñanagürü ga Ngechuchu.

13

Ngechuchu rü norü ngüexügüxü niyauxgücutü

¹ Rü wüxi ga ngunexü nataxu ga nawa na nanguxü ga yema Yudíugüarü peta ga Üpetüchiga. Rü Ngechuchu nüxü nacuèx ga marü nawa na nanguxü ga ñoma ga naãnewa na yaxüxü rü wenaxärü Nanatüxütawa na naxüxü. Rü nüma rü yexguma ñoma ga naãnewa nayexmagu rü guxüguma tüxü nangechaü ga guxema noxrü ixígüxe. Rü yexgumarüü ta ga yexguma toxna yaxüxchaügu ga daxügüxü ga naãnewa na

naxũxũ, rü yemaãcü poraãcü toxũ nangechaũ. ²⁻⁴ Natürü ga Chataná rü marü Yuda ga Chimáũ ga Icariúte nanena nangu na bexma cúãcü Ngechuchuxũ ínaxuaxũxúcèx. Rü Ngechuchu rü marü nüxũ nacuèx ga Nanatüxütawa na ne naxũxũ rü wena táxarü Nanatücèx na nataeguxũ. Rü nüxũ nacuèx ga Nanatü rü naxmèxgu na naxüãxũ ga guxũma ga pora. Rü yemacèx ga yema chütaxũgu ga yexguma mechawa ítachibüeyane, rü inachi ga Ngechuchu. Rü ínacuñuchi ga norü gáuxũchiru, rü wüxi ga tuayamaã nügü nigoye. ⁵ Rü ñuxũchi yauxmèxüpáxũgu dexáta naba, rü toxũ niyauxgücutü. Rü guma tuaya ga namaã yagoyecümaã toxũ ínapiçücutü. ⁶ Rü yexguma Chimáũ ga Pedruxũ nayauxcutüchaũgu rü ñanagürü ga Pedru: —Pa Corix, ¿ñuxãcü tá i cuma i choxũ cuyauxcutüxũ? —ñanagürü. ⁷ Rü Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürü: —Ñuxma rü tama nüxũ cucuèx i tüxcüũ na chanaxüxũ i ñaã, natürü yixcama rü tá nüxũ cucuèx —ñanagürü. ⁸ Natürü ga Pedru rü ñanagürü: —Choma rü täütáma chanaxwèxe na choxũ cuyauxcutüxũ —ñanagürü. Rü Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürü nüxũ: —Ngèxguma tama cuxũ chayauxcutügu, rü täütáma choxrü quixĩ —ñanagürü. ⁹ Rü yexguma ga Chimáũ ga Pedru rü ñanagürü nüxũ: —Pa Corix, ¡Tama choxũ cuyauxcutüxicatama! Natürü chanaxwèxe i choxũ cuyauxmèx rü choxũ cuyauxeru ta —ñanagürü. ¹⁰ Natürü Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürü nüxũ: —Texé ya ngexwacèx aiyaxe rü tanaxwèxe i tümacutüxicatama tayaxu, erü guxũwama tangemata. Rü pema rü marü pingematagü, natürü tama guxãma aixcüma tingemata —ñanagürü. ¹¹ Rü Ngechuchu nüxũ nacuèx na texé tá bexma cúãcü ínaxuaxũxũ, rü yemacèx ñanagürü nüxũ: —Natürü tama guxãma aixcüma tingemata —ñaxũ. ¹² Rü yexguma toxũ yayauxgücutüguwena, rü Ngechuchu wena nicüxcuchi ga norü gáuxũchiru. Rü wenaxãrü mechawa narüto. Rü ñanagürü toxũ: —¿Nüxũ pecuáxũ yĩxũ i ngèma chaxüxũ? ¹³ —Pema rü: “Pa Ngúexèeruũ” rü “Pa Corix”, ñaperügü choxũ. Rü marü name i ngèma ñaperügü, erü aixcümaxũchi ngèma chixĩ. ¹⁴ —Rü ñuxma i choma na ngúexèeruũ chixĩxũ rü pemaã na ichacuáxũ, rü pexũ chiyauxgücutü. Rü ngexgumarüxũ ta i pema rü name i wüxichigü i pemücüxũ piyauxgücutü. ¹⁵ —Choma rü pexũ nüxũ chadauxèe na ñuxãcü tá penaxüxũ na pema rü ngema pemaã chaxüxũãcü penaxüxúcèx. ¹⁶ —Rü aixcüma pemaã nüxũ chixu rü taxuũma i wüxi i coriarü duũxũ rü norü coriétüwa nügü nangexmaxèe. Rü taxuxũma i ãèxgacüarü orearü ngeruxũ i norü ãèxgacü i namuxüétüwa nügü nangexmaxèe. ¹⁷ —Rü ngèxguma nüxũ pecuèxgu i chorü ore rü penaxüxgu i ngèma pemaã nüxũ chixuxũ, rü aixcüma

tá petaãëgü. ¹⁸—Rü tama guxãma i pechiga nixĩ i chidexaxũ. Erũ choma rü tũxũ chachuèx rü texégü tixĩ ya yíxema tũxũ chidexechíxe. Natürü Tupana nayanguxëëchaũ i norü ore i umatũxũ i ñaxũ:

“Texé ya chomaã chibüxe rü chomaã tarüxuwãñũ”,
ñaxũ. Rü ngëmaãcü tá nangupetü na yanguxücèx i ngema Tupanaarü ore. ¹⁹—Natürü naxũpa na nangupetũxũ i ngëma, rü pemaã nüxũ chixu na choxũ peyaxögüxücèx i ngëxguma nangupetũxgu. ²⁰—Aixcüma pemaã nüxũ chixu rü texé ya tũxũ yaxúxe ya yíxema choma ngëma tũxũ chamuxë, rü choxũ nixĩ i tayaxuxũ. Rü texé ya choxũ yaxúxe, rü Chaunatü ga núma choxũ mucũxũ nixĩ i tayaxuxũ —ñanagürü ga Ngechuchu.

Ngechuchu nüxũ nixu ga Yuda rü tá bexma cúãcü na ínaxuaxũãxũ
(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)

²¹ Rü yexguma yema ñaxguwena ga Ngechuchu rü poraãcü ngechaũ nüxũ nangux, rü meãma tomaã nanangoxëë, rü ñanagürü toxũ: —Aixcüma pemaã nüxũ chixu rü wüxie i petanüwa tá nixĩ i bexma cúãcü choxũ ítaxuaxũxũ —ñanagürü. ²² Rü yexguma ga toma ga norü ngúexũgü rü wüxichigü togü tadawenü, rü tama nüxũ tacuèxgü ga texéchiga na yema ñaxũ. ²³ Rü choma ga norü ngúexũ ga poraãcü choxũ nangechaũxë rü nacüwawa charũto ga Ngechuchu ga mechawa. ²⁴ Rü Chimáũ ga Pedru rü bexma choxũ naxuneta ga na Ngechuchuna chaçaxücèx ga texéchiga na yĩxũ ga yema. ²⁵ Rü yexguma ga choma rü yexeraãcü Ngechuchuna chimaxcuchi rü nüxna chaca, rü ñacharügü: —Pa Corix, ¿texé tá tixĩ ya yíxema? —ñacharügü. ²⁶ Rü Ngechuchu choxũ nangãxũ, rü ñanagürü: —Wüxi i pãũãrũ bücuxũ tá íchacúe, rü yíxema tũxna chanaxãxë, rü yíxema tixĩ —ñanagürü. Rü yexguma ínanacúe ga wüxi ga pãũãrũ bücuxũ rü Yuda ga Icariúte ga Chimáũ nanena nanaxã. ²⁷ Rü yexgumatama Yuda nayauxgu ga yema pãũãrũ bücuxũ rü ngoxo ga Chataná rü Yudagu naxücu. Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ: —Rü ngëma cuxũxchaũxũ, ¡rũ paxa naxü! —ñanagürü. ²⁸ Natürü taxúema ga toma ga mechawa chibüexe nüxũ tacuèxgü ga tacüchiga na yĩxũ ga yema ñaxũ ga Ngechuchu. ²⁹ Rü núma ga Yuda rü dñeruchiũãrũ dauruũ nixĩ. Rü yemacèx ñuxre ga toma nüxũ tacuèxgügu rü Ngechuchu taxewa nanamu, na tacücèx yataxexücèx naxcèx ga peta, rü éxna duũxũgü ga ngearü dñeruãxũna ngĩxũ na naxãxücèx ga dñeru. ³⁰ Rü yexguma Yuda nayauxgu ga yema pãũ, rü ínaxũxũ ga yema ucapuwa. Rü marü nachũta ga yexgumax.

Ngechuchu norü ngúexüğümaã nüxü nixu ga yexwacaxüxü ga norü mu

³¹ Rü yexguma Yuda íxüxguwena, rü Ngechuchu rü ñanagürü: —Rü ñuxma rü tá aixcüma nangox na ñuxácü naporaxü ya Tupana Nane ya duüxüxü ixïcü. Rü yimawa tá nixi i nangoxëëxü ya Tupana i norü pora. ³² —Rü ngëxguma yima Tupana Nane nangoxëëxgu i Tupanaârü pora, rü ngëxgumarüü tá ta ya Tupana rü nanangoxëë i Naneârü pora. Rü paxa tá nixi i ngëma. ³³ —Pa Chauxacüãxgüx, tãütáma muxü i ngunexü petanüwa changëxma. Rü pema rü tá chauxcèx pedaugü, natürü ngëma choma íchaxüxüwa rü taxucürüwama ngëma pexi. Rü ñaãtama ore nixi ga marü Yudíugüarü ãëxgacügümaã nüxü chixuxü, rü ñuxma rü pemaã rü ta nüxü chixuxü. ³⁴ —Rü pemaã nüxü chixu i wüxi i ngexwacaxüxü i mu. Rü ngëma pexü chamuxü nixi i pemücügüxü na pengechaüxü i wüxichigü. Rü ngëma na choma pexü changechaüxürüü, rü chanaxwëxe i wüxichigü i pema rü pemücügüxü pengechaügü. ³⁵ —Rü ngëxguma wüxichigü pemücügüxü pengechaügu, rü guxüma i duüxügü tá nüxü nicuëxächitanü na chorü ngúexügü pixigüxü —ñanagürü.

Ngechuchu nüxü nixu rü Pedru rü tãxütáma nügü nixu na norü ngúexü yixüxü

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)

³⁶ Rü Chimáú ga Pedru rü Ngechuchuna naca, rü ñanagürü: —Pa Corix ¿ngextá tá cuxü? —ñanagürü. Rü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: —Ngema íchaxüxüwa rü taxucürüwa chowe curüxü i ñuxmax. Natürü yixcama rü ngëmáácü tá chowe curüxü —ñanagürü. ³⁷ Rü yexguma ga Pedru rü ñanagürü: —Pa Corix, ¿tüxcüü taxucürüwa cuwe charüxü i ñuxmax? Erü marü íchamemare na cuxcèx na chayuxü —ñanagürü. ³⁸ Rü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: —¿Aixcüma yíxü i marü ícumemarexü na chauxcèx cuyuxü? Aixcüma cumaã nüxü chixu rü tãütátama yacaxgu ya otá, rü tomaëpüxcüna tá nüxü quixu na tama choxü cucuáxü —ñanagürü ga Ngechuchu.

14

Ngechuchu rü nama i Nanatüxütawa nadaxü nixi

¹ —¡Tãxü i penaxixächiãëgüxü i pemax! ¡Tupanaãxü peyaxögü rü choxü rü ta peyaxögü! ² —Chaunatüxütawa nangëxma i muxüchixüma i nachicagü. Ngëxguma chi natauxguma, rü tãü chima pemaã nüxü chixu na pexcèx chayamexëëxücèx i pechicagü. ³ —Rü ngëxguma marü ngëma chaxüxgu rü wüxi i pechica chamexëëxgu, rü wena táxarü

núma chaxũ. Rũ pexũ tá chayagagũ na ngẽma nachica i chomatátama nawa changẽxmaxũwa na pengẽxmagũxũcèx i pemax. ⁴—Rũ pema rũ nũxũ pecuèx na ngextá tá na chaxũxũ, rũ marũ nũxũ pecuèx i nama i ngema nadaxũ —ñanagürũ ga Ngechuchu. ⁵ Rũ Tumachi rũ ñanagürũ: —Pa Corix, tama nũxũ tacuèx na ngextá na cuxũxũ. ¿Rũ ñuxãcü tá i nũxũ tacuáxũ i ngẽma nama? —ñanagürũ. ⁶ Rũ Ngechuchu nanangãxũ, rũ ñanagürũ: —Choma nixĩ i ngẽma nama i Chaunatũxõtawa nadaxũ chiĩxũ. Rũ aixcũma nixĩ i ngẽma ore i nũxũ chixuxũ. Rũ choma nixĩ i duũxũgũxũ chamaxẽxẽxũ. Rũ chaugaguxicatama nixĩ i Chaunatũxõtawa nangugũxũ i duũxũgũ. ⁷—Rũ ngẽxguma chi pema rũ aixcũma meã choxũ pecuèxgũgu, rũ Chaunatũxũ rũ chi ta pecuèxgũ. Rũ ñuxmaũcüü nixĩ i Chaunatũxũ pecuáxũ, erũ marũ nũxũ pedaugüecha —ñanagürũ. ⁸ Rũ yexguma ga Piripi rũ ñanagürũ: —Pa Corix, ¡Toxũ nũxũ nadauxẽẽ ya Cunatũ! Rũ ngẽxĩcatama i tanaxwèxegũxũ —ñanagürũ. ⁹ Rũ Ngechuchu nanangãxũ, rũ ñanagürũ: —Pa Piripix, ¿ñuxre ya taunecũ marũ petanũwa changẽxma rũ ñuxma rũ ta tama choxũ cucuèxégaxũ? Yixema choxũ dauxe rũ Chaunatũxũ rũ ta tadau. ¿Rũ tũxcüü i ngẽxguma rũ ta cunaxwèxexũ i pexũ nũxũ na chadauxẽẽxũ ya Chaunatũ? ¹⁰—¿Tama êxna cuyaxõ na choma rũ Chaunatũmaã rũ wũxitama tixĩgũxũ? Rũ guxũma i ore i pemaã nũxũ chixuxũ rũ tama chauechama nũxũ chixu. Erũ yima Chaunatũ ya wũxiwa chomaã ngẽxmacü, rũ yima nixĩ ya naxücü i guxũma i noxrütama puracü. ¹¹—Chanaxwèxe i choxũ peyaxõgũ na choma rũ Chaunatũmaã wũxitama tixĩgũxũ. Natürũ woo tama ngẽma pixõgũgu rũ chanaxwèxe na choxũ peyaxõgũxũ naxcèx i ngẽma mexũgũ i taxũ i Tupanaãrũ poramaã chaxũxũ. ¹²—Aixcũma pemaã nũxũ chixu rũ yixema choxũ yaxõxẽ rũ tá tanaxũ i guxũma i choma chaxũxũ. Rũ ngẽma chaxũxũãrũ yexera tá taxũ, erũ choma rũ tá Chaunatũxõtawa chaxũ. ¹³—Rũ guxũma i tacü i chauégagu Tupanaxõtawa naxcèx ípeçaxũ rũ tá pexna chanaxã. Rũ ngẽmaãcü tá chanaxũ na chaugagu nangóxũcèx i Chaunatũarũ pora. ¹⁴—Rũ choma tá chanaxũ i guxũma i tacü i chauégagu choxna naxcèx peçaxũ.

Ngechuchu rũ norũ ngüexũgũmaã inaxuneta na naxcèx tá núma namuãxũ i Naãẽ i Üünexũ

¹⁵—Rũ ngẽxguma aixcũma choxũ pengechaũgu, rũ naga tá pexĩnũẽ i chorũ mugũ. ¹⁶—Rũ choma tá Chaunatũna naxcèx chaca na núma pexcèx namuãxũcèx i to i perũ ngũxẽẽruũ i Naãẽ i Üünexũ, na guxũgutáma petanũwa nangẽxmaxũcèx. Rũ núma tá nixĩ i pexcèx nangoxẽẽãxũ i ore i aixcũma ixĩxũ. ¹⁷—Rũ ñoma i naãnecũãx i duũxũgũ rũ taxucürũwama

nanayauxgü, erü tama nüxü nadaugü rü tama nüxü nacuèxgü. Natürü i pema rü marü nüxü pecuèx, erü nüma rü petanüwa nangëxma. Rü guxügutáma pemaã inarüxãüx. 18 —Rü täütáma núma pexü chawogümare i chomax, erü wena táxarü pexcèx chataegu, na petanüwa changëxmaxüçèx. 19 —Rü paxa tá nixi na täütáma choxü nadaugüxü i ñoma i naãnecüãx i duüxügü. Natürü i pema rü tá choxü pedaugü. Rü tá pemaxë, erü choma rü chamaxü. 20 —Rü ngëxguma yuwa ícharüdaxgu rü wena chamaüxgu, rü ngëxguma tá nüxü picuèxãchitanü na choma rü Chaunatüwa chamaxüxü rü pema i chowa rü choma i pewa. 21 —Yíxema texé ya nüxü cuáxe rü naga ñnüxë i chorü mugü, rü tanangoxëë na aixcüma choxü tangechaüxü. Rü Chaunatü tá tüxü nangechaü ya yíxema choxü ngechaüxë, rü choma rü tá ta tüxü changechaü. Rü tüxü tá chaugü chawëx —ñanagürü ga Ngechuchu. 22 Rü nayexma ga to ga Ngechuchuarü ngüexü ga Yudagu äegaxü ta. Rü yema rü ñanagürü: —Pa Corix, çtüxcüü toxü cugü cuwëx, rü tama ñoma i naãnecüãx i duüxügüxü cugü cuwëx? —ñanagürü. 23 Rü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: —Yíxema choxü ngechaüxë rü naga taxinü i ngëma ore i tümamaã nüxü chixuxü. Rü Chaunatü tá tüxü nangechaü. Rü choma rü Chaunatümaã wüxigu tümaxütawa tá tangëxmagü. 24 —Yíxema tama choxü ngechaüxë rü tama naga taxinü i ngëma chorü ore. Rü ngëma ore i chauxütawa nüxü pexinüëxü rü tama chorü ore nixi, natürü guma Chaunatü ga núma choxü mucüarü ore nixi. 25 —Ñoma rü ta petanüwa changëxma rü pemaã nüxü chixu i guxüma i ngëma ore i pexcèx choxü ngëxmaxü. 26 —Natürü Chaunatü rü tá chauégagu núma nanamu i Naãe i Üünexü na pexü nangüxëëxüçèx. Rü nüma i Naãe i Üünexü tá pexü nangüexëë i guxüma, rü tá nüxna pexü nacuèxãchixëë i guxüma i ore ga pemaã nüxü chixuxü. 27 —Rü ñuxma na pexna íchixüxü, rü pexna chanaxã i taãe. Natürü ngëma taãe i pexna chaxãxü, rü tama ñoma i naãnecüãx pexna äxü i taãërüü nixi. Rü tama chanaxwëxe i penaxixãchiãëgü rü pemuë. 28 —Marü pemaã nüxü chixu na pexna tá íchixüxü rü wena táxarü pexcèx chataeguxü na pemaã changëxmaxüçèx. Rü choxü pexinüë ga yexguma yema ñachaxgu. Rü ngëxguma aixcüma choxü pengechaügu rü tá petaãëgü ega nüxü pecuèxgu na Chaunatüçèx chataeguxü, erü Chaunatü rü chorü yexera nixi. 29 —Rü naxüpa na nangupetüxü i ngëma, rü pemaã nüxü chixu na choxü peyaxögüxüçèx i ngëxguma nangupetügu. 30 —Marü täütáma poraãcü pemaã chidexa, erü marü ínangu i Chataná i ñoma i naãneärü äëxgacü ixixü. Natürü nüma rü taxuwama choxü narüyexera. 31 —Natürü ngëma tá choxü ngupetüxü, rü ngëmaãcü tá nixi na guxüma i

ñoma i naãneçũãx i duũxũgũ nüxũ nacuáxũcèx na choma rü Chaunatũxũ na changechaũxũ, rü chanaxũxũ i ngẽma nüma choxũ namuxũ. ¡Rü ipechigũ, rü ngĩã Ìtixĩ! —ñanagürũ ga Ngechuchu.

15

Ubanegu nügũ nangu ga Ngechuchu

¹ Rü ñanagürũ ga Ngechuchu: —Choma nixĩ i ñoma wüxi i ubanerũ chĩxũ rü Chaunatũ nixĩ ya norũ yora ixĩcũ i ngẽma uba. ² —Rü chorũ duũxũgũ rü ngẽma ubachacũgürũ nixĩgũ. Rü ngẽma ubachacũ i tama oxũ, rü norũ yora rü nayadae. Natürũ ngẽma nachacũ i oxũ, rü meã nanamexẽẽtanũ na yexeraãcũ poraãcũ naxoxũcèx. ³ —Pema rü marũ pime, yerũ naga pexĩnüẽ ga yema ore ga pexũ changúexẽẽxũ. ⁴ —Rü name nixĩ i guxũguma chowa peyaxũxgũ, ngẽma na choma rü pewa chayaxũxürũ. Erũ wüxi i ubachacũ rü tama nüxĩca naxo, ega tama nanewa yaxũxgux. Rü ngẽxgumarũ ta i pema rü taxuacũma chauxcèx pemaxẽ, ega tama chowa peyaxũxgüechagu. ⁵ —Choma nixĩ i ubane, rü pema i nachacũgũ. Rü yĩxema chowa yaxũẽchaxe rü choma i tümawa, rü aixcũma tá chauxcèx tamaxũ. Rü ngẽmaãcũ wüxi i ubachacũ i oxürũ tá tixĩ. Natürũ ngẽxguma tama chowa peyaxũxgüechagu, rü taxucürũwama ãcũ pexüe. ⁶ —Rü texé ya tama chowa yaxũẽchaxe rü tá ítatèxüchi. Rü wüxi i ubachacũ i daexũ rü ipaxũ rü iguxürũ tá tixĩ, rü ngẽxma tá tayarũxo. ⁷ —Rü ngẽxguma chowa peyaxũxgüechagu rü taguma nüxũ ipeyarũngũmaẽgu i ngẽma ore i pexũ changúexẽẽxũ, rü marũ name i naxcèx ípeca i ãcũ i penaxwèxexũ, rü choma rü tá pexna chanaxã. ⁸ —Rü ngẽxguma aixcũma meã chauxcèx pemaxẽgu, rü Chaunatũxũ tá nicuèxũgũ i duũxũgũ. Rü ngẽmaãcũ aixcũma chorũ ngúexũgũ tá pixĩgũ. ⁹ —Choma rü pexũ changechaũ ngẽma na Chaunatũ choxũ ngechaũxürũ. Rü chanaxwèxe i aixcũma meã chauga pexĩnüẽẽcha, erũ choma rü guxũguma pexũ changechaũ. ¹⁰ —Choma rü naga chaxĩnü i Chaunatũarũ mugũ rü nüma rü guxũguma choxũ nangechaũ. Rü ngẽxgumarũ tá ta nixĩ ega naga pexĩnüẽgu i chorũ mugũ, rü guxũgutáma pexũ changechaũẽcha. ¹¹ —Choma rü ngẽmaãcũ pemaã nüxũ chixu na wüxigu chomaã petaãẽgũxũcèx. Rü ngẽmaãcũ tá aixcũma petaãẽgũ. ¹² —Rü choma pexũ chamu na pemücügũxũ pengechaũgũxũcèx, ngẽma choma na pexũ changechaũxürũ. ¹³ —Rü ngẽxguma wüxie aixcũma tümamücũxũ ngechaũgu, rü nüxũ tangechaũãma rü nüẽtama ega woo tümamücücèx tayuxgu. Rü nataxuma i to i ngechaũ i ngẽmaãrũ yexera. ¹⁴ —Pema rü chomücügũ pixĩgũ i

ngëxguma chauga pexĩnũegu. ¹⁵—Choma rü marü tama chorü duũxügũmareãcü pexũ chaxu. Erü wüxi i coriarü duũxũmare rü tama nüxũ nacuèx i ngẽma norü cori üxũ. Natürü ñuxma rü chomücügũmaã pexũ chaxu, erü pexũ nüxũ chacuèxẽẽ i guxũma i ore ga Chaunatü chomaã nüxũ ixuxũ. ¹⁶—Pema rü tama pexira chauxcèx pedaugü, natürü chaxira nixĩ ga pexcèx chadauxũ rü pexũ chamuxũ na aixcũma chauxcèx pemaxèxücèx rü chauxũtawa penagagüxücèx i muxũma i duũxügü na guxüguma choxũ yaxõgüãxücèx. Rü Chaunatü ya Tupana tá pexna nanaxã i guxũma i tacü i chauégagu nüxna naxcèx pecaxũ. ¹⁷—Rü ngẽma nixĩ i pexũ chamuxũ na pemücügüxũ pengechaügüxücèx.

Ñoma i naãnecũãx i duũxügü rü Ngechuchuchi rü norü ngüexũgüchi naxaie

¹⁸—Ngëxguma ñoma i naãnecũãx i duũxügü pexchi aiegu, rü jñuxna pecuèxãchie ga chaxira chauxchi na naxaie! ¹⁹—Rü ngëxguma chi ñoma i naãnecũãx i duũxügürüü pixĩgügu, rü ñoma i naãnecũãx i duũxügü rü chi pexũ nangechaügü ngẽma natanüxügüxũ na nangechaügüxürüü. Natürü choma nixĩ ga pexcèx chadauxũ natanüwa ga ñoma ga naãnecũãx ga duũxügü. Rü ngẽmacèx nixĩ i pexchi naxaie, erü marü tama naxrũü pixĩgü. ²⁰—jNüxna pecuèxãchie ga pemaã ñachagu:

“Taxuxũma i wüxi i coriarü duũxũ rü norü coriétüwa nügü nangexmaxẽẽ”, ñachagu! Rü yema na chauxchi na naxaie, rü pexchi rü tá ta naxaie. Rü yexguma chi chauga naxĩnũegu rü ñuxma rü chi ta pega naxĩnũe. ²¹—Rü ngẽmaãcü ta chau-gagu pexchi naxaie i ñoma i naãnecũãx i duũxügü erü tama nüxũ nacuèxgü ya Chaunatü ga núma choxũ mucü. ²²—Rü ngëxguma chi choma tama namaã chanangoxẽẽgu na ñuxãcü chixri na namaxèxũ, rü tâü chima nüxũ nacuèxgü ga pedadu na naxügüxũ. Natürü ñuxma namaã nüxũ na chixuxũ na ñuxãcü chixri namaxèxũ, rü ngẽmacèx i ñuxma rü taxuacũma nüxũ nixugü na yangearü pedaduãxũ. ²³—Rü guxũma i duũxügü i chauxchi aiexũ rü Chaunatüchi rü ta naxaie. ²⁴—Rü ngẽma duũxügüpèxewa rü Tupanaãrü poramaã chanaxü i mexügü i taxü i taguma texé ya togue üxũ. Rü ngëxguma chi tama napèxewa chanaxüxgu i ngẽma mexügü rü tâü chima Tupana namaã nanaxuegu na nagagutama yapedaduãxgüxũ. Natürü na woo marü nüxũ nadaugüxũ i ngẽma mexügü i taxü i Tupanaãrü poramaã chaxüxũ, rü ngëxguma rü ta chauxchi naxaieama rü Chaunatüchi rü ta naxaie. ²⁵—Natürü ngẽmaãcü nangupetü erü Tupana nayanguxèchaũ i norü ore i ümatüxũ i ñaxũ:

“Chauxchi naxaie woo taxuũma i chixexũ chaxüxgu”,

ñaxŭ. ²⁶ —Natürü choma rü tá Chaunatuégagu pexcèx núma chanamu i perü ngüxêëruŭ i Tupanaãe i Üünexŭ i tá pexŭ nüxŭ cuèxêëxŭ i ore i aixcüma ixŭxŭ. Rü nüma tá nixŭ i meãma pemaã nüxŭ yaxuxŭ i chauchiga. ²⁷ —Rü pema rü tá ta chauchigaxŭ pixugüe, yerü noxri ichanaxügüga ga duŭxügümaã nüxŭ na chixuxŭ ga chorü ore, rü woetama marü chauxŭtawa peyexmagü —ñanagürü ga Ngechuchu.

16

¹ Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxŭ: —Rü pemaã nüxŭ chixu i ñaã ore na tama nüxŭ na perüxoexŭcèx na choxŭ peyaxögüxŭ. ² —Rü ngutaquëxepataügüwa tá pexŭ ínawoxŭ. Rü aixcüma tá nawa nangu na texé pexŭ dèixŭ rü tá nagu tarŭxŭnŭxŭ na ngëmaãcü mexŭ Tupanacèx taxŭxŭ. ³ —Rü ngëmaãcü tá pemaã namaxê i duŭxügü, erü taguma nüxŭ nacuèxgü ya Chaunatu, rü choxŭ rü ta tama nacuèxgü. ⁴ —Rü pemaã nüxŭ chixu i ñaã ore i ñuxmax, na nüxna pecuèxãchiexŭcèx i ngëxguma yixcüra ngëmaãcü pexŭ nangu-petügu.

Tupanaãe i Üünexŭãrŭ puracüchiga

—Noxri rü tama pemaã nüxŭ chixu i ñaã ore, yerü petanügu charŭxãŭx. ⁵ —Natürü i ñuxma rü tá pexna íchixŭ na Chaunatu ga núma choxŭ mucüxŭtawa na changëxmaxŭcèx. Rü pema rü taxúema choxna peca na ngextá tá na chaxŭxŭ. ⁶ —Natürü poraãcü pengechaügüama erü pemaã nüxŭ chixu i ngëma ore. ⁷ —Natürü aixcüma pemaã nüxŭ chixu rü pexcèx narümemaë nixŭ na Chaunatüçèx chataeguxŭ. Rü ngëxguma chi tama Chaunatüxŭtawa chaxŭxgu rü tãu chima núma naxŭ i Naãe i Üünexŭ i pexŭ rüngüxêëxŭ. Natürü ngëxguma ngëma chaxŭxgu rü choma tá núma chanamu i Naãe i Üünexŭ. ⁸ —Rü ngëxguma Naãe i Üünexŭ núma ŭxgu rü tá guxŭ i duŭxügüxŭ nüxŭ nacuèxêë na yapecaduãxgüxŭ. Rü tá nanangoxêë i ñuxãcü na yŭxŭ i ngëma maxŭ i Tupanapëxewa aixcüma mexŭ. Rü tá duŭxügüxŭ nüxŭ nacuèxêë na Tupana tá napoxcuexŭ i duŭxügü naxcèx i norü pecadugü. ⁹ —Rü nüma i Naãe i Üünexŭ tá duŭxügüxŭ nüxŭ nacuèxêë na pecaduãxgüxŭ yŭxŭ erü tama choxŭ nayaxögü. ¹⁰ —Rü tá nanangüxêë i ñuxãcü na yŭxŭ i ngëma maxŭ i Tupanapëxewa aixcüma mexŭ, erü choma rü tá Chaunatüxŭtawa chaxŭ, rü pema rü tãütama marü choxŭ pedaugü. ¹¹ —Rü Naãe i Üünexŭ tá duŭxügüxŭ nüxŭ nacuèxêë na Tupana tá napoxcuexŭ i duŭxügü i chixexŭ ügüxŭ, erü Tupana rü namaã nanaxuegu na marü napoxcuãxŭ i Chataná i ñoma i naãnemaã icuáxŭ. ¹² —Choma rü

choxŭ nangëxma i muxŭma i to i ore i pemaã nüxŭ chixux-
 chaŭchiréxŭ. Natürŭ ega ñuxma chi pemaã nüxŭ chixuxgu
 rŭ tãu chima nüxŭ pecuèxgŭ. ¹³—Rŭ Tupanaãe i Üünexŭ rŭ
 nüxŭ nixu i ore i aixcŭma ixixŭxĩcatama. Rŭ ngëxguma núma
 naxŭxgu rŭ núma tá pexŭ nangúexëe i guxŭma i ore i aixcŭma
 ixixŭ. Erŭ núma rŭ tama nüëchama tá nidexa, natürŭ ngëma
 ore i Chaunatŭxŭtawa rŭ chauxŭtawa nüxŭ naxĩnŭxŭxĩxica
 tátama nixu. Rŭ tá pexŭ nüxŭ nacuèxëe i guxŭma i tacü i
 yixcŭra tá ngupetŭxŭ. ¹⁴—Rŭ núma rŭ tá choxŭ nataxëe,
 erŭ chauxŭtawa tá nanayaxu i norŭ nguxëëtae, rŭ ñuxŭchi
 tá pexŭ nangúexëe namaã i ngëma nguxëëtae. ¹⁵—Guxŭma
 i Chaunatŭaxŭ ngëxmaxŭ rŭ choxrŭ ta nixĩ. Ngëmacèx pemaã
 nüxŭ chixu rŭ Naãe i Üünexŭ rŭ chauxŭtawa tá nanayaxu i
 norŭ nguxëëtae, rŭ ñuxŭchi pexŭ tá namaã nangúexëe. ¹⁶—Rŭ
 paxa tãütáma choxŭ pedau. Natürŭ ngëmawena rŭ wena táxarŭ
 choxŭ pedau erŭ Chaunatŭxŭtawa tá chaxŭ —ñanagŭrŭ ga
 Ngechuchu.

Ngema guxchaxŭgŭ rŭ yixcŭama rŭ tá taãëxŭ nananguxuchi

¹⁷ Rŭ yexguma ñuxre ga toma ga Ngechuchuarŭ ngúexŭgŭ
 rŭ togŭna tacagŭ, rŭ ñatarŭgŭgŭ: —¿Tacŭchiga nixĩ na ngëma
 ñaxŭ?

“Rŭ paxa tãütáma choxŭ pedaugŭ. Natürŭ ngëmawena rŭ
 wena táxarŭ choxŭ pedaugŭ”, ñaxŭ? ¿Rŭ tacŭchiga ta nixĩ na
 ñaxŭ?

“Choma rŭ Chaunatŭxŭtawa tá chaxŭ”, ñaxŭ? ¹⁸ —¿Rŭ
 tacŭchiga ta nixĩ na ñaxŭ?

“Rŭ paxa tãütáma choxŭ pedaugŭ”, ñaxŭ? Rŭ yixema
 rŭ tama nüxŭ tacuèxgúega na tacŭchigaxŭ tamaã yaxuxŭ
 —ñatarŭgŭgŭ. ¹⁹ Rŭ Ngechuchu rŭ nüxŭ nacuèxama ga
 nüxna na tacagŭchaŭxŭ ga tomax. Rŭ yemacèx ñanagŭrŭ
 toxŭ: —Choma rŭ marŭ pemaã nüxŭ chixu rŭ paxa tãütáma
 choxŭ pedau, natürŭ ngëmawena rŭ wena táxarŭ choxŭ
 pedau. ¿Rŭ ngëma dexacèxtama i pegŭna pecagŭxŭ? ²⁰—
 Rŭ aixcŭma pemaã nüxŭ chixu rŭ pema rŭ tá pexauxe, rŭ
 tá pengechaŭgŭ. Natürŭ ñoma i naãnecŭãx i duŭxŭgŭ rŭ
 tá nataãëgŭ. Natürŭ woo pema tá pengechaŭgŭ, rŭ ngëma
 perŭ ngechaŭ rŭ tá taãëxŭ nananguxuchi. ²¹—Ngëxguma
 wŭxi i nge íraxacŭchaŭgu rŭ inaxixãchiãe, erŭ inguxneca.
 Natürŭ ngëxguma marŭ tabuxgu ya ngŭrŭ õxchana, rŭ nüxŭ
 iyarŭngŭma na ñuxãcü poraãcü ngŭxŭ na nanguxchiréxŭ
 i noxrix, erŭ tŭmamaã itaãe ya ngŭrŭ õxchana. ²²—Rŭ
 ngëxgumarŭŭ tá ta pexŭ nangupetŭ i pemax, erŭ ñuxma
 rŭ penaxixãchiãëgŭ. Natürŭ wena táxarŭ chataegu rŭ pexŭ
 íchayadau. Rŭ ngëxguma rŭ tá pexŭ nangëxma i wŭxi i taãe i tax-
 ucŭrŭwama texé pexna yaxuxŭ. ²³—Rŭ ngëxguma ínanguxgu

tá i ngēma ngunexŭ na yanguxŭ i ñaã pemaã nüxŭ chixuxŭ, rŭ taxucèxtáma ñacücèx choxna pecagŭ erŭ aixcŭma Chau-natŭ tá nixŭ ya pexna naxãcŭ i guxŭma i ñacŭ i chauégagu nüxna naxcèx peçaxŭ. ²⁴—Ñŭxmarŭta i pema rŭ taxuŭcèxma chauégagu ípecagŭ. ¡Naxcèx ípeca rŭ tá penayaxu i ngēma naxcèx ípeçaxŭ! Rŭ ngēmaãcŭ rŭ tá aixcŭma petaãégŭ.

Ngechuchu rŭ marŭ nüxŭ narŭyexera i guxŭma i ñacŭ i ñoma i naãnewa ngēxmaxŭ

²⁵—Ñŭxma rŭ cuèxruŭgŭgu chayaxuãcŭma pemaã nüxŭ chixu i ore. Natŭrŭ nawa tá nangu i ngunexŭ i marŭ tãütáma ngēmaãcŭ pemaã nüxŭ chixu. Rŭ ngēxguma rŭ tá noxtacŭma meã pemaã chanangoxèë i Chaunatŭchiga. ²⁶⁻²⁷—Rŭ ngēma ngunexŭgu i pema rŭ Chaunatŭxŭtawa tá chauégagu naxcèx ípeca i ñacŭ i penaxwèxexŭ. Rŭ taxucèxma tŭxcŭŭ choma tá Chaunatŭxŭtawa pexŭ naxcèx íchaca, erŭ nümatama ya Chaunatŭ rŭ woetama pexŭ nangechaŭ, erŭ pema rŭ choxŭ pengechaŭ rŭ peyaxögŭ na naxŭtawa ne chaxŭxŭ. ²⁸—Chaunatŭxŭtawa ne chaxŭ na ñoma ga naãnewa chaxŭxŭcèx. Rŭ ñŭxma rŭ tá nüxna chataegu i ñoma i naãne na wenaxãrŭ Chaunatŭxŭtawa chaxŭxŭcèx —ñanagŭrŭ. ²⁹ Rŭ yexguma ga toma ga norŭ ngŭexŭgŭ rŭ ñatarŭgŭgŭ: —Ñŭxma waxi nixŭ i meãxŭchima tomaã cunangoxèëxŭ i curŭ ore i tomaã nüxŭ quixuxŭ. Rŭ tama ñacŭgu ixuxŭãcŭma tomaã nüxŭ quixu. ³⁰—Rŭ ñŭxma rŭ nüxŭ tacuèx na aixcŭma guxŭxŭma na cucuáxŭ. Rŭ taxuacŭma texé ñŭxŭ ñatagŭrŭ cuxŭ. Rŭ ngēmacèx nixŭ i tayaxögŭxŭ na aixcŭma Tupanaxŭtawa na ne cuxŭxŭ —ñatarŭgŭgŭ. ³¹ Rŭ Ngechuchu toxŭ nangãxŭ rŭ ñanagŭrŭ: —¿Aixcŭma peyaxögŭxŭ i ñŭxmax? ³²—Rŭ nawa tá nangu i ngunexŭ rŭ ñŭxmatátama nixŭ i na pegŭ pewoonexŭ. Rŭ wŭxichigŭ i pema rŭ tá pepatawa pexŭ, rŭ chaxica tá nuã choxŭ petèx. Natŭrŭ tama chaxica tá icharŭxãŭx, erŭ Chaunatŭ rŭ chauxŭtawa nangēxma. ³³—Rŭ guxŭma i ñaã ore rŭ pemaã nüxŭ chixu na chaugagu petaãégŭxŭcèx. Rŭ ñoma i naãnewa rŭ tá ngŭxŭ pingé. Natŭrŭ ¡peporae! erŭ choma rŭ marŭ nüxŭ charŭyexera i guxŭma i ñacŭ i ñoma i naãnewa ngēxmaxŭ —ñanagŭrŭ.

17

Ngechuchu rŭ norŭ ngŭexŭgŭcèx nayumŭxè

¹ Rŭ yema ñaxguwena rŭ Ngechuchu daxŭgu nadawenŭ, rŭ ñanagŭrŭ: —Pa Chaunatŭx, marŭ nawa nangu i ngunexŭ na chayuxŭ. Rŭ chanaxwèxe na duŭxŭgŭxŭ nüxŭ cucuèxèëxŭ na aixcŭma choma rŭ cune chíxŭ. Rŭ ngēmaãcŭ i choma rŭ tá nüxŭ nüxŭ chacuèxèë na cuma rŭ aixcŭma Tupana na quiŭxŭ.

2 —Erü marü guxũ i duũxũgũarũ ãẽxgacũxũ choxũ quixĩxẽẽ, na chanamaxẽxẽẽxũcèx i guxũma i duũxũgũ i choxna cumugũxũ. 3 —Rü ngẽma duũxũgũ tá nüxũ nangẽxma i maxũ i taguma gũxũ ega cuxũ nacuèxgũgu na cuxicatama Tupana na quiĩxũ, rü choxũ nacuèxgũgu na choma rü Cristu ga núma choxũ cumucũ na chiĩxũ. 4 —Choma rü marü cuxũ chataxẽẽ i ñoma i naãnewa rü chayanguxẽẽ i guxũma i puracũ ga nawa choxũ cumuxũ. 5 —Rü ñũxma Pa Chaunatũx, rü chanaxwèxe i cugũxũtawa choxũ cungẽxmaxẽẽ na choxũ nangẽxmaxũcèx ga yematama pora ga cumaã choxũ yexmaxũ ga noxri tauta naãne ùxgu. 6 —Rü guxema duũxũgũ ya tüxũ quidexechixe ga ñoma ga naãnewa na choxna tüxũ cumugũxũcèx, rü marü tüxũ nüxũ chacuèxẽẽ i texé na quiĩxũ i cumax. Rü woetama cuxrũgũ tixĩgũ rü cuma nixĩ ga choxna tüxũ cumugũxũ. Rü tümagũ rü marü naga taxĩnüẽ i curü ore. 7 —Rü ñũxma rü marü nüxũ tacuèx rü guxũma i ngẽma choxna cuxãxũ, rü aixcũma cuxũtawa ne naxũ. 8 —Rü choma rü marü tümamaã nüxũ chixu ga curü ore ga chomaã nüxũ quixuxũ. Rü tümagũ rü marü tayaxõgũ i ngẽma ore. Rü nüxũ ticuèxãchitanũ na aixcũma cuxũtawa na ne chaxũxũ i chomax. Rü tayaxõgũ ga cuma núma choxũ na cumuxũ. 9 —Rü ngẽmacèx cuxna chaca na tüxũ na curüngũxẽẽxũcèx. Rü tama cuxna chaca na nüxũ curüngũxẽẽxũcèx i ñoma i naãnecũãx i duũxũgũ, natürü cuxna chaca na tüxũ curüngũxẽẽxũcèx ya guxema choxna tüxũ cumugũxe, erü curü duũxũgũ tixĩgũ. 10 Rü guxãma ya yixema choxrũgũ ixĩgũxe rü cuxrũgũ tixĩgũ. Rü guxãma ya cuxrũgũ ixĩgũxe rü choxrũgũ tixĩgũ. Rü tümagagu rü duũxũgũ choxũ nicuèxũũgũ. 11 —Choma rü marü tãütãma ñoma i naãnewa changẽxmaẽcha, natürü i tümagũ rü ngẽmããcũ ñoma i naãnewa tá tangẽxmagũ ngẽxguma cuxũtawa chaxũyane. Pa Chaunatũ ya Üñecũx, rü chanaxwèxe na curü pora ga choxna cuxãxũmaã tüxna cudauxũ ya yixema choxna tüxũ cumugũxe, na ngẽmaãcũ guxãma wũxigu rüxĩnüèxũcèx, ngẽma cuma rü choma na wũxigu rüxĩnüèxũrũũ. 12 —Rü yexguma guxema choxna tüxũ cumugũxetanũwa chayexmagu ga ñoma ga naãnewa, rü curü pora ga choxna cuxãxũmaã tüxna chadau rü tüxũ íchapoxũ. Rü taxúema ga guxema choxna tüxũ cumugũxe rü itayarũtauxe. Rü Yuda ga woetama iyarũtaxuxũxicatama inayarũtaxu na yanguxũcèx i curü ore i umatũxũ. 13 —Rü ñũxma rü cuxũtawa tá chaxũ. Natürü ñomarũta ñoma i naãnewa changẽxma-yane rü nüxũ chixu i ñãã curü ore na tümagũ rü ta tüxũ nangẽxmaxũcèx i ngẽma taãẽ i aixcũma ixĩxũ i choma choxũ ngẽxmaxũ. 14 —Choma rü marü tümamaã nüxũ chixu i curü ore. Natürü ñoma i naãnecũãx i duũxũgũ rü tümachi naxaie, erü tümã rü tama naxrũũ tixĩgũ, ngẽxgumarũũ i choma rü tama ñoma

i naãnecŭãxrüŭ chixĩ. ¹⁵ —Tama cuxna tũmacèx chaca na tũxŭ na quigagũxŭcèx i ñoma i naãnewa. Natürü cuxna chaca na tũxŭ na ícupoxũxŭcèx nüxna i ngoxo i Chataná. ¹⁶ —Choma rü tama ñoma i naãnecŭãx chixĩ. Rü tũmagü rü ta tama ñoma i naãnecŭãx tixĩgü, erü cuxrügü tixĩgü i ñuxmax. ¹⁷ —Curü ore rü aixcũma nixĩ. Rü chanaxwèxe i tũxŭ cüngúexèẽ i curü ore, na aixcũma cupèxewa tixüünexŭcèx ya yíxema choxna tũxŭ cumugüxe. ¹⁸ —Rü yexgumarüŭ ga ñoma ga naãnecŭãx ga duũxũgütanüwa choxŭ na cumuxŭrüŭ, rü ngèxgumarüŭ i choma rü ta ñoma i naãnecŭãx i duũxũgütanüwa tũxŭ chamugü. ¹⁹ —Rü tũmagagu chaugü ichaxã na tũxŭ changúexèẽxŭcèx i curü ore i aixcũma ixĩxŭ, na cupèxewa tixüünexŭcèx ya yíxema choxna tũxŭ cumugüxe. ²⁰ —Natürü tama yíxema ñuxma yaxõgüxecèxicatama cuxna chaca. Natürü cuxna chaca ta tũmacèx ya yíxema yixcũra tá yaxõgüxe nagagu i tũmaãrü ore ya yíxema ñuxma yaxõgüxe. ²¹ —Rü guxãma ya yíxemacèx cuxna chaca na aixcũma wũxitama tixĩgũxŭcèx. Rü ngẽma cuma rü choma na wũxitama ixĩgũxŭrüŭ, Pa Chaunatũx, rü chanaxwèxe i guxãma i tũma rü ta wũxitama tixĩgü. Rü ngẽmaãcü i ñoma i naãnecŭãx i duũxũgü, rü tá nayaxõgü na cuma núma choxŭ cumuxŭ. ²² —Rü choma rü marü tũxna chanaxã i ngẽmatama pora i cuma choxna cuxãxŭ na ngẽmaãcü wũxitama tixĩgũxŭcèx ngẽma cuma rü choma na wũxitama ixĩgũxŭrüŭ. ²³ —Rü chanaxwèxe na tũmawa changẽxmaxŭ rü cuma i chowa na cüngẽxmaxŭ na ngẽmaãcü aixcũma wũxi-tama ixĩgũxŭ i guxãma i yixema. Rü ngẽmaãcü i ñoma i naãnecŭãx i duũxũgü rü tá nüxŭ nicuèxãchitanü na cuma núma choxŭ cumuxŭ, rü tá nüxŭ nicuèxãchitanü na tũxŭ cungechaũxŭ ya yíxema choxna tũxŭ cumugüxe ngẽma na choxŭ cungechaũxŭrüŭ. ²⁴ —Pa Chaunatũx, cuma choxna tũxŭ cumugü. Rü chanaxwèxe i chauxŭtawa tangẽxmagü i ngema tá íchangẽxmaxŭwa, na nüxŭ tadaugũxŭcèx i chorü pora ga choxna cuxãxŭ. Yerü choxŭ cungechaũ ga yexguma tauta naãne ixügügumama. ²⁵ —Pa Chaunatü ya Mecũx, ñoma i naãnecŭãx i duũxũgü rü tama cuxŭ nacuèxgü. Natürü choma rü cuxŭ chacuèx. Rü yíxema choxna tũxŭ cumugüxe rü ta marü nüxŭ tacuèxgü na cuma núma choxŭ cumuxŭ. ²⁶ —Rü marü tũxŭ nüxŭ chacuèxèẽ na texé quiixŭ. Rü guxũgutáma tũxŭ nüxŭ chicuèxèẽãmachigü na cuma choxŭ cungechaũxŭrüŭ tũgü tangechaũgũxŭcèx rü choma rü tũmaxŭtawa na changẽxmaxŭcèx —ñanagürü ga Ngechuchu.

*Ngechuchuxŭ niyauxgŭ**(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)*

¹ Rŭ yema ñaxguwena ga Ngechuchu rŭ tomaã inaxũãchi, na Cheduruarŭ ngatexũãrŭ tocutŭwa taxĩxũcèx. Rŭ yéma nayexma ga wŭxi ga nanetŭnecŭ. Rŭ yemawa naxŭ ga Ngechuchu tomaã. ² Rŭ Yuda ga yema bexma cúãcŭ Ngechuchuxŭ íyaxuaxũxŭ rŭ nŭxŭ nacuèx ga yema nachica, yerŭ Ngechuchu rŭ muèxpŭxcŭna yéma tomaã nangutaquèxexŭ. ³ Rŭ yéma nangu ga Yuda namaã ga ñuxre ga churaragŭ rŭ ñuxre ga tupauca ga taxũneãrŭ purichíagŭ ga yéma namugŭxŭ ga paigŭarŭ ãèxgacŭgŭ rŭ parichéugŭ. Rŭ meãma nixãxne, rŭ yéma nanangegŭ ga omŭgŭ. ⁴ Natŭrŭ ga Ngechuchu rŭ marŭ nŭxŭ nacuèx ga guxũma ga tacŭ tá nŭxŭ na ngupetŭxŭ. Rŭ yemacèx naxcèx nixŭ, rŭ nŭxna naca, rŭ ñanagŭrŭ: —¿Texécèx nixĩ i pedaugŭxŭ? —ñanagŭrŭ. ⁵ Rŭ nŭmagŭ rŭ Ngechuchuxŭ nangãxŭgŭ, rŭ ñanagŭ-rŭgŭ: —Nacharétucũãx i Ngechuchucèx nixĩ i tadaugŭxŭ —ñanagŭrŭgŭ. Rŭ Ngechuchu nanangãxŭ, rŭ ñanagŭrŭ: —Choma chixĩ —ñanagŭrŭ. Rŭ Yuda ga bexma cúãcŭ ínaxuaxũxŭ rŭ yema churaragŭtanŭwa nayexma. ⁶ Rŭ yexguma yema ñaxgu ga Ngechuchu: “Choma chixĩ”, ñaxgu, rŭ nŭgŭweama nacaixũtanŭ ga yema churaragŭ, rŭ yexma nayayi. ⁷ Rŭ yexguma ga Ngechuchu rŭ wena nŭxna naca, rŭ ñanagŭrŭ: —¿Texécèx nixĩ i pedaugŭxŭ? —ñanagŭrŭ. Rŭ nŭmagŭ rŭ nanangãxŭgŭ rŭ ñanagŭrŭgŭ: —Nacharétucũãx i Ngechuchucèx nixĩ i tadaugŭxŭ —ñanagŭrŭgŭ. ⁸ Rŭ Ngechuchu rŭ wenaxãrŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —Marŭ pemaã nŭxŭ chixu rŭ choma chixĩ. Rŭ ngèxguma chauxcèx pedaugŭgu rŭ ípeyaxĩxèè i ñãã chorŭ ngúexũgŭ! —ñanagŭrŭ. ⁹ Rŭ yemaãcŭ nangupetŭ na yanguxũcèx ga norŭ ore ga nŭmatama ga Ngechuchu nŭxŭ yaxuxŭ ga ñaxgu:

“Yíxema Chaunatŭ choxna tŭxŭ mugŭxe rŭ taxúetáma itayarŭtauxe”, ñaxgu. ¹⁰ Rŭ Chimáũ ga Pedru rŭ nŭxŭ iyexma ga wŭxi ga cŭxchi. Rŭ ngĩxŭ nayaxu ga norŭ cŭxchi rŭ yemamaã ínanadaechinŭ ga paigŭarŭ ãèxgacŭarŭ duũxŭ ga Macugu ãègaxŭ. Rŭ norŭ tŭgŭnechinŭ ínadae. ¹¹ Natŭrŭ ga Ngechuchu rŭ Pedruxŭ ñanagŭrŭ: —¿Ngĩxchixũgu ngĩxŭ ixŭcuchi i curŭ cŭxchi! ¿Tama èxna nŭxŭ cucuèx na choma rŭ tá ngúxŭ chingexŭ ngèma Chaunatŭ chomaã naxueguxŭrŭ? —ñanagŭrŭ.

*Anápatawa Ngechuchuxŭ nagagŭ**(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)*

¹² Rŭ yexguma ga churaragŭarŭ ãèxgacŭ, namaã ga norŭ churaragŭ rŭ tupaucaarŭ purichíagŭ, rŭ Ngechuchuxŭ niyauxgŭ. Rŭ nayanèixchacŭgŭ. ¹³ Rŭ noxri rŭ ãèxgacŭ

ga Anápatawa nanagagü. Rü Aná rü Caipánèxtü nixĩ. Rü guma taunecügu ga Caipá rü paigüeru nixĩ. ¹⁴ Rü yema Caipá nixĩ ga üpaacü yema Yudíugüaru ãëxgacügümaã nüxü ixuxü ga na namemaëxü ga wüxitama ga yatü guxüma ga Yudíugücèx na yuxü.

Pedru rü Ngechuchuxü nixã

(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

¹⁵ Rü choma rü Chimáü ga Pedru rü wüxigu Ngechuchuwe tarüxĩ. Rü yema paigüaru ãëxgacü rü choxü nacuèx. Rü yemacèx ga choma rü wüxigu Ngechuchumaã tichocu ga ãëxgacüpataèxtüwa. ¹⁶ Natürü ga Pedru rü iãxãrü düxétügutama narüxãüx. Rü yemacèx íchaxüxü ga choma, rü yema iãxãrü dauruü ga ngecümaã chayarüdexa rü yexguma Pedruxü iyamucuchi. ¹⁷ Rü yexguma ga yema ngecü ga iãxãrü dauruü, rü Pedruna ica, rü ngígürügü: —¿Tama éxna cuma rü ta wüxi i norü ngúexü quiixü i ngëma yatü i yayauxgüxü? —ngígürügü. Rü Pedru ngixü nangãxü, rü ñanagürü: —Tama nixĩ —ñanagürü. ¹⁸ Rü yéma iãxtüwa rü ãëxgacüaru duüxügü rü purichíagü rü nanaxügü ga wüxi ga üxü, yerü nagáuane. Rü guma üxüxetüaru ngaicamagu nachigü, rü yéma nügü ninaixügü. Rü Pedru rü ta yéma nügü nanaixü naxëtüwa ga guma üxü.

Paigüaru ãëxgacü rü Ngechuchuna naca

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

¹⁹ Rü yema paigüaru ãëxgacü rü inanaxügü ga Ngechuchuna na naçaxü, rü ñanagürü: —¿Tacü nixĩ ga duüxügüxü namaã cungúexëëxü? ¿Rü texégü tixĩ ya yíxema curü ngúexügü? —ñanagürü. ²⁰ Rü Ngechuchu ñanagürü nüxü: —Choma rü guxü ga duüxügüpëxewa nüxü chixu ga chorü ore. Rü ngutaquëxepataügüwa rü tupauca ya taxünewa i ngextá guxüma i Yudíugü íngutaquëxegüxüwa chanangúexëë ga duüxügü. Rü yemaãcü taxuüma ichicux ga chorü ore. ²¹ —¿Rü tüxcüü i choxna cuçaxü i ñuxmax? Écü, ¡nüxna naca i ngëma duüxügü ga nüxü ínüëxü ga chorü ore! Rü nümagü tá cumaã nüxü nixugüe ga tacüchigaxü namaã na chixuxü. Erü nümagü rü nüxü nacuèxgü i guxüma ga tacü ga namaã nüxü chixuxü —ñanagürü. ²² Rü yexguma Ngechuchu yema ñaxgu, rü wüxi ga tupauca ga taxünearü purichía ga naxütagu chixü, rü Ngechuchuchiwegu nidagü. Rü ñanagürü Ngechuchuxü: —¿Tüxcüü ngëmaãcü cunangãxü ya daa paigüaru ãëxgacü? —ñanagürü. ²³ Rü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: —Rü ngëxguma tacü rü chixexüxü chixuxgu, ¡rü nüxü ixu na ñuxãcü chixri na chidexaxü! Natürü ega chorü ore rü aixcüma yixügu, rü ¿tüxcüü i choxü quidagüxü i ñuxmax? —ñanagürü.

24 Rŭ yexguma ga Aná rŭ Ngechuchuxŭ yanáiãcŭma paigŭarŭ ãëxgacŭ ga Caipáxŭtawa nanamu.

Pedru rŭ wenaxãrŭ tama Ngechuchuxŭ nacuèxnetá
(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

25 Rŭ yoxni ga Pedru rŭ ũxŭarŭ ngaicamagu nachiecha, rŭ yéma nŭgŭ nanaixŭãma. Rŭ yema yéma yexmagŭxŭ rŭ nŭxna nacagŭe, rŭ ñanagŭrŭgŭ: —¿Tama êxna cuma rŭ ta norŭ ngŭexŭ quiixŭ i ngẽma yatŭ i yayauxgŭxŭ? —ñanagŭrŭgŭ. Natŭrŭ ga Pedru rŭ tama nŭgŭ nixu, rŭ ñanagŭrŭ: —Tama nixŭ —ñanagŭrŭ. 26 Rŭ yéma nayexma ga wŭxi ga paigŭarŭ ãëxgacŭarŭ duixŭ. Rŭ yema rŭ Pedru ídaechinŭxŭtanŭxŭ nixŭ. Rŭ Pedruna naca, rŭ ñanagŭrŭ: —¿Tama êxna cuma yŭixŭ ga nanetŭnecŭwa Ngechuchumaã cuxŭ chadauxŭ? —ñanagŭrŭ. 27 Rŭ Pedru rŭ wena tama nŭgŭ nixu. Rŭ yexgumatama nica ga otá.

Ngechuchu rŭ Piratu- pëxewa nayexma
(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-5)

28 Rŭ yexguma Ngechuchumaã nŭxŭ nachauegu ga nŭxna na nacagŭxŭ, rŭ Caipápatawa ínanagaxŭchigŭ rŭ Yudéaneãrŭ ãëxgacŭ ga Dumacŭãxpatawa nanagagŭ. Natŭrŭ marŭ ningóonechaŭ ga yexguma rŭ yemacèx ga yema Yudíugŭ rŭ tama guma ãëxgacŭpatagu nachocu, yerŭ norŭ mugŭ nŭxŭ nixu rŭ taxŭ ga pecadu nixŭ na wŭxi ga Dumacŭãxpatagu na nachocuxŭ ga yema ngunexŭgu. Rŭ yemaãcŭ tama Tupanapëxewa nŭgŭ nixŭxaarŭ maxŭãxèègŭchaŭ, yerŭ yexguma nŭgŭ yaxŭxaarŭ maxŭãxèègŭgu, rŭ taxucŭrŭwa nanangŭxgŭ ga òna ga Ũpetŭchigaarŭ petacèx namexèèxŭ. 29 Rŭ yemacèx ga guma ãëxgacŭ ga Dumacŭãx ga Piratu rŭ napatawa ínaxŭxŭ ga duixŭgŭmaã na yadexaxŭcèx. Rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —¿Tacŭcèx ípenaxuaxŭ ya daa yatŭ? —ñanagŭrŭ. 30 Rŭ nŭmagŭ rŭ Piratuxŭ nangãxŭgŭ, rŭ ñanagŭrŭgŭ: —Ngëxguma chi tama wŭxi i taxŭ i chixexŭ naxŭxgu, rŭ tãu chima cuxŭtawa tanaga —ñanagŭrŭgŭ. 31 Rŭ yexguma ga Piratu rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —¿Ècŭ perŭ ãëxgacŭgŭxŭtawa penaga, rŭ perŭ mugŭ pemaã nŭxŭ ixuxŭãcŭma penapoxcux! —ñanagŭrŭ. Natŭrŭ ga yema Yudíugŭ rŭ Piratuxŭ nangãxŭgŭ, rŭ ñanagŭrŭgŭ: —Natŭrŭ pema i Dumacŭãxgŭ rŭ marŭ toxna penachuxu na texéxŭ timèxgŭxŭ tŭmaãrŭ chixexŭcèx —ñanagŭrŭgŭ. 32 Rŭ yemaãcŭ ningu ga yema ore ga Ngechuchu ũpaacŭ nŭxŭ ixuxŭ ga ñuxãcŭ tá na nayuxŭ. 33 Rŭ Piratu rŭ wenaxãrŭ napatagu naxŭcu, rŭ Ngechuchucèx nangema. Rŭ nŭxna naca, rŭ ñanagŭrŭ: —¿Cuma yŭixŭ i Yudíugŭarŭ ãëxgacŭ quiixŭ? —ñanagŭrŭ. 34 Rŭ Ngechuchu ñanagŭrŭ nŭxŭ: —¿Cuechamatama

i nagu curüxĩnũxũ na ngẽmaãcü choxna cuçaxũ, rü êxna togü marü cumaã nüxũ nixu na ngẽmaãcü choxna cuçaxüçèx? —ñanagürü. ³⁵ Rü Piratu Ngechuchuxũ nangãxũ, rü ñanagürü: —¿Êxna cuma nagu curüxĩnügu rü Yudíu chiĩxũ? Rü ngẽma cuchiũãneçũãxgü rü paigüarü ãëxgacügütama nixĩ i chauxütawa cuxũ gagüxũ. ¿Êxna tacü rü chixexũ cuxü? —ñanagürü. ³⁶ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanangãxũ, rü ñanagürü: —Choma rü tama ñoma i naãnewa ãëxgacü chixĩ. Rü ngëxguma ñoma i naãnewa ãëxgacü chixĩgu, rü chorü duũxũgü rü chi Yudíugüarü ãëxgacügümaã nügü nadai rü tãu chima choxũ niyauxgü i ngëxguma. Natürü tama ñoma i naãnewa ãëxgacü chixĩ —ñanagürü. ³⁷ Rü yexguma ga Piratu rü ñanagürü nüxũ: —¿Êxna to i nachiũãneãrü ãëxgacü quixĩ i cumax? —ñanagürü. Rü Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürü: —Cumatama marü nüxũ quixu na ãëxgacü chiĩxũ. Rü yemacèx ga choma rü chabu rü ñoma ga naãnewa chaxũ na duũxũgümaã nüxũ chayarüxuxüçèx i ore i aixcüma ixĩxũ. Rü guxãma ya texé ya nüxũ cuáxchaũxê i ngẽma ore i aixcüma ixĩxũ, rü choxũ itarüxĩnüë i ngẽma ore i nüxũ chixuxũ —ñanagürü. ³⁸ Rü Piratu rü ñanagürü nüxũ: —¿Tacü nixĩ i ngẽma ore i aixcüma ixĩxũ? —ñanagürü.

Ngechuchumaã nanaxuegu na yamèxgüãxũ
(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)

Rü yemaãcü Ngechuchuna nacaxguwena ga Piratu, rü wenaxãrü Yudíugümaã nayarüdexa. Rü ñanagürü nüxũ: —Taxuũma i chixexũxũ nawa chadau i ñaã yatü. ¿Rü tüxcüũ chi inapoxcuxü? ³⁹ —Natürü guxüguma ega Üpetüchigaarü petawa nanguxgu, rü pecüma nixĩ na choxna naxcèx na peçaxũ na íchananguxuchixëẽxüçèx i wüxi i duũxũ i poxcuxũ. ¿Rü penaxwèxexũ na pexcèx íchananguxuchixëẽxũ i ñaã perü ãëxgacü, Pa Yudíugüx? —ñanagürü. ⁴⁰ Rü yexguma ga guxũma ga yema duũxũgü, rü tagaãcü aita naxüe, rü ñanagürügü: —Tama tanaxwèxe na cuya-ngéxũ i ngẽma yatü. Rü Barabá waxi nixĩ i tanaxwèxexũ na cuyangéxũ —ñanagürügü. Rü yema Barabá rü wüxi ga máëtaxũ nixĩ.

19

¹ Rü yexguma ga Piratu rü churaragüxũ namu na Ngechuchuxũ naçuaixgüxüçèx. ² Rü yema churaragü rü chuchuxũwa nanaxügü ga wüxi ga boxũ, rü ñüxüchi naëruwa nayangèxcuchigü. Rü wüxi ga máxũ ga naxchiru ga daucharaxügu nayacuxëëgü. ³ Rü ñüxüchi naxcèx naxĩ, rü nüxũ nacugüëãcüma ñanagürügü nüxũ: —¡Namaxũ, Pa Yudíugüarü ãëxgacüx! —ñanagürügü. Rü nanapechiewegü.

4 Rŭ Piratu rŭ wenaxārŭ dŭxétŭwa naxŭ, rŭ Yudíugŭxŭ ñanagŭrŭ: —¡Dŭcèx! ñŭxma tá nuã pepèxewa chanaga na nŭxŭ pecuáxŭcèx na taxuŭma i chixexŭxŭ nawa chadauxŭ —ñanagŭrŭ. 5 Rŭ dŭxétŭwa naxŭ ga Ngechuchu. Rŭ namaã nangèxcueru ga yema boxŭ ga chuchuxŭwa naxŭgŭxŭ. Rŭ nagu nicŭx ga yema máxŭ ga naxchiru ga daucharaxŭ. Rŭ yex-guma ga Piratu rŭ Yudíugŭxŭ ñanagŭrŭ: —Daa nixí ya yima yatŭ —ñanagŭrŭ. 6 Natŭrŭ yexguma Ngechuchuxŭ nadaugŭgu ga paigŭarŭ ãèxgacŭgŭ rŭ purichíagŭ, rŭ inanaxŭgŭe ga aita na naxŭexŭ. Rŭ ñanagŭrŭgŭ: —¡Curuchawa yapota! ¡Curuchawa yapota! —ñanagŭrŭgŭ. Rŭ Piratu rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —¡Ècŭ, peyaga rŭ pematama curuchawa peyapota! Erŭ choma rŭ taxuŭma i chixexŭxŭ nawa chadau —ñanagŭrŭ ga Piratu. 7 Natŭrŭ ga yema Yudíugŭ rŭ Piratuxŭ nangãxŭgŭ, rŭ ñanagŭrŭgŭ: —Toma toxŭ nangèxma i wŭxi i torŭ mu. Rŭ ngèma torŭ mu toxŭ nŭxŭ nacuèxèè na namexŭ na nayuxŭ i ñaã yatŭ, yerŭ nŭma rŭ nŭxŭ nixu ga Tupana Nane na yíxŭ —ñanagŭrŭgŭ. 8 Rŭ yexguma yemaxŭ naxíñŭgu ga Piratu, rŭ yexeraãcŭ namuŭ. 9 Rŭ wena Ngechuchumaã napatagu naxŭcu. Rŭ yéma Ngechuchuna nayaca, rŭ ñanagŭrŭ: —¿Ngextácŭñax quixí i cumax? —ñanagŭrŭ. Natŭrŭ ga Ngechuchu rŭ tama nanangãxŭ. 10 Rŭ yexguma ga Piratu rŭ Ngechuchuxŭ ñanagŭrŭ: —¿Éxna ngèma tãútáma choxŭ cungãxŭ? ¿Tau éxna i nŭxŭ cucuáxŭ na choxmèxwa cungèxmaxŭ na curuchawa cuxŭ chipotaxŭ rŭ éxna cuxŭ na íchanguxuchixèèxŭcèx? —ñanagŭrŭ. 11 Rŭ Ngechuchu nanangãxŭ, rŭ ñanagŭrŭ: —Tãu chima cuxmèxwa changèxma, ega tama Tupana naxwèxegu. Rŭ ngèmacèx nixí i ngèma duŭxŭgŭ i cuxna choxŭ mugŭxŭ rŭ curŭ yexera poraãcŭ napecaduãxgŭ —ñanagŭrŭ. 12 Rŭ yemawena rŭ Piratu nagu narŭxíñŭ ga ñuxãcŭ Ngechuchuxŭ na ínanguxuchixèèegaxŭ. Natŭrŭ yema Yudíugŭ rŭ poraãcŭ aita naxŭe, rŭ ñanagŭrŭgŭ: —Ngèxguma tá ícunanguxuchixèèxgu rŭ tama curŭ ãèxgacŭ ya tacŭ ya Dumacŭñax ya Chécharuxŭ cungechaŭ. Erŭ ngexerŭxe ya ãèxgacŭ ya tacŭxŭ tŭgŭ ingucuchixèèxè, rŭ Dumacŭñax ya ãèxgacŭ ya tacŭ ya Chécharuarŭ uwanŭ tixí —ñanagŭrŭgŭ. 13 Rŭ yexguma yemaxŭ naxíñŭgu ga Piratu, rŭ churaragŭxŭ namu ga Ngechuchuxŭ dŭxétŭwa na nagagŭxŭcèx. Rŭ nawa nayarŭto ga wŭxi ga tochicaŭ ga taxŭ ga nutagŭnaxcèx ga togawa rŭ Gabatagu ãegaxŭ. Rŭ yema nachicawa nixí ga poxcuexŭ ga duŭxŭgŭna naçaxŭ ga ãèxgacŭ. 14 Rŭ wŭxi ga ngunexŭ nataxu ga Üpetŭchigaarŭ petawa na nanguxŭ ga yexguma, rŭ marŭ tocuchiwa nangu. Rŭ Piratu rŭ Yudíugŭxŭ ñanagŭrŭ: —¡Daa nixí ya yima perŭ ãèxgacŭ! ñanagŭrŭ.

15 Natürü ga nūmagü rü aita naxüe, rü ñanagürügü: — Tanaxwèxe na nayuxü. Rü ꞑcuruchawa yapota! —ñanagürügü. Rü Piratu nūxna naca rü ñanagürü nūxü: —¿Ñuxācü i choma rü ichanamu na curuchawa yapotagüāxüçèx ya perü āëxgacü? —ñanagürü. Natürü ga paigüarü āëxgacügü rü Piratuxü nangāxügü, rü ñanagürügü: —Yima āëxgacü ya tacü ya Chécharu ya Dumawa ngëxmacü rü yima nixī ya torü āëxgacü, rü nataxuma i to —ñanagürügü. 16 Rü yexguma ga Piratu rü yema Yudíugüna Ngechuchuxü namu na curuchawa yapotagüāxüçèx. Rü nūmagü rü nayagagü.

Curuchawa Ngechuchuxü nipotagü

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

17 Rü ínaxüxü ga Ngechuchu, rü norü curucha ngīxü ininge. Rü yéma nanagagü nawa ga wüxi ga nachica ga “Duüxëêruchinèxāgu” āegaxü. Rü yema rü Górguta nixī ga naëga ga togawa. 18 Rü yéma curuchawa Ngechuchuxü nayarüpotagü. Rü Ngechuchurüü curuchawa nayapotagü ga taxre ga to ga yatügü, rü wüxi ga norü tügünecüwawa rü to ga norü toxwecüwawa. 19 Rü Piratu rü churaragüxü namu na Ngechuchuarü curuchatapëxewa na yapocuchigüāxüçèx ga wüxi ga mürapewaxacü ga āegatachinüxü ga ñaxü:

“Ngechuchu ya Nacharétucüāx ya Yudíugüarü Āëxgacü”, ñaxü. 20 Rü muxüma ga yema Yudíugü nūxü nadaumatü ga yema namatü ga mürapewaxacügu üxü. Yerü yema nachica ga Ngechuchuxü curuchawa íyanapotagüxüwa, rü ñāneärü ngaicamana nixī. Rü tomaëxpüx ga nagawa naxümatü ga yema naëga ga yema mürapewawa. Rü togawa rü Griégugügawa rü Dumacüāxgügawa naxümatü. 21 Rü yemacèx ga yema Yudíugüarü paigüarü āëxgacügü rü Piratuxü ñanagürügü: —Toma rü tama tanaxwèxe i cunaxümatü i “Yudíugüarü Āëxgacü”, ñaxü. Rü narümemaë nixī i cunaxümatü rü ñacurügü:

“Nügü ixücü na Yudíugüarü Āëxgacü yīxü”, ñacurügü. 22 Natürü Piratu nanangāxü rü ñanagürü: —Ngëma chaxümatüxü rü marü ngëxma naxümatü —ñanagürü. 23 Rü curuchawa marü Ngechuchuxü yapotagüguwena ga churaragü, rü nanade ga Ngechuchuchiru. Rü yema āgümücü ga churaragü rü nügümaā nayatoye ga naxchiru. Rü nanayauxgü ta ga norü gāuxüchiru ga máxü. Natürü taxuwama narüngèixte, yerü woetama yemaācü naxü. 24 Rü yemacèx ga yema churaragü rü nügümaā ñanagürügü: — ꞑTāütáma nagu tagaugüe! Rü narümemaë nixī i naxcèx tá naxínücèxwëxegü rü ngīxü tañanagügü i wüxi i dīeru

na ngēmawa nūxū icuèxgūxūcèx na texéarū tá na yīxū — ñanagürügü. Rū yemaäcü ningu ga Tupanaärü ore ga ümatūxū ga ñaxū:

“Nügümaã nayatoye i chauxchiru, rü naxcèx ngīxū tanañanagügü i wūxi i dīeru”,

ñaxū. Rū aixcüma yemaäcü nixī ga naxügüäxū ga churaragü. ²⁵ Rū Ngechucharü curuchapūnewa iyexma ga naē ga María, rü ngīyèx, rü María ga Creopá naxmèx, rü María ga Magadácūāx. ²⁶ Rū yexguma Ngechuchu naēxū dèuxgu ga yexma chauxūtagu na nachixū, rü ñanagürü ngīxū: —Pa Mamax, yima nixī ya cune, —ñanagürü. ²⁷ Rū yemawena, rü ñanagürü choxū: —Ngēma iyixī i cue —ñanagürü. Rū yexgumamama rü chopatawa ngīxū chayaxu. Rū chauxūtawa iyexmaēcha.

Nayu ga Ngechuchu

²⁸ Rū Ngechuchu nūxū nacuèx ga marü na yanguxū ga guxūma ga norü puracü ga ñoma ga nañnewa. Rū yema Tupanaärü ore ga ümatūxū na yanguxēxūcèx, rü ñanagürü: —Chitawa —ñanagürü. ²⁹ Rū yéma iyexma ga wūxi ga tūxūxäcü ga binu ga marü üxchiücümaã ääcuxcü. Rū wūxi ga tüèxmü guma binumaã niwaixēēgü, rü wūxi ga dexnenèxāwa nayanēix. Rū yemamaã naāxgu nanawēxgü. ³⁰ Rū Ngechuchu nayaxaxü ga guma binu ga üxchiücü rü ñanagürü: —Marü ningu i guxūma i chorü puracü —ñanagürü. Rū ñuxūchi inayarümaxächieru, rü nayu.

Wūxi ga churara rü wocaxemaã Ngechuchuxū nacana-pacütūxū

³¹ Natürü ga yema Yudíugüarü äēxgacügü rü tama nanaxwèxegü ga curuchagüwa na nayexmagūxū ga yema naxūnegü. Yerü moxūäcü rü ngūxchigaarü ngunexū nixī. Rū yema Yudíugücèx rü yema nixī ga guxū ga ngūxchigaarü ngunexūärü yexera ga üünexū, yerü norü peta ga Üpetüchigaarü ügü nixī. Rū yemacèx Piratuna naxcèx nacagü na churaragü yéma namugūxūcèx na yapoyeparagüäxūcèx na paxa nayuexūcèx ga yema curuchawa ipotagūxū, rü paxa na nadeäxūcèx ga curuchawa naxūpa ga ngūxchigaarü ngunexū. ³² Rū yéma naxī ga churaragü rü inanapoeparagü ga yema taxre ga yatügü ga Ngechuchumaã yéma curuchawa ipotagūxū. ³³ Rū Ngechuchucèx naxī ga churaragü, natürü nūxū nadaugü ga marü na nayuxū. Rū yemacèx tama nayapoyeparagü. ³⁴ Natürü wūxi ga churara rü Ngechuchuxū nacana-pacütūxū. Rū yexgumatama ínayèxüchi ga nagü rü dexá. ³⁵ Rū choma i CuáŮ rü nūxū chadau i guxūma ga ñaã pemaã nūxū chixuxū. Rū aixcüma nixī i ñaã chorü ore. Rū chomatama nūxū chacuèx i aixcüma na yīxū, rü pemaã nūxū

chixu na pema rü ta peyaxõgüxüçèx. ³⁶ Rü yema nangupetü na yanguxüçèx i Tupanaärü ore i ümatüxü i ñaxü:

“Rü taxünetáma ya naxchinèxã nipoyegü”,

ñaxü. ³⁷ Rü toxnamana i Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Tá nüxü narüdaunü ya yima nacanapacütüxügüãcü”,

ñanagürü.

Ngechuchuxü inatèxgü

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

³⁸ Rü nayexma ga wüxi ga yatü ga Arimatéacüãx ga Yúche gu ãegacü. Rü nüma rü ta Ngechuchuaxü nayaxõ, natürü cüácü nayaxõ yerü natanüxü ga Yudíugüarü ãëxgacügüxü namuü. Rü guma nixi ga Piratuna yaçacü na nayauxãxüçèx ga Ngechuchuxüne. Rü Piratu rü: —Ngü, —ñanagürü. Rü yexguma ga Yúche rü yéma naxü ga curuchawa íyapotaxüwa, rü curuchawa nayayaxu ga naxüne ga Ngechuchu. ³⁹ Rü yéma nangu ga Nicodému ga úpaacü chütacü Ngechuchuxütagu naxüãnecü. Rü yéma nanange ga 30 kilo naguxü ga pumara ga yixichixü na Ngechuchuxü namaã nachaxünegüxüçèx. ⁴⁰ Rü yemaãcü ga Yúche rü Nicodému rü curuchawa nanayauxgü ga naxüne ga Ngechuchu. Rü naxchiru ga marü pumaracharaxümaã nayanáixpüxügü. Yerü yema nixi ga tocüma ga toma ga Yudíugü ga yexguma wüxi ga yueta tüxü itatèxgügu. ⁴¹ Rü yema nachica ga Ngechuchu curuchawa íyapotaxüwa nayexma ga wüxi ga nanetüncü. Rü yema nanetüncüwa nayexma ga wüxi ga naxmaxü ga yexwacaxüxü ga taguma texéxü nagu natèxgüxü. ⁴² Rü yema naxmaxügu nayaxücuchigü ga Ngechuchuxüne yerü nangaicama, rü paxa tá ningune ga ngüxchigaarü ngunexüçèx.

20

Ínarüda ga Ngechuchu

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

¹ Rü yüxüarü pèxmamaxüchi ga tauta meã yangóonegu, rü María ga Magadácüãx rü Ngechuchuxü íyaxücuchigüxüwa ixü. Rü nüxü idau ga guma nuta ga Ngechuchumaxü namaã rüngüxtaücü, rü marü na ínaxügachixü. ² Rü yexgumatama iinaãchi, rü yema choma rü Chimáü ga Pedrumaã ítayexmagüxüwa íña. Rü ngígürügü toxü: —Rü marü nanayauxgü ya Cori ya Ngechuchu i naxmaxüwa. Rü tama nüxü tacuèx na ngexta na naxügüãxü —ngígürügü.

³ Rü yexguma ga choma rü Pedru rü Ngechuchuxü íyaxücuchigüxüwa taxí. ⁴ Rü wüxigu itaxüãchi ga tomox, natürü ga choma rü poraãcü Pedruarü yexera ichañaãchi.

Rü chaxira NgechuchuxŦ íyaxŦcuchixŦwa changu. ⁵ Rü ichayarŦmaxŦchi na nagu chidaucuchixŦcèx. Rü nüxŦ chadau ga naxchiru ga namaŦ yanáixpŦxŦgŦãxŦ ga yexma na naxŦxŦ. NatŦrŦ tama aixepegu chaxŦcu. ⁶ Rü choweama ínangu ga ChimáŦ ga Pedru. Rü nüma rŦ yema naxmaxŦgu naxŦcu. Rü nüma rŦ ta nüxŦ nadau ga yema naxchiru ga namaŦ yanáixpŦxŦchiréxŦ. ⁷ Rü nüxŦ nadau ta ga naxchiru ga namaŦ yanèixèrugŦãxŦ ga meŦma dixcumŦxŦ ga nüxrŦguma ŦxŦ. Rü tama wŦxigu namaŦ nanu ga yema naxchiru ga namaŦ yanáixpŦxŦgŦãxŦ. ⁸ Rü yexguma ga choma ga chaxiraxŦchi yéma na changuxŦ, rŦ choma rŦ ta chixŦcu. Rü nüxŦ chadau ga guxŦma, rŦ chayaxŦ ga Ngechuchu rŦ marŦ wena na namaxŦxŦ. ⁹ YerŦ noxri rŦ tama nüxŦ tacuèxgŦéga ga yema TupanaärŦ ore ga ŦmatŦxŦ ga ñaxŦ:

“Cristu rŦ tá wena namaxŦ”,
ñaxŦ. ¹⁰ Rü yexguma ga toma rŦ tochiŦcèx tawoegu.

*Ngechuchu rŦ ngŦxcèx nangox ga María ga MagadácŦãx
(Mt 16.9-11)*

¹¹ NatŦrŦ ga María rŦ yexma irŦxŦãŦx naxŦtagu ga NgechuchumaxŦ. Rü yéma ixaxu. Rü naxauxŦcŦma iyarŦmaxŦchi, rŦ nagu iyadaucuchi ga naxmaxŦ. ¹² Rü nüxŦ idau ga taxre ga daxŦcŦãx ga TupanaärŦ orearŦ ngeruŦgŦ ga ícómŦchiruxŦ. Rü NgechuchuxŦne ixŦchiréxŦwa narŦtogŦ, rŦ wŦxi ga Ngechuchueru ixŦxŦwaama rŦ to ga nacŦtawaama. ¹³ Rü yema daxŦcŦãx ga duŦxŦgŦ rŦ ngŦxna nacagŦe, rŦ ñanagŦrŦgŦ: —Pa NgecŦx, ¿tacŦcèx cuxaxu? —ñanagŦrŦgŦ. Rü ngŦma rŦ inangŦxŦ, rŦ ngŦgŦrŦgŦ: —Chaxaxu erŦ nayangegŦ i naxŦne ya chorŦ Cori, rŦ tama nüxŦ chacuèx na ngexta naxŦgŦãxŦ —ngŦgŦrŦgŦ. ¹⁴ Rü yexgumatama yema ngŦxgu, rŦ ngŦgŦweama idau. Rü nüxŦ idau ga Ngechuchu ga ngŦxŦtawa na nayexmaxŦ. NatŦrŦ tama nüxŦ icuèx ga Ngechuchu na yŦxŦ ga guma. ¹⁵ Rü yexguma ga Ngechuchu rŦ ngŦxna naca, rŦ ñanagŦrŦ: —Pa NgecŦx, ¿tacŦcèx cuxaxu? ¿RŦ texécèx nixŦ i cudauxŦ? —ñanagŦrŦ. Rü ngŦma nüxŦ nacuèxgu rŦ yema nixŦ ga yema nanetŦnecŦarŦ dauruŦ. Rü yemacèx ngŦgŦrŦgŦ nüxŦ: —Pa Corix, ega cuma cuyangexgu i naxŦne ya Ngechuchu, rŦ ¿chomaŦ nüxŦ ixu na ngexta na cunaxŦxŦ na choma chayayaxuxŦcèx! —ngŦgŦrŦgŦ. ¹⁶ Rü yexguma ga Ngechuchu rŦ ñanagŦrŦ ngŦxŦ: —Pa Maríax —ñanagŦrŦ. Rü ngŦma rŦ naxcèx idaueguŦchi, rŦ togawa ngŦgŦrŦgŦ nüxŦ: —Pa Rabunix —ngŦgŦrŦgŦ. Rü ngèma rŦ “Pa NgŦxèèruŦx”, ñaxŦchiga nixŦ. ¹⁷ Rü Ngechuchu rŦ ñanagŦrŦ ngŦxŦ: —¡TŦxŦ i choxŦ quingŦgŦxŦ, erŦ tauta ChaunatŦxŦtawa chaxŦ! ¡NatŦrŦ ngèma chaueneègŦtanŦwa

naxũ rü namaã nüxũ yarüxu na choma rü tá Chaunatü ya chorü Tupana ya Penatü ya perü Tupanaxütawa chaxũxũ! —ñanagürü. ¹⁸ Rü yexguma ga María ga Magadácũãx rü tomaã nüxũ iyarüxu ga marü nüxũ na nadauxũ ga Cori ga Ngechu-chu. Rü ñüxũchi tomaã nüxũ iyaxu ga yema ore ga Ngechuchu ngĩmaã nüxũ ixuxũ.

Norü ngüexũgücèx nangox ga Ngechuchu
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

¹⁹ Rü yema yüxüarü ngunexũärü chütacü, rü tangutaquëxegü ga toma ga Ngechuchuarü ngüexũgü. Rü togü tarüwãtaũgü, yerü yema Yudiugüarü ãëxgacügüxũ tamuñë. Rü Ngechuchu rü ngürüãchi yéma nangox, rü torü ngãxütanügu nachi. Rü toxũ narümoxë, rü ñanagürü: —¡Petaãëgü! —ñanagürü. ²⁰ Rü yema ñaxguwena rü toxũ nügü nawémëx, rü nügü inawépacütüxũ. Rü tomagü ga norü ngüexũgü rü tataãëgü, yerü nüxũ tadaugü ga guma torü Cori. ²¹ Rü yexguma rü wenaxãrü ñanagürü toxũ: —¡Petaãëgü! Rü yema Chaunatü núma choxũ na muxürüü tátama nixĩ i pexũ chamuxũ i chomax —ñanagürü. ²² Rü yexguma rü toétü “cue” ñanagürü ga Ngechuchu. Rü ñüxũchi ñanagürü toxũ: —¡Penayauxgü i Tupanaãë i Üünexũ! ²³ Rü ngëxguma duũxũgü nüxũ rüxoegu i norü pecadugü, rü pema rü pexũ nangëxma i pora na namaã nüxũ pixuxũ na Tupana marü nüxũ nüxũ rüngümaxũ i norü pecadugü. Natürü ngëxguma duũxũgü tama nüxũ rüxoegu i norü pecadugü, rü pema rü pexũ nangëxma i pora na namaã nüxũ pixuxũ na marü ngëma norü pecadugüwatama nangëxmagüxũ —ñanagürü ga Ngechuchu.

Tumachi nüxũ nadau ga Cori ga wena maxücü

²⁴ Natürü totanüxũ ga Tumachi ga Wüxigu Buexümaã taxugüxũ, rü tama totanüwa nayexma ga yexguma Ngechuchu toxcèx ngoxgu. ²⁵ Rü yixcama ga toma rü Tumachimaã nüxũ tixugüe, rü ñatarügügü: —Marü nüxũ tadau ya tórü Cori ya Ngechuchu —ñatarügügü. Natürü ga Tumachi rü toxũ nangãxũ rü ñanagürü: —Ngëxguma tama nüxũ chadëuxgu i norü itapuamaxũ i naxmëxwa rü tama nüxũ chingögügu i ngëma itapuamaxũ rü ngëma norü cana-pacütüxũ, rü tãütama chayaxõ i ngëma ore i chomaã nüxũ pixuxũ —ñanagürü. ²⁶ Rü 8 ga ngunexũguwena rü wenaxãrü tangutaquëxegü ga toma ga wüxi ga ñpatawa. Rü totanüwa nayexma ga Tumachi ga yexguma. Rü woo ga na nawãxtaxũ ga ñãx, rü ngürüãchi yéma nangox ga Ngechuchu, rü torü ngãxütanügu nachi. Rü toxũ narümoxë, rü ñanagürü: —¡Petaãëgü! —ñanagürü. ²⁷ Rü yexguma Tumachixũ ñanagürü ga Ngechuchu: —¡Nüxũ

ingõgũ i ñãã chorũ itapuamaxũ i choxmẽxwa ngẽxmaxũ, rũ nüxũ nadau ya daa choxmẽx! ¡Rũ nuxa chorũ canapacütüxũgu ingõgũ! ¡Rũ nüxũ rüxo na tama cuyaxõxũ! ¡Rũ meãma yaxõ i ñuxmax! —ñanagürü. ²⁸ Rũ yexguma ga Tumachi rũ Ngechuchuxũ nangãxũ, rũ ñanagürü: —Pa Chorũ Corix, cuma nixĩ i chorũ Tupana quiĩxũ —ñanagürü. ²⁹ Rũ Ngechuchu rũ ñanagürü nüxũ: —Pa Tumachix, cuma cuyaxõ i ñuxma erü choxũ cudau. Natürü tataãëgũ ya yixema tama choxũ daugüãcüma yaxõgũxe —ñanagürü.

Tacücèx naxümatü i ñãã popera

³⁰ Rũ Ngechuchu rũ topëxewa nanaxü ga muxüma ga to ga mexügũ ga cuèxruügũ i tama ñãã poperagu ümatüxũ. ³¹ Natürü guxüma i ñãã poperagu ümatüxũ, rũ naxümatü na peyaxõgüxcèx na Ngechuchu rũ Cristu ya Tupana Nane na yĩxũ. Rũ ngẽxguma nüxũ peyaxõgũgu rũ tá pexũ nangẽxma i maxũ i taguma gúxũ.

21

Ngechuchu rü 7 ga norü ngüexũgücèx nangox

¹ Rũ yemawena ga Ngechuchu rũ wenaxãrũ toxcèx nangox naxtaxa ga Gariréaanacüwa. Rũ Tibéria nixĩ ga to ga naega. Rũ ñããcũ nixĩ ga toxcèx nangóxũ. ² Rũ wüxiwa tayexmagü ga choma rũ Chaütiágu ga Zebedeu nanegü rũ Chimáũ ga Pedru, rũ Tumachi ga Wüxigu Buexümaã taxugüxũ, rũ Natanae ga Gariréaanegune ga Iãne ga Canácũãx, rũ to ga taxre ga tomücügũ ga Ngechuchuarü ngüexũgü. ³ Rũ Chimáũ ga Pedru rũ ñanagürü toxũ: —Tá chayapüchae —ñanagürü. Rũ yexguma ga toma rũ tanangãxũgü, rũ ñatarügügü nüxũ: —Toma rũ tá ta cuwe tarüxĩ —ñatarügügü. Rũ yéma taxĩ, rũ wüxi ga nguegu tichoũ. Natürü yema chütaxũgu rũ taxuüma ga choxni tiyauxgü. ⁴ Rũ yexguma noxri yangóonegu rũ Ngechuchu toxcèx nangox ga naxtaxaanacüwa. Natürü ga toma rũ tama nüxũ tacuèxgü ga Ngechuchu na yĩxũ. ⁵ Rũ yexguma ga Ngechuchu rũ toxna naca, rũ ñanagürü toxũ: —Pa Ngextüxcügüx, ¿éxna taxuüma i choxni piyauxgü? —ñanagürü. Rũ toma rũ tanangãxũgü rũ ñatarügügü: —Taxuüma —ñatarügügü. ⁶ Rũ yexguma ga Ngechuchu rũ ñanagürü toxũ: —¡Peweũãrũ tügünecüwawaama penatáe i perü pücha! rũ tá ípenayauxũ i choxni —ñanagürü. Rũ yémaãma tanatáegü ga torü pücha, rũ taxucürüwa ítanatüãchigü, yerü muxüchixũ ga choxni tiyauxgü. ⁷ Rũ yexguma ga choma rũ Pedruxũ ñacharügü: —Yima nixĩ ya Cori ya Ngechuchu —ñacharügü. Rũ yexguma yemaxũ naxĩnügu ga Pedru ga guma na yĩxũ ga Cori, rũ nicüxcuchi ga naxchiru yerü noxri

rü ínacuxuchichirêx. Rü natüchiüwa nayuxu, rü naxânacüwa naxcêx nawêxê. ⁸ Rü toma ga natanüxü rü nguemaâtama naxânacüwa taxâgü. Rü yéma tanatügü ga yema pücha ga choxnimaã ãñcuxü yerü 100 metrucicatama nataxu ga na naxânacüwa na tangugüxü. ⁹ Rü yexguma nguewa ítachoügu rü yéma nüxü tadau ga wüxi ga üxü, rü naxêtügu naxü ga wüxi ga choxni. Rü yéma nayexma ta ga wüxi ga pãü. ¹⁰ Rü Ngechuchu rü ñanagürü toxü: —¡Nuâta penge i ñuxre i ngêma choxni i ípeyauxüxü! —ñanagürü. ¹¹ Rü Chimáü ga Pedru rü ngegu nixüe. Rü yema püchamaã naxnücügu ínanatüãchiwetaü ga choxni ga ínayauxüxü. Rü 153 ga choxni ga itaxü nayexma nawa ga yema pücha. Rü woo ga na namuxüchixü, rü tama narügáü ga pücha. ¹² Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü toxü: —¡Nuã pexí rü peyachibüe! —ñanagürü. Rü taxüema ga toma rü nüxna tacaxchaü na texé yïxü ga nümax, yerü marü nüxü tacuêxgü ga guma na yïxü ga Cori ga Ngechuchu. ¹³ Rü yexguma ga Ngechuchu rü yéma toxütawa naxü. Rü nanayaxu ga pãü rü wüxichigü toxna nanaxã. Rü yexgumarüü ta ga choxni rü toxna nanaxã. ¹⁴ Rü yema nixí ga norü tomaêxpüxcüna ga toxcêx na nangóxü ga Ngechuchu ga yuwa ínadaxguwena.

Ngechuchu rü Pedrumaã nidexa

¹⁵ Rü yexguma chibüewa tingugüguwena rü Ngechuchu rü Chimáü ga Pedruna naca, rü ñanagürü: —Pa Chimáü Pa Cuáü Nanex, ¿aixcüma choxü cungechaüxü i ñãã cumücügüxü na cungechaüxüärü yexera? —ñanagürü. Rü Pedru nanangãxü, rü ñanagürü: —Ngü, Pa Corix, cuma nüxü cucuêx na cuxü changechaüxü —ñanagürü. Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¡Nachibüexêê i chorü duüxügü! —ñanagürü. ¹⁶ Rü wenaârü Pedruna naca, rü ñanagürü: —Pa Chimáü Pa Yoná Nanex, ¿aixcüma i choxü cungechaüxü? —ñanagürü. Rü Pedru nanangãxü, rü ñanagürü: —Ngü, Pa Corix, cuma nüxü cucuêx na cuxü changechaüxü —ñanagürü. Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Ëcü, ¡nüxna nadau i chorü duüxügü! —ñanagürü. ¹⁷ Rü norü tomaêxpüxcüna wenama Pedruna naca, rü ñanagürü: —Pa Chimáü Pa Yoná Nanex, ¿aixcümaxüchi yïxü i choxü cungechaüxü? —ñanagürü. Rü yexguma ga Pedru rü düxwa nangechaü, yerü norü tomaêxpüxcüna Ngechuchu nüxna naca ngoxi aixcüma nüxü nangechaü. Rü ñanagürü ga Pedru: —Pa Corix, cuma nüxü cucuêx i guxüma. Rü cuma nüxü cucuêx na aixcümaxüchi cuxü changechaüxü —ñanagürü. Rü Ngechuchu ñanagürü nüxü: —Ëcü ¡nachibüexêê i chorü duüxügü! ¹⁸ —Rü aixcüma cumaã nüxü chixu rü yexguma cunxextüxügu rü cugü quicüxcuchi

ga na ngextá cuma ícunaxwèxexűwa cuxűxűcèx. Natűrű ngèxguma yaguãx quixĩgu rű tá quixuuchichacűű na togue cuxű icuxcuchixűcèx. Rű ngẽma tama cuma ícunaxwèxexűwa tá cuxű nagagű —ñanagűrű. ¹⁹ Rű Ngechuchu rű yema ñanagűrű na nűxű nűxű nacuèxèxűcèx ga ñuxãcű tá na nayuxű ga Pedru na yemaãcű Tupanaxű nataxèxèxűcèx. Rű yemawena ga Ngechuchu rű ñanagűrű nűxű: —¡Chowe rűxű! —ñanagűrű.

Yema ngűexű ga Ngechuchu poraãcű nűxű ngechaűxűchiga

²⁰ Rű yexguma nűgűweama nadèuxgu ga Pedru rű choxű nadau ga naweama na ne chaxűxű. Rű chomachirèx nixĩ ga chibűwa Ngechuchucűwawa charűtoxű rű nűxna chaçaxű rű ñachaxű:

“Pa Corix, ¿texé tá tixĩ ya yíxema bexma cuechita cuxű íxuaxűxè?” ñachaxű. ²¹ Rű yexguma Pedru choxű dèuxgu rű Ngechuchuna naca, rű ñanagűrű: —Pa Corix, ¿ñaã Cuáű rű řacű tá nűxű ũpetűxű? —ñanagűrű. ²² Rű Ngechuchu nanangãxű, rű ñanagűrű nűxű: —Ngèxguma choma chanaxwèxegu rű chanamaxèè ñuxmatáta wena núma chaxű. ¿Rű tűxcűxű i nagu curűxĩnűxű i ngema? Rű cuma ¡rű chowe rűxű! —ñanagűrű. ²³ Rű yexguma yema choműcűgű nűxű ñnűègu ga yema chauchiga, rű nagu narűxĩnűe na taxűtáma chayuxű. Natűrű Ngechuchu rű tama nűxű nixu ga tãxűtáma na chayuxű. Natűrű ñanagűrűmare:

“Ngèxguma choma chanaxwèxegu rű chanamaxèè ñuxmatáta wena núma chaxű. ¿Rű tűxcűxű i nagu curűxĩnűxű i ngẽma?”, ñanagűrűmare. ²⁴ Rű chomatama nixĩ ga nűxű chadauxű i guxűma i ñaã pemaã nűxű chixuxű, rű chomatama nixĩ i pexcèx chanaxűmatűxű i ñaã ore. Rű guxãma i toma rű nűxű tacuèx na aixcűma na yĩxű i ñaã pemaã nűxű chixuxű. ²⁵ Rű nayexma ga to ga muxűchixűma ga řacű ga Ngechuchu ũxű. Rű ngèxguma chi naxűmatűgu i guxűma ga yema naxűxűchiga, rű nagu charűxĩnűgu rű tãű chima ñoma i naãnegu name i ngẽma poperagű i nachiga ũmatűxű.

NGECHUCHUARÜ NGÜEXÜGÜ GA YAMUGÜXÜÄRÜ PURACÜCHIGA

Tupana inaxuneta rü tá ínangu i Naãe i Üünexü

1-2 Pa Mecü Pa Teóquirux, nüxïra chaxümatüxü ga poperawa cumaã nüxü chixu ga guxüma ga Ngechuchu üxü rü duüxügüxü namaã nangüexëëxü ga noxritama inaxügüägu ga norü puracü ñuxmata yema ngunexü ga Tupana daxüguxü ga naãnewa nagaxgu. Rü yexguma tauta daxüguxü ga naãnewa naxüxgu ga Ngechuchu rü nayadexechi ga norü ngüexügü ga yamugüchaüxü na Tupanaärü puracü naxügüxücëx. Rü Tupanaãe i Üünexüärü poramaã nanangüexëë ga yema duüxügü, rü namaã nüxü nixu ga tacü tá na naxüexü. ³ Rü yexguma marü yuwa ínadëxguwena ga nüma ga Ngechuchu rü 40 ga ngunexügu rü nügü nangoxëëxü naxcëx ga norü ngüexügü rü muxüma ga togü ga nüxü yaxögüxü na yemaãcü nüxü nacüëxgüxücëx na aixcüma wena namaxüxü. Rü namaã nüxü nixuchiga na ñuxãcü na yixïxü i Tupana äëxgacü íyixïxüwa. ⁴ Rü yexguma yema ngüexügü ga yamugüxütanüwa nayexmagu ga Ngechuchu, rü namaã nüxü nixu ga tama nüxna na ngextá naxïxücëx ga Yerucharéü. Rü ñanagürü nüxü: —Ípenangüxëëx i ngëma Tupanaãe i Üünexü ga Chaunatü pemaã ixunetaxü ga pemaã nüxü chixuchigaxü! ⁵ Aixcüma nixï ga Cuáü rü dexáwa duüxügüxü ínabaiüxëëxü, natürü i pema rü täütáma muxü i ngunexü nangupetü na Tupanaãe i Üünexü tá pexna nguxü —ñanagürü.

Daxüguxü ga naãnewa naxü ga Ngechuchu

⁶ Rü yexguma nangutaquëxegügu ga yema norü duüxügü, rü Ngechuchuna nacagü, rü ñanagürügü: —Pa Corix, ¿éxna ñoma tá nixï i ngunexü i marü ícunawoxü i nuã Yudügüchiüãnewa i torü uwanügüarü churaragü na wenaxärü tomatama namaã itacuáxücëx i ñaã tochiüãne? —ñanagürügü. ⁷ Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü: —Pema rü taxucëxma nüxü pecuáxchaü i ñuxgu tá nixï i ngëma ngunexü, erü Chaunatüxicatama nüxü nangëxma i pora na nüxü naxunetaxü i ngëma ngunexü i choxna naxcëx peçaxü. ⁸ Natürü ngëxguma pexna nanguxgu i Tupanaãe i Üünexü, rü tá pexü naporaexëë. Rü tá ípechoxü na nüxü peyarüxügüexücëx i chauchiga i Yerucharéüwa, rü guxüma i Yudeáanewa, rü Chamáriaanewa, rü ñuxmatáta guxü i naãnewa nangu —ñanagürü. ⁹ Rü yexguma yema ñaxguwena rü nüxü ínadaunüyane ga norü ngüexügü, rü Tupana rü daxüguxü

ga naānewa Ngechuchuxŭ naga. Rŭ wŭxi ga caixanexŭgu nayaxŭcu, rŭ yemaācŭ tama wenaxārŭ nŭxŭ nadaugŭ. ¹⁰ Rŭ yexguma Ngechuchuxŭ ínadaunŭyane ga daxŭwa na naxŭxŭ, rŭ ngŭrŭāchi natanŭwa nangox ga taxre ga yatŭ ga icómŭchiruxŭ. ¹¹ Rŭ ñanagŭrŭgŭ nŭxŭ: —Pa Yatŭgŭ i Garirēaanecŭāx, ¿tŭxcŭŭ daxŭgu íperŭdaunŭ? Erŭ daatama Ngechuchu ga petanŭwa yexmacŭ rŭ ñŭxma Tupana daxŭwa nagacŭ, rŭ ngēma ñŭxma nŭxŭ na pedauxŭ na ñŭxācŭ daxŭwa naxŭxŭ, rŭ ngēmaācŭ tátama nixŭ i wena núma naxŭxŭ — ñanagŭrŭgŭ.

Yudachicŭŭ nanayauxgŭ ga Matía

¹² Rŭ yema ngŭexŭgŭ ga Ngechuchu imugŭxŭ na Tupanaārŭ puracŭ naxŭgŭxŭcèx, rŭ nŭxna ínixŭ ga guma mèxpŭne ga Oríbunecŭgu āegane. Rŭ Yerucharēŭcèx nawoegu. Rŭ guma ĩanearŭ yaxŭ nŭxna ga guma mèxpŭne rŭ wŭxi ga kilómetru nixŭ. ¹³ Rŭ yexguma Yerucharēŭārŭ ĩānewa nangugŭgu, rŭ nagu nachocu ga guma ĩ ga nagu napegŭne. Rŭ dauxna naxŭgŭ naxcèx ga yema ucapu ga taxŭ ga nagu napegŭxŭ. Rŭ nŭmagŭ nixŭ ga Pedru, rŭ Cuáuŭ, rŭ Chaŭtiágu, rŭ Aŭdré, rŭ Piripi, rŭ Tumachi, rŭ Baturumé, rŭ Mateu, rŭ Chaŭtiágu ga Arupéu nane, rŭ Chimáu ga Iporaāēcŭcŭ, rŭ Yuda ga Chaŭtiágu naēneē. ¹⁴ Rŭ guxŭma ga nŭmagŭ rŭ guxŭguma nangutaquēxegŭxŭ na wŭxigu nayumŭxēgŭxŭcèx namaā ga Ngechuchueneēgŭ, rŭ ngŭmaā ga María ga Ngechuchu naē, rŭ ñuxre ga togŭ ga ngexŭgŭ. ¹⁵ Rŭ guxŭma ga yema ngunexŭgŭgu rŭ nangutaquēxegŭxŭ ga yema yaxŭgŭxŭ. Rŭ 120 nixŭ. Rŭ wŭxi ga ngunexŭgu ga Pedru rŭ inachi ga norŭ ngāxŭtanŭwa, rŭ ñanagŭrŭ: ¹⁶ —Pa Chomŭcŭgŭx, marŭ ningu ga yema Tupanaāē i Ūŭnexŭ nuxcŭma Dabíxŭ muxŭ na naxŭmatŭāxŭcèx nachiga ga Yuda ga namaārŭ cuèxruŭ ixŭxŭ naxcèx ga yema duŭxŭgŭ ga Ngechuchuxŭ iyauxgŭxŭ. ¹⁷ —Rŭ tatanŭxŭchirèx nixŭ ga Yuda, rŭ núma rŭ ta taxrŭŭ ñāā Tupanaārŭ puracŭwa napuracŭ ga noxrix. ¹⁸ —Natŭrŭ núma ga Yuda rŭ bexma Ngechuchuxŭ ínaxuaxŭ. Rŭ yemacèx ga āēxgacŭgŭ rŭ nŭxŭ nanaxŭtanŭ. Natŭrŭ yixcama ga Yuda rŭ naxcèx ínícŭèx ga yema chixexŭ ga naxŭxŭ, rŭ yemacèx nanataeguxēē ga yema dŭeru. Rŭ yemawena rŭ nŭgŭ nawēxnaxā rŭ naŭtanŭwa nŭgŭ narŭtáe. Rŭ yexguma duŭxŭgŭ nadaexŭgŭgu rŭ inanago, rŭ niwāĭxpŭtŭwe rŭ ínayixŭ ga naŭnŭta. Rŭ yema dŭeru ga nataeguxēēxŭmaā ga āēxgacŭgŭ rŭ naxcèx nataxe ga wŭxi ga naāne. ¹⁹ —Rŭ nŭxŭ nacuáchigagŭ ga guxŭma ga Yerucharēŭcŭāx, rŭ yemacèx Achédamagu nanaxŭéga ga

yema naãne. Rû ngẽma nixĩ i “Nagüchitaũ” ñaxüchiga. ²⁰ — Rû Wiyaegüarü poperawa yemachiga nanaxümatü ga Dabí, rû ñanagürü:

“Yixrüma rû ngẽma natá ya napata, rû taxúema nagu pe”, ñanagürü. Rû toxnamana i ngẽma poperawa rû ñanagürü ta: “Rû name nixĩ na togue naxüxü i ngẽma norü puracü”, ñanagürü. ²¹⁻²² — Rû nuã tatanüwa nangẽxmagü i ñuxre i yatügü ga guxüguma tüxü ümücügüxü ga yexguma tatanüwa nanuxmagu ga Cori ga Ngechuchu. Rû nümagü rû tawe narüxĩ ga noxritama Cuáü Ngechuchuxü íbaiexẽẽgu rû ñuxmata yema ngunexü ga daxüguxü ga naãnewa naxüxgu. Rû name nixĩ i ngẽmatanüwa na nayaxuxü i wüxi i Yudachicüxü na tamücü yĩxüçèx rû tarüü nüxü yaxuxüçèx i ñuxãcü wena na namaxüxü ya Ngechuchu. ²³ Rû yemawena rû nüxü naxunetagu ga taxre ga yatügü. Rû wüxi nixĩ ga Yúche ga Yuchugu ãegaxü ga Bachabámaã naxugüxü. Rû Matía nixĩ ga to. ²⁴⁻²⁵ Rû ñaãcü nayumüxëgü: — Pa Corix, cuma nüxü cucuèx i guxüma i duüxügüarü maxü. ¡Rû ñuxma rû toxü nawëx i ngëxürüxü i cuxcèx mexü i ñaã taxrewa na cunamuxüçèx rû nüma na naxüãxüçèx i ñaã puracü ga Yuda ítaxü ga yexguma norü poxcuwa naxüxgu! — ñanagürügü. ²⁶ Rû wüxi ga dïeru ga cuèxruü ngĩxü nañanagügü na yemawa nüxü nacuèxgüxüçèx ga ngëxürüxü ga yema taxre tá na ixücuxü. Rû Matíagu nangu na yangucuchixüçèx. Rû yexgumatama rû yema 11 ga duüxügü ga Ngechuchu imugüxütanügu naxã ga Matía.

2

Ínangu ga Tupanaãe i Üünexü

¹ Rû nawa nangu ga yema Yudiügüarü peta ga Pëtecóstege ãegaxü. Rû yema ngunexügu rû guxüma ga yema yaxögüxü rû wüxi ga nachicawa nangutaquëxegü. ² Rû ngürüãchi daxüwa ne naxü ga wüxi ga naga ñoma wüxi ya buanecü ya taxüchicü icuxcugurüü, rû guxüne ga guma í ga nawa nayexmagünegu nayaxüga. ³ Rû naxcèx nangox ga üxüema ga ñoma naconügüraüxü. Rû yema üxüema rû nügüna nixígü, rû wüxichigü ga yema yaxögüxüna ninguchigü. ⁴ Rû guxüma ga yema yexmagüxü rû Tupanaãxë ga Üünexü nüxna nangu. Rû yema Naãe i Üünexü yadexagüxëẽxüãcüma inanaxügüe ga to ga nagawachigü na yadexagüxü. ⁵ Rû yema ngunexügügu rû yema petacèx Yerucharéüwa nayexmagü ga muxüma ga toxnamana ne íxü ga Yudiügü ga Tupanaga ínüèxü ga guxü ga togü ga nachiüãnewa ne íxü. ⁶ Rû yexguma nüxü naxĩnüëgu ga ñuxãcü na yadexagüxü ga yema yaxögüxü, rû nangutaquëxegü ga muxüma ga yema duüxügü ga toxnamana ne íxü. Rû

nabaixāchiāēgū yerū yema yaxōgūxū rū wūxichigū ga yema togū ga duūxūgūgawachigū nidexagū. ⁷ Rū yema na poraācū nabaixāchiāēgūxūcèx, rū nūgūmaā rū ñanagūrūgū: —¿Tama ēxna Gariréaanecūāx yixīgūxū i guxū i ñāā duūxūgū i tagawa idexagūxū? ⁸ —¿Rū ñuxācū ēxna i nūxū ixīnūēxū i wūxichigū i yixema i taga i nawa iyaexūwa na yadexagūxū? ⁹⁻¹¹ —Yixema tixīgū i Pártiaanecūāx, rū Médiaanecūāx, rū Eraūānecūāx, rū Mechopotāmiāānecūāx, rū Yudéaanecūāx, rū Capadochiaanecūāx, rū Pōtuanecūāx, rū Áchiaarū naānecūāx, rū Piríquiaanecūāx, rū Paūpíriaanecūāx, rū Equituarū naānecūāx, rū Dibiaarū naānecūāx i Chirenecūāx. Rū tatanūwa nangēxma ta i duūxūgū i Crétaanewa rū Arábiaarū naānewa ne īxū. Rū ñuxre i yixema rū Dumacūāx i Yudíugū tixīgū. Rū nuā tatanūwa nangēxma ta i Dumacūāx i tama Yudíugū ixīgūxū natūrū tacūmagu īxū. Rū guxāma rū nūxū taxīnūē na wūxichigū i tagawachigū na yadexagūxū i ñāā ngúexūgū. Rū tagawa tamaā nūxū nixugūe i ñuxācū na namexēchixū ya Tupana —ñanagūrūgū. ¹² Rū guxūma poraācū nabaixāchiāēgū, rū tama nūxū nacuèxgū ga ñuxācū na yīxū ga yema. Rū nūgūna nacagūe, rū ñanagūrūgū: —¿Tacūchiga nixī i guxūma i ñāā? —ñanagūrūgū. ¹³ Natūrū ga togū rū nūxū nacugūecūraxū, rū ñanagūrūgū: —Nangāxēmāre rū ngēmācèx nixī i ngēmaācū yadexagūxū —ñanagūrūgū.

Pedruarū dexa

¹⁴ Rū yexguma inachi ga Pedru namaā ga yema 11 ga namūcūgū, rū tagaācūma ñanagūrū: —Pa Yudíugū i nuxma Yerucharéūgu naxīānēxū rū Pa Nuācūāxgūx, jrū dūcax, meā iperūxīnūē i ñāā tá pemaā nūxū chixuxū! ¹⁵ —Rū ñāā chomūcūgū rū tama nangāxē i pema nagu perūxīnūēxūrūū, erū pèxmamatama nixī rū ngexwacèx 9 arū orawa nangu. ¹⁶ —Natūrū ñāā ñuxma nūxū pedauxū nixī ga yema Tupanaārū orearū uruū ga Yoé marū nūxū ixuchigaxū ga yexguma ñaxgux:

¹⁷ “Rū ñanagūrū ya Tupana: ‘Ngēma nawa iyacuáxū i ngunexūgūgu rū guxū i duūxūgūtanūwa tá chanamu i Chauāē i Ūūnēxū, rū penegū rū pexacūgū rū tá chauchigagu nidexagū. Rū choma rū tá chayangoxētūxēē i perū ngextūxūxūgū rū tá nūxū nadaugū i ngēma tá nūxū chawéxū. Rū perū yaguāxgūmaā tá chidexa i nanēgūwa. ¹⁸ Rū chorū duūxūgūtanūwa tá chanamu i Chauāē i Ūūnēxū i ngēma ngunexūgūgu, rū tá chauchigagu nidexagū. ¹⁹ Rū naānetūwewa tá ichanawēx i mexūgū i taguma nūxū idaūxū. Rū ñoma i naānēwa tá ichanawēx i cuēxruūgū

i nagü, rü üxüema, rü taemaxü. ²⁰ Rü üèxcü rü tá nixoema rü tauemacü rü tá nagürüü naduema naxüpa na wenaxârü núma naxüxü ya Cori. Rü ngêma ngunexü i nagu núma naxüxü, rü wüxi i ngunexü i mexêchixü tá nixí. ²¹ Rü guxâma ya yíxema Corina çaxe na tüxü nangüxêëxücèx, rü tá tamaxê' ”,

ñanagürü ga yema orewa. ²² Rü ñanagürü ga Pedru: — Pa Duüxügü Pa Yudíugüx, ÿiperüxínüë i ñaã ore! Rü pema rü meãma nüxü pecuèx rü Ngechuchu ga Nacharétucüãx rü guma nixí ga wüxi ga yatü ga Tupana pepêxewa nüxü yaxucü na Nanexüchi yíxü. Rü yemacèx ga Tupana rü norü poramaã nüxü nanaxüxêë ga muxüma ga mexügü rü cuèxruügü ga noxri taguma nüxü idauxü. ²³ —Rü Tupana pexna nanamu ga guma Ngechuchu na pecaducèx nayuxücèx yerü yemaãcü nanaxüxchaü ga Tupana, rü yemaãcü nagu narüxínü ga noxri tauta naxüxgux ga naãne. Rü pema penamu ga yatügü ga tama yaxögüxü na yayauxgüãxücèx rü curuchawa na yapotagüãxücèx. Rü yemaãcü penayuxêë. ²⁴ —Rü woo nayuchirêx natürü tama yexma nayacuèx, yerü Tupana wena nanamaxêë rü ínanadaxêë. Rü yemaãcü ga yema yu rü taxuacüma marü nüxü narüporamaêëcha. ²⁵ —Yerü ga ãêxgacü ga Dabí rü Ngechuchuchigagu nidexa, rü ñanagürü:

“Guxüguma nachauxütagu ya Cori ya Tupana rü choxü narüngüxêë na taxucèxma chaxoegaãêxücèx. ²⁶ Rü yemacèx marü chataã rü taãêxü ga oremaã chidexa. Rü choma nüxü chacuèx na mexü tá choxü üpetüxü i ngêxguma chayüxgux. ²⁷ Erü cuma tãütáma yuexüchicawa choxü cutèx, rü tãütáma cunaxwèxe na yayixixü i chaxune i choma ya Cune ya Üüncü na chiixü. ²⁸ Marü choxü nüxü cucuèxêë i ñuxãcü tá chanayaxu i maxü i taguma gúxü, rü tá poraãcü choxü cutaãêxêë, erü chomaã tá icurüxãüx”,

ñanagürü ga Dabí. ²⁹ Rü ñanagürü ga Pedru: —Pa Chaueneëgüx, rü aixcüma pemaã nüxü chixu na nayuxü ga nuxcümaücü ga tóru ãêxgacü ga Dabí, rü marü inatèx, rü ñuxma rü ta tatanüwa nangèxma i naxmaxü. ³⁰ —Natürü nüma ga Dabí rü wüxi ga Tupanaãrü orearü uruü nixí. Rü yemacèx nüxü nacuèx rü wüxi ga nataa tá nixí i ãêxgacü ya Cristuxü ingucuchicü, yerü ga Tupana rü yemaãcü namaã inaxuneta. ³¹ —Rü yemacèx nuxcümaxüchima ga Dabí rü ñoma marü nüxü nadauxuchixürüü nüxü nixu rü Cristu rü tá yuwa ínarüda rü tãütáma naxmaxüwa nangèxmaêcha rü tãütáma niyixi i naxüne. ³² —Rü ñuxma ya Tupana rü marü wena nanamaxêë ga guma Ngechuchu, rü guxâma ga toma rü

nüxü tadaugü na wena namaxüxü, rü ngêmacèx pemaã nüxü tixuchiga. ³³—Rü Tupana rü daxüguxü ga naãnewa nanaga na norü tügünecüwawa yanatoxücèx. Rü Tanatü ya Tupana rü marü nüxna nanamu ga Naãe i Üünexü ga nuxcüma nüxü yaxuxü rü tá nuã na namuãxü. Rü ñuxma ya yima Ngechuchu rü núma totanüwa nanamu i ngêma Naãe i Üünexü. Rü ngêma Naãe nuã üxü nixi i ñuxma nüxü pedauxü rü nüxü pexinüëxü. ³⁴⁻³⁵—Rü taguma daxüwa naxü ga Dabí, natürü nümatama rü ñanagürü:

“Tupana rü chorü Cori ya Cristumaã nüxü nixu rü ñanagürü:
‘¡Rü chorü tügünecüwawa rüto ñuxmatáta cuxmëxwa
chanangëxmagüxëe i curü uwanügü!’ ”

ñanagürü. ³⁶ Rü ñanagürü ga Pedru: —Name nixi i guxãma i pema i Yudíugü na nüxü pecuëxgüxü rü guma Ngechuchu ga curuchawa peyapotacü, rü Tupana rü marü perü Cori ya Cristuxü nayaxixëe —ñanagürü ga Pedru. ³⁷ Rü yexguma yemaxü naxinüëgu ga yema duüxügü ga yéma yexmagüxü, rü poraãcü nanaxixächiaëgü. Rü Pedruna nacagüe, rü yema togü ga Pedrumücügüna rü ta nacagüe, rü ñanagürügü: —¿Rü tacü tá taxüexü i ñuxmax, Pa Toeneëgüx? —ñanagürügü. ³⁸ Rü Pedru nanangãxü, rü ñanagürü: —¡Nüxü perüxoe i pecüma i chixexü rü Tupanacèx pedaugüe rü Ngechuchuégagu ípebaiü na pexü nüxü nangechaxüxücèx i perü pepadugü ya Tupana! Rü Tupana tá pexna nanamu i Naãe i Üünexü. ³⁹ —Rü ñaã Tupanaärü uneta, rü pexcèx nixi, rü pexacügücèx, rü guxü i duüxügü i yaxüwa ngëxmagüxücèx nixi. Erü guxü i duüxügü i tórü Cori ya Tupana nügüxütawa naxcèx çaxücèx nixi i ngêma uneta —ñanagürü ga Pedru. ⁴⁰ Rü yema oremaã rü muxüma ga to ga oremaã nayaxucüxëgü ga Pedru, rü ñanagürü: —¡Nüxna pixigachi i ngêma duüxügü i chixexü ügüxü na pema rü ta tama chixexü pexügüxüçèx! —ñanagürü. ⁴¹ Rü yema duüxügü ga naga ñnëxü ga yema ore ga Pedru namaã nüxü ixuxü, rü ínabaiü. Rü yema ngunexügu rü poraãcü nayexera ga na yamuxü ga yema yaxögüxü. Rü 3,000 ga duüxügü nixi ga Ngechuchuaxü yaxögüxü ga yexguma. ⁴² Rü yema yexwacèx yaxögüxü rü guxüguma inarüxinüë ga yema ngüexügü ga Ngechuchu imugüxüärü nguxëëtae. Rü meã nügümaã nangaugü ga norü yemaxügü. Rü guxüguma nayumüxëgüxü rü chibücèx nangutaquëxëgüxü.

Yema yaxögüxü rü aixcüma nügü nangechaxügü

⁴³ Rü yema ngüexügü ga Ngechuchu imugüxü rü nanaxügü ga muxüma ga mexügü ga Tupanaärü poramaã naxügüxü. Rü yexguma yemaxü nadaugügu ga togü ga duüxügü, rü poraãcü nañaxächiaëgü ga guxüma. ⁴⁴ Rü

guxūma ga yema yaxōgūxū, rü wūxigu narūxīnūē. Rü meā nūgūmaā nangaugū ga norū yemaxūgū. ⁴⁵ Rü namaā nataxegūxū ga norū naānegū rü guxūma ga togū ga norū yemaxūgū. Rü nūgūmaā ngīxū nitoyegūxū ga yema dīēru yexgumarūū na űuxre natūmawēxexū ga norū ōnatanū ga wūxichigū. ⁴⁶ Rü guxū ga ngunexūgu tupauca ga taxūnewa nangutaquēxegūxū, rü chibūcēx nangutaquēxegūxū ga napatagūwa, rü taāēācūma nūgūmaā nachibūexū. ⁴⁷ Rü guxūguma Tupanaxū nicuēxūūgūxū. Rü guxūma ga yema īānecūāx rü nūxū nangechaūgū ga yema yaxōgūxū. Rü wūxichigū ga ngunexūgu rü nimuētanū ga duūxūgū ga yaxōgūxū, yerū nūma ga Cori ga Ngechuchu rü nūxū narūngūxēē na nayauxgūāxūcēx ga norū maxū i taguma gūxū.

3

Naxcēx nitaane ga wūxi ga yatū ga chixeparacū

¹ Rü wūxi ga ngunexūgu ga Pedru rü Cuáū rü tomaēxpūxarū oragu ga yáuanecū rü tupauca ga taxūnewa naxī, yerū yema nixī ga yumūxēārū ora. ² Rü yēma guma tupauca ga taxūnewa nayexma ga wūxi ga yatū ga norū bucūmatama chixeparacū. Rü guxū ga ngunexūgu rü natanūxūgū rü guma tupauca ga taxūneārū īāx ga Mexēchixūgu āegaxūgu nayamugūxū, na dīērucēx īnacaūūxūcēx nūxna ga duūxūgū ga guma tupauca ga taxūnegu chocuxūxū. ³ Rü yexguma Pedru rü Cuáūxū nadēuxgux ga tupauca ga taxūnegu na nachocuxū, rü guma chixeparacū rü nūxū nawémēx rü dīērucēx nūxna naca. ⁴ Rü Pedru rü Cuáū meāma nūxū narūdaunū, rü Pedru rü űanagūrū nūxū: —jToxū nadawenū! —ñanagūrū. ⁵ Rü nūma ga yatū rü nūxū nadawenū, yerū nūma nūxū nacuēxgu rü chi űacū nūxna naxāgū. ⁶ Natūrū ga Pedru rü űanagūrū nūxū: —Choxū nataxuma i dīēru. Natūrū ngēma choxū ngēxmaxū tá cuxna chaxā. Rü naegagu ya Ngechuchu ya Cristu ya Nacharētucūāx cuxū chamu, rü jīnachi rü ixū! —ñanagūrū. ⁷ Rü yema űaxguwena ga Pedru, rü norū tūgūnemēxēgu nayayauxāchi, rü inanachixēē, rü yexgumatama natora ga namēxtūxūgūwa rü nacutūgūwa. ⁸ Rü nayuxnagū rü inachi, rü inanaxūgū na iyaxūxū. Rü nūmatama iyaxūācūma Pedru rü Cuáūwe tupauca ga taxūnegu naxūcu. Rü nanayuxnagūane rü Tupanaxū nicuēxūū. ⁹ Rü guxūma ga duūxūgū nūxū nadaugū ga na íyaxūxū, rü Tupanaxū na yacuēxūūxū. ¹⁰ Rü poraācū nabaixāchiāēgū ga duūxūgū naxcēx ga yema nūxū ngupetūxū ga guma yatū. Yerū nūxū nacuēxgū ga na guma

yīxū ga tupauca ga taxūneārū īāx ga Mexēchixūgu āēgaxūwa rūtooxūchirécū rū yéma dīērucèx ícācū.

Tupaucacūwawa yexmaxū ga chopetūchica ga Charomóitarū Ūpetūchicagu āēgaxūwa nidexa ga Pedru

¹¹ Rū guma chixeparachirécū ga marū naxcèx yataanecū, rū tama Pedru rū Cuáūna nixūgachichaū. Rū guma tupauca ga taxūnecūwawa nayexma ga wūxi ga chopetūchica ga “Charomóūārū Ūpetūchicagu” āēgaxū. Rū yema chopetūchicawa rū Pedru rū Cuáūcèx naxītaquēxe ga guxūma ga duūxūgū yerū porācū nabaixāchiāēgū. ¹² Rū yexguma Pedru nūxū dēuxgu ga yema duūxūgū ga yéma naxcèx ītaquēxegūxū, rū űanagūrū nūxū: —Pa Chautanūxūgū i Yudīugūx, ¿Tūxcūū pebaixāchie namaā i ngēma űāā yatūmaā ngupetūxū? ¿Rū tūxcūū toxū perūdaunū űōma torū poramaā rū torū mexūmaā tanamexēēxūrūū? ¹³ —Nuxcūmaūgūcū ga tórū oxigū ga Abrāū rū Ichaá rū Acobu rū togū ga tórū oxigū rū nūxū nayaxōgū ga Tupana. Rū yimatama Tupana nixī ya űuxma Ngechuchuxū taxēēcū, na guxūārū yexera yīxūcèx. Rū gumatama Ngechuchu ya Tupanaārū ngūxēēruū ixīcū nixī ga pema āēxgacū ga Piratuxūtawa penagagūcū. Rū yexguma nūxū yangéxchaūgu ga Piratu, rū pema rū tama penaxwèxegū ga na yangéāxū. ¹⁴ —Pema rū tama penaxwèxe ga na ínguxuchixū ga guma ūūnecū ga aixcūma mecū ga Ngechuchu, natūrū naxcèx ípeca na pexcèx ínguxuchixēēāxūcèx ga wūxi ga máētāxū. ¹⁵ —Rū yemaācū pematama peyamēxgū ga guma Ngechuchu ya tūxū maxēēēcū. Natūrū ga Tupana rū wena nanamaxēē. Rū toma nixī ga nūxū tadaugūxū ga wena na namaxūxū. ¹⁶ —Rū űāā yatū ga chixeparachiréxū i pema nūxū pedauxū rū nūxū pecuáxū rū marū naxcèx nitaane erū Ngechuchuaxū nayaxō. Rū ngēma Ngechuchuaxū na yaxōōxūcèx nixī i naxcèx yataanexū ngēma űuxma guxāma i pema nūxū pedauxūrū. ¹⁷ —Rū dūcax i űuxma Pa Chaueneēgūx, rū yexguma pema rū wūxigu perū āēxgacūgūmaā peyamēxgūgu ga Ngechuchu, rū tama nūxū pecuēxgū ga tacū na pexūexū. ¹⁸ —Natūrū ga Tupana rū yemaācū nayanguxēē ga yema uneta ga nuxcūma nūmatama nūxū yaxuxū nawa ga guxūma ga norū orearū uruūgū. Yerū yema norū ore ga ūmatūxūwa rū űanagūrū:

“Cristu rū tá ngúxū ninge”,

űanagūrū. ¹⁹⁻²⁰ —Rū ngēmacèx, Pa Chaueneēgūx, rū name nixī i nūxū perūxoe i pecūma i chixexū, rū Tupanacèx pedaugū, rū nūxū peyaxōgū na nūma pexū ínapiāxūcèx i perū pepadugū. Rū ngēxguma i nūma rū tá pexū nataāēgūxēē, rū tá nūma

nanamu ya Ngechuchu ga noxritama naāne ixügügu pexcèx nüxü naxunetacü na perü ãëxgacü ya Cristu na yïxücèx.
 21 —Natürü i ñuxma rü Tupana nanaxwèxe i daxüguxü i naānegu na naxāxü ya Ngechuchu ñuxmatáta nüma ya Tupana wena namexëëngu i guxüma i ñoma i naānewa ngëxmaxü. Yerü yemaäcü nixi ga nüxü yaxuxü ga Tupana nawa ga nuxcümaügüxü ga norü orearü uruügü ga ixüünexü. 22 —Rü Moïché rü tórü oxigümaã nüxü nixu rü ñanagürü:

“Rü perü Cori ya Tupana rü petanüwa tá nüxü naxuneta i wüxi i norü orearü uruü i chauxrüü ixixü. Rü name nixi na naga pexinüëxü i guxüma i ngëma pemaã nüxü yaxuxü.

23 Rü texé ya tatanüwa tama naga ñnuxë i ngëma orearü uruü, rü tá tüxü ínatëxüchi i tatanüwa”,

ñanagürü ga Moïché. 24 —Rü Chamue rü guxüma ga togü ga Tupanaärü orearü uruügü ga naweama ügüxü rü ta nüxü nixugüe ga tacü tá na üpetüxü i ñomaücüü. 25 —Rü nuxcümaxüchima ga Tupana rü tórü oxi ga Abráümaã nüxü nixu rü ñanagürü:

“Rü wüxi i cutaa tá nixi i nüxü rüngüxëëxü i guxüma i duüxügü i ñoma i naānecüãx”,

ñanagürü. Rü yemaäcü ta Tupana inaxuneta nawa ga nuxcümaügüxü ga norü orearü uruügü. Rü pemaã nüxü chixu i ñuxma, rü pexcèx nixi ga yema unetagü ga nuxcümaügüxü ga orearü uruügüwa tórü oxigümaã nüxü yaxuxü ga Tupana. 26 —Rü pemaã nüxü chixu Pa Chautanüxügü i Yudíugüx, rü yexguma Tupana wena namaxëëngu ga Nane ga Ngechuchu rü petanüwaxira nanamu na pexü nangüxëëxücèx, erü nanaxwèxe i wüxichigü i pema na nüxü perüxoexü i pecümagü i chixexü —ñanagürü ga Pedru.

4

Ãëxgacügüpëxewa nayexmagü ga Pedru rü Cuáü

1 Rü yexguma duüxügümaã íyadexagügu ga Pedru rü Cuáü, rü yexgumayane yéma nangugü ga guma tupauca ga taxüneärü purichíaarü ãëxgacü, rü paigü, rü Chaduchéugü.

2 Rü Pedru rü Cuáümaã nanuë ga paigü yerü duüxügüxü nangüexëë ga na marü wena namaxüxü ga Ngechuchu, rü naxrüü tá ta wena namaxëxü i guxüma i duüxügü i marü yuexü. 3 Rü ínanayauxü, rü poxcupataügu nanawocu ñuxmata moxüäcü, yerü marü nayáuane. 4 Natürü muxüma ga yema duüxügü ga nüxü ñnuxëxü ga yema Tupanaärü ore rü nayaxögü. Rü 5000 wa nangu ga yatüxüxica ixugügu. 5 Rü moxüäcü Yerucharéüwa nangutaquëxegü ga Yudíugüarü ãëxgacügü namaã ga naerugü, rü ngüexëëruügü ga ore ga mugüwa nguxëëtaegüxü. 6 Rü yéma nayexma ta ga

Aná ga paigüeru ixïcü, rü Caipá, rü Cuáü, rü Areyáüdrü, rü guxüma ga yema togü ga paigü ga paigüerutanüxü ixīgüxü. ⁷ Rü nanamu na naxütawa nagagüäxücèx ga Pedru rü Cuáü. Rü yexma norü ngäxütanügu nanachigüxëë rü nüxna nacagü, rü ñanagürügü: —¿Texé pexü tamu, rü texé pexna tanaxã i pora na penamexëëxücèx i ñaã yatü? —ñanagürügü. ⁸⁻⁹ Rü Pedruwa nayexma ga Tupanaãe ga Ünexü rü nanaporaxëë. Rü yemacèx ga Pedru rü nanangäxü, rü ñanagürü: —Pa Íãneärü Äëxgacügüx, rü Pa Yudíugüarü Äëxgacügüerugüx, rü ñuxma toxna naxcèx peca naxcèx ga norü mexëë i ñaã chixeparachiréxü erü nüxü pecuáxchaü ga ñuxäcü na namexü. ¹⁰ —Rü ñuxma tá pemaã nüxü tixu na nüxü pecuáxücèx i guxãma i pema rü nüxü nacuèxgüxücèx i guxüma i tatanüxügü i Yudíugu. Rü ñaã yatü i ñuxma pepëxewa ngëxmaxü rü Ngechuchu ya Cristu ya Nacharétucüäx nixí ga namexëëcü. Rü guma nixí ga pema curuchawa peyapotacü rü peyuxëëcü. Natürü ga Tupana rü wena nanamaxëë. ¹¹ —Rü gumatama Ngechuchu nixí ga pema nüxü pexoecü. Natürü ga Tupana rü nayamucuchi na guxüarü äëgacü yixíxücèx. ¹² —Rü yima Ngechuchucatama nixí ya tórü maxëëëruü, erü yixicatama nixí ga Tupana nüxü unetacü i ñoma i naanewa na tüxü namaxëëëxücèx —ñanagürü ga Pedru. ¹³ Rü yexguma yema äëxgacügü nüxü daugügu ga ñuxäcü tama muëëäcüma na yadexagüxü ga Pedru rü Cuáü, rü nabaixãchiãëgü, yerü nüxü nicuèxächitanü ga tama meã poperaxü na yacuáxü rü puracütanüxümare yixígüxü. Rü aixcüma nüxü nicuèxächitanü ga Ngechuchuarü ngüexügü na yixígüxü. ¹⁴ Rü ñuxüchi nüxü nadaugü ta ga guma yatü ga rümecü ga Pedru rü Cuáüxütagu na nachixü. Rü yemacèx ga yema äëxgacügü rü taxuacüma ñuxü ñanagürügüéga nachiga ga yema ngupetüxü. ¹⁵ Rü yexguma ga yema äëxgacügü rü ínanamuxü ga yema ínangutaquëxegüxüwa, rü nüxícatama nügümaã nidexagü. ¹⁶ Rü ñanagürügü: —¿Tacü tá namaã ixüexü i ñaã yatügü? Erü guxüma i Yerucharéücüäx i duüxügü rü nüxü nacuèxgü i ngëma mexü i taxü i naxügüxü, rü taxuacüma itayacux. ¹⁷ —Natürü ngëma na tama yexeraäcü duüxügütanüwa nanguchigaxücèx i ngëma ngupetüxü, ¡rü ngíxã tanamuëëxëë na ñuxmawena rü taxúemaãma ngëma Ngechuchuchigagu yadexagüxücèx! —ñanagürügü. ¹⁸ Rü wenaxärü Pedru rü Cuáücèx nacagü, rü nüxna naxãga na tama Ngechuchuchigamaã yadexagüxücèx, rü bai i texéxü na nangüexëëxücèx i nachiga. ¹⁹ Natürü ga Pedru rü Cuáü rü nanangäxügü, rü ñanagürügü: —¡Nagu perüxñüë i pematama! ¿Rü namexü i Tupanapëxewa na pega taxñüëxü rü ëxna

Tupanaga taxĩnũxũ? ²⁰ —Erũ toma rũ taxuacũma nũxũ tarũxoe na nũxũ tixuxũ ga yema nũxũ tadaugũxũ rũ nũxũ taxĩnũxũ —ñanagũrũgũ. ²¹ Rũ yexguma ga yema ãẽxgacũgũ rũ nayaxãxũnegũ rũ yemaãcũ ínayamugũ, yerũ nataxuma ga tacũcèx na napoxcueãxũ rũ duũxũgũxũ namuũẽ, yerũ guxũma ga duũxũgũ rũ Tupanaxũ nicuèxũũgũ naxcèx ga yema nũxũ ngupetũxũ ga guma yatũ ga chixeparawa rũmecũ. ²² Rũ guma yatũ ga yemaãcũ Tupanaãrũ poramaã naxcèx itaanecũ, rũ 40 arũ yexera nixĩ ga norũ taunecũ.

Yema yaxõgũxũ rũ Tupanaarũ ngũxẽcèx ínacagũ

²³ Rũ yexguma marũ ínamaxũãxgu, rũ Pedru rũ Cuáũ rũ namũcũgũ íyexmagũxũwa naxĩ. Rũ namaã nũxũ nixugũe ga guxũma ga yema ore ga Yudíugũarũ ãẽxgacũgũ rũ paigũarũ ãẽxgacũgũ namaã nũxũ ixuxũ. ²⁴ Rũ yexguma Pedru rũ Cuáũxũ naxĩnũẽgu ga namũcũgũ, rũ guxũma wũxigu nayumũxẽgũ rũ Tupanamaã nidexagũ rũ ñanagũrũgũ: —Pa Corix, cuma cunaxũ ga daxũgũxũ ga naãne rũ ñoma ga naãne, rũ taxũ i taxtũ, rũ guxũma i tacũ i nawa ngẽxmaxũ. ²⁵ —Rũ cumatama nixĩ ga nuxcũma Cuãẽ i Üünexũxũ cumuxũ na curũ ngũxẽẽruũ ga Dabíwa yanadexaxũcèx rũ ñaxũcèx:

“¿Tũxcũũ ínipurae i ñoma i naãnecũãx i duũxũgũ i tama yaxõgũxũ? ¿Rũ tũxcũũ ngẽma natũcèxmamare ixĩgũxũgu narũxĩnũẽ i guxũ i nachiũãnecũãx? ²⁶ —Nũmagũ i nachiũãnegũarũ ãẽxgacũgũ rũ Tupanamaã nanuẽ, rũ nũgũmaã nangutaquẽxegũ na wũxigu nũgũmaã nagu naxĩnũẽxũcèx na ñuxãcũ tá nũxũ na nayexeragũxũcèx ya Cori ya Tupana rũ Nane ya nũxũ naxunetacũ ya Cristu”,

ñanagũrũ. ²⁷ —Rũ aixcũma nixĩ ga ñoma ga ñãnewa ga ãẽxgacũgũ ga Erode rũ Piratu ga nangutaquẽxegũxũ namaã ga to ga nachiũãnegũcũãx rũ totanũxũ ga Yudíugũ, na chixexũ naxũgũxũcèx namaã ya curũ ngũxẽẽruũ ya üünecũ ya Ngechuchu ya Cristuxũ nũxũ cuxunetacũ. ²⁸ —Rũ yemaãcũ ga nũmagũ rũ nayanguxẽẽ ga guxũma ga yema cuma nuxcũmama nagu curũxĩnũxũ rũ nũxũ cuxunetaxũ rũ tá na yanguxũ. ²⁹ —¡Rũ dũcax, Pa Corix, cuma nũxũ cucuèx na ñuxãcũ toxũ naxãxũnegũxũ! Toma nixĩ i curũ ngũxẽẽruũgũ rũ tanaxwèxe na toxũ cuporaexẽẽxũ na tama tamuũẽãcũma nũxũ tixuxũcèx i curũ ore. ³⁰ —¡Rũ curũ poramaã nameẽxẽẽ i duũxũgũ i idaaweexũ! ¡Rũ duũxũgũxũ nawẽx i cuèxruũgũ i curũ poramaã cuxũxũ i naegagu ya curũ ngũxẽẽruũ ya üünecũ ya Ngechuchu! —ñanagũrũgũ. ³¹ Rũ yexguma yumũxẽwa nũxũ nachauegu, rũ guma Ìpata ga nawa nangutaquẽxegũne rũ naxĩãxãchi. Rũ Tupanaãẽ i Üünexũ

rū nūxna nangu ga guxūma. Rū tama namuēēācūma nūxū nixugūe ga Tupanaārū ore.

Yema yaxōgūxūārū yemaxūgū rū guxūārū nixī

³² Rū namu ga yema yaxōgūxū. Rū guxūma rū wūxigu narūxīnūē. Rū taxuūma nagu narūxīnū ga noxrūicatama na yīxū ga norū yemaxūgū, natūrū guxūma ga namūcūgūmaā nangau. ³³ Rū yema ngúexūgū ga Ngechuchu imugūxū na Tupa-naārū puracū naxūgūxūcèx, rū Tupanaārū poramaā nūxū nixugūe ga ñuxācū wena na namaxūxū ga Cori ga Ngechuchu. Rū Tupana rū poraācū nūxū narūngūxēē ga guxūma ga yema yaxōgūxū. ³⁴⁻³⁵ Rū natanūwa rū nataxuma ga wūxi ga nūxū nataxuxū, yerū guxūma ga yema nūxū yexmaxū ga naānegū rū ēxna ĩpatagū, rū namaā nataxegū. Rū yema dīeru ga ngīxū nayauxgūcū rū yéma ngīxū nangegū, rū yema ngúexūgū ga Ngechuchu imugūxūna ngīxū nayaxāgū. Rū ñuxūchi nūgū ngīxū ninuūxū ga ñuxrechigū nūxū nataxuxū ga wūxichigū. ³⁶ Rū nayexma ga wūxi ga yatū ga Lebītanūxū ga Chiprecūāx ga Yúchegu āegacū. Rū yema ngúexūgū ga Ngechuchu imugūxū na Tupanaārū puracū naxūgūxūcèx rū Bernabémaā nanaxugū. Rū ngēma naega, rū: “Taāēxēēruū”, ñaxūchiga nixī. ³⁷ Rū nūma ga Bernabé rū nūxū nayexma ga wūxi ga naāne, rū namaā nataxe. Rū yema ngúexūgū ga Ngechuchu imugūxūxūtawa ngīxū nana ga yema dīeru.

5

Ananíā rū Chacuíraarū pecaduchiga

¹ Rū nayexma ga wūxi ga yatū ga Ananíāgu āegaxū rū Chacuíra ga namèx. Rū nūmagū rū namaā nataxegū ga wūxi ga norū naāne. ² Natūrū nūma ga Ananíā rū namèxmaā wūxigu nagu narūxīnūe na nūgūxū ngīxne nayauxgūxū ga ñuxre ga yema naānetanū. Rū ñuxūchi yema ngúexūgū ga Ngechuchu imugūxūxūtawa ngīxū nangegū ga yema nūxū íyaxūcū. ³ Rū yexguma ga Pedru rū ñanagūrū nūxū: —Pa Ananíāx, ¿tūxcūū ngoxo i Chatanága cuxīnū rū Tupanaāē i Ūñexūmaā quidora, rū cugūxū ngīxne cuyaxu i ñuxre i ngēma curū naānetanū? ⁴ —¿Éxna yexguma tauta namaā cutaxegu, rū tama ēxna cuxrū yīxū ga yema naāne? ¿Rū yexguma namaā cutaxegu, tama ēxna cuxrū yīxū ga yema dīeru na ngīxū cugūxēēxūcèx i ngēma cuma cunaxwèxexūācūma? ¿Tūxcūū i cunaxūxū i ñaā? Tama yatūgūmaāxīca quidora, natūrū Tupanamaā rū ta nixī i quidoraxū —ñanagūrū ga Pedru. ⁵ Rū yexguma yema orexū naxīnūgu ga Ananíā, rū yuxūma inayangu. Rū poraācūxūchima namuēē ga guxūma ga yema duūxūgū ga

yexguma yemaxŭ nacuáchigagŭgu. ⁶ Rŭ ñuxre ga yéma yexmagŭxŭ ga ngextŭxŭxŭgŭ rŭ nanayauxgŭ ga naxŭne, rŭ nananuquegŭ, rŭ inayatèxgŭ. ⁷ Rŭ tomaèxpŭx ga ora ngu-petŭxgu rŭ íngu ga namèx. Rŭ yexma ixŭcu natŭrŭ tama nŭxŭ icuèx ga tacŭ na ngupetŭxŭ. ⁸ Rŭ Pedru ngŭxna naca, rŭ ñanagŭrŭ: —¿Yema natanŭ ga ipexunetaxŭgu yŭxŭ ga namaã petaxegŭxŭ ga perŭ naãne? —ñanagŭrŭ. Rŭ ngŭma rŭ: —Ngŭ, ngèxgumaèxpŭxgu nixŭ —ngŭgŭrŭgŭ. ⁹ Rŭ Pedru rŭ ñanagŭrŭ ngŭxŭ: —¿Tŭxcŭŭ pegŭmaã ngèmaãcŭ wŭxigu perŭxŭnŭè na namaã pidoraexŭcèx i Tupanaãè i Ūñexŭ? ¡Dŭcèx, ngèma cutexŭ iyatèxgŭxŭ rŭ marŭ ínangugŭ, rŭ ñuxma rŭ cuxŭ rŭ tá ta ngema nangegŭ! —ñanagŭrŭ. ¹⁰ Rŭ yexgumatama yŭxcŭma Pedrupèxegu iyangu. Rŭ yexguma nachocŭxgu ga yema ngextŭxŭxŭgŭ, rŭ yŭxcŭma ngŭxŭ inayangaugŭ. Rŭ ngŭxŭ nayauxgŭ, rŭ ngŭtexŭtagutama ngŭxŭ nayatèxgŭ. ¹¹ Rŭ yexguma nŭxŭ nacuèxgŭgu ga yema ngupetŭxŭ, rŭ guxŭma ga yema yaxŭgŭxŭ rŭ yema togŭ ga duŭxŭgŭ rŭ ta poraãcŭxŭchima namuŭè.

Tupanaãrŭ poramaã nanaxŭgŭ ga muxŭma ga mexŭgŭ

¹² Rŭ yema ngŭexŭgŭ ga Ngechuchu imugŭxŭ, rŭ duŭxŭgŭpèxewa nanaxŭgŭ ga muxŭma ga mexŭgŭ ga Tupanaãrŭ poramaã naxŭgŭxŭ. Rŭ inanawèxgŭ ga muxŭma ga cuèxruŭgŭ. Rŭ guxŭma ga yema yaxŭgŭxŭ rŭ guxŭguma naxŭtaquèxegŭxŭ nagu ga yema tupauca ga taxŭnewa yexmaxŭ ga chopetŭchica ga Charomóŭãrŭ Ūpetŭchicagu àegaxŭ. ¹³ Rŭ yema togŭ ga duŭxŭgŭ ga tama yaxŭgŭxŭ rŭ namuŭè na yema yaxŭgŭxŭtanŭgu naxãgŭxŭ, natŭrŭ poraãcŭ yema yaxŭgŭxŭxŭ nangechaŭgŭ. ¹⁴ Rŭ nimuètanŭãma ga yema yaxŭgŭxŭ yerŭ muxŭma ga duŭxŭgŭ ga yatŭxŭgŭ rŭ ngexŭgŭ rŭ Coriaxŭ nayaxŭgŭetanŭ. ¹⁵ Rŭ nŭma ga duŭxŭgŭ rŭ ítamŭgŭgu nayamugŭxŭ ga idaaweexŭ naxchãpenŭŭmaã rŭ norŭ caruŭgŭmaã na yexguma Pedru yéma ŭpetŭxgu, rŭ naxchipetamare nŭxŭ na nachixŭcèx. ¹⁶ Rŭ yexgumarŭŭ ta rŭ yéma naxŭtaquèxegŭxŭ ga muxŭma ga duŭxŭgŭ ga Yerucharéŭãrŭ ngaicamana imugŭne ga ñãnewa ne íxŭ. Rŭ yéma naxcèx nanagagŭxŭ ga yema idaaweexŭ rŭ yema ngoxoãxgŭxŭ. Rŭ guxŭma naxcèx nitaanegŭ.

Pedru rŭ Cuáŭwe ningèxŭtanŭ ga paigŭ

¹⁷ Rŭ yexguma ga guma paigŭeru rŭ guxŭma ga yema natanŭxŭgŭ ga Chaduchéugŭ rŭ poraãcŭ nixãŭxãchigŭ naxcèx ga yema mexŭgŭ ga naxŭgŭxŭ ga yema ngŭexŭgŭ ga Ngechuchu imugŭxŭ. ¹⁸ Rŭ yemacèx norŭ purichŭagŭxŭ namu na ínayauxŭãxŭcèx ga yema ngŭexŭgŭ. Rŭ ñãneãrŭ poxcupataŭgu nanapoxcŭe. ¹⁹ Natŭrŭ Coriarŭ orearŭ ngeruŭ

ga daxūcūāx naxcèx nayawāxna ga yema poxcupataūārū
 īāxgū ga chūtacū. Rū ínanamuxū, rū ñanagūrū nūxū: ²⁰ —
 ¡Ngema tupauca ya taxūnewa pexī, rū guxū i duūxūgūmaā
 nūxū pixu na ñuxācū Tupana inaxāxū i ngexwacaxūxū i
 maxū! —ñanagūrū. ²¹ Rū yexguma ga yema ngúexūgū ga
 Ngechuchu imugūxū rū naga naxīnūē ga yema ore. Rū
 moxūācū ga pèxmamaxūchi rū tupauca ga taxūnewa naxī,
 rū duūxūgūxū nangúexēē. Rū yoxni ga guma paigūeru
 rū natanūxūgū, rū nanangutaquēxexēē ga guxūma ga
 yema togū ga āēxgacūgū ga āēxgacūgūtūcumūwa ūgūxū. Rū
 poxcupataūwa nanamugū ga purichíagū na yagagūāxūcèx
 ga yema ngúexūgū ga Ngechuchu imugūxū. ²²⁻²³ Rū
 yexguma poxcupataūwa nangugūgu ga yema purichíagū,
 rū taxuxūxūma inayangaugū. Rū nayawoegu, rū nūxū
 nayarūxugūe, rū ñanagūrūgū: —Yima poxcupataū rū
 narūwāxta, rū meāma nataichirēx, rū purichíagū nūxna
 nadaugū i naāxwa. Natūrū ngēxguma tayawāxnagu, rū
 taxuxūxūma itayangaugū i aixepewa —ñanagūrūgū. ²⁴ Rū
 yexguma yema orexū naxīnūēgu ga yema paigūeru rū yema
 togū ga paigū ga āēxgacūgū ixīgūxū rū yema tupauca ga
 taxūneārū purichíagūarū āēxgacū rū guxūma nabaiāchiāēgū
 yerū tama nūxū nacuèxgū ga ngextá tá na nanguxū ga
 guxūma ga yema rū ñuxācū tá na iyanaxoxēēgūāxū. ²⁵ Rū
 yexguma yemagu ínaxīnūēyane rū yéma nangu ga wūxi ga
 yatū, rū namaā nūxū nixu, rū ñanagūrū: —Ngēma yatūgū
 i pepoxcuechirēxū, rū tupauca ya taxūnewa nangēxmagū,
 rū ínanangúexēē i duūxūgū —ñanagūrū. ²⁶ Rū yéma naxī
 ga tupauca ga taxūneārū purichíagūarū āēxgacū wūxigu
 namaā ga norū purichíagū na yagagūāxūcèx. Natūrū
 namuūē na duūxūgū nutamaā yamuxūtanūxū, rū yemacèx
 meāmare yema ngúexūgūxū nigagū. ²⁷ Rū yexguma
 namaā ínangugūgu, rū yema āēxgacūgūpēxewa nanagagū.
 Rū yema paigūeru rū namaā nidexa rū ñanagūrū nūxū:
²⁸ —Marū poraācū pexna tanachuxu na tama ngēma
 Ngechuchuégamaā penangúexēēxūcèx. Natūrū i pema
 rū guxūne ya Yerucharéūwa penangúexēē i duūxūgū, rū
 ñuxūchi toxna penaxuxchaū ga na togagu nayuxū ga yema
 Ngechuchu —ñanagūrū. ²⁹ Rū Pedru rū namūcūgūmaā
 nanangāxūgū, rū ñanagūrūgū: —Narūmemaē nixī na
 Tupanaga taxīnūēxū rū tama i yatūgūga. ³⁰ —Guma Tupana
 ga nuxcūmaūgūxū ga tórū oxigū nūxū yaxōgūcū, rū guma nixī
 ga wena namaxēēcū ga Ngechuchu ga pema peyamācū ga
 yexguma curuchawa peyapotagūgu. ³¹ —Natūrū Tupana rū
 nanataxēēāma, rū nūgūarū tūgūnecūwawa nanatoxēē. Rū tórū
 cuèxruū rū maxēxēēruū nayangucuchixēē na tatanūxūgū

i Yudiugũxũ nangũxẽxũcèx na nüxũ naxoexũcèx i norũ chixexũgũ, rü Tupana nüxũ nüxũ nangechaũxũcèx i norũ pecadugũ. ³² —Rü toma nüxũ tacuèx na aixcũma yĩxũ i guxũma i ngẽma pemaã nüxũ tixuxũ erũ tomatama nüxũ tadaugũ. Rü ngẽxgumarũ ta i Tupanaãe i Üünexũ i Tupana tüxna äxũ ya yixema naga ñnüxẽ, rü nüxũ nacuèx na aixcũma yĩxũ —ñanagürügũ. ³³ Rü yexguma yemaxũ naxĩnüegu ga yema ãẽxgacügũ, rü poraãcũxũchima nanuẽ, rü nanadaixchaũ. ³⁴ Natürũ yema ãẽxgacügũtanũwa nayexma ga wũxi ga Parichéu ga Gamarié ga naega. Rü nüma rü meãma nanangúexẽ ga Tupanaãrũ mugũ. Rü guxũma ga duũxũgũ rü nüxũ nangechaũgũ. Rü nüma ga Gamarié inachi rü nanamu na paxaãchi ínamuxũãxũcèx ga yema ngúexũgũ ga Ngechuchu imugũxũ. ³⁵ Rü ñũxũchi namücügũ ga ãẽxgacügũmaã nüxũ nixu rü ñanagürũ: —Pa Chautanũxũx, ¡pexuãægũ na tacũ tá namaã pexũxũ i ñaã yatügũ! ³⁶ —Rü nüxna pecuèxãchie ga ũpa ga ñuxãcü ãẽxgacũxũ nügũ ningucuchixẽchaũ ga Teudá. Rü nügũtama nixu na wũxi ga tacũ na yĩxũ. Rü maneca 400 naguxũ ga yatügũ nawe narũxĩ. Natürũ churaragũ nayamèxgũ, rü nayu. Rü guxũma ga yema nawe rüxĩxũ rü nangĩãchi, rü yexma nayarũxo ga guxũma. ³⁷ —Rü yixcũra ínangu ga to ga yexguma tachiũãneãrũ ãẽxgacũ duũxũgũxũ ixugũgu, rü yema nixĩ ga Yuda ga Gariréaanecũãx ga ãẽxgacũxũ nügũ ingucuchixẽẽchaũxũ. Rü nayaxucuxègũ ga duũxũgũ rü nawe narũxĩ ga ñuxre. Natürũ yemaxũ rü ta nimèxgũ rü nayu. Rü guxũma ga yema nawe rüxĩxũ rü nangĩãchi. ³⁸ —Rü ngẽmacèx i ñũxma rü pexũ chaxucuxè na peyangẽxgũxũ i ñaã yatügũ, rü tama penapoxcuexũ. Erũ ngẽxguma nagagutama yixĩgu i ngẽma nüma naxügũxũ, rü tá inayarũxo. ³⁹ —Natürũ ngẽxguma Tupanaãrũ yixĩgu i ñaã naxügũxũ, rü taxuacũma ipeyanaxoxèẽ. ¡Rü pexuãægũ na tama ngürũãchi Tupanamaã yĩxũ i penuèxũ! —ñanagürũ. Rü guxũma ga yema ãẽxgacügũ rü naga naxĩnüe ga yema norũ ucuxè. ⁴⁰ Rü ñũxũchi nanachocuxèẽ ga yema ngúexũgũ ga Ngechuchu imugũxũ. Rü nayaçuaixgũ. Rü nüxna naxãga na tama Ngechuchuchiga yadexagũxũcèx. Rü yemawena rü nayangèxgũ. ⁴¹ Rü yema ãẽxgacügũna ínixĩ ga yema ngúexũgũ. Rü nataãægũ yerũ woetama Tupana nanaxwèxe ga yemaãcü Ngechuchucèx ngúxũ na yangegũxũ. ⁴² Rü guxũ ga ngunexũgu tupauca ga taxũnewa rü ípatagũwa, rü nanangúexèẽãma, rü nüxũ nixugũetanũ ga ore ga mexũ ga Ngechuchu ya Cristuchiga.

6

Yema ngúexũgũ ga Ngechuchu imugũxũ rü nüxũ naxuneta

ga 7 ga yatūgū na nūxū nangūxēēgūxūcèx ga Tupanaārū puracūwa

¹ Rū yexgumaūcūū rū yexeraācū nimuchigū ga yema duūxūgū ga yaxōgūxū. Rū natanūwa nayexmagū ga Yudíugūchirēx ga Griéguanewa ne íxū rū Griégugawa idexagūxū. Rū nayexma ta ga yaxōgūxū ga Yudíugū ga Yerucharéūcūāx ga woetama nagawa idexagūxū. Rū yema yaxōgūxū ga Griégugawa idexagūxū rū nidexagūecha nachigagu ga yema yaxōgūxū ga Yerucharéūcūāxgū íxīgūxū, rū ñanagūrūgū: —Totanūwa yutegūxe rū tama meā ōna tūxna naxāgūxū i ngēxguma ōna inaxāgūūxgu i wūxichigū i ngunexūgu —ñanagūrūgū. ² Rū yexguma ga yema 12 ga ngūexūgū ga Ngechuchu imugūxū rū guxūma ga yema yaxōgūxūxū nangutaquēxexēēgū, rū ñanagūrūgū nūxū: —Tama name na ítanangéxū i Tupanaārū orearū uchiga i tomax na ōnamaā itacuáxūcèx. ³ —Rū ngēmacèx, Pa Tomūcūgūx, rū ¡Naxcèx pedèux i petanūwa ya 7 ya yatūgū ya guxāma nūxū ngechaūcū, rū meā naāēxū cuácū, rū aixcūma Tupanaāē i Ūūnexū nawa ngēxmacū! Rū toma tá nūxna tanaxā i ngēma puracū na nūmagū ōnamaā inacuēxgūxūcèx. ⁴ —Rū ngēxguma i toma rū yumūxēwa rū Tupanaārū orearū uchigawaxicatama tá tapuracūe —ñanagūrūgū. ⁵ Rū yexguma ga guxūma ga yema duūxūgū rū: —Ngū —ñanagūrūgū naxcèx ga yema ore. Rū nūxū naxunetagū ga Etébaū ga meā yaxōcū rū aixcūma Tupanaāē i Ūūnexū nawa yexmacū, rū Piripi, rū Pócoro, rū Nicanúru, rū Timú rū Paruménu, rū Nicuráchi ga Aūtioquíacūāx ga tauta Ngechuchuaxū yaxōōgu Yudíugūcūma yaxucū. ⁶ Rū yema ngūexūgū ga Ngechuchu imugūxūxūtawa nanagagū. Rū nūmagū naxmēxmaā nūxū yangōgūācūma naxcèx nayumūxēgū. ⁷ Rū yema Tupanaārū ore rū yexeraācū nixūchigū. Rū poraācū nimuētanū ga yema yaxōgūxū ga Yerucharéūwa. Rū woo muxūchixūma ga Yudíugūarū paigū rū ta Ngechuchuaxū nayaxōgū.

Etébaūxū niyauxgū

⁸ Rū Etébaū nixī ga wūxi ga yatū ga Tupana poraācū nūxū rūngūxēēcū rū naporaxēēcū na duūxūgūtanūwa naxūāxūcèx ga mexūgū ga taxūgū rū cuēxruūgū ga Tupanaārū poramaā naxūxū. ⁹ Rū nayexma ga wūxi ga ngutaquēxepataū ga Yudíugūarū ga Ínguxūxūārū Ngutaquēxepataūgu āegane. Rū gumawa nangutaquēxegū ga duūxūgū ga ūpaacū corigūmēxēwa yexmagūxū. Rū ñuxre ga guma ngutaquēxepataūcūāx rū wūxigu namaā ga ñuxre ga Chireneānecūāx, rū Aleyādríaanecūāx, rū Chiríchiaanecūāx, rū Áchiaarū naānecūāx, rū inanaxūgūe ga Etébaūmaā na

iyaporagatanücüüxü. ¹⁰ Natürü taxuacüma Etébaüxü narüyexeragü, yerü nüma ga Etébaü rü nidexa namaã ga yema cuèx ga Tupanaã i Üünexü nüxna äxü. ¹¹ Rü yexguma ga yema duüxügü rü togüaxü nanaxütanügü na Etébaüchiga doraxü yaxugüxücèx. Rü ñanagürügü ga yema idoraegüxü: —Toma nüxü taxĩnüègu, rü Moïchéchiga rü Tupanachigamaã chixexü ga ore nixugü ga Etébaü —ñanagürügü. ¹² Rü yemaãcü nananuèxèè ga duüxügü rü Yudíugüarü äëxgacügüerugü rü ngúexèèruügü ga ore ga mugüwa nguxèètaegüxü. Rü yemacèx Etébaüçèx nibuxmü, rü nayayauxgü, rü äëxgacügüerugü íngutaquèxegüxüwa nanagagü. ¹³ Rü naxcèx nadaugü ta ga yatügü ga doraxü ixugüemarexü rü yema rü ñanagürügü: —Ñãã yatü rü guxüguma chixexümaã nidexa i nachigagu ya daa tupauca ya taxüne, rü nachigagu i Tupanaärü mugü. ¹⁴ —Rü toma rü nüxü taxĩnüè rü:

“Yima Ngechuchu ya Nacharétucüäx rü tá nanangutaüxèè ya daa tupauca, rü tá inayanaxoxèè i nacümagü ga Moïché tüxü ngúexèèxü”, —ñanagürügü. ¹⁵ Rü yexguma Etébaüxü nadaunügu ga guxüma ga yema äëxgacügü ga yéma rütogüxü, rü nüxü nadaugü ga nachametü rü wüxi ga daxü-cüäx ga orearü ngeruüchametürüü na yíixü.

7

Etébaüärü ore

¹ Rü nüma ga paigüeru, rü Etébaüna naca rü ñanagürü: —¿Aixcüma yíixü i ñãã ore i nüxü yaxugüexü? —ñanagürü. ² Rü Etébaü nanangäxü, rü ñanagürü: —Pa Chautanüxü Pa Äëxgacügüx, ¡Choxü iperüxĩnüè! Guma Tupana ya mexèchicü, rü nuxcümaücü ga tórü oxí ga Abráüçèx nangox ga yexguma Mechopotámiãärü naãnegu naxächíügu ga yexguma tauta Aráüärü naãnewa naxüxgu na yexma yaxächíüxücèx. ³ —Rü Tupana rü ñanagürü nüxü:

“¡Nüxna ixü i cuchiüãne rü cutanüxü, rü ngèma choma tá cuxü nüxü chadauxèèxü i naãnewa naxü!”
ñanagürü. ⁴ —Rü yexguma ínaxüxü ga Abráü nawa ga yema Cadéucüäxärü naãne ga ngextá noxri ínaxächíüxüwa, rü Aráüärü naãnegu nayaxächíü. Rü yexguma nanatü yuxguwena, rü ñoma ga naãne i ñuxma nagu pexächíüxüwa naxü, yerü yemaãcü Tupana núma nanaga. ⁵ —Natürü yexguma rü ta taxuüma ga noxrüxüchi ga naãne nüxna naxã ga Tupana i ñoma i naãnewa, rü bai ga íraxü ga noxrüxüchi ga naãne. Natürü Abráümaã ínaxuneta ga yíxcama tá nüxna na naxãäxü ga ñoma i naãne na noxrüxüchi yíxücèx, rü yíxcama marü nayuxguwena rü nanagüarü na yíxücèx. Rü yemaãcü

Abráŭmaã inaxuneta ga woo na nangexacũxũ ga yexguma.
 6—Rũ ñanagŭrũ Abráŭxũ ga Tupana:

“Rũ yixcama i cutaagũ rũ tá to i nachiuãne i tama noxrũ
 ixĩxũwa nangẽxmagũ. Rũ ngẽma nachiuãnecũãx i
 duũxũgũ rũ norũ duũxũgũxũ tá nayaxĩgũxẽẽ. Rũ 400
 ya taunecũ rũ ngẽma duũxũgũ rũ tá chixri namaã
 nachopetũ i cutaagũ. 7 Natũrũ choma tá chanapoxcue i
 ngẽma nachiuãnecũãx i norũ duũxũgũxũ yaxĩgũxẽẽxũ.
 Rũ ngẽmawena i cutaagũ rũ tá ínachoxũ nawa i ngẽma
 naãne, rũ nuã ñaã i naãnewa tá choxũ nicuèxũũgũ”,

ñanagŭrũ ga Tupana. 8—Rũ yexguma Tupana rũ Abráŭ rũ
 nũgũmaã nanamexẽẽ, rũ ñanagŭrũ ga Tupana:

“Choma rũ tá cuyũ charũngũxẽẽ ega cuma rũ guxũma i
 cutanũxũgũ ipewiũchẽxmũpẽxechiraũgu. Rũ ngẽma tá
 nixĩ i cuèxruũ i yigũmaã imexẽẽxũ”,

ñanagŭrũ ga Tupana. Rũ nabu ga wũxi ga nane ga
 Abráŭ, rũ Ichaágu nanaxũéga. Rũ yexguma 8 ga norũ
 ngunexũwa nanguxgu ga Ichaá, rũ nũmatama ga Abráŭ
 rũ ínawanawiechẽxmũpẽxechiraũ. Rũ yexguma marũ nayèxgu
 ga Ichaá rũ nabu ga nane ga Acobu, rũ nũmatama ga Ichaá
 rũ ínawanawiechẽxmũpẽxechiraũ. Rũ yixcama marũ nayèxgu
 ga Acobu rũ nũxũ nayexma ga 12 ga nanegũ. Rũ nũmatama
 ga Acobu rũ ínawanawiechẽxmũpẽxechiraũ ga guxũma ga yema
 12 ga nanegũ. Rũ yema 12 ga nanegũ nixĩ ga yema 12 ga
 nuxcũmaũgũxũ ga tórũ oxigũ. 9-10 —Rũ yema 12 ga Acobu
 nanegũ ga tórũ oxigũ ixĩgũxũtanũwa rũ wũxi rũ Yúche nixĩ
 ga naega. Natũrũ naẽneẽgũ ga guma Yúche rũ nixãũxãchie, rũ
 yemacèx Equituarũ naãnewa ãxũ ga taxetanũxũxũ Yúchemaã
 nataxegũ na Equituarũ naãnewa nagagũãxũcèx. Natũrũ
 Tupana rũ Yúchemaã nayexma, rũ nũxũ narũngũxẽẽ na tama
 pecadu naxũxũcèx ga yexguma guxchaxũwa nayexmagu.
 Rũ nũxna nanaxã ga cuèx, rũ Yúchexũ narũngũxẽẽ ga meã
 na nayauxãxũcèx ga Equituaneãrũ ãẽxgacũ ga Faraũ. Rũ
 yemacèx ga Faraũ rũ ãẽxgacũxũ nayangucuchixẽẽ. Rũ nũma
 ga Yúche nixĩ ga ãẽxgacũ ga Faraũpatawa rũ guxũma ga
 yema nachiuãnewa. Rũ Faraũxĩcatama nixĩ ga Yúchearũ yexera
 na ãẽxgacũ yĩxũ ga yema naãnewa. 11 —Rũ yexgumaũcũũ
 nayexma ga taiya ga guxũ ga Equituarũ naãnewa rũ Canaããrũ
 naãnewa. Rũ poraãcũ taiya nũxũ nangux ga duũxũgũ. Rũ
 yemacèx ga yema nuxcũmaũgũxũ ga tórũ oxigũ rũ dũxwa
 taxuacũma nũxũ inayangaugũ ga nabũ ga Canaããrũ naãnewa.
 12 —Natũrũ yexguma nũxũ nacuáchigaxgu ga Acobu ga na
 nayexmaxũ ga nabũ ga Equituanewa, rũ yema nanamugũ
 ga nanegũ ga guma tórũ oxigũ ixĩgũcũ. Rũ yema nixĩ ga
 nawa inaxũgũxũ ga noxrima nabũcèx Equituanewa na

naxĩxũ. ¹³—Rũ yixcama marũ naguxgu ga yema nabũ rũ wenaxãrũ Equituanewa naxĩ nawa ga nabũ. Rũ yexguma wenaxãrũ yẽma naxĩxgu ga naẽneẽgũ, rũ nũgũ nixu ga Yũche namaã. Rũ yexguma nũxũ nacuẽx ga Faraũ ga ngextácũãx na yĩxũ ga Yũche. ¹⁴—Rũ yixcamaxũra ga Yũche rũ tũmacẽx nangema ga nanatũ rũ guxũma ga natanũxũ. Rũ maneca 75wa nangu ga yema duũxũgũ ga Yũchetanũxũ. ¹⁵—Rũ yemaãcũ Equituanewa naxũ ga Acobu na yexma yaxãchiũxũcẽx. Rũ yexma nayu ga nũmax. Rũ yexma nayue ta ga nanegũ ga tórũ oxigũ. ¹⁶—Rũ yexguma nayuxgu ga Acobu, rũ Chiquéũwa nanangegũ ga naxũne na yexma yatẽxgũãxũcẽx nagu ga yema naxmaxũ ga Abráũ dĩẽrumaã naxcẽx taxexũ ga Amũ nanegũxũtawã ga Chiquéũwa. ¹⁷—Rũ dũxwa nawa nangu na Equituanewa Ínanguxũxũcẽx ga tatanũxũ ga yexgumarũũ ga Tupana Abráũmaã ixunetaxũ. Rũ yexguma rũ marũ porãcũ nimu ga tatanũxũ ga Equituanewa. ¹⁸—Rũ yexguma ningucuchi ga to ga Equituaneãrũ ãẽxgacũ ga tama Yũchechigaxũ cuãxũ. ¹⁹—Rũ yema ãẽxgacũ rũ tatanũxũxũ nawomũxẽẽ rũ chixri tũmamaã naxũpetũ ga guxema nuxcũmaũgũxe ga tórũ oxigũ. Rũ tũxũ namu na yexwaca buexe ga tũmaxãcũgũxũ Ítawogũxũ na tayuexũcẽx. ²⁰—Rũ yexgumaũcũũ nabu ga Moĩché, rũ Tupanaãxũ nangũchaũ. Rũ tomaẽxpũx ga tauemacũ nũxna tadaugũ ga tũmapatawa ga naẽ rũ nanatũ. ²¹—Rũ yexguma dũxwa Ítanatẽxgũgu, rũ Faraũxãcũ inayaxu, rũ ngĩnẽxũ inayaxẽẽ. ²²—Rũ yemaãcũ Moĩchéxũ nanguxẽẽgũ ga guxũma ga Equituanecũãxãrũ cuẽx. Rũ nũma ga Moĩché rũ wũxi ga ãẽxgacũ ga poracũ nixĩ, rũ norũ dexawa rũ ta napora. ²³—Rũ yexguma 40 ga norũ taunecũwa nanguxgu ga Moĩché rũ nagu narũxĩnũ ga natanũxũgũ ga Yudĩugũtanũgu na naxũãneãxũ. ²⁴—Rũ nũxũ nadau ga wũxi ga Equituanecũãx ga wũxi ga Yudĩuxũ na naçuaxixũ. Rũ yemacẽx ga Moĩché rũ yema Yudĩuẽtũwa Ínayuxu, rũ yema Equituanecũãxũ nimẽx rũ nanayuxẽẽ. ²⁵—Rũ nũma ga Moĩché nagu rũxĩnũgu rũ chi natanũxũgũ ga Yudĩugũ rũ chi nũxũ nacuẽxgũ na Tupana yẽma namuxũ na Ínanguxũxẽẽãxũcẽx. Natũrũ tama nũxũ nacuẽxgũẽga ga yema natanũxũgũ. ²⁶—Rũ moxũãcũ ga Moĩché rũ nũxũ nadau ga to ga taxre ga Yudĩugũ ga nũgũ yexma dẽixũ, rũ nũxna nachogũchaũ. Rũ ñanagũrũ nũxũ:

“Pema rũ pegũtanũxũgũ pixĩgũ. ¿Rũ tũxcũũ pegũ pedai i pemax?” ñanagũrũ. ²⁷—Rũ yexguma ga yema namũcũxũ ìçuaxixũ rũ Moĩchéxũ natẽxneta, rũ ñanagũrũ nũxũ:

“¿Texé cuxũ tamu na toeru quiĩxũcẽx rũ tomaã icu-cuãxũcẽx? ²⁸—¿Éxna choxũ quimãxchaũ ta, ga ñne quimãxũ ga Equituanecũãxũrũ?” ñanagũrũ. ²⁹—Rũ yexguma

yemaxū naxīnūgu ga Moīché, rü niña ga yema nañewa. Rü Madiáũñewa naxū. Rü yema nachiuñane ga tama noxru ixīxūgu nayaxāchiū. Rü yexma naxāmèx rü nabu ga taxre ga nanegü. ³⁰—Rü 40 ga taunecūguwena ga dauxchitawa ga Chinaĩ ga mèxpúneārū ngaicamana, rü wūxi ga naixētāxācū ga yéma iyauraxūwa Moīchécèx nangox ga wūxi ga Tupanaārū orearū ngeruū ga daxūcūāx. ³¹—Rü nabaixāchiāē ga Moīché ga yexguma nūxū nadèuxgu. Rü naxcèx nixū rü nūxna nangaicama na meã nūxū nadauxcèx. Rü yexguma Moīchémaã nidexa ga Cori ga Tupana, rü ñanagürü nūxū:

³² “Choma nixī i curū oxigüarū Tupana chiixū rü Abráũ rü Ichaá rü Acobuarū Tupana chiixū”,

ñanagürü. Rü yexguma ga Moīché rü inanaxügü ga norü muũmaã na yaduruxū. Rü namuū ga yexma na nadawenūxū.

³³—Rü yexguma ga Cori ga Tupana rü ñanagürü nūxū:

“¡Inacuaixū i curū chapatu erü ñaã nañe i nagu cuchixū rü naxüüne, erü chanuxma! ³⁴ Choma rü ngóxūwama nūxū chadau i ñuxācū poraācū ngúxū na yangegūxū i chorü duūxügü i Equituanewa. Rü nūxū chaxīnū i na naxauxexū. Rü ngēmacèx núma chaxū na íchananguxūxēxūcèx. ¡Nuã naxū na Equituanewa cuxū chamuxcèx!”

ñanagürü. ³⁵—Rü woo ga noxri ga nūmagü ga natanūxügü rü guma Moīchéxū naxoe ga yexguma ñagügu:

“¿Rü texé cuxū tamu na toeru quiixūcèx rü tomaã icu-cuáxūcèx?” ñagügu, natürü ga Tupana rü yéma nanamuãma na yema duūxügūxū ínanguxūxēxūcèx rü norü āēxgacū na yīxūcèx. Rü yemaācū Moīchéxū namu ga Tupana ga yexguma naxūtawa namuāxgu ga yema norü orearū ngeruū ga yema naixētāxācū ga iyauraxūwa naxcèx ngóxū. ³⁶—Rü Moīché nixī ga Equituarū nañewa ínagaxūxū ga nuxcūmaūgūxū ga tórü oxigü. Rü Equituanewa, rü Dauchiūxū ga Taxtūwa, rü dauxchitawa ga ngextá taxúema íxāpataxūwa inanawēx ga cuèxruūgü, rü nanaxū ga mexū ga taxügü ga Tupanaārū poramaã naxūxū. Rü yemaācū 40 ga taunecū nūxū na rü-ngūxēē ga yema duūxügü. ³⁷—Rü nūmatama ga Moīché nixī ga tatanūxügü ga Yudiugūmaã ñaxū:

“Tupana rü yixcūra tá pexcèx nūxū naxuneta i petanūwa i wūxi i norü orearū uruū ga yexgumarūū ga choxū na naxunetaxūrūū”,

ñanagürü. ³⁸—Rü nūmatama ga Moīché nixī ga nuxcūmaūgūxū ga tórü oxigūmaã nangutaquēxexū ga yema nañe ga ngextá taxúema íxāpataxūwa. Rü tórü oxigūmaã nayexma ga Chinaĩ ga mèxpúnewa ga yexguma namaã yadeaxgu ga Tupanaārū orearū ngeruū ga daxūcūāx. Rü nūmatama ga Moīché nixī

ga nayauxāxŭ ga Tupanaārū ore i maxēxēēruŭ na nūxŭ tūxna naxāāxŭcèx. ³⁹ —Natürü ga tórü oxigü rü tama naga naxīnūēchaŭ ga guma Moīché. Rü ínanatèxüchigüama, rü Equituaneguama narūxīnūāēgü. ⁴⁰ —Rü tórü oxigü rü Moīchéeneē ga Arāŭxŭ ñanagürügü: “¡Rü toxçèx naxü i tupanachicünèxāgü na nawe tarūxīxŭcèx! Erü tama nūxŭ tacuèxgü i tacü nūxŭ na üpetūxŭ i ngēma Moīché ga Equituanewa tūxŭ yagagūxŭ”, ñanagürügü. ⁴¹ —Rü yexguma nanaxügü ga wüxi ga wocaxacüchicünèxā norü tupanaxŭ. Rü ñuxŭchi naxçèx nanadai ga ñuxre ga carnerugü na yemamaā nūxŭ yacuèxüügüxŭcèx. Rü wüxi ga peta naxçèx naxügü ga yema wocaxacüchicünèxā ga nūmatama naxügüxŭ. ⁴² —Rü yemacèx ga Tupana rü nūxna nixŭgachi ga yema duŭxügü. Rü ínanawogü na woramacuri rü üèxcü rü tauemacümaā natupanaāxēēāxŭcèx. Yerü yemaäcü Tupanaārū orearü uruügüarü poperagu naxümatü, rü ñanagürü:

“Pema, Pa Yudíugüx, ¿Chauxçèx yīxŭ ga penadèixŭ ga carnerugü ga yexguma 40 ga tauncü dauxchitawa ga ngextá taxúema íxāpataxŭwa peyexmagügu? ⁴³ Tama aixcüma chauxçèx nixŭ yerü ga pema rü ngextá ípexīxŭwa rü ípenangeexŭ ga napata ga perü tupananeta ga Moro rü ípenangeexŭ ga perü tupananeta ga Refāārü woramacurichicünèxā. Rü yemaäcü pegümaā ípenangeexŭ ga yema tupananetachicünèxāgü ga pematama pexügüxŭ na nūxŭ picuèxüügüxŭcèx. Rü ngēmacèx i ñuxma rü perü naānewa tá pexŭ íchawoxŭ rü yaxŭwa i Babiró-niāārü yexerawa tá pexŭ chamugŭ”,

ñanagürü ga Tupana ga yema orewa. ⁴⁴ —Rü yema naāne ga ngextá taxúema íxāpataxŭwa rü tórü oxigü nūxŭ nayexma ga wüxi ga ípata ga naxchirunaxçèx ga nagu namaā nanguxŭgüne ga Tupanaārü mugü ga nutagu ümatūxŭ. Rü guma ípata ga naxchirunaxçèx nixŭ ga nūxŭ nawéäcüma Tupana Moīchéxŭ naxūxèxene. ⁴⁵ —Rü yexguma nayuxguwena ga Moīché, rü Yochué ningucuchi ga āēxgacü na yīxŭ. Rü tórü oxigü rü nuā tórü naānewa nanangegü ga guma ípata ga naxchirunaxçèx ga yexguma Yochuémaā napugüāgu ga ñāñ naāne nūxna ga yema duŭxügü ga Tupana íwoxŭxŭ napèxewa ga tórü oxigü. Rü núma nayexma ga guma ípata rü ñuxmata Dabí ingucuchigu ga āēxgacü na yīxŭ. ⁴⁶ —Rü guma āēxgacü ga Dabí rü Tupana rü poraäcü namaā nataāē, rü nūxŭ narüngŭxēē. Rü núma ga Dabí rü Tupanana naxçèx naca na naxūāxŭcèx ga wüxi ga tupauca ga taxŭne ga nawa Tupanaxŭ na yacuèxüügüxŭcèx ga tatanūxŭgü ga Acobutaagü. ⁴⁷ —Natürü Dabí nane ga Charumóü nixŭ ga naxücü ga guma tupauca ga Tupanacèx íxīxŭne. ⁴⁸ —Natürü ya Tupana

ya tacüxüchima rü tama duüxüğü üxüne ya tupaucagümaã naxãpata. Rü yemacèx ga Tupana rü nuxcümaücü ga norü orearü uruüwa rü ñanagürü:

49-50 “Choma nixĩ ya ãëxgacü ya tacüxüchima, rü daxügxüũ i naãne nixĩ i chorü toxmaxwèxeruũ ixĩxũ rü ñoma i naãne nixĩ i chorü chicutüruũ ixĩxũ. ¿Rü ñuxücürüwa i nagu perüxĩnüëxũ tá na penaxüxũ ya wüxi ya tupauca ya chaugu mexüne?”

ñanagürü ga Cori ya Tupana. Rü ñanagürü ta ga Tupana:

“¿Tama ëxna choma yĩxũ ichanaxüxũ ga guxüma i tacü i ngëxmaxũ? ¿Rü ñuxãcü chi penaxüxũ i wüxi i nachica i nagu charüngüxũ?”

ñanagürü ga norü orewa. ⁵¹ Rü ñanagürü ga Etébaũ: — Dücèx Pa ãëxgacügüx, pema rü guxüguma nüxũ pexoe i Tupanaãrü ore, rü tama iperüxĩnüëchaũ. Rü peãewa rü tama peyaxögüchaũ. Rü pema rü guxüguma Tupanaãë i Üünexümaã penuëëcha. Yema nuxcümaügxüũ ga perü oxigürüütama pixigü i pemax. ⁵² —Rü perü oxigü rü chixeãcüma namaã nachopetü ga guxüma ga Tupanaãrü orearü uruüğü. Rü nanadai ga yema orearü uruüğü ga nüxũ ixuchigagüxũ ga na núma naxüxũ tá ga guma mecü ya Ngechuchu. Rü yexguma ínanguxgu ga guma Ngechuchu rü pema Piratuna penamu rü penayuxëë. ⁵³ —Rü woo pema rü Tupanaãrü orearü ngeruüğü ga daxücüãxütawa penayaxu ga Tupanaãrü ore, natürü tama naga pexĩnüë —ñanagürü ga Etébaũ.

Nayu ga Etébaũ

⁵⁴ Rü yexguma nüxũ naxĩnüëgu ga yema ore, rü nanuëxüchiana ga yema duüxüğü. Rü norü numaã Etébaüçèx nixüxchapütägü. ⁵⁵ Natürü ga Etébaũ rü aixcüma Tupanaãë i Üünexü nawa nayexma. Rü daxü nadawenü, rü nüxũ nadau na ñuxãcü namexëchixũ ga Tupana. Rü nüxũ nadau ga Ngechuchu ga Tupanaãrü tügüneguama chicü. ⁵⁶ Rü yexguma rü ñanagürü: —Nüxũ chadau i na yangoxnaãchixũ i naãnetüwe, rü nüxũ chadau ya Cristu ya Tupana Nane ya duüxüxũ ixĩcü ya Tupanaãrü tügüneguama chicü —ñanagürü ga Etébaũ. ⁵⁷ Natürü nümagü rü nügü narütütamachixëgü, rü tagaãcü aixta naxüëãcüma nüxna nayuxgü. ⁵⁸ Rü ínanagaxüchigü ga ñãnewa, rü nutagümaã ínanamuxüchigü. Rü yéma nayexma ga wüxi ga ngextüxüxũ ga Chaurugu äegaxũ. Rü yemaxũ nanawotanü ga norü gáuxüchirugü ga ínacuxuchigüxũ ga yema duüxüğü ga Etébaüxũ imëxgüxũ. ⁵⁹ Rü yexguma nutamaã ínamuxüchigüãguyane, rü nayümüxë ga Etébaũ rü ñanagürü: —Pa Cori Pa Ngechuchux, ¡Nayaxu i chauãë! —ñanagürü. ⁶⁰ Rü yemawena rü inacaxãpüxü, rü

tagaãcū aixta naxü, rü ñanagürü: —Pa Cori Pa Tupanax, ¡Tãxü i ñaã pecaducèx cunapoxcuexü i ñaã duüxügü! —ñanagürü. Rü yexguma yema ñaxguwena rü nayu.

8

Chauru rü guxema yaxögüxewe ningëchigü na tüxü napox-cuexüçèx

¹ Rü Chauru rü norü me nixi ga Etébaüxü na yamëxgüxü. Rü yematama ngunexügu rü norü uwanügü rü inanaxügüe ga na poraãcü nawe yangëxütanüxü ga yema yaxögüxü ga Yerucharéüwa yexmagüxü. Rü düxwa ga guxüma rü Yudéaanegu rü Chamáriaanegu nügü nawoone. Rü yema ngüexügü ga Ngechuchu imugüxüxicatama ínayaxügü ga Yerucharéüwa. ² Rü ñuxre ga yatügü ga meäma Tupanaãxü yaxögüxü rü nanayauxgü ga Etébaüxüne, rü inatëxgü rü poraãcü naxcèx naxauxe. ³ R yexguma ga Chauru rü chixri tümamaã naxüpetü ga guxema yaxögüxe. Rü tümapatagu nixüçuchigü na tüxü ínayauxüçèx. Rü yéma tüxü ínatüxü ga yatügü rü ngexegü, rü ñuxüchi poxcupataügu tüxü nawocu.

Chamáriawa nüxü nixuchiga ga Tupanaärü ore i mexü

⁴ Rü yema yaxögüxü ga Chauruchaxwa ibuxmüxü ga Yerucharéüwa, rü guxüwama ga ngextá ínaxixüwa rü nüxü nixuchigagü ga ñuxãcü Ngechuchu tüxü na maxëxëëxü. ⁵ Rü Piripi nixi ga wüxi ga yema orexü ixuchigacü. Rü nüma rü ñane ga Chamáriawa naxü, rü yéma inanaxügü ga Cristuchigaxü na yaxuxü. ⁶ Rü yema duüxügü ga Chamáriacüãx, rü Piripicèx nangutaquëxegü. Rü guxüma meäma inarüxínüë ga yema ore ga namaã nüxü yaxuxü, yerü nüxü nadaugü ga yema mexügü ga taxügü ga Tupanaärü poramaã naxüxü ga Piripi. ⁷ Rü muxëma ga duüxëgü ga ngoxogü tümawa yexmaxë rü tümacèx nitaanegü. Rü yema ngoxogü rü tagaãcü aita naxüëãcüma tümawa ínachoxü. Rü yexgumarü ta rü muxëma ga nawãixãchigüxe rü chixeparagüxe rü tümacèx nitaanegü. ⁸ Rü yemacèx poraãcü nataãëgü ga guxüma ga duüxügü ga guma ñane ga Chamáriawa. ⁹ Natürü guma ñanewa nayexma ga wüxi ga yatü ga Chimáügu äëgaxü ga ñuxre ga tauncü norü yuümaã duüxügüxü womüxëëxü ga guma ñanewa. Rü nügü nixu ga na wüxi ga tacüxü cuáxü na yixü. ¹⁰ Rü guxüma meäma nüxü inarüxínüë woo ga buxügü rü yaxügü. Rü ñanagürügü: —Ñaa yatü rü aixcüma nüxü nangëxma i Tupanaärü pora i taxü —ñanagürügü. ¹¹ Rü naga naxínüë ga duüxügü, yerü mucüma ga tauncü rü norü yuümaã nana-womüxëë. ¹² Rü Piripi rü yema duüxügümaã nüxü nixu ga ore ga mexü ga Ngechuchu ya Cristuchiga, rü ñuxãcü na äëxgacü yixü ya Tupana. Rü yexguma yema ore yaxögügu ga

duūxūgū, rü Piripi ínanabaiūxēē ga yatūxū rü ngexūgū. ¹³ Rü nümatama ga Chimáū rü ta nayaxō, rü ínabaie. Rü inanaxūgū ga Piripixū na naxūmūcūxū. Rü yexguma nūxū nadēūxgu ga yema cuèxruūgū rü mexūgū ga taxū ga Tupanaārū poramaā naxūxū ga Piripi, rü poraācū nabaixāchiāē ga Chimáū. ¹⁴ Rü yema Ngechucharū ngūexūgū ga Yerucharéūwa yexmagūxū rü nūxū naxīnūēchiga ga meā na nayauxgūāxū ga Tupanaārū ore ga Chamáriawa. Rü yemacēx yēma nanamugū ga Pedru rü Cuáū. ¹⁵ Rü yexguma Chamáriawa nangugūga ga Pedru rü Cuáū, rü naxcēx nayumūxēgū ga yema yexwaca yaxōgūxū ga duūxūgū, na nayauxgūāxūcēx ga Tupanaāē i Ūūnexū. ¹⁶ Yerū yexguma noxri yaxōgūāgu ga yema duūxūgū rü Piripi marū ínanabaiūxēēmare naegagu ga Cori ga Ngechuchu, natūrū taxuxūnata nangu ga Tupanaāē i Ūūnexū. ¹⁷ Rü yemacēx ga Pedru rü Cuáū naxmēxmaā nūxū ningōgūgū ga yema yaxōgūxū, rü yexguma nanayauxgū ga Tupanaāē i Ūūnexū. ¹⁸⁻¹⁹ Rü nūxū nadau ga Chimáū ga na duūxūgūna nanguxū ga Tupanaāē i Ūūnexū ga yexguma Pedru rü Cuáū naxmēxmaā yema duūxūgūxū yangōgūgūga. Rü yemacēx dīēru Pedru rü Cuáūna ngīxū naxāxchaū ga Chimáū rü ñanagürū nūxū: —iChoxna rü ta penaxā i ngēma pora, na yíxema tūxū chingōgūxe rü ta tūxna nanguxūcēx i Tupanaāē i Ūūnexū! —ñanagürū. ²⁰ Rü yexguma ga Pedru rü ñanagürū nūxū: —iCuxrūūtama iyanataxūx i curū dīēru, erū ngīmaā naxcēx cutaxechaū i Naāē i Ūūnexū i Tupana tūxna mumarexū! ²¹ Cuma rü taxucūrūwama cunayaxu i ngēma pora, erū curū maxū rü tama name i Tupanapēxewa. ²² iNūxū rūxo i ngēma curū chixexū, rü Tupanana naxcēx naca na cuxū nūxū nangechaūxūcēx! Rü bexmana tá cuxū nūxū nangechaū i ngēma chixexū i cuāēwa nagu curūxīnūxū. ²³ Erū nūxū chacuēx rü poraācū cunuāēwēxe, rü ngēma curū chixexū rü cumaā inacuēx rü ñōma cupoxcuxūrūū cuxū nixīxēē —ñanagürū. ²⁴ Rü Chimáū nanangāxū, rü ñanagürū: —iPema Tupanana chauxcēx peça na tama choxū nangupetūxūcēx i ngēma nūxū pixuxū! —ñanagürū. ²⁵ Rü Pedru rü Cuáū rü yema Chamáriaanecūāx ga duūxūgūmaā nūxū nixugūe ga Cori ga Ngechuchuchiga, rü namaā nūxū nixugūe ga Tupanaārū ore. Rü yemawena rü Yerucharéūcēx nawoegu. Rü namawa rü muxūne ga Chamáriaanewa yexmane ga íānexācūgūwa rü nūxū nixuetanū ga Tupanaārū ore i mexū.

Piripi rü namagu nūxū nangau ga wūxi ga āēxgacū ga Etiópiānecūāx

²⁶ Rü yemawena, rü Tupanaārū orearū ngeruū ga daxūcūāx rü Piripimaā nūxū nixu, rü ñanagürū: —iRü

paxa inaxũachi rü ñãne ya Gachawaama naxũ nawa i ngẽma nama i Yerucharẽwa ne daxũ rü Gachawa iyarũgoxũ! — ñanagürü. Rü ngẽma nixĩ i nama i dauxchitawa i ngextá taxúema íxãpataxũwa dapetũxũ. ²⁷ Rü inaxũachi ga Piripi rü yema namawa naxũ. Rü yexma nũgũ nangau namaã ga wũxi ga yatũ ga Etiópiiaanenanguxũ ga gũxcũma ga yema ãẽxgacũarũ díeru. Rü ñeãcũ Yerucharẽwa naxũ na Tupanaxũ yanacuẽxũxũcẽx. ²⁸ Rü nachiũñecẽx nataegu, rü norũ autu ga cowaru itúchigũnewa narũto. Rü nawa ningúchigũ ga yema ore ga Tupanaãrũ orearũ uruũ ga Ichaxía ũmatũxũ. ²⁹ Rü Tupanaãẽ i Üünexũ rü Piripixũ ñanagürü: — ¡Paxa naxcẽx ixũ i ngẽma autu! —ñanagürü. ³⁰ Rü paxa yema autucẽx niña ga Piripi. Rü yexguma naxũtawa nanguxgu rü nũxũ naxĩnũ ga na Tupanaãrũ orearũ uruũ ga Ichaxía ũmatũxũ ga orewa nangúxũ ga yema ãẽxgacũ. Rü yexguma ga Piripi rü nũxna naca rü ñanagürü nũxũ: —¿Nũxũ cucuáxũ i tacũchiga na yĩxũ i ngẽma nawa cungúxũ? —ñanagürü. ³¹ Rü nũma ga ãẽxgacũ ga Etiópiiaanecũãx rü nanangãxũ, rü ñanagürü: —¿Ñuxũcũrũwa i nũxũ chacuáxũ ega taxúema chomaã inanguxũxẽẽgux? —ñanagürü. Rü Piripicẽx naca na naxĩnagũxũcẽx, rü naxũtawa na natoxũcẽx. ³² Rü yema nawa yangúchigũxũ ga Tupanaãrũ ore ga ũmatũxũ, rü ñanagürü:

“Rü ñoma wũxi i carneru i norũ mẽxwa nagagũxũrũũãcũ nayagagũ. Rü wũxi i carneruxacũ i ngẽma yayoxtẽxagũxũpẽxewa tama aita ũxũrũũ nachianemare, rü taxu ñanagürü. ³³ Rü yexguma duũxũgũ poraãcũ chixri namaã chopetũgu rü taxúema naetũwa tachogũ. ¿Rü texé tá meã nachiga tidexa ga yema duũxũgũ ga yemaãcũ poraãcũxũchima chixexũ ũgũxũ? Yerũ nayamẽxgũ na nataxuxũcẽx i norũ maxũ i ñoma i naãnewa”,

ñanagürü ga yema ore ga nawa nangúxũ. ³⁴ Rü Piripina naca ga yema ãẽxgacũ ga Etiópiiaanecũãx, rü ñanagürü: — ¡Chomaã nũxũ ixu! ¿Rü texéchigagu nixĩ ga yadexaxũ ga yema Tupanaãrũ orearũ uruũ? ¿Nũgũchigagutama rü ěxna toguechigagu? —ñanagürü. ³⁵ Rü yexguma nanangãxũ ga Piripi. Rü yematama ore ga ũmatũxũmaã inanaxũgũ na namaã nũxũ yaxuxũ ga ore i mexũ ga Ngechuchuchiga. ³⁶ Rü yixcamaxũra ga yexguma inaxĩyane, rü dexá íyexmaxũwa nangugũ. Rü ñanagürü ga yema ãẽxgacũ: —Nuã nangẽxma i dexá. ¿Rü tama ěxna inamexũ na nuã choxũ ícubaixẽẽxũ? —ñanagürü. ³⁷ Rü ñanagürü ga Piripi: —Ngẽxguma aixcũma meãma cuyaxõxgux, rü marũ name i na cuxũ íchabaixẽẽxũ —ñanagürü. Rü nanangãxũ ga yema ãẽxgacũ, rü ñanagürü: — Ngẽmããcũ chayaxõ na Ngechuchu ya Cristu yĩxũ ya Tupana

Nane —ñanagürü. ³⁸ Rŭ yexguma ínayachaxãchixẽẽ ga norü autu, rŭ wüxigu dexáchiüwa nachoũ. Rŭ Piripi ínanabaixẽẽ ga yema ãẽxgacü. ³⁹ Rŭ yexguma dexáwa ínachoõchigu, rŭ Tupanaãe i Üünexũ rŭ Piripixũ niga. Rŭ yema ãẽxgacü rŭ marü tama wena Piripixũ nadau. Natürü taãẽãcü namagu nixũ. ⁴⁰ Natürü Achotowa nayangox ga Piripi. Rŭ yema ãñewa inaxũãchi, rŭ nüxũ nixuchigü ga ore i mexũ ga guxüma ga ãñewa ñuxmata Checharéaarü naãñewa nangu.

9

Ngechuchuaxũ nayaxõ ga Chauru

¹⁻² Rŭ yoxni ga Chauru rŭ daimaã nayaxãxũnechigüama ga yema duũxügü ga Cori ga Ngechuchuaxũ yaxõgüxũ. Rŭ yemacèx paigüeruxütawa naxü, rŭ naxcèx nüxna naca ga popera ga nüxna ãgaxũ na Yudíugüarü ngutaquẽxepataügü ga Damacuwa yexmagünegu yaxücuchigüxũcèx rŭ yexma tümacèx nadauxũcèx ga guxema yaxõgüxe ga yatüxe rŭ ngexegü na Yerucharéüwa tüxũ nagagüxũcèx rŭ yexma tüxũ yapoxcuexũcèx. ³ Natürü yexguma marü Damacuxũ yangaicagu, rŭ ngürüãchi meãma nüxũ nabáxi ga wüxi ga omü ga poraxũ ga daxüwa ibáxixũ. ⁴ Rŭ ñaxtüanegu nayangu ga Chauru, rŭ nüxũ naxĩnü ga wüxi ga naga ga nüxna çagüxũ ga ñaxũ: —Pa Chauru Pa Chaurux, çtüxcüũ i chowe quingẽchigüxũ? —ñaxũ. ⁵ Rŭ Chauru nanangãxũ, rŭ ñanagürü: —çRü texé quixĩ, Pa Corix? —ñanagürü. Rŭ nüma ga Cori rŭ nanangãxũ rŭ ñanagürü: —Choma nixĩ i Ngechuchu, rŭ chorü duũxügü nixĩ i ngẽma nawe quingẽchigüxũ. ⁶ ¡Rü inachi, rŭ ngema Damacuarü ãñewa naxü! Rŭ ngema rŭ wüxi ya yatü tá cumaã nüxũ nixu na çacü tá cuxüxũ —ñanagürü. ⁷ Rŭ yema yatügü ga Chauruxũ íxümücügüxũ, rŭ inayanguãẽgü, yerü nüxũ naxĩnüẽ ga yema ore natürü taxúexüma nadaugü. ⁸ Rŭ ñuxüchi inachi ga Chauru ga ñaxtüanewa ga íyanguxüwa, rŭ nidauchixetü, natürü taxüma nadau yerü nixoxetü. Rŭ yemacèx ga namücügü, rŭ nachacüügu nayayauxãchi, rŭ yemaãcü Damacuwa nanagagü. ⁹ Rŭ tomaẽxpüx ga ngunexügu, rŭ nangexetü, rŭ tama nachibü, rŭ tama naxaxe. ¹⁰ Rŭ Damacuwa nayexma ga wüxi ga yatü ga Ngechuchuaxũ yaxõxũ ga Ananíã ga naega. Rŭ Cori ya Ngechuchu naxcèx nangox, rŭ ñanagürü nüxũ: —Pa Ananíãx —ñanagürü. Rŭ nüma ga Ananíã nanangãxũ, rŭ ñanagürü: —çTacü? Pa Corix —ñanagürü. ¹¹⁻¹² Rŭ nüma ga Cori nanangãxũ, rŭ ñanagürü: —¡Dücèx, ngẽma ítamũ i Meã i Wéxügu ãegaxüwa naxü! ¡Rü ngema Yudapatawa naxcèx ínaca i wüxi i yatü i Tarsucüãx i Chaurugu ãegaxü! Rŭ nüma rŭ ngema ínayumüxẽ rŭ nangoxetü rŭ marü cuxũ nadau, Pa Ananíãx, na ngẽxma

cuxücuxŭ rŭ naxētŭgu quingōgŭxŭ na wena yadauchixŭcèx —ñanagŭrŭ ga Cori ga Tupana. ¹³ Rŭ yexguma yemaxŭ naxŭnŭgu ga Ananŭā, rŭ ñanagŭrŭ: —Pa Corix, muxŭma i duŭxŭgŭ chomaā nŭxŭ nixu i ngēma yatŭchiga na ñuxre i chixexŭ naxŭxŭ namaā i curŭ duŭxŭgŭ i Yerucharéŭwa. ¹⁴ Rŭ ñuxma rŭ paigŭarŭ āēxgacŭgŭarŭ mumaā núma naxŭ na ínayauxŭāxŭcèx i guxŭma i duŭxŭgŭ i cuégagu yumŭxégŭxŭ —ñanagŭrŭ. ¹⁵ Natŭrŭ núma ga Cori rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —¡Ngema naxŭ! Erŭ choma chanayaxu i ngēma yatŭ na choxŭ yaxuchigaxŭcèx namaā i togŭ i nachiuānecŭāxgŭ i duŭxŭgŭ rŭ norŭ āēxgacŭgŭ, rŭ ngema Iraécŭāxgŭ. ¹⁶ Rŭ choma tá nŭxŭ nŭxŭ chadauxēē i ñuxre i ngŭxŭ i tá yangexŭ i chauxcèx —ñanagŭrŭ ga Cori. ¹⁷ Rŭ guma ĩpata ga Chauru nawa yexmanewa naxŭ ga Ananŭā. Rŭ nagu naxŭcu, rŭ nŭxŭ ningōgŭ, rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —Pa Chaueneē Pa Chaurux, núma ya Cori ya Ngechuchu ga guma namawa cuxcèx ngócŭ ga yexguma núma cuxŭxgu, rŭ núma choxŭ namu na wenaxărŭ quidauchixŭcèx, rŭ cuxna nanguxŭcèx i Naēē i Ūñexŭ —ñanagŭrŭ. ¹⁸ Rŭ yexgumatama rŭ ñoma tacŭchicutēxerŭŭ naxētŭwa ínayi, rŭ yexguma wenaxărŭ meā nidauchixetŭ. Rŭ yexguma inachi ga Chauru, rŭ Ananŭā ínabaiexēē. ¹⁹ Rŭ yemawena nachibŭ, rŭ wenaxărŭ napora. Rŭ ñuxre ga ngunexŭgu yexma Damacugu narŭxŭāŭx namaā ga yema yaxōgŭxŭ ga yexma āchiŭgŭxŭ.

Chauru rŭ Damacuwa nŭxŭ nixu ga Ngechuchuchiga

²⁰ Rŭ yexguma inanaxŭgŭ ga Chauru ga ngutaquēxepataŭgŭwa nŭxŭ na yaxuchigaxŭ na Ngechuchu yŭxŭ ya Tupana Nane. ²¹ Rŭ guxŭma ga yema nŭxŭ ĩnŭēxŭ rŭ poraācŭ nabaixāchiāēgŭ, rŭ ñanagŭrŭgŭ: —¿Tama ēxna ñaā yatŭ yŭxŭ ga Yerucharéŭwa íyayauxŭgŭxŭ ga guxŭma ga duŭxŭgŭ ga Ngechuchuaxŭ yaxōgŭxŭ? ¿Rŭ tama ēxna ñaātama yŭxŭ ga yema núma ŭxŭ na ínayauxŭāxŭcèx rŭ ñuxŭchi paigŭarŭ āēxgacŭxŭtawa nagagŭāxŭcèx i duŭxŭgŭ i yaxōgŭxŭ? —ñanagŭrŭgŭ. ²² Natŭrŭ ga Chauru rŭ guxŭ ga ngunexŭgu yexeraācŭ tama namuŭācŭma nŭxŭ nixuchigaama ga ore ga Ngechuchuchiga. Rŭ inayanangeēxgŭxŭēē ga Yudŭgŭ ga Damacuwa yexmagŭxŭ, yerŭ meāma nanangoxēē na Cristu yŭxŭ ga Ngechuchu.

Chauru rŭ Yudŭgŭ- chaxwa niña

²³ Rŭ marŭ muxŭma ga ngunexŭgŭ ngupetŭguwena rŭ yema Yudŭgŭ rŭ wŭxigu nŭgŭmaā nagu narŭxŭnŭē na Chauruxŭ yamēxgŭxŭcèx. ²⁴ Natŭrŭ núma ga Chauru rŭ nŭxŭ nacuāchiga ga na yamēxgŭchaŭāxŭ. Rŭ yema Yudŭgŭ rŭ ngunecŭ rŭ chŭtacŭ rŭ guma ĩāneărŭ poxeguxŭărŭ ĩāxgŭgu

Chauruxŭ nanēixgŭxŭ na yamēxgŭāxŭcēx. ²⁵ Natŭrŭ ga Chau-
ruarŭ ngŭexŭgŭ rŭ chŭtacŭ rŭ wŭxi ga pexchi ga tacŭgu
guma ĩāneārŭ poxeguxŭtapŭxētŭwa ĩnanachŭxŭuetaŭgŭama, rŭ
yemaācŭ niña ga Chauru.

Yerucharéŭwa nayexma ga Chauru

²⁶ Rŭ yexguma Yerucharéŭwa nanguxgu ga Chauru, rŭ
yema yaxōgŭxŭmaā nangutaquēxechaŭ. Natŭrŭ yema
yaxōgŭxŭ rŭ nŭxŭ namuŭē, yerŭ nŭma nŭxŭ nacuēxgŭgu
rŭ tama aixcŭma Ngechuchuaxŭ nayaxō. ²⁷ Natŭrŭ
Bernabé rŭ yema ngŭexŭgŭ ga Ngechuchu imugŭxŭtanŭwa
nanagaama. Rŭ yema ngŭexŭgŭmaā nŭxŭ nixu ga ñuxācŭ
Cori ya Ngechuchuxŭ na nadauxŭ ga Chauru ga namawa,
rŭ ñuxācŭ Cori namaā na idexaxŭ. Rŭ nŭxŭ nixu ta ga
ñuxācŭ Damacuwa rŭ tama namuŭācŭma nŭxŭ na yaxuxŭ ga
Ngechuchuchiga. ²⁸ Rŭ yemaācŭ ga Chauru rŭ Yerucharéŭgu
narŭxāŭx. Rŭ yema ngŭexŭgŭ ga Tupana imugŭxŭtanŭgu
naxā. Rŭ tama namuŭācŭma Cori ya Ngechuchuchigaxŭ
nixuchigŭ. ²⁹ Rŭ yema Yudíugŭ ga Griégugawa idexagŭxŭmaā
nidexaxŭ ga Chauru, rŭ Ngechuchuchigagu nŭgŭmaā
nayaporagaexŭ. Natŭrŭ ga nŭmagŭ rŭ naxcēx nadaugŭama
ga ñuxācŭ tá na yamēxgŭāxŭ. ³⁰ Rŭ yexguma nŭxŭ
yacuēxāchitanŭgu ga yema togŭ ga yaxōgŭxŭ, rŭ Checharéawa
Chauruxŭ nagagŭ. Rŭ yexguma yéma nangugŭgu rŭ
wŭxi ga wapurugu nayamuēgŭ rŭ Tarsuwa naxŭ. ³¹ Rŭ
yexguma rŭ meāma nŭxŭ naxŭpetŭ ga yema yaxōgŭxŭ ga
guxŭma ga Yudéaanewa, rŭ Gariréaanewa rŭ Chamáriaanewa.
Rŭ yexeraācŭ meā nayaxōgŭetanŭ rŭ aixcŭma Tupana
naxwēxetŭācŭma meā namaxē. Rŭ Tupanaāē i Ũnēxŭārŭ
ngŭxēēmaā nimuētānŭāma ga yema yaxōgŭxŭ.

Eneā rŭ narŭme

³² Rŭ yexguma Pedru yema yaxōgŭxŭtanŭgu
ixŭāgŭchigŭxgu, rŭ yema Didágu āchiŭgŭxŭ ga
yaxōgŭxŭtanŭwa rŭ ta nangu. ³³ Rŭ yexma nŭxŭ nayangu
ga wŭxi ga yatŭ ga Eneā ga naega ga 8 ga taunecŭ norŭ
pechicagu cacŭ, yerŭ nanawāixāchi. ³⁴ Rŭ Pedru ñanagŭrŭ
nŭxŭ: —Pa Eneāx, Ngechuchu ya Cristu cuxŭ narŭmexēē.
¡Inachi rŭ namexēē i cuxchāpenŭxŭ! —ñanagŭrŭ. Rŭ
yexgumatama inachi. ³⁵ Rŭ guxŭma ga yema Didácŭāxgŭ
rŭ Charunacŭāxgŭ rŭ nŭxŭ nadaugŭ ga na inachixŭ ga guma
yatŭ, rŭ nŭxŭ narŭxoe ga nacŭmagŭ ga chixexŭ, rŭ Cori ya
Ngechuchuwe narŭxŭ.

Wena imaxŭ ga Dorca

³⁶ Rŭ yexgumaŭcŭŭ ga ĩāne ga Yopewa rŭ iyexma ga wŭxi
ga Tupanaāxŭ yaxōxcŭ ga ngecŭ ga Tabita ga ngŭega. Rŭ

ngēma naega i Griégugawa rü Dorca ñaxŭchiga nixĩ. Rü ngĩma rü wüxi ga mecü iyixĩ ga ngĩrŭ ũwa, rü guxŭguma nüxŭ irüngŭxēē ga yema duŭxŭgŭ ga ƭacü nüxŭ taxuxŭ. ³⁷ Rü yexgumaŭcüü iyadaawe ga Dorca, rü iyu, rü ngĩmücŭgŭ nanamexēē ga ngĩxĩne. Rü İpataarŭ daxŭchiŭwa yexmaxŭ ga ucapugu nanaxŭgŭ ga ngĩxĩne. ³⁸ Rü Yopearŭ ngaicamana nayexma ga guma ĩāne ga Didá ga Pedru nawa yexmane. Rü yema yaxŭgŭxŭ ga Yopecŭāx rü nüxŭ nacuèxgŭ ga Didáwa na nayexmaxŭ ga Pedru. Rü naxcèx yéma nanamugŭ ga taxre ga yatü ñaxŭmaā: —İRü paxa toxcèx nuā naxŭ! — ñaxŭmaā. ³⁹ Rü yexguma ga Pedru rü nawe narŭxŭ. Rü yexguma İnanguxgu, rü yema ucapu ga yema yueta nawa yexmaxŭwa nanagagŭ. Rü guxŭma ga yutegŭxŭ rü Pedruxŭ İnachomaēguāchi, rü naxauxe, rü nüxŭ nayawégŭ ga yema naxchirugŭ ga Tabita nüxŭ İxŭxŭxŭ ga yexguma namaŭxgu. ⁴⁰ Rü Pedru rü düxétŭwa nanamugŭ ga guxŭma. Rü İnacaxāpŭxŭ, rü nayumŭxē. Rü ñŭxŭchi ngĩxcèx nadauegu ga yema yŭxcü, rü ñanagŭrŭ: —Pa Tabitax, İrŭda! —ñanagŭrŭ. Rü yexguma rü iyadauchixetŭ, rü Pedruxŭ idau, rü İrŭto. ⁴¹ Rü yexguma ngĩxmèxgu nayayauxāchi, rü ngĩxŭ İnachixēē. Rü ñŭxŭchi naxcèx naca ga yema yaxŭgŭxŭ rü yema yutegŭxŭ, rü maxŭxcü nüxŭ ngĩxŭ nawèx. ⁴² Rü guxŭma ga yema duŭxŭgŭ ga Yopewa yexmagŭxŭ rü nüxŭ nacuáčigagŭ ga yema. Rü Cori ga Ngechuchuaxŭ nayaxŭgŭ ga muxŭma. ⁴³ Rü muxŭma ga ngunexŭ Yopegu narŭxāŭx ga Pedru napatagu ga Chimáŭ ga naxchèxmŭārŭ paxēēwa puracŭxŭ.

10

Pedru rü Cornériuchiga

¹ Rü ĩāne ga Checharéawa nayexma ga wüxi ga yatü ga Cornériugu āegacü. Rü 100 ga Itáriaanecŭāx ga churaragŭarŭ capitáŭ nixĩ. ² Rü nüma nixĩ ga wüxi ga yatü ga meāma Tupanaāxŭ yaxŭcü. Rü wüxigu namèxmaā rü naxácŭgŭmaā Tupanaxŭ nangechaŭgŭ. Rü mucŭma ga norŭ dĭērumaā nüxŭ narüngŭxēē ga duŭxŭgŭ ga Yudíugŭ ga ƭacü nüxŭ taxuxŭ. Rü guxŭguma nayumŭxē rü Tupanamaā nidexa. ³ Rü wüxi ga ngunexŭ ga yexguma tomaēxpŭxarŭ orawa nanguxchaŭgu ga yáuanecü, rü nangŭxetŭ. Rü meāma nüxŭ nadau ga wüxi ga Tupanaārŭ orearŭ ngeruŭ ga daxŭcŭāx ga yema ucapu ga nawa nayexmaxŭgu ũcuxŭ. Rü ñanagŭrŭ nüxŭ: —Pa Cornériux —ñanagŭrŭ. ⁴ Natŭrŭ nüma ga Cornériu rü meāma nüxŭ nadawenü, rü poraācü namuŭācŭma nüxna naca, rü ñanagŭrŭ: —İƭacü cunaxwèxe, Pa Corix? —ñanagŭrŭ. Rü nanangāxŭ ga yema orearŭ ngeruŭ ga daxŭcŭāx, rü ñanagŭrŭ: —Curŭ yumŭxégŭ rü Tupana marŭ cuxŭ nüxŭ

naxĩnũ, rũ cumaã nataãẽ na ñuxãcü nüxũ curüngũxẽẽxũ i duũxũgũ i tacũ nüxũ taxuxũ. ⁵ —¡Rũ chanaxwẽxe i Yopewa cunamugũ i ñuxre i yatũgũ na naxcèx yacagũxũcèx i wũxi i yatũ i Chimáũ i Pedrugu ãegaxũ! ⁶ —Rũ to i Chimáũ i naxchèxmũãrũ paxẽẽwa puracũxũpatawa nangẽxma rũ ngẽxma nape. Rũ yĩma napata rũ taxtũ i taxũcutũwa nangẽxma — ñanagũrũ. ⁷ Rũ yexguma nüxna iyanatauxgu ga yema orearũ ngeruũ ga namaã yẽma idexaxũ, rũ Cornériu rũ naxcèx naca ga taxre ga norũ puracũtanũxũ rũ wũxi ga churara ga meã naga ĩnũxũ ga meã Tupanaãxũ yaxõxũ. ⁸ Rũ namaã nüxũ nixu ga guxũma ga yema nüxũ nadauxũ, rũ ñuxũchi Yopewa nanamugũ. ⁹ Rũ moxũãcü ga yexguma namagu naxĩyane rũ marũ Yopexũ yangaicagũgu ga yema duũxũgũ ga Cornériu yẽma mugũxũ, rũ Pedru rũ daxũ naxĩ ga ĩpataétũwa na yẽma nayumũxẽxũcèx. Rũ tocuchiarũ oragu nixĩ ga yexguma. ¹⁰ Rũ nataiya, rũ nüxũ nachĩxéga ga na nachibũxũ. Rũ yexguma norũ õna ĩnaxũgũyane, rũ nangõxetũ ga Pedru. ¹¹ Rũ nüxũ nadau ga na yangõxnaxũ ga naãnetũwe, rũ yẽma ĩnarũxĩ ga wũxi ga naxchiru ga ñoma wũxi ga taxũ ga naxchápenũũrũ ĩxĩxũ. Rũ norũ ãgũmũcũpẽxewa naxãtũxũ rũ yemaãcü ĩnarũchũxũe ñuxmata ñaxtũanewa nangu. ¹² Rũ yemagu ĩnarũchũxũewetaxũ ga nagũxũraũxũ ga naẽxũgũ, rũ ãxtapegũ, rũ werigũ. Rũ yema naxchápenũũwa nayexma ta ga tacũ ga tama nangõxgũxũ ga Yudĩugũ. ¹³ Rũ Pedru nüxũ naxĩnũ ga Tupanaga ga nüxũ ñaxũ: —Pa Pedrux ¡Inachi, rũ ta imèx, rũ nangõx! —ñaxũ. ¹⁴ Rũ Pedru nanangãxũ rũ ñanagũrũ: —Taxucũrũwa nixĩ, Pa Corix, erũ taguma chanangõx i tacũ i toxcèx ãũãchixũ —ñanagũrũ. ¹⁵ Rũ yexguma ga yema Tupanaga, rũ wenaxãrũ ñanagũrũ: —Ngẽma choma chamexẽẽxũ rũ tama name i ãũãchi nüxũ cuwogũ —ñanagũrũ. ¹⁶ Rũ tomaẽxpũxcũna yemaãcü nangupetũ. Rũ yexguma wenaxãrũ daxũ nachũxnagũ ga yema naxchápenũũ namaã ga guxũma ga nawa yexmagũxũ. ¹⁷ Rũ poraãcü nagu narũxĩnũ ga Pedru ga tacũchiga na yĩxũ ga yema nüxũ nadauxũ ga yexguma nangõxetũgu. Rũ yemagu ĩnaxĩnũyane, rũ guma ĩpataẽxwa nangugũ ga yema yatũgũ ga Cornériu yẽma mugũxũ ga naxcèx ĩcaetanũxũ ga Chimáũpata. ¹⁸ Rũ yẽma naxcèx ĩnacagũ rũ aixcũma yexma nape ga wũxi ga yatũ ga Chimáũ ga Pedrugu ãegaxũ. ¹⁹ Rũ Pedru nagu írũxĩnũyane ga yema nüxũ nadauxũ ga yexguma nangõxetũgu, rũ Tupanaãẽ i Üünexũ rũ ñanagũrũ nüxũ: —Ngẽãgũ nixĩ i tomaẽxpũx i yatũgũ i cuxcèx daugũxũ. ²⁰ —¡Inachi, rũ írũxĩ, rũ tama cuxoegaãẽãcũma nawe rũxũ! Erũ choma nixĩ i núma chanamugũxũ —ñanagũrũ. ²¹ Rũ yexguma naxcèx ĩnarũxĩ ga Pedru, rũ ñanagũrũ nüxũ ga yema yatũgũ: —Choma nixĩ i chauxcèx pedaugũxũ. ¿Rũ tacũwa

nuã pexĩ? —ñanagürü. ²² Rũ nümagü nanangãxügü, rü ñanagürügü: —Capitãü ya Cornériuxütawa ne taxĩ rü nüma nixĩ i nuã toxü namugüxü. Rũ wüxi ya yatü ya mecü nixĩ, rü Tupanaxü nangechaü. Rũ guxüma i Yudíugü nüxü nangechaü i nümax. Rũ wüxi ga Tupanaãrũ orearü ngeruü ga daxüçüãx nanamu na cuxcèx toxü yacaxèëxüçèx ga Cornériu rü napatawa cuxüxüçèx rü nüxü na naxĩnüxüçèx i curü ore —ñanagürügü. ²³ Rũ yexguma nanachocuxèë ga Pedru, rü yexma nanapegüxèë ga yema chütaxügu. Rũ moxüãcü inaxĩãchi rü nawe narüxü ga Pedru. Rũ ínayaxümücügü ga ñuxre ga Yopecüãx ga yaxögüxü. ²⁴ Rũ moxüãcü Checharéawa nangugü ga ngextá Cornériu ínanguxèëxüwa namaã ga guxüma ga natanüxügü rü namücügü ga nüxü nangechaügüxü ga nüxna naxuxü. ²⁵ Rũ yexguma Cornériupatawa nanguxgu ga Pedru, rü íãxtüwa naxcèx naxü ga Cornériu, rü Pedrupèxegu nayacaxãpüxü, rü nüxü nicuèxüü. ²⁶ Natürü ga Pedru rü inanachixèë rü ñanagürü: —¡Inachi! Rũ choma rü ta cuxrüü duüxümare chixĩ rü tama Tupana chixĩ —ñanagürü. ²⁷ Rũ nügümaã yadexagüãcüma wüxigu nichocu. Rũ Pedru yéma namaã inayarüxü ga muxüma ga duüxügü ga yexma ngutaquèxegüxü. ²⁸ Rũ yexguma ga Pedru rü ñanagürü nüxü ga yema duüxügü ga yexma ngutaquèxegüxü: —Pema nüxü pecuèx i toma i Yudíugüçèx rü nangèxma i torü mugü i toxna nachuxuxü na pemaã tangutaquèxegüxü, rü pepatagu na tachocuxü. Natürü Tupana choxü nangoxetüxèë rü choxü nüxü nadauxèë na tama namexü na ngèmaãcü nagu na charüxĩnüxü pemaã. ²⁹ Rũ ngèmacèx tama chaxoöcüma núma chaxü i ngèxguma chauxcèx pengemagu. Rũ ñuxma rü chanaxwèxe i chomaã nüxü pixu na tacüçèx chauxcèx pengemaxü —ñanagürü. ³⁰ Rũ Cornériu nanangãxü, rü ñanagürü: —Marü ägümücü i ngunexü nangupetü ga ñüxgumaãcü ga tomaëxpüxarü oragu ga yáuanecü, rü nuã chopatawa chayumüxè erü guxüguma ngèmaãcü chanaxü. Rũ yexguma chayumüxègu rü changoxetü, rü chauxcèx nangox ga wüxi ga yatü ga iyaurachirücüüxü. ³¹ —Rü ñanagürü choxü:

“Pa Cornériux, Tupana marü nüxü naxĩnü i curü yumüxè rü cumaã nataãë na ñuxãcü nüxü curüngüxèëxü i duüxügü i tacü nüxü taxuxü. ³² —¡Rü Yopewa namugü i ñuxre i yatügü na naxcèx yacagüxüçèx i Chimáü i Pedrugu äegaxü! Rü to i Chimáü i naxchèxmüãrũ paxèëwa puracüxüpatagu pexü. Rü yima napata rü taxtü i taxücutüwa nangèxma”, ñanagürü choxü. ³³ Rũ yemacèx rü yexgumatama paxa cuxcèx yéma chanamugü, rü cuma rü mexü toxcèx cuxü erü núma cuxü. Rũ ñuxma i guxãma i toma rü Tupanapèxewa tangèxmagü. Rü nüxü taxĩnüëchaü i gux-üma i ngèma ore i Cori namaã

núma cuxü muxü na tomaã nüxü quixuxüçèx —ñanagürü ga Cornériu.

Pedru rü Cornériupatawa nüxü nixu ga Ngechuchuchiga

34 Rü yexguma inanaxügü ga Pedru ga na yadexaxü, rü ñanagürü: —Ñuxma waxi nixi i nüxü chacuáxü na Tupanacèx nawüxiguxü i guxüma i duüxügü erü nüma rü aixcüma guxáxüma nangechaü. 35 —Rü nüma rü wüxichigü i nachiuñanewa nanade i ngëma duüxügü i nüxü ngechaügüxü rü mexü ügüxü. 36 —Rü nüma ga Tupana rü Yudíugütanüwaxíra nanamu ga norü ore rü marü nüxü nixu na tüxü nüxü nangechaüxü i tórü pecadugü i ngëxguma Cristu ya guxäärü Cori ixícüaxü yaxögügu. 37 —Pema rü meãma nüxü pecuèx na tacü ngupetüxü ga guxüwama ga Yudíugüarü nañnewa. Rü noxri ga Cuáü rü nüxü nixu na Tupana naxwèxexü na ínbaiüxü ga duüxügü. Rü yemawena ga Ngechuchu rü Gariréaanewa inanaxügü ga duüxügümaã nüxü na yaxuxü ga ore i mexü. 38 —Rü pema nüxü pecuèx ga ñuxãcü Tupana na naporaxëëxü ga Ngechuchu ya Nacharétucüãx yerü nüxna nanaxã ga Naãe i Üünexü. Rü nüma ga Ngechuchu rü mexü naxü ga yema íyaxügüxüwa, rü nanameëxëe ga guxüma ga yema duüxügü ga ngoxoãxgüxü. Rü yemaãcü nanaxü yerü Tupana nüxü narüngüxëe. 39 —Rü toma nixi ga nüxü tadaugüxü rü nüxü tixuchigaxü i guxüma ga naxüxü ga Ngechuchu ga Yudeaanewa rü Yerucharéüãrü íñnewa. Rü yemawena rü nayamëxgü rü curuchawa nayapotagü. 40 —Natürü ga Tupana rü tomaëxpüx ga ngunexü ngupetügu rü wena nanamaxëe rü toxcèx nanangoxëe. 41 —Natürü tama guxü ga duüxügüçèx nangox. Rü toxcèxícátama nangox ga toma ga üpamama Tupana toxü dexe na nüxü tixuxüçèx i Ngechuchuchiga. Rü yexguma marü yuwa ínadaxguwena rü namaã tachibüe rü namaã taxaxegü. 42 —Rü nümatama ga Ngechuchu toxü nimugü na duüxügümaã nüxü tixuxüçèx na Tupana marü ãëxgacüxü yangucuchixëëxü na guxü i duüxügüarü ngugüruü na yíxüçèx. Rü nüma ya Ngechuchu nixi i tórü maxüxü nangugüxü, rü nüma tá nixi i guxü i duüxügü i maxëxü rü yuexüxü yacagüxü naxcèx i norü maxüchiga. 43 —Rü üpamamatama guxüma ga Tupanaãrü orearü uruügu rü Ngechuchuchiga nidexagü, rü ñanagürügü: “Rü nüma tá nüxü nüxü nangechaü i norü pecadugü i guxüma i duüxügü i nüxü yaxögüxü”, ñanagürügü.

Tupanaãe i Üünexü rü yema duüxügü ga tama Yudíugü íxügüxütanüwa nangu

44 Rū yexguma íyadexayane ga Pedru, rü Tupanaãẽ i Üünexũ nüxna nangu ga guxũma ga yema yéma irüxĩnũexũ ga yema ore. 45 Rū yema yaxõgũxũ ga Yudíugü ga Pedrumaã yéma ĩxũ, rü poraãcü nabaixãchiãægü yerü Tupanaãẽ i Üünexũ rü nüxna rü ta nangu ga yema duũxũgü ga tama Yudíugü ixĩgũxũ. 46 Rū nüxũ naxĩnũe ga to ga nagawachigü na yadexagũxũ, rü Tupanaxũ na yacuèxũgũxũ. 47 Rū yexguma ga Pedru rü ñanagürü: —¿Éxna nangẽxmaxũ i texé na nüxna nachuxuxũ i na ínabaiũxũ i ñaã duũxũgü i marü taxrũ Túpanaãẽ i Üünexũ nüxna nguxũ? —ñanagürü. 48 Rū nanamu na Ngechuchu ya Cristuégagu na ínabaiũxũ ga yema duũxũgü ga yexwaca yaxõgũxũ. Rū yexguma Pedruxũ nacèèxũgü na yexma naxãuxçex ga ñuxre ga ngunexũ.

11

Pedru rü Yerucharéüwa yexmagũxũ ga yaxõgũxũmaã nüxũ nixu ga tacü na ngupetũxũ ga Checharéawa

1 Rū yema ngüexũgü ga Ngechuchu imugũxũ rü yema yaxõgũxũ ga Yudéagugũxũ, rü nüxũ nacuáchigagü na yema tama Yudíugü ixĩgũxũ rü ta nayauxgüãxũ ga Tupanaãrũ ore. 2 Natürü yexguma Yerucharéüwa nanguxgu ga Pedru, rü ñuxre ga Yudíugü ga yaxõgũxũ rü Pedruxũ nixugüe. 3 Rū ñanagürügü: —¿Rü tũxcüũ natanüwa cuxũ i ngẽma tama Yudíugü ixĩgũxũ, rü namaã cuchibü? —ñanagürügü. 4 Rū Pedru meãma namaã nüxũ nixu ga guxũma ga tacü na ngupetũxũ, rü ñanagürü nüxũ: 5 —Choma rü Yopearü ñanewa chayexma, rü yexguma íchayumüxẽyane, rü changoxetü. Rū nüxũ chadau ga wüxi ga naxchápenüürüũ ixĩxũ ga norü ägümücüpéxewa ätũxũxũ ga írũçhũxüexũ ñuxmata chauxütawa nguxũ. 6 —Rü meãma nüxũ chadawenü na nüxũ chadauxçèx na tacü yexmaxũ ga aixepewa. Rū nüxũ chadau ga naxünagü ga ixägümücüparaxũ rü naèxũgü ga idüraexũ, rü äxtapegü rü werigü. Rū yema naxchápenüüwa nayexma ta ga tacü ga tama ingõxũ, erü taxçèx i yixema i Yudíugü rü naxãũachi. 7 —Rü nüxũ chaxĩnü ta ga Tupanaga ga choxũ ñaxũ:

“¡Inachi! Pa Pedrux. ¡Rü ta imèx, rü nangõx!” ñaxũ. 8 —Natürü choma chanangãxũ, rü ñacharügü:

“Taxucürüwa nixĩ, Pa Corix, erü taguma chanangõx i tacü i toxcèx ãũãchixũ”, ñacharügü. 9 —Rü yexguma wenaxãrũ ñanagürü choxũ ga yema Tupanaga ga daxüwa inaxũxũ:

“Ngẽma choma i Tupana chamexẽexũ, rü tama name i ãũãchi nüxũ cuwogü”, ñanagürü. 10 —Rü tomaèxpüxcüna yemaãcü nangupetü, rü yexguma wenaxãrũ daxü

nachūxnagū ga yema naxchápenuū namaã ga guxūma ga nawa yexmagūxū. ¹¹ —Rū yexgumatama guma ī ga nawa chayexmanewa nangugū ga tomaēxpūx ga yatūgū ga Checharéawa ne mugūxū ga chauxcèx daugūxū. ¹² —Rū Tupanaãe i Üünexū choxū namu na nawe charūxūxūcèx woo tama Yudíugū na yixīgūxū ga yema duūxūgū. Rū chomaã ta yéma naxī ga ñaã 6 ga yaxōgūxū. Rū napatawa tangugū ga guma yatū ga Cornériu, rū yexma tachocu. ¹³ —Rū tomaã nūxū nixu ga ñuxācū na napatawa nūxū nadauxū ga Tupanaãrū orearū ngeruū ga daxūcūāx ga yexma chixū ga ñaxū nūxū:

“iYopewa namugū i yatūgū na naxcèx yacagūxūcèx i Chimáū i Pedrugū āegaxū! ¹⁴ —Rū nūma tá cumaã nūxū nixu na ñuxācū tá cuma rū guxū i cupatagugūxūmaã penayaxuxū i perū maxū i taguma gūxū”, ñanagūrū nūxū. ¹⁵ —Rū yexguma ichanaxūgūga ga na chidexaxū, rū nūxna nangu ga Tupanaãe i Üünexū, yexgumarū ga noxri tūxna nanguxgurū. ¹⁶ —Rū yexguma ga choma rū nūxna chacuèxāchi ga Cori ya Ngechuchuarū ore ga yexguma ñaxgu:

“Rū aixcūma nixī ga Cuáū ga dexáwamare ínabaiūxēēāxū, natürü i pema rū Tupanaãe i Üünexū tá pexna nangu”, ñaxgu. ¹⁷ —Rū pema nūxū pecuèx na ñuxācū Tupana tūxna nanguxēēxū ga Naãe i Üünexū i yixema na Cori ya Ngechuchu ya Cristuaxū yaxōgūxū. Rū ñuxma na taxrū Tupana yema duūxūgūna nanguxēēxū ga Naãe i Üünexū, çrū ñuxūcūrūwa i choma i nūxū chaxoxū na naga chaxīnūxū ya Tupana? —ñanagūrū ga Pedru. ¹⁸ Rū yexguma yema orexū naxīnūēgu ga yema yaxōgūxū ga Yerucharéūcūāx, rū nachianegūmare. Rū Tupanaxū nicuèxūgū. Rū ñanagūrūgū: —Rū ngēmawa nūxū tacuèx na Tupana tūxū dexū ya yixema woo tama Yudíugū ixīgūxe. Rū ngēxguma nūxū tarūxoegu i tūmaārū chixexū rū Tupanacèx tadaugūgu, rū nūma tūxna nanaxā i maxū i taguma gūxū —ñanagūrūgū.

Yaxōgūxū ga Aūtioquíawa yexmagūxūchiga

¹⁹ Rū yexguma Etébaūxū yamēxgūguwena, rū norū uwanūgū poraācū nawe ningēxūtanū ga yema yaxōgūxū. Rū yemacèx nūgū nawoone. Rū Peníchiawa, rū Chiprewa rū Aūtioquíawa nabuxmū. Rū yéma nūxū nixugūe ga ore ga mexū ga Ngechuchuchiga. Natürü Yudíugūmaāxīcatama nūxū nixugūe ga yema ore rū tama ga togūmaã. ²⁰ Natürü yéma Aūtioquíawa nangugū ta ga ñuxre ga togū ga yaxōgūxū ga Chíperecūāx, rū Chirenecūāx. Rū nūmagū rū yema tama Yudíugū ixīgūxūmaã rū ta nūxū nixugūe ga ore i mexū i Cori ya Ngechuchuchiga. ²¹ Rū Tupana nūxū narūngūxēē, rū nanaporaexēē. Rū

yemacèx muxūma ga yema duūxūgū rü nüxū narūxoe ga nuxcūmaūxū ga nacūmagū, rü Cori ya Ngechuchuaxū nayaxōgū. ²² Rū yexguma yemaxū nacuáchigagūgu ga yema yaxōgūxū ga Yerucharéūwa yexmagūxū, rü Aūtioquíawa nanamugū ga Bernabé. ²³ Rū yexguma yéma nanguxgu ga Bernabé, rü nüxū nadau ga ñuxācū Tupana nüxū na rüngūxēēxū ga yema yaxōgūxū ga Aūtioquíacūāx, rü poraācū namaā nataāē. Rū nayaxucūxēgū ga guxūma na meāma Cori ya Ngechuchuwe naxīāmaxūcèx, rü taguma nüxū naxoexūcèx. ²⁴ Yerū nüma ga Bernabé rü wūxi ga yatū ga mecū nixī. Rū aixcūma Tupanaāē i Üünexū rü nawa nayexma, rü napora ga norū ōwa. Rū yemacèx muxūchixūma ga duūxūgū rü Cori ya Ngechuchucèx naxī rü nüxū nayaxōgū. ²⁵ Rū yemawena ga Bernabé rü Tarsuwa naxū na Chaurucèx yadauxūcèx. ²⁶ Rū yexguma nüxū iyangauxgu, rü Aūtioquíawa nanaga. Rū wūxi ga taunecū wūxiwa yéma nayexmagū namaā ga yema yaxōgūxū. Rū nanangūxēē ga muxūchixūma ga duūxūgū. Rū Aūtioquíawa nixī ga inaxūgūxū ga duūxūgū na Cristutanūxūmaā na naxugūāxū ga yema yaxōgūxū. ²⁷ Rū yexgumaūcūū Yerucharéūwa ne naxī ga ñuxre ga Tupanaārū orearū uruūgū rü Aūtioquíawa naxī. ²⁸ Rū natanūwa nayexma ga wūxi ga orearū uruū ga Agabu ga naēga. Rū nanangutaquēxexēē ga yema yaxōgūxū ga Aūtioquíawa yexmagūxū. Rū yema ngutaquēxewa rü inachi ga Agabu rü Tupanaāē i Üünexū nanamu ga na yadexaxū, rü ñanagürü: —Wūxi i taiya i taxū tá ínangu i guxū i ñāñ nachiūñānēwa —ñanagürü. Rū aixcūma ínangu ga yema taiya ga yexguma Cáudiu āēxgacū ixīxgu. ²⁹ Rū yexguma ga yema yaxōgūxū ga Aūtioquíawa yexmagūxū, rü marū wūxigu nagu narūxīnūē na yéma ngīxū namugūxūcèx ga dīeru na nüxū nangūxēēgūxūcèx ga yema yaxōgūxū ga Yudéaanegu āchiūgūxū. Rū wūxichigū ngīxū inaxā ga dīeru yexgumarūū ga ñuxre ga nüxū yexmacū. ³⁰ Rū yemaācū nanaxūgū, rü Bernabé rü Chaurumaā yéma ngīxū namugū ga yema dīeru naxcèx ga yema yaxōgūxūārū āēxgacūgū ga Yudéaanēwa yexmagūxū.

12

Āēxgacū ga Erode rü Chaūtiáguxū nimèx rü Pedruxū napoxcu

¹ Rū yexgumaūcūū inanaxūgū ga āēxgacū ga Erode ga na ínayauxūāxū ga ñuxre ga yaxōgūxū ga Yerucharéūcūāx na napoxcuexūcèx. ² Rū norū churaragūxū namu na taramaā Chaūtiágu ga Cuáūēneēxū yamèxgūxūcèx. ³ Rū yexguma nüxū nadēuxgu ga Erode ga norū me na yīxū ga Yudíugū ga yema na naxūxū, rü norū churaragūxū namu na Pedruxū rü ta

yayauxgüxücèx. Rū yema nangupetü ga Yudíugüarü peta ga Üpetüchigagu ga yexguma pãu ga ngearü puxêëruüãxü nangõxgügu. ⁴ Rū yexguma Pedruxü yayauxgügu, rü poxcupataügu nayatèxcuchi. Rū ñuxüchi ga Erode rü nanamu ga ägümücütücumü ga norü churaragü na nüxna nadaugüxücèx. Rū wüxitücumüwachigü rü nayexma ga ägümücü ga churaragü. Rū yemaäcü nanaxü ga Erode, yerü nagu narüxĩnü ga yema petawena guxü ga duüxügüpêxewa na nagaãxücèx na yamèxgüãxücèx. ⁵ Rū yemaäcü ga Pedru rü poxcupataüwa nayexma rü churaragü rü meãma nüxna nadaugü. Natürü ga yema yaxõgüxü ga Yerucharéüçüãx rü poraäcü nayumüxëgü, rü Tupanana naxcèx nacagü.

Tupana rü Pedruxü ínanguxuchixêë ga poxcupataüwa

⁶ Rū yematama ga chütaxügu naxüpa ga yema ngunexü ga Erode duüxügüpêxewa nagaxchaüxü, rü taxre ga churaragüarü ngãxüwa nape ga Pedru. Rū taxre ga cadenamaã ninèixgüchacüü. Rū togü ga churaragü ga dauxütaexü nüxna nadaugü ga poxcupataüarü íãx. ⁷ Rū ngürüächi yema poxcupataüwa nangõx ga wüxi ga orearü ngeruü ga daxüçüãx ga Coriarü. Rū poraäcü nangóone ga guma poxcupataüwa. Rū yema orearü ngeruü Pedruxü nacuxagü, rü nanabaixächixêë. Rū ñanagürü: —¡Paxama írüda! —ñanagürü. Rū yexgumatama íniwëgü ga guma cadena ga Pedru namaã inèixgüchacüücü. ⁸ Rū Pedruxü ñanagürü ga yema orearü ngeruü: —¡Rü icüxcuchichiru rü nacuaixcu i curü chapatu! —ñanagürü. Rū yemaäcü nanaxü ga Pedru. Rū ñanagürü ta: —¡Rü icüxcuchi i curü gáuxüchiru, rü chowe rüxü! —ñanagürü. ⁹ Rū nawe narüxü ga Pedru. Rū tama nüxü nacuèx ga aixcüma na yíixü ga yema orearü ngeruü namaã üxü. Rū naxcèx rü nangoxetümare. ¹⁰ Rū nüxü nachopetü ga nüxíraüxü ga dauxütaexü, rü ñuxüchi ga yema to ga dauxütaexü. Rū yexguma nawa nangugügu ga yema íãx ga áchumenèxãnaxcèx ga ítamüwaama üxü, rü nüéchama niwãxna. Rū ínachoxü. Rū yexguma marü wüxi ga ítamü inaxíxgu, rü nüxna inayarütaxu ga yema orearü ngeruü. ¹¹ Rū yexguma nüxü nicuèxächi ga Pedru, rü nügümaã ñanagürü: —Ñuxma waxi i nüxü chacuáxü na aixcüma Cori ya Tupana núma namuxü i norü orearü ngeruü na Erodeméxëwa choxü napuxü, rü nawa choxü ínanguxuchixêëxü i guxüma i ngëma chomaã naxügüchaüxü i ngëma Yudíugü i tama yaxõgüxü —ñanagürü. ¹² Rū yexguma yemaxü yacuèxächigu ga Pedru, rü ngípatawa naxü ga wüxi ga ngecü ga Maríagu ägegacü. Rū ngíma iyixí ga Cuáü Marcu naë. Rū yéma nangutaquëxegü ga muxüma ga duüxügü ga yéma yumüxëgüxü. ¹³ Rū íãxtüarü poxeguxüarü íãxwa, rü:

—Tu tu tu —ñanagürü ga Pedru. Rü wüxi ga pacü ga Rode ga ngîega íyadau. ¹⁴ Rü yexguma nagawa nüxü nacuèxgu ga na Pedru yîixü, rü ngîrü taãemaã rü íyamaã na nüxü yanaxuxü ga na Pedru yîixü ga îãxtüarü îãxgu chicü. Rü tama iyawãxna ga îãx. ¹⁵ Rü yema yexmagüxü rü: —Cungẽãẽmare —ñanagürügü ngîxü. Natürü ngîma rü: —Aixcüma nixî —ngîgürügü. Rü yexguma ñanagürügü: —Maneca tama nûma nixî. Rü norü dauruü i daxüçüãxmare nixî —ñanagürügü. ¹⁶ Natürü ga Pedru rü yoxni îãxwa: —Tu tu tu —ñanagürüama. Rü yexguma naxcè x yawãxnaãgu rü nüxü nadaugügu ga Pedru na yîixü, rü nabaixãchiãẽgü. ¹⁷ Natürü nûma naxunagümẽxẽ, rü naxmẽxmaã nayanachianexẽẽgü. Rü namaã nüxü nixu na ñuxãcü Cori ínanguxuchixẽẽxü ga poxcupataüwa. Rü ñanagürü ta: —¡Chaütiágumaã rü ngẽma togü i yaxögüxümaã nüxü pixu i ngẽma ore! —ñanagürü. Rü yexguma inaxüãchi, rü toxnamana naxü. ¹⁸ Rü yexguma yangunegu, rü yema churaragü ga poxcupataüwa dauxütaegüxü rü poraãcü nanaxixãchiãẽgü yerü tama nüxü nacuèxgü ga tacü na ngupetüxü namaã ga Pedru. ¹⁹ Rü yemacèx ga Erode rü yema churaragüxü namu na Pedrucèx yadaugüxüçèx. Rü yexguma taxuxüüma iyangaugügu, rü Erode rü yema churaragügutama nananguxẽẽ na nayuexüçèx. Rü yemawena ga Erode rü ínaxüxü ga Ýudéaanewa, rü Checharéagu nayaxãchiü.

Nayu ga Erode

²⁰ Rü Erode rü namaã nanu ga Tirucüãxgü rü Chidãüçüãxgü. Natürü ga yema Tirucüãxgü rü Chidãüçüãxgü rü naxcèx nadaugü na ñuxãcü Erodexü nangüxmüxẽẽgüxü, yerü Erodechüãnewa nixî ga nayauxgüãxü ga nabü. Rü yemacèx wüxi ga Erodearü duüxü ga aẽxgacü ga Batumaã naxãmücügü na nüxü nangüxẽẽxüçèx na Erodemaã yadexagüxüçèx. ²¹ Rü Erode rü namaã inaxuneta ga wüxi ga ngunexü na namaã yadexaxüçèx. Rü yexguma yema ngunexü ga nagu inaxunetaxüwa nangugü, rü yema Tirucüãx rü Chidãüçüãx rü Erodexütawa nangugü. Rü nicüxcuchi ga Erode ga norü aẽxgacüchiru, rü norü tochicaxüwa narüto, rü duüxügümaã nüxü nixu ga norü ore. ²² Rü yexguma ga guxüma ga yema duüxügü rü tagaãcü ñanagürügü: —Ñaa aẽxgacü rü tama duüxüarü dexarüü nixî i norü dexa, natürü ñoma Tupanaarü dexarüü nixî —ñanagürügü. ²³ Rü Erode rü yema duüxügüarü oremaã nataãẽ, rü tama Tupanaxü nicuèxüüchaü ga ñuxãcü Tupana nüxü narüngüxẽẽxü. Rü yemacèx wüxi ga Tupanaarü orearü ngeruü ga daxüçüãx rü yexgumatama Erodexü nidaawexẽẽ. Rü õxmigü nanangõx, rü yemamaã nayu. ²⁴ Natürü yema yaxögüxü rü yexeraãcü guxüwama nüxü nixugüe ga Cori ga Tupanaarü ore. Rü muxüchixü ga duüxügü

nūxŭ nayaxōgŭ. ²⁵ Rŭ yexguma marŭ yanguxēēāgu ga norŭ puracŭ ga Chauru rŭ Bernabé, rŭ Ínachoŭŭ ga Yerucharéŭwa, rŭ wenaxārŭ Aŭtioquíacèx nawoegu. Rŭ nayagagŭ ga Cuáŭ Marcu.

13

Bernabé rŭ Chauru rŭ inanaxŭgŭe ga to ga nachiŭānewa na nangeŭŭāxŭ ga Tupanaārŭ ore

¹ Rŭ yema yaxōgŭxŭ ga Aŭtioquíawa yexmagŭxŭtanŭwa rŭ nayexma ga űuxre ga yatŭgŭ ga Tupanaārŭ orearŭ uruŭgŭ, rŭ űuxre ga yatŭgŭ ga Tupanaārŭ orewa nguxēētaegŭxŭ. Rŭ yematanŭwa nayexma ga Bernabé, rŭ Chimáŭ ga Waxwegu āegaxŭ, rŭ Dúchiu ga Chireneçŭāx, rŭ Manaē ga wŭxigu āēxgacŭ ga Erodemaā yaexŭ, rŭ Chauru. ² Rŭ wŭxi ga ngunexŭ ga yexguma Coricèx Ínangutaquēxegŭgu rŭ tama nachibŭeācŭma Ínayumŭxēgŭguyane, rŭ Tupanaāē i Ūñexŭ rŭ űanagŭrŭ nŭxŭ: —¡Choxna penamugŭ i Chauru rŭ Bernabé na naxŭgŭāxŭcèx i ngēma puracŭ i choma nawa chana-mugŭchaŭxŭ! —ñanagŭrŭ. ³ Rŭ yexguma nŭxŭ nachauegu ga tama nachibŭeācŭma na nayumŭxēgŭxŭ, rŭ Chauru rŭ Bernabéétŭgu naxŭmēxgŭ ga yema yaxōgŭxŭ, rŭ űuxŭchi inanamuāchitanŭ na naxŭgŭāxŭcèx ga Tupanaārŭ puracŭ.

Chiprewa naxŭ ga Bernabé rŭ Chauru

⁴⁻⁵ Rŭ Tupanaāē i Ūñexŭ rŭ inanamuāchitanŭ ga Bernabé rŭ Chauru. Rŭ Íāne ga Cheúchiawa naxŭ, rŭ gumaārŭ tŭrewa inaxŭāchi, rŭ capaxŭ ga Chiprewa naxŭ. Rŭ Cuáŭ Marcu nawe narŭxŭ na nŭxŭ nangŭxēēxŭcèx. Rŭ yexguma Charamína ga Íāneārŭ tŭrewa nangugŭgu, rŭ inanaxŭgŭe ga nŭxŭ na yaxugŭxŭ ga Tupanaārŭ ore ga Yudiŭgŭarŭ ngutaquēxepataŭgŭwa. ⁶ Rŭ guxŭgu nixŭāgŭtanŭ ga yema capaxŭwa űuxmata Papu ga Íānewa nangugŭ. Rŭ yéma namaā inayarŭxŭ ga wŭxi ga Yudiŭ ga yuŭxŭ ga Barechúgu āegaxŭ. Rŭ nŭma rŭ wŭxi ga idoratēxáxŭ nixŭ yerŭ nŭgŭ yaxuxgu rŭ aixcŭma Tupanaārŭ orearŭ uruŭ nixŭ. ⁷ Rŭ nayexma ga yema capaxŭārŭ āēxgacŭ ga Chérquiŭ Paurugu āegaxŭ. Rŭ nŭma nixŭ ga wŭxi ga yatŭ ga meā naāēxŭ cuácŭ. Rŭ yema yuŭxŭ rŭ guma āēxgacŭarŭ ngŭxēēruŭ nixŭ. Rŭ nŭma ga āēxgacŭ rŭ norŭ duŭxŭgŭxŭ namu na Chauru rŭ Bernabécèx yacagŭxŭcèx, yerŭ nŭxŭ naxŭnŭchaŭ ga Tupanaārŭ ore. ⁸ Natŭrŭ yema yuŭxŭ ga Griégugawa Erimínugu āegaxŭ, rŭ Chauru rŭ Bernabéna nayanuxŭ na Tupanaārŭ orexŭ yaxugŭxŭ. Yerŭ tama nanaxwèxe na yaxōŭxŭ ga guma āēxgacŭ. ⁹⁻¹⁰ Natŭrŭ ga Chauru ga Paurugu ta āegaxŭ, rŭ aixcŭma Tupanaāē i Ūñexŭ nawa nayexma. Rŭ nŭma ga Pauru rŭ

meãma nüxũ nadawenũ ga yema yuũxũ, rü ñanagürũ nüxũ: —Pa Idoratèxáxũ Pa ngoxo Nanex, cuma rü chixexũxicatama cuxũxchaũ, rü naxchi cuxai i guxũma i mexũ. ¿Ñuxgura tá ta i nüxũ curũxoxũ na ícuyatóxêêxũ i Cori ya Tupanaãrũ ore i aixcũma ixĩxũ? ¹¹ —Ñuxmatátama cuxũ napoxcu ya Cori ya Tupana. Rü tá cungexetũ, rü ñuxre i ngunexũgu rü tãútama nüxũ cudau ya üèxcũ —ñanagürũ. Rü yexgumatama naxcèx naxèãnexũchi ga yema yuũxũ, rü naxmèxmaã nadaugũ na texé naxmèxgu yayauxãchixũcèx rü namaã ítixũxũcèx. ¹² Rü yexguma yemaxũ nadèuxgu ga yema capaxũãrũ ãèxgacũ rü nayaxõ ga Tupanaãrũ ore, yerũ namaã nabaixãchiãe ga yema Pauru rü Bernabé nüxũ nguxèêxũ ga Cori ya Tupanachiga.

Pauru rü Bernabé rü Pichídiaanewa yexmane ga ñãne ga Aũtioquíawa nangugũ

¹³ Rü Papuwa inaxĩãchi ga Pauru namüçügũmaã rü nixãũ ga taxtũ ga taxũwa. Rü Pérupe ga ñãnewa nangugũ ga Paũpíriaanewa. Natürũ yéma nüxna naxo ga Cuáũ Marcu, rü Yerucharéũcèx nataegu. ¹⁴ Rü Pérupewa inaxĩãchi ga Pauru rü Bernabé rü ñãne ga Aũtioquíawa nangugũ ga Pichídiaanewa. Rü yéma rü ngũxchigaarũ ngunexũgu rü Yudiũgüarũ ngutaquèxepataũgu nachocu, rü yéma narütogũ natanũwa ga yema íngutaquèxegũxũ. ¹⁵ Rü yema ngutaquèxewa rü nüxũ nadaumatũgũ ga Tupanaãrũ mugũ ga Moíché umatũxũ rü yema ore ga Tupanaãrũ orearũ uruũgũ umatũxũ. Rü yemawena, rü guma ngutaquèxepataũãrũ ãèxgacũgũ, rü Bernabé rü Pauruna nacagũ, rü ñanagürũgũ: —Pa Toeneègũx, ngèxguma pexũ nangèxmagu i perũ ore i taãèxèèruũ i toxcèx rü marũ name i ñuxma tomaã nüxũ pixu —ñanagürũgũ. ¹⁶ Rü yexguma inachi ga Pauru, rü naxunagümèxè na iyanachianexũcèx ga duũxũgũ. Rü yexguma duũxũgũmaã nidexa, rü ñanagürũ: —Pa Duũxũgũ Pa Chautanũxũgũx rü Guxãma i Pema i To i Nachiũãnecũãx Ixĩgũxex ya Tupanaxũ Ngechaũgũxe, rü ¡iperũxĩnũè! ¹⁷ —Yima tórũ Tupana i yixema i Yudiũgũ, rü tüxũ nade ga nuxcũmaũgũxe ga tórũ oxigũ na tüxũ nangũxèêxũcèx. Rü poraãcũ tüxũ nimuxèè ga yexguma woo to ga nachiũãne ga Equituanewa tayexmagũgu. Rü yemaãcũ wũxi ga taxũ ga nachiũãne tüxũ nixĩgũxèè. Rü ñuxũchi yemawena, rü norũ poramaã tüxũ ínagaxũ ga yema naãnewa. ¹⁸ —Rü dauxchitawa ga ngextá taxúema íxãpataxũwa tüxũ nagagũ. Rü yéma 40 ga taunecũ Tupana yaxna tümamaã naxĩnũ ga guxema tórũ oxigũ. ¹⁹ —Rü Tupana nanadai ga yema 7 ga ãèxgacũgũ ga Canaãnecũãxgũ guxũma ga norũ duũxũgũmaãchigũ. Rü yemaãcũ nanaxũ na tórũ oxigũna naxããxũcèx ga yema naãne na tümãrũgũxũchi yĩxũcèx. ²⁰ —Rü 450 ga taunecũ rü

yemaäcü tüxü narüngüxëë. Rü yemawena rü tüxna nanamu ga togü ga äëxgacügü ga dauruügü ñuxmata Tupanaärü orearü uruü ga Chamue ingucuchix. ²¹ —Rü yexguma ga duüxügü rü Tupanana naxcèx nacagü ga wüxi ga äëxgacü ga rei na namaä inacuáxücèx. Rü Tupana rü nüxna nanamu ga Chaú ga Chiche nane ga Beyamítaa ixícü. Rü nüma nüxna nadau ga duüxügü ga 40 ga taunecügu. ²² Rü yemawena ga Tupana rü inanatëxüchi ga Chaú, rü Dabíxü naxuneta na guma norü äëxgacü yïxücèx. Rü Dabíxü nixuchiga ga Tupana, rü ñanagürü:

“Nüxü chadau rü Dabí ya Ichaí nane rü wüxi ya yatü ya poraäcü choxü ngúchaücü nixí. Rü nüma tá nanaxü i guxüma i ngëma choma chanaxwëxexü”,

ñanagürü ga Tupana. ²³ Rü nuxcüma ga Tupana rü marü inaxuneta rü wüxi i Dabítaa tá nixí i Cristu ixíxü, rü tá nana-maxëxëë i Yudíugü. Rü Ngechuchu nixí ga guma maxëxëëruü ga tórü oxigümaä nüxü yaxucü ga Tupana. ²⁴ Natürü naxüpa ga Ngechuchu na ínguxü, rü Cuáü ga baiüxëëruü rü guxüma ga Yudíugümaä nüxü nixuchiga ga ore i mexü rü ñanagürü:

“Rü name nixí i nüxü perüxoe i pecüma i chixexü, rü Tupanacèx pedaugü, rü ípebaiü”, ñanagürü. ²⁵ Rü yexguma marü yangaicaxgu ga tá na nayuxü ga Cuáü, rü ñanagürü:

“Rü tama choma nixí i ngëma pema nagu perüxñüëxü i Cristu chíxü. Natürü choweama ne naxü i nüma ya aixcüma Cristu ixícü. Rü choma rü napëxewa taxuwama chame, rü bai i norü chapatucunüärü wëgüwaxüra chame erü nüma rü wüxi i äëxgacü i tacüxüchima nixí”, ñanagürü ga Cuáü. ²⁶ Rü ñanagürü ga Pauru, —Pa Chautanüxügü i Abráütaagüx, rü Guxäma i Pema i To i Nachiüñnecüäx i Tupanaxü Ngechaügüxex, rü pexcèx nixí i ñaä ore i tüxü maxëxëëxü. ²⁷ —Rü aixcüma yema Yerucharéücüäxgü ga duüxügü rü yema norü äëxgacügü rü tama nüxü nacüëxgü ga Tupana Nane na yïxü ga Ngechuchu. Rü tama meä nüxü nacüëxgü ga tacüchiga na yïxü ga yema ore ga nuxcümaügüxü ga Tupanaärü orearü uruügü ümatüxü i ñuxma perü ngutaquëxepataüwa nüxü pedaumatügüxü i wüxichigü i ngüxchigaarü ngunexügu. Rü yemaäcü nümagütama ga yema duüxügü ga Ngechuchuxü imëxgüxü rü yexguma yamëxgüägu rü nayanguxëë ga yema ore ga nuxcüma ümatüxü. ²⁸ —Rü woo taxuüma ga tacü ga chixexü nawa inayangaugü na nayuxëëäxücèx, natürü Piratuna naxcèx nacagü na yamáäxücèx. ²⁹ —Rü ningu ga guxüma ga yema ore ga Tupanaärü orearü uruügü ümatüxü ga Ngechuchuchiga ga ñuxäcü tá na nayuxü. Rü yemawena rü nanayauxgü ga naxüne ga curuchawa, rü wüxi ga

naxmaxŭgu nayanaxŭcuchigŭ. ³⁰ —Natŭrŭ ga Tupana rŭ wena nanamaxēē ga woo marŭ na nayuxŭ. ³¹ —Rŭ nŭma ga Ngechuchu rŭ muxŭma ga ngunexŭ naxcèx nangox ga yema duŭxŭgŭ ga nawe rŭixŭ ga yexguma Gariréanewa ne naxŭxgu rŭ Yerucharéŭwa naxŭxgu. Rŭ ngēma duŭxŭgŭ nixŭ i ñuxma i guxŭ i duŭxŭgŭmaā nŭxŭ ixugŭxŭ i nachiga. ³²⁻³³ Rŭ ngēmaācŭ i toma rŭ nŭma tangugŭ na pemaā nŭxŭ tixuxŭcèx i ngēma ore i aixcŭma mexŭ. Rŭ dŭcax, rŭ yema uneta ga nuxcŭmaŭgŭxŭ ga tórŭ oxigŭmaā nŭxŭ yaxuxŭ ga Tupana, rŭ taxcèx nayanguxēē ga yexguma Ngechuchuxŭ wena namaxēēgu. Rŭ wiyægŭpanewa i norŭ taxre i capíturuwa rŭ ngēmachiga nŭxŭ nixu i ngëxguma:

“Cuma nixŭ i Chaune, rŭ choma nixŭ i Cunatŭ chiŭxŭ”, ñaxgu. ³⁴ —Rŭ Tupana rŭ nuxcŭma rŭ marŭ nŭxŭ nixu ga wena tá na namaxēēāxŭ ga Ngechuchu na tama yayixixŭcèx ga naxŭne. Rŭ norŭ orewa rŭ ñanagŭrŭ:

“Rŭ choma tá pexcèx chayanguxēē ga yema unetagŭ i ũnegŭxŭ i aixcŭma ixŭgŭxŭ ga nuxcŭma Dabímaā nŭxŭ chixuxŭ”,

ñanagŭrŭ. ³⁵ —Rŭ ngēmacèx toxnamana i Tupanaārŭ orewa rŭ ñanagŭrŭ ta:

“Tama cunaxwèxe na yayixixŭ i naxŭne ya Cune ya ũnecŭ,” ñanagŭrŭ. ³⁶ —Rŭ yexguma namaŭxgu ga Dabí, rŭ nŭxŭ narŭngŭxēē ga norŭ duŭxŭgŭ, yexgumarŭŭ ga ñuxācŭ Tupana namuxŭ. Natŭrŭ ñuxŭchi nayu, rŭ nanatŭ rŭ naēxŭtagu natèx ga naxŭne, rŭ niyixi. ³⁷ —Natŭrŭ guma Tupana wena namaxēēcŭ ga Ngechuchu rŭ tama niyixi ga naxŭne. ³⁸ —

Rŭ ñuxmax, Pa Chaueneēgŭx, rŭ chanaxwèxe i nŭxŭ pecuèx rŭ yimatama Ngechuchugagu Tupana tŭxŭ nŭxŭ nangechaŭ i tórŭ pepadugŭ ngëxgumarŭŭ i pemaā nŭxŭ tixuxŭrŭŭ.

³⁹ —Rŭ ñuxma ya guxāma ya yixema nŭxŭ yaxōgŭxe, rŭ Ngechuchugagu Tupana tŭxŭ nŭxŭ nangechaŭ i guxŭma ga yema pepadugŭ ga noxri taxucŭrŭwa tŭxŭ nŭxŭ nangechaŭxŭ ga yexguma nagu taxŭxgu ga yema mugŭ ga Moíché ũmatŭxŭ.

⁴⁰ —Rŭ pexuāēgŭ na tama pegu nanguxŭcèx i ngēma poxcu i Tupanaārŭ orearŭ uruŭgŭ nŭxŭ ixuchigaxŭ ga yexguma ñagŭgu:

⁴¹ “Rŭ dŭcax, Pa Duŭxŭgŭ i Tupanaārŭ Orexŭ Cugŭexŭx, rŭ tá pebaixāchie rŭ tá peyue erŭ pema pemaxēyane rŭ tá chanaxŭ i ŭacŭ i taxŭ. Rŭ pema rŭ tāŭtáma peyaxōgŭ i woo texé pemaā nŭxŭ ixuxgu”,

ñanagŭrŭ. Rŭ yexma nayacuèxēē ga Pauru ga norŭ ore. ⁴² Rŭ yexguma guma ngutaquēxepataŭwa ínachoxŭgu ga Pauru rŭ namŭcŭgŭ, rŭ yema duŭxŭgŭ ga tama Yudíugŭ ixŭgŭxŭ rŭ

nüxü nacèèxügü na to ga ngüxchigaarü ngunexügu rü we-naxârü yematama orexü namaã yaxuxücèx. ⁴³ Rü yexguma marü nüxü nachauegu ga na nangutaquëxegüxü, rü Pauru rü Bernabéwe narüxí ga muxüma ga Yudíugü rü müxüma ga togü ga duüxügü ga tama Yudíugü ixíngüxü natürü Yudíugürüü yaxögüxü. Rü Pauru rü Bernabé rü namaã nidexagü rü nayaxucüxégü na guxüguma nagu naxínüëëchaxücèx ga ñuxácü Tupana nüxü ngechaüácüma na nadexü. ⁴⁴ Rü yema to ga ngüxchigaarü ngunexügu, rü wixgutaèx guxüma ga yema ñanecüãx nangutaquëxegü na inaxínüëxücèx ga Tupanaârü ore. ⁴⁵ Natürü nayexma ga ñuxre ga Yudíugü ga tama ngutaquëxegu chocuxü. Rü yexguma nüxü nadaugügu ga na namuxüchixü ga duüxügü ga Paurucèx ngutaquëxegüxü rü poraãcü nixãüxãchie. Rü inanaxügüe ga na Pauruxü nachoxügagüxü rü namaã naguxchigagüxü. ⁴⁶ Natürü ga Pauru rü Bernabé rü tama namuëëácüma yema Yudíugüxü nangãxügü, rü ñanagürügü: —Tupana nanaxwèxe na pemaãíra nüxü tixuxü i norü ore. Natürü ñuxma na nüxü pexoexü i ngëma ore rü tama na penayauxgüchaüxü i maxü i taguma gúxü, rü ngëmacèx i ñuxmax i toma rü tá ngëma tama Yudíugü ixíngüxütanüwa taxí. ⁴⁷ —Yerü yemaãcü toxü namu ga Cori, rü ñanagürü:

“Duüxügü i tama Yudíugü ixíngüxüârü ngóonexëëruü marü
 cuxü chixíxëë, na guxüwama i ñoma i naãnewa cu-
 nangexücèx i chorü ore i maxëxëëruü”,
 ñanagürü. ⁴⁸ Rü yexguma yema orexü naxínüëgu ga yema duüxügü ga tama Yudíugü ixíngüxü, rü nataãëgü rü ñanagürügü: —Rü namexëchi nixí i ñaã Cori ya Tupanaârü ore —ñanagürügü. Rü nayaxögü ga guxüma ga yema duüxügü ga Tupana marü nüxü unetaxü na nayauxgüãxücèx i maxü i taguma gúxü. ⁴⁹ Rü yemaãcü guxüwama ga yema naãnewa nanguchigü ga Cori ya Tupanaârü ore. ⁵⁰ Natürü yema Yudíugü ga tama Ngechuchuaxü yaxögüchaüxü, rü chixexümaã nayaxucüxégü ga ñuxre ga ngexügü ga mexügü ga Tupanaxü ngechaügüxü rü guma ñaneârü äëxgacügü na Pauru rü Bernabéxü ínawoxüxcèx. Rü yemacèx ínawoxü ga yema naãnewa. ⁵¹ Rü yexguma ga Pauru rü Bernabé rü inapagücutü ga norü üxaxücutü na yemawa nüxü yacuëxãchitanüxücèx ga norü chixexü ga yema ñanecüãxügü ga duüxügü. Rü ñuxüchi ga Pauru rü Bernabé rü ñane ga Ícünüwa naxí. ⁵² Natürü yema yaxögüxü ga guma ñane ga nawa ínachoxünewa yexmagüxü rü poraãcü Tupanamaã nataãëgü, rü Naãe i Üünexü rü aixcüma nawa nayexma.

Pauru rü Bernabé rü ãne ga Ićúniũwa nayexmagü

¹ Rŭ Ićúniũwa rŭ wŭxigu Yudíugŭarŭ ngutaquẽxepataũgu nachocu ga Pauru rŭ Bernabé. Rŭ meãma nŭxŭ nixuchiga ga Tupanaãrŭ ore rŭ yemaãcŭ nayaxõgŭ ga muxŭma ga duũxŭgŭ ga Yudíugŭ rŭ yema tama Yudíugŭ ixĩgŭxŭ rŭ ta. ² Natŭrŭ yema Yudíugŭ ga tama Ngechuchuaxŭ yaxõgŭxŭ, rŭ chixexũmaã nayaxucũxẽgŭ ga yema tama Yudíugŭ ixĩgŭxŭ na yema yaxõgŭxŭchi naxaixũcèx. ³ Rŭ yemacèx muxŭma ga ngunexŭ yexma narũcho ga Pauru rŭ Bernabé, rŭ tama namuẽãcũma nŭxŭ nixuchiga ga Cori ya Tupanaãrŭ ore. Rŭ yema duũxŭgũmaã nŭxŭ nixu na ñuxãcŭ Tupana poraãcŭ tũxŭ nangechaũxŭ. Rŭ nũma ga Cori rŭ yema duũxŭgũxŭ nŭxŭ nadauxẽẽ na namaã nataãẽxŭ ga yema ore. Rŭ yemacèx Pauru rŭ Bernabéxŭ narũngũxẽẽ na inawẽxgũãxũcèx ga cuèxruũgŭ rŭ na naxũgũãxũcèx ga mexũgŭ ga Tupanaãrŭ poramaã naxũgũxŭ. ⁴ Natŭrŭ ga guma ãnecũãx ga duũxŭgŭ rŭ nitoye. Rŭ nũmaxŭ rŭ yema Yudíugũwaama naxũgŭ rŭ togŭ rŭ Pauru rŭ Bernabéwaama naxũgŭ. ⁵ Rŭ yexguma ga yema Yudíugŭ, rŭ yema duũxŭgŭ ga tama Yudíugŭ ixĩgŭxŭ, rŭ guma ãneãrŭ ãẽxgacũgũmaã wŭxigu nagu narũxĩnũẽ na Pauruxŭ rŭ Bernabéxŭ yayauxgũxŭ na nutamaã ínamuxũchigũãxũcèx. ⁶⁻⁷ Natŭrŭ yexguma nŭxŭ nacuáchigagũgu ga Pauru rŭ Bernabé, rŭ nibuxmũ. Rŭ Dicóniũãnewa yexmane ga ãnegũ ga Lистра rŭ Derbewa naxĩ. Rŭ guma ãnegũwa rŭ guxũma ga yema naãnewa ipegũxŭ ga duũxŭgũmaã rŭ ta nŭxŭ nixuchigagũ ga ore i mexŭ.

Nutagũmaã Pauruxŭ ínamuxũchigũ ga Listrawa

⁸⁻⁹ Rŭ yéma Listrawa nayexma ga wŭxi ga yatũ ga ínapogũcutũxŭ norũ bucũmatama. Rŭ yéma narũto rŭ inarũxĩnũ ga yema Pauru nŭxŭ ixuxŭ ga ore. Rŭ Pauru rŭ meãma nŭxŭ nadawenũ, rŭ nŭxŭ nadau ga na nŭxŭ nayexmaxŭ ga norũ õ na naxcèx yataanexũcèx. ¹⁰ Rŭ yexguma ga Pauru rŭ tagaãcŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —¡Inachi, rŭ meãma ínangacutũ! —ñanagŭrŭ. Rŭ yexguma inayuxnagũ ga guma yatũ, rŭ inanaxũgŭ ga na iyaxũxŭ. ¹¹ Rŭ yexguma yema muxŭma ga duũxŭgŭ nŭxŭ daugũgu ga yema na naxũxŭ ga Pauru, rŭ tagaãcŭ yema Dicóniũgawa nidexagũ, rŭ ñanagŭrũgŭ: —Tupanagũ i naduũxũgũraũxŭ inarũxĩgŭ, rŭ tatanũwa nangugũ —ñanagŭrũgŭ. ¹² Rŭ Bernabé rŭ tupana ga Chéumaã nanaxũégagũ. Rŭ Pauru rŭ Érememaã nanaxũégagũ yerũ nũma nixĩ ga yadexaxŭ. ¹³ Rŭ guma ãne íxũcũxũwa nayexma ga tupana ga Chéuarũ tupauca ga taxũne. Rŭ guma tupaucaarũ pai rŭ yéma nanagagũ ga wocagũ ga iyatũxŭ ga putũramaã ngẽxãẽgũxŭ. Rŭ nũma ga pai rŭ ga duũxŭgŭ rŭ nanadaixchaũ ga yema wocagũ naxcèx ga Pauru rŭ

Bernabé na yemamaã nüxü yacuèxüügüxüçèx. ¹⁴ Natürü yexguma nüxü yacuèxächitanügu ga Bernabé rü Pauru, rü norü gáuxüchirugu nagáugüe na yema duüxügü nüxü cuèxgüxüçèx na tama namexü ga yema naxcèx naxüechaüxü. Rü yema muxüma ga duüxügütanüwa nabuxmü, rü ñaxümaã aita naxüe: ¹⁵ —Pa Yatügüx, çtüxcüü toxçèx penaxü i ngëma? Toma rü pexrüü duüxügümare tixügü. Rü nuã taxí na pemaã nüxü tayarüxuxüçèx na nüxü perüxoexüçèx i ngëma chixexügü i taxuwama mexü rü naxcèx pedaugüxüçèx ya Tupana ya maxücü ga naxücü ga daxüguxü i naãne, rü ñoma i naãne, rü taxtü i taxü, rü guxüma i nawa ngëxmaxü. ¹⁶ —Rü nuxcümayerü nixí ga Tupana ga yaxna namaã naxínüxü ga duüxügü ga woo nümagü nanaxwèxegüxü naxügügu. ¹⁷ —Natürü nüma ga Tupana rü taguma nüxü narüchau na duüxügüxü nangüxëèxü. Rü yemaãcü tüxü nüxü nacuèxëè na Tupana yíxü i nümax. Rü nümatama nixí i núma namuãxü ya pucü rü meã pexü nayaexëxëãxü i penetügü. Rü nüma nixí i pexna naxããxü i pewemü na ngëmaãcü petaãgüxüçèx —ñanagürügü ga Pauru rü Bernabé. ¹⁸ Natürü woo yema orexü namaã na yaxugüxü rü poraãcü nüxü naguxcha ga Pauru rü Bernabé ga nüxna na nachogüxü ga duüxügü ga tama naxcèx na nadaiãxüçèx ga yema wocagü na yemamaã nüxü yacuèxüügüxüçèx. Rü düxwa yemacèx tama naxcèx nanadai. ¹⁹ Natürü yexgumayane rü ínangügü ga ñuxre ga Yudíugü ga Aütioquíawa rü Icúniüwa ne íxü. Rü chixexümaã nayaxucuxëgü ga yema muxüma ga duüxügü na tama Pauru rü Bernabéga naxínüèxüçèx, rü namaã nanuèxüçèx. Rü yemacèx ga yema duüxügü rü nutamaã Pauruxü ínamuxüchigü, rü íãneärü íxpemawa nanatúchigügü, yerü nüma nüxü nacuèxgügu rü marü nayu. ²⁰ Natürü yexguma yema yaxögüxü naxütawa ngutaquëxegu, rü inachi ga Pauru, rü wenaxârü nagu naxücu ga guma íãne. Rü moxüãcü inaxüãchi ga yéma, rü Bernabémaã Derbewa naxü. ²¹ Rü guma íãnewa nüxü nixugüe ga ore ga mexü. Rü nanangüexëè ga duüxügü, rü muxüma Tupanaãxü nayaxögü. Rü yemawena rü wenaxârü naxcèx nawoegu ga Listra, rü Icúniü, rü Aütioquía. ²² Rü guma íãnegüwa rü yema yaxögüxüxü nixucuxëgü, rü nüxü nanangüchaüxëègü na guxüguma meã na yaxögüãxüçèx. Rü namaã nüxü nixugüe, rü ñanagürügü: —Ngëma Tupana aëxgacü íxíxüwa na ixücuxüçèx, rü tanaxwëxe na muëxpüxcüna guxchaxügümaã yaxna ixínüèxü i ñoma i naãnewa —ñanagürügü. ²³ Rü Pauru rü Bernabé rü wüxichigü ga íãnewa rü nüxü nixunetatanü ga ñuxre ga yatügü na yaxögüxüârü aëxgacügü yixígüxüçèx. Rü tama nachibüeãcüma naxcèx nayumüxëgü. Rü yemawena rü

yima Cori ya Tupana ga nūxŭ yaxōgŭācūna nanaxuaxŭgŭ na guxŭguma namaā inaxāŭxŭcèx rŭ meā nŭxna nadauxŭcèx ga yema yaxōgŭxŭārŭ āēxgacŭgŭ.

Pauru rŭ Bernabé rŭ naxcèx nawoegu ga Aŭtioquía ga Chíríiaanewa yexmane

²⁴ Rŭ Pichííiaanewa nichopetŭ, rŭ Paŭpíríiaanewa nangugŭ.
²⁵ Rŭ Pérupe ga íānewa nŭxŭ nixugŭe ga Tupanaārŭ ore, rŭ ñuxŭchi Atária ga íānewa naxī. ²⁶ Rŭ yéma rŭ wŭxi ga wapu-rugu nichoŭ na Aŭtioquíacèx nawoeguxŭcèx. Rŭ guma íāne ga Aŭtioquíawa nixī ga noxri duŭxŭgŭ Tupanana namugŭxŭ ga Pauru rŭ Bernabé na naxŭgŭāxŭcèx ga yema puracŭ ga ñuxma marŭ yanguxēēgŭxŭ. ²⁷ Rŭ yexguma ínangugŭgu ga Pauru rŭ Bernabé, rŭ nanangutaquēxexēē ga guxŭma ga yema duŭxŭgŭ ga yaxōgŭxŭ. Rŭ namaā nŭxŭ nixugŭgŭ ga guxŭma ga ñuxācŭ Tupana poraācŭ nŭxŭ na rŭngŭxēēxŭ. Rŭ yexgumarŭ ta rŭ namaā nŭxŭ nixugŭgŭ ga ñuxācŭ na yaxōgŭāxŭ ga yema duŭxŭgŭ ga tama Yudíugŭ ixīgŭxŭ, yerŭ Tupana nŭxŭ nanatauxchaxēē na yaxōgŭāxŭcèx. ²⁸ Rŭ muxŭma ga ngunexŭgu yema yaxōgŭxŭtanŭwa nayexmagŭ ga Pauru rŭ Bernabé.

15

Yerucharéŭwa nangutaquēxegŭ

¹ Rŭ yexgumaŭcŭŭ rŭ nayexma ga ñuxre ga duŭxŭgŭ ga Yudéaanewa ne íxŭ ga Aŭtioquíawa ngugŭxŭ. Rŭ nŭmagŭ inanaxŭgŭe ga tŭxŭ na nangúexēēxŭ ga guxema yaxōgŭxe ga Aŭtioquíacŭāx, rŭ ñanagŭrŭgŭ: —Ngēxguma tama pegŭ ípewiŭchèxmŭpēxechiraŭgu yema Moíché tŭxŭ muxŭrŭŭ rŭ taxuacŭma pexŭ nangēxma i maxŭ i taguma gŭxŭ — ñanagŭrŭgŭ. ² Natŭrŭ ga Pauru rŭ Bernabé rŭ tama norŭ me nixī ga yema, rŭ yemacèx poraācŭ nŭgŭ namaā nachoxŭgagŭ ga yema duŭxŭgŭ ga Yudéaanewa ne íxŭ. Rŭ dŭxwa Pauru rŭ Bernabé rŭ ñuxre ga togŭ ga Aŭtioquíacŭāx ga yaxōgŭxŭxŭ naxunetagŭ na Yerucharéŭwa naxīxŭcèx na yema ngúexŭgŭ ga Ngechuchu imugŭxŭ rŭ yema yaxōgŭxŭārŭ āēxgacŭgŭmaā yamexēēgŭāxŭcèx ga yemachiga. ³ Rŭ yemaācŭ ga yema yaxōgŭxŭ ga Aŭtioquíacŭāx rŭ Yerucharéŭwa nanamugŭ ga yema yatŭgŭ na naxcèx íyacagŭxŭcèx rŭ yamexēēgŭāxŭcèx ga yema ore. Rŭ Peníchííiaanewa rŭ Chamáííiaanewa nachopetŭ ga Pauru rŭ Bernabé. Rŭ yéma rŭ duŭxŭgŭmaā nŭxŭ nixugŭe ga ñuxācŭ yema tama Yudíugŭ ixīgŭxŭ rŭ nŭxŭ na naxoexŭ ga nuxcŭmaŭxŭ ga nacŭmagŭ na Tupanawe naxīxŭcèx. Rŭ yema oremaā poraācŭ nanataāēxēēgŭ ga guxŭma ga yema yaxōgŭxŭ. ⁴ Rŭ Yerucharéŭwa nangugŭ ga Pauru rŭ Bernabé. Rŭ guxŭma ga yema yaxōgŭxŭ rŭ yema ngúexŭgŭ

ga Ngechuchu imugūxū rū yema yaxōgūxūārū āēxgacūgū rū meāma nanayauxgū. Rū Pauru rū Bernabé namaā nūxū nixugūgū ga guxūma ga űuxācū Tupana poraācū nūxū na rūngūxēēxū na duūxūgūmaā nūxū yaxugūxūcēx ga ore i mexū. ⁵ Natūrū űuxre ga Parichēugū ga Ngechuchuaxū yaxōgūxū, rū inachigū, rū űanagūrūgū: —Name nixī na nūgū inawūchēmūpēxechiraūgūxū i ngēma tama Yudīugū ixīgūxū i ngexwaca yaxōgūxū. Rū name nixī na naga naxīnūēxū i ngēma mugū ga Moīché űmatūxū —űanagūrūgū. ⁶ Rū yexguma nangutaquēxegū ga yema ngúexūgū ga Ngechuchu imugūxū rū yema yaxōgūxūārū āēxgacūgū na namexēēgūāxūcēx ga yema ore. ⁷ Rū yixcama marū űuxgumama nūgūmaā yēma yaporagatanūcūgu, rū inachi ga Pedru, rū űanagūrū nūxū: —Pa Chaueneēgūx, pema nūxū pecuēx ga na űpamama Tupana choxū yaxuxū ga petanūwa na yema duūxūgū i tama Yudīugū ixīgūxūmaā nūxū chixuxūcēx i norū ore i mexū i maxēēēruū, na nūmagū rū ta Ngechuchuaxū yaxōgūāxūcēx. ⁸ —Rū yima Tupana ya guxāāēxū cuācū rū tūxū nūxū nadauxēē na nadeāxū i ngēma duūxūgū i tama Yudīugū ixīgūxū, yerū nūxna nanamu ga Naāē i Ūūnexū yema tūxna namūāxūrūū. ⁹ —Rū Tupanapēxewa rū yixema i Yudīugū rū namaā tawūxigu i ngēma duūxūgū i tama Yudīugū ixīgūxū. Yerū nūmagū rū ta Tupana nūxū nūxū nangechaū ga norū pecadugū ga yexguma nūxū yaxōgūāgu. ¹⁰ —¿Rū tūxcūū tama namaā petaāē i űuxma i ngēma Tupana űxū? ¿Rū tūxcūū ngēma ngexwacēx yaxōgūxūxū penaxūxēēchaū i ngēma Moīchéarū mugū i guxchaxū ga tórū oxigū rū taxuacūma naga taxīnūēxū rū woo yixemagū rū ta taxuacūma inguxēēxū? ¹¹ —Rū tama ngēma mugū nixī i tūxū maxēēēxū. Natūrū yixema rū tayaxōgū na tórū Cori ya Ngechuchu tamaā mecūmaxūgagu yīxū na tūxna naxāmareāxū i maxū i taguma gúxū. Rū ngēxgumarūū ta nixī i naxcēx i nūmagū i tama Yudīugū ixīgūxū —űanagūrū ga Pedru. ¹² Rū inanaxūgū ga Bernabé rū Pauru na yadexagūxū. Rū guxūma ga yema duūxūgū rū inarūchianegū rū inarūxīnūēmare. Rū Bernabé rū Pauru rū namaā nūxū nixugūe ga űuxācū Tupana na nūxū rūngūxēēgūxū na naxūgūāxūcēx ga mexū ga taxūgū ga Tupanaārū poramaā naxūgūxū natanūwa ga yema duūxūgū ga tama Yudīugū ixīgūxū. ¹³ Rū yexguma Bernabé rū Pauru igúegagūgu, rū nūxīxārū nidexa ga Chaūtiāgu, rū űanagūrū: —Pa Chaueneēgūx, ¡choxū iperūxīnūē! ¹⁴ —Pedru i Chimāū rū tamaā nūxū nixu na űuxācū Tupana inaxūgūxū ga nūxū na nangūxēēxū ga yema duūxūgū i tama Yudīugū ixīgūxū. Rū tamaā nūxū nixu ta na űuxācū Tupana yema duūxūgūtanūwa nadeāxū ga űuxre ga duūxūgū na noxrū yixīgūxūcēx. ¹⁵ —Rū

ngêma Pedru nüxü ixuxü rü nawüxigu namaã ga yema ore ga nuxcümaügüxü ga orearü uruügü ümatüxü ga ñaxü:

16 “Rü ngêma wena rü tá chataegu, rü tá nüxü charüngüxêê i Dabítaagü i Yudíugü. Rü woo nawoonemare i ñuxmax, natürü wena táxarü wüxiwa chanaxíxêê, rü tá íchanadagüxêê na noxrirüü naporaexüçex. 17 Rü ngêmaãcü tá nüxü charüngüxêê na ngêma duüxügü i tama Yudíugü ixíügüxü rü chauxçex nadaugüxüçex, wüxigu namaã i guxüma i chorü duüxügü i Yudíugü i choma chadexü. 18 Rü yemaãcü nüxü nixu ga nüma ga Cori ya Tupana ga nuxcü mama tüxü nüxü cuèxêêcü ga yema”,

ñanagürü ga yema ore ga nuxcüma ümatüxü. 19 Rü ñanagürü ga Chaütiágu: —Rü ngêmacèx, Pa Chaueneëgüx, rü chauxçex rü tama name na guxü i Moíché ümatüxü i mugümaã nüxü ichixewexü i ngêma duüxügü i tama Yudíugü ixíügüxü i nüxü rüxoexü i nuxcümaüxü i nacümagü na Tupanawe naxíxüçex. 20 —Rü narümemaë nixí i naxçex tanaxümatü i popera, rü ngêmawa namaã nüxü tixu:

(1) Rü tama name na nangõxgüãxü i ngêma naxünagümachi i togü norü tupanane-tachicünèxägüçex dèixü.

(2) Rü tama name na naí i ngemaã rü êxna naí ya yatümaã inapexü.

(3) Rü tama name na nangõxgüãxü i namachi i ngêma naèxü rü êxna naxüna i wèxnaãxü rü êxna natügu ngxü.

(4) Rü tama name na nangõxgüãxü ya nagü.

Rü ngêxícatama nixí i inaxwèxexü na naxçex naxümatüxü.

21 —Erü guxüne ya íñewa nangëxma ya Yudíugüarü ngutaquëxepataü i ngextá nuxcü mama guxü i ngüxchigaarü ngunexügu nawa ínangúe rü nüxü nixuchigagü i guxüma i ngêma mugü ga Moíché ümatüxü —ñanagürü ga Chaütiágu.

Popera ga yema duüxügü ga tama Yudíugü ixíügüxüçex ümatüxü

22 Rü yema ore rü norü me nixí ga yema ngüexügü ga Ngechuchu imugüxü, rü yema yaxõgüxüãrü ãëxgacügü, rü guxüma ga yema yaxõgüxü. Rü nügümaã ñanagürügü: —jNgíxã tatanüwa tanade ya taxre ya yatügü na Aütioquíawa namugüxüçex namaã ya Pauru rü Bernabé! —ñanagürügü. Rü nüxü naxunetagü ga Yuda ga Barsabágu ãegaxü rü Chira. Rü nümagü ga Yuda rü Chira rü ãëxgacügü nixí ga natanüwa ga yema yaxõgüxü ga Yerucharéüwa yexmagüxü. 23 Rü namaã yéma nanamugü ga popera, rü ñaã nixí ga yema ore ga nagu naxümatügüxü:

“Pa Toeneëgü i Tama Yudiügü Ixīgüxe i Aütioquíagu rü Chíríaanegu rü Chíríchíaanegu Áchiüügüxe, rü toma i peeneëgü i Ngechuchu toxü imugüxe rü toma i yaxögüxüärü äëxgacügü ixīgüxex, rü pexü tarümoëgü. ²⁴ Rü nüxü tacuáchigagü rü ñuxre ga duüxügü ga núma ne íxü rü woo tama toma yéma tanamugü natürü nümagü rü yéma naxí rü Moíchéarü mugümaã pexü nachixewegü rü yemaãcü pexü ínatüexëe. ²⁵ Rü yemacèx guxãma ga toma rü wüxigu nagu tarüxñnüë na totanüwa nüxü taxunetaxü ga taxre ga taeneëgü na pexcèx ngema tanamugüxücèx namaã i taeneëgü i nüxü ingechaügüxü i Bernabé rü Pauru. ²⁶ Rü nümagü i Bernabé rü Pauru nixí ga poraãcü äücümaxüwa nayexmagüxü naxcèx ga tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu. ²⁷ Rü ñuxma rü pexcèx ngema tanamugü i Yuda rü Chira na nümagüxüchi pemaã nüxü yaxugüxücèx rü pemaã nangoxëëgüäxücèx i guxüma i torü ore. ²⁸⁻²⁹ Erü Tupanaãë i Üünexücèx name, rü toxcèx rü ta name na tama muxüma i mugü pexna taxägüxü. Rü ñaã ägümücü i mugüxícatama nixí i pexü tamuxü:

- (1) Rü tama name na penangöxü i naxüñagümachi i togü norü tupananetachicünèxägücèx dèixü.
- (2) Rü tama name na penangöxü i namachi i ngëma naxüñagü i wëxnaãxü.
- (3) Rü tama name na penangöxü ya nagü.
- (4) Rü tama name na naí i ngemaã rü ëxna naí ya yatümaã ipepexü.

Rü mexü tá pexügü ega penaxauregu i ngëma mugü. Rü nuãma pexna”, ñanagürü ga yema ore ga naxümatügüxü. ³⁰ Rü natanüxüxü namoxëgüguwena, rü inaxíächí ga yema yéma mugüxü, rü Aütioquíawa naxí. Rü yexguma yéma nangugügu rü nanangutaquëxexëë ga guxüma ga yema yaxögüxü ga duüxügü, rü nüxna nanaxägü ga yema popera. ³¹ Rü yexguma nüxü nadaumatügügu, rü poraãcü nataãëgü namaã ga yema ucüxëgü ga nüxna naxägüxü. ³² Rü Yuda rü Chira ga Tupanaãrü orearü uruügü na yixígüxü, rü muxüma ga oremaã nayaxucüxëgü ga yema yaxögüxü, rü nüxü narüngüxëë na yexeraãcü yaxögüäxücèx. ³³ Rü marü ñuxre ga ngunexü yéma nayexmagüguwena, rü ínixí. Rü yema yaxögüxü ga Aütioquíacüäx, rü taãëcüma Yuda rü Chiraxü narümoëgü rü meãma ínyamugü na naxcèx nawoegüxücèx ga yema Yerucharéücüäx ga noxri natanüwa namugüxü. ³⁴ Natürü ga Chira rü nagu narüxñnü na yexma Aütioquíagu naxãüxü, rü yemacèx Yudaxícatama Yerucharéücèx nataegu. ³⁵ Rü Pauru rü Bernabé rü ta yexma narücho. Rü wüxigu namaã ga muxüma ga togü, rü nanangüexëë ga duüxügü, rü namaã nüxü nixugügü ga Cori ya Tupanaãrü ore i mexü.

Pauru rü wenaxârü inaxĩãchi ga to ga nachĩũãnegüwa na nangeaxũ ga Tupanaârü ore

³⁶ Rŭ yexguma marŭ ñuxre ga ngunexũ ngupetügu, rŭ ñanagürü ga Pauru Bernabéxũ: —¡Ngĩxã wenaxârü natanügu tanaxĩãne i ngẽma yaxõgüxũ i guxũne ya ñãne ga ngextá nüxũ íxuchigaxũwa ga Cori ya Tupanaârü ore na nüxũ idauxũcèx na ñuxãcü nüxũ ínangupetügüxũ! —ñanagürü. ³⁷ Rŭ Bernabé rŭ nayagaxchaũ ta ga Cuáũ Marcu. ³⁸ Natürü ga Pauru rŭ tama nanaxwèxe ga na yagaãxũ, yerü Paũpíriawa nüxna naxo ga noxri, rŭ tama ínayaxümücü ga yema puracüwa. ³⁹ Rŭ po-raãcü nügümaã niporagatanücüü naxcèx ga yema, rŭ düxwa nügüna nixĩgü. Rŭ Bernabé nayaga ga Marcu, rŭ Chiprearü capaxüwa naxũ. ⁴⁰ Rŭ yoxni ga Pauru rŭ Chiraxũ niga. Rŭ yema Aũtioquíacũãx ga yaxõgüxũ rŭ naxcèx nayumüxègü na Tupana nüxũ rüngüxèègüxũcèx. Rŭ yexguma inaxĩãchi. ⁴¹ Rŭ Chíriaanewa rŭ Chíríchiaanewa nachopetü, rŭ yéma Tupanaârü oremaã nanataãèxèègü ga yema yaxõgüxũ.

16

Pauru rŭ Chirawe narüxũ ga Timutéu

¹ Rŭ Derbewa rŭ Listrawa nangugü ga Pauru rŭ Chira. Rŭ yéma nayexma ga wüxi ga yaxõcü ga Timutéugu ãegacü. Rŭ naè rŭ wüxi ga Yudíu ga yaxõxcü iyixĩ. Rŭ nanatü rŭ wüxi ga Griégu tixĩ. ² Rŭ guxũma ga yema yaxõgüxũ ga Listracũãxgü rŭ Icúniücũãxgü rŭ nüxũ nixugüe na mea maxücü yixĩxũ ga nüma ga Timutéu. ³ Rŭ Pauru rŭ nanaxwèxe na Timutéu íyaxümücüxũ. Natürü naxüpa ga na yagaãxũ rŭ ínanawiechèxmüpèxechiraũ, yerü yemaãcü nanaxwèxegü ga yema Yudíugü ga yema naãnewa yexmagüxũ. Yerü guxũma nüxũ nacuèxgü ga na Griégu tiixũ ga nanatü. ⁴ Rŭ guxũnema ga guma ñãnegü ga nawa nachopetünewa, rŭ duũxügümaã nüxũ nixugüetanü ga yema ucuxè ga yema Yerucharéücũãx ga ngüexügü ga Ngechuchu imugüxũ rŭ yema yaxõgüxũârü ãèxgacügü nüxũ ixugüxũ. ⁵ Rŭ yemaãcü yexeraãcü meã nayaxõgü ga guxũma ga yema yaxõgüxũ, rŭ guxũ ga ngunexũ rŭ yexeraãcü nimuètanü ga yema yexwacèx yaxõgüxũ.

Pauru nangõxetü rŭ wüxi ga yatü ga Machedóniãcüãxũ nadau

⁶ Rŭ Áchiaanewa naxĩxchaũ na yéma nüxũ yaxugüxũcèx ga ore i mexũ. Natürü Tupanaãè i Üünexũ rŭ nüxna nanachüxu ga yema. Rŭ yemacèx Piríquiaanewa rŭ Gárataanewaama nachopetü. ⁷ Rŭ Míchiaarü naãnewa nangugü, rŭ yéma nagu narüxĩnüè ga na Bitíniãârü naãnewa naxĩxũ. Natürü yéma rŭ ta Tupanaãè i Üünexũ nüxna nanachüxu ga na

yéma naxīxū. ⁸ Rū yemacèx Míchiaanewa nachopetūmare rū ãne ga Tróawa nangugū. ⁹ Rū yema chūtaxūgu rū Pauru nangoxetū rū nūxū nadau ga wūxi ga yatū ga Machedóniācūāx ga napēxegu chicū. Rū nūxū nacèèxū, ñaxūmaā: —¡Machedóniāwa naxū, rū toxū rüngūxēē! — ñaxūmaā. ¹⁰ Rū yexguma yemaxū nadèuxgu ga Pauru, rū yexgumatama togū tamexēēgū na Machedóniāwa taxīxūcèx. Yerū nūxū tacuèxgū rū aixcūmaxūchi nixī ga Tupana toxcèx caxū na yema duūxūgūmaā nūxū tixuxūcèx ga ore i mexū.

Piripuwa nayexmagū ga Pauru ru Chira

¹¹ Rū Tróaarū türewa itaxīāchi, rū capaxū ga Chamotáchiucèx wēxgu taxī. Rū moxūācū Neāporiwa tangugū. ¹² Rū yéma rū dauxchitagu taxī rū Piripuwa tangugū. Rū guma nixī ya Dumacūāxgūarū ãne ga Machedóniāānegu naxūgūne. Rū guma nixī ya guxūne ya ãneārū tamaēne ga yéma. Rū yéma tayexmagū ga ñuxre ga ngunexūgū. ¹³ Rū ngūxchigaarū ngunexūgu, rū guma ãne iyacuáxūwa taxī ga natūpechinūwa, yerū nagu tarūxīnūēgu rū yéma nayexma ga Yudūgūarū yumūxēchica. Rū yéma tarūtogū, rū namaā tidexagū ga ñuxre ga ngexūgū ga yéma ngutaquēxegūxū, rū namaā nūxū tixugū ga Tupanaārū ore. ¹⁴ Rū yéma iyexma ga wūxi ga ngecū ga Díría ga ngīega ga Tupanaxū icuèxūūxcū. Rū Tiatíra ga ãnecūāx iyixī. Rū dauxracharaxū ga naxchirumaā itaxe yerū yema nixī ga ngīrū puracū. Rū ngīma rū meāma yéma irūxīnū, yerū nūma ga Cori ya Tupana rū ngīxū nanangúchaūxēē na meā inaxīnūxūcèx ga yema ore ga Pauru nūxū ixuxū. ¹⁵ Rū yemawena rū ñuxūchi íbaie wūxigu namaā ga guxūma ga ngītanūxūgū. Rū yixcama rū toxū icèèxū ñaxūmaā: —Ngēxguma pema choxū pedèuxgu na aixcūma nūxū chayaxōxū ya Cori ya Tupana, rū marū name ega chopatagu peyapegūgu —ngīgūrūgū. Rū yéma toxū ixīxēē. ¹⁶ Rū wūxi ga ngunexūgu ga yexguma yumūxēwa taxīxgu ga tomax, rū yexma ngīxū tayangau ga wūxi ga pacū ga corigūxūtaxū ixīcū ga ngoxoāxcū. Rū yema pacū rū wūxi ga tacūxū cuèxcū iyixī, rū duūxūgūmaā nūxū iyaxu ga tacū tá yixcūra na ngupetūxū. Rū yemacèx ga duūxūgū rū dīerumaā ngīxū nanaxūtanū na nūxū yaxuxūcèx na tacū tá na ngupetūxū. Rū yemaācū poraācū dīeruxū itú naxcèx ga ngīrū corigū. ¹⁷ Rū ngīma towe ingē ga toma rū Pauru, rū tagaācū ngīgūrūgū: —Ñāā yatūgū rū Tupana ya tacūxūchimaārū duūxūgū nixī, rū pemaā nūxū nixu na ñuxācū tá penayaxuxū i maxū i taguma gūxū —ngīgūrūgū. ¹⁸ Rū yemaācū iyixī ga muxūma ga ngunexūgu. Rū dūxwa nūxū nawèxtūmūxū ga Pauru, rū ngīxcèx nadauegu, rū ñanagūrū nūxū ga yema ngoxo ga ngīwa yemaxū: —Ngechuchu ya Cristuégagu cuxū chamu, na ngīwa

ícuxũxũxũcèx —ñanagürü. Rũ yexgumatama ngĩwa ínaxũxũ ga yema ngoxo. ¹⁹ Rũ yexguma nũxũ nadaugũgu ga ngĩrũ corigũ ga marũ tama ngĩgagu dĩeru ngĩxũ na nayauxgũxũ, rũ Pauru rũ Chiraxũ ínayauxũ, rũ ãẽxgacũgũarũ ngutaquẽxechicawa nanagagũ. ²⁰ Rũ ãẽxgacũgũna nanaxuaxũ ga yema ngĩrũ corigũ, rũ ñanagürũgũ: —Ñañ Yudiũgũ rũ tórũ ãñewa nanachixeãẽxẽẽgũ i duũxũgũ. ²¹ —Rũ tũxũ nangũxẽẽ na naxaurexũcèx i nacũmagũ i tũxna chũxuxũ i yixema i Dumacũãxgũ —ñanagürũgũ. ²² Rũ yexguma ga guxũma ga yema ãñecũãx, rũ Pauru rũ Chirana nayuxgũ. Rũ yema ãẽxgacũgũ nanamu na ínacuũãxũcèx rũ ngexchiruxũma naĩxmenèxãmaã yaçuaixgũãxũcèx. ²³ Rũ yexguma marũ poraãcũ yaçuaixgũãguwena, rũ poxcupataũgu nanawocu. Rũ nũxna naxãga ga yema poxcupataũarũ dauruũ na meãma nũxna nadauxũcèx. ²⁴ Rũ yexguma yemaxũ naxĩnũgu ga yema dauruũ, rũ poxcupataũarũ aixepexgũchixũ ga ucapugu nanawocu, rũ meãma nayachotaparagũ. ²⁵ Natürũ ngãxũcũũgu rũ nayumũxẽgũ ga Pauru rũ Chira, rũ nawiyaegũ, rũ Tupanaxũ nicuèxũũgũ. Rũ yema togũ ga poxcuexũ rũ nũxũ naxĩnũẽ. ²⁶ Rũ ngürũãchi poraãcũ naxĩãxãchiane, rũ ínayangogũtanũãchi ga guma poxcupataũarũ caxtagũ. Rũ yexgumatama niwãxnagũ ga guxũma ga ããxgũ ga guma poxcupataũ. Rũ guxũma ga yema poxcuexũarũ cadenaparagũ rũ niwẽgũ. ²⁷ Rũ pewa nabaixãchi ga yema poxcupataũarũ dauruũ. Rũ yexguma nũxũ nadẽuxgu ga na yawãxnagũxũ ga ããxgũ ga guma poxcupataũ rũ nanayaxu ga norũ tara na nũgũ yamáxũcèx, yerũ nũma nũxũ nacuèxgu rũ marũ nibuxmũ ga yema poxcuexũ. ²⁸ Natürũ tagaãcũ aixta naxũ ga Pauru, rũ ñanagürũ nũxũ: —ĩTãxũ i cugũ quimãxũ! Rũ guxãma i toma rũ tanuxmagũ —ñanagürü. ²⁹ Rũ yexguma ga yema poxcupataũarũ dauruũ rũ naxcèx ínaca ga wũxi ga omũ, rũ inañaãchiãcũma yema duũxũgũ i poxcuexũgu nayangaxi, rũ yadurũxãcũma Pauru rũ Chirapẽxegu nayacaxãpũxũ. ³⁰ Rũ yexguma ããxtũwa Pauru rũ Chiraxũ nagagũ, rũ ñanagürũ nũxũ: —Pa Corigũx, ħTacũ tá chaxũxũ i choma na choxũ nangẽxmaxũcèx i maxũ i taguma gũxũ? —ñanagürü. ³¹ Rũ nũmagũ rũ nanangãxũgũ rũ ñanagürũgũ nũxũ: —ĩNũxũ yaxõ ya Cori ya Ngechuchu, rũ tá cuxũ nangẽxma i maxũ i taguma gũxũ i cuma rũ guxũ i cupatacũãx! —ñanagürũgũ. ³² Rũ namaã rũ guxũma ga yema napatacũãxgũmaã rũ ta nũxũ nixugũe ga Cori ya Tupanaãrũ ore. ³³ Rũ yematama oragu ga chũtacũ, rũ nũma ga yema poxcupataũarũ dauruũ nayayauxgũ ga norũ oxrigũ ga Pauru rũ Chira. Rũ yemawena rũ ñũxũchi ínabaie ga nũma wũxigu tũmamaã ga naxmèx rũ naxacũgũ. ³⁴ Rũ ñũxũchi ga

nūma ga poxcupatañarū dauruñ rū napatawa Pauruxū rū Chiraxū nagagū. Rū ñna nūxna naxā rū nataāē ga nūma rū guxūma ga napatacūñxgū ta, yerū Tupanaāxūñ nayaxōgū. ³⁵ Rū moxūñcū pèxmama rū yema ññeārū ãēxgacūgū rū yema poxcupatañārū dauruñxūtawa nanamugū ga purichíagū na namaā nūxū yanaxugūxūcèx na Pauru rū Chiraxūñ ínamuxūxū. ³⁶ Rū yexguma ga yema poxcupatañārū dauruñ rū ññagürū Pauruxū: —Rū ngēma ãēxgacūgū rū nuā nanamugū i ore na pexū íchamuxūxūcèx. ¡Rū êcū ípechoxū, rū meā ípixí! —ññagürū. ³⁷ Natürū ga Pauru rū ññagürū nūxū ga yema purichíagū: —Marū chixri tomañ nachopetū i toma i Dumacūñxūchigū na tixīgūxū, rū tama toxna nacaxiraācūma toxū ñicuaixgū ga napèxewa ga guxūma ga duñxūgū, rū ññxūchi poxcupatañgu toxū nawocu. Rū ññxma rū cúācūma toxū ínamuxūchañ. Rū tātūama ngēmaācū nixí. ¡Rū êcū nūmatama núma naxí i ãēxgacūgū na nūmatama toxū íyamuxūxūcèx! —ññagürū ga Pauru. ³⁸ Rū yexguma ga yema purichíagū rū ãēxgacūgūmaā nūxū nayarūxugūe ga yema ore. Rū poraācū nabaixāchiāēgū ga yema ãēxgacūgū ga yexguma nūxū naxíñūēgu ga na Dumacūñxūchi yixīgūxū. ³⁹ Rū yéma naxí, rū Pauru rū Chirana nayacagū na nūxū nūxū nangechañgūxūcèx naxcèx ga yema namaā naxūgūxū. Rū ínamuxū, rū nūxū nacèèxūgū na nawa ínachoxūxūcèx ga guma ññe. ⁴⁰ Rū yexguma poxcupatañwa ínachoxūgu ga Pauru rū Chira, rū Díriapatawa naxí. Rū yema yaxōgūxūmaā nangutaquēxegū, rū nayaxucuxēgū, rū Tupanaārū oremaā nanataāēxēgū. Rū ññxūchi yemawena rū inaxíāchi.

17

Pauru rū Chiramañ nanuē ga duñxūgū ga Techarónicawa

¹ Rū ññegū ga Añfípori rū Aporóniāwa nachopetū ga Pauru rū Chira, rū ññe ga Techarónicawa nangugū. Rū yéma nayexma ga wūxi ga ngutaquēxepatañ ga Yudíugūarū. ² Rū guma ngutaquēxepatañwa naxūñxū ga Pauru, yerū woetama yema nixí ga nacūma. Rū tomaēxpūx ga ngūxchigaarū ngunexūgu rū Tupanaārū ore ga ūmatūxūchiga yema Yudíugūmaā yéma nidexa. ³ Rū meāma naxcèx nanangoxēē ga yema ore, rū namaā nūxū nixu ga tacūcèx na nayuxū ga Cristu rū tūxcūñ wena na namaxūxū. Rū ññagürū: —Rū yima Cristu rū Ngechuchu nixí, rū nachiga nixí i pemaā nūxū chixuxū —ññagürū ga Pauru. ⁴ Rū ññuxre ga yéma yexmagūxū ga Yudíugū rū nayaxōgū, rū Pauru rū Chiratanūgu naxāgū. Rū yexgumarūñ ta Ngechuchuaxūñ nayaxōgū ga muxūma ga Griégugū ga noxri Yudíugürūñ yaxōgūxū. Rū muxūma ga ngexūgū ga díeruñxgūxū rū ta nayaxōgū. ⁵ Rū yemacèx ga

yema Yudíugü ga tama yaxōgüxŭ, rü nanuē rü nixāũxāchigü yerü muxŭma ga duŭxügu nüxŭ nayaxōgü ga Pauru rü Chiraarü ore. Rü norü numaã nanaxĩtaquēxexēē ga ñuxre ga yatügu ga chixexügu ga taxuwama mexŭ. Rü yemaxŭ namugü na nanuēxēēxŭ ga yema ñānecŭāx ga duŭxügu. Rü Yachāũpatawa nabuxmü ga yema chixexŭ ga duŭxügu na Pauru rü Chiracèx nadaugüxŭcèx, yerü yema muxŭma ga duŭxügüpēxewa nanagagüchaŭ. ⁶ Natürü yexguma tama yexma nüxŭ yangaugügu, rü Yachāũxŭ niyauxgü, rü ñuxre ga yaxōgüxŭ rü ta ínayauxŭ. Rü nayagauxŭtanü, rü guma ñānēärü āēxgacügüpēxewa nanagagü. Rü tagaäcŭ ñānagürügü: —Ngēma Pauru rü Chira i guxŭ i naānēwa duŭxügüxŭ chixexēēgüxŭ, rü núma rü ta nangugü. ⁷ —Rü Yachāũ nixŭ ga nayaxuxŭ ga napatawa. Rü guxŭma i nümagü i ngēma yatügu rü tama naga naxĩnüēchaŭ i tórü āēxgacü ya Dumacŭāxärü mugü, erü nüxŭ nixugüe rü nangēxma i to i āēxgacü i Ngechuchu —ñānagürügü ga yema chixexŭ ga duŭxügu. ⁸ Rü yexguma nüxŭ naxĩnüēgu ga yema oregü, rü poraäcŭ nanuē ga yema muxŭma ga duŭxügu rü yema ñānēärü āēxgacügü ta. ⁹ Natürü ga Yachāũ rü namücügü rü dīērumaã nügu naxŭtanügü, rü yemacèx nayangēxgü.

Pauru rü Chira rü Beréawa nayexmagü

¹⁰ Rü yematama ga chŭtaxügu rü yema yaxōgüxŭ ga Techarónicacŭāx rü ñāne ga Beréawa nanamugü ga Pauru rü Chira. Rü yexguma yēma nangugügu, rü Yudíugüarü ngutaquēxepataŭwa naxŭ. ¹¹ Rü yema Yudíugü ga Beréacŭāx, rü yema togü ga Yudíugü ga Techarónicawa yexmagüxŭärü yexera narümemaēgü. Rü norü ngüchaŭmaã meāma nanayauxgü ga yema ore. Rü guxŭ ga ngunexügu rü Tupanaärü ore ga ūmatüxŭwa nangüe na meã nüxŭ nacuèxgüxŭcèx ngoxi aixcŭma yīxŭ ga yema ore ga Pauru rü Chira namaã nüxŭ ixuxŭ. ¹² Rü muxŭma ga yema Beréacŭāx ga Yudíugü rü Ngechuchuxŭ nayaxōgü. Rü yexgumarüŭ ta ga muxŭma ga Griégügü ga Yatüxŭgü rü ngexŭgü ga āēxgacügü namèx ixīgüxŭ, rü nayaxōgü. ¹³ Natürü yexguma yema Yudíugü ga Techarónicacŭāx nüxŭ cuáchigagügu ga na Beréawa rü ta nüxŭ na yaxuxŭ ga Tupanaärü ore ga Pauru, rü yēma naxŭ, rü nananuēxēē ga yema ñānecŭāx ga duŭxügu na Paurumaã chixri nachopetüxŭcèx. ¹⁴ Natürü yexguma yemaxŭ nacuáchigagügu ga yema yaxōgüxŭ, rü paxama Pauruxŭ ínaxŭxŭxēēgü ga guma ñānēwa. Rü ñuxre ga yema yaxōgüxŭ rü Pauruxŭ ínixümücügü. Rü dauxchitagu naxŭ rü ñuxmata taxtŭpechinüwa nangugü. Natürü ga Chira rü Timutéu rü Beréagu narüchooma. ¹⁵ Rü yema duŭxügu ga Pauruxŭ íixümücügüxŭ, rü wapurugu ínayaümücügü

ñuxmata ãne ga Atenawa nangugü, rü ñuxüchi Beréacèx nawoegu. Rü Pauru rü yema duüxügüxü yéma namuga na paxa naxütawa naxixücèx ga Chira rü Timutéu.

Atenawa nayexma ga Pauru

¹⁶ Rü yexguma Pauru rü Atenawa Chira rü Timutéuxü nanguxêegu, rü tama nataãécüraxü yerü nüxü nadau ga guma ãnewa ga na poraãcü naxchicünèxãmaãmare na natu-panaãxgüxü. ¹⁷ Rü yemacèx ga Pauru rü Yudiugüarü ngutaquëxepataüwa Cristuchigaxü nixu namaã ga yema Yudiugü rü yema togü ga tama Yudiugü ixigüxü ga Tupanaxü icuèxüügüxü. Rü guxü ga ngunexügu ga ãneärü plaza ga taxüwa rü ta Cristuchigaxü nixu namaã ga yema duüxügü ga yéma ãmücüwa ãxü. ¹⁸ Rü nayexmagü ta ga ñuxre ga yatügü ga Epicüriugüarü nguxêetaewa ngúexü, rü togü ga Etóicugüarü nguxêetaewa ngúexü. Rü nümagü rü inanaxügüe ga Paurumaã na yaporagatanücüüxü. Rü ñuxre ga nümagü rü ñanagürügü: —¿Rü tacü nixi i nüxü yaxuxü i ñaã yatü i idexaechamarexü? —ñanagürügü. Rü togü nanangãxügü, rü ñanagürügü: —Maneca wüxi i to i nachiüãnecüãxärü tupanagüarü orearü uruü nixi —ñanagürügü. Rü yemaãcü nidexagü ga yema duüxügü, yerü Pauru rü nüxü nixu ga ore ga mexü ga Ngechuchuchiga ga nuxãcü wena na namaxüxü. ¹⁹ Rü düxwa norü ãëxgacügüarü ngutaquëxechica ga Areópagu ãegaxüwa nanagagü. Rü yéma nüxna nacagü, rü ñanagürügü nüxü: —Toma nüxü tacuáxchaü na tacü rü nguxêetae i ngexwacaxüxü yixü i ngëma namaã cunguxêetaexü. ²⁰ Erü toxçèx rü wüxi i taguma nüxü taxinüexü nixi i ngëma ore, rü nüxü tacuáxchaü na tacüchiga yixü i ngëma nüxü quixuxü —ñanagürügü. ²¹ Rü yemaãcü nidexagü, yerü guxüma ga Atenacüãxgü rü yema to ga nachiüãnecüãxgü ga yexma ãchiügüxü, rü woetama yexicagu narüxñüè ga na nüxü yaxuxücèx rü nüxü naxinüexücèx ga yexwacaxüxü ga oregü. ²² Rü yemacèx ga Pauru rü inachi norü ngãxütanüwa ga yema duüxügü ga yema Areópaguwa ngutaquëxegüxü, rü ñanagürü: —Pa Atenacüãxgüx, nüxü chadau na poraãcü perü tupanagügu perüxñüexü. ²³ —Erü ngëxguma perü ngutaquëxechicagüwa chixüpetüchigügu, rü nüxü chadau i naxchicünèxägü i nüxü picuèxüügüxü. Rü wüxi i nachicawa namaã chayarüxü i wüxi i yumüxëchica, rü ngëxma naxümatü i naega i ñaxü: “Tupana ya tama nüxü icuácü”, ñaxü. Rü yima Tupana ya tama nüxü pecuáãcüma nüxü picuèxüügücü nixi ya choma pemaã nüxü chixuchigacü. ²⁴—Rü guma Tupana ga naxücü ga guxüma ga naãnegü rü guxüma i nawa ngëxmaxü, rü nüma nixi i norü yora yixü i daxügüxü i naãne rü ñoma i naãne. Rü ngëmacèx nüma rü tama duüxügü üxüne ya tupaucagügu naxächü.

25 —Rü nümatama ya Tupana rü taxucèxma nanaxwèxe i duùxügüarü ngüxèē na namaxüxcèx i nümax, erü taxuüma nüxü nataxu. Rü nümatama guxãna nanaxã i maxü, rü tüxna nanaxã ya buanecü ya namaã ingüãtanüçüçü. Rü nümatama tüxna nanaxã i guxüma. ²⁶ —Nüma rü wüxi ga duùxüwatama nanaxü ga guxüma ga duùxügü na guxü i naãnewa nangëxmagüxcèx. Rü nüma inaxuneta i ñuxgu tá na nabuxü i duùxügü rü ngexta tá naxãchiüxü i wüxichigü. ²⁷⁻²⁸ —Rü yemaãcü nanaxü na naxcèx nadaugüxcèx ga duùxügü rü ñoma éänexüwa tacüçèx idaugüxürüü nüxü iyan-gaugüxcèx. Natürü nüma ya Tupana rü woetama guxüguma tüxna nangaicamachirëx, erü nagagu nixi i imaxëxü rü ixixãxtanüçüxü rü ingëxmaxü, ngëxgumarüü i ñuxre i perü poperaarü ümatüxügü naxümatüxürüü, rü ñanagürügü:

“Rü Tupanaxãcü tixigü”, ñanagürügü. ²⁹ —Rü ñuxma na Tupanaxãcügü ixigüxü, rü tama name i nagu tarüxñüē rü Tupana rü wüxi i naxchicünèxã i uirumüwa rü ëxna dñerumüwa rü ëxna nutawa ixüxürüü nixi. Erü guxüma i ngëma naxchicünèxãgü rü nümatama i duùxügü nagu naxñüëxüãcüma nanaxügü. ³⁰ —Rü nuxcüma ga duùxügü rü naëchitamare ínatüe, natürü nüma ga Tupana rü namaã yaxna naxñü. Natürü i ñuxma ya Tupana rü nanamu i duùxügü i guxüwama na naxcèx nadaugüxü rü nüxü naxoexü i nacüma i chixexügü. ³¹ Yerü nüma ga Tupana rü marü nüxü naxuneta i wüxi i ngunexü i nagu tá aixcüma guxü i ñoma i naãnecüãx i duùxügüna naçaxü i norü maxüchiga. Rü marü nüxü naxuneta ya wüxi ya yatü ya Ngechuchu, rü yima tá nixi ya duùxügüna çacü. Rü Tupana rü guxãxüma nüxü nacüxèē ga yema ga yexguma Ngechuchuxü wena namaxèēgu — ñanagürü ga Pauru. ³² Rü yexguma yema wena na namaxëxüchigaxü naxñüēgu ga duùxügü, rü ñuxre ga nümagü rü Pauruxü nacügüe. Natürü ga togü rü ñanagürügü: —Rü wenagu táxarü cuxü itarüxñüē i ngëmachiga —ñanagürügü. ³³ Rü yexguma ga Pauru rü ínaxüxü ga natanüwa. ³⁴ Natürü ñuxre ga duùxügü rü Pauruwe narüxí, rü Ngechuchuaxü nayaxögü. Rü natanüwa nayexma ga Diuníchiu ga wüxi ga Areópagutanüxü, rü wüxi ga ngeçü ga Dámari ga ngëga. Rü ñuxre ga togü rü ta nayaxögü.

18

Corñtiuwa nayexma ga Pauru

¹ Rü yemawena rü inaxüãchi ga Pauru ga Atenawa, rü ñãne ga Corñtiuwa naxü. ² Rü yéma namaã inayarüxü ga wüxi ga yatü ga Aquiru ga Põtuanecüãx ga yexwacèx Dumawa ga Itáriaanewa ne üxü namèx ga Prisilamaãx. Rü

yéma Corñtiuwa nayexma yerü Dumacuñãxgüarü ãëxgacü ga Cáudiu nanamu ga na Ínachoüxücèx ga guxüma ga Yudíugü ga Dumawa. Rû Pauru rû naxütägu nanaxüãne. ³ Rû yexma nape rû naxchirunaxcèx ga düxenüärü üwa nügümaã napuracüe yerü woetama yema nixí ga norü puracü ga Pauru rû Aquiru rû Prisila. ⁴ Rû guxü ga ngüxchigaarü ngunexügu rû Yudíugüarü ngutaquëxepataüwa naxüüxü ga Pauru, rû duüxügümaã nidexaxü, rû nayaxucuxëgüxü. Rû yexgumarüü ta nayaxucuxëgüxü ga yema duüxügü ga tama Yudíugü ixígüxü. ⁵ Rû yixcamaxüra Ínangugü ga Chira rû Timutéu ga Machedóniãwa ne Ìxü. Rû yexguma inanaxügü ga Pauru ga aixcüma poraãcü nüxü na yaxuxü ga Tupanaärü ore. Rû meãma Yudíugüxü nangüexëë na Ngechuchu rû Tupana Nane ya Cristu na yíixü. ⁶ Natürü nümagü ga yema Yudíugü rû inanaxügüe ga Paurumaã na nanuëxü, rû namaã naguxchigagüxü. Rû yexguma inapamüchiru ga Pauru, yerü yema nixí ga wüxi ga cuëxruü naxcèx ga yema duüxügü na yemawa nüxü yacuëxãchitanüxücèx ga norü chixexü. Rû ñanagürü nüxü: —Pegagu tátama nixí i na ipeyarütauxexü, rû marü tama chaugagu tá nixí. Rû ñomaücüü i choma rû tá ngëma tama Yudíugü ixígüxütanüwa chaxü —ñanagürü ga Pauru. ⁷ Rû Ínaxüxü ga guma ngutaquëxepataüwa. Rû yéma nayexma ga wüxi ga yatü ga Tíchiu ga Yuchugu äëgaxü. Rû nüma rû Tupanaxü nangechaü rû yexma ngutaquëxepataücwagu naxãpata. Rû yemaxütawa naxü ga Pauru, rû yexma nape. ⁸ Rû Cripu ga ngutaquëxepataüärü ãëxgacü rû namèx rû guxüma ga naxãcügü rû Cori ya Ngechuchuaüü nayaxögü. Rû yexgumarüü ta rû muxüma ga Corñtiucüãxgü rû nayaxögü ga yexguma nüxü naxínüëgu ga yema ore, rû ñüxüchi Pauru Ínanabaiüxëë. ⁹ Rû wüxi ga chütaxü rû nangoxetü ga Pauru. Rû Cori ya Tupana namaã nidexa, rû ñanagürü: —¡Rü täxü i cumüxü! ¡Rü nüxü ixuama i chorü ore! ¡Rü täxü i curüchianexü! ¹⁰ —Erü choma rû chacuxütägu, rû taxúetáma chixexü cumaã taxü. Erü daa ñãnewa rû choxü nangëxma i muxüma i chorü duüxügü —ñanagürü ga Tupana. ¹¹ Rû wüxi ga tauncüarü ngãxü Corñtiuwa nayexma ga Pauru. Rû yéma yema duüxügütanüwa namaã nangüexëëtae ga Tupanaärü ore. ¹² Natürü yexguma Acayaaneärü ãëxgacü yixígu ga Gariöü, rû yema Yudíugü rû wüxigu Pauruxü niyauxgü, rû ãëxgacüpëxewa nanagagü. ¹³ Rû ñanagürügü nüxü ga guma ãëxgacü: —Ñãã yatü rû duüxügüxü naxucuxë na Tupanaxü yacuëxüügüxücèx rû tama naga na naxínüëxücèx i tachiüãneärü mugü —ñanagürügü. ¹⁴ Rû Pauru marü nachonagüchaü, natürü nüma ga ãëxgacü ga Gariöü rû yema Yudíugüxü nangãxü, rû ñanagürü: —Rü ngëxguma

chi wūxi i taxū i chixexū naxūxgu, rü ēxna namáētagu, rü ngēxguma chi nixī i choma i pexū ichaxīnūxū, Pa Yudiugūx.
 15 —Natürü ngēma pecūmachiga rü perü mugūchiga rü perü nguxēētaechiga na yīxū, rü choma rü tama nūxū chacuáxchaū i ngēma. ¡Rü pematama penamexēēx! Rü choma rü tama ngēmachigaarū āēxgacū chixīxchaū —ñanagürü. 16 Rü yexguma ínanawoxū ga yéma. 17 Rü yexguma guxūma ga yema duūxūgü rü Yudiugūarū ngutaquēxepataūārū āēxgacū ga Chótenegu āegaxūxū yexma niyaxugū. Rü yexmatama āēxgacū ga Gariōūpēxegu nanaçuaixgū. Natürü nūma ga Gariōū rü taxu ñanagürüama.

Pauru rü Aütioquíacèx nataegu, rü ñuxūchi wenaxārü inaxūāchi na norü tomaēxpūxcūna to ga nachiuānegüwa nangeaxū ga Tupanaārü ore

18 Rü yemawena rü muxūma ga ngunexū yéma Corñtiüwa nayexma ga Pauru. Rü yixcama nūxū narūmoxē ga yema yaxōgūxū rü nūxna inaxūāchi. Rü iāne ga Chēcreawa naxū namaā ga Prisila rü Aquiru. Rü Chēcreawa nūgü nidūpūxūeru ga Pauru yerü marū nayanguxēē ga wūxi ga uneta ga Tupanamaā nūxū yaxuxū. [Rü woetama yema nixī ga nacūmagū ga Yudiugū ga yexguma yanguxēēgūāxgu ga wūxi ga uneta ga Tupanamaā nūxū yaxuxū.] Rü ñuxūchi Chēcreaarū türewa rü wūxi ga wapurugu nichoū na Chíríiaanewa naxīxūcèx. 19 Rü yexguma Epéchiüwa nangugūgu, rü Pauru nūxna nixūgachi ga Prisila rü Aquiru, rü Yudiugūarū ngutaquēxepataūwa naxū. Rü yéma namaā nidexa ga yema Yudiugū ga guma ngutaquēxepataūwa ngutaquēxegūxūxū. 20 Rü yema Yudiugū, rü muxūma ga ngunexūgü nūxū nacèxūgū ga yexma na naxūxūcèx, natürü ga nūma rü tama nanaxwèxe. 21 Rü yemacèx nūxū narūmoxēāma, rü ñanagürü nūxū: —Rü ngēxguma Tupana naxwèxegu, rü wena táxarū pexcèx chataegu —ñanagürü. Rü yemawena rü Epéchiuarū türewa nayarūxüe, rü inaxūāchi. 22 Rü Checharéaarū türewa nangu, rü yéma ínaxüe. Rü ñuxūchi Yerucharéüwa naxū na nūxū yanamoxēxūcèx ga guxūma ga yema yaxōgūxū. Rü ñuxūchi Aütioquíawa naxū. 23 Rü yexguma marū ñuxre ga ngunexū yéma Aütioquíawa nayexmagu, rü wenaxārü inaxūāchi ga Pauru na wūxichigü ga iāne ga Gárataanewa rü Fríyíiaanewa yexmagūnewa íyadauxūcèx rü yataāēxēgūāxūcèx ga guxūma ga yema yaxōgūxū ga guma iānegüwa yexmagūxū.

Aporu rü Epéchiüwa nūxū nixu ga Tupanaārü ore

24 Rü yexgumaūcüü rü Epéchiüwa nangu ga wūxi ga Yudiü ga Aporugu āegaxū. Rü nūma rü iāne ga Aleyādríacūāx

nixī, rü nüxū natauxcha ga duūxūgūpēxewa na yadexaxū. Rü meāma nüxū nacuēx ga Tupanaārū ore i ūmatūxū. ²⁵ Rü nüma meā nüxū nacuēx ga Cuáū ga baiūxēēruūārū nguxēētae ga Cori ga Ngechuchuchiga, rü nüxū nacuēx na ñuxācū Cuáū duūxūgūxū íbaiūxēēxū. Natürü yexicaxūtama nacuēx ga Ngechuchuchiga. Natürü poraācū nataēēcūma nidexa rü aixcūma nanangúexēē ga duūxūgū. ²⁶ Rü nüma ga Aporu rü tama namuūācūma inanaxūgū ga na yadexaxū ga Yudíugūarū ngutaquēxepataūwa. Natürü yexguma Aporuxū naxīnūēgu ga Prisila rü Aquiru, rü napatawa nanagagū na yexeraācū namaā inanguxūxēēāxūcēx ga Ngechuchuchiga. ²⁷ Rü yexguma Acayaanewa naxūxchaūgu ga Aporu, rü yema yaxōgūxū ga Epéchiucūāx nüxū narūngūxēēgū. Rü popera yéma namugū naxcēx ga yema yaxōgūxū ga Acayacūāx na meā Aporuxū nayauxgūxūcēx. Rü yexguma Acayawa nanguxgu ga Aporu rü poraācū nüxū narūngūxēē ga yema duūxūgū ga Tupanaārū ngechaūgagu Ngechuchuxū yaxōgūxū. ²⁸ Rü guxū ga duūxūgūpēxewa nüxū nüxū nacuēxēē ga poraācū na ínatūexū ga yema Yudíugū ga tama Ngechuchuxū cuáxchaūgūxū. Rü nümagū ga Yudíugū rü taxucürūwama ñuxū ñanagürügū, yerü ga Aporu rü Tupanaārū ore ga ūmatūxūwa meāma nüxū nanawēx ga na Ngechuchu rü aixcūma Tupana Nane ya Cristu na yīxū.

19

Epéchiuwa nayexma ga Pauru

¹ Rü yexguma Corítuwa nayexmayane ga Aporu, rü Pauru rü naxpūxanegu idaxū ga namawa nixūpetū, rü Epéchiuwa nangu. Rü yexma nüxū nayangau ga ñuxre ga yaxōgūxū. ² Rü nüxna naca, rü ñanagürü nüxū: —¿Marū penayaxuxū i Tupanaāē i Üünexū ga yexguma peyaxōgūgu? —ñanagürü. Rü nümagū nanangāxū, rü ñanagürügū: —Tama. Taguma nüxū taxīnūēchiga na tacū yīxū i Tupanaāē i Üünexū —ñanagürügū. ³ Rü yexguma ga Pauru rü nüxna naca rü ñanagürü nüxū: —¿Texéaxū peyaxōgūxū ga yexguma ípebaiūgu? —ñanagürü. Rü nümagū nanangāxū, rü ñanagürügū: —Toma nüxū tayaxō ga yema Cuáū ga baiūxēēruūārū nguxēētae —ñanagürügū. ⁴ Rü yexguma ga Pauru rü ñanagürü nüxū: —Cuáū ínanabaiūxēē ga yema duūxūgū ga nüxū rüxoexū ga nacūma ga chixexū rü Tupanacēx daugūxū. Natürü yema duūxūgūmaā nüxū nixu ta na nüxū yaxōgūāxūcēx ga Ngechuchu ga naweama ācū —ñanagürü ga Pauru. ⁵ Rü yexguma yemaxū naxīnūēgu ga yema duūxūgū rü ínabaiū naegagu ga Cori ya Ngechuchu. ⁶ Rü yexguma Pauru rü yema yaxōgūxūētūgu naxūmēxgu, rü nüxna nangu ga Tupanaāē i Üünexū, rü to ga nagawachigū

nidexagü, rü nüxü nixugüe ga Tupanaärü ore. ⁷ Rü maneca 12 ga yatü nixīgü ga yema duñxügü. ⁸ Rü tomaēxpüx ga tauemacü yéma nayexma ga Pauru. Rü Yudiügüarü ngutaquēxepataüwa naxüñxü rü tama namuñácüma nüxü nixuuxü ga Tupanaärü ore. Rü nanangüexēē na ñuxácü āēxgacü na yīixü ya Tupana, rü nüxü nanangüchañxēē na Ngechuchuaxü yaxögüāxüçex. ⁹ Natürü nayexma ga ñuxre ga duñxügü ga tama nüxü cuēxgüchañxü rü tama yaxögüchañxü. Rü nümagü inanaxügüe ga na yema muxüma ga duñxügüpēxewa chixexü yaxugüexü nachigagu ga Cori ga Ngechuchu. Rü yemacèx nüxna nixügachi ga Pauru, rü toxnamana nanagagü ga yema yaxögüxü. Rü guxü ga ngunexügu namañ nüxü nixuchiga ga ore nawa ga wüxi ga ngutaquēxepataü ga Tiranuärü ngüepataü ga naega. ¹⁰ Rü yemaácü nanaxü ga taxre ga taunecü, rü yemaácü guxüma ga Áchiacüāxgü ga Yudiügü rü Griégügü rü nüxü naxīnüē ga Cori ya Tupanaärü ore. ¹¹ Rü Tupana Pauruxü narüngüxēē ga na naxüāxü ga taxügü ga mexügü ga Tupanaärü poramañ naxüxü. ¹² Rü èixruxü ga norü dechugü ga Pauru rü naxchirugü rü duñxügü rü yema idaaweexüxtawa nanangegü. Rü yexguma yema idaaweexü nüxü ingögügügu ga yema naxchiru rü éxna dechu, rü naxcèx nitaanegü. Rü yema duñxügü ga ngoxoāxgüxü rü ta naxcèx nitaanegü. ¹³ Natürü nayexma ga ñuxre ga Yudiügü ga iānegüwachigü ixīētanüxü rü ngoxogüarü woxüwa puracüexü. Rü nüxü naxügü na Cori ya Ngechuchuégagu na ínawoxüāxü ga ngoxogü nawa ga yema duñxügü ga ngoxoāxgüxü. Rü ñanagürügü: —Ngechuchu ya Pauru nüxü ixuchigacüégagu pexü tamu na ípechoxüxüçex —ñanagürügü ga yema Yudiügü. ¹⁴ Rü yema 7 ga yema ügüxü, rü wüxi ga Yudiügüarü paigüarü āēxgacü ga Echebagu āegaxü nanegü nixīgü. ¹⁵ Natürü wüxi ga ngunexügu ga yexguma wüxi ga ngoxoxü ínatèxüchigüchañgu, rü yema ngoxo nanangāxü, rü ñanagürü: —Nüxü chacuèx ya Ngechuchu, rü nüxü chacuèx ya Pauru na texé yīixü. ¿Natürü i pema rü texégü pixīgü? —ñanagürü. ¹⁶ Rü yexguma ga yema yatü ga ngoxoāxü rü yema duñxügü ga ínatèxüchigüchañxüna nayuxu, rü nüxü narüporamaē ga guxüma, rü ínanagáuñxüne. Rü yemaácü ngexchiruxüma rü napíexüma nibuxmü ga guma ñwa. ¹⁷ Rü guxüma ga Yudiügü rü Griégügü ga Epéchiuwa yexmagüxü rü nüxü nacuáchiga ga yema. Rü poraácü namuñē ga guxüma. Rü yemaácü yexeraácü natachiga ga Cori ga Ngechuchu ga yéma. ¹⁸ Rü muxüma ga yema yaxögüxü rü yéma ningugüetanü, rü guxü ga duñxügüpēxewa nüxü nixugüechigü ga nüma rü ta na nayuüechiréxü, natürü tá nüxü na naxoexü ga yema. ¹⁹ Rü

muxüma ga yema iyüëchiréxü, rü yéma nanana ga norü poperagü ga yuüpane ga nawa nangúexü, rü guxâpêxewa ínanagu. Rü yexguma nangugügüâgu ga natanü ga yema poperagü, rü maneca 50,000 tachinü ga dîëru ga tatanüxüwa nangu. ²⁰ Rü yemaâcü ga Cori ya Tupanaârü ore, rü yexeraâcü nixüchigü, rü yexeraâcü duüxügü nüxü nadau na ñuxâcü naporaxü ga yema ore. ²¹ Rü yemawena ga Pauru, rü nagu narüxînü ga Machedóniãñewa rü Acayaanewaxíra na naxüxü, rü yéma ñuxüchi Yerucharéüwa na naxüxü. Yerü yema ñanagürü: —Rü ngema Yerucharéüwa tá chaxü, rü yixcama rü Dumawa rü tá ta chaxü —ñanagürü. ²² Rü yemacèx nügüpêxegu Machedóniãñewa nanamugü ga taxre ga norü ngüxêëruü ga Timutéu rü Eratu. Natürü nüma ga Pauru rü ñuxre ga ngunexü Áchiagu narüxãüx.

Nanuë ga duüxügü ga Epéchiuwa

²³ Rü yexgumaücüü rü Epéchiuwa rü nanaxixächitanüãë ga duüxügü, rü poraâcü nanuë nachigagu ga Cori ya Tupanaârü ore. ²⁴ Rü yemaâcü naxüpetü nagagu ga wüxi ga yatü ga dîërumüwa puracüxü ga Demétriugu âegaxü. Rü nüma rü ínanaxüxü ga norü tupana ga Atemíchaarü tupaucachicünèxägü ga dîërumünaxcèx. Rü nayexma ga muxüma ga norü puracütanüxü ga yemawa puracüexü. Rü guxüma poraâcü meã nüxü naxâtanü ga yema puracü. ²⁵ Rü nüma ga Demétriü rü nanangutaquëxexëë ga guxüma ga puracütanüxü ga yemawa puracüexü, rü ñanagürü nüxü: —Pa Chomücügüx, meã nüxü pecuèxgü na ñãã tórü dîërumüârü puracügu na ngüxü iyaxuxü i tórü dîëru. ²⁶ Rü marü nüxü pedaugü i ngëma Pauru rü nüxü pexînüë na ñuxâcü yaxucüxëgüãxü i duüxügü, rü ñuxâcü namaã nüxü yaxuxü na tama aixcüma tupanagü yíxü i ngëma tupanagü i yixema ixügüxü. Rü ngëmaâcü muxüma i duüxügüxü nüxü narüxoexëë na tama tórü tupanagüaxü yaxögüãxücèx. Rü tama núma Epéchiuwaxicatama ngëxü nawagü natürü wixguxüchi taèx guxü i Áchiaanewa ngëmaâcü chixri nayaxucüxëgü i duüxügü. ²⁷ Rü pema nüxü pecuèx rü tórü puracücèx rü naxãücüma i ngëma. Rü wüxi i chixexü ta nixí i naxcèx i tórü tupana i Atemíchaarü tupauca ya taxüne. Rü ñuxma rü muxüma i duüxügü rü ngüxü nangechaü i Atemícha i guxü i Áchiaanewa rü guxü i nañewa. Natürü ngëma Pauruarü ucüxëgagu rü düxwa taxuxütáma ngüxü nangechaü i duüxügü, rü ngëmaâcü düxwa inaärüxo tá ta i tórü puracü —ñanagürü ga Demétriü. ²⁸ Rü yexguma yemaxü naxînüëgu, rü poraâcü nanuë, rü tagaâcü ñanagürügü: —¡Namaxü i Epéchiucüãxgüarü tupana i Atemícha! —ñanagürügü. ²⁹ Rü

guxūma ga yema ĩānecūāxgū rü poraācū yexma ĩnatüēāē. Rū ĩnanayauxū ga Gayu rü Aritārcu ga Machedóniāānecūāxgū ga Paurumücügü, rü guma ĩ ga ĩāneārü ngutaquēxepataūwa nanagauxūtanū. ³⁰ Rū Pauru rü ta yexma naxūcuchaū na yema duūxūgūmaā yadexaxūcēx, natürü yema yaxōgūxū nüxna nanachuxu ga yexma na naxūcuxū. ³¹ Rū yema Áchiaaneārü āēxgacügütanūwa rü nayexma ga ñuxre ga Paurumücügü ixīgūxū. Rū nümagü rü ta Pauruxūtawa namugagü na tama yema ngutaquēxechicagu naxūcuxūcēx. ³² Rū yoxni ga duūxūgü ga yema ĩngutaquēxegūxūwa, rü nümaxū rü wūxi ga oremaā aita naxūe, rü togü ga to ga oremaā aita naxūe. Yerü poraācū nanaxixāchiāēgü ga guxūma ga yema duūxūgü ga yēma ngutaquēxegūxū. Rū muxūma rü tama nüxū nacūēxgü ga ũacūcēx na nangutaquēxegūxū. ³³ Natürü yēma nayexma ga wūxi ga Yudíu ga Areyáūdrugu āegaxū. Rū yema togü ga Yudíugü rü namaā nüxū nixu ga ũacūcēx na nangutaquēxexū. Rū duūxūgüpēxewa nanamugü na yadexaxūcēx rü naētūwa nachogūxūcēx ga yema Yudíugü ga yēma yexmagūxū. Rū nüma ga Areyáūdrü rü naxunagümēxē na iyanachianegūxūcēx ga duūxūgü, na namaā yadexaxūcēx. ³⁴ Natürü yexguma nüxū yacuēxāchitanūgu ga Aré rü Yudíu na yīxū, rü guxūma ga yema duūxūgü rü wūxigu tagaācū aita naxūe. Rū taxre ga ora ninge ga na tagaācū ñagūxū: —ĭNamaxū ĩ Epéchiucūāxgūarü tupana ĩ Atemícha! —ñagūxū. ³⁵ Rū düxwa yema ĩāneārü āēxgacū nanachiāchixēē ga yema muxūma ga duūxūgü, rü ñanagürü nüxū: —Pa Epéchiucūāxgūx, guxūma ĩ duūxūgü nüxū nacūēx na Atemícharü tupauca ya taxūneārü dauruū na ixīgūxū. Rū guxūma nüxū nacūēx na núma tüxū nangēxmaxū ĩ Atemíchachicünēxā ĩ daxūwa rünguxū. ³⁶ — Rū ñuxma na guxūma nüxū na cuáxū na aixcūma yīxū ĩ ngēma, rü name nixī na pechiāchixū, rü taxuūma ĩ chixexū pexūexū. ³⁷ —Erü ñaā yatügü ĩ nuā pegagūxū, rü taxuūma ĩ chixexū ngīmaā naxūgü ĩ tórü tupana, rü tama chixexū nixugūe ngīchigagu. ³⁸ —Rū ngēxguma chi Demétriu rü ngēma namücügü ĩ namaā napuracūexū rü nüxū nangēxmagu ĩ ũacū ĩ tama norü me ixīxū, rü nangēxma ĩ ngutaquēxechicagü ĩ ngextā āēxgacügü duūxūgūxū ĩcagūxūwa. Rū name nixī na ngēma āēxgacügüpēxewa namexēēāxū ĩ ũacū ĩ tama norü me ixīxū. ³⁹ —Rū ngēxguma nangēxmagu ĩ ũacū ĩ to ĩ perü guxchaxūgü, rü name nixī ĩ ĩāneārü āēxgacügūarü ngutaquēxewa penamexēē ĩ ngēma. ⁴⁰ —Erü ñuxma rü taxāūcūmaxūgugü rü ngürüāchi āēxgacū ya tacū ya Dumawa ngēxmacū rü tüxna tá naxcēx naca ĩ ngēma ñuxma ngupetūxū. Erü aixcūma taxumaāma tanangāxūega ĩ āēxgacū, ega tüxna nacaxgu naxcēx ĩ ñaā ngutaquēxe ĩ nawa pexāūgatanūxū —ñanagürü. ⁴¹ Rū

yexguma marū yema ñaxguwena, rü ínayamugū ga yema duñxūgū.

20

Machedóniãñewa rü Griégugūchiññewa naxū ga Pauru

¹ Rū yexguma marū nangupetūgu ga yema na íyacucuxxū ga duñxūgū, rü Pauru naxcèx nangema ga yema yaxōgūxū na yaxucuxēgūãxūcèx. Rū yexguma marū namaã nūxū nachaugu, rü nūxū narūmoxē, rü inaxūãchi ga Machedóniãñewa na naxūxū. ² Rū yexguma yema nañewa yaxūpetūgu, rü taãxū ga oremaã nayaxucuxēgū ga yema yaxōgūxū ga wūxichigū ga ññewa yexmagūxū. Rū yemaãcū Griégugūchiññewa nangu. ³ Rū yéma nayexma ga tomaēxpūx ga tauemacū. Rū yexguma marū inaxūãchichaūgu ga Chíriaanewa na naxūxū, rü tama wapurugu nixū yerū nūxū nacuáchiga ga na ñuxre ga Yudíugū yamèxgūchaūxū. Rū yemacèx nagu narūxññū ga dauxchitagu na nataeguxū, rü wenaxārū Machedóniãñewa na naxūpetūxū. ⁴ Rū ínayaxūmücūgū ga Chópate ga Beréacūãx ga Píru nane, rü Aritárcu rü Segūdu ga Techarónicacūãxgū, rü Gayu ga Derbecūãx, rü Timutéu, rü Tíquicu, rü Turuquínu ga Áchiaanecūãxgū. ⁵ Rū yema yatūgū rü nūxñra topēxegu naxāgū, rü Tróawa toxū nayarūnguxēēgū. ⁶ Rū nawena ga yema Yudíugūarū peta ga ūpetūchiga ga pāū ga ngearū puxēēruññāxū nagu nangōxgūxū, rü wapurugu Piripuwa itaxññāchi. Rū wūximēēxpūx ga ngunexū ngupetūgu, rü Tróagu nūxū tayangaugū ga yema topēxegu āgūxū. Rū yexma tarūcho ga 7 ga ngunexū.

Tróagu nanaxūñne ga Pauru

⁷ Rū yema yūxūarū ngunexūgu rü tangutaquēxegū namaã ga yema yaxōgūxū na tanangōxūcèx ga pāū ga búcuxū yema Ngechuchu toxū ngúexēēxūrū. Rū yema yaxōgūxūmaã nidexa ga Pauru. Rū nanamēxēē ga norū dexa ñuxmata ngāxūcūwa nangu, yerū moxūãcū inaxūãchichaū. ⁸⁻⁹ Rū daxūwa ga guma ípataarū tomaēxpūxchiññewa yexmaxū ga uca-puwa tangutaquēxegū. Rū namu ga omū ga yéma nañgūxū. Rū nayexma ga wūxi ga ngextūxūcū ga Eutícugu āegacū. Rū yéma wūxi ga yema ucaputapūxarū ññxwa narūto. Natūrū ga Pauruarū dexa, rü poraãcū namèx. Rū yemacèx ga guma ngextūxūcū rü poraãcū nayaxta, rü dūxwa nipeãchi rü yema ññxwa narūngu, rü ñaxtūanegu nangu. Rū yéma yucūma nanayauxgū. ¹⁰ Rū ínarūxñ ga Pauru, rü nayanawūxūchi ga guma ngextūxūcū, rü duñxūgūxū ññanagūrū: —¡Tāxū i pebaixāchiexū, erū namaxū nixí! —ññanagūrū. ¹¹ Rū

yexguma wenaxārū daxū naxī, rü inanabücu ga yema pāū, rü nanangōx. Rū wenaxārū nidexa ñuxmata yangune, rü yexguma inaxūāchi. ¹² Rū guma ngextūxücü rü maxūcū napatawa nanagagü. Rū yemacèx poraācū nataāēgü ga guxūma ga nūmagü.

Tróawa inaxūāchi ga Pauru rü Miretuwa naxū

¹³ Rū yexguma ga Pauru rü ñanagürü: —Dauxchitagu tá chixū ñuxmatáta iāne ya Achuwa changu na ngema pexū chixüexūcèx —ñanagürü. Rū yemacèx ga toma rü wapurugu tichoū rü yoxni napēxegu taxī ñuxmata Achuwa tangugü. ¹⁴ Rū yexguma Achugu Paurumaā togü tayangauxgu, rü yéma toxū nixüe. Rū tachopetü ga yéma ñuxmata Miterénewa tangugü. ¹⁵ Rū yéma itaxīāchi rü moxūācū Quíuarü toxmēxtawa tachopetü. Rū yemaārü moxūācū Chamowa tangugü. Rū yemaārü moxūācūama Miretuwa tangugü. ¹⁶ Rū yemaācū ítxī yerü ga Pauru rü tama Áchiaanegu nanuxcüchaū. Yerü nanaxwèxe ga paxa Yerucharéüwa na nanguxū naxcèx ga Pētecóstarü ngunexū. Rū yemacèx nagu narūxīnū na tama Epéchiugu íyadauxū.

Yaxōgüxūārü āēxgacügü ga Epéchiucūāxmaā nidexa ga Pauru

¹⁷ Natürü yexguma Miretuwa tangugügu rü Epéchiuwa naxcèx namuga ga Pauru na naxūtawa naxīxūcèx ga yema yaxōgüxūārü āēxgacügü ga Epéchiucūāx. ¹⁸ Rū yexguma Pauruxūtawa nangugügu, rü ñanagürü nüxū: —Pema meā nüxū pecuèxgü ga ñuxācū pepēxewa na chamaxūxū ga guxūgu ga yexguma noxritama nuā Áchiaanewa chaxūxgu. ¹⁹ Rū guxūguma ga yexguma petanüwa chayexmagu, rü meāma chanaxū ga Cori ya Tupanaārü puracü, taguma chaugü chicuèxūācūma. Rū woo muēxpūxcūna poraācū changechaūgu, nagagu ga yema chixexū ga chomaā naxügüchaūxū ga Yudíugü, natürü naetüwa chanaxūama ga yema puracü. ²⁰ Rū taguma íchayachaxāchi ga pemaā nüxū na chixuxū ga guxūma ga yema ore ga perü mexūcèx ixīxū. Rū guxū ga duūxügüpēxewa, rü pepatagüwa rü ta pexū changúexēē ga yema ore. ²¹ Rū Yudíugümaā rü yema tama Yudíugü ixīgüxūmaā nüxū chixu na namexū ga na nüxū naxoexūcèx ga norü chixexūgü rü Tupanaga naxīnūēxūcèx, rü nüxū na yaxōgüāxūcèx ga tórü Cori ya Ngechuchu. ²² Rū ñuxma rü Yerucharéüwa chaxū erü Tupanaāē i Üünexū rü ngema choxū namu. Natürü tama nüxū chachuèx na tacü tá choxū üpetūxū i ngema. ²³ Rū ngēma nüxū chachuāxū nixī i duūxügü tá choxū napoxcu rü guxchaxūgü tá choxū naxūpetü i Yerucharéüwa. Rū ngēxīcatama nixī i chomaā

nūxū yaxuxū i Tupanaāē i Ūūnexū i guxūne ya īāne i ngextá íchixūgūxūwa. ²⁴ Natürü tama ngēma āūcūmaxūgu charūxīnū erū nūetama nixī ega woo chayuxgu. Natürü ngēma chanaxwēxexū nixī na taāēācūma chapuracūamaxū na meā chayanguxēēxūcēx i ngēma puracū ga tórū Cori ya Ngechuchu choxna āxū rū nūxū chixuxūcēx i norū ore i mexū na ñuxācū Tupana tūxū ngechaūxū. ²⁵ Rū ñuxma rū marū nūxū chacuēx rū tagutáma wena choxū pedaügü i pema ga marū pemaā nūxū chixuxe na ñuxācū āēxgacū na yīxū ya Tupana. ²⁶ Rū ngēmacēx i ñoma i ngunexūgu rū pemaā nūxū chixu rū marū tama chaugagu nixī ega texé petanūwa iyarūtauxgu. ²⁷ Erū marū meāma pemaā nūxū chixu i guxūma i ngēma Tupana pexū naxwēxexū, rū taxuūma ichicux. ²⁸ Rū ngēmacēx i ñuxma rū penaxwēxe na pexuāēgūxū rū meā nūxna pedaügūxū i guxūma i yaxōgūxū i petanūwa ngēmagūxū. Erū ngēma nixī i Tupanaāxē i Ūūnexū nagu pexū mugūxū na nūxna pedaügūxūcēx i ngēma Tupanaārū duūxūgū i yaxōgūxū i Ngechuchu nagūmaātama naxcēx taxexū. ²⁹ Choma nūxū chacuēx rū ngēxguma íchixūxgu, rū chowena tá pexcēx nuā naxī i togū i duūxūgū. Rū tá nanachixexēēchaū i ngēma yaxōgūxū ñoma airugū i idūraexū i carnerugūxū ngīachixēēxūrū. ³⁰ Rū woo petanūwatátama nangēmagū i nūmaxū i tá doramaremaā nangūxēēxū i ngēma yaxōgūxū na nūgūwe naxīxēēāxūcēx. ³¹ ¡Pegūna pedaügü, rū nūxna pecuēxāchie na ñuxācū tomaēxpūx ga taunecūgu rū ngunecū rū chūtacū rū taguma íchayachaxāchixū ga pexcēx chaxauxācūma na pexū chixucuxēgūxū ga wūxichigū! ³² Rū ñuxmax, Pa Chaueneēgūx, rū Tupanana pexū chamugū. Rū chanaxwēxe i naga pexīnūē i norū ore i tūxū nūxū cuēxēēxū na ñuxācū poraācū tūxū nangechaūxū. Erū ngēma norū ore tá pexū naporaexēē na tórū Coricēx pemaxēxūcēx rū pexū nangēxmaxūcēx i pechica namaā i guxūma i duūxūgū i Tupana dexū. ³³ Choma rū taxuguma chaügūcēx chanaxwēxe ga texéarū dīēru rū texéchiru. ³⁴ Rū pematama rū meā nūxū pecuēx ga ñuxācū daa choxmēxmaā na chapuracūxū naxcēx ga yema choxū rū chomūcūgūaxū taxuxū. ³⁵ Rū guxūguma meā pexū changūxēē na ngēmaācū pepuracūexū na nūxū perūngūxēēxūcēx i ngēma duūxūgū i nūxū nataxuxū. Rū name nixī na nūxna pecuēxāchiexū i Cori ya Ngechuchuarū ore ga nūmatama ñaxū:

“Rū narūmemaē nixī i pema na toguena penaxāxū rū tama i tūma pexna tanaxāxū”, ñaxū. ³⁶ Rū yexguma yema ñaxguwena ga Pauru, rū inacaxāpūxū namaā ga guxūma, rū nayumūxē. ³⁷ Rū guxūma poraācū naxauxe, rū Pauruna nanēixāchigū, rū nūxū nachūxgū. ³⁸ Yerū poraācū nangechaūē naxcēx ga yema

ore ga namaã nüxũ yaxuxũ ga:

“Marũ tagutáma wena choxũ pedaugũ” ñaxũ. Rũ nümagũ ñayaxümücügũ ñuxmata wapuruwa nangu.

21

Yerucharéüwa naxũ ga Pauru

¹ Rũ yexguma nüxna itaxĩãchi ga yema yaxögüxũ, rũ wapurugu tichoũ. Rũ capaxũ ga Coscèx noxtacüma tixaũ. Rũ moxũãcü rũ Rodawa taxĩ. Rũ yéma itaxĩãchi, rũ Pátarawa tangugũ. ² Rũ yexma nüxũ tayangau ga wüxi ga wapuru ga Peníchiawa üxüne. Rũ nagu tichoũ, rũ itaxĩãchi. ³ Rũ yixcamaxüra nüxũ tadaugũ ga Chipre. Rũ torũ toxwecüwawaama naxũ, rũ nüxũ tachopetü. Rũ itañaxwetaxũ ñuxmata Chíriaanewa tangugũ. Rũ Tiruwa ítachoũ, yerü yéma nixĩ ga ínanuũãcuxũ ga guma wapuru. ⁴ Rũ yexma nüxũ tayangau ga yémacüãx ga yaxögüxũ, rũ 7 ga ngunexũ yéma natanüwa tayexmagũ. Rũ Tupanaãë i Üünexũ nayadexagüxëë ga yema yaxögüxũ, rũ Pauruxũ ñanagürügü: —¡Tãxũ i Yerucharéüwa cuxũxũ! —ñanagürügü. ⁵ Natürü yexguma nangupetügu ga yema 7 ga ngunexügü, rũ itaxĩãchi. Rũ yema yaxögüxũ rũ towe narüxi. Rũ naxmèxmaãchigü rũ naxãcügümaãchigü toxũ ínixümücügü ga guxüma ñuxmata guma ñãnechipenüwa tangugũ. Rũ yexma naxnücügu tacaxgüãpüxü, rũ tayümüxëgü. ⁶ Rũ yexguma ga toma rũ nüxũ tarümoxëgü, rũ tichoũ ga wapuruwa. Rũ nümagü rũ napatacèx nawoegu. ⁷ Rũ toma rũ Tiruwa itaxĩãchi rũ Turemáídawa tangugü. Rũ yéma ítachoũ, yerü yexma nayacuèx ga wapurugu na taxĩxũ. Rũ nüxũ tarümoxëgü ga yema yaxögüxũ ga yéma yexmagüxũ, rũ wüxi ga ngunexũ natanügu tarücho. ⁸ Rũ moxũãcü itaxĩãchi ga yéma, rũ Checharéawa tangugü. Rũ Piripi ga Tupanaãrũ orearü uruũpatawa taxĩ. Rũ nüma rũ yema 7 ga ngüxëëruügü ga tupaucana daugüxütanüxũ nixĩ. Rũ yexma naxütagu tapegü. ⁹ Rũ nüma nüxũ iyexma ga ägümücü ga naxãcügü ga taguma ixãtecü ga Tupanaãrũ orexũ ixugüecü. ¹⁰ Rũ yexguma marũ ñuxre ga ngunexũ yéma tayexmagügu, rũ Yudéaanewa ne naxũ ga wüxi ga Tupanaãrũ orearü uruũ ga Agabugu äegaxũ. ¹¹ Rũ yexguma toxütawa nanguxgu ga Agabu, rũ nanayaxu ga Pauruarü goyexũ. Rũ namaã nügü ninëixgücutü, rũ nügü nináimëx, rũ ñanagürü: —Tupanaãë i Üünexũ marü chomaã nidexa rũ ñanagürü:

“Rũ ñããcü tá nayanëixgü i Yudíugü i Yerucharéüwa i ñãã goyexüärü yora. Rũ ngëma duüxügü i tama Yudíugü ixígüxüna tá nanamugü”, ñanagürü. ¹² Rũ yexguma yema orexũ taxínëgu, rũ toma rũ yema Checharéacüãxgümaã

Pauruxŭ tacèxŭgŭ ga tama Yerucharéŭwa na naxŭxŭcèx.
 13 Natürŭ nŭma ga Pauru rŭ toxŭ nangāxŭ rŭ ñanagürŭ:
 —¿Tŭxcŭ pexauxe rŭ choxŭ pengechaŭxèe? Choma rŭ
 íchamemare na chináixŭ. Rŭ ngèxgumarŭ ta rŭ marŭ íchame
 na Yerucharéŭgu chayuxŭ naxcèx ya Cori ya Ngechuchu —
 ñanagürŭ. 14 Rŭ yexguma marŭ taxuacŭma tanachuxugu,
 rŭ tachianemare, rŭ ñatarŭgŭ: —¡Ècŭ yangu i Cori ya Tu-
 panaârŭ ngúchaŭ! —ñatarŭgŭgŭ. 15 Rŭ yemawena rŭ togŭ
 tamexèegŭ, rŭ Yerucharéŭwa taxŭ. 16 Rŭ towe narŭxŭ ga ñuxre
 ga yaxŭgŭxŭ ga Checharéacŭãxgŭ, rŭ Machŭũpatawa toxŭ
 nagagŭ. Rŭ nŭma nixŭ ga wŭxi ga Chíperecŭãx ga ũpamama
 woetama yaxŭxŭ. Rŭ naxŭtagu tapegŭxŭ.

Chaŭtiáguxŭtagu nanaxŭãne ga Pauru

17 Rŭ yexguma Yerucharéŭwa tangugŭgu, rŭ yema
 yaxŭgŭxŭ rŭ taãèacŭma toxŭ nayauxgŭ. 18 Rŭ moxŭãcŭ
 ga Pauru rŭ tomaã Chaŭtiáguxŭtagu nanaxŭãne. Rŭ yéma
 nangutaquèxegŭ ga guxŭma ga yaxŭgŭxŭãrŭ àèxgacŭgŭ.
 19 Rŭ nŭxŭ narŭmoxè ga Pauru, rŭ ñuxŭchi meãma namaã
 nŭxŭ nixu ga guxŭma ga yema Tupana ŭxŭ ga yexguma
 yema tama Yudiŭgŭ ixŭgŭxŭmaã nŭxŭ yaxuxgu ga Tupanaârŭ
 ore. 20 Rŭ yexguma Pauruarŭ orexŭ naxŭnŭègu ga nŭmagŭ,
 rŭ Tupanaxŭ nicuèxŭgŭ. Rŭ ñanagürŭgŭ Pauruxŭ: —
 Dŭcèx, Pa Toeneèx, cuma nŭxŭ cucuèx rŭ nangèxma i
 muxŭchixŭ i Yudiŭgŭ i yaxŭgŭxŭ. Rŭ guxŭma i nŭmagŭ
 rŭ nanaxwèxegŭ na nagu naxŭxŭ i ngèma mugŭ ga Moïché
 ũmatŭxŭ. 21 Natürŭ ga togŭ ga tama yaxŭgŭxŭ rŭ marŭ
 namaã nŭxŭ nixugŭgŭ na cuma rŭ cunangŭxèèxŭ i
 guxŭma i Yudiŭgŭ i togŭ i nachiuãnewa ngèxmagŭxŭ, na
 tama naga naxŭnŭèxŭcèx i ngèma mugŭ ga Moïché ũmatŭxŭ.
 Rŭ marŭ namaã nŭxŭ nixugŭgŭ na cunangŭxèèxŭ na
 tama tŭxŭ ínawiŭchèxmŭpèxechiraŭxŭcèx ya nanegŭ, rŭ
 na tama naga naxŭnŭèxŭcèx i tacŭmagŭ ga Moïché tŭxŭ
 muxŭ. 22 ¿Tacŭ tá ixŭexŭ i ñuxmax? Erŭ ngèma Yudiŭgŭ
 i yaxŭgŭxŭ rŭ aixcŭma tá nŭxŭ nacuèxgŭ na marŭ nuã
 cunguxŭ. 23 ¡Rŭ ngèmacèx name nixŭ na cunaxŭxŭ i ngèma
 tá cumaã nŭxŭ tixuxŭ! Nuã totanŭwa nangèxma i àgŭmŭcŭ i
 yatŭgŭ i yanguxèèchaŭxŭ i wŭxi i uneta i Tupanamaã nŭxŭ
 yaxuxŭ. 24 ¡Ngema tupauca ya taxŭnewa nagagŭ, rŭ wŭxigu
 namaã yanguxèè i ngèma tacŭma ga Moïché tŭxna àxŭ, rŭ
 Tupanapèxewa pegŭ peyamexèègŭ! ¡Rŭ nŭxŭ naxŭtanŭ
 i ñuxregu nŭxŭ naxŭtanŭ na yadŭpŭxŭerugŭxŭcèx i ngèma
 yatŭgŭ na ngèmaãcŭ yanguxèègŭãxŭcèx i norŭ unetagŭ! Rŭ
 ngèmawa rŭ guxŭma i ngèma Yudiŭgŭ rŭ tá nŭxŭ nacuèxgŭ
 na aixcŭma cuma rŭ ta naga cuxŭnŭxŭxŭ i ngèma mugŭ ga
 Moïché ũmatŭxŭ rŭ tama aixcŭma na yiŭxŭ ga yema ore ga

cuchiga ga nūxū yaxugūexū. ²⁵ Rū ñuxūchi ngēma yaxōgūxū i tama Yudíugū ixīgūxū, rū marū naxcèx tanaxūmatū ga torū ore na tama nangōxgūāxūcèx i tacū i namachi i marū togū norū tupananetachicūnèxāgūxū namaā icuèxūūgūxū, rū tama na nangōxgūāxūcèx ya nagū, rū tama nangōxgūāxūcèx i naēxūgū rū ēxna naxūnagū i wēxnaāxū, rū tama naī i ngemaā rū ēxna naī ya yatūmaā inapexūcèx —ñanagūrūgū.

Tupaucā ga taxūnegu Pauruxū niyauxgū

²⁶ Rū yexguma ga Pauru rū yéma tupaucā ga taxūnēwa nanagagū ga yema āgūmūcū ga yatūgū. Rū moxūācū rū Tupanapēxewa nūgū namexēē ga Pauru wūxigu namaā ga yema yatūgū. Rū ñuxūchi guma tupaucā ga taxūnegu namaā naxūcu na paimaā nūxū yaxuxūcèx na 7 ga ngunexūgu tá yīxū na yanguxēēgūāxū ga yema norū uneta ga Tupanamaā nūxū yaxugūxū, rū yemawena rū tá na inaxāmaregūāxū ga norū āmaregū ga Tupanaxū namaā yacuèxūūgūxū ga wūxichigū. ²⁷ Rū yexguma marū nagūxchaūgu ga yema 7 ga ngunexū, rū ñuxre ga Yudíugū ga Áchiaanecūāxgū rū Pauruxū nadaugū ga tupaucā ga taxūnēwa. Rū yema Yudíugū rū duūxūgūxū nanuēxēē na Pauruxū yayauxgūxūcèx. Rū yemacèx Pauruna nayuxgū. ²⁸ Rū tagaācū aita naxūe ñaxūmaā: —Pa Tomūcūgū Pa Yudíugūx, ¡Paxa toxū perūngūxēēx! Ñāā nixī i ngēma yatū i guxūwama yangūexēēchigūxū i duūxūgū na taxchi naxaiaxūcèx i yixema i Yudíugū, rū naxchi na naxaiaxūcèx i ngēma mugū ga Moiché ūmatūxū rū daa tupaucā ya taxūne. Rū naētūwa i ñuxmax rū nuxa daa tupaucā ya taxūnegu nanamucu i ñuxre i duūxūgū i tama tacūmagu īxū, rū ngēmaācū nanaxūxaxēē i ñāā nachica i ūūnexū —ñanagūrūgū. ²⁹ Rū yema ñanagūrūgū yerū ūpaacū Yerucharēūwa Paurumaā nūxū nadaugū ga Turuquínu ga wūxi ga Epéchiucūāx ga tama Yudíu ixīxū. Rū nūxū nacūexgūgu rū Pauru marū yexma nanaxūcuxēē ga tupaucā ga taxūnegu. ³⁰ Rū guxūma ga yema īānecūāxgū rū poraācū nanuē. Rū tupaucā ga taxūnecèx nibuxmū, rū Pauruxū niyauxgū, rū tupaucarū īāxtūwa nanatūchigūgū. Rū yexguma paxa nanawāxtagū ga guma tupaucā ga taxūnēārū īāxgū. ³¹ Rū yexguma Pauruxū yamēxgūchaūgu ga duūxūgū, rū Dumacūāx ga churaragūārū āēxgacūxūtawa nanguchiga ga ore na guxūwama ga Yerucharēūwa rū na nanuēxū ga duūxūgū. ³² Rū yexgumatama ga guma churaragūārū āēxgacū rū nanangutaquēxexēē ga yema norū capitāūgū namaā ga norū churaragū, rū paxa yema duūxūgū iyexmagūxūwa naxī. Rū yexguma guma āēxgacūxū rū yema churaragūxū nadaugūgu ga duūxūgū, rū īnayachaxāchigū ga

na Pauruxŭ yamèxgŭxŭ. ³³ Rŭ yexguma ga guma àëxgacŭ rŭ Paurucèx nixŭ rŭ nayayaxu. Rŭ nanamu na taxre ga cadenamaã na yanèixgŭãxŭcèx. Rŭ nŭxna naca na texé yŭixŭ, rŭ tacŭ naxŭxŭ. ³⁴ Natŭrŭ yema muxŭma ga duŭxŭgŭ rŭ toxica ga oremaã aita naxŭe ga wŭxichigŭ. Rŭ yexguma taxuacŭma meã nŭxŭ nacuèxgu ga tacŭcèx na nanuèxŭ, rŭ guma àëxgacŭ rŭ nanamu na churaragŭpatawa Pauruxŭ nagagŭxŭ. ³⁵⁻³⁶ Rŭ yexguma churaragŭpataarŭ toxŏnewa nanguxgu ga Pauru, rŭ churaragŭ nayangetaŭgŭ naxchaxwa ga yema muxŭma ga duŭxŭgŭ, yerŭ nanuèxŭchi rŭ nawe nicaetanŭ rŭ ñanagŭrŭgŭ: —¡Yamèxŭchi! —ñanagŭrŭgŭ.

Pauru rŭ duŭxŭgŭpèxewa nŭgŭétŭwa nidexa

³⁷ Rŭ yexguma marŭ churaragŭpatagu yamucuchigŭchaŭãgu rŭ Pauru rŭ Griégugawa guma àëxgacŭna naca rŭ ñanagŭrŭ: —¿Cuxŭ namexŭ na cumaã nŭxŭ chixuxŭ i wŭxi i ore? —ñanagŭrŭ. Rŭ nŭma ga àëxgacŭ nanangãxŭ rŭ ñanagŭrŭ: —Èxna nŭxŭ cucuèx na Griégugawa quidexaxŭ. ³⁸ ¿Tama èxna cuma yŭixŭ i Equitucŭãx ga ŭpaxŭra rŭ duŭxŭgŭxŭ cunuèxèèxŭ na àëxgacŭmaã nŭgŭ nadèixŭcèx rŭ dauxchitawa ga taxúema íxãpataxŭwa cunagagŭxŭ ga 4000 ga yatŭgŭ ga máètaxŭgŭ? —ñanagŭrŭ. ³⁹ Rŭ yexguma ga Pauru rŭ nanangãxŭ, rŭ ñanagŭrŭ: —Choma rŭ Yudíu chixŭ, rŭ Tarsucŭãx chixŭ. Rŭ Chiríchiaanewa rŭ yima nixŭ ya wŭxi ya ñãne ya taxŭchine. Rŭ ngèxguma curŭ me yixŭgu, rŭ cuxna chaca na duŭxŭgŭmaã chidexaxŭcèx —ñanagŭrŭ. ⁴⁰ Rŭ yexguma ga guma àëxgacŭ rŭ: —Ngŭ —ñanagŭrŭ. Rŭ nŭma ga Pauru, rŭ churaragŭpataarŭ toxŏnegu nachinagŭ, rŭ naxunagŭmèxè na nachiãchixŭcèx ga duŭxŭgŭ. Rŭ yexguma nachiãchiegu, rŭ Yudíugawa nidexa, rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ:

22

¹—Pa Chautanŭxŭgŭx, ¡rŭ choxŭ iperŭxŭnŭè i ngèma ñŭxma tá pemaã nŭxŭ chixuxŭ na chaugŭétŭwa chidexaxŭcèx! —ñanagŭrŭ. ² Rŭ yexguma nŭxŭ naxŭnŭègu ga na Yudíugawa namaã yadexaxŭ, rŭ yexeraãcŭ inayarŭchianegŭ. Rŭ yexguma namaã yadexagu ga Pauru, rŭ ñanagŭrŭ: ³—Choma rŭ Yudíu chixŭ, rŭ Chiríchiaaneãrŭ ñãne ga Tarsugu chabu. Natŭrŭ doma ñãne ya Yerucharéŭwa chaya, rŭ Gamaniéu nixŭ ga chorŭ ngŭxèèruŭ. Rŭ meãma nawa changŭx ga guxŭma ga mugŭ ga nuxcŭmaŭgŭxŭ ga tŭrŭ oxigŭ nagu íxŭ. Rŭ guxŭguma naxcèx chadau na guxŭma i chorŭ ngŭchaŭmaã Tupanaãxŭ chapuracŭxŭ, ngèxgumarŭŭ i guxãma i pema i ñŭxmax. ⁴— Rŭ choma ga ŭpa rŭ poraãcŭ nawe chingèchigŭ ga yema Ngechuchuaxŭ yaxŭgŭxŭ na chanadèixŭcèx. Rŭ íchanayauxŭ, rŭ chanapoxcue ga muxŭma ga yema yaxŭgŭxŭ ga yatŭxŭgŭ

rü ngexügü. ⁵—Rü nüma ya paigüeru rü guxüma i tupauca ya taxünearü äëxgacügüerugü rü nüxü nacüexgü na aixcüma yïxü i ñaã chorü ore. Yerü nümagü rü choxna nanaxãgü ga popera na choxü nangüxëëgüxüçëx ga tatanüxügü ga Yudíugü ga Damacuwa yexmagüxü. Rü yéma Damacuwa chaxü na naxcëx chayadauxü-cëx ga yema Ngechuchuaxü yaxögüxü, rü nuã Yerucharéüwa na chanagagüxüçëx rü nuxã chayapox-cuexüçëx.

Pauru nüxü nixu na ñuxãcü Ngechuchuaxü yaxõõxü

⁶—Natürü yexguma namagu chixüyane rü marü chin-gaicaxgu ga Damacuwa na changuxü, rü meãma tocuchigu nixi ga yexguma. Rü ngürüãchi wüxi ga omü ga poraxü ga daxüwa ne baxixü rü choxü nabaxi. ⁷—Rü ñaxtüanegu chayangu, rü nüxü chaxinü ga wüxi ga naga ga ñaxü choxü:

“Pa Chaurux, çtüxcüü i chowe quingëchigüxü?” ñaxü. ⁸—Rü yexguma ga choma rü chanangãxü, rü ñacharügü:

“¿Rü texé quixi Pa Corix?” ñacharügü. Rü nüma ga yema naga rü choxü nangãxü, rü ñanagürü:

“Choma nixi i Ngechuchu ya Nacharétucüãx, rü chorü duüxügü nixi i ngëma nawe quingëchigüxü”, ñanagürü choxü.

⁹—Rü yema chomücügü rü nüxü nadaugü ga yema omü, rü nañaxãchiãëgü, natürü tama nüxü naxinüë ga yema naga ga chomaã idexaxü. ¹⁰—Rü nüxna chaca, rü ñacharügü ga chomax:

“¿Rü çacü tá chaxüxü, Pa Corix?” ñacharügü. Rü yexguma ñanagürü choxü ga Cori:

“¡Írüda, rü inachi, rü Damacuwa naxü, rü ngema tá cumaã nüxü nixu ya wüxi ya yatü na çacü tá cuxüxü!” ñanagürü ga nüma ga Cori. ¹¹—Rü yexguma ga choma rü chixoxetü yema omüëmamaã, rü yemacëx ga yema chomücügü rü choxmëxgu yangïgüãcüma choxü nigagü, rü yemaãcü Damacuwa changu.

¹²—Rü yéma nayexma ga wüxi ga yatü ga Ananíãgu äegacü. Rü nüma nixi ga wüxi ga yatü ga aixcüma Tupanaga ñnücü, rü nüma rü meãma nayanguxëë ga yema mugü ga Moiché umatüxü. Rü guxüma ga Yudíugü ga Damacuwa yexmagüxü, rü meã nachiga nidexagü. ¹³—Rü nüma ga Ananíã rü choxü ñnayadau. Rü yexguma chauxütawa nanguxgu rü ñanagürü choxü:

“Pa Chaueneë Pa Chaurux, çwenaxãrü ingoxnaxëtü!” ñanagürü. Rü yexgumatama wenaxãrü chingoxnaxëtü rü meãma nüxü chadau. ¹⁴—Rü yexguma ñanagürü ta:

“Yima Tupana ya nuxcümaügüxü ga tórü oxigüarü Tupana cuxü naxuneta na nüxü cucuãxüçëx i norü ngúchaü, rü na nüxü cudauxüçëx ya yima Cristu ya mecü, rü nañxwatama nüxü cuxinüxüçëx i naga. ¹⁵—Erü cuma tá nixi i guxü i

duïxügümaã nüxü quixuchigaxü ga ñuxãcü na Tupanaxü cudauxü rü cumaã yadexaxü. ¹⁶ —¡Rü ñuxma rü marü taxuüma ícunanguxëë! ¡Rü írüda rü ínabaie! ¡Rü Cori ya Ngechuchuégagu naxcèx ínaca na cuxü nüxü nangechaüxücèx i curü pecadugü!” ñanagürü choxü.

Pauru nüxü nixu na ñuxãcü Tupana namuxü na yema tama Yudíugü ixígüxütanüwa naxüxücèx

¹⁷⁻¹⁸ —Rü yexguma Yerucharéücèx chataeguxgu, rü tupauca ga taxünewa chaxü na yéma chayumüxëxücèx. Rü changoxetü, rü nüxü chadau ga Cori ya Tupana. Rü ñanagürü choxü:

“¡Napaxaãë, rü inaxüãchi i nuã Yerucharéüwa, erü duïxügü rü tãütama naga naxïnüë i ngëma ore i chauchiga nüxü quixuxü!” ñanagürü. ¹⁹ —Rü choma chanangãxü, rü ñacharügü:

“Pa Corix, nüma i duïxügü rü nüxü nacuèxgü ga choma na yïixü ga guxüne ga ngutaquëxepataügüwa chaxüxü rü íchanayauxüxü rü chanapoxcuexü rü chayaçuaixgüxü ga yema cuxü yaxögüxü. ²⁰ —Rü yexguma yamèxgüãgu ga guma curü duïcü ga Étébaü ga curü orearü uruü, rü chomatama yéma chayexma, rü chorü me nixi ga na yamèxgüãxü. Rü choma nixi ga nüxna chadauxü ga naxchiru ga yema yamèxgüxü”, ñacharügü nüxü. ²¹ —Natürü nüma ga Cori rü ñanagürü choxü:

“¡Rü paxa cügü namexëë rü inaxüãchi! Erü yaxüguxü i nachiüãnegüwa i ngëma duïxügü i tama Yudíugü ixígüxütanüwa tá cuxü chamu” —ñanagürü.

Churaragüarü ãëxgacümëxëwa nayexma ga Pauru

²² Rü yexguma Pauru yema ñaxgu rü yexma nayacuèxëëgü ga na meã nüxü inaxïnüëxü ga yema duïxügü. Rü yexguma aita naxüëãcüma ñanagürügü: —¡Noxtacüma peyamá! Rü name nixi i na nayuxü rü ngëxma na yanaxoxü —ñanagürügü. ²³ Rü yexguma aita naxüëgu, rü norü gáuxüchirumaã nibuatanücüü, rü átëxëanexü daxü niwogütanücüü. ²⁴ Rü yexguma yemaxü nadèuxgu ga churaragüarü ãëxgacü, rü nanamu ga churaragüpatagu na yamucuchigüãxücèx ga Pauru. Rü nanamu na poraãcü naçuaixgüãxücèx na yadexaxücèx na nüxü nacuáxücèx ga tüxcüü yïixü na yemaãcü nachigamaã aita naxüëxü ga duïxügü. ²⁵ Rü yexguma marü yanèixgüãgu na naçuaixgüãxücèx, rü Pauru nüxna naca ga yema capitáü ga yéma yexmaxü, rü ñanagürü: —¿Éxna pexmëxwa nangëxma na penaçuaixixü i wüxi i Dumacüãx ega tama nüxna pecaxiragu? —ñanagürü. ²⁶ Rü yexguma yemaxü naxïnügu ga capitáü, rü guma churaragüarü ãëxgacüxütawa naxü, rü namaã nüxü nixu, rü

ñanagürü: —¿Tacü tá cuxü? Erü ñaã yatü rü Dumacŭāx nixĩ —ñanagürü. ²⁷ Rŭ yexguma ga guma churaragüarü āēxgacü, rŭ Paurucèx nixŭ, rŭ nüxna naca rŭ ñanagürü nüxŭ: —¿Aixcŭma yĩxŭ na Dumacŭāx quiixŭ i cumax? —ñanagürü. Rŭ nüma ga Pauru nanangāxŭ, rŭ: —Ngŭ —ñanagürü. ²⁸ Rŭ yexguma ga guma churaragüarü āēxgacü rŭ nanangāxŭ, rŭ ñanagürü: —Choma rŭ poraãcŭ choxŭ naxātanü na Dumacŭāx chaugŭ chixixēēxŭ —ñanagürü. Rŭ yexguma nachonagŭ ga Pauru, rŭ ñanagürü: —Natürü i choma rŭ woetama chorü bucŭma Dumacŭāx chixĩ —ñanagürü. ²⁹ Rŭ yexgumatama nüxna nixgachi ga yema Pauruxŭ çuaixgŭchaŭxŭ. Rŭ nümatama ga yema churaragüarü āēxgacü rŭ ta namuŭ ga yexguma nüxŭ nacuèxgu ga Dumacŭāx na yĩxŭ ga Pauru, yerü marü cadenamaã nayanèixchirèx.

Yudíugüarü āēxgacügütŭcumüpèxewa nayexma ga Pauru

³⁰ Rŭ yema churaragüarü āēxgacü meãma nüxŭ nacuáxchaŭ ga tüxcŭŭ na ínaxuaxŭgŭãxŭ ga yema Yudíugŭ. Rŭ yemacèx ga moxŭãcŭ rŭ nanamu na nangutaquēxegŭxŭcèx ga paigüarü āēxgacügŭ rŭ guxŭma ga yema āēxgacügütŭcumŭ ga Yudíugüarü. Rŭ nayawègŭ ga Pauruarü cadena rŭ yéma āēxgacügŭpèxewa nanagagŭ.

23

¹ Rŭ Pauru meãma nüxŭ nadawenü ga yema āēxgacügŭ, rŭ ñanagürü nüxŭ: —Pa Chautanüxŭgŭx, chomatama nüxŭ chacuèx rŭ guxŭguma meã chamaxŭ ga Tupanapèxewa ñuxmata ñoma i ngunexŭwa nangu —ñanagürü. ² Rŭ yexguma ga yema paigüeru ga Ananiã rŭ nanamu ga yema Pauruarü ngaicamana yexmagŭxŭ na naãxwa tayamèxgŭxŭcèx. ³ Rŭ yexguma ga Pauru rŭ ñanagürü nüxŭ: —Tupana tá cuxŭ napéax, Pa Āēxgacŭx. Cuma rŭ düxétŭwaxica cume natürü aixepena rŭ nachixe i curü maxŭ. Rŭ ñuxma rŭ ngema curŭto na Moíché ümatŭxŭ i mugŭ nüxŭ ixuxŭãcŭma choxna cuçaxŭcèx. Natürü wŭxi i chixexŭ cuxü erü cumatama rŭ tama naga cuxĩnü i ngema Tupana tüxŭ muxŭ erü cunamu na choxŭ napéaxŭcèx —ñanagürü ga Pauru. ⁴ Rŭ yexguma ga yema yexmagŭxŭ rŭ ñanagürügŭ: —¿Tŭxcŭŭ i ngemaãcŭ tacŭ namaã quixugŭxŭ i paigüeru ya Tupana nüxŭ unetacŭ? —ñanagürügŭ. ⁵ Rŭ Pauru nanangāxŭ, rŭ ñanagürü: —Tama nüxŭ chacuèx, Pa Chautanüxŭgŭx, na paigüeru yĩxŭ. Erü Tupanaärü ore i ümatŭxŭwa nüxŭ tadau rŭ ñanagürü:

“¡Tama curü āēxgacŭmaã chixexŭ quixugŭ!”

ñanagürü. ⁶ Rŭ yexguma nüxŭ nacuèxgu ga Pauru ga na Chaduchéugŭ yĩxŭ ga togŭ, rŭ na Parichéugŭ yĩxŭ ga togŭ,

rü yema ãëxgacügüpëxewa tagaãcüma ñanagürü: —Pa Chau-tanüxügüx, choma rü Parichéu chixí, rü Parichéu nane chixí. Rü ngëmacèx choxna pecagü i ñuxmax, erü chayaxõ i wena tá na namaxëxü i yuexü —ñanagürü. ⁷ Rü yexguma yema ñaxgu ga Pauru, rü yema Parichéugü rü Chaduchéugü rü inanaxügüe ga nügümaã na iyaporagaexü, rü yexma nügü nitoye ga yema ngutaquëxewa. ⁸ Erü ngëma Chaduchéugü nagu rüxĩnüëgu rü tama wena namaxë i ngëma yuexü, rü nataxuma i orearü ngeruügü i daxüçüãx, rü nataxuma i naãëgü —ñanagürügü. Natürü ngëma Parichéugü rü nayaxõgü na nangëxmaxü i guxüma i ngëma. ⁹ Rü yemacèx guxüma aita naxüe. Rü ñuxüchi ñuxre ga ngúexëëruügü ga Moïchëarü mugüwa nguxëëtaegüxü ga Parichéugütücümüwa ügüxü rü in-achigü, rü ñanagürügü: —Toxcèx rü taxuüma i chixexü naxü i ñaã yatü. Bexmana wüxi i tacü rü naãë namaã nidexa rü ëxna wüxi i orearü ngeruü i daxüçüãx —ñanagürügü. ¹⁰ Rü yexeraãcü norü numaã nanaxixãchiãëgü ga yema duüxügü. Rü yemacèx naxoegaãë ga guma churaragüarü ãëxgacü ga na Paurugu nagaugügüchaüxü. Rü norü churaragüxü namu na yéma duüxügütanüwa Pauruxü napugüxüçèx rü wena chur-aragüpatawa na nagagüãxüçèx. ¹¹ Rü moxüãcüarü chütaxügu Paurucèx nangox ga Cori ga Tupana, rü ñanagürü nüxü: —¡Rü nataãë! Rü ngëxgumarüü i núma Yerucharéüwa choxü na quixuchigaxü, rü ngëxgumarüü tá ta nixí i Dumawa na choxü quixuchigaxü —ñanagürü ga Tupana.

Yudügu naxcèx nadaugü na ñuxãcü Pauruxü yamëxgüchaüxü

¹² Rü moxüãcü, rü ñuxre ga Yudügu rü nügümaã inaxuneta-gü ga täütáma na nachibüexü rü naxaxegüxü ñuxmatáta Pauruxü yamëxgü. Rü ñanagürügü: —Tachixexügügü tá ega tacü ingõxgügu naxüpa na yamáxü i Pauru —ñanagürügü. ¹³ Rü 40 arü yexera ga yatügü nixí ga yema nügümaã ix-unetagüxü. ¹⁴ Rü paigüarü ãëxgacügütanüwa rü Yudügüarü ãëxgacügügütanüwa naxí, rü ñanagürügü nüxü: —Marü togümaã itaxuneta rü tachixexügügü tá ega tacü tangõxgügu naxüpa na tayamáxü i Pauru. ¹⁵ Rü name nixí i pema rü ngëma togü i pexrüü ãëxgacügütücümüwa ügüxü, rü chur-aragüarü ãëxgacüna naxcèx peyacagü i ñuxma na moxü wena pepëxewa nagagüãxüçèx i Pauru. ¡Rü namaã nüxü pixu na penaxwëxegünetaxü na meã nüxü pecuáxchaüxü i nachiga! Rü toma rü tá marü ítamemare na namagu tayamáxüçèx naxüpa na ínangüxü —ñanagürügü. ¹⁶ Natürü ngíne ga Paurueyëx rü nüxü nacuáchiga ga Pauruxü na yamëxgüchaüxü, rü yemacèx churaragüpatawa naxü na Paurumaã nüxü yanaxuxüçèx. ¹⁷ Rü Pauru naxcèx naca ga

wūxi ga capitáũ, rü ñanagürü nüxũ: —¡Curü ãẽxgacũxõtawa naga i ñãã ngextũxũxũ, erü nüxũ nangẽxma i ore i namaã nüxũ yaxuxchaũxũ! —ñanagürü. ¹⁸ Rü yema capitáũ rü ãẽxgacũxõtawa nanaga ga yema ngextũxũxũ. Rü ñanagürü nüxũ: —Ngẽma poxcuxũ i Pauru rü chauxcèx naca, rü choxna naca na nuã cuxõtawa chanagaxũcèx i ñãã ngextũxũxũ, erü nüxũ nangẽxma i ore i cumaã nüxũ yaxuxchaũxũ —ñanagürü. ¹⁹ Rü naxmẽxgu yayauxãchiãcũma toxnamana nanaga ga ãẽxgacũ, rü yéma nüxna naca rü ñanagürü: —¡Tacũ yĩxũ i ngẽma chomaã nüxũ quixuxchaũxũ? —ñanagürü. ²⁰ Rü nüma ga ngextũxũxũ nanangãxũ, rü ñanagürü: —Ngẽma Yudíugũ, rü nügümaã inaxunetagu na cuxna naxcèx nacagũxũcèx na moxũ Yudíugüarũ ãẽxgacũgütũcumüpẽxewa na cunagaxũcèx i Pauru. Rü tá cumaã nüxũ nixugũ na meã nüxũ nacuèxgũchaũxũ i nachiga. ²¹ —¡Natürü tãütáma nüxũ cuyaxõ! Erü 40 arũ yexera i yatũgũ rü marũ nügümaã inaxunetagu, rü ñanagürügũ:

“Tachixexũgugũ tá ega tacũ ingõxgũgu rü õxna ixaxegũgu naxũpa na yamáxũ i Pauru”, ñanagürügũ. Rü ñuxma rü marũ ínamemare, rü namagu nananèĩxgũ, rü curũ orexicatama nixĩ i ñuxma ínanguxẽẽgũxũ —ñanagürü. ²² Rü yexguma ga ãẽxgacũ rü ínayamu ga yema ngextũxũxũ, rü nüxna naxãga na taxúemaã nüxũ yaxuxũcèx ga na namaã nüxũ yaxuxũ ga yemachiga.

Ãẽxgacũ ga Perixõtawa Pauruxũ namu

²³ Rü yexguma ga guma ãẽxgacũ rü taxre ga norũ capitáũcèx naca, rü ñanagürü nüxũ: —¡Penamexẽẽ i 200 i churaragũ i nacutũmaãmare ixĩxũ, rü 70 i churaragũ i cowarutagu ìxũ, rü 200 i churaragũ i wocaxemaã ixãxnexũ na 9 arũ oragu i chütacũ Checharéawa naxĩxũcèx! ²⁴ —¡Rü ngẽxgumarũũ ta penamexẽẽ i ñuxre i cowarugũ i Paurucèx na tórũ ãẽxgacũ i Perixõtawa naxũxũcèx rü na taxuũma nüxũ üpetũxũcèx i namawa! —ñanagürü. ²⁵ Rü yema capitáũgũmaã yéma nanamu ga wūxi ga popera ga ñaxũ:

²⁶ “Choma i Cláudiu Díchiu, rü cuxũ charũmoxẽ Pa ãẽxgacũ ya Mecũxũchi Pa Perix. ²⁷ Rü yima yatũ ya cuxcèx ngẽma chanamucũ, rü Yudíugũ nayayauxgũ rü wixguxũchi taèx nayamèxgũ. Natürũ yexguma nüxũ chacuáchigagu na Dumacũãx na yĩxũ, rü yéma chaxũ chorũ churaragũmaã, rü nüxna chanapu. ²⁸ Rü nüxũ chacuáxchaũ ga tacũ ga chixexũmaã na ínaxuaxũgũãxũ, rü yemacèx Yudíugüarũ ãẽxgacũgütũcumüpẽxewa chanaga. ²⁹ Rü

yexguma nūxŭ chacuèx ga na Yudíugŭarŭ muchi-gacèxmare na ínaxuaxŭgŭãxŭ. Natŭrŭ taxuŭma ga chix-exŭ naxŭ na tŭxcŭŭ yamáxŭcèx rŭ napoxcuxŭcèx. ³⁰ Natŭrŭ yexguma nūxŭ chacuáchigagu ga na nŭgŭmaã inaxunetaxŭ ga Yudíugŭ ga na yamèxgŭãxŭcèx, rŭ yexgumatama nagu charŭxŭnŭ na cuxŭtawa chana-muxŭ. Rŭ yema ínaxuaxŭgŭxŭ, rŭ namaã tá nūxŭ chixu na cuxŭtawa naxŭxŭ rŭ cumaã nūxŭ na yanax-ugŭxŭcèx na ŭacŭcèx ínaxuaxŭgŭãxŭ”,

ñanagŭrŭ. ³¹ Rŭ yema chŭtaxŭgu inaxŭãchi ga yema chur-aragŭ, yexgumarŭŭ ga norŭ ãèxgacŭ na namuxŭrŭŭ. Rŭ Pauruxŭ nigagŭ ñuxmata Aŭtípatiwa nangugŭ. ³² Rŭ moxŭãcŭ rŭ nawoegu ga yema chur-aragŭ ga nacutŭmaãmare ixŭxŭ rŭ naxpataŭwa naxŭ. Rŭ yema chur-aragŭ ga cowaŭrutagu ŭxŭ, rŭ Paurumaã inaxŭãma. ³³ Rŭ yexguma Checharéawa nangugŭgu, rŭ ãèxgacŭ ga Perina nanaxã ga yema popera, rŭ Pauruxŭ rŭ ta inamugŭ. ³⁴ Rŭ yexguma nūxŭ nadaumatŭgu ga popera ga ãèxgacŭ ga Peri, rŭ Pauruna naca ga ngextácŭãx na yŭxŭ. Rŭ yexguma nūxŭ nacuèxgu ga na Chiríchiaanecŭãx yŭxŭ, rŭ ñanagŭrŭ nūxŭ: ³⁵ —Cuxŭ tá icharŭxŭnŭ i ngèxguma ínangugŭgu i ngèma cuxŭ íxuaxŭgŭxŭ —ñanagŭrŭ. Rŭ yexguma nanamu ga chur-aragŭ na wŭxi ga ucapu ga ãèxgacŭ ga Erodepatawa yexmaxŭwa nūxna na nadaugŭxŭcèx.

24

Pauru rŭ ãèxgacŭ ga Peripèxewa nŭgŭétŭwa nidexa

¹ Rŭ wŭximèxpŭx ga ngunexŭ ngupetŭgu, rŭ Yerucharéŭwa ne naxŭ ga paigŭeru ga Ananiã, namaã ga ñuxre ga Yudíugŭarŭ ãèxgacŭgŭerugŭ rŭ wŭxi ga yatŭ ga meãma dexaxŭ cuáxŭ ga Téturu ga naega. Rŭ nŭmagŭ rŭ ãèxgacŭ ga Perixŭtawa naxŭ na namaã nūxŭ yanaxugŭxŭcèx ga tŭxcŭŭ Pauruxŭ na ínaxuaxŭgŭxŭ. ² Rŭ yexguma Pauruxŭ yéma nagagŭgu, rŭ inanaxŭgŭ ga Téturu ga nūxŭ na yaxuxŭ, rŭ ñanagŭrŭ:

—Moxèxŭchima i cuma Pa ãèxgacŭ Pa Perix, erŭ cugagu nixŭ i meãma toxŭ naxŭpetŭxŭ i nuã. Rŭ cugagu nixŭ i nuã i ñoma i nachŭãnewa na toxŭ nangèxmaxŭ i muxŭma i mexŭgŭ. ³ Rŭ moxè cuxna taxã erŭ guxŭwama rŭ guxŭguma cuxŭtawa tanayauxgŭ i guxŭma i ngèma mexŭgŭ Pa ãèxgacŭxŭchima, Pa Perix. ⁴ Natŭrŭ tama yexeraãcŭ cuxŭ chachixewechaŭ. Rŭ ngèmacèx cuxna chaca na paxaãchi meã toxŭ icurŭxŭnŭxŭ. ⁵ Rŭ ñuxma rŭ wŭxi i orexŭ cumaã chixuxchaŭ. Rŭ marŭ nūxŭ tadau i ñaã yatŭ rŭ wŭxi i ñaaweanerŭŭ na yŭxŭ, erŭ chixexŭmaã nayaxucŭxègŭ i Yudíugŭ i guxŭ i naãnewa na nŭgŭ yatoyexŭcèx. Rŭ nŭma nixŭ i norŭ ãèxgacŭ i ngèma

duŭxŭgŭ i nŭxŭ yaxōgŭxŭ i Ngechuchu i Nacharétucŭāx.
 6 Rŭ toma tayayauxgŭ i ñaã yatŭ ga yexguma tupauca ga taxŭne naxŭxaxēēchaŭgu. Rŭ torŭ mugŭ tomaã nŭxŭ ix-
 uxŭācŭma nŭxna tacagŭchaŭ. 7 Natŭrŭ ínangu ga churaragŭarŭ
 āēxgacŭ ga Díchiu, rŭ muxŭma ga norŭ churaragŭmaã toxna
 nanapu. Rŭ toma i ínaxuaxŭgŭxe, rŭ toxŭ namu na cuxŭtawa
 taxŭxŭcèx. 8 Rŭ ñŭxma rŭ marŭ name i cumatama nŭxna
 cuca i ngēma Pauru na nŭxŭ cucuáxŭcèx na aixcŭma yŭxŭ i
 guxŭma i ngēma naxcèx ítanaxuaxŭgŭxŭ i tomax —ñanagŭrŭ.
 9 Rŭ yema togŭ ga Yudíugŭ rŭ ta, rŭ ñanagŭrŭgŭ: —Rŭ
 aixcŭma nixŭ i ngēma ore —ñanagŭrŭgŭ. 10 Rŭ yexguma
 ga guma āēxgacŭ ga Peri rŭ naxmēxmaã Pauruxŭ nax-
 uneta na yadexaxŭcèx. Rŭ yexguma ga Pauru, rŭ ñanagŭrŭ:
 —Chorŭ taāēmaã cupèxewa chaugŭcèx chidexa, erŭ nŭxŭ
 chacuèx na mucŭma ga taunecŭ ñoma i nachiŭñeārŭ āēxgacŭ
 quiŭxŭ. 11 Marŭ name i cumatama naxcèx ícuca, erŭ 12 i
 ngunexŭĩcatama nangupetŭ ga na Yerucharéŭwa changuxŭ
 na Tupanaxŭ chayarŭcuèxŭxŭcèx. 12 Rŭ bai ga tupauca
 ga taxŭnewa, rŭ bai ga ngutaquèxepataŭgŭwa, rŭ bai ga
 ngŭrŭanewamare ga ñānewa choxŭ nadaugŭ ga Yudíugŭ ga na
 texémaã íchiporagacŭxŭ, rŭ na chananuèxēēxŭ ga duŭxŭgŭ.
 13 Rŭ ñŭxma i ñaã duŭxŭgŭ i choxŭ íxuaxŭgŭxŭ, rŭ bai i
 wŭxiwaxŭra cuxcèx nanangoxēēgŭ na aixcŭma yŭxŭ i ngēma
 naxcèx choxŭ ínaxuaxŭgŭxŭ. 14 Natŭrŭ cumaã nŭxŭ chixu, rŭ
 nuxcŭmaŭgŭxŭ ga chorŭ oxigŭarŭ Tupanaāxŭ nixŭ i chapu-
 racŭxŭ ngēxgumarŭŭ i choxŭ na nanaxwèxexŭ ya Ngechuchu
 ya Cristu ya nŭxŭ chayaxōcŭ. Rŭ ngēma nixŭ i nŭmagŭ i
 Yudíugŭ naxugŭāgu rŭ na:

“Tomare i ore”, ñagŭxŭ. Rŭ aixcŭma nŭxŭ chayaxō
 i guxŭma i Tupanaārŭ mugŭ ga Moiché ŭmatŭxŭ rŭ
 guxŭma i Tupanaārŭ ore ga nuxcŭmaŭgŭxŭ ga norŭ
 orearŭ uruŭgŭ ŭmatŭgŭxŭ. 15 Rŭ choma rŭ ta yema
 nuxcŭmaŭgŭxŭrŭŭ Tupanaāxŭ chayaxō. Rŭ naxrŭŭ chayaxō
 rŭ tá wena na namaxèxŭ i ngēma yuexŭ i mexŭgŭ rŭ
 chixexŭgŭ. 16 Rŭ ngēmacèx nixŭ i guxŭguma meã chaugŭna
 chadauxŭ na chauāēwatama nŭxŭ chacuáxŭcèx na chamexŭ
 i Tupanapèxewa rŭ duŭxŭgŭpèxewa. 17 Rŭ dŭcax, Pa
 Āēxgacŭx, rŭ ñuxre ga taunecŭ togŭ ga nachiŭñaneŭgu chixŭgŭ,
 rŭ dŭxwaxarŭ chauchiŭñanecèx wena chataegu na nuã
 chanangexŭcèx ga dŭeru ga namaã nŭxŭ charŭngŭxēēchaŭxŭ
 i chautanŭxŭgŭ i Yudíugŭ i nŭxŭ nataxuxŭ, rŭ nuã Tupanana
 chanaxāxŭcèx i chorŭ āmaregŭ. 18-19 Rŭ yema ngunexŭgu rŭ
 tupauca ya taxŭnewa Tupanana íchanaxā ga chorŭ āmaregŭ,
 nawena na chaugŭ chamexēēxŭ ga Tupanapèxewa. Rŭ tama
 muxŭ ga duŭxŭgŭmaã chayexma, rŭ tama chananuèxēē

ga duūxūgū ga yexguma ñuxre ga Yudíugū ga Áchiaanecūāx
choxū daugūgu ga yéma tupauca ya taxūnewa. Rū ngēmagū
chi nixī i ñuxma nuā íxū na choxū ínaxuaxūgūxūcèx ega tacū
nūxū ngēxmagu i chauchiga. ²⁰ Rū ngēxguma tama tacū nūxū
ngēxmagu ga yema tupauca ya taxūnewa choxū daugūxū,
jrū ěcū ñaā ñuxma nuxmagūxū cumaā nūxū ixugū na tacū
ga chixexūxū chowa nadaugūxū ga yexguma Yudíugūarū
āēxgacūgūtūcumūpēxewa chayexmagu! ²¹ Rū ñaxūxīcatama
nixī ga chorū ore ga tagaācū namaā chachonagūxū ga
yexguma yema āēxgacūgūpēxewa chayexmagu:

“Rū ñuxma rū choxna pecagū erū choma chayaxō i wena
tá na namaxēxū i yuexū”, ñacharūgū ga yexguma —ñanagūrū
ga Pauru. ²² Natūrū ga Peri rū meā nūxū nacuèx ga
yema Cristuaxū yaxōchiga. Rū yemacèx ga yexguma Pauru-
aru orexū naxīnūgu, rū ínayachaxāchi ga na nūxna naçaxū,
rū ñanagūrū Yudíugūxū: —Ngēxguma churaragūarū āēxgacū
ya Díchiu núma ūxgu, rū tá meāma nūxū chacuèx i ngēma
naxcèx ípenaxuaxūxū —ñanagūrū. ²³ Rū yexguma ga Peri rū
norū capitáxūxū namu ga na Pauruna nadauxūcèx. Natūrū
tama nanapoxcuxūchi, rū tama nanachuxu ga na naxūtagu
naxīāneāxū ga namūcūgū, rū nūxū na nangūxēēgūxū. ²⁴ Rū
ñuxre ga ngunexū marū ngupetūgu rū wena yéma naxū ga
Peri ngīmaā ga naxmèx ga Drusíla ga Yudíu ixīcū. Rū Pau-
rucèx nayacaxēē, rū nūxū naxīnū ga yema ore ga Pauru
namaā nūxū ixuxū ga Cristuaxū na yaxōxūchiga. ²⁵ Natūrū
yexguma Pauru meāma namaā nūxū ixuxgu na ñuxācū Tu-
pana naxwèxexū na meā imaxūxū rū ñuxācū nanaxwèxexū
na tórū maxūmaā meā icuáxū rū ñuxācū tá tūxna naçaxū i
tórū maxūchiga, rū poraācū nabaixāchiāē ga Peri. Rū dūxwa
ñanagūrū nūxū: —Īěcū íxū i ñuxmax! Rū ngēxguma ñuxguacū
icharūxāūxmaregu, rū wena táxarū cuxcèx changema —
ñanagūrū. ²⁶ Yerū Peri ínananguxēē na Pauru chi dīeru nūxna
ixāxū na yangéāxūcèx, rū yemacèx muēxpūxcūna naxcèx
nangemaxū, rū namaā nidexaxū. ²⁷ Rū taxre ga taunecū
yemaācū nixīgū. Rū ínanguxuchi ga Peri ga na āēxgacū yīīxū,
rū nachicūū ningucuchi ga Pórchiu ga Festu. Natūrū núma
ga Peri, rū Yudíugūmaā nūgū namecūmaxēēchaū, rū yemacèx
tama ínananguxuchixēē ga Pauru.

25

Āēxgacū ga Festupēxewa nayexma ga Pauru

- ¹ Rū Checharéawa nangu ga Festu na yéma āēxgacūxū
yaxūcuxūcèx. Rū marū tomaēxpūx ga ngunexū yéma nayex-
magu, rū wenaxārū inaxūāchi, rū Yerucharéūwa naxū.
² Rū yéma Yerucharéūwa rū yema paigūarū āēxgacūgū rū

Yudíugüarü âëxgacügü rü Pauruxü ínaxuaxüügü Festupëxewa.
³ Rü naxcèx ínacagü ga Yerucharéüwa Pauruxü na namuxücèx. Yerü nümagü rü nagu narüxînüë na namagu yacuxëügüãxü na yexma yamëxgüãxücèx. ⁴ Natürü ga Festu rü nanangãxü, rü ñanagürü: —Checharéagu napoxcu i Pauru, rü choma rü tá paxa ngema Checharéawa chaxü. ⁵ Rü ngëmacèx name nixî i perü âëxgacügü rü chowe narüxî i Checharéawa, rü ngëxguma tacü rü chixexü naxüxgu i ngëma yatü, rü ngema tá nixî i chomaã nüxü pixugüxü —ñanagürü.
⁶ Rü maneca 8 rü êxna 10 ga ngunexü Yerucharéüwa nayexma ga Festu, rü ñuxüchi Checharéacèx nataegu. Rü yexguma ínanguxguarü muxüãcü rü yema nachica ga ngextá duüxügüna ínaçaxüwa naxü, rü yéma nayarüto norü tochicaxüwa. Rü Paurucèx nangema na yéma napëxewa nagagüãxücèx. ⁷ Rü yexguma yexma yaxücuxgu ga Pauru, rü yema Yudíugü ga Yerucharéüwa ne íxü, rü naxcèx naxî. Rü muxüma ga chixexügümaã ínaxuaxüügü. Natürü taxuwama nüxü nüxü nadauxëë na aixcüma yîxü ga yema naxcèx ínaxuaxüügüãxü. ⁸ Rü yexguma ga Pauru rü nanangãxü, rü ñanagürü: —Pa Äëxgacüx, taxuüma ga chixexü namaã chixugü ga yema mugü ga Moíché ümatüxü, rü bai ga tupauca ya taxünemaã, rü bai ga âëxgacü ya Chécharumaã —ñanagürü. ⁹ Natürü nüma ga Festu rü Yudíugümaã nügü namecümaxëëchaü, rü yemacèx Pauruna naca, rü ñanagürü nüxü: —¿Cunaxwëxexü na Yerucharéüwa cuxüxü na ngema cuxna chaçaxücèx naxcèx i guxüma i ngëma naxcèx cuxü ínaxuaxüügüxü? —ñanagürü. ¹⁰ Rü yexguma ga Pauru rü nanangãxü, rü ñanagürü: —Choma rü cupëxewa changëxma na choxna cuçaxücèx, erü cuma nixî i cuxü naxunetaxü i âëxgacü ya tacü ya Chécharu na âëxgacü quiixü i núma. Rü ngëmacèx chanaxwëxe i nuã choxna cuca. Erü taxuüma i chixexü chaxü i Yudíugümaã, ngëxgumarüü i cuma meãma nüxü cucuèx. ¹¹ Ngëxguma chi tacü i chixexü chaxüxgu rü marü name na naxcèx choxü yamëxgüxü, rü marü name i na chayuxü. Natürü ngëxguma nataxüxguma i tacü i aixcüma íxixü i ngëma naxcèx choxü ínaxuaxüügüxü, rü taxuacüma texé Yudíugüna choxü tamu. Rü naxcèx íchaca na nümatama ya âëxgacü ya tacü ya Chécharu choxna naçaxücèx —ñanagürü ga Pauru. ¹² Rü yexguma ga Festu rü norü ucuxëruügü ga âëxgacügümaã nidexa, rü ñuxüchi ñanagürü Pauruxü: —Marü naxcèx ícuca na âëxgacü ya tacü ya Chécharu cuxna çaxücèx. Êcü, ñuxma rü naxütawa tá cuxü chamu —ñanagürü.

Äëxgacü ga Agripapëxewa nayexma ga Pauru

13 Rū ñuxre ga ngunexŭ ngupetügu, rü Checharéawa nangugü ga Yudíugüarü âëxgacü ga Agripa rü naëyèx ga Bereníche, na Festuxŭ yanamoxëgüxüçèx. 14 Rū marü ñuxre ga ngunexŭ yéma nayexmagügu, rü Agripamaã nüxŭ nixu ga Festu ga Pauruchiga, rü ñanagürü: —Nuã nangëxma i wüxi i yatü i poxcuxŭ ga Peri tama ínguxuchixëëxŭ. 15 —Rü yexguma choma Yerucharéüwa chayexmagu, rü paigüarü âëxgacügü rü Yudíugüarü âëxgacügüerugü rü ínanaxuaxügü, rü naxcèx ínacagü na namaã chanaxueguxüçèx rü na yamëxgüãxüçèx. 16 —Rü choma chanangãxŭ, rü tama tocüma nixŭ i toma i Dumacüãxgü i na tayamáxŭ i wüxi i duüxŭ ega tama nügüétüwa yadexaxíragu napëxewa i ngëma ínaxuaxügüxŭ. 17 —Rü yemacèx ga yexguma núma nangugügu ga yema Yudíugü, rü yexgumaãrü moxüãcü rü chorü tochicaxüwa chitocuchi na nüxna chaçaxüçèx nachiga ga yema, rü yéma naxcèx changema ga yema yatü. 18 —Natürü ga yema Yudíugü ga ínaxuaxügüxŭ, rü taxuüma ga tacü ga chixexŭ ga choma íchananguxëëxüxŭ nixugü. 19 —Natürü norü Tupanachiga rü wüxi ga yatü ga Ngechuchuchiga nixŭ ga yema nagu yadexagüxŭ. Rü nüma ga Yudíugü nüxŭ nixugü ga na nayuxŭ ga yema Ngechuchu, natürü Pauru nüxŭ ixuxgu rü marü wena namaxŭ. 20 —Rü yexguma ga choma ga tama na nüxŭ chacuáxŭ ga ñuxãcü tá chanamexëëxŭ ga yema guxchaxŭ, rü yemacèx nüxna chaca ga Pauru ngoxi nanaxwèxe ga Yerucharéüwa na naxüxŭ, na yéma nüxna chaçaxüçèx. 21 —Natürü nüma ga Pauru naxcèx ínaca ga na âëxgacü ya tacü ya Chécharupëxewa naxüxŭ na nümatama ya Chécharu nüxna çaxüçèx. Rü yemacèx chanamu na meã nüxna nadaugüxüçèx ñuxmata choma âëxgacü ya Chécharuxütawa chanamux —ñanagürü. 22 Rü yexguma ga Agripa rü ñanagürü Festuxŭ: —Choma rü ta nüxŭ chaxínüchaŭ i norü ore i ngëma yatü —ñanagürü. Rü Festu nanangãxŭ rü ñanagürü: —Moxü tátama nüxŭ cuxínü —ñanagürü. 23 Rü moxüãcü yema ucapu ga âëxgacügü íngutaquëxegüxüwa nangugü ga Agripa rü Bereníche rü poraãcü nangëxãëgü. Rü namaã ínangugü ta ga churaragüarü âëxgacügü rü yema íãnecüãxgü ga corigüxüchi ixíngüxŭ. Rü ñuxüchi Paurucèx nangema ga Festu na yema âëxgacügüpëxewa nagagüãxüçèx. 24 Rü ñanagürü ga Festu: —Pa Äëxgacü Pa Agripax, rü Pa Guxãma i Pema ya Nuxmagüxe, ñaã nixŭ i ngëma yatü i nachigamaã yadexagüxŭ i guxüma i Yudíugü. Rü chopëxewa ínanaxuaxügü ga Yerucharéüwa rü núma rü ta. Rü guxüguma tagaãcüma choxna naxcèx nacagü na nayuxŭ. 25 —Natürü i choma rü taxuüma i tacü i chixexŭ i naxüxŭ nawa chadau na naxcèx yamáxŭ. Natürü nüma ga Pauru rü naxcèx ínaca na âëxgacü ya tacü ya

Chécharu nüxna çaxŭ, rŭ ngēmacèx nagu charŭxīnŭ na ngema chanamuxŭ. ²⁶ —Natŭrŭ taxuŭma i ore i aixcŭma ixīxŭ i nachiga choxŭ nangēxma na chorŭ āēxgacŭ ya Chécharucèx chanaxŭmatŭxŭcèx. Rŭ ngēmacèx chanamu na nuā pepēxewa nagagŭāxŭcèx, rŭ cuxcèx tŭrŭ nixī, Pa Āēxgacŭ Pa Agripax, na nüxna cuçaxŭcèx, na nüxŭ chacuāxŭcèx i tacŭ tá na chaxŭmatŭxŭ naxcèx ya āēxgacŭ ya Chécharu. ²⁷ —Erŭ chauxcèx rŭ tama name na ngextá namuxŭ i wŭxi i poxcuxŭ ega tama naxŭmatŭxŭragu nachiga na tacŭcèx ínaxuaxŭgŭāxŭ.

26

Pauru rŭ āēxgacŭ ga Agripapēxewa nügŭétŭwa nidexa

¹ Rŭ yexguma ga Agripa rŭ ñanagŭrŭ Pauruxŭ: —Marŭ name i ñuxma i cugŭétŭwa quidexa —ñanagŭrŭ. Rŭ yexguma naxunagŭmēxē ga Pauru, rŭ inanaxŭgŭ ga nügŭétŭwa na yadexaxŭ, rŭ ñanagŭrŭ: ² —Chataāē, Pa Āēxgacŭ Pa Agripax, erŭ cupēxewa chidexa i ñuxma na chaugŭétŭwa chachogŭxŭcèx i guxŭma i ngēma choxŭ na ínaxuaxŭgŭxŭ i ngēma chautanŭxŭ i Yudíugŭ. ³ —Rŭ yexeraācŭ chataāē erŭ cuma nüxŭ cucuèx i guxŭma i tocŭma i toma i Yudíugŭ, rŭ guxŭma i Moíché ŭmatŭxŭ i mugŭ i naxcèx yadexagŭxŭ i chautanŭxŭgŭ. Rŭ ngēmacèx cuxna chaca na meā choxŭ icurŭxīnŭxŭcèx.

Pauruarŭ maxŭ naxŭpa ga Ngechuchuaxŭ na yaxōōxŭ

⁴ —Rŭ guxŭma i ngēma chautanŭxŭgŭ i Yudíugŭ rŭ nüxŭ nacuèxgŭ ga ñuxācŭ na chamaxŭxŭ ga natanŭwa ga chauchiŭānewa rŭ Yerucharéŭwa ga yexguma changextŭxŭragu. ⁵ —Rŭ ngēxguma chauchigaxŭ yaxugŭechaŭgu, rŭ nüma nüxŭ nacuèxgŭ ga choma rŭ woetama Parichéu na chiixŭ. Rŭ toma i Yudíugŭ i Parichéugŭ na tixŭgŭxŭ, rŭ toma nixī i guxŭma i totanŭxŭ i Yudíugŭarŭ yexera na poraācŭ tanaxaurexŭ i ngēma tocŭma. ⁶ —Rŭ ñuxma i ngēma chautanŭxŭgŭ i Yudíugŭ rŭ nuā pepēxewa choxŭ nagagŭ erŭ chayaxō na Cristugagu nangēxmaxŭ i maxŭ i taguma gúxŭ, yema Tupana nuxcŭmaŭgŭxŭ ga torŭ oxigŭmaā inaxunetaxŭrŭ. ⁷ —Rŭ guxŭma i totanŭxŭgŭ i Yudíugŭ rŭ ínanguxēēgŭ na nüxŭ nadaugŭxŭ rŭ tá na yanguxŭ i ngēma uneta. Rŭ ngēmacèx Tupanaxŭ nicuèxŭgŭ rŭ guxŭguma i ngunecŭ rŭ chŭtacŭ rŭ Tupanaāxŭ napuracŭe. Rŭ choma rŭ ta íchananguxēē na nüxŭ chadauxŭ rŭ tá na yanguxŭ i ngēma uneta, rŭ ngēmacèx nixī, Pa Āēxgacŭx, i ñuxma i choxŭ ínaxuaxŭgŭxŭ i ngēma chautanŭxŭgŭ i Yudíugŭ. ⁸ —¿Rŭ tŭxcŭtŭ tama peyaxōgŭ na Tupana wena namaxēxēxŭ i ngēma yuexŭ?

Pauru rü nüxü nixu ga ñuxäcü yema yaxögüxüwe na yangëchigüxü

⁹ —Rü choma nagu charüxnügu ga noxri rü name ga muxüma ga chixexü namaã na chaxüxü ga yema Ngechuchu ya Nacharétucüãxãxü yaxögüxü. ¹⁰ —Rü yemacèx nawe chingëchigü ga Yerucharëüwa. Rü paigüarü äëxgacügüxütawa naxcèx íchaca ga popera na chanapoxcuexücèx ga yema yaxögüxü. Rü yexma chanapoxcue ga muxüma. Rü yexguma chautanüxü ga Yudíugü nadaixgu ga yema yaxögüxü, rü choma rü chorü me nixí. ¹¹ —Rü muëxpüxcüna rü chanapoxcuexü na nüxü naxoexücèx ga yema na yaxögüãxü. Rü yemaãcü chanaxü ga guxünema ga ngutaquëxepataüğüwa. Rü poraãcü naxchi chaxaxichi ga yema yaxögüxü, rü yemacèx nawe chingëchigü ñuxmata to ga nachíüãnegune ga ñãnegüwa.

Pauru rü wenaxärü nüxü nixu ga ñuxäcü na yaxôôxü ga noxrix

¹² Rü ñanagürü ga Pauru: —Rü yema yaxögüxüxü na chapoxcuexücèx nixí ga Damacuwa chaxüxü. Rü yemacèx ga paigüarü äëxgacügü rü choxü namugü rü choxna nanaxägü ga popera ga nawa choxna naxägagüxü na chanapoxcuexücèx ga yema yaxögüxü. ¹³ —Rü yexguma namagu taxíyane, Pa Äëxgacüx, rü yexguma meãma tocuchiwa nanguxgu, rü nüxü chadau ga wüxi ga omü ga daxüwa ne üxü ga üëxcüarü yexera ixíxü ga choxü baxixü rü yema chomücügüxü rü ta baxixü. ¹⁴ —Rü guxãma ga toma rü ñaxtüanegu tayayi. Rü choma rü nüxü chaxínü ga wüxi ga naga ga Yudíugawa choxü ñaxü:

“Pa Chauru Pa Chaurux, ¿tüxcüü i chowe quingëchigüxü? Poraãcü cugütama cuchixexëë ñoma wüxi i tacü i ñmaguxügu cucuxgüxürüü”, ñanagürü choxü. ¹⁵ —Rü choma chanangãxü, rü ñacharügü:

“¿Texé quixí, Pa Corix?” ñacharügü. Rü nüma ga Cori rü ñanagürü choxü:

“Choma nixí i Ngechuchu rü chorü duüxügü nixí i ngëma nawe quingëchigüxü. ¹⁶ —¡Natürü írüda rü inachi! Rü marü cuxcèx changox i ñuxmax, erü cuxü chamuxchaü na choxü cupuracüxücèx rü nüxü quixuchigaxücèx i ngëma ñuxma na choxü cudauxü rü ngëma yixcüra tá chauxütawa nüxü cudauxü. ¹⁷ —Rü cuxna tá chadau i natanüwa i cutanüxügü i Yudíugü rü ngëma tama Yudíugü ixígüxü i ñuxma tá natanüwa cuxü chamuxü. ¹⁸ —Rü ngëma cuxü chamu na ngëma duüxügüxü choxü cucuëxëëxücèx rü nüxü naxoexücèx i nacüma i chixexügü rü chauga naxínüëxücèx. Rü ngëma tá cuxü na Chatanámeëwa ícunanguxüëëxücèx i

ngēma duūxŭgŭ na chowe naxīxŭcèx rŭ choxŭ yaxōgŭāxŭcèx na choma rŭ nŭxŭ nŭxŭ changechaŭxŭcèx i norŭ pecadugŭ, rŭ nŭxŭ nangēxmaxŭcèx i nachica namaā i guxŭma i chorŭ duūxŭgŭ i ūūnegŭxŭ”, ñanagŭrŭ choxŭ ga Cori.

Pauru rŭ naga naxīnŭ ga yema Ngechuchu namaā nŭxŭ ixuxŭ

¹⁹—Rŭ yemacèx ga chomax, Pa Āēxgacŭ Pa Agripax, rŭ naga chaxīnŭ ga yema ore ga Ngechuchu chomaā nŭxŭ ixuxŭ ga yexguma choxŭ nabaxixgu ga yema omŭ ga daxŭwa ne ūxŭ. ²⁰—Natŭrŭ noxri rŭ Damacucŭāxgŭmaā nŭxŭ chixuchiga ga Tupanaārŭ ore. Rŭ yixcama ga Yerucharéŭcŭāxgŭmaā, rŭ yemawena rŭ guxŭ ga Yudéaanewa, rŭ ñŭxŭchi yema tama Yudŭgŭ ixŭgŭxŭmaā nŭxŭ chixu. Rŭ ñacharŭgŭ:

“iNŭxŭ perŭxoe i pecŭma i chixexŭgŭ, rŭ Tupanacèx pedaugŭ, rŭ meā pemaxē na duūxŭgŭ nŭxŭ daugŭxŭcèx na aixcŭma peyaxōgŭxŭ!” ñacharŭgŭ. ²¹—Rŭ yemacèxtama nixī ga tupauca ya taxŭnegu choxŭ yayauxgŭxŭ rŭ choxŭ yamēxgŭchaŭxŭ ga chautanŭxŭgŭ i Yudŭgŭ. ²²⁻²³—Natŭrŭ Tupana choxŭ narŭngŭxŭēē rŭ ngēmacèx taguma íchayachaxāchi na guxŭma i duūxŭgŭmaā nŭxŭ chixuxŭ rŭ woo buxŭ rŭ yaxŭ. Rŭ namaā nŭxŭ chixu ga yema ore ga nuxcŭmaŭgŭxŭ ga Tupanaārŭ orearŭ uruŭgŭ rŭ Moiché nŭxŭ ixugŭxŭ na ñuxācŭ tá nŭxŭ nangupetŭxŭ ga Cristu rŭ ñuxācŭ tá na nayuxŭ, natŭrŭ yemawena rŭ nŭma tá yīxŭ ga nŭxŭra yuwa ínadaxŭ. Rŭ namaā nŭxŭ chixu ta ga yema nuxcŭmaŭgŭxŭārŭ ore ga ñaxŭ:

“Rŭ Cristu rŭ tatanŭxŭ i Yudŭgŭmaā rŭ ngēma to i duūxŭgŭ i tama Yudŭgŭ ixŭgŭxŭmaā tá naxunagŭāxŭ i ore i tŭxŭ maxēxēxŭ”,

ñaxŭ. Rŭ yemachigaxŭxŭcatama nixī ga namaā chixuxŭ — ñanagŭrŭ ga Pauru.

Pauru rŭ Agripaaxŭ nanangŭchaŭxŭēē na yaxōxŭcèx

²⁴ Rŭ yexguma yemaācŭ nŭgŭétŭwa yadeaxgu ga Pauru, rŭ ñanagŭrŭ ga Festu tagaācŭma: —Cungēāēmare Pa Paurux. Rŭ ngēma na yeŭcŭrŭ cungŭechaŭ, rŭ dŭxwa nawa cungēāē —ñanagŭrŭ. ²⁵ Natŭrŭ ga Pauru rŭ nanangāxŭ, rŭ ñanagŭrŭ: —Tama changēāē Pa Āēxgacŭxŭchi, Pa Festux. Erŭ ñaā ore i nŭxŭ chixuxŭ, rŭ aixcŭmaxŭchima nixī.

²⁶—Rŭ daa āēxgacŭ ya Agripa rŭ meāma nŭxŭ nacuèx i guxŭma i ngēma pemaā nŭxŭ chixuxŭ. Rŭ ngēmacèx tama chamuŭācŭma chorŭ taāēmaā napēxewa nŭxŭ chixu, erŭ nŭxŭ chacuèx na nŭma rŭ ta nŭxŭ nacuáxŭ i tacŭchiga na yīxŭ i guxŭma i ñaā ore. Erŭ tama ngextámare cúācŭ naxŭpetŭ i ngēma. ²⁷—¿Cuyaxōxŭ, Pa Agripax, i ngēma Tupanaārŭ

orearū uruūgū nūxū ixuxū? Choma nūxū chacuèx rü cuyaxō —ñanagürü ga Pauru. ²⁸ Rū Pauruxū nangāxū ga Agripa, rü ñanagürü: —¿Éxna cuma nagu curūxīnūgu rü ngēmaācū noxre i curū oremaā na choxū cuyaxōxēēxū? —ñanagürü. ²⁹ Rū ñanagürü ga Pauru: —Woo noxre i oremaā rü woo muxū i oremaā rü Tupana nanaxwèxe na cuyaxōxū. Rū tama i cuxicatama, natürü guxūma i ñaā nuā choxū ĩnūēxū rü ta, rü Tupana nanaxwèxe na chauxrūū yixīgūxū, natürü tama chauxrūū daa cadenagūmaā na yanēixgūxū —ñanagürü ga Pauru. ³⁰ Rū yexguma inachigū ga Agripa, rü Festu, rü Bereniche, rü guxūma ga yema namaā yéma rütogūxū. ³¹ Rū yexguma ga nūmagū rü noxrūwama naxī na yéma nūgūmaā Pauruchiga yadexagūxūcèx. Rū ñanagürügū: —Rū ngēma yatū, rü taxuūma i chixexū naxū na naxcèx yamáxū rü ēxna naxcèx napoxcuxū —ñanagürügū. ³² Rū Festuxū ñanagürü ga Agripa: —Ngēxguma chi tama nūmatama naxcèx ínacaxgu na Chécharu nūxna çaxūcèx, rü chi ítananguxuchixēē —ñanagürü.

27

Pauruxū Dumawa namugū

¹ Rū yema āēxgacūgū rü düxwa nagu narūxīnūē na norū āēxgacū ga Chécharu ga Itáriaanewa yexmacūxūtawa na toxū namugūxū. Rū norū churaragüarū capitáūna nanamu ga Pauru namaā ga ñuxre ga togū ga poxcuexū na Chécharuxūtawa nagagūāxūcèx. Rū guma capitáū rü Yúriu nixī ga naega, rü norū churaragütūcumū rü Chécharuarū Dauruūgū nixī ga naega. ² Rū nagu tichoū ga wūxi ga wapuru ga buanecūmaā ixūxūne ga Adamíchiuwa ne ūxūne ga Áchiaarū ĩānegūwa ūxchaxūne. Rū towe ta nixūe ga Aritárcu ga Machedóniāñecūāx ga Techarónicawa ne ūxū. ³ Rū moxūācū rü Chidāūārū türewa tangugū. Rū Paurumaā namecūma ga capitáū ga Yúriu. Rū ínanaxūexēē na yēmacūāx ga namūcūgūxūtagu naxūāneāxūcèx ga Pauru, na nūmagū nūxū nangūxēēgūxūcèx. ⁴ Rū yéma itaxīāchi. Rū Chiprearū capaxūārū tocūwaguama taxī, naxchaxwa ga buanecū, yerū towaama nabu. ⁵ Rū yéma Chiprewa tixāū ga taxtū rü Chiríchiaanecutūwa tarūyicu. Rū yemacutūgu taxī, rü Paūpíriaanewa tachopetū rü ñuxmata Díchiaanewa yexmane ga ĩāne ga Mirawa tangugū. ⁶ Rū yema capitáū yexma nūxū nayangau ga wūxi ga wapuru ga Aleyādríawa ne ūxūne ga Itáriaanewa ūxūne. Rū gumagu toxū nichoūxēē, rü tomaā inaxūāchi. ⁷ Natürü írarūwatama itíñaxwetaxū ga muxūma ga ngunexūgu, rü guxchaācūma Guíduarū toxmēxtawa tangugū. Natürü towaama nabuema ga buanecū, rü yemacèx

capaxū ga Chamonaārū toxmèxtawa tachopetū rū capaxū ga Crétaxū ítachoeguāchi. ⁸ Rū guxchaācūma nacutūgu taxī ga yema capaxū, rū wūxi ga nachica ga Mexū ga Tūregu āegaxūwa tangugū. Rū ĩāne ga Dácheaarū ngaicamana nayexma. ⁹ Natūrū marū poraācū namagu tanuxcū ga na itaxīxū, rū marū naxāūcūma ga na itaxīāmaxū yerū marū nawa nangu ga guma tauemacūgū ga nagu nagáuanecū. Rū yemacèx ga Pauru rū nayaxucuxē ga duūxūgū, rū ñanagūrū: ¹⁰ —Pa Chomūcūgūx, nūxū chacuèx i ngēxguma chi ixīāmagu, rū tá naxāūcūma. Rū daa wapuru rū tá inayarūtaxu namaā i guxūma i naācu. Rū ngūrūāchi i yixema rū tá ta tayue —ñanagūrū. ¹¹ Natūrū yema churaragūarū capitāū rū yexeraācū guma wapuruarū yoragaama naxīnū, rū marinerugūarū capitāūgaama naxīnū, rū tama aixcūma Pauruga naxīnū. ¹² Natūrū yema tūre rū tama name ga yéma na tanangupetūxēēxū ga gáuanexū. Rū yemacèx wixguxūchi guxūma ga duūxūgū nagu narūxīnūē rū narūmemaē nixī ga na itaxīāchixū ga yéma. Rū nanaxwèxegū ga chi Cueníchewa na tangugūxū na yéma tanangupetūxēēxū ga gáuanexū, yerū yema nixī ga wūxi ga Crétaarū tūre ga mexū ga tama poraācū buanecū ga taxū nawa nguxū.

Textūarū ngāxūtūgu nūxū naxū ga buanecū ga tacū

¹³ Rū inanaxūgū ga na meāma topēxewaama nabuxū ga buanecū, rū yemacèx ga nūmagū ga marinerugū rū nūxū nacuèxgūgu rū chi meā ítangugū ga yema ítaxīxūwa. Rū yemacèx itaxīāchi, rū nacutūarū ngaicamagu taxī ga yema Crétaarū capaxū. ¹⁴⁻¹⁵ Rū natūrū ngūrūāchi yixcamaxūra rū wūxi ga buanecū ga taxūchicū ga capaxūārū tocūwawa ne ūxcū ngāxūtūwaama nanacue ga guma wapuru. Rū taxuacūma itixūtaū nawaama ga buanecū. Rū yemacèx dūxwa ítayachaxāchi ga na tanatochinūxū, rū toxū ínicuetaū. ¹⁶ Rū wūxi ga capaxūxācū ga Caudagu āegaxūārū tocūwawaama tachopetū ga ngextá tama poraācū iyabuaxūwa. Rū yéma poraācū tapuracūe na guma wapurugu tanatūnagūxū ga norū ngue ga yatūchigūne. ¹⁷ Rū yexguma marū natūnagūgūāgu ga guma ngue, rū napanaxāgū ga tanūtāxūmaā nayanēixgūtūwe ga guma wapuru. Rū ñūxūchi nayawēgū ga yema naxchirutachinūgū ga namaā yacuetaūxū ga noxrix, yerū namuūē ga na Chírutearū naxnūcūwa yanangaixtaūgūxū. Rū yema buanecū toxū nicuetaūmare. ¹⁸ Rū moxūācū ga buanecū rū tama nangupetūéga, rū yemacèx inanaxūgū ga na ínawoūācuāxū. ¹⁹ Rū norū tomaēxpūx ga ngunexūgu, rū naxmēxmaātama ínawoū ga yema natūxūgū ga guma wapuru, rū guxūma ga to ga norū yemaxūgū. ²⁰ Rū muxūma ga ngunexūgu, rū tama nangox ga ūèxcū rū ēxtagū, rū tama

nangupetüéga ga guma buanecü ga taxüchicü. Rū düxwa nagu tarüxnüē ga marü täütáma na tamaxēxü. ²¹ Rū yexguma marü muxüma ga ngunexü tingegügu ga tama na tachibüexü, rü yexguma guxüma ga yema duüxügütanüwa inachi ga Pauru, rü ñanagürü: —Narümemaē chi nixī, Pa Chomücügüx, ga chauga na pexīnüēxü, rü täü chima na ixīächixü ga Crétawa, rü täü chima ñuxmarüü tüxü naxüpetü i ñaã äücümáxü rü taxuxü chima i chixexü tüxü nangupetü. ²² —Natürü ¡petaãégü! erü wapuruxica tá inayarütaxu, natürü i yixema rü taxúetáma tayue. ²³ —Erü ngewèxarü chütaxügu ya Tupana ya nüxü chapuracücü ya chorü cori ixïcü rü núma nanamu i wüxi i norü orearü uruü i daxüçüäx i chauxcèx ngóxü. ²⁴ —Rü ñanagürü choxü:

“¡Täxü i cumüxü, Pa Paurux! Erü äëxgacü ya Chécharupëxewa tá cingu, rü cugagu tá Tupana nanamaxēxēē i guxüma i ngēma cumücügü i cumaã ngēxma wapurugu İxü”, ñanagürü choxü. ²⁵ —Rü ngēmacèx, Pa Chomücügüx, ¡rü petaãégü! erü choma rü aixcüma Tupanaãxü chayaxō, rü aixcüma tá nixī i ngēmaãcü tá nangupetüxü ngëxgumarüü i ngēma chomaã nüxü yaxuxü. ²⁶ —Natürü wüxi i capaxüwa tá tayarücüxcuchitaügü — ñanagürü ga Pauru. ²⁷ Rū yexguma taxre ga yüxü tingexgu ga na itaxixü, rü taxü ga taxtü ga Ariáticuwa tayexmagü, yerü ga buanecü rü núxica toxü nacuetaü. Rū ngäxüçüügu nüxü nicuèxächitanü ga yema marinerugü ga na dauxchitacutüwa tangugüchaüxü. ²⁸ Rū ínanataegü ga norü ngugütamaxü rü 36 ga metru nixī ga norü mátama. Rū yexguma marü írarüwa yaxügüxüra itaxixgu rü wenaxärü nanangugütamagü, rü 27 ga metru nixī ga norü mátama ga yexgumax. ²⁹ Rū namüē ga na nutamaã yanañataügüxü ga naxãnacüwa, rü yemacèx guma wapuruchinüwa ínanawoü ga ägümücü ga aüclagü ga achugünaxcèx ga napanaxãmaã ixätüxüxü na yemaãcü íyachaxächigüxēēãxüçèx ga guma wapuru. Rū nayumüxëgü ga paxa na yangunexüçèx. ³⁰ Natürü ga yema marinerugü rü nibuxmüchaü ga guma wapuruwa, rü yemacèx nanawãixëgü ga guma wapuruarü ngue, rü ñanagürügü: —Ngēma wapurupëxearü aüclagü tá ítawoü na nataixüçèx ya wapuru —ñanagürügüneta. ³¹ Natürü ga Pauru rü churaragüarü capitáümaã rü norü churaragümaã nüxü nixu rü ñanagürü: —Ngëxguma ñaã marinerugü rü täütáma nuxã wapurugu nachoxgu, rü guxãma i pema rü tá peyue —ñanagürü. ³² Rū yexguma ga yema churaragü rü nayadaecunügü ga guma ngue, rü ínananguxëëgü. ³³ Rū yexguma marü yangunechaügu, rü Pauru nayaxucuxëgü ga guxüma na nachibüexüçèx, rü ñanagürü: —Taxre i yüxü

nixī i ñuxma na taguma aixrūgumarūū pechibūexū, rü bai i tacü na pengõxū yerü poraãcū pexoegaãëgü. ³⁴ Rü ñuxma rü pemaã nüxū chixu na pechibūexū na peporaexücèx, rü taxuūma pexū üpetüxücèx. Erü taxúetáma itayarütaxu rü bai i wüxi i peyaexüra inayarütaxu —ñanagürü. ³⁵ Rü yexguma marü yema ñaxgu, rü nanayaxu ga wüxi ga pãü, rü Tupanana moxë naxã napëxewa ga guxūma. Rü inanabücu ga yema pãü, rü inanaxügü ga na nangõõxū. ³⁶ Rü yexguma nataãëgü ga guxūma, rü nümagü rü ta nachibüe. ³⁷ Rü 276 tixīgü ga guxãma ga toma ga guma wapurugu ìxë. ³⁸ Rü yexguma marü nangãxëgu, rü inanawoū ga yema trigu ga wapuru namaã ããcuxū na nangünagüãchixüraxücèx ga guma wapuru.

Inangu ga guma wapuru

³⁹ Rü yexguma yangunegu, rü yema marinerugü tama nüxū nacuáane ga yéma. Natürü nüxū nadaugü ga wüxi ga axcuchixū ga naxnücüpechinüãxū, rü nagu narüxĩnüë ga yéma na yanangaixëëgüãxū ga wapuru. ⁴⁰ Rü yexguma nanadaū ga norü ngaxūxū ga aūclagü, rü yéma nanawogü. Rü nayawëgü ga norü toxchinüxūãrü nëixruūgü, rü inananga ga yema napëxewa üxū ga naxchirutachinü ga namaã iticüetaūxū. Rü itanaxügü ga nüxū na tingaicaxū ga yema naxnücüpechinü. ⁴¹ Natürü wüxi ga naxnücüarü nuxtamaxūwa tayarüngaixtaū. Rü yéma naxnücüwa nayarüwápëxe ga guma wapuru rü marü tama yéma itaxĩãchi. Rü yoxni ga nachinüwa, rü yuape nayapuxëë. ⁴² Rü yema churaragü rü nagu narüxĩnüë ga na nadaiãxū ga yema poxcuexū na taxuūma iñaxücèx ga yexguma naxãnacüwa nangugügu. ⁴³⁻⁴⁴ Natürü yema norü capitáū ga churaragü, rü Pauruxū namaxëëchaū, rü yemacèx tama nanaxwëxe ga na nadaiãxū ga yema poxcuexū. Natürü nanamu na yema ixãnüxū rü nüxĩra ínayuxgüxū na naxãnacüwa nawëxgüxücèx, rü yema togü rü múrapewagügu rü ëxna yema wapurutüchigügu meã na ínachoūxücèx. Rü yemaãcü guxãma meãma naxãnacüwa tangugü.

28

Capaxū ga Mártawa nayexma ga Pauru

¹ Rü yexguma meãma naxãnacüwa tangugügu ga guxãma rü yexguma nüxū tacuèxgü na Márta na yĩxū ga naëga ga yema capaxū. ² Rü yema yémacüãxgü ga duūxügü rü meãma toxū nayauxgü ga guxãma. Rü nanangixtagü ga wüxi ga üxü ga taxüne. Rü toxcèx nacagü ga guxãma na yéma togü tanaixügüxücèx, yerü napu rü nagáuane. ³ Rü Pauru nanadetaquëxe ga ñuxre ga naĩchacüügü, rü üxüxetüwa nayawocu. Natürü yexguma yéma yawocuãgu, rü üxüarü

nañēmaxūchaxwa inayago ga wūxi ga āxtape. Rū Pau-
 rumēxēwa nayuxu, rū yéma nayarūtuāchi. ⁴ Rū yexguma
 yema yēmacūāxgū nūxū daugūgu ga yema āxtape ga Pau-
 rumēxēwa na natuxū, rū nūgūmaā ñanagūrūgū: —Ñāā yatū rū
 maneca wūxi i máētaxū nixī. Rū woo taxtūwa yuwa na yañaxū,
 natūrū Tupana tama nanamaxēēchaū —ñanagūrūgū. ⁵ Natūrū
 guma ūxūxetūgu nanamaxū ga yema āxtape, rū taxuūma nūxū
 naxūpetū ga Pauru. ⁶ Natūrū guxūma ga yema duūxūgū rū
 ínananguxēēgū rū ngoxi tá nachamé rū ēxna nayux. Rū marū
 nuxcūxūrama ga yema nūxū na nadaunūxū rū taxuūma nūxū
 na ūpetūxū, rū dūxwa togu narūxīnūē rū inanaxūgūe ga na
 ñagūxū: —Maneca wūxi ya tupana nixī —ñagūxū. ⁷ Rū yema
 nachicaarū ngaicamana nayexma ga norū naāne ga yema
 capaxūārū āēxgacū ga Púbiru ga naega. Rū nūma meāma
 toxū nayaxu, rū yexma toxū napegūxēē ga tomaēxpūx ga
 ngunexū. Rū tomaā namecūmaxūchi. ⁸ Rū guxema Púbiru
 nanatū rū ngūrūcarewa tayexma, yerū tixaxūne rū taduū. Rū
 yéma tūmaxūtawa nangu ga Pauru, rū tūmamaā nayumūxē,
 rū tūmaētūgu naxūxmēx, rū tūxū narūmexēē. ⁹ Rū yexguma
 yemaxū nadaugūgu, rū Paurucēx yéma naxī ta ga guxūma
 ga togū ga ídaaweexū ga yema capaxūcūāx, rū narūmeē.
¹⁰ Rū nūmagū rū muxūma toxna naxāmaregū. Rū yexguma
 itaxīāchigu, rū toxna nananagū ga guxūma ga tanaxwēxexū ga
 torū namawaū ga ōna.

Dumawa nangu ga Pauru

¹¹ Rū tomaēxpūx ga tauemacū yéma capaxūwa tayexmagū.
 Rū ñūxūchi nagu tichoū ga wūxi ga wapuru ga yema ca-
 paxūwa gáuanexū ngupetūxēxēne. Rū Aleyādríacūāx nixī ga
 guma wapuru. Rū napēxeraūwa nayexmagū ga taxre ga
 norū tupanachicūnēxāgū ga Catu rū Porugu āegagūxū. ¹² Rū
 Chiracūchaarū türewa tangugū, rū tomaēxpūx ga ngunexū
 yéma tayexmagū. ¹³ Rū yéma itaxīāchi, rū nacutūarū ngaica-
 magu taxī ñūxmata Dequíuwa tangugū. Rū moxūācū ínangu
 ga wūxi ga buanecū ga ítaxīxūwaama bucū rū toxū inicuetāū.
 Rū yemaārū moxūācūama rū Puteriwa tangugū. ¹⁴⁻¹⁵ Rū
 yexma nūxū tayangau ga ñuxre ga duūxūgū ga yaxōgūxū. Rū
 toxna naxu na wūxi ga yūxū yexma naxūtagu tarūchoxūcēx.
 Rū marū wūxi ga yūxū ngupetūgu rū itaxīāchi na nam-
 agu Dumawa taxīxūcēx. Rū marū toxū nacuāchigagū ga
 yema yaxōgūxū ga Dumagugūxū. Rū yema nama ga Ápiugu
 āegaxūgu naxī na yexma toxū yangaugūxūcēx. Rū ñuxre
 rū yema nachica ga Tomaēxpūx ga Taxepataūgu āegaxūwa
 toxū nayarūnguxēēgū Rū togū rū nachopetū ñūxmata yema
 nachica ga Ápiuarū Ngūēchicagu āegaxūwa nangugū. Rū

yexguma Pauru nūxū dèuxgu ga yema yaxōgūxū, rü Tupanana moxē naxā rü poraācū nataāē. Rü yemaācū Dumawa tangugū. ¹⁶ Rü yexguma Dumawa tangugūgu rü wūxi ga ĩpatawa nananguxēēgū ga Pauru nūxīca namaā ga wūxi ga churara ga nūxna dauxū.

Dumawa nayexma ga Pauru

¹⁷ Rü tomaēxpūx ga ngunexū marū yéma nayexmagu, rü Pauru naxcèx nangema ga yema Yudiugūarū āēxgacūgū ga Dumawa yexmagūxū. Rü yexguma nangutaquēxegūgu, rü ñanagürū ga Pauru nūxū: —Choma, Pa Chaueneēgūx, rü taxuūma i chixexū chaxū namaā i tatanūxūgū, rü bai i nuxcūmaūgūxū i tórū oxigūcūmagūmaā. Natürü Yerucharéūgu choxū niyauxgū ga tatanūxūgū, rü Dumacūāx ga churaragūna choxū namugū. ¹⁸ Rü yexguma marū choxna nacagūegu ga Dumacūāxgū, rü choxū ningēxgūchaū, yerū taxuūma ga tacū ga chixexū chowa nadaugū na choxū yamēxgūxūcèx. ¹⁹ Natürü yema tatanūxūgū ga Yudiugū rü nayamuētanū na tama choxū yangēxgūxūcèx, rü yemacèx dūxwa naxcèx íchaca na nūmatama ya āēxgacū ya Chécharu choxna çaxūcèx. Natürü tama tatanūxūgūxū na íchaxuaxūxūcèx nixī ga yemacèx íchaçaxū. ²⁰ Rü ngēmacèx nixī i pexcèx nuā changemaxū na pexū chadauxūcèx rü pemaā chidexaxūcèx. Pema nūxū pecuèx rü yixema i Yudiugū rü ĩtananguxēē i na ĩnanguxū ya Cristu. Rü yima Cristucèx nixī i choma i ñūxma i daa cadenamaā chináixū —ñanagürü. ²¹ Rü nūmagū nanangāxūgū, rü ñanagürügū: —Toma rü taxuūma i popera i Yudéawa ne muxū i cuchigagu ũmatūxū tayauxgū. Rü ngēma taeneēgū i ngēma ne ĩxū rü nūma ngugūxū rü bai i wūxi i nūxū ixuxū i tacū rü ore i chixexū i cuchiga. ²² Rü cuxūtawa nūxū taxīnūēchaū rü ¿ñuxū ñacuxū i cumax? Erü nūxū tacuèxgū rü guxūwama i Yudiugū rü chixri nachiga nidexagū i ngēma ore i ngexwacaxūxū i Ngechuchuchiga —ñanagürügū. ²³ Rü yexguma Paurumaā inaxunetagū ga wūxi ga ngunexū, rü napatawa naxī ga muxūma ga duūxūgū. Rü Pauru namaā nūxū nixu ga Tupanaārū ore ga ñuxācū āēxgacū na yīixū ya Tupana. Rü pèxmama inanaxūgū, rü ñuxmata nachūtaxū rü nūxū nanangūchaūxēē ga yema duūxūgū na Ngechuchuaxū yaxōgūāxūcèx. Rü yemacèx Moīché ũmatūxū ga mugūwa rü nuxcūmaūgūxū ga Tupanaārū orearū uruūgū ũmatūxū ga orewa namaā nūxū nixu ga Ngechuchuchiga. ²⁴ Rü nūmaxū rü nayaxōgū ga yema Pauru namaā nūxū ixuxū natürü ga togū rü tama nayaxōgū. ²⁵ Rü yexguma tama wūxigu naxīnūēgu ga yema duūxūgū, rü inanaxūgū ga na íyaxīxū. Rü yemacèx ga Pauru rü ñanagürü nūxū: —Meā

perü oxigümaã nidexa ga Tupanaãe i Üünexü ga yexguma Ichaxíaxü yadexaxëëgu rü ñaxgu:

²⁶ “¡Rü ngema naxü, rü ngema duüxügümaã nüxü yarüxu rü ñacurügü tá nüxü: ‘Rü woo nüxü pexĩnüëgu rü tãütáma aixcüma nüxü pecuèxgü. Rü woo nüxü perüdaunügu rü tãütáma aixcüma peyaxögü. ²⁷ Rü ngemaãcü pixĩgü i ñuxmax, erü tama choxü pecuáxchaü i pemax. Rü tama nüxü pexĩnüë i chorü ore erü tama nüxü pexĩnüëchaü. Rü tama nüxü peyaxögü i ngema choma pexü nüxü chadauxëëxü erü tama nüxü peyaxögüchaü. Rü tama peãëwa chaugu perüxĩnüë erü tama nüxü perüxoechaü i pecüma i chixexügü rü tama chauxcèx pedaügüchaü na choma pexü chamaxëxëëxücèx!’ ”

ñanagürü ga Tupanaãe i Üünexü. ²⁸ Rü ñanagürü ta ga Pauru: —Rü name nixĩ i pema rü ta nüxü pecuèx rü ñuxma rü marü inaxügü na ngema tama Yudíugü ixĩgüxütanüwa naxunagüxü i ñaã Tupanaãrü ore i tüxü maxëxëëxü. Rü nümagü tá nixĩ i aixcüma inaxĩnüëxü —ñanagürü. ²⁹ Rü yexguma Pauru yema ñaxgu, rü ínixĩ ga yema Yudíugü, rü poraãcü nügümaã íniporagatanücüü. ³⁰ Rü taxre ga tauncü ga mecü yéma nayexma ga Pauru nawa ga guma ï ga naxütanüne ga nagu na napexücèx. Rü yéma meãma nanayaxuxü ga guxüma ga duüxügü ga naxütawa íyadaügüxüxü. ³¹ Rü nüxü nixuchiga ga ñuxãcü ãëxgacü na yĩxü ga Tupana. Rü taxúema nüxna tanachuxu na nangúexëëãxü ga Cori ya Ngechuchu ya Cristuchiga. Rü taxúema naxcèx tanachixewe.

POPERA GA DUMAŪA YEXMAGŪXŪ GA YAXŌGŪXŪTANŪWA NAMUXŪ GA PAURU

*Pauru rü nüxŭ narümoxē ga yema yaxōgŭxŭ ga Dumaārü
ĩānewa yexmagŭxŭ*

¹ Pa Chaueneēgŭx, choma i Pauru nixŭ i pexcèx
chanaxŭmatŭxŭ i ñāñ popera. Rü choma nixŭ i Ngechuchu
ya Cristuarü duŭxŭ chŭxŭ. Rü choma nixŭ ga Tupana
choxŭ yaxuxŭ na choxŭ yamuxŭcèx na duŭxŭgŭmaã nüxŭ
chixuxŭcèx i norü ore i mexŭ i tŭxŭ maxēxēxŭ. ² Rü
nuxcŭmaxŭchima Tupana nanamu ga norü orearü uruŭgŭ
na naxŭmatŭgŭãxŭcèx ga norü ore i mexŭ. Rü yemaãcŭ tŭxŭ
nüxŭ nacuèxēē ga ñāñ ore i mexŭ. ³ Rü ñāñ ore i mexŭ rü
tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristuchiga nixŭ. Rü nüma rü
woo Tupana Nane na yŭxŭ, natŭrŭ duŭxŭgŭrŭŭ nabu ga
yexguma ñoma ga naānewa nanguxgu. Rü nuxcŭmaŭcŭ ga
ãxgacŭ ga Dabŭtaa nixŭ. ⁴ Natŭrŭ nümatama ya Ngechuchu rü
üünecŭ nixŭ. Rü yexguma yuwa ínadxgu rü Tupana tŭxŭ nüxŭ
nadauxēē na aixcŭma Nanexŭchi na yŭxŭ. Rü nüxna nanaxã
ga guxŭma ga pora. ⁵ Rü Ngechuchu ga Cristugagu nixŭ
ga chomaã namecŭmaxŭ rü choxŭ naxunetaxŭ ga Tupana
na norü puracŭ chaxŭxŭcèx. Rü yemacèx Ngechuchuégagu
choxŭ namu na guxŭ i nachŭĩānewa nüxŭ chixuxŭcèx i norü
ore na yaxōgŭãxŭcèx i duŭxŭgŭ rü Tupanaga naxŭnŭxŭcèx.
⁶⁻⁷ Rü pema rü ta, Pa Dumacŭãxgŭx, rü ngēma duŭxŭgŭtanŭwa
pengēxmagŭ yerü Tupanaãxŭ peyaxōgŭ rü naga pexŭnŭē.
Rü nüma rü pexŭ nangechaŭ rü marü pexŭ naxuneta na
Ngechuchu ya Cristuarü duŭxŭgŭ pixŭgŭxŭcèx rü ngēma norü
duŭxŭgŭtanŭxŭ na pexŭgŭxŭcèx. Rü ñŭxmax, Pa Chaueneēgŭ
i Dumacŭãxgŭx, rü chanaxwèxe i nüma ya Tanatŭ ya Tupana
rü tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu pemaã namecŭmagŭ rü
pexŭ narŭngŭxēēgŭ na meã pexŭ naxŭpetŭxŭcèx rü aixcŭma
petaãēgŭxŭcèx.

*Pauru rü nüxŭ nangŭchaŭ na ŭyadauãxŭ ga yema yaxōgŭxŭ ga
Dumawa yexmagŭxŭ*

⁸ Rü ñŭxma rü Ngechuchu ya Cristuégagu Tupanana
moxē chaxã pexcèx, erü guxŭwama i guxŭ i naānewa rü
duŭxŭgŭ nüxŭ nixugŭgŭ na aixcŭma Cristuaxŭ peyaxōgŭxŭ
rü Tupanacèx pemaxēxŭ. ⁹ Rü nüma ya Tupana choxŭ nadau
rü nüxŭ nacuèx na aixcŭma guxŭguma pexcèx chayumŭxēxŭ.
Rü yimaãxŭ nixŭ i guxŭma i chorü ngŭchaŭmaã chapuracŭxŭ

rū nūxū chixuxū i norū ore i mexū i Nanechiga. ¹⁰ Rū guxūguma nūxna chaca na choxū ngema namuxūcèx rū ngēmaācū dūxwa pexū íchayadauxūcèx ega norū ngúchaū yixīgu. ¹¹ Erū aixcūma choxū nangúchaū na pexū chadauxū na pemaā nūxū chixuxūcèx i Tupanaārū ore na aixcūma meā peyaxōgūxūcèx rū yexeraācū peporaexūcèx. ¹² Rū ngēxguma ngēmaācū wūxiwa ingēxmagūgu, rū tá wūxichigū yigū tataāēgūxēē rū yigūaxū tanangúchaūxēē. Erū choma rū tá nūxū chadau na ñuxācū tórū Coriaxū peyaxōgūxū rū pema rū tá ta nūxū pedau na ñuxācū chayaxōxū. ¹³ Pa Chaueneēgūx, chanaxwèxe i nūxū pecuèx na muēxpūxcūna pexū íchayadauxchaūxū, natürü ñuxmarūta rū choxū naguxcha. Natürü ngema petanūwa chaxūxchaū, erū chanaxwèxe na pemaā nūxū chixuxū i Tupanaārū ore yema toxnamana yexmagūxū ga duūxūgūmaā nūxū chixuxūrūū. Erū chanaxwèxe i ngēma duūxūgūrūū meā peyaxōgū na ngēmaācū Cristuwe naxīxūcèx i ngēma petanūxūgū i ñuxma tama yaxōgūxū. ¹⁴ Rū aixcūma ngema changuxchaū erū nūmatama ya Tupana choxū namu na guxū i duūxūgūmaā nūxū na chixuxūcèx i norū ore. Rū nanaxwèxe i duūxūgū i meā poperaxū icuáxūmaā nūxū na chixuxū rū duūxūgū i tama poperaxū icuáxūmaā ta nūxū chixuxū i ngēma norū ore. Rū ngēxgumarūū ta nanaxwèxe na ngēma duūxūgū i cuèx nūxū ngēxmaxūmaā nūxū na chixuxū rū ngēma duūxūgū i taxuguma rüxīnūēxūmaā nūxū na chixuxū. ¹⁵ Rū ngēmacèx, Pa Chaueneēgū i Dumagu Āchiūgūxū, rū choma rū marū íchamemare na petanūwa na chaxūxū, na pemaā rū ta nūxū chixuxūcèx i Tupanaārū ore i mexū.

Tupanaārū ore rū napora

¹⁶ Rū taxucèxma naxcèx chaxāne i ngēma ore i mexū. Erū ngēma ore rū napora, rū ngēmamaā nixī i napuracūxū ya Tupana na guxāma ya yixema Cristuaxū yaxōgūxe rū tūxū nangēxmaxūcèx i maxū i taguma gúxū. Rū ngēma maxū, rū Yudiūgūcèxirachirēx nixī, natürü i ñuxma rū guxūma i ngēma tama Yudiūgū ixīgūxūcèx rū ta nixī. ¹⁷ Rū ngēma norū orewa nixī i tamaā nūxū yaxuxū ya Tupana na tórū ōgaguxicatama yīxū na napēxewa imexū. Erū norū ore i ūmatūxūwa rū ñanagūrū:

“Rū yixema tūmaārū ōgagu Tupanapēxewa mexē, rū tá tūxū
nangēxma i maxū i taguma gúxū”,
ñanagūrū.

Nagagutama nixī i duūxūgū inapoxcuexū

¹⁸ Rū nūxū tadaugū na Tupana daxūguxū i nañewa ne namuxū i norū poxcu i āūcūmaxū naxcèx i guxūma i ngēma

duūxūgū i tama naga ĩnūēxū rū chixexū ūgūxū rū ngēma norū chixexūmaā togūaxū naguxchaxēēgūxū na tama nūxū nacuēxgūxūcèx i ngēma ore i aixcūma ixīxū. ¹⁹ Rū ngēma duūxūgū i chixexū ūgūxū rū meā nūxū nacuēxgūchirēx na ñuxācū yīixū ya Tupana yerū nūmatama ga Tupana rū marū nūxū nūxū nadauxēē ga yema. ²⁰ Rū woo tama nūxū idaugūgu ya Tupana, natūrū guxūma i tacū i naxūxūwa nixī i nūxū idaugūxū. Rū yexguma noxri naāne naxūxgumama nixī ga meāma duūxūgūxū nūxū nadauxēēxū na aixcūma Tupana na yīixū rū guxūguma na naporaxū. Rū ngēmacèx i ngēma duūxūgū i chixexū ūgūxū, rū taxucūrūwama tacūmaā nūgū ĩnapoxūgū i Tupanapēxewa. ²¹ Yerū woo nūxū nacuēxgūchirēx na ñuxācū yīixū ga Tupana, natūrū tama nanayauxgūchaū na norū Tupana yīixūcèx, rū bai na moxē nūxna naxāgūxū. Natūrū yema ore ga taxuwama mexūguama narūxīnūē, rū yemaācū naēchitamare namaxē rū yexeraācū chixexūgu narūxīnūē. ²²⁻²³ Rū nūgū yaxugūegu rū duūxūgū i nūxū icuāxū nixīgū natūrū taxuguma narūxīnūē. Yerū nūxna nixīgachitanū ga Tanatū ya Tupana ya mexēchicū ya taguma yucū, na nawe naxīxūcèx ga norū naxchicūnèxāgūmare ga duūxūgū i yuxwèxexūchicūnèxāmare ixīgūxū rū werīgūchicūnèxāmare ixīgūxū rū naēxūgūchicūnèxāmare ixīgūxū rū āxtapegūchicūnèxāmare ixīgūxū. ²⁴ Rū yemacèx ga Tupana rū dūxwa yemawa nanawogū ga yema duūxūgū na naxūgūāxūcèx ga guxūma ga yema chixexū ga nūxū ngūchaūgūxū rū nūgūmaā na naxūgūāxūcèx ga naxūneārū ngūchaūgū i āne tūxna āxū. ²⁵ Rū yemaācū nūxna nixīgachi ga guma aixcūmaxūchi Tupana ixīcū na nawe naxīxūcèx ga norū tupanagū ga tama aixcūma ixīgūxū. Rū yema Tupana ūxūpēxewa nayumūxēgū rū yemaxū nicuèxūūgū, natūrū tama nūxū nicuèxūūgū ga Tanatū ya Tupana ga naxūcū rū inaxwèxecū na guxūguma nūxū icuèxūūgūxū. Rū ngēmaācū yixī. ²⁶ Rū yemacèx ga Tupana rū dūxwa yemawa nanawogū ga yema duūxūgū na naxūgūāxūcèx ga naxūneārū ngūchaū i āne tūxna āxū. Rū èixrūū ga ngexūgū rū naxrūū ngexūgūmaātama nangēāēgū rū tama yatūgūmaā. ²⁷ Rū yexgumarūū ta ga yatūgū rū naxrūū yatūxūmaātama nangēāēgū, rū tama ngexūgūmaā. Rū yema naxūneārū ngūchaū ga chixexūgū rū nūxū natora na naxrūū yatūxūmaā namaxēxū. Rū yemaācū ga yema yatūgū rū nūgūmaā nanaxūgū ga yema naxūneārū ngūchaū i āne tūxna āxū, rū dūxwa yemagagu nīdaawee rū naturaxūnegū. ²⁸ Rū yema na tama Tupanaxū nacuēxgūchaūxū, rū yemacèx ga nūma ga Tupana rū dūxwa yemawa nanawogū ga yema duūxūgū na norū chixexūgu na naxīnūēēchaxūcèx rū na naxūgūāxūcèx

ga yema chixexŭ. ²⁹ Rŭ dŭxwa ga yema duŭxŭgŭ rŭ guxŭraŭxŭ ga chixexŭ naxŭgŭ ga Tupanapĕxewa. Rŭ tama aixcŭma meã naxmĕxmaã rŭ natemaã namaxĕ. Rŭ naxaŭ rŭ nŭgŭnaxĭcatama nananugŭchaŭ i guxŭma i taçŭ. Rŭ toguãxŭ nachixexĕĕgŭchaŭ. Rŭ nixãũxãchuwĕxegŭ, rŭ namãĕtagŭ, rŭ nanuĕwĕxe, rŭ nawomŭxĕĕwĕxegŭ, rŭ naxŭneãrŭ ngŭchaŭ nŭxŭ napora, rŭ naxoregŭtĕĕxgŭ. ³⁰ Rŭ chixexŭmaã toguãxŭ nixugŭe, rŭ Tupanachi naxaie, rŭ toguãxmaã naguxchigagŭ. Rŭ nŭgŭgu naxĭnŭĕgu rŭ togŭarŭ yexera nixĭgŭ, rŭ nŭgŭ nicuĕxŭtŭgŭ. Rŭ naxcĕx nadaugŭ na yexera chixexŭ naxŭgŭxŭ. Rŭ tama nanatŭga rŭ naĕga naxĭnŭĕchaŭ. ³¹ Rŭ tama inarŭxĭnŭĕchaŭ. Rŭ tama aixcŭma nayanguxĕĕ i ngĕma nŭxŭ yaxugŭxŭ. Rŭ taxŭexŭma nangechaŭgŭ. Rŭ tama togŭaxŭ nŭxŭ nangechaŭ i taçŭ rŭ guxchaxŭ. Rŭ tama toguãx nŭxŭ tangechaŭtŭmŭtŭgŭ. ³² Rŭ nŭmagŭ i ngĕma duŭxŭgŭ rŭ meãma nŭxŭ nacuĕxgŭchirĕx rŭ Tupana rŭ marŭ namaã nanaxuegu na noxtacŭma nayuexŭ i ngĕma duŭx-ŭgŭ i ngĕmaãcŭ maxĕxŭ. Natŭrŭ woo meãma nŭxŭ nacuĕxgŭchirĕx i guxŭma i ngĕma, natŭrŭ nanaxŭgŭama i ngĕma chixexŭ, rŭ nataãĕgŭ ega togŭ naxŭxgu.

2

Ngĕxguma Tupana duŭxŭgŭxŭ poxcugu, rŭ tama chixexŭ naxŭ, erŭ ngĕma duŭxŭgŭ rŭ norŭ chixexŭgagutama nanapoxcue

¹ Rŭ ngĕmacĕx, Pa Duŭxŭx, rŭ woo texĕ quixĭgu rŭ taxuacŭma Tupanapĕxewa cugŭĕtŭwa cuchogŭ, ega togŭxŭ quixuechagu. Erŭ ngĕxguma togŭxŭ quixuechagu na nachixexŭ rŭ cugŭtama cupoxcu, erŭ cuma na cumŭcŭxŭ quixuechaxŭ rŭ cuma rŭ ta cunaxŭ i ngĕma chixexŭ i cumŭcŭxŭ naxcĕx quixuechaxŭ. ² Rŭ nŭxŭ tacuĕx rŭ Tupana tá nanapoxcue i ngĕma duŭxŭgŭ i namŭcŭgŭxŭ ixugŭechaxŭ. Rŭ ngĕxguma napoxcueãgu, rŭ tama chixexŭ naxŭ ya Tupana, erŭ ngĕma duŭxŭgŭ rŭ norŭ chixexŭgagutama nixĭ i napoxcueãxŭ. ³ Rŭ dŭcax, Pa Duŭxŭx, rŭ ngĕxguma togŭxŭ quixuechagu, natŭrŭ cuma rŭ ta cunaxŭxgu i ngĕmatama chixexŭ i nŭma naxŭxŭ, ¿rŭ ñuxŭcŭrŭwa tá i nagu curŭxĭnŭxŭ na Tupanachaxwa iquicŭxŭ na tama cuxŭ napoxcuxŭcĕx? ⁴ ¿Rŭ tŭxcŭtŭ tama nagu curŭxĭnŭ i ngĕma mexŭ i Tupana cuxcĕx ŭxŭ? Nŭma rŭ poraãcŭxŭchi cumaã namecŭma rŭ yaxna cumaã naxĭnŭ rŭ tama paxa curŭ chixexŭcĕx cuxŭ napoxcuchaŭ. ¿Rŭ ñuxma rŭ tŭxcŭtŭ nŭxŭ cuxo? ¿Tama ĕxna nŭxŭ cucuĕx na Tupana ngĕmaãcŭ cumaã mecŭmaxŭ na nŭxŭ curŭxoxŭcĕx i curŭ chixexŭ rŭ naxcĕx na cumaxŭxŭcĕx ya Tupana? ⁵ Natŭrŭ cuma rŭ tama Tupanaxŭ cucuãxchaŭ rŭ tama nŭxŭ curŭxoxchaŭ i curŭ chixexŭ. Rŭ ngĕmaãcŭ cugŭcĕxtama cunayexeraxĕĕ i

curü poxcu i tá cuyaxuxü i ngēma ngunexü i nagu Tupana
 napoxcuexü i ngēma chixexü ügüxü. Rü ngēma ngunexügu rü
 Tupana tá aixcūma ngēma duūxügūmaã nanaxuegu na ñuxācū
 tá na napoxcueāxü. ⁶ Rü ngēxguma tá nixī i Tupana nüxü
 yaxügütanüxü i wüxichigü i duūxü naxcèx i ngēma naxügüxü.
⁷ Rü maxü i taguma gūxūmaã Tupana tá tüxü nanaxütanü
 ya yixema guxūguma mexü taxügüācūma naxcèx daugüxe
 na Tupana tümamaã taāēxü rü naxcèx daugüxe na aixcūma
 Tupanaxütawa tangugüxü. ⁸ Natürü Tupana tá tümamaã
 nanu rü tá tüxü napoxcu ya yixema tügüguxicatama rüxñüēxē
 rü tama naga ñnüēchaūxē i ore i aixcūma ixīxü rü naxcèx
 daugüxe na ngēma chixexü taxügüxü. ⁹ Rü guxūma i ngēma
 duūxügü i chixexü ügüxü rü tá ngüxü ningegü rü poraācū
 tá chixexü nüxü naxüpetü. Rü ngēma Yudiügü i chixexü
 ügüxüxīra tá nixī i Tupana inapoxcuexü. Rü ngēmawena rü
 tá nanapoxcue i guxūma i ngēma togü i duūxügü i chixexü
 ügüxü. ¹⁰ Natürü ngēma duūxügü i mexü ügüxü, rü Tupana
 tá namaã nataāē, rü tá nanatachigaxēē, rü tá nanataāēxēē.
 Rü ngēma Yudiügü i mexü ügüxüçexira tá nixī i ngēma. Rü
 ngēxgumarüü i guxūma i togü i duūxügü i mexü ügüxüçèx
 rü tá ta nixī. ¹¹ Erü Tupanapēxewa rü nawüxigu i ngēma
 duūxügü i Yudiügü ixīgüxü rü ngēma togü i duūxügü i tama
 Yudiügü ixīgüxü. Rü guxāma ya texé ya chixexü ügüxe rü tá
 tanayaxu i tümäärü poxcu, natürü guxāma ya texé ya mexü
 ügüxe rü tá Tupana tümamaã nataāē. ¹² Rü guxūma i duūxügü
 i pecadu ügüxü i tama nüxü cuèxgüxü i ngēma mugü ga Moiché
 ümatüxü, rü tá inayarütauxe. Rü ngēxgumarüü ta i guxūma
 i ngēma pecaduāxgüxü i nüxü cuèxgüxü i ngēma mugü ga
 Moiché ümatüxü, rü ngēma mugü nüxü ixuxüācūma Tupana
 tá nanapoxcue. ¹³ Erü Tupanapēxewa rü taxuwama name i
 ngēma duūxügü i nüxü ñnüēmarexü natürü tama nagu maxēxü
 i norü mugü. Natürü ngēma duūxügü i Tupanaärü mugüga
 ñnüēxü nixī i aixcūma Tupanapēxewa imexü. ¹⁴ Düçèx, i ngēma
 duūxügü i tama Yudiügü ixīgüxü. Nümagü rü tama nüxü
 nacuèxgü i Tupanaärü mugü. Natürü ngēxguma nüēchatama
 naxügümareāgu i ngēma Tupana tüxü muxü, rü tüxü nüxü
 nadauxēē na nüxü nacuèxgüxü i tacü na yīxü i mexü rü
 tacü na yīxü i chixexü, woo tama nüxü na nacuèxgüchiréxü
 i Tupanaärü mugü. ¹⁵ Erü nacümagüwatama nixī i tüxü nüxü
 nadauxēēxü na nüxü nacuèxgüxü na tacü yīxü i mexü rü tacü
 na yīxü i chixexü. Rü ngēma duūxügü rü ngēxguma chixexü
 naxügügu, rü naāēwatama nixī i nüxü nacuèxgüxü na nachix-
 exü i ngēma naxügüxü. Rü ngēxgumarüü ta i ngēxguma mexü
 naxügügu, rü naāēwatama nixī i nüxü nacuèxgüxü na namexü
 i ngēma naxügüxü. ¹⁶ Rü ngēma ngunexü i nagu Tupana

Cristuxū namuxū na guxū i duūxūgūxū yacagūxūcèx i norū maxūchiga, rū ngēma duūxūgū i tama Tupanaārū mugūxū cuèxgūxū rū naãēwa tátama nixī i nūxū nacuèxgūxū na chixexū naxūgūxū rū ēxna mexū naxūgūxū. Rū ngēxguma tá nixī i nangóxū i guxūma i ngēma chixexū i cúácūma naxūgūxū i duūxūgū, rū ngēma chixexū i nūxīcatama nagu naxīnūēxū. Rū Tupanaārū ore i pemaã nūxū chixuxū nixī i tūxū nūxū cuèxēēxū i ngēma.

Yudíugūchiga rū mugū ga Moïché ūmatūxūchiga

¹⁷ Natürū pema Pa Chaueneēgū i Yudíugūx, rū ñaperūgūgū:

“Toma rū Yudíugū tixīgū rū meãma nūxū tacuèx i Tupanaārū mugū ga Moïché ūmatūxū”, ñaperūgūgū. Rū ngēmaãcū nagu perūxīnūē na Tupanapēxewa pimexū erū meãma nūxū pecuèx i ngēma Tupanaārū mugū ga Moïché ūmatūxū. Rū ngēmaãcū Tupanamaã pegū picuèxūūgū erū nagu perūxīnūē na Tupana pexū nangechaūxū erū Yudíugū pixīgū. ¹⁸ Rū nūxū pixu na meãma nūxū pecuáxū i tacū nixī i Tupanaārū ngúchaū rū tacū nixī i mexū rū tacū nixī i chixexū. Rū Tupanaārū mugūwa naxcèx pengúe na naxcèx pedauxū i ngēma aixcūma mexū ixīxū. ¹⁹ Rū pema rū ñaperūgūgū:

“Toma rū meãma nūxū tacuèx na tanaxucuxēxū i ngēma togū i duūxūgū i tama Tupanaxū cuèxgūxū. Rū meãma nūxū tacuèx na itayanawēxāchixēēxū i ngēma togū i chixexūwa ngēxmagūxū”, ñaperūgūgū. ²⁰ Rū pema nagu perūxīnūēgu rū nūxū pecuèx na ñuxācū penaxucuxēxū i ngēma togū i duūxūgū i tama Tupanaxū cuèxgūxū rū ñuxācū penangúexēēxū i ngēma duūxūgū i ngexwacèx yaxōgūxū. Rū ngēmaãcū nagu perūxīnūē na togūarū ucuxēruūgū pixīgūxū, erū Tupanaārū mugūwa pengúe rū ngēmacèx meãma nūxū pecuèx i tacū nixī i mexū rū tacū nixī i ore i aixcūma ixīxū. ²¹ Rū dūcax, Pa Chaueneēgū i Yudíugūx, pema na togūxū pengúexēēxū, ¿rū tūxcūū tama pegūtama pengúexēē? Pema nūxū pixu na tama namexū na ingīxū, ¿rū tūxcūū i pema ipengīēxū? ²² Rū pema nūxū pixu na tama namexū na naī i ngemaã ipexū, ¿rū tūxcūū i pema i ngēmaãcū pemaxēxū? Rū pema na naxchi pexaiexū i togūarū tupanagūnetachicūnèxāgū, ¿rū tūxcūū i naxcèx pengīēxū i norū tupaucagūarū ngēmaxūgū? ²³ Pema nūxū pixu na namexū i Tupanaārū mugū i ūmatūxū, rū petaãe erū meã nūxū pecuèxgū i ngēma mugū. Natürū Tupanamaã chixexū pexūe, erū tama naga pexīnūē i ngēma pexū namuxū i norū mugūwa. ²⁴ Rū ngēmacèx i Tupanaārū ore i ūmatūxūwa rū ñanagūrū:

“Rū pegagu nixī na chixri Tupanachiga yadexagūxū i ngēma duūxūgū i tama Yudíugū ixīgūxū”,

ñanagürü. ²⁵ Pema rü pegü ípewiechèxmüpèxechiraügü na Tupanaârü duïxügü pixîgüxücèx. Rü name nixî na penaxüxü i ngêma, ega aixcüma naga pexînüëgu i Tupanaârü mugü. Natürü ngêxguma chi tama naga pexînüëgu i Tupanaârü mugü, rü woo Yudíugü pixîgügu, natürü Tupanapêxewa rü taxuwama pexü name i ngêma na pegü ípewiechèxmüpèxechiraügüxü. ²⁶ Rü ngêma togü i duïxügü i tama nügü íwiechèxmüpèxechiraügüxü, rü woo tama ngêma naxügügu, natürü Tupanaârü duïxügü tá nixîgü ega naga naxînüëgu i norü mugü. ²⁷ Rü dücax, Pa Chaueneëgü i Yudíugü, rü ngêma duïxügü i tama íwiechèxmüpèxechiraügüxü natürü naga ñnüëxü i Tupanaârü mugü, rü ngêma duïxü rü tá Tupana-pêxewa pexü nixu na ñuxácü pechixexü. Rü ngêmaácü tá pexü naxüpetü erü tama naga pexînüë i Tupanaârü mugü i wochirêx na nüxü pecuáxü i ngêma mugü, rü wochirêx na ípewiechèxmüpèxechiraügüxü. ²⁸ Rü dücax, rü tama ngêma na Yudíuxacügü pixîgüxücèx nixî na aixcüma Tupanaxácügü pixîgüxü. Rü tama ngêma na ípewiechèxmüpèxechiraügüxücèx nixî na Tupanaârü duïxügü pixîgüxü. ²⁹ Erü yíxema aixcüma tûmaârü maxünewa Tupanaga ñnüxê tixî ya aixcüma Tupanaxácü ixîxê. Rü ngêxguma aixcüma taãêwa yaxõxgu nixî i aixcüma Tupanaârü ixîxü. Rü Tupanaaë i Üünexü nixî i tüxü rüngüxêëxü na yaxõxücèx, rü tama ngêma mugü ga Moíché umatüxügagu nixî. Rü yíxema aixcüma Tupanaârü ixîxê, rü Tupana rü tûmamaã nataãê woo duïxügü tama tûmamaã taãëgügu.

3

¹ ¿Rü ñuxma rü tacüwa tüxü namexü na Yudíugü ixîgüxü? ¿Rü tacüwa namexü na íwiechèxmüpèxechiraügüxü? ² Rü poraãcüxüchima tüxü name na Yudíugü ixîgüxü. Yerü nüma ga Tupana rü tüxnaxüchi nixî ga naxããxü ga norü mugü i umatüxü. ³ ¿Rü tacü tá ngupetüxü i ñuxma ega ñuxre i tatanüxü i Yudíugü rü tama meã yanguxêëgüãgu i ngêma Tupana tüxü muxü? ¿Rü pexcèx rü ngêmacèx tãütama yanguxêëãxü ya Tupana i ngêma tamaã inaxunetaxü? ⁴ Rü tama ngêmaácü nixî. Erü woo guxü i duïxügü rü yadoratèëxgügu, natürü Tupana rü taguma nidora rü guxüguma nayanguxêë i ngêma nüma tamaã inaxunetaxü. Rü yemacèx norü ore ga Dabí umatüxüwa rü ñanagürü:

“Cumax, Pa Tupanax, rü aixcüma nixî i curü ore i nüxü quixüxü. Rü ngêxguma cuxü tangugügügu rü nüxü tadaugü na aixcüma cumexü”,
ñanagürü. ⁵ Natürü duïxügü rü ínatüe erü ñanagürügü:

“Rü nūetama nixī na chixexū ixügūxū erū ngēmaācū yexeraācū nangox na namecūmaxū ya Tupana”, ñanagürügü. Rü ñanagürügü ta:

“Rü ngēxguma chi tórū chixexūgagu yexeraācū nangoxgu na aixcūma namecūmaxū ya Tupana, rü maneca tama namega tórū chixexūcèx tūxū napoxcuegu”, ñanagürügü. ⁶ Natürü ngēma ñaxūgu na naxīnūēxū i duūxūgü rü poraācū inatūe, erū tama ngēmaācū nixī. Erū ngēxguma chi tama namexgu ya Tupana, ¿rū ñuxācū chi i meā duūxūgūxū yacagūxū i naāneārū guxgu? ⁷ Natürü i duūxūgü rü ñanagürügü:

“Rü ngēxguma chi chorū chixexūgagu yexeraācū nangoxgu na ñuxācū aixcūma namexū ya Tupana, ¿rū tūxcūū yīxū i choxna naçaxū naxcèx i chorū chixexū rü choxū napoxcuxū naxcèx i ngēma?” ñanagürügü. ⁸ Natürü ngēma ñaxūgu na naxīnūēxū i duūxūgü rü poraācū inatūe. Erū ngēxguma chi aixcūma yixīgu i ngēma nagu naxīnūēxū i duūxūgü, rü chi narūmemaē nixī na yexeraācū chixexū naxūgūxū na yexeraācū mexū na ínguxuchixūcèx. Rü dücax, Pa Chaueneēgūx, nangēxma i chixexū i duūxūgü i choxū ügagūmarexū i nūxū ixugūexū na ngēma yīxū i chorū nguxēētae i duūxūgūxū namaā changūexēēxū. Natürü ngēma duūxūgü i ngēma ñagūxū rü nagaga tátama napoxcue.

Guxāma i yixema rü taxūetūxūgü

⁹ ¿Rü ñuxācū nixī i ñuxmax? ¿Pexcèx rü yixema i Yudíugü rü togü i duūxūgūarū yexera Tupanapēxewa imexū? Pemaā nūxū chixu rü tama ngēmaācū nixī. Erū guxūma i duūxūgü i Yudíugü ixīgūxū rü guxūma i duūxūgü i tama Yudíugü ixīgūxū, rü naxūetūxūgü. ¹⁰ Erū Tupanaārū ore i ümatūxūwa rü ñanagürü:

“Rü tataxuma ya texé ya aixcūma Tupanapēxewa mexē, rü bai ya wūxie. ¹¹ Rü tataxuma ya texé ya aixcūma nūxū cuáxe i Tupanaārū ore na ñuxācū nanaxwèxexū na naxcèx imaxēxū. Rü tataxuma ya texé ya aixcūma Tupanacèx dauxe. ¹² Rü guxāma ítatūe, rü guxāma itayarūtauxe rü chixexū taxūgü i Tupanapēxewa. Rü tataxuma ya texé ya aixcūma mexū üechaxe, rü bai ya wūxie. ¹³ Rü tūmaāx rü wūxi i yuetamaxū i ingenaxūrūū nixī erū ngēma ítanaxūxūxēē i nagūxūraūxū i dexa i chixexū. Rü tūmaārū conūmaā rü poraācū tido-rae. Rü ngēma tūmaārū dexa rü ñoma āxtapeguchatarūū nixī erū togūxū nachixexēē. ¹⁴ Rü chixexū i ore i duūxūgūāēwa ngūxūmaāxīcatama tidexagü. ¹⁵ Rü ítamemare na duūxēxū timáxū. ¹⁶ Rü ngextá ítaxūwa rü togūxū tachixexēē rü tanangechaūxēē rü chixexūgu tanayixēē. ¹⁷ Rü tama nūxū tacuèx na ñuxācū

togū i duūxūgūxū tangechaūgūxū rü meã natanūwa tamaxēxū. ¹⁸ Rū tama nüxū tacuáxchaū na Tupanaxū tamuūēxū”,

ñanagürü i ngēma ore i ūmatūxūwa. ¹⁹ Rū nüxū tacuèx rü ngema poxcu i Tupanaarü mugūwa nüxū yaxuxū rü naxcèx nixī i ngema Yudíugū ga natanūwa nanguxū ga yema mugū. Rū woo ngema tama Yudíugū ixīgūxū i duūxūgūcèx rü ta nixī i ngema poxcu. Erü taxúema aixcūma naga taxīnū i ngēma mugū. Rū ngēmacèx taxucürüwa texé Tupanapewa tūgū ítapoxū i ngēxguma Tupana tūxū icagūgu i tūmaārü pecaduchiga. ²⁰ Rū ñuxma na taxúema aixcūma naga ínūēxū i ngēma mugū, rü ngēmacèx taxucürüwama texé tūgū tixu na ngēma mugū taxaurexūgagu Tupanapēxewa tamexū. Erü ngēma mugū tūxū nüxū cuèxēēxū nixī na poraãcū ipecaduāxgūxū.

Tórü ògagu nixī i Tupana tūxna naxāxū i maxū

²¹⁻²² Rū ñuxma na taxucürüwama Tupanapēxewa tūxū yamexēēxū i ngēma mugū, rü ngēmacèx ya Tupana rü tūxū nüxū nacuèxēē na ñuxācū yīxū i tūxū yamexēēxū na napēxewa imexūcèx. Rū pemaã nüxū chixu rü Ngechuchu ya Cristuaxū na yaxōgūxūgagu nixī i tūxū yamexēēxū ya Tupana na aixcūma napēxewa imexūcèx. Rū yema mugū ga Moiché ūmatūxū rü yema ore ga nuxcūmaūgūxū ga orearü uruūgū ūmatūxū rü tūxū nüxū nacuèxēē i ngēma. Rū yema mexū ga Tupana taxcèx ūxū ga yexguma núma namuāgu ga Nane na tórü pecadu naxūtanūxūcèx, rü guxū i duūxūgū i yaxōgūxūcèx nixī, erü Tupanapēxewa rü nawūxigu i guxūma i ngēma duūxūgū. ²³ Rū guxāma tipecaduāxgū rü nüxna tayaxūgugū ya Tupana ya tūxū maxēxēēcū. ²⁴ Natürü ga Tupana rü poraãcū tamaã namecūma rü yemacèx tūxū nangetanūācūma tūxū nimexēēgū na napēxewa imexūcèx. Rū ñuxma rü tūxū nangēxma i maxū i taguma gúxū, yerü Ngechuchu ya Cristu rü marü tūxū nanaxūtanū ga tórü pecadugū. ²⁵⁻²⁶ Rū Tupana rü aixcūma núma nanamu ga Cristu na nayuxūcèx rü yemaãcū tórü pecadu naxūtanūxūcèx na Tupana tūxū nüxū rüngūmaxūcèx i ngēxguma aixcūma Cristuaxū yaxōgūgu. Rū yemaãcū nanaxū ga Tupana na tūxū nüxū nadauxēēxūcèx na ñuxācū nüma nūgūcèx tūxū yamexēēxū na aixcūma napēxewa imexūcèx. Rū nuxcūma ga Tupana rü yaxna namaã naxīnū ga duūxūgū ga yexguma chixexū naxūegu, rü tama paxa nanapoxcue. Rū ñuxma rü ta tūxū nanawēx na ñuxācū aixcūma namexū i ngēma nüma naxūxū erü tūxū ínanapi i tórü pecadugū. Rū ngēmaãcū tūxū nüxū nadauxēē na ñuxma rü ta aixcūmacū yīxū i ngēxguma tūxū yaxuxgu na napēxewa marü timexū ya guxāma ya yīxema Ngechuchuxū

yaxōgūxe. ²⁷ Rū ngēmacèx i ñuxma rü taxucürüwama yigü ticuèxüügü rü nüxü tixu na yixematama yigü imexēēgüxü i napēxewa. Erü taxucürüwama texé tügü tamexēē i Tupanapēxewa. Rü tama ngēma na naxaurexüçèx i ngēma mugü nixī i imexü, rü tama ngēma na mexü ixügüxüçèx nixī i imexü. Natürü Tupanapēxewa time i ñuxma, erü Cristuaxü tayaxōgü. ²⁸ Rü yixema nüxü tacuèx rü ngēxguma Cristuaxü yaxōgügu nixī i Tupanapēxewa imexü, rü tama ngēma mugü na ixauregüxüçèx nixī i napēxewa imexü. ²⁹ ¿Éxna peçcèx rü Tupana rü Yudiügüarü Tupanaxīcatama yīixü? ¿Rü tama éxna i ngēma togü i duüxügüarü Tupana rü ta yīixü? Ngēmaācūx, ngēma togü i duüxügü i tama Yudiügü ixīgüxüārü Tupana ta nixī. ³⁰ Rü nüxü tacuèxgü na nangēxmaxü ya wüxitama ya Tanatü ya Tupana. Rü guxüma i duüxügü i Cristuaxü yaxōgüxü, rü nüma ya Tupana rü nayamexēē na napēxewa yamexüçèx. Rü ngēmaācü i nüma ya Tupana rü Yudiügüxü nimexēē i ngēxguma yaxōgüāgu. Rü ngēxgumarüü ta nayamexēē i guxüma i togü i duüxügü i ngēxguma Cristuaxü yaxōgüāgu. ³¹ Rü ñuxma na Cristuaxü yaxōgüxü, rü bexmana nagu perüxīnüē na ngēmaācü iyanaxoxēēxü i ngēma mugü. Natürü tama ngēmaācü nixī. Erü ñuxma na Cristuaxü yaxōgüxü rü aixcüma tayanguxēē i ngēma Tupana tüxü muxü.

4

Abráü rü Tupanaāxü nayaxō rü yemacèx Tupana nüxü nixu na namexü

¹ ¿Rü ñuxma rü ñuxü ñagüxü tá i nachiga ga nuxcümaūcü ga tórü oxi ga Abráü? ¿Rü ñuxācü nixī ga nüxü naxüpetüxü ga Tupanapēxewa? ¿Rü tüxcüü yīixü ga Tupana nüxü ixuxü ga Abráü rü mecü na yīixü? ²⁻³ Rü dücax, yexguma chi wüxi ga norü puracü ga mexüçèx Tupanapēxewa namexgu ga Abráü, rü yexguma chi waxi nixī ga nüxü nayexmaxü ga tacüçèx nügü na yacuèxüüxü. Natürü taxucèxma Tupanapēxewa nügü nicuèxüü ga Abráü, erü Tupanaārü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Abráü rü Tupanaāxü nayaxō, rü yemacèx Tupana nanayaxu rü nüxü nixu na namexü”,

ñanagürü i ngēma ore. ⁴ Rü ngēxguma texé wüxi i puracü üxgu rü tüxü naxütanügu rü woetama tümaārü natanü nixī rü tama āmare nixī i ngēma. ⁵ Natürü tama ngēmaācü nixī i ngēxguma Tupanaāxü yaxōxgu. Erü ngēxguma yaxōxgu, rü tama tacü rü puracü i mexüçèx nixī i Tupanapēxewa imexü, natürü Tupanapēxewa time erü tayaxō. Rü ngēmaācü Tupana tüxü nayaxu ya yixema yaxōxē woo taxuüma i tacü rü puracü i mexü taxüxgu na ngēmacèx Tupana tüxü rüngüxēēxü. ⁶ Rü

nuxcūmañcū ga ãëxgacū ga Dabí rü ta tümachiga nidexa ga guxema duñxē ga yaxōxē. Rü nüxū nixu ga na tataãëxū ga guxema duñxē yerü Tupanapëxewa tame, woo tama ñacū rü mexū taxūxgu na yemaãcū Tupanapëxewa tamexūcèx. ⁷ Rü nüma ga Dabí rü ñanagürü:

“Rü tataãëgü ya yíxema duñxëgü ya Tupana tümaärü chixexügüxū ngechañxē rü tümaärü pecadugüxū iyanangümaxē. ⁸ Rü tataãë ya yíxema duñxē ya Tupana tama tüxū nagu naxññuxē i tümaärü pecadu”,

ñanagürü ga Dabí. ⁹ Rü dücax, ¿pexcèx rü ngēma taãë rü ngēma duñxügü i Yudíugü ixíxūñcèxicatama yíixū, rü ëxna ngēma togü i duñxügücèx ta yíixū? Dücèx, rü marü pemaã nüxū tixu rü Tupanapëxewa name ga Abráñ yerü nayaxō. Rü yemacèx Tupana nanayaxu. ¹⁰ ¿Natürü ñuxgu nixí ga nayauxãxū? ¿Éxna marü ínawiechëxmüpëxechirañguwena, rü ëxna naxüpa ga na ínawiechëxmüpëxechirañxū? Rü pemaã nüxū chixu rü naxüpa nixí ga na Tupana nayaxuxū ga Abráñ. ¹¹ Rü Tupana nayaxuxguwena nixí ga ínawiechëxmüpëxechirañxū ga Abráñ. Rü yema nixí ga norü cuèxruñ ga nawa nüxū nacuáxū na aixcūma Tupana marü nayaxuxū rü nüxū nadauxū na namexū yerü nüxū nayaxō. Rü ngēmacèx i ñuxma ya Abráñ rü tümanatü yíixū ya guxãma ya yíxema yaxōgüxe woo tama ítawiechëxmüpëxechirañgügu. Rü ngēmaãcū ya Tupana rü tüxū nayaxu ya guxãma ya yíxema yaxōgüxe, rü tüxū nadau na timexū erü tayaxōgü. ¹² Rü ngëxgumarüñ ta ya Abráñ rü tümanatü nixí ya guxãma ya yíxema íwiechëxmüpëxechirañgüxe rü Abráñrüñ yaxōgüxe. Natürü tama ngēma na tügü ítawiechëxmüpëxechirañgüñcèx nixí i tümanatü yíixū. Natürü tümanatü nixí erü tayaxōgü yexgumarüñ ga na yaxōñxū ga nüma ga tanatü ga Abráñ naxüpa ga na ínawiechëxmüpëxechirañxū.

Abráñ rü Tupanaãxū nayaxō rü yemacèx Tupana nayanguxëë ga norü uneta ga Abráñmaã nüxū yaxuxū

¹³ Rü Tupana rü Abráñmaã inaxuneta na nüma ya Abráñ rü guxūma i naxrüñ yaxōgüxū rü tá na nayauxgüãxū i ñoma i naãne na noxrü yíixūcèx. Natürü tama yema na mugü naxaurexūcèx nixí ga Tupana yemaãcū Abráñmaã ixunetaxū. Natürü yemaãcū namaã inaxuneta yerü Abráñ nayaxō, rü yemacèx Tupanapëxewa name. ¹⁴ Natürü ngëxguma chi ngēma duñxügü i mugü aregüñcèxicatama yixígu i ngēma Tupanaärü uneta, rü natüçëxmamare chi nixí i ngēma na yaxōgüxū, rü chi ngēma Tupanaärü uneta rü taxuwama name. ¹⁵ Nüxū tacuèx rü ngēma mugü ga Moíché ümatüxū rü poxcuwa tüxū naga erü taxúema aixcūma meã tayanguxëë.

Natürü yexguma chi natauxguma ga yema mugü rü tataxu chima na texé chixri yanguxēēxū. ¹⁶ Rū yexguma Tupana Abráúmaã ixunetagu na nüxū tá nangūxēēxū, rü Abráúärü ōgagu nixī ga namaã inaxunetaxū. Rū ngēmacèx i guxāma i yixema na Abráürüü yaxōgūxū rü taxcèx ta nixī ga yema Tupanaärü uneta ga Abráúmaã nüxū yaxuxū. Rū ngēmawa nüxū tacuèx rü tama yixema mugü auregūxecèxicatama nixī i ngēma Tupanaärü uneta, natürü guxāma ya yixema Abráürüü Tupanaāxū yaxōgūxecèx ta nixī. Rū ñuxma rü guxāma i yixema na Abráürüü meã yaxōgūxū rü Abráúxácügü tixīgü rü nüma rü tanatü nixī i Tupanapēxewa yerü nüxīra nayaxō. ¹⁷ Rū Tupanaärü ore i ümatūxūwa rü Abráúchigaxū nixu rü ñanagürü:

“Rü muxūma i duūxūgūnatü tá cuxū chixīxēē”,
ñanagürü. Rū Abráú rü Tupanaāxū nayaxō, rü yemacèx Tupana nayanguxēē ga norü uneta ga namaã nüxū yaxuxū. Rū yima Tupana nixī ya wena namaxēxēēcü i yuexū. Rū yimatama nixī ya naxücü i ngēma woo ñuxma taxuxū. ¹⁸ Rū nüma ga Abráú rü aixcūma nayaxō ga yexguma Tupana nüxū ñaxgu:

“Rü tá namuxūchi i cutaagü”,
ñaxgu. Rū woo ga Abráú ga marü yaguāxūchichirēx na yīxū rü na nangexacūxū, natürü nayaxōōma ga yema Tupanaärü uneta rü meã ínananguxēē na wūxi ga nane tá nüxū yexmaxū. Rū yemaācü ningu na muxūma i duūxūgūnatü yīxū, yema Tupana namaã nüxū ixuxürüü. ¹⁹ Rū Abráú rü wixguxuchi 100 ga taunecü nüxū nayexma ga yexguma. Natürü tama inayarūmaāchi ga na yaxōōxū woo nüxū na nacuáxū ga paxa tá na nayuexū ga nüma rü namèx ga Chara rü marü poraācü nangupetüarü taunecūāxgūxū ga na naxāxácügūxūcèx. ²⁰ Rū yemaācü ga Abráú rü nayaxōōma na nüxū tá nayexmaxū ga wūxi ga nane yema Tupana namaã ixunetaxürüü. Rū tama nagu narūxīnū na Tupana ngürüāchi nawomūxēēxū. Natürü yexeraācü Tupanaāxū nayaxōōma, rü nüxū nicuèxūü. ²¹ Rū aixcūmaxūchi nayaxō na naporaxū ya Tupana na yanguxēēāxūcèx i guxūma i ngēma norü uneta. ²² Rū yemacèx ga Tupana rü nüxū nixu na napēxewa namexū ga Abráú. Yerü Tupana nüxū nadau ga ñuxācü aixcūma nüxū na yaxōōxū. ²³ Rū tama Abráúchigaxicatama nixī ga naxümatūxū ga Tupanaärü ore ga ñaxū:

“Rü Tupana rü nüxū nixu na napēxewa namexū ga Abráú,
yerü nüxū nadau ga ñuxācü aixcūma nüxū na yaxōōxū”,
ñaxū. ²⁴ Natürü guxāma i yixema na yaxōgūxūchiga ta nixī i ngēma ore. Erü Tupana rü tórü ōgagu tūxū nade na napēxewa imexū i yixema i nüxū na yaxōgūxū ya yima yuwa tórü Cori

ya Ngechuchuxŭ írüdaxēēcū. ²⁵ Rŭ Ngechuchuxŭ nixī ga namuxŭ ga Tupana na tórŭ pecaducèx nayuxŭcèx. Rŭ ñuxŭchi nŭma ga Tupana rŭ wenaxārŭ Ngechuchuxŭ ínarüdaxēē na nagagu imexŭcèx i Tupanapēxewa.

5

Ñuxma rŭ Tupanapēxewa tame erŭ Cristuaxŭ tayaxōgŭ

¹ Rŭ ñuxma rŭ Tupanapēxewa time erŭ tayaxōgŭ. Rŭ ngēmacèx marŭ tama Tupanamaā taxuwanŭāxgŭ i ñuxmax, erŭ tórŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristu rŭ marŭ tamaā nanangŭxmŭxēē ya Tupana. ² Rŭ Cristugagu nixī na tamaā namecŭmaxŭ ya Tupana i ñuxmax erŭ tayaxōgŭ. Rŭ nŭxŭ tacuèx rŭ guxŭgutáma tamaā namecŭma. Rŭ tataāēgŭ erŭ nŭxŭ tacuèx na tŭxŭ tá nangēxmaxŭ i tachica i mexŭ i Tupanaxŭtawa. ³ Rŭ ngēxgumarŭŭ ta tataāēgŭ i woo ngúxŭ ingegŭgu. Erŭ nŭxŭ tacuèx rŭ ngēma ngúxŭ rŭ tŭxŭ narŭngŭxēē na yexeraācŭ iporaexŭ rŭ yaxna namaā ixīnŭēxŭcèx. ⁴ Rŭ ngēxguma yaxna namaā ixīnŭēgu rŭ Tupana rŭ tamaā nataāē. Rŭ ngēma na tamaā nataāēxŭ rŭ ngēmacèx meā ítananguxēē na tŭxŭ tá nangēxmaxŭ i tachica i mexŭ i Tupanaxŭtawa. ⁵ Rŭ ñuxma na ínanguxēēxŭ na tŭxŭ tá nangēxmaxŭ i tachica i Tupanaxŭtawa, rŭ ngēmacèx taxucèxma tangechaŭgŭ. Erŭ Tupana rŭ poraācŭ tŭxŭ nangechaŭ. Rŭ ngēma Naāē i Ūñexŭ i tŭxna namuxŭ nixī i tŭxŭ nŭxŭ cuèxēēxŭ i ngēma. ⁶ Rŭ yexguma taxucŭrŭwama yigŭtama imaxēxēēgu, rŭ nawa nangu na Tupana yanguxēēxŭ ga yema norŭ uneta. Rŭ yexguma nixī ga ñoma ga naānewa namuāxŭ ga Cristu na pecaduāxgŭxŭcèx nayuxŭcèx. ⁷ Rŭ tama natauxcha na wŭxie rŭ to i duŭxŭcèx tayuxŭ, woo wŭxi i duŭxŭ i mexŭcèx yixīgu. Rŭ woo tangēxmagu ya texé ya naxcèx yuchaŭchiréxe i wŭxi i duŭxŭ i aixcŭma mexēchixŭ, natŭrŭ tama tŭxŭ natauxcha i ngēma. ⁸ Natŭrŭ Tupana tŭxŭ nŭxŭ nadauxēē na ñuxācŭ tŭxŭ nangechaŭxŭ yerŭ yexguma ipecaduāxgŭgu nixī ga taxcèx nayuxŭ ga Cristu. ⁹ Rŭ ñuxma rŭ Tupanapewa time yerŭ taxcèx nayu ga Cristu. Rŭ ngēmacèx meāma nŭxŭ tacuèx rŭ nŭma rŭ aixcŭma tá tŭxŭ ínanguxŭxēē na tama tŭxŭ napoxcuexŭcèx ya Tupana. ¹⁰ Rŭ yexguma norŭ uwanŭgŭ ixīgŭgu, rŭ nŭmatama ga Tupana rŭ nŭgŭmaā tŭxŭ narŭngŭxmŭēxēē ga yexguma nayuxgu ga Nane. Rŭ ñuxma na marŭ namaā írŭngŭxmŭēxŭ, rŭ yexeraācŭ nŭxŭ tacuèx na tŭxŭ nangēxmaxŭ i maxŭ i taguma gúxŭ nagagu na namaxŭxŭ i nŭmax. ¹¹ Rŭ tama ngēxīcatama nixī. Natŭrŭ i ñuxma rŭ tórŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristugagu rŭ Tupanamaā tataāēgŭ, yerŭ Cristugagu nixī ga Tupana ga tamaā nangŭxmŭxŭ.

Adáŭchiga rü Cristuchiga

12 Rü nüxiraxŭcü ga yatü ga Adáŭgagu nixĩ ga guxŭma ga duŭxŭgüwa nanguxŭ ga pecadu. Rü pecadugagu ínangu i yu. Rü yemaäcü guxŭma ga duŭxŭgüwa naxŭe na nayuexŭ, yerü guxŭma nipecaduäx. 13 Rü naxŭpa na Tupana Moïchéna naxäxŭ ga yema mugü ga naxŭmatŭxŭ, rü duŭxŭgü rü chixexŭ naxŭgüecha, rü yemacèx nayue. Natürü yema mugü rü tauta nayexma ga yexguma, rü yemacèx taxucürüwa texé nüxŭ tixu ga yema duŭxŭgü ga na chixri naga naxĩnüëxŭ ga yema mugü. 14 Rü yema duŭxŭgü ga Adáŭwena buexŭ rü tama Adáŭrüŭ nanangŭx ga yema orix ga Tupana nüxna chuxuxŭ. Natürü chixexŭ naxŭgü, rü yemacèx nayue. Rü yemaäcü nixĩ ñuxmata Tupana Moïchéna naxä ga yema mugü ga naxŭmatŭxŭ. Rü Adáŭwa inaxŭgü na nayuexŭ ga duŭxŭgü, natürü Cristuwa inaxŭgü na nayaxuxŭ i maxŭ i taguma gúxŭ. 15 Natürü yema chixexŭ ga Adáŭ ŭxŭ rü taxuacü nagu tanangu i ngēma ämare ga Tupana tŭxna äxŭ, erü tama namaã nawüxigu. Rü aixcüma nixĩ ga wüxi ga yatüarü chixexŭgagu na nayuexŭ i guxŭma i duŭxŭgü. Natürü tama yemaäcü tamaã nanaxü ga Tupana. Yerü nüma rü tŭxŭ nangetanüäcüma núma nanamu ga Nane ya Ngechuchu ya Cristu na tóru pecaducèx nayuxŭcèx. Rü yemaäcü guma Cristugagu Tupana nanamaxëxëë i muxŭma i duŭxŭgü. 16 Rü yema pecadu ga Adáŭ ŭxŭ rü taxuacüma nagu tanangu ga yema ämare ga Tupana tŭxna äxŭ. Yerü wüxitama ga Adáŭärü pecadugagu, rü Tupana nüxŭ nixu rü tá nayu naxcèx ga yema. Natürü Ngechuchu ya Cristugagu rü Tupana nüxŭ nixu na napëxewa imexŭ rü nüxna ínguxŭxŭ i guxŭma i tóru pecadugü. 17 Rü guxŭma i duŭxŭgü nayue yerü wüxitama ga yatü ga Adáŭ rü pecadu naxŭ. Natürü tama yemaäcü tamaã nanaxü ga Tupana, yerü ga nüma rü poraäcü tamaã namecüma rü tŭxŭ nangetanüäcüma tŭxŭ narüngŭxëë. Rü ngēmacèx i ñuxma rü guxŭma i ngēma duŭxŭgü i Tupana nüxŭ ixuxŭ na napëxewa yamexŭ, rü nümatama ya Tupana rü Nane ya Ngechuchu ya Cristugagu nanamaxëxëë na namaã wüxigu äëxgacügü yixigŭxŭcèx. 18 Rü yema Adáŭärü chixexŭ rü poxcuwa nanagagü ga guxŭma ga duŭxŭgü. Natürü yema mexŭ ga Ngechuchu ya Cristu ŭxŭ rü pecaduwa ínananguxŭxëë i guxŭma i duŭxŭgü i yaxŭgŭxŭ, rü nüxna nanaxä i maxŭ i taguma gúxŭ. 19 Rü guma nüxĩraŭcü ga yatü ga Adáŭ rü tama Tupanaga naxĩnü. Rü yemaäcü wüxitama ga yatügagu rü muxŭma ga duŭxŭgü rü nipecaduäx. Natürü ínangu ga guma yatü ga Ngechuchu, rü meã Tupanaga naxĩnü. Rü gumagagu rü muxŭma i duŭxŭgü rü tá nime i Tupanapëxewa. 20 Rü Tupana rü Moïchéna nanaxä ga

norū mugū na duūxūgūxū nūxū nacuèxēēxūcèx na ñuxācū poraācū pecadu naxūgūxū. Natürū yexguma yexeraācū pecadu naxūgūgu ga duūxūgū, rü yexeraācū Tupanaāxū nangechaütümūgū. ²¹ Rü ñuxma woo pecadugagu na iyuxū, natürū Tupanaāxū tangechaütümūgū i guxūguma. Rü ngēmaācū pecaduwa tūxū ínanguxūxēē na napēxewa imexūcèx rü tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristugagu tūxū nangēxmaxūcèx i maxū i taguma gūxū.

6

Ñuxma rü tama pecadu ixūgūxūcèx nixī i imaxēxū, natürū Cristucèx nixī i imaxēxū

¹ Rü ñuxma na Tupanaāxū ingechaütümūgūxū, ¿rū ñuxācū tá imaxēxū i ñuxmax? ¿Rü pexcèx rü namexū na pecadu ixūgūechaxū na yexeraācū Tupanaāxū ingechaütümūgūxūcèx? ² Rü dücax, tama ngēmaācū nixī. Erū ñuxma pecaduchaxwa rü ñoma iyuxūrūū tixīgū, erū marū tama naga taxīnūē. Rü ngēmacèx tama name i yeücürū pecadu taxūgūecha. ³ ¿Tama ēxna nūxū pecuèx na tacūcèx yīxū na íbaiūxū? Rü ítabaiū na ngēmaācū duūxūgūxū nawéxūcèx na aixcūma Ngechuchu ya Cristuarū duūxūgū na ixīgūxū. Rü yexguma íbaiūgu, rü nūma nayuxūrūū yexma nayu ga tacūma ga nuxcūmaūxū. ⁴ Rü yexguma íbaiūgu, rü Cristu yuxūrūū yexma nayu ga tacūma ga nuxcūmaūxū, rü Cristu itáxūrūū ínatèx ga yema tacūma ga nuxcūmaūxū. Rü yemaācū naxūpetū na wena imaxēxūcèx rü tūxū nangēxmaxūcèx i maxū i ngexwacaxūxū, yexgumarūū ga Ngechuchu na yuwa írūdaxū rü wena namaxūxū ga yexguma Nanatū ga Tupana norū poramaā ínadaxēēgu. ⁵ Rü ñuxma na Cristumaā wūxigu nayuxū ga tacūma ga nuxcūmaūxū, rü nūxū tacuèx na aixcūma Cristumaā tūxū nangēxmaxū i maxū i ngexwacaxūxū. ⁶ Rü nūxū tacuèx rü yema tórū maxū ga nuxcūmaūxū rü Cristumaā wūxigu curuchagu nayu na yexma yanaxoxūcèx ga yema tacūma ga chixexū. Rü ñuxma rü tama pecadutūūwa tangēxmagū, rü ngēmacèx marū tama naga taxīnūē. ⁷ Erū yíxema yúxe rü marū tama pecadutūūwa tangēxma na yeücürū pecadu taxūechaxūcèx. ⁸ Rü ñuxma na Cristumaā nayuxū ga tórū maxū ga nuxcūmaūxū, rü nūxū tacuèx na Cristurūū tūxū nangēxmaxū i maxū i ngexwacaxūxū. ⁹ Rü nūxū tacuèx rü ñuxma na yuwa ínadaxū ya Cristu, rü tagutāma wena nayu. Yerū nūma rü marū yuxū narüyexera. ¹⁰ Rü yexguma nayuxgu ga Cristu rü pecaducèx nixī ga nayuxū, rü noxtacūma yexma wūxicana ningutanū ga guxūma ga duūxūgūarū pecadugū. Natürū ñuxma na namaxūxū, rü Tupanacèx nixī i namaxūxū na Tupanaārū

ngúchaŭ naxüxücèx. ¹¹ Rū ngëxgumarüŭ ta i pema rü name nixĩ i pegügu perüxĩnüë na marü peyuxü pecaduchaxwa rü Tupanacèx pemaxëxü, erü Ngechuchu ya Cristuarü duüxügü pixigü. ¹² Rū ngëmacèx rü tama name i pecadutüŭwa pegü pengëxmagüxëë na pemaã inacuáxücèx. Rü tama name i penaxüchica i pecadu na pexeneärü ngúchaügü i chixexü pexü naxüxëëxücèx. ¹³ Rü tama name i pecaduna penaxägu i pexene na ngëmamaã chixexü pexügüxücèx. Rü name nixĩ i Tupanana pegü pexägu, erü ñoma duüxügü i yuxü rü wena maxëxürüŭ pixigü. Rü ngëmacèx name nixĩ i Tupanana penaxägu i pexene na ngëmamaã mexü pexügüxücèx. ¹⁴ Rü ñuxma rü täütáma pecadutüŭwa pengëxmagü na pemaã inacuáxücèx. Rü yexguma yema mugü ga Moïché ümatüxüwe perüxĩxgu, rü pemaã inacuèx ga pecadu. Natürü i ñuxma rü Cristugagu Tupana pemaã namecüma, rü nüma nixĩ i pemaã inacuáxü i ñuxmax.

Ngëxguma wüxi i corimëxëwa yigü ingëxmagüxëëgu, rü ngëmaga nixĩ i ixĩnüëxü

¹⁵ Rü ñuxma na tama yema Moïché ümatüxü ga mugütüŭwa ingëxmagüxü, rü ñuxma na Tupana rü Cristugagu tamaã mecümaxü, ¿rü ñuxäcü tá imaxëxü? ¿Rü pexcèx namexü na yeücürü pecadu ixügüechaxü? Rü dücax, tama name na ngëmaäcü imaxëxü. ¹⁶ Rü pema nüxü pecuèx rü ngëxguma wüxi i corimëxëwa pegü pengëxmagüxëëgu na naga pexĩnüëxücèx rü ngëma tá nixĩ i perü cori ixixü, rü pema rü norü duüxügü tá pixigü i ngëma cori i naga pexĩnüëxü. Rü ñuxma rü pema tá nüxü pedaugü ngoxi ngëxürüxüŭ perü me yixĩ na ngëmaga pexĩnüëxücèx. Rü ngëxguma pecadu i yuwa tüxü gagüxü perü me yixĩgu, rü ngëma tá nixĩ i pemaã icuáxü. Rü ngëxguma perü me yixĩgu na Tupanaga na pexĩnüëxü, rü yimaga tá pexĩnüë na napëxewa pimexücèx. ¹⁷ Natürü Tupanana moxë chaxã, yerü woo pecaduga na pexĩnüëchirëxü, natürü i ñuxma rü aixcüma naga pexĩnüë i ngëma ngüxëëtae i marü peyaxuxü i Cristuchiga. ¹⁸ Rü ñuxma rü Tupanaärü duüxügü pixigü erü nüma rü chixexüna pexü íngüxüxëë na tama pecadu pexügüechaxücèx. Rü ngëmaäcü pexü narüngüxëë na napëxewa pimexücèx rü meã naxcèx pemaxëxücèx. ¹⁹ Rü ñoma i nañecüãx i duüxügümaã chidexarüŭ nixĩ i tauxchaxü i oremaã pemaã chidexaxü i ñuxmax, erü pema rü woetama taguma nüxü pexĩnüë i ñaã ore, rü ngürüãchi täütáma nüxü pecuèx i tacüchiga na yĩxü i ngëma pemaã nüxü chixuxü. Rü dücax, rü nuxcüma rü ipenaxã ga pexene na namaã penaxügüxücèx ga nagüxüraüxü ga chixexü. Natürü i ñuxma rü name nixĩ i Tupanana pegü pexã na aixcüma napëxewa pexüünegüxücèx

rū naxcèxicatama pemaxēxūcèx. ²⁰ Rū yexguma pecadutūūwa peyexmagūgu, rū taxucūrūwama Tupanapēxewa mexū pexūgū ga yexguma. ²¹ ¿Natürü tacūwa pexū namexū ga yema chixexū i ñuxma rū wūxi i āne pexna āxū? Yerü yema chixexū rū yuwamare pexū nagagū, rū tama i maxūwa. ²² Natürü marü tama pecadutūūwa pengēxmagū i ñuxmax, erü marü nūxna ípenguū rū marü Tupanaārü duūxūgū pixīgū. Rū ngēma waxi nixī i poraācū pexū mexū erü ngēmagagu penayaxu i maxū i Tupanapēxewa üünexū rū ngēmawena tá penayaxu i maxū i taguma gúxū. ²³ Rū ngēma natanü na pecadu ixūxū, rū yu nixī. Natürü yíxema tórü Cori ya Ngechuchuaxū yaxōguxe, rū Tupana tūxna nanaxāmare i maxū i taguma gúxū.

7

Wūxi i ngecü rū ngēxguma nayutegu rū marü tama ngītemēxēwa ingēxma. Rū ñuxma na taxcèx nayuxū ya Cristu, rū marü tama yema Moïché ümatūxū ga mugütūūwa tangēxmagū

¹ Pa Chaueneēgūx, rū pema na nagu pexīxū i ngēma mugū, rū nūxū pecuèx rū ngēxguma tamaūxguxicatama nixī na ngēma mugütūūwa tangēxmaxū ya wūxichigū ya duūxē. ² Rū dūcax, rū wūxi i ngecü i ātecü rū ngītemēxēwa ingēxma ega namaxyane ya ngīte, erü ngēma ñanagūrü i ore i mugū. Natürü ngēxguma nayuxgu ya ngīte, rū marü tama ngītemēxēwa ingēxma. Rū yema mugū ga ngītemēxēwa ngīxū yexmaxēēxū ga noxri rū marü tama ngīmaā inacuèx. ³ Rū ngēmaācū i ngēxguma namaxyane ya ngīte rū to i yatūmaā inapexgu, rū pecadu ixū. Natürü ngēxguma marü nayuxgu ya ngīte, rū marü nūxna ínguxuchi i ngēma mugū ga ngītemēxēwa ngīxū yexmaxēēxū ga noxrix. Rū ngēxguma wenaxārü naxātegu rū taxuūma i chixexū ixū. ⁴ Rū ngēxgumarūū ta i pemax, Pa Chaueneēgūx, rū marü tama yema Moïché ümatūxū ga mugütūūwa pengēxmagū yerü nūma ga Cristu rū pexcèx nayu. Rū ngēmacèx i ñuxma rū Cristu ga yuwa írūdaciārü pixīgū. Rū ngēmaācū nanaxū ya Tupana na naxcèx imaxēxūcèx, rū norü ngúchaū ixūgūxūcèx. ⁵ Rū yexguma nuxcūmaūxū ga tacūmawe rüxīxgu rū poraācū tanaxū ga taxūneārü ngúchaūgū woo yema mugū tūxna na nachuxuxū ga yema. Natürü yexguma nūxū icuèxgu na nachuxuxū ga yema pecadu ga ixūxū, rū yexeraācū tanaxūxchaū. Rū yemaācū ga yema tórü pecadugū rū yuwa tūxū nagagū. ⁶ Natürü i ñuxma rū marü tama ngēma mugütūūwa tangēxmagū, erü Tupana rū marü nūxna tūxū ínanguxūxēē. Rū ngēmacèx i ñuxma rū ñoma duūxūgū i iyexūrūū tixīgū i napēxewa i ngēma mugū, erü marü tama tamaā inacuèx. Rū ngēmacèx tama nagu taxī i ngēma nuxcūma ümatūxū ga mugū, erü marü nūxna ítanguxū

na Tupanaārū ngúchaŭ ixügüxüçèx rü naxçèx na imaxèxüçèx namaã i tórü maxü i ngexwacaxüxü i Naãe i Üünexü tüxna äxü.

Ngēma pecadu i chowa ngēxmaxü rü chomaã inacuèx

⁷ ¿Rü ñuxü ñagüxü tá i ñuxmax? ¿Rü pexçèx rü yema mugü yïxü ga tüxü pecaduãxèxü? ¿Rü dücax, tama name i ngēmaãcü nagu tarüxĩnüë! Natürü yexguma chi yema mugü rü tama choxü nüxü nacuèxèëgu, rü tãu chima nüxü chacuèx na pecadutüüwa chayexmaxü. Rü dücax, rü yexguma chi yema mugü rü tãu chima choxü nüxü cuèxèëgu na wüxi i pecadu yïxü na toguãxärü ngēmaxüçèx chixauxächixü, rü tãu chima nüxü chacuèx na pecadu yïxü i ngēma. ⁸ Natürü yexguma yema mugü choxü nguxèëgu na nachixexü na toguãxärü ngēmaxü choxü ngúchaüxü, rü yexguma ga pecadu rü nayoxnië na yexeraãcü choxü na nangúchaüxèëäxü. Rü ngēmaãcü nüxü tadau rü ngēxguma chi natauxgu i ngēma mugü, rü tãu chima nüxü tacuèxgü na ñuxãcü wüxi i chixexüchixü na yïxü i ngēma pecadu. ⁹⁻¹⁰ Rü noxri tauta yema mugüxü chacuèxgu, rü choma nagu charüxĩnügu rü chame. Natürü yexguma yema mugüxü chacuèxgu, rü nüxü chicuèxächi na chixexü chaxüxü rü ngēma chixexüçèx rü tá na chayuxü. Rü yemaãcü ga yema mugü ga Tupana Moïchéna äxü na duüxügüxü namaxèxèëxüçèx, rü choxü nayuxèëäma. ¹¹ Rü nüma ga pecadu rü nayoxnië namaã ga yema mugü. Yerü yexguma yema mugü choxü nguxèëgu na ñuxãcü nachixexü ga yema pecadu, rü yexeraãcü choxü nangúchaü ga yema pecadu. Rü yemaãcü ga yema pecadu rü choxü nawomüxèë rü nayoxnië namaã ga yema mugü rü yuwa choxü naga. ¹² Natürü yema mugü rü aixcüma naxüüne i Tupanapëxewa. Rü guxüma i ngēma Tupana tamaã nüxü ixuxü rü naxüüne rü aixcüma name rü tüxü narüngüxèë. ¹³ ¿Natürü ñuxãcü nixi i ngēma i ñuxmax? ¿Éxna pexçèx rü yema mugü yïxü ga yuwa choxü gaxü? Rü dücax, rü tama ngēmaãcü nixi. Erü ngēma pecadu nixi i Tupanaārü mugümaã yoxniëxü na yuwa choxü nagaxüçèx. Rü ngēmaãcü nüxü tacuèx na ñuxãcü poraãcü nachixexü i pecadu. Rü yexguma yema mugü choxü nguxèëgu na ñuxãcü poraãcü nachixexü ga yema pecadu, rü yexeraãcü choxü nangúchaü ga yema chixexü rü yexeraãcü chanaxüama ga pecadu. ¹⁴ Nüxü tacuèx i ngēma mugü rü Tupanaãe i Üünexüwa ne naxü. Natürü choma rü duüxümare chixi, rü ngēmacèx nixi i chomaã inacuáxü i ngēma pecadu i chaxüxü. ¹⁵ Rü tama nüxü chacuèx na tacü choxü üpetüxü erü tama chanaxü i ngēma mexü i chanaxwèxexü na chaxüxü, natürü ngēma chixexü i tama chanaxwèxexü na chaxüxü rü ngēmaãma nixi i chaxüxü. ¹⁶ Natürü i

ñuxma na chanaxuxŭ i ngēma tama chanaxwèxechiréxŭ na chaxuxŭ, rü ngēmawa nüxŭ chicuèxāchi na namexŭ i ngēma mugü. ¹⁷ Rü ngēmacèx i ñuxma rü tama chauechama nixŭ i chanaxuxŭ i ngēma chixexŭ. Natürü ngēma pecadu i chowa ngēxmaxŭ nixŭ i chomaã icuáxŭ, rü ngēma nixŭ i chixexŭ choxŭ üxēèxŭ. ¹⁸ Rü choma nüxŭ chacuèx rü wüxi i pecaduãxŭ i duüxŭmare chixŭ, rü ngēmacèx chowa rü nataxuma i tacü i mexŭ. Erü woo chanaxwèxe na mexŭ chaxuxŭ, natürü tama chomaã nanguxŭ na chanaxuxŭ. ¹⁹ Erü ngēma mexŭ i chanaxwèxexŭ na chaxuxŭ, rü tama chanaxü. Natürü chanaxüama i ngēma chixexŭ i tama chanaxwèxexŭ na chanaxuxŭ. ²⁰ Rü ngëxguma chi chanaxüamagu i ngēma chixexŭ i tama chanaxwèxexŭ na chaxuxŭ, rü meãma nangox na tama chauechama chanaxuxŭ. Natürü ngēma pecadu i chowa ngēxmaxŭ nixŭ i chomaã icuáxŭ rü chixexŭ choxŭ üxēèxŭ. ²¹ Rü ngēmaãcü nüxŭ chadau i ñuxãcü na chiŭxŭ. Rü ngëxguma mexŭ chaxüchaügu rü choxŭ natauxcha na chixexŭãma chaxuxŭ. ²² Choma rü chauãëwa rü chorü me nixŭ i Tupanaärü mugü, rü naga chaxŭnüchaŭ. ²³ Natürü ñaã chaxune i ñoma i naãnecŭãx ixŭxŭwa, rü nangëxma i tacü i tama naxüxchaŭxŭ i ngēma chauãë naxwèxexŭ. Rü ngēma pecadu i chowa ngēxmaxŭ nixŭ i chomaã icuáxŭ rü chixexŭ choxŭ üxēèxŭ. ²⁴⁻²⁵ Rü ngēmaãcü i choma rü chauãëwa chayanguxëèchaŭ i Tupanaärü mugü, natürü ñoma i naãnecŭãx i chaxune rü nanaxüxchaŭ i ngēma nanaxwèxexŭ i pecadu. Rü taxucèxma chataãë i chomax. ¿Rü texé tá nüxna choxŭ ítanguxuchixëë i ñaã pecadu i chowa ngēxmaxŭ rü yuwa choxŭ gaxchaŭxŭ? Rü Tupanana moxë chaxã erü tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu rü tá choxŭ nüxna ínganguxuchixëë.

8

Tupanaãë i Üünexŭ naxwèxexŭãcüma tamaxë

¹ Rü ñuxma ya Tupana rü marü taxucèxma nanapoxcue i ngēma duüxŭgü i Ngechuchu ya Cristuarü duüxŭgü ixŭgüxŭ. ² Erü Tupanaãë i Üünexŭ i Ngechuchu ya Cristugagu tüxŭ maxëxëèxŭ, rü nüxna tüxŭ ínganguxüxëë i pecadu na tama yuwa tüxŭ nagagüxücèx. ³ Rü yema taxüneaärü ngúchaügu rü marü nüxŭ narüyexera ga yema mugü ga Moïché umatüxŭ. Rü yemacèx ga yema mugü rü taxucürüwa mexŭ tüxŭ naxüxëë. Natürü nüma ga Tupana rü marü nanaxü ga yema taxucürüwa naxüxŭ ga yema mugü. Yerü ga Tupana rü ñoma ga naãnewa nanamu ga Nanexŭchi. Rü woo taxüne i pecaduãxŭrü nixŭ ga naxüne, natürü nüma ga Nane rü taguma napecaduãx. Rü nüma ga Nane rü tórü pecaducèx nayu, rü yemaãcü inayanaxoxëë ga norü pora ga yema pecadu ga taxünewa yexmaxŭ.

⁴ Rū yemaācū nanaxū ga Tupana na tūxū na natauxchaxūcèx na yanguxēēxū i ngēma tūxū namuxū i ngēma mugū. Erū ñuxma rū tama ñoma i taxūne naxwèxexūācūma tamaxē, natürū Tupanaāē i Üünexū naxwèxexūācūma nixī i imaxēxū. ⁵ Rū yíxema tūmaxūne naxwèxexūācūma maxēxē, rū naxcèx tadaugū i ngēma ñoma i naānecūāx naxwèxexū. Natürū yíxema Tupanaāē i Üünexū naxwèxexūācūma maxēxē, rū ngēma Tupanaāē i Üünexū naxwèxexū nixī i naxcèx tadaugūxū. ⁶ Rū yíxema Tupanaāē i Üünexū naxwèxexūcèx daugūxe rū tataāēgū, rū tá tūxū nangēxma i tūmaārū maxū i taguma gúxū. Natürū yíxema tūmaxūne naxwèxexūcèx daugūxe rū ngēma rū tá yuwa tūxū nagagū. ⁷ Rū yíxema tūmaxūne naxwèxexūcèx daugūxe rū Tupanamaā tarūxuwānūgū. Rū tama Tupanaga taxīnūēchañ erū taxucürūwama naga taxīnūē. ⁸ Rū ngēmacèx ya yíxema tūmaxūneārū ngúchañwe ruxīxē, rū taxucürūwa Tupanaārū ngúchañ taxūgū. ⁹ Natürū ngēxguma aixcūma pewa nangēxmagu i Tupanaāē i Üünexū rū tama pexeneārū ngúchañ pexū, natürū Naāē i Üünexūārū ngúchañ nixī i pexūxū. Rū yíxema tama tūxū nangēxmaxē i Tupanaāē i Üünexū i Cristu tūxna āxū, rū tama Cristuarū duūxū tixī. ¹⁰ Natürū ngēxguma pewa namaxūxgu ya Cristu, rū peāxē rū namaxū erū Cristugagu Tupana pexū nūxū inayarūngūma i perū pecadugu. Rū woo i pexene rū pecadugagu tá nayuama, natürū peāxē rū Cristugagu tá namaxū, erū Tupana pexū nadau na pimexū. ¹¹ Rū ngēxguma pewa namaūxgu i Naāē ya yima Tupana ga Ngechuchu ya Cristuxū írūdaxēēcū, rū nūmatátama ya yima Cristuxū írūdaxēēcū tá wena nanamaxēē i pexene i yuxwèxexū, rū Naāē i Üünexū i pewa maxūxū tá nixī i naxūxū i ngēma. ¹² Rū ngēmacèx, Pa Chaueneēgūx, rū tanaxwèxe i Tupanaārū ngúchañ taxū, rū tama tanaxwèxe i taxūne i pecaduāxūārū ngúchañ taxū. ¹³ Erū ngēxguma chi pexeneārū ngúchañ pexūxgu rū tá ipeyarūtauxe. Natürū ngēxguma Tupanaāē i Üünexūārū ngūxēēmaā ipeyanaxoxēēgu i ngēma pexene uxchañxū, rū aixcūma tá pexū nangēxma i maxū i taguma gúxū. ¹⁴ Erū guxāma ya yíxema Tupanaāē i Üünexū tūmamaā icuáxe, rū aixcūma Tupanaxācūgū tixīgū. ¹⁵ Yerū tama penayauxgū ga wūxi ga naāxē ga pecaduwa pexū gagūxū rū ngemagagu wenaxarū Tupanaarū poxcucèx pemuñē. Natürū yema Naāxē ga peyauxgūxū rū Tupanaāxē i Üünexū i naxacūgū pexū ixīgūxēēxū nixī. Rū ngēmatama Naāē i Üünexū nixī i tūxū rüngūxēēxū na tama imuñēxūcèx na Tupanana ingaicamagūxū rū:

“Pa Chaunatūx”, ñagūxū nūxū. ¹⁶ Rū ngēmatama Naāē i Üünexū nixī i aixcūma tūxū nūxū cuèxēēxū na Tupanaxācūgū

na ixīgūxū. ¹⁷ Rū ñuxma na Tupanaxācūgū ixīgūxū i yixema, rū nūxū tacuèx rū daxūguxū i naānewa tá tanayaxu i ngēma mexūgū i Tupana tūxna āxchaūxū. Rū ngēmaācū Cristumaā tá tūxū nangēxma i tachica i mexū i Tupanaxūtawa, erū Cristurūū ngúxū tingegū na yixcūra wūxigu namaā mexūwa ingēxmagūxūcèx.

Ngēma mexū i yixcūra tá nūxū idauxūchiga

¹⁸ Rū dūcax, choma nagu charūxīnū rū ngēma ngúxū i ñuxma ñoma i naānewa ingegūxū, rū taxuūma nixī i ngēxguma nagu nanguxgu i ngēma mexū i yixcūra tá nūxū idauxū i ngēxguma Cristumaā ingēxmagūgu i daxūguxū i naānewa. ¹⁹ Rū ñuxma rū guxūma i tacū i Tupana ūxū rū taxū i norū ngúchaūmaā ínananguxēēgū i ngēma ngunexū i nagu tá nataeguxū ya Cristu na Tupana guxūpēxewa naxācūgūxū iwéxū. ²⁰ Rū nūxū tacuèxgū rū yexguma pecadu naxūxgu ga guma nūxīraūcū ga yatū rū yexguma nixī ga nachixexū ga guxūma ga yema Tupana ūxū. Rū tama yema Tupana ūxūārū ngúchaū nixī ga yema, natūrū yemaācū nūxū naxūpetū yerū ga Tupana rū yemaācū inaxuneta ga yexguma pecadu naxūxgu ga guma yatū. Natūrū i ñuxma rū guxūma ga yema Tupana ūxū rū ínananguxēē na ngēma chixexūwa ínanguxūxūcèx. ²¹ Erū ngēma ngunexū i Tupana tá nagu nadexū i naxācūgū na naxūtawa nangēxmagūxūcèx, rū ngēxguma tá ta nixī i chixexūwa ínanguxūxūēēāxū i guxūma ga yema nūmatama naxūxū. Rū ngēmaācū wenaxārū noxrirūū tá name i guxūma. ²² Rū nūxū tacuèx rū ñaa naane rū guxūma i nawa ngexmaxū rū ñoma wūxi i nge i ixraxacūchaxūcūrūxū poraācū ngúxū ninge ñuxmatáta nawa nangu i ngema ngunexū i nagu Tupana wena nangexwacaxūxēēxū i guxūma. ²³ Rū tama ñaa naanexīcatama nixī i ngúxū ingexū i ñuxma, natūrū yixema i tūxū ngexmaxū i Tupanaāxē i Ūūnexū rū ta ngúxū tingegū ñxmatáta nawa nangu na Tanatū tūxū dexū rū ngexwacāxū i taxūnegū tūxna āxū. Rū woo tūxū nangexma i Naāxē i Ūūnexū ya Tupana tūxna muxū na norū ūgū yixīxūcèx i ngema mexūgū i Tupana tá tūxna naxāxū i dauxūguxū i naanewa, natūrū tanaxwēxe na ngemaxūchi ingugūxū. ²⁴ Cristu tūxna nanaxā i maxū i taguma gúxū, natūrū ítananguxēēgūmare na naxū-tawa ingugūxū na nayauxgūxūcèx i ngēma maxū. Natūrū nūxū tacuèx rū ngēxguma chi marū nūxū idaugūgu i ngēma írūnguxēēgūxū, rū taxucèxma tūxcūū ítananguxēēgū. Erū ngēma marū nūxū idauxū, rū taxucèxma ítananguxēē. ²⁵ Natūrū ngēxguma tauta nūxū idaugūgu i ngēma írūnguxēēgūxū, rū tanaxwēxe i meā ítananguxēēgūecha ñuxmatáta nūxū idaugū. Rū ngēmaācū

nixī i Cristuxū írünguxēēgūxū. ²⁶ Rū Tupanaāē rū tūxū narüngūxēē ta na iporaexūcèx i ngēxguma ituraegu i tórū ōwa. Rū yixema rū tama nūxū tacuèx na ñuxācū Tupanamaā idexagūxū rū tacūcèx iyumūxēgūxū. Natürü Naāē i Üünexū rū naxauxācūma ore i tama nūxū icuáxūmaā Tupanamaā nidexa rū taxcèx nayumūxē. ²⁷ Rū Tupana ya meā tūxū cuácū rū nūxū nacuèx na ñuxū ñaxūchiga yīxū i ngēma Naāē i Üünexū nūxū ixuxū. Erü ngēma Naāē i Üünexū rū Tupana naxwèxexūācūma Tupanaxū nacèèxū tūmacèx ya yīxema Tupanaārü duūxūgū íxīgūxe.

Cristu rū tūxū naporaexēēāma na taxuūma i guxchaxūgū tūxū narü-yexeraxūcèx

²⁸ Rū nūxū tacuèx rū tūmaārü mexūcèx nixī i Tupana ínanguxēēxū i guxūma i ngēma tūxū üpetūxū ya yīxema nūxū ngechaūgūxe ga nūma nanaxwèxexūācūma tūxū nadexe. ²⁹ Rū woetama nuxcūmama ga Tupana rū marü tūxū nacuèx na texégü tá tixīgūxū ya yīxema noxrü íxīgūxe. Rū noxri-tama naāne ixügūgumama tūxū nade na Nanerūū timexū i napēxewa, rū yima Nane rū tūmamaā nayaxūcèx rū tūmamaā inacuáxūcèx ya guxāma ya yīxema naēneēgū íxīgūxe. ³⁰ Rū guxema noxri naāne ixügūgumama Tupana tūxū dexe, rū tūmacèx naca na noxrü tixīgūxūcèx. Rū guxema tūmacèx naçaxe, rū nügūcèx tūxū nimexēēgū. Rū guxema nügūcèx tūxū yamexēēgūxe, rū daxūwa tá tūxū nagagū na guxūgutáma naxūtawa tangēxmagūxūcèx. ³¹ ¿Rū ñuxū ñagūxū tá i ñuxma i ngēmachiga? Rū ngēxguma Tupana taétūwa chogūgu, ¿rū texé tá tūxū rüyexeraxū? ³² Yerü nūma ga Tupana rū tama tūxna nayanuxū ga Nanexūchi. Natürü taxcèx inanamu ga Nane na taxcèx nayuxūcèx i guxāma i yixema. Rū ñuxma na yemaācū taxcèx inamuāxū ga Nane, ¿rū taux ēxna tūxna naxāāxū i guxūma i tacū i inaxwèxexū na naxcèx imaxēxūcèx? ³³ Rū Tupana tūxū nade rū tūxū nixu na napēxewa imexū. Rū ngēmācèx ¿rū texé tá napēxewa tūxū tixugū na ichixexū? Erü Tupanatama nixī ya tūxū ixucū na tūxū nataxuūma i chixexū. ³⁴ ¿Rū texé tá poxcuwa tūxū tamugū i ñuxmax? ¿Pexcèx rū Cristu tá yīxū? Dūcèx, taxucürūwama ngēmaācū nixī yerü Cristu nixī ga taxcèx yucū na tūxū namaxēxēxūcèx. Rū tama ngēxīcatama taxcèx naxū, natürü wenaxārü ínarūda. Rū ñuxma rū Tupanaxūtawa nangēxma rū ngema āēxgacū nixī. Rū ngema taétūwa nachogū rū Tupanaxū taxcèx nacèèxū. ³⁵ ¿Rū ñuxma rū tacū tá Cristuna tūxū íxīgachixēēxū na tama tūxū nangechaūxūcèx? Rū woo ngúxū ingegūgu, rū ēxna guxchaxūgū tūxū ngēxmagu, rū ēxna duūxūgū Cristugagu taxchi aiegu, rū ēxna itaiyaegu, rū ēxna ingexchirugūgu, rū

ĕxna āñcūmaxūwa ingĕxmagūgu, rŭ ĕxna duūxūgŭ tŭxŭ daixchaūgu, natŭrŭ woo guxŭma i ngĕma tŭxŭ ũpetŭgu, natŭrŭ ya Cristu rŭ tāŭtāma nŭxŭ narŭchau na tŭxŭ nangechaŭxŭ.
³⁶ Natŭrŭ guxŭguma āñcūmaxūwa tangĕxmagŭ, ngĕma Tupanaārŭ ore i ũmatŭxŭ nŭxŭ ixuxŭrŭŭ. Erŭ ngĕma ore rŭ ñanagŭrŭ:

“Rŭ cugagu duūxūgŭ toxŭ nadaixchaŭ rŭ duūxŭgŭpĕxewa rŭ ñoma carnerugŭ i daiwa ĩxŭrŭŭ tixŭgŭ”,

ñanagŭrŭ i ngĕma ore. ³⁷ Natŭrŭ woo guxŭma i ngĕma tŭxŭ na ngupetŭxŭ, rŭ Ngechuchu ya Cristu ya tŭxŭ ngechaŭcŭ, rŭ tŭxŭ naporaexĕĕāma na taxuŭma i guxchaxŭgŭ tŭxŭ narŭyexeraxŭcĕx, rŭ bai i ŭacŭ. ³⁸⁻³⁹ Rŭ ngĕmacĕx aixcŭma chayaxŭ na taxucŭrŭwama ŭacŭ Tupanana tŭxŭ ixŭgachixĕĕxŭ na ngĕmaācŭ tama tŭxŭ nangechaŭxŭcĕx. Rŭ woo iyuxgu rŭ woo imaxĕgu, natŭrŭ Tupana tā tŭxŭ nangechaŭĕcha. Rŭ taxucŭrŭwama Tupanana tŭxŭ nixŭgachixĕĕ i ŭacŭ i norŭ ore-arŭ ngeruŭgŭ, rŭ ĕxna ŭacŭ rŭ ngoxogŭ rŭ ĕxna ŭacŭ i to i poraxŭ. Rŭ bai i ŭacŭ i ñuxma tŭxŭ ũpetŭxŭ, rŭ bai i ŭacŭ i yixcŭra tā ngĕxmaxŭ, rŭ bai i ŭacŭ i daxŭwa ngĕxmaxŭ, rŭ bai i ŭacŭ i naānetŭŭwa ngĕxmaxŭ, rŭ bai i ŭacŭ i to i Tupana ũxŭ, rŭ taxucŭrŭwama Tupanana tŭxŭ nixŭgachixĕĕ na tama tŭxŭ nangechaŭxŭcĕx. Rŭ ngĕmaācŭ nixŭ i tŭxŭ nangechaŭxŭ ya Tupana nagagu ya tŭrŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristu.

9

Tupana rŭ nanade i Yudŭgŭ na norŭ duūxŭgŭ na yixŭgŭxŭcĕx

¹ Dŭcĕx, Pa Chaueneĕgŭx, rŭ pemaā tā nŭxŭ chixu i wŭxi i ore. Rŭ ngĕma ore i pemaā tā nŭxŭ chixuxŭ rŭ aixcŭma nixŭ erŭ Cristuarŭ duūxŭ chixŭ. Rŭ tama chidora. Rŭ chauāĕwatama nŭxŭ chacuĕx na aixcŭma na yŭixŭ i ngĕma ore erŭ Tupanaāĕ i ũŭnexŭ nixŭ i chauāĕmaā icuāxŭ. ² Rŭ poraācŭ changechaŭ, rŭ choxŭ nangŭĕcha i chauāĕwa, erŭ tama nayaxŭgŭ i chautanŭxŭgŭ i Yudŭgŭ. ³ Rŭ aixcŭma pemaā nŭxŭ chixu rŭ guxŭguma ngĕma chautanŭxŭgu charŭxŭnŭ, rŭ poraācŭ chanaxwĕxe na Cristuaxŭ yaxŭgŭāxŭ. Rŭ choma rŭ aixcŭma ĩchamemare na poxcuwa choxŭ namuxŭ ya Tupana rŭ Cristuna choxŭ yaxŭgachixĕĕxŭ ega ngĕmaācŭ chi nŭxŭ chayaxŭgŭxĕĕgu rŭ chanamaxĕxĕĕgu i ngĕma chautanŭxŭgŭ i Yudŭgŭ. ⁴ Rŭ nŭmagŭ rŭ chauxrŭŭ Yudŭgŭ nixŭgŭ. Rŭ Tupana rŭ nuxcŭmaxŭchima namaā inaxuneta na naxācŭgŭ yixŭgŭxŭcĕx. Rŭ norŭ oxigŭ rŭ nŭxŭ nadaugŭ na ñuxācŭ namexĕchixŭ ga Tupana ga yexguma naxcĕx nangoxgux. Rŭ Tupana rŭ norŭ oxigŭmaā inaxuneta rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ:

“Rŭ ngĕxguma chauga pexŭnŭĕgu rŭ tā pexŭ charŭngŭxĕĕ”,

ñanagürü nüxŭ. Rŭ Tupana rŭ nüxna nanaxã ga yema mugŭ ga Moĩché ũmatŭxŭ. Rŭ nanangŭexẽẽ na ñuxãcŭ nüxŭ yacuèxŭŭgŭxŭcèx. Rŭ meãma namaã inaxuneta na Cristu rŭ naxcèx nŭma tá namuãxŭ na namaxèxẽẽãxŭcèx rŭ nüxna na naxããxŭcèx i maxŭ i taguma gŭxŭ. ⁵ Rŭ yema nuxcŭmaŭgŭxŭ ga tŕrŭ oxigŭtaa nixŭgŭ i ngẽma Yudiŭgŭ, rŭ ngẽmacèx naxcèx ta nixŭ ga yema uneta ga tŕrŭ oxigŭmaã nüxŭ yaxuxŭ ga Tupana. Rŭ ngẽma Yudiŭgŭtanŭxŭwatama nixŭ ga nabuxŭ ga Cristu ya Tupanaxŭchi ixŭcŭ ya guxŭetŭwa ngẽxmacŭ. Rŭ tanaxwèxe i guxŭguma nüxŭ ticuèxŭŭgŭ. Rŭ ngẽmaãcŭ yŭi. ⁶ Rŭ ñuxma rŭ woo tama guxŭ i Yudiŭgŭ na yaxŕgŭxŭ, natŭrŭ taxucŭrŭwama texé nüxŭ tixu na Tupana rŭ tama yanguxèẽãxŭ i ngẽma norŭ uneta. Erŭ ngẽma Yudiŭgŭ rŭ tama aixcŭma guxŭma Tupanaãrŭ duŭxŭgŭ nixŭgŭ. ⁷ Rŭ tama guxŭma i duŭxŭgŭ i Abrãŭtaagŭ ixŭgŭxŭ, rŭ aixcŭma Abrãŭtanŭxŭ nixŭgŭ i Tupanapèxewa. Yerŭ ga Tupana rŭ Abrãŭmaã nüxŭ nixu, rŭ ñanagŭrŭ:

“Rŭ cune ya Ichaátanŭxŭgŭ tá nixŭ i aixcŭma cutanŭxŭgŭ ixŭgŭxŭ i chopèxewa”,

ñanagŭrŭ. Rŭ yemaãcŭ namaã inaxuneta woo na nayexmaxŭ ga togŭ ga Abrãŭxãcŭgŭ. ⁸ Rŭ ngẽmawa meãma nüxŭ tacuèx rŭ tama ngẽma na Abrãŭtaa tixŭgŭxŭcèx nixŭ i Tupanaxãcŭgŭ tixŭgŭxŭ. Natŭrŭ yŭxema aixcŭma Tupanaãrŭ uneta nüxŭ ixuxŭrŭŭãcŭma yaxŕgŭxe waxi tixŭ ya aixcŭma Abrãŭtaa ixŭgŭxe i Tupanapèxewa. ⁹ Yerŭ naxŭpa ga na nabuxŭ ga Abrãŭ nane, rŭ yema Tupanaãrŭ uneta ga Abrãŭmaã nüxŭ yaxuxŭ, rŭ ñanagŭrŭ:

“Rŭ naŭ ya taunecŭarŭ ñŭxgumaãcŭ tá wena nuã chaxŭ, rŭ cuxmèx i Chara rŭ tá ixãxãcŭ i ngẽxguma”,

ñanagŭrŭ. ¹⁰ Natŭrŭ tama Abrãŭmaãxŭcatama nixŭ ga yemaãcŭ yadexaxŭ ga Tupana. Yerŭ tŕrŭ oxŭ ga Ichaá namèx ga Rebecamaã rŭ ta nidexa ga Tupana. Rŭ ngĩma rŭ ngĩteaxŭ ixãxãcŭ rŭ nataxreèxpŭx ga ngĩne. ¹¹⁻¹³ Natŭrŭ yexguma tauta nabuegu rŭ taxuŭma ga mexŭ rŭ èxna chixexŭ naxŭegu ga yema ngĩnegŭ, rŭ Rebecamaã nidexa ga Tupana, rŭ ñanagŭrŭ:

“Rŭ ngẽma nüxŭra buxŭ i cune, rŭ ngẽma wixweama buxŭãrŭ duŭxŭ tá nixŭ”,

ñanagŭrŭ ngĩxŭ. Rŭ yema dexa rŭ namaã nawŭxigu i Tupanaãrŭ ore i ũmatŭxŭ i ñaxŭ:

“Marŭ chanayaxu ya Acobu, natŭrŭ nüxŭ chaxo ya Echaú”, ñaxŭ. Rŭ yemaãcŭ ga Tupana rŭ ngĩmaã nanangoxèẽ na namèxwa nangèxmaxŭ na tŭxŭ nayaxuxŭ ya yŭxema woetama nüxŭ ngŭchaŭxè na tŭmacèx naçaxŭ tama nagu naxŭnŭãcŭma i tacŭ rŭ mexŭ rŭ èxna tacŭ rŭ chixexŭ na taxŭxŭ. ¹⁴ ¿Rŭ ñuxŭ ñagŭxŭ i ñuxmax? ¿Pexcèx rŭ Tupana rŭ chixexŭ

naxūxū ga yexguma tama Acobuxū nangechaūxūrū nūxū na nangechaūgu ga Echaū? Rū dūcax, tama chixexū naxū. 15 Yerū norū orewa rū Tupana rū Moīchēxū ñanagürü:

“Rū ngēxguma chi texémaã chamecümachaūgu, rū tūmamaã tá chamecūma. Rū choxū tá tangechaūtümū ya yixema choxū ngechaūtümūchaūxē”,

ñanagürü. 16 Rū ngēmaācū tama ngēma tūmatama tanaxwèxexūgagu rū ēxna ngēma taxūxūgagu nixī i Tupana tūxū yaxuxū ya texé. Natürü tūxū nayaxu erü nūxū tangechaūtümū. 17 Rū yexgumarū ta ga Tupana rū norū ore i ūmatūxūwa rū ñanagürü nūxū ga Equituaneārū āēxgacū:

“Rū āēxgacūxū cuxū chingucuchixēē na cuwa duūxūgūxū nūxū chadauxēēxūcèx i ñuxācū na chaporaxū. Rū ngēmaācū chanaxū na guxū i duūxūgū i guxū i naānewa ngēxmagūxū, nūxū na cuáxūcèx i chauchiga”,

ñanagürü. 18 Rū ngēmaācū ya Tupana rū nūxū tangechaūtümū ya yixema nūxū ngechaūtümūchaūxē. Rū ngēxguma tūxū nataiāchiarū maxūāxēēchaūgu rū tūxū nanataiāchiarū maxūāxēē ya yixema tama nūxū cuáxchaūxē. 19 Natürü bexmana tá ñacurūgū choxū:

“Rū ngēxguma chi ngēmaācū yixīgu ya Tupana, ¿rū tūxcūū nūxū nixu na tagagu yīxū na chixexū ixūgūxū rū tama naga ixīnūēxū? ¿Rū texé tabora na itayanaxoxēēxūcèx i Tupanaārū ngūchaū?” ñacurūgū tá. 20 Natürü Pa Duūxūx, ¿texé quixī i cuma rū ngēmacèx ngēmaācū Tupanaxū cuyaxūgaxū? ¿Cuxcèx rū ēxna wūxi i tūxū i waixūmūwa ūxū rū namexū i ngēma norū ūruūmaã na ñaxū?

“¿Rū tūxcūū ngēmaācū choxū cuxū na ngēmaācū chixīxūcèx i ñuxmax?” ñaxū. 21 Rū ngēma tūxūārū ūruū rū waixūmūwa nanaxū i tacū i nūma naxūxchaūxū. Rū ngēxguma nanaxwèxegu, rū ngēma waixūmūwa nanaxū i wūxi i tūxū na norū meruū yīxūcèx. Rū ngēxguma nanaxwèxegu, rū ngēmatama waixūmūwa nanaxū i wūxi i tūxū na norū guxchirechixū yīxūcèx. 22 Rū ngēxgumarūūtama nixī i naxūāxū ya Tupana. Erü tūxū nanawéxchaū na ñuxācū naporaxū i nūma rū ñuxācū napoxcueāxū i ngēma duūxūgū i chixexū ūgūxū, natürü poraācū yaxna namaã naxīnū i ngēma duūxūgū, rū tama paxa nanapoxcue i ngēma ímemaregūxū na napoxcuxū. 23 Natürü ga Tupana rū inanawéxchaū na ñuxācū poraācū tamaã namecūmaxū i yixema na yaxōgūxū. Rū ngēmacèx nixī i nūxū ingechaūtümūgūxū, rū nuxcūmamatama tūxū nadexū na naxūtawa ingēxmagūxūcèx i daxūgūxū i naānewa i ngextá ínamexēchixūwa. 24 Rū ngēmaācū i yixema na Yudīgū ixīgūxū, rū tatanūwa Tupana tūxū nidexechi ya ñuxre na norū duūxūgū tixīgūxūcèx. Rū

ngēxgumarūi ta i ngēma tama Yudíugü ixīgüxütanüwa rü nayadexeche i togü. ²⁵ Rü ngēmacèx rü Tupanaârü ore ga Ochéa ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Rü ngēma duüxügü i tama chorü duüxügüchiréx ixīgüxü, rü: ‘Pema rü chorü duüxügü pixīgü i ñuxmax’, ñacharügü tá nüxü. Rü ngēma duüxügü i tama Yudíugürü nüxü changechaüchiréxü, rü: ‘Pexü changechaü i ñuxmax’, ñacharügü tá nüxü. ²⁶ Rü noxri ga Tupana rü yema duüxügü ga tama Yudíugü ixīgüxümaã nüxü nixu, rü ñanagürü nüxü: ‘Pema rü tama chorü duüxügü pixīgü’, ñanagürü nüxü. Natürü yematama nachica ga ngextá nüxü íyemañaxüwa, rü wenaxârü yema duüxügü ga tama Yudíugü ixīgüxümaã nidexa ga Tupana ya Maxèxèeruü, rü ñanagürü nüxü: ‘Pema rü chauxacügü tá pixīgü’, ñanagürü nüxü”.

Rü yema nixi ga Tupanaârü ore ga Ochéa ümatüxü. ²⁷⁻²⁸ Rü Yudíugüchiga rü ta nidexa i Tupanaârü ore, yerü nuxcümaücü ga norü orearü uruü ga Ichaxía rü ñanagürü:

“Rü woo namuxüchichiréx i Yudíugü yima naxnücü ya taxtüpechinüwa yimacürüü, natürü noxre tátama nixi i aixcüma nayauxgüxü i maxü i taguma gúxü. Rü paxa tá ínangu ya tórü Cori na napoxcueäxüçèx i guxüma i ngēma tama noxrü ixīgüxü”,

ñanagürü ga Ichaxía. ²⁹ Rü nümatama ga Ichaxía, rü ñanagürü ga üpa:

“Rü ngēxguma chi nüma ya tórü Cori ya guxü i nañeârü yora rü tãu chima íyaxügüxèèãgu i ñuxre i tatanüxügü i Yudíugü, rü chi itayarüxoxochi, yexgumarüü ga na iyanaxogüxü ga guma ñanegü ga Chodoma rü Gomora namaã ga guxüma ga yema duüxügü ga yéma yexmagüxü”,

ñanagürü ga Ichaxía.

Yudíugü rü tama nayaxögüchaü i ore i mexü i Cristuchiga

³⁰ ¿Rü ñuxü ñagüxü i ñuxmax? Rü pemaã nüxü chixu rü ngēma duüxügü i tama Yudíugü ixīgüxü ga tama Tupanacèx daugüxü ga noxrix, rü ngēmatama duüxügü nixi i ñuxma Tupanapèxewa imexü yerü nayaxögü. ³¹ Natürü yema Yudíugü ga nagu íxchaüxü ga yema Moïchéarü mugü na Tupanapèxewa yamexüçèx, rü ínatü. ³² ¿Rü ñuxäcü ínatü? Düçèx, ínatü yerü yema mugüguama naxi na Tupanapèxewa yamexüçèx, rü tama Ngechuchuaxü nayaxögüchaü. Rü yemaäcü ga Ngechuchu rü yema duüxügüçèx rü wüxi ga guxchaxü nixi. ³³ Rü ngēmachiga nixi i Tupanaârü ore i ümatüxü i ñaxü:

“Choma rü Yudíugütanüwa chanamu ya Cristu. Rü nüma rü ngēma Yudíugücèx rü wüxi i guxchaxü tá nixĩ erü ngēxguma tama nüxü yaxögüägu rü tá inayarütauxe. Natürü ngēma duüxügü i nüxü yaxögüxü, rü aixcüma tá namaxē”,
ñanagürü.

10

¹ Pa Chaueneëgüx, rü ngēma poraäcü chanaxwèxexü rü chorü yumüxëwa Tupanana naxcèx chaçaxü, rü ngēma nixĩ na guxüma i chautanüxügü i Yudíugü na yaxögüxü rü ngēmaäcü aixcüma Tupanaärü na yixíngüxüçèx. ² Rü aixcüma pemaã nüxü chixu, rü nümagü i Yudíugü rü aixcüma poraäcü Tupanagu narüxĩnüë rü nanaxügüchaü i Tupanaärü ngüchaü. Natürü ínatüe erü tama Cristuaxü nayaxögüchaü na ngēmaäcü Tupanapëxewa yamexüçèx. ³ Rü woo Tupana ñoma ga naãnewa nanamu ga Cristu na gumagagu Tupanapëxewa yamexüçèx i duüxügü, natürü nümagü i Yudíugü rü tama nüxü nacuèxgüchaü i ngēma. Rü nügütama nimexëëgüchaü, rü ngēmacèx nagu naxĩãma i ngēma mugü ga Moíché ümatüxü rü tama Cristuaxü nayaxögüchaü na nagagu Tupanapëxewa yamexüçèx. ⁴ Natürü nüma ga Cristu rü nayanguxëë ga yema mugü rü yemaäcü inayanaxoxëë na tama tamaã inacuáxüçèx i ngēma mugü. Rü yemaäcü nanaxü ga Cristu na guxüma i duüxügü i nüxü yaxögüxü rü aixcüma Tupanapëxewa yamexüçèx. ⁵ Rü Moíché nanaxümatü nachiga na ñuxäcü Tupanapëxewa tamexü ya wüxie ega naga taxĩnügu i ngēma mugü, rü ñanagürü:

“Tupana pexü namu na guxügütama meã peyanguxëëxü i guxüma i ngēma mugü erü ngēxguma naga pexĩnüëgu i guxüma i ngēma mugü rü tá pemaxë. Natürü ngēxguma tama naga pexĩnüëgu i wüxitama i ngēma mugü, rü tãütáma pemaxë”,

ñanagürü. ⁶ Natürü ñuxma rü Tupanapëxewa time ega Cristuaxü yaxögügu. Rü ngēmacèx taxucèxma i cuãëwa rü ñacurügü:

“¿Texé tá daxügüxü i naãnewa taxü na Cristucèx tayaçaxü na nuã naxüxüçèx rü tüxü yanangüxëëxüçèx na imexüçèx i Tupanapëxewa?” ñacurügü. ⁷ Rü taxucèxma cuãëwa ñacurügü:

“¿Rü texé tá yuexütanüwa taxü na ngëxma Cristucèx tayadauxüçèx na nuã tanagaxüçèx?” ñacurügü. ⁸ Erü tama ngēmaäcü nixĩ i Cristucèx idauxü, yerü yema ore ga Moíché ümatüxü rü ñanagürü:

“Rü marü cuxütawa nangëxma i Tupanaärü ore. Rü cuèxwa nangëxma na nüxü quixuxüçèx. Rü cuãëwa nangëxma na nagu curüxĩnüxüçèx”,

ñanagürü. Rū ñuxma Pa Chaueneëgüx, rü pemaã nüxü chixu rü ngēmatama ore nixī i guxüwama duüxügümaã nüxü tixuxü. Rū ngēma ore nixī i pexü nüxü cuèxēxü na ñuxäcü pexü nangēxmaxü i maxü ega aixcüma peyaxögügu. ⁹ Erü ngēxguma cuèxmaã nüxü quixuxgu na curü Cori yīxü ya Ngechuchu, rü ngēxguma cuäëwa cuyaxōxgu na yuwa Tupana ínadaxēxü, rü tá cuxü nangēxma i maxü i taguma gúxü. ¹⁰ Erü taäëwa tayaxögü na ngēmaäcü Tupanapēxewa imexü. Rū taëxmaã nüxü tixu na Ngechuchu rü tórü Cori yīxü, rü ngēmaäcü tanayaxu i maxü i taguma gúxü. ¹¹ Rū Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Rü guxāma ya yíxema ya Ngechuchuxü yaxōxē, rü nüma ya Ngechuchu rü taxútama tüxü narümaächixēē erü tá nayanguxēē i guxüma i ngema tümamaã inaxunetaxü”, ñanagürü. ¹² Rū Tupanapēxewa rü guxüma i duüxügü rü nawüxigu. Rū woo Yudiügu yixīgu rü éxna woo tama Yudiügu yixīgu, natürü Tupanapēxewa rü nawüxigu i guxüma i duüxügü. Erü nüma ya tórü Cori, rü guxāärü Cori nixī. Rū nüma rü aixcüma tüxü namaxēxēē ya guxāma ya texé ya nüxna çaxe na tüxü namaxēxēxücèx. ¹³ Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Rü guxāma ya texé ya tórü Corina çaxe na tüxna naxāxücèx i maxü, rü tá tanayaxu i tümäärü maxü i taguma gúxü”, ñanagürü. ¹⁴ ¿Natürü ñuxäcü tá tórü Corina naxçèx tacagü, ega tama nüxü tayaxögügu? ¿Rü ñuxäcü tá nüxü tayaxögü, ega taguma nüxü taxīnūëgu i nachiga? ¿Rü ñuxäcü tá nüxü taxīnūë i norü ore, ega taguma texé tümamaã nüxü ixuxgu? ¹⁵ ¿Rü ñuxäcü tá texé nüxü tixu i Cristuchiga ega taxúema tüxü nüxü yarüxuxēëgu? Rū ngēmacèx nixī i Tupanaärü ore i ümatüxü i ñaxü:

“Rü wüxi i taäë nixī na ínangugüxü i Tupanaärü orearü uruügu na duüxügümaã nüxü yaxugüxücèx i Tanatüarü ore i mexü i Cristuchiga”,

ñaxü. ¹⁶ Natürü tama guxüma i duüxügü naga naxīnūë i ngēma ore i mexü. Rū Ichaxía nüxü ixuxürüü nixī. Yerü ga nüma rü ñanagürü:

“Pa Corix, noxretama nixī i ngēma duüxügü i toxü yaxögüxü i ngēma ore i nüxü tixuxü”,

ñanagürü. ¹⁷ Rū dücax, rü ngēma na Cristuchigaxü naxīnūëxüwa nixī i ne naxüxü na yaxögüäxü i duüxügü. Rū ngēma nüxü naxīnūëxü, rü ore i mexü i Cristuchiga nixī. ¹⁸ Natürü i ñuxma rü pexna chaca, ¿éxna pexçèx rü ngēma Yudiügu rü taguma nüxü naxīnūë i ngēma ore i mexü i Cristuchiga? Dücèx, ngēmaäcü marü nüxü naxīnūë. Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Rü ngēma Tupanaārü orearü uruūgü, rü guxūwama i ñoma i nañnewa rü nüxū nixugüe i norü ore. Rü ngextá ínangēxmagüxūwa i Yudíugü, rü ngēma rü ta nüxū nixugü”,

ñanagürü i ngēma ore. ¹⁹ Natürü wena pexna chaca, ¿rü ngēma Yudíugü rü tama ēxna nüxū nicuèxāchitanü na Cristugagu yíxū na Tupana nadexū i duūxüğü i ñuxmax? Rü ngēmaācü nüxū nacuèxgü. Yerü Tupanaārü ore ga Moíché umatüxūwa rü ñanagürü:

“Düçèx, Pa Yudíugüx, choma rü tá chanamaxēxēē i ngēma duūxüğü i tama Yudíugü íxíğüxū, rü ngēmacèx i pema rü tá pixāūxāchigü. Rü ngēxguma chanamaxēxēēgu i ngēma togü i duūxüğü i tama choxū cuèxgüchiréxū, rü pema i Yudíugü rü tá penuē erü nüxū charüngüxēē i ngēma togü”,

ñanagürü. ²⁰ Rü yemawena ga Ichaxía, rü tama namuū ga yema Yudíugümañ nüxū na yaxuxū ga yema Tupanaārü ore ga ñaxū:

“Rü ngēma duūxüğü i tama Yudíugü íxíğüxū i tama chauxcèx daugüxū, rü choxū tá inayangaugü. Rü choma rü tá chaugü changoxēē naxcèx i ngēma duūxüğü i tama chauxcèx ícagüchiréxū”,

ñaxū. ²¹ Rü Tupana rü Ichaxíawa Yudíugüchiga nidexa rü ñanagürü:

“Rü guxū i ngunexügu rü nüxna chaxuecha i ngēma duūxüğü i tama chauga ínüēchaūxū rü chomañ nuèxū. Natürü tama choxū inarūxíñüēchaū”,

ñanagürü.

11

Nangēxma i ñuxre i Yudíugü i Tupana dexū na aixcūma noxrü yixíğüxūcèx

¹ Ñuxma pexna chaca rü, ¿pexcèx ēxna ya Tupana rü marü nüxū naxo i norü duūxüğü i Yudíugü? Tama nixí i nüxū naxoxū. Erü choma i Pauru rü Yudíu chixí. Rü Abráūtanüxū chixí, rü Abráūtaa ya Beyamítanüxū chixí.

² Rü nuxcūmamatama Tupana Yudíugümañ inaxuneta na norü duūxüğü yixíğüxūcèx, rü ñuxma rü tama Yudíugüxū naxo. ¿Tama ēxna nüxū pecuèx na ñuxū ñaxū ga Tupanaārü orearü uruū ga Ería? Rü Tupanaārü orewa nüxū tadaugü rü Ería rü Tupanapēxewa poraācü yema Yudíugüxū nixugü. ³ Rü ñanagürü ga Ería:

“Pa Corix, ngēma Yudíugü rü marü nanadai i curü orearü uruūgü. Rü nagu napogüe i ngēma nachicagü

i ngextá duūxūgū cuxū ícuèxūūgūxūwa. Rū chaxi-
catama íchayaxūāchi. Rū choxū rū ta nimèxgūchaū”,
ñanagürü ga Ería. ⁴ Natürü Tupana nanangāxū, rū ñanagürü:
“Dücèx, choma rū marū choxū nangēxma i 7000 i yatūgū i
chaugūxū chidexechixū. Rū nūmagū rū taguma nūxū
nicuèxūūgū i ngēma tupanenetachicünèxā i Baá”,
ñanagürü. ⁵ Rū ngēxgumarūū ta nixī i ñuxmax. Rū woo
muxūma i Yudíugū tama nayaxōgū, natürü nangēxma i
ñuxre i Tupana namaā mecūmaxūgagu dexū. ⁶ Rū ñuxma na
Tupana tūxū ngechaūxūgagu tūxū nadexū, rū taxucürüwama
texé nūxū tixu na tacū rū mexū na ixūgūxūgagu na
yixīxū. Erū ngēxguma chi tacū rū mexū ixūgūxūgagu
yixgu na tūxū nadexū, rū natücèxmamare chi nixī na nūxū
ingechaūtümūxūgūxū. ⁷ ¿Rū ñuxācū yīxū i ñuxmax? Rū
ngēma rümumaèxū i Yudíugū rū tama nūxū inayangaugū i
ngēma maxū i naxcèx nadaugūxū. Natürü ngēma noxretama i
Yudíugū i Tupana dexū, rū ngemagū nixī i nūxū iyangaugūxū.
Rū guxūma ga yema togū ga Yudíugū rū Tupana ínanawogū
yerü tama naga naxīnue. ⁸ Rū ngēmachiga nixī i Tupanaārū
ore i ūmatūxū i ñaxū:

“Tupanatama ngēma duūxūgūaxū nanaguxchaxēē. Rū
ngēmacèx woo nūxū nadaugūgu i ngēma ore i aixcūma
ixīxū, rū tama nūxū nacuèxgūéga. Rū woo nūxū
naxīnūēgu i ngēma ore, rū tama nayaxōgū. Rū ñuxma
rū ta ngēmaācū nixī”,

ñanagürü. ⁹ Rū Dabí rū ta rū ñanagürü:

“Rū ngēma duūxūgū rū norū petacèx naxūgūxū i ōnagūgagu rū
norū muxūma i ngēmaxūgūgagu rū chixexūgu tá nayi
rū ngēmacèx tá napoxcue. ¹⁰ Rū naāēwa rū tāūtāma nūxū
nacuèxgū, rū guxchaxūgū tá nūxū nangēxma. Rū ñoma
wūxi i duūxū i tacū i yaxū ípaxixūrūū tá nixīgū namaā i
norū guxchaxūgū”,

ñanagürü.

Tupana nanamaxēxēē i ngēma tama Yudíugū ixīgūxū

¹¹ Rū pexna chaca, rū ñuxma na Cristuxū naxoexū i ngēma
Yudíugū, ¿rū pexcèx ēxna rū ngēmacèx ya Tupana rū tá
nūxū naxoxochixū? Tama nūxū naxo. Natürü ñuxma na
tama Cristuaxū yaxōgūāxū i ngēma Yudíugū, rū ngēmacèx
ya Tupana rū nūxū narūngūxēē rū nanamaxēxēē i ngēma
tama Yudíugū ixīgūxū. Rū ngēmaācū nanaxū ya Tupana
na yaxāūxāchiexūcèx i ngēma Yudíugū, rū Cristuaxū na
yaxōgūāxūcèx. ¹² Rū yema na ínatūexū ga yema Yudíugū,
rū yemagagu muxūma ga togū ga duūxūgū nanayauxgū ga
Tupanaārū ngūxēē i taxū. Rū yema na noxretama ga Yudíugū
nayaxōgūxū, rū yemagagu Tupana nanamaxēxēē ga yema

tama Yudíugü ixíğüxŭ. Natürü ngëxguma tá Tupanacèx nawoeguxgu i guxŭma i Yudíugü, rü Tupana rü tá yexeraäcü nüxŭ narüngŭxëē i guxŭma i ngëma duŭxŭgü i tama Yudíugü ixíğüxŭ. ¹³⁻¹⁴Rü ñuxma Pa Duŭxŭgü i Tama Yudíugü Ixíğüxŭx, rü choxŭ nangëxma i wüxi i ore i pemaã nüxŭ chixuxchaŭxŭ. Rü dücax, petanüwa nixí i choxŭ namuxŭ ya Tupana na pemaã nüxŭ chixuxçèx i norü ore. Rü ñuxma rü aixcüma meã chayanguxëē i ngëma puracü, erü chanaxwëxe na pexŭ nadaugŭxŭ i ngëma chautanŭxŭ i Yudíugü na ñuxäcü Tupana pexŭ na rüngŭxëēxŭ. Rü ngëmaäcü tá nixäŭxächie i ñuxre i nümagü, rü tá Cristuaxŭ nayaxögü, rü ngëmaäcü tá nanayauxgü i maxŭ i taguma gúxŭ. ¹⁵Nüxŭ tacuèx rü ngëma Yudíugü rü tama Cristuaxŭ nayaxögüchaŭ i ñuxmax. Rü ngëmacèx ya Tupana rü nanade i ngëma togü i duŭxŭgü i tama Yudíugü ixíğüxŭ. Natürü ñuxma na ngëmaäcü yíxŭ, çrü ñuxäcü tá nixí i ngëxguma Cristuaxŭ yaxögüägu i ngëma Yudíugü, rü wena Tupana nadexgu? Rü wüxi i mexëchixŭ tá nixí naxcèx i ngëma Yudíugü. Erü ñoma wüxi i duŭxŭ i yuxŭ rü wenaxârü maxŭxŭrŭŭ tá nixígü. ¹⁶Rü Tupana rü wena tá nanade i ngëma Yudíugü i ngëxguma yaxögüägu. Rü ngë-maäcü tá nixí, yerü nuxcümaäcü ga nanatü ga Abräu rü Tupanaârü duŭxŭ nixí. Rü ngëmacèx i nataagü i Yudíugü rü Tupanaârü duŭxŭgü ta nixígü. Rü ñoma wüxi i pãu i Tupanana ixäxŭrŭŭ tá nixí. Erü ngëxguma ngëma pãuwa íraxŭ Tupanaârü yixígu, rü ngëmawa nüxŭ tacuèx na guxŭma i ngëma pãu rü noxrü na yíxŭ. Rü ngëma wüxi i nanetü i Tupanana ixäxŭrŭŭ tá nixí. Rü ngëxguma ngëma nanetüchumëxã rü Tupanaârü yixígu, rü ngëmawa nüxŭ tacuèx na guxŭma i ngëma nanetü rü noxrü na yíxŭ. Rü ngëmaäcü tá nixí i ngëma Yudíugümaã nangupetŭxŭ, erü wüxi i ngunexŭgu rü guxŭma i nümagü rü Tupanacèx tá nawoegu. ¹⁷Tupana nüxŭ naxo ga yema Yudíugü ga tama yaxögüchaŭxŭ. Rü ñoma wüxi i orixchacüü i idaexŭrŭŭ nixí ga yema Yudíugüxŭ naxoxŭ. Natürü nachicüü Tupana pexŭ nade woo tama Yudíugü na pixíğüxŭ. Rü wüxi i naixnecüçüäx i orixchacüü rü orix i toxŭwa yarüñaxcuchixŭrŭŭ pixígü. Rü ñuxma i pema rü ta pexŭ nangëxma i pechica i natanüwa i ngëma duŭxŭgü i Tupanaârü ixíğüxŭ. Rü Tupana rü pexŭ narüngŭxëē rü pexŭ rü ta namaxëxëē. ¹⁸Natürü pema i tama Yudíugü na pixíğüxŭ, rü tama name i pegü picuèxŭŭ rü nüxŭ pixu na ngëma Yudíugüarü yexera pixíğüxŭ. Rü ngëxguma chi ngëmaäcü pegü picuèxŭŭgüchaŭgu, rü name nixí i nüxna pecuëxächie na tama petanüwa ne naxŭxŭ ga Cristu ya pexŭ maxëxëēcü, natürü Yudíugütanüwa nixí ga ne naxŭxŭ. Rü ngëma Yudíugügagu nixí i Tupana pexŭ dexŭ rü pexŭ namaxëxëēxŭ i ñuxmax. ¹⁹Natürü bexmana tá ñaperüğügü:

“Tupana rü marü nüxü naxo ga yema Yudíugü rü yemacèx nachicüü tüxü nade”, ñaperügügü tá. ²⁰ Ngẽmáãcü aixcüma nixĩ ga Tupana nüxü oxü ga yema Yudíugü yerü tama nayaxögü. Rü ngẽma na peyaxögüxüçèxicatama nixĩ i nachicüü Tupana pexü dexü i ñuxmax. Rü ngẽmacèx tama name i pegü picuèxüügü. ¡Natürü pexuãëgü na tama yema Yudíugüxü üpetüxürüü pexü üpetüxüçèx! ²¹ Yerü yema Yudíugü ga noxri Tupanaärü ixígüxü, rü Tupana nüxü naxo yerü tama nayaxögü. Rü yexguma yemaãcü Tupana nüxü oxgu ga yema duüxügü rü pexü rü tá ta naxo ega täütáma peyaxögüechagu. ²² Düçèx, na ñuxãcü namecümaxü ya Tupana. Natürü tüxü napoxcu ta ega tama aixcüma yaxögügu. Rü nanapoxcue ga yema duüxügü ga chixexügu yixü, natürü pemaã rü namecüma. Natürü penaxwèxe i guxüguma nüma nanaxwèxexüãcüma pemaxë rü peyaxögü na guxüguma pemaã namecümaëchaxüçèx. Erü ngëxguma tama nüma nanaxwèxexüãcüma pemaxëgu rü tama peyaxögüechagu, rü täütáma pemaã namecüma. Rü pexü rü tá ta naxo, rü tá pexü ínawogü. ²³ Natürü ngëxguma yaxögüãgu i ngẽma Yudíugü i ñuxma maxëxü, rü woo Tupana na nüxü oxü ga noxrix, natürü wena táxarü nanade erü nüxü nangëxma i pora na wenaxärü nadeãxüçèx ega aixcüma yaxögüãgu. ²⁴ Rü pema na tama Yudíugü na pixígüxü, rü tama Tupanaärü duüxügü pixígü ga noxrix. Natürü Tupana pexü nade na noxrü pixígüxüçèx. Rü ñuxma na yemaãcü Tupana pexü dexü, rü ngëxguma yaxögüãgu i ngẽma Yudíugü, rü Tupana rü pexü nadexüärü yexera tá nüxü natauxcha na nadeãxü i ngẽma Yudíugü, yerü woetama norü duüxügüchirëx nixígü ga noxrix.

Wüxi i ngunexü rü guxüma i Yudíugü tá nanayauxgü i maxü i taguma gúxü

²⁵ Pa Chaueneëgü i Yaxögüxüx, nangëxma i wüxi i ore ga noxri tama duüxügüxü nüxü nacuèxëëxü ga Tupana. Natürü chanaxwèxe i nüxü pecuèx i ngẽma ore na tama nagu perüxĩnüèxüçèx na duüxügü i nüxü cuèxüchixü pixígüxü, rü pexicatama Tupana pexü dexü. Rü dücax, noxretama nixĩ i ngẽma Yudíugü i aixcüma yaxögüxü. Rü ngẽmaãcü tá nixĩ ñuxmatáta yaxögüã i guxüma i ngẽma togü i duüxügü i Tupana dexü. ²⁶ Natürü ngẽmawena rü guxütáma i Yudíugü rü tá ta nayaxögü, rü tá nanayauxgü i maxü i taguma gúxü. Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Yima Cristu ya ínguxüxëëcü, rü Yudíugütanüwatama ne naxü. Rü nüma rü tá Yudíugüxü chixexüwa ínguxüxëë. ²⁷ Rü aixcüma norü pecaduwa tá íchananguxüxëë i ngẽma Yudíugü. Rü ngëxguma tá

nixī na aixcūma chayanguxēēxū i ngēma chorū uneta ga ūpaxūchima Abrāūmaā nūxū chixuxū”,
 ñanagürü ga Tupana. ²⁸ Natürü i ñuxma ya Tupana rü Yudíugūxū nadau na norü uwanügü yīxū erü tama nayaxōgü i ngēma ore i mexū. Natürü ngēmaācū naxūpetü na pexū natauxchaxūcèx na peyaxōgūxū i pema i tama Yudíugü na pixīgūxū. Natürü nūma ya Tupana rü ñuxma rü ta ngēma Yudíugūxū nangechaū yerü nuxcūmaūgūxū ga norü oxigūmaā inaxuneta na nūxū tá nangūxēēxū. ²⁹ Rü ngēxguma Tupana rü tacü i mexūmaā inaxunetagu, rü aixcūma nayanguxēē i ngēma, rü taguma nūxū inayarüngüma. Rü ngēxgumarüü ta i ngēxguma texécèx nacaxgu, rü taguma nūxū inayarüngüma i ngēma. ³⁰ Rü pema na tama Yudíugü pixīgūxū, rü ūpa rü tama Tupanaga pexīnūē. Natürü ñuxma na tama naga naxīnūēxū i Yudíugü, rü ngēmacèx Tupanaāxū pengechaütümüügü erü peyaxōgü i pemax. ³¹ Rü ngēma pexū ngupetūxūrüü nixī i ngēma Yudíugūxū nangupetūxū. Nūmagü rü tama Tupanaga naxīnūē i ñuxmax, natürü ngēmaācū nūxū nangupetü na Tupanaāxū pengechaütümüügūxūcèx, rü nūmagü rü ta Tupanaāxū nangechaütümüügūxūcèx i ñuxmax. ³² Yerü nūma ga Tupana rü guxūma ga duūxügūmaā nanaxuegu na chixexūwa nangēxmagūxū nagagu ga norü pecadugü. Natürü yemaācū namaā nanaxuegu ga Tupana na nūxū nangechaütümüügūxūcèx i guxūma i duūxügü. ³³ Rü namexēchi ya tórü Tupana, rü poraācūxūchima tūxū narüngūxēē. Rü nūma rü nūxū nacuèxūchi erü guxūxūma nacuèx. Rü yixema rü taxucürüwama nūxū tacuèx i tūxcüü yīxū i tūxū nadexū, rü taxucürüwama nūxū tacuèx i guxūma i ngēma naxūxū i nūmax. ³⁴ ¿Erü texé i tatanüwa nūxū tacuèx i guxūma i ngēma tórü Cori nagu rüxīnūxū? ¿Rü texé nūxū tacuèx na tórü Corixū taxucuxēxū? ³⁵ ¿Rü texé tūxira tacü rü āmare tórü Corina taxā, na yixcama nūxī tacūmaā tūxū nataeguxēēāxūcèx? ³⁶ Erü guxūma i tacü ingēxmaxū rü Tupanaxūtawa ne naxī. Rü nūma nixī ga naxūāxū ga guxūma na noxrü yīxūcèx. Rü name nixī i guxūguma nūxū ticuèxüügü rü tanataxēē. Rü ngēmaācū yīi.

12

Pexū chacèèxū na pegütama Tupanana pexāgūxū na wūxi i āmare i maxūxū na pixīgūxūcèx

¹ Rü dücax, Pa Chaueneēgūx, ñuxācū Tupana poraācūxūchima tamaā namecūma. Rü ngēmacèx pexū chacèèxū na pegütama Tupanana pexāgūxū na wūxi i āmare i maxūxū na pixīgūxūcèx. Rü ngēma āmare nixī i aixcūma napēxewa ünexū rü namaā nataāēxū. Rü ngēmaācū nixī

ya Tupana i nanaxwèxexü na nüxü picuèxüügüxü. ² Rü tama name i ñoma i nañecüãx i duüxügücümagu pexi. Natürü name nixi i Tupanana pegü pexãgü na nüma pexü naxüchicüüxüçèx rü ngexwacaxüxü i peãe pexü ngëxmaxüçèx rü ngëmaãcü naxcèxicatama pemaxëxüçèx. Rü ngëmaãcü tá nüxü pecuèx i tacü nixi i Tupana pexü naxwèxexü na penaxüxü, rü tacü nixi i aixcüma mexü i napëxewa, rü tacü nixi i namaã nataãëxü. ³ Rü Tupana ya chomaã mecümacü, rü choxü namu na pemaã nüxü chixuxüçèx i guxãma i pema na tama namexü na texé i petanüwa tügü írütaxü rü tügügu tarüxñüxü na togüarü yexera tiixü. Natürü name nixi na wüxichigü meã tügü ngugüarü maxüãxü rü tügügu rüxñüxü na ñuxãcü Tupana tüxna naxãxü i tümaãrü cuèx wüxigu namaã i tümaãrü õ. ⁴ Rü dücax, rü taxünewa nangëxma i taeru rü tachacüügü rü taparagü rü muxüma i to i taxüneãrü ngëmaxügü. Rü wüxichigü i ngëma taxüneãrü ngëmaxügü rü nüxü nangëxma i noxrütama puracü. ⁵ Rü ngëxgumarüü ta i yixema na yaxögüxü, rü woo na imuxü natürü wüxitama i duüxügü tixigü, erü Cristuarü duüxügü tixigü. Rü ngëmacèx i guxãma i yixema rü yigümücügü tixigü, erü woetama wüxitama i duüxügü tixigü. ⁶ Rü wüxichigü i yixema, rü Tupana tüxna nanaxã i tórü cuèx i nüma nanaxwèxexü na tüxü nangëxmaxü. Rü tanaxwèxe i meãma nagu taxí i ngëma cuèx i Tupana tüxna äxü. Rü ngëxguma tüxna naxããgu i tórü cuèx na norü orearü uruü ixigüxüçèx, rü name nixi i ngëma õ i tüxü ngëxmaxümaã tanaxü i ngëma puracü. ⁷ Rü ngëxguma tüxna naxããgu i tórü cuèx na togüxü rüngüxëëgüxüçèx, rü name nixi i meãma tanaxü i ngëma. Rü ngëxguma texéna naxããgu i tümaãrü cuèx na togüxü tangüxëëxüçèx, rü name nixi i meãma tanaxü i ngëma. ⁸ Rü yixema nüxü cuáxe na Tupanaãrü oremaã togüxü tataãëxëëxü, rü name nixi i meãma tanaxü i ngëma. Rü yixema nüxü cuáxe na togümaã tangauxü i tümaãrü ngëmaxü, rü name nixi i tümaãrü ngúchaümaã tanaxü i ngëma. Rü yixema äëxgacü ixixë rü name nixi i meãma tayangüxëë i ngëma puracü. Rü yixema nüxü cuáxe na togü tüxü ngechaütümüügüxü, rü name nixi i taãëcüma tanaxü i ngëma.

Ñuxãcü nanaxwèxe na namaxëxü i duüxügü i Cristuaxü yaxögüxü

⁹ Rü name nixi i aixcüma meãma pegü pengechaügü i wüxichigü. ¡Rü nüxü pexo i guxüma i tacü i chixexü ixixü! ¡Rü nagu pexi i ngëma aixcüma mexü ixixü! ¹⁰ Rü name nixi i wüxichigü pegü pengechaügü, ñoma pegüeneëxüchixü pengechaüxürüü. Rü name nixi i naxcèx pedaugü na ñuxãcü peeneëgüxü petaxëëxü rü ñuxãcü pegü perüngüxëëxü. ¹¹ Rü

tama name i cuxo ega tacü rü puracü cuxü namuxgu ya törü Cori. Natürü name nixī i curü ngüchaümaã cunaxü i norü puracü. ¹² Rü name nixī i petaãëgü erü ipenanguxëë na Tupanaxütawa pengugüxü. Rü ngëxguma tacü rü ngüxü pexü ngupetügu, rü name nixī i yaxna namaã pexīnüë. ¡Rü tama name i nüxü perüchaue na peyumüxëgüxü! ¹³ Rü ngëxguma nüxü pedëuxgu na tacü nüxü taxuxü i ngëma togü i yaxögüxü, rü name nixī i nüxü perüngüxëë. ¡Rü meã penayaxu i ngëma duüxügü i pexütagu naxīänexü! ¹⁴ Rü ngëxguma chi texé chixri pemaã üpetügu, rü name nixī i tümacëx peyumüxëgü na meã tüxü naxüpetüxücëx. Rü ngëmaãcü name nixī i Tupanana tümacëx peca na tüxü nangüxëëxücëx rü tama tüxü napoxcuxücëx. ¹⁵ ¡Rü wüxigu tümamaã petaãëgü ya yíxema taãëgüxe! ¡Rü wüxigu tümamaã pexauxe ya yíxema ngechaügüxe rü auxexe! ¹⁶ ¡Rü meã pegü pengechaügü i wüxichigü! ¡Rü tama pegü picüxüügü! ¡Rü namaã pegü pewüxiguxëë i ngema tama nügü icüxüügüxü! ¡Rü tama pegügu perüxīnüë na togüarü yexera nüxü cuëxüchigüxü na pixīgüxü! ¹⁷ Rü ngëxguma texé chixexü pemaã üxgux, ¡rü tãütama chixexümaã pexütanü! Natürü name nixī i naxcëx pedau na mexü pexüxü i guxü i duüxügüpëxewa. ¹⁸ ¡Rü naxcëx pedau na guxüma i duüxügümaã meã pemaxëxü rü namaã na iperüngüxmüxücëx i guxüguma! ¹⁹ Pa Chaueneëgü ya Pexü Changechaügüxe, tama name i pegütama pexütanü ega texé tacü rü chixexü pemaã üxgu. Natürü name nixī i Tupanamëxëgu penaxü i ngëma na nüma napoxcuãxücëx. Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Rü choxmëxwa nangëxma na duüxügüxü chapoxcuxü i norü chixexücëx. Rü choma tá nüxü chanaxütanü i ngëma duüxü i chixexü üxü”,

ñanagürü ya törü Cori. ²⁰ Rü ngëxguma tacü rü chixexü cumaã naxüxgu i togü, rü tama name i chixexümaã cunataeguxëë. Natürü name nixī i nagu quixü i Tupanaärü ore i ñaxü,

“Rü ngëxguma curü uwanü taiyëxgu, ¡rü nachibüxëë! Rü ngëxguma yañawaxgu, ¡rü naxaxexëë! Erü ngëxguma ngëmaãcü cunaxüxgu, rü poraãcü tá cunaxänexëë”,

ñaxü. ²¹ Rü ngëxguma togü chixexü cumaã üxgux, rü name nixī i cuxuãë na tama chixexügu cunguxücëx. Rü name nixī na mexü cuxüxü namaã i ngëma duüxü. Rü ngëmaãcü tá icuyanaxoxëë i ngëma chixexü i cumaã naxüxchaüxü.

13

¹ Rü name nixī i guxüma i duüxügü rü meã nórü ãëxgacüga naxīnüë. Erü Tupana nixī ya nüxü unetacü i guxüma i

ãĕxgacügü. Erü nataxuma i ãĕxgacü i tama Tupana ingucuchixẽxü. ² Rü ngẽmacèx, texé ya tama tumaãrü ãĕxgacüga ñnũchaũxẽ, rü Tupanaga nixĩ i tama taxĩnũxü. Rü yĩxema tama naga ñnũchaũxẽ, rü tá tapoxcue. ³ Erü ngẽma ãĕxgacügü rü tama ngẽma mexü ügüxũãrü poxcuruũ nixĩ, natürü ngẽma chixexü ügüxũãrü poxcuruũ nixĩ. Rü ngẽxguma cunaxwẽxegu na tama nüxü cumuũxü i wüxi i ãĕxgacü, rü name nixĩ i meã cumaxü. Rü nüma i ãĕxgacü rü tá cumaã nataãẽ. ⁴ Erü nüma i ãĕxgacü rü Tupanaãrü ngũxẽẽruũ nixĩ rü ngẽmacèx nanamu na cuxü nangũxẽẽxüçèx. Natürü ngẽxguma chixri cumaũxgu, rü ngẽxguma tá waxi nixĩ i nüxü cumuũxü. Erü nüma i ãĕxgacü rü tama natüçèxma nixĩ na nüxü nangẽxmaxü i pora na cuxü napoxcuxü. Erü woetama Tupana nanamu na napoxcuãxüçèx i ngẽma duũxü i chixri maxüxü. ⁵ Rü ngẽmacèx name nixĩ i naga cuxĩnü i curü ãĕxgacügü. Rü tama ngẽma poxcuxü na cumuũxüçèxicatama nixĩ i namexü na naga cuxĩnũxü, natürü name nixĩ i naga cuxĩnü erü marü nüxü cucuèx na namexü i ngẽma. ⁶ Rü ngẽmacèx name nixĩ i meã nüxü penaxütanü i ngẽma dñeru i perü ãĕxgacügüçèx ixixü i ngẽma nümagü nagu naxunetaxüẽxpüx na nüxü penaxütanüxüçèx. Erü ngẽma ãĕxgacügü rü Tupanaãxü nixĩ i napuracüexü i ngẽxguma naxüãgu i ngẽma puracü na pemaã inacuáxü. ⁷ Rü wüxichigü i ngẽma ãĕxgacügü, rü name nixĩ i nüxna penaxã i ngẽma nüxna üxü. ¡Rü nüxü penaxütanü i ngẽma dñeru i perü ãĕxgacügü nagu unetaxüẽxpüx na nüxü penaxütanüxü! ¡Rü penaxüx i ngẽma ñãneãrü puracü i perü ãĕxgacügü pexü muxü na penaxüxüçèx! ¡Rü nüxü pengechaũgü rü naga pexĩnüẽ i ngẽma perü ãĕxgacügü! Erü ngẽmaãcü nixĩ i namexü na penaxüxü. ⁸ Rü tama name i texéaxü ñacü pengetanü. Natürü nangẽxma i wüxitama i ngetanü i taguma tüxü ingutanüxü. Rü ngẽma nixĩ na yigü ingechaũgüxü. Rü ngẽmacèx ya yĩxema aixcüma tümamüçüxü ngechaũxẽ rü marü tayanguxẽẽ i guxüma i ngẽma Tupana tüxü muxü. ⁹ Rü ñanagürü i Tupanaãrü mugü:

“¡Rü täütáma naĩ i ngemaã icupe! ¡Rü täütáma cumáẽta! ¡Rü täütáma cungĩx! ¡Rü täütáma toguãxãrü ngẽmaxü cuxü nangüchaũ!”

ñanagürü. Natürü ngẽma mugü rü guxüma i togü i Tupanaãrü mugümaã rü wüxigu nanu nagu i norü ore i ñaxü:

“¡Rü nüxü nangechaũ i cumüçü na cugütama cungechaũxürü!”

ñaxü. ¹⁰ Rü yĩxema tümamüçüxü ngechaũxẽ, rü taxuüma i chixexü namaã taxü. Rü ngẽmacèx i ngẽxguma tamüçüxü ingechaũgu, rü aixcüma tayanguxẽẽ i Tupanaãrü mugü. ¹¹ Rü name nixĩ i tanaxü i guxüma i ngẽma, erü ñomaüçü rü

nangēxma i muxūma i guxchaxūgū. Rū name nixī i pegū ípemexēē rū paxa penaxū i tórū Coriarū puracū. Erū ñuxma rū noxri yaxōgūguarū yexera ningaicamachigū i ngēma ngunexū i nagu tá taxcèx nataeguxū ya tórū Cori. ¹² Rū woo na naporaxū i Chataná i ñoma i nañnewa i ñuxmax, natürü paxa tá nagux i ngēma, rū paxa tá ínangu ya Cristu na nügūxūtawa tūxū nagagūxūcèx. Rū ngēmacèx name nixī i nūxū tarūxoe i guxūma i chixexū ixūgūxū. Rū ñuxma na nūxū icuáxū i Tupanaārū ore, ¡rū ngīxā yigūna tadaugū na tama nagu iyixūcèx i tacū rū chixexūgū! ¡Rū ngīxā meā tamaxē na ngēmaācū nūxū rüyexeragūxūcèx i guxūma i chixexū! ¹³ ¡Rū ngīxā mexū taxūgū rū meā tamaxē! Erū aixcūma Cristuarū duūxūgū tixīgū, rū tanaxwèxe i nūma nanaxwèxexūācūma tamaxē. Rū tama name na ingāxēxū rū na naxūgūxū i petagū i chixexū i duūxūgū nawa āūgatanūxū. Rū tama name i tingēāēmare rū ēxna to i chixexū taxūgū, rū bai na yigū ichoxūgagūxū, rū bai i togūchi ixaixū naxcèx i norū ngēmaxūgū. ¹⁴ Natürü name nixī i nacūmagu pexī ya tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristu, rū nūxna naxcèx peca na pexū nangūxēēxūcèx na meā naxcèx pemaxēxūcèx. Rū tama name i naxcèx pedaugū na ñuxācū pexeneārū ngūchaū na pexūgūxū.

14

Tama name i nūxū quixu i cueneē i yaxōxū

¹ Rū ngēxguma petanūgu naxāxchaūgu i wūxi i peeneē i tama perūū meā Tupanaārū orexū cuáxū, rū name nixī i meā penayaxu. Natürü tama name i namaā pegū pechoxūga naxcèx i nacūmagū i nagu yaxūxū i Tupanapēxewa. ² Rū dücax, nangēxma i ñuxre i taeneēgū i nagu rūxīnūēxū na namexū na guxūraūxū i ñona nangōxgūxū. Natürü nangēxma i togū i taeneēgū i tama aixcūma meā Tupanaārū orexū cuēxgūxū i tama namachi ngōxgūchaūxū. Rū nūmagū nūxū nacūēxgūgu rū Tupanapēxewa nachuxu na tacū rū namachi nangōxgūxū, rū ngēmacèx nixī i nabū rū orixgūxicatama nangōxgūxū. ³ Rū ngēxguma tangēxmagu ya texé ya namachi ngōxē, rū tama name i nūxū taxoox i ngēma togū i duūxūgū i tama namachi ngōxgūxū. Rū ngēxgumarūū ta ya yixema tama namachi ngōxē, rū tama name na nūxū tixuxū i ngēma duūxūgū i namachi ngōxgūxū, erū nūmagū rū ta Tupanaārū duūxūgū nixīgū. ⁴ ¡Rū texé quixī i cuma rū ngēmacèx nūxū quixu i to i coriarū duūxūgū? Rū dücax, pemaā nūxū chixu rū ngēma norū cori tá nixī i nangugūxū rū ngoxi mexū naxūx i ngēma norū duūxū, rū ēxna tama. Rū ngēma duūxū rū Tupanapēxewa rū tá name, erū nūma ya tórū Cori ya Cristu rū nūxū nangēxma i pora na nügūcèx namexēēāxū i ngēma

duũxũ. ⁵ Rũ dücax, nangẽxma i ñuxre i duũxũgũ i nagu rũxĩnũxũ na ngũxchigaarũ ngunexũ rũ togũ i ngunexũãrũ yexera namexũ na nagu Tupanaxũ yacuèxũũgũxũ. Rũ nangẽxma i togũ i duũxũgũ i nagu rũxĩnũxũ na guxũma i ngunexũgũ rũ nawũxiguxũ i Tupanapẽxewa. Natürũ wũxichigũ i yixema rũ tanaxwèxe i meã taãewa nüxũ tacuèx na aixcũma Tupanapẽxewa namexũ i ngẽma taxũxũ rũ tixõxũ. ⁶ Rũ yixema duũxẽ ya tacũ rũ ngunexũ Tupanacèx íxũxũchixe, rũ ngẽmaãcũ tanaxũ na ngẽma ngunexũgu tórũ Corixũ ticuèxũũxũcèx. Rũ yixema namachi ngõxẽ, rũ ngẽmaãcũ tanangõx na tórũ Corixũ ticuèxũũxũcèx, rũ Tupanana moxẽ taxã naxcèx i ngẽma tangõxũ. Rũ yixema tama namachi ngõxẽ, rũ ngẽmaãcũ tanaxũ na tórũ Corixũ ticuèxũũxũcèx, rũ tũma rũ ta Tupanana moxẽ taxã naxcèx i ngẽma nabũ i tangõxũ. ⁷ Rũ ñuxma na ñoma i naãnewa imaxẽxũ, rũ taxũema tũgũcèxtama tamaxũ rũ èxna tũgũcèxtama tayu. ⁸ Erũ ñuxma na imaxẽxũ, rũ tórũ Coriarũ ngũchaũ na ixũgũxũcèx nixĩ i imaxẽxũ. Rũ ngẽxguma iyuegu, rũ ngẽma rũ ta tórũ Corimẽxẽwa nangẽxma. Rũ ngẽmaãcũ nüxũ tadau rũ woo imaxẽgu rũ èxna woo iyuegu, rũ tórũ Coriarũ duũxũgũ tixĩgũ, rũ namẽxwa tangẽxmagũ. ⁹ Rũ yemacèx nixĩ ga nayuxũ ga Cristu rũ wenaxãrũ namaxũxũ na tũmaãrũ Cori yĩxũcèx ga guxãma ga guxema yaxõgũxe ga marũ yuexe rũ guxãma ya yixema yaxõgũxe ya ñuxma rũ ta maxẽxẽ. ¹⁰ Rũ ngẽmacèx Pa Chaueneẽx, ¿rũ tũxcũũ i nüxũ quixuxũ i cueneẽ i yaxõxũ? Rũ cumax, Pa To i Chaueneẽx, ¿rũ tũxcũũ i nüxũ cuxoxũ i cueneẽ? Erũ guxãtãma i yixema rũ Tupanapẽxewa tá tangugũ na nũma tũxũ nangugũxũcèx rũ ngoxi ime rũ èxna tama. ¹¹ Erũ Tupanaãrũ ore i ùmatũxũwa rũ ñanagürũ ya tórũ Cori: “Ngẽma aixcũma na chamaxũxürũ tá ta nixĩ i aixcũma guxũtãma i duũxũgũ chopẽxegu caxãpũxũgũxũ, rũ guxũtãma choxũ icuèxũũgũxũ”, ñanagürũ. ¹² Rũ ngẽmaãcũ nüxũ tacuèx na wũxichigũ i yixema rũ aixcũma tá Tupanapẽxewa na ingugũxũ na namaã nüxũ ixũxũcèx na ñuxãcũ imaxẽxũ rũ tacũ na ixũxũ.

Tama name i chixexũgu cunanguxẽẽ i cueneẽ i yaxõxũ

¹³ Rũ ngẽmacèx nixĩ, Pa Chaueneẽgũx, i tama namexũ na tamũcũgũxũ ixuechaũ. Natürũ narũmemaẽ nixĩ i nüxũ perũxoe i guxũma i tacũ i peeneẽgũxũ pecadugu yixẽẽxũ rũ èxna norũ õxũ chixexẽẽxũ. ¹⁴ Choma nüxũ chacuèx rũ nataxuma i õna i Tupanapẽxewa chixexũ. Rũ aixcũmaxũchi nüxũ chacuèx i ngẽma erũ tórũ Cori ya Ngechuchu ya Cristuarũ duũxũ chixĩ, rũ nũma choxũ nüxũ nacuèxẽẽ i ngẽma. Natürũ ngẽxguma chi texé nagu rũxĩnũgu na tama Tupanapẽxewa namexũ i tacũ rũ õna na tangõxũ,

rū name nixī i noxtacūma tama na tanangōxū ega nagu tarūxīnūgu na tama namexū i ngēma. ¹⁵ Rū ngēxguma ngēma cungōxūcèx tūmaāēwa cunanguxēēgu ya cueneē, rū cumaā nūxū chixu rū tama aixcūma tūxū cungechaū. Rū tama name i ngēma cungōxūgagu chixexūgu tūxū cunguxēē rū tūxū icuyarūtauxēē ya yīxema cueneē ya Cristu tūmacèx yuxe. ¹⁶ Rū ngēmacèx, woo cuxcèx namexgu i ngēma cuxūxū, natūrū tama name na cunaxūamaxū ega ngēmacèx togū tá cuxū ixuxgu na pecadu yīxū i ngēma cuxūxū. ¹⁷ Rū ngēma Tupanapēxewa na imexūcèx rū tama tacū rū ōna na ingōxū rū ēxna tacū rū axexū na ixaxūxūgagu nixī. Natūrū napēxewa na imexūcèx rū tanaxwèxe i Naāē i Ūnēxūārū ngūxēēmaā meā tayan-guxēē i ngēma Tupana naxwèxexū rū yigūmaā itarūngūxmūē rū aixcūma tataāēgū napēxewa ya Tupana. ¹⁸ Rū yīxema ngēmaācū Cristucèx maxūxē, rū Tupana rū tūmamaā nataāē, rū guxūma i duūxūgū rū ta tūmamaā nataāēgū. ¹⁹ Rū ngēmacèx, jngīxā naxcèx tadaugū i guxūma i nacūma i mexū i yigūmaā tūxū rūngūxmūēxēēxū! ¡Rū ngīxā yigū tarūngūxēē na yexeraācū iyaexūcèx i tórū ōwa rū Tupanaārū orewa! ²⁰ Rū tama name i tacū rū ōna na cungōxūgagu icuyanax-oxēē i Tupanaārū puracū i cueneēārū maxūwa. Rū aixcūma nixī i guxūma i ōnagū i namexū i Tupanapēxewa. Natūrū wūxi i chixexū nixī ega ngēma ōna i ingōxūgagu chixexūgu nayixēēgu i taeneēgū. ²¹ Rū ngēmacèx tama name i cunangōx i namachi, rū ēxna cuyaxaxū ya binu, rū ēxna cunaxū i tacū i to, ega ngēmagagu chixexūgu cunanguxēēgu i cueneē i yaxōxū. ²² Rū ngēxguma cuma nagu curūxīnūgu na namexū na cunangōxū i ngēxūrūxūmare i ōna, rū Tupanapēxewa rū name nixī i cuxicatama nūxū cucuèx i ngēma. Rū tataāē ya yīxema tūmaāēwa nūxū cuáxe na Tupanapēxewa namexū i ngēma taxūxū. ²³ Natūrū ngēxguma wūxie nagu rūxīnūgu na tama namexū i Tupanapēxewa na tacū rū ōna na tangōxū, rū pemaā nūxū chixu rū chixexū taxū ega tanangōxomagū, erū tūmaāēwa nagu tarūxīnū na tama aixcūma namexū i ngēma taxūxū. Rū guxūma i ngēma tūmaāēwa nagu tarūxīnūxū na nachixexū rū aixcūma pecadu taxū ega tanaxūamagu.

15

Name nixī i cumūcūxū cutaāxēxēē

¹ Rū yixema na iporaexū i tórū ōwa, rū name nixī i nūxū tarūngūxēē i ngēma tamūcūgū i turaexū i norū ōwa. Rū tama name i yigūguxicatama tarūxīnūē rū tóxrūcèxicatama tadaugū.

² Natūrū wūxichigū i yixema rū name nixī i taeneēāxū tanangūchaūxēē na ngēmaācū nūxū rūngūxēēxūcèx na yexeraācū yaxōōxūcèx. ³ Yerū woo ga Cristu rū tama noxrūtama

ngúchañ naxü. Natürü nayanguxêê ga yema Tupanaârü ore ga ñaxü:

“Pa Chaunatüx, rü ngêma duñxügü i cumaã guxchigagüxñ, rü chomaã nixĩ i naguxchigagüxñ”,

ñaxü. ⁴ Rü guxüma ga yema nuxcüma ümatüxñ ga Tupanaârü orewa, rü naxümatü na tüxñ nanguxêêxücèx na taguma nüxñ rüxoexñ ega woo tacü rü guxchaxñ tüxñ üpetügu. Rü yema Tupanaârü ore rü naxümatü na tüxñ nataãêxêêxücèx rü tüxñ nüxñ nacuèxêêxücèx na aixcüma Tupanaârü ixĩgüxñ. ⁵ Rü Tupana nixĩ ya tüxñ rüngüxêêcü na yaxna namaã ixĩnüêxücèx i guxüma i guxchaxügü. Rü nüma nixĩ i tüxñ nataãêxêêxñ. Rü chanaxwae i nüma ya Tupana pexñ narüngüxêê na aixcüma ngêma Cristu pexñ naxwaxüñacüma pemaxêxñ. ⁶ Rü chanaxwèxe na ngêmaãcü pemaxêxñ na guxãma i pema rü wüxigu nüxñ picuèxüügüxücèx ya Tupana ya Nanatü ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu.

Duñxügü i tama Yudíugü ixĩgüxñmaã nüxñ nixü i ore i mexñ

⁷ Rü ngêmacèx, yema Cristu pexñ na dexürüñ rü name nixĩ i wüxichigü meã pegü peyaxu na ngêmaãcü Tupanaxñ yacuèxüügüxücèx i duñxügü. ⁸ Rü pemaã nüxñ chixu rü Cristu núma naxü na Yudíugüxñ yanangüxêêxücèx, na yemaãcü yanguxêêãxücèx ga yema uneta ga nuxcümaügüxñ ga tórü oxigümaã nüxñ yaxuxñ ga Tupana. Rü yemaãcü ga Cristu rü tüxñ nüxñ nadauxêê na aixcümacü na yĩxñ ya Tupana rü aixcüma yanguxêêãxñ i ngêma norü uneta. ⁹ Rü yexgumarüñ ta ga Cristu rü núma naxü naxcèx i ngêma duñxügü i tama Yudíugü ixĩgüxñ na nümagü rü ta Tupanaxñ yacuèxüügüxücèx naxcèx na poraãcü Tupanaãxñ nangechaütümüügüxñ. Rü yemachiga nixĩ ga yema Tupanaârü ore ga Dabí ümatüxñ ga ñaxü:

“Rü ngêmacèx guxñ i nachiüñnecüñax i duñxügüpèxewa tá cuxñ chicuèxüñ. Rü tá chorü wiyaewa cuxñ chataxêê”, ñaxü. ¹⁰ Rü toxnamana i Tupanaârü ore i ümatüxñwa rü ñanagürü:

“Pa Duñxügü i Tama Yudíugü Ixĩgüxñ, rü name nixĩ i pema rü wüxigu chorü duñxügü i Yudíugümaã petaãgü”,

ñanagürü. ¹¹ Rü toxnamana, rü ñanagürü ta:

“Pa Duñxügü i Tama Yudíugü Ixĩgüxñ, rü name nixĩ i nüxñ picuèxüügü ya tórü Cori. Rü Pa Guxüma i Nachiüñnecüñax i Duñxügüx, rü name nixĩ i penataxêê”,

ñanagürü. ¹² Rü Ichaxía rü ta nanaxümatü rü ñanagürü:

“Rü Dabí nanatü ya Ichaíwa tá ne naxü i wüxi i nataa i tá Cristu ixĩxñ. Rü nüma tá nixĩ i norü ãëxgacü yĩxñ i guxüma i ngêma duñxügü i tama Yudíugü ixĩgüxñ. Rü ngêma duñxügü rü tá aixcüma nüxñ

nayaxōgū rū tá ínananguxēēgū na yimagagu Tupana nūxū rüngūxēēgūxū”,
 ñanagürü. ¹³ Rū ñuxma i pema na nūxū peyaxōgūxū rü chanaxwèxe i poraācū pexū nataāēxēē ya yima Tupana ya pexū rüngūxēēcū na meā Cristuxū ípenanguxēēgūxūcèx. Rū ngēmaācū i Tupanaāē i Üünexū rü tá pexū naporaexēē na yexeraācū Cristuxū ípenanguxēēgūxūcèx. ¹⁴ Pa Chaueneēgūx, meāma nūxū chacuèx na guxū i duūxūgūmaā pemecūmaxū, rü aixcūma Tupanaxū na pecuáxū, rü aixcūma meāma pegū pixucuxēgūxū. ¹⁵ Natürü ñaā poperawa rü meāma pexcèx chanaxūmatū i ñuxre i Tupanaārū ucuxēgū, erü tama chanaxwèxe i nūxū ipeyarüngūmaē. Rū tama chamuū na pexcèx chanaxūmatūxū i ngēmachiga yerü Tupana nixī ga choxū mucū na pemaā nūxū chixuxūcèx. ¹⁶ Rū nūma nixī ga choxū namuxū na Ngechuchu ya Cristuarū puracū chaxūxūcèx i natanūwa i ngēma duūxūgū i tama Yudíugū ixīgūxū. Rū ngēma puracū ga nawa choxū namuxū nixī na ngēma duūxūgūmaā nūxū chixuxū i ore i mexū na Tupanaxūtawa chanagagūxūcèx, na wūxi i āmare i Tupana namaā taāēxū i ngēma duūxūgū i Naāē i Üünexū imexēēgūxū. ¹⁷ Rū ñuxma na Ngechuchu ya Cristuarū duūxū na chíxū, rü ngēmacèx chataāē namaā i ngēma puracū i Tupanaāxū chaxūxū. ¹⁸⁻¹⁹ Rū ñuxma rü yema Cristu chorū maxūwa üxūchigaxūxīcatama nixī i chixuxū. Rū nūma nixī ga choxū nangūxēēxū na Tupanaxūtawa chanagagūxūcèx ga yema duūxūgū i tama Yudíugū ixīgūxū, na nūmagū rü ta Tupanaga naxīnūēxūcèx. Rū yemaācū chorū oremaā, rü chorū puracūmaā, rü cuèxruūgū ga taxū ga Tupana üxūmaā, rü Naāē i Üünexūārū poramaā Tupanaxūtawa chanagagū ga yema duūxūgū. Rū yemaācū Yerucharéūwa rü guxūwama ñuxmata Ilíricuarū naānewa meāma chayanguxēē na nūxū chixuxū ga yema ore i tūxū maxēxēēxū i Cristuchiga. ²⁰ Rū yemaācū chapuracū na nūxū chixuxūcèx ga Tupanaārū ore i mexū ga ngextá taguma ñuxgu Cristuchigaxū ínaxīnūēxūwa ga duūxūgū. Yerü tama chanaxwèxe ga marū togū nūxū íxuxūwa rü duūxūgū marū nūxū ícuáxūwa nūxū na chixuxū ga yema ore. ²¹ Rū yemachiga nixī ga Tupanaārū ore ga Ichaxía ūmatūxū ga ñaxū:
 “Rū yíxema taguma Cristuchigaxū cuèxgūxe, rü taguma nachigaxū ínūēxē, rü tá nūxū tacuèxgū i nachiga”,
 ñaxū.

Pauru rü Dumawa naxūxchaī

²² Rū yema toxnamana na chapuracūxūcèx nixī ga taxucürüwa petanūwa chaxūxū woo muēxpūxcünachirēx yéma chaxūxchaī. ²³ Natürü ñuxma na marū chanaguxēēxū i

ngēma puracū i toxnamana, rü nagu charüxĩnū na petanūwa chaxūxū. Yerū ñuxgumamatama nixĩ ga nagu charüxĩnūēchaxū na petanūwa chaxūxchaxū. ²⁴ Rū ngēxguma Españawa chaxūxgu, rü nagu charüxĩnū na woe pexūtagu íchidauxū. Rū nagu charüxĩnū na ñuxre i ngunexū ngēxma petanūgu charüxāūxū. Rū wūxi i chorū taāē tá nixĩ i ngēma. Rū ngēmawena rü chanaxwēxe i choxū perüngūxēē na Españawa chaxūxūcēx. ²⁵ Natürü i ñuxma rü Yerucharéūwa tá chaxū, na ngēma chanangexūcēx i ñuxre i dīeru naxcēx i taeneēgū i ngēma ngēxmagūxū. ²⁶ Erū ngēma taeneēgū i yaxōgūxū i Machedóniāānewa rü Acayaanewa ngēxmagūxū, rü norū ngúchaūmaā nagu narüxĩnūē na ngĩxū nanutaquēxegūxū i ñuxre i dīeru na ngēmaācū nūxū nangūxēēgūxūcēx i taeneēgū i nūxū nataxuxū i Yerucharéūwa ngēxmagūxū. ²⁷ Rū ngēma taeneēgū i Machedóniācūāx rü Acayacūāx rü norū me nixĩ na ngēmaācū naxūgūāxū. Rū ngēma duūxūgū rü aixcūma nūxū nangēxma i norū ngetanū i taeneēgū i Yudíugūtanūwa. Erū ngēma taeneēgū i Yudíugūgagu nixĩ i ngēma togū i duūxūgūtanūwa nanguxū i Tupanaārū ore. Rū ñuxma rü name nixĩ i ngēma togū i duūxūgū rü norū ngēmaxūmaā taeneēgū i Yudíugū i yaxōgūxūxū narüngūxēēgū. ²⁸ Rū ngēxguma chanaguxēēgu i ngēma puracū, rü ngēxguma taeneēgū i Yudíugūna marū ngĩxū chaxāxgu i ngēma dīeru, rü Españawa tá chaxū. Rū ngēxguma ngēma chaxūxgu, rü tá woe pexūtagu íchidau. ²⁹ Rū nūxū chacuēx rü ngēxguma petanūwa changuxgu, rü wūxigu tá tataāēgū, erū nūma ya Cristu tá tūxū nataāēxēē i ngēxguma ngēmaācū wūxiwa ingēxmagūgu. ³⁰ Pa Chaueneēgūx, tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristuégagu, rü ngēma na Naāēārū ngūxēēmaā choxū pengechaūxūgagu pexū chacēxū na Tupanana chauxcēx peçaxū i perū yumūxēwa. Rū ngēmaācū tá choxū perüngūxēē nawa i ñāā puracū i Tupana choxna āxū. ³¹ ¡Rū Tupanana peça na choxū ínapoxūxūcēx nūxna i ngēma Yudíugū i Yudéaanewa ngēxmagūxū i tama yaxōgūxū! ¡Rū nūxna peça naxcēx i ngēma taeneēgū i yaxōgūxū i Yerucharéūwa ngēxmagūxū, na taāēācūma nayauxgūāxūcēx i ngēma dīeru i ngēma naxcēx changexū! ³² Rū ngēmaācū ngēxguma Tupana naxwēxegu, rü taāēācūma petanūwa tá changu, na wūxigu pemaā chataāēxūcēx. ³³ Rū chanaxwēxe na pemaā inaxāūxū ya Tupana ya tūxū taāēxēēcū. Rū ngēmaācū yīi.

16

Pauru rü nūxū narūmoxē ga yema duūxūgū ga yaxōgūxū ga Dumawa yexmagūxū

¹ Rū ñuxma na petanüwa naxüxchaüxü i taeyèx i Febe, rü pemaã ngĩxü chixu rü wüxi i taeyèx i mecü iyixĩ. Erü ngĩma rü nüxü irüngüxëẽ i ngẽma yaxõgüxü i Chëcréaarü ñanewa ngëxmagüxü. ² Rū chanaxwèxe i meã ngĩxü peyaxu, naegagu ya tórü Cori ya Ngechuchu, erü ngẽma nixĩ i mexü na penaxüxü namaã i guxüma i yaxõgüxü. Rū chanaxwèxe i guxüma i tacü i ngĩxü taxuxüwa rü ngĩxü perüngüxëẽ, erü ngĩma rü poraãcü togüxü irüngüxëẽ, rü choxü rü ta irüngüxëẽ. ³ ¡Rü nüxü perümoxëgü i Prisila rü Aquiru! Rū nūmagü rü chomüçügü nixĩgü i Ngechuchu ya Cristuarü puracüwa. ⁴ Rū nūmagü rü ãücūmaxüwa nichocu na chauétüwa nachogüexüçèx, na tama chayuxüçèx ga chomax. Rū ngẽmacèx moxë nüxna chaxã. Rū tama chaxicatama moxë naxçèx nüxna chaxã, natürü moxë nüxna naxägü ta i guxüma i taeneëgü i yaxõgüxü i tama Yudíugü ixĩgüxü. ⁵ ¡Rü nüxü perümoxëgü ta i guxüma i taeneëgü i Aquirupatawa ngutaquëxegüüxü! ¡Rü ngëxgumarüü ta nüxü perümoxëgü ya chomüçü ya nüxü changechaüçü ya Epenétu! Rū nūma nixĩ ga nüxĩra Cristuaxü yaxõõxü ga Áchiaanewa. ⁶ ¡Rü ngĩxü perümoxëgü i María ga poraãcü petanüwa Tupanaãxü puracüçü! ⁷ ¡Rü nüxü perümoxëgü i chautanüxügü i Aüdrúnicu rü Yúniã ga wüxigu chomaã poxcuexü! Rū nūmagü nixĩ i yatügü i aixcūma Tupana imugüxü i guxüma i yaxõgüxü nüxü ngechaügüxü. Rū nūmagü rü nüxĩra chauxüpa Cristuaxü nayaxõgü. ⁸ ¡Rü nüxü perümoxëgü ya Aüpriátu ya chomüçü ya nüxü changechaüçü ya chauxrüü tórü Coriaxü yaxõçü! ⁹ ¡Rü nüxü perümoxëgü ya Urubánu ya tomüçü ixĩçü i Cristuarü puracüwa! ¡Rü ngëxgumarüü ta nüxü perümoxëgü ya Estaqui ya nüxü changechaüçü! ¹⁰ ¡Rü nüxü perümoxëgü ya Apere ya aixcūma tüxü nüxü dauxëëçü na ñuxãcü Cristuaxü yaxõõxü! ¡Rü ngëxgumarüü ta nüxü perümoxëgü i Aritúburutanüxügü! ¹¹ ¡Rü nüxü perümoxëgü i chautanüxü i Erudiü! ¡Rü ngëxgumarüü ta nüxü perümoxëgü i Narsíchutanüxü i tórü Coriaxü yaxõgüxü! ¹² ¡Rü ngĩxü perümoxëgü i Trifena rü Trifocha! Rū ngĩmagü rü tórü Coriaxü ipuracüe. ¡Rü ngëxgumarüü ta ngĩxü perümoxëgü i taeyèx i Péchida i ngĩxü ingechaügüçü! Rū ngĩma rü marü poraãcü tórü Coriaxü ipuracü. ¹³ ¡Rü nüxü perümoxëgü ya Rufu ya aixcūma meã tórü Coriaxü yaxõçü! ¡Rü ngëxgumarüü ta ngĩxü perümoxëgü i naë ga chauerüü chomaã ixĩçü! ¹⁴ ¡Rü nüxü perümoxëgü i Achícritu, rü Peregúte, rü Erme, rü Patroba, rü Erma, rü guxüma i togü i taeneëgü i natanüwa ngëxmagüxü! ¹⁵ ¡Rü nüxü perümoxëgü ta i Firóruçu, rü Yúria, rü Neréu, rü naëyèx, rü Oripa, rü guxüma i togü i taeneëgü i yaxõgüxü i natanüwa ngëxmagüxü! ¹⁶ Rū chanaxwèxe i pegü pengechaügüãcūma pegü perümoxëgü i wüxichigü. Rū

guxūma i ngēma yaxōgūxū i toxnamana ngēxmagūxū, rü pexū narūmoxēgū. ¹⁷ Pa Chaueneēgūx, pexū chacèxū na pegūna pedaugūxūcèx nūxna i ngēma duūxūgū i pexū itoyechaūxū rü chixexūgu pexū yixēēgūchaūxū. Erü ngēma duūxūgūarū ngūxēētae rü tama namaā nawūxigu i ngēma ngūxēētae ga noxri peyaxūgūxū ga yexguma noxri peyaxōgūgu. Rü name nixī i noxtacūma nūxna pixīgachi i ngēma duūxūgū rü tama natanūgu pexāgū. ¹⁸ Erü ngēma duūxūgū rü tama tōrū Cori ya Ngechuchu ya Cristuarū ngūchaū naxūgū, natürü noxrütama ngūchaū nixī i naxūgūxū. Rü ore i tauxchaxūgūmaā nayaxucūxēgū i duūxūgū, rü ngēmaācū nanawomūxēēgū i ngēma duūxūgū i tama meā nūxū cuèxgūxū. ¹⁹ Rü guxūma i duūxūgū nūxū nacuèxgū na aixcūma meā Tupanaga pexīnūēxū i pemax. Rü ngēmacèx pemaā chataāē i chomax. Rü chanaxwèxe na meā nūxū pecuāxū i tacū nixī i mexū i Tupanapēxewa na penaxūxūcèx i ngēma. Natürü ngēma Tupanapēxewa chixexū, rü jnūxna pixīgachi na tama nagu peyixūcèx! ²⁰ Rü ngēxguma ngēmaācū meā pemaxēgu rü nūma ya Tanatū ya Tupana ya tūxū taāēxēēcū rü tá pexū naporaexēē na aixcūma nūxū perüyexeraxūcèx i Chataná. Rü chanaxwèxe i tōrū Cori ya Ngechuchu ya Cristu pemaā inarūxāūx rü pexū narūngūxēē. ²¹ Rü pexū narūmoxē ya Timutéu ya chomūcū ixīcū i Tupanaārū puracūwa. Rü ngēxgumarūū ta pexū narūmoxēgū i chautanūxūgū i Dúchiu, rü Yachóū rü Sochípatru. ²² Rü choma i Téchiu na chanaxūmatūxū i ñaā popera, rü choma rü ta pexū charūmoxē naegagu ya tōrū Cori. ²³ Rü pexū narūmoxē ta ya Gayu ya napatawa changēxmacū. Rü nūma rü inanaxā ya daa napata na nawa nangutaquēxegūxūcèx i guxūma i yaxōgūxū. Rü ngēxgumarūū ta pexū narūmoxēgū i Eratu i daa ñāneārū dīēruarū dauruū ixīxū, rü taeneē i Cuartu. ²⁴ Rü chanaxwèxe i tōrū Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexū narūngūxēē i guxāma i pemax. Rü ngēmaācū yī.

Pauru rü Tupanaxū yacuèxūūācūma nanaguxēē i norū popera

²⁵⁻²⁶ jRü ñūxmax, rü ngīxā nūxū ticuèxūūgū ya Tanatū ya Tupana! Rü nūma nūxū nangēxma i pora na pexū naporaexēēxūcèx na meā peyaxōgūamaxūcèx i ngēma norū ore i tūxū maxēxēēxū tamaā nūxū ixuxūrūū. Rü ngēma nixī i ore i guxūwama nūxū chixuxū rü namaā changūxēētaexū i Ngechuchu ya Cristuchiga. Rü ngēmatama ore i Cristuchiga rü taxchaxwa naxēxūgu ga noxrix, natürü i ñūxma ya Tupana rü marū tūxū nūxū nacuèxēē i ngēma. Rü nuxcūma tauta naāne ūxgu rü Tupanaxīcatama nūxū nacuèx ga yema, natürü i ñūxma rü norū orearū uruūgū ūmatūxū ga orewa taxcèx nanangoxēē. Rü ngēma ore rü namaā nawūxigu ga

yema ore ga nuxcūma nūxŭ yaxuxŭ ga Tupana ya guxŭguma maxēchacū. Rŭ ñuxma ya Tupana rŭ guxŭwama nanamugŭ i norŭ orearŭ uruŭgŭ na guxŭ i duŭxŭgŭmañ nūxŭ na yaxugŭexŭcèx i ngēma ore i Cristuchiga na nūxŭ yaxōgŭãxŭcèx rŭ naga na naxĩnŭxŭcèx. ²⁷ Rŭ nŭma ya Tupana rŭ nŭxĩcatama nixĩ i Tupana yĩxŭ, rŭ nŭxĩcatama nixĩ i guxŭxŭ nacuáxŭ. ¡Rŭ ñuxmax, rŭ ngĩxã guxŭguma nūxŭ tixuèxŭŭgŭ, erŭ Nane ya Ngechuchu ya Cristu rŭ poraãcŭ tŭxŭ narŭngŭxēē! Rŭ ngēmaãcŭ yĩ.

Rŭ nuãma pexna,
Pauru

NÜXĪRA ÜXÜ GA POPERA GA CORĪTIUCŪĀX GA YAXŌGÜXÜTANÜWA NAMUXÜ GA PAURU

Pauru rü nüxĭ narümoxē ga yema yaxōgüxü ga Corĭtiuarü ĩānewa yexmagüxü

¹⁻² Pa Chaueneēgü i Corĭtiucŭāxgüx, choma i Pauru nixĭ i Tupana yaxuxü norü ngüchaxümaā na Ngechuchu ya Cristu norü puracüwa choxü namuxüçex. Rü choma rü namaā i taeneē i Chótene nixĭ i pexü tarümōxēgüxü rü pexcèx tanaxümatüxü i ñaā popera. Pa Chaueneēgü ya Tupanaārü Ixĭgüxex, pema rü marü Tupanapēxewa pixüüne yerü Ngechuchu ya Cristu marü pexü nixüünexēē. Rü Tupana rü marü pexü nade na norü duüxügü pixĭgüxüçex wüxigu namaā i guxüma i ngēma duüxügü i guxüwama tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristuxü icuèxüügüxü. Rü nüma ya Ngechuchu ya tórü Cori ixĭcü, rü ngēma duüxügüarü Cori ta nixĭ. ³ Rü chanaxwèxe ya Tanatü ya Tupana rü tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu norü ngechaxügagu poraäcü pexü narüngüxēē rü pexü nataäxēē.

Tupana tüxü narüngüxēē erü Cristuarü duüxügü tixĭgü

⁴ Rü taguma nüxü charüchau na Tupanana moxē pexcèx chaxāxü. Rü moxē nüxna chaxā naxcèx i ngema ngüxēē i Ngechuchu ya Cristugagu Tupana pexna āmarexü. ⁵ Yerü Cristugagu Tupana pexna nanamu ga Naāxē i Üünexü na pemaxā inaxāüxüçex. Rü pexna nanaxā ga norü ore, rü naétü pexü nanatauxchaxēē na nüxü pecuáxüçex na ñuxü ñaxüchiga yixĭxü. ⁶ Rü yemaäcü yexguma nüxü pexĭnüēgu ga yema ore ga Cristuchiga rü aixcüma peyaxōgü. ⁷ Rü ngēmacèx i ñuxma na ĩpenanguxēēxü na wena táxarü núma naxüxü ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu, rü Tupana pexna nanaxā i taxü i cuèx na taxüma pexü taxuxüçex na naxcèx pemaxēxü. ⁸ Rü ngēmaäcü tá pexna nadau ya Tupana ñuxmatáta nagú i naāne, rü guxügutáma pexü naporaexēē na aixcüma peyaxōgüamaxüçex rü naxcèx pemaxēxüçex, na taxüema chixexümaā pexü ixugüxüçex i ngēxguma wenaxārü núma naxüxgu ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu. ⁹ Rü Tupana rü guxüguma nayanguxēē i norü uneta. Rü nüma nixĭ ga pexü nadexü na aixcüma Nane ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristumücügü pixĭgüxüçex.

Nūgū nitoye ga yema yaxōgūxū

¹⁰ Pa Chaueneēgūx, tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristuégagu pexū chacèxū na wūxigu pegūmaā perūxīnūēxū rū tama pegū pitoyexūcèx. Rū name nixī i aixcūma pegū pengechaūgū rū aixcūma wūxigutama perūxīnūē i peāēwa. ¹¹ Pa Chaueneēgūx, pemaā nūxū chixu i ngēma ore, yerū Croétanūxūtanūwa nūxū chacuáchiga ga pegūmaā na penuēxū, rū tama aixcūma wūxigu na perūxīnūēxū. ¹² Rū pemaā nūxū chixu i ngēma erū ñuxre i pema rū ñaperūgūgū:

“Choma rū Pauruwe charūxū”, ñaperūgūgū. Rū togue rū:

“Choma rū Aporuwe charūxū”, ñaperūgūgū. Rū togue rū:

“Choma rū Pedruwe charūxū”, ñaperūgūgū. Rū togue rū:

“Choma rū Cristuwe charūxū”, ñaperūgūgū. ¹³ ¿Rū ñuxācū

nixī i ngēma? ¿Pexcèx rū Cristu rū marū niyauxye? ¿Ēxna pema nūxū pecuèxgu rū choma i Pauru chíxū ga curuchawa pexcèx chipotaxū rū chayuxū? ¿Rū ēxna pema nūxū pecuèxgu rū chauégagu yīxū ga ípebaiūxū? ¹⁴ Rū Tupanana moxē chaxā, yerū taxúema pexū íchabaiūxēē ga pemax. Rū Crispu rū Gayuxicatama nixī ga íchabaiūxēēxū. ¹⁵ Rū ngēmacèx taxucürüwa texé tūgū tixu na chauégagu ítabaiexū. ¹⁶ Rū yemaācū aixcūma íchanabaiūxēē ga Estéfanatanūxūgū ta, natürü chauxcèx rū taxúema ga togue tūxū íchabaiūxēē. ¹⁷ Yerū nūma ga Cristu rū tama choxū namu ga duūxūgūxū na íchabaiūxēēxūcèx, natürü choxū namu na duūxūgūmaā nūxū chixuxūcèx i norü ore i mexū i tūxū maxēxēēxū. Rū nanaxwèxe i tauxchaxū i oremaā nūxū chixu i ngēma ore. Erü ngēxguma chi ñoma nūxū cuèxūchixūrū nūxū chixuxgu i ngēma ore, rū ngürüachi i duūxūgū rū tá chauguama narūxīnūē rū tá nūxū inayarüngūmaē na Cristu yīxū ga tūxū maxēxēēcū ga yexguma curuchagu nayuxgux.

Cristuwa nixī ga Tupana inawéxū ga norü pora rü norü cuèx

¹⁸ Rū ngēma ore na ñuxācū tórū pecaducèx curuchagu nayuxū ga Cristu, rū wūxi i natūcèxmamare nixī naxcèx i ngēma duūxūgū i poxcuwa íxū. Natürü yixema na Tupana tūxū maxēxēēxū, rū nūxū tacuèx na ngēma ore rū Tupanaärü pora yīxū. ¹⁹ Erü norü ore i ümatūxūwa rū ñanagürü ga Tupana:

“Rū tá ichayanaxoxēē i guxūma i norü cuèx i ngēma duūxūgū i nūxū cuèxūchigūxū. Rū tá nūxū chaxo i ngēma duūxūgūarü cuèx”,

ñanagürü. ²⁰ Rū ñuxmax, Pa Chaueneēgūx, ¿Tupanapēxewa rū tacūwa namexū i ngēma duūxūgū i poraācū nūxū cuèxūchixū? ¿Rū tacūwa namexū i ngēma duūxūgū i Moiché ümatūxū i mugūwa nguxēētaegūxū? ¿Rū tacūwa namexū i ngēma duūxūgū i meā nūxū cuèxgūxū i ñoma i naāneärü cuáchigagu

na yadexagūxū? Erū guxūma i ngēma cuèx i duūxūgū nagu rūxīnūēxū rū Tupanacèx rū taxuwama name. ²¹ Natürü nūma ya Tupana ya guxūxūma cuácū, rū tama nanaxwèxe na ñoma i naānecūāx i duūxūgūarū cuágagu na yīixū i naxūtawa nangugūxū i nūmagū. Natürü nanaxwèxe na ngēma norū ore i mexūgagu na yīixū i namaxēxēēāxū i ngēma duūxūgū i yaxōgūxū woo togūcèx rū natūcèxmamare yixīgu i ngēma ore. ²² Ngēma Yudíugū rū nūxū nadaugūchaū i cuèxruūgū i Tupanaārū poramaā ūxū. Rū ngēma Griégugū rū naxcèx nadaugū i ñoma i naāneārū cuèx. ²³ Natürü ngēma ore i toma nūxū tixuxū, rū Cristu ga curuchawa ipotacūchiga nixī. Rū ngēma ore rū naāēwa nangux i ngema Yudíugū. Rū ngēma duūxūgū i tama Yudíugū ixīgūxūcèx rū wūxi i natūcèxmamare nixī. ²⁴ Natürü ngēma duūxūgū i Tupana dexū i Yudíugū rū ēxna tama Yudíugū ixīgūxū rū ngēma duūxūgūcèx Tupana inanawēx i norū pora rū norū cuèx ga yexguma pecaducèx nayuxgu ga Cristu. ²⁵ Rū yema Tupana ūxū ga yexguma nayuxgu ga Cristu rū muxūma i duūxūgūcèx rū wūxi i ngēāēmare nixī. Natürü ngēma Tupana nagu rūxīnūxū rū guxūma i ñoma i naānecūāx i duūxūgūarū cuèxarū yexera nixī. Rū yexguma curuchagu nayuxgu ga Cristu rū muxūma ga duūxūgūcèx rū natura ga Tupana ga yexguma. Natürü yexguma nixī ga inawēāxū ga ñuxācū guxū i duūxūgūarū yexera na naporaxūchixū. ²⁶ Pa Chaueneēgūx, name nixī i nagu perūxīnūē na ñuxācū Tupana pexū dexū na norū duūxūgū pixīgūxūcèx. Rū noxretama pixīgū na nūxū pecuèxūchixū ega duūxūgū pexū ngugūgu, rū noxretama pixīgū na āēxgacūgū pixīgūxū, rū noxretama pixīgū i ngēma itaarū dīēruāxūtanūxū pixīgūxū. Natürü woo ngēma na pixīgūgu rū Tupana rū pexū nade na norū duūxūgū pixīgūxūcèx. ²⁷ Rū Tupana nanade ga yema duūxūgū ga togū ga duūxūgū nūxū ixuxgu rū taxuūma icuáxū. Rū yemaācū nanaxū ga Tupana na naxāneēxēēāxūcèx i ngēma duūxūgū i nūxū icuèxūchixū. Rū Tupana nanade ga yema duūxūgū ga togū nūxū ixuxgu rū turaexū. Rū yemaācū nanaxū ga Tupana na naxāneēxēēāxūcèx i ngēma duūxūgū i poraexū. ²⁸ Rū Tupana nanade ga yema duūxūgū ga togū nūxū oexū, rū ñoma i naānēwa taxuūma ixīgūxū. Rū yemaācū Tupana nanaxāneexēē i ngēma duūxūgū i ñoma i naanēwa norū ngemaxūgūmaā nūgū icuèxūūgūxū. ²⁹ Rū ngēmacèx taxucūrūwama texé tūgū ticuèxūū i Tupanapēxewa. ³⁰ Rū nūmatama ga Tupana nixī ga Ngechuchu ya Cristuarū duūxūgūxū pexū yaxīgūxēēxū. Rū tatanūwa nanamu ga Cristu na nūma tūxna naxāāxūcèx i cuèx i aixcūma ixīxū, rū pecaduwa tūxū ínanguxūxēēxūcèx. Rū nūma ya Cristu nixī i tūxū namaxēxēēxū rū tūxū yamexēēgūxū na aixcūma

ixüünexüçèx napëxewa ya Tupana. ³¹ Rü ngëmacèx i Tupanaârü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Rü ngëxguma texé tügü icuèxüüchaügu rü name nixĩ i tórü
Corixü ticuèxüü”,
ñanagürü.

2

Cristu ga curuchawa ipotacüchiga

¹ Pa Chaueneëgüx, yexguma noxri petanüwa chaxüxgu na pemaã nüxü chixuxüçèx ga Tupanaârü ore i aixcüma ixĩxü i Cristuchiga, rü tama ñoma nüxü cuèxüchixürüüãcüma pemaã chidexa, rü tama ore ga guxchaxümaã nixĩ ga pemaã nüxü chixuxü. ² Yerü yexguma petanüwa chayexmagu, rü Cristuchigaxüxĩcatama nixĩ ga pemaã chixuxü. Rü taxuüma ga tacü ga togu charüxĩnü. Rü yemaãcü Ngechuchu ya Cristu ga curuchawa ipotacüguxicatama nixĩ ga charüxĩnüxü. ³ Rü yexguma petanüwa changuxgu rü nüxü chadau ga taxü ga guxchaxügü ga petanüwa, rü yemacèx poraãcü chaxoegaãë rü Tupanapewa chorü muümaã chidurux. ⁴ Rü yexguma pemaã chideaxgu rü pemaã nüxü chixuxgu ga Tupanaârü ore, rü tama ñoma nüxü cuèxüchixürüüãcüma pemaã nüxü chixu na yemaãcü pexü chanangüchaüxëëxü na peyaxögüxüçèx. Natürü Tupanaãë i Üünexüârü ngüxëëmaã rü Tupanaârü poramaã nixĩ ga pexü chanangüchaüxëëxü. ⁵ Rü yemaãcü Tupanaârü poramaã pemaã nüxü chixu ga yema ore na Tupanagagu yĩxü na nüxü peyaxögüxü, rü tama ñoma i naãnecüãx i duüxügüarü cuágagu na yĩxü.

Tupana rü Naãë i Üünexüwa nügü tüxü nacuèxëë

⁶ Natürü pemaã nüxü chixu, rü ngëxguma natanüwa changëxmagu i ngëma duüxügü i marü meãma yaxögüxü, rü ngëxguma nixĩ i chanangüxëëxü i ngëma aixcüma Tupanaârü cuèx i üünexü. Natürü ngëma cuèx rü tama ñoma i naãnewa ne naxü, rü bai i ñoma i naãneârü äëxgacügü i paxa tá iyarüxoxüwa ne naxü. ⁷ Natürü ngëma cuèx rü Tupanawa nixĩ i ne naxüxü. Rü ngëma cuèx nixĩ ga noxri tauta naãne üxgu Tupanaxĩcatama nüxü cuáxü ga na ñuxãcü tá tüxna naxããxü i maxü i taguma gúxü. ⁸ Natürü yema Tupana nagu rüxĩnüxü, rü taxuüma ga ñoma ga naãnecüãx ga äëxgacü nüxü nacuèx. Yerü yexguma chi aixcüma nüxü nacuèxgügu ga yema Tupana nagu rüxĩnüxü rü tãü chima curuchawa nayapotagü ga guma mecü ya tórü Cori. ⁹ Rü ngemachiga nixĩ i Tupanaârü ore i ümatüxüwa i ñaxü:

“Rü ngëma duüxügü i Tupanaxü ngechaügüxüçèx, rü nüma nanamexëë i tacü i taxúema nüxü dauxü, rü taguma texé nüxü ñnüxü, rü bai i texé nagu rüxĩnüxü”,

ñaxū. ¹⁰ Rū ngēma Tupana mexēēxū naxcèx i ngēma duūxūgū i nūxū ngechaūgūxū, rū ñuxma rū tūxū nūxū nacuèxēē i ngēma, yerū nūma nanamu ga Naāē i Ūūnexū na taxcèx nangoxēēāxūcèx. Rū ngēma Naāē i Ūūnexū rū guxūxūma nacuèx, rū èjrxūxū i ngēma Tupanaxīcatama nūxū cuáxū rū ta nūxū nacuèx. ¹¹ Rū duūxūgūtanūwa rū ¿texé nūxū tacuèx na ſacūgu naxīnūxū i wūxi ya yatū? Rū naāēxīcatama nixī i nūxū cuáxū i ngēma nagu naxīnūxū i ngēma yatū. Rū ngēxgumarūū ta Tupanaāē i Ūūnexūxīcatama nixī i nūxū cuáxū na ſacūgu naxīnūxū ya Tupana. ¹² Rū yixema rū tama ñoma i naānecūāx i naāē nixī ga iyauxgūxū. Natūrū tanayauxgū i ngēma Naāē i Ūūnexū ga Tupana taxcèx nūma muxū na aixcūma nūxū icuáxūcèx i guxūma i ngēma mexūgū ga Tupana norū ngechaūmaā tūxna āmarexū. ¹³ Rū ñuxma na pemaā nūxū tixuxū i ngēmachiga, rū Tupanaāē i Ūūnexū toxna āxū i oremaā nixī i pemaā nūxū tixuxū. Rū tama ore i torū cuèxwa tayaxuxūmaā nixī i pemaā nūxū tixuxū. Rū ngēmaācū nūxū tixu i Tupanaāē i Ūūnexūārū ore namaā i ngēma duūxūgū i aixcūma Tupanaāē nawa ngēxmagūxū. ¹⁴ Rū texé ya tama Tupanaāē i Ūūnexū tūmawa ngēxmaxē, rū taxucūrūwa tanayaxu i ngēma Tupanaāē i Ūūnexū tūxū nguxēēxū, erū tūmacèx ya yixema duūxē rū natūcèxmamare nixī. Rū tama nūxū tacuèxéga erū yixema Tupanaāē i Ūūnexū tūmawa ngēxmaxēxīcatama tixī ya nūxū cuáxe na tanangugūxū na ñuxū ñaxūchiga yīxū i ngēma Tupanaāē i Ūūnexū tūxū nguxēēxū. ¹⁵ Rū yixema duūxē ya Tupanaāē i Ūūnexū tūmawa ngēxmaxē, rū meā tanangugū i guxūma. Natūrū ngēma togū i duūxūgū i tama Tupanaxū cuèxgūxū, rū taxucūrūwama tūmaārū maxūxū nangugū ya yixema duūxē ya aixcūma Tupanaāē tūmawa ngēxmaxē. ¹⁶ Erū Tupanaārū ore i ūmatūxūwa rū ñanagūrū:
 “¿Texé nūxū tacuèx na ſacūgu naxīnūxū ya tórū Cori? ¿Rū texé nūxū tacuèx na Tupanaxū taxucūxēxū?”
 ñanagūrū. Natūrū yixema nixī i aixcūma nūxū icuáxū i ngēma Cristu nagu rūxīnūxū.

3

Pauru rū Aporu rū wūxigu Tupanaāxū napuracūe

¹ Pa Chaueneēgūx, yexguma noxri petanūwa changuxgu, rū taxucūrūwa ngēma duūxūgū i Tupanaāē nawa ngēxmaxūmaā chidexaxūrūūācū pemaā chidexa. Natūrū ñoma i naānecūāx i tama Tupanaxū cuèxgūxūmaā chideaxgurūū nixī ga pemaā chidexaxū. Yerū pema rū yexwacèx, peyaxōgū ga yexguma, rū yemacèx yexwacèx yaxōgūxūmaā chideaxūrūūācū pemaā nūxū chixu ga Cristuchiga. ²⁻³ Rū tauxchaxū ga oremaā

pexū changúexēē, ngēxgumarūū i wūxi i õxchana ega noxri nabuxgu rū naēgūnenixū ya tauxchaācū yaxaxūne nūxna taxā. Rū yemaācū tauxchaxū ga oremaā pemaā nūxū chixu ga Tupanaārū ore ga noxrix, yerū taxucūrūwa nūxū pecuèxéga ga Tupanaārū ore ga guxchaxū. Rū ñuxma rū ta tama nūxū pecuèxéga i Tupanaārū ore i guxchaxū, erū ñoma tama yaxōgūxū i duūxūgūrūūtama pemaxē. Rū dūcax, ngēxguma ñuxma rū ta pixāūxāchiwèxegu rū pegūmaā penuēgu, rū ngēmawa nangox na ngēma tama yaxōgūxūrūūacūtama nagu perūxīnūēxū rū ñoma i naānecūāxrūūacūtama na pemaxēxū.

⁴ Rū ngēxguma petanūwa wūxie ñāgūgu rū:

“Choma rū Pauruwe charūxū”, ñāgūgu, rū togue rū:

“Choma rū Aporuwe charūxū”, ñāgūgu, rū ngēmawa nūxū tacuèx na ngēma duūxūgū i tama yaxōgūxūrūūācūma na pemaxēxū. ⁵ Rū ngēxguma meā nagu rūxīnūēgu, ŷrū tacū chixī i choma i Paurux? rū ŷtacū nixī i nūma i Aporux? Toma rū Tupanaārū duūxūgūmare tixīgū, rū togagu nixī ga nūxū peyaxōgūxū ga tórū Cori ya Ngechuchu. Rū wūxichigū ga toma rū tanaxū ga yema puracū ga tórū Cori toxna āxū. ⁶ Rū chauxūtawa nixī ga nūxū pexīnūēxū rū peyaxōgūxū ga Tupanaārū ore ga noxrix. Rū Aporu nixī ga pexū rüngūxēēcū na yexeraācū meā peyaxōgūxū ga yema ore. Natūrū Tupana nixī ga pexū maxēxēēcū. ⁷ Rū ngēmacèx woo yíxema tūxira duūxūgūmaā nūxū ixuxe i Tupanaārū ore rū woo yíxema wixwena yexeraācū duūxūgūxū ngúexēxē, rū taxuūma tixīgū. Natūrū Tupana nixī ya guxūma ücū, erū nūma nixī i duūxūgūxū namaxēxēēxū. ⁸ Rū ngēmaācū ya yíxema tūxira duūxūgūmaā nūxū ixuxe i Tupanaārū ore, rū yíxema wixwena yexeraācū duūxūgūxū ngúexēxē rū tawūxigumare i ngēma puracūwa. Natūrū Tupana rū tá tūxū nanaxūtanū i tūmaārū puracū ya wūxichigū ngēxgumarūū na ñuxācū tanaxūxū i ngema puracū. ⁹ Rū ngēmaācū i toma rū wūxigu Tupanaāxū tapuracūe. Rū ngēmaācū nixī i perū maxūwa napuracūxū ya Tupana na nūma nanaxwèxexūācūma pixīgūxūcèx. ¹⁰ Rū choma nixī ga Tupana choxū muxū na chaxira pemaā nūxū chixuxūcèx ga Cristuchiga. Rū togū nixī ga chowena yexeraācū pexū ngúexēēxū. Natūrū guxāma ya texé ya naxúxe i ñāā puracū rū name nixī i taxuāē na meā tanaxūxūcèx. ¹¹ Rū ñāā puracū rū Ngechuchu ya Cristuwa nixī ga inaxūgūxū, rū ngēmacèx taxucūrūwama texé tayangucuchixēē i to i tūxū maxēxēēxū. ¹² Rū ñuxma na norū puracū ixūxū i wūxichigū i yixema, rū tanaxwèxe i taxuāē na aixcūma meā naxūxū i ngēma. Erū yíxema aixcūma meā naxúxe i norū puracū, rū ñoma wūxi i Īpataarū ūruū i uirumū rū dīerumū rū nuta i mexēchixūmaā ūpataxūrūū tixī. Natūrū yíxema tama aixcūma

meã naxúxe i ngēma Cristuarü puracü rü ñoma ĩpataarü üruü i chixexü i naĩ rü naĩxätü rü dexnemenexãmaremaã üpataxürüü tixĩ. ¹³ Natürü ngëxguma naguxgu i naãne, rü tá nangox na ñuxãcü naxüãxü i Tupanaärü puracü i wüxichigü i duüxü. Erü ngēma ngunexügu rü tá nangëxma ya üxü ya taxüchine. Rü ñoma tacü üxüwa iguxürüü tá nixĩ i Tupana nüxü na üxü i wüxichigü i duüxüärü puracü na nüxü nacuáxcëx ngoxi aixcüma name rü ëxna tama. ¹⁴ Rü yixema aixcüma meã naxúxe i Cristuarü puracü, rü yima ĩpata ya taixüne ya tama üxümaã ixaxünerüü tá nixĩ i ngēma tümaärü puracü. Rü tá Tupanaxütawa tanayaxu i tümaärü natanü naxcëx i ngēma taxüxü. ¹⁵ Natürü yixema tama aixcüma meã naxúxe i ngēma puracü, rü yima ĩpata ya tama taixüne ya üxümaã ixaxünerüü tá nixĩ i ngēma tümaärü puracü. Rü tá ngëxma inayarüxomare i guxüma i ngēma taxüxü. Rü tüxicatama täütáma tixa ñoma wüxi i duüxü i üxüemawa iyagoxürüü. ¹⁶ ¿Tama ëxna nüxü pecuëx i pema rü Tupanapata na pixĩgüxü, rü ngema Naãë ya Tupana rü pewa na namaxüxü? ¹⁷ Rü ngëxguma texé pexü chixetanüxëëgu, rü Tupana tá tüxü napoxcu, erü Tupanapata ya nawa namaxüne rü naxüüne. Rü pematama nixĩ ya yima Tupanapata na pixĩgüxü. ¹⁸ Tama name i texé tügütama tawomüxëë. Rü ngëxguma petanüwa texé tügügu rüxĩnügü na wüxi i duüxü i nüxü cuáxe na tiixü i ñoma i naãnewa, rü name nixĩ i ñoma taxuüma tacuáxcürüü tügü tixixëë. Rü ngëxguma tá nixĩ i wüxi i duüxü i aixcüma nüxü cuáxe tá tiixü. ¹⁹ Erü ñoma i naãneärü cuëx rü wüxi i ngëãemare nixĩ i Tupanacëx. Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Rü ngēma duüxügü i nügügu rüxĩnüëxü na nüxü cuëxüchigüxü yixü, rü norü cuëxgutama ínanatüexëë ya Tupana”,

ñanagürü. ²⁰ Rü toxnamana i Tupanaarü orewa rü ñanagürü ta:

“Törü Cori ya Tupana rü nüxü nacuëx na taxuwama namexü i ngēma norü ĩnü i ngēma duüxügü i ñoma i naanewa cuëxwa ngugüxü”,

ñanagürü. ²¹ Rü ngëmacëx tama name i texé tügü ticuëxüxü ega duüxügüarü cuëxwamare tarüxüxgu.. Erü Tupana rü marü pexna nanaxã i guxüma na pexrü yixüçëx. ²² Rü ngëmacëx i choma i Pauru, rü taeneë ya Aporu, rü taeneë ya Pedru, rü ñoma i naãne, rü torü maxü, rü torü yu, rü ñomatama i ngunexü, rü moxüärü ngunexü, rü guxüma i ngēma rü pexrü nixĩ. ²³ Rü pematama rü Cristuarü pixĩgü. Rü Cristu rü Tupanaärü nixĩ.

Yema ngūexūgū ga Ngechuchu imugūxūārū puracūchiga

¹ Rū ngēmacèx tanaxwèxe i tomaã nagu perūxīnūē na Cristu-
arū puracūtanūxūmare na tixīgūxū. Rū nūma nixī i toxū
namuxū na pexū tangūexēēxūcèx ga yema ore ga noxri Tu-
panaxīcatama nūxū cuāxū. ² Rū ngēxguma texé tacū rū puracū
tūxna āxgu, rū name nixī i aixcūma tayanguxēē i ngēma puracū
i tūxna taxāxū na ngēmaācū itanawéxūcèx na aixcūma wūxi
i duūxū i mexū tixīxū. ³ Rū ngēmacèx i űuxma na meã
chayanguxēēchaūxū i ngēma puracū i Tupana choxna āxū, rū
taxucèxma chaugūcèx chaxoegaãē ega woo choxna pecagu rū
ēxna tacū rū āēxgacūgū choxna caxgu naxcèx i ngēma puracū
i chaxūxū. Rū woo i chomatama rū taxuxūcèxma íchicuèx na
ngextá chixri chanaxūxū i ngēma puracū. ⁴ Natūrū űuxma na
chomatama nagu charūxīnūxū na nataxuūma i chorū chix-
exū i Tupanapēxewa, rū tama ngēmacèx Tupana choxū nadau
na changearū pecaduāxū. Erū nūmatama ya tórū Cori ya Tu-
pana nixī i aixcūma choxū nacuarū maxūāxū. ⁵ Rū ngēmacèx
tama name na toxū pengugūarū maxūāxū naxūpa na nūma
naxūxū ya tórū Cori. Natūrū name nixī i nūxū ípenanguxēē, erū
nūma tá nixī i nangoxēēāxū i guxūma i ngēma űuxma icúxū
rū guxūma i ngēma duūxūgū naāēwa nagu rūxīnūēxū. Rū
ngēxguma tá nixī ya Tupana i tūmamaã nataāēxū ya wūxichigū
ya yīxema aixcūma mexū űgūxe. ⁶ Pa Chaueneēgūx, perū
mexūcèx nixī i pemaã nūxū tixuxū i ngēma ore na ngema Tu-
pana naxwèxexūācūma pemaxēxū. Rū choma rū Aporu nixī
i perū cuèxruūgū tixīgūxū na towa pengūexū na Tupanaārū
ore pemaã nūxū ixuxūrūūācū penaxūxū. Rū ngēmacèx tama
name na wūxi i perū nguxēētaexūmaã petaāēgūxū rū to
rū nūxū pexoexū. ⁷ Rū űuxma rū pexna chaca, ¿rū texé
tixī ya yīxema pemaã nūxū ixuxe na togūarū yexera pexū
ixīxēxē? ¿Erū guxūma i ngema cuèx i pexū ngēxmaxū rū
Tupana pexna nanaxā? Rū űuxma na nūma pexna naxāāxū
i ngēma cuèx ¿rū tūxcūū pegū picuèxūūgū űoma pematama
perū poramaã penayaxuxūrūū? ⁸ Rū pegūgu perūxīnūēgu rū
aixcūma marū meāma Tupanaxū picuèxūchi rū marū pexū
nangēxma i guxūma i tacū i penaxwèxexū na naxūtawa pen-
gugūxūcèx. Rū pegūgu perūxīnūēgu rū űoma āēxgacūgū i
taxūrūū pixīgū rū taxuūma toxūtawa penaxwèxe i űuxmax.
¡Chierū aixcūma Tupanapēxewa āēxgacūgū pixīgūgu na toma
rū ta wūxigu pemaã āēxgacūgū na tixīgūxūcèx! ⁹ Rū toma
na Ngechuchu toxū imugūxū, rū chauxcèx rū wixwe toxū
nawogū ya Tupana. Rū űoma poxcuexū i yuewa íxūrūū tixīgū.
Rū űoma wūxi i tacū i nūxū nacugūexūrūū tixīgū i napēxewa
i Tupanaārū orearū ngeruūgū i daxūcūāx, rū napēxewa i
űoma i naānecūāx i duūxūgū, rū napēxewa i guxūma i tacū i

Tupana ūxū. ¹⁰ Rū ñuxma na Cristuwe tarūxīxū, rū ngēmacèx taxuūma icuáxū toxū nawogū i duūxūgū, natūrū i pema rū pegūgu perūxīnūēgu rū guxūxūma pecuēx i Cristuchiga. Toma nūxū tacuēx na duūxūgūpēxewa taturaexū, natūrū i pema rū pegūgu perūxīnūē na aixcūma peporaexū. Rū duūxūgū toxū naxo, natūrū pexū nangechaūgū. ¹¹ Rū ñuxma rū ta tama inayacuēx na ngúxū tingegūxū, erū ñuxma rū ta taiya toxū nangux, rū tiṭawae, rū tangexchiru. Rū duūxūgū rū chixri tomaā nachopetū, rū tangepata. ¹² Rū tipae na yeūcūrū toxmēxmaā tapuracūeechaxū. Rū duūxūgū rū tacū tomaā nixugūe, natūrū i toma rū mexū i oremaā tanangāxūgū. Rū towe ningēxūtanū, natūrū yaxna namaā taxīnūē. ¹³ Rū chixri tochiga nidexagū, natūrū i toma rū meā nachiga tidexagū. Rū ñoma guxchirexū nadaugūxūrūū tomaā nixīgū, rū ñoma duūxūgū i taxuwama mexūācū toxū nixīxēē. Rū ñuxma rū ta ngemagutama tomaā naarūxīnūe. ¹⁴ Tama pexcèx chanaxūmatū i ñāā popera na pexū chaxāneēxēēxūcèx. Natūrū pexcèx chanaxūmatū na pexū chixucūxēgūxūcèx chauxacūgūxūchirūū, erū pexū changechaū. ¹⁵ Erū woo nangēxmagu i muxūma i perū nguxēēruūgū i Cristuchiga pexū ngúxēēxū, natūrū chaxicatama nixī i penatū chiīxū ga Cristuxū na peyaxuxūwa. Yerū chauxūtawa nixī ga noxri ga penayaxuxū ga Ngechuchu ya Cristuarū ore i tūxū maxēxēēxū. Rū ngēmacèx chaxicatama nixī i penatū chiīxū i perū ōwa. ¹⁶ Rū ngēmacèx pexū chacèèxū na chauxrūxū meā pemaxēxū. ¹⁷ Rū ngēmacèx pexūtawa chanamu ya Timutéu ya poraācū nūxū changechaūcū ya chaune ixīcū i tórū Coriarū orewa. Rū nūma rū aixcūma meā nayan-guxēē i guxūma i ngēma nagu chanamuxū. Rū nūma tá pexna nūxū nacuēxāchixēē na ñuxācū Ngechuchu ya Cristu naxwèxexūācūma meā chamaxūxū rū chanangúxēēxū ga yema yaxōgūxū ga natanūgu chixūgūxū. ¹⁸ Rū ñuxre i pemagū rū pegū picuēxūūgū, erū nagu perūxīnūē na tagutáma pexūtawa íchayadauxū. ¹⁹ Natūrū ngēxguma nanaxwèxegu ya tórū Cori, rū paxa tá ngema chaxū na pexū íchayadauxūcèx. Rū ngēxguma rū tá chomaxūchi nūxū chadau ngoxi ngēma duūxūgū i nūgū icuēxūūgūxū nūxū nangēxma i Tupanaārū pora rū ēxna yadoragūmare. ²⁰ Erū Tupanaarū pora rū tama nūxū tixumare, natūrū nagu ítamaxē i ngema pora. ²¹ ¿Rū ñuxma rū tacū ēxna nixī i penaxwèxexū i pema? ¿Penaxwèxe na pexū chingagūxū i ngēxguma ngema changuxgu, rū ēxna penaxwèxe na pexū changechaūācūma rū pemaā chamecūmaācūma pexū na íchayadauxū?

Duūxūgū i chixri maxēxūchiga

¹ Rū duūxūgū nūxū nixugūgū rū wūxi i yatū i petanūwa rū naērūcūmaātama naxāmēx. Rū ngēma nixī i pecadu i poraācū chixexūchixū, erū woo ngēma duūxūgū i tama yaxōgūxūtanūwa rū tama ngēmaācū naxūpetū. ² ¿Rū ñuxācū i pema i ngēxguma i pegū picuēxūūgūamaxū? Rū narūmemaē chi nixī na poraācū pengechaūgūxū. Rū ngēma yatū i ngēma chixexū ūxū rū name nixī na ípenamuxūchixū i petanūwa. ³ Rū woo tama petanūwa changēxmagu i chomax, natūrū guxūguma pegu charūxīnū. Rū ñoma pexūtawa changēxmaxūrū rū tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristuégagu pemaā nūxū chixu na tacū tá namaā pexūxū i ngēma duūxū. ⁴ Rū name nixī i tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristuégagu pengutaquēxegū. Rū nūma ya tórū Cori ya Ngechuchu rū tá napetanūgu na pexū naporaexēēxūcēx. Rū choma rū tá pexna chacuēxāchi i chorū yumūxēwa. ⁵ Rū ngēma norū poxcu i tá nūxna pexāxū i ngēma yatū, rū ngēma tá nixī na ípenamuxūchixū i petanūwa na Chataná ngúxū nūxū ingexēēxūcēx. Rū ngēmaācū tá in-ayarūxo i naxūneārū ngúchaū i chixexū, natūrū naāē rū tá namaxū i ngēxguma wena nūma naxūxgu ya tórū Cori ya Ngechuchu. ⁶ ¿Rū tama name i pema rū pegū picuēxūū naxcēx i ngēma pexūxū! ¿Tama ēxna nūxū pecuēx i ngēma ore i ñaxū:

“Wūxi i íraxū i pāūārū puxēēruū rū taxūma i pāūchara nipuxēē”, ñaxū? ⁷ Rū ngēmacēx name nixī i nūxū perūxoe i guxūma i nuxcūmaūxū i pecūma i pexū chixexēēxū. Rū ngēxguma ngēmaācū penaxūxgu, rū ñoma ngexwacaxūxū i pāū i ngearū puxēēruūāxū i Ūpetūchigaarū petawa ingōxūrūū tá pime. Rū ñuxma i pema rū aixcūma ngexwacaxūxū i duūxūgū pixīgū, yerū Cristu rū ñoma wūxi i carnerurūū marū tachicūū tórū pecaducēx nayu. ⁸ Rū ngēmacēx name nixī i nūxū tarūxoe i nuxcūmaūxū i tacūma i chixexūgū rū aixcūma Tupanagu tarūxīnūē rū meā naxcēx tamaxē, erū ngexwacaxūxū i norū duūxūgū tixīgū. ⁹ Nūxīraūxū ga chorū poperawa rū pemaā nūxū chixu na tama natanūgu pexāgūxū i ngēma duūxūgū i naī i ngemaā naxūneārū ngúchaū ūgūxū. ¹⁰ Natūrū yexguma yema ñachagu pexū, rū tama pemaā nūxū chixu na nūxna pixīgachitanūxūchixū i ngēma duūxūgū i tama yaxōgūxū i naī i ngemaā maxēmarexū, rū ēxna ngēma duūxūgū i guxūma i tacū nūgūna nugūchaūgūxū, rū ēxna ngītēēxgūxū, rū ēxna ngēma duūxūgū i tupanane-tachicūnēxāxū icuēxūūgūxū. Erū ngēxguma chi naxchaxwa ípechoūxgu i ngēma duūxūgū, rū chi taxucūrūwa i ñoma i naānewa pengēxmagū. ¹¹ Natūrū yexguma pemaā nūxū chixuxgu na tama natanūgu pexāgūxū i ngēma duūxūgū i chixri maxēxū, rū nachiga chidexa i ngēma duūxūgū i

nügü ixugüxū na peeneēgü i yaxōgüxū na yixīgüxū natürü naī i ngemaā maxēxū, rü ēxna aüexū, rü ēxna tupanane-tachicünèxāxū icuèxüügüxū, rü ēxna oregütèèxgüxū, rü ēxna ngāxēwèxegüxū, rü ēxna ngītèèxgüxū. Rü ngēma duūxügü nixī i pemaā nüxū chixuxū na tama namexū na natanügu pexāgüxū rü bai i namaā na pechibüexū. ¹²⁻¹³ Erü tama choxmēxwa nangēxma na nüxna chaçaxū i ngēma duūxügü i tama Tupanaāxū yaxōgüxū. Rü Tupana tá nixī ya nüxna çacü i ngēma duūxügü. Natürü i pema rü pemēxwa nangēxma na nüxna peçaxū i ngēma peeneēgü i yaxōgüxū i tama meā maxēxū. Rü name nixī i petanüwa ípenamuxūchi i ngēma duūxū i chixri maxūxū.

6

Ngēxguma tacü rü guxchaxū tüxū ngēxmagu taeneēmaā, rü tama name i āēxgacügü i tama yaxōgüxūpēxewa tayamexē i ngēma

¹ Rü ngēxguma wüxie i pema pexū nangēxmagu i tacü rü guxchaxū i wüxi i peeneē i yaxōxūmaā, ¿rü tüxcüü wüxi i āēxgacü i tama yaxōxūārü ngüxēēçèx ípeyaca na nüma pexū namexēēāxüçèx i ngēma perü guxchaxügü? ¿Rü tama ēxna inamexū i ngēma peeneēgü i yaxōgüxū na namexēēgüxū i ngēma perü guxchaxügü? ² ¿Tama ēxna nüxū pecuèx na yixema na yaxōgüxū tá yīixū i naāneārü guxgu nüxna icagüxū i guxūma i ñoma i naānecūāx i duūxügü? Rü ñuxma na pema tá yīixū i ñoma i naānecūāx i duūxügüxū picagüxū, ¿rü tüxcüü taxucürüwa i pematama penamexēē i ngēma perü guxchaxügü i írachiréxū? ³ ¿Tama ēxna nüxū pecuèx rü woo ngēma daxüçūāx i Tupanaārü orearü ngeruügü, rü yixema tá yīixū i nüxū icagüxū? Rü ngēmacèx nixī i yexeraācü pemēxwa nangēxmaxū na ñuxācü penamexēēxū i ngēma guxchaxügü i ñoma i naānewa pexū ngēxmagüxū. ⁴ Rü ngēmacèx, ngēxguma tacü rü guxchaxū pexū ngēxmagu i ñoma i naānewa, ¿rü tüxcüü i ngēma āēxgacügü i tama yaxōgüxūxütawa pegü ípeyaxuaxügüxū na pexū namexēēgüāxüçèx i ngēma? ⁵ Rü pemaā nüxū chixu i ngēma ore na pexāneēxüçèx. ¿Éxna tataxuma i petanüwa ya wüxie ya nüxū cuáxe na tanamexēēxū i ngēma guxchaxügü i petanüwa ngēxmaxū? ⁶ Rü tama pegümaā penuēxīcatama, natürü naetü rü āēxgacügü i tama yaxōgüxūxütawa pexī na penamexēēxüçèx i ngēma perü guxchaxügü. ⁷ Rü ngēma na pegümaā penuēxū, rü ngēma rü poraācü chixexū nixī. ¿Rü tüxcüü tama yaxna namaā pexīnūē i ngēma guxchaxügü i peeneē pemaā üxū? ¿Rü tüxcüü tama namaā peporae ega texé perü tacüçèx ngīxgux? ⁸ Natürü i pema rü poraācü chixexū pexüe, erü woo peeneēgü i yaxōgüxūāxū

rū ta pengix..⁹⁻¹⁰ ¿Tama ēxna nūxū pecuèx na ngēma duūxūgū i chixexū ūgūxū rū nataxuxūtama i nachica i ngextá Tupana āēxgacū íyīxūwa? ¡Rū tama name i pegūtama pewomūxēēgū! Erū ngextá Tupana āēxgacū íyīxūwa rū nataxūtama i nachica i ngēma duūxūgū i naī i ngemaā ipexū, rū ngēma duūxūgū i tupananetachicūnèxāxū icuèxūūgūxū, rū ngēma duūxūgū i naxmèxēchita rū ēxna nateechita ngēāēxū, rū ngēma yatūgū i naxrūū yatūxūmaā ngēāēxū, rū ngēma ngītèēxgūxū, rū ngēma duūxūgū i nūgūnaxica nanuxūchixū i norū ngēmaxūgū, rū ngēma duūxūgū i ngāxēwèxegūxū, rū ngēma duūxūgū i oregūtèēxgūxū, rū ngēma duūxūgū i womūxēēwèxegūxū. Rū guxūma i ngēmagū rū nataxūtama i nachica i ngextá Tupana āēxgacū íyīxūwa.¹¹ Rū yexgumarūūtama pixīgū ga ñuxre ga pema ga ūpax. Natūrū i ñuxma ya Tupana rū marū pexū ínanapi i perū chixexū na noxrūxicatama pixīgūxūcèx. Rū ñuxma rū aixcūma napēxewa pime yerū Naāē i Ūūnèxū rū tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristuégagu marū perū pecaduna pexū ínanguxūxēē.

Ñuxācū naxūūne i taxūne

¹² Rū ñuxre i pema rū ñaperūgūgū:

“Rū marū name na chanaxūxū i ngēma chanaxwèxexū”, ñaperūgūgū. Rū aixcūma nixī i ngēma, natūrū tama guxū i ngēma ixūgūxū rū tūxū name. Rū aixcūma nixī i Tupana choxū ínguxuchixēēxū na chanaxūxūcèx i ngēma chanaxwèxexū, natūrū tama name na tacū rū chixexūgu chaugū changuxēēxū na chomaā inacuáxūcèx.¹³ Rū ngēxgumarūū ta rū ñuxre i duūxūgū rū ñanagūrūgū:

“Rū ōna rū taxūnecèx nixī, rū taxūne rū ōnacèx nixī”, ñanagūrūgū. Rū aixcūma ngēmaācū nixī, natūrū ya Tupana rū tá inayanaxoxēē i guxūma i ngēma. Rū taxūne rū tama naī i ngemaā namaā na ingēāēmarexūcèx nixī. Erū taxūnemaā nixī i naxūxū i tórū Coriarū ngúchaū. Rū tórū Cori nixī ya taxūnèxū maxēēcū.¹⁴ Rū yema Tupana wena namaxēēxūrūū ga tórū Cori ya Ngechuchu, rū ngēxgumarūū tá ta norū poramaā wena tūxū namaxēxēē.¹⁵ ¿Rū tama ēxna nūxū pecuèx na ngēma pexene rū Cristuarū na yīxū? ¿Rū ñuxācū i ngēma chaxune i Cristuarū ixīxū rū ngexū i ngēāēxūmaā inapexū? Taxucūrūwama ngēmaācū nixī.¹⁶ ¿Rū ēxna tama nūxū pecuèx ega wūxi i ngexū i ngēāēxūmaā inapexgu ya wūxi ya yatū rū ngēma taxre i naxūne rū wūxitama i naxūne yīxū? Erū Tupanaārū ore i ūmatūxūwa rū ñanagūrū:

“Ngēma taxre i naxūne rū wūxitama i naxūne tá nixī”, ñanagūrū.¹⁷ Natūrū ngēxguma wūxi i duūxū rū tórū Cori ya Cristuaxū yaxōōxgu, rū ngēma naāē i ngēma duūxū rū Cristuāēmaā wūxigutama narūxīnūē.¹⁸ Rū ngēmacèx name

nixī na nūxū perūxoexū i pexeneārū ngúchaū na pexūxū. Rū guxūma i togū i pecadu i wūxi i duūxū ūxū rū tama naxūnexū nachixexēē. Natūrū ngēma na naī i ngemaā nangēāēxū rū ngēma waxi nixī i naxūnexū chixexēēxū. ¹⁹ ¿Tama ēxna nūxū pecuēx i pexene rū Tupanaāē i Ūūnexūpata na yīxū? Rū pegu nixī i naxāchiūxū i ngēma Naāē i Ūūnexū i Tupana pexna muxū. Rū ngēmacēx i pema rū tama pegūarū yoratama pixīgū. ²⁰ Erū Tupana rū marū pexcēx nataxe rū poraācū nūxū petatanū. Rū ngēmacēx penaxwēxe i ngēma pexenemaā meā Tupanacēx pemaxē na ngēmaācū namaā penataxēēxū ya Tupana.

7

Ucuxēgū i āmēxchiga

¹ Rū űuxma rū tá pexū changāxū ga yema āmēxchiga ga choxna naxcēx peçaxū ga perū poperawa. Rū narūmemaē chi nixī i noxtacūma tama naxāmax ya yatū. ² Natūrū ngēma na naxūneārū ngúchaū na naxūgūmarexū i duūxūgū, rū narūmemaē nixī i wūxichigū ya yatū rū na naxāmaxū, rū wūxichigū i nge rū na naxātexū. ³ Rū yima yatū ya āmacū rū taxucūrūwama naxmēxna nūgū ninuxū. Rū ngēma nge i ātecū rū taxucūrūwama ngītena ngīgū iyanuxū. ⁴ Erū ngēma nge i ātecū rū tama ngīgūxūneārū yoratama iyixī, erū ngīte nixī ya ngīxīneārū yora ixīcū. Rū ngēxgumarūū ya ngīte rū tama nūgūxūneārū yora nixī, erū naxmēx iyixī i naxūneārū yora ixīcū. ⁵ Rū tama name i wūxi ya yatū rū namēxna nūgū ninuxū, rū ēxna wūxi i ngecū rū ngītena ngīgū iyanuxū, ega tama nūgūmaā namexēēāgu na űuxre i ngunexū tama nūgūmaā namaxēxū naxcēx na nayumūxēgūxū. Rū ngēmawena rū name nixī na wenaxārū noxrirūū nūgūmaā namaxēxū na tama Chataná nūxna īnūxūcēx na chixexūgu nayixēēāxūcēx. ⁶ Rū guxūma i űaā ore i pemaā nūxū chixuxū i āmēxchiga rū ātechiga rū tama wūxi i mu nixī i ngēma. Natūrū pemaā nūxū chixumare na nūxū pecuāxūcēx na namexū i ngēmaācū na penaxūxū. ⁷ Rū chomatama nagu charūxīnū rū chierū name nixī ega choma chamaxūxūrūū namaxēgu i guxūma i duūxūgū. Natūrū Tupana rū wūxichigū i duūxūna nanaxā i nacūma na űuxācū namaxēxūcēx rū űuxācū nagu naxīnūxūcēx. Rū ngēmacēx tama guxāma tawūxigu. ⁸ Rū ngēma ngemēxgūxū rū ngetegūxū rū yutegūxū rū namaā nūxū chixu rū narūmemaē nixī i chauxrūū tama naxāmēx rū tama naxāte. ⁹ Natūrū ngēxguma wūxi i duūxū taxucūrūwa naxūneārū ngúchaūmaā naporagu, rū name nixī na naxāmaxū rū ēxna naxātexū. Erū narūmemaē nixī i noxtacūma naxāmēx rū ēxna naxāte na tama ngema norū ngúchaūgagu

dūxwa chixexūgu nanguxūcèx. ¹⁰ Natürü yixema marü āmaxē rü ātexe, rü tümamaã nüxū chixu na tama namexū na tümatexū na itatáxū. Rü ngēma mu rü tórü Coriarü mu nixī, rü tama choxrü nixī. ¹¹ Natürü ngēxguma chi ngürüāchi wüxi i ngexū natexū itèxgu, rü name nixī i noxtacüma nangete rü ēxna wena natecèx nataegu. Rü ngēxgumarüü ta ya yatü rü tama name i namèxū ínatèx. ¹² Rü ñuxma rü choxū nangēxma i wüxi i ore i tümacèx ya yixema āmaxē ngīmaã i wüxi i nge i tama yaxōxcü. Rü ngēma ore rü choxrütama nixī rü tama tórü Coriarü nixī. Rü ngēxguma wüxi ya yatü ya öcü ngīmaã āmaxgu i wüxi i nge i tama yaxōxcü, rü tama name i ngīxū ínatèx, ega ngīma rü aixcüma namaã naxātechaūgu. ¹³ Rü ngēxguma wüxi i nge i yaxōxcü ātegu namaã ya wüxi ya yatü ya tama yaxōcü, rü tama name i íinatèx ya yima ngīte ega nüma ya yima yatü rü aixcüma ngīmaã naxāmèxchaūgu. ¹⁴ Rü yima yatü ya tama yaxōcü, rü namèx i yaxōxcügagu Tupana nüxū nacuèx. Rü ngēma ngecü i tama yaxōxcü, rü ngīte ya yaxōcügagu Tupana ngīxū nacuèx. Erü ngēxguma chi tama ngēmaācü yixīgu, rü chi ngēma naxācügü rü duūxūgü i tama yaxōgüxūācügürüü tá nixīgü. Natürü i ñuxma ya naxācügü rü marü Tupana tüxū nacuèx. ¹⁵ Natürü ngēxguma yima yatü ya tama yaxōcü rü namèxū ínatáxchaūgu rü jnoxtacüma ngīxū ínatá! Rü ngēxgumarüü ega ngēma ngecü i tama yaxōcü rü ngītèxū ínatáxchaūgu, rü jnoxtacüma ngītèxū ínatá! Rü ngēxguma ya yima yatü ya yaxōcü rü marü name ega wena naxāmèxgu. Rü ngēma ngecü i yaxōcü rü marü name ega wena naxātegu. Erü Tupana pexū nade na pegü pengechaūgüxūcèx. ¹⁶ Rü ngēmacèx, Pa Ngecü i Tupanaāxū Yaxōxcüx, rü ngēxguma cute i tama yaxōxū cuxū ítáxchaūgu, namē nixī i tama cunachuxu, erü tama nüxū cucuèx ngoxi tá nüxū cuyaxōxēē i ngēma cute rü ēxna tama. Rü cumax, Pa Yatü ya Yaxōxcüx, rü ngēxguma cuxmèx i tama yaxōxū cuxū ítáxchaūgu, rü name nixī i tama cunachuxu, erü tama nüxū cucuèx ngoxi tá ngixū cuyaxōxēē i ngēma cuxmèx rü ēxna tama. ¹⁷ Rü ñuxma rü pemaã nüxū chixu rü nüma ga Tupana rü wüxichigü ga duūxēna nanaxā ga tümäärü cuèx na tümäärü maxūmaã itacuáxūcèx rü meã tanaxūxūcèx i ngēma puracü ga noxri tüxū yexmaxū ga tauta Tupana tümacèx caxgu. Rü ngēma nguxēētae nixī i namaã chanangúexēēxū i guxūma i yaxōgüxū i wüxichigü ya tupaucawa ngēxmagüxū. ¹⁸ Rü ngēxguma Tupana naxcèx caxgu i wüxi i duūxū i marü Yudiugürüü íwiechēmüpēxechiraūxū, rü nüētama nixī ega ngēmaācütama yixīgu. Rü ngēxguma Tupana nayauxgu i wüxi i duūxū i tama íwiechēmüpēxechiraūxū, rü nüētama nixī ega ngēmaācütama yixīgu. ¹⁹ Erü Tupanapēxewa rü nüētama

nixī ega wūxi i duūxū rū ínawiechèxmüpēxechiraūgu rū ēxna tama. Erū ngēma Tupana aixcūma naxwèxexū nixī na naga naxīnūxū i wūxichigū i duūxū. ²⁰ Rū wūxichigū i duūxū rū name nixī i nawatama napuracū ga yema puracū ga nūxū yexmaxū ga yexguma Tupana noxri naxcèx caxgu. ²¹ Rū yexguma wūxi ga coriarū duūxū quixīyane Tupana cuxcèx caxgu, rū tama name i ngēmacèx cuxoegaãē. Natürū ngēxguma cuxū natauxchagu na nūxna ícunguxuchixū i ngēma cori, rū marū name na ícunguxuchixū. ²² Rū cuma ga na cucoriāxyane cuxcèx naçaxū ga Tupana, rū name nixī i nūxna cucuèxāchi na Cori ya Cristu pecaduwa cuxū ínguxuchixēēxū. Rū cuma ga na cungearū coriāxyane cuxcèx naçaxū ga Tupana, rū name nixī i nūxna cucuèxāchi na tórū Cori ya Cristuarū duūxū quiīxū i ñuxma na nūxū cupuracūxūcèx. ²³ Tupana rū marū pexcèx nataxe rū poraācū nūxū petatanū. ¡Rū ngēmacèx i ñuxma rū tāūtáma naga pexīnūē i ngēma duūxūgū i wenaxārū ñoma i naāneārū chixexūwa pexū gagūchaūxū! ²⁴ Rū name nixī, Pa Chaueneēgūx, i wūxichigū i pema rū meā Tupanapēxewa penaxūama ga yema puracū ga noxri pexū yexmaxū ga yexguma Tupana pexcèx caxgu. ²⁵ Rū ñuxma rū tá pemaã nūxū chixu i nachiga i ngēma duūxūgū i ngemèxgūxū rū ngetegūxū. Rū tórū Cori ya Ngechuchu rū taxuūma i mu choxna naxā i ngēmachiga. Natürū tá pemaã nūxū chixu i ñuxācū nagu charūxīnū i ngēmachiga. Rū ngēma chorū ore rū aixcūma nixī erū choma nixī i wūxi i duūxū ga nūxū changechaūtümūācūma choxū nayaxuxū ga tórū Cori. ²⁶ Natürū ngema ñuxma nūxū idauxū i guxchaxūgūgagu rū chauxcèx rū chi name i tama nixāmèx i ngēma yatūgū i ngemèxgūxū. ²⁷ Rū ngēxguma marū cuxāmèxgu rū tama name i ngīxū ícutèx. Natürū ngēxguma cungemèxgu rū name i tama cuxāmèx. ²⁸ Natürū ngēxguma cuxāmèxgu rū tama pecadu nixī i ngēma. Rū ngēxguma wūxi i paxū ātegu rū tama pecadu nixī i ngēma. Natürū ngēma ixāmèxgūxū rū ixātegu xū rū tá nayexera i norū guxchaxūgū i ñoma i naānewa, rū ngēma nixī i tama chanaxwèxexū na nūxū nangupetūxū. ²⁹ Pa Chaueneēgūx, pemaã nūxū chixu rū tama muxū i ngunexū tūxū nangēxma na naxūxūcèx i Tupanaārū puracū. Rū ngēmacèx ya yixema ixāmèxgūxe rū name nixī i meā tanaxūgū i Tupanaārū puracū ñoma tangemèxgūxūrū. ³⁰ Rū yixema ngexwaca yutanūgūxe rū yixema peta ūgūxe rū yixema itaxegūxe, rū tama name i ngēmacèx Tupanaārū puracū na ítangēxgūxū. ³¹ Rū yixema tūxū nangēxmaxē i tūmaārū ngēmaxūgū i ñoma i naānewa, rū tama name i ngēmacèx Tupanaārū puracū na ítangēxgūxū. Erū ñoma i naāne i ñuxma nūxū idauxū rū paxa tá nagux. ³² Rū tama chanaxwèxe na tacūcèx pexoegaãēgūxū. Rū ngēxguma

wūxi i yatū ngemèxgu, rü Tupanaârü puracūgu narūxīnū rü nagu narūxīnū na ñuxācū Tupanaârü ngúchaŭ naxūxŭ. ³³⁻³⁴ Natürü ngèxguma naxāmèxgu ya wūxi ya yatū, rü ñoma i naāneârü ngēmāxūgu narūxīnū rü nagu narūxīnū na ñuxācū namèxŭ nataāēxēēxŭ. Rū ngēmaācū muxūgu narūxīnū. Rū ngèxgumarūŭ ta nixī i ngexūgū. Rū ngēma ngexŭ i ngetexŭ rü Tupanaârü puracūgu narūxīnū, erū marū Tupanana nūgū naxā rü guxŭ i naxūnemaā rü naāēmaā naxcèx namaxŭ. Natürü ngēma ngexŭ i ātexŭ rü ñoma i naāneârü ngēmāxūgu narūxīnū, rü nagu narūxīnū na ñuxācū natexŭ nataāēxēēxŭ. ³⁵ Rū perū mexūcèx nixī i pemaā nūxŭ chixuxŭ i ngēma, rü tama pexna na chanachuxuxūcèx nixī. Natürü ngēma ñacharūgū na meā pemaxēxūcèx rü aixcūma penaxūxūcèx i tōrū Coriarū puracū. ³⁶ Rū ngèxguma texé nagu rūxīnūgu na tūmaxācū rü marū na napaxŭ, rü tūmacèx namexgu na naxātexŭ, rü marū name i ngīxŭ taxūte ega aixcūma tūmacèx namexgu. Rū ngēma na naxātexŭ i tūmaxācū rü tama pecadu nixī. ³⁷ Natürü ngèxguma wūxi i yatū nūxŭ nangēxmagu i norū pacū rü tama nanaxwèxegu na ngīxŭ naxūtexŭ, rü ngēma rü ta marū name. Erū naxmēxwa ingēxma rü taxucèxma texé tanachixewe na ngīxŭ naxūtexūcèx. ³⁸ Rū ngēmawa nūxŭ tadau rü ngēma yatū i naxācū ngīxŭ ūtexŭ rü mexŭ naxū. Rū ngēma yatū i tama naxācū ngīxŭ ūtexŭ rü yexeraxŭ i mexŭ naxū. ³⁹ Rū wūxi i nge i ātecū rü ngītemēxēwa ingēxma i ngèxguma namaūxgu ya ngīte. Natürü ngèxguma nayuxgu ya ngīte, rü marū name ega to i yatū i ngīma ngīxŭ ngúchaūxūmaā naxātegu. Natürü inaxwèxe na wūxi ya yatū ya yaxōcūmaā naxātexŭ. ⁴⁰ Natürü chauxcèx rü yexeraācū chi itaāē i ngèxguma chi tāū chima wena naxātegu. Rū ngēma ore rü choxrūtama nixī, natürü nagu charūxīnū rü Tupanaāē i Ūünexŭārū ĩnū ta nixī.

8

Tupananetachicūnèxāgūna naxuaxūgūxŭ ga ñnachiga

¹ Ñuxma rü tá pemaā nūxŭ chixu i nachiga i ngēma ñnagū i ngēma duūxūgū i tama Ngechuchuaxŭ yaxōgūxŭ norū tupananetachicūnèxāgūna uaxūgūxŭ. Rū aixcūma nixī i wūxichigū i yixema i meāma nūxŭ icuáxŭ i ngēmachiga. Natürü ngēma nūxŭ na icuáxūgagu rü ñuxguacū rü yigū namaā ticuēxūxŭ. Natürü ngēma na yigū ingechaūxŭ rü tūxŭ narūngūxēē na yexeraācū meā yaxōgūchigūxŭ. ² Rū ngèxguma chi texé nagu rūxīnūgu na ŭacūxŭ tacuáxŭ, rü name nixī i nūxna tacuēxāchi na ngèxguma rü ta tama aixcūma nūxŭ tacuáxŭ i guxūma i ngēma cuèx i aixcūma ixīxŭ. ³ Natürü ngèxguma texé aixcūma Tupanaxŭ ngechaūgu, rü Tupana rü

tūxū nacuèx ya yíxema. ⁴ Rū ngēma na nangōxū i ngēma ōnagū i tupananetachicūnèxāgūna naxuaxūgūxū i duūxūgū, rū meāma nūxū tacuèx na taxuwama namexū i ngēma tupanane-tachicūnèxāgū erū tama aixcūma Tupanaxūchi nixīgū. Erū wūxixicatama nixī ya aixcūma Tupana ixīcū, rū nataxuma ya naī. ⁵ Rū woo duūxūgū nagu narūxīnūe rū nangexma i muxūma i tupanagū i ñoma i naanewa rū dauxūguxū i naanewa, natūrū taxcèx rū tama ngemaācū nixī. ⁶ Erū yixema nūxū tacuèx na wūxitama yixīxū ya Tupana ya Tanatū ixīcū. Rū nūma ya Tanatū nixī i naxūāxū i guxūma i tacū i ngēxmaxū, rū naxcèx nixī i imaxèxū i yixemax. Rū ngēxgumarūū ta nangēxma i wūxitama ya tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristu. Rū yimagagu nixī na nangēxmaxū i guxūma, rū yimagagu nixī i tūxū nangēxmaxū i maxū. ⁷ Natūrū tama guxūma i yaxōgūxū nūxū nacuèx na nangēxmaxū ya wūxitama ya Tupana rū wūxitama ya tórū Cori. Rū ñuxre i nūmagū ga ūpa rū nūxū nayapue na nūxū yaxōgūāxū i ngēma tupananetachicūnèxāgū, rū ñuxma rū ta tama aixcūma nūxū nacuèxgū i ngēma mexū i Tupana nūxū naxwèxexū. Rū ngēmacèx nixī i ñuxma i nagu naxīnūèxū na chixexū naxūgūxū i ngēxguma nangōxgūāgu i ngēma naxūnamachi i togū i duūxūgū norū tupananetachicūnèxāgūna uaxūgūxū na nūxū namaā yacuèxūūgūxūcèx. ⁸ Rū yixema nūxū tacuèx na tama tacū rū namachi na ingōxūgagu yīxū na Tupana tūxū dexū. Rū tāūtāma yexera time i napèxewa ega nangōxgūgu i ngēma namachi. Rū tāūtāma yexera tichixe i napèxewa ega tama nangōxgūgu. ⁹ Natūrū i pema i nūxū na pecuáxū na tama pecadu yīxū na nangōxū i ngēma namachi, jrū pexuāēgū erū ngürūāchi ngēma na pengōxūgagu chixexūgu tá penayixēē i ngēma peeneēgū i tauta aixcūma meā nūxū cuèxgūxū na tacū yīxū i Tupana nūxū naxwèxexū! ¹⁰ Erū cuma na meā Tupanaxū cucuáxū, rū ngēxguma chi cunangōxgu i ngēma namachi i ngextá tupananetachicūnèxāgūxū íyacuèxūūgūxūwa, rū ngürūāchi wūxi i cueneē i tauta meā Tupanaxū cuáxū tá cuxū nadau. Rū ngürūāchi nūma rū tá ta nanangōx i ngēma namachi woo naāewa nagu naxīnūgu na wūxi i chixexū yīxū na nangōxū i ngēma namachi. ¹¹ Rū ngēmaācū i cuma na meā Tupanaxū cucuáxū, rū tá icuyanatauxēē i ngēma cueneē i Cristu naxcèx yuxū i tauta meā Tupanaxū cuáxū. ¹² Rū ngēmacèx i ngēxguma chixexūgu cunanguxēēxgu i ngēma cueneē i tauta meā Tupanaxū cuáxū, rū Cristumaā rū ta chixexū cuxū. ¹³ Rū ngēmacèx i ngēxguma ngēma namachi i changōxūgagu chixexūgu chananguxēēxgu i chaueneē, rū narūmemaē nixī i noxtacūma taguma namachi changōx na tama pecadugu chananguxēēxūcèx i ngēma chaueneē.

9

Yíxema Cristu tūxū muxē na nūxū tapuracūxūcēx, rū tūxna naxū i tūmaārū natanū

¹ Rū pemaã nūxū chixu rū tórū Coritama nixī ya choxū yaxucū rū choxū mucū na norū puracū chaxūxūcēx, rū ngēmacēx taxuūma i duūxūgūmēxēwa changēxma i ñuxmax. Rū chomatama chauxetūmaã tórū Cori ya Ngechuchuxū chadau, rū ngēma puracū i nūxū chaxūxūgagu nixī i peyaxōgūxū i pemax. ² Rū woo togū i duūxūgū tama choxū cuèxgūchaūgu na tórū Cori choxū muxū, natūrū i pema rū meãma nūxū pecuēx na nūma yīxū ga choxū namuxū. Yerū chauxūtawa nixī ga tórū Coriaxū peyaxōgūxū, rū ngēmawa nūxū pecuēx na aixcūma yīxū na nūma choxū namuxū. ³⁻⁴ Rū ñaã nixī i chorū dexa i namaã chanangāxūxū i ngēma duūxūgū i chauchiga idexagūxū:

“¿Éxna tama name na duūxūgū choxna naxāxū i chorū òna rū chorū axexū naxcēx i chorū puracū? ⁵ ¿Éxna tama inamexū ta na wūxi i ngexū i yaxōxūmaã na chaxāmaxū na chaya-gaxūcēx ngēxgumarūū na naxāmaxū i Pedru, rū naēneēgū ya tórū Cori, rū ngēma togū i yatūgū i Tupana imugūxū? ⁶ ¿Rū éxna pema nagu perūxīnūēgu rū choma rū Bernabéxicatama i tama namexū na toxū perūngūxēēgūxū ngēma togū i orearū uruūgūxū na perūngūxēēgūxūrūū? ⁷ ¿Tacū rū duūxū i churarawa ūxū i nūgūxūtama naxūtanūxū i norū òna? ¿Rū tacū rū duūxū i orix itoxū i tama namúxū i norū o? ¿Rū tacū rū duūxū i carnerugūna dauxū i tama nagūnenixū ne ixaxūxū?” Ngēma ñacharūgū nūxū i ngēma duūxūgū i chauchiga idexagūxū. ⁸ ¡Rū ñuxma rū tātūama nagu perūxīnūē na chorū orexicatama yīxū i ñaã nūxū chixuxū! Erū Tupanaārū ore ga Moíché ūmatūxūwa rū ta ngēma ñanagūrū. ⁹ Erū ngēma ore rū ñanagūrū:

“¡Rū ngēma woca i aruchuarū putēxewa puracūxū, rū tātūama cunawēxnagu na tama yima aruchuwa nachibūxūcēx!” ñanagūrū i ngēma ore. Rū nūxū tacuēx na tama wocagūgu naxīnūxū ga Tupana ga yexguma yema ñaxgu. ¹⁰ Natūrū pemaã nūxū chixu rū tagu nixī ga naxīnūxū ga yexguma yema ñaxgu ga Tupana. Rū tachiga nixī ga naxūmatūxū ga yema ore. Erū yíxema aruchunecū úxe rū yíxema norū oarū puxwa puracūxe, rū ngēxguma tapuracūeyane rū tanaxwèxegū na itanangūxēēgūxū i ngēma norū o i tūxna ūxū. ¹¹ Rū toma rū wūxi ya nanetūchire ya itatoxūnerūū tixīgū ga yexguma pemaã nūxū tixuxgu ga Tupanaārū ore. ¿Rū ñuxma rū tama éxna i pexcēx namexū na toxna penaxāxū i tacū i toxū taxuxū? ¹² Rū ngēxguma ngēma togū i orearū uruūgū petanūwa nayauxgūgu

i ngēma nūxū taxuxū, rü maneca toma rü yexera name nixī i petanūwa tanayaxu i ngēma toxū taxuxū. Natürü i toma rü tama ngēmaācū tanaxū. Erü toma rü guxū i guxchaxūmaā taporae na tama pexū tanaguxchaxēēxūcèx na Cristuaxū peyaxōgūxū. ¹³ Pema nūxū pecuèx rü guxūma i duūxūgū i tupauca ya taxūnewa puracūexū, rü ngēma ōna ya yima tupaucawa ngēxmaxūtama nangōxgū. Rū ngēma duūxūgū i tupaucagu Tupanacèx naxūnagū dèixū, rü nanade i ñuxre i ngēma namachi norü ngōxruū. ¹⁴ Rū ngēxgumarūū ta ya yixema nūxū ixugūxe i ore i tūxū maxēxēēxū, rü tórü Cori nūxū nixu rü name nixī i tanayauxtanū i ngema tūmaarū puracū.. ¹⁵ Natürü i choma rü taguma ngēmaācū chanaxū. Rū ñuxma na pexcèx chanaxūmatūxū i ñaā popera, rü tama tacū choxna pexāxūcèx nixī. Erü ngēma na taguma texéxūtawa tacūcèx íchaçaxū, rü wūxi i chorü taāē nixī. Rū narümemaē chierü nixī na chayuxū naxūpa na texé choxna nayaxuxū i ñaā taāē i choxū ngēxmaxū. ¹⁶ Rū ñuxma na nūxū chixuxū i ngēma ore i tūxū maxēxēēxū, rü taguma ngēmacèx chaugū chicuèxū. Erü woetama ngēma nixī i chorü puracū ga Tupana choxna āxū, rü ngēmacèx taxucürūwama chanangexrū. Erü poraācū chi chachixexūgu i ngēxguma tāū chima nūxū chixuxgu. ¹⁷ Rū ngēxguma chi chaugagu chitama chanaxūxgu i ngēma puracū, rü nagu chi charūxīnū na choxū naxātanūxū. Natürü ngēxguma Tupana choxū muxūācūma chanaxūxgu, rü chanaxūama erü woetama ngēma nixī i chorü puracū ga Tupana choxna āxū. ¹⁸ ¿Rü ñuxma rü tacū tá nixī i chorü natanū naxcèx i ngēma puracū i chaxūxū? Rū dūcax, rü chorü natanū nixī i ngēma taāē i chayaxuxū i ngēxguma ngetanūācūma nūxū chixuxgu i ngēma ore i tūxū maxēxēēxū. Rū ngēmaācū woo Tupanapēxewa name na petanūwa chanayaxuxū i chorü natanū na ngēmamaā chamaxūxūcèx, natürü taguma texena naxcèx chaca.. ¹⁹ Rū woo taxūxemēxēwa changēxma i chomax, natürü guxāmēxēwa chaugū changēxmaxēē, na ngēmaācū yexeraācū muxūma i duūxūgū üxū charüngūxēēxūcèx na Cristuaxū yaxōgūāxūcèx. ²⁰ Rū ngēxguma chautanūxū i Yudiügütanūwa changēxmagu, rü namaā chaugū chawūxiguēē na ngēmaācū nūxū charüngūxēēxūcèx na Cristuaxū yaxōgūāxūcèx. Rū woo tama yema Moiché umatūxū ga mugütūūwa changēxmagu, natürü chayanguxēēāma i ngēma mugū na ngēmaācū Cristuxūtawa chanagagūxū i ngēma duūxūgū i ñuxma rü ta nagu íxū i ngēma mugū ga Moiché umatūxū. ²¹ Rū ngēxguma natanūwa changēxmagu i ngēma duūxūgū i tama Yudiügū ixīgūxū, rü ngēma duūxūgūmaā chaugū chawūxiguxēē na ngēmaācū nūxū charüngūxēēxūcèx

na Cristuaxū yaxōgūāxūcèx. Natürü taguma íchanangēx i Tupanaārü mugü erü guxūguma Cristuarü mugütüüwa changēxma. ²² Rū ngēxguma natanüwa changēxmagu i ngēma duūxūgü i tama poraācü Cristuchigaxū cuèxgūxū, rü choma rü ta ngēma duūxūgūmaā chaugü chawūxiguxēē, na ngēmaācü nüxū charūngūxēēxūcèx na Cristuaxū yaxōgūāxūcèx. Rū ngēmaācü guxūma i duūxūgürüü chaugü chixīxēē, rü nagūxūraūācūma naxcèx chadau na ngēmaācü düxwa Tupanaxūtawa chanagagūxūcèx i ñuxre i nūmagü. ²³ Rū ngēmaācü nixī i chapuracūxū na guxūwama nanguxūcèx i ngēma ore i tüxū maxēxēēxū. Erü chanaxwèxe na choma rü ta choxū nangēxmaxū i ngēma maxū i taguma gūxū, naxrūü i guxūma i ngēma duūxūgü i nüxū yaxōgūxū. ²⁴ Pema rü meāma nüxū pecuèx i wūxi i inüca i nawa iñaāchixū rü muxūma inaxūāchi, natürü wūxixicatama nixī i ngēma nüxīra ínguxū rü nayaxuxū i norü āmare. Rū name nixī i pegūna pedau na Tupana pexna naxāxūcèx i ngēma perü āmare. ²⁵ Guxūma i ngēma duūxūgü i nügü ngúexēēxū naxcèx i wūxi i inüca na toguegūxū naporamaexūcèx, rü meā nügūna nadaugü na ngēmaācü nayauxgūāxūcèx i norü āmare i paxaāchiruū ixīxū. Natürü yixema na yaxōgūxū rü yigūna tadaugü na meā naxūgūxūcèx rü meā imaxēxūcèx na nayauxgūxūcèx i tórü āmare i taguma gūxū. ²⁶ Rū ngēmacèx i choma rü tama ñoma chauechitamare chiñaxūrūü chixī, rü tama ñoma tacü i nügü dèixū i ngürüanegumare idagūxūrūü chixī. ²⁷ Rū ngēmacèx meā chaugūmaā ichacuèx na taxuūma i chaxuneārü ngúchaū chaxūxūcèx. Erü tama chanaxwèxe i mexūmaā togūxū changuxēēchirēxācūma chixexū chaxū rü ngemagagu tama chanayaxu i chorü āmare.

10

Nayaxucuxēgü na tama nüxū yacuèxüügūxūcèx i tupanane-tachicünèxāgü

¹ Pa Chaueneēgūx, chanaxwèxe i nüxna pecuèxāchie ga tacü nüxū na ngupetūxū ga yema nuxcūmaūgūxū ga tórü oxigü ga Moíchéwe rüxīxū. Rū pema nüxū pecuèx rü yexguma nawe naxīxgu rü wūxi ga caixanexū napēxegu nixū rü nayadūxū. Rū guxūma ga yema duūxūgü rü wūxigu Moíchémaā natūügu nixīxūtanü. Rū yexgumarūü ta Moíchémaā nawa nichoū ga yema Taxtū ga Dauchiūxū. ² Rū guxūma ga yema duūxūgü rü yexguma wūxigu Moíchémaā yema caixanexūpechitatūügu yaxīxūtanūgu rü yema Taxtū ga Dauchiūxūwa yachoūgu, rü yemaācü nügü nangoxēēgü na Moíchéweama naxīxū. ³ Rū yexgumarūü ta ga guxūma ga yema duūxūgü nanangōxgü ga yema pāü ga daxūwa rüyixū. ⁴ Rū guxūma ga yema

duūxūgū nayaxaxgū ga yema dexá ga Cristu nūxna āxū. Yerū Cristu rū yema duūxūgūxū ínixūmūcū ga yema ínaxīxūwa, rū nūxna nanaxā ga yema dexá ga yaxaxgūxū. ⁵ Natūrū narūmumaē ga yema duūxūgū ga tama Tupanaārū ngúchaū ūgūxū. Rū yemacèx ga yema duūxūgū rū yexma nayue rū yéma nawogū ga naxūnegū ga dauxchitawa ga taxúema íxāpataxūwa. ⁶ Rū guxūma ga yema nangupetū na tórū cuèxruū yīxūcè rū tama tórū oxigūrūxū chixexūcèxama idaugūxūcèx. ⁷ Rū ngēmacèx tama name i nūxū picuèxūūgū i tacū rū tupananetachicūnèxāgū, yexgumarūū ga ñuxre ga nūmagū naxūgūxūrūū. Erū Tupanaārū ore i ūmatūxūwa rū tórū oxigūchigaxū nixu rū ñanagūrū:

“Rū duūxūgū ínarūtogū na nachibūexūcèx rū na naxax-egūxūcèx, rū ngēmawena rū inachigū na íyayūxexūcèx”, ñanagūrū i ngēma ore. ⁸ Rū tama name i yixema rū naī i ngemaā itape yexgumarūū ga ñuxre ga nūmagū naxūgūxūrūū. Rū yemacèx wūxitama ga ngunexūgu rū nayue ga 23,000. ⁹ Rū tama name i nūxū taxū ya tórū Cori na ñuxācū yaxna tamaā naxīnūxū yexgumarūū ga ñuxre ga nūmagū naxūgūxūrūū. Rū yemacèx nixī ga yema duūxūgūxū nangōxcuxū ga āxtapegū rū nayuexū. ¹⁰ Rū tama name i chixexū Tupanamaā pixugū yema ñuxre ga nuxcūmaūgūxū ga tórū oxigūrūū. Rū yemacèx ga Tupanaārū orearū ngerūū ga daxūcūāx rū nanadai. ¹¹ Rū guxūma ga yema nuxcūmaxūgūxū ga duūxūgūxū ngupetūxū, rū ñomaxūcūū rū tórū cuèxruū nixī. Rū naxūmatū na ngēmawa nūxū icuáxūcèx na ñuxācū Tupana naxwèxexū na imaxèxū i yixema i ñomaūcūū. ¹² Rū ngēmacèx ya yixema tūgūgu rūxīnūxē na taporaxū i Tupanapēxewa, rū name nixī na meā tūgūna tadauxū na tama chixexūgu tanguxūcèx. ¹³ Rū ñuxma rū ta taguma pexcèx ínangu i ngúchaxū i chixexū i taxucūrūwama namaā yaxna pexīnūexū. Rū name nixī i Tupanana perūyoū erū nūma rū aixcūma nayanguxēē i ngema tamaā inaxunetaxū rū taxūtáma nawa pexū nawogū i ngúchaxūgū i taxucūrūwama yaxna namaā pexīnūexū. Natūrū ngexguma tá ngúchaxūgū i chixexū pexcèx ínguxgu rū nūma rū tá pexū ínapoxū na tama nagu peyixūcèx. ¹⁴ Rū ngēmacèx, Pa Chaueneēgū ya Pexū Changechaūgūxex, jrū nūxū perūxoe i ngema nacūmagū i tupananetachicūnèxāgūcèx naxūgūxū i ngema duūxūgū i tama yaxōgūxū! ¹⁵ Pemaā nūxū chixu i ngēma ore, erū chauxcèx rū duūxūgū i nūxū cuáxū pixīgū. Rū pema tátama nagu perūxīnūē i ngēma pemaā nūxū chixuxū. ¹⁶ Rū ngēxguma ōna i ūūnèxūcèx íngutaquēxegūgu, rū yaxaxgūgu ya yima binu ya ūūnecū rū moxē naxcèx íxāgūgu, rū ngēmaācū yīgū tangoxēē na Cristu ya taxcèx nagū íbacūwe rūxīxū. Rū ngēxguma nangōxgūgu i ngēma pāū i íbūcuxū,

rū ngēmaācū yigū tangoxēē na Cristu ya taxcēx naxūne ixācūwe rūxīxū. ¹⁷ Rū woo na imuxū i yixema, natūrū wūxitama i pāū tangōxgū. Rū ngēmaācū nixī i wūxitama ixīgūxū erū wūxiwetama tarūxī. ¹⁸ ;Rū dūcax i ngēma Yudīgū i nangōxgūxū i ngēma naxūnamachi i Tupanacēx nadēixū! Rū ngēxguma wūxigu nūgūmaā nangōxgūāgu, rū guxūma i ngēma nangōxgūxū rū ngēmaācū nūgū nangoxēē na wūxigu Tupanawe naxīxū. ¹⁹ Rū ñuxma na ngēma ñachaxū, rū tama chanaxwēxe i nagu perūxīnūē na naxūnēxū i ngēma namachi i ngēma duūxūgū i tama yaxōgūxū norū tupanane-tachicūnēxācēx dēixū. Rū tama chanaxwēxe i nagu perūxīnūē na ꜥacūwa namēxū i ngēma norū tupanane-tachicūnēxāgū, erū nangearū maxūāx. ²⁰ Natūrū pemaā nūxū chixu rū ngēxguma ngēma duūxūgū i tama Tupanaxū cuēxgūxū, norū tupanane-tachicūnēxācēx nadaiāgu i ꜥacū rū naxūna, rū tama Tupanacēx nixī i nadaiāxū, natūrū ngoxogūcēx nixī i nadaiāxū. Rū tama chanaxwēxe i ngoxogūtanūxūxū pegū pixīgūxēē. ²¹ Rū pema na peyaxaxgūxū ya yima binu ya tōrū Corixū namaā picuēxūūgūcū rū taxucūrūwama namaā pexāmūcū i ngēma duūxūgū i Chatanáwe rūxīxū. Rū pema na tōrū Coriarū mechawa penangōxū i ngēma ōna i nūxū namaā picuēxūūgūxū rū taxucūrūwama ngēma duūxūgū i Chatanáwe rūxīxūārū mechawa peyachibūe. ²² ;Rū ñuxū ñapegūxū i ñuxmax? ;Éxna penanuxēēchaū ya tōrū Cori? ;Éxna pexcēx rū nūxū tarūporamaēgū i yixemax?

Name nixī i taeneēarū mexūc ēx tadaugū rū tama i tōxrūtama

²³ Pema rū ñaperūgūgū:

“Marū name na tanaxūxū i ꜥacū i tanaxwēxegūxū”, ñaperūgūgū. Rū aixcūma nixī i ngēma, natūrū tama tūxū name i guxūma i ngēma ixūxchaūxū. Rū ngēmaācū Cristu tūxū ínanguxūxēē na naxūxūcēx i ngēma inaxwēxēxū, natūrū tama guxūma i ngēma ixūxū tūxū narūngūxēē na yexeraācū meā yaxōgūamachigūxūcēx. ²⁴ Rū tama name nixī i tōxrūtama mexūcēx tadaugū, natūrū name nixī i togūarū mexūcēx tadaugū. ²⁵ Rū marū name i penangōx i nagūxūraūxū i namachi i namaā nataxegūxū, natūrū taxucēxma tūxcūū naxcēx ípeca ngoxi marū tupanane-tagūxū namaā yacuēxūxūgūxū i namachi yixī. ²⁶ Erū ñoma i naāne rū guxūma i nawa ngēxmaxū, rū tōrū Cori ya Tupanaarū nixī. ²⁷ Rū ngēxguma chi wūxi i duūxū i tama yaxōxū pexna uxgu na naxūtawa peyachibūexūcēx, rū chi ngēma pexīxgu, rū marū name i penangōx i guxūma i ōna i pepēxegu yaxūxūchixū. Rū taxucēxma tūxcūū naxcēx pexoegaāē rū nūxna peca na ngextā

ne naxūxū i ngēma namachi i pemaã nangõxū. ²⁸ Natürü ngürüãchi wüxie tá pemaã nüxū tixu rü ñatarügü:

“Ñãã namachi rü tupananetachicünèxãcèx yamèxgüxū i naxūnawa ne ūxū nixī”, ñatarügü. Rū ngëxguma i pema rü tama name na penangõxū i ngēma namachi na tama chixexügu tüxū penguxèëxücèx ya yíxema pemaã nüxū ixuxe, rü tama ngēmacèx taxoegaãëxücèx i tümax. ²⁹ Rū tama pechiga nixī i chidexaxū i ngëxguma:

“Na tama taxoegaãëxücèx”, ñachagu. Natürü yíxema pemaã nüxū ixuxechiga nixī i chidexaxū. Natürü bexmana ngürüãchi wüxi i yaxõxū tá cuxna naca rü ñanagürü tá cuxū:

“¿Tüxcüü i togü naxcèx oegaãëxügagu choxna cunachüxu na tama chanaxüxū i tacü i chanaxwèxexū? ³⁰ Rū ngëxguma chi Tupanana moxè chaxãxgu naxcèx i ngēma õna i changõxū, ¿rü tüxcüü i ngēma õnacèx choxū quixu?” ñanagürü.

³¹ Dücèx, pemaã nüxū chixu rü name nixī i guxūma i ngēma pexüxūmaã Tupanaxū picuèxüxügü. Rū ngëxguma tacü pengoxgügu rü exna tacü pixaxgügu rü êxna tacü i to pexügügu, rü name nixī i ngēmamaã Tupanaxū picuèxüxügü.

³² Rū tama name i penaxü i tacü i togüxū chixexügu yixèëxū, rü woo Yudíugü yixígügu rü êxna tama Yudíugü yixígügu, rü êxna yaxõgüxū yixígügu. ³³ Rū choma rü guxüwama guxüxūma chataãëxèëchaxū. Rū ngemacèx tama chanaxü i ngema chomatama namaã chataãxèxū, natürü chanaxü i ngema togü namaã taãxèxū na ngemaãcü nümagü rü ta nuxū nangúchaxū na yaxõgüãxū rü nayauxgüãxū i maxū i taguma gúxū.

11

¹ Rū name nixī i nagu pexī i chaucüma ngëxgumarüü i choma na Cristucümagu chixüxürüü.

Name nixī i ngëxgü rü mexü i nacümagu naxī

² Pa Chaueneëgüx, pemaã chataãë erü guxüguma chaugu perüxñüë rü nagu pexī ga yema nguxèëtae ga pexū changüxèëxū. ³ Natürü chanaxwèxe i nüxū pecuèx na Cristu rü wüxichigü i yatüeru na yíixū. Rū yatüxügü rü naxmèxëru nixígü ngëxgumarüü ya Tupana rü Cristueru na yíixū. ⁴ Rū ngēmacèx i ngëxguma wüxi ya yatü ngutaquëxewa yumüxëgu rü êxna Tupanaãrü orexū yaxuxgu, rü tama íangèxüchipatëxegu, rü ngēma rü wüxi i chixexū nixī i Cristupëxewa naxüxū.

⁵ Natürü ngëxguma chi wüxi i ngecü ngutaquëxewa yumüxëgu rü êxna Tupanaãrü orexū yaxuxgu, rü chi tama ngígü natüerugu, rü ngēma rü wüxi i chixexū nixī i ngítepëxewa naxüxū. Rū ñoma ngígü yadüeruxürüü iyixī. ⁶ Erü ngëxguma chi tama ngígü

natüeruchaũgu, rü narümemaẽ nixĩ i noxtacüma ngĩgü ibèjxeru. Natürü ngëxguma chi wüxi i ngĩrü ãne yixĩgu i ngẽma na ngĩgü nabèjxeruxũ rü êxna ngĩgü yadüeruxũ, rü narümemaẽ nixĩ i ngĩgü itüeru. ⁷ Natürü yatügü rü tama name na nügü natüerugüxũ. Yerü ga Tupana rü nügüraũãcü nanaxü ga yatü rü Tupanachipeta nixĩ. Rü yima yatüwa nixĩ i nangóxũ na ñuxãcü namexëchixũ ya Tupana. Rü ngẽma ngecüwa nixĩ i nangóxũ na ñuxãcü namexũ ya yatü. ⁸ Yerü yexguma noxri Tupana naxüxgu ga yatü, rü tama ngecüwa nixĩ ga naxüãxũ. Rü ngĩma waxi nixĩ ga yatüwa ngĩxũ naxüxũ. ⁹ Rü yatücèx nixĩ ga Tupana ngĩxũ üxũ ga ngecü, rü tama ngecüçèx nixĩ ga Tupana naxüxũ ga yatü. ¹⁰ Rü ngẽmacèx name nixĩ i ngĩgü itüeru na duũxũgüpëxewa rü Tupanaãrü orearü ngeruũgü i daxüçũãxgüpëxewa nangóxüçèx na ngĩtemëxëwa nangëxmaxũ. ¹¹ Natürü Tupanapëxewa rü taxuũma nixĩ ya yatü ega natauxgu i ngecü. Rü ngëxgumarüũ ta i ngecü rü taxuũma iyixĩ ega natauxguma ya yatü. ¹² Yerü yexguma noxri Tupana ngĩxũ üxgu ga ngecü, rü yatüwa nixĩ ga ngĩxũ naxüxũ. Rü ngëxgumarüũ ta ya yatü rü ngecüwa nixĩ i nabuxũ. Natürü Tupana nixĩ ya naxücü i guxũma i duũxũgü. ¹³ Rü pematama tá penangugü rü ngoxi name na wüxi i ngecü rü tama ngĩgü natüeruãcüma nayumüxëxũ. ¹⁴ Rü woetama tórü bucüma nixĩ i nüxũ na icuáxũ na wüxi i ãne yĩxũ na nügü namëxyaexëxũ i wüxi i yatüxũ. ¹⁵ Natürü ngecüçèx rü wüxi i mexëchixũ nixĩ na namëxyaexũ. Erü Tupana rü ngĩxna nanaxã i ngĩyae na ngẽmamaã ngĩgü natüeruxüçèx. ¹⁶ Natürü ngëxguma chi texé ngẽmachiga tügü choxũgagügu, rü name nixĩ i nüxũ tacuèx na ngẽmatama yĩxũ i tacüma rü nacüma i guxũma i yaxõgüxũ i guxũnema ya tupaucagüwa.

Duũxũgü rü chixri namaã inacuèxgü ga Coriarü õna i üünexũ

¹⁷ Rü ñuxma i ñaã popera i pexcèx chaxümatüxüwa rü pemaã nüxũ chixu rü nangëxma i wüxi i pecüma i chixexũ i tama namaã chataãxũ. Erü chauxcèx i ngẽma perü ngutaquëxegü rü pexũ nachixexëẽ, rü tama aixcüma perü meruũgü nixĩ. ¹⁸ Erü duũxũgü chomaã nüxũ nixugügü rü ngëxguma tórü Coricèx pengutaquëxegüũxgu rü pegü pitoye. Rü ngãxũgu chayaxõ na aixcüma yĩxũ i ngẽma nüxũ yaxugügüxũ. ¹⁹ Choma rü nüxũ chacuèx na aixcüma woe tátama yĩxũ i pegü pitoyexũ na ngẽmawa nüxũ icuáxüçèx na texégü tĩxũ ya yixema aixcüma Cristuarü duũxũgü ixĩgüxe. ²⁰ Rü ngẽma pegü na pitoyexũgagu nixĩ na tama aixcüma tórü Corixũ picuèxüũgüãcüma yĩxũ i penangõxũ i tórü Coriarü õna i Üünexũ i ngëxguma pengutaquëxegüũxgu. ²¹ Erü ngëxguma penangõxgu i ngẽma õna i Üünexũ rü wüxichigü rü peñuxãëgü

na pexira na penayaxuxúcèx i ngēma ðna. Rū yoxni i ngēma togū rū ngēxma nataiyae, rū togū rū nayaxaxgū ya binu ñuxmata nangāxē. ²² ¿Éxna pengechiügū ecèx tama ngēma pechibüexū rū pexaxegüxū? ¿Tüxcüü nüxü pexoe i ngēma togū i yaxōgüxū rū penaxāneēxēē i ngēma yaxōgüxū i ngearū ngēmāxūāxgüxū? ¿Rū tacüxū tá pemaã chixu i ñuxmax? ¿Pexcèx rū tá pemaã chataãēxū? Dücèx, pemaã nüxū chixu rū tama pemaã chataãē naxcèx i ngēma pexügüxū.

Tórü Coriarü ðna i üünexüchiga

²³ Rū ngema nguxēētae i pemaã nüxū chixuxū rū tórü Corixütawatama chanayaxu. Rū yexguma tórü Cori ga Ngechuchuxū ínaxuaxügu, rū yematama chütaxügu rū nūma rū nanayaxu ga wüxi ga pāü. ²⁴ Rū Tupanana moxē naxā, rū yemawena rū inanabücu, rū ñanagürü:

“Ñāã nixī i chaxune i pexcèx ichaxāxüchiga. ¡Rū penangō i ñāã pāü na ngēmaācü peāēwa choxna pecuēxāchiexücèx!” ñanagürü. ²⁵ Rū yexgumarüü ta ga chibüwena rū Ngechuchu nanayaxu ga wüxi ga pochiyu ga binuchiümaã āācuxū, rū ñanagürü:

“Rū daa binu rū wüxi i cuèxruü nixī na ngexwacèx Tupana duüxügümaã ixunetaxū i maxū i taguma gúxüchiga. Rū chaugū ya pexcèx ibacümaã nixī i Tupana pexū nüxū cuèxēēxū i ngēmachiga. Rū ngēxguma ñuxguacü daa binu pixaxgügu rū ñuxma choma na chanaxüxürüü tá penaxü na peāēwa choxna pecuēxāchiexücèx”, ñanagürü ga Ngechuchu. ²⁶ Rū guxüguma i ngēxguma penangōxgu i ñāã pāü rū peyaxaxgügu ya daa binu rū ngēmawa tá duüxügüxū nüxū picuèxēē na ñuxācü tórü pecaducèx nayuxū ga tórü Cori. Rū ngēmaācü tá penaxü ñuxmatáta wena nataegu i nūmax.

Texegücèx nixī i tórü Coriarü ðna i üünexü

²⁷ Natürü ngēxguma chi texe tama tügü tamexēēarü maxüxācüma nangōxgu i Coriarü pāü i üünexü rū tayaxaxüxgu ya yima binu ya üünecü, rū pecadu taxü napewa ya tórü Cori ya taxcèx yucü rū nagü ibacü. ²⁸ Rū ngēmacèx naxüpa na tanangōxü i ngēma pāü rū na tayaxaxüxü ya yima binu, rū name nixī i wüxichigü meã tümaarü maxügu tarüxñü ngoxi nataxuma i tacü rū chixexü i tümaarü maxüwa. ²⁹ Erü ngēxguma tama tügü tamaxēēarü maxüācüma tanangōxgu rū tayaxaxüxgu, rū tügütama poxcuwa taga. Erü tama aixcüma tayaxō na tórü Corichiga yixixü i ngema pāü rū yima binu. ³⁰ Rū ngēmacèx nixī i muxüchixe i petanüwa rū pidaaweexü rū peturaexü, rū ñuxre i togū rū marü nayuxü. ³¹ Natürü ngēxguma chi tórütama maxügu rüxñüegu naxüpa na nangōxü i ngēma Coriarü ðna, rū nūma rū taxucèx

tūxū napoxcūe. ³² Natürü ngēxguma tórü Cori ñoma i tórü maxūwa tūxū poxcugu, rü ngēmaācū tūxū inayarūwēxāchixēē na tama yixcūra naāneārū guxgu tūxū napoxcuxūcēx wūxigu namaā i ngēma duūxūgū i tama yaxōgūxū. ³³ Rū ngēmacēx, Pa Chaueneēgūx, ngēxguma pengutaquēxegūgu na penangōxūcēx i ngēma ōna i ūūnexū, name nixī i pegū ípenanguxēē na guxāma wūxigu meā penangōxūcēx. ³⁴ Rū ngēxguma chi texé taiyēxgu, rü name nixī i tūmapatawatama tachibū na tama Tupana pexū poxcuexūcēx naxcēx na chixexū pexūexū i perū ngutaquēxegūwa. Rū ngēma to i guxchaxūgū i pexū ngēxmaxū, rü choma tá chanamexēē i ngēxguma petanūwa chaxūxgu.

12

Ngēma cuēx i Tupanaāē i Ūūnexū tūxna āxūchiga

¹ Pa Chaueneēgūx, chanaxwēxe i nūxū pecuēx na ñuxācū yīixū i ngēma cuēx rü ñuxacū na yixīxū i ngema tauxcha i Tupanaāē i Ūūnexū tūxna āxū. Rū ngēmachiga nixī i pemaā nūxū chixuxchaūxū i ñuxmax. ² Rū pema meāma nūxū pecuēx ga yexguma tauta Cristuaxū peyaxōgūgu, rü pegū nūxna pexāgū ga tupananetachicūnēxāgū ga tama idexaxū. ³ Rū ngēmacēx i ñuxma rü chanaxwēxe i meā nūxū pecuēx rü taxucūrūwama texe ya Tupanaāē i Ūūnexū tūmawa ngexmaxe rü chixri Ngechuchuchuga tidexa. Rū ngexgumarūxū ta rü taxucūrūwama texe ngūrūmare tūechama rü:

“Ngechuchu rü tórü Cori nixī”, ñatarūgū ega tama Tupanaāē i Ūūnexū tūxū muxgu na ngēmaācū tidexaxūcēx. ⁴ Rū nūma ya Tupana rü duūxūgūna nanaxā i naguxūraū i tauchagū. Natürü ngema Naāxē i Ūūnexū i nawa ne naxīxū i ngema tauchagū rü wūxitama nixī. ⁵ Nangēxma i nagúxūraūxū i Tupanaarū puracū, natürü yima tórü Cori ya tūxna naxācū i ngema puracūgū rü wūxitama nixī. ⁶ Rū Tupanaārū pora rü nagúxūraūācū nangox. Natürü wūxitama nixī ya yima Tanatū ya tawa gúxūraūācū nangoxēēcū i ngema norū puracū. ⁷ Rū ngema Naāē i Ūūnexū wūxixewachigū nanangoxēē i Tupanaarū pora i norū duūxūgūtanūwa na ngemaācū guxāarū ngūxēēruū yixīxūcēx. ⁸ Rū Naāē i Ūūnexū rü tūmáxena rü nanaxā i tauxcha na ucuēxū tacuáxūcēx. Rū ngēmatama Naāē i Ūūnexū rü togueāxū rü nanatauxchaxēē na nūxū tacuáxū na mea tangúexēētaexū i Tupanaarū ore. ⁹ Rū togue rü ngēmatama Naāē i Ūūnexū tūxū nanatauxchaxēē na Tupanana tarūyoexūcēx. Rū togue rü tūxna nanaxā i pora na ngēmamaā naxcēx tayataanegūxēēxūcēx i ngēma idaaweexū. ¹⁰ Rū togue rü tūxna nanaxā i pora na tanaxūxūcēx i mexūgū i Tupanaārū

poramaã üxũ. Rũ togue rũ tüxũ nanatauxchaẽẽ na nüxũ tixuxücèx i Tupanaãrũ ore. Rũ togue rũ tüxna nanaxã i cuèx na nüxũ tacuáxücèx i tacü yĩxũ i ngoxogüarũ ixĩxũ rũ tacü yĩxũ i Tupanaãẽ i Üünexũãrũ ixĩxũ. Rũ togue rũ tüxna nanaxã i tauxcha na ngẽma tama nüxũ tacuáxũ i nagawa tidexaxücèx. Rũ togue rũ tüxna nanaxã i cuèx na tanangoxẽèxücèx na tacüchiga yĩxũ na tidexaxũ ya yixema to i nagawa idexáxe. ¹¹ Rũ guxũma i ngẽma rũ Tupanaãẽ i Üünexũtama nixĩ i naxũxũ. Rũ nüma nixĩ i wüxichigü i duũxũna naxããxũ i ngẽma cuèx i nüma nanaxwèxexũ na nüxna naxããxũ.

Guxãma i yaxõgüxũ rũ wüxitama i naxũnewa naxügü

¹² Rũ duũxũxũne rũ woo muxũgu nixüye, natürü wüxitama i naxũne nixĩ. Rũ ngexgumarũxũ ta i ngema Cristuãxũ yaxõgüxũ rũ woo namu, natürü wüxitama i naxũnewa naxügü. ¹³ Rũ yexguma íbaiũgu rũ Tupanaãẽ i Üünexũ rũ wüxitama i naxũne tüxũ nixĩgüxẽẽ. Rũ woo Yudiũgü na ixĩgüxũ, rũ õxna tama Yudiũgü na ixĩgüxũ, rũ woo togümẽxẽwa ingexmagüxũ rũ õxna taxúxemẽxẽwa ingẽxmagüxũ, natürü wüxitama i naxũne tüxũ nixĩgüxẽẽ i nüma i Naãẽ i Üünexũ i nüxicatama ixĩxũ. Rũ guxãma i yixema rũ marü tüxna nangu i ngẽma Naãẽ i Üünexũ. ¹⁴ Wüxi i naxũne rũ tama naxãmenãxamare, natürü muxũgu nixüye. ¹⁵ Rũ ngẽxguma chi yima nacutü ñaxgu:

“Rũ ñuxma na tama naxmẽx chiĩxũ, rũ ngẽmacèx tama ngẽma naxũnewa changẽxma”, ñaxgu, rũ tama ngẽmacèx nüxũ narüxo na ngema naxũnewa nangexmaxũ. ¹⁶ Rũ ngẽxguma chi yima naxpaxchinü ñaxgu:

“Rũ ñuxma na tama naxëtü chiĩxũ, rũ ngẽmacèx tama naxũnewa changẽxma”, ñaxgu, rũ tama ngẽmacèx nüxũ narüxo na ngema naxũnewa nangexmaxũ. ¹⁷ Rũ ngẽxguma chi guxũma i naxũne rũ naxëtü yixĩgu, ¿rũ tacümaã chi i nüxũ naxĩnüxũ i ngema naxũne? Rũ ngẽxguma chi guxũma i naxũne rũ naxmachixẽ yixĩgu, ¿rũ tacümaã chi i nüxũ nawãixũ? ¹⁸ Natürü Tupana ga naxúcü ga taxüne, rũ ngexta nüma ínanaxwèxexũwa nanangexmaxẽẽ i taeru rũ tachacüügü rũ taparagü. ¹⁹ Rũ ngẽxguma chi nataxuxgu i norü üyechigü i taxüne rũ chi naxãmenẽxãmare. ²⁰ Rũ ngema naxũne rũ woo muxũgu nixüye, natürü wüxitama i naxũne nixĩ. ²¹ Rũ taxetü rũ taxucürüwa taxmẽxũ ñanagürü:

“Choma rũ tama chacuxwèxe”, ñanagürü. Rũ ngẽxgumarüü ta i taeru rũ taxucürüwa tacutügüxũ ñanagürü:

“Choma rũ tama chapexwèxe”, ñanagürü. ²² Natürü ngẽma yexeraãcü ãücümaxũ i taxünewa, rũ ngẽma nixĩ i yexera nanaxwèxexũ i taxüne. ²³ Rũ ngẽma taxünewa yexeraãcü

naxcèx ixānexŭ, rŭ ngēma nixī i yexera meā ixŭxchiruxŭ. Rŭ ngēma taxŭnewa ngēxmaxŭ i tama inaxwèxexŭ na nangóxŭ, rŭ ngēma nixī i yexera meā idŭxŭxŭ. ²⁴ Natŭrŭ tama ngēmaācŭ tanaxŭ namaā i ngēma taxŭnewa ngēxmaxŭ i guxāxŭma iwéxŭ. Rŭ ngēmaācŭ Tupana nanaxŭ i taxŭne, na yexeraācŭ nŭxna idauxŭcèx i ngēma yexera naxcèx ixānexŭ. ²⁵ Rŭ ngēmaācŭ Tupana nanaxŭ i taxŭne na wŭxichigŭ i norŭ ŭye nŭgŭgu naxīnŭexŭcèx rŭ nŭgŭ nangŭxēēgŭxŭcèx. ²⁶ Rŭ ngēxguma chi wŭxi i ngēma taxŭnearŭ ŭye nŭxŭ nguxgux, rŭ guxŭma i ngēma togŭ i natanŭxŭgŭ rŭ ta nŭxŭ nangux. Rŭ ngēxguma chi wŭxi i ngēma taxŭnearŭ ŭye taāēxgu, rŭ guxŭma i ngēma togŭ i natanŭxŭgŭ rŭ ta nataāēgŭ. ²⁷ Rŭ ñŭxma i wŭxichigŭ i pema rŭ Cristuxŭnearŭ ŭye pixīgŭ, rŭ ngema naxŭnewa pexŭgŭ. ²⁸ Rŭ ngēmacèx ya Tupana rŭ nanaxwae na ñaacŭ nŭgŭ inanuxŭ i norŭ duŭxŭgŭ: Rŭ yīxema tŭxira tŭxŭ naxunetagŭxe tixī ya norŭ puracŭwa tŭxŭ namugŭxe. Rŭ tŭxŭ naxuneta ya togegŭ na nŭxŭ tixugŭxŭcèx i norŭ ore. Rŭ tŭxŭ naxuneta ya togegŭ na duŭxŭgŭxŭ tangŭexēēxŭcèx i norŭ ore, rŭ togegŭ na tanaxŭgŭxŭcèx i mexŭgŭ i Tupanaārŭ poramaā taxŭgŭxŭ. Rŭ togegŭ rŭ tŭxŭ nanatauxchaxēē na tanameexēēxŭcèx i idaaweexŭ, rŭ togegŭ na nŭxŭ tarŭngŭxēēgŭxŭcèx i ngema ŭacŭ nŭxŭ taxuxŭ, rŭ togegŭ yaxŭgŭxŭārŭ āēxgacŭgŭ na tixīgŭxŭcèx. Rŭ tŭxŭ nanatauchaxēē ya togegŭ na ngēma naga i tama nŭxŭ tacuáxŭwa tidexagŭxŭcèx. ²⁹ Rŭ tama guxāma Tupana tŭxŭ imugŭxe tixīgŭ, rŭ tama guxāma Tupanaārŭ orearŭ uruŭ tixīgŭ. Rŭ tama guxāma norŭ orewa nguxēētaegŭxe tixīgŭ, rŭ tama guxāma nŭxŭ tacuèx na tanaxŭxŭ i mexŭgŭ i taxŭgŭ i Tupanaārŭ poramaā ŭxŭ. ³⁰ Rŭ tama guxāma nŭxŭ tacuèx na tanameēxēēxŭ i duŭxŭgŭ i idaaweexŭ. Rŭ tama guxāma nŭxŭ tacuèx na nawa tidexagŭxŭ i wŭxi i naga i tama nŭxŭ tacuáxŭ. Rŭ tama guxāma nŭxŭ tacuèx na tanangoxēēxŭ na ŭacŭchiga yadexaxŭ i ngēma duŭxŭgŭ i tama nŭxŭ nacuáxŭ i nagawa idexaxŭ. ³¹ Rŭ name nixī inaxcèx pedèux na Tupana pexna naxāxŭcèx i ngēma cuèx rŭ tauxchagŭ i rŭmemaegŭxŭ.

Yigŭ na ingechaŭgŭxŭchiga

Natŭrŭ i ñŭxma rŭ tá pexŭ changŭexēē i ŭacŭ nixī i guxŭma i ngēma pemaā nŭxŭ chixuxŭārŭ yexera rŭmemaēxŭ.

13

¹ Rŭ woo togŭ i nagawa chideaxgu, rŭ woo Tupanaārŭ orearŭ ngeruŭgŭ i daxŭcŭāxgawa chideaxgu, natŭrŭ ñoma wŭxi i ŭacŭ i āgaxŭrŭŭmare chixī ega tama guxāxŭ changechaŭgu. ² Rŭ woo nŭxŭ chacuèxgu na meā duŭxŭgŭmaā nŭxŭ chixuxŭ i Tupanaārŭ ore, rŭ woo nŭxŭ chacuèxgu i guxŭma

i tacū i ēxūguxū i Tupanachiga, rü woo choxū natauxch-
 agu na chorū ōmaā chayaxīgachixēēxū ya mēxpūnegū, natürü
 taxuwama chame ega tama guxāxū changechaūgu. ³ Rü
 woo ngēma duūxūgū i ngearū dīeruāxgūxūxū chayanuxgu i
 guxūma i tacū i choxū ngēxmaxū, rü woo Tupanaārū orecēx
 chaugū ichaxāxgu na üxūwa choxū yagugūxūcēx, rü tax-
 uwama choxū name i ngēma ega tama guxāxū changechaūgu.
⁴ Rü yíxema guxāxū ngechaūxē, rü yaxna namaā taxīnū, rü na-
 maā tamecüma. Rü tama tixāūxāchiwēxe, rü tama togūxū tūgū
 tarüyexera rü tama tūgū ticuēxūū. ⁵ Rü yíxema aixcüma guxāxū
 ngechaūxē, rü tama taguxchigawēxe, rü tama tūgūguxicatama
 tarūxīnū, rü tama tanuxwēxe, rü tama nagu tarūxīnūēcha
 ega texé chixexū tūmamaā üxgu. ⁶ Rü tama namaā tataāē i
 chixexūgū, natürü namaā tataāē i ngēma ore i aixcüma ixīxū.
⁷ Rü yíxema aixcüma guxāxū ngechaūxē, rü yaxna namaā
 taxīnū, rü guxūguma nüxū tayaxō, rü guxūguma mexūgu
 namaā tarūxīnū, rü taguma naxchi taxai woo tacū tūmamaā
 naxūxgu i togū. ⁸ Rü ngēma yigū na ingechaūxū rü tagutāma
 inayacuēx. Natürü ngēma na nüxū ixuxū i Tupanaārū ore rü
 wūxi i ngunexūgu tá inayacuēx. Rü ngēma tama nüxū icuáxū
 i nagawa na idexaxū, rü tá ta inayacuēx. Rü ngēma ñuxma
 nüxū icuáxū rü wūxi i ngunexūgu rü marū taxuwatāma
 tūxū name. ⁹ Erü ngēma tōrū cuēx i ñuxma tūxū ngēxmaxū,
 rü Tupanapēxewa rü naxíra. Rü ngēxgumarūū ta i ngēma
 norū orexū na ixuxū, rü wūxi i íramarexūtama nixī. ¹⁰ Rü
 guxūma i ngēma rü tá inayarūxo i ngēxguma Tupanapēxewa
 ingugūgu rü nüma tá guxūxūma tūxū nacuēxēēgu. ¹¹ Yexguma
 chabuxgu ga chomax, rü wūxi ga buxūrūū chidexa, rü buxū
 nagu rüxīnūxūgu charūxīnū, rü tama meā chauāēxū chacuēx.
 Natürü yexguma marū chayēxgu, rü nüxū charūxo ga guxūma
 ga yema chorū bucüma. ¹² Rü ngēma ñuxma nüxū idauxū
 i Tupanachiga, rü ñoma wūxi i worua ya üxachametūxewa
 yigū idauxūrūū nixī na taxcēx naxēxū. Natürü yixcüra rü
 tá aixcüma meā nüxūxūchi tadau ya Tupana. Rü ñuxma
 rü írarūwatama nüxū chacuēx i Tupanachiga. Natürü wūxi
 i ngunexūgu rü tá meā nüxū chacuēx i guxūma i nachiga,
 ngēma na Tupana meāma choxū cuáxūrūū. ¹³ Rü ñuxma rü
 nangēxma i tomaēxpūx i nacūmagū i guxūgutāma ngexmaxū.
 Rü ñaāgū nixī:

1 Rü Tupanaāxū tayaxōgū

2 Rü nüxū ítananguxēē na nataeguxū ya Cristu

3 Rü nüxū tacuēx na tamücūxū ingechaūxū.

Natürü ngēma tomaēxpūxtanūwa rü ngēma rümemaexū nixī
 na guxāxū ingechaūxū.

14

Ngēma tama nūxū icuáxū i nagawa na idexaxūchiga

1 ¡Rū naxcèx pedèux na guxáxū pengechaūxū! Rū ngēxgumarūū ta name nixī i naxcèx pedau i ngema tauxchagū rū ngema cuèx i Naãē i Üünexūwa ne īxū. Rū ngēma cuèx i yexeraācū penaxwaexū nixī na pexū natauxchaxū na nūxū pixuxū i Tupanaarū ore. 2 Yíxema duūxē ya tama nūxū tacuáxū i nagawa idexaxe, rū Tupanamaã nixī i tidexaxū rū tama i duūxūgūmaã, erū taxúema nūxū tacuèx na ñuxū ñaxūchiga yīxū. Rū Tupanaãē i Üünexū nixī i tūxū idexaxēēxū, natürü ngēma ore i nūxū tixuxū rū ēxūguxū nixī. 3 Naturü yíxema nūxū ixuxe i Tupanaarū ore rū ngema yaxōgūxūārū ngūxēēruxū tixī, erū yexeraācū cuèxwa tanangugūxēē rū nūxū tanangúchaxūxēē i ngema ore rū tanataāēxēē i ngema yaxōgūxū i ngexguma guxchaxū nūxū üpetügu. 4 Rū yíxema duūxē ya tama nūxū tacuáxū i nagawa idexaxe, rū tūmacèxtama nixī i ngema na yexeraācū mea Tupanaāxū tayaxōxūcèx. Natürü yíxema nūxū ixuxe i Tupanaarū ore rū nūxū tixu na yexeraācū Tupanaāxū yaxōgūāxūcèx i guxūma i yaxōgūxū. 5 Choma chierü chanaxwèxe na guxāma i pema rū ngēma tama nūxū pecuáxū i nagawa na pidexagūxū. Natürü yexeraācū chanaxwèxe na duūxūgūmaã nūxū pixuxū i Tupanaarū ore. Erū ngēma to i nagawa na pidexagūxūārū yexera narūmemaē na togūmaã nūxū pixuxū i Tupanaarū ore. Natürü ngēma to i nagawa na idexaxū, rū name ega ngēma yaxōgūxūmaã nūxū ixuxgu na tacūchiga yīxū i ngēma dexa, na nūmagū rū ta yexeraācū meã Tupanaāxū yaxōgūāxūcèx. 6 Rū ngēmacèx, Pa Chaueneēgūx, rū ngēxguma chi pexūtawa chaxūxgu, rū chi to i nagawa chideaxgu, ¿rū tacūwa chi pexū namexū i ngēma? Natürü ngēxguma chi pemaã nūxū chixuxgu i ngēma Tupana tūxū nūxū cuèxēēxū, rū ēxna ngēma chomatama nūxū chacuáxū na aixcūma yīxū, rū ēxna ngēma ēxūguxū i ñuxma Tupana tūxū nūxū cuèxēēxū, rū ēxna tacū rū to i nguxēētae i Tupanachiga, rū ngēma waxi nixī i pexū mexū. 7 ¡Rū dücax ngēma paxetarūū i quena rū ēxna arpa! Rū ngēxguma tāū chima texé meã napaūxgu, rū tāū chima nūxū tacuèx na tacūgu tanapaxūxū. 8 Rū ngēma churaragū, rū ngēxguma norū uwanūgūmaã nūgū nadaixchaūgu, ¿rū ñuxācū tá nūgū namexēē na nūgū nadēixūcèx ega tama meã nangógagu ya yima corneta ya dēixcèx naxcèx caxūne? 9 Rū ngēxgumarūū ta pexū nangupetū. Rū ngēxguma chi perū conūmaã nūxū pixuxgu i dexa i taxúema nūxū cuáxū, ¿rū ñuxācū tá nūxū tacuèx na ñuxū ñaxūchiga yīxū i ngēma nūxū pixuxū? Rū ñoma ngürüanewa pidexagūxūrūū tá pixīgū. 10 Rū aixcūma

nixī i namuxū i nagagū i ñoma i naãnewa. Rū guxūma i ngēma nagagū rū name naxcèx i ngēma duūxūgū i nawa idexagūxū. ¹¹ Natürü ngēxguma chi tama nüxū chacuèxgu i ngēma naga i to i duūxū chomaã nawa idexaxū, rū ngēma duūxūcèx rū ñoma to i nachiuãnecūāxrū chixī, rū chauxcèx rū ñoma to i nachiuãnecūāx i duūxūrū nixī i nümax. ¹² Choma nüxū chacuèx rū pema rū pexū nangúchaū na pexū nangēxmaxū i ngēma nacūmagū i Tupanaãe i Üünexū tūxna āxū. Natürü name nixī i naxcèx pedau na guxūārū yexera pexna naxāāxū i ngēma nacūmagū i namaã nüxū perüngūxēēxū i guxūma i yaxōgūxū na yexeraācū meã Tupanaāxū yaxōgūāxūcèx. ¹³ Rū ngēmacèx yíxema duūxē ya taxúema nüxū cuáxū i nagawa idexaxe, rū name nixī i Tupanana naxcèx taca na tūxna naxāāxūcèx i cuèx na togūmaã nüxū tixuxūcèx na ñuxū ñaxūchiga yīxū i ngēma nüxū tixuxū. ¹⁴ Rū ngēxguma chi taxúema nüxū cuáxū i nagawa chayumūxēgu, rū chauāe nixī i ngēma yumūxexū. Natürü chomatama rū taxuūma chacuèx na tacūchiga yīxū i ngēma. ¹⁵ ¿Rū ñuxācū tá chayumūxēxū i ñuxmax? Rū marū name nixī ega taxúema nüxū cuáxū i nagawa chayumūxēgu, natürü chanaxwèxe i guxāma nüxū cuáxū i nagawa rū ta chayumūxē. Rū marū name nixī ega taxúema nüxū cuáxū i nagawa chawiyae, natürü chanaxwèxe i guxāma nüxū cuáxū i nagawa rū ta chawiyae. ¹⁶ Erū ngēxguma chi taxúema nüxū cuáxū i nagawa Tupanaxū quicuèxūūgu, rū yíxema duūxēgū ya ngēma irūxīnūēxē, rū taxucürūwa cumaã wūxigu Tupanaxū ticuèxūūgū, erū tama nüxū tacuèx na ñuxū ñaxūchiga yīxū i ngēma nüxū quixuxū. ¹⁷ Rū woo ngēma curū yumūxē rū namexēchixgu, natürü yíxema duūxēgū ya ngēma irūxīnūēxē rū taxuūma i mexū nawa tayaxu ega to i nagawa quideaxgu. ¹⁸ Tupanana moxē chaxā, erū perū yexera taxúema nüxū cuáxū i nagawa chidexa. ¹⁹ Natürü woo muxūma i ore i taxúema nüxū cuáxū i nagawa na chidexaxū, natürü ngēma yaxōgūxūārū ngutaquēxegūwa rū chauxcèx rū narūmemaē chi nixī ega woo noxre i ore i meāma nüxū icuáxūwa namaã nüxū chixuxgu i Tupanaārū ore na ngēmaācū ngēmamaã meã chanangúxēēxūcèx. ²⁰ Pa Chaueneēgūx, tama name i ñoma buxūgürū chixri nagu perūxīnūe i ngēma ore i pemaã nüxū chixuxū. Rū narūmemaē nixī i ñoma buxūgürūxū pegū pixīgūxēē naxchēxwa i ngēma chixexū, natürü ngēma peru īnūwa rū penaxwèxe i duūxūgū i marū yaxūrū meā nagu perūxīnūe rū nagu pexī i ngēma ore i pemaã nüxū chixuxū. ²¹ Tupanaārū ore ga nuxcūmaūxū ga norū orearū urūū ūmatūxū rū ñanagürū:

“Rū nuã tá chanamugū i to i nachiuãnecūāx i duūxūgū na

to i nagawa yadexagūxūcèx namaã i ñaã Yudíugü i tama yaxōgūxū. Natürü woo ngēmaācū chanaxūxgu, rü tātútama chauga naxīnūē i ngēma Yudíugü i tama irūxīnūēchaūxū”,

ñanagürü ga Tupana. ²² Rü ngēmacèx ngēma na taxúema nūxū cuáxū i nagawa idexaxū, rü wūxi i cuèxruū nixī naxcèx i ngēma duūxūgü i tama irūxīnūēchaūxū. Rü tama duūxūgü i marü yaxōgūxūcèx nixī i ngēma. Natürü ngēma Tupanaārü orexū na ixuxū, rü duūxūgü i marü yaxōgūxūcèx nixī na yexeraācū meā Tupanaāxū yaxōgūāxūcèx. Rü tama duūxūgü i tama irūxīnūēchaūxūcèx nixī i ngēma. ²³ Rü ngēxguma chi pema i yaxōgūxe pengutaquēxegügu, rü guxā chima to i nagawa pidexagügu, ¿rü ñuxū ñaxū tá ega petanügu naxūcuxgu i wūxi i duūxū i ngēma iyarūxīnūxū rü ěxna wūxi i duūxū i tauta yaxōxū? ¿Taux ěxna i nagu tá naxīnūxū na pexāūāēgūxū i pemax? ²⁴ Natürü ngēxguma chi guxāma i pema nūxū pixuxgu i Tupanaārü ore, rü chí petanügu naxūcuxgu i wūxi i duūxū i tama yaxōxū rü ěxna wūxi i duūxū i ngēma iyarūxīnūxū, rü tá nūxū naxīnū i ngēma Tupanaārü ore i nūxū pixuxū. Rü ngēmaācū tá nūxū nacuèx na nūma rü wūxi i pecaduāxū na yīxū. Rü nügügu tátama ínarūxīnū i ngēxguma nūxū naxīnūgu i ngēma nūxū pixugūexū. ²⁵ Rü ngēma chixexū i nūxīcatama nūxū nacuáxū rü tá naxcèx ínicuèx. Rü nūma rü ngēxma tá nacaxāpūxū, rü tá Tupanaxū nicuèxū. Rü tá nūxū nixu na aixcūma Tupana petanūwa nangēxmaxū.

Tama name i penaxīxāchiāxēgü i perü ngutaquewa, rü name i meamare penaxū

²⁶ Dücèx, Pa Chaueneēgūx, ñuxma tá pemaã nūxū chixu na ñuxācū tá penaxūxū ega ngēxguma pengutaquēxegügu. Rü ñuxre i pema rü marü name na Tupanaārü wiyaegu pewiyaegūxū, rü togue rü tanguxēētaegūxū, rü togue rü nūxū tixuxū i ngēma ore i Tupana tūxū nūxū cuèxēēxū, rü togue rü nawa tidexagūxū i naga i tama nūxū tacuèxgūxū, rü togue rü tanangoxēēgūxū i ngēma dexa i to i nagawa nūxū yaxugūxū. Natürü guxūma i ngēma rü tanaxwèxe i yaxōgūxūārü ngūxēēcèx na yīxū, na yexeraācū yaxōgūāxūcèx rü meā Tupanacèx namaxēxūcèx. ²⁷ Rü ngēxguma to i naga i pema tama nūxū pecuáxūwa pidexagügu, rü name nixī i taxre rü ěxna tomaēxpūxīcatama tidexagü. Rü tanaxwèxe i wūxiexira tidexa i noxri rü yixcama ya togue. Rü ngēxguma chi texé to i nagawa ideaxgu, rü name nixī na tangēxmaxū ya wūxie ya nūxū ixuchigūxe na tacūchiga yīxū i ngēma ore i to i nagawa nūxū yaxuxū. ²⁸ Natürü ngēxguma chí tatauxgu na texé nūxū ixuchigūxū na tacūchiga yīxū i ngēma ore i to i nagawa nūxū yaxuxū, rü narūmemaē nixī na noxtacūma tama

to i nagawa pidexagū i perū ngutaquēxewa. Rū narūmemaē i wūxichigū tūxica Tupanamaāxīcatama bexma tidexa. ²⁹ Rū ngēxgumarūū ta ngēxguma pengutaquēxegūgu, rū name nixī i taxre rū ēxna tomaēxpūxicatama nūxū tixu i Tupanaārū ore. Rū ngēma togū i ngutaquēxetanūxū rū name nixī na meā nangugūgūāxū i ngēma ore. ³⁰ Natūrū ngēxguma chi iyadexayane i wūxi i duūxū, rū Tupana tūmamaā ideaxgu ya togue ya ngēma rūtōxe, rū name nixī na iyanachianexū i ngēma nūxīra idexaxū na tidexaxūcèx ya yīxema duūxē ya Tupana tūmamaā idexaxe. ³¹ Rū ngēmaācū guxāma i pema na Tupana pemaā idexaxū, rū name nixī i wūxichigū İpenanguxēē na pewa nanguxū na pidexagūxū i Tupanaārū ore. Rū ngēmaācū i ngēma togū i ngutaquēxetanūxūgū rū tá Tupanachiga meā nangúe rū tá nataāēgū. ³² Rū ngēmaācū tanaxwèxe i meāma tūmaāēmaā itacuèx ya wūxichigū ya yīxema Tupanaārū orexū ixuxe. ³³⁻³⁴ Erū perū ngutaquēxegūwa rū Tupana nanaxwèxe na meā penaxūxū i guxūma, rū tama nanaxwèxe na ngēma pexāūgatanūxū rū pegū İpetūexēēxū. Rū guxūma i togū i yaxōgūxūārū ngutaquēxegūwa rū marū nūxū nayapue na tama yadexagūxū i ngexūgū. Rū name nixī i pema rū ta ngēmaācū penaxū, erū nachuxu na yadexagūxū i ngexūgū i ngutaquēxegūwa. Rū name nixī na yatūgūga naxīnūēxū i ngexūgū, ngēma Tupanaārū ore tūxū muxūrūū. ³⁵ Rū ngēxguma chi űacuūxū nacuáxchaūgu i wūxi i ngexū, rū name nixī i nachiūwatama natena naca i nachiga i ngēma. Erū wūxi i āne nixī ega ngutaquēxewa yadeaxgu i wūxi i ngexū. ³⁶ Pa Corītiucūāxgūx, name nixī na nūxna pecuèxāchiexū na tama pewaxira ne naxūxū i Tupanaārū ore. Rū tama pexicatama nixī i penayauxgūxū i ngēma. ³⁷ Rū ngēxguma chi texé tūgūgu rūxīnūgu na Tupanaārū orearū uruū tīxū rū ēxna tūgūgu tarūxīnūgu na Tupanaāē i Üūnexū tūxna naxāxū i űacu rū cuèx, rū name nixī i nūxna tacuèxāchi na tórū Coriarū ore yīxū i űaā ore i pexcèx chaxūmatūxū. ³⁸ Natūrū ngēxguma chi texé tama nūxū cuáxchaūgu i ngēma pemaā nūxū chixuxū, rū name nixī i tama tūxū pecuáxchaū. ³⁹ İRū ngēmacèx, Pa Chaueneēgūx, rū Tupanana naxcèx peca i cuèx na meāma nūxū pixuxūcèx i norū ore! İRū tama penachuxu na to i nagawa yadexagūxū i duūxūgū! ⁴⁰ Rū perū ngutaquēxegūwa, rū name nixī na meā penaxūxū i guxūma. Rū tama name i ngēma pexāūgatanū rū pegū İpetūexēē.

15

Cristu na yuwa İrūdaxūchiga

¹ Rū űuxmax, Pa Chaueneēgūx, rū chanaxwèxe i nūxna pecuèxāchie i ngēma Tupanaārū ore i tūxū maxēxēēxū ga

pemaã nüxũ chixuxũ. Rũ yematama ore nixĩ ga pema peyaxgũxũ. Rũ ñuxma rũ ngẽmatama oregagu nixĩ i meã peyaxõgũxũ. ² Rũ ngẽma oregagu nixĩ i pexũ nangẽxmaxũ i maxũ i taguma gũxũ, ega aixcũma guxũguma peyaxõgũamagu. Natürũ ngẽxguma tama guxũguma peyaxõgũgu, rũ natüçèxmamare nixĩ i ngẽma perũ õ. ³ Rũ yexguma noxri petanũwa changuxgu, rũ yema nüxira pexũ changuxẽẽxũ nixĩ ga yema chaxira togũ choxũ nguxẽẽxũ na Cristu rũ tórũ pecaducèx nayuxũ, ngẽma Tupanaãrũ ore i ümatũxũwa nüxũ yaxuxũrũ. ⁴ Rũ yexgumarũ ta pexũ changúexẽẽ na ñuxãcü inatèxgũãxũ, rũ ñuxãcü norũ tomaẽxpũx ga ngunexũgu rũ wena na namaxũxũ, ngẽma Tupanaãrũ ore i ümatũxũwa nüxũ yaxuxũrũ. ⁵ Rũ yexgumarũ ta pexũ changúexẽẽ ga ñuxãcü Pedrucèx na nangóxũ ga Cristu, rũ ñuxãcü yixcũra rũ norũ ngúexũgũ ga yamugũxũcèx na nangóxũ. ⁶ Rũ yemawena ga Cristu rũ noxtacũma 500 arũ yexera ga yaxõgũxũcèx nangox. Rũ muxũma i ngẽma duũxũgũ rũ ñuxma rũ ta namaxẽ, natürũ nümaxũ rũ marũ nayue. ⁷ Rũ yemawena rũ Chaũtiãgucèx nangox, rũ yixcama guxũma ga yema togũ ga ngúexũgũcèx nangox. ⁸ Rũ düxwa chowa inayacuèx ga chauxcèx rũ ta na nangóxũ, woo ngürũãchimare nixĩ ga yema, ngẽxgumarũ i wüxi i buxũ i tautama norũ ngunexũwa nanguyane buxũrũ. ⁹ Rũ choma rũ guxũma i ngẽma togũ i Tupana imugũxũtũtũwa chaxũ. Rũ ngemacèx tama name i Tupana imuxũmaã choxũ naxugũxũ i duũxũgũ, yerũ nawe chingẽchigũ ga Tupanaãrũ duũxũgũ rũ poraãcü chixexũ chaxũ. ¹⁰ Natürũ ga Tupana rũ chomaã namecũma, rũ ngẽmacèx i ñuxma rũ choxũ pedau na ñacũ chiĩxũ rũ ñuxãcü na chiĩxũ. Rũ yema chomaã na namecũmaxũ rũ tama natüçèxma nixĩ. Yerũ choma rũ guxũ ga togũ ga yamugũxũãrũ yexera chanaxũ ga Tupanaãrũ puracũ. Natürũ tama chauechama chanaxũ ga yema puracũ, natürũ Tupana ga chomaã mecũmacũ rũ chomaã puracũcü nixĩ ga naxücü ga yema puracũ na nüxũ chixuxũcèx ga norũ ore. ¹¹ Natürũ i ñuxma rũ nüetama nixĩ ega woo choma chixĩgu rũ ěxna togũ yixĩgu ga pemaã nüxũ ixuxũ ga yema ore. Yerũ yema ore ga pemaã nüxũ tixuxũ, rũ Tupanaãrũ ore i tüxũ maxẽxẽẽxũ nixĩ, rũ yema nixĩ ga pixõgũxũ.

Ñuxãcü wena tá namaxẽ i duũxũgũ i yuexũ

¹² Marũ pemaã nüxũ tixu na Cristu rũ yuwa ínadxũ. ¿Rũ tüxcüũ ñuxre i pema rũ ñaperügũgũ:

“Yuexũ rũ tagutáma wena namaxẽ”, ñaperügũgũ? ¹³ Rũ ngẽxguma chi ngẽma yuexũ rũ tagu chima wena namaxẽgu rũ yima Cristu rũ tãũ chima wena namaxũ. ¹⁴ Rũ yexguma chi Cristu tama wena maũxgu, rũ ngẽma ore i nüxũ tixuxũ i nachiga rũ taxuwa chima name, rũ natüçèxmamare chi nixĩ

i perū ō. ¹⁵ Rū ngēxguma chi ngēmaācū yixīgu, rū toma i Tupanaārū orearū uruūgū rū doratēēxgūxū tixīgū. Erū nūxū tixu na Tupana Cristuxū wena maxēēxū. Rū ngēxguma chi tama aixcūma yixīgu na wena namaxēxū i yuexū, rū chi wūxi i doramare nixī na Tupana Cristuxū wena maxēēxū. ¹⁶ Rū ngēxguma chi ngēma yuexū rū tagu chima wena namaxēgu, rū ga Cristu rū chi ta tāū chima wena namaxū. ¹⁷ Rū yexguma chi Cristu tama wena maūxgu, rū natūcēxmamare chi nixī i peyaxōgūxū, rū űuxma rū chi ta perū pecadugagu ipeyarūtauxe. ¹⁸ Rū chi ngēmaācū yixīgu rū ngēma duūxūgū i Cristuaxū yaxōgūxū i marū yuexū, rū chi ta tāū chima nūxū nangēxma i maxū i taguma gūxū. ¹⁹ Rū ngēxguma chi űoma i maxūcēxicatama yixīgu na Cristuaxū yaxōgūxū, rū chi guxū i togū i duūxūgūarū yexera tangechaūtūmūūgū. ²⁰ Natūrū aixcūmaxūchi nixī ga Cristu ga yuwa na ínadxū. Natanūwa i guxūma i ngēma yuexū i yixcūra tá írūdagūxū, rū Cristu nixī ga namaā inaxūgūcū na ínadxū, yerū nūma nixī ga nūxīra wena namaxūxū. ²¹ Rū yexgumarūū wūxi ga yatūgagu na nayuexū ga duūxūgū, rū ngēxgumarūū tá ta nixī na wūxi i yatūgagu wena namaxēxū i ngēma marū yuexū. ²² Rū ngēma na Adāūgagu guxāma na yuexū, rū ngēxgumarūū ta Cristugagu tá namaxēxū i guxūma i duūxūgū i nūxū yaxōgūxū. ²³ Natūrū wūxichigū tá tūmawa nangu na wena tamaxūxū. Rū Cristu nixī ga nūxīra maxūcū. Rū ngēxguma wena nūma naxūxgu i nūmax, rū ngēxguma tá nixī i wena namaxēxū i ngēma duūxūgū i noxrū ixīgūxū. ²⁴ Rū ngēmawena tá nixī i nagūxū i naāne. Rū ngēxguma tá nixī ya Cristu i nūxū naporamaēxū i guxūma i norū uwanūgū. Rū ngēxguma tá nixī i Nanatū ya Tupanana naxāāxū i guxūma na nūma namaā inacuáxūcèx. ²⁵ Erū nūma ya Cristu rū āēxgacū tá nixī űuxmatáta nūxū naporamaē i guxūma i norū uwanūgū. ²⁶ Rū ngēma nawa iyacuáxū i norū uwanū i tá nūxū naporamaēxū, rū yu nixī. ²⁷ Yerū Tupana rū marū Cristumēxēwa nanayexmagūxēē ga guxūma. Natūrū woo Tupanaārū ore nūxū ixuxgu na Cristumēxēwa nangēxmagūxū i guxūma, natūrū nūmatama ya Tupana rū tama Cristumēxēwa nangēxma. Yerū nūma ga Tupana nixī ga Cristumēxēwa nayexmagūxēēāxū ga guxūma. ²⁸ Rū ngēxguma guxūma Cristumēxēwa ngēxmagūgu, rū űuxūchi nūmatama ya Cristu ya Tupana Nane rū tá Nanatūmēxēwa nūgū nangēxmaxēē. Yerū nūma ga Tupana nixī ga Cristumēxēwa nayexmagūxēēāxū ga guxūma. Rū ngēmaācū ya Tupana rū guxūmaā tá inacuèx. ²⁹ Rū nangēxma i űuxre i duūxūgū i petanūwa i Tupanaegagu yuexūchicūū íbaiūxū. ¿Rū tūxcūū ngēma naxūgū? Rū ngēxguma chi tama wena namaxēgu i duūxūgū i yuexū,

¿rū tūxcūū ngēma yuexūchicūū ínabaiū? ³⁰ ¿Rū tūxcūū i toma rū guxūguma āūcūmaxūwa tangēxmagū? ³¹ Pemaā nūxū chixu, Pa Chaueneēgūx, rū guxū i ngunexūgu rū āūcūmaxūwa changēxma, rū tama nūxū chacuèx i tacū rū ngunexūgu Tupanaārū oregagu tá na chayuxū. Rū ngēma rū aixcūmaxūchi nixī, ngēxgumarūū na aixcūma yīxū na choxū nangēxmaxū i wūxi i taāē i taxū i ñuxma na tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristuaxū peyaxōgūxū. ³² Choma rū nuā Epéchiuwa rū Tupanaārū orechigagu chorū uwanūmaā poraācū togū tachoxūgagū. Rū ñoma naēxū i idūraexūmaā togū tadēixūrūū tixīgū. ¿Natūrū tacūwa choxū namexū ga yema ega chorū maxū i ñoma i naānewa choxū ngēxmaxūcèxicatama yixīgu? Rū ngēxguma chi aixcūma yixīgu na tama wena namaxēxū i yuexū, rū marū name i ñatarūgūgū:

“¡Ngīxā tachibūe rū taxaxegū, erū paxa tá tayue!” ñatarūgūgū. ³³ ¡Natūrū tāūtáma nawe perūxī i ngēma duūxūgū i ngēmaācū chixri idexagūxū! Erū aixcūma nixī i ngēma ore i ñaxū:

“Rū texé ya chixexū i duūxūmaā āmūcūxe, rū tūxū inayanaxoxēē i tūmacūmagū i mexū”, ñaxū. ³⁴ Rū name nixī i meā pegūāēgu perūxīnūē rū nūxū perūxoe i ngēma perū chixexūgū. Rū wūxi i perū āne nixī na pemaā nūxū chixuxū rū ñuxre i pema rū tama aixcūma Cristuarū duūxūgū pixīgūxū rū tama aixcūma Tupanaxū pecuēxgūxū.

Ñuxācū wena namaxē i yuexūgū

³⁵ Natūrū ngūrūāchi tá texe pexna taca rū ñatarūgū pexū:

“¿Ñuxācū tá wena namaxēxū i yuexū? ¿Rū nañuxraūxū i naxūnemaā tá ínadagūxū?” ñatarūgū tá pexū. ³⁶ Pa Duūxū i Ngēāēmarexūxū ¡rū dūcax! Rū ngēxguma wūxi ya nanetūchire itoxgu, rū nūma ya yima naxchire rū nayu na ngemaācū naxūxūcèx i ngēma nanetū. ³⁷ Rū ngēma waixūmūgu itoxū, rū tama marū nanetū ixīxū nixī, natūrū naxchire nixī ya yima itoxūne woo triguchire rū ēxna ngexūrūūxūmare i to i nanetūchire yixīgu. ³⁸ Rū ngēxguma marū inatoxguwena, rū Tupana nixī i yanaxūxēēcū ya yima nachire na nūma nanaxwēxēūācūma yīxūcèx i ngēma nanetū. ³⁹ Rū tama guxū i naxūnegū nawūxigu. Rū duūxēxūne rū nanatoraxū, rū naēxūgūxūne rū to nixī, rū werīgūxūne rū to nixī, rū choxnīgūxūne rū to nixī. ⁴⁰ Rū ngēxgumarūū ta nangēxma i naxūnegū i daxūgūxū i naānecūāx, rū nangēxma i naxūnegū i ñoma i naānecūāx. Rū ngēma daxūgūxū i naānecūāx i naxūnegū rū nūxū nangēxma i noxrūtama mexū, rū ngēma ñoma i naānecūāx i naxūnegū rū ta nūxū nangēxma i noxrūtama mexū. Natūrū tama nawūxigu i ngēma norū mewa. ⁴¹ Rū üēcūarū yauracū rū tama namaā nawūxigu i

tauemacūarū yauracūū. Rū woramacurigūarū yauracūū rū to nixī. Rū nūgūtanūwa ya woramacurigū, rū tama nawūxigu i norū yauracūūwa. ⁴² Rū ngēxgumarūū tá ta naxūpetū namaā i naxūnegū i ngēma duūxūgū i yuexū. Erū ngēma naxūne i noxri nūxū ngēxmaxū rū iyarūxoxwēxexū nixī. Natūrū ngēma naxūne i tá nūxū ngēxmaxū i ngēxguma wena namaxēgu, rū ngēma rū tagutāma inayarūxo. ⁴³ Rū ngēma naxūne i yuxū rū taxuwama name i ngēxguma inatēxgux. Natūrū ngēxguma wena namaūxgu rū tá namexēchi. Rū ngēma naxūne i ñuxma turaxū rū ngēxguma wena namaūxgu rū tá naporā. ⁴⁴ Rū itanatēx i ngēma naxūne i ñoma i naānecūāx ixīxū. Natūrū ngēxguma ínadxgu, rū daxūcūāx i naxūne tá nixī. Rū ñuxma na nangēxmaxū i naxūne i ñoma i naānecūāx rū ngēmawa nūxū tacuèx na nangēxmaxū ta i naxūne i daxūcūāx. ⁴⁵ Tupanaārū ore i ūmatūxūwa rū ñanagūrū:

“Guma nūxīraūcū ga yatū ga Adāū rū nūxū nayexma ga ñoma ga naānecūāx ga naxūne ga paxāachi maxūxū”, ñanagūrū. Natūrū ya Cristu rū daxūcūāx nixī. Rū nūma nixī i tūxna naxāāxū i maxū i taguma gūxū. ⁴⁶ Noxri rū tūxū nangēxma i ñoma i naānecūāx i taxūne. Natūrū yixcama rū Tupana tá tūxna nanaxā i to i taxūne i daxūcūāx ixīxū. ⁴⁷ Guma nūxīraūcū ga yatū ga waixūmūwa ūcū, rū ñoma ga naānecūāx nixī. Natūrū tórū Cori ya Cristu rū daxūguxū i naānecūāx nixī. ⁴⁸ Rū ngēma taxūnegū i ñoma i naānewa tūxū ngēxmaxū, rū guma Adāūxūne ga waixūmūwa ūcūrūū nixīgū. Natūrū ngēma naxūnegū i daxūwa nūxū ngēxmaxū i duūxūgū, rū Cristuxūnerūū nixīgū. ⁴⁹ Rū ñgexgumarūū na Adāū ga waixūmūwa ūcūrūū na yīxū i taxūne, rū ngēxgumarūū tá ta Cristu ya daxūwa ngēxmacūrūū nixī i taxūne i yixcūra. ⁵⁰ Rū dūcax, Pa Chaueneēgūx, pemaā nūxū chixu rū ñāā taxūne i namachinaxcèx rū naxchinèxānaxcèx, rū taxucūrūwa Tupana āēxgacū íyīxūwa nangu. Erū ngēma iyarūxoxū, rū taxucūrūwama Tupanaxūtawa i ngextá taxuūma íyarūxoxūwa nixūcu. ⁵¹ Natūrū chanaxwèxe na nūxū pecuāxū i wūxi i ore i ēxūguxū ga noxri Tupanaxīcatama nūxū cuāxū. Rū dūcax, tāūtāma guxā tayue, natūrū guxāxūne rū tá naxūchicūū. ⁵² Rū ngūrūāchimare wūxi i peāxētūgu tá nixī i ngēma na naxūchicūūxū i taxūne i ngēxguma naāneārū gūxgux naxāgagu ya corneta. Rū tá naxāga ya yima corneta, rū ngēxguma i ngēma duūxūgū i yuexū rū tá ínarūdagū na tagutāma wena nayuexūcèx. Rū yixema na imaxēxū rū tá naxūchicūū i taxūnegū. ⁵³ Erū ngēma taxūne i yuxwēxexū rū woetama tama taixū rū tá naxūchicūū. Rū wūxi i ngexwacaxūxū i naxūne i aixcūma taixū rū tagutāma yuxū tá nixī. ⁵⁴ Rū ngēxguma ngēmaācū naxūchicūūgu i taxūne i yuxwēxexū, rū

tūxū nangēxmagu i taxüne i ngexwacaxūxū i taguma yuxū, rü ngēxguma tá nixī i yanguxū i Tupanaārū ore i ūmatūxū i ñaxū: “Marū inayarūxo na nayuexū i duūxūgū. Rü Tupana rü marū yuxū narüyexera. ⁵⁵ Rü dücax, Pa Yux, ¿ngēxū i curū pora i namaã toxū curüyexeraxū? ¿Rü ngēxū i ngēma cuxne i namaã toxū cudēixū?”

ñanagürü i ngēma Tupanaārū ore. ⁵⁶ Rü ngēma naxne i yu, rü pecadu nixī. Erü ngēma pecadu nixī i naporaxēēxū i ngēma yu na tūxū nadēixūcēx. Rü ngēma mugū ga Moiché ūmatūxū nixī i naporaxēēxū i pecadu, erü woo namexgu i ngēma mugū, natürü taxucürüwama texé aixcūma tayan-guxēē. ⁵⁷ Natürü name nixī i Tupanana moxē taxā yerü núma nanamu ga tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu na ngēma yuxū tūxū naporamaēēxūcēx. ⁵⁸ Rü ngēmacēx, Pa Chaueneēgū ya Pexū Changechaūgūxex, rü name nixī i meã peyaxōgūama rü taguma ípenatēx i Tupanaārū ore. Rü name nixī i guxūguma meã penaxū i tórü Coriarū puracū, erü pema nūxū pecuēx rü ngēma puracū i nūxū pexūxū, rü tama natūcēxma nixī.

16

Togū i yaxōgūxūcēx inanutaque ga dīeru

¹ Rü ñuxma tá pemaã nūxū chixu i nachiga i ngēma dīeru i penutaquēxexū na namaã nūxū perūngūxēēgūxūcēx i taeneēgū i yaxōgūxū i Yudéaanewa ngēxmagūxū. Rü ngēma yaxōgūxū i Gárataanewa ngēxmagūxū rü marū namaã nūxū chixu na ngīxū nanutaquēxegūxū i ngēma dīeru. Rü chanaxwēxe i pema rü ta ngēxgumarū penaxū. ² Rü ngema dīeru i perū puracūwa ngixū peyaxucūwa rü guxcū i yūxūarū ngunexūgu rü tá ngixū pexā i ngēma dīeru i Tupanaarū ixīcū. Rü ngīmaã tá penguxū na tama ngēxguma ngēma changuxguama ngīxū na pedexūcēx. ³ Rü ngēxguma petanūwa changuxgu, rü tá chanaxūmatū i ñuxre i poperagū naxcēx i taeneēgū i Yerucharēūwa ngēxmagūxū. Rü ñuxūchi ngēma poperamaã tá Yerucharēūwa chanamugū i ngēma duūxūgū i pema nūxū pexunetaxū na ngēma ngīxū nangegūxūcēx i ngēma dīeru i taeneēgūcēx ngīxū penutaquēxecū. ⁴ Rü ngēxguma chi choxū natauxchagu na ngēma Yerucharēūwa chaxūxū, rü nūmagū rü tá wūxigu chomaã ngēma naxī.

Pauru nagu narūxīnū na Corītiuwa naxūxū

⁵ Choma rü Machedóniãanewa tá chaxūpetū na íchayadauxūcēx i taeneēgū i ngēma ngēxmagūxū. Rü ngēmawena rü tá petanūwa changu na pexū íchayadauxūcēx. ⁶ Rü ngürüāchi tá ñuxre i ngunexūgū ngēxma petanūgu charūxāūx, rü bexmana ngürüāchi ngēma petanūwa tá chanangupetūxēē ya mucū. Rü ngēxguma rü tá

pexŭ natauxcha na choxŭ perüngŭxēēgŭxŭ na ngēma íchaxŭxchaŭxŭwa chaxŭxŭcèx. ⁷ Erŭ tama chanaxwèxe i paxaāchimare pexŭ chadau. Natŭrŭ petanŭgu charŭxāŭxchaŭ i ñuxre i ngunexŭ ega chi norŭ ngúchaxŭ yixŭxgu ya tórŭ Cori. ⁸ Natŭrŭ nuā Epéchiuarŭ ñānewa tá changēxma ñuxmatáta Pētecóstarŭ ngunexŭwa nangu. ⁹ Erŭ nuā rŭ tórŭ Cori poraācŭ choxŭ nanatauxchaxēē na nŭxŭ chapuracŭxŭcèx rŭ nŭxŭ yaxōgŭāxŭcèx i muxŭma i duŭxŭgŭ woo namu i ngēma tama naxwèxegŭxŭ na nuā chapuracŭxŭ. ¹⁰ Rŭ ngēxguma chi Timutéu petanŭwa nguxgu, rŭ chanaxwèxe i meāma penayaxu na petanŭwa nataāxŭcèx. Erŭ nŭma rŭ ta chauxrŭŭ tórŭ Coriarŭ puracŭwa napuracŭ. ¹¹ Rŭ ngēmacèx tama chanaxwèxe i texé petanŭwa nŭxŭ taxoe. Natŭrŭ chanaxwèxe i nŭxŭ perüngŭxēē na taāēācŭma nuā naxŭxŭ na choxŭ íyadauxŭcèx. Erŭ poraācŭ íchananguxēē na nuā nanguxŭcèx namaā i ngēma togŭ i taeneēgŭ. ¹² Rŭ ngēma taeneē i Aporu rŭ poraācŭ nŭxŭ chacèxŭ na petanŭwa íyadauxŭcèx namaā i ngēma togŭ i taeneēgŭ. Natŭrŭ tama ngēma naxŭxchaŭ i ñuxmax. Natŭrŭ ngēxguma naxāchicagu rŭ tá ngēma naxŭ.

Pauru nŭxŭ narŭmoxē ga yema yaxōgŭxŭ

¹³ ¡Rŭ pexuāēgŭ na taxuŭma i chixexŭgu peyixŭcèx! ¡Rŭ meāma peyaxōgŭama woo ŭacŭ pexŭ ŭpetŭgu! Rŭ name nixŭ i peporaeama rŭ taxucèxma pemuŭē. ¹⁴ Rŭ guxŭma i ngēma pexŭxŭ, rŭ name nixŭ i pegŭ pengechaŭgŭācŭma penaxŭ. ¹⁵ Rŭ dŭcax, Pa Chaueneēgŭx, pema nŭxŭ pecuèx na Estéfanatanŭxŭgŭ yŭxŭ ga nŭxŭra yaxōgŭxŭ ga Acayaanewa. Rŭ meāma nŭxŭ pecuèxgŭ na ñuxācŭ poraācŭ taeneēgŭ i yaxōgŭxŭxŭ na nangŭxēēgŭxŭ. ¹⁶ Rŭ chanaxwèxe i naga pexŭnŭē i ngēma duŭxŭgŭ i Estéfanatanŭxŭgŭrŭŭ íxŭgŭxŭ. Rŭ ngēxgumarŭŭ ta chanaxwèxe i naga pexŭnŭē i guxŭma i ngēma duŭxŭgŭ i ñāñ Tanatŭarŭ puracŭwa puracŭexŭ rŭ ngŭxēētaegŭxŭ. ¹⁷⁻¹⁸ Rŭ ñuxma na taxucŭrŭwama chauxŭtawawa pengēxmagŭxŭ, rŭ wŭxi ga chorŭ taāē nixŭ na nŭma naxŭxŭ ga taeneēgŭ ga Estéfana rŭ Fortunátu rŭ Acáicu. Rŭ yema taeneēgŭ ga nŭma íxŭ rŭ pexŭ nixuchigagŭ rŭ yemaācŭ choxŭ nataāxŭcèēgŭ ga yema pexŭ na nataāxŭcèēgŭxŭrŭŭ. Rŭ tanaxwèxe i naga pexŭnŭē rŭ nŭxŭ pengechaŭ i ngēma duŭxŭgŭ i ngēmagŭrŭŭ íxŭgŭxŭ. ¹⁹ Rŭ guxŭma i taeneēgŭ i yaxōgŭxŭ i Áchiaaneārŭ ñānegŭwa ngēxmagŭxŭ, rŭ moxē pexcèx ngēma namugŭ. Rŭ Aquiru rŭ Prisila rŭ guxŭma i ngēma yaxōgŭxŭ i Aquirupatawa ngutaquēxegŭxŭ, rŭ moxē pexcèx ngēma namugŭ naegagu ya tórŭ Cori. ²⁰ Rŭ guxŭma i taeneēgŭ i nŭma ngēxmagŭxŭ rŭ moxē pexcèx ngēma namu. Rŭ chanaxwèxe i wŭxichigŭ

i pema rü pegü pengechaũgüãcūma pegü perümoxēgü.
²¹ Choma i Pauru rü choxmēxmaãtama pexcèx chanaxümatü
 i ñaã chorü moxē. ²² Rü ngēxguma chi texé tama tórü Cori
 ya Ngechuchu ya Cristuxü ngechaũgu, rü Tupana tá tüxü
 napoxcu. Rü paxa tá ínangu ya tórü Cori. ²³ Rü chanaxwèxe i
 tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu poraãcü pexü narüngüxēē..
²⁴ Rü guxãma i pema, rü poraãcü pexü changechaũãcūma
 pexü charümoxē naegagu ya tórü Cori ya Ngechuchu ya
 Cristu.

Rü nuãma pexna,
 Pauru

NORŪ TAXRE GA POPERA GA CORĪTIUCŪĀX GA YAXŌGŪXŪTANŪWA NAMUXŪ GA PAURU

Pauru rü nüxü narümoxë ga yema yaxögüxü ga Corĭtiuwa yexmagüxü

¹ Pa Chaueneëgü i Corĭtiucüāxgü i Tupanaāxü yaxögüxü, rü Pa Chaueneëgü i Guxüma i Acayaanewa Ngëxmagüxü, choma i Pauru nixĭ i pexcëx chanaxümatüxü i ñaā popera wüxigu namaā i taeneë i Timutéu. Rü choma nixĭ i Tupana choxü yaxuxü na Ngechuchu ya Cristu choxü muxü na nüxü chixuxüçëx i norü ore. ² Rü tanaxwëxe na Tanatü ya Tupana rü tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexna nanaxā i norü ngechaxü rü norü taāëxü.

Pauru rü ngüxü ninge

³ Rü toma rü nüxü ticuëxüügü ya Tupana ya Nanatü ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu. Erü nüma nixĭ ya Tanatü ya nüxü ingechaütümüügücü rü tórü Tupana ya guxüguma tüxü taāëxëëcü. ⁴ Rü nüma ya Tupana rü toxü nataāëxëë i ngëxguma ngüxü tingexgu, na toma rü ta tanataāëxëëgüxüçëx i ngëma togü i duüxügü i ngüxü ingegüxü. Rü ngëmaäcü ngëma Tupana toxü na taāëxëëxürüü toma rü ta tanataāëxëëgü i ngëma togü i duüxügü. ⁵ Rü ñuxma na Cristurüü poraäcü ngüxü tingegüxü, rü ngëxgumarüü nümatama poraäcü toxü nataāëxëë. ⁶ Rü ngëmacëx, ngëxguma toma ngüxü tingegügu, rü ngëmaäcü toxü nangupetü na pema rü pexü nangëxmaxüçëx i perü taāë rü perü maxü i taguma güxü. Rü ngëxguma Tupana toxü taāëxëëgu, rü ngëmaäcü tomaā nanaxü na pema rü ta pexü nangëxmaxüçëx i perü taāë rü yaxna namaā pexĭnëxüçëx i ngëxguma ngëmatama ngüxü i toma tingegüxü pexü ngëxmagu. ⁷ Toma rü aixcüma tayaxögü na pema rü tagutáma ípenatáxü i Tupanaärü ore. Erü nüxü tacuëx rü ngëma na toxrüü ngüxü pingegüxü, rü ngëxgumarüü tá ta toxrüü pexü nangëxma i ngëma taāë i Tupanawa ne üxü. ⁸ Pa Chaueneëgüx, tanaxwëxe i nüxü pecuëx na ñuxre ga guxchaxügü toxü ngupetüxü ga Áchiaanewa. Rü yema na poraäcü toxü naguxchaxü, rü düxwa marü tama namaā taporae, rü nagu tarüxĭnüë na marü täütáma tamaxëxü. ⁹ Rü nagu tarüxĭnüë rü ñoma yuwa taxĭxürüü tixĭgü. Natürü yemaäcü toxü naxüpetü, erü Tupana ya yuexüxü írüdagüxëëcü toxü

nangúexēēchaũ na nüxĩcatama nüxũ nangēxmaxũ i pora na yuwa toxũ ínanguxũxēēxúcèx, rü taxucürüwama togütama na ítanguxũxēēxũ. ¹⁰ Rü Tupana rü toxũ ínanguxũxēē nawa ga yema guxchaxũ ga yuwa toxũ gagüchaũxũ. Rü ngēxgumarũũ tá ta toxũ ínanguxũxēē nawa i ñaã taxũ i guxchaxũ i ñuxma toxũ ngēxmaxũ. Rü aixcüma tayaxögü na nüma rü guxũgutáma ngēmaãcü toxũ nangüxēēxũ. ¹¹ Natürü tanaxwèxe i pema rü perü yumüxēmaã toxũ perüngüxēē. Rü ngēxguma chi ngēmaãcü penaxüxgux, rü muxüma i duũxügü rü tá Tupanana moxē naxägü naxcèx i ngēma na ñuxãcü toxũ nangüxēēxũ.

Tüxcüũ tama Corĩtiuwa naxũ ga Pauru

¹² Nangēxma i tacü i toxũ taãxēēxũ. Rü ngēma nixĩ na toðēwa nüxũ tacuáxũ na ñoma i naãnewa rü aixcüma Tupana naxwèxexũãcüma meã tamaxēxũ. Rü pepēxewa nixĩ ga guxũãrũ yexera yemaãcü tamaxēxũ. Natürü tama togagu nixĩ ga yema, yerü Tupana ya tomaã mecümacü nixĩ ga toxũ rüngüxēēcü na yemaãcü pepēxewa tamaxēxúcèx. ¹³⁻¹⁴ Rü yema poperagü ga pexcèx taxümatüxüwa, rü nataxuma ga tacü ga icüxũ. Natürü yema toma tamaxēxũãcüma nixĩ ga pexcèx tanaxümatüxũ na yemawa meã nüxũ pecuáxúcèx na ñuxãcü tixĩgüxũ. Rü woo i ñuxma rü tama aixcüma meã toxũ na pecuáxũ, natürü chanaxwèxe i wüxi i ngunexügu rü aixcüma meã toxũ pecuèx. Rü ngēxguma meã toxũ pecuèxgu rü pema rü tá tomaã petaãägü i ngēxguma ínanguxgu ya tórü Cori ya Ngechuchu, rü ngēxgumarũũ i toma rü tá ta pemaã tataãägü. ¹⁵⁻¹⁶ Rü yemagu charüxĩnüxúcèx nixĩ ga noxri ga pexütawa na chaxüxchaũxũ na pexũ íchayadauxúcèx rü yemaãcü pexũ na charüngüxēēxúcèx. Rü nagu charüxĩnü ga Machedóniããnewa chaxüxgu na pexütagu íchidauxũ, rü yexguma Machedóniããnewa ne chaxüxgu rü wenaxãrũ pexütagu íchidauxũ. Rü yemaãcü chanaxüxchaũ, yerü nagu charüxĩnü na yemawena choxũ perüngüxēēxũ na Yudéaanewa chaxüxúcèx. ¹⁷ Bexmana pema nagu perüxĩnüëgu rü tama aixcüma chayanguxēēegaãcüma nagu charüxĩnü ga yema pexütawa na chaxüegaxũ. ¿Éxna pema nagu perüxĩnüëgu rü ñoma wüxi i duũxũ i tama Tupanaãxũ yaxõxürüũãcüma chamaxũ, rü “Ngü” ñacharügüchirèx woo tama chayanguxēēegagu i ngēma nüxũ chixuxũ? ¹⁸ Natürü Tupana toxũ nacuèx na aixcüma yĩxũ i ngēma torü ore ega pemaã itaxunetagu. ¹⁹ Erü yima Ngechuchu ya Cristu ya Tupana Nane ga guma Chiribánu rü Timutéu rü choma pemaã nüxũ tixuchigacü, rü ore i aixcüma ixĩxüxüxĩcatama nixu. Rü nüma rü aixcüma nayanguxēē i ngēma nüxũ yaxuxũ. ²⁰ Rü

Cristu nixī ya yima yanguxēēcū ga guxūma ga yema unetagū ga Tupana nuxcūmaxūchi nūxū ixuxū. Rū ngēmācēx ngēxguma Ngechuchuégagu Tupanaxū icuèxūūgūgu, rū ñatarūgūgū:

“Rū aixcūma nixī i ngēma”, ñatarūgūgū. ²¹ Rū ñuxma na Cristuarū duūxūgū ixīgūxū, rū Tupana nixī ya toxū poraexēēcū rū pexū poraexēēcū na taguma Cristuna ixīgachixūcēx. Rū nūmatama nixī ga tūxū nadexū na noxrū ixīgūxūcēx. ²² Rū nūma ya Tupana rū naega tagu naxū erū tórū yora nixī. Rū nūma rū tūxna nanamu i Naāē i Üünexū na wūxi i tórū cuèxruū yīxūcēx, rū ngēmawa nūxū icuáxūcēx na yixcūra tá tūxna naxāāxū i muxūma i to i mexūgū. ²³ Pema nūxū pecuèx ga noxri rū Corĭtiuwa chaxūxchaū, natürü tama yéma petanūwa chaxū yerü tama chanaxwèxe na pexū changechaūgūxēēxū. Rū yemacēx tama pexūtawa íchayadau, yerü tama pexū chingagūchaū. Rū Tupana nūxū nacuèx na aixcūma na yīxū ga yema. ²⁴ Rū tama tanaxwèxe na pexū tamuxū na ñuxācū tá Tupanaāxū peyaxōgūxū. Erū pema rū marū aixcūma meāma peyaxōgū. Natürü ngēma tanaxwèxexū nixī na pexū tarūngūxēēgūxū na yexeraācū petaēēgūxūcēx.

2

¹ Rū yemacēx nixī ga tama wena pexūtawa chaxūxū, yerü tama chanaxwèxe ga pexū na changechaūxēēxū.

² Erū ngēxguma chi pexū changechaūxēēgu, ¿rū texé tá choxū tataāēxēē? ¿Rū ñuxācū tá choxū petaāēxēē, ega pexū changechaūxēēgu? ³ Rū yemacēx nixī ga yemaācū pexcēx popera chaxūmatūxū na penamexēēgūxūcēx i perū guxchaxūgū naxūpa na pexūtawa chaxūxū. Yerü tama chanaxwèxe ga yexguma chi yéma chaxūxgu na choxū pengechaūxēēxū. Erū pema nixī i chanaxwèxexū na choxū petaāēxēēgūxū. Rū aixcūma nagu charūxīnū rū ngēxguma choma chataāēxgu rū pema rū tá ta petaāēgū.

⁴ Rū yexguma pexcēx chanaxūmatūgu ga yema popera, rū poraācū chanaxīxāchiāē, rū dūxwa yema chorū ngechaūmaā chaxaxu. Natürü tama pexcēx chanaxūmatū na pexū changechaūxēēxūcēx, natürü pexcēx chanaxūmatū na nūxū pecuáxūcēx na ñuxācū poraācū pexū changechaūxū.

Pauru rū nūxū nūxū nangechaū ga yema duūxū ga chixexū namaā üxū

⁵ Rū yema yatū ga choxū ngechaūxēēxū, rū tama choxūxīcatama nixī ga nangechaūxēēxū, natürü pexū rū ta nangechaūxēē. Natürü tama chanangupetūxēēchaxū na pexna chacaxū i ngemachiga.. ⁶ Rū yema poxcu ga nūxna pexāxū ga yema duūxū ga yexguma pengutaquēxegūgu, rū chauxcēx rū marū name na ngēxīcatama na yīxū. ⁷ Rū

ngēmacèx i ñuxma rü chanaxwèxe i nüxü nüxü pengechaü i norü chixexü rü nüxü perüngüxēē na tama yexeraxü i chixexüwa nagaāxücèx i ngēma norü ngechaü. ⁸ Rū ngēmacèx chanaxwèxe i wenaxārü noxrirüü nüxü nüxü pedauxēē na aixcūma nüxü pengechaüxü. ⁹ Rū yemacèx nixī ga yemachiga marü pexcèx chanaxūmatüxü, yerü pexü chaxüxchaü, rü nüxü chacuáxchaü ngoxi marü aixcūma chauga pexīnüē. ¹⁰ Rū ñuxma pemaā nüxü chixu rü yixema pema tüxü nüxü pengechaüxē i tümaārü chixexü, rü choma rü tá ta tüxü nüxü changechaü. Rū ngēxguma chi tacü rü chixexüxü tüxü changechaügu, rü pegagu nixī i Cristupēxewa tüxü nüxü changechaüxü i ngēma. ¹¹ Rū ngēmaācü chanaxü na tama nayoxniēxücèx i Chataná na chixexügu tüxü nayixēēxücèx. Erü yixema rü meāma nüxü tacuèx i nacūma i Chataná na ñuxācü chixexügu tüxü nayixēēchaüxü.

Tróaarü ñānewa rü nanaxixāchiāē ga Pauru

¹² Rū yexguma Tróaarü ñānewa changuxgu na nüxü chixuxücèx ga Cristuarü ore, rü poraācü choxü natauxcha na yéma tórü Coriaxü chapuracüxü. ¹³ Natürü tama aixcūma chataāē ga yéma, yerü tama yexma nüxü chayangau ga taeneē ga Titu. Rū yemacèx nüxü charümoxē ga yemacüāx ga duüxügü, rü ichaxüāchi, rü Machedóniāñewa chaxü.

Cristu rü Paurumaā napora

¹⁴ Rū Tupanana moxē taxāgü erü norü duüxügüxü toxü nixīgüxēē. Rū ñuxma na Cristuarü duüxügü tixīgüxü, rü nüma ya Tupana rü guxüguma tomaā nanaxüpēxe. Rū nüma nixī i toxü namuxü na duüxügüxü nüxü tacuèxēēxücèx i norü ore. Rū ngēma norü ore rü guxüwama nangu rü guxüguma nipuema ñoma wüxi i pumara i yixichixürüü. ¹⁵ Rū ñuxma i toma i Cristugagu Tupanapēxewa na timexü, rü guxüwama tanguchigagü natanüwa i ngema yaxögüxü rü ngema tama yaxögüxü. ¹⁶ Rū ngēma duüxügü i tama yaxögüxü rü nüxü nawèxtümüxü i tochiga, erü ngema ore i nüxü tixuxü rü norü poxcuchigaxü namaā nixu. Natürü ngēma yaxögüxü rü namaā nataxēgü i tochiga erü ngema ore i nüxü tixuxü rü ore i namaxēxēēxü nixī. Rū ngēmacèx ¿texéāxü natauxcha i ñāñ puracü na nüxü tixuxü i ngēma ore? ¹⁷ Rū yixema toxrüü ixīgüxexicatama tixī ya tüxü natauxchaxe. Rū toma rü tama Tupanaārü oregu dīeru ngīxü tayaxu ngēma togü naxügüxürüü. Natürü Tupanapēxewa rü aixcūma meā nüxü tixu i ngēma norü ore, erü nüma toxü nimugü rü Cristuarü tixīgü.

3

Tupanaārū uneta i ngexwacaxūxūchiga

¹ Rū ñuxma na pemaã nüxū tixuxū na aixcūma Tupana yīixū ga toxū mucū, rū bexmana tá nagu perūxīnūē na wenaxārū togüētūwa tidexagūxū. ¿Ēxna penaxwēxe na wūxi i carta i cuēxruū pexū tawéxū na nawa nüxū pecuáxūcèx na aixcūma Tupanaārū orearū uruūgū tixīgūxū, rū Ēxna penaxwēxe na pexūtawa naxcèx ítaçaxū i cartagū na ngēmawa duūxūgū toxū cuáxūcèx naxrūxū i ngema togū? ² Rū pemaã nüxū tixu rū tama tanaxwēxe i ñacū rū carta na duūxūgū toxū cuáxūcèx, erū pematama nixī i ngēma cartarūū pixīgūxū, rū pewa nixī i nangóxū na aixcūma Tupana yīixū ga toxū mucū. Rū meāma toōēwa nüxū tacuèx i ngēma. Rū yema na naxūchicūūxū ga perū maxū, rū ngēmawa guxūma i duūxūgū nüxū nadau na aixcūma wūxi ga mexū ga puracū taxūxū ga petanūwa. ³ Rū ñuxma rū meāma nangox na pema rū ñoma wūxi i carta i Cristutama ūmatūxūrūū na pixīgūxū. Rū torū puracūgagu nixī i ngēma. Natūrū tama wūxi i carta i ñacū rū ūmatūxūmaã ūmatūxū pixīgū, natūrū pema nixī i carta i Tupana ya Maxūcūāē i Ūūnexū ūmatūxū. Rū ngēma carta rū tama popera rū Ēxna nutawa iwūcuchixū nixī, natūrū perū maxūwa nixī i nangóxū i ngēma. ⁴ Rū ngēmacèx tama tamuē na ngēmaãcū togūcèxtama tidexagūxū, erū tayaxōgū na Cristugagu Tupana toxū dauxū na timexū. ⁵ Rū tama toxrūtama cuèxmaã nixī i tanaxūxū i ñacū rū mexū. Natūrū guxūma i ngēma taxūxū rū Tupanaārū ngūxēēmaã nixī i tanaxūxū. ⁶ Rū Tupana rū toxū narūngūxēē na duūxūgūmaã nüxū tixuxū i ngēma ngexwacaxūxū i norū uneta na ñuxācū Cristugagu tá tūxna naxāãxū i maxū i taguma gūxū. Rū ngēma maxū rū tama yema mugū ga Moīché ūmatūxūgagu tanayaxu, natūrū tanayaxu erū Tupanaãē i Ūūnexū tūxna nanaxā. Rū yema mugū ga Moīché ūmatūxū rū yuwa tūxū nagagū, natūrū Tupanaãē i Ūūnexū rū tūxna nanaxā i maxū i taguma gūxū. ⁷ Rū yema mugū ga Moīchéna naxāxū ga Tupana, rū nutagu nixī ga naxūmatūxū. Rū yexguma Moīché nayaxūgu ga yema mugū, rū poraãcū niyaurachiwecūxū. Rū yemacèx ga duūxūgū rū taxucūrūwama Moīchéchiwegu narūdaunū. Natūrū yema norū yaurachiwecūū rū nixochigū. Natūrū ga yema mugū ga Moīché tūxna āxū i yuwa tūxū gagūxū, rū taxū ga yauracūūxūmaã ínangu. Rū yemaãcū namexēchi ga yexguma ínanguxgu. ⁸ Natūrū yexeraãcū namexēchi nixī i ngēma uneta i ngexwacaxūxū i Tupanaãē i Ūūnexū taxcèx ngoxēēxū. ⁹ Rū yemaãcū woo namexēchi ga yema mugū ga yuwa tūxū gagūxū, natūrū yexeraãcū

namexēchi i ngēma uneta i ngexwacaxūxū i Tupanapēxewa tūxū mexēēxū. ¹⁰ Rū yema mugū ga noxri mexēchixū, rū ñuxma rū taxuwama name, ega namaã nūgū nangugūgu i ngēma Tupanaārū uneta i ngexwacaxūxū i yexeraācū mexēchixū. ¹¹ Rū yemaācū woo namexēchi ga yema mugū ga paxaāchi ixīxū, natūrū yexeraācū namexēchi i ngēma uneta i ngexwacaxūxū i guxūgutāma ixīxū. ¹² Rū toma aixcūma nūxū tacuēx na guxūgutāma yīixū i ngēma Tupanaārū uneta i ngexwacaxūxū i mexēchixū, rū ngēmacèx tama cúācūma duūxūgūmaã nūxū tixu. ¹³ Rū ngēmacèx tama duūxūgūchaxwa iticuxgū yema Moīché ūxūrū. Yerū ga Moīché rū nūgū nidūxchiwe na tama nūxū nadaugūxūcèx ga yema Yudūgū ga ñuxācū na yaxochigūxū ga norū yaurachiwecū. ¹⁴ Natūrū ga yema duūxūgū ga Moīchéxū íixūmūcūgūxū rū ñoma yadūxgūchiwexūrū nixīgū yerū tama nūxū nacuēxgūéga ga tacūchiga na yīixū ga yema mugū. Rū ñuxma rū ta i ngēma Yudūgū rū tama nūxū nacuēxgūéga i ngēxguma nawa nangúegu i ngēma mugū. Erū nangēxma i tacū i ñoma yadūxgūchiwexūrū nūxū naguxchaxēēxū na tama nūxū nacuēxgūxūcèx. Rū ñuxma rū ta tama nūxna ínanguéga i ngēma nacūma erū Cristuxicatama nixī ya yima nūxna ínanguxēēcū. ¹⁵ Rū ñuxma rū ta i ngēma Yudūgū, rū ngēxguma nawa nangúegu i ngēma ore ga Moīché tūxna āxū, rū nangēxma i tacū i ñoma yadūxgūchiwexūrū nūxū naguxchaxēēxū na tama nūxū nacuēxgūégaxūcèx na tacūchiga yīixū i ngēma ore. ¹⁶ Natūrū ngēxguma wūxi i duūxū nūxū rūxoxgu i nacūma i chixexū, rū tórū Coriaxū yaxōōgu, rū ngēxguma nixī i nūxna ínanguxū i ngēma nūxū naguxchaxēēxū. ¹⁷ Erū nūma ya tórū Cori rū Naãe i Ūūnexū rū wūxitama nixī rū ngextá ínangēxmaxūwa i tórū Coriãe i Ūūnexū, rū tūxū nanatauxchaxēē na Tupanana ingaicamagūxū. ¹⁸ Rū ngēmacèx guxāma i yixema na Cristuaxū yaxōgūxū rū ñoma wūxi i woruarū tawa nangóchipeta na ñuxācū namexēchixū ya tórū Cori erū nataxuma i tacū i tūxū idūxūxū naxchaxwa. Rū nūma ya tórū Cori i Naãe i Ūūnexū íxīcū, rū guxūguma yexeraācū tūxū nimexēēchigū na naxrū aixcūma imexūcèx.

4

¹ Rū ngēmacèx taguma nūxū tarūchau i ñaã puracū, erū Tupana ya nūxū tangechaūtūmūcū nixī ga toxū mucū na tanaxūxūcèx i ñaã puracū na duūxūgūmaã nūxū tixuxūcèx i norū ore. ² Rū yemacèx nūxū tarūxoe ga guxūma ga tacū ga chixexū i āne tūxna āxū i cúācū ūxū. Rū tama tanawomūxēēcūma nixī i namaã nūxū tixuxū i ore rū tama tanaxūchicū i ngēma ore. Natūrū ngēma ore i

aixcūma ixīxūxīcatama nixī i nūxū tixuxū. Rū ngēmaācū Tupanapēxewa tamaxē rū duūxūgūpēxewa togū itawēx na nūxū nacuēxgūxūcēx na űuxācū tixīgūxū i tomax. ³ Rū ngēxguma chi texécēx naguxchagu i ngēma ore i mexū i nūxū tixuxū, rū ngēma duūxūgū i iyarūtauxexūcēxicatama nixī i naguxchaxū. ⁴ Erū nūmagū rū tama nayaxōgū. Rū ngēmacēx i űoma i naāneārū āēxgacū i Chataná rū nūxū nanaguxchaxēē na tama nūxū nacuēxgūxūcēx na űuxācū namexēchixū i norū ore ya Cristu ya Ūnecū. Rū Cristuwa nixī i nangóxū na űuxācū na yīxū ya Tupana. ⁵ Rū ngēxguma duūxūgūmaā nūxū tixuxū i ngēma ore, rū tama tochigaxūtama tixugū. Natürū nūxū tixu na Ngechuchu ya Cristu rū tórū Cori yīxū, rū nūma tūxū na nangechaūxūgagu perū ngūxēēruūgū na tixīgūxū. ⁶ Erū nūmatama ya Tupana ga noxri naāne naxūxgux rū ēānexūwa nangoxēēcū ga ngóonexū, rū nūmatama nixī i űuxma i tūxū yangoxnaāēxēēgūxū na ngēmawa nūxū icuáxūcēx na űuxācū namexēchixū i nūmax. Rū ngēma norū mexū rū Ngechuchu ya Cristuchiwewa nixī i nūxū idauxū.

Tayaxōgūama ega woo ngūxū ingegūgu

⁷ Rū ngēma nūxū na icuáxū na űuxācū namexēchixū ya Tupana, rū ngēma cuēx rū wūxi i mexēchixū nixī. Natürū ngēma cuēx i mexēchixū rū taxūne i maīraxūnaxcēxwa nangēxma, na nangóxūcēx na Tupanawa ne naxūxū i guxūma i pora rū tama i tawatama. ⁸ Rū guxūwama toxū nangēxma i guxchaxūgū, natürū taguma nūxū tarūchau i űaā puracū. Rū woo poraācū taxoegaāēgūgu, natürū taguma ítanangēx. ⁹ Rū woo togū towe ingēxūtanūgu, natürū ya Tupana rū taguma toxū ínawogū. Rū woo duūxūgū toxū napíexēēgu, natürū tama ngēxma tayacuēxēē i űaā puracū. ¹⁰ Rū guxūwama i ngextá ítaxīxūwa rū āñcūmaxūwa tangēxmagū, yexgumarū ga Ngechuchu na āñcūmaxūwa nayexmaxūrū. Natürū ngēmaācū toxū naxūpetū na duūxūgū nūxū daugūxūcēx na űuxācū towa namaxūxū ya Ngechuchu. ¹¹ Rū űuxma na tamaxēxū, rū guxū i ngunexūgu rū Ngechuchugagu āñcūmaxūwa tangēxmagū. Natürū ngēmaācū toxū naxūpetū na Ngechuchu inawéxūcēx i norū pora nawa i űaā toxone i yuxwēxexū. ¹² Rū ngēmaācū Tupanaārū orecēx āñcūmaxūwa tangēxmagū, natürū ngēmaācū toxū naxūpetū na pema rū pexū nangēxmaxūcēx i maxū i taguma gūxū. ¹³ Tupanaārū ore i ūmatūxūwa rū űanagürū: “Nūxū chayaxō rū yemacēx Tupanachiga chidexa”, űanagürū. Rū ngēxgumarūūtama tixīgū i toma na tayaxōgūxū rū Tupanachiga tidexagūxū. ¹⁴ Erū nūxū tacuēxgū rū Tupana ga yuwa ínadaxēēcū ga Ngechuchu ya tórū Cori, rū yimatama Tupana tá nixī ya toxū írūdagūxēēcū, erū Ngechuchuarū duūxūgū tixīgū. Rū ngēmaācū wūxigu pemaā nūgūxūtawa

tá toxŭ nagagŭ. ¹⁵ Rŭ guxŭma ga yema toxŭ ngupetŭxŭ rŭ perŭ mexŭcèx nixŭ na yexeraãcŭ yamuētanŭxŭcèx i ngēma duŭxŭgŭ i Tupana nŭxŭ rŭngŭxēēgŭxŭ. Rŭ ngēmaãcŭ tá dŭxwa namuxŭchi i ngēma duŭxŭgŭ i moxē Tupanana āgŭxŭ rŭ nŭxŭ icuèxŭŭgŭxŭ. ¹⁶ Rŭ ngēmacèx taguma nŭxŭ tarŭxoe na nŭxŭ tixuxŭ i ngēma ore. Rŭ woo yayachigŭgu rŭ yaturachigŭgu i toxone, natŭrŭ toðewa rŭ guxŭ i ngunexŭgu rŭ yexeraãcŭ tiporaetanŭ. ¹⁷ Erŭ ngēma ngŭxŭ i toxŭ ŭpetŭxŭ i ñaã torŭ maxŭwa, rŭ ngēma rŭ wŭxi i paxaãchimare nixŭ rŭ paxa tá nangupetŭ. Natŭrŭ ngēmaãcŭ tá tanayaxu i wŭxi i maxŭ i mexēchixŭ i tagutáma gŭxŭ i ñoma i naãnecŭāx i maxŭārŭ yexeraxŭchi ixŭxŭ. ¹⁸ Rŭ tama ngēma ñuxma nŭxŭ idauxŭgu nixŭ itarŭxŭnŭēxŭ, natŭrŭ nagu tarŭxŭnŭē i ngēma ñuxma tama nŭxŭ idauxŭ. Erŭ ngēma ñuxma nŭxŭ idauxŭ rŭ tama natai, natŭrŭ ngēma ñuxma tama nŭxŭ idauxŭ, rŭ guxŭgutáma nangēxmaēcha.

5

¹ Rŭ nŭxŭ tacuèxgŭ ega ngēxguma iyanaxoxgu i ñaã toxone i paxaãchi ñuxma toxŭ ngēxmaxŭ, rŭ daxŭguxŭ i naãnewa tá tanayaxu i wŭxi i toxone i tagutáma iyarŭxoxŭ i Tupanatama toxcèx mexēēxŭ rŭ tama i duŭxŭgŭ. ² Rŭ ngēmacèx i ñuxma i ñaã toxonewa tamaxēyane, rŭ tama aixcŭma tataãēgŭ. Erŭ tanaxwèxe na paxa toxŭ nangēxmaxŭ i ngēma toxone i daxŭguxŭ i naãnewa ngēxmaxŭ. ³ Rŭ ngēma toxone i daxŭguxŭ i naãnewa tá toxŭ ngēxmaxŭ rŭ ñoma wŭxi i naxchirurŭŭ tá toxŭ nidŭxŭ, na ngēmaãcŭ naxãxŭnexŭcèx i toðē. ⁴ Rŭ ñaã toxone i ñuxma toxŭ ngēxmaxŭwa tamaxēyane, rŭ tanaxŭxãchiãēgŭ rŭ tama aixcŭma tataãēgŭ. Rŭ tama aixcŭma ítanatáxchaŭ i toxone i ñoma i naãnewa toxŭ ngēxmaxŭ, natŭrŭ tanaxwèxegŭ na tanayaxuxŭ i toxone i ngexwacaxŭxŭ na ngēmaãcŭ ngēma maxŭ i ngexwacaxŭxŭ iyanaxoxēēxŭcèx i toxone i ñuxma toxŭ ngēxmaxŭ. ⁵ Rŭ Tupana nixŭ ya toxŭ imexēēcŭ naxcèx i ngēma ngexwacaxŭxŭ i maxŭ rŭ ngēma ngexwacaxŭxŭ i toxone. Rŭ toxna nanamu ga Naãē i Ūñexŭ na ngēmawa nŭxŭ tacuáxŭcèx na aixcŭma tá tanayaxuxŭ i ngēma. ⁶ Rŭ ngēmacèx taxucèxma taxoegaãēgŭ. Erŭ nŭxŭ tacuèx rŭ ñuxma ñaã toxonewa tamaxēyane, rŭ taxucŭrŭwama tŕrŭ Corixŭtawa tangēxmagŭ i daxŭguxŭ i naãnewa. ⁷ Rŭ woo tama nŭxŭ tadaugŭgu ya yima tŕrŭ Cori i ñuxmax, natŭrŭ tayaxŕgŭ na wŭxi i ngunexŭ rŭ tá nŭxŭ tadaugŭxŭ. Rŭ ngēma nixŭ i toxŭ poraxēēxŭ i ñaã torŭ maxŭwa. ⁸ Rŭ ngēmacèx taxucèxma taxoegaãēgŭ ega tayuegu. Erŭ toxcèx rŭ narŭmemaē nixŭ na nŭxna ítachoxŭxŭ i ñaã toxone, na tŕrŭ Corixŭtawa tayangēxmagŭxŭcèx. ⁹ Rŭ

ngēmacèx, woo ñoma i toxonewa tangēxmagügu rü éxna tama nawa tangēxmagügu, rü tanaxwèxe na guxüguma tórü Coriarü ngúchañ na taxüxü. Rü ngēmacèx naxcèx tadaugü na tanaxüxü i ngēma nanaxwèxexü i nümax. ¹⁰ Erü guxātama i yixema rü Cristupēxewa tá tangugü na wüxichigü nayaxuxücèx i ngēma tüxna üxü. Rü nüma tá wüxichigüxü nangugüarü maxüāx. Rü ngēxgumarüü na ñuxácü meā imaxèxü rü éxna chixri imaxèxü ga yexguma ñoma ga taxünewa iyexmagügu, rü ngēmaācü tá tüxna nanaxā ya wüxichigü.

Cristu rü taxcèx Tupanaxü narüngüxmüxēē

¹¹ Rü ngēmacèx Tupanaārü orearü uwa tapuracüe rü tayaxucuxēgü i duüxügü na yaxōgüāxücèx. Erü toma rü aixcüma torü Corixü tamuñē. Rü Tupana toxü nacuèx na ñuxácü yīxü i tórü maxü, rü chierüna pema rü chi ta toxü pecuèxgux. ¹² Rü tama tanaxwèxe i wenaxārü togüétüwa tidexagü, natürü pexü tarüngüxēēchañ na pexü nangēxmaxüçèx na tacücèx tomaā petaāégüxü na nüxü pecuáxücèx na ñuxácü penangāxüxü i ngēma duüxügü i pepēxewa nügü írümegünetaxü natürü norü maxüwa rü tama ixaixcümagüxü. ¹³ Rü woo duüxügü toxü daugügu na Tupanagu taxüāāégüxü, rü nüētama nixī i ngēma erü nümatama ya Tupana rü meāma toxü nacuèx. Natürü i pema rü meāma toxü pecuèx na meāma toðèxü tacuāācüma pemaā nüxü tixuxü ga norü ore. ¹⁴ Rü Cristu ya poraācü toxü ngechañcü nixī ya ñuxma tomaā icuácü, erü tayaxō na nüma rü guxāārü pecaducèx nayuxü na yexma yanaxoxücèx ga guxāārü chixexügü. ¹⁵ Rü yemaācü guxüma ga duüxügücèx nayu ga Cristu, na ngēma duüxügü i ñuxma maxèxü, rü tama nümatama nagu naxīnüèxügu namaxèxücèx, natürü naxcèx na namaxèxücèx ya yima naxcèx yucü rü wena írüdacü. ¹⁶ Rü ngēmacèx i toma rü tama ñoma i naānecüāx i duüxügü nagu rüxīnüèxürüü texèxü tangugüarü maxüāx. Rü woo ga ũpa rü ñoma ga naānecüāx ga duüxügü nagu rüxīnüèxürüü Cristuxü tangugü, natürü i ñuxma rü tama ngēmaācü namaā nagu tarüxīnüē. ¹⁷ Rü ngēxguma texé Cristuaxü yaxōxgu, rü ngexwacaxüxü i duüxü tixī. Rü nuxcümaüxü ga tümacüma rü marü tüxna inayarüxo, rü ngexwacaxüxü i maxü tüxü nangēxma. ¹⁸ Rü guxüma i ngēma rü Tupana nixī ya naxücü. Rü nüma nixī ga Cristugagu tamaā inangüxmüxü. Rü ñuxma rü toxü namu na duüxügümaā nüxü tixuxü na namaā inangüxmüèxücèx. ¹⁹ Yerü Tupana rü Cristugagu duüxügümaā nügü narüngüxmüxēē. Rü tama duüxügüarü pecadugu naxīnüācüma nanaxü ga yema. Rü ñuxma rü toxü namu na ngēmachigaxü duüxügümaā tixuxü. ²⁰ Rü ngēmaācü Cristuarü orearü ngeruügü tixīgü, rü towa nixī i Tupana pexü cèèxüxü na namaā iperüngüxmüèxücèx.

Rū ngēmacèx Cristuégagu pexū tacèèxūgū na Tupanamaã iperüngūxmüëxücèx. ²¹ Cristu rū taguma pecadu naxū. Natürü tagagu nixī ga Tupana ga ñoma pecaduãxürüüãcūma namaã naxüãxū na yemaãcū nagagu tūxū Ínanguxūxēëxücèx nawa i torü chixexū na aixcūma napëxewa imexücèx.

6

¹ Rū ñuxma na Tupanaãrū ngüxēëruū tixīgūxū, rū pexū tacèèxū na tama nüxū pexoexücèx ga yema pemaã na namecūmaxū ga yexguma nayuxgu ga Nane. ² Erü Tupana rū norü ore i ümatūxūwa, rū ñanagürü:

“Rü yema ngunexū ga nagu namexūgu na choxū peyaxuxū, rū yexguma nixī ga pexū chaxīnūxū. Rū yexguma pexna chanaxuãxūgu ga maxū i taguma gúxū, rū yexguma nixī ga pexū charüngūxēëxū”,

ñanagürü. Rū ñuxma nixī i ngēma ngunexū i nagu namexū na Tupanaxū peyaxuxū, rū ñuxma nixī i ngēma ngunexū i pexna naxuaxūãxū i maxū i taguma gúxū. ³ Rū toma rū guxūguma naxcèx tadau na guxāpëxewa meã tamaxëxū na taxucèxma texé chixri torü puracüchiga idexaxücèx. ⁴⁻⁵ Rū guxūwama duüxūgūxū nüxū tadauxēëchaū na aixcūma Tupanaãrū duüxūgū tixīgūxū. Rū ngēmacèx yaxna namaã taxīnūë i ngëxguma woo ngúxū toxū ngupetügu, rū éxna tacü toxū tauxgu, rū éxna tacü rū guxchaxū toxū ngëxmagu, rū éxna toxū yaçuaixgügu, rū éxna toxū napoxcuegu, rū éxna naxixächiaëtanügu rū tomaã nanuëgu. Rū poraãcūxūchima tapuracüe, rū ñuxguacü rū tama tapee, rū ñuxguacü rū taiya toxū nangux. Natürü yaxna namaã taxīnūë i guxūma i ngēma. ⁶ Rū ngexgumarūxū ta duüxūgūxū nüxū tadauxēë na aixcūma namexū i torü maxū, erü aixcūma Tupanapëxewa meã tamaxë, rū meã Tupanaxū tacuèx, rū yaxna duüxūgūmaã taxīnūë, rū namaã tamecūma. Rū nüxū nüxū tadauxēë na towa nangëxmaxū i Tupanaãë i Üünexū rū aixcūma guxū i duüxūgūxū tangechaūxū. ⁷ Rū duüxūgūxū nüxū tadauxēë na aixcūma namexū i torü maxū, erü namaã nüxū tixu i ngēma ore i aixcūma ixīxū, rū itanawëx i Tupanaãrū pora i towa ngëxmaxū. Rū ngēma toxne ixīxū rū ngēma nixī i torü maxū i aixcūma mexū i Tupanapëxewa. Rū ngēmamaã nixī i togü ítapoxūxū i torü uwanügüpëxewa. ⁸ Rū ñuxguacü i duüxūgū rū toxū nicuèxüügü, rū ñuxguacü rū tacü tomaã nixugüe. Rū ñuxguacü rū meã tochiga nidexagü, rū ñuxguacü rū chixri tochiga nidexagü. Rū woo aixcūmachirëx yixīgu i ngēma ore i nüxū tixuxū, natürü doratèèx toxū nawogüe. ⁹ Rū woo meã toxū nacuëxgüchirëxgu, natürü ñoma tama toxū nacuáxürüü tomaã nixīgü i duüxūgü. Rū ñuxguacü rū

wixgutaèx tayue, natürü naetüwa tamaxëãma. Rū toxū napoxcue, natürü tama toxū nadaixichi. ¹⁰ Rū woo tangechaüğügu, natürü guxüğüma tataãëğüama. Rū woo ñoma i naãnewa tama tamuãrū ngëmaxüãxgügu, natürü muxüma i duüxüna tanaxã i taxü i mexü erü togagu nanayaxu i maxü i taguma gúxü. Rū woo taxuüma toxü ngëxmëxgu i ñoma i naãnewa, natürü daxü-guxü i naãnewa rü toxü nangëxma i guxüma. ¹¹ Pa Chaueneëğü i Corĭtiucüãx, dücax aixcüma pemaã nüxü tixu rü guxü i torü maxünemaã pexü tangechaüğüxüchi. ¹² Rū toma rü tama pexü taxoe, natürü pema waxi nixi i tama petoxwëxexü. ¹³ Rū dücax, Pa Chaueneëğüx, rü ñoma wüxi i papá naxãcügüxü cèèxüxürüü pexü chacèèxü na choxü pengechaüğüxücèx ngëma choma pexü changechaüxürüü.

Tupana ya maxücüpata tixüğü

¹⁴ ¡Rü täütáma namaã pexámücü i ngëma duüxüğü i tama yaxögüxü! Erü ngëxguma chi ngëmaãcü penaxüxgu rü täütáma guxã wüxigu perüxñüë. ¿Rü ñuxãcü nawüxiguxü i ngëma mexü namaã i ngëma chixexü? ¿Rü ñuxãcü nawüxigu i ngóonexü namaã i eãnexü? ¹⁵ ¿Rü ñuxãcü nawüxiguxü ya Cristu namaã i Chataná? ¿Rü ñuxãcü nawüxiguxü i wüxi i duüxü i yaxõxü namaã i wüxi i duüxü i tama yaxõxü? ¹⁶ ¿Rü ñuxãcü Tupanapatawa nangëxmaxü i tupanenetachicünèxãgü? Erü yixema rü Tupana ya maxücüpata tixüğü, rü tawa namaxü i nümax. Rü Tupana rü pechiga nidexa ga yexguma ñaxgu:

“Rü ngëma duüxüğüwa tá chamaxü, rü natanügu tá chayarüxüxü. Rü norü Tupana tá chixi, rü nümagü rü tá chorü duüxüğü nixüğü”,

ñaxgu. ¹⁷ Rü yemacèx ñanagürü ta ga tórü Cori:

“¡Rü ípechoxü i natanüwa i ngëma duüxüğü i tama chorü duüxüğü ixüğüxü! ¡Rü táxü i nüxü pingögüxü i ngëma chopëxewa chixexü! Rü choma rü tá pexü chayaxu.

¹⁸ Rü choma rü Penatü tá chixi, rü pemagü rü tá chaunegü rü chauxacügü pixüğü”,

ñanagürü ya tórü Cori ya Tupana ya guxüãrü yexera poraxüchicü.

7

¹ Rū dücax, Pa Chaueneëğü ya Pexü Changechaüğüxex, rü ngëma Tupanaãrü unetagü i pemaã nüxü chixuxü, rü taxcèx nixüğü. Rū ngëmacèx tanaxwëxe na yigüna idaugüxü na tama taxünemaã rü ëxna taãëmaã naxüxücèx i ngëma Tupanapëxewa tama mexü. Rū tanaxwëxe i aixcüma Tupanaxü imuüëãcüma nüxna yigü taxãgü rü naxcèxicatama tamaxë.

Pauru rü ngema Corĭtiucüãxgümaã nataãxë

² Rū tanaxwèxe i toxū pengechaūgū. Rū dūcax ga toma rū taxúxemaāma chixexū taxūgū. Rū taxúxexūma chixexūgu tanguxēē. Rū taxúxexūma tawomūxēēgū. ³ Rū tama pexū chixuxūcèx nixī i pemaā nūxū chixuxū i ngēma. Yerū marū pemaā nūxū chixu na űuxācū guxū ga chorū maxūmaā pexū changechaūxū. Rū ngema pexū na changechaūxūgagu rū íchamemare na petanūwa chamaxūxū rū ēxna wūxigu pemaā chayuxū. ⁴ Rū űuxma rū taxucèxma pexū chaxāneācūma pemaā chidexa erū poraācū pemaā chataāē. Rū woo ngúxū na tingegūxū, natūrū aixcūma choxū penangúchaūxēē rū choxū petaāēxēē. ⁵ Rū yexguma Machedóniāānewa tangugūgucūrūwa rū taguma itarūngūgū. Yerū guxūwama ga ngexta ítaxīxūwa rū nūxū itayangau ga guxchaxūgū. Rū duūxūgū rū toxū nanaguxchaxēē na tanaxūxū i Tupanaarū puracū rū yemacèx poraācū taxoegaāxēgū. ⁶ Natūrū ya Tupana ya tūxū taāēxēēcū ya yíxema ngechaūgūxe, rū toxū rū ta nataāēxēē ga yexguma toxūtawa nanguxgu ga taeneē ga Titu. ⁷ Rū tama yema toxūtawa na nanguxūcèxicatama tataāēgū, natūrū tataāēgū ta yerū ga pema rū poraācū nūxū penangúchaūxēē rū penataāēxēē ga guma taeneē ga Titu. Rū nūma ga Titu rū tomaā nūxū nixu na űuxācū poraācū penaxwèxexū na toxū pedauxū. Rū tomaā nūxū nixu na űuxācū naxcèx pengechaūgūxū ga yema chomaā pexūxū, rū na űuxācū chauxcèx pexoegaāēgūxū. Rū guxūma ga yema oremaā rū yexeraācū chataāē. ⁸ Choma nūxū chacuèx rū yema popera ga pexcèx chaxūmatūxū rū pexū nangechaūgūxēē, natūrū űuxma rū marū tama naxcèx changechaū na chanaxūmatūxū ga yema popera. Rū noxri rū yemaācū naxcèx changechaū ga yexguma nūxū chacuèxgu ga na pexū nangechaūgūxēēxū ga yema popera ga yexguma penayauxgu. ⁹ Natūrū i űuxma rū chataāē na pexcèx chanaxūmatūxū ga yema popera. Rū tama yema na pengechaūgūxūcèx chataāē, natūrū chataāē yerū yema perū ngechaūgagu Tupanana pecuèxāchie rū penaxūchicūū ga perū maxū. Rū pema rū aixcūma Tupanana pecuèxāchieācūma namaā peporae ga yema ngechaū, rū yemaācū taxuūma ga chixexū pemaā taxū ga yexguma pexcèx tanaxūmatūgu ga yema popera. ¹⁰ Rū ngēma ngechaū i Tupana naxwèxexūācūma namaā iporaexū, rū name nixī, erū ngēma ngechaūgagu naxūchicūū i tórū maxū rū ngēmagagu tanayaxu i maxū i taguma gúxū. Rū ngēmacèx taxucèxma naxcèx pixāūxāchie i ngēma ngechaū. Natūrū ngēma ngechaū i űoma i naānecūāx i duūxūgū nūxū ngēxmaxū rū taxuwama name erū yuwa nanaga. ¹¹ Rū yexguma yema poperamaā pexū changechaūxēēgu, rū Tupana naxwèxexūācūma nixī ga namaā peporaexū ga yema ngechaū. ¡Rū dūcax i űuxma

i tacū Tupana pemaã üxū i ngēma perū ngechaũgagu! Yerū yema perū ngechaũgagu rū aixcūma nagu perūxĩnūē ga yema chixexū ga petanūwa ūpetūxū, rū meãma chomaã nüxū pixu ga yema. Rū yema perū ngechaũgagu rū peãēwa nangux ga yema chixexū, rū poraãcū Tupanaxū pemuñē. Rū yemacèx penaxwèxe na yéma chaxūxū na pexū chayarüngūxēxūcèx yerū penamexēēgūchaũ ga yema chixexū. Rū yema perū ngechaũgagu rū aixcūma penaxucuxē ga yema duūxū ga chixexū üxū. Rū guxū ga yemawa rū ipenawèx na tama pegagu yĩxū ga yema chixexū ga ngupetūxū. ¹² Rū yemacèx, yexguma pexcèx chanaxūmatūgu ga yema popera, rū tama yema duūxū ga chixexū üxūgu charūxĩnūãcūma chanaxūmatū, rū tama yema duūxū ga namaã chixexū naxūxūgu charūxĩnūãcūma chanaxūmatū. Natürü chanaxūmatū ga yema popera na yemawa Tupanapèxewa nüxna pecuèxãchiexūcèx na ñuxãcū aixcūma toxū pengechaũgūxū. ¹³ Rū yema na toxū pengechaũgūxū, rū wūxi ga taãē nixĩ ga toxcèx. Natürü yema taãēärü yexera nixĩ ga yema taãē ga toxū yexmaxū ga yexguma nüxū tadèuxgu ga Titu ga ñuxãcū taxū ga taãē petanūwa na nayaxuxū. Rū aixcūma guxãma ga pema nixĩ ga wenaxärü poraãcū nüxū penangūchaũxēxū. ¹⁴ Rū noxri tauta yéma naxūxgu ga Titu, rū namaã nüxū chixu na mexū i duūxūgū na pixĩgūxū. Rū ñuxma rū taxucèxma chaxãne, erū guxūma ga yema Titumaã nüxū chixuxū ga pechiga rū aixcūma ngēmaãcū nixĩ, yexgumarūñ na aixcūma yĩxū ga guxūma ga yema Tupanaärü ore ga pemaã nüxū tixuxū. ¹⁵ Rū ñuxma i Titu rū yexeraãcū pexū nangechaũ i ngēxguma nüxna nacuèxãchigu na ñuxãcū meã naga pexĩnūèxū rū ñuxãcū nüxū pengechaũãcūma meã penayaxuxū. ¹⁶ Rū choma rū ta poraãcū pemaã chataãèxūchi, erū nüxū chacuèx na aixcūma peyanguxēxū ga guxūma ga yema pemaã nüxū chixuxū.

8

Yema yaxõgūxū rū woo tama na namuärü dīeruãxgūxū, natürü yema nüxū yexmacū ga dīerumaã meã togūxū narüngūxēēgū

¹ Rū ñuxmax, Pa Chaueneēgūx, rū pemaã nüxū tixuxchaũ na ñuxãcū Tupana namaã mecūmaxū i ngēma yaxõgūxū i Machedóniããneärü ñãnegūwa ngēxmagūxū. ² Rū woo taxū ga guxchaxūgū nüxū na ūpetūgūxū, natürü nataãēgūama. Rū woo tama na namuärü dīeruãxgūxū, natürü yema nüxū yexmacū ga dīerumaã meã togūxū narüngūxēēgū. ³ Rū choma nüxū chadau rū pemaã nüxū chixu rū nūmagū rū taãēãcūma ngĩxū inaxãgū ga guxcūma ga dīeru ga nüxū tauxchacū na

ngīxū inaxāgūxū. Rū ngīetū yemaārū yexera taāēācūma ngīxū inaxāgū. ⁴ Rū poraācū toxū nacēēxūgū na tama nūxna tanachuxūcēx na yemaācū yema togū ga taeneēgūxū nangūxēēgūxūcēx. ⁵ Rū yema nagu tarūxīnūēxūārū yexera ngīxū inaxāgū ga yema yaxōgūxū ga Machedóniāānecūāx. Yerū Tupananaxīra nūgū naxāgū rū yemawena toxna nūgū naxuaxūgū na toga naxīnūēxūcēx, yema Tupana naxwēxērū. ⁶ Rū yemacēx Tituxū tacēēxū na wena petanūwa naxūcēx na ngīxū pinguxēēxūcēx ga yema dīēru ga marū pemaā ngīxū inaxūgūcū na ngīxū penutaquēxexū naxcēx i ngēma togū i taeneēgū i nūxū nataxuxū. ⁷ Pema rū guxūwama meā ipexī erū meā peyaxōgū, rū pexū natauxcha na meā nūxū pixuxū i Tupanaārū ore erū meā nūxū pecuēx na ſacūchiga yīxū. Rū aixcūma togūxū perūngūxēēchaū, rū yema pexū tangūxēēxūācūma pegū pengechaūgū. Rū űuxma rū ngēxgumarū ta penaxwēxe na aixcūma meā ipexīxū nawa i ngēma mexū i nacūma na dīēru ngīxū ipexāxū naxcēx i ngēma taeneēgū i nūxū nataxuxū. ⁸ Tama wūxi i mu nixī i ngēma pemaā nūxū chixuxū. Natūrū chanaxwēxemare na nūxū pecuāxū na űuxācū taāēācūma ngīxū inaxāgūxū ga togū ga yaxōgūxū. Rū pemaā nūxū chixu i ngēma na pema rū ta ngīxū ipexāgūxūcēx i ngēma dīēru i togū i taeneēgūarū ngūxēēcēx ixīcū, na ngēmaācū ipenawēxūcēx na aixcūma nūxū pengechaūgūxū. ⁹ Erū pema rū marū nūxū pecuēx na űuxācū tamaā namecūmaxū ga tōrū Cori ya Ngechuchu ya Cristu. Rū woo nūxū nayexma ga guxūma, natūrū űoma wūxi ga ngearū yemaxūāxūrū pexcēx nūgū nixīxēē na ngēmaācū pexū nangēxmaxūcēx i muxūma i mexūgū. ¹⁰ Rū űuxma rū perū mexūcēx nixī i pemaā nūxū chixuxū i ngēma dīēruarū nutaquēxechiga. Rū taunecū ga ngupetūcūgutama nixī ga ipenaxūgūxū ga ngīxū na penutaquēxexū. Rū yema rū aixcūma perū ngūchaūmaā nixī ga penaxūxū. ¹¹ Rū űuxma rū yema noxri na meā ipenaxūgūxūrū, rū name nixī i taāēācūma rū perū ngūchaūmaā peyanguxēē rū ngēma dīēru i pexū ngēxmacūwa ngīxū ipexā naxcēx i ngēma peeneēgū i nūxū nataxuxū. ¹² Erū ngēxguma aixcūma wūxi ya duūxē tūmaārū ngūchaūmaā ngēma dīēru i tūxū ngēxmēxcūwa tūmaēneēcēx ngīxū itaxāxgu, rū Tupana rū taāēācūma ngīxū nayaxu. Erū nūma ya Tupana rū taguma tūxna ngīxcēx naca i ngēma tūxū taūxcū. ¹³ Rū ngēmacēx tama chanaxwēxe i ngēma togūxū na perūngūxēēxūgagu pexū nataxu i pemax. ¹⁴ Natūrū chanaxwēxe i guxāma tūxū nangēxma i ſacū i tanaxwēxexū, erū tama name na texēaxū nataxuxū i ſacū. Rū űuxma na pexū nangēxmaxū i perū dīēru, rū name nixī i nūxū perūngūxēēgū i ngēma taeneēgū i nūxū nataxuxū. Rū

ngürüãchi to i ngunexũgu i pema pexũ natauxgu, rü nümagũ rü tá nüxĩ nüxũ nangẽxma na pexũ nangũxẽẽgũxũcèx. Rü ngẽmaãcü tá guxãtama tawũxigu. ¹⁵ Rü Tupanaãrũ ore i ũmatũxũwa rü ñanagürũ:

“Guxema muxũma tũxũ yexmaxẽ rü taxuũma tũxũ ínayaxũ.
Rü guxema noxretama tũxũ yexmaxẽ rü tama tũxũ
inayataxu”,
ñanagürũ.

Titu rü namüçügüchiga

¹⁶ Natürũ Tupanana moxẽ chaxã, erũ nüma rü Tituxũ nagu narũxĩnũxẽẽ na aixcũma pexũ nangũxẽẽxũcèx, ngẽma choma pegu charũxĩnũxũrũ. ¹⁷ Rü nüma ga Titu rü: “Ngũ” ñanagürũ na wena petanũwa chanamuxũ. Yerũ nüma rü woetama poraãcü pegu narũxĩnũ. Rü ngẽmacèx i ñũxma rü wena petanũwa naxũ, erũ nüxũ nangúchaũ. ¹⁸ Rü Titumaã ngẽma tanamu i wũxi i taeneẽ i guxũma i yaxõgũxũ nüxũ ngechaũgũxũ erũ nüma rü aixcũma meã nüxũ nixu i Tupanaãrũ ore i tũxũ maxẽxẽẽxũ. ¹⁹ Rü tama ngẽmacèxicatama nixĩ. Erũ guxũma i ngẽma yaxõgũxũ rü ngẽma taeneẽxũ naxunetagu na toxũ íyaxũmũcũxũcèx rü toxũ nangũxẽẽxũcèx i ngẽxguma Yerucharẽtwa ngĩxũ tangexgu i ngẽma dĩeru, na ngẽmaãcü nüxũ ticuèxũũgũxũcèx ya tórũ Cori, rü na guxãma nüxũ dauxũcèx na ñuxãcü taãẽãcüma yigũ rüngũxẽẽgũxũ. ²⁰ Rü ítayaga i ngẽma taeneẽ, erũ tama tanaxwèxe i texé toxũ tixu i yixcama ngĩxcèx i ngẽma tacũ i dĩeru i taeneẽgũcèx ngĩxũ inutaquẽxegũcũ. ²¹ Erũ tama Tupanapẽxewaxicatama tanaxwèxe na meã tanaxũxũ, natürũ guxũ i duũxũgũpẽxewa rü ta tanaxwèxe na meã tanaxũxũ. ²² Rü Titumaã rü ngẽma to i taeneẽmaã petanũwa tanamu i wũxi i to i taeneẽ i toxũ nüxũ dauxẽẽxũ na aixcũma nüxũ nangúchaũ na naxũãxũ i Tupanaãrũ puracũ. Rü ñũxma rü yexeraãcü petanũwa naxũxchaũ i nümax, erũ nüxũ nacuèx na ñuxãcü pema rü taãẽãcüma togũxũ na perũngũxẽẽgũchaũxũ. ²³ Rü ngẽxguma texé pexna caxgu na texe yĩxũ ya Titu, jrũ tũmamaã nüxũ pixu na nüma rü chomüçũ ya wũxiwa chomaã pexcèx puracũcũ na yĩxũ! Rü ngẽma taxre i togũ i namüçügũ, rü ngẽma nixĩ i yatügũ i guxũma i yaxõgũxũ nüxũ unetaxũ na Cristuarũ puracũ naxũgũxũcèx. Rü nümagũ rü aixcũma norũ maxũmaã Cristuxũ nicuèxũũgũ. ²⁴ Rü ngẽmacèx chanaxwèxe i ngẽma taeneẽgũxũ nüxũ pedauxẽẽ na aixcũma nüxũ pengechaũgũxũ, na guxũma i yaxõgũxũ nüxũ cuèxgũxũcèx i ngẽmachiga. Rü ngẽmaãcü guxũma i ngẽma yaxõgũxũ tá nüxũ nacuèxgũ na aixcũma yĩxũ i ngẽma mexũ i ore i pechiga namaã nüxũ tixuxũ.

9

Yema dīeru ga yema togū ga yaxōgūxūcèx ngīxū inutaquēxecūchiga

¹ Rū taxucèxma tūxcūū pexcèx chanaxūmatū ngīchiga i ngēma dīeru i ngīxū penutaquēxegūcū naxcèx i ngēma taeneēgū i yaxōgūxū i Yudéaanewa ngēxmagūxū. ² Erū marū nūxū chacuèx rū perū ngúchaūmaā ipenaxā i ngēma dīeru. Rū guxūguma taāēācūma ngēma yaxōgūxū i Machedóniāānewa ngēxmagūxūmaā nūxū chixu na űuxācū i pema i Acayaanewa ngēxmagūxe rū naī ya tauncūgutama marū ípememarexū na ngīxū ipexāgūxū i ngēma dīeru. Rū yema rūmumaēxū ga yaxōgūxū ga Machedóniāānecūāx, rū yexguma nūxū naxīnūēgu na űuxācū taāēācūma togūcèx ngīxū na ipexāgūxū i perū dīeru, rū nūmagū rū ta inanaxūgū na ngīxū inaxāgūxū. ³ Natūrū i űuxma rū ngēma petanūwa chanamugū i ngēma taeneēgū na nūxū nadaugūxūcèx, na aixcūma yīxū i ngēma nūxū chixuxū i pechiga. Rū chanaxwèxe na aixcūma ípememarexū na ngīxū ipexāxū i ngēma dīeru, ngēma taeneēgūmaā nūxū chixuxūrū. ⁴ Erū ngēxguma chi űuxre i taeneēgū i Machedóniāānecūāx rū ngūrūāchi chomaā petanūwa naxīxgu, rū tama chanaxwèxe na pexū na iyangauxū na tama aixcūma ípememarexū na ngīxū ipexāxū i ngēma dīeru. Rū toxū rū chi wūxi i ānexūchi nixī, erū marūchirēx namaā nūxū tixu na űuxācū aixcūma ípememarexū na ngīxū ipexāxū i ngēma dīeru. Rū maneca pexū rū chi ta wūxi i ānexūchi nixī. ⁵ Rū ngēmacèx nixī i chauxcèx namexū na naxcèx íchaçaxū i ngēma taeneēgū na nūxīra petanūwa naxīxūcèx rū nūmatama pexū yanangūxēēgūxūcèx na ngīxū penutaquēxegūxūcèx i ngēma dīeru ga űpamama ngīxū pixucū. Rū ngēmaācū aixcūma tá ímemare i ngēma dīeru i ngēxguma ngēma changuxgu. Rū togū tá nūxū nadaugū na aixcūma perū ngúchaūmaā yīxū na ngīxū ipexāgūxū rū tama aūācūma na yīxū. ⁶ ¡Rū nūxna pecuēxāchie i ngēma dexa i űaxū:

“Rū yíxema noxretama i nanetūchire itoxe, rū noxretama i norū o tayaxu. Natūrū yíxema muxū i nanetūchire itoxe, rū muxūma i norū o tayaxu”,

ñaxū! ⁷ Rū wūxichigū tanaxwèxe na ngīxū itaxāxū i ngēma ngīgu tarūxīnūcū na űuxre ngīxū itaxāxchaūxū. Rū tama name i aūācūma ngīxū itaxā rū ēxna texé tūxū muācūma ngīxū itaxā. Erū Tupana rū nūxū nangechaū i ngēma duūxū i taāēācūma ngīxū ixāxū. ⁸ Rū Tupanamēxēwa nangēxma na porācū pexna naxāāxūcèx i guxūma i mexū i pexū

taxuxū, na guxūguma pexū nangēxmaxūcèx i ngēma penaxwèxexū rü naetü na pexū iyaxūxūcèx na togūxū namaã perüngūxēēgūxūcèx. ⁹ Tupanaārū ore i ūmatūxūwa rü ñanagürü:

“Yima yatü ya mecü rü norü ngūchaūmaã meã inanaxã nüxna i ngēma duūxūgü i taxuūma nüxū ngēxmaxū. Rü Tupana rü tá guxūgu nüxna nacuèxāchi na ñuxācü namecūmaxū i nümax”,

ñanagürü. ¹⁰ Tupana nixī ya tūxna naxācü ya nanetüchire na inatoxūcèx, rü tūxna naxācü i òna na nangōxūcèx. Rü nüma tá nixī i pexna naxāñxū ya guxūnema ya nanetüchire ya penaxwèxene na ipenatoxūcèx. Rü nüma tá nanaxūxēē rü nanayaxēē ya yima nanetüchire. Rü tá nanamuxēē i norü o, na muxūchixū nawa peyaxuxūcèx na ngēmamaã togūxū perüngūxēēgūxūcèx. ¹¹ Rü ngēmaācü i pema rü tá pexū nangēxma i guxūma i mexū na tauxchaācüma nüxū perüngūxēēgūxūcèx i togū. Rü ngēxguma ngēma togū i taeneēgūxūtawa ngīxū tangegūgu i ngēma dīeru i naxcèx ngīxū ipexācü, rü nümagü rü tá poraācü Tupanana moxē naxāgü ngixcèx. ¹² Erü ngēxguma nüxna ngīxū taxāxgu i ngēma dīeru i nüxū ngīmaã perüngūxēēgücü i ngēma taeneēgü, rü tama ñacü i nüxū taxuxūcèxicatama ta nixī, natürü naetü i nümagü i taeneēgü rü perü āmaregagu tá poraācü Tupanana moxē naxāgü. ¹³ Rü nümagü i ngēma taeneēgü rü tá Tupanaxū nicuèxūgü, erü ngēma perü āmaremaã tá nüxū nüxū pedauxēē na aixcüma naga pexīnūēxū i Cristuarü ore i mexū. Rü nümagü rü tá Tupanana moxē naxāgü naxcèx i ngēma perü āmare i perü ngūchaūmaã nüxna rü guxūma i yaxōgūxūna pexāgūxū. ¹⁴ Rü ngēxgumarūū i ngēma taeneēgü rü tá poraācü pexcèx nayumūxēgü, erü pexū nangechaūgü. Rü tá Tupanana moxē naxāgü naxcèx na ñuxācü nüma ya Tupana poraācü pexū nangūxēēxū na yemaācü pexū natauxchaxūcèx na nüxū perüngūxēēgūxū. ¹⁵ Rü ngēmacèx i ñuxma rü Tupanana moxē taxā, yerü tūxna nanamu ga Nane na tórü āmare yīxūcèx. Rü nataxuma i ore i nagu mexū na nüxū ixuxūcèx na ñuxācü namaã itaāēgūxūchixū i ngēma āmare.

10

Pauruarü ore rü aixcüma nixī yerü Tupana nixī ga nüxna āgacü

¹ Rü ñuxma rü yema Cristu yaxna tamaã naxīnūxūrū rü tamaã namecūmaxūrūū, rü choma rü ta pemaã yaxna chaxīnūācüma rü pemaã chamecūmaācüma pexū chacèèxū na chauga pexīnūēxūcèx. Erü nümaxū i duūxūgü rü nüxū nixugü na pexū chamuūxū ega pexūtawa changēxmagu natürü

ngēxguma pexna chayaxūgu rü tama pexū chamuū. ² Natürü ngēxguma ngēma petanüwa chaxūxgu, rü chierü natauxguma na tacüçèx namaã chaporagaxū rü na chanaxucuxēxū i ngēma duūxūgü i petanüwa toxū ixuxū na ñoma tama yaxōgūxürüü na tamaxēxū. Erü choma rü íchamemare na namaãxūchi na chidexaxū. ³ Rü aixcūma woo duūxūgü tixīgü natürü tama ñoma i naanecüãxrūxū togü tadai i ngexguma ítanapoxūgu i Tupanaarü ore. ⁴⁻⁵ Erü ngēma toxne i namaã ítanapoxūxū i Tupanaarü ore rü tama ñoma i naãnecüãx namaã ãxnexū nixī. Erü toma rü toxū nangēxma i Tupanaarü pora na ngēmamaã itayanaxoxēēxūcèx i Chatanáarü pora. Rü ngēmaãcü itayanaxoxēē i guxūma i chixexū i ore i Tupanaxū namaã yaxugügūxū i duūxūgü. Rü ngēmaãcü itayanaxoxēē i guxūma i Tupanaarü uwanügüarü ore i nügü namaã yacuèxüüügüãcüma duūxūgümaã nüxū yaxugügūxū na tama Tupanaãxū yaxōgüãxūcèx. Rü guxūma i tacü i nagu naxīnūēxū i ngēma duūxūgü i chixexū, rü Cristuna tanaxuaxū na nūma namaã inacuéxūcèx. ⁶ Rü wüxicana marü meã Cristuga pexīnūēgu, rü toma rü ítamemare na tūxū tapoxcuexū ya guxāma ya texé ya tama naga ñnūēxē i Cristuarü ore. ⁷ Pema rü norü düxétūxūnewaxicatama nixī i penangugūxū i wüxi i duūxū. Natürü ngēxguma texé tügü cuèxgu na Cristuarü duūxū tīxū, rü name nixī i nüxū tacuèx na toma rü ta tūmarüü Cristuarü duūxūgü tixīgūxū. ⁸ Rü woo írarüwa chanangupetūxēē na chaugü chicuèxūüxū namaã i ngēma na Tupana toxū muxū, natürü taxucèxma naxcèx chaxāne. Erü aixcūma Cori nixī ya toxū mucü na pexū tarüngūxēēgūxūcèx na yexeraãcü meã peyaxōgūxūcèx. Rü tama tacü rü chixexūgu pexū na tayixēēxūcèx nixī i toxū namuxū. ⁹ Rü tama chanaxwèxe i nagu perūxīnūē na pexū íchabaixgüchaūxū namaã i ngēma poperagü i pexcèx chaxūmatūxū. ¹⁰ Erü nümaxū i duūxūgü rü nüxū nixugü na chorü poperawaxicatama pexū íchabaixgūxū, natürü chomaxūchi pexūtawa changexmagu rü tama aixcūma nüxū chacuèx na ñuãcü mea chidexaxū na ngemaãcü chauga pexū chaxīnūexēēxūcèx, ñaxūmaã choxū nixugüe. ¹¹ Natürü texe ya ngemaãcü idexáxe rü tanaxwèxe i nagu tarūxīnū rü ngēma pexna tayaxūgüãcüma torü poperawa pemaã nüxū tixuxürüü tátama tixīgü i ngēxguma petanüwa tangēxmagügu. ¹² Toma rü tama tanaxwèxe i namaã togü tawūxiguxēē rü ēxna nagu togü tangugü i ngēma duūxūgü i nügütama icuèxüüügūxū. Nūmagü rü nügütama nawomūxēēgü, erü nügümaã nügü nawūxiguxēē rü nügügutama nügü nangugü. ¹³ Natürü toma rü tama togü namaã ticuèxüüügü i ngēma yaxōgūxū i tama Tupana toxmēxwa ngēxmagūxēēxū. Yerü Tupana nixī ga tomaã nüxū

ixucū na ngextá nanaxwèxexū na tapuracüexū. Rū nūma nixī ga noxri Corītiuwa ga petanūwa toxū nangugüxēēxū na pemaã nūxū tixuxüçèx ga norū ore. ¹⁴ Rū yemaãcū toxīra nixī ga noxri petanūwa tangugüxū na pemaã nūxū tixuxüçèx ga yema Cristuarū ore. Rū ngēmacèx i ñuxma na petanūwa taxīxū, rü tama tanangupetüxēē ga yema Tupana tomaã nūxū ixuxū, yerü nūma nixī ga toxū namuxū na pexū tarüngüxēēgüxüçèx. ¹⁵ Rū ngemacèx tama togüarü puracümaãmare nixī i togü ticuèxüügüxū. Rū tama nūxū tachopetüchaü i ngēma Tupana tomaã nūxū ixuxū na pexū tangüexēēxū. Natürü ngema pexū tanaxwæxexū nixī na yexeraãcū nūxū pecuáxū i Tupanaarü ore na ngemaãcū yexera peyaxögüxüçèx. ¹⁶ Rū ngëxguma marü petanūwa tangugüguwena rü tanaxwèxe i ngēma duüxügü i perü yéamaxüra ngëxmagüxū i ngextá taguma texé nūxū íixuxüwa taxī na ngēmamaã rü ta nūxū tixuxüçèx i ore i mexū. Erü tama tanaxwèxe i togüarü puracümaã togü ticuèxüügü. ¹⁷ Erü Tupanaarü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Rü ngëxguma texé tügü icuèxüüchaügu, rü name nixī i tórü Corixū ticuèxüü, erü nūma nixī i tüxū nangüxēēxū”, ñanagürü i ngēma ore. ¹⁸ Erü ngēma yatü i aixcüma Tupanapëxewa mexū rü tama nügütama nicuèxüü. Natürü ngēma yatü i tórü Cori nūxū icuèxüüxū nixī i aixcüma Tupanapëxewa mexū.

11

Pauru rü nūxū nixuchiga ga yema orearü uruülgüneta ga tama Tupana imugüxū

¹ Rū ñuxma i ngēma tá pemaã nūxū chixuxū, rü bexmana pexçèx rü wüxi i ngēãmare nixī, natürü chanaxwèxe i choxū iperüxñüemare rü yaxna chomaã pexñüē. ² Erü Tupana pexū inuxüürüü pexū chinuxū. Erü chaugagu nixī i Cristuaxū peyaxögüxū, rü marü Cristuna pexū chaxuaxū na noxrüxicatama pixīgüxüçèx. Rū ngēmacèx chanaxwèxe i ngearü chixexüãē Cristuxū pexū chawëx ñoma wüxi i pacü i taguma yatüxū cuèxcürüü. ³ Natürü chaxoegaãē rü yema äxtape norü doramaã Ebaxū na womüxēēxürüü, ngürüãchi tá ta texé pexū tawomüxēē, na nūxū perüxoexüçèx na Cristugu perüxñüexū rü naxcèxicatama na pemaxëxū. ⁴ Erü pema rü tauxchaãcū nixī na pexū nawomüxēēgüxū. Rū ngëxguma ínangugügu i duüxügü i pemaã nūxū ixuxū i to i Ngechuchuchiga ya tama yima toma nūxū tixuchigacü, rü pema rü nūxū peyaxögü i ngēma duüxügü. Rü pema rü taãëcüma penayaxu i to i naãē i tama Tupanaãē i Üünexū ga marü peyaxuxū ixīxū. Rü peyaxögü i to i ore i tama

Tupanaārū ore i mexū ga noxri peyaxuxū ixīxū. ⁵ Dūcèx, rū woo nawe perūxīxgu i ngēma togū i orearū uruūgūneta, natūrū chauxcèx rū taxuwama choxū narūyexeragū. ⁶ Rū woo tama choxū nangēxmagu i tauxcha na duūxūgūpēxewa chidexaxū, natūrū aixcūma meā nūxū chacuèx i ngēma nachiga chidexaxū. Rū ngēma rū guxūma i torū puracūwa marū pexū nūxū tadauxēē i guxūguma. ⁷ ¿Pexcèx rū chixexū pemaā chaxū ga yexguma chaugū ícharūxíragu na pexū chataxēēxūcèx rū choxmēxmaā chapuracūgu na ngetanūācūma pemaā nūxū chixuxū ga Tupanaārū ore i tūxū maxēxēēxū? ⁸ Rū aixcūma yema togū ga yaxōgūxū choxna ngīxū āgūcū ga dīēru ngīxū chayaxu na yemamaā petanūwa chapuracūxūcèx rū pexū charūngūxēēxūcèx. ⁹ Rū yexguma petanūwa chayexmagu rū aixcūma choxū itaxu ga dīēru, natūrū taguma texéna ngīxcèx chaca. Rū taeneēgū ga Machedóniāānēwa ne íxū rū choxna ngīxū naxāgū ga yema choxū tauxcū. Rū yemaācū tama pexūtawa ngīxcèx íchaca ga yexguma. Rū ñuxma rū ta tagutáma tacūcèx pexna chaca. ¹⁰ Rū Cristu ya chowa ngexmacūégagu pemaā nūxū chixu i ngema na aixcūma ngetanūācūma petanūwa chapuracūxū. Rū ngema rū chorū taāxē nixī. Rū taxucūrūwa texe i guxū i Acáyaanēwa choxna tanayaxu i ngema taāxē. ¹¹ ¿Rū tacūcèx yīxū i ngēmaācū chidexaxū? ¿Éxna pexcèx rū tama pexū changechaūxūcèx yīxū i ngēmaācū chidexaxū? Dūcèx, pemaā nūxū chixu rū Tupana nūxū nacuèx na ñuxācū aixcūma pexū changechaūxū. ¹² Natūrū ngēma na ngetanūācūma pemaā nūxū chixuxū i ngēma ore, rū ngēmaācū tá chanaxūecha na taxucūrūwa chixri chauchiga yadexagūxūcèx i ngēma togū i orearū uruūgūneta i nūgū ixuxū na toxrūū naxūgūāxū i Tupanaārū puracū. ¹³ Nūmagū rū aixcūma orearū uruūgūneta nixīgū, rū duūxūgūxū nawomūxēēgū. Rū nūmagū rū togu nūgū nicuxgū, rū nūgū nixugū na Cristu yamugūxū. ¹⁴ Rū ngēma rū taxucèxma namaā pebaixāchiāēgū. Erū woo i Chataná rū ta rū Tupanaārū orearū ngeruūgū i daxūcūāx i yauracūxūrūācū nūgū nangoxēē. ¹⁵ Rū ngēmacèx woetama ngēmaācū nixīgū i ngēma duūxūgū i Chatanáāxū puracūexū. Rū nūmagū rū duūxūgū i mexū ūgūxūgu nūgū nicuxgū. Natūrū ngēma ngēmaācū ixīgūxū, rū Tupana tá nanapoxcue naxcèx i ngēma chixexū i naxūgūxū.

Pauru rū yema puracū ga Ngechuchu nawa namuxūwa ngūxū ninge

¹⁶ Rū wena pemaā nūxū chixu rū tama chanaxwèxe i nagu perūxīnūē na wūxi i āūāēxū chíxū. Natūrū ngēxguma chí ngēmaācū chomaā nagu perūxīnūēgu, rū tama chanaxwèxe i

choxna penachuxu na ñoma wüxi i ãũãẽxürüũ chaugüétüwa chidexaxũ, na ngẽmaãcü choma rü ta írarüwa chaugütama chicuèxüüxúcèx. ¹⁷ Rü ñuxma na chaugüétüwa chidexaxũ rü ngẽma rü tama tórü Coriarü mu nixĩ. Natürü ñoma wüxi i ãũãẽxũ nügü icuèxüüxürüũ nixĩ i chidexaxũ. ¹⁸ Rü ñuxma na nangẽxmaxũ i muxüchixũ i duũxügü i ñoma i naãnewa nügü icuèxüüxügü, rü choma rü tá ta írarüwa chaugü chicuèxüũ. ¹⁹ Pema rü nagu perüxĩnũë rü nüxũ cuèxüchigüxũ pixĩgü. Natürü taãẽãcüma yaxna namaã pexĩnũë i ngẽma duũxügü i tama naãẽxũ icuáxũ. ²⁰ Rü yaxna namaã pexĩnũë i ngẽma duũxügü i nügüxũ pexũ puracüexẽẽxũ, rü ngẽma ngetanüãcüma pexũ puracüexẽẽmarexũ, rü ngẽma pexũ womüxẽẽgüxũ, rü ngẽma chixri pexũ yauxgüxũ, rü ngẽma pemaã guxchigagüxũ. ²¹ Rü woo wüxi i ãnexüchi nixĩ na pemaã nüxũ chixuxũ, natürü chauxcèx rü tama aixcüma pexũ nüxũ tadauxẽë ga torü pora ga yexguma petanüwa tayexmagügu. Natürü ñuxma na tama namuũẽxũ na nügü yacuèxüüxügü i ngẽma togü i duũxügü, rü choma rü ta taxucèxma chamuũ na chaugüétüwa chidexaxũ woo pexcèx rü taxuwama namexgu i ngẽma nüxũ chixuxũ. ²² Nümagü rü nügü yaxugügu rü Yudíugü nixĩgü. Natürü choma rü ta Yudíu chixĩ. Rü nümagü nügü yaxugügu rü Iraétanüxügü nixĩgü. Natürü choma rü ta rü Iraétanüxũ chixĩ. Rü nümagü rü nügü yaxugügu rü Abráütanüxũ nixĩgü. Natürü choma rü ta Abráütanüxũ chixĩ. ²³ Nümagü rü nügü yaxugügu rü Cristuaxũ napuracüe. Natürü choma rü norü yexera Cristuaxũ chapuracü. Rü ngẽma ñachagürü pexũ woo pema nagu perüxĩnũëgu na ñoma wüxi i ãũãẽxürüũ chidexaxũ. Rü ngẽma duũxügüarü yexera poraãcü Tupanaãxũ chapuracü. Rü norü yexera chapoxcu, rü norü yexera choxũ naçuaixgü ga duũxügü. Rü muẽxpüxcüna rü ãücümaxũchixüwa chayexma rü wixgüxüchi taèx choxũ nimèxgü. ²⁴ Rü 5 ãxpüxcüna nixĩ ga 39 ga çuaximaã choxũ napoxcu-güxũ ga chautanüxügü ga Yudíugü. ²⁵ Rü tomaẽxpüxcüna nixĩ ga naĩmaã choxũ naçuaixgüxũ, rü wüxicana ga nutamaã choxũ ínamuxüchigüxũ. Rü tomaẽxpüxcüna nixĩ ga guma wapuru ga nagu chixüxüne rü chomaã inanguxũ. Rü wüxicana ga yexguma chomaã inanguxgu ga wapuru rü wüxi ga chütaxũ rü wüxi ga ngunexũ chinge na taxũ ga taxtüarü ngãxütügu mürapewaétügu chatunagüãcüma chiwẽxẽxũ. ²⁶ Rü poraãcü nu ne chanaxũ, rü poraãcü ãücümaxüwa chayexma yerü natügü ga ãücümaxügu chixügü, rü ngítèèxgüxũ rü chixexũ chomaã naxügüchaũ. Rü woo chautanüxügü ga Yudíugütanüwa, rü woo yema duũxügü ga tama Yudíugü ixigüxütanüwa, rü woo íanegüwa, rü woo namagüwa, rü woo taxtü i taxüwa rü ãücümaxüwa chayexma.

Rū yema duūxūgū ga chomūcūgūneta ixīgūxūtanūwa rū ta āūcūmaxūwa chayexma. ²⁷ Rū poraācū chataarū puracūāx, rū muxūchixū ga guxchaxūgū choxū nangupetū. Rū muēxpūxcūna rū tama chape, rū chataiya, rū chiṭawa. Rū muēxpūxcūna rū tama chachibū, rū choxū nanadeyu, rū choxū nataxu ga chauxchiru. ²⁸ Rū naētūwa i guxūma i ngēma, rū guxū i ngunexūgu rū chaxoegaāē naxcēx i guxūma i ngēma yaxōgūxū i guxū i īānewa ngēxmagūxū. ²⁹ Rū ngēxguma chi texé tama poragu, rū choxū rū ta nangux. Rū ngēxguma chi wūxie texéxū pecadugu nguxēēgu, rū chauāēwa nangux i ngēma. ³⁰ Natūrū ngēxguma chi chaugū chicuèxūūchaūgu, rū tá chaugū chicuèxūū naxcēx na duūxūgū choxū dauxū na taxuwama chamexū. ³¹ Rū Tupana ya tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristunatū ya mecū na guxūguma nūxū icuèxūūgūxū, rū nūxū nacuèx na aixcūma yīxū i ngēma nūxū chixuxū. ³² Rū yexguma Damacuwa chayexmagu, rū guma īāneārū āēxgacū ga Aretaarū ngūxēēruū, rū norū churaragūxū namu na nūxna nadaugūxūcēx ga guma īāneārū poxeguxūārū īāxgū na choxū yayauxgūxūcēx ga yexguma chi yéma íchaxūūxgu. ³³ Natūrū yema īāneārū poxeguxūārū īāxācūwa rū wūxi ga pexchigu choxū ínarūchūxūetaūgū ga chomūcūgū. Rū yemaācū chiña naxchaxwa ga yema āēxgacū.

12

Tórū Cori rū Pauruxū nangoxetūxēē rū nūxū nūxū nacuèxēē ga tacū ga ēxūguxū

¹ Taxuwama name na texé tūgū icuèxūūxū. Natūrū tá pemaā nūxū chixuama na űuxācū tórū Cori choxū nangoxetūxēēxū rū űuxācū choxū nūxū na nacuèxēēxū ga tacū ga ēxūguxū. ² Rū 14 ga taunecū marū nangupetū ga na Tupana daxūguxū ga naānewa ga nūma ínayexmaxūwa choxū nagaxū. Natūrū tama nūxū chacuèx rū chauāēwaxicatama nixī ga yéma choxū nagaxū, rū ēxna guxū ga chaxunemaā yīxū ga yéma choxū nagaxū. Rū Tupanaxīcatama nūxū nacuèx i ngēma. ³⁻⁴ Rū aixcūma meāma nūxū chacuèx na daxūguxū ga naānewa choxū nagaxū ga Tupana, natūrū tama nūxū chacuèx rū guxū ga chaxunemaā yéma choxū naga rū ēxna tama. Rū Tupanaxīcatama nixī ya nūxū cuácū i ngēma. Rū yéma nūxū chaxīnū ga ore ga ēxūguxū i guxūma i duūxūgūna chuxuxū na nūxū yaxugūxū. ⁵ Rū choma rū chi name na chaugū naxcēx chicuèxūūxū i ngēma, natūrū tāūtáma ngēmaācū chanaxū. Erū ngēma ngúxū na chingexūmaāxīcatama tá nixī i chaugū chicuèxūūxū. ⁶ Natūrū ngēxguma chi chaugū chicuèxūūchaūgu, rū tāū chima wūxi i ngēāēmare nixī i ngēma, erū aixcūma nixī i ngēma ore i nūxū chixuxū i

chauchiga. Natürü tama chaugü chicuèxüü na taxúema nagu rüxīnūxúcèx na ngēma chowa nūxū naxīnūēxū rü nūxū nadaugūxūārū yexera chīxū. ⁷ Natürü tórü Cori rü tama nanaxwèxe i poraācūxūchima chaugü namaā chicuèxūxū ga yema ēxūguxū ga mexēchixū ga choxū nūxū nacuèxēēxū. Rū yemacèx chaxunewa nananguxēē ga wūxi ga choxū ngūxū ñoma wūxi ya tuxu chaxunewa ingaxixūrū. Rū yema rü ñoma wūxi ga Chatanáārū orearū ngeruūrū chauxūtawa nangu na choxū nachixewexúcèx na tama chaugü chicuèxūxúcèx. ⁸ Rū tomaēxpūxcūna tórü Corina chaca na choxū iyanaxoxēēxúcèx ga yema choxū ngūxū. ⁹ Natürü nūma ya tórü Cori rü ñanagürü choxū:

“Rū cuma nūxū cucuèx na guxūguma cuxū changechaū, rü ngēxīcatama nixī i cunaxwèxexū. Rū ngēma duūxūgū i tama poraexūwa nixī i aixcūma chanangoxēēxū i ñuxācū na chaporaxū”, ñanagürü choxū. Rū ngēmacèx chataāē ega tama chaporagu. Erū ngēxguma tama chaporagu rü ngēxguma nixī i chowa inawēāxū i norū pora ya Cristu. ¹⁰ Rū ngēma na Cristuxū na changechaūxūgagu nixī i yaxna namaā chaxīnūxū ega woo chaturagu rü woo tacū chomaā yaxugūegu i duūxūgū. Rū woo choxū natauxgu i chorū ngēmaxūgū, rü woo duūxūgū rü chowe yangēxūtanūgu, rü woo guxchaxūgū choxū ngēxmagu rü Cristucèx rü yaxna namaā chaxīnū i guxūma i ngēma. Erū ngēxguma chaturagu, rü ngēxguma nixī i yexeraācū Cristu choxū poraxēēxū.

Pauru rü naxcèx naxoegaāē ga yema yaxōgūxū ga Corītiuwa yexmagūxū

¹¹ Maneca ñoma wūxi i āūāēxūrū chidexa, erū ngēmaācū chaugü chicuèxū. Natürü pegagutama nixī i dūxwa ngēmaācū chaugūētūwa chidexaxū, yerū pema chi nixī ga choxū picuèxūūgūxū, rü tama i chomax. Rū woo taxuwama chame i chomax, natürü taxuwama choxū narūyexeragū i ngēma orearū uruūgūneta i nawe perūxīxū. ¹² Rū yexguma petanūwa chayexmagu, rü yaxna pemaā chaxīnūācūma pexū nūxū chadauxēē na aixcūma Cristu choxū muxū na nūxū chixuxúcèx ga norū ore. Rū cuèxruūgūmaā pexū nūxū chacuèxēē ga yema. Rū pexū nūxū chadauxēē ga taxū ga mexūgū ga Tupanaārū poramaā üxū. ¹³ Rū yexguma petanūwa chayexmagu rü pemaā chamecūma yema guxūma ga togū ga yaxōgūxūmaā na chamecūmaxūrūūtama. Natürü wūxiwaxicatama nixī ga íchatūxū yerū ga petanūwa rü tama ngīxū chayaxu ga dīeru yema togū ga yaxōgūxūtanūwa ngīxū chayaxuxūrū. Rū chanaxwèxe i choxū nūxū pengechaū i ngēma. ¹⁴ Rū ñuxma rü marū íchamemare na norū tomaēxpūxcūna pexū íchayadauxū. Rū tāūtāma tacūcèx

pexna chayaca. Erū tama perū ngēmaxūgücèx petanūwa chaxū, natürü pexcèxūchi nixī i ngēma chaxūxū. Pema rü chauxacūgü pixīgü i Tupanaārü orewa. Rü ngēma papá rü mamáārü puracü nixī na naxācūgūna naxāāxū i ngēma nüxū taxuxū. Rü tama naxācūgūarü puracü nixī na nanatūna rü naēna naxāgūāxū. ¹⁵ Rü choma rü íchamemare na chorü ngúchaūmaā pexcèx ichanaxāxū i guxūma i tacü i choxū ngēxmaxū rü woo chaugütama rü ta na ichaxāxū na aixcūma meā peyaxōgūxūcèx. Natürü chauxcèx rü ngēxguma yexeraācū pexū changechaūgu, rü pema rü yexeraācū nüxū perūxoetanü na choxū pengechaūxū. ¹⁶ Rü nümaxū i duūxūgü i petanūwa, rü woo nüxū nacuèxgü na taguma tacücèx pexūtawa íchaçaxū, natürü nümagü rü nüxū nixugūama na pexū chawomūxēēcūma perū dīeru ngīxū chayaxuxū. ¹⁷ ¿Éxna pema nagu perūxīnūēgu rü yema duūxūgü ga petanūwa chamugūxūwa pexū chawomūxēē? ¹⁸ Rü Titumaā nüxū chixu na petanūwa íyadauxūcèx. Rü namaā yéma chanamu ga yema to ga taeneē. ¿Éxna pema nagu perūxīnūēgu ga Titu rü pexū yéma nayawomūxēē? ¿Tama éxna aixcūma yīxū na chauxrūū meā na namaxūxū rü chauxrūū mexūgu naxīnūxū ga Titux? ¹⁹ Bexmana pema tá nagu perūxīnūē rü ngēmaācū tidexagü, erü togüétüwatama tachogūchaū. Natürü, Pa Chaueneēgü ya Pexū Tangechaūgüex, rü Tupanapēxewa rü Cristuégagu nixī i tidexagūxū na yexeraācū meā Tupanaāxū peyaxōgūxūcèx rü yexeraācū meā na pemaxēxūcèx. ²⁰ Erü chaxoegaāē rü ngēxguma wena pexū íchayadèuxgu, rü ngürüāchi tama choma chanaxwèxexūācūma ípemaxē, rü ngēmacèx i pema rü tāūtáma chomaā petaāēgü. Rü chaxoegaāē erü ngürüāchi tá pexū ichayangau na pegüchi ípexaiexū, rü pegūarü ngēmaxūcèx pixāūxāchigūxū, rü pegūmaā penuēxū, rü pegūguxicatama íperūxīnūēxū, rü pexoregütèèxgūxū, rü toguāxū pixuxū, rü pegü picuèxūūgūxū, rü chixexū ípexüexū rü ngēmaācū chixri ípemaxēxū. ²¹ Rü chaxoegaāē rü ngēxguma wena petanūwa chaxūxgu, rü ngürüāchi Tupana rü pegagu tá choxū naxānèxēē. Rü ngürüāchi ngechaū tá choxna pexā, erü muxēma i petanūwa rü marü ñuxgumama pecadu taxūgüecha, rü tama nüxū tarūxoechaū na Tupanapēxewa chixexū taxūgūxū rü naī i ngēmaāmare na tamaxēxū rü guxūma i togü i chixexū na taxūgūxū.

13

Pauru nayaxucūxē ga yema yaxōgūxū ga Corītiucūāx rü ñuxūchi nüxū narūmoxē

¹ Ñuxma rü norü tomaēxpüxcüna tá nixĩ na petanüwa chaxüxü. Rü Tupanaärü ore rü tamaã nüxü nixu rü ngëxguma texé chixexü üxgu rü taxre rü êxna tomaēxpüx i duüxügü nüxü daugügu rü nüxü yaxugügu na aixcüma yĩxü, rü aixcüma tá poxcu tümamaã taxuegu ya yixema chixexü üxe. ² Rü ngëmacëx i pema i üpamamatama pecadu ügüechaxe rü guxâma i pema ya chixri maxëxë, rü ñuxma na woo pexna chayaxüguxü rü wenaxârü pexna nüxü chacuëxächixëë rü ngëxguma tá ngëma chaxüxgu rü aixcüma tá chanamexëë i guxüma i ngëma chixexü i petanüwa ngëxmaxü, rü täütáma chanangupetüxëëmare i ngëma. ³ Rü pema na naxcëx iperüdaunüxü na Cristu chowa idexaxü, rü ngëxguma ngëma chaxüxgu, rü ngëxguma tá nixĩ i nüxü pedauxü na aixcüma chowa na yadexaxü ya Cristu. Rü nüma ya Cristu rü chowa tá pexü nüxü nadauxëë na tama naturaxü natürü aixcüma yanguxëëãxü i norü ore rü tüxü napoxcuexü ya yixema chixexü ügüxe. ⁴ Rü aixcüma nixĩ ga Cristu ga ñoma wüxi ga duüxü i turaxürüü nügü yaxixëëxü ga yexguma curuchawa yapotagu. Natürü i ñuxma rü Tupanaärü poragagu namaxü. Rü ngëxgumarüü i toma na norü duüxügü tixigüxü, rü taturae i toxonewa. Natürü ngëma na norü duüxügü tixigüxü, rü Tupanaärü poragagu tá tamaxë na pexü tarüngüxëëgüxücëx. ⁵ Rü name nixĩ i pegütama pengugü na nüxü pecuáxücëx ngoxi aixcüma meã peyaxögü. Rü name nixĩ i pegü pengugüarü maxüãx rü ngoxi Tupanapëxewa pime. ¿Tama êxna nüxna pecuëxächie na Ngechuchu ya Cristu rü pewa nangëxmaxü ega aixcüma peyaxögügu? ⁶ Rü chierüna nüxü pecuëxgu na toma rü tama orearü uruügünetamare na tixigüxü. ⁷ Rü Tupanana naxcëx taca na taxuüma i chixexü na pexügüxücëx. Rü tama duüxügüpëxewa togü ítarütagüxücëx nixĩ na ngëmaãcü tayumüxëgüxü. Natürü Tupanana naxcëx taca i ngëma na aixcüma meã naxcëx pemaxëxücëx woo duüxügü nagu rüxĩnüëgu na toma rü ítatüemarexü. ⁸ Toma rü taxucürüwama chixri nachiga tidexagü i Tupanaärü ore i aixcüma ixixü, erü toma rü naëtüwa tachogü i ngëma ore. ⁹ Rü tá tataãëgü ega aixcüma peporaegu i perü maxüwa rü ngëmacëx natauxgu i tacücëx pemaã na taporagaexü. Rü Tupanana tá naxcëx tacaama na pexü naporaexëëxücëx i perü maxüwa na düxwa aixcüma mexü i norü duüxügü na pixigüxücëx. ¹⁰ Rü naxüpa na pexü na íchayadauxü nixĩ i pexcëx chanaxümatüxü i ñãã popera, na ngëxguma ngëma changuxgu rü nataxuxücëx i tacücëx pemaã na chaporagaxü. Erü tórü Cori choxü namu na pexü charüngüxëëxücëx na yexeraãcü meã peyaxögüxücëx, rü tama chixexü pemaã na chaxüxücëx nixĩ i choxü namuxü. ¹¹ Rü ñuxma na ichay-

acuèxēēxū i ñāã popera, Pa Chaueneēgūx, rü chanaxwèxe i meã pexū naxüpetü rü naxcèx pedau na ñuxãcü aixcüma meã Tupanacèx pemaxēxū. Rū name nixī i pegü petaãēxēēgü rü wüxigu perüxīnūē rü meã yaxna pegümaã pexīnūē rü aixcüma pegü pengechaūgü. Rū nüma ya Tupana ya tüxū ngechaūcü rü tüxū rüngüxmüēxēēcü, rü guxūgutáma pemaã inarüxãūx. ¹² Rū chanaxwèxe i wüxichigü i pema rü pegü pengechaūgüãcüma pegü perümoxēgü. ¹³ Rū guxūma i togü i taeneēgü i yaxōgūxū rü pexū narümoxēgü. ¹⁴ Rū ñuxma rü chanaxwèxe i tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexū narüngūxēē, rü Tanatü ya Tupana rü pexū nangechaū, rü Naã i Üünexū rü guxūguma pemaã inarüxãūx.

Rü nuãma pexna,
Pauru

POPERA GA GÁRATAANEWA YEXMAGÜXÜ GA YAXŌGÜXÜTANÜWA NAMUXÜ GA PAURU

Pauru rü nüxü narümoxē ga yema yaxōgüxü ga Gárataaneärü ãnegüwa yexmagüxü

1-2 Pa Toeneēgü i Yaxōgüxü i Gárataaneärü ãnegüwa Ngēxmagüxü, choma i Pauru rü namaã i guxüma i taeneēgü i nuã chauxütawa ngēxmagüxü nixi i pexcex tanaxümatüxü i ñaã popera. Rü choxü nixi ga namugüxü ga Ngechuchu ya Cristu rü Tanatü ya Tupana. Rü aixcüma tama duüxügü nixi ga choxü unetagüxü na chanaxüxcex i ñaã Tupanaärü puracü. Natürü Tanatü ya Tupana ga Ngechuchuxü írüdaxēēcü rü nümatam ya Ngechuchu ya Cristu nixi ga choxü naxunetagüxü. ³ Rü chanaxwēxe i Tanatü ya Tupana rü tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu poraãcü pexü narüngüxēē rü pexü nataãēxēē. ⁴ Rü nüma ga tórü Cori ya Ngechuchu rü nügü inaxã na tórü pecaducex nayuxüxcex na nüxna tüxü inanguxüxēēxüxcex i guxüma i ñoma i naãneärü chixexü. Rü yemaãcü nanaxü, yerü yema nixi ga Tanatü ya Tupanaärü ngúchaü. ⁵ ¡Namexēchi ya Tupana i guxüguma! Rü ngēmaãcü yü.

Nataxuma i to i ore i tüxü maxēxēxü

⁶ Rü yema na Cristuaxü pengechaütümüügüxüxcex nixi ga pexna naxuxü ya Tupana na penayaxuxüxcex i maxü i taguma güxü. Rü ñuxma rü poraãcü chaïxãchiãē, erü paxaxüchi ipenaxügü na Tupanana pixigachixü, na nawe perüxüxcex i to i nguxēētae i nagu perüxüñüēgu rü pexü maxēxēxü. ⁷ Natürü tama aixcüma nangēxma i to i nguxēētae i nawa nayaxuxü i maxü i taguma güxü. Natürü nangēxma i ñuxre i duüxügü i pexü naguxchaxēēchaüxü, rü nanaxüchicüügüchaü i ngēma nguxēētae i mexü ga pemaã nüxü chixuxü ga Cristuchiga. ⁸ Rü toma rü marü pexna tanaxã ga yema nguxēētae i aixcüma ixixü i Ngechuchuchiga. Rü ngēxguma chi texé pexü ngúxēēgu i to i nguxēētae, rü name nixi i noxtacüma Tupana tüxü napoxcu. Rü woo choma chixigu, rü ēxna tacü rü Tupanaärü orearü ngeruü i daxücüāx yixigu i pexü nguxēēxü i to i nguxēētae, rü name nixi i noxtacüma Tupana tüxü napoxcu. ⁹ Rü ñuxma rü wena pemaã nüxü chixu ga yema noxri pemaã nüxü chixuxü. Rü ngēxguma chi texé pexü ngúxēēgu i wüxi i to i nguxēētae i tama yema noxri peyaxuxü rü ixixü, rü name nixi i noxtacüma Tupana

tūxū napoxcu. ¹⁰ Rū tama chomaã na petaãëgūxūcèx nixī i ngēma ñachaxū. Erū tama naxcèx chadau na duūxūgū chomaã taãëgūxū, natürü Tupana chomaã taãëxūcèx nixī i chadauxū. Erū ngëxguma chi duūxūgūxūxicatama chataãëxëëchaūgu, rü tãū chima Cristuarü puracütanūxū chixī.

Ñuxãcü Pauruxū nayaxu ga Tupana na norü puracüwa namuãxūcèx

¹¹ Natürü, Pa Chaueneëgūx, chanaxwèxe i nūxū pecuèx na ñaã ore i mexū i nūxū chixuxū, rü tama duūxūgūãëwa yīxū na ne naxūxū. ¹² Yerü tama wūxi ga duūxūxūtawa naxcèx changūx. Natürü Ngechuchu ya Cristutama nixī ga choxū nūxū cuèxëëcü. ¹³ Pema rü marü nūxū pexīnūëchiga na ñuxãcü chamaxūxū ga ũpa ga yexguma Yudíugūcūmagu chixūxgu. Rū nūxū pexīnūëchiga na ñuxãcü poraãcü nawe chingëchigūxū ga guxūma ga Tupanaãrū duūxūgū ga yaxōgūxū rü ñuxãcü chixri namaã na chaxūpetūxū na yemaãcü nūxū nūxū charūxoxëëxūcèx ga yema na Ngechuchuaxū yaxōgūãxū. ¹⁴ Rū muxūma ga chautanūxūgū ga Yudíugū ga chorü nayaãxgūraūxūãrū yexera nagu chixū ga yema Yudíugūcūma. Yerü norü yexera meãma chayanguxëë ga nacūmagū ga nuxcūmaūgūxū ga chorü oxigū nagu īxū. ¹⁵⁻¹⁶ Natürü yexguma tautama chabuxgu, rü woetama Tupana choxū naxuneta na choxū namuxūcèx na chanaxūxūcèx i norü puracü. Rū nüma rü chauxcèx naca na noxrü chixīxūcèx yerü poraãcü choxū nangechaū. Rū yexguma Tupana naxwèxegu, rü choxū nūxū nacuèxëë ga Nane ya Cristu. Rū yemaãcü nanaxū na ngēma duūxūgū i tama Yudíugū ixīgūxūmaã nūxū chixuxūcèx na ñuxãcü Ngechuchugagu tūxū nangëxmaxū i maxū i taguma gūxū. Rū yexguma yemaãcü Tupana choxū nūxū cuèxëëgu ga Nane, rü taxúenama chayaca. ¹⁷ Rū bai ga Yerucharéūwa na chaxūxū na nūxna chayaçaxūcèx ga yema togū ga ngúexūgū ga nūxīra Tupana imugūxū. Natürü ga choma rü yexgumatama Arábiaanewa chaxū. Rū yemawena, rü Damacuarü ñānecèx chataegu. ¹⁸ Rū tomaëxpūx ga taunecūguwena rü düxwa Yerucharéūwa chaxū na Pedruxū chacuáxūcèx. Rū ¹⁵ ga ngunexūtama naxūtawa chayexma. ¹⁹ Rū yéma nūxū chadau ta ga Chaūtiágu ga tórü Cori naëneë. Natürü taxuūma ga togū ga ngúexūgū ga tórü Cori imugūxūxū chadau. ²⁰ Rū Tupana choxū nadau na aixcūma yīxū i ngēma ore i ñuxma pexcèx chaxūmatūxū. ²¹ Rū yemawena, rü Chíriaanewa rü Chiríchiaanewa chaxū. ²² Natürü yema taeneëgū ga Cristuaxū yaxōgūxū ga Yudéaanewa yexmagūxū, rü taguma choxūxūchi nadaugū. ²³ Rū yema nūxū naxīnūëxū ga chauchiga rü ñāãxīcatama nixī:

“Rü ngēma Pauru ga ūpa tawe ingēchigūxū, rü ñuxma rü duūxūgūmaã nūxū nixu i Tupanaārū ore i mexū, rü namaã nayaxucuxē na Cristuaxū yaxōgūāxūcèx. Rü ngēmaācū nanaxū i ñuxma rü woo ga noxri rü inayanaxoxēēchaū ga yema ore”, ñaxū. Rü yexicatama nixī ga chauchiga ga nūxū naxīnūēxū. ²⁴ Rü yexguma ga yema duūxūgū rü Tupanaxū nicuēxūūgū nagagu ga yema Tupana chomaã ūxū.

2

Yema togū ga ngūexūgū ga Tupana imugūxū rü meã Pauruxū nayauxgū

¹ Rü 14 ga taunecūwena rü wenaxārū Yerucharēūwa chaxū namaã ga Bernabé. Rü Titu rü ta íchayaga. ² Rü yéma chaxū yerū Tupana choxū nūxū nacuēxēē ga na nanaxwèxexū na yéma chaxūxū. Rü yéma Yerucharēūwa, rü yema yaxōgūxūārū āēxgacūgūmaāxīcatama changutaquēxe. Rü meāma namaã nūxū chixu ga nachiga ga yema Tupanaārū ore i mexū ga nūxna chaxāxū ga yema duūxūgū i tama Yudíugū ixīgūxū. Rü yemaācū meāma namaã nūxū chixu na ñuxācū na yīxū ga chorū nguxēētae, yerū tama chanaxwèxe na yixcūra rü choxū nūxū naxoexū rü ngēmaācū natücèxmamare na yīxū i ngēma puracū i chaxūxū. ³ Rü yema yaxōgūxū, rü nūmagū rü ta norū me nixī ga yema chorū nguxēētae. Rü yemacèx rü woo tama Yudíu na yīxū ga Titu rü taguma na ínawiechèxmüpēxechiraūxū, natürü yema āēxgacūgū rü tama nanamu na ínawiechèxmüpēxechiraūxūcèx. ⁴ Natürü aixcūma nixī ga ñuxre ga taeneēgūneta ixīgūxū ga bexmamare tatanūgu nachocuxū. Rü yemagū nixī ga naxwèxegūxū na inawiechèxmüpēxechiraūxū i ngēma yaxōgūxū i tama Yudíugū ixīgūxū. Rü ñuxma na Ngechuchu ya Cristuarū duūxūgū ixīgūxū, rü yema taeneēgūneta rü bexma tatanūgu nachocu na tūxū nangugūgūxūcèx na ñuxācū Cristu nūxna tūxū ínguxūxēēxū ga yema mugū ga Moíché ūmatūxū. Yerū nūmagū nanaxwèxegū na wenaxārū nagu ixīxū ga yema mugū ga guxchaxū ga Moíché ūmatūxū. ⁵ Natürü bai ga írarūwa naga na taxīnūēxū ga yema duūxūgū. Yerū tama tanaxwèxegū na texé pexū naxūchicūūxū i ngēma ore i mexū i aixcūma ixīxū i tamaã nūxū ixuxū i ñuxācū tūxū na nangēxmaxū i maxū i taguma gūxū ega Cristuaxū yaxōgūgu. ⁶ Natürü yexguma yema yaxōgūxūārū āēxgacūgū ga Yerucharēūwa yexmagūxū nūxū ínūēgu ga ñuxācū na yīxū ga chorū nguxēētae, rü namaã nataāēgū rü taxuūma ga tacū ga togū ga mugū choxna naxāgū na namaã changūexēētaexūcèx. Natürü tama yema na āēxgacūgū yixīgūxūgu charūxīnū, erū nūxū chacuèx na Tupanapēxewa rü guxāma na wūxiguxū. ⁷ Natürü nūmagū

ga yema âēxgacügü, rü nüxü nicuèxāchigü na choxü yīxü ga namuxü ga Tupana na yema duūxügü ga tama Yudíugü ixīgüxümaā nüxü chixuxücèx ga norü ore i mexü, yexgumarüü ga Pedruxü na namuxürüü ga Tupana na Yudíugümaā nüxü yaxuxücèx ga yema ore. ⁸ Rü gumatama Tupana ga Pedruxü mucü na Yudíugümaā nüxü na yaxuxü ga ore i mexü, rü gumatama Tupana nixī ga choxü mucü na yema duūxügü ga tama Yudíugü ixīgüxümaā nüxü chixuxücèx ga yema ore. ⁹ Rü yemacèx ga Chaūtiágu rü Pedru rü Cuáü ga yaxögüxüärü âēxgacügü, rü nüxü nicuèxāchigü na choxü naxunetaxü ga Tupana na chanaxüxücèx i ngēma puracü. Rü yemacèx ga yema âēxgacügü, rü tomēx niyauxāchigü ga choma rü Bernabé na toxü nüxü nadauxēēgüxücèx na aixcüma namücügü tixīgüxü i ngēma puracüwa. Rü nümagü rü ta norü me nixī na ngēma duūxügü i tama Yudíugü ixīgüxütanüwa na tanaxüxü i Tupanaärü puracü rü nümagü i Yudíugütanüwa. ¹⁰ Rü toxna naxcèx naca na nüxü tarüngüxēēgüxücèx ga yema yaxögüxü ga ngearü dīeruāxgüxü. Rü yexicatama nixī ga toxna nüxü nacuèxāchixēēxü. Rü choma rü ta ngēmatama nixī i guxüguma woetama meāma chaxüxü.

Pauru rü Aūtioquíawa Pedruxü naxucuxē

¹¹ Natürü yixcüra ga yexguma Aūtioquíawa naxüxgu ga Pedru, rü noxtacüma nüxü nüxü chaxīnuxēē, yerü tama aixcüma name ga yema naxüxü namaā ga yema yaxögüxü ga tama Yudíugü ixīgüxü. ¹² Yerü noxri rü yema duūxügü ga tama Yudíugü ixīgüxümaā nachibü ga Pedru. Natürü yexguma yéma nangugügu ga ñuxre ga Yudíugü ga yaxögüxü ga Chaūtiágu yéma mugüxü, rü Pedru rü marü tama yema duūxügü ga tama Yudíugü ga yéma ngugüxü ga nagu īxü ga yema nacüma na Tupanacèx ínawiechēmüpēxechiraügüxü. ¹³ Rü yema togü ga Yudíugü ga yaxögüxü, rü yexguma nüxü nadaugügu ga yema Pedru üxü, rü nümagü rü ta nanaxügü ga yema chixexü rü naxcèx nawoeguchaü ga yema nuxcümaügüxü ga nacümagü. Rü düxwa ga Bernabé rü ta natanügu naxā ga yema chixexü ügüxü. ¹⁴ Natürü yexguma nüxü chadēuxgu na tama Tupanaärü ore i mexü tüxü ngüxēēxüācüma na namaxēxü ga yema yatügü, rü guxü ga yaxögüxüpēxewa Pedruxü nüxü chaxīnuxēē. Rü ñacharügü nüxü:

“Rü dücax i cuma na Yudíuchirēx quīxü, cuma rü tama aixcüma Yudíugücümüga quixü. ¿Rü ñuxācü i ñuxma i cunamuxü na Yudíugücümüga naxīxü i ngēma duūxügü i tama Yudíugü ixīgüxü?” ñacharügü nüxü.

Yudíugü rü woo ngēma duūxügü i tama Yudíugü ixīgüxü rü norü ôgagu nixī i nayauxgüāxü i maxü i taguma güxü

15 Rū pemaã nūxū chixu rū toma rū aixcūma torū bucūmatama Yudiūgū tixīgū rū Tupanaxū tacuèxgū. Rū ngēmaãcū tama duūxūgū i tama Tupanaxū cuèxgūxū tixīgū. 16 Rū nūxū tacuèxgū rū yema nuxcūmaūgūxū ga mugū ga Moīché ūmatūxū rū tama tūxū nimexēē i Tupanapēxewa, erū taxucūrūwama texé aixcūma naga taxīnūē i ngēma mugū. Natūrū i ñuxma rū Tupana tūxū nadau na imexū ega Ngechuchu ya Cristuaxū yaxōgūgu. Rū yemacèx ga toma rū ta Ngechuchu ya Cristuaxū tayaxōgū na torū ōgagu Tupana toxū nadauxū na timexū. Erū nūxū tacuèxgū rū tama ngēma mugūgagu nixī na Tupanapēxewa tamexū ya wūxie, erū taxucūrūwama texé aixcūma naga taxīnū i ngēma mugū na ngēmaãcū Tupanapēxewa tamexūcèx. 17 Rū ñuxma i yixema rū Cristuaxū tayaxōgū, rū ngēmacèx nixī i Tupanapēxewa imexū. Natūrū ngēxguma chi wūxi i ngunexūgu rū yixema nagu rūxīnūēgu rū mugūgu na ixīxūgagu yixīgu na Tupanapēxewa imexū, rū maneca tá nagu tarūxīnūē na Cristu tūxū pecaduāxēēxū. Natūrū dūcax, rū tama ngēmaãcū nixī erū Cristu rū tagutáma texéxū napecaduāxēē. 18 Choma rū marū nūxū charūxo na nagu charūxīnūxū na mugūgu chixūxūgagu Tupanapēxewa chamexū. Natūrū ngēxguma chi wenaxārū naxcèx chataegugu i ngēma nuxcūmaūgūxū i mugū rū chi nūxū charūxoxgu na Cristuaxū chayaxōxū, rū chi aixcūma wūxi i pecaduāxū chixī. 19 Yerū yexguma yema mugūwa changūxgu, rū dūxwa nūxū chīcuèxāchi na tama yanguxū ga yema mugū na choxū namexēēxū Tupanapēxewa. Yerū taxucūrūwama aixcūma naga chaxīnū ga guxūma ga yema mugū. Rū ngēmacèx i ñuxma rū Cristuaxū chayaxō na Tupanapēxewa chamexūcèx rū naxcèxicatama chamaxūxūcèx. Rū Cristu rū curuchagu nayu na iyanaxoxūcèx ga nuxcūmaūxū ga chorū maxū ga choxū yexmaxū ga yexguma yema mugūgu chixūxgu. 20 Rū ñuxma rū marū tama chaugūmaātama ichacuèx, natūrū Cristu nixī ya chomaã icuácū erū chowa namaxū. Rū ñuxma rū Tupana Nane ya Cristuaxū chayaxōdcūma nixī i chamaxūxū i ñoma i naānewa. Rū nūma nixī ga choxū nangechaūxū, rū nūgū inaxāxū na chauxcèx nayuxūcèx. 21 Rū tama nūxū chaxoxchaū i ngēma mexū ga Tupana taxcèx ūxū ga yexguma nayuxgu ga Cristu. Yerū yexguma chi yema mugūgu ixīxūgagu Tupanapēxewa imexgu, rū natūcèxmamare chi nixī ga na nayuxū ga Cristu.

3

Ñuxma rū tama ngēma mugūgu taxī erū marū Cristuaxū tayaxōgū

¹ Pa Chaueneēgū i Gárataanecūāx, pema rü pengēāēgūmare. Rū yexguma petanūwa tayexmagūgu rü meāma guxāpēxewa pemaā nūxū tixu rü pexcèx tanangoxēē na ñuxācū curuchagu taxcèx nayuxū ga Ngechuchu ya Cristu. ¿Rü texé pexū tawomūxēē i ñuxma na tama naga pexīnūēxūcèx i ngēma ore i aixcūma ixīxū ga pemaā nūxū tixuxū? ² Rū wūxi i orecèx pexna chaca, rü ¿ñuxācū yīxū ga penayaxuxū ga Tupanaāē i Üünexū? ¿Éxna pexcèx rü yema mugū na pinguxēēgūxūgagu yīxū ga penayaxuxū, rü éxna ngēma ore i mexū ga nūxū pexīnūēxū rü pixōgūxūgagu yīxū? ³ Pema rü pengēāēgūmare rü poraācū ipetūe. Noxri rü Cristuaxū peyaxōgū yerū Tupanaāē i Üünexū pewa napuracū. ¿Rü ñuxācū i ñuxma i nagu perūxīnūēxū na wenaxarū naxcèx pewoeguxū i ngema nuxcūmaxūxū i mugū i taguma maxū pexna āxū? ⁴ Pema rü poraācū Tupana pexū narūngūxēē. Rū chierū tama natūcèxmamare yixīgu ga yema, erū taxucūrūwa natūcèxmamare nixī. ⁵ Rū yexguma Tupana pexna namuxgu ga Naāē i Üünexū rü petanūwa naxūāgu ga taxū ga mexūgū ga norū poramaā naxūxū, rü ¿tacūgagu nixī ga naxūāxū ga yema? ¿Pexcèx rü mugū na pinguxēēxūgagu yīxū ga Tupana naxūxū ga yema? Tama yemagagu nixī. Tupana rü petanūwa nanaxū ga yema taxū ga mexūgū yerū nūxū peyaxogū ga norū ore ga nūxū pexīnūēxū. ⁶ Rū dūcax, pemaā nūxū chixu rü name nixī i nuxcūmañcū ga torū oxī ga Abráūrūū pixīgū. Yerū Abráūrū Tupanaāxū nayaxō, rü yemacèx Tupana nūxū nadau ga na namexū. ⁷ Rū ngēmawa nūxū pedau rü ngēma duūxūgū i Tupanaāxū yaxōgūxū nixī i aixcūma Abráūtanūxū ixīgūxū i Tupanapēxewa. ⁸ Rū Tupanaārū ore i ümatūxūwa rü nūxū nixu na ñuxācū Tupanapēxewa tá na yamexū i ngēma duūxūgū i yaxōgūxū i woo tama Yudīugū ixīgūxū. Rū yemaācū nūxū nixu naxūpa ga na nangupetūxū. Yerū Tupana rü nuxcūmamatama Abráūmaā nūxū nixu ga ñaā ore i mexū i ñaxū:

“Rü cugagu tá nūxū charūngūxēē i guxūma i nachīñānecūāx i duūxūgū”,

ñaxū. Rū yemaācū nūxū tacuèx rü Cristu rü Abráūtaa na yīxū. ⁹ Rū ngēmacèx i ñuxma rü Tupana nanayaxu i guxūma i duūxūgū i yaxōgūxū, yexgumarūū ga Abráūrū ga yaxōcūxū na nayaxuxūrūū. ¹⁰ Natūrū chixexūwa nangēxmagū i guxūma i ngēma duūxūgū i nagu rüxīnūēxū na mugū yanguxēēgūxūgagu Tupanapēxewa yamexū. Erū Tupanaārū ore i ümatūxūwa rü ñanagūrū:

“Rü guxūma i duūxūgū i tama aixcūma yanguxēēgūxū i guxūma i ngēma mugū i ümatūxū, rü chixexūwa nangēxmagū”,

ñanagürü. Erü nüxũ tacuèxgü na taxucürüwama aixcüma texé yanguxêëxũ i guxũma i ngẽma mugü. ¹¹ Rü ngẽmaãcü meãma nangox na tama ngẽma mugü tinguxêëxũcèx yĩxũ na texé Tupanapëxewa mexũ. Erü Tupanaãrũ ore i ümatüxũwa rü ñanagürü:

“Rü yixema tümaãrũ õgagu Tupanapëxewa mexê, rü yixema tá taxĩ ya aixcüma tüxũ nangëxmaxê i maxũ i taguma gúxũ”,

ñanagürü. ¹² Natürü ngëxguma nagu rüxĩnũëgu na mugü inguxêëxũcèx yĩxũ na Tupanapëxewa imexũ, rü taxucèx chima tüxcüũ tayaxõgü. Erü Tupanaãrũ orewa rü ngẽmachiga naxümatü, rü ñanagürü:

“Rü yixema aixcüma meãma yanguxêëxê i guxũma i mugü, rü ngẽmagagu tá tüxũ nangëxma i tümaãrũ maxũ”,

ñanagürü. Natürü ngẽma mugü rü düxwa chixexũwa tüxũ naga erü taxucürüwama texé aixcüma meã tayanguxêë.

¹³ Natürü ga Cristu rü nawa tüxũ ínanguxũxêë ga yema mugü ga chixexũwa tüxũ yexmagüxêëxũ. Rü taxcèx nixĩ ga chixexũwa nayexmaxũ ga yexguma curuchagu nayuxgu. Erü Tupanaãrũ ore i ümatüxũwa, rü ñanagürü:

“Rü guxãma ya yixema wüxi i naĩwa tüxũ natuxêëgüãcüma yúxe, rü chixexũwa tangëxma”,

ñanagürü. ¹⁴ Rü yemaãcü curuchagu nayu ga Ngechuchu ya Cristu na nüxũ nangüxêëxũcèx i guxũma i ngẽma duũxũgü i tama Yudíugü ixígüxũ, yema Tupana Abráũmaã ixunetaxürü. Rü taxcèx rü ta nayu ga Cristu na yixema rü ta nüxũ yaxõgüxũcèx rü nayauxgüxũcèx i Tupanaãê i Üünexũ i tamaã inaxunetaxũ.

Tupanaãrũ uneta rü ngẽma mugüarũ yexera name

¹⁵ Pa Chaueneëgüx, ñuxma rü tá pemaã nüxũ chixu i wüxi i cuèxruũ na ñuxãcü duũxũgü tacü nügümaã mexêëxũ. Rü dücax, ngëxguma chi wüxi ya yatü rü texémaã tacücèx inaxunetagu rü chi wüxi i poperagu meã naxümatüãgu i ngẽma, rü taxucürüwa texé itayanaxoxêë rü êxna tanaxüchicüü i ngẽma norü uneta. ¹⁶ Rü dücax, rü yexgumarüütama nixĩ ga nangu-petüxũ ga yexguma Tupana rü Abráũmaã rü Abráũtaamaã inaxunetagu. Rü Tupanaãrũ ore i ümatüxũwa rü tama “Abráũtaagü” ñanagürü, yerü tama muxũma ga duũxũgüchiga nidexa. Natürü yema ore rü “Abráũtaa” ñanagürümare, yerü wüxitama ga duũxũchiga nixĩ ga yadexaxũ. Rü yema rü Cristuchiga nixĩ. ¹⁷ Rü ngẽmaãcü pemaã chanangoxêë na Tupana rü Abráũmaã namexêëãxũ rü namaã inaxunetaxũ na Cristugagu tá yĩxũ i duũxũgüxũ nangüxêëxũ. Rü ngẽmacèx i ñuxma rü yema Moíché ümatüxũ ga mugü ga 430 ga taunecü yema unetawena ínguxũ, rü taxucürüwama

inayanaxoxēē ga yema Tupanaārū uneta ga nūxīra Abráŭmaā nūxū yaxuxū. Rū ngēmacèx i ñuxma rú ta napora i ngēma uneta. ¹⁸ Rū ngēxguma chi mugū inguxēēgūxūgagu yixīgu na Tupana tūxū rüngūxēēxū, rú natüçèxmamare chi nixī ga yema Tupanaārū uneta ga nūxīra Abráŭmaā nūxū yaxuxū. Natürü aixcūma nixī na ngetanüácūma Abráŭxū nangūxēēxū ga Tupana, yerü yemaácü marü namaā inaxuneta. ¹⁹ Rū ñuxma rú ¿tacüwa namexū ga yema mugū ga Moïché ümatüxū? Rū dücax, Tupana rú marü Abráŭmaā inaxunetaguwena nixī ga duüxügüna naxāxū ga yema mugū, na yemaácü duüxügüxū nūxū nadauxēēxüçèx na ñuxácü poraácü pecadu naxüexū. Rū yemaácü nixī ñuxmata ínangu ga guma Abráŭtaa ya Cristu. Rū gumachiga nixī ga Abráŭmaā inaxunetaxū ga Tupana ga noxrix. Rū yexguma ínanguxgu ga yema mugū, rú Tupana rú daxüçŭāx ga norü orearü ngeruügümaāxīra nūxū nixu. Rū yemagü nixī ga nūxī Moïchémaā nūxū ixugüxū, rú nūma ga Moïché rú duüxügümaā nūxū nixu. ²⁰ Natürü yexguma Tupana Abráŭmaā ixunetagu, rú nūmaxüchima ga Tupana nixī ga Abráŭmaā nūxū yaxuxū ga yema norü uneta. Rū tama togümaāxīra nūxū nixu na yemagü nūxī Abráŭmaā nūxū ixugüexüçèx.

Tacüçèx duüxügüna nanaxā ga Tupana ga yema mugū

²¹ ¿Rü ñuxū ñapegüxū i ñuxmax? ¿Pexçèx ēxna rú yema Moïché ümatüxū ga mugū rú inayanaxoxēē i Tupanaārū unetagu? Rū dücax, tama ngēmaácü nixī. Yerü yexguma chi naporagu ga yema mugū na tūxna naxāxū i maxū i taguma gūxū, rú chi Tupanapēxewa time i ngēxguma meāma yanguxēēgu. ²² Natürü tama ngēmaácü nixī. Erü Tupanaārū ore i ümatüxūwa nūxū tatau na guxūma i duüxügü rú pecadutüüwa nangēxmagüxū. Rū ngēmacèx i ñuxma rú yixema Ngechuchu ya Cristuaxū yaxögüxexicatama tixī ya nayauxgüxe i ngēma maxū i aixcūma mexū i Tupana tamaā ixunetaxū. ²³ Rū yexguma tauta ínanguxgu ga Cristu na nūxū yaxögüxüçèx, rú mugütüüwa tayexmagü rú tamaā inacuèx. Rū yemaácü tixīgü rú ñuxmata Tupana taxçèx nangoxēē ga Ngechuchu ya Cristu na nūxū yaxögüxüçèx. ²⁴ Rū yemaácü ga yema mugū rú tamaā inacuèx ñuxmata Cristuxütawa tūxū nagagü na nūxū yaxögüxüçèx rú ngēmaácü Tupanapēxewa imexüçèx. ²⁵ Natürü i ñuxma na marü nūma nanguxū ya Cristu na nūxū yaxögüxüçèx, rú marü tama ngēma mugütüüwa tangēxmagü. Rū ñuxma rú marü taxüçèxma tūxcüü tamaā inacuèx i ngēma mugü. ²⁶ Rū ñuxma na Ngechuchu ya Cristuaxū peyaxögüxū, rú Tupanaxácügü pixīgü i guxāma i pemax. ²⁷ Rū ñuxma na Cristuégagu ípebaiüxū, rú Cristuarü pixīgü rú nūma rú pemaā inacuèx

na naxrūū pixīgūxūcèx. ²⁸ Rū ñuxma rü Tupanapêxewa rü nūetama nixī ega woo Yudíugü pixīgügu rü êxna tama. Rū nūetama ega woo wūxi i coriarü duūxügü pixīgügu rü êxna taxúxearü duūxügü pixīgügu. Rū nūetama ega woo piyatügu rü êxna pingexgu. Erü ñuxma na Ngechuchu ya Cristuarü duūxügü na pixīgūxū, rü wūxitama i duūxū pixīgü i guxāma i pemax. ²⁹ Rū ñuxma na Cristuarü pixīgūxū, rü ngēmacèx waxi nixī na aixcūma Abráūtaagü pixīgūxū. Rū ngēmacèx i pema rü tá ta penayaxu i guxūma ga yema Abráūmaã inaxunetaxū ga Tupana.

4

¹ Rū dücax, ngēxguma wūxi i buxū yunatügu, rü ngēma buxū rü tama ngēxgumatama nanayaxu i nanatüarü ngēmaxūgü. Rū woo guxūma i nanatüarü ngēmaxūārü yora yixīgu, natürü ngēxūrūūxū i nanatüarü puracütanūxūrūūmare nixī ñuxmata nayèx. ² Rū ngēmacèx nangēxma i ngēma buxūārü dauruū i namaã icuáxū rü nüxū nüxna dauxū i ngēma nanatüarü ngēmaxūgü ñuxmata nawa nangu ya yima tauncü ya noxri nanatü nagu unetacü na ngēma buxū rü nügūmaã inacuáxūcèx. ³ Rū yexgumarü nixī ga tamaã nangupetūxū ga noxrix. Yerü yexguma tauta Cristuxū icuèxgu, rü natüūwa tayexmagü ga yema naãègü i chixexūgü i ñoma i naänemaã icuèxgūxū. ⁴ Natürü yexguma nawa nanguxgu ga yema ngunexū ga inaxunetaxū ga Tupana, rü núma nanamu ga Nane. Rū duūxūgürü wūxi ga ngewa nabu ga guma Nane. Rū yema Moïché umatūxū ga mugütüūwa nayexma ga yexguma nabuxgu. ⁵ Rū yemaãcü núma nangu ga Tupana Nane na tüxū ínanguxūxēèxūcèx i guxāma i yixema ga noxri mugütüūwa na iyexmagūxū. Rū yemaãcü tüxū narüngūxēè ga nüma ga Tupana Nane na Nanatü ya Tupanamaã tüxū yaxuxūcèx na aixcūma naxācügūxūchi ixīgūxū. ⁶ Rū Tupana pexna nanamu ga Naãè i Üünexū na pexū nüxū nadauxēèxūcèx na aixcūma naxācügūxūchi pixīgūxū. Rū ngēmacèx i ñuxma rü marü name i “Pa Chaunatūx”, ñaperügü nüxū ya Tupana. ⁷ Rū ngēmacèx i ñuxma rü Tupanaxācūxūchi quixī, rü tama wūxi i norü duūxūmare quixī. Rū ñuxma na naxācūxūchi quīxū, rü norü ngúchaū nixī na cuxna naxāãxū i guxūma i tacü i noxrü ixīxū.

Pauru rü yema yaxōgūxūcèx naxoegaãè

⁸ Rū ūpa ga yexguma tauta Tupanaxū pecuèxgu, rü perü tupananetagütüūwa peyexmagü rü nüxū picuèxūūgü ga yema tama aixcūma Tupana ixīgūxū. ⁹ Natürü i ñuxma na Tupanaxū pecuáxū rü nüma rü na pexū nacuáxū, rü çtüxcüū

wena naxcèx pewoeguchaŭ i ngēma naāēgū i chixexūgū i ñoma i naānemaā icuèxgūxū? ¿Rū tūxcūŭ penaxwèxe na wena natūŭwa pegū pengēxmagūxēēxū i ngēma naāēgū i tama aixcūma poraexū i natūcèxmamare ixīgūxū? ¹⁰ Rū dūcax i pemax, rū ñuxma rū ta ngēma nuxcūmaūgūxū i Yudíugūcūmagu pexīāma woo Cristuaxū na peyaxōgūxū. Erū penaxaure i ñuxre i ngunexūgū rū ñuxre ya tauemacūgū rū ñuxre ya taunecūgū rū ñuxre i petagū, erū nagu perūxīnūē na ngēmaācū Tupanapēxewa tá pimexū. ¹¹ Rū ngēmacèx poraācū chaxoegaāē, erū ngūrūāchi natūcèxmamare tá nixī ga yema puracū ga petanūwa chaxūxū. ¹² Pa Chaueneēgūx, pexū chacèèxū na chauxrūŭ nūxū perūxoexū na nagu pexīxū i ngēma Yudíugūarū mugū. Erū ñuxma na Cristuwe charūxūxū rū marū nūxū charūxo na nagu chixūxū ga yema mugū ga ūpa tama nagu pexīxū. Rū dūcax, yexguma noxri petanūwa chayexmagu rū tama choxū pexo, rū ngēmacèx chanaxwèxe i ñuxma rū ta chauga pexīnūē. ¹³ Rū pema rū marū nūxū pecuèx rū yexguma noxri pemaā nūxū chixuxgu ga Tupanaārū ore i mexū, rū yema na chīdaawexūgagu nixī ga petanūgu charūxāŭxū rū pemaā nūxū chixuxū ga Tupanaārū ore. ¹⁴ Rū yema daawe ga choxū yexmaxū, rū woo pexcèx rū wūxi ga wèxtūmūŭ nixī, natūrū tama choxū pexo rū tama choxū ípetèxūchi. Natūrū meāma choxū peyaxgū ñoma wūxi ga Tupanaārū orearū ngeruŭ i daxūcūĀx chīxūrūŭ. Rū ñoma Ngechuchu ya Cristu chīxūrūŭ, meāma choxū peyaxgū. ¹⁵ ¿Natūrū ŭtacū ēxna nangupetū namaā ga yema perū taāē ga noxri pexū yexmaxū? Erū pemaā nūxū chixu rū noxri petanūwa chayexmagu rū poraācū chomaā petaāēgū. Rū yexguma chi pexū natauxchagu, rū pemaā nanguxūgu, rū chi pexetū peyaxu na choxna penaxāxūcèx, yerū yemaācū poraācū chomaā petaāēgū ga yexguma. ¹⁶ ¿Natūrū ŭtacū pexū naxūpetū i ñuxmax? ¿Pexcèx rū ēxna perū uwanū chixī yerū pemaā nūxū chixu ga Tupanaārū ore i aixcūma ixīxū? ¹⁷ Rū ngēma duŭxūgū i pexū ngúexēēxū na Yudíugūcūmagu na pexīxūcèx, rū pegu narūxīnūēneta, tama aixcūma ŭtacū rū mexūcèx nadaugū. Erū nūmagū rū toxna pexū nixīgachixēēchaŭ na ngēmaācū naga pexīnūēxūcèx. ¹⁸ Rū ngēma togū rū marū name na pegu naxīnūēxū, natūrū nanaxwèxe na perū mexūcèx nadaugūxū i guxūguma. Rū tama name na petanūwa changēxmaguxicatama perū mexūcèx na nadaugūxū i ngēma togū. ¹⁹ Pa Chauxacūgūx, wenaxārū ñoma wūxi i mama ngīxācūmaā nguxnecacūrūŭ poraācū pexcèx ngúxū chinge na aixcūma meā Cristuaxū peyaxōgūxūcèx rū aixcūma naxcèx na pemaxēxūcèx. Rū ngēmaācū tá chixī ñuxmatáta Cristu naxwèxexūrūŭ pixīgū

i perū maxūwa. ²⁰ Rū chierū ñuxmatama pexūtawa changēxmagu na pemaã chidexaxūchixūcèx, rū tama ñuxmarū pexcèx chanaxūmatūmarexūcèx. Erū ñuxma rū tama nūxū chacuèx na tacūgu pemaã charūxīnūxū.

Ore i cuèxruū i Abráūxtaxū ga Agáchiga rū namèxūchi ga Charachiga

²¹ Rū pema na ngēma Moiché ūmatūxū i mugütūūwa pegū pengēxmagūxēēchaūxū, rū chanaxwèxe i chomaã nūxū pixu ngoxi aixcūma nūxū pecuá na ñuxū ñaxū i ngēma mugū. ²² Erū ngēma mugūwa nūxū tadau rū Abráū rū nūxū nayexma ga taxre ga nane. Rū wūxi ga nane rū naxūtaxū ga Agáwa nūxū nayexma, rū naī ga nane rū namèxūchi ga Charawa nūxū nayexma. ²³ Rū guma nane ga naxūtaxūwa nūxū yexmacū, rū nabu yerū yema nixī ga norū ngúchaū ga Abráū. Natürū guma nane ga namèxūchiwa nūxū yexmacū, rū nabu yerū yemaãcū inaxuneta ga Tupana. ²⁴⁻²⁵ Rū pemaã nūxū chixu i ngēma ore erū ngēmawa nangēxma i tacū i aixcūma ixīxū i pexcèx changoxēēchaūxū. Rū yema taxre ga ngexūgū rū taxre i cuèxruūgū nixīgū na ngēmawa nūxū icuáxūcèx na ñuxācū Tupana duūxūgūxū rüngūxēēxū na naxūtawa nangugūxūcèx. Rū yema nūxīraūxū ga norū ngūxēē nixī ga yexguma Chinaīrū mēxpūnewa Moichéna naxāãgu ga norū mugū na naga naxīnūēxūcèx ga duūxūgū. Rū yema mugū ga Moichéna naxāxū ga Chinaīwa rū Agá iyixī ga norū cuèxruū. Rū yema nge ga Agá rū naxūtaxū iyixī ga Abráū rū yemacèx ga ngīxācūgū rū ngīxrūūtama togütūūwa nayexmagū rū tama inanguxū. Rū yemaãcū ga yema nge rū wūxi i cuèxruū iyixī nachiga i ngēma Yudīgū i ñuxma maxēxū rū ngēma mugūwe rūxīxū. Erū nūmagū rū ñuxma rū ta natūūwa nangēxmagū i ngēma mugū ga Moiché yaxuxū ga mēxpūne ga Chinaī ya Arabiaanewa ngēxmanewa. Rū ñuxma rū ta ngēma mugūgu naxī rū tama nūxū narūxoe. ²⁶⁻²⁸ Natürū yema nge ga Abráū namèxūchi rū tama Agárūū iyixī. Rū ngīne ga Ichaá rū nabu yerū Tupanaāxū nayaxō ga Abráū ga yexguma Tupana namaã nūxū ixuxgu rū tá na nūxū nayexmaxū ga wūxi ga nane. Rū ñuxma Pa Chaueneēgūx, yixema rū ta tayaxō i ngēma Tupana tamaã ixunetaxū. Rū ngēmacèx i ñuxma rū tama ngēma nuxcūmaūgūxū i mugütūūwa tangēxmagū. Rū ngēmaãcū Abráū namèxūchixacūgūrū tixīgū. Rū ngēmaãcū nūxū tadau na aixcūma Tupana yanguxēēxū i norū ore ga Abráū namèxūchichiga ūmatūxū i ñaxū:

“¡Nataãē, Pa Ngecū i Ngexacūcū! ¡Rū curū taãēmaã rüxáixnaxū woo tagumachirēx na cuxācūxū! Erū tá cuxāxācū, rū ngēma ngexū i cuxūtaxū i cuteaxū āxācūxūārū yexera tá cuxū nangēxma i cuxacūgū”,

ñaxũ. ²⁹ Natürü guma Abráũ nane ga naxũtaxũwa nüxũ yexmacü, rü chixri namaxũ namaã ga guma Abráũ nane ga Tupanaãrũ unetagagu bucü. Rü ngëxgumarũ ta i ñuxma rü yixema i Tupanaãe i Üünexũgagu tüxũ na nangëxmaxũ i maxũ, rü chixri tamaã nachopetü i ngëma Yudũgü i naxwëxegũxũ na nagu ixĩxũ i ngëma mugü ga Moĩché ümatũxũ. ³⁰ ¿Natürü ñuxũ ñaxũ i Tupanaãrũ ore i ümatũxũwa? Rü dücax, ngëmawa Abráũmaã nüxũ nixu ga na ngĩxũ ínatáxüçèx ga naxũtaxũ ngĩnemaã, yerü taxucürüwama yema ngĩnemaã nayayauxye ga norü yemaxũ ga namëxwaxũchixüçü ga naneãrũ tá ixĩxũ. ³¹ Rü ngëmaãcü, Pa Chaueneëgüx, rü nüxũ tadau rü tama Abráũ naxũtaxũxãcügürüü tixĩgü, erü tama ngëma mugütüüwa tangëxmagü. Natürü Abráũ namëxũchixacügürüü tixĩgü, erü Tupanaãrũ unetagagu tüxũ nangëxma i tórü maxũ.

5

Meã pegüna pedaugü na tama wena ngëma mugütüüwa pengëxmagüxüçèx

¹ Rü ñuxma ya Cristu rü marü tüxũ ínanguxũxëe na tama ngëma mugütüüwa ingëxmagüxüçèx. Rü ngëmacèx name nixĩ i pegüna pedaugü na tama wena natüüwa pegü pengëxmagüxëxüçèx i ngëma mugü. ² ¡Rü choxũ iperüxĩnüe! Rü choma i Pauru rü pemaã nüxũ chixu, rü ngëxguma chi nagu pexĩxgu na pegü ípewiechëxmüpëxechiraũxũ na ngëmaãcü penayaxuxüçèx i perü maxũ, rü ngëxguma ya Cristu rü chi taxuwama pexũ name. ³ Rü wena pemaã nüxũ chixu rü ngëxürüü i yatü i nügü íwiechëxmüpëxechiraũchaũxũ na ngëmaãcü Tupanapëxewa namexüçèx, rü name nixĩ i nüxna nacüëãchi na taxucürüwa ngëmaãcü na nayauxãxũ i norü maxũ ega tama aixcüma naga naxĩnügu i guxũma i togü i mugü. ⁴ Rü guxãma i pema i nagu rüxĩnüëxë na Tupanapëxewa pimexũ ega nagu pexĩxgu i ngëma mugü, rü pemaã nüxũ chixu rü marü Cristuna pixĩgachi i ngëxgumax. Rü ngëxgumarũ ta pegü nüxna peyaxũxëe i ngëma ngechaũ ga noxri Tupana namaã pexũ ngechaũxũ. ⁵ Natürü Tupanaãe i Üünexũ nixĩ i tüxũ rüngüxëxũ na yaxögüxüçèx. Rü ngëmacèx nixĩ i ínanguxëxũ na Cristugagu Tupanapëxewa imexũ. ⁶ Rü ngëmacèx i ñuxma na Ngechuchu ya Cristuarü duũxügü ixĩgüxũ, rü nüetama nixĩ ega woo íwiechëxmüpëxechiraũgu rü ëxna tama, erü tama ngëma nixĩ i Tupanapëxewa tüxũ mexëxũ. Rü ngëma Tupana naxwëxexũ i ñuxma nixĩ na aixcüma yaxögüxũ rü ngëmaãcü yigü na ingechaũgüxũ. ⁷ Pema rü meãma ipenaxügü na Cristuwe perüxixũ. ¿Rü texé ëxna pexũ nüxũ taxoox na tama naga pexĩnüëxüçèx

i norü ore i aixcüma ixixü? ⁸ Rü pemaã nüxü chixu, rü tama Tupana ga noxri pexcèx cācū nixī ya yima pexü nüxü oócū. ⁹ Rü name nixī i nüxna pecuèxāchie rü wüxitama i duüxü i chixexü üxü, rü nanachixexēē i guxüma i togü i natanüxügü, ñoma wüxi i íraxü i pāũārü puxēēruü rü wüxi i taxü i pāũchara ipuxēēxürüü nixī. ¹⁰ Choma rü chayaxō na tórü Cori tá pexü rüngxüxēēxü na choma nagu charüxinüxürüü nagu perüxinüxücèx. Natürü Tupana tá nanapoxcu i ngēma duüxü i pexü chixēēxēēxü, rü nüetama nixī ega woo texé tixīgu. ¹¹ Rü nümaxü i duüxügü rü chauchiga nidexagü, rü nüxü nixugüe na choma rü duüxügüxü changüxēēxü na nügü ínawüchēxmüpēxechiraüxücèx rü mugü na yangüxēēgüxücèx na ngēmaācū nüxü nangēxmaxüçèx i maxü i taguma gúxü. Natürü, Pa Chaueneēgüx, rü ngēxguma chi ngēmaācū duüxügüxü changüxēēgu, rü tãu chima chowe ningēxütanü i Yudíugü, erü tãu chima naãēwa nangux i ngēma ore i nüxü chixuxü nachiga ya Cristu ga curuchagu taxcèx yucü. ¹² Natürü ngēma duüxügü i pexü chixēēgüxü rü pexü ucuxēgüxü na pegü ípewüchēxmüpēxechiraüxücèx, rü ¿tüxcüü éxna i nümagü i tãu noxtacüma nügü yacaugüpüxücharexegüxü ta? ¹³ Natürü pemax, Pa Chaueneēgüx, rü Tupana pexcèx naca na ngēma mugüna ípengüxüxücèx. Natürü ñuxma na nüxna ípengüxüxü, rü tama name i ngēmacèx pexeneärü ngúchaü pexügü. Natürü name nixī na pegü pengechaügüxü rü ngēmaācū pegü perüngxüxēēgüxü i wüxichigü. ¹⁴ Erü guxüma i Tupanaärü mugü rü wüxi i muwatama nangox rü ñanagürü: “¡Rü nüxü nangechaü i cumücü na cugütama cungechaüxürüü!”

ñanagürü. ¹⁵ Natürü name nixī i pexuãēgü erü ngēxguma chi pegümaã penuēgu rü pegüchi pexaiegu, rü ngürüãchi tá pegü pewoone rü tá ipeyanaxoxēē i Tupanaärü ore i pewa ngēxmaxü.

Ngēma taxüneärü ngúchaü rü tama Tupanaãe i Üünexüärü ngúchaümaã nawüxigu

¹⁶ Pemaã nüxü chixu, rü name nixī i Tupanaãe i Üünexü naxwèxexüãcüma pemaxē. Rü ngēxguma ngēmaācū pemaxēgu, rü tãütama pexeneärü ngúchaü pexügü. ¹⁷ Erü ngēma taxüneärü ngúchaü rü tama Tupanaãe i Üünexüärü ngúchaümaã nawüxigu. Rü ngēma Tupanaãxē i Üünexüärü ngúchaü rü tama taxüneärü ngúchaümaã nawüxigu. Erü ngēma taxre i ngúchaügü, rü nügüchi naxaie erü wüxichigü i ngēma rü tamaã inacuaüxchaü. Rü ngēmacèx i pema rü taxucürüwa penaxü i ngēma pematama penaxwèxexü. ¹⁸ Natürü

ngēxguma Tupanaãe i Ūünexŭ pemaã icuèxgux, rü marü tama ngēma nuxcūmaŭgüxŭ i mugütüüwa pengēxmagü. ¹⁹ Rü meãma nangox na ñuxãcü namaxēxŭ i ngēma duŭxŭgü i naxŭneärü ngúchaŭ ügüxŭ, rü naŭ i ngemaã maxēxŭ, rü airugürümare ixŭgüxŭ. Rü tama naxãneē na ŭacü rü chixexŭ naxŭgüxŭ. ²⁰ Rü tupananetachicünèxãgüxŭ nicuèxüŭgü, rü nayuüe rü nangõxwèxegü, rü aigu narüxñüē, rü nachoxŭgawèxegü, rü togüchi naxaie norü ngēmaxŭgücèx, rü nanuxwèxegü, rü duŭxŭgüxŭ naxucuxègü na to i nguxèētaegu naxŭxücèx, rü ngēmaãcü nayatoye i duŭxŭgü na tama wüxigu naxñüèxŭcèx. ²¹ Rü togüarü ngēmaxŭgücèx nixãüxãchigü, rü nangãxèwèxegü, rü peta naxŭgüecha, rü nanaxŭgü i muxŭma i togü i chixexŭgü i ngēxgumarüŭ ixŭxŭ. Rü ngēmacèx, wena pemaã nüxŭ chixu rü guxŭma i ngēma duŭxŭgü i ngēmaãcü maxēxŭ, rü nataxütáma i nachica i ngextá Tupana ãèxgacü iyŭxŭwa. ²² Natürü ngēxguma Tupanaãe i Ūünexŭ tamaã icuèxgu, rü nüma nixŭ i tüxŭ nangŭxèēxŭ na yigü ingechaŭgüxŭcèx, rü itaãègüxŭcèx, rü meã yigümaã imaxèxŭcèx, rü yaxna namaã ixñüèxŭcèx i togü, rü togümaã imecümagüxŭcèx, rü togüxŭ rüngŭxèègüxŭcèx, rü aixcūma yanguxèèxŭcèx i ngēma nüxŭ ixuxŭ. ²³ Rü ngēxgumarüŭ ta Naãe i Ūünexŭ tüxŭ narüngŭxèē na tama chixexŭmaã nataeguxèèxŭcèx ega togü chixexŭ tamaã üxgux. Rü tüxŭ narüngŭxèē na meãma yigünatama idauxŭcèx na tama chixexŭgu iyixŭcèx. Rü nataxuma i mugü i nachuxuxŭ na naxŭxŭ i ngēma mexŭgü. ²⁴ Rü ngēma duŭxŭgü i aixcūma Ngechuchu ya Cristuarü duŭxŭgü ixŭgüxŭ, rü marü nüxŭ narüxoe ga yema nuxcūmaŭxŭ ga norü maxŭ ga chixexŭ, rü yema naxŭneärü ngúchaŭgü ga chixexŭ, rü guxŭma ga ŭacü ga to ga ngúchaŭ ga tama mexŭ. ²⁵ Rü ñuxma na Tupanaãe i Ūünexŭ tüxna naxãxŭ i tórü maxŭ, rü name nixŭ i nüma tórü maxŭmaã na inacuáxŭ. ²⁶ Rü tama name i yigü ítarüta rü togümaã tanuãe, rü bai na ŭacücèx ixãüxãchixŭ.

6

Name nixŭ i guxãma i pema rü pegü perüngŭxèègü i wüxichigü

¹ Pa Chaueneègüx, ngēxguma chi texéxŭ pedèuxgu na ŭacü rü chixexŭgu tanguxŭ, rü pema na Tupanaãe i Ūünexŭ naxwèxexŭãcūma na pemaxēxŭ, rü name nixŭ i tüxŭ pengechaŭãcūma tüxŭ perüngŭxèē na itayarüwèxãchixŭcèx. ¡Natürü pexuãègü i wüxichigü, na tama pema rü ta nagu peyixŭcèx i ngēma chixexŭ! ² ¡Rü pegü perüngŭxèègü i ngēxguma texé petanüwa guxchaxŭgü tüxŭ ngēxmagu! Erü ngēxguma ngēmaãcü pegü perüngŭxèègu, rü ngēmaãcü tá

peyanguxēē i ngēma Cristu pexū muxū. ³ Rū ngēxguma texé nagu rūxīnūgu na wūxi i tacū tixīxū, rū tūgūtama tawomūxēē, erū Tupanapēxewa rū taxuūmachirēx tixī. ⁴ Rū ngēmacèx i wūxichigū, rū name nixī i tūgūarū maxūtama tangugū. Rū ngēxguma namexgu i tūmaārū maxū, rū tūgūmaā tátama tataāē, rū taxucèxma tūxcūū togūarū maxūwa tūgū tangugūarū maxūāx. ⁵ Erū tanaxwèxe ya wūxichigū na tūmaārū maxūnatama tadauxū i Tupanapēxewa. ⁶ Rū yíxema nayaxuxe i nguxēētae i Tupanaārū orewa rū name nixī na tūmaārū nguxēēruūmaā tangauxū i gúxū i tūmaārū ngēmaxūgū. ⁷ Rū pexuāēgū na tama ípetūexūcèx i perū maxūwa! Erū taxucūruwa texé Tupanaxū tawomūxēē. Rū yíxema chixexū úxe, rū chixexū tá tayaxu. Rū yíxema mexū úxe, rū mexū tá nixī i tayaxuxū. ⁸ Rū yíxema tūmaxūneārū ngúchaū úxe, rū ngēma tūmaxūneārū ngúchaū rū tá yuwa tūxū naga. Natūrū yíxema Tupanaāē i Ūnēxūārū ngúchaū úxe, rū ngēma Tupanaāē i Ūnēxūwa tá tanayaxu i maxū i taguma gúxū. ⁹ Rū ngēmacèx tama name na nūxū rúchauexū na mexū ixūexū. Erū ngēxguma chi tama nūxū rúchauēgu, rū dūxwa mexū tá tayaxu i Tupanaxūtawa. ¹⁰ Rū ngēmacèx ngēxguma tūxū nangēxmagu na tacūmaā togūxū rüngūxēēxū, rū name nixī i guxāxūma tarüngūxēē. Natūrū yexera tanaxwèxegū na nūxū rüngūxēēgūxū i ngēma taeneēgū rū taeyèxgū i yaxōgūxū.

Pauru rū nūxū narūmoxē ga yema yaxōgūxū, rū nayaxucuxēgū

¹¹ Rū nuā tá ichanaxūgū na chomaxūchima choxmēxmaā pexcèx chanaxūmatūxū i ñāā popera. Rū dūcax, nūxū pedèux i ngēma choma chaxūmatūxū na ñuxācū natamatūxū! ¹² Rū ngēma Yudíugū i pexū ngúxēēxū na pegū ípewiechēxmūpēxechiraūgūxūcèx, rū ngēmaācū pexū namu erū nanataāēxēēgūchaū i ngēma togū i Yudíugū na tama naxchi naxaieyūcèx nagagu na Ngechuchu ya Cristu ga curuchagu yucūaxū na yaxōgūāxū. ¹³ Erū woo i nūmagū na ínawīūchēxmūpēxechiraūxū, rū tama nayanguxēē i guxūma i mugū. Natūrū nūmagū rū nanaxwèxegū na pegū ípewīūchēxmūpēxechiraūxū, na yixcama nūgū yacuèxūūgūxūcèx rū togū i Yudíugūmaā nūxū na yaxuxūcèx na pema rū ta naxrūū nagu pexīxū i ngēma nuxcūmaūgūxū i mugū. ¹⁴ Natūrū i choma rū chaugū chicuèxūū erū nūxū chayaxō ya tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristu ga curuchagu yucū. Rū ngēmacèxicatama nixī i chaugū chicuèxūūxū. Rū ñuxma na Cristu ga curuchagu yucūaxū chayaxōxū, rū marū tama nagu charūxīnū i ñoma i naāne rū norū ngēmaxūgū. Rū ngēxgumarūū ta i ñoma i naāne rū marū tama choxū

nacuáxchaŭ. ¹⁵ Erü ngëxguma Ngechuchu ya Cristuarü duŭxügü ixīgügu, rü Tupanapëxewa rü taxuŭma nixĩ i ngẽma na íiwiechëxmüpëxechiraŭxŭ rü ěxna tama. Natürü ngẽma aixcüma napëxewa mexŭ nixĩ na naxüchicüŭxŭ i tórü maxŭ na ngexwacaxŭxŭ i duŭxügü ixīgüxŭcèx. ¹⁶ Rü Tupanana naxcèx chaca na pexŭ nataãëxëëgüxŭcèx rü nüxŭ pengechaŭtümüŭgüxŭcèx i guxãma i pema i aixcüma yanguxëëgüxe i ngẽma pemaã nüxŭ chixuxŭ, rü guxãma ya yixema aixcüma Tupanaärü duŭxügü ixīgüxe. ¹⁷ Rü ñuxmawena rü tama chanaxwèxe na texé tacü rü guxchaxŭgü choxna ãxŭ. Erü choma rü aixcüma tórü Cori ya Ngechucharü duŭxŭ chixĩ. Rü ngẽma chorü oxrigüchica i chowa ngëxmagüxŭwa nüxŭ pecuèx na aixcüma yĩxŭ i ngẽma. ¹⁸ Pa Chaueneëgüx, chanaxwèxe i tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexŭ narüngŭxëë i guxãma i pemax. Rü ngẽmaãcü yĩ.

Rü nuãma pexna,
Pauru

POPERA GA EPÉCHIUWA YEXMAGÜXÜ GA YAXŌGÜXÜTANÜWA NAMUXÜ GA PAURU

*Pauru rü nüxü narümoxē ga yema yaxōgüxü ga Epéchiuarü
ĩānewa yexmagüxü*

¹ Pa Chaueneēgü ya Epéchiuwa Ngēxmagüxe, choma i Pauru nixi i pexcèx chanaxümatüxü i ñaã popera. Rü choma i Pauru chixi i Tupana choxü yaxuxü na Ngechuchu ya Cristu choxü muxcèx na duüxügümaã nüxü chixuxücèx i norü ore. Rü pexcèx chanaxümatü i guxãma i pema ya Epéchiuarü ĩānewa ngēxmagüxe rü Tupanaärü duüxügü ixigüxe rü Ngechuchu ya Cristuaxü yaxōgüxe. ² Rü chanaxwexe i pexü narüngüxēē rü pexü nataāxēē ya Tanatü ya Tupana rü tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu.

*Tupana rü poraãcü tüxü narüngüxēē erü Cristuarü duüxügü
tixigü*

³ Rü name nixi i nüxü ticuèxüügü ya Tanatü ya Tupana ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristunatü ixicü. Erü nüma ya Tupana rü Cristugagu tüxna nanaxã i naguxüraüxü i ngüxēēgü i üünexü i dauxügüxü i naanewa taxcèx ne namugüxü. ⁴⁻⁵ Rü tautama naãne üxgu, rü Cristugagu Tupana tüxü nade na napëxewa ixüünegüxücèx rü na nataxuxücèx i tórü chixexü i napëxewa. Rü Tupana rü poraãcü tüxü nangechaü. Rü yemacèx nuxcümamatama tüxü naxuneta na naxãcügüxü tüxü nadexücèx Ngechuchugagu. Rü yemaãcü nanaxü yerü yema nixi ga norü ngúchaü. ⁶ Rü ngēmacèx name nixi i guxüguma nüxü ticuèxüügü ya Tupana. Erü nüma rü poraãcüxüchima tamaã namecüma rü poraãcü tüxü narüngüxēē ga yexguma taxcèx núma namuãxgu ga Nane ya nüxü nangechaüxüchicü. ⁷ Rü Tupana rü poraãcü tüxü nangechaü, rü yemacèx nanamu ga Nane na taxcèx nayuxü rü nagü inabaxü na yemaãcü tüxü ínanguxüxēēücèx rü tüxü nüxü nangechaüxücèx ga tórü pecadugü. ⁸ Rü Tupana tüxü nüxü nadauxēē na ñuxãcü poraãcü tüxü nangechaüxü ga yexguma tüxna naxããxgu ga guxüma ga tórü cuèx na taãxü icuáxücèx rü tüxü natauxchaxücèx i norü ore. ⁹ Rü tüxü nüxü nacuèxēē ga norü ngúchaü ga noxri nüxícatama nüxü nacuáxü. Rü yema norü ngúchaü ga nuxcümáxüchima Cristumaã nagu naxĩnüxü ga Tupana, rü yema nixi ga ñoma ga naãnewa na namuãxü na tüxü yamaxëxëxücèx. ¹⁰ Rü yema nagu naxĩnüxü nixi na Cristumëxëwa nangëxmaxëēãxü i guxüma i daxügüxü i

naãnewa ngẽxmaxũ rü guxũma i ñoma i naãnewa ngẽxmaxũ. Rü ngẽmaãcü tá nanaxü ya Tupana i ngẽxguma nawa nanguxgu na yanguxẽãxũ. ¹¹ Yerü naxũpa ga ñoma ga naane naxũxũ ga Tupana, rü woetama tomaã nanaxuegu na Cristugagu tanayauxgũxücèx i ngẽma maxũ i taguma gúxũ i nüma toxna naxãxchaũxũ na aixcüma naxcèx tamaxẽxüçèx. Rü aixcüma yemaãcü nanaxü yerü yema nixĩ ga norü ngúchaũ ga Tupana ya guxũma ücü, ngẽma nüma nagu naxĩnũxũãcüma. ¹² Rü yemaãcü Tupana tomaã nanaxuegu na toma i toxira Cristuaxũ yaxõgüxe naxcèx tamaxẽxüçèx rü nüxũ ticuèxüũgũxücèx naxcèx i norü pora i üünexũ. ¹³ Rü yexgumarũũ ta ga pema i Epéchiucũãxgũ, rü yexguma nüxũ pexĩnũëgu ga yema ore i aixcüma ixĩxũ i tüxũ maxẽxẽxũ, rü yexguma Cristuaxũ peyaxõgügu, rü namücügü pixĩgü. Rü Tupana ga tamaã ixunetacü na tüxna namuãxücèx i Naãë i Üünexũ, rü marü pexna nanamu i ngẽma Naãë na nüxũ pecuáxücèx na aixcüma norü duũxügü pixĩgüxũ. ¹⁴ Rü ngema Naãë i Üünexũ ga Tupana tüxna muxũ, rü ngemaawa nixĩ i nüxũ icuáxũ na aixcüma Tupana tá tüxna naxãxũ i guxũma i ngema tamaã inaxunetaxũ. Rü ngẽxguma wena núma naxũxgu ya Cristu na nügüxütawa tüxũ nagagüxücèx rü aixcüma tá tanayaxu i guxũma i ngema Tupana tomaã nüxũ ixuxü. Rü ngẽmacèx name nixĩ na nüxũ icuèxüũgüxũ ya Tanatü ya Tupana ya üxü necü.

Pauru rü yaxõgüxücèx nayumüxẽ.

¹⁵⁻¹⁶ Rü ngẽmacèx, ñuxma na nüxũ chachuáxũ na aixcüma tórü Cori ya Ngechuchuaxũ peyaxõgüxũ rü na aixcüma nüxũ pengechaũgüxũ i guxũma i ngẽma togü i Tupanaãrũ ixĩgüxũ, rü ngẽmacèx taguma nüxũ charüchau na pexcèx moxẽ nüxna chaxãxũ rü pexna chacuèxãchixũ i chorü yumüxẽwa. ¹⁷ Rü ngẽxguma namaã chideaxgu ya Tanatü ya Tupana ya mexẽchicü ya Nanatü ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu, rü naxcèx nüxna chaca na pexna naxããxücèx i ngẽma cuèx i Naãë i Üünexũwa ne üxũ. Rü ngẽma Naãë i Üünexũ tá nixĩ i pexcèx nangoxẽxũ i Tupanaãrũ ore i mexũ na yexeraãcü nüxũ pecuáxücèx ya Tupana. ¹⁸ Rü Tupanana naxcèx chaca na nümatama pexũ yangoxnaãxẽxüçèx, na nüxũ pecuáxücèx na tacü yĩxũ i ngẽma ípenanguxẽxũ i naxcèx pexũ nadexũ. Rü nüxna naxcèx chaca na pexũ nüxũ nacuèxẽxüçèx na ñuxãcü namexẽchixũ i ngẽma maxũ i taguma gúxũ i nüma norü duũxügüçèx namexẽxũ i daxügüxũ i naãnewa. ¹⁹⁻²⁰ Rü ngẽxgumarũũ ta rü nüxna naxcèx chaca na pexũ nüxũ nacuèxẽxüçèx na ñuxãcü nataxüchixũ i norü pora i tawa ngẽxmaxũ rü namaã tüxũ nangüxẽxũ i yixema na yaxõgüxũ. Rü ngẽmatama pora i taxũmaã nixĩ

ga napuracūxū ga Tupana ga yexguma yuwa Cristuxū
 inadaxēēgu rü daxūguxū ga naānewa nagaāxgu rü nūgūarū
 tūgūnecūwawa yanatoxēēāgu na guxāārū āēxgacū yīxūcèx.
 21 Rū yemaācū guxūētūwa nanayexmaxēē. Rū ngēmacèx i
 ñuxma rü Cristumēxēwa nangēxmagū i guxūma i daxūguxū
 i naānecūāx i āēxgacūgū rü guxūma i ñoma i naānecūāx i
 āēxgacūgū. Rū ngēmaācū naxmēxwa nangēxmagū i guxūma i
 pora i ñuxma ngēxmagūxū rü guxūma i pora i tá ngēxmagūxū.
 Rū ngēmaācū i nūma rü guxū i āēxgacūgūarū āēxgacū tá nixī i
 guxūguma. 22 Rū yemaācū ga Tupana rü marū Cristumēxēwa
 nanayexmagūxēē ga guxūma. Rū yexgumarūū ta Cristuxū
 ningucuchixēē na guxūma i yaxōgūxūēru na yīxūcèx. 23 Rū
 ñuxma rü guxūma i yaxōgūxū rü wūxigu Cristuarū nixīgū. Rū
 nūma nixī i tawa nangēxmaxū i guxāma i yixema i nūxū na
 yaxōgūxū. Rū ngēxgumarūū ta nūma nixī i nangēxmaxēēāxū i
 guxūma i tacū i ngēxmaxū i guxūwama.

2

Tamaxē erū Tupana tūxū nangechaū

1 Rū ūpa ga pema rü perū pecadugagu rü perū chixexūgagu
 ñoma peyuexūrūū pixīgū. 2 Yerū ga pema rü nagu pexī ga
 yema chixexū i ñoma i naānecūāx i duūxūgū nagu īxū. Rū
 pema rü naga pexīnūē ga Chataná i ngoxogūarū āēxgacū
 ixīxū. Rū nūma nixī i nūxū nangūchaūxēēāxū na chixexū
 naxūgūxūcèx i guxūma i ngēma duūxūgū i tama Tupanaga
 īnūēxū. 3 Rū guxāma ga yixema rü yemaācū chixri tamaxē
 ga ūpa. Rū tanaxū ga tóxrūtama ngūchaū, rü nagu taxī
 ga yema taxūne naxwēxexū rü yema taāē naxwēxexū. Rū
 yemagagu yema togū ga duūxūgū ga chixexū ūgūxūrūū nawa
 taxūgū i ngēma poxcu i āūcūmaxūchixū i Tupana mexēēxū.
 4 Natūrū ga Tupana rü poraācū nūxū tangechaūtūmūtgū
 rü poraācū tūxū nangechaū. 5 Rū yemacèx, woo tórū
 pecadugagu ñoma iyuxūrūū tixīgū, natūrū ga Tupana rü
 tūxna nanaxā ga maxū ga yexguma Cristuxū inadaxēēgu.
 Rū ñuxma rü pexū nangēxma i maxū i taguma gūxū, erū
 Tupana pemaā namecūma. 6 Rū yema na Ngechuchu ya
 Cristuxū wena namaxēēxūrūū rü tūxū rü ta namaxēxēē ga
 Tupana. Rū yemaācū nanaxū na yixema rü ta Cristumūcūgū
 ixīgūxūcèx, rü namaā āēxgacūgū ixīgūxūcèx i daxūguxū i
 naānewa. 7 Rū yemaācū nanaxū ga Tupana na guxūgutāma
 duūxūgūxū nawēaxūcèx na ñuxācū Cristugagu poraācū tūxū
 nangechaūxū rü tamaā namecūmaxū. 8 Rū yemaācū pemaā
 namecūma ga Tupana. Rū yemacèx penayaxu ga maxū
 i taguma gūxū yerū peyaxōgū. Rū ngēma maxū rü tax-
 ucūrūwama pegūnatama penaxā, natūrū Tupana nixī ga pexna

naxāmarecū ga yema. ⁹ Rū tama tacū i mexū i pexūxūgagu nixī i pexū nangēxmaxū i ngēma maxū, natürü Tupana nixī ya pexna naxāmarecū na ngēmaācū taxúema tūgū icuèxūxūcèx. ¹⁰ Rū Tupana nixī ga tūxū maxēxēēcū. Rū ñuxma rü tūxū nangēxma i ngēma maxū yerü Ngechuchu ya Cristu tórü pecaducèx nayu. Rū Tupana tūxna nanaxā i ngēma maxū na meā imaxēxūcèx rü mexū ixūgūxūcèx. Rū yemaācū tūxū narūngūxēē ga Tupana yerü woetama nuxcūmaxūchima marü yemagu narūxīnū.

Cristu nixī ya yigūmaā tūxū rüngūxmūēxēēcū

¹¹⁻¹² Rū ngēmacèx i pema na tama Yudíugū pixīgūxū, rü name nixī i nūxna pecuèxāchie na tama toxrūū na pixīgūxū ga noxri rü tama Tupanaxū na pecuèxgūxū. Rū yema na tama toxrūū pixīgūxū rü yemacèx ga toma ga Yudíugū i togū na ítawiehèxmüpēxechiraūgūxū, rü nūxū tixugūe na pema rü tama Tupanapēxewa na pimexū yerü tama toxrūū pegū ípewiehèxmüpēxechiraūgū. Rū yexguma ga pema rü tama Cristuxū pecuèxgū, yerü tama Tupanaārü duūxūgū i Yudíugūtanūxū pixīgū. Rū tama nūxū pecuèxgū ga Tupana nūma na namuxū ga Nane na duūxūgūarü pecaducèx nayuxūcèx na nūxna naxāxūcèx i maxū i taguma gūxū. Rū woo ga yema mexūgū ga Yudíugūmaā inaxunetaxū ga Tupana, rü taxucūrūwa penayaxu. Yerü ñoma ga naānewa rü pemaxēmare, rü tama nūxū pecuèx ga tacū chi pexū na ūpetūxū ga yexguma chi peyuegu yerü tama Tupanaxū pecuèx. ¹³ Natürü woo ga noxri rü tama Tupanaxū na pecuáxū, natürü i ñuxma rü nūgūxūtawa pexū nagagū. Rū Ngechuchu ya Cristuarü duūxūgū pixīgū yerü pexcèx nayu rü nagū inanaba. ¹⁴⁻¹⁵ Rū ñuxma rü Cristu nixī ya tūxū rüngūxmūēxēēcū. Rū noxri ga toma ga Yudíugū rü pexchi taxaie yerü tama toxrūū Yudíugū pixīgū. Natürü i ñuxma rü Cristu marü yigūmaā tūxū narūngūxmūēxēē. Rū yemaācū wūxitama i duūxūgūxū tūxū nixīgūxēē rü inayanaxoxēē na yigūarü uwanū ixīgūxū. Rū yexguma nayuxgu ga Cristu rü tūxū ínanguxūxēē na tama natūūwa iyexmagūxūcèx ga yema nuxcūmaūgūxū ga mugū ga toma ga Yudíugū nagu taxīxū. Rū wūxitama i duūxūgū i ngexwacaxūxū tūxū nixīgūxēē i toma i Yudíugū na tixīgūxū rü pema i tama Yudíugū na pixīgūxū. Rū yemaācū nanaxū na guxāma i yixema rü norü duūxūgū na ixīgūxūcèx. Rū yemaācū yigūmaā tūxū inarūngūxmūēxēē. ¹⁶ Rū yexguma curuchagu nayuxgu ga Cristu, rü inayanaxoxēē ga yigūchi na ixaixū. Rū yemaācū ga Cristu rü Tupanamaā tūxū inarūngūx-mūēxēē, rü wūxitama i duūxūgūxū tūxū nixīgūxēē. ¹⁷ Rū yexguma Cristu nūma ūxgu, rü taxcèx nūma nanange ga ore ga mexū ga marü yigūmaā rü Tupanamaā na

rüngüxmüëxũ. Rũ yema ore rũ toxçèx nixĩ i toma i Yudíugũ ga toxira Tupanaxũ na tacuáxũ. Rũ yema ore rũ pexcèx rũ ta nixĩ ga woo tama Tupanaxũ na pecuèxgũxũ ga noxrix. ¹⁸ Rũ ñuxma rũ guxãma i yixema rũ Cristugagu tüxũ natauxcha na Tanatũ ya Tupanana ingaicamagũxũ. Rũ ngẽmatama Naãe i Üünexũ nixĩ i tüxũ rüngüxëëxũ na nüxna ingaicamagũxüçèx ya Tanatũ ya Tupana. ¹⁹ Rũ ngẽmacèx i pema rũ woo tama Tupanaxũ pecuèxgũ ga noxrix, rũ woo tama norũ duũxũgũ pixĩgũ ga yexguma, natürũ tama ngẽmaãcü pixĩgũ i ñuxmax. Erũ ñuxma rũ natanüxũ pixĩgũ i guxũma i ngẽma duũxũgũ i Tupanaärũ ixĩgũxũ. Rũ aixcüma Tupanaxãcügũxüchi pixĩgũ i ñuxmax. ²⁰⁻²² Guxãma i pema rũ wüxi ya İpata ya mexũne ya Tupana nawa maxũne pixĩgũ. Rũ ngẽma cementu i ladriyu naetũgu nugũxũ, rũ ngẽma rũ Tupanaärũ ngúexũgũ ga imugũxũ rũ norũ orearũ uruũgũ nixĩ. Rũ yima ladriyu ya nüxirama cementuétüwa ixücuchicü rũ Cristu nixĩ. Rũ ngẽma inanaxũgũ na naxüãxũ ya guxũnema ya yima İ. Rũ düxwa ningu na wüxi ya tupauca ya taxũne ya Cristugagu üünene na yĩxũ. Rũ ngẽmaãcü i pema na Cristuarũ pixĩgũxũ rũ wüxigu tomaã peyanguxëe ya wüxi ya tupauca ya taxũne i ngextã Tupanaãe i Üünexũ İmaxũxüwa.

3

Tupana rũ Pauruxũ namu na ore i mexũxũ yaxuxũ namaã ga yema duũxũgũ ga tama Yudíugũ ixĩgũxũ

¹ Rũ ñuxma na yemaãcü Tupana pexũ rüngüxëëxũ, rũ choma i Pauru rũ pexcèx chayumüxë. Rũ pemaã nüxũ chixu rũ núma poxcupataüwa changëxma erũ Ngechuchu ya Cristuarũ duũxũ chixĩ. Rũ nuxma chapoxcu erũ guxũwama nüxũ chixuchiga na pema rũ ta pexũ nangëxmaxũ i pechica i Tupanaxütawa woo na tama Yudíugũ pixĩgũxũ. ² Rũ maneca marũ nüxũ pecuáchiga na ñuxãcü Tupana choxũ nangechaüãcüma choxũ muxũ na pexũ charüngüxëëxüçèx rũ pemaã nüxũ chixuxüçèx i norũ ore i mexũ. ³ Rũ Tupana chomaã nanangoxëe rũ choxũ nüxũ nacuèxëe ga yema ore ga pechiga ga noxri nüxĩcatama nüxũ nacuáxũ. Rũ yemachiga nixĩ ga İrarüwa marũ pexcèx chanaxümatüxũ ga noxrix. ⁴ Rũ yexguma pexcèx chanaxümatügu rũ pemaã nüxũ chixu ga yema noxri ëxũguxũ ga ore i ñuxãcü Tupana rũ Cristugagu duũxũgũxũ namaxëëëxũ. Rũ ngëxguma meã nawa pengüegu i ngẽma popera rũ tá nüxũ pecuèx na aixcüma yĩxũ ga yema ore ga noxri ëxũguxũ ga nachiga pexcèx chaxümatüxũ. ⁵ Rũ yema nixĩ ga ore ga ëxũguxũ ga Tupana taxúexũma meã nüxũ nacuèxëëxũ ga noxrix. Natürũ i ñuxma rũ ngẽma Naãe i Üünexũ rũ marũ nanangoxëe i ngẽma ore naxçèx i Tupanaärũ

duūxūgū i üünexū i yamugūxū rü norū orearū uruūgū. ⁶ Rü ñuxma rü tá pemaã nüxū chixu i ñuxácü na yīixū i ngēma ore ga noxri ēxūguxū. Rü dücax, woo tama Yudíugū pixīgū natürü i ñuxma rü pexcèx rü ta nixī i ngēma maxū i taguma gúxū ga noxri Tupana tomaã ixunetaxū. Rü ñuxma i pema rü ta norū duūxūgū pixīgū. Rü pexcèx nixī i guxūma i ngēma Tupanaarū unetagū ga noxri tomaã nüxū yaxuxū. Rü ngēmaácü i ñuxma rü Ngechuchu ya Cristugagu pexū nangēxma i guxūma i ngēma mexūgū erū peyaxōgū i norū ore i tūxū maxēxēēxū. ⁷ Rü woo taxuwama chame na chanaxūxūcèx i norū puracū, natürü ya Tupana rü choxū namuãma rü choxū naporaxēē na nüxū chixuxūcèx i ngēma norū ore i mexū. ⁸ Rü chaugūcèx i Tupanapēxewa rü choma nixī i guxū i norū duūxūgūarū ñaxtūwaama chaxūxū. Rü woo ngēmaácü chixī, natürü Tupana choxū nangechaū rü choxna nanaxã i ngēma puracū i mexū na ngēma tama Yudíugū ixīgūxūmaã nüxū na chixuxūcèx i norū ore i mexū na ñuxácü namexēchixū rü taguma iyagúxū ga yema taxcèx naxūxū ga Cristu. ⁹ Rü nüma ga Tupana ya guxūarū üruū ixīcū, rü choxū namu na guxū i duūxūgūxū nüxū chacuēxēēxūcèx na ñuxácü yīixū i ngēma norū ngúchaū ga nuxcūma ēxūguxū ga noxri nüxīcatama nüxū nacuáxū. Rü ngēma norū ngúchaū nixī i Cristugagu tūxū na namaxēxēēxū. ¹⁰ Rü yemaácü choxū namu ga Tupana na ngēma duūxūgū i tama Yudíugū ixīgūxūmaã nüxū chixuxūcèx i ore i mexū na yaxōgūãxūcèx. Rü nüma ya Tupana nanaxwèxe na yaxōgūãxū na ngēmaácü guxūma i āēxgacūgū i daxūcūĀx nüxū nadaugūxūcèx na ñuxácü nüxū nacuēxūchixū ga Tupana ga yexguma duūxūgūaxū natauxchaxēēāgu na naxūtawa nangugūxūcèx. ¹¹ Rü yemaácü nüxū nanatauxchaxēē ga Tupana yerū woetama nuxcūmaxūchima guxūguma nagu narūxīnū na tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristugagu tá na namaxēxēēãxū i duūxūgū. Rü yemaácü nayanguxēē. ¹² Rü ñuxma na Cristuarū duūxūgū ixīgūxū rü nüxū na yaxōgūxū, rü tūxū natauxcha na Tupanana ingaicamagūxū rü taxucèxma nüxū na imuūēxū. ¹³ Rü ngēmacèx i ñuxma na pexcèx ngúxū chingexū rü pexū chacèèxū na tama chauxcèx pexoegaãēgūxūcèx. Erū ngēma ngúxū na chingexū i ñuxma rü perū meruū nixī i ngēma.

Cristu rü poraãcü tūxū nangechaū

¹⁴ Rü ngēmacèx, ngēxguma nagu charūxīnūgu na ñuxácü Tanatū ya Tupana taxcèx namexēēxū na naxácūgū ixīgūxūcèx, rü napēxegu chacaxāpūxū na nüxū chicuēxūxūcèx. ¹⁵ Rü nüma nixī i Nanatū yīixū i guxūma i norū duūxūgū i ñoma i naānewa rü daxūguxū i naānewa ngēxmagūxū. ¹⁶ Rü Tanatū ya guxūguma poraãcü tamaã

mecūmacūna chaca na Naãe i Üünexũârũ ngũxẽemaã pexũ naporaexẽexũcèx na aixcūma peporaexũcèx i perũ maxũwa. 17-18 Rũ ngẽxgumarũũ ta nũxna naxcèx chaca na perũ õgagu pewa namaxũxũcèx ya Cristu. Rũ ngẽxguma ngẽmaãcũ perũ maxũwa peporaegu rũ pexũ nangẽxmagu i ngẽma ngechaũ i aixcūma ixĩxũ, rũ tá wũxigu guxũma i yaxõgũxũmaã nũxũ pecuèx na ñuxãcũ nataxũchixũ i norũ ngechaũ i namaã tũxũ nangechaũxũ ya Cristu. 19 Rũ woo tama yanguxgu i tórũ cuèx na nũxũ icuáxũcèx na nañuxraũxũ i ngẽma ngechaũ i namaã Cristu tũxũ ngechaũxũ, natürũ Tupanana naxcèx chaca na pexcèx nangoxẽẽãxũcèx na ñuxãcũ na yĩxũ i ngẽma ngechaũ na aixcūma pewa nangẽxmaxũ i guxũma i Tupanacūmagũ. 20 Rũ ñuxma rũ name nixĩ i guxãma i yixema rũ nũxũ ticuèxũũgũ ya Tupana. Erũ nũma rũ nũxũ nangẽxma i pora na naxũãxũ i guxũma i ngẽma naxcèx iicaxũ rũ èxna nagu rũxĩnũẽxũârũ yexeraxũchi. Rũ ngẽma norũ pora i tawa ngẽxmaxũmaã nixĩ i naxũãxũ i guxũma i ngẽma. 21 Rũ ñuxma rũ name nixĩ i guxũma i norũ duũxũgũ i yaxõgũxũ rũ guxũgutáma Tupanaxũ nicuèxũũgũ naxcèx i ngẽma Ngechuchu ya Cristu xũũ. Rũ ngẽmaãcũ yĩ.

4

Tupanaãe i Üünexũ rũ wũxigutama tũxũ narũxĩnũẽxẽ

1 Rũ ñuxma na ngẽmaãcũ Tupana tũxũ rũngũxẽẽxũ, rũ choma i Cristugagu na chapoxcuxũ, rũ pexũ chacèexũ na Tupana naxwèxexũãcūma meã pemaxèxũ. Rũ name nixĩ i ngẽmaãcũ pemaxẽ erũ pexũ nixĩ ga nadexũ ga Tupana, rũ norũ duũxũgũ pixĩgũ i ñuxmax. 2 Rũ tama name i pegũ picuèxũxũgũ. Rũ name nixĩ i guxũguma pemecūmagũ rũ yaxna namaã pexĩnũẽ i togũ rũ nũxũ pengechaũgũ. 3 Rũ chanaxwae i wũxigu perũxĩnũẽ rũ ñoma wũxitama i duũxũrũũ pixĩgũ erũ pewa nangẽxma i Tupanaãe i Üünexũ. Rũ name nixĩ i naxcèx pedau na guxũguma pegũ pengechaũgũxũ rũ ngẽmaãcũ taguma tacũcèx pegũ pitoyexũ. 4 Erũ yixema na Cristuarũ duũxũgũ ixĩgũxũ, rũ ñoma wũxitama i duũxũrũũ tixĩgũ. Rũ ngẽxgumarũũ ta wũxitama nixĩ i Naãe i Üünexũ i guxãwama maxũxũ. Rũ ngẽxgumarũũ ta Tupana pexũ nade na guxãma ípenanguxẽẽgũxũcèx i wũxitama i maxũ i taguma gũxũ. 5 Rũ wũxitama nixĩ ya tórũ Cori, rũ wũxixãũtama nixĩ i yaxõgũxũ rũ wũxicèxicatama nixĩ ga íbaiũxũ ga guxãma. 6 Rũ wũxitama nixĩ ya Tupana ya guxãnatũ ixĩcũ. Rũ nũma rũ guxãetũwama nangẽxma rũ guxãwama namaxũ. Rũ nũma rũ guxãxũ narũngũxẽẽ na tanaxũxũcèx i norũ puracũ. 7 Natürũ wũxichigũ i yixema rũ tanayaxu i ngẽma nacūma rũ ngẽma cuèx i Cristu tũxna ãmarechaũxũ na naxũgũxũcèx i norũ

puracū. ⁸ Rū ngēmacèx i Tupanaârū ore i ūmatūxūwa rū ñanagürü:

“Rū yexguma daxūguxū ga nañnewa naxūxgu, rū yéma tūxū nagagū ga guxema marū tūxū ínanguxūxēē nawa ga tūmaarū chixexū. Rū norū duūxūgūna nanaxā ga cuèx na ngemamaā Tupanaarū puracū naxūgūxūcèx”,

ñanagürü i ngēma ore. ⁹ Rū ñuxma Pa Chaueneēgūx, rū pexna chaca, rū Ꞥtacūchiga nixī i ngēma ore i ñaxū, “Daxūwa naxū”, ñaxū? Rū dūcax, ngēmawa nūxū tacuèx ga noxri rū ñoma ga nañnegu na ínaxīxū ga nūmax. ¹⁰ Rū gumatama Cristu ga ñoma ga nañnegu írūxīcū, rū gumatama nixī ga daxūguxū i nañne i Tupana íngēxmaxūwa ūxcū na guxāētūwa nangēxmaxūcèx rū guxūwama nangēxmaxūcèx. ¹¹ Rū nūmatama nixī ga guxema norū duūxūgūna naxāāxū ga tūmaarū cuèx rū tūmaarū puracū. Rū tūxū naxuneta ga ñuxre na toxnamana norū orexū tayarūxugūxūcèx. Rū toguegū rū tūxna nanaxā ga cuèx na duūxūgūmaā nūxū tixuxūcèx i ngema norū ore i tūxū nūxū nacuèxēēxū. Rū toguegū rū tūxna nanaxā ga cuèx na duūxūgūaxū tanangūchaūxēēxū i Tupanaarū ore na yaxōgūāxūcèx. Rū toguegū rū tūxna nanaxā ga cuèx na ngema yaxōgūxūarū dauruxūgū tixīgūxūcèx. Rū toguegū rū tūxna nanaxā ga cuèx na norū oremaā tangūxēētaegūxūcèx. ¹² Rū yemaācū norū duūxūgūna nanaxā ga tūmaarū puracū rū tūmamaā inananguxūxēē na ngēma yaxōgūxūxū tarūngūxēēgūxūcèx na ngēmaācū guxūma i ngēma yaxōgūxū rū yexeraācū nūxū yacuāetanūxūcèx i norū ore. ¹³ Rū Cristu nanaxwèxe na ngēma norū orewa iyaetanūxū i guxāma i yixema ñuxmatáta wūxigu aixcūma meā yaxōgū rū meā nūxū icuèxgū ya Tupana Nane. Rū ngēmaācū tá dūxwa nawa tangugū na aixcūma Tupana naxwèxexūācūma íxīgūxū, rū tá tiyaetanū i norū orewa ñuxmatáta ñoma Cristu ya aixcūma mexēchicürū íxīgū. ¹⁴ Rū tāūtáma ñoma buxūgürū tixīgū i tórū maxūwa. Erū ngēma buxūgū rū tauxchaācū toguama narūxīnūē. Rū ngēxguma Ꞥacū rū to i nguxēētaexū naxīnūēgu rū ngēmawe narūxī ñuxmata naga naxīnūē i ngēma duūxūgū i chixexū i norū doramaā nawomūxēēgūxū rū nachixexēēgūchaūxū. Natürü i yixema rū tama name na ngēxgumarū íxīgūxū. ¹⁵ Rū name nixī i yigū ingechaūgūācūma nagu taxī i ngēma ore i aixcūma íxīxū, na ngēmaācū yexeraācū naxrū íxīgūxūcèx ya Cristu ya guxūma i yaxōgūxūarū āēxgacū íxīcū. ¹⁶ Rū taeru ya Cristuwa nixī i ne naxūxū i tórū pora na naxcèx imaxēxūcèx. Rū guxāma i yixema rū wūxigu naxmēxwa tangēxmagū. Rū ngēxguma Cristugagu meā wūxigu ipuracūegu rū yigū rūngūxēēgu rū guxūma meāma inixū. Rū ngēmaācū yigū ingechaūgūācūma

norü orewa tiyaetanü na düxwa nüma nanaxwèxexũäcüma ixīgüxcèx.

Maxĩ i ngexwacaxũxũ i Cristugagu tüxũ ngẽxmaxũ

17 Rü ñuxma rü Cristuégagu pexũ chaxucuxẽ na tama nagu pexĩxũ i ngẽma chixexũ ga noxri nagu pexĩxũ ga yexguma tauta Cristuaxũ peyaxögügu. Rü tama name i nagu pexĩ i nacümagü i ngẽma duũxügü i tama Tupanaxũ cuèxgüxũ i naèchitamare maxèxũ. 18 Erü Chataná rü nanatoöögü i ngẽma duũxügü, rü ngẽmacèx chixexũguxicatama narüxĩnüè. Rü nagagugütama nüxũ nataxuma i maxũ i taguma gúxũ i Tupanawa ne üxũ, erü tama nüxũ nacuèxgüchaũ. 19 Rü tama naxãneè na tacü rü chixexũ na naxügüxũ, rü ngẽmacèx nagu naxĩ rü nüxũ namepua i guxũraũxũ i chixexũgü na naxügüxũ. 20 Natürü i pema rü tama ngẽmaäcü na pemaxèxücèx nixĩ i Cristuaxũ peyaxögüxũ. 21 Yerü pema rü marü meã nüxũ pexĩnüè ga Cristuchiga. Rü toxũtawa naxcèx pengüè, rü nüxũ pecuèx i norü ore i aixcüma ixĩxũ na ñuxäcü Ngechuchu naxwèxexũäcüma na pemaxèxũ. 22 Rü ngẽmacèx name nixĩ i nüxũ perüxoe i ngẽma nuxcümaũxũ i pecümagü ga ũpa nagu pexĩxũ. Yerü yema nuxcümaũxũ ga perü maxũ rü nachixexüchi. Rü pexũ naporã rü pexũ nawomüxèègü na nagu pexĩxücèx ga yema pexeneärü ngúchaügü i tama mexũ. Natürü i ñuxma rü name nixĩ i nüxũ perüxoe i guxũma i ngẽma. 23 Rü ngẽmacèx i ñuxma na Cristuarü duũxügü pixīgüxũ rü name nixĩ na Tupanaguxicatama perüxĩnüèxũ. Rü name nixĩ i Tupanana pegü pexãgü na Naãè i Üünexũ pewa puracüxcèx rü na nangexwacaxũxèèxücèx i peãè. 24 Rü name nixĩ i penayaxu i ngexwacaxũxũ i pecüma i Tupana norü ngúchaũmaã pexcèx mexèèxũ. Rü ngẽma nacüma i ngexwacaxũxũ rü perü maxũ i mexũwa tá nangox i ngẽxguma nagu pexĩxgu i ngẽma ore i aixcüma ixĩxũ rü tama nawe perüxĩxgu i pexeneärü ngúchaũ. 25 Rü ngẽmacèx i ñuxma na Cristuarü pixīgüxũ rü tama name na pidoratèèxgüxũ. Natürü name nixĩ i wüxichigü rü tümamücümaã aixcümaxũ tixu. Erü guxãma i yixema rü yigütanüxũ i yaxögüxũ tixīgü. 26 Rü ngẽxguma texé tacü peãèwa nguxèègu rü ipegüna pedaugü na tama pecadu pexüxcèx! Rü tama name i nagu perüxĩnüèècha natürü name nixĩ i paxã ngẽmatama i ngunexũgu nüxũ ipeyarüngüma i ngẽma naxũpa na yanaxücuxũ ya üèxcü. 27 Rü pegüna pedaugü na tama penaxüchicaxücèx i Chataná na ngẽmaäcü nayoxnièxücèx rü pemaã inacuáxcèx. 28 Rü ngẽxguma texé petanüwa ngítèèxgu ga ũpa, rü name nixĩ i nüxũ tarüxo i ngẽma. Rü name nixĩ i tümamèxèmaã meã tapuracü na ngẽmaäcü tüxũ nangèxmaxücèx i tümäärü

ngēmāxū na toguāx ya tūxū nataxúemaã tangauxúcèx. ²⁹ Rū tama name i chixexū i oremaã pidexagū. Rū name nixī i ore i mexūmaã pidexagū na ngēmaãcū ngēma duūxūgū i pexū ĩnūēxūxū perūngūxēēgūxúcèx na yexeraãcū Tupanaga naxīnūēxúcèx rū nataãēgūxúcèx. ³⁰ ;Rū pexuãēgū na tama penangechaūxēēxúcèx i Tupanaãē i Ūūnexū! Erū ngēma Naãē i Ūūnexū nixī i Tupana pexna muxū na nūxū pecuáxúcèx na aixcūma norū duūxūgū pixīgūxū ñuxmatáta ngēma ngunexū i nagu pexcèx núma naxūxū ya Cristu. ³¹ ;Rū nūxū perūxoe na nagu perūxīnūēēchaxū ega texé Ꞥacū rū chixexū pemaã ūxgux! Rū ngēxgumarūū ta name nixī na nūxū perūxoexū na aigu perūxīnūēxū, rū ēxna penuēxū, rū ēxna pegū na pengaexū, rū ēxna peguxchigawēxegūxū. Rū ngēmaãcū name nixī na nūxū perūxoexū i guxūma i ngēma chixexū i dexagū. ³² Rū name nixī i pegū perūngūxēēgū rū pegūmaã pemecūmagū, rū pegūxū pengechaūtūmūūgū i wūxichigū. Rū ngēxguma petanūwa texé Ꞥacū rū chixexū pemaã ūxgux, rū name nixī i pegūxū nūxū pengechaūgū i wūxichigū yema na Cristugagu Tupana pexū nūxū nangechaūxūrūū.

5

Name nixī i meã namaxē i Tupanaxācūgū

¹ Rū ñuxma rū Tupanaxācūgū ya pexū nangechaūgūxe pixīgū. Rū ngēmacèx name nixī i naxcèx pedau na naxrūū meã pemaxēxū rū naxrūū pimexū. ² Rū name nixī i pegū pengechaūgū yema Cristu tūxū na ngechaūxūrūū. Rū nūma rū taxcèx nūgū inaxā rū taxcèx nayu. Rū yemaãcū Tupanaxū nataãēxēē yerū yemaãcū tūxū namaxēxēē. ³ Rū ñuxma rū Tupanaārū duūxūgū pixīgū. Rū ngēmacèx tama name i naī i ngemaã rū ēxna naī ya yatūmaã na ipepexū. Rū tama name na pexeneārū ngúchaūwe perūxīxū rū ēxna pegūna penanugūchaūxū i Ꞥacū i ngēmāxūgū. Rū ngēmacèx name nixī i nūxū perūxoe i guxūma i ngēma chixexūgū, rū bai i nachiga na pidexagūmarexū. ⁴ Rū tama name i Ꞥacū rū ore i āūāchixūxū pixu, rū bai i Ꞥacū rū ngeāēxūmare pixu, rū bai i texéxū pecugūcūraxū. Erū ngēma ore i chixexūgū rū taxuwama name. Rū narūmemaē nixī i Tupanana moxē pexāgū. ⁵ Rū aixcūma pemaã nūxū chixu rū ngēxguma texé naī i nge-maã rū ēxna naī ya yatūmaã ipexgu, rū ēxna tūmaxūneārū ngúchaū taxūxgu, rū taxucūrūwama taxāchica i ngextá tórū Cori ya Cristu rū Tanatū ya Tupana āēxgacū íxīxūwa. Rū ngēxgumarūū ta taxucūrūwama texé ngēma taxāchica ega tūgūna tananugūchaūxgu i Ꞥacū rū ngēmāxūgū. Erū yīxema ngēma nacūma tūxū ngēxmaxē rū dūxwa namaã tatupanaāx i ngēma nacūma i chixexū. ⁶ ;Rū tama naga pexīnūē ega

texé tacü rü ore i ngēãmarexũmaã pexũ womũxẽchaũgu na penaxũxcèx i ngēma chixexũgũ! Erü ngēma chixexũgũgagu nixĩ i Tupana tá poraãcü napoxcuexũ i ngēma duũxũgũ i tama naga ñnũxũ. ⁷ Rü ngēmacèx tama name i ngēma duũxũgũmaã pexãmücũgũ na pema rü ta tama penaxũxcèx i ngēma chixexũgũ. ⁸ Rü ũpa ga pema rü eãnexũwa peyexmagũ, yerü tama Tupanaxũ pecuèx rü chixri pemaxẽ. Natürü i ñũxma na Tupanaxũ pecuáxũ rü tórü Coriarü duũxũgũ na pixĩgũxũ, rü ngóonexũwa pengẽxmagũ. Rü ngēmacèx name nixĩ i duũxũgũ i ngóonexũwa ngẽxmagũxũrũũ meã na pemaxẽxũ. ⁹ Erü ngẽxguma ngóonexũwa ingẽxmagu, rü mexũ taxũgũ, rü nagu taxĩ i ore i aixcũma ixĩxũ, rü meã tamaxẽ. ¹⁰ Rü ngēmacèx name nixĩ i naxcèx pedau na nagu pexĩxũ i ngēma maxũ i tórü Cori namaã taãxũ. ¹¹ Rü tama name i pema rü ta penaxũ i ngēma chixexũgũ i taxuwama mexũ i ngēma togũ i duũxũgũ i eãnexũwa ngẽxmagũxũ ügũxũ. Natürü narümemaẽ nixĩ i penangoxẽẽ na nachixexũ i ngēma naxũgũxũ. ¹² Erü ngēma chixexũ i cúãcũma naxũgũxũ i ngēma yatũgũ rü ngexũgũ, rü woo nachiga idexagũmaregu rü wũxi i ãnexũchi nixĩ. ¹³ Natürü ngẽxguma ngóonexũ nagu baxigu i tacü rü chixexũgũ rü meã tá nangox na ñũxãcü nachixexũ. ¹⁴ Erü guxũma i tacü i ngẽxmaxũ, rü ngẽxguma ngóonexũwa nangẽxmagu, rü meãma nangox na ñũxãcü yĩixũ. Rü ngēmacèx i Tupanaãrũ orewa rü ñanagürü:

“¡Nabaixãchi i cuma na cupexũ! ¡Rü írũda i cuma na icuyarũtaxuxũ! ¡Rü nagu rüxĩnũ na ñũxãcü nachixexũ i ngēma curũ pecadugũ! Rü Cristu tá cuxcèx nanangóonexẽẽ rü tá cuxũ narũngũxẽẽ na Tupanaxũ cucuáxũcèx”,

ñanagürü i ngēma ore. ¹⁵ Rü ngēmacèx name nixĩ i pexuãẽgũ rü meã pemaxẽ. Rü tama name i ngēma duũxũgũ i tama Tupanaãrũ orexũ cuèxgũxũrũũãcũma na pemaxẽxũ, natürü name na duũxũgũ i meã Tupanaga ñnũxũrũũ meã na pemaxẽxũ. ¹⁶ Rü ñũxma na Tupana pexũ yatauxchaãchixẽẽxũ rü ¡pexaxãẽgũ na nüxũ pepuracũexũ rü penaxũxũ i ngēma nũma nanaxwèxexũ! Erü ñomaũcüü i duũxũgũ rü poraãcü chixexũ naxũgũ. ¹⁷ Rü ñũxma na ngēmaãcü namaxẽxũ i togũ i duũxũgũ, rü tama name na naxrũũ pixĩgũxũ. Rü tama name i duũxũgũ i ngēãmarexũrũũ pixĩgũ. Natürü name nixĩ i Tupanaãrũ orewa pengúe na nüxũ pecuáxũcèx i tacü na yĩixũ i tórü Cori pexũ naxwèxexũ na penaxũxũ. ¹⁸ Rü tama name i tacü rü axexũ i ngúchixáxũmaã pengãxẽ, erü ngēma rü chixexũ tüxũ naxũxẽẽ i ngẽxguma ngēmaãcü imaxẽgu. Natürü name nixĩ i Tupanaãẽ i Üñexũna pegũ pexãgũ na pewa nangẽxmaxũcèx rü pemaã inacuáxũcèx. ¹⁹ Rü name nixĩ i

Tupanaârü orechigagu rü norü wiyaegügu pegümaã pidex-agü rü pegümaã nüxü pixu. Rü name nixĩ i nagüxüraüxü i norü wiyaegügu pewiyaegü, na ngëmaãcü guxüne ya perü maxünemaã tórü Corixü picuèxüügüxücèx. ²⁰ Rü name nixĩ i guxüguma tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristuégagu moxè nüxna pexägü ya Tanatü ya Tupana naxcèx i guxüma.

Ñuxãcü meã nügümaã namaxè i wüxi ya ĩpatacũĀx i Cristuaxũ yaxögüxũ

²¹ Rü ñuxma na Cristumëxëwa pengëxmagüxũ, rü name nixĩ i pegüga pexĩnüë i wüxichigü, erü Cristuxũ pengechaũgü rü naga pexĩnüë. ²² Rü pemax, Pa Ngexügüx, rü ngëma tórü Cori naxwèxexürüü rü name nixĩ na petega pexĩnüëxũ. ²³ Erü nüma ya yatü rü namèxëru nixĩ, ngëxgumarüü ya Cristu na guxüma i yaxögüxũëru na yĩixũ. Rü nümagü i yaxögüxũ rü Cristuxüne nixĩgü rü nüma ya Cristu nixĩ i norü maxëxëëruü yĩixũ. ²⁴ Rü ngëxgumarüü na Cristuga naxĩnüëxũ i ngëma yaxögüxũ, rü ngëxgumarüü ta i ngexügü rü name nixĩ na guxüguma natega naxĩnüëxũ. ²⁵ Rü name nixĩ i namèxũ nangechaũ ya yatü, yema Cristu guxãma ga yaxögüxexũ na nangechaũxürüü. Rü yema na tüxũ nangechaũxücèx nixĩ ga nayuxũ ga Cristu. ²⁶ Rü yemaãcü nanaxü ga Cristu na nügüxũ tüxũ nadexücèx rü tüxũ yaxüünexëëxücèx i guxãma i yixema na yaxögüxũ. Rü norü oremaã rü ngëma dexá i nawa íbaiüxümaã tüxũ nimexëë na aixcüma napëxewa imexücèx. ²⁷ Rü yemaãcü tüxũ nimexëë na nügütama tüxũ nawéxücèx na aixcüma guxüwama imexü rü na nataxuxüma i ñacü i tórü chixexũ rü bai i írarüwa i ngëxguma napëxewa ingugügu. Erü tüxũ nade na ixüünegüxücèx rü guxüwama imexücèx i napëxewa. ²⁸ Rü yema Cristu tüxũ na ngechaũxürüü, rü wüxichigü ya yatü rü nanaxwèxe na namèxũ nangechaũxũ ñoma nügüxünexũ na nangechaũxürüütama. Rü yixema tümamèxũ ngechaũxë rü tügütama nixĩ i tangechaũxũ. ²⁹ Erü tataxuma ya texé ya tümaxünechitama aixe, natürü tanaxüwemü rü meãma nüxna tadau ngëma Cristu guxüma i yaxögüxüna dauxürüü. ³⁰ Rü guxãma i yixema na yaxögüxũ rü Cristutanüxũ tixĩgü rü ngëmaãcü wüxigu namücügü tixĩgü. Rü nüma nixĩ i tüxna nadauxũ. ³¹ Rü ngëmacèx i Tupanaârü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Rü wüxichigü ya yatü rü nanatüna rü naëna tá nixügachi na namèxmaã inaxãüxücèx. Rü ngëma taxre rü wüxi tátama nixĩgü”,

ñanagürü i ngëma ore. ³² Rü ngëma ore i yatüchiga rü namèxchiga rü wüxi i ore i aixcüma mexũ nixĩ. Natürü

ñuxma na pemaã nüxũ chixuxũ i ngẽma rü Cristuchiga rü yaxõgũxũchiga nixĩ i chidexaxũ. ³³ Natürü ngẽma ore rü pechiga ta nixĩ. Rü ngẽmacèx i wüxichigü i pema i yatügü rü name nixĩ i pemèxũ na pengechaũxũ ngẽma pegütama na pengechaũxürüũ. Rü ngẽxgumarüũ ta i pema i ngexügü rü penaxwèxe i petega pexĩnüë.

6

¹ Pa Buxügüx, ñuxma na Cristuarü pixĩgũxũ, rü name nixĩ i penatüga rü peega pexĩnüë, erü ngẽma nixĩ i aixcüma mexũ. ²⁻³ Yerü yema mugü ga Tupana Moĩchéna ãxũtanüwa rü yema mu ga nüxĩra wüxi ga unetamaã Tupana nüxũ ixuxũ, rü ñanagürü:

“¡Rü tüxũ nangechaũ rü tüxũ rüngũxẽë ya cunatü rü cue na
aixcüma cutaãëxũcèx rü namáxũcèx i curü maxũ i ñoma
i naãnewa!”

ñanagürü. ⁴ Rü pemax, Pa Papágü rü Pa Mamágüx, rü tama name i penangamare rü penanuëxẽë i pexacügü. Rü name nixĩ i meã penayaexẽë, rü peyaxucuxẽgü rü penangüexẽë na meã tórü Coriaxũ yaxõgüãxũcèx. ⁵ Rü pemagü, Pa Duũxügü ya Ixãärü Coriãxgüë, rü name nixĩ i meã naga pexĩnüë i perü corigü i ñoma i naãnewa. Rü penaxwèxe i nüxũ pengechaũgüãcüma rü nüxũ pemuëãcüma meã naga pexĩnüë ñoma Cristuaxũ pepuracüexürüũ. ⁶ Rü tama name ega perü corigü pexũ dawenüguxicatama meã nüxũ pepuracüë na ngẽmaãcü pemaã nataãëxũcèx. Natürü ñuxma na Cristuarü duũxügü pixĩgũxũ, rü name nixĩ i guxüma i perü ngúchaũmaã penaxü i ngẽma Tupana pexũ naxwèxexũ.

⁷ Rü ngẽma puracü i perü cori pexna ãxũ, rü name nixĩ i petaãëãcüma penaxü, ñoma tórü Cori ya Ngechuchuaxũ pepuracüexürüũ. Erü aixcüma nüxũ nixĩ i pepuracüexũ rü tama i duũxügüaxũ. ⁸ Rü name nixĩ i ngẽmaãcü meã pepuracüë, erü nüxũ pecuèx rü wüxichigü i duũxũ rü woo wüxi i coriarü duũxũ yixĩgu rü ãxna taxúxearü yixĩgu, natürü tórü Cori ya Ngechuchu tá nüxũ nanaxütanü naxcèx i ngẽma mexũ i naxüxũ. ⁹ Rü pemax, Pa Corigüx, rü name nixĩ i ngẽxgumarüũ ta meã namaã pemaxë i perü duũxügü. Rü tama name i tacü rü chixexũmaã penaxãũxũne. Rü nüxna pecuèxãchie na pema rü ta perü duũxügürüũ tórü Cori ya daxügucümèxëwa na pengëxmagüxũ. Rü aixcüma guxãma i yixema rü tawüxigu i napëxewa ya tórü Cori ya Cristu.

Cristuarü duũxügüarü poxürüũ i Tupana nüxna ãxũ na nügü namaã ñapoxügüxũcèx naxchaxwa i Chataná

¹⁰ Rü ñuxma na tórü Corimücügü pixĩgũxũ, Pa Chaueneëgüx, rü name nixĩ i pegü peporaexẽë na

penayaxuxücèx i ngema pora i nawa ne ùxũ. Erũ nũma rũ naporaxũchi. ¹¹ ¡Rũ pegũ panaxũ i guxũma i ngema poxũruũgũ i Tupana pexna ãxũ na ngẽmamaã pegũ ípepoxũxücèx i ngẽxguma Chataná pexũ womũxẽẽchaũgu! ¹² Erũ tama duũxũgũ i taxrũũ ãmachixũ rũ ãxchinaxãxũmaã nixĩ i yigũ idaixũ. Natũrũ ngẽma namaã yigũ idaixũ nixĩ i Chatanáãrũ duũxũgũ i ngoxogũ i chixexũgũ i poraexũ. Rũ nũmagũ rũ namuxũchi rũ tũxũ narũporamaẽgũchaũ. Rũ tama nũxũ tadaugũ erũ naãẽgũ nixĩ, natũrũ guxũwama nangẽxmagũ i ñoma i naãnewa. Rũ namaã inacuèx i ñoma i naãne i chixexũ. ¹³ Rũ ngẽmacèx name nixĩ i penayauxgũ i guxũma i ngẽma poxũruũgũ i Tupana pexna ãxũ, na ngẽmaãcũ pegũ ípepoxũxücèx i ngẽxguma ngẽma naãẽgũ pexũ nachixexeẽchaũgu. Rũ ngẽmaãcũ tãũtãma nũxũ penguxũ i ngẽma naãẽgũ i chixexũ rũ tá nũxũ perũporamaegũ. ¹⁴ Rũ ngemacèx name nixĩ i mea pegũna pedaugũ na tama perũ uwanũmẽxẽgu peyixũcèx. Rũ penaxwãe na pixaixcũmagũxũ na taxuwama nachixexücèx i perũ maxũ. ¹⁵ Rũ name nixĩ i guxũguma ípememaregũ na nũxũ peyarũxugũexücèx i ngema ore i ngũxmũxẽẽruxũ. ¹⁶ Rũ ngema guxũarũ yexera ixĩxũ nixĩ na aixcũma Cristuaxũ peyaxõgũxũ na ngẽmaãcũ pegũ ípepoxũxücèx nũxna i Chatanáne i ãũcũmaxũ i namaã tũxũ nachixexeẽẽchaũxũ. ¹⁷ Rũ name nixĩ i penayaxu i ngema maxũ i taguma gũxũ na ngemamaã pegũ ípepoxũxücèx ñoma wũxi i churara i napatẽxemaã nũgũ ípoxũxũrũxũ. Rũ ngema Tupanaarũ Ore i Naãẽ i Üünexũ pexna ãxũ, rũ ngema nixĩ i pexne ixĩxũ. ¹⁸ Rũ tama name i nũxũ perũchaue na peyumũxẽgũxũ. Natũrũ name nixĩ i guxũguma Tupanaãẽ i Üünexũãrũ ngũxẽẽmaã Tupanaxũ pecèèxũ. Rũ penaxwãe i pexuãẽ na taguma nũxũ perũxoexücèx. Rũ ngemaãcũ name nixĩ i naxcèx peyumũxẽgũ i guxũma i Tupanaarũ duũxũgũ. ¹⁹ Rũ ngẽxgumarũũ ta chanaxwèxe i chauxcèx peyumũxẽgũ na Tupana choxũ rũngũxẽẽxücèx rũ choxna naxããxücèx i ngẽma ore i nũma nanaxwèxexũ na nũxũ chixuxũ. Rũ chanaxwèxe i Tupanana naxcèx peca na choxũ naporaxẽẽxücèx na tama chamuũãcũma nũxũ chixuxücèx rũ mea chanangoxẽẽxücèx i ngema norũ ore i Cristuchiga ga noxri exũguxũ i ñũxma maxũ tũxna ãxũ. ²⁰ Rũ ngẽma orexũ na chixuxücèx nixĩ ga Tupana nũgũchicũũ choxũ inamuxũ. Rũ ngẽmagagu nixĩ i chapoxcuxũ i ñũxmax. Rũ chanaxwèxe i chauxcèx peyumũxẽgũ na tama chamuũãcũma meãma nũma nanaxwèxexũãcũma nũxũ chixuxücèx i ngẽma norũ ore.

Pauru nanaguxẽẽ ga norũ popera rũ wenaxãrũ yema duũxũgũxũ narũmoxẽ

21 Rū taeneē ya nüxŭ ingechaŭcŭ ya Tíquicu, rŭ chauxrŭŭ aixcŭma meãma napuracŭ i tórŭ Coriarŭ puracŭwa. Rŭ nüma tá pemaã nüxŭ nixu i guxŭma i chauchiga na ñuxãcŭ choxŭ naxŭpetŭxŭ i nuã. 22 Rŭ ngẽmacèx nixŭ i pexŭtawa chanamuxŭ, na pemaã nüxŭ yaxuxŭcèx na ñuxãcŭ toxŭ naxŭpetŭxŭ, na ngẽmaãcŭ pexŭ nataãèxèxŭcèx. 23 Pa Toeneēgŭ i Yaxŭgŭxŭx, chanaxwèxe i Tanatŭ ya Tupana rŭ tórŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexŭ narŭ-ngŭxèègŭ i guxãma i pema na meã pegŭmaã pemaxèxŭcèx, rŭ aixcŭma petaãègŭxŭcèx, rŭ pegŭ pengechaŭgŭxŭcèx rŭ meã peyaxŭgŭxŭcèx. 24 Rŭ chanaxwèxe i Tanatŭ ya Tupana nüxŭ narŭngŭxèè i guxŭma i ngẽma duŭxŭgŭ i aixcŭmaxŭchi tórŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristuxŭ ngechaŭgŭxŭ. Rŭ ngẽmaãcŭ yŭi.

Rŭ nuãma pexna,
Pauru

POPERA GA PIRIPUWA YEXMAGŪXŪ GA YAXŌGŪXŪTANŪWA NAMUXŪ GA PAURU

Pauru rü nüxŭ narümoxē ga yema yaxōgŭxŭ ga Piripuwa yexmagŭxŭ

¹ Pa Toeneēgŭ ya Piripuwa Ngēxmagŭxex, choma i Pauru rü namaã i taeneē i Timutéu nixi i pexcèx tanaxümatŭxŭ i ñãã popera. Rü toma rü Ngechuchu ya Cristuarü puracŭtanŭxŭ tixigŭ. Rü pexcèx tanaxümatŭ i pema i yaxōgŭxŭârü ãëxgacŭgŭ na pixigŭxŭ, rü pema i tupaucawa ngŭxēetaeruŭgŭ na pixigŭxŭ, rü guxãma i pema i Ngechuchu ya Cristuaxŭ yaxōgŭxe. ² Rü chanaxwèxe i Tanatŭ ya Tupana rü tórŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristu poraãcŭ pexŭ narŭngŭxēē rü pexŭ nataãëxēē.

Pauru rü yema yaxōgŭxŭcèx nayumŭxē

³ Rü guxŭguma i ngēxguma pexna chacuèxãchigu rü Tupanana moxē chaxã i pexcèx. ⁴ Rü ngēxguma chayumŭxëgux, rü guxŭguma chataãëãcŭma pexcèx chayumŭxë i guxãma i pemax. ⁵ Erü pema rü noxritama Tupanaârŭ orexŭ pexinŭëgumama rü poraãcŭ choxŭ perŭngŭxēē na nüxŭ chixuxŭcèx i norŭ ore i mexŭ. Rü ñuxma rü ta choxŭ perŭngŭxēëgŭecha. ⁶ Rü Tupana rü marŭ inanaxŭgŭ i wŭxi i mexŭ i puracŭ i perŭ maxŭwa. Rü nüxŭ chacuèx rü nüma rü guxŭgutãma nanaxŭecha i ngēma puracŭ ñuxmatãta yanguxēēã i ngēxguma ínanguxgu ya Ngechuchu ya Cristu. ⁷ Rü aixcŭma name na ngēmaãcŭ pemaã nagu charŭxŭnŭxŭ, erŭ poraãcŭ pexŭ changechaŭ rü aixcŭma Tupana wŭxigu tŭxŭ narŭngŭxēē i guxãma i yixema. Rü woo ñuxma na chapoxcuxŭ rü êxna ega ãëxgacŭgŭpëxewa choxŭ nagagŭgu, rü Tupana choxŭ narŭngŭxēē i ngēxguma norŭ ore i mexŭetŭwa chideaxgu rü namaã nüxŭ chixuxgu i ãëxgacŭgŭ na aixcŭma yŭxŭ i ngēma orewa nüxŭ iyarŭngauxŭ i tórŭ maxŭ i taguma gŭxŭ. Rü nüxŭ chacuèx rü ngēma choxŭ nangŭxēëxŭãcŭma, rü pexŭ rü ta narŭngŭxēē. ⁸ Rü Tupana nüxŭ nacuèx na ñuxãcŭ poraãcŭ pexŭ chadauxchaŭxŭ rü pexŭ na changechaŭxŭ i guxãma i pemax, ngēma Ngechuchu ya Cristu pexŭ na ngechaŭxŭrŭ. ⁹ Rü chorŭ yumŭxëwa naxcèx íchaca na yexeraãcŭ pegŭ pengechaŭgŭxŭcèx rü Tupanaxŭ pengechaŭgŭxŭcèx. Rü naxcèx íchaca na yexeraãcŭ nüxŭ pecuáxŭcèx i guxŭma i Tupanachiga rü yexeraãcŭ nüxŭ pecuáxŭcèx na ñuxãcŭ nanaxwèxexŭ na naxcèx pemaxëxŭ.

¹⁰ Rū ngēmaācū pexcèx chayumüxē erū chanaxwèxe na meā penangugüxū i tacū nixī i aixcūma mexū i Tupanapēxewa na penaxüxcèx i ngēma. Rū chanaxwèxe na aixcūma namexū i perū maxū na taxucèxma tacücèx Tupana pexna çaxüxcèx i ngēxguma Ínanguxgu ya Cristu. ¹¹ Rū naxcèx íchaca na Ngechuchu ya Cristu pexū narüngüxēxū na aixcūma namexüxcèx i perū maxū rü aixcūma penaxüxcèx i ngēma Tupanapēxewa mexū na ngēmaācū meā pemaxēācūma Tupanaxū picuèxüügüxcèx.

Chauxcèx rü Cristuarü ngúchañ na chaxüxcèx nixī i chamaxüxū

¹² Pa Chaueneēgüx, rü chanaxwèxe i nüxū pecuèx rü guxūma i ngēma choxū üpetüxū, rü aixcūma ngēmaācū choxū naxüpetü na yexeraācū natachigaxüxcèx i Tupanaārü ore i mexū. ¹³ Rū ñuxma i núma rü guxūma i churaragü i āēxgacüpataarü dauruügu rü guxūma i togü rü ta nüxū nacuèxgü na chapoxcuxū naxcèx na Cristuarü duüxū chíixū. ¹⁴ Rū ñuxma na chapoxcuxū rü muxūma i taeneēgü i yaxögüxū rü tama namuüēācūma nüxū nangúchañ na nüxū yaxugüexū i Tupanaārü ore i mexū. Rü yexeraācū tórü Coriaxū nayaxögü. ¹⁵ Rü aixcūma nixī i ñuxre i duüxügü rü togüxū na yaxāüxāchixēēxüxcèxmare nüxū nixugüexū i Cristuchiga, erü togüxū narüyexerachañ. Natürü nangēxma i togü i duüxügü i aixcūma mexügu naxīnūēācūma meā nüxū ixugüexū i ngēma ore. ¹⁶ Rü ñuxre i duüxügü rü Cristuchigaxū nixugüe erü choxū nangechaügü rü nüxū nacuèxgü na Tupana nuxma choxū muxū na íchanapoxüxcèx i norü ore i mexū. ¹⁷ Natürü nangēxma i togü i noxrütama ngúchañcèx daugüxū rü ngēmacèx nüxū ixugüexū i ngēma ore. Rü nūmagü rü tama mexügu narüxīnūē, natürü naxcèx nadaugü na yexeraācū choxū naguxchaxēēgüāxū i ñuxma na chapoxcuxū. ¹⁸⁻¹⁹ Natürü nüētama nixī ega woo ngēmaācū yixīgu. Erü woo mexū i norü ngúchañmañ yixīgu rü ēxna tama, natürü Cristuchigaxū nixugüe. Rü ngēma rü wüxi i taāē nixī i chauxcèx. Rü guxūgutāma chataāēēcha erü nüxū chacuèx rü guxūma i ngēma rü chorü mexüxcèx tá nixī erü chauxcèx peyumüxēgü rü choxū narüngüxēē i Tupanaāē i Üünexū i Ngechuchu ya Cristuxū rüngüxēēxū. ²⁰ Rü ngēma poraācū chanaxwèxexū nixī na taguma tacū rü chixexū chaxüxū na taxucèxma chaugücèx chaxānaxüxcèx. Rü chanaxwèxe i guxüguma íchamemare na guxāpēxewa tama chamuüācūma Cristuchigaxū chixuxū. Rü ñuxma na chamaxüxū rü woo chayuxgu rü chanaxwæe i guxüguma aixrügumarüütama chaugagu Cristuxū nicuèxüügu i duüxügü. ²¹ Erü chauxcèx rü Cristuarü ngúchañ na chaxüxcèx nixī i na chamaxüxū.

Natürü ngëxguma chayuxgux rü ngëma rü ta name, erü Cristuxütawa tá changëxma i ngëxguma. ²² Natürü tama nüxü chacuèx i tacü nixī i rümemaëxü i chauxcèx, ngëma na chayuxü rü ëxna na chamaxüxü.. Erü ñuxma na chamaxüxü rü choxü natauxcha na chanaxüxü i tórü Coriarü puracü. ²³ Rü ngëmacèx tama nüxü chacuèx na tacü yīxü i chauxcèx rümemaëxü i ngëma taxrewa. Erü ñuxguacü rü chanaxwèxe na chayuxü na Cristuxütawa changëxmaxüçèx. Rü ngëma nixī i aixcüma yexera rümemaëxü i chauxcèx. ²⁴ Natürü i pexcèx rü nagu charüxnü rü narümemaë nixī na ñoma i chaxunemaãtama na chamaxüxü na ngëmaãcü pexü charüngüxëëxüçèx. ²⁵ Rü ñuxma na aixcüma meã nüxü chacuáxü na pechxwèxexü, rü ngëmawa nüxü chacuèx na tãütáma paxa chayuxü. Rü ngëmaãcü tá chamaxãma na pexü charüngüxëëxüçèx na yexeraãcü Cristucèx pemaxëxüçèx rü yexeraãcü taãëãcüma nüxü peyaxögüxüçèx. ²⁶ Rü ngëmaãcü wena táxarü petanüwa changëxma. Rü ngëxguma wena choxü pedaugügu rü aixcüma tá petaãëgü erü tá pexü nangëxma na tacüçèx Ngechuchu ya Cristuxü picuèxüügüxü. ²⁷ Rü ngëma guxüãrü yexera rümemaëxü nixī na naxcèx pedauxü na meã pemaxëxü, ngëma Cristuarü ore pemaã nüxü ixuxürü. Rü ngëxguma petanüwa chaxüxgu rü ëxna woo tama ngëma chaxüxgu, natürü nüxü chaxīnüchaü na guxãma wüxigu pegü peporaexëëxü na taguma nüxü perüçauxüçèx na aixcüma peyaxögüxü, rü ngëmaãcü Tupanaãxü pepuracüexü na yexeraãcü yaxüchigüxüçèx i norü ore i mexü. ²⁸ Rü ngëmacèx penaxwèxe i tama texéxü pemuüëãcüma nüxü pixugüama i ngëma ore. Rü ngëma na tama nüxü pemuüëxü rü ngëma rü wüxi i cuèxruü tá nixī nüxü i perü uwanügü. Rü ngëmawa tá nüxü nacuèxgü na poxcuwa tá naxīxü i nümagü natürü pema rü tá maxüwa na pexīxü. Rü Tupana tá nixī ya pexü rüngüxëëcü na tama nüxü pemuüëxüçèx i ngëma perü uwanügü. ²⁹ Rü Tupanaga nixī na Cristuaxü peyaxögüxü. Rü ngëxgumarüü ta naga nixī na Cristucèx ngüxü pingegüxü. Rü ngëma rü wüxi i ngüxëë nixī i pexna naxãxü ya Tupana. ³⁰ Pema rü choma rü wüxigu Tupanaãrü puracüwa tangëxmagü, rü tanaxüama i ngëma puracü ega woo texé tüxü naguxchaxëëgux. Rü ũpa rü marü choxü pedau na ñuxãcü meã chanaxüxü i ngëma puracü, rü ñuxma rü ta nüxü picuáchiga na ñuxãcü chanaxüamaxü woo namu i chorü guxchaxügü.

2

*Cristu rü ñoma taxuümayiüxürüü nügü nixīxëë rü yemacèx ga
Tupana rü guxüãrü äëxgacüxü nayaxīxëë*

1 Rū dūcax, Pa Chaueneēgūx, rū ñuxma na Cristuarū duūxūgū pixīgūxū, ¿rū aixcūma yīxū i nūma pexū nataāēxēēxū? ¿Rū aixcūma yīxū i petaāēgūxū erū nūma pexū nangechaū? ¿Rū aixcūma yīxū i Tupanaāē i Ūinexū pexūtawa ngēxmaxū? ¿Rū aixcūma yīxū i pegū pengechaūgūxū rū pegūxū pengechaūtūmūgūxū? 2 Rū ngēxguma chi ngēmaācū yixīgu, rū chanaxwèxe i guxāma wūxigu perūxīnūē, rū aixcūma guxāma pegū pengechaūgū, rū aixcūma guxāma ñoma wūxitama piīxūrūū na yīxū i peāē, rū guxāma wūxitama i ngūchaūcèx pedau. Rū ngēxguma ngēmaācū pemaxēgu rū wūxi i chorū taāē tá nixī. 3 Rū tama name na togūarū yexera pegū pixīgūxēēxū rū pegū picuèxūxūgūxū. Natūrū narūmemae nixī i nagu perūxīnūēxū na ngema togū rū perū yexera nūxū nacuègūxū. 4 ¿Rū tama pegūguxicatama perūxīnūē, natūrū pegū peporaexēē na togūxū perūngūxēēgūxūcèx! 5 Rū name nixī ga yema Ngechuchu ya Cristu nagu rūxīnūxūgu na perūxīnūēxū i pemax. 6 Yerū nūma rū woo ga Tupanaxūchi na yīxū, natūrū tama nūgū nicuèxūxū na Tupana yixīxū. 7-8 Rū yemacèx yéma nanatèx ga norū mexūgū ga daxūgūxū ga naānewa. Rū wūxi i duūxū i togūaxū puracūxūrūū nūgū nixīxēē. Rū ñoma wūxi i duūxūrūū ñoma ga naānegu nabu. Rū yexguma marū duūxū yixīgu ga nūmax, rū ñoma taxuūma yīxūrūū nūgū nixīxēē. Rū Tupanaga naxīnū, rū yemaācū curuchagu nayu woo wūxi ga ānexūchi na yīxū ga yema. 9 Rū yemacèx ga Tupana rū guxūétūwa nanangemaxēē rū nayangucuchixēē na guxūma i āēxgacūgūétūwa nangēxmaxūcèx. 10 Rū yemaācū nanaxū ga Tupana na Ngechuchupēxegu tacaxāpūxūgūxūcèx rū nūxū ticuèxūūgūxūcèx ya guxāma ya texé ya daxūgūxū i naānewa ngēxmagūxe, rū guxāma i ñoma i naānewa ngēxmagūxe, rū guxāma ya texé ya marū yuexe. 11 Rū yemaācū Tupana āēxgacūxū nayaxīxēē na guxāma nūxū ixuxūcèx na tórū Cori yīxū ya Ngechuchu ya Cristu rū ngēmaācū nūxū icuèxūūgūxūcèx ya Tanatū ya Tupana.

Cristuarū duūxūgū rū ñoma omūgūrūū nixīgū i natanūwa i ngēma duūxūgū i tama yaxōgūxū

12 Rū ñuxma na nūxū pecuáxū na ñuxācū Nanatūga naxīnūxū ga Cristu, rū chanaxwèxe i chauga pexīnūē, Pa Chaueneēgū ya Pexū Changechaūgūxe. Rū yéma petanūwa chayexmagu chauga na pexīnūēxūārū yexera chanaxwèxe i chauga pexīnūē i ñuxma na tama petanūwa changēxmaxū. Rū chanaxwèxe i Tupanaxū pemuūēācūma naxcèx pedaugūama i perū maxū i taguma gūxū. 13 Erū Tupana nixī ya perū maxūwa puracūcū na mexūgu perūxīnūexūcèx. Rū nūma nixī i pexū nangūxēēxū na naga pexīnūēxūcèx rū

peyanguxēēxūcèx i ngema norū ngúchaxū. ¹⁴ jRū guxūma i ngema Tupanacèx pexūxūwa rü tama name i oōcū penaxū rü pegū naxcèx pechoxūgagū! ¹⁵⁻¹⁶ Rū name i ngēmaācū meā pemaxē na taxúema tacū rü chixexūxū pewa iyangauxūcèx. Rū penaxwèxe i mexū i Tupanaxācūgū pixīgū i natanūwa i ngēma duūxūgū i chixexū rü chixeāēgūmarexū. Rū ngēxguma ngēma duūxūgūmaā nüxū pixugūyane i ngēma ore i mexū i tūxū maxēxēēxū, rü yoxni natanūwa rü ñoma woramacurigū ya ēānexūwa ibáixgücürū t́a pixīgū. Rū ngēmaācū i ngēxguma wena núma naxūxgu ya Cristu rü poraācū t́a pemaā chataāē erū t́a nüxū chadau na tama natūcèxmamare yīxū ga yema puracū ga petanūwa chaxūxū. ¹⁷ Rū ngēma ñuxma na meā peyaxōgūxū, rü ngēma nixī i perū āmare i Tupanana pexāxū. Rū ngēma na meā yanguxūcèx i ngēma perū āmare i Tupanapēxewa, rü choma rü íchamemare na Tupanacèx ichanaxāxū i chorū maxū rü chayuxū. Rū ngēmacèx woo chayuxgu rü wūxi i taāē t́a nixī i chauxcèx. Rū chanaxwèxe i pemagū rü ta ngēmacèx wūxigu chomaā petaāēgū. ¹⁸ Rū ngēmacèx ega ngēma ore i mexūcèx chayuxgux, rü tama name na pengechaūgūxū natürü chanaxwèxe na wūxigu chomaā petaāēgūxū.

Timutéu rü Epaporu- dítuchiga

¹⁹ Rū ngēxguma tórü Cori ya Ngechuchu naxwèxegu rü paxa petanūwa chanamuēga ya taeneē ya Timutéu na pexū na íyadauxūcèx rü chataāēxūcèx i ngēxguma núma nangeāgu i pechiga. ²⁰ Rū aixcūma nataxuma i to i chorū ngūxēēruū i choma nagu charūxīnūxūgu rüxīnūxū, rü Timutéuxicatama nixī. Rū nataxuma i to i naxrūū aixcūma pegu rüxīnūxū rü pexū rüngūxēēchaūxū. ²¹ Erū guxūma i togū rü naxcèx nadaugū i noxrütama ngúchaūgū, rü tama aixcūma nagu narūxīnūē i ngēma Ngechuchu ya Cristuarū ngúchaū. ²² Natürü i pema rü marū nüxū pecuèx na ñuxācū meā namaxūxū i Timutéu, rü ñuxācū choxū nangūxēēxū i Tupanaārū orearū uchigawa, ñoma wūxi i buxū i nanatūxū rüngūxēēxūrūū. ²³ Rū ngēmacèx i ngēxguma nüxū chacuèxgu na ñuxācū t́a choxū na naxūpetūxū i núma, rü ñuxūchi ngema petanūwa chanamuxchaū i Timutéu na pexū íyadauxūcèx. ²⁴ Rū ngēxgumarūū ta nagu charūxīnū rü tórü Cori rü aixcūma t́a choxū narüngūxēē na chomatama ngema petanūwa íchayadauxūcèx. ²⁵ Rū ngēxgumarūū ta chauxcèx name nixī i ngema petanūwa chanamuxū i taeneē i Epaporudítu. Rū nüma nixī ga pematama chauxcèx núma penamuxū na choxū nangūxēēxūcèx. Rū nüma rü chomūcū nixī i Tupanaārū puracūwa, rü poraācū choxū narüngūxēē i Tupanaārū orearū uwa. ²⁶ Rū poraācū nüxū nangúchaū

na pexŭ íyadauxŭ i guxāma i pemax. Rŭ poraācŭ naxoegaāē, yerŭ pema rŭ nŭxŭ pecuāchiga ga na yaḍaawexŭ ga nŭmax.
²⁷ Rŭ aixcŭma nixī ga na yaḍaawexŭ, rŭ wixguxŭchi taèx nayu. Natŭrŭ Tupanaāxŭ nangechaŭtŭmŭŭ rŭ choma rŭ ta nŭxŭ changechaŭtŭmŭŭ, rŭ yemacèx naxcèx nayataanexēē na tama yexeraācŭ changechaŭxŭcèx. ²⁸ Rŭ ngēmacèx rŭ yexeraācŭ chanaxwèxe na paxa petanŭwa chanamuxŭ i Eporudítu, na pema rŭ petaāēgŭxŭcèx i ngēxguma wena nŭxŭ pedaugŭgu. Rŭ ngēxguma i choma rŭ tá ta chataāē i ngēxguma nŭxŭ chacuèxgu na petanŭwa nangēxmaxŭ na pexŭ nangŭxēēxŭcèx. ²⁹ Rŭ chanaxwèxe i tŭrŭ Coriégagu petaāēgŭācŭma meā penayaxu erŭ peeneē nixī. Rŭ name nixī i nŭxŭ pengechaŭgŭ i guxŭma i ngēma duŭxŭgŭ i Eporudíturŭŭ ixīgŭxŭ. ³⁰ Yerŭ nŭma ga Eporudítu rŭ yema na poraācŭ nawa napuracŭxŭ ga Cristuarŭ puracŭ, rŭ yemacèx wixguxŭchi taèx nayu. Rŭ āicŭmaxŭwa nŭgŭ nayexmaxēē na pechicŭŭ choxŭ nangŭxēēxŭcèx.

3

Ngēma na Cristuxŭ icuáxŭ rŭ ngēma nixī i guxŭārŭ yexera rŭmemaēxŭ

¹ Rŭ ñuxma Pa Chaueneēgŭx, rŭ chanaxwèxe i petaāēgŭ erŭ tŭrŭ Coriarŭ duŭxŭgŭ pixīgŭ. Rŭ yema ore ga noxri pexcèx chaxŭmatŭxŭ rŭ tama choxŭ nawèxtŭmŭŭ na wena pexcèx chanaxŭmatŭxŭ erŭ aixcŭma pexŭ name i ngēma ore. ² Rŭ pegŭna pedèux nŭxna i ngēma duŭxŭgŭ i chixri maxèxŭ rŭ chixexŭmaā pexŭ ixucŭxègŭxŭ! Rŭ nŭmagŭ nixī i nŭxŭ yaxugŭexŭ rŭ ngēxguma tama yigŭ íwiechèxmŭpèxechiraŭgu, rŭ taxucŭrŭwama Tupanapèxewa time. ³ Natŭrŭ yixema aixcŭma Tupanapèxewa imexē, rŭ yixema tixīgŭ. Rŭ Tupanaxŭ ticuèxŭgŭ i Naāē i Ūnèxŭārŭ ngŭxēēmaā. Rŭ tataāēgŭ erŭ Ngechuchu ya Cristuarŭ duŭxŭgŭ tixīgŭ. Rŭ tama tayaxŭgŭ na ngēma yigŭ íwiechèxmŭpèxechiraŭxŭcèx Tupanapèxewa imexŭ. ⁴ Rŭ choma chi waxi nixī i guxŭ i togŭarŭ yexera chayaxŭxŭ i ngēma wiechèxmŭpèxechiraŭchiga. Rŭ tataxu chima ya togue ya texé chauxrŭŭ yaxŭxē i ngēmachiga. ⁵ Yerŭ yexguma 8 ga ngunexŭ chauétŭ yixīgu ga na chabuxŭ, rŭ choxŭ ínawiechèxmŭpèxechiraŭgŭ, erŭ Yudíu chixī. Rŭ Beyamítanŭxŭ chixī. Rŭ chaunatŭ rŭ chaué rŭ Yudíugŭ tixīgŭ, rŭ ngēmacèx i choma rŭ Yudíuxŭchi chixī. Rŭ choma rŭ Parichéuchirèx chixī, rŭ pema nŭxŭ pecuèx rŭ ngēma Parichéugŭ rŭ meāma nanaxaure i Tupanaārŭ mugŭ ga Moíché ŭmatŭxŭ. ⁶ Rŭ yema na meā chayanguxēēchaŭxŭcèx ga yema mugŭ ga Moíché ŭmatŭxŭ, rŭ yemacèx nawe chingèchigŭ ga yema duŭxŭgŭ ga Ngechuchuaxŭ yaxŭgŭxŭ.

Rü yema na aixcūma meã chanaxaurexüçèx ga yema mugü ga Moïché ūmatüxü, rü yemacèx taxucürüwama texé chauchigaxü tixu ga tama na chaxaurexü. ⁷ Natürü guxüma ga yema ūpa chaucèx mexü, rü ñuxma rü taxuwama choxü name erü marü íchanatèx na Cristuaxüxícatama chayaxõxüçèx. ⁸ Rü ñuxma na Ngechuchu ya Cristu ya chorü Corixü na chacuáxü, rü chaucèx rü guxüma ga yema ūpa nagu chixüxü rü taxuwama name, erü ngēma na Cristuxü na chacuáxü rü guxüârü yexera narümemaē. Rü guxüma ga yema mugü ga noxri nagu chixüxü rü marü nüxü charüxo na Cristuwe charüxüxüçèx. Rü chaucèx rü ñoma guxchirerüü nixí ga yema ūpa nagu chixüxü ega Cristumaã nügü chananguxgu. ⁹ Rü yemaãcü nüxü charüxo ga guxüma nagagu ga yema na Cristuarü duüxü na chíxüçèx. Rü ñuxma rü Tupanapëxewa chame erü Cristuaxü chayaxõ. Rü tama ngēma na chamecūmaxüçèx rü éxna mugü chaxaurexüçèx nixí na chamexü i napëxewa. Natürü ngēma na Cristuaxü chayaxõxüçèx nixí i nügüçèx choxü namexēèxü ya Tupana. ¹⁰⁻¹¹ Rü ngēma ñuxma chanaxwëxexü nixí na aixcūma Cristuxü chacuáxü rü chowa na nangëxmaxü i ngēma pora ga wena Cristuxü írüdaxēèxü i ñuxma nüxü ngëxmaxü. Rü yema ngúxü na yangexü ga nüma rü na nayuxü rü ngëxgumarüütama chanaxwëxe i íchamemare na naxcèx ngúxü chingexü rü naxcèx chayuxü na yixcama choma rü ta yuwa ícharüdxüçèx.

Pauru naxcèx nadau na Cristucèx namaxüxü ñuxmatáta Tupanax-ütawa nangu

¹² Rü ñuxma na ngēma ñachaxü pemaã rü tama chanaxwëxe i nagu perüxĩnüē na guxüxü chacuáxü i Cristuchiga, rü éxna guxüwama na chamexü. Natürü guxü i ngunexügu rü naxcèx chadauama na Ngechuchu ya Cristuarü ngúchaü na chaxüxüçèx, yerü yemacèx nixí ga nüma ga chaucèx nadauxü ga noxrix. ¹³ Pa Chaueneëgüx, pemaã nüxü chixu rü chomatama meãma nüxü chacuèx rü ñuxma rü ta tau-tama nawa changu i ngēma naxcèx chadauxü. Natürü i ñuxma rü marü nüxü icharüngüma i guxüma ga yema noxri nagu chixüxü. Rü ñuxma rü chaugü chaporaxēē na aixcūma Cristucèx na chamaxüxü na nawa changuxüçèx i ngēma maxü i chopëxewaama ngëxmaxü. ¹⁴ Rü ngëmacèx i ñuxma rü naxcèx chadau na aixcūma Cristucèx chamaxüxü ñuxmatáta Tupanaxütawa changu. Erü chanayauxchaü i ngēma ãmare i nüma daxüguxü i naãnewa naxcèx taxcèx nagemaxü i yixema na Ngechuchu ya Cristuarü duüxügü ixīgüxü. ¹⁵ Rü guxāma i yixema na aixcūma Cristuaxü yaxõgüxü, rü name nixí i ngēmaãcü nagu tarüxĩnüē. Natürü ngëxguma

chi texé i petanüwa toguama tarüxĩnügu, rü Tupana tá tüxü nüxü nacuèxëẽ i ngẽma nüma nanaxwèxexü na nüxü tacuáxü. ¹⁶ Rü ngẽma inaxwèxexü nixĩ na aixcüma naga ixĩnüẽechaxü rü meãma nagu ixĩxü i ngẽma ore i marü nüxü icuáxü. ¹⁷ Pa Chaueneëgüx, chanaxwèxe i chauxrüü nagu pexĩ i ngẽma pexü nüxü chadauxëẽxü na namexü. ¡Rü penangugü na ñuxácü meã namaxëxü i ngẽma togü i duüxügü i toma tamaxëxüãcüma maxëxü! ¹⁸ Rü marü muëxpüxcüna pemaã nüxü chixu, rü ñuxma rü changechaüãcüma rü chaxauxãcüma wena pemaã nüxü chixu rü nangëxma i muxüma i duüxügü i Cristuarü uwanürüüãcüma maxëxü. Rü nümagü rü tama nüxü nacuèxgüchaü na Cristu curuchagu naxcèx yuxü. ¹⁹ Natürü ngẽma duüxügü rü tá düxwa Tupana nanapoxcue. Rü ngẽma naxüneärü ngúchaü nixĩ i namaã natupanaãxü. Rü woo nüxü nacuèxchirëx na wüxi i ãne na yĩxü i ngẽma chixexü natürü namaã nataãëgüama. Rü ñoma i naãneärü ngëmaxüguxicatama narüxĩnüẽ. ²⁰ Natürü i yixema rü daxüguxü i naãnewa tüxü nangëxma i tachica. Rü ítananguxëẽ na daxüguxü i naãnewa taxcèx ne naxüxü ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu ya tórü Maxëxëëruü. ²¹ Rü ñaã taxüne i yuxwèxexü rü nüma ya Cristu tá nanaxüchicüü na naxüne i mexëchixürüü yĩxüçèx. Rü ngẽma norü pora i namaã guxüetüwa nangëxmaxü, rü ngëmamaãtama tá nanaxüchicüü i taxüne na noxrürüü yĩxüçèx.

4

Ñuxma na tórü Coriarü ixĩgüxü rü name nixĩ na guxüguma namaã itaãëgüxü

¹ Pa Chaueneëgüx, rü pexü changechaxü rü poraãcü pexü íchayadauxchaxü. Rü ngẽma pemaã nüxü chixuxürüü chanaxwèxe i meã tórü Coricèx pemaxë erü pema nixĩ i chorü taãë rü chorü ãmare i Tupana choxna äxü pixĩgüxü. ² Rü nüxü chacèèxü i taeyëxgü i Ebódia rü Chitique na nügümaã nangüxmüëxüçèx, erü nümagü rü tórü Corixacügü nixĩgü. ³ Rü cumax, Pa Chomücü ya Mecü i Wüxigu Tupanaärü Puracüwa Chomaã Puracücüx, rü cuxna naxcèx chaca na nüxü curüngüxëëxüçèx i ngẽma taxre i taeyëxgü, erü nümagü rü wüxigu chomaã rü Cremetemaã rü ngẽma togü i chomücügü i Tupanaärü poperawa marü ngoxégagüxümaã napuracüe i Tupanaärü orearü uwa. ⁴ Rü ñuxma na tórü Coriarü pixĩgüxü, Pa Chaueneëgüx, rü name nixĩ i guxüguma namaã petaãëgü. Rü wena pemaã nüxü chixu, rü ¡petaãëgü! ⁵ Rü chanaxwèxe i meã pemaxë na guxüma i duüxügü pexü nacuèxgüxüçèx na aixcüma mexü i duüxügü na pixĩgüxü. ¡Rü nüxna pecuèxächie na tórü Cori rü paxa tá nataeguxü na núma naxüxü! ⁶ ¡Rü

taxucèxma penaxixãchiãëgü! ;Rü Tupanamaã nüxü pixu i perü yumüxëwa i guxüma i tacü i pexü ngupetüxü! ;Rü naxcèx ípeca rü moxë nüxna pexã! ⁷Rü ngëmaãcü i nüma ya Tupana rü tá pexü nataãëxëë namaã i wüxi i taãë i mexëchixü i guxüma i taãë i nüxü icuáxüãrü yexera mexëchixü. Rü ñuxma na Ngechuchu ya Cristuarü duüxügü pixigüxü, rü ngëma taãë i Tupana pexna äxü rü tá nüxna pexü ínapoxü i ngëma chixexü i nagu perüxínüëchaxü.

Name nixí i nagu tarüxñüë i guxüma i tacü i aixcüma mexü ixixü

⁸Rü ñuxma Pa Chaueneëgüx, rü name nixí i nagu perüxínüë i guxüma i ngëma ore i aixcüma ixixü, rü guxüma i ngëma nacüma i taxucürüwama texé chixri nachiga idexaxü. Rü name nixí i nagu perüxínüë i guxüma i ngëma ore i aixcüma meã iwéxü rü guxüma i ngëma Tupanapëxewa mexü, rü guxüma i ngëma mexü i duüxügü namaã taãëxü, rü guxüma i ngëma mexü i Tupanaxü naxcèx icuèxüüxügüxü. Rü name nixí i ngëmagu perüxínüë. ⁹Rü chanaxwëxe i aixcüma penaxü i ngëma pexü changüexëëxü, rü ngëma pexü namaã chixucuxëgüxü, rü ngëma chauxütawa nüxü pexínüëxü, rü ngëma chauxütawa nüxü pedauxü na chanaxüxü. Rü ngëxguma ngëmaãcü pemaxëgu rü pemaã tá inarüxãüx ya Tupana ya tamaã irüngüxmücü rü tüxü taãëxëëcü.

Yema PiripucŬĀx ga yaxögüxü rü dñerumaã Pauruxü narüngülxëëgü

¹⁰Rü ñuxma na chorü Coriarü chíixü, rü poraãcü chataãë erü wenaxärü choxna pecuèxãchie rü choxü perüngüxëë. Rü choma nüxü chacuèx rü pema rü guxüguma choxü perüngüxëëchaü, natürü taguma pexü natauxcha ga na penaxüxü ga yema. ¹¹Rü tama ngëma na tacü choxü taxuxüçèx nixí i pemaã nüxü chixuxü i ngëmachiga. Erü choma rü marü chomaã nixü na namaã chataãëxü i ngëma choxü ngëxmaxü. ¹²Rü nüxü chacuèx na ñuxãcü na yíixü ega guxü choxü tauxgux, rü nüxü chacuèx na ñuxãcü na yíixü ega choxü namuxüchixgu. Rü marü chomaã nixü na namaã chataãëxü i ngëma choxü ngëxmaxü woo changaxpütüwegu, rü ëxna woo chataiyaxgu, rü ëxna woo choxü namuxüchixgu rü ëxna woo choxü natauxguma. ¹³Rü Cristu nixí ya choxü poraxëëcü, rü ngëmacèx chomaã nanguxü na chanaxüxü i guxüma i ngëma Tupana naxwëxexü na chanaxüxü. ¹⁴Natürü ga pema rü wüxi ga mexü choxü pexügü ga yexguma guxchaxüwa chayexmagu rü choxü perüngüxëë. ¹⁵Rü pema, Pa Yaxögüxü i PiripucŬĀx, rü meãma nüxü pecuèx rü yexguma noxri Machedóniããnewa nüxü chixuxgu ga Tupanaärü ore, rü yexguma yéma íchaxüxügu, rü pexicatama

nixī ga āmare choxna pexāxū naxcèx ga yema ngūxēē ga chauxūtawa peyaxuxū. ¹⁶ Rū yexguma Techarónicaarū ãñewa chayexmayane, rü pema rü yéma chauxcèx penamugū ga perü āmare na choxū perüngūxēēgūxūcèx. Rū tama nixī ga yexgumaríca choxū perüngūxēēxū. ¹⁷ Rū woo perü āmaremaã chataãē, natürü yexeraãcū chataãē erü ngēma choxū na perüngūxēēgūxūcèx rü Tupana tá āmare pexna naxā. ¹⁸ Rū ñuxma rü marü choxū nangēxma i guxūma i tacū i chanaxwèxexū, rü aixcūma ngēmaärü yexera choxū nangēxma. Rū ñuxma na Epaporudítu núma nangexū i perü āmare, rü taxuūma choxū nataxu. Rū ngēma perü āmare i chauxcèx núma pemuxū, rü Tupanapēxewa rü ñoma wūxi i pumara i yixixürüxū nixī, rü nüma rü poraãcū namaã nataãē. ¹⁹ Rū ngēmacèx ya chorü Tupana rü norü ngēmaxūgū i mexēchixūwa tá pexna nanaxā i guxūma i tacū i pexū taxuxū. Rū ngēmaãcū tá nanaxū erü Ngechuchu ya Cristuarü duūxūgū pixīgū. ²⁰ Rū name nixī i guxūguma nüxū ticuèxūgū ya Tanatū ya Tupana. Rū ngēmaãcū yī.

Pauru nanaguxēē ga norü popera rü wenaxārü yema duūxūgūxū narūmoxē

²¹ Rū chanaxwèxe i chauégagu nüxū perūmoxēgū i guxūma i taeneēgū i Ngechuchu ya Cristuaxū yaxōgūxū. Rū ngēxgumarüū ta pexū narūmoxēgū i ngēma taeneēgū i chauxūtawa ngēxmagūxū. ²² Rū ngēxgumarüū ta pexū narūmoxēgū i guxūma i taeneēgū i núma Dumawa ngēxmagūxū. Rū ngēma yexera pexū rūmoxēgūxū rü ngēma nixī i taeneēgū i Dumaärü ãēxgacū ya tacūxū-tawa puracūxū. ²³ Rū chanaxwèxe i tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexū narüngūxēē i guxāma i pemax. Rū ngēmaãcū yī.

Rü nuāma pexna,
Pauru

POPERA GA COROCHAWA YEXMAGŪXŪ GA YAXŌGŪXŪTANŪWA NAMUXŪ GA PAURU

Pauru rü nüxŭ narümoxē ga yema yaxōgŭxŭ ga Corochawa yexmagŭxŭ

1-2 Pa Chaueneēgŭ ya Corochaarŭ Īānewa Ngēxmagŭxex, choma i Pauru rü wŭxigu namaā i taeneē i Timutéu nixŭ i pexcēx tanaxŭmatŭxŭ i űāā popera. Rü choxŭ nixŭ ga Tupana ga inamuāchixŭ na guxŭwama nüxŭ chixuchigŭxŭcēx i Ngechuchu ya Cristuarŭ ore. Rü pexcēx chanaxŭmatŭ i guxāma i pema ya chaueneēgŭ ya aixcŭma Tupanaārŭ duŭxŭgŭ ixŭgŭxe ya Cristuaxŭ yaxōgŭxe. Rü chanaxwēxe i Tanatŭ ya Tupana pexŭ narŭngŭxēē na meā pegŭmaā pemaxēxŭcēx rü petaāēgŭxŭcēx.

Pauru rü yema yaxōgŭxŭcēx nayumŭxē

3 Rü guxŭguma i ngēxguma pexcēx tayumŭxēgŭgu, rü moxē nüxna taxā ya Tupana ya Nanatŭ ya tŕrŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristu. 4 Rü ngēmaācŭ tanaxŭ erŭ marŭ nüxŭ tacuāchiga na űuxācŭ aixcŭma meā Ngechuchu ya Cristuaxŭ peyaxōgŭxŭ, rü aixcŭma nüxŭ pengechaŭgŭxŭ i guxŭma i ngēma duŭxŭgŭ i Tupanaārŭ ixŭgŭxŭ. 5 Rü nüxŭ tacuēxgŭ na ngēmaācŭ meā Tupanapēxewa pemaxēxŭ erŭ penayauxgŭchaŭ i ngēma mexŭgŭ i Tupana pexŭ namaā nguxŭxŭ i daxŭguxŭ i naānewa. Rü űuxma rü meā ĩpenanguxēē na penayauxgŭxŭcēx i ngēma mexŭgŭ yerŭ marŭ nüxŭ pexŭnŭē ga Tupanaārŭ ore i mexŭ i aixcŭma ixŭxŭ. 6 Rü ngēmatama ore i mexŭ ga pexŭtawa nguxŭ, rü guxŭwama nangu i űuxmax. Rü guxŭwama ningŭchigŭ rü duŭxŭgŭarŭ maxŭxŭ naxŭchicŭ, yema perŭ maxŭxŭ na naxŭchicŭxŭrŭ ga yexguma nüxŭ pexŭnŭēgu rü nüxŭ pecuēxgŭgu na űuxācŭ Tupana aixcŭma pexŭ na ngechaŭxŭ rü pexŭ rŭngŭxēēchaŭxŭ. 7 Rü ngēma ore i mexŭ nixŭ ga pexŭ nangŭxēēxŭ ga Epáparu ya tomŭcŭ ya nüxŭ tangechaŭgŭcŭ ya wŭxigu tomaā Tupanaārŭ orewa puracŭcŭ. Nŭma rü Cristuarŭ puracŭtanŭxŭ ya mecŭ nixŭ, rü nŭma nixŭ i tochicŭ pexŭ nangŭxēēxŭ. 8 Rü nŭma ya Epáparu nixŭ i tomaā nüxŭ yaxuxŭ i pechiga na űuxācŭ Tupanaāē i Ūnnextārŭ ngŭxēēmaā choxŭ pengechaŭgŭxŭ. 9 Rü ngēmacēx i toma ga noxritama pexŭ tacuāchigagu, rü taguma nüxŭ itayarŭngŭmaē na pexcēx tayumŭxēgŭxŭ. Rü guxŭguma Tupanana naxcēx tacagŭ na meā pexŭ nüxŭ nacuēxēxŭcēx i ngēma nŭma nanaxwēxexŭ na penaxŭxŭ. Rü

nūxna naxcèx tacagū na pexna naxāāxūcèx i nagúxūraūxū i cuèx i Naāē i Ūūnexūwa ne ūxū. ¹⁰ Rū nūxna naxcèx tacagū na meā tórū Cori naxwèxexūācūma na pemaxēxūcèx rū guxūguma penaxūxūcèx i ngēma nūma nanaxwèxexū. Rū nūxna naxcèx tacagū na pexū natauxchaxēēāxūcèx na togūxū perūngūxēēgūxūcèx rū guxū i ngunexūgu yexeraācū Tupanaxū pecuáxūcèx. ¹¹ Rū nūxna naxcèx tacagū na norū pora i mexēchixūmaā pexū naporaexēēxūcèx, na namaā peporaexūcèx i guxūma i guxchaxūgū rū yaxna namaā pexīnūēxūcèx. ¹² Rū űuxūchi tanaxwèxe i taāēācūma Tanatū ya Tupanana moxē pexā, erū nūma pexū nimexēēgū na pema rū ta penayauxgūxūcèx i ngēma mexūgū i naxūtawa ngēxmagūxū i nūma tá nūxna naxāxū i ngēma duūxūgū i noxru ixīgūxū. ¹³ Yerū nūma ga Tupana rū marū Chatanámēxēwa tūxū ínanguxūxēē rū Nane ya nūxū nangechaūcūmēxēwa tūxū nangēxmagūxēē. ¹⁴ Rū guma Nanegagu nixī ga tūxū namaxēxēxū rū tūxū nūxū nangechaūxū ga tórū pecadugū.

Rū yexguma pecaducèx nayuxgu ga Cristu rū Tupana nūgūmaā nanangūxmūēxēē ga duūxūgū

¹⁵ Taguma texé Tupanaxū tadau, natūrū nūma rū nūma nanamu ga Nane na duūxūgū nūxū daugūxūcèx rū nūxū nacuèxgūxūcèx na űuxācū na yīxū i nūma ya Tupana. Rū naxūpa ga guxūma ga tacū i űuxma ngēxmaxū, rū nūxīra marū nayexma ga Tupana Nane. ¹⁶ Rū Nanexū nixī ga namuxū ga Tupana na naxūāxūcèx ga guxūma i tacū i űuxma ngēxmaxū i daxūguxū i naānewa rū űoma i naānewa, rū guxūma i ngēma nūxū idauxū rū ngēma tama nūxū idauxū. Rū yemaācū nanaxū ga guxūma ga norū orearū ngeruūgū i daxūcūāxārū āēxgacūgū rū guxūma ga ngoxogūarū āēxgacūgū. Rū yemaācū nanaxū ga guxūma na nūxū yacuèxūūgūxūcèx. ¹⁷ Rū naxūpa i guxūma i tacū i űuxma ngēxmaxū, rū Cristu rū marū nūxīra nayexma. Rū nagagu nixī i meā inanuxū i guxūma erū nūma nixī i namaā inacuáxū. ¹⁸ Rū nūma ya Cristu rū naēru nixī i guxūma i ngēma yaxōgūxū. Rū nūma nixī ga naxūāxū rū nūxna naxāāxū ga maxū. Rū nūma nixī ga nūxīra yuwa ínadaxū na guxūārū āēxgacū yīxūcèx. ¹⁹ Rū Cristu rū Tupanaxūchi nixī, yerū yemaācū nanaxwèxe ga Tupana. ²⁰ Rū Tupana rū űoma ga naānewa nanamu ga Cristu na curuchagu pecaducèx nayuxūcèx. Rū yemaācū nixī ga Tupana nūgūmaā nangūxmūēxēēxū ga guxūma i űoma i naānewa ngēxmaxū rū guxūma i daxūguxū i naānewa ngēxmaxū. Rū yemaācū nanaxū ga Tupana yerū yemaācū nanaxwèxe. ²¹ Rū pema ga űpa rū tama Tupanamūcūgū pixīgū yerū naxchi pexaie nagagu ga perū chixexū ga nagu perūxīnūexū rū pexūxū. ²² Natūrū

i ñuxma ya Tupana rü nügümaã pexũ narüngüxmüëxëẽ na namücügü i mexũ pixĩgüxcèx. Rü yemaãcü nanaxü ga Tupana ga yexguma Cristu duũxũxũ ixĩxgu rü curuchawa ngúxũ yangexgu rü yexma nayuxgu. Rü yemaãcü nayu ga Cristu na nügüxũtawa pexũ nagagüxcèx rü napëxewa pimexüçèx rü nataxuxüçèx i perü chixexũ. ²³ Natürü ngema na pengüxcèx, rü penaxwèxe na guxũguma mea peyaxögüxũ rü meã naga pexĩnüëxũ rü taguma nüxũ perüxoexũ i ngëma norü ore i mexũ ga marü nüxũ pexĩnüëxũ. Rü ngematama ore nixĩ i ñuxma nüxũ yaxugüexũ i gúxũ i naanewa.

Tupana rü Pauruxũ namu na guxũma ga yaxögüxũxũ nangüëëxüçèx

²⁴ Rü ñuxma na woo pexcèx ngúxũ chingexũ rü chataãẽ erü nüxũ chacuèx rü ñaã chaxunemaã choma rü ta chayanguxëẽ ga yema ngúxũ ga Cristu ingexũ naxcèx i norü duũxügü i yaxögüxũ. ²⁵ Rü ñuxma ya Tupana rü choxũ namu na nüxũ charüngüëëxüçèx i guxũma i ngëma norü duũxügü i yaxögüxũ. Rü perü mexüçèx nixĩ i choxũ namuxũ na guxũwama meã nüxũ chixuxüçèx i norü ore. ²⁶⁻²⁷ Rü ngëma Tupanaãrü ore rü ñanagürü:

“Rü Cristu rü pewa nangëxma i ñuxmax, rü nagaguxicatama nixĩ i pexũ nangëxmaxũ i pechica i daxüguxũ i naãnewa i ngextá ínamexëchixũwa”,

ñanagürü. Rü yema nuxcümaũgüxũ ga duũxügü rü tama nüxũ nacuèxgü ga yemachiga, natürü ñuxma ya Tupana rü norü duũxügüxũ nüxũ nacuëë. Erü nüma ya Tupana rü norü duũxügüxũ nüxũ nadauxëëchaũ na ñuxãcü poraãcü pexũ nangechaũxũ rü pexũ nangüëëxũ i guxãma i pema i tama Yudíugü ixĩgüxe. Rü ñuxma i pema na woo tama Yudíugü pixĩgüxũ, natürü pema rü ta pexũ nangëxma i pechica i daxüguxũ i naãnewa erü Cristuaxũ peyaxögü. ²⁸ Rü ñuxma i toma rü Cristuchigaxũ nixĩ i tixuxũ. Rü ngema ore i Tupanaarü cuèx nawa ngexmaxũmaã nixĩ i guxũma i duũxügüxũ tixucüxëgüxũ rü tanangüexëëxũ na ngemaãcü ngearü chixexũãxũ Cristuxũtawa tagagüxũ. ²⁹ Rü ngëmatama puracü nixĩ i nawa poraãcüxüchima chapuracüamaxũ woo tacü rü guxchaxũ chauxcèx ínguxgu. Rü guxũma i ngëma pora i Cristu choxna ãxũ i chowa ngëxmaxũ nixĩ i choxũ poraxëëxũ na chanaxüamaxüçèx i ngëma puracü.

2

1 Pa Chaueneëgüx, chanaxwèxe i nüxũ pecuèx na ñuxãcü poraãcü pexcèx chapuracüxũ. Rü ngëxgumarüũ ta chanaxwèxe i nüxũ pecuèx na ñuxãcü poraãcü chapuracüxũ naxcèx i ngëma taeneëgü i Laodichëaarü íãnewa ngëxmagüxũ

rū guxūma i petanūxūgū i taguma choxū daugūxū. ² Rū ngēmaācū poraācūxūchima chapuracū na nūxū rū ta chanangūchaūxēxūcèx. Erū chanaxwèxe i guxūma aixcūma nūgū nangechaūgū rū nūxū nangēxma i ngēma mexū i cuèx i aixcūma ixīxū. Rū ngēmaācū tá meāma nūxū nacuèxgū ga yema noxri Tupanaxīcatama nūxū cuáxū. Rū yima rū Cristutama nixī. ³ Rū nūma nixī i nūxū nangēxmaxū i guxūma i cuèx i aixcūma mexū. Rū nūma nixī i taxcèx nangoxēēāxū i Tupanachiga. ⁴ Rū pemaā nūxū chixu i ngēma ore erū tama chanaxwèxe na texé pexū womūxēēgūxū namaā i tacū rū ore i chixexūwa pexū gagūxū. ⁵ Rū woo na tama ngēma petanūwa changēxmaxū, natūrū chauāēwa rū poraācū pegu charūxīnū. Rū wūxi i chorū taāē nixī na nūxū chaçuáxū na ñuxācū meā pegū ipinuxū na meā pegūmaā ipecuáxūcèx rū ñuxācū tama nūxū perūxoexū na Cristuaxū peyaxōgūxū.

Ñuxma na Cristuarū ixīgūxū rū ngexwacaxūxū i maxū tūxū nangēxma

⁶ Rū pema ga noxri rū meāma tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristuxū peyauxgū. Rū ñuxma rū yema noxri meāma na penayauxgūxūrū rū name nixī i guxūguma nūxna penaxā i perū maxū na nūma pexū namaā inacuáxūcèx. ⁷ Rū wūxi i nanetū nanaxwèxe i naxchúmèxā na nataixūcèx rū na namaxūxūcèx. Rū ngēxgumarū ta i pema rū penaxwèxe na meā Cristuna peyaxūxgūxū na meā nawa piyaetanūxūcèx rū meā naxcèx pemaxēxūcèx rū meā nūxū peyaxōgūamaxūcèx yema noxri Epáparu pexū ngúxēēgurū. Rū name nixī i guxūguma Tupanana moxē pexā. ⁸⁻⁹ Rū naxcèx pexuāēgū i ngēma duūxūgū i pexū womūxēēgūchaūxū! Rū tama name i nūxū iperūxīnūē i ngēma norū ore i tama aixcūma ixīxū rū taxuwama mexū. Erū ngēma duūxūgū rū pexū nangúxēēchaū na nagu pexīxūcèx i ngēma nacūmagū ga nuxcūmaūgūxū ga duūxūgū nagu īxū. Rū ñoma i naāneārū nguxēētaegū nixī i inaxīnūēxū. Rū tama aixcūma Cristuchiga nixī i ngēma pexū nangúxēēxū. Rū name nixī i nūxna pixīgachi i guxūma i ngēma nguxēētaeruūgū i chixexūgū rū Cristuwe perūxī. Erū Cristu rū Tupanaxūchi nixī rū guxūma i Tupanaārū pora rū Cristuwa nangēxma. ¹⁰ Rū ñuxmax, rū Tupanaārū maxū rū norū pora rū aixcūma pewa nangēxma erū namēxwa pengēxmagū ya Cristu ya namaā icuácū i guxūma i daxūcūāxārū āēxgacūgū rū guxūma i ngoxogūarū āēxgacūgū. ¹¹ Rū ngēma Yudīgū rū nūgū ínawiechēxmūpēxechiraūgū na Tupanapēxewa yamexūcèx. Natūrū ngēxguma Cristuaxū yaxōgūgu rū tama ngēmaācū tamaā nanaxū ya Cristu na imexūcèx. Erū nūma ya Cristu rū tórū maxūwa napuracū rū tūxū ínanguxūxēē nawa i

taxüneārū ngúchaŭgü. Rū ngēmaācū nixī i tūxū yamexēēxū na Tupanapēxewa imexúcèx. ¹² Rū yexguma ípebaiŭgu, rú Cristu na itáxŭrūŭ yexma natèx ga yema nuxcūmaŭxū ga perū maxū. Rū yema Cristu na írūdaxŭrūŭ rú pema rú ta penayaxu i maxū i ngexwacaxūxū, yerū peyaxōgü na Tupana norū poramaā Cristuxū írūdaxēēxū. ¹³ Rū ũpa ga pema rú tama aixcūma pexū nayexma ga maxū i taguma gúxū yerū pepecaduāxgü rú pexeneārū ngúchaŭ pexügü. Natürü i ñuxma rú Cristuxū namaxēēxŭrūŭ pexū namaxēxēē ya Tupana erü Cristuarü duŭxügü pixīgü. Rū Tupana rú marü Cristugagu tūxū nüxū nangechaŭ ga guxūma ga tórü pecadugü. ¹⁴ Rū noxri rú tachixe yerü tama aixcūma naga taxīnŭē ga yema mugü ga Moŭché tūxna āxū, rú tórü pecadugü rú yuwa tūxū nagagü. Natürü ga Cristu rú curuchagu tórü pecaducèx nayu, rú yemaācū Tupana tūxū nayangutanūxēē ga yema tórü pecadugü. ¹⁵ Rū yexguma curuchagu nayuxgu ga Cristu, rú yexguma nixī ga Chatanáxū naporamaēxū ga Tupana. Rū yexguma nixī ga guxū ga duŭxügüpēxewa Chatanáxū naxānexēēxū ñoma wūxi i churaragŭarü āēxgacü i norü uwanü i nüxū naporamaēxūxū naxānexēēxŭrūŭ.

Name nixī i naxcèx tadaugü i ngēma mexŭgü i daxŭguxū i naānewa ngēxmagŭxū

¹⁶ Rū ñuxma rú taxucèxma tūxcūŭ pexū nixu i ngēma Yudiŭgü ega woo tama naxrūŭ penaxŭxgux. Nūmagü rú ñuxre i ōnagŭxicatama nangōxgü, rú ñuxre i axeŭxīcatama nixaxgü, rú ñuxre i petaarü ngunexŭgü naxauregü na ngēmaācū Tupanaxū yacuèxŭŭgŭxúcèx. Rū nangēxma i norü peta i gucū ya taunecŭgu Tupanacèx naxauregŭxū rú togü i petagü i gucū ya tauemacŭgu naxauregŭxū. Rū nüxū nangēxma i nacūmagü na ñuxācū ngŭxchigaarü ngunexŭgü naxauregŭxū. ¹⁷ Rū aixcūma yema nuxcūmaŭgŭxū ga Yudiŭgü rú nanaxauregü ga yema nacūmagü yerü ga Cristu rú tauta ínangu ga yexguma. Natürü i ñuxma rú marü ínangu ya Cristu rú tórü pecaducèx nayu. Rū ñuxma rú name nixī na naga ixīnŭēxū rú tama nagu ixīxū i ngēma nuxcūmaŭgŭxū i nacūmagü. ¹⁸ Rū tāūtāma naga pexīnŭē i ngēma duŭxügü i nüxū ixugŭxū na ipeyarŭtauxexū ega tama daxŭcŭāx i orearü ngeruŭgŭxū picuèxŭŭgŭgu! Nūmagü rú tama nŭgü nicuèxŭŭgŭneta rú nŭgü nixugü na yangoxetŭgŭxū. Rū noxrŭtama cuèxmaāmare nŭgü nicuèxŭŭgŭ. ¹⁹ Natürü i nūmagü rú tama aixcūma naga naxīnŭē ya yima taeru ixīcū ya Cristu ya tūxū poraxēēcū rú tūxū iyaetanūxēēcū i tórü ōwa i guxāma i yixema i norü duŭxügü ixīgŭxe. Rū nūma ya Cristu nixī i wūxigu tūxū naxīnŭēxēēxū i wūxichigü i yixema ngēma Tupana naxwèxexŭrūŭ. ²⁰ Rū yexguma nayuxgu ga Cristu rú yexma

nayu ga nuxcūmaũxũ ga perũ maxũ, rũ yexma nayarũxo ga guxũma ga nuxcūmaũgũxũ ga pecūmagũ i ñoma i nañnecũāx i duũxũgũ nagu rũxĩnũēxũ. Rũ ngẽmacèx i ñuxmax çrũ tũxcũũ nixĩ i ñoma i nañnecũāx maxẽxũrũũ nagu pemaxẽxũ i pemax, rũ tũxcũũ nixĩ i ngẽma Yudĩugũcūmagu pexĩxũ? ²¹ Rũ nūmagũ i Yudĩugũ rũ nũxũ nixugũe rũ ñanagũrũgũ:

“Tama name i nũxũ quingõgũ i ngẽã, rũ tama name i cunangõx i yea, rũ tama name i cunayaxu i ngẽma”, ñanagũrũgũ. ²² Natürũ guxũma i ngẽma nacūmagũ rũ paxa tá inayarũxo erũ duũxũgũarũ nixĩgũ. Rũ ngẽma pexũ namuxũ rũ duũxũgũarũ mugũmare nixĩ. Rũ ngẽma pexũ nangũexẽẽxũ rũ duũxũgũarũ nguxẽẽtaemare nixĩ. ²³ Rũ guxũma i ngẽma pexũ namuxũ rũ pexcèx namexcũraxũ erũ pexũ naxucũxẽgũ na tacũ pexauregũxũcèx, rũ tama pegũ picuèxũũgũxũcèx, rũ meã pexenemaã ipecuèxgũxũcèx. Natürũ guxũma i ngẽma mugũ rũ tama aixcūma pexũ narũngũxẽẽ na nũxũ perũxoexũcèx i pexeneãrũ ngũchaũgũ.

3

¹ Rũ ñuxma i pemax, rũ Cristu wena maxũxũrũũ rũ pexũ nangẽxma i maxũ i ngexwacaxũxũ. Rũ ngẽmacèx name nixĩ i naxcèx pedau i ngẽma mexũgũ i daxũguxũ i nañnewa ngẽxmaxũ i ngextá Cristu rũ Tupanaãrũ tũgũnecũwawa írũtoxũwa rũ namaã ãẽxgacũ íyĩxũwa. ² Rũ name nixĩ i guxũguma nagu perũxĩnũē i ngẽma daxũguxũ i nañnewa ngẽxmaxũ i ngemaxũgũ rũ tama i ngẽma ñoma i nañnewa ngẽxmaxũ. ³ Yerũ yexguma nayuxgu ga Cristu rũ yexma nayu ta ga nuxcūmaũxũ ga perũ maxũ. Rũ ñuxma rũ pexũ nangẽxma i perũ maxũ i ngexwacaxũxũ erũ Cristutanũxũ pixĩgũ rũ Tupanamẽxẽwa pengẽxmagũ. ⁴ Rũ nūmatama ya Cristu nixĩ i pexũ namaxẽxẽẽxũ. Rũ ngẽxguma wena núma nangoxgu, rũ namaã tá pengõe, rũ naxrũũ tá pimexẽchi.

Marũ nũxũ tarũxo i nuxcūmaũxũ i tacũma i chixexũgũ rũ tanayaxu i ngexwacaxũxũ i tórũ maxũ

⁵ Rũ ñuxma rũ name nixĩ i nũxũ perũxoe i guxũma i ñoma i nañneãrũ chixexũ i pewa ngẽxmaxũ. Rũ tama name i pemèxna naĩ i ngemaã pemaxẽ, rũ tama name i petena naĩ ya yatũmaã pemaxẽ. Rũ tama name i penaxũ i pexeneãrũ ngũchaũ rũ bai i nagu perũxĩnũēmare. Rũ tama name i pexũ nangũchaũ i tacũ rũ to i chixexũgũ. Rũ tama name i pegũnaxĩcatama penanuxuchigũchaũ i guxũma i ngẽmaxũgũ, erũ yĩxema ngẽma nacūma tũxũ ngẽxmaxẽ rũ dũxwa namaã tatupanaãx. ⁶ Rũ guxũma i ngẽma chixexũgũcèx tá nixĩ i Tupana napoxcuexũ i ngẽma duũxũgũ i ngẽmaãcũ maxẽxũ rũ tama naga ñnũechaũxũ. ⁷ Rũ

pema ga ūpa rü penaxü ga yema chixexüğü, rü yemaäcü pemaxë. ⁸ Natürü i ñuxma rü name nixĩ i nüxü perüxoe i guxüma i ngëma na pegüchi pexaixü, rü pegümaã penuëxü, rü chixri pemaxëxü, rü pegümaã peguxchigagüxü, rü guxüma i ngëma chixexü i dexa i nüxü pixuxü. ⁹ Rü tama name i pegümaã pido-rae, erü marü ipenatëx ga nuxcümaüxü ga pecüma rü guxüma ga yema chixexüğü ga ūpa pexüğüxü. ¹⁰ Rü ñuxma rü marü penayaxu i ngexwacaxüxü i perü maxü rü ngexwacaxüxü i duüxüğü pixigü. Rü guxü i ngunexügu rü Tupana pexü ningexwacaxüxëchigü na yexeraäcü pimexüçëx naxrüü rü yexeraäcü nüxü na pecuëxgüxüçëx ya Tanatü ya Tupana ya maxü tüxna äcü. ¹¹ Rü ñuxma rü Tupanacëx rü nüetama nixĩ ega Yudíu quixigu rü ëxna tama. Rü nüetama nixĩ ega ícuwiechëx-müpëxechiraügu rü ëxna tama. Rü nüetama nixĩ ega tacü rü nachiüñanecüāx i duüxü quixigu, rü ëxna tacü rü duüxü quixigu. Rü nüetama nixĩ ega wüxi i coriarü duüxü quixigu, rü ëxna taxüxearüma duüxü quixigu. Erü ñuxma rü ngëma guxüärü yexera aixcüma tüxü mexü nixĩ na Cristu rü guxüärü äëxgacü yixü rü guxāwama nangëxmaxü. ¹² Rü ñuxma ya Tupana rü pexü nangechaü i pema rü pexü nadei na noxrü pixigüxüçëx. Rü ngëmacëx name nixĩ i guxüguma pexü nangechaütümüüğü i togü, rü namaã pemecümagü, rü tauxchaäcüma nüxna penaxā, rü taguma napëxewa pegü picuëxüxüğü. Rü ngëxguma woo tacü pemaã naxüxgux rü name nixĩ i yaxna namaã pexĩnüë. ¹³ Rü name nixĩ i wüxichigü i pema na pegümaã yaxna pexĩnüëxü. Rü ngëxguma chi texé tacü pemaã üxgux, rü name nixĩ i pegüxü nüxü pengechaüğü i ngëma. Rü yexgumarüü ga tórü Cori na pexü nüxü ngechaüxürüü, rü name nixĩ i togüaxü nüxü pengechaüğü. ¹⁴ Rü guxüärü yexera mexü nixĩ na pegü pengechaüğüxü. Erü ngëxguma aixcüma pegü pengechaüğügu rü aixcüma wüxigu tá perüxĩnüë, rü meã pegümaã tá pemaxë. ¹⁵ Rü name nixĩ na pemaã inacuáxü i ngëma taãë i Cristu pexna äxü na ngëmaäcü aixcüma pegü pengechaüğüxüçëx. Yerü yemacëx nixĩ ga Tupana pexü dexü na wüxitama i duüxüğü pixigüxüçëx rü meã wüxigu perüxĩnüëxüçëx. Rü name nixĩ i moxë nüxna pexägu ya Tupana. ¹⁶ Rü name nixĩ i guxüguma peãëwa nangëxma i Cristuarü ore rü taãëäcüma naga pexĩnüë. Rü name nixĩ i meã peãëxü pecuääcüma namaã pegü pengüxëë rü pegü pixucuxëğü na ngëmaäcü pegüaxü penangüchaüxëxüçëx. Rü name nixĩ i aixcüma Tupanana moxë pexägüäcüma nagu pewiyaegü i nagüxüraüxü i norü wiyaegü. ¹⁷ Rü guxüma i ngëma pexüxü rü nüxü pixuxü rü name nixĩ i tórü Cori ya Ngechuchuégagu penaxü. Rü name nixĩ i ngëmaäcü Ngechuchuégagu Tanatü ya Tupanana moxë

pexãgü.

Tupana nanaxwexe na meã namaxẽxü i duïxügü i Cristuaxü yaxõgüxü

18 Pa Ngexügü i Ñtegüxüx, rü name nixĩ i petega pexĩnüê. Erü woetama ngẽma nixĩ i mexü na penaxüxü erü tórü Cori ya Cristuarü duïxügü pixĩgü. 19 Pa Yatügü i Ñmaxgüxüx, rü name nixĩ i ngĩxü pengechaügü i pemèxgü. Rü tama name na ngĩmaã pechixecümagüxü. 20 Pa Buxügüx, rü name nixĩ i guxüwama penatü rü peega pexĩnüê, erü ngẽma nixĩ i namaã nataãexü ya tórü Cori. 21 Pa Papágüx, rü tama name i penanuèxëê i pexacügü. Erü ngèxguma ngẽmaãcü penaxüxgux rü ngürüãchi tá nüxü nawèxtümüü i ngẽma namaã nüxü pixuxü. 22 Pa Duïxügüx i Ixãärü Coriãxgüxüx, rü name nixĩ i guxüwama naga pexĩnüê i perü corigü i ñoma i naãnewa pemaã icuèxgüxü. Rü tama name i pexü nadaugüguxicatama meã pepuracüe na ngẽmaãcü penataãexëèxücèx. Natürü name nixĩ i mexü i perü ngúchaümaã guxüguma meã pepuracüe erü tórü Corixü pemuüê. 23 Rü guxüma i ngẽma perü puracü i pexüxüwa rü name nixĩ i perü ngúchaümaã penaxü ñoma tórü Cori ya Cristuaxü pepuracüexürüü rü tama i duïxügüaxü. 24 Rü marü nüxü pecuèx rü daxügüxü i naãnewa rü tórü Cori ya Cristu tá pexna nanaxã i perü ãmare i maxü i taguma gúxü. Erü yima Cristu ya aixcüma perü Cori ixĩcüaxü nixĩ i pepuracüexü. 25 Natürü yíxema chixexü üxe rü tá ta tanayaxu i tümaärü natanü naxcèx i ngẽma chixexü i taxüxü, rü aixcüma Tupana tá tüxü napoxcu. Erü Tupanapèxewa rü guxüma i duïxügü rü nawüxigu, rü taxucürüwama texé Tupanachèxwa tiña ega chixexü taxüxgux.

4

1 Rü pemax, Pa Corigüx, rü name nixĩ i perü duïxügümaã pemecümagüxü, rü tama penawomüxëèxü. ¡Rü nüxna pecuèxãchie na pema rü ta pexü nangèxmaxü ya perü Cori ya daxügücü! 2 ¡Rü guxüguma peyumüxëgü, rü pexuãëgü na tama chixexügu peyixücèx! ¡Rü Tupanana moxë pexãgü! 3 ¡Rü toxcèx rü ta peyumüxëgü na Tupana toxü natauxchaxëèxücèx na nüxü tixuxücèx i norü ore i mexü, rü meãma duïxügümaã nüxü tixuxücèx i ngẽma ore ga noxri tama nüxü nacuèxgüxü i Cristuchiga! Rü ngẽma orecèx nixĩ i ñuxma ichapoxcuxü. 4 Rü chanaxwexe i chauxcèx peyumüxëgü na meã duïxügücèx chanangoxëèxü i ngẽma ore, erü ngẽma nixĩ i mexü na chanaxüxü. 5 ¡Rü meã pemaxë napèxewa i ngẽma duïxügü i tama yaxõgüxü! ¡Rü ñuxma na pexü natauxchaxü, rü yoxni paxa penaxüx i Tupanaärü puracü! ¡Rü taxü i perüchomarexü! 6 Rü ngèxguma togü i

duŭxŭgŭmaã pidexagŭgu, rŭ name nixĩ i penataãẽxẽẽ namaã i ngema dexa i namaã nüxŭ pixuxŭ. ¡Rŭ ngemaãcŭ mea penangaxŭ i ngema pexna cèxŭ nachiga i perŭ õ!

Pauru nanaguxẽẽ ga norŭ popera rŭ wenaxãrŭ yema duŭxŭgŭxŭ narŭmoxẽ

⁷ Rŭ nüma ya taeneẽ ya Tíquicu ya nüxŭ ingechaŭgŭcŭ rŭ aixcŭma choxŭ narŭngŭxẽẽ rŭ wŭxigu chomaã Cori ya Tupanacèx napuracŭ. Rŭ nüma tá pemaã nüxŭ nixu i chauchiga. ⁸ Rŭ ñuxma rŭ petanŭwa chanamu na pexŭ nataãẽxẽẽxŭcèx rŭ pemaã nüxŭ yaxuxŭcèx na ñuxãcŭ toxŭ nangupetŭxŭ i tomax. ⁹ Rŭ Tíquicumaã petanŭwa chanamu i Onéchimu ya taeneẽ ya nüxŭ ingechaŭgŭcŭ ya aixcŭma meã Tupanaãrŭ puracŭ ũcŭ. Rŭ nüma rŭ petanŭxŭ nixĩ. Rŭ nümagŭ tá nixĩ i pemaã nüxŭ yaxugŭxŭ na tacŭ ngupetŭxŭ i núma. ¹⁰ Rŭ pexŭ narŭmoxẽ i Aritácu i wŭxigu chomaã poxcuxŭ. Rŭ ngẽxgumarŭŭ ta pexŭ narŭmoxẽ i Marcu i Bernabéeneẽ ixixŭ. Rŭ marŭ pemaã nüxŭ chixu i Marcuchiga na meã penayauxgŭxŭcèx i ngẽxguma petanŭwa nanguxgu. ¹¹ Rŭ ngẽxgumarŭŭ ta pexŭ narŭmoxẽ ya taeneẽ ya Ngechuchu ya Ixaixcŭmacŭgu ãegacŭ. Rŭ ngẽma tomaẽxpŭx i yatŭgŭ rŭ ngẽxĩcatama nixĩ i Yudŭgŭ i yaxŭgŭxŭ i wŭxigu chomaã puracŭexŭ i Tupanaãrŭ puracŭwa. Rŭ nümagŭ rŭ poraãcŭ choxŭ nataãẽxẽẽgŭ. ¹² Rŭ ngẽxgumarŭŭ ta pexŭ narŭmoxẽ i Epáparu. Rŭ nüma rŭ petanŭxŭ nixĩ, rŭ aixcŭma nanaxŭ i Cristuarŭ puracŭ. Rŭ nüma rŭ norŭ yumŭxèwa rŭ guxŭguma Tupanaxŭ nacèxŭ pexcèx na aixcŭma meã pemaxèxŭcèx rŭ peyaxŭgŭamaxŭcèx rŭ aixcŭma penaxŭxŭcèx i ngẽma Tupana naxwèxexŭ. ¹³ Rŭ choma rŭ marŭ nüxŭ chadau rŭ pemaã nüxŭ chixu i ñuxãcŭ Epáparu poraãcŭ pexcèx napuracŭ rŭ naxcèx napuracŭ i ngẽma taeneẽgŭ i Laodichéaarŭ ñãnewa rŭ Iráporiarŭ ñãnewa ngẽxmagŭxŭ. ¹⁴ Rŭ Luca ya duturu ixĩcŭ ya nüxŭ ingechaŭgŭcŭ, rŭ pexŭ narŭmoxẽ. Rŭ ngẽxgumarŭŭ ta pexŭ narŭmoxẽ i Dema. ¹⁵ ¡Rŭ chauégagu nüxŭ perŭmoxẽgŭ i taeneẽgŭ i Laodichéawa ngẽxmagŭxŭ! ¡Rŭ ngẽxgumarŭŭ ta nüxŭ perŭmoxẽgŭ i Nifa rŭ guxŭma i taeneẽgŭ i yaxŭgŭxŭ i napatawa ngutaquẽxegŭxŭ! ¹⁶ Rŭ ngẽxguma marŭ nüxŭ pedaumatŭguwena i ñãã popera, rŭ chanaxwèxe i Laodichéawa penamu na ngemacŭãx i taeneẽgŭ rŭ ta nüxŭ nadaumatŭgŭxŭcèx. Rŭ ngẽxgumarŭŭ ta i ngẽma popera i Laodichéawa chamuxŭ, rŭ ngẽxguma pexŭtawa nanguxgu rŭ chanaxwèxe i nüxŭ pedaumatŭgŭ. ¹⁷ Rŭ chanaxwèxe i Ariquípumaã nüxŭ pixu, rŭ ñapegŭgŭ nüxŭ:

“¡Rŭ meã napuracŭ rŭ yanguxẽẽ i ngẽma puracŭ i tórŭ Cori cuxna ãxŭ!” ñapegŭgŭ nüxŭ. ¹⁸ Choma i Pauru rŭ choxmẽxmaãtama pexcèx chanaxŭmatŭ i ñãã chorŭ moxẽ. ¡Rŭ

nüxna pecuèxãchie na chapoxcuxŭ! Rŭ chanaxwèxe i Tupana
pexŭ narüngŭxěě.

Rŭ nuãma pexna,
Pauru

NÜXĪRA ÜXÜ GA POPERA GA TECHARÓNICAWA YEXMAGÜXÜ GA YAXŌGÜXÜTANÜWA NAMUXÜ GA PAURU

Pauru rü nüxü narümoxē ga yema yaxōgüxü ga Techarónicawa yexmagüxü

¹ Pa Toeneēgü i Techarónicawa Ngēxmagüxü i Tanatü ya Tupana rü Tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristuarü Duüxügü Ixīgüxüx, choma i Pauru rü namaã i taeneē i Chiribánu rü Timutéu nixī i pexcèx tanaxümatüxü i ñaã popera. Rü tanaxwèxe i Tanatü ya Tupana rü tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexü narüngüxēē rü pexü nataãxēē.

Meãma nayaxōgü ga yema Techarónicawa yexmagüxü rü yemaãcü wüxi ga cuèxruü ga mexü nixīgü

² Rü torü yumüxēwa rü guxüguma pexna tacuèxāchigü, rü pexcèx Tupanana moxē taxā. ³ Rü guxüguma i ngēxguma Tanatü ya Tupanamaã tidexagügu, rü taguma nüxü itayarüngümaē na ñuxācü meã peyaxōgüācüma penaxüxü i Tupanaärü puracü, rü ñuxācü nüxü pengechaügüācüma togüxü perüngüxēēxü. Rü taguma nüxü itayarüngümaē na ñuxācü aixcüma meã ípenanguxēēxü ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu rü ngēmacèx yaxna namaã pexĩnüē i ngēma ngúxü i ñuxma pingexü. ⁴ Pa Chaueneēgüx, Tupana pexü nangechaü, rü nüxü tacuèx rü nümatama nixī ga pexü nadexü. ⁵ Rü yexguma pemaã nüxü tixuxgu ga Tupanaärü ore i tüxü maxēxēēxü, rü tama toechama tidexagümare, yerü Tupanaãē i Üünexü toxü narüngüxēē na norü poramaã pemaã nüxü tixüxü. Rü meã nüxü tacuáäcüma pemaã nüxü tixu ga yema ore yerü toðēwatama nüxü tacuèx na aixcüma yīxü. Rü pematama nüxü pecuèx ga ñuxācü meã pepéxewa na tamaxéxü ga yexguma na yemaãcü pexü tarüngüxēēgüxücèx. ⁶ Rü pema rü meãma penaxügü ga yema pexü tangüexēēxü rü yema tüxü nangüexēēxü ga tórü Cori ya Ngechuchu. Rü Tupanaãē i Üünexü pexü taãxēēäcüma penayauxgü ga yema ore ga woo yemacèx poraäcü ngúxü na pingegüxü. ⁷ Rü yemaãcü ga pema rü wüxi ga cuèxruü ga mexü pixīgü naxcèx ga guxüma ga yema yaxōgüxü ga Machedóniãñewa rü Acayaanewa yexmagüxü. ⁸ Rü yema na peyaxōgüxügagu rü tórü Cori ya Ngechucharü ore rü guxüwama ninguchigü. Rü ngēmacèx i ñuxma rü Machedóniãñewa rü Acayaanewa rü guxüwama

nūxū nacuèxgū na ñuxācū meā Tupanaāxū peyaxōgūxū. Rū ngēmacèx marū taxucèxma tūxcūū i toma rū namaā nūxū tixu i ngēma ore i mexū i pechiga. ⁹ Erū nūmagūtama i ngēma duūxūgū rū marū nūxū nixugūgū ga ñuxācū ga pema rū meā toxū na peyaxgūxū ga yexguma petanūwa taxīxgu. Rū nūxū nixugūgū ta ga ñuxācū nūxū na perūxoexū ga perū tupanane-tachicūnèxāgū na Tupanaxūchi ya maxūcū rū ixaixcūmacūwe perūxīxūcèx rū nūxū pepuracūexūcèx. ¹⁰ Rū nūxū nixugūgū ta na ñuxācū aixcūma ipenanguxēēxū na wenaxārū daxūwa ne naxūxū ya Ngechuchu ya Tupana Nane ga yuwa ínadxēēācū. Rū yima Ngechuchu nixī ya tūxū ínguxūxēēcū nūxna i ngēma poxcu i āñcūmaxū tá ínguxū.

2

Pauruarū puracū ga Techarónicawa

¹ Pa Chaueneēgūx, rū pematama nūxū pecuèx rū tama natūcèxmamare nixī na pexūtawa taxīxū. ² Rū pema nūxū pecuèx rū naxūpa ga pexūtawa na tangugūxū rū chixri tomaā nachopetū ga Pirípucūāxgū rū tomaā naguxchigagū. Natūrū Tupana toxū narūngūxēē na pemaā nūxū tixuxūcèx ga norū ore i tūxū maxēxēēxū. Rū yemacèx tama tamuūēācūma pemaā nūxū tixu ga yema ore woo ga torū uwanūgū rū poraācū toxū na naguxchaxēēgūāxū. ³ Rū yexguma pemaā nūxū tixuxgu ga yema ore, rū tama ítatūēācūma pemaā nūxū tixu. Rū tama chixexū pemaā taxūgūchaūācūma rū tama pexū tawomūxēēgūchaūācūma pemaā nūxū tixu ga yema ore. ⁴ Yerū Tupana nixī ga toxū unetacū rū toxū mucū na pemaā nūxū tixuxūcèx ga norū ore i mexū i tūxū maxēxēēxū. Rū yemacèx Tupana naxwèxexūācūma pemaā nūxū tixu ga yema ore. Rū tama duūxūgūxūmare na tataāxēēgūxūcèx pemaā nūxū tixu, natūrū nūxū tixu na Tupanaxū tataāxēēgūxūcèx. Rū nūma ya Tupana nixī i tūxū nacuáxū rū tūxū nadauxū rū nangugūāxū i ngēma nagu rūxīnūēxū. ⁵ Rū pema nūxū pecuèx rū taguma pepēxewa pexū tīcuèxūūgū na toga pexīnūēxūcèx, rū taguma pexū tawomūxēēgū na ngīxū tayauxgūxūcèx ga perū dīeru. Rū Tupana nixī ya toxū daucū na taguma yemaācū na tanaxūxū. ⁶ Rū taguma naxcèx tadaugū na duūxūgū toxū icuèxūūgūxūcèx, rū woo i pema rū bai i togū i duūxūgū. ⁷ Rū woo Cristutama toxū namu na yaxōgūxūārū āēxgacūgū na tixīgūxū natūrū tama ñoma wūxi ga āēxgacūrūū pepewa tixīgū. Natūrū meāmare pemaā itacuèx, ñoma wūxi i mamá i ngīxācūgūna meā dēuxcūrūū pemaā tixīgū. ⁸ Rū poraācū pexū tangechaū, rū yemacèx pemaā nūxū tixu ga Tupanaārū ore. Rū tama yemaxicatama pexna taxāxchaū ga yexguma. Natūrū marū ítamemare ta ga pexcèx na

tayuexŭ, yerŭ poraãcŭ pexŭ tangechaŭgŭ. ⁹ Pa Chaueneëgŭx, pema nŭxŭ pecuèx ga ñuxãcŭ poraãcŭ na tapuracŭexŭ na torŭ ònacèx tataxegŭxŭcèx. Rŭ ngunecŭ rŭ woo chŭtacŭ tapuracŭe na taxúeaxŭma wŭxi ga guxchaxŭ tixŭgŭxŭcèx ga yexguma petanŭwa tayexmagŭgu rŭ pemaã nŭxŭ tixuxgu ga Tupanaãrŭ ore. ¹⁰ Pa Duŭxŭgŭ i Tupanaãxŭ Yaxôgŭxŭ, pema nixŭ ga toxŭ pedaŭgŭxŭ rŭ Tupana rŭ ta toxŭ nadau ga ñuxãcŭ meã na tamaxèxŭ ga petanŭwa, rŭ ñuxãcŭ taxuŭma ga chixexŭ na taxŭxŭ ga yexguma. ¹¹ Rŭ pema nŭxŭ pecuèx ta ga ñuxãcŭ pexŭ na tanangúchaŭxèxŭ. Rŭ yexguma pengechaŭgŭgu, rŭ pexŭ tataãxèxègŭ ñoma wŭxi i papá i naxãcŭgŭxŭ taãxèxègŭxŭrŭrŭ. ¹² Rŭ ñuxma na Tupanaãrŭ pixŭgŭxŭ, rŭ pexŭ taxucŭxègŭ na meã naxcèx pemaxèxŭ. Rŭ nŭma nixŭ i pexcèx nangemaxŭ na ngextá ãxgacŭ íyŭxŭwa pengugŭxŭcèx na ngema mexŭwa pengèxmagŭxŭcèx. ¹³ Rŭ ngèmacèx guxŭguma pexcèx Tupanana moxè taxã, yerŭ yexguma noxri nŭxŭ pexŭnŭëgu ga yema norŭ ore ga pemaã nŭxŭ tixuxŭ, rŭ meã penayauxgŭ, yerŭ nŭxŭ pecuèxgŭ rŭ aixcŭma Tupanaãrŭ ore nixŭ rŭ tama duŭxŭgŭarŭ oremare nixŭ. Rŭ yema ore nixŭ ga naxŭchicŭxŭ ga perŭ maxŭ ga yexguma peyaxôgŭgu. ¹⁴ Pa Chaueneëgŭx, nŭxŭ tacuèx na ñuxãcŭ ngŭxŭ pingegŭxŭ yerŭ petanŭxŭgŭtama pexchi naxaie rŭ chixri pemaã nachopetŭ. Natŭrŭ yemaãcŭtama nŭxŭ nangupetŭ ga Tupanaãrŭ duŭxŭgŭ ga Ngechuchu ya Cristuaxŭ yaxôgŭxŭ ga Yudéaanewa yexmagŭxŭ. Yerŭ natanŭxŭgŭtama ga Yudŭgŭ rŭ chixri namaã nachopetŭ. ¹⁵ Rŭ yema Yudŭgŭ nixŭ ga tórŭ Cori ga Ngechuchuxŭ imèxgŭxŭ, yexgumarŭtŭ ga norŭ oxigŭ rŭ nuxcŭmaŭgŭxŭ ga Tupanaãrŭ orearŭ uruŭgŭxŭ na nadèxŭrŭrŭ. Rŭ yema Yudŭgŭ nixŭ ga towe ingèxŭtanŭxŭ. Rŭ Tupanamaã rŭ guxŭ i duŭxŭgŭmaã narŭxuanŭgŭ. ¹⁶ Rŭ ngèxguma ngèma duŭxŭgŭ i tama Yudŭgŭ ixŭgŭxŭmaã nŭxŭ tixuxchaŭgu i Tupanaãrŭ ore na nŭmagŭ rŭ ta nŭxŭ nangèxmagŭxŭcèx i maxŭ, rŭ ngèma Yudŭgŭ rŭ toxna nanachuxu. Rŭ ngèmaãcŭ i ngèma Yudŭgŭ rŭ poraãcŭxŭchima chixexŭ naxŭgŭ. Rŭ ngèmacèx i ñuxma rŭ dŭxwa marŭ nŭxna nangu i ngèma Tupanaãrŭ poxcu i ãucŭmaxŭchixŭ.

Pauru rŭ nŭxŭ nangúchaŭ na wenaxãrŭ natanŭwa naxŭxŭ ga yema yaxôgŭxŭ ga Techarónicawa

yexmagŭxŭ

¹⁷ Pa Chaueneëgŭx, yexguma pexna ítixŭguwena, rŭ woo tama pexŭtawa na tayexmagŭechaxŭ, natŭrŭ guxŭguma pegu tarŭxŭnŭë, rŭ poraãcŭ toxŭ nangúchaŭ na pexŭtawa taxŭxŭ na wenaxãrŭ pexŭ ítayadaugŭxŭcèx. ¹⁸ Rŭ aixcŭma ngema

taxīxchaŭ. Rū chomatama i muēxpūxcūna rū chanaxwèxena ngēma pexūtawa taèx chaxūñxūēgaxū natürü ngoxo i Chataná rū guxūguma toxū nanaguxchaxēē na tama ngēma taxīxçèx. ¹⁹ Natürü pexū itayadaugūchaŭāma erü ngēxguma wenaxārü núma naxūxgu ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu rū çtècücèx tá nixī i Tupanapēxewa tataāēgūxū i tomax? Rū aixcūma pewa tá nixī i itananguxēēxū na tomaā nataāēxū ya Tupana. Rū pema tá nixī i torü taāē pixīgūxū. Rū pegagu tá nixī i aixcūma togūmaātama tataāēgūxū i napēxewa. ²⁰ Rū ngēmaācū pegagu nixī i togūmaātama tataāēgūxū, rū pema nixī i torü taāē pixīgūxū.

3

¹ Rū yema na taxuacūma ñuxācū wenaxārü petanūwa na chaxūxū, rū düxwa nagu charūxīnū na Atenagutama na charūxāñxū. ²⁻³ Rū pexūtawa chanamu ga taeneē ga Timutéu na pexū íyadauxūcèx. Erü núma nixī i Tupanaārü puracūtanūxū i wūxigu namaā tapuracūexū na tanaxunagūxūcèx i ngēma ore i mexū i Cristuchiga. Rū ngēma petanūwa chanamu na pexū nangūxēēxūcèx na yexeraācū peyaxōgūxūcèx rū aixcūma petaāēgūxūcèx rū ngēmaācū taguma texé i petanūwa nūxū rüxoxūcèx ega çacū rū guxchaxū pexū ngēxmagu. Erü pematama marū nūxū pecuèx na guxāma i yixema na yaxōgūxū rū ngúxū tá tingegū. ⁴ Rū yexguma petanūwa tayexmagūgu rū marū pemaā nūxū tixu na ngúxū tá pexū ūpetūxū. Rū pema marū nūxū pecuèx na aixcūma yemaācū pexū nangupetūxū. ⁵ Rū yemacèx ga yexguma marū tama namaā chaporagu ga yema tama paxa pechigaxū na chacuáxū, rū yemacèx düxwa Timutéuxū yéma petanūwa chamu na pexna yaçaxūcèx ngoxi meā ípeyaxōgūama i Tupanaārü ore. Yerü chaxoegaāē rū bexmana ngoxo i Chataná rū chixexūgu pexū nayixēē, rū chi ngēmaācū yixīgu, rū natücèxmamare chi nixī ga pemaā nūxū tixuxū ga Tupanaārü ore. ⁶ Natürü ñuxma na ínanguxū i Timutéu na petanūwa ne naxūxū, rū mexū i ore i pechiga ngēma ne nange. Rū tomaā nūxū nixu na ñuxācū meā peyaxōgūxū, rū ñuxācū guxāma meā pegū pengechaūgūxū. Rū tomaā nūxū nixu ta na ñuxācū guxūguma toxū pengechaūgūācūma togu perūxīññēxū, rū ñuxācū poraācū wena toxū pedaugūchaŭxū rū ngexgumarūxū ta i toma rū toxū nangūchaŭ na wena pexū tadaugūchaŭxū. ⁷ Rū ngēmacèx, Pa Chaueneēgūx, rū woo guxchaxū toxū na ngēxmaxū rū ngúxū na tingegūxū, rū poraācū toxū nataāēxēē i ngēma pexū na tacuáchigaxū na meā ípemaxēxū rū meā peyaxōgūamaxū. ⁸ Rū ñuxma na nūxū tacuáchigaxū na aixcūma meā tórü Coriaxū peyaxōgūamaxū,

rü poraãcü tataãëgü. ⁹ ¿Rü ñuxãcü tá Tupanana moxë taxã naxcèx i ngëma taãë i taxü i toxna pexãxü? Erü aixcüma pegagu nixĩ i toxü nangëxmaxü i wüxi i taãë i taxü i napëxewa. ¹⁰ Rü ngunecü rü chütacü rü tayumüxëgü, rü Tupanana naxcèx tacagü na petanüwa toxü nawoeguxëëxüçèx na wena pexü tadaugüxüçèx rü pexü tarüngüxëëgüxüçèx na yexeraãcü nüxü peyaxögüxüçèx. ¹¹ Rü poraãcü tanaxwëxegü na Tanatü ya Tupana rü tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu toxü natauxchaxëëxü na wena petanüwa ítayadaugüxüçèx. ¹² Rü tanaxwëxegü na tórü Cori ya Ngechuchu pexü rüngüxëëxü na yexeraãcü pegü pengechaügüxüçèx rü guxü i duüxügüxü na pengechaügüxüçèx, ngëxgumarüü i toma rü poraãcü pexü na tangechaügüxüçèx. ¹³ Rü tanaxwëxegü na tórü Cori ya Ngechuchu pexü rüngüxëëxü na peãëwa rü aixcüma meã peyaxögüxüçèx rü norü duüxügü i aixcüma mexügü na pixügüxüçèx rü na nataxuxüçèx i perü pecadugü i napëxewa ya Tanatü ya Tupana i ngëxguma wena núma naxüxgu ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu namaã i guxüma i norü duüxügü. Rü tanaxwëxe na ngëmaãcü yíixü.

4

Maxü i Tupanaxü taãëxëëxüchiga

¹ Rü ñuxma Pa Chaueneëgüx, rü tórü Cori ya Ngechuchuégagu pexü tacèxü rü pexü tamu na guxüguma Tupanacèx meã pemaxëxü yema pexü tangúexëëxüçèx rü ñuxma marü penaxüçèx. ² Pema rü marü nüxü pecuèx ga yema torü ucüxëgü ga tórü Cori ya Ngechuchu toxü muxü na pexü tangúexëëxüçèx. ³ Rü Tupana nanaxwëxe na aixcüma namexü i perü maxü rü naxcèxicatama na pemaxëxü. Rü tama name i chixri pemaxë i napëxewa rü to i ngexügümaã pengëãëgümare. ⁴ Rü wüxichigü tanaxwëxe na aixcüma tümamèxü tangechaüxü, rü ngïmaãxicatama na tamaxüxü. ⁵ Rü tama name i ngïxü na pecuáxchaümarexüçèx ngïmaã pexãmèx i wüxi i nge erü ngëmaãcü namaxë i ngëma duüxügü i tama Tupanaãxü yaxögüxü. ⁶ Rü tama name i texé ngïmaã tamaxü i naxmèx ya túmaëneë. Erü yexgumarüü ga marü pemaã nüxü tixuxüçèx, rü Tupana tá poraãcü tüxü napoxcu ya guxãma ya yíxema ngëmaãcü maxëxë. ⁷ Erü Tupana tüxü nade na meã imaxëxüçèx rü tama chixexü ixügüxüçèx. ⁸ Rü ngëmacèx ega texé tama naga ñnügu i ñña nguxëëtaegü, rü pemaã nüxü chixu rü tama wüxi i duüxüga nixĩ i ngëma nüxü taxoxü, natürü Tupanagatama nixĩ i nüxü taxoxü. Rü guma nixĩ ga pexna namucü ga Naãë i Üünexü. ⁹ Rü ngëma na pegü pengechaügüxüchiga, rü taxucèxma pexcèx chanaxümatü i poperawa. Yerü Tupanatama marü pexü nangúexëë i ngëma

na ñuxãcü aixcüma pegü pengechaũgũxũ. ¹⁰ Rũ aixcüma nixĩ i guxũguma meã nüxũ pengechaũgũxũ i guxũma i taeneẽgũ i Machedóniããnewa ngẽxmagũxũ. Natürũ, Pa Toeneẽgũx, pexũ tacèxũgũ na yexeraãcü meã nüxũ pengechaũgũxũcèx. ¹¹ ¡Rũ meã pegü pengechaũgũ, rũ pexrõtama maxũgu perũxĩnũẽ, rũ tama i togũarũ maxũgu! ¡Rũ pematama naxcèx pepuracũe i perũ ngẽmaxũgũ yema marũ pemaã nüxũ tixuxũrũũ! ¹² Rũ ngẽxguma ngẽmaãcü pemaxẽgu, rũ ngẽma duũxũgũ i tama yaxõgũxũ rũ tá pexũ nangechaũgũ, rũ taxuũtãma pexũ nataxu.

Ñuxãcü tá nixĩ i ngẽxguma nataegugu ya tórũ Cori

¹³ Pa Chaueneẽgũx, rũ ñuxma rũ tá pexũ nüxũ chacuèxẽẽ i ngexta tá naxĩxũ i ngema yaxõgũxũ i yuexũ na nge-maãcü tama pengechaũgũxũcèx naxrũxũ i ngema tama nüxũ cuèxgũxũ na wena tá namaxẽxũ i ngema yuexũ. ¹⁴ Erũ yixema na yaxõgũxũ na nayuxũ rũ wena namaxũxũ ga Ngechuchu, rũ ngẽxgumarũũ ta tayaxõgũ na Tupana tá ínadagũxẽẽxũ i guxũma i ngẽma Ngechuchuxũ yaxõgũãcüma yuexũ. ¹⁵ Rũ ngẽmacèx pemaã nüxũ tixu i ngẽma ore ga tórũ Cori ya Ngechuchu namaã nguxẽẽtaexũ. Rũ ngẽxguma wena núma naxũxgu ya tórũ Cori ya Ngechuchu rũ yixema na imaxẽxũ i ñoma i naãnewa rũ tãũtãma yixira napẽxe taxĩ i ngẽma yuexũ. ¹⁶ Erũ nũmatama ya Cori ya Ngechuchu rũ daxũwa tá ínaxũxũ, rũ tá nangẽxma i wũxi i naga i taxũ i daxũwa inaxũxũ i tũxũ muxũ, rũ tá nüxũ taxĩnũẽ i Tupanaãrũ orearũ ngeruũgũarũ ãẽxgacũ i tagaãcü daxũwa icagũxũ, rũ tá yacuegũxũ ya Tupanaãrũ corneta. Rũ ngẽxguma i ngẽma yuexũ i Cristuaxũ yaxõgũxũ rũ tá ínaxũdagũ. ¹⁷ Rũ ngẽmawena i yixema na imaxẽxũ rũ Tupana tá wũxigu caixanexũgu tũxũ nigagũ namaã i ngẽma duũxũgũ i yuwa írũdagũxũ. Rũ ngẽmaãcü tá daxũgu tórũ Cori ya Ngechuchuxũ tayangaugũ na guxũgutãma naxũtawa ingẽxmagũxũcèx. ¹⁸ Rũ ngẽmacèx chanaxwẽxe i ñaã oremaã pegü petaãẽxẽẽgũ.

5

¹ Natürũ, Pa Chaueneẽgũx, rũ ngẽma norũ ngunexũ rũ tauncũ i tá nagu nangupetũxũ i ngẽma pemaã nüxũ chixuxũ, rũ taxucèxma pexcèx chanaxũmatũ i ngẽmachiga. ² Erũ pematama meã nüxũ pecuèx rũ ngẽma ngunexũ i taxúema nagu ínanguxẽẽxũgu tá nixĩ i ínanguxũ ya tórũ Cori ya Ngechuchu. Rũ ñoma wũxi i ngĩtèxãxũ i ngürũãchi chũtacũ ínguxũrũũ tá nixĩ. ³ Rũ ngẽxguma duũxũgũ nagu írũxĩnũẽgu na guxũma na mexũ rũ taxuũma na nüxũ ùpetũxũ, rũ ngẽma ngunexũgũgu rũ tá ngürũãchi nagux i guxũma. Rũ ñoma wũxi i ngecũ i ãxãcũcü rũ ngürũãchi ngĩãcümaã nguxnecacũrũũ tá nixĩ

na taxúema naxchaxwa iñaxŭ i ngēma. ⁴ Natürü pemax, Pa Chaueneēgŭx, rŭ marŭ meāma nŭxŭ pecuèx i Cristuarŭ nguchiga. Rŭ ngēmacèx taxucèxma ngürŭāchi pexŭ ínayaḅaixgŭ ya Cori ya Ngechuchu ñoma wŭxi i ngŭtèxáxŭ tŭxŭ íbaixgŭxŭrŭŭ. ⁵ Erŭ guxāma i pema rŭ Tupanaārŭ duŭxŭgŭ pixŭgŭ, rŭ ngēmacèx ngóonexŭwa pengēxmagŭ rŭ meāma nŭxŭ pecuèx na ñuxācŭ meā pemaxèxŭ. Rŭ yixema rŭ tama Chatanáārŭ duŭxŭgŭ tixŭgŭ, rŭ ngēmacèx tama ēānexŭwa tangēxmagŭ rŭ tama tanaxŭ i ngēma chixexŭ i ēānexŭwa ŭxŭ. ⁶ Rŭ ngēmacèx tama name i taechita tamaxēmare naxrŭŭ i ngēma duŭxŭgŭ i tama yaxōgŭxŭ. Rŭ name nixŭ i taxuāēgŭ, rŭ meā taāēgu tarŭxŭnŭē. ⁷ Erŭ ngēma duŭxŭgŭ i naēchitamare maxèxŭ rŭ ñoma duŭxŭgŭ i chŭtacŭ peexŭrŭŭ nixŭgŭ. Rŭ ngēma duŭxŭgŭ i axegŭxŭ rŭ chŭtacŭ nixŭ i nŭgŭ nangāxèxèxŭ. ⁸ Natürü i yixema rŭ ngóonexŭwa tangēxmagŭ, rŭ ngēmacèx tanaxwèxe i guxŭguma taxuāēgŭ. Rŭ name nixŭ i aixcŭma meā Tupanaāxŭ tayaxōgŭ, rŭ yigŭ tangechaŭgŭ, rŭ meā ítananguxèē na Tupana tŭxna naxāxŭcèx i ngēma maxŭ i taguma gŭxŭ. Rŭ ngēxguma ngēmaācŭ imaxēgu, rŭ ngēmaācŭ tá yigŭ ítapoxŭ i ngēxguma Chataná chixexŭgu tŭxŭ yixèēchaŭgu. ⁹ Erŭ Tupana rŭ tama tŭxŭ nade na tŭxŭ napoxcuexŭcèx, natürü tŭxŭ nade na tórŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristugagu nayauxgŭxŭcèx i maxŭ i taguma gŭxŭ. ¹⁰ Rŭ Ngechuchu ya Cristu rŭ taxcèx nayu na wŭxigu namaā imaxèxŭcèx i daxŭguxŭ i naānewa. Rŭ nŭētama ega woo marŭ iyuyane ínanguxgu rŭ ēxna imaxēyane ínanguxgu, erŭ daxŭguxŭ i naānewa rŭ wŭxiwa tá namaā tamaxē. ¹¹ Rŭ ngēmacèx, Pa Chaueneēgŭx, rŭ name nixŭ i wŭxichigŭ pegŭ petaāēxèēgŭ rŭ pegŭ peporaexèē i perŭ ōwa ngēxgumarŭŭ i ñuxma na marŭ ípenaxŭgŭxŭ.

Pauru rŭ nayaxucŭxègŭ ga yema yaxōgŭxŭ

¹² Pa Chaueneēgŭx, pexŭ tacèxŭgŭ na nŭxŭ pengechaŭgŭxŭcèx i ngēma taeneēgŭ i petanŭwa puracŭexŭ rŭ pemaā icuèxgŭxŭ rŭ pexŭ ngŭexèēxŭ i Cori ya Ngechucharŭ ore. ¹³ Rŭ name nixŭ i namaā petaāēgŭ rŭ aixcŭma meā nŭxŭ pengechaŭgŭ i ngēma taeneēgŭ, erŭ nŭmagŭ nixŭ i pexŭ nangŭxèēgŭxŭ. Rŭ name nixŭ i pegŭ pengechaŭgŭācŭma pemaxē. ¹⁴ Rŭ pemaā nŭxŭ tixu ta na penaxucŭxègŭxŭ i ngēma duŭxŭgŭ i oexŭ i tama pura-cŭechaŭxŭ. ¡Rŭ nŭxŭ penangŭchaŭxèēgŭ i ngēma duŭxŭgŭ i marŭ nŭxŭ rŭxoechaŭxŭ na yaxōgŭāxŭ! ¡Rŭ nŭxŭ perŭngŭxèēgŭ i ngēma duŭxŭgŭ i turaexŭ i norŭ ōwa! ¡Rŭ name nixŭ i yaxna namaā pexŭnŭē i guxŭma i ngēma taeneēgŭ! ¹⁵ Rŭ ngēxguma texé chixexŭ pemaā ŭxgu, rŭ tama name i chixexŭmaā penataeguxèē. ¡Natürü name nixŭ

i naxcèx pedau na guxūguma mexū pexūgūxū i pegūtānūwa rū ngema togūtānūwa rū ta! ¹⁶ Rū name nixī i guxūguma petaāēgū. ¹⁷ ¡Rū guxūguma peyumūxēgū! ¹⁸ ¡Rū woo tacū pexū ngupetūgu, rū Tupanana moxē pexāgū! Erū ngēmaācū nanaxwèxe ya Tupana na pemaxēxū i pema i Ngechuchu ya Cristuarū duūxūgū na pixīgūxū. ¹⁹ Rū tama name i nūxū pexoe i Tupanaāē i Ūūnexū. ²⁰ Rū tama name i nūxū pexoe i Tupanaārū ore ega texéwa pemaā yadeaxgu ya Tupana. ²¹ Natūrū name nixī i meāma penangugū i guxūma i oregū na nūxū pecuáxūcèx rū ngoxi aixcūma yīxū i ngēma ore rū ēxna tama. ¡Rū ngēma ore i aixcūma mexūxīcatama pixōgū! ²² ¡Rū nūxna pixīgachi i nagūxūraūxū i chixexūgū! ²³ Rū chanaxwèxe i nūmatama ya Tupana ya tūxū taāēxēēcū pexū imexēē na aixcūma napēxewa pimexūcèx. Rū chanaxwèxe i guxūwama pexna nadau i peāēwa rū pexenewa na nataxuxūcèx i tacū i perū chixexū i ngēxguma wenaxārū nūma naxūxgu ya tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristu. ²⁴ Rū nūma ya Tupana ya pexū decū rū nixaixcūma na yanguxēēāxū i guxūma i ngēma tamaā inaxunetaxū.

Pauru rū wenaxārū yema duūxūgūxū narūmoxē rū naxcèx ínaca na Cori ya Ngechuchu ya Cristu meā nūxū rüngūxēēxū ga yema yaxōgūxū

²⁵ Pa Chaueneēgūx, ¡Toxcèx peyumūxēgū! ²⁶ Rū chanaxwèxe i chauégagu nūxū perūmoxēgū i guxūma i taeneēgū. ²⁷ Rū Cori ya Ngechuchuégagu pexū chamu na guxū i taeneēgūpēxewa na nūxū pedamatūxū i ñāā popera i pexcèx ngēma chamuxū. ²⁸ Rū chanaxwèxe i tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexū narūngūxēē i guxāma i pemax.

Rū nuāma pexna,
Pauru

NORŪ TAXRE GA POPERA GA TECHARÓNICAWA YEXMAGŪXŪ GA YAXŌGŪXŪTANŪWA NAMUXŪ GA PAURU

Pauru rü nüxŭ narümoxē ga yema yaxōgŭxŭ ga Techarónicawa yexmagŭxŭ

¹ Pa Techarónicawa Ngēxmagŭxŭ i Toeneēgŭ i Yaxōgŭxŭ i Tanatŭ ya Tupana rŭ tŏrŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristuarŭ Duŭxŭgŭ Ixīgŭxŭ, choma i Pauru rŭ taeneē i Chiribánu rŭ Timutéu nixŭ i pexcèx tanaxŭmatŭxŭ i ñaã popera. ² Rŭ tanaxwèxe i Tanatŭ ya Tupana rŭ tŏrŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexŭ narŭngŭxēē rŭ pexŭ nataãxēē.

Ngēma chixexŭ ŭgŭxŭ rŭ Tupana tá nanapoxcue i ngēxguma wenaxārŭ núma naxŭxgu ya Cristu

³ Pa Toeneēgŭ, rŭ guxŭguma pexcèx Tupanana moxē taxã, erŭ name nixŭ na ngēmaãcŭ tanaxŭxŭ. Erŭ guxŭguma yexeraãcŭ peyaxōgŭetanŭ rŭ yexeraãcŭ pegŭ pingechaŭgŭetanŭ. ⁴ Rŭ ngēmacèx tomatama taãēãcŭma pechigaxŭ tixu natanŭwachigŭ i ngēma duŭxŭgŭ i Tupanaãxŭ yaxōgŭxŭ. Rŭ namaã nüxŭ tixu na ñuxãcŭ meã peyaxōgŭxŭ, rŭ ñuxãcŭ namaã peporaexŭ i guxŭma i ngēma guxchaxŭgŭ rŭ ngŭxŭgŭ i pexŭ ngupetŭxŭ. ⁵ Rŭ ngēma guxchaxŭgŭ i pexŭ ngupetŭxŭwa nüxŭ tacuèx na aixcŭmacŭ yŭxŭ ya Tupana, erŭ pexŭ nangugŭ na aixcŭma pimexŭ na pichocuxŭcèx i ngextá núma ãxgacŭ ŭyŭxŭwa. Rŭ ngema na pichocuxŭcèx nixŭ i ngŭxŭ pingegŭxŭ i ñuxmax. ⁶ Rŭ aixcŭma name nixŭ na Tupana napoxcuexŭ i ngēma duŭxŭgŭ i ngŭxŭ pexŭ ingegŭxēxŭ. ⁷ Natŭrŭ i pema i ñuxma ngŭxŭ ingegŭxe rŭ name nixŭ i wŭxigu tomaã pexŭ inarŭngŭxēē ya Tupana. Rŭ ngēma rŭ tá nanaxŭ ya Tupana i ngēxguma ŭxŭemagu daxŭwa ne naxŭxgu ya tŏrŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristu wŭxigu namaã i norŭ orearŭ ngeruŭgŭ i poraexŭ. ⁸ Rŭ aixcŭma núma tá naxŭ i núma ya tŏrŭ Cori ya Ngechuchu na napoxcueãxŭcèx i ngēma duŭxŭgŭ i tama Tupanaxŭ cuáxchaŭgŭxŭ rŭ tama naga ñnŭxŭ i ngēma ore i mexŭ i tŏrŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristuchiga. ⁹ Rŭ ngēma duŭxŭgŭ rŭ wŭxi i poxcu i taguma gŭxŭgu tá napoxcue erŭ tŏrŭ Cori ya Ngechucharŭ yaxŭwa tá nawogŭ. Rŭ ngema rŭ tagutáma nüxŭ nadaugŭ na ñuxãcŭ namexèchixŭ rŭ naporaxŭ ya tŏrŭ Cori ya Ngechuchu. ¹⁰ Rŭ ngēmaãcŭ tá ngēma duŭxŭgŭmaã nangupetŭ i ngēxguma tŏrŭ Cori ya Ngechuchu núma ŭxgu.

Rü núma tá nangu na nórü duũxügü nüxü icuèxüügüxüçèx, rü tá nabaixãchiãëgü rü nataãëgü erü tá nüxü nadaugü na ñuxãcü namexëchixü i nümax. Rü pema rü tá ta wüxigu namaã pengëxmagü, yerü peyaxögü ga yema Tupanaãrü ore ga pemaã nüxü tixuxü. ¹¹ Rü ngëmacèx guxüguma pexçèx tayumüxëgü. Rü Tupanana taca na nüma pexü nadauxü na aixcüma mexü i norü duũxügü pixigüxü i ñuxma na pexü nadexü. Rü ngëxgumarüü ta nüxna taca na nümatama norü poramaã yanguxëëãxüçèx i guxüma i ngëma mexü i peãëwa nagu perüxĩnüëxü rü guxüma i ngëma puracügü i mexü i perü ôgagu pexüxü. ¹² Rü ngëxguma Tupana ngëmaãcü pexü rüngüxëëgu, rü perü maxü i mexügagu rü guxüma i duũxügü tá nüxü nicuèxüügü ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu. Rü nümatama ya tórü Cori rü tá pemaã nataãë erü nüma rü wüxigu Tanatü ya Tupanamaã pexü nangechaügü.

2

Pauru rü nanangoxëë i ñuxãcü tá na yĩxü i ngëxguma ínanguxgu ya Cori ya Ngechuchu

¹⁻² Rü ñuxma Pa Chaueneëgüx, rü pemaã nüxü chixuxchaü i nachiga na ñuxãcü tá na yĩxü i ngëxguma tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu wena núma üxgu rü tüxü nangutaquëxexëëgügu na wüxiwa namaã ingëxmagüxüçèx. Rü pemaã nüxü tixu na tama ngürüãchi togumare perüxĩnüëxü rü paxa peyaxögüxü i çacü rü ore i tama toma pemaã nüxü tixuxü. Erü tama tanaxwëxe na pebaixãchiãëgüxü ega texé pemaã idoraegu rü pemaã nüxü ixuxgu na marü ínanguxü ya tórü Cori ya Ngechuchu. Rü ngëxguma texé pemaã nüxü ixuxgu na nagu taxãnegüxü na Cristu rü marü ínanguxü, rü tama name i tümaga pexĩnüë. Rü woo pemaã nüxü tixugügügu na tanayauxgüxü i wüxi i torü popera i nüxü ixuxü na marü ínanguxü ya tórü Cori ya Ngechuchu, ;rü tãütáma tüxü peyaxögü! ³ ;Rü tãütáma naga pexĩnüë i ngëma duũxügü i ngëmaãcü pexü womüxëëgüchaüxü! Erü naxüpa na Ngechuchu núma üxü rü tá ínangu i ngëma yatü i Tupanaãrü uwanü ixixü, rü tá nananuëxëë i muxüma i duũxügü i yaxögüchiréxü. Natürü ngëma yatü rü Tupana marü namaã nanaxuegu rü tá napoxcu. ⁴ Rü ngëma Tupanaãrü uwanü rü tá Tupanamaã rü guxüma i ngëma Tupanaãrü ixixümaã narüxuwani. Rü tá naxchi naxai i guxüma i çacü i mexü i duũxügü Tupanaxü namaã icuèxüügüxü. Rü Tupanaãrü tupauca ya taxünewa tá nayarüto ñoma Tupana yĩxürüü. Rü tá nügü nixu na Tupana yĩxü. ⁵ ;Tama ëxna nüxna pecuëxãchie ga yexguma petanüwa chayexmagu rü marü meãma pemaã nüxü chixu nachiga

ga yema? ⁶ Rū pema marū nūxū pecuèx na tūxcūū yīxū i tauta núma naxūxū i ngēma Tupanaārū uwanū. Tauta núma naxū, erū tauta nawa nangu i ngema ngunexū i nagu nua naxūxū. ⁷ Rū ngēma chixexū i Tupanaārū uwanū ūxū, rū marū cúācū inaxūgū. Natūrū nūmatama i Tupanaārū uwanū rū tāūtāma nangox űuxmatāta ngēma norū chogūruū nūxū ingé. ⁸ Rū ngēxguma tá nixī i ínanguxū i ngēma Tupanaārū uwanū. Natūrū nūma ya tórū Cori ya Ngechuchu rū wūxi i “cue” űaxūmaā tá nayamèx. Rū ngēxguma ínanguxgu ya tórū Cori ya Ngechuchu rū ngēma norū yaxracūūxūmaā tá inayanaxoxēē i ngēma norū uwanū. ⁹ Rū ngēma Tupanamaā rūxuwāūāxū, rū ngēxguma ínanguxgu rū tá nūxū nangēxma i Chatanáārū pora rū ngēmacèx tá naporaxūchi. Rū tá nanaxū i nagúxūraūxū i cuèxruūgū i Chatanáārū poramaā naxūxū i namaā duūxūgūxū nawomūxēēxū. ¹⁰ Rū nagúxūraūxū i chixexū tá naxū na nawomūxēēāxūcèx i ngēma duūxūgū i Tupana tá poxcuexū. Rū ngēmaācū tá nūxū naxūpetū i ngēma duūxūgū, yerū tama nanayauxgūchaū rū tama nūxū nangechaū i ngēma Tupanaārū ore i aixcūma ixīxū i tūxū maxēxēēxū. ¹¹ Rū ngēmacèx ya Tupana rū nanangexrū i ngēma duūxūgū na poraācū ínatūexūcèx rū yaxōgūāxūcèx i ngēma ore i doramare ixīxū. ¹² Rū ngēmacèx dūxwa Tupana tá namaā nanaxuegu na napoxcuexū i guxūma i ngema duūxūgū i tama yaxōgūchaūxū i norū ore rū namaā taāēgūxū i ngēma chixexū na naxūgūxū.

Tupana tūxū nade na tūxū nangēxmaxūcèx i maxū i taguma gūxū

¹³ Natūrū, Pa Chaueneēgūx i Tórū Cori ya Ngechuchu Pexū Ngechaūgūxex, rū guxūguma Tupanana moxē pexcèx taxā yerū nūma ga Tupana rū noxritama naāne ixūgūgumama pexū nade na pexira penayauxgūxūcèx i maxū i taguma gūxū ga yexguma pexū nangūxēēgu ga Naāē i pexū ūnēxēēxū rū peyaxōgūgu ga yema ore i aixcūma ixīxū. ¹⁴ Rū yemacèx Tupana pexcèx naca ga yexguma pemaā nūxū tixuxgu ga norū ore i mexū i tūxū maxēxēēxū. Erū nūma nanaxwèxe na pexū nangēxmaxūcèx i pechica i tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristuxūtawa i ngextá ínamēxēchixūwa. ¹⁵ Rū ngēmacèx, Pa Chaueneēgūx, rū chanaxwèxe i meā peyaxōgūama rū tama nūxū ipeyarūngūmaē ga yema ore ga tomatama pexū tangúexēēxū rū yema ore ga poperagu pexcèx taxūmatūxū. ¹⁶⁻¹⁷ Rū chanaxwèxe i tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristu rū Tanatū ya Tupana pexū nataāēxēēgū rū pexū narūngūxēē na guxūguma mexū i oremaā pidexagūxūcèx rū mexū pexūgūxūcèx. Rū yima Tanatū ya Tupana nixī ya tamaā namecūmaācūma tūxū ngechaūcū rū guxūguma tūxū

taãxẽcũ rũ tamaã ixunetacũ na wũxi i ngunexũ tá naxũtawa ingẽxmagũxũ.

3

Pauru naxcèx ínaca na naxcèx nayumĩxẽgũxũ

¹ Rũ ñuxma Pa Chaueneẽgũx, rũ chanaxwèxe na toxcèx peyumũxẽgũxũ na paxa guxũwama nanguxücèx i tórũ Cori ya Ngechucharũ ore i mexũ, rũ duũxũgũ norũ ngúchaũmaã na nayauxgũxücèx ga yema pema na penayauxgũxũrũ. ² ¡Rũ toxcèx peyumũxẽgũ ta na tama tacũ rũ chixexũ tomaã naxũgũxücèx i ngẽma duũxũgũ i chixexũgũ! Erũ tama guxũma i duũxũgũ nayaxõgũ. ³ Natürũ tórũ Cori ya Ngechuchu rũ aixcũma nayanguxẽẽ i ngẽma tamaã inaxunetaxũ. Rũ nüma tá pexũ naporaexẽẽ rũ pexna nadau na tama chixexũgu peyixücèx. ⁴ Rũ tórũ Cori ya Ngechuchu toxũ nüxũ nacuèxẽẽ na aixcũma penaxũxũ i ngẽma pexũ tamuxũ rũ tagutáma nüxũ perũxoexũ na ngẽmaãcũ penaxũxũ. ⁵ Rũ tanaxwèxe i tórũ Cori ya Ngechuchu pexũ narüngũxẽẽ na aixcũma pegũ pengechaũgũxücèx, ngẽma Tupana tüxũ ngechaũxũrũ. Rũ naxcèx ítaca na pexũ naporaexẽẽxücèx na Cristurũ namaã peporaexücèx i ngẽma ngúxũgũ i ngẽxguma pexcèx ínanguxgu.

Name nixĩ na ipuracũexũ i wũxichigũ

⁶ Pa Chaueneẽgũx, tórũ Cori ya Ngechuchu ya Cristuégagu pexũ tamu na tama namaã pixãmücũgũxücèx i tacũ i taeneẽ i tama puracũchaũxũ rũ tama ngẽma pexũ tangúexẽẽãcũma maxũxũ. ⁷ Erũ pema rũ marũ nüxũ pecuèx na ñuxãcũ tá pemaxẽxũ na toxrũ penaxũxücèx. Yerũ toma ga yexguma petanũwa tayexmagũgu rũ torũ õnacèx tapuracũe, rũ tama yexma tarũchomare. ⁸ Rũ toma rũ taguma texéarũ õna ngetanũãcũma tangõx. Natürũ ngunecũ rũ chũtacũ rũ torũ õnacèx tapuracũe na tama wũxi ga guxchaxũ pexũ tixĩgũxücèx. ⁹ Rũ wochirẽx Tupanapẽxewa rũ name nixĩ ga perũ ngũxẽẽcèx na ítacaxũ, natürũ tama yemaãcũ tanaxũ. Rũ torũ õnacèx tapuracũe yerũ pexũ nüxũ tadauxẽẽchaũ na ñuxãcũ meã imaxũxũ. ¹⁰ Yerũ yexguma petanũwa tayexmagũgu, rũ pemaã nüxũ tixu rũ yixema tama puracũchaũxẽ, rũ noxtacũma ngexrũma nixĩ na tachibũxũ. ¹¹ Rũ pexcèx tanaxũmatũ i ngẽmachiga, erũ marũ nüxũ taxĩnũẽ na petanũwa nangẽxmaxũ i ñuxre i duũxũgũ i oexũ rũ tama puracũechaũxũ rũ toguechigagumare rũxĩnũẽxũ. ¹² Rũ tórũ Cori ya Ngechuchu ya Cristuégagu tanamu na meãmare ínapuracũexücèx i ngẽma duũxũgũ na nümatama norũ õnacèx nataxegũxücèx. ¹³ Pa Chaueneẽgũx, ¡tama nüxũ perũchau na mexũ pexũexũ! ¹⁴ Rũ

ngēxguma texé tama naga ĩnūgu i ñāã ore i poperawa pemaã nūxŭ tixuxŭ ĵrŭ marŭ tŭxŭ pecuèx na texé tŭxŭ! Rŭ tama name i tŭmamaã pexãmŭcŭ na taxãnexŭcèx i tŭmax. ¹⁵ ĵNatŭrŭ tãŭtãma namaã perŭxuwãnŭ! Rŭ name nixŭ i ñoma peeneèxŭ pexucŭxèxŭãcŭma meã tŭxŭ pexucŭxèmare.

Pauru rŭ naxcèx ínaca na Cori ya Ngechuchu nŭxŭ rŭngŭxèèxŭ ga yema yaxŭgŭxŭ

¹⁶ Rŭ chanaxwèxe i nŭmatama ya tŭrŭ Cori ya taãearŭ yora pexŭ narŭngŭxèè na guxŭguma i guxŭwama petaãègŭxŭcèx. Rŭ chanaxwèxe na nŭma rŭ petanŭwa na nangèxmaxŭ i guxãma i pemax. ¹⁷ Choma i Pauru rŭ choxmèxmaãtama pexcèx chanaxŭmatŭ i ñāã chorŭ moxè. Rŭ ngèmaãcŭ nixŭ i chaugŭ nagu chawŭégaxŭ i guxŭma i chorŭ popera. Rŭ ngèmaãcŭ nixŭ i chanaxŭmatŭxŭ. ¹⁸ ĵRŭ nŭma ya tŭrŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristu rŭ pexna naxãã i ngema norŭ ngechaxŭ i guxãma i pemax!

Rŭ nuãma pexna,
Pauru

NÜXÏRA ÜXÜ GA POPERA GA TIMUTÉUCA X NAXÜMATÜXÜ GA PAURU

Timutéuxü narümoxë ga Pauru

1-2 Pa Timutéux, choma i Pauru nixi i cuxcèx chanaxümatüxü i ñaã popera. Rü choxü nixi ga yamuxü ga Ngechuchu ya Cristu na norü puracü chaxüxücèx, yerü yemaãcü nanaxwèxe ga Tupana ya tüxü maxëxëécü rü tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu ya íngauxëégücü. Rü cuma Pa Timutéux, rü chaune quixi i Tupanaãrü orewa yerü chauxütawa nixi ga cunayaxuxü ga Tupanaãrü ore ga noxrix. Rü chanaxwèxe ya Tanatü ya Tupana rü tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu rü cuxna nanaxã i norü ngechaxü rü norü mecüma rü norü taãë.

Timutéuxü naxucuxë ga Pauru nachiga ga yema nguxëëtaegü ga tama aixcüma ixixü

³ Yexguma cuxna ichaxüãchigu na Machedóniããnewa na chaxüxücèx rü cumaã nüxü chixu na Epéchiuarü ñãnegu na curüxãüxü na ícuyachaxãchigüxëëxücèx i ngema duüxügü i doramaãmare ngëma nguxëëtaegüxü. ⁴ Rü chanaxwèxe i ngëma duüxügümaã nüxü quixu na nüxü naxoexücèx na namaã nangüxëëãxü i ngëma nacümagü ga nuxcümaügüxü ga duüxügü nagu íxü. Erü guxüma i ngëma oregü rü doramare nixi, rü ngëmagagu düxwa nügümaã nanuë i duüxügü. Rü ngëma oregü rü tama aixcüma nüxü narüngüxëë i duüxügü na meã Tupanaãxü yaxögüãxücèx. ⁵ Natürü Tupana nanaxwèxe i tórü maxünewa na ingearü pecaduãxgüxü, rü na mexügu rüxñüëxü, rü aixcüma meã na yaxögüxü. Rü nüma tüxü namu na ngëmaãcü imaxëãcüma yigü na ingechaügüxü. ⁶ Natürü ñuxre i duüxügü rü marü nüxna nixigachi i Tupanaãrü ore na nawe naxixücèx i ngëma ore i taxuwama mexü i nuëwa nagagümarexü. ⁷ Erü nümagü tüxü nangüxëëchaü i ngëma mugü ga Moiché tüxna äxü, natürü tama nüxü nacüëxgü i tacüchiga na yixü i ngëma tamaã nüxü yaxugüexü rü tüxü nangüxëëxü woo nüma nagu naxñnüëgu rü meãma nüxü nacüëxgü. ⁸ Rü nüxü tacuèx rü ngëma mugü ga Moiché tüxna äxü rü tüxü name ega Tupana naxwëxexüãcüma naga ixñnüëgu. ⁹⁻¹⁰ Natürü nüxü tacuëxgü rü guxüma i ngema mugü rü duüxügü i chixexü ügüxücèx nixi. Rü ngëma nixi i ngëma duüxügü i tama irüxñnüëchaüxü, rü ngëma tama norü äëxgacüga ñnüëxü, rü ngëma chixexü ügüxü, rü ngëma

pecaduãxgũxũ, rü ngẽma tama Tupanaga ñnũẽxũ, rü ngẽma nanatũxũ rü naẽxũ imèxgũxũ, rü guxũma i ngẽma máẽtagũxũ, rü ngẽma naxũneãrũ ngúchaũwe rüxĩxũ, rü ngẽma yatũgũ rü ngexũgũ i naxrũt yatũxũ rü ngexũmaã ngẽãgũxũ, rü ngẽma duũxègũmaã taxegũxũ, rü ngẽma idoratèexgũxũ, rü ngẽma ãẽxgacũgũmaã idoragũxũ, rü guxũma i ngẽma naxũgũxũ i tacũ rü chixexũ i yatoxyepexũ i ngema nguxẽẽtae i mexũ. ¹¹ Rũ ngẽma nguxẽẽtae i mexũ rü Tupanaarũ orewa nangexma, rü ngemagu nixĩ i nüxũ iyarũngauxũ i ngema maxũ i taguma gũxũ. Rũ ngemaarũ uruxũ nixĩ ya Tupana ya mecũmaxũchicũ i choxũ namuxũ.

Pauru rü Tupanana moxẽ naxã yerũ nüxũ nüxũ nangechaũ ga norũ chixexũgũ

¹² Rũ moxẽ nüxna chaxã ya Ngechuchu ya Cristu ya tórũ Cori erũ nüma choxũ naporaxẽẽ rü choxũ nangugũ na wũxi i mexũ i norũ duũxũ chixĩxũ. Rũ ngẽmacèx choxũ naxuneta na nüxũ chapuracũxũ. ¹³ Ūpa ga choma rü chixri nachiga chidexa ga Cristu, rü naxchi chaxai ga yema duũxũgũ ga nüxũ yaxõgũxũ. Rũ nawe chingechigũ rü namaã chixexũ chixugũ. Natürũ woo yemaãcũ na chamaxũxũ, rü Tupanaãxũ changechaũtũmũxũ yerũ tama aixcũma nüxũ chacuèx ga tacũ na chaxũxũ, yerũ tauta Cristuaxũ chayaxõ. ¹⁴ Rũ yemaãcũ ga tórũ Cori ya Ngechuchu rü poraãcũxũchima chomaã namecũma yerũ choxũ narũngũxẽẽ na nüxũ chayaxõxũcèx rü nagagu nüxũ changechaũxũcèx i guxũma i duũxũgũ. ¹⁵ Rũ pemaã nüxũ chixuxchaũ i wũxi i ore i aixcũmaxũchi ixĩxũ i inaxwèxegũxũ na guxãma nüxũ cuáxũ. Rũ Ngechuchu ya Cristu rü ñoma ga naãnewa nangu na namaxẽxẽãxũcèx i pecaduãxgũxũ. Rũ natanũwa rü choma nixĩ ga guxũãrũ yexera na chixexũ chaxũxũ. ¹⁶ Natürũ Tupana choxũ nüxũ nangechaũ ga yema chorũ chixexũ na chowa duũxũgũxũ nüxũ nadauxẽẽxũcèx ga ñuxãcũ nüma ga Ngechuchu ya Cristu yaxna chomaã na naxĩnüxũ ga woo guxũ ga pecaduãxgũxũãrũ yexera chixecũ na chĩxũ. Rũ ngẽmaãcũ wũxi i cuèxruũ chixĩ naxcèx i guxũma i duũxũgũ na nümagũ rü ta nüxũ nangèxmaxũcèx i maxũ i taguma gũxũ. ¹⁷ Rũ ñuxma tanaxwèxe i guxũgutáma nüxũ ticuèxũũgũ rü tanataxẽẽgũ ya yima nüxĩcatama Tupana ixĩcũ. Rũ woo tama nüxũ tadaugũ i ñuxma natürũ guxũguma tórũ Æẽxgacũ nixĩ rü tagutáma nayu. Rũ ngẽmaãcũ yĩ. ¹⁸⁻¹⁹ Pa Chaune, Pa Timutéux, ñaã nixĩ i chorũ ore i cumaã nüxũ chixuxũ. Rũ ūpa ga yexguma Tupana yadexaxẽẽgu ga ñuxre ga taeneègũ, rü nüxũ nixugũgũ na cuma rü tá mexũ i Tupanaarũ orearũ uruũ quiĩxũ. Rũ ñuxma chanaxwèxe i yemagũ nüxũ ixuxũrũ meã cuyanguxẽẽ i ngẽma puracũ i mexũ i Tupana

nawa cuxũ muxũ. Rũ chanaxwèxe na aixcũma cuyaxõxũ rũ cuãẽwa cumatama nũxũ cucuáxũ na aixcũma namexũ i ngẽma puracũ i ícuxũxũ. Nũxre i duũxũgũ rũ nũxũ nacuèxgũchirẽx i tacũ nixĩ i mexũ na naxũgũãxũ, natürũ chixexũãma naxũgũ. Rũ ngẽmacèx düxwa nũxũ narüxoe na Cristuaxũ yaxõgũãxũ. ²⁰ Rũ yemaãcũ nũxũ naxüpetü ga Imenëũ rũ Areyáũdrü. Rũ düxwa choma Chatanána chanawogũ ga yema taxre na Chataná ngúxũ nũxũ ingexẽẽgũxüçèx na ngẽmawa nũxũ nacuèxgũxüçèx na tama namexũ na chixri Tupanachiga yadexagũxũ.

2

Name nixĩ i guxũma i duũxũgüçèx tayumüxẽgü

¹ Rũ ñuxma rũ tá pemaã nũxũ chixu na ñuxãcũ namexũ na peyumüxẽgũxũ. Rũ pexũ chamu na guxũma i duũxũgüçèxira peyumüxẽgũxũ. ¡Rũ Tupanana naxcèx peca na nũxũ nangüxẽẽxüçèx rũ nũxũ nũxũ nangechaũxüçèx i norü pecadugü! ¡Rũ moxẽ nüxna pexã ya Tupana naxcèx i guxũma i norü ngüxẽẽ i guxũ i duũxũgüna naxãxũ! ² Rũ ngẽxgumarüũ ta name nixĩ i naxcèx peyumüxẽ i guxũma i nachiũãnegüarü ãẽxgacügü i tacügü rũ guxũma i ngẽmatüũwa ngẽxmagüxũ i ãẽxgacügü na ngẽmaãcũ itaãẽgũxüçèx rũ tüxũ nangẽxmaxüçèx i wüxi i maxũ i mexũ i Tupanapẽxewa rũ guxũ i duũxũgüpẽxewa. ³ Rũ ngẽma nixĩ i namaã nataãẽxũ ya yima Tupana ya tüxũ maxẽxẽcũ. ⁴ Erü nüma nanaxwèxe na guxãma tüxũ nangẽxmaxũ i maxũ i taguma gúxũ rũ guxãma nũxũ cuáxũ i ngẽma ore i aixcũma ixĩxũ. ⁵ Rũ nüma ya Tupana rũ wüxitama nixĩ. Rũ ngẽxgumarüũ ta wüxitama nixĩ i taétüwa chogüxũ na Tupanaxütawa tüxũ nangugüxüçèx. Rũ nüma nixĩ ya Ngechuchu ya Cristu ya Tupana Nane ga duũxũxũ ixĩcũ. ⁶ Rũ nüma ga Ngechuchu rũ nügü inaxã rũ nayu na guxũ i duũxũgüaxũ naxütanüãxüçèx na Tupanaxütawa nangugüxüçèx. Rũ yexguma Ngechuchu yuxgu nixĩ ga Tupana yanguxẽẽxũ ga yema üpaacũ duũxũgümaã nũxũ yaxuxũ na ñuxãcũ tá namaxẽxẽẽãxũ. ⁷ Rũ Tupana choxũ naxuneta na norü orearü ngerüũ chiĩxüçèx. Rũ choxũ namu na chanangüxẽẽxüçèx i ngẽma duũxũgü i tama Yudüügü ixĩgüxũ na nümagü rũ ta yaxõgũãxüçèx rũ nũxũ nacuèxgũxüçèx i ngẽma ore i aixcũma ixĩxũ. Rũ ngẽma pemaã nũxũ chixuxũ, rũ aixcũma nixĩ, rũ tama chidora. ⁸ Rũ ñuxma chanaxwèxe i guxũwama nayumüxẽgü i yatügü. Rũ chanaxwèxe i ngearü pecaduãxãcũma naxugümẽxẽ rũ ngẽmaãcũ tama texémaã nanuẽãcũma rũ tama tacüchiga nügü nachoxũgagüãcũma nayumüxẽgü. ⁹ Rũ chanaxwèxe i ngexũgü rũ meamare üxũ i naxchirugu nicuxgü, rũ meamare

nügü namexēyaegü, rü tama poraãcü nügü nangèxãēgü uirumaã rü meruxügümaã rü naxchiru i tatanüxümaã. ¹⁰ Natürü narümemaē nixĩ i meãmare Tupanacèx namaxē, rü mexü i puracü naxügü, erü ngēmaãcü nanaxwèxegü na namaxēxü i ngēma ngexügü i aixcüma Tupanaaxü yaxögüxü. ¹¹ Rü chanaxwèxe i ngexügü rü meã inaxĩnüē i ucuxēgü. Rü tama name na nachoxügawèxegüxü. ¹² Erü ngexügüna rü chanachuxu na yatügüxü nangüexēēxü, rü yatüaru ãëxgacü na yĩxü. Rü name nixĩ i inarüxĩnüēmare i perü ngutaquēxegüwa. ¹³ Yerü Tupana rü Adáüxüxira naxü rü yixcama ga Ebaxü. ¹⁴ Rü Chataná rü tama Adáüxü nawomüxēē, natürü yema ngecüxü nixĩ ga nawomüxēēxü. Rü yemaãcü pecadugu ingu ga yema ngecü. ¹⁵ Rü yemacèx Tupana nüxü nixu rü tá poraãcü nüxü nangux i ngēma ngexügü i ngēxguma naxíraxacügügu. Natürü ngĩma i ngecü rü tá inayaxu i maxü i taguma gúxü ega meã ngixácügümaã inacuèxgu, rü mexügu naxĩnüácüma yaxõõgu, rü guxügüma duüxügüxü nangechaügu rü meã Tupanapèxewa namaxēgu.

3

Yaxögüxüârü ãëxgacügüchiga

¹ Rü pemaã nüxü chixuxchaü i wüxi i ore i aixcüma ixĩxü. Rü ngēxguma chi texé naxwèxegu na yaxögüxüârü ãëxgacü tĩxü, rü mexü i puracü nixĩ i naxcèx tadauxü. ² Rü yixcama yaxögüxüârü ãëxgacü rü tanaxwèxe na aixcüma mecü tĩxü na taxúema tümachiga chixri idexaxücèx. Rü tanaxwèxe i wüxixicatama tixĩ ya tümamèx, rü aixcüma meã tamaxü rü mexüguxicatama tarüxĩnü na guxü i duüxügü tüxü ngechaügüxücèx. Rü tanaxwèxe i guxügüma meã duüxügüxü tayaxu i tümapatawa, rü mexü i ngüexēēruü tixĩ. ³ Rü tama name i wüxi i ngāxwèxexü rü nuwèxexü tĩxü, rü tama name i tümäärü dīerugama rüxĩnüxē tĩxü. Natürü name nixĩ i guxü i duüxügümaã yaxna taxĩnü rü namaã tamecüma. ⁴ Rü tanaxwèxe i meãma tümachiümaã itacuèx, rü tümaxácügü rü meã tümaga naxĩnüē, rü tüxü nangechaügü. ⁵ Erü ngēxguma chi tama tümachiümaã meã itacuèxgu rü ħñxácü i guxüma i Tupanaãxü yaxögüxümaã meã itacuáxü? ⁶ Rü yixcama ngema yaxögüxümaã icuáixē rü tama name na ngexwacèx yaxõxē tĩxü, erü ngürüãchi tá tügü ticuèxüü. Rü ngēmagagu düxwa nagu tangu i ngēma poxcu i Chatanáxü namaã napoxcuxü ya Tupana. ⁷ Rü tanaxwèxe i woo i ngēma duüxügü i tama yaxögüxü rü tüxü nangechaügü na taxúema chixri tümachiga idexagüxücèx rü tama Chataná chixexügu tüxü na nguxēēxücèx.

Yatügü i diácunugü i tupaucawa ngüxēētaegüxüchiga

⁸ Rū ngēxgumarūū ta i ngēma yatügü i tupaucawa ngüxēētaegüxü ixīgüxü rü nanaxwèxe i mexüguxicatama rüxnüexü nixīgü. Rū nanaxwèxe i aixcüma nayanguxēēgü i ngēma nüxü yaxugüexü. Rū tama nanaxwèxe i ngāxēēchagüxü nixīgü rü ēxna norü dīēruama rüxnüexü nixīgü. ⁹ Rū name nixī i meāma nüxü nacuèxgü i guxüma i Tupanaârü ore, na nüxü nacuèxgüxcèx na tacücèx na yaxögüāxü. Rū nanaxwèxe i nügüāēwatama nüxü nacuèxgü na norü maxü rü aixcüma yamexü i Tupanapēxewa. ¹⁰ Rū tanaxwèxe i to i puracüwa nüxü taxügüxira i noxrix. Rū ngēxguma marü taguma chixexü naxügügu, rü marü name i tupaucawaarü ngüxēēruū tayaxīgüxēē. ¹¹ Rū ngēma yatügü i tupaucawa ngüxēētaegüxü ixīgüxü rü tanaxwèxe i naxmèxgü rü ta mexüguxicatama narüxnüē. Rū tama name i oregütèèxgüxü nixīgü, natürü tanaxwèxe i meā namaxē rü aixcüma nayanguxēēgü i ngēma nüxü yaxugüxü. ¹² Rū ngēma yatügü i tupaucawa ngüxēētaegüxü ixīgüxü rü tanaxwèxe i wüxixicatama tixī ya naxmèx. Rū tanaxwèxe i meāma napatacūāxgümaā inacuèx, rü naxācügü rü meā naga naxīnüē. ¹³ Rū ngēma yatügü i tupaucawa ngüxēētaegüxü, rü ngēxguma meāma naxügüāgu i norü puracü i tupaucawa rü guxüma i duüxügü tá nüxü nangechaügü. Rū ñuxüchi i nūmagütama i ngēma yatügü rü tá yexeraācü nüxü natauxcha na nüxü yaxugüexü i ñuxācü Tupana nanaxwèxexü i Ngechuchu ya Cristuaxü na yaxögüāxü i duüxügü.

Aixcüma nixī i ngēma ore i Tupana tüxü nüxü cuèxēēxü i Cristuchiga

¹⁴⁻¹⁵ Rū choma chanaxwèxe i paxa ngēma chaxü na cuxü íchayadauxücèx. Natürü ngürüāchi tama paxa ngēma chaxü, rü ngēmacèx cuxcèx chanaxümatü i ñaā popera na nüxü cucuáxücèx i ñuxācü tá cügümaā icucuáxü napewa i ngema duüxgü i Tupanaxü yaxögüxü. Erü nūmagü nixī i Tupana ya maxücüarü duüxügü yixīgüxü rü nüxü yaxugügüxü rü ínapoxügüaxü i norü ore i aixcüma ixīxü. ¹⁶ Rū yixema nüxü tacuèx rü aixcüma namexēchi i ngēma ore ga noxri ēxügüxü i ñuxma Tupana tüxü nüxü cuèxēēxü i Cristuchiga. Rū nūma ga Cristu rü duüxügüxü nügü nawèx ga yexguma ñoma ga naānewa nayexmagu. Rū Naāē i Üünexü nüxü nixu na mecü yīxü. Rū Tupanaârü orearü ngeruügü i daxücūāx nüxü nadaugü. Rū guxü i nachiūānegüwa rü duüxügü nüxü nixugüe i nachiga, rü guxüwama duüxügü nüxü nayaxögü. Rū Nanatü rü wenaxârü daxügüxü i naānewa nanaga i ngextá ínamexēchixüwa.

4

Duïxügü i nüxü rüxoexü na yaxögüãxüchiga

¹ Tupanaãe i Üünexü rü nüxü nixu rü ngëxguma yan-gaicagu na nagúxchaüxü i naãne rü nümaxü i duïxügü rü tá nüxü narüxoe na yaxögüãxü i Tupanaãrü ore i mexü. Rü tá nawe narüxí i duïxügü i doramare i orexü ixugüxü i Chatanáãrü nguxëëtae nangúexëëxü. ² Rü ngëma yaxögüxü rü tá nüxü inarüxñüë i ngëma duïxügü i meã maxënetaxü rü idoratëëxgüxü. Rü ngëma duïxügü rü yeüürü nanaxügü i ngëma chixexü rü düxwa namaã nixü na chixexüguxicatama naxñüëxü. ³ Rü ngëma duïxügü rü nanachüxu na iyangigüxü i duïxügü. Rü nanachüxu na duïxügü nangögüxüxü i ñuxre i õnagü rü woochirëx Tupana nanaxü i guxüma i õnagü na moxë naxcëx inaxãgüãcüma nangögüãxüxüxü i norü duïxügü i yaxögüxü rü nüxü cuëxgüxü i norü ore i aixcüma ixixü. ⁴⁻⁵ Natürü guxüma i Tupana üxü rü name. Rü taxuacüma nüxü taxo ega Tupanana moxë naxcëx ixãxiraãcüma nayauxgu. Erü Tupanaãrü ore rü ngëma yumüxë rü nanaxüünexëë i ngëma õna i Tupanapëxewa, rü ngëmacëx name nixí na nangöxü.

Wüxi i mexü i Ngechuchu ya Cristuarü ngüxëëruü rü mexümaã nanguxëëtae

⁶ Rü ngëxguma ngëma cumaã nüxü chixuxü i oremaã cunangúexëëgu i taeneë i yaxögüxü, rü ngëxguma nawa cungúechagu i ngëma ore i marü quixöxü, rü ngëxguma nagu quixüechagu i ngëma mexü i nguxëëtae i marü nagu quixüxü, rü ngëxguma tá nixí i wüxi i mexü i Ngechuchu ya Cristuarü ngüxëëruü quixü. ⁷ Rü tama name na naga cuxñüxü i ñoma i naãnecüãxãrü dexagümare i tama aixcüma ixixü. Natürü name nixí i guxüguma cugü cuporaxëë na yexeraãcü Tupanaxü cungechaüxüxüxü rü nawe curüxüxüxüxü rü naxcëx cumaxüxüxüxü. ⁸ Rü wüxi i mexü nixí na naporaxëëxü rü yaxíãxcüxëëxü i taxüne na aixcüma naporaxüxüxü. Natürü ngëmaãrü yexera narümemae nixí na yigü iporaxëëxü na Tupanaxü ingechaüxüxüxü erü ngëma rü guxüwama tüxü name i ñoma i naãnewa rü daxügüxü i naãnewa rü ta. ⁹ Rü aixcüma nixí i ngëma ore i cumaã nüxü chixuxü, rü name nixí i guxãma tayaxögü. ¹⁰ Rü ngëmacëx nixí i ipuracüxü rü yigü iporaexëëxü na nüxü ixüxüxüxü i ngëma ore i mexü, erü nüxü tayaxögü ya tórü Tupana ya maxücü ya guxããrü maxëxëëruü ixücü. Erü nüma nixí i namaxëxëëãxü i ngëma duïxügü i nüxü yaxögüxü. ¹¹ Rü chanaxwëxe i cunangúexëë i ngëma ore rü duïxügüxü cumu na naga naxñüexüxüxü. ¹² ¡Meã cugüna nadau na taxüema cuxü naxoxüxüxü naxcëx i ngëma na cungextüxüxü! Rü name nixí i wüxi i mexü i cuëxruü

quixĩ naxcèx i guxũma i ngẽma yaxõgũxũ. Rũ ngẽmacèx cunaxwèxe i mexũ i oremaã quidexa, rũ meã duũxũgũpẽxewa cumaxũ, rũ aixcũma nũxũ cungechaũ i guxũma i duũxũgũ, rũ meã Tupanaãxũ cuyaxõ, rũ napẽxewa meã cumaxũ. ¹³ Rũ chanaxwèxe i ngutaquẽxewa rũ guxũ i duũxũgũpẽxewa nũxũ cudaumatũ i Tupanaãrũ ore, rũ duũxũgũmaã nũxũ quixu na ñuxũ ñaxũchiga yĩxũ. Rũ chanaxwèxe i ngẽmaãcũ cunangũexẽẽ rũ nũxũ cunangũchaũxẽẽ i ngẽma taeneẽgũ ñuxmatáta ngẽma changu i chomax. ¹⁴ Rũ ngẽmacèx name nixĩ i aixcũma namaã cupuracũ i ngẽma cuèx ga Tupana cuxna ãxũ ga yexguma norũ puracũcèx cuxũ naxunetagu rũ yema yaxõgũxũãrũ ãẽxgacũgũ cuxũ yangõgũãcũma cumaã nũxũ yaxuxgu na cuxna naxããxũ ga yema cuèx. ¹⁵ ¡Meã naxũ i guxũma i ngẽma cumaã nũxũ chixuxũ, na ngẽmaãcũ guxũ i duũxũgũ nũxũ daugũxũcèx na ñuxãcũ guxũ i ngunexũgu yexeraãcũ meã Tupanacèx na cumaxũxũ! ¹⁶ ¡Inaxuãẽ na ñuxãcũ meã cugũna cudauxũ rũ ñuxãcũ meã cunangũexẽẽxũ i ngẽma togũ! Erũ ngẽxguma meã cunaxũxgu i guxũma, rũ tá cunayaxu i maxũ i taguma gũxũ rũ ngẽma togũ i cuxũ irũxĩnũẽxũ rũ tá ta nũxũ curũngũxẽẽ na nũmagũ rũ ta nayauxgũãxũcèx i ngẽma maxũ.

5

Ñuxãcũ nixĩ i namexũ na nũxũ ingechaũxũ i ngẽma yaxõgũxũ

¹ Taguma name i cunanga i wũxi i yatũ i cuxũ rüyamaẽxũ. Rũ narũmemaẽ nixĩ i meãma cunaxucuxẽ ñoma cunaturũũ. Rũ ngẽma ngextũxũcũgũ rũ name nixĩ i meãma namaã quidexa ñoma cueneẽgũxũchirũũ. ² Rũ yixema yaguãxgũ ya ngexegũ rũ name nixĩ i meãma tũmamaã quidexa cuexũchirũũ. Rũ ngẽxgumarũũ ta i paxũgũ rũ name nixĩ i meãma namaã quidexamare wũxi i cueyèxũchirũũ, rũ tama name i chixexũgu namaã curũxĩnũ. ³ ¡Tũxũ rũngũxẽẽ ya yixema yutegũxe ega aixcũma tacũ tũxũ taxũxgu! ⁴ Natũrũ ngẽxguma chi wũxi i yutecũ ngĩxũ nangẽxmagu i ngĩxãcũgũ rũ ẽxna ngĩtaagũ, rũ name nixĩ i nũmagũ ngĩxũ narũngũxẽẽgũ rũ ngĩxna nanaxã i tacũ i ngĩxũ taxuxũ. Erũ Tupana nanaxwèxe na ngĩtanũxũĩra ngĩxna daugũxũ na ngẽmaãcũ yangutanũxẽẽgũãxũcèx ga yema naẽ na nayaexẽẽxũ. ⁵ Natũrũ yixema yutexe ya tũxica irũxãũxẽ rũ tũxũ nataxũxe i tũmatanũxũ, rũ Tupanaxũtawaxicatama ítananguxẽẽ i tũmaãrũ ngũxẽẽ rũ guxũguma woo chũtacũ rũ ngunecũ rũ tayumũxẽ na tũxũ nangũxẽẽxũcèx ya Tupana. ⁶ Natũrũ yixema yutexe ya tũmaãrũ ngũchaũguxicatama rũxĩnũxẽ, rũ Tupanapẽxewa rũ ñoma tayuxũrũũ tixĩ. ⁷ Rũ ngẽma nixĩ i ore i tá cunangũexẽẽxũ i ngẽma yaxõgũxũ na nũgũna

nadaugüxücèx na taxuüma i chixexü naxügüxücèx rü taxúema nachiga chixri idexagüxücèx. ⁸ Erü ngëxguma chi wüxie rü tama meã nüxna tadèuxgu i tümapatacũãxgü rü tümaë rü tümanatü, rü maneca tama aixcüma meã Tupanaãxü tayaxõ. Rü wüxi i tama yaxõxüãrü yexera chixecü tixĩ. ⁹ Rü ngëxguma chi wüxi i ngexü i yutexü naxcèx ícaxgu na ngëma yaxõgüxü ngixü rüngüxëëgüxücèx rü tanaxwèxe i 60 ya taunecüarü yexera ngixü nangëxma rü wüxitama nixĩ ga ngíte ga ngixü yexmacü ga noxrix. ¹⁰ Rü tanaxwèxe i guxüma i duüxügü ngixü nacüèxgü na wüxi i mexü üxcü na yiixü. Rü name i meã ngixãcuxü yaexëëcü iyixĩ, rü meã ngĩpatawa duüxügüxü yaxucü iyixĩ, rü yaxõgüxüãrü ngüxëëruü iyixĩ, rü ðaaweexüãrü ngüxëëruü iyixĩ. Rü ngëmaãcü tanaxwèxe i guxüraüxü i mexü na naxüxü. ¹¹ Natürü tama tanaxwèxe i yaxõgüxüãrü puracü nixĩ i ngixna na nadaugüxü i wüxi i yutecü ega tama 60 wa nanguxgu ya ngĩrü taunecü. Erü wüxi i yutecü i pacü, rü ngëxguma ngĩrü ngúchaü Cristuna ngixü ixügachixëëgu, rü tá inaxwèxe na wena naxãtexü. ¹² Rü duüxügü tá chixri ngĩchiga nidexagü, erü tama aixcüma iyanguxëë ga yema Cristumaã inaxunetaxü ga noxrix. ¹³ Rü ngĩma rü düxwa ngextá iyaxáuchigümare, rü náí ya í rü nagu iyarüxãüx, rü düxwa tama ipuracüchaü. Rü tama ngëmaxicatama ixü, natürü düxwa ixoregütèèx, rü iyangëxmachigü nawa i ngëma dexa i tama mexü i togüchiga, rü guxüwama nüxü iyaxu i ngëma ore i tama mexü. ¹⁴ Rü ngëmacèx chanaxwèxe i ngëma yutegüxü i paxügü na wenaxãrü naxãtegüxü, rü naxãxãcügüxü, rü mexü i napataarü dauruügü na yixigüxü. Rü ngëmaãcü i ngëma duüxügü i ngixchi aixü, rü taxucürüwa chixri ngĩchiga nidexagü. ¹⁵ Cumaã nüxü chixu i ñaã ore, erü ñuxre i yutecü rü marü nüxü irüxoe i ore i mexü rü Chatanáwe irüxĩ. ¹⁶ Rü ngëxguma chi wüxi i ngecü i yaxõxcü rü ngixü nangëxmagu i ngĩtanüxü i yutecü, rü name nixĩ i ngixü irüngüxëë. Rü ngëmaãcü táütama togü i yaxõgüxüãrü puracü tá nixĩ na ngixna na nadaugüxü. Rü ngëxguma tá nüxü natauxcha i ngëma togü i yaxõgüxü na ngixü nangüxëëgüxü i ngëma yutecü i aixcüma ngixü natauxcüma i ngĩtanüxügü i ngixü rüngüxëëgüxü. ¹⁷ Rü ngëma yaxõgüxüãrü ãëxgacügü i aixcüma meãma ngema yaxõgüxümaã icuáxü, rü name nixĩ i ngëma yaxõgüxü aixcüma nüxü nangechaügü rü namaã nataãëgü. Rü guxüãrü yexera tanaxwèxe i nüxü nangechaügü rü nüxü narüngüxëëgü i ngema Tupanaarü orexü ixügüxü rü nangüxëëxü. ¹⁸ Erü Tupanaarü orewa rü ñanagürü:

“Tama name i nüxna taxaü i ngëma taxüna i puracüxü”,
ñanagürü. Rü ñanagürü ta:

“Wüxi i puracütanüxü rü tanaxwèxe i nüxü na naxütanüxü i norü puracü”,

ñanagürü i ngēma Tupanaärü orewa. ¹⁹ Rü ngēxguma chi texé nüxü ixuxgu na chixexü naxüxü i wüxi i yaxögüxüärü ãëxgacü, rü täütáma tüxü icuxĩnü ega natauxguma i taxre rü éxna tomaëxpüx i togü i duüxügü i nüxü daugüxü na aixcüma chixexü naxüxü. ²⁰ Natürü ngēma yaxögüxüärü ãëxgacügü i aixcüma pecadugu maxëxü, rü name nixĩ i guxü i yaxögüxüpëxewa cunaxucuxë, na guxüma i ngēma togü i yaxögüxüärü ãëxgacügü rü ta namuüëxücèx na naxügüäxü i tacü rü chixexü. ²¹ Rü ñuxma Tupanapëxewa rü tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristupëxewa rü ngēma daxücüäx i orearü ngeruügü i Tupana nüxü ngechaügüxüpëxewa, rü cuxü chamu na naga cuxĩnüxü i ñaã ore i cumaã nüxü chixuxü. Rü chanaxwèxe i ngēma cumaã nüxü chixuxürüü meã cunaxucuxë i guxüma i ngēma yaxögüxü rü nüetama ega woo texé tixĩgu. ²² Rü ngexguma texexü quingucuchixëëchaügu na ngema yaxögüxüärü ãëxgacü tixĩxücèx, jrü taxü i cuñuxãëxü na namaã cuyumüëxü i wüxi i duüxü i tama nüxü cucuáxü i norü maxü! Natürü name nixĩ i noxri rü meã nagu curüxĩnü i ngēma erü ngürüächi tá wüxi i duüxü i pecadu üechaxü quingucuchixëë, rü cugagu tá nixĩ erü tama icuxuãë. jrü meã cugüna nadau na tama pecadugu cunguxücèx! ²³ Rü ngēma na cunguxnecaüxü i ñuxguacü, rü name nixĩ i írarüwa binune cuyaxaxü, rü tama i dexáxicatama. ²⁴ Rü nangëxma i duüxügüarü pecadugü i noxtacüma ngóxü naxüpa na Tupana nüxna çaxü. Natürü nangëxma i to i pecadugü i duüxügüarü rü täütáma nangox ñuxmatáta naãneärü guxwa nanguxgu rü Tupana tüxna icagügu. ²⁵ Rü ngëxgumarüü ta nangëxma i duüxügüarü puracügü i mexü i Tupanacèx naxügüxü i ñuxma marü nüxü idauxü. Rü nangëxma ta i puracügü i mexü i ñuxma tama nüxü idauxü natürü yixcüra tá nüxü idaugüamaxü.

6

¹ Guxãma ya yíxema yaxögüxe rü ixãärü coriãxë, rü tanaxwèxe i tümaärü corixü tangechaü na ngēmaäcü taxucürüwa texé Tupanachiga rü tórü nguxëëtaechiga chixri idexaxücèx. ² Rü ngëxguma chi wüxi ya duüxë ya Tupanaãxü yaxõxë rü wüxi i cori i tümarüü yaxõxümaã tacoriãxgu, rü tama tanaxwèxe i ngēma na tümaëneë yíixücèx nüxü tarüxo na nüxü tangechaüxü i tümaärü cori. Natürü tanaxwèxe i yexeraäcü meã nüxü tapuracü erü tümaärü cori i nüxü tarüngüxëëxü i tümarüü yaxõxü nixĩ rü tümaëneë i Tupana nüxü ngechaüxü nixĩ. Pa Timutéux, chanaxwèxe i meãma

cunangúexêê i ngêma ore i cumaã nüxü chixuxü, rü guxüma i yaxõgüxüpêxewa nüxü quixu.

Tupanaãrû ore rû aixcüma tüxü name

³ Rü cumaã nüxü chixu rü nangêxma i duüxügü i namaã nguxêêtaegüxü i ngêma nguxêêtae i tama namaã wüxiguxü i tórü nguxêêtae, rü tama namaã wüxiguxü i tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristuarü nguxêêtae i mexü, rü tama namaã wüxiguxü i ngêma nguxêêtae i Tupanaãrû orewa ngóxü. ⁴ Rü cumaã nüxü chixu rü yixema ngêmaãcü nguxêêtaexe rü tügü ticuèxüü rü taxuüma tacuèx. Rü ngêmacèx ngêxürüxümare i dexe rü naxcèx tachoxügawèxe, rü tama texéga taxínüchaü, rü düxwa ñoma tídaawexürüü tixí namaã i ngêma tümacüma. Rü ngêmagagu rü taxãüxãchiwèxe, rü tanuxwèxe, rü togümaã taguxchiga, rü taxúxeaxüma tayaxõ. ⁵ Rü ngêmaãcü i ngêma duüxügü i chixeãégüxü, rü nügümaã nanuêêcha, rü tama nüxü nacuèxgü i ngêma ore i aixcüma ixixü, rü nagu narüxñüê rü Tupanaãrû orewa nixí i díêru ngíxü nayauxgüxü. ⁶ Rü aixcüma nixí i Tupanaãrû orewa nüxü iyarüngauxü i taxüma i mexü, natürü ngêma mexü rü tümacèxicatama nixí ya yixema namaã taãégüxe i ngêma marü tüxü ngêxmaxü. ⁷ Rü yixema rü yexguma noxri ixíraegu, rü ngearü yemaxüãxêmaã tabue i ñoma i naãnewa. Rü ngêxguma iyuxgu rü taxucürüwa tayange i tórü ngêmaxügü. ⁸ Natürü ngêxguma tüxü nangêxmagu i taxchiru rü tórü õna rü name nixí i ngêmamaãtama tataãégü. ⁹ Natürü ngêma duüxügü i díêruãxgüchaüxü, rü tama yaxna namaã naxñüê i ngêxguma ngêma díêruarü ngúchaü nüxü poragu. Rü ngêmacèx nagu nayi i muxüma i ngúchaügü i taxuwama mexü i chixexüwa nagagüxü, rü ngêmacèx düxwa i ngêma duüxügü rü poraãcü nachixe rü norü guxümaãma inayarütauxe. ¹⁰ Erü ngêma na díêruaguama rüxñüxü rü ngêma nixí i guxüma i chixexügüarü ügü. Rü nangêxma i ñuxre i duüxügü i díêruaguama rüxñüêxü rü ngemacèx Tupanana nixígachi. Rü ngemaãcü nügünatama guxchaxü naxãgü rü nügüxütama ngechaü nanguxêêgü..

Tupanaãxü yaxõgüamaxüchiga

¹¹ Natürü cumax, Pa Timutéux, rü wüxi ya yatü ya Tupanaxü yaxõcü quixí. ¡Rü ngêmacèx nüxna ixügachi i guxüma i ngêma chixexü! ¡Rü meã Tupanapêxewa namaxü, rü norü ngúchaü naxü, rü meã nüxü yaxõ, rü nüxü nangechaü i duüxügü, rü yaxna namaã naxñü! Rü tama name i cugü quicuèxüxü. ¹² ¡Cugü naporaxêê na meã cuyaxõõmaxücèx rü cunaxüamaxücèx i Tupanaãrû puracü ega woo tacü rü guxchaxü cuxü üpetügux! ¡Rü cugüna nadau na ngemaãcü taguma cuxna iyanaxoxücèx i ngema maxü i taguma gúxü!

Yerü yema maxüçex nixĩ ga noxri Tupana cuxü yaxuxü ga yexguma muxüma ga duüxügüpêxewa nüxü quixuxgu na ñuxãcü Ngechuchu ya Cristuaxü na cuyaxõxü. ¹³⁻¹⁴ Rû ñuxma Pa Timutéux, rû napêxewa ya Tupana ya guxãxüma maxêxêçü, rû napêxewa ya Ngechuchu ya Cristu ga âêxgacü ga Piratumaã nüxü ixucü ga ñuxãcü Nanatü ya Tupanaãxü na yaxõõxü, rû cuxü chamu na naga cuxĩnüxü i ngêma ore i cumaã nüxü chixuxü. Rû tama çanaxwêxe i cunaxüchicüü i ngêma ore, na taxüema texé çacücêx cuxü oregüxüçêx rû chixri cuchiga idexaxüçêx. Rû çanaxwêxe i ngêmaãcü meã cunaxü ñuxmatáta ínangu ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu. ¹⁵ Erü ngêma ngunexü i Tupana nagu naxwêxexügu rû tá Cristuxü nangoxêê. Erü nüxĩcatama Tupana nixĩ, rû nüma nixĩ i aixcüma mecü yĩxü rû guxüetüwama nangêxmaxü. Rû guxü i âêxgacügüarü Äêxgacü yĩxü, rû guxü i corigüarü Cori yĩxü. ¹⁶ Rû nüxĩcatama nixĩ na taguma nayuxü. Rû nüma rû poraãcü ínangónexüwa namaxü, rû taxucürüwa texé ngêma ngónexüna tangaicama. Taguma wüxi i duüxü nüxü nadau, rû taxuacüma texé nüxü tadau. Nüma rû guxüguma naporaxüchi rû taguma inayarüxo na Äêxgacü yĩxü. Rû ngêmacêx tanaxwêxe i guxãma nüxü ticuèxüügüecha. Rû ngêmaãcü yĩ. ¹⁷ Rû yixema muarü dïeruáxe i ñoma i naãnewa, jrü tümamaã nüxü pixu na tama ngêmamaã tügü ticuèxüügüxüçêx rû tama nagu tarüxĩnüxüçêx na ngêma tümaãrü dïeruwa nüxü itayangaugüxü i tümaãrü maxü! Erü ngêma dïeru rû paxa tá nagux. Natürü narümemaê nixĩ i Tupanaga taxĩnü, erü yimawa nixĩ i nüxü itayangaugüxü i tümaãrü maxü. Rû nüma nixĩ i poraãcü tüxna naxããxü i guxüma i çacü i inaxwêxexü na itaãêgüxüçêx. ¹⁸ jrü namaã nüxü ixu i ngêma muãrü dïeruãxgüxü, rû name na ngêmamaã mexü naxügüxü rû togü i duüxügüxü nangüxêêgüxü! Rû ngêmaãcü tá namu i ngema mexügü i naxügüxü i Tupanapêxewa. Rû tanaxwêxe i nümagü i muãrü dïeruãxgüxü rû na ínামemaregüxü na togüna naxããxü rû namaã nangauxü i ngêma norü ngêmaxügü. ¹⁹ Rû ngêmaãcü tá nüxü nangêxma i norü mexügü i daxügüxü i naãnewa, rû tá nanayauxgü i ngêma maxü i aixcüma ixĩxü.

Pauru rü Timutéuxü namu, rü yemaãcü inayacuèxêê ga norü popera

²⁰ Pa Timutéux, jmeã namaã nangüexêêtae i guxüma i ngêma ore i cuxü chamuxü! Rû tama name na icurüxĩnüxü i ñoma i naãnecüãxãrü dexagümare i taxuwama mexü rû ngêma ore i doramare ixĩxü i duüxügü nüxü ixügügunetaxü na ore i nawa nüxü icuáxü yĩxü. ²¹ Erü ñuxre i nümagü i ngêma noxrütama cuèxgu íxü, rû düxwa ngêmagagu Tupanana nixĩgachi. Rû çanaxwêxe i Tupana meã pexü narüngüxêê.

Rü nuãma pexna,
Pauru

NORÜ TAXRE GA POPERA GA TIMUTÉUCA_X NAXÜMATÜXÜ GA PAURU

Timutéuxü narümoxë ga Pauru

¹ Pa Timutéux, choma i Pauru nixĩ i cuxcèx chanaxümatüxü i ñaã popera. Rü choxü nixĩ ga namuxü ga Ngechuchu ya Cristu, yerü yemaãcü nanaxwèxe ga Tupana. Rü nüma choxü namu na nüxü chixuxüçèx na ñuxãcü tüxü nangëxmaxü i maxü i taguma gúxü, ega aixcüma Ngechuchu ya Cristuaxü yaxögügu. ² Cuxü changechaü, Pa Chaune, Pa Timutéux. Rü chanaxwèxe ya Tanatü ya Tupana rü Ngechuchu ya Cristu ya tórü Cori na cuxü nangüxëëgüxü rü nüxü cungechaütümüügüxü rü cuxü nataãëxëëgüxü.

Tama name i taxãne na Cristuchigaxü ixuxü

³ Guxüguma i chütacü rü ngunecü rü cuxna chacuèxãchixü i chorü yumüxëwa, rü poraãcü cuxcèx moxë Tupanana chaxã. Rü nüxü nixĩ i chapuracüxü i mexü i chauãëmaã, yexgumarüü ga nuxcümaügüxü ga chorü oxigü naxügüxürüü. ⁴ Choma rü nüxna chacuèxãchi na ñuxãcü poraãcü chauxcèx cungechaüxü rü chauxcèx cuxaxuxü ga yexguma cuxna íchixüxgu. Rü wenaxãrü cuxü chadauxchaü na aixcüma chataãëxüçèx. ⁵ Erü nüxna chacuèxãchi na ñuxãcü aixcüma Tupanaãxü cuyaxõxü. Rü curü noxë ga Loída rü cue ga Euníchia rü tüma rü woetama tüxira Tupanaãxü tayaxögü rü nüxü chacuèx i ñuxma rü cuma rü ta aixcüma cuyaxõxü. ⁶ Rü ngëmacèx cumaã nüxü chixu na cugü cuporaxëëxü na yexeraãcü cunaxüamaxüçèx i ngëma Tupanaãrü puracü ga naxcèx cuxna naxããxü ga cuèx ga yexguma noxri cuxü chingögüãcüma cumaã chayumüxëgu. ⁷ Yerü Tupana rü tama tüxna nanamu ga naãë i tüxü muüëëxü. Natürü tüxna nanamu ga Naãë i Üünexü na tüxü naporaexëëxüçèx na aixcüma duüxügüxü ingechaügüxüçèx rü meã yigümaã icuáxüçèx. ⁸ Rü tama chanaxwèxe na cuxãnexü na nüxü quixuxü i nachiga ya tórü Cori. Rü ngëxgumarüü ta tama chanaxwèxe i chauxcèx cuxãne i ngëma na chapoxcuxü naxcèx i Tupanaãrü ore. Rü name nixĩ i yaxna namaã cuxĩnü i ngëma ngúxü i cuxcèx ínguxü nagagu i ngëma ore i mexü i nüxü quixuxü. Rü Tupana tá cuxü naporaxëë. ⁹⁻¹⁰ Rü Tupana tüxü namaxëëë rü tüxü nade na naxcèxicatama imaxëxüçèx. Natürü tama tacü rü mexü na íxüügagu nixĩ ga yemaãcü tamaã namecümaxü ga Tupana. Natürü yemaãcü tüxü narüngüxëë

yerü woetama yema nixĩ ga nanaxwèxexũ yerü Ngechuchu ya Cristugagu tüxũ nangechaũ. Rü nüma ya Tupana ga tautama naãne üxgumama tüxũ ngechaücü, rü yexguma ínguxgu ga tórü maxêxêëruũ ga Ngechuchu ya Cristu, rü yexguma nixĩ ga Tupana tüxũ nüxũ dauxêëxũ na ñuxãcü poraãcü tüxũ nangechaũxũ. Rü nüma ga Cristu nixĩ ga íyanaxoxêëãxũ na iyuxuchixũ yerü nüma rü yuwa ínarüda rü wena namaxũ. Rü norü orewa tüxũ nüxũ nacuèxêë na yixema rü ta tüxũ nangêxmaxũ i ngêma maxũ i taguma gúxũ ega nüxũ yaxõxgu. ¹¹ Rü Tupana choxũ ningucuchixêë na nüxũ chixuxüçex i ngêma norü ore i mexũ. Rü choxũ namu na ngêma oremaã chanangúexêëxüçex i duüxügü i guxüwama. ¹² Rü ngêmacèx nixĩ i poraãcü ngúxũ chingexũ rü chapoxcuxũ i ñuxmax. Natürü tama naxcèx chaxãne i ngêma, erü choma nüxũ chacuèx na texéaxũ chayaxõxũ. Rü nüxũ chacuèx na naporaxũ i nüma na nüxna nadauxüçex i ngêma puracü i choxna naxãxũ rü namaã inacuáxüçex i chauãë i guxügutáma ñuxmatáta ngêma ngunexũ i nagu wena núma naxüxũ. ¹³ Rü chanaxwèxe i meãma nagu quixũ i ngêma nguxêëtae i mexũ ga chauxütawa naxcèx cungúxũ. Rü name nixĩ i meã nüxũ cuyaxõõma ya Ngechuchu ya Cristu rü meã nüxũ cungechaũ i guxüma i duüxügü, erü Cristuarü duüxũ quixĩ. ¹⁴ Rü name nixĩ i Tupanaãë i Üünexũ i tawa maxüxüãrũ ngüxêëmaã ícunapoxũ i ngêma nguxêëtae i mexũ i Tupana cuxna äxũ. ¹⁵ Cuma marü nüxũ cucuèx rü guxüma ga yema yaxõgüxũ ga Áchiaarü naãnewa ne íxũ rü marü choxna naxígü. Rü yematanüwa nayexma ga Figueru rü Ermóquene. ¹⁶ Onesíferu rü muëxpüxcüna choxũ nataãxêë, rü tama chauxcèx naxãne i ngêma na chapoxcuxũ. Rü ngêmacèx chanaxwèxe i tórü Coriaxũ nangechaütümüügü i guxüma i natanüxügü. ¹⁷ Rü yexguma noxritama Dumawa nanguxgu ga nümax, rü chauxcèx nadauecha rü ñuxmata choxũ iyangau. ¹⁸ Cuma meãma nüxũ cucuèx ga ñuxãcü tüxũ na nangüxêëxũ ga Onesíferu ga Epéchiuarü íanewa. Rü ngêmacèx chorü yumüxêwa naxcèx íchaca na Tupanaãxũ nangechaütümüüxüçex i ngêxguma wena ñoma i naãnewa naxüxgu ya tórü Cori ya Ngechuchu.

2

Ngechuchu ya Cristuarü puracütanüxũ i mexüchiga

¹ Rü ñuxma, Pa Chaune, Pa Timutéux, jrü cugü naporaxêë namaã i ngêma pora i Ngechuchu ya Cristu cuxna äxũ! ² Yema ore ga chauxütawa nüxũ cuxĩnüxũ ga yexguma muxüma ga duüxügüpèxewa nüxũ chixuxgu, rü chanaxwèxe i ñuxma cuxi ngêma oremaã cunangúexêë i togü i yatügü i meã naãxũ

cuèxgüxü na nüxī togüxü nangüexēēxüçèx namaã i ngēma ore. ³ Rü tama name i naxcèx cumuü na Ngechuchu ya Cristuarü oregagu ngüxü quingexü. Natürü name i namaã cupora ñoma wüxi i mexü i norü churararüü. ⁴ Rü wüxi i duüxü i churarawa ngēxmaxü, rü taxucürüwama to i puracü i tama churaraarü ixīxügu narüxīnü. Natürü ngēma norü âēxgacü nagu namuxü i puracügu nixī i naxīnuxü na ngēmaãcü norü âēxgacüxü nataãēxēēxüçèx. ⁵ Rü ngēxgumarüü ta wüxi i duüxü i wüxi i ñnücawa nügü ingucuchixēēxü, rü taxuacüma nanayaxu i norü ãmare ega chixri naxīnücèxwèxegu rü tama ngēma ñnücawarü âēxgacüga naxīnügü. ⁶ Rü texé ya naãnewa puracüxe rü name nixī i tüxira tanayaxu i tümanetüarü o. ⁷ ¡Rü guxüguma nagu rüxīnü i ñña ore i cumaã nüxü chixuxü! Rü nüma ya Cori ya Ngechuchu tá cumaã inananguxüxēē i guxüma na nüma nanaxwèxexüãcüma cunaxüxüçèx i ngēma puracü. ⁸ ¡Rü nüxna nacuèxãchi ya Ngechuchu ya Cristu ya Dabítanüxü ga guma yuwa írüdacü! Rü yimachiga nixī i ngēma ore i mexü i duüxügümaã nüxü chixuxü. ⁹ Rü ngēma oregagu nixī i ngüxü na chingexü rü ñoma wüxi i máētaxürüü nüma poxcupataüwa cadenamaã chichotaxü. Natürü Tupanaärü ore i mexü, rü guxüwama nanguama rü taxucürüwama texé tayachota. ¹⁰ Rü ngēmacèx yaxna namaã chaxīnü i ngēma ngüxü i chingexü naxcèx i ngēma duüxügü i Tupana dexü. Erü chanaxwèxe i nümagü rü ta Ngechuchu ya Cristuaxü nayaxögü, rü ngēmaãcü na nayauxgüãxüçèx i maxü i mexü i taguma güxü. ¹¹ Rü pemaã nüxü chixuxchaü i wüxi i ore i aixcüma ixīxü. Rü ngēxguma Cristu yuxürüü norü orecèx iyuegu, rü naxrüü tá ta wena tamaxē na nüma ñnangēxmaxüwa ingēxmagüxüçèx. ¹² Rü ngēxguma ñoma i naãnewa yaxna namaã ixīnügü ega ngüxü ingexgu, rü daxügüxü i naãnewa rü wüxigu namaã âēxgacü tá tixīgü. Rü ngēxguma tama Cristuxü icuáxchaügu i ñoma i naãnewa, rü nüma rü tãütáma tüxü nacuáxchaü i daxügüxü i naãnewa. ¹³ Natürü woo ñuxguacü i yixema rü tama aixcüma naxüxgu i ngēma Tupanamaã ix-unetaxü, natürü nüma ya Tupana rü guxüguma nayanguxēē i ngēma tamaã inaxunetaxü, erü taxuacüma nügütama nawomüxēē.

Wüxi i mexü i puracütanüxü i Tupana namaã taãēxüchiga

¹⁴ Rü ngēma yaxögüxü i cuxütawa ngēxmagüxü, rü name nixī i Tupanaegagu nüxna nüxü cucuèxãchixēē na tama nuxcümaügüxü i ore i taxuwama mexüçèx nügümaã na yaporagatanüçüxüçèx. Erü ngēma rü wüxi i chixexü nixī, rü nanachixēãēē i ngēma duüxügü i nüxü ñnügüxü. ¹⁵ ¡Rü cügü naporaxēē na meã cunaxüxü i Tupanaärü puracü na cumaã nataãēxüçèx i ngēxguma napèxewa cunguxgux rü

ngemaãcü taxucèxma cuxānexüçèx i ngëxguma nūma cuxna nacaxgu naxcèx i curü puracüchiga! ¡Rü ngëmacèx name i aixcüma meã namaã cungúexëëtae i ngëma ore i mexü i aixcüma ixixü! ¹⁶ ¡Rü nüxü rüxo i ñoma i naānecüãxārü dexagümare i taxuwama mexü! Erü ngëma duüxügü i ngëma dexagümaregu İxü, rü guxüguma yexeraãcü chixexügu nayi. ¹⁷ Rü ngëma norü nguxëëtae i ngëma duüxügü, rü ñoma wüxi i ñaaweane i tüxü iyimachixëëxürüü nixi. Rü yema nixi ga nüxü ngupetüxü ga Imenëu rü Firetu. ¹⁸ Yerü nidoragümare ga nüxü na yaxugüexü rü marü na nangupetüxü i yuetaarü dachiga. Rü yemaãcü nanawomüxëëgü ga ñuxre ga duüxügü na tama noxrirüü yaxögüãxüçèx i Tupanaärü ore. ¹⁹ Natürü Tupanaärü ore rü taguma inayarüxo rü taguma naxüchicüü. Rü ngëma norü orewa rü ñanagürü:

“Törü Cori ya Tupana nüxü nacüèx i texé tixi ya norü duüxügü ixigüxe. Rü guxāma ya yixema nüxü ixuxe na Ngechuchu ya Cristu rü tümaärü Cori yixü, rü name nixi i nüxna tixigachi i guxüma i chixexü”,

ñanagürü i ngëma norü orewa. ²⁰ Wüxi i duüxü i dñeruãxüchixü rü napatawa nangëxma i poratu i uirunaxcèx rü dñerümünaxcèx. Rü nangëxma ta i poratu i nañnaxcèx rü waixümünaxcèx. Rü ngëma poratu i uirunaxcèx rü dñerümünaxcèx rü mexü i norü õnacèx nixi. Natürü ngëma poratu i nañnaxcèx rü waixümünaxcèx rü guxchirechixü nixi. ²¹ Rü ngëxguma wüxi i yaxõxü naxwëxegu na aixcüma mexü i Tupanaärü puracütanüxü na yixü, rü name nixi i nüxna nixügachi i guxüma i chixexü. Rü ngëxguma tá nixi i Tupanapëxewa aixcüma naxüünexü na naxüãxüçèx i nagüxüraüxü i puracü i Tupana namaã nüxü ixuxü. ²² ¡Nüxü rüxo i guxüma i ngëma chixexü i ngextüxücügü nagu rüxñnüèxü! ¡Rü meã Tupanapëxewa namaxü rü aixcüma nüxü yaxõ! ¡Rü nüxü nangechaü i guxüma i duüxügü, rü täxü i namaã cunuxü! ¡Rü ngëmaãcü namaxü wüxigu namaã i guxüma i ngëma duüxügü i aixcüma Tupanacèx maxëxü rü ngemaãcü yumüxëgüxü!. ²³ Rü tama name i naxcèx icurüxñnü i ngëma dexagü i taxuwama mexü. Erü ngëma dexagügagu rü düxwa nügüchi naxaie i duüxügü. ²⁴ Rü wüxi i Tupanaärü puracütanüxü rü tama name na texemaã núcèx nadauxü. Rü narümemaie nixi na guxāma namecümamaxü. Rü nanaxwëxe i yaxna namaã naxñnüãcüma meã duüxügüxü nangúexëe i Tupanaärü ore. ²⁵⁻²⁶ Rü wüxi i Tupanaärü puracütanüxü rü name na yaxna namaã naxñnüãcüma meã nayaxucüxëgüãxü i ngëma duüxügü i tama irüxñnüèchaüxü. Rü name i ngëmaãcü ínananguxëe na Tupana nüxü rüngüxëëxü i ngëma duüxügü na nüxü naxoexüçèx i norü chixexü rü nüxü nacüèxgüxüçèx

i ngēma ore i aixcūma ixīxū. Erū Tupana nanaxwèxe na naxuāēgūxū i ngēma duūxūgū rü nawa ínanguxūxū i ngēma chixexū i ngoxo i Chataná nagu nayixēēxū na noxrütama ngúchañ namañ naxūxūcèx.

3

Nuxäcü tá nixī i duūxūgūcūma i ngēxguma nagúxchaūgu i nañne

¹ Rü chanaxwèxe i nüxū cucuèx rü ngēxguma nagúxchaūgu i nañne rü tá nangēxma i āñcūmaxūgū rü guxchaxūgū naxcèx i duūxūgū. ² Rü duūxūgū rü tá nügūguxicatama narūxīnūē, rü norū dīerugama tá narūxīnūē. Rü tá nügū nicuèxūxūgū, rü ngēmaäcü tātātama nüxū nacuèxgūchañ i togū i duūxūgū i tama naxrūñ taarū dīeruāxgūxū. Rü chixri Tupanachiga tá nidexagū, rü tātātama nanatūga rü naēga naxīnūēchañ. Rü tātātama moxē inaxā i ngēxguma Tupana nüxū rüngūxēēgu, rü ngēmaäcü tātātama nüxū nacuèxgūchañ i Tupanaärü ore. ³ Rü tātātama nagu narūxīnūē i togū i duūxūgūxū na nangechaūgūxū, rü tātātama nüxū nangechaūtümūgū. Rü tá naxoregütèèxgū, rü tātātama nügū naporaexēē na yaxna namañ naxīnūēxūcèx i naxūneärü ngúchaūgū. Rü tá nichixecūma, rü tá naxchi naxaie i guxūma i ngēma mexū. ⁴ Rü duūxūgūechitawèxegūxū tá nixīgū, rü nuēwèxexū tá nixīgū, rü nügū icuèxūūgūxū tá nixīgū. Rü tá norū ngúchaūcèxama nadaugū, rü tātātama Tupanaxū nacuèxgūchañ. ⁵ Rü tá nügū nayaxōgūxūchinetaxēē natürü ngēma norū chixexū i naxūgūxūwa tá nangoxoma na tama aixcūma yaxōgūāxū i ngēma ore i mexū. Rü ngēma duūxūgū i ngēmaäcü maxēxū, rü tama name na namañ cuxāmücūxū rü natanūgu cuxāxū. ⁶⁻⁷ Erū ngēma duūxūgūtanūwa nangēxmagū i nūmaxū i ĩpatagu ichocuetanūxū. Rü norū nguxēētaemañ nayawomūxēēgū i ngēma ngexūgū i ngēma ngēxmagūxū i tama naāēxū icuáxū rü chixri maxēxū. Rü ngēma ngexūgū, rü norū ngúchaūgūtama chixexūwa nanagagū, rü ngēmacèx woo guxūguma nangúe natürü taguma aixcūma nüxū nacuèxgū i ngēma ore i aixcūma ixīxū. ⁸ Rü ngēma duūxūgū i chixexūmañ nguxēētaegūxū, rü chixexūguxicatama narūxīnūē, rü tama aixcūma nayaxōgū i Tupanaärü ore. Rü naxchi naxaie i ngēma ore i aixcūma ixīxū, naxrūñ ga yema yuūxūgū ga Yane rü Yáūbre ga tama Moīchéga ĩnūēchaūxū. ⁹ Natürü tātātama muxū i duūxūgū nüxū nayaxōgū. Erū guxūwama i duūxūgū rü tá nüxū nicuèxāchitanū na wūxi i duūxūgū i chixexūgu rüxīnūēxū rü ngeāēmarexū yixīgūxū naxrūxū ga yema taxre ga tama Moīchéga ĩnūēchaūxū.

Ucuxēmañ inyacuèxēē ga Pauru na Timutéumañ yadexaxū

10-11 Natürü cumax, Pa Timutéux, marü nüxü cucuèx ga ñuxâcü meã na chanangúexêëxü ga duïxügü, rü ñuxâcü meã chamaxüxü, rü ñuxâcü nagu charüxîñüxü rü meã chayaxôxü, rü ñuxâcü yaxna namaã chaxîñüxü ga duïxügü rü nüxü changechaüxü. Rü cuma nüxü cucuèx ga ñuxâcü na chaugü chaporaxêëxü na yaxna namaã chaxîñüxü i guxchaxügü. Yerü ga duïxügü rü chowe ningexütanü na choxü yamèxgüxcèx. Rü cuma rü nüxü cucuèx ga tacü choxü na üpetüxü ga Aütioquíawa rü Icúniüwa rü Listrawa, rü ñuxâcü chowe na yangexütanüxü rü poraãcü ngúxü chingexü. Natürü tórü Cori ya Tupana choxü Inapoxü na tama choxü yamèxgüxcèx. ¹² Rü aixcüma cumaã nüxü chixu rü guxãma ya yíxema naxwèxegüe na Ngechuchu ya Cristucèx tamaxèxü, rü togü tá tùmachi naxaie rü chixri tá tùmamaã nachopetü. ¹³ Natürü ngëma duïxügü i chixecümagüxü rü ngëma duïxügü i idoratèèxgüxü rü yexeraxü i chixexügu tá nayi. Erü Chataná marü nayawomüxêëgü, rü ngëmacèx nüxü togüxü nawomüxêëgü. ¹⁴ Natürü i cuma rü name nixü i guxüguma meã nagu quixü i guxüma i ngëma ore i marü cungüxü. Erü cumatama rü nüxü cucuèx na aixcüma yiïxü i ngëma ore, rü nüxü cucuèx na texégü tixügüxü ga guxema namaã cuxü ngüxêëgüxè. ¹⁵ Rü cuma nüxü cucuèx rü cubuxgumamatama nawa cungux i ngëma Tupanaãrü ore i üünexü. Rü ngëmawa cunayaxu i cuèx na nüxü cucuáxcèx i ñuxâcü tüxü na nangëxmaxü i maxü i taguma gúxü ega Ngechuchu ya Cristuaxü yaxögügu. ¹⁶ Rü guxüma i Tupanaãrü ore i ümatüxü rü nügüãëwatama nanayaxu ga Tupana. Rü ngëma ore rü name na duïxügüxü namaã ingüexêëxü, rü namaã yaxucüxégüxü rü namaã iyanawëxächixiëëgüxü, rü namaã nangüexêëxü na meã Tupanapëxewa namaxèxüxcèx. ¹⁷ Rü ngëmaãcü i ngëma ore rü tüxü narüngüxêë ya yíxema Tupanaãrü ixixè, na meã nüxü tacuáxcèx i ngëma Tupana naxwèxexü rü ítamemarexü na tanaxüxü i nagúxüraüxü i puracü i Tupana tùmamaã nüxü ixuxü.

4

¹⁻² Rü nüma ya Ngechuchu ya Cristu ya núma tá ücü na nüxü yacagüxcèx i ngëma duïxügü i maxèxü rü ngëma marü yuechiréxü, rü yimapëxewa rü Tupanapëxewa cuxü chamu na nüxü quixüxcèx i ngëma ore i mexü. Rü ngëxguma cuxü yatauxchaãchigu rü woo cuxü naguxchagu, rü chanaxwèxe i nüxü quixuama i ngëma ore. Rü ngëmaãcü chanaxwèxe na icuyanawëxächixiëëgüxü rü meã cuyaxucüxégüxü rü nüxü cunangúchaüxêëxü i duïxügü. Rü name nixü i yaxna namaã cuxîñüãcüma meã cunangüexêë. ³ Erü yixcüra i duïxügü

rü täütáma nüxü naxĩnüêchaũ i ngẽma nguxẽêtae i mexü. Erü ngẽma duũxüğü rü nichixecüma. Rü ngẽmacêx naxcêx nadaugü i norü ngüexẽêrüğü i nüma nanaxwêxegüxüãcüma nangüexẽêxü. ⁴ Rü täütáma nüxü naxĩnüêchaũ i Tupanaãrü ore i aixcüma ixĩxü. Erü ngẽma ore i doramare ixĩxüguama tá narüxĩnüê. ⁵ ¡Natürü cuma rü meã cugüna nadau, rü ínaxuãê, rü namaã naporã ega ngúxü cuxü üpetügu! ¡Rü nüxü ixuama i ore i mexü i tüxü maxêxẽêxü, rü meã yanguxẽê i ngẽma puracü i Tupana cuxna ãxü! ⁶ Täütáma muxü i ngunexü ñoma i naãnewa changẽxma erü marü choxü ningaica na Tupanaãrü puracü chaxüxügagu chayuxü rü choxü na yamêxgüxü i duũxüğü. ⁷ Rü choma rü marü chayanguxẽê i ngema puracü i Tupana choxna ãxü. Rü ñuxma na nagúxü i ngema puracü rü taguma nüxü charüxo na chayaxõxü. ⁸ Rü ñuxma rü marü Tupana choxü namaã nanguxü i ngẽma ãmare i mexêchixü ya tórü Cori ya Ngechuchu ya ãêxgacü ya mecü tá choxna ãxü i ngêxguma wenaxãrü ñoma i naãnewa naxüxgu. Rü täütáma chaxica choxna nanaxã i ngẽma ãmare, natürü tá tüxna nanaxã ya guxãma ya yíxema tümaãrü ngúchaũmaã ínanguxẽêgüxe na wenaxãrü núma naxüxü.

Timutéuxü naxucuxê ga Pauru

⁹ Cumaã nüxü chixu rü chanaxwêxe i paxa nuã cuxü, rü choxü ícuyadau. ¹⁰ Demã rü ñoma i naãneãrü ngẽmaxügu naxĩnüxügagu choxna nixü rü ãne ga Techarónicawa naxü. Rü Crechêute rü Gárataanewa naxü, rü Titu i Darumáchiaanewa. ¹¹ Rü Lucaxicatama nixĩ i ñuxma chauxütawa ngẽxmaxü. Rü chanaxwêxe i naxcêx cudadu i Marcu na nuã cunagaxücêx. Erü nüma rü chauxcêx name na choxü na nangüxẽêxü i ñãã puracüwa. ¹² Rü Tíquicu rü ãne ya Epéchiuwa chanamu. ¹³ ¡Ngêxguma nuã cuxüxgu rü nuã nange i chorü gáuxüchiru ga ãne i Tróawa ngẽxmaxü ga Carpupatawa chatáxü! Rü chanaxwêxe i nuã cunana i chorü poperagü. Rü guxüãrü yexera chanaxwêxe na nua cunanaxü i chorü poperagü i idixgüpütaxü. ¹⁴ Areyáũdru i cobrenaxcêx i buetarearü üwa puracüxü rü porãcü chixri chomaã naxüpetü. Natürü Tupana nüxü nacuêx i ñuxãcü tá na napoxcuãxü naxcêx ga yema chixexü ga chomaã naxüxü. ¹⁵ ¡Meã cugüna nadau na tama chixexü cumaã naxüxücêx! Erü porãcüxüchima naxchi naxai i Tupanaãrü ore i mexü. ¹⁶ Ýexguma noxrixüchima ãêxgacügüpêxewa chaugüétüwa chideaxgu rü taxúema choxü tarüngüxẽê. Guxüma choxna nibuxmü. Natürü tama chanaxwêxe ya Tupana rü nagu narüxĩnü i ngẽma. ¹⁷ Natürü tórü Cori choxü naporaxêê rü choxü narüngüxẽê na choxü natauxchaxücêx na nüxü chixuxücêx ga norü ore i mexü i tüxü maxêxẽêxü. Rü yemaãcü guxüma ga yema duũxüğü

ga tama yaxõgüxü ga yéma yexmagüxü rü nüxü naxĩnüẽ ga yema ore. Rü yemaãcü tórü Cori ya Ngechuchu choxü ínguxuchixẽẽ ga yexguma taxü ga ãücümaxüwa chayexmagu. ¹⁸ Rü nüma ya tórü Cori tá choxü ínguxuchixẽẽ nawa i guxüma i chixexügü. Rü tá choxna nadau na ngextá ãëxgacü íyĩxüwa choxü nagaxüçèx. Rü name i guxüguma nüxü ticuèxüügü. Rü ngẽmaãcü yĩ.

Pauru rü wenaxãrü Timutéuxü narümoxẽ rü naxçèx ínaca na Cori ya Ngechuchu ya Cristu nüxü rüngüxẽẽxü

¹⁹ Chanaxwèxe i chauégagu nüxü curümoxẽ i Prisila, rü Aquiru, rü Onechéperutanüxügü. ²⁰ Eratu rü ããne i Corĩtiugu narüxãüx. Rü Turuquínu rü ídaawexüma ããne i Miretuwa chanaçèx. ²¹ Rü naxüpa i gáuanexü rü chanaxwèxe i nuã cuxü. Rü cuxü narümoxẽgü i Eubúru, rü Prudẽte, rü Linu, rü Cáudia, rü guxüma i taeneẽgü i yaxõgüxü. ²² Rü chanaxwèxe i tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu cumaã nangẽxma, rü Tupana pexü narüngüxẽẽ ya guxãma i pemax.

Rü nuãma pexna,
Pauru

POPERA GA TITUCAX NAXÜMATÜXÜ GA PAÜRÜ

Tituxü narümoxe ga Pauru

¹⁻² Pa Titux, choma i Pauru i Tupanaärü puracütanüxü nixi i cuxcèx chanaxümatüxü i ñaã popera. Rü Ngechuchu ya Cristu nixi ga choxü mucü na ngëma duüxügü i Tupana dexümaã nüxü chixuxücèx i norü ore na Tupanaãxü yaxögüãxücèx rü nüxü nacuèxgüxücèx i ngëma norü ore i aixcüma ixixü i tüxü rüngüxëëxü na naxcèx imaxëxücèx. Rü ngëmaãcü Tupanaãxü tayaxögü rü naxcèx tamaxëchaü erü tanayauxgüchaü i ngëma maxü i taguma gúxü. Rü ngëma maxü i taguma gúxü nixi ga nuxcümaxüchima ga yexguma tauta naãne üxgu Tupana ya taguma idoracü nüxü ixuxü. ³ Rü ñuxma rü marü nawa nangu na Tupana tüxü nüxü cuèxëëxü i ngëma norü ore i mexü i tüxü maxëxëëxü. Rü ngëmacèx nümatama ya Tupana ya tórü maxëxëëruü choxü namu na nüxü chixuxücèx i ngëma norü ore. ⁴ Pa Titux, cuma rü chaune quixi i Tupanaärü orewa yerü chauxütawa cunayaxu ga Tupanaärü ore ga noxri rü ñuxma rü chauxrüü cuyaxõ. Rü chanaxwèxe i cuxü narüngüxëëgü rü cuxü nataãxëëgü ya Tanatü ya Tupana rü Ngechuchu ya Cristu ya tórü maxëxëëruü.

Tituarü puracü ga yexguma Crétawa nayexmagu

⁵ Rü yexguma Crétaarü capaxügu cuxü chamüxgux, rü cumaã nüxü chixu na yema yaxögüxütanüwa cunaxüxü ga yema puracü ga tama chinguxëëxü ga yexguma cuxna yéma chataegugu. Rü yemacèx cumaã nüxü chixu na wüxichigü ya ñanewa rü nüxü cuxunetaxü i tupaucaarü äëxgacügü na ngema yaxögüxümaã inacuèxgüxücèx, yema cuxü chamuxürüü. ⁶ Rü wüxi i äëxgacü i yaxögüxüärü, rü name i meã namaxü na taxúema chixri nachiga idexagüxücèx. Rü name i wüxitama tixi ya namèx. Rü naxácügü rü name na yaxögüãxü rü meã namaxëxü na taxúema nüxü ixuxücèx na chixri namaxëxü rü tama nanatüga naxĩnüëxü. ⁷ Erü yixema yaxögüxüärü äëxgacü ixixë, rü Tupanaärü puracü nixi i taxüxü. Rü ngëmacèx tanaxwèxe i aixcüma meã tamaxü. Rü tama name i wüxi i yatü i chixecümaxü tixi rü chixexügu rüxĩnüxü tixi. Rü tama name na tangãxüxü, rü nucèx tadauxü, rü togü i duüxügüxü tawomüxëëxü norü dïerucèx. ⁸ Natürü narümemae na guxüguma meã duüxügüxü tayaxuxü i tümapatawa, rü aixcüma nüxü tangechaü i ngëma duüxügü i meã maxëxü. Rü tanaxwèxe i wüxi i yatü i aixcüma

tümaãëxü cuáxe tixĩ, rü guxügguma duüxüggümaã mecümaxë tixĩ, rü aixcüma Tupanacëx maxüxë tixĩ, rü guxügguma meã tügümaã icuáxe tixĩ. ⁹ Rü yíxema yaxögüxüãrü ãëxgacü ixíxë rü name i nagu tixü i ngëma ore i aixcüma ixíxü ga tümamaã nüxü ixuxü na tüma rü ta togüxü tangúexëëxüçëx i ngëma ore i mexü, na ngëmaãcü nüxü tanangúchaüxëëxüçëx rü nüxü tayaxögüxëëxüçëx i ngëma duüxüggü i noxri tama yaxögüchaüxü. ¹⁰ Erü nangëxma i muxüma i yaxögüchiréxü i tama aixcüma irüxĩnüëchaüxü. Rü ngëma guxüãrü yexera tama irüxĩnüëchaüxü nixĩ i ngëma Yudíugü i yaxögüchiréxü i ñuxma naxwëgegüxü na nuxcümaüggüxü i nacümaawe naxíxü i ngëma yaxögüxü. Rü nümagü rü ore i taxuwama mexüxü nixugüggü, rü ngëmaãcü duüxüggüxü nawomüxëëgü. ¹¹ Natürü ngëma duüxüggü i ngëmaãcü chixri nguxëëtaegüxü, rü chanaxwëxe i noxtacüma icuyanangeëxgüxëë. Erü muxüma i duüxüggüxü nachixexëëgü rü ñuxmata ñuxre ya Ípatawachigü rü nanachixexëë i guxüma i duüxüggü na tama aixcüma Tupanaãxü yaxögüãxüçëx. Rü ngëma ore i taxuwama mexümaã duüxüggüxü nangúexëë na ngëmaãcü tüxü nawomüxëëgüãcüma ngíxü nayauxgüxüçëx i dïëru. ¹² Rü wüxi ga yematama capaxüçüãx ga norü tupanaãrü orearü urüxü nixĩ ga natanüxüggüxütama ixuxü rü ñaxü:

“Rü ñaã Cretacüãx i duüxüggü rü guxügguma doratëëxgüxü nixígü, rü ñoma naëxüggürüü nidürae, rü nitaanü, rü nioxochi”, ñaxü. ¹³⁻¹⁴ Rü aixcüma nixĩ ga yema ore ga nüxü yaxuxü ga yema yatü. Rü ngëmacëx chanaxwëxe i poraãcü cuyaxucuxëgü i ngëma yaxögüxü na aixcüma meã yaxögüãxüçëx, rü tama nagu naxíxüçëx i ngëma Yudíugücüma. Rü chanaxwëxe i namaã nüxü quixu na tama naga naxĩnüëxüçëx ega tacü namuãxgu i ngëma duüxüggü i tama nüxü cuëxgüchaüxü i ore i aixcüma ixíxü. ¹⁵ Rü yíxema aixcüma Tupanapëxewa mexë rü guxüwama tame. Natürü yíxema tama aixcüma Tupanapëxewa mexë, rü taxucürüwa tacü rü nacüma i nagu tixüxümaã tügü tamexëë. Rü woo tümaãëwa nagu tarüxĩnüxüwa rü tachixe erü ngëma nacüma i nagu tixüxümaã Tupanapëxewa tügü tamexëëchaü. ¹⁶ Rü ngëma duüxüggü i ngëmagu rüxĩnüëxü rü nügü yaxugüggü rü Tupanaxü nacüèx, natürü ngëma nümagü naxüggüxüwa nüxü tacüèx na tama aixcüma yíxü na Tupanaxü nacüèxgüxü. Rü nümagü rü Tupanapëxewa nichixe, rü tama naga naxĩnüë, rü taxuwama nime na tacü rü mexü naxüggüxü.

2

¹ Natürü i cuma, Pa Titux, rü name i guxügutáma ngēma mexü i nguxēētaemaã cunangúexēē rü taguma nüxna quixügachi. ² ¡Rü meã yaxucuxēgü i ngēma yatügü i yaguãxgü na aixcüma meã naãexü nacuaãcüma namaxēxücèx, rü taguma nadauxcüraxüwèxegüxücèx, rü guxüguma meã nagu na naxĩnüexücèx! ¡Rü nangúexēē na aixcüma meã Tupanaãxü yaxögüãxücèx, rü guxü i duüxügüxü nangechaügüxücèx, rü yaxna namaã naxĩnüexücèx ega woo tacü rü guxchaxü nüxü üpetügux! ³ Rü ngëxgumarüü ta chanaxwèxe i meã cuyaxucuxēgü i ngēma ngexügü i yaguãxgü na meã Tupanapëxewa namaxēxücèx. Rü tama name na yaxoregütèèxgüxü, rü nangãxewèxegüxü. Rü name nixĩ i guxü i duüxügüpëxewa rü meã namaxē. ⁴⁻⁵ Rü ngēma ngexügü i yaguãxgü rü name nixĩ i meã na nangúexēēãxü i ngēma ngexügü i paxügü na aixcüma natexü rü naxãcügüxü nangechaügüxücèx, rü meã naãexü nacüèxgüxücèx, rü mexüguxicatama na naxĩnüexücèx, rü meã napatana nadaugüxücèx, rü guxü i duüxügümaã namecümagüxücèx, rü aixcüma natega naxĩnüexücèx na taxúema chixri Tupanaärü orechiga idexagüxücèx. ⁶ ¡Rü ngëxgumarüü ta meãma yaxucuxēgü i ngēma ngextüxücügü na aixcüma meã naãexü nacuaãcüma namaxēxücèx rü tama nadauxcüraxüwèxegüxücèx! ⁷ ¡Rü cumatama rü name nixĩ i meã napëxewa cumaxü i guxüwama na ngēmaãcü wüxi i norü cuèxruü i mexü quiixücèx! Rü ngëxguma cunangúexēēgu, rü cunaxwèxe i mexügu curüxĩnüãcüma cunangúexēē rü tama ñnücaãcüma namaã nüxü quixu i ngēma ore. ⁸ Rü ngëxguma ngēmaãcü meã cunangúexēēgu i ngēma ore i mexü, rü taxúetáma texé chixri nachiga tidexa. Rü ngēmaãcü ya yixema chixri tachiga idexagüchaüxé rü tá taxãneé erü taxucürüwa tacü rü chixexüxü tixugü i tachiga. ⁹ ¡Rü meãma yaxucuxēgü i ngēma duüxügü i coriãxgüxü! ¡Rü namaã nüxü ixu na guxüguma meã norü coriga naxĩnüexücèx, rü norü corimaã namecümagüxücèx, rü taguma norü corixü nachoxügagüxücèx! ¹⁰ Rü tama name i norü coriaxü nangixgü, natürü nanaxwèxe i aixcüma meãma norü corimaã namaxē rü taguma nanawomüxēēgü. Rü ngëxguma ngēmaãcü namaxēgu, rü guxüma i togü i duüxügü tá nüxü nadaugü na ñuxãcü aixcüma namexëchixü i ngēma ore i duüxügüxü namaã ingúexēēxü nachiga ya Tupana ya tórü maxëxēēruü. ¹¹ Tupana rü poraãcüxüchima tamaã namecüma, rü yemacèx núma nanamu ga Nane na guxüma i duüxügüaxü nangëxmaxücèx i maxü i taguma gúxü ega nüxü yaxögüãgu. ¹² Rü ngēma na Tupana tamaã mecümaxüwa nüxü tacuèx na namexü na nüxü rüxoexü i ñoma i naãnecüãxãrü

ngúchaŭgü rü guxŭma i to i chixexŭgü i napêxewa ixŭxŭ. Rü ngêma Tupana taxcèx ŭxŭ tüxŭ nanguxêê na meã yigümaã icuèxgüãcüma togü i duŭxŭgüpêxewa rü Tupanapêxewa meã imaxêxŭ i ñoma i naãnewa. ¹³ Rü tüxŭ nanguxêê ta na guxŭguma meã ínanguxêêgŭxŭcèx na nataeguxŭ ya Ngechuchu ya Cristu ya tórü maxêxêeruŭ ya tórü Tupana ya tacü ixícü. Erü Tanatü ya Tupana rü tamaã inaxuneta na wena tá nataeguxŭ ya Ngechuchu, rü wüxi i taãê tá nixí i ngêxguma ínanguxgu. ¹⁴ Rü nüma ga Ngechuchu rü taxcèx nayu na tüxŭ ínanguxŭxêêxŭcèx nawa i guxŭma i chixexŭ, rü tüxŭ yamexêêgŭxŭcèx na aixcüma norü duŭxŭgü i mexŭ ixíngŭxŭcèx rü aixcüma naxcèx idaugŭxŭcèx na guxŭguma mexŭ ixügŭxŭcèx. ¹⁵ Rü ngêma ore tá nixí i duŭxŭgŭxŭ namaã cungúexêêxŭ rü nüxŭ cunangúchaŭxêêxŭ na Tupanacèx namaxêxŭcèx. Rü ngêma oremaã tá aixcüma cuyaxucuxêgü i duŭxŭgü erü Tupanatama nixí ya cuxŭ mucü na ngêmaãcü cunaxŭxŭ. Rü tama name na texé cuxŭ oxŭ.

3

Ñuxãcü name na namaxêxŭ i ngêma yaxôgŭxŭ

¹ Rü ngêma yaxôgŭxŭ i duŭxŭgü, ¡rü namaã nüxŭ ixu na nachixŭanearü âêxgacügüga naxínüexŭ rü guxŭma i ngema togü i âêxgacügüga naxínüexŭcèx! ¡Rü yaxucuxêgü na ínamemaregŭxŭcèx na naxügüãxŭcèx i guxŭma i mexŭ i puracügü i âêxgacügü unagŭxŭ! ² Rü tama name i texéchiga chixri nidexagü rü texémaã nanuê. Natürü name nixí i guxŭ i duŭxŭgümaã namecümagü rü aixcüma guxŭ i duŭxŭgŭxŭ nangechaŭgü rü tama nügü nicuèxŭxŭgü. ³ Rü name nixí i yaxna namaã taxínüê i ngêma tama yaxôgŭxŭ, yerü yixema rü ta ga ũpa rü chixri tamaxê, rü tama Tupanaga taxínüê. Rü itayarütauxe rü tórü ngúchaŭ tüxŭ napora. Rü chixexŭgu rŭxínüêãcüma tamaxê rü taxãũãchiwèxegü. Rü naxchi taxaie ga togü, rü nüma rü ta taxchi naxaie. ⁴ Natürü yexguma Tupana ya tórü maxêxêeruŭ tüxŭ nüxŭ dauxêêgu i norü ngechaxŭ naxcèx i guxŭma i duŭxŭgü, rü nüma rü tüxŭ namaxêxêê. ⁵ Rü yema na tüxŭ namaxêxêêxŭ rü tama tacü rü mexŭ na ixügŭxŭgagu nixí, natürü tüxŭ namaxêxêê yerü nüxŭ tangechaŭtümŭgü. Rü Naãê i Üünexŭ i tüxŭ ngexwacaxŭxêêxŭãrŭ poramaã Tupana tüxŭ inayanaxoxêê ga tórü pecadu na ngexwacaxŭxŭ i duŭxŭgü ixíngŭxŭcèx. ⁶ Rü Ngechuchu ya Cristu ya tórü Maxêxêeruŭgagu nixí ga Tupana ga guxŭma ga norü ngúchaŭmaã tüxna namuãxŭ ga Naãê i Üünexŭ. ⁷ Rü yemaãcü tamaã namecüma rü tüxŭ narüngŭxêê ga Tupana na aixcüma imexŭcèx i napêxewa, rü na nayauxgŭxŭcèx i ngêma írünguxêêgŭxŭ i

maxũ i taguma gũxũ. ⁸ Rũ guxũma i ngẽma marũ cumaã nũxũ chixuxũ rũ aixcũma nixĩ. Rũ ngẽmacèx chanaxwèxe i guxũguma nũxũ quixu i ngẽma ore na aixcũma mexũ naxũgũxũcèx i ngẽma duũxũgũ i Tupanaãxũ yaxõgũxũ. Erũ ngẽma ore rũ guxũwama name i guxãcèx. ⁹ ;Natũrũ nũxna ixũgachi i ngẽma dexagũ i taxuwama mexũ i duũxũgũ nawa nũgũ choxũgagũxũ rũ ngẽma oregũ i nuxcũmaũgũxũ i duũxũgũchigamare ixũgũxũ! ;Rũ nũxna ixũgachi i ngẽma nũgũ ngaexũ! ;Rũ tama name na natanũgu cuxãxũ i ngẽma duũxũgũ i nũgũmaã nũxũ rũnuẽtanũcũxũ nachiga i ngẽma mugũ ga Moĩché ũmatũxũ! Erũ guxũma i ngẽma na nũxũ rũnuẽtanũcũxũ rũ taxuwama name, rũ natũcèxmamare nixĩ. ¹⁰ Rũ ngẽxguma chi wũxie i petanũwa rũ chixexũ i nguxẽẽtaemaã ngẽma yaxõgũxũxũ titoyegu, rũ name nixĩ i tũmamaã nũxũ quixu na tama ngexũ tawagũxũcèx. Rũ ngẽxguma tanaxũamagu, rũ name nixĩ na wena tũmamaã nũxũ quixuxũ. Rũ ngẽxguma tama cuga taxĩnũchaũgu rũ tanaxũamagu i ngẽma chixexũ rũ name nixĩ i noxtacũma tũxũ ícumuxũchi natanũwa i ngẽma yaxõgũxũ. ¹¹ Erũ ngẽma chixri na tamaxũxũwa rũ tá nangox na tachixeãẽxũ ya yĩxema duũxẽ rũ tũmaãrũ pecadugagu tá nixĩ na tapoxcuxũ.

Tituxũ naxucuxẽ ga Pauru

¹² Rũ ngẽxguma cuxũtawa chanamuxgu i Artema rũ ěxna Tĩquicu, rũ chanaxwèxe i paxa Nicaporĩchiuwa cuxũ na choxũ ícuyadauxũcèx. Erũ ngẽma tá nixĩ i chanangupetũxẽẽxũ ya yima tauemacũgũ ya nagu nagáuanecũ. ¹³ Rũ guxũma i cuxũ taxchaxũmaã chanaxwèxe i nũxũ curũngũxẽẽ i ãẽxgacũ i Chena i Dumacũãxgũarũ mugũxũ cuáxũ rũ Aporu na paxa núma naxĩxũcèx. Rũ chanaxwèxe i nũxna cunaxã i ngẽma nanaxwèxexũ i norũ namawaũ na taxuũma nũxũ taxuxũcèx. ¹⁴ Rũ ngẽma taeneẽgũ i yaxõgũxũ, rũ name nixĩ i naxcèx nangúe na mexũ naxũgũxũ rũ togũxũ nangũxẽẽgũxũ ega tacũ nũxũ taxugux. Rũ ngẽmaãcũ i ngẽma togũ rũ tá nayaxõgũ.

Pauru rũ wenaxãrũ Tituxũ narũmoxẽ rũ naxcèx ínaca na Tupana nũxũ rũngũxẽẽxũcèx

¹⁵ Rũ guxũma i taeneẽgũ i nuã chauxũtawa ngẽxmagũxũ rũ cuxũ narũmoxẽgũ. Rũ ngẽxgumarũũ ta i choma rũ chanaxwèxe i nũxũ curũmoxẽ i taeneẽgũ i yaxõgũxũ i cuxũtawa ngẽxmagũxũ. Rũ chanaxwèxe i Tupana pexũ narũngũxẽẽ i guxãma i pemax.

Rũ nuãma cuxna,
Pauru

POPERA GA FILEMÚŮCAᄁ NAXŮMATŮXŮ GA PAURŮ

Pauru rŮ nŮxŮ narŮmoxŮ ga FilemúŮ

¹ Pa ToeneŮ i FilemúŮ i ToxrŮxŮ TupanaarŮ PuracŮwa PuracŮxex, choma i Pauru rŮ taeneŮ i Timutéumaã cuxcèx tanaxŮmatŮ i ñãã popera. RŮ choma rŮ nuxa chapoxcu nagagu na nŮxŮ chixuxŮ i Ngechuchu ya CristuarŮ ore. ² RŮ ñãã popera i cuxcèx taxŮmatŮxŮ, rŮ naxcèx ta nixŮ i ngŮma taeneŮgŮ i cupatawa ngutaquŮxegŮxŮ rŮ ngxìcèx ta nixŮ i taeyèx i Ápia rŮ naxcèx ta nixŮ i taeneŮ i Ariquípu i taxrŮxŮ TupanaarŮ puracŮwa puracŮxŮ. ³ RŮ chanaxwèxe i TanatŮ ya Tupana rŮ tŮrŮ Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexŮ narŮngŮxŮŮ rŮ pexŮ nataãŮxŮŮ.

FilemúŮ rŮ aixcŮma NgechuchuaxŮ nayaxŮ rŮ yema yaxŮgŮxŮxŮ nangechaŮ

⁴ RŮ guxŮguma i ngŮxguma cuxna chacuèxãchigu i chorŮ yumŮxŮwa, rŮ Tupanana moxŮ chaxã cuxcèx. ⁵ ErŮ nŮxŮ chacuáchiga na ñuxãcŮ nŮxŮ cuyaxŮxŮ ya tŮrŮ Cori ya Ngechuchu rŮ ñuxãcŮ nŮxŮ na cungechaŮxŮ i guxŮma i duŮxŮgŮ i TupanaarŮ ixŮgŮxŮ. ⁶ RŮ Tupanana naxcèx chaca na cuxŮ nangŮxŮŮxŮcèx na duŮxŮgŮmaã nŮxŮ quixuxŮcèx na ñuxãcŮ CristuaxŮ yaxŮgŮxŮ i yixemax, erŮ chanaxwèxe na meã nŮxŮ cucuáxŮ na ñuxãcŮ Ngechuchu ya Cristugagu poraãcŮ tŮxŮ nangŮxŮŮxŮ ya Tupana. ⁷ RŮ choma rŮ poraãcŮ chataãŮxŮtchi na ñuxãcŮ nŮxŮ cungechaŮxŮ i ngŮma yaxŮgŮxŮ. ErŮ cugagu nixŮ, Pa ChaueneŮx, na nataãŮgŮxŮ i ngŮma togŮ i yaxŮgŮxŮ.

Pauru rŮ FilemúŮna naca na mea OnéchimuxŮ nayaxuxŮcèx

⁸⁻⁹ RŮ ngŮmacèx nangŮxma i wŮxi i ngŮxŮŮ i cuxŮtawa naxcèx íchacaxchaŮxŮ. RŮ dŮcax, Cristu nixŮ ya choxŮ mucŮ rŮ ngŮmacèx choxŮ nangŮxma i pora na cuxŮ chamuxŮ na cunaxŮxŮcèx i ngŮma ngŮxŮŮ i mexŮ i tá cumaã nŮxŮ chixuxŮ. NatŮrŮ tama ngŮmaãcŮ cuxŮ chamuxchaŮ erŮ cuxŮ changechaŮ, rŮ ngŮmacèx chauxcèx narŮmemae nixŮ na cuxŮ chacèxŮmarexŮ naxcèx i ngŮma. RŮ choma i Pauru rŮ marŮ chaya rŮ ñuxma rŮ chapoxcu Ngechuchu ya Cristucèx. ¹⁰ RŮ ngŮmacèx cuxna naxcèx chacaxchaŮ i wŮxi i ngŮxŮŮ naxcèx i Onéchimu i nuã poxcupataŮwa chauxŮtawa CristuxŮ yaxuxŮ. RŮ ngŮmacèx i ñuxma rŮ TupanaarŮ orewa rŮ chaune nixŮ. ¹¹ RŮ Ůpa ga Onéchimu rŮ wŮxi ga curŮ duŮxŮ ga taxuwama cuxŮ mexŮ nixŮ. NatŮrŮ i ñuxma rŮ cuxŮ rŮ choxŮ rŮ ta name.

12 Rŭ ñuxma rŭ cuxcèx chanataeguxêê i nŭma i Onéchimŭ. Rŭ chanaxwèxe i meã cunayaxu, ñoma choxŭ cuyaxuxŭrŭŭ. 13 Chierŭ chanaxwèxe na nuxma chauxŭtagu naxãũxŭ, rŭ na cuchicŭŭ choxŭ nangŭxêêxŭcèx i ñuxma na chapoxcuxŭ naxcèx i Tupanaãrŭ ore i mexŭ. 14 Natŭrŭ tama chanaxŭxchaŭ i tacŭ i tauta “Ngŭ” ñacuxŭ choxŭ. Erŭ ngêma ngŭxêê i cuxna naxcèx chaçaxŭ, rŭ chanaxwèxe na curŭ ngúchaŭtama yŭxŭ i ngêma rŭ tama i chorŭ mugagu na yŭxŭ. 15 Rŭ bexmana Tupana nanaxwèxe na paxaãchi cuxna yaxŭxŭ ga Onéchimŭ na yixcama rŭ wenaxãrŭ cuxcèx nataeguxŭcèx rŭ ngêmaãcŭ guxŭgutáma cuxŭtawa nangêxmaxŭcèx. 16 Natŭrŭ i ñuxma rŭ tama ngêxŭrŭxŭmãre i curŭ duŭxŭrŭŭ nixŭ, erŭ wŭxi i curŭ duŭxŭãrŭ yexera nixŭ i ñuxmax, erŭ taeneê i nŭxŭ ingechaŭxŭ nixŭ. Rŭ aixcŭma poraãcŭ nŭxŭ changechaŭ i chomax, natŭrŭ chanawae i cuma rŭ yexeraãcŭ nŭxŭ cungechaŭ. Erŭ ñuxma rŭ tama wŭxi i curŭ dŭŭxŭmãre nixŭ, natŭrŭ wŭxi i cueneê i tórŭ Coriaxŭ yaxŭxŭ nixŭ i ñuxmax. 17 Rŭ ngêmacèx, rŭ ngêxguma choxŭ cudèuxgu na aixcŭma cueneê chiŭxŭ, rŭ chanaxwèxe i meã cunayaxu i Onéchimŭ, ñoma choxŭ cuyaxuxŭrŭŭ. 18 Rŭ ngêxguma tacŭ rŭ chixexŭ cumaã naxŭxgu rŭ êxna tacŭ cuxŭ nange-tanŭgu, rŭ chanaxwèxe i chomaã nŭxŭ quixu na ñuxre yŭxŭ, na cuxŭ chanaxŭtanŭxŭcèx. 19 Rŭ chomatama i Pauru rŭ choxmèxmaãxŭchi chanaxŭmatŭ i ñaã popera. Rŭ aixcŭma chomatama tá cuxŭ chanaxŭtanŭ. Rŭ tãŭtáma cuxna nŭxŭ chacuèxãchixêê na ñuxãcŭ choxŭ cunangetanŭxŭ i curŭ maxŭ i taguma gúxŭ i chaugagu Tupanaxŭtawa cuyaxuxŭ. 20 Rŭ ngêmaãcŭ, Pa Chaueneêx, rŭ chanaxwèxe i tórŭ Corigagu chauxcèx cunaxŭ i ngêma ngŭxêê. Rŭ chanaxwèxe i choxŭ cutaãxêê, erŭ chaueneê i Cristuaxŭ yaxŭxŭ quixŭ. 21 Rŭ cuxcèx chanaxŭmatŭ i ñaã popera erŭ nŭxŭ chacuèx na aixcŭma chauga cuxŭnŭxŭ rŭ tá cunaxŭxŭ i ngêma cuxna naxcèx chaçaxŭãrŭ yexera. 22 Rŭ ngêxgumarŭŭ ta chanaxwèxe na chauxcèx cunamexêêxŭ i wŭxi i nachica i ngextá tá nawa changuxŭ. Erŭ íchananguxêê na Tupana tá nangãxŭxŭ i perŭ yumŭxègŭ, rŭ tá choxŭ nangŭxêêxŭ na pexŭ íchayadauxŭcèx.

Pauru rŭ wenaxãrŭ Filemúŭxŭ narŭmoxê rŭ naxcèx ínaca na Cori ya Ngechuchu ya Cristu nŭxŭ rŭngŭxêêxŭ

23 Rŭ moxê cuxcèx ngêma namu i Epáparu. Rŭ nŭma rŭ wŭxigu chomaã napoxcŭ naxcèx ya Ngechuchu ya Cristu. 24 Rŭ ngêxgumarŭŭ ta moxê cuxcèx ngêma namugŭ i Marcu, rŭ Aritãrcu, rŭ Dema rŭ Luca. Rŭ nŭmagŭ rŭ chomŭcŭgŭ nixŭgŭ i Tupanaãrŭ puracŭwa. 25 Rŭ chanaxwèxe i tórŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexŭ narŭngŭxêê i guxãma i pemax.

Rŭ nuãma cuxna,

POPERA GA YUDÍUGÜ GA YAXÔGÜXÜCA_X ÜMATÜXÜ

Tupana rü Nanewa tamaã nidexa

¹ Nuxcüma ga Tupana rü muëxpüxcüna rü nagúxüraüxüãcüma norü orearü uruüğüwa tórü oxigümaã nidexa, rü namaã nüxü nixu ga tacü nüxü na nanaxwëxexü. ² Natürü i ñomaücüü ya Tupana rü Nanewatama nixi i tamaã yadexaxü rü tüxü nüxü nacüxëëxü na ñuxãcü tüxü nangüxëëchaüxü. Rü gumaxü nixi ga namuxü na naxüãxüçëx ga ñoma ga naãne rü daxüguxü ga naãne rü üëxcü rü tauemacü rü woramacurigü rü ëxtagü. Rü ñuxüchi guma Nanena nanana ga guxüma ga yema na noxrü yixüçëx. ³ Rü Nanewa nixi i nüxü idauxü na ñuxãcü namexëchixü i nüma ya Tupana. Rü nüma ya Nane rü Nanatü ya Tupanarüütama nixi. Rü ñuxma na guxüärü äëxgacü yixü ya Nane, rü guxümaãma inacüx rü norü ore i poraxümaã nanamu i guxüma na nüma nanaxwëxexüãcüma na yixüçëx. Rü nüma ya Nane nixi ga taxcëx nayuxü na nüxü rüxoëxüçëx ga tórü pecadugü. Rü yemawena rü Nanatüxütawa naxü i daxüguxü i naãnewa. Rü yéma Nanatüarü tügüncüwawa nayarüto erü guxüärü äëxgacü nixi i ñuxmax.

Tupana Nane rü guxüma i orearü ngeruüğü i daxü-cüãxétüwa nangëxma

⁴ Rü ñuxma i nüma ya Nane rü guxüma i Tupanaärü orearü ngeruüğü i daxüçüãxärü yexera nixi rü naëtüwa nangëxma yerü yemaãcü nanaxuegu ga Nanatü. ⁵ Rü ngëmaãcü nixi i ñuxma yerü ga Tupana rü taguma wüxi ga norü orearü ngeruüxü ñanagürü:

“Cuma nixi i Chaune. Rü ñuxma chanangoxëë na aixcüma Chaune quiixü”,

ñanagürü. Rü taguma wüxi ga norü orearü ngeruüchiga ñanagürü:

“Choma nixi i Nanatü chiixü rü nüma rü Chaune nixi”, ñanagürü. ⁶ Natürü yexguma ñoma ga naãnewa namuãgu ga Nane ya guxüëtüwa ngëxmacü, rü ñanagürü ga Tupana:

“Chanaxwëxe i guxüma i chorü orearü ngeruüğü i daxüçüãx rü nüxü nicüxüüğü ya Chaune”,

ñanagürü. ⁷ Rü yexguma norü orearü ngeruüğü ga daxüçüãxchiga yadeaxgu ga Tupana, rü ñanagürü:

“Choma chanaxwëxexüãcüma chanamu i ngëma chorü orearü ngeruüğü i chorü ngüxëëruüğü ixigüxü. Rü ngëxguma

chanaxwèxegu rü ñoma buanecü rü ñoma üxüemarüü
chayaxīgüxëë, rü chanaporaexëë na naxügüäxücèx i
chorü ngüchaü”,

ñanagürü. ⁸ Natürü yexguma Nanechiga yadeaxgu ga Tupana
rü ñanagürü:

“Cuma rü chauxrüü Tupana quixī. Rü guxügutáma äëxgacü
quixī. Rü aixcüma meã guxümaã icucuèx erü
aixcümacü quixī. ⁹ Rü nüxü cungechaü i guxüma i
ngëma nacüma i mexü natürü naxchi cuxai i guxüma
i ngëma nacüma i chixexü. Rü ngëmacèx i choma
na Cumatü ya Tupana chiixü rü guxãëtüwa cuxü
changëxmaxëë rü guxãärü yexera cuxü chataãëxëë”,

ñanagürü. ¹⁰ Rü yexgumarüü ta Nanexü ñanagürü ga Tupana:

“Cuma rü guxüärü Cori quixī. Rü noxriarü ügügumama
ga yexguma natauxgutama ga ñoma ga naãne,
rü cuma nixī ga cunaxüxü. Rü cumatama nixī
ga cunaxüxü ga üèxcü rü tauemacü rü guxüma
ga ëntagü. ¹¹ Rü guxüma i ngëma rü tá nagux,
natürü i cuma rü guxügutáma cungëxmaëcha. Rü
guxüma i ngëma rü ñoma naxchirurüü tá nangaue.
¹² Rü ñoma wüxi i naxchiru i ngauxü i ngëma
itëxmarexürüü tá ícunawogü i ñoma i naãne rü guxüma
i daxüwa nüxü idauxü. Rü to i ngexwacaxüxümaã
tá cunaxüchicüü, ñoma wüxi i naxchiru i ngauxü i
ngexwacaxüxümaã ixüchicüüxürüü. Natürü i cuma rü
tá cunaxëixrügumaraxüëcha rü tagutáma cuyu”,

ñanagürü ga Tupana. ¹³ Rü Tupana rü ñanagürü nüxü:

“¡Nuã chauxütawa rüto ñuxmatáta nüxü cuxü
charüporamaëxëë i guxüma i curü uwanügü!”

ñanagürü. Natürü ga Tupana rü taguma yema ñanagürü nüxü
ga ngëxürüxü ga norü orearü ngeruügü ga daxüçüãx. ¹⁴ Rü
guxüma i Tupanaärü orearü ngeruügü i daxüçüãx rü naãëgü
i Tupanaãxü puracüexü nixīgü. Rü núma ya Tupana rü núma
nanamugü na nüxü yanangüxëëgüxücèx i guxüma i ngëma
duüxügü i Tupana naxwèxexü na nayauxgüãxü i maxü i
taguma güxü.

2

*Tama name i nüxü taxoe i ngëma maxü i Tupana tüxna
uaxüxü*

¹ Rü ñuxma na nüxü icuáxü na guxüma i Tupanaärü orearü
ngeruügü i daxüçüãxärü yexera yíixü ya Nane, rü ngëmacèx
name na yexeraãcü meã naga ixínüëxü i ngëma ore i nachiga
ixíxü. Erü tama tanaxwèxe na nüxü rüxoexü na yaxögüxü.

² Rü yexguma tauta Nane ya Cristuxü núma namuxgu

ga Tupana, rü norü orearü ngeruügü ga daxüçüãxgüwa duüxügümaã nüxü nixu ga norü mugü na naga naxîñüëxüçèx. Rü yema mugü rü aixcüma napora yerü guxüma ga yema duüxügü ga tama naga ñnüëxü, rü yema mugü nüxü ix-uxüäcüma Tupana nanapoxcue. ³ Rü yexguma yemaäcü napoxcueägu ga yema duüxügü ga tama naga ñnüëxü, çrü ñuxücürüwa i yixema i naxchaxwa ibuxmüxü na tama tüxü napoxcuexüçèx ega nüxü ixoegu i ngëma maxü i mexëchixü i ñuxma Cristugagu tüxna naxuaxüxü? Rü dücax, nümatama ya tórü Cori nixî ga nüxîra naxunagüãxü ga yema maxü, rü ñuxüchi yixcama nixî ga yema nüxü ñnüëxü ga nüxî meã tüxü nüxü nacuëxëëxü na aixcüma yîixü i tüxü nangëxmaxü i ngëma maxü ega nüxü yaxögügu ya Cristu. ⁴ Rü nümatama ga Tupana rü ta taxçèx nanangoxëë na aixcüma yîixü i Cristugagu tüxü nangëxmaxü i ngëma maxü. Yerü nüma ga Tupana rü Naãe i Ünexüwa tüxü nanawëx ga naguxüraxüxü ga taxü ga mexügü rü cuèrxurüügü ga norü poramaã naxüxü yema nüma nanaxwëxexüäcüma. Rü yemaäcü nixî ga wenaxârü tüxü nüxü nadauxëëxü na aixcüma yîixü na Cristugagu tüxü nangëxmaxü i ngëma maxü.

Tupana rü ñoma ga naãnewa nanamu ga Ngechuchu ya Cristu na taxrüü duüxüxü yîixüçèx

⁵ Rü ñuxma rü guxüma i ngëma mexügü i Cristugagu tüxü ngëxmaxü i pemaã nüxü tixuchigaxü, rü Tupana rü taguma daxüçüãx ga norü orearü ngeruügüna naxäga na namaã inacuëxgüxüçèx. Natürü duüxügüxü nixî ga namuxü na namaã inacuëxgüxüçèx ga guxüma ga yema mexügü. ⁶ Erü Tupanaârü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Pa Tupanax, çrü tacü nixî i duüxügü rü ngëmacèx nagu curüñnüxü? Çrü tacüwa name rü ngëmacèx nüxü cungechaüxü? ⁷ Rü paxaächi curü orearü ngeruü ga daxüçüãxgütüüwa cunayexmagüxëë ga duüxügü, natürü i ñuxma rü aixcüma namaã cutaãe rü nüxü quicuëxüxü. ⁸ Rü naxmëxwa cunangëxmaxëë i guxüma ga yema cuxüxü”,

ñanagürü i ngëma orewa. Rü yemaäcü nixî ga Tupana ga duüxügümëxëwa nayexmagüxëëãxü i guxüma i ñoma i naãnewa ngëxmaxü. Rü nataxuma i tacü i ñoma i naãnewa i tama naxmëxwa nangëxmaxëëxü. Natürü woo na ngëmaäcü yîixü, rü ñuxma rü ta tauta nüxü tadau na duüxügümëxëwa nangëxmaxü i guxüma i ñoma i naãnewa ngëxmaxü. ⁹ Natürü nüxü tadau ya Ngechuchu ya aixcüma guxümaãma icuácü. Rü yexguma Tupana ñoma ga naãnewa namuxgu rü paxaächi norü orearü ngeruü ga daxüçüãxgüarü ñaxtüwaama nanaxüxëë. Natürü i ñuxma ya Tupana rü

poraãcũ Ngechuchuxũ nataxêẽ rü âëxgacũ ya tacũ nayaxĩxêẽ yerü ngúxũ ninge rü guxũma ga duũxũgücèx nayu yerü yemaãcũ nanaxwèxe ga Tupana yerü tüxũ nangechaũ rü tüxũ narüngũxêẽchaũ. ¹⁰ Yerü ga Tupana rü nanaxwèxe na guxũma i naxãcũgũ nüxũ nangẽxmaxũcèx i nachica i mexũ i naxũtawa. Rũ yemacèx ñoma ga naãnewa nanamu ga Ngechuchu ya Cristu na ngúxũ yangexũcèx rü taxcèx nayuxũcèx na aixcũmaxũchi tüxũ nangẽxmaxũcèx i maxũ i taguma gúxũ. Rũ name nixĩ na yemaãcũ naxũãxũ ga Tupana yerü nümatama nixĩ ga naxũãxũ ga guxũma rü namẽxwa nangẽxma na nüma nanaxwèxexũãcũma namaã inacuáxũcèx. ¹¹ Rũ Ngechuchu nixĩ ya tüxũ imexêẽgücũ na Tupanapẽxewa ixüünegũxũcèx. Rũ ñuxma i nüma ya Ngechuchu ya tüxũ imexêẽgücũ rü guxãma i yixema na tüxũ yaxüünexêẽgũxũ rü wüxitama nixĩ ya Tanatũ. Rũ ngẽmacèx nixĩ i nüma ya Ngechuchu ya Tupana Nane, rü tama taxcèx naxãnexũ na naẽneẽgũmaã tüxũ naxuxũ. ¹² Erü Tupanaãrũ ore i ümatüxũwa rü ñanagürũ ga Nane:

“Rũ chaueneẽgũxũ tá nüxũ chacuèxêẽ i cuchiga, Pa Chaunatüx. Rũ norü ngutaquẽxegüwa rü tá cuxcèx chawiyae na ngẽmaãcũ cuxũ chicuèxüxũcèx”,

ñanagürũ. ¹³ Rũ toxnamana i Tupanaãrũ ore i ümatüxũwa rü ñanagürũ ta ga Nane:

“Cuxũ chayaxõ, Pa Chaunatüx, erü nüxũ chacuèx rü tá choxũ curüngũxêẽ”,

ñanagürũ. Rũ ñanagürũ ta:

“Rũ daxe chixĩ, Pa Chaunatüx, namaã i cuxacũgũ i chaueneẽgũ i choxna cumugũxũ”,

ñanagürũ. ¹⁴ Rũ nüma ga Ngechuchu rü woo Tupana na yixĩxũ natürü duũxürũxũãcũ ñoma ga naanewa naxũ na taxrũxũ naxãmachixũcèx rü naxãgũxũcèx na tachicüü nayuxũcèx rü yemaãcũ yanaxoxêẽãxũcèx ga Chatanáarũ pora ga namaã tüxũ iyanatauxêẽxchaũxũ. ¹⁵ Rũ yemaãcũ nanaxũ ga Ngechuchu na Chatanámeẽxewa tüxũ ínanguxũxêẽxũcèx ya guxãma ya yixema noxri naxcèx muũèxê ga na tayuexũ.

¹⁶ Rũ yemacèx ñoma ga naãnewa nangu ga Ngechuchu na taxcèx nayuxũcèx i guxãma i yixema na Abráürũ yaxõgũxũ. Rũ tama daxũcũãx i orearũ ngeruũgücèx nayu, natürü taxcèx nixĩ ga numa naxũxũ rü nayuxũ. ¹⁷ Rũ nüma ga Ngechuchu rü nanaxwèxe na yixema i naẽneẽgũ ixĩgũxürũtama nügũ na yaxĩxêẽxũ na yemaãcũ aixcũma mecũmacũ ya nüxũ ingechaũtümũgücũ ya tórü chogürũ yĩxũcèx i Tupanapẽxewa. Rũ yemacèx nixĩ ga nügũ inaxãxũ rü nayuxũ na yemaãcũ Tupana duũxũgüaxũ nüxũ

ngechaũxũcèx i norü pecadugũ. ¹⁸ Rũ yema nümatama ngúxũ

na yangexũ ga yexguma Chataná nüxna ĩnügu, rü ngẽmacèx i ñuxma rü nüxũ natauxcha na tüxũ nangũxẽẽxũ ya yixema Chataná tüxna ĩnüxẽ.

3

Ngechuchu rü Moĩchéxũ narüyexera

¹ Rü ñuxma Pa Chaueneëgü ya Tupanapëxewa Üünegüxe, rü pexũ nixĩ ya Tupana inadexũ na norü duũxügü pixĩgüxücèx. Rü ngẽmacèx name nixĩ i aixcüma meã nagu perüxĩnüë ya Ngechuchu ya Cristu ya Tupana núma namucü. Rü nüma ya Ngechuchu nixĩ i tórü chogüruũ i Tupanapëxewa tüxũ ixüünexẽẽcü. Rü yimaãxũ nixĩ i yaxögüxũ. ² Rü Tupana rü marü Ngechuchuxũ naxuneta na naxüãxücèx ga yema puracü ga Tupana nüxna äxũ. Rü nüma ga Ngechuchu rü aixcüma Nanatüga naxĩnü rü nayanguxẽẽ ga yema puracü yexgumarüũ ga Moĩché meãma na naxüxũ ga yema puracü ga Tupana nüxna äxũ na nüxna nadauxücèx ga Tupanaãrü duũxügü ga Yudiügü. ³ Rü woo ga noxri rü Moĩchéxũ nitaégacüüxẽẽ ga Tupana, natürü i ñuxma rü Moĩchéarü yexera Ngechuchuxũ nixĩ i yataégacüüxẽẽxũ. Rü wüxi ya ĩpata ya ngexwacèx ixüxünerüũ nixĩ, erü woo ngẽma ĩpatamaã tataãe, natürü ngẽma yexeraãcü nüxũ icuèxüüxũ nixĩ i ngẽma ĩpataarü üruũ. ⁴ Rü guxünema ya ĩ rü nüxũ nangëxma i norü üruũ. Natürü guxüma i tacü i ngëxmaxũ, rü Tupana nixĩ ya naxücü. ⁵ Rü Moĩché rü wüxi ga Tupanaãrü duũxũ ga aixcüma mexũ nixĩ yerü meã nüxna nadau ga Tupanaãrü duũxügü ga Yudiügü, yema Tupana namaã nüxũ ixuxürüũ. Rü nüma ga Moĩché nixĩ ga yema duũxügümaã nüxũ yaxuxũ ga ñuxãcü Tupana tá yixcüra nüxũ na rüngüxẽẽxũ. ⁶ Natürü nüma ya Ngechuchu rü Moĩchéarü yexera nixĩ erü Tupana Nanexüchi nixĩ. Rü nüma nixĩ i nüxna nadauxũ i guxüma i ngẽma Tupanaãrü duũxügü ixĩgüxũ. Rü yixema rü ta Tupanaãrü duũxügü tixĩgü ega aixcüma Ngechuchuaxũ yaxögügu rü taguma nüxũ rüxoegu. Rü Tupana nanaxwèxe na guxüguma Ngechuchumaã itaãëgüxũ erü nüxũ tacuèx na wüxi i ngunexũ rü tá taxcèx nataeguxũ na wüxiwa namaã ingëxmagüxücèx.

Tupanaãrü duũxügü rü tá inarüngüë

⁷⁻⁸ Rü ngẽmacèx i Tupanaãrü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü i Naãe i Üünexũ:

“Rü ñuxma na nüxũ pexĩnüëxũ i ngẽma Tupana pemaã nüxũ ixuxũ, rü tama name na nüxũ pexoexũ, yexgumarüũ ga na naxügüãxũ ga yema duũxügü ga Tupanaxũ ügüxũ rü tama naga ĩnüëxũ ga yexguma Moĩchéwe naxĩxgu ga yema naãne ga ngextá taxüema ixãpataxüwa”.

9 Rū yemacèx ga Tupana rü ñanagürü:

“Rū yéma nixĩ ga chixexũ naxügüxũ ga nuxcūmaũgüxũ ga perü oxigü yerü choxũ naxügü yerü tama choxũ nayaxögüchaũ. Rū yemaãcü nanaxügü woo 40 ga taunecügu nüxũ na nadaugüxũ ga yema mexügü ga üünexũ ga napëxewa chaxüxũ. ¹⁰ Rū yemacèx namaã chanu ga yema duïxügü, rü ñacharügü nüxũ: ‘Pema rü guxüguma chixexüguxicatama perüxĩnüëëcha, rü taguma penaxüxchaũ i ngëma chanaxwèxexũ na penaxüxũ’, ñacharügü nüxũ. ¹¹ Rū yemacèx nixĩ ga namaã chanuxũ ga yema duïxügü, rü aixcūmaxüchi namaã nüxũ chixu na täütáma yema naãne ga noxri namaã ichaxunetaxüwa nangugüxũ na ngëxma nangüëxüçèx”,

ñanagürü ga Tupana. ¹² Rū ñuxma Pa Chaueneëgüx, rü name nixĩ i pegüna pedaugü na tama ngürüãchi pechixearü maxüãxüçèx, rü ngëmagagu na nüxũ perüxoexũ na Tupana ya maxüçüaxũ na peyaxögüxũ. ¹³ Natürü ñuxma pexũ natauxchagu, rü name nixĩ na wüxichigü pegüaxũ penangüchaũxëëxũ i guxũ i ngunexügu na taxüema i petanüwa Tupanaxũ taxoxüçèx nagagu i ngëma pecadu i pexũ womüxëëchaũxũ. ¹⁴ Rū ngema na Cristuxütawa nayauxgüxüçèx i maxũ i taguma gúxũ, rü tanaxwae na guxüguma aixcūma yaxögüechaxũ. Rū ngëxguma noxrirüütama guxüguma meã nüxũ yaxögüechagu rü tama nüxũ rüxoegu, rü tá namaã tüxũ nangëxma i tachica i daxügüxũ i naãnewa. ¹⁵ Natürü ñuxma nixĩ i namexũ na meãma yaxögüxũ. Rū ngëmacèx i Tupanaãrü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Rū ñuxma na nüxũ pexĩnüëxũ i ngëma Tupana pemaã nüxũ ixuxũ, rü tama name na nüxũ pexoexũ, yexgumarüü ga yema duïxügü ga tama Tupanaga ñnüëxũ ga yexguma Moïchéwe naxixgu ga yema naãne ga ngextá taxüema íxãpataxüwa”,

ñanagürü. ¹⁶ ¿Rü texégü tixĩ ga guxema nüxũ ñnüëxë ga yema Tupana tümamaã nüxũ ixuxũ, rü ñuxüchi tama Tupanaga ñnüëxë? Rū pemaã nüxũ chixu rü yemagü nixĩ ga yema duïxügü ga Moïché Equituanewa ínguxüxëëxũ. ¹⁷ ¿Rü texémaã nixĩ ga nanuxũ ga Tupana ga 40 ga taunecügu? Rū pemaã nüxũ chixu rü namaã nanu ga yema duïxügü ga chixexũ ügüxũ. Rū yemacèx yema nachica ga ngextá taxüema íxãpataxügu nayue. ¹⁸ ¿Rü texégümaã nixĩ ga aixcūmaxüchi inaxunetaxũ ga Tupana na täütáma yema naãnewa nangugüxũ na yexma nangüëxüçèx? Rū pemaã nüxũ chixu, rü yemagü nixĩ ga yema duïxügü ga tama naga ñnüëxũ. ¹⁹ Rū ngëmawa nüxũ tacuèx na taxucürüwama yema naãne ga noxri Tupana

namaã ixunetaxüwa nangugüxü ga yema duüxügü, yerü tama nüxü nayaxögü.

4

¹ Rü ngëmacèx i ñuxma na Tupana tamaã ixunetaxü na nügüxütawa tá tüxü yachocuxëëxü na ngëxma rüngüëxücèx, rü tanaxwèxe i taxuãëgü, na tama ngürüâchi wüxie i tatanüwa tama ngëxma taxücuxü. ² Erü ñuxma i yixema rü marü nüxü taxĩnüë i Tupanaârü ore i mexü, yexgumarüü ga yema nuxcümaügüxü ga duüxügü nüxü na naxĩnüëxü. Natürü nümagü ga yema duüxügü rü taxuwama nüxü name ga nüxü na naxĩnüëxü ga yema ore yerü tama yema naga ñnüëxürüü aixcüma nüxü nayaxögü. ³⁻⁴ Natürü i yixema na yaxögüxü, rü tá aixcüma Tupanaxütawa tichocu na ngëxma rüngüëxücèx. Rü wüxiwa i Tupanaârü ore i ümatüxüwa rü ngüxchigaarü ngunexüchigaxü nixu, rü ñanagürü:

“Rü 6 ga ngunexügu nixĩ ga naguxëëãxü ga norü puracü ga Tupana. Rü yexguma norü 7 ga ngunexüwa nanguxgu rü guxüma ga norü puracüna narüngü”,

ñanagürü. Rü nuxcüma ga Tupana rü nanaxwèxe na nangüëxü ta ga yema nuxcümaügüxü ga tórü oxigü ga Moïchéwe rüxixü. Natürü ga nümagü rü tama nüxü nayaxögüchaü rü tama naga naxĩnüë. Rü yemacèx ga Tupana rü norü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Yema duüxügü rü tama choxü nayaxögü rü yemacèx namaã chanu rü aixcümaxüchi namaã nüxü chixu na täütáma yema naãne ga namaã ichaxunetaxüwa nangugüxü na ngëxma nangüëxücèx”,

ñanagürü. ⁵⁻⁶ Rü yemaãcü ga yema duüxügü ga nüxüra nüxü ñnüëxü ga Tupanaârü ore i mexü, rü tama nawa nichocu ga yema nachica ga Tupana namaã nüxü ixuxü, yerü tama naga naxĩnüë. Rü ngëmacèx nixĩ i Tupanaârü ore i ümatüxüwa i ñaxü:

“Ngëma duüxügü i tama chauga ñnüëxü rü täütáma ngëma nachica i namaã ichaxunetaxüwa nichocu na ngëxma nangüëxücèx”,

ñaxü. Natürü ñuxma rü ta nangëxma i nachica i tümacèx ya yixema ngëxma Tupanaxütagu chocuchaüxë na ngëxma tarüngüëxücèx. ⁷⁻⁸ Rü ngëma nachica i ngextá nagu nangüëxü i duüxügü rü tama yema naãne ga nuxcümaügüxü ga tórü oxigüxacügü tümaârü ãëxgacü ga Yochuémaã tayauxgüxü nixĩ. Yerü yexguma chi yema naãne yixügu, rü Tupana rü täü chima wenaxârü nüxü naxuneta ga to ga ngunexü na nagu naxütawa yachocuxücèx na ngëxma nangüëxücèx i duüxügü. Rü yemacèx ga Tupana rü wenaxârü nüxü naxuneta i wüxi i to i ngunexü na naxütawa yachocuxücèx i duüxügü na ngëxma

nangŭëxŭcèx. Rŭ ngēma ngunexŭ rŭ ñuxma nixĩ. Rŭ yemacèx ga Tupana rŭ mucŭma ga taunecŭ ga Moĩchéwena rŭ Dabímaã nŭxŭ nixu ga yema norŭ ore ga ũmatŭxŭ i ñaxŭ:

“Rŭ ñuxma na nŭxŭ pexĩnŭëxŭ i ngēma Tupana pemaã nŭxŭ ixuxŭ, rŭ tama name na nŭxŭ pexoexŭ”,

ñaxŭ. Rŭ yematama nixĩ ga ore ga marŭchirëx pemaã nŭxŭ chixuxŭ. ⁹ Rŭ ngēmacèx i ñuxma rŭ ta nangëxma i wŭxi i nachica i ũnëxŭ i nagu tá aixcŭma nangŭëxŭ i ngēma Tupanaärŭ duŭxŭgŭ ixĩgŭxŭ. ¹⁰ Rŭ yixema Tupanaxŭtawa ichocuxe na ngëxma tarŭngŭëxŭcèx, rŭ nŭxna tarŭngŭë i guxŭma i tŭmaärŭ puracŭgŭ yexgumarŭŭ ga Tupana rŭ nŭxna na nangŭxŭ ga norŭ puracŭgŭ ga yexguma naãne naxŭxguwena. ¹¹ Rŭ ngēmacèx name na meã yaxŭgŭxŭ rŭ naga ixĩnŭëxŭ na ichocuxŭcèx i ngextá Tupana tŭxŭ írŭngŭëxëëxŭwa. Erŭ tama tanaxwèxe na texé ngŭrŭächi yema nuxcŭmaŭgŭxŭ ga duŭxŭgŭ ga tama Tupanaga ñnŭëxŭrŭŭ norŭ orexŭ na taxoxŭ. ¹² Erŭ Tupanaärŭ ore rŭ namaxŭ rŭ naporaxŭchi. Rŭ wŭxi i tara i guxŭcŭwawa meã waixmaguxŭärŭ yexera nixĩ na natéxŭ. Erŭ ngēma ore rŭ tawa nixŭcu ñuxmata taãëwa nangu, rŭ ñuxmata nawa nangu i ngēma wŭxichigŭ nagu rŭxĩnŭxŭ. Rŭ ngēmaäcŭ meãma nanangoxëëãma i guxŭma i ngēma yixicatama nagu rŭxĩnŭxŭ rŭ tŭxŭ ngŭchaŭxŭ. ¹³ Rŭ nataxŭtáma i tacŭ i Tupana ũxŭ i tá naxchaxwa nŭgŭ icúxŭ erŭ napëxewa rŭ guxŭma meã nangox. Rŭ guxŭxŭ nadau rŭ guxŭxŭ nacuèx ya yima tá tŭxna çacŭ na namaã nŭxŭ ixuxŭcèx i tŭrŭ maxŭchiga.

Ngechuchu rŭ mecŭxŭchi ya tŭrŭ ngŭxëëruŭ nixĩ i Tupanapëxewa

¹⁴ Ngechuchu ya Tupana Nane rŭ mecŭxŭchi ya tŭrŭ ngŭxëëruŭ nixĩ i Nanatŭpëxewa. Rŭ ñuxma rŭ daxŭguxŭ i naãnewa i Nanatŭxŭtawa nangëxma na ngēma taétŭwa nachogŭxŭcèx. Rŭ ngēmacèx tanaxwèxe i guxŭguma nŭxŭ tayaxŭgŭëcha rŭ taguma nŭxŭ tarŭxoe. ¹⁵ Rŭ nŭma ya Ngechuchu rŭ aixcŭma nŭxŭ nacuèx na tŭxŭ nangŭxëëxŭ erŭ nŭxŭ nacuèx na ñuxäcŭ tŭxŭ naguxchaxŭ i ngëxguma Chataná tŭxna ñnŭgu rŭ pecadugu tŭxŭ nanguxëëchaŭgu, yerŭ nŭxna rŭ ta naxĩnŭ ga Chataná, ngēma tŭxna na naxĩnŭxŭrŭŭ. Natŭrŭ nŭma ga Ngechuchu rŭ taguma chixexŭ naxŭ. ¹⁶ Rŭ ñuxma na tŭxŭ nangëxmaxŭ ya tŭrŭ ngŭxëëruŭ ya Ngechuchu, rŭ name nixĩ i tama imuŭëäcŭma nŭxna tangaicamagŭ ya tŭrŭ äëxgacŭ ya Tupana ya tŭxŭ ngechaŭcŭ. Rŭ tanaxwèxe na ngēmaäcŭ nŭxna ingaicamagŭxŭ na nŭxŭ ingechaŭtŭmŭŭgŭxŭcèx rŭ tŭxŭ nangechaŭäcŭma tŭxŭ nangŭxëëxŭcèx i ngëxguma guxchaxŭgŭ tŭxna ngaicamagŭ.

5

1 Nuxcüma ga Tupana rü Moïchémaã nüxũ nixu na Arãũ yïxũcèx ga Yudíugüarü paigüeru ixĩcü na guma duïxũgüétüwa chogüxũcèx ga Tupanapèxewa. Rü guxũma ga yema Arãũwena ügüxũ ga paigüeru rü duïxũgütanüwa nüxũ naxunetagü na yema duïxũgüarü ngüxẽeruũ yïxũcèx ga Tupanapèxewa rü Tupanana naxããxũcèx ga ãmaregü rü Tupanacèx nadaiãxũcèx ga naxũnagü na yemaãcü nüxũ nüxũ nangechaũxũcèx ga norü pecadugü. ² Natürü ngëma paigüeru rü guxũma i duïxũgürüütama nixĩ na pecadugu nanguxũ. Rü ngëmacèx nüxũ nacuèx na ñuxãcü yaxna namaã naxĩnüxũ i duïxũgü i ngëxguma naëchitamare pecadu naxüegu rü tama aixcüma Tupanawe naxĩxgu. ³ Rü ngëma paigüeru rü tama ngëma duïxũgüarü pecaducèxicatama nixĩ i nadaiãxũ i naxũnagü, natürü nanaxwèxe i noxrütama pecaducèx rü ta na nadaiãxũ i naxũnagü na ngëmaãcü Tupana nüxũ nüxũ nangechaũxũcèx i ngëma pecadugü. ⁴ Rü taxüema tügütama tingucuchixẽẽ na paigüeru tiïxũcèx. Natürü Tupana nixĩ ya tüxũ unetacü rü tüxna naxãcü i ngëma puracü na paigüarü ãëxgacü tiïxũcèx, yexgumarüũ ga Tupana rü Arãũxũ na yangucuchixẽẽxürüũ na paigüeru yïxũcèx. ⁵ Rü yexgumarüũ ga Ngechuchu rü tama nügütama ningucuchixẽẽ na Tupanapèxewa tórü ngüxẽeruũ i paigüeru yïxũcèx. Natürü Tupana nixĩ ga yangucuchixẽẽcü. Yerü Tupanatama nixĩ ga nüxũ ñacü:

“Cuma nixĩ i Chaune. Rü ñuxma chanangoxẽẽ na Chaune quiïxũ”,

ñacü. ⁶ Rü toxnamana i Tupanaãrü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü ta:

“Cuma nixĩ i guxũgutáma duïxũgüarü ngüxẽeruũ i paigüeru quiïxũ, guma pai ga Melquisedérü”,

ñanagürü. ⁷ Rü yexguma Cristu ñoma ga naãnewa maïxgu, rü poraãcü nayumüxè rü tagaãcü rü naxauxãcü Tupanana naca na nüxũ nangüxẽẽxũcèx na naga naxĩnüxũcèx. Rü yemaãcü nanaxü ga Cristu, yerü Tupana rü napora na nüxũ nangüxẽẽxũcèx na tama yuxũ namuïxũcèx. Rü Tupana rü Cristuxũ naxĩnü yerü nüma ga Cristu rü aixcüma Tupanaga naxĩnü. ⁸ Rü nüma ga Cristu rü woo Tupana Nane na yïxũ, natürü ngüxũ ninge naxcèx na Tupanaga naxĩnüxũ.

⁹ Rü yemaãcü nügü inaxã rü curuchagu nayu na tümaãrü maxèxẽeruũ yïxũcèx ya guxãma ya yixema naga ñnüxè. ¹⁰ Rü Nanexũ nixĩ ga naxunetaxũ ga Tupana na guxũgutáma nügüpèxewa tórü ngüxẽeruũ i paigüeru yïxũcèx yexgumarüũ ga pai ga Melquisedé ga norü yumüxèwa nuxcümaãcü ga

tórü oxī ga Abráucèx Tupanana çacü na guma Abráuxū nangüxēxūcèx ga Tupana.

Wüxi i äücūmaxūchixū nixī na nüxū rüxoexū na yaxōgūxū

¹¹ Rū ñuxma rü toxū nangēxma i muxūchixūma i ore i Cristuchiga ixīxū i pemaã nüxū tixuxchaūxū. Natürü naguxchaxūchi na meãma pemaã tanangoxēxū i ngēma, erü pema rü tama pexū natauxcha na nüxū pecuáxū. ¹² Rū marü ñuxgumama nüxū na pecuáxū i Tupanaärü orechiga, rü pema rü chi marü namaã pengúexēētae. Natürü i pema rü ñuxma rü ta penaxwèxe na wena pemaã tanangoxēxū i ngēma Tupanaärü ore i tauxchaxū i nawa inaxügūxū na Tupanachigaxū icuáxū. Rū ngēmaäcü i pema, rü ñoma õxchana i naëgünenixūwa maixürüütama pixīgü. Erü tama nüxū pecuëxgüéga i guxūma i ngēma Tupanaärü ore i yexeraäcü tamaã nüxū ixuxū i Cristuchiga na ñuxäcü Tupana naxwèxexū na naga pexīnüxū. ¹³ Rū yixema yaxōxē ya tama nüxū cuèxégaxe na ñuxäcü Tupanacèx tamaxūxū, rü wüxi i õxchana i maixürüü tixī. Rū ngēmaäcü pixīgü i pemax. ¹⁴ Natürü yixema yaxōxē ya tümamaã yaxúxe na tanangugūxū na çacü yīxū i ngüxēētae i mexū rü ëxna chixexū, rü aixcūma nüxū tacuèx na ñuxäcü Tupanacèx tamaxūxū. Rū yixema rü ñoma wüxi i duūxū i yaxū i namachimaã äwemüxürüü tixī. Natürü i pema rü tama ngēmaäcü pixīgü.

6

¹ Rū ngēmacèx name nixī i yexeraäcü tingúeetanü na aixcūma meã nüxū icuáxūcèx i Cristuchiga. Rū tanaxwèxe na nüxū ichopetūxū ga yema ore ga nawa inaxügūxū na Cristuchigaxū icuáxū. Rū täütama yeücürü yema ore ga nawa inaxügūxūchiga tidexagüecha. Rū taxucèxma tüxcüü wena pemaã nüxū tixu na nüxū perüxoexūcèx na naga pexīxū i ngēma mugü ga Moíché ümatūxū i tama tüxū maxēxēxū. Rū ngēxgumarüü ta taxucèxma tüxcüü wena pemaã nüxū tixu i nachiga na ñuxäcü Tupanaãxū yaxōgūxū. ² Rū ngēxgumarüü ta taxucèxma tüxcüü wena pexū tangúexēē na ñuxäcü Tupanacèx íbaiūxū rü ñuxäcü duūxügūxū ingögüäcüma namaã iyumüxexū. Rū ngēxgumarüü ta taxucèxma tüxcüü wena pexū tangúexēē na ñuxäcü tá wena namaxēxū i duūxügü i yuexū rü ñuxäcü naãneärü guxgu rü Tupana tá wüxichigü i duūxügüna çaxū na ñuxäcü namaxēxū i ñoma i naãnewa. ³ Rū ngēmacèx i ñuxma rü ngēxguma Tupana tama tüxna nachuxgu rü tanaxwèxe i yexeraäcü tingúeetanü na aixcūma guxūma i Cristuchigaxū icuáxūcèx rü nüxū na icuáxūcèx na aixcūma ngēma nūma nanaxwèxexūäcüma meã naxcèx na imaxēxū. ⁴⁻⁵ Natürü ngēxguma chi wüxie Cristuxū yaxgu, rü chi meãma

Tupanaxü tacuèxgu, rü chi Naãe i Üünexüxü tayauxgu, rü chi nüxü tacuèxgu na ñuxãcü namexü i Tupanaärü ore rü ñuxãcü na namexü i daxüguxü i naãne, rü name nixi i taxuãe. ⁶ Erü ngëxguma chi ngëmaãcü meã tayaxõxgu i noxrix rü ñuxüchi Cristuxü ítatèxüchixgu, rü marü taxucürüwama texé wenaaxärü Tupanacèx tüxü tataeguxëe. Erü ngëxguma ngëmaãcü ítanatèxüchixgu ya Tupana Nane, rü ñoma wena curuchawa tayapotaxürüü tayaxixëe, erü guxü i duüxügüpëxewa ãne nüxü tingexëe. ⁷ Rü dücax, wüxi i naãne i pucü nagu nguxü rü meãma nanetü nawa nayae tümacèx ya yixema nagu üanexë, rü Tupanaarü ngüxëegagu nixi i ngema. ⁸ Natürü ngëxguma ngëma naãne rü tuxu rü natüanegü i chixexü nawa yaegu, rü Tupana rü tá chixexü namaã naxuegu rü üxüwa tá nigu i guxüma i nawa yaexü. Rü ngëxgumarüü tá tixi ya yixema Cristuxü ítáxe.

Ítananguxëe na nayauxgüxü i maxü i taguma gúxü rü ngëmacèx tama nüxü tarüxoe na yaxõgüxü

⁹ Natürü, Pa Chaueneëgü ya Pexü Tangechaügüxe, rü woo ngëmaãcü pemaã tidexagügu, natürü aixcüma nüxü tacuèx na tama ngëma duüxügü i nüxü rüxoexürüü pixigüxü. Erü pema rü pexü nangëxma i maxü i taguma gúxü, rü Tupana rü tá aixcüma poraãcü pexü narüngüxëe na naxcèx pemaxëxüçèx. ¹⁰ Erü nüma ya Tupana rü aixcümacü nixi. Rü nüma rü tãütáma nüxü inayarüngüma ga yema mexü ga pexüxü rü ñuxãcü taeneëgü i yaxõgüxüxü na pengechaügüxü ga yexguma nüxü perüngüxëëgügu, ngëma ñuxma ípenaxüxürüütama. ¹¹ Rü ñuxma rü tanaxwëxe i wüxichigü i pema rü ngëmaãcü noxrürüü mexü i perü ngüchaümaã nüxü perüngüxëëgüecha i taeneëgü ñuxmatáta wena núma naxü ya Cristu. Rü tanaxwëxe na ngëmaãcü pemaxëxü na düxwa aixcüma Cristuxütawa pengugüxü ngëma ípenanguxëëxürüü. ¹² Rü tama tanaxwëxe na nüxü perüxoetanüçüxü na Cristuwe perüxixü. Natürü tanaxwëxe i naxrüü pixigü i ngëma duüxügü i guxüguma meã yaxõgüãcüma Cristuwe rüxiamaxü rü nayauxgüxü i guxüma i ngëma mexügü ga Tupana namaã ixunetaxü. ¹³ Rü dücax, yexguma tórü õxi ga Abráümaã inaxunetagu ga Tupana rü nügüegagutama inaxuneta, yerü tataxuma ga texé ga norü yexera ixixë na tümaegagu inaxunetaxüçèx. ¹⁴ Rü yemacèx ga Tupana rü Abráüxü ñanagürü:

“Rü aixcümaxüchi tá poraãcü cuxü charüngüxëe. Rü tá cuxü nangëxma i muxüchixütama i cutaagü”, ñanagürü. ¹⁵ Rü Abráü rü meãma Ínananguxëe ga guma nane ga Tupana namaã ixunetacü. Rü yemacèx nabu ga guma nane ga Ichaá ga Tupana namaã nüxü ixücü. ¹⁶ Rü ngëxguma

duïxügü tacücèx ixunetagu, rü to i norü yexera ixixüegagu inaxunetagu. Rü wüxicana tacücèx ngēmaācü inaxunetagu, rü nüxü tacuèx rü aixcüma tá nanaxügü i ngēma naxcèx inaxunetagüxü, rü marü taxucürüwama yeücürü nachiga nidexagüecha. ¹⁷ Rü yemacèx ga Tupana rü yexguma inaxunetagu namaā ga yema duïxügü ga nayauxgüxü tá ga yema ngüxēē ga Tupana nüxna āxchaüxü, rü nügüégagutama inaxuneta, yerü nanaxwèxe na meāma nüxü nacuèxgüxü na aixcüma tá yanguxēēāxü rü tagutáma naxüchicüüāxü ga yema namaā inaxunetaxü. ¹⁸ Rü nüxü tacuèx rü ngēxguma tacücèx nügüégagu inaxunetagu ya Tupana, rü taxucürüwama tüxü nawomüxēē rü nanaxüchicüü i ngēma. Rü ñuxma i guxāma i yixema na Tupanacèx ibuxmüxü na tüxü nangüxēēxücèx rü tüxü namaxēxēxücèx, rü nüma ya Tupana rü nügüégagu tamaā inaxuneta na ngēmaācü tá tüxü nangüxēēxü. Rü ngēmaācü tüxü nanangüchaüxēē rü tüxü narüngüxēē na nüxü icuāxücèx na aixcüma tá nayauxgüxü i ngēma maxü i taguma gúxü i tamaā inaxunetaxü. ¹⁹ Rü ñuxma na ínanguxēēxü na aixcüma tá nayaxuxü i ngēma maxü i taguma gúxü, rü taxucèxma taxoegaāēgü, erü nüxü tacuèx na aixcüma daxügüxü i naānewa i Tupana íngēxmaxüwa tá ingügüxü. ²⁰ Rü ngēma nangēxma ya Ngechuchu i ñuxma yerü nüxira yexma naxücu na Tupanapēxewa taétüwa nachogüxücèx. Rü ngēmaācü guxüguma tórü ngüxēēruü i paigüeru nixi, guma Melquisedé ga Tupanapēxewa Abráüetüwa chogücürüü.

7

Ngechuchu rü guma nuxcümaācü ga pai ga Melquisedériütama nixi

¹ Rü guma Melquisedé rü ñāne ga Charéüärü āēxgacü nixi ga yexguma namaüxgu ga Abráü. Rü nüma ga Melquisedé, rü duïxügüarü pai nixi ga Tupanapēxewa. Rü yexguma Abráü rü to ga nachüāneärü āēxgacügümaā nügü nadaixgu rü nüxü nayexeragu, rü Melquisedé rü namawa Abráüpēxegu nayangu ga yexguma Abráü napatacèx taegugu. Rü nüma ga Melquisedé rü Tupanaégagu Abráümaā mexü naxuegu. ² Rü Abráü rü nüxü nayexma ga guxüma ga yemaxügü ga yema āēxgacügü ga namaā nügü nadēixüna napuxüxü. Rü yemawa ínanaxüxüchi ga yema Tupanana üxü, rü Melquisedéna nanaxā. Rü ngēma naega i Melquisedé rü Āēxgacü ya Ixaixcümacü ñaxüchiga nixi. Rü norü ñāne ga Charéü rü Taāēxēēruü ñaxüchiga nixi. Rü ngēmacèx i naega i Melquisedé rü Āēxgacü ya Taāēxēēruü ñaxüchiga ta nixi. ³ Rü Tupanaärü ore ga nuxcüma ümatüxüwa rü tama nüxü nixu na texé tíxü ga nanatü rü naē rü norü

oxigū ga Melquisedé. Rū ngēxgumarūū ta tama nūxū nixu i norū buxchiga rū norū yuxchiga. Rū ngēmacēx Tupana Nanerūū guxūguma duūxūgūarū ngūxēēruū ya pai nixī i Tupanapēxewa. ⁴ Rū űuxma rū name nixī i nagu perūxīnūē na űuxācū aixcūma āēxgacū ya tacū yīxū ga Melquisedé. Yerū nuxcūmaūcū ga tórū oxī ga Abráū rū Melquisedéna nanaxā ga yema Tupanana űxū ga natanūwa ga yema yemaxūgū ga togū ga āēxgacūgūna napuxūxū. Rū ngēmawa nūxū tacuēx na Tupanapēxewa tórū oxī ga Abráūārū yexeracū yīxū ga Melquisedé. ⁵ Rū űuxma i Yudíugū, rū guxūma i norū ngēmawūwa ínanaxūxūchigū i ngēma Tupanana űxū, rū űuxūchi norū paigūna nanaxā yerū yemaācū nixī ga namuāxū ga yema mugū ga Moīché űmatūxū. Natūrū guxūma i ngēma paigū rū Lebítaagū nixīgū. Rū nūma ga Lebí rū guxūma i Yudíugūrūū Abráūtaa nixī. Rū ngēmaācū i ngēma Yudíugū rū norū paigūna nanaxā i ngēma Tupanana űxū, woo natanūxūgū i Yudíugū na yīxū i ngēma paigū. ⁶ Natūrū ga Melquisedé rū woo tama Lebítaa nixī, natūrū Abráūmēxēwa nanayaxu ga yema Tupanana űxū. Rū nūxū tacuēx na Abráū yīxū ga noxri nayaxucū ga Tupanaārū uneta. Rū Melquisedé rū Tupanana naca na Abráūmaā mexū naxueguxūcēx. ⁷ Rū guxāma meāma nūxū tacuēx rū ngēxguma texé toguēcēx Tupanana caxgu na tūxū nangūxēēxūcēx, rū Tupanapēxewa rū yíxema nūxna caxe rū ngēma togū i naxcēx ítaçaxūārū yexera tixī. Rū ngēmaācū nūxū tacuēx na Abráūārū yexera yīxū ga Melquisedé i Tupanapēxewa. ⁸ Rū űuxma i nuā tatanūwa rū ngēma paigū i ngīxū yauxgūxū i ngēma dīēru i Tupanana űcū, rū duūxūgūmare nixīgū rū tá nayue. Natūrū ngēxguma Melquisedéchiga yadexagu i Tupanaārū ore, rū űoma namaxūxūrūū nixī i nachiga yadexaxū. Rū ngēmawa nūxū tacuēx na Cristu ya guxūguma maxūcūrūū na yīxū ga Melquisedé. ⁹⁻¹⁰ Rū Abráūtaa ga Lebí, rū guxūma i paigū i Lebítaagū ixīgūxū i űuxma ngīxū yauxgūxū i ngēma dīēru i Tupanana űcū, rū nūmagū rū ta Abráūmaā Melquisedéna nanaxāgū ga yema Tupanana űxū. Yerū nūma ga Lebí rū guxūma ga nataagū i űuxma Yudíugūarū paigū ixīgūxū, rū woo ga na tauta nabuexū ga yexguma, natūrū marū Abráūxūnewa nayexmagū ga yexguma Melquisedé namawa Abráūpēxegu yanguxgu. Rū ngēmawa nūxū tacuēx na guxūma i ngēma paigūarū yexera yīxū ya Melquisedé. ¹¹ Rū nuxcūmaūgūxū ga tórū oxigū ga Yudíugū, rū Lebítaagū ga paigūmēxēwa nixī ga nayauxgūāxū ga Tupanaārū mugū. Natūrū pemaā nūxū chixu rū yexguma chi yema paigū aixcūma yema Yudíugūxū imexēēgūgu ga Tupanapēxewa, rū taxucēx chima Tupana nūxū naxuneta

ga naĩ ga pai ga Melquisedérũ ixĩcũ ga tama Lebítaa ga Arãũrũ ixĩcũ. Rũ yemacèx ga Tupana rũ nũxũ naxuneta ga Nane ga Ngechuchu na tórũ chogũrũ ya pai yĩxũcèx. ¹² Rũ yemacèx ga Tupana rũ yema Yudígũarũ paigũchicũxũ nayangucuchixẽẽ ga Cristu. Rũ nũma nixĩ i ñuxma i aixcũma Tupanapẽxewa tũxũ yamexẽẽgũxũ. Rũ guxũma ga Lebítaa rũ paigũ nixĩgũ yerũ yemaãcũ nixĩ ga naxueguxũ nawa ga yema mugũ ga Moĩché ũmatũxũ. Natũrũ nũma ga Cristu rũ marũ nanaxũchicũũ ga guxũma ga yema. ¹³⁻¹⁴ Erũ meãma nũxũ tacuèx rũ nũma ya tórũ Cori ya Ngechuchu ya yima nachiga idexagũcũ rũ tama Lebítaa nixĩ erũ nũma rũ Yudátaa nixĩ. Rũ nũxũ tacuèx rũ taxuũma ga Yudátaa rũ pai nixĩ, yerũ ga Moĩché rũ yexguma yema paigũchiga yadeaxgu rũ taxuũma ga Yudátaaxũ naxuneta na pai yĩxũcèx. ¹⁵ Rũ ngẽmaãcũ meã nangox na Tupana iyanaxoxẽẽxũ ga guxũma ga yema mugũ ga Moĩché ũmatũxũ ga paigũchiga. Yerũ nũma ga Tupana rũ nũxũ naxuneta ga wũxi ga pai ga yexwacaxũcũ ga tama Lebítaa ixĩcũ. Rũ nũma nixĩ i tórũ Cori yĩxũ ya Melquisedérũ ixĩcũ, erũ guxũma i ngẽma togũ i paigũarũ yexera nixĩ. ¹⁶ Rũ guxũma ga yema togũ ga paigũ rũ nangucu yerũ Lebítaa nixĩgũ. Natũrũ nũma ga Cristu rũ paixũ ningucuchi yerũ poramaã yuwa ínaruđa rũ guxũguma namaxẽcha na tũxũ nangũxẽẽxũcèx. ¹⁷ Rũ ngẽmacèx i Tupanaãrũ ore i ũmatũxũwa rũ tórũ Corichiga ñanagũrũ:

“Cuma rũ guxũgutáma duũxũgũarũ ngũxẽẽrũ ya pai quixĩ Melquisedérũ”,

ñanagũrũ. ¹⁸⁻¹⁹ Rũ yemacèx ga Tupana rũ ñoma ga naãnewa nanamu ga Nane, yerũ yema mugũ ga paigũchiga naxũmatũxũ ga Moĩché rũ tama poraãcũ tũxũ narũngũxẽẽ yerũ tama aixcũma tũxũ nimexẽẽgũ ga Tupanapẽxewa. Rũ yemacèx Nanexũ namu ga Tupana na tórũ pecaducèx nayuxũcèx na ngẽmaãcũ tũxũ nangẽxmaxũcèx i maxũ i taguma gũxũ rũ aixcũma Tupanamũcũgũ ixĩgũxũcèx. ²⁰⁻²¹ Rũ yexguma Tupana yema togũ ga paigũxũ ngucuxẽẽgu, rũ nanangucuxẽẽmare. Natũrũ yexguma Cristuxũ yangucuchixẽẽgu na tórũ ngũxẽẽrũ ya pai yĩxũcèx, rũ nũgũégagutama inaxuneta. Rũ yemacèx ga yexguma Cristuxũ yangucuchixẽẽgu rũ ñanagũrũ:

“Choma i Cori ya Tupana rũ marũ cuxũ chaxuneta na guxũgutáma duũxũgũarũ ngũxẽẽrũ ya pai quiĩxũcèx. Rũ ngẽma rũ tagutáma chanaxũchicũũ erũ chaugũégagu ichaxuneta”,

ñanagũrũ. ²² Rũ ñuxma na yemaãcũ nũgũégagutama inaxunetaxũ ga Tupana, rũ nũxũ tacuèx na aixcũmaxũchima yema paigũarũ yexera na yĩxũ ya Cristu erũ guxũgutáma

Tupanapëxewa tüxü narüngüxëë. ²³ Rü yema togü ga paigü rü namuxüchi, yerü niyuetanü. Rü yemacëx taxucürüwama guxüguma paigü nixīgü. ²⁴ Natürü ñuxma na tórü ngüxëëruü ya paixü yangucuchixü ya Ngechuchu, rü ngëmacëx marü taxucëxma texé ya togue tingucuchi, erü nüma ya Ngechuchu rü tagutáma nayu. ²⁵ Rü ngëmacëx nixí i ñuxma i nüxü natauxchaxü na aixcüma tüxü namaxëxëëxü ya guxâma ya yíxema norü ngüxëëmaã Tupanaxütawa ngugüxe. Erü nüma ya Ngechuchu rü guxüguma namaxëcha na tümaëtüwa nachogüxüçëx. ²⁶ Rü ngëmaãcü ya Ngechuchu, rü nüxícatama nixí i pai ya tórü ngüxëëruü yíixü i Tupanapëxewa. Erü nüma rü aixcüma naxüüne, rü nataxuma i chixexü i nawa, rü nangearü pecaduãx yerü taguma taxrüü pecadu naxü. Rü ñuxma rü guxüetüwa nangëxma i daxüguxü i naãnewa i Tupana íngëxmaxüwa. ²⁷ Rü Ngechuchu rü tama ngëma togü i paigüerurüü nixí. Erü nümagü rü nanaxwëxe na guxü i ngunexügu Tupanacëx naxünagü nadëixü na ngëmaãcü Tupana nüxü nüxü ngechaüxüçëx i noxrütama pecadugü rü guxü i duüxügüarü pecadugü ta. Natürü nüma ga Ngechuchu rü yexguma nügü inaxãxgu, rü wüxicanatama pecaducëx nayu. Rü ngëma rü guxügutama name i Tupanapëxewa. ²⁸ Rü yema mugü ga Moïché ümatüxü, rü duüxügümarexü naxuneta na paigüerugü yixīgüxüçëx. Natürü nümagü rü ta nipecaduãxgü. Natürü yemawena ga Tupana rü nügüégagu Nanexü naxuneta na tórü ngüxëëruü yíixüçëx. Rü yima Nane rü guxüguma mecüxüchi ya tórü Maxëxëëruü nixí. Rü nüma rü guxüguma tüxü narüngüxëë i Tupanapëxewa.

8

Ngechuchu nixí ya tórü ngüxëëruü i Tupanapëxewa

¹ Rü ngëma pemaã nüxü tixuxchaüxü i ñuxma nixí na tüxü nangëxmaxü ya tórü ngüxëëruü ya mexëchicü i Tupanaxütawa. Rü nüma rü Tupana Nane ya Cristu nixí. Rü daxüguxü i naãnewa i Tupanaarü tügü necüwawa narüto erü guxüarü aëxgacü nixí. ² Rü ngëma daxüguxü i naãnewa i ngëma nachica i ünexü ga Tupana üxüwa nixí i taxcëx ínacaxü. Rü tama ngëma Yudíugüarü paigürüü wüxi ya ípata ya duüxügü üxünewa Tupanana taxcëx ínaca. ³ Rü guxüma i ngëma Yudíugüarü paigüeru rü nangucu na Tupanana naxägüãxüçëx i ãmaregü rü naxcëx nadaiãxüçëx i naxünagü na Tupana nüxü nüxü ngechaüxüçëx i duüxügüarü pecadugü. Rü yemacëx ga Ngechuchu rü Tupanana nügü naxãmare na duüxügüarü pecaducëx nayuxüçëx. ⁴ Rü ñuxma i nüma ya Ngechuchu rü daxüguxü i naãnewa nangëxma na ngëma tórü ngüxëëruü ya pai yíixüçëx i Tupanapëxewa. Rü

ngëmacèx tama ñoma i naãnewa nixĩ i pai yĩxũ. Natürü ngëxguma chi ñoma i naãnewa nangëxmagu rü tãü chima pai nixĩ erü ñoma i naãnewa nangëxmagü i ngëma Yudiügüarü paigü i Tupanana ãmare ägüxũ yema Moïchéarü mugü nüxũ ixuxürüü. ⁵ Natürü ngëma puracü i ñoma i naãnewa naxügüxũ i ngëma Yudiügüarü paigü, rü naxcèx nadauxütaegümare i ngëma Ngechuchu daxügüxũ i naãnewa üxũ. Rü ngëma nachica i nawa Tupanacèx napuracüexũ i ngëma paigü, rü nanaxüchicünèxägümare i ngëma nachica i Ngechuchu nawa ngëxmaxũ. Rü meãma nüxũ tacuèx i ngëma, yerü yexguma Moïché naxüxchaügu ga Tupanapata, rü Tupana rü ñanagürü nüxũ:

“¡Dücèx, meã nangugü i ngëma cuèxruü ga cuxũ chawéxũ ga mèxpüne ga Chinaíwa! Rü chanaxwèxe i ngëmaãcü na cunaxüxũ”,

ñanagürü. ⁶ Natürü nüma ya tórü ngüxëëruü ya Cristu rü daxügüxũ i naãnewa nangëxma, rü ngëma aixcümaxüchi Tupanapëxewa taétüwa nachogü. Rü ngëma Yudiügüarü paigü rü nagu naxĩama ga yema nuxcümaüxũ ga uneta ga Moïché ümatüxũ. Natürü nüma ya Tupana rü marü tüxna nanaxã i wüxi i ngexwacaxüxũ i uneta erü tamaã nüxũ nixu na Cristu yĩxũ ya aixcüma tórü ngüxëëruü ixïcü. Rü nüma rü nayu na Tupanapëxewa tüxũ yamexëëxücèx, rü ngëma Tupanaxütawa nangëxma i ñuxma na taétüwa nachogüxücèx. Rü ngëmaãcü nüxũ tadau na Tupanaärü uneta i ngexwacaxüxũ rü yema nuxcümaüxũ ga unetaarü yexera yĩxũ na namexũ. ⁷ Yerü yexguma chi yema nüxĩraüxũ ga uneta ga Moïché ümatüxũ rü aixcüma namexgu na duüxügüxũ namaxëëxücèx, rü marü taxucèx chima tanaxwèxe i to i ngexwacaxüxũ i Tupanaärü uneta. ⁸ Natürü nüma ga Tupana rü nüxũ nadau na tama aixcüma napëxewa duüxügüxũ yamexëëxũ ga yema nüxĩraüxũ ga uneta ga Moïchéna naxãxũ. Rü yemacèx ga Tupana rü ñanagürü:

“Wüxi i ngunexũ rü wena táxarü guxüma i chorü duüxügümaã ichaxuneta. ⁹ Natürü ngëma chorü uneta i ngexwacaxüxũ, rü tãütáma namaã nawüxigu ga yema nüxĩraüxũ ga chorü uneta ga nuxcümaügüxũ ga perü oxigümaã nüxũ chixuxũ ga yexguma nüxũ charüngüxëëgu na ínachoxüxücèx ga Equituarü naãnewa. Yerü nümagü ga yema duüxügü rü tama chauga naxĩnüë rü tama nayanguxëë ga yema nüxĩraüxũ ga chorü uneta, rü yemacèx íchanawogü. ¹⁰ Natürü ngëxguma nawa nanguxgu na wena namaã ichaxunetaxũ, rü ñaãcü tá nixĩ i guxüma i Yudiügümaã ichaxunetaxũ: ‘Rü tá meãma ngëma duüxügüxũ

nüxü chacuèxëê i chorü mugü na aixcüma naãëwa nangëxmagüxüçèx. Rü choma rü tá norü Tupana chixĩ, rü nümagü rü tá chorü duüxügü nixĩgü'. ¹¹ Rü guxüma i ngëma duüxügü i choxü yaxõgüxü, rü aixcüma tá choxü nacuèxgü. Rü ngëmacèx taxucèxtáma tüxcüü nügümaã nüxü nixugügü i chauchiga na ngëmaãcü choxü nacuèxgüxüçèx. Erü guxüma i chorü duüxügü rü aixcüma tá meã choxü nacuèxgü woo buxü rü ëxna yaxü. ¹² Rü tá nüxü nüxü changechaü i norü chixexügü, rü tá nüxü ichayarüngümaxüchi i norü pecadugü",

ñanagürü ga Tupana. ¹³ Rü dücax, ñuxma na Tupana ngexwacaxüxü i unetachiga idexaxü, rü ngëmawa nüxü tacuèx na yema nüxiraüxü ga uneta rü marü nangupetüchaüxü. Rü nüxü tacuèx rü guxüma i ngëma marü ngupetüchaüxü, rü paxa tá inayarüxo. Rü ngëmaãcü i ngëma Yudíugüarü paigü, rü marü inayarüxoxchaü na Tupanapëxewa duüxügüxü nangüxëêxü. Erü nüma ya Tupana rü marü Cristuxü ningucuchixëê na tórü ngüxëêruü yïxüçèx i napëxewa.

9

Tupanapata ga duüxügü üxünechiga rü Tupanapata ya daxügüxü i naãnewa ngëxmanechiga

¹ Rü yexguma nuxcüma Moïchémaã yadeaxgu rü nüxna naxããgu ga yema nüxiraüxü ga uneta, rü Tupana namaã nüxü nixu na ñuxãcü nanaxwëxexü na nüxü yacuèxüügüxü. Rü yexgumarüü ta namaã nüxü nixu na ñuxãcü nanaxwëxexü na naxcèx naxüãxü ga wüxi ga ñpata ga naxchirunaxcèx na yéma nüxü yacuèxüügüxüçèx ga paigü. ² Rü guma ñpata ga naxchirunaxcèx rü nitüyemachíã. Rü yema naxmachíã ga nüxira nawa ixücuxü, rü "Nachica i Üünexü" nixĩ ga naëga. Rü yéma nayexma ga werachica rü mecha ga pãü ga üünexü nagu nuxü. ³ Rü yema to ga naxmachíã ga yema tüyemachíãxüçèxwena üxü rü "Nachica i Üünexüchixü" nixĩ ga naëga. ⁴ Rü yéma nayexma ga yema mecha ga uirunaxcèx ga ngextá nawa yagugüãxü ga pumara ga yixixü ga yexguma yaguxgu. Rü yéma nayexma ta ga yema baú ga Tupanaärü mugü nagu namaã nanguxügüxü. Rü yema baú rü guxüwama uirumaã natüxüne. Rü yematama baúarü aixepewa nayexma ga wüxi ga tüxüxãcü ga uirunaxcèx ga yema pãü ga daxüwa rüyixümaã ããcuxü. Rü yexgumarüü ta yema baúarü aixepewa nayexma ga Arãüärü caxüruü ga rüxüxüne, rü guma nutagü ga Tupanaärü mugü nagu ümatügücü. ⁵ Rü yema bauétüwa nayexmagü ga yema taxre ga daxüçüãxchicünëxägü ga ixãxpëxatüxü. Rü

naxpéxatügümaã nayadüxétügü ga yema bauátaũ. Rũ yema daxüçüãxchicünèxãgüarũ ngãxüwa nixĩ ga nügũ nangoxëëxüxũ ga Tupana. Natürũ taxucèxma tüxcüũ yexeraãcü nüxũ tixu i ngëmachiga. ⁶ Rũ wüxicana yemaãcü na namexëëgüãxũ ga guxüma ga yema, rũ ñuxüchi ga paigü rũ guxüguma yema nüxĩraüxũ ga naxmachĩãgu nachocuxũ na yema Tupana namaã nüxũ ixuxüãcüma nüxũ yacuèxüügüxüçèx. ⁷ Natürũ yema to ga naxmachĩãwa rũ yema paigüarũ ãëxgacüxicatama nixĩ ga yexma ücuxũ. Rũ tama guxüguma yexma naxücu, natürũ wüxicanatama yexma naxücu ga wüxichigü ga taunecügu. Rũ yexguma yexma naxücuxgu rũ yema nanange ga naxünagü rũ guma nagümaã yema bauxũ namaxcüetü. Rũ yemaãcü ga yema paigüarũ ãëxgacü rũ inanaxã ga guma nagü na noxrütama pecadu rũ guxüma ga duüxügüarũ pecaduxũ iyanangümaxüçèx ga Tupana. ⁸ Natürũ yema paigüarũ ãëxgacüxicatama nixĩ ga yema Nachica ga Üünexüchixügu ücuxũ ga Tupana íyexmaxüwa. Rũ ngëmaãcü Tupanaãe i Üünexü tüxũ nüxũ nacuèxëë na taxucürüwama yexma Tupana íyexmaxügu nachocuxũ ga guxüma ga duüxügü yerü yexguma nagu naxĩxgu ga yema mugü ga Moïché ümatüxũ rũ nachüxu ga yema. ⁹ Rũ guxüma i ngëma pemaã nüxũ chixuchigaxũ, rũ wüxi i cuèxruũ nixĩ i taxçèx i yixema na ñuxma imaxëxũ. Rũ ngëmawa nüxũ tadau rũ yema ãmaregü ga Tupanana naxãgüxũ rũ yema naxünagü ga Tupanacèx nadëixũ rũ taxucürüwama yema duüxügüxũ nimexëë na aixcüma Tupanapëxewa yamexüçèx. ¹⁰ Rũ yema nuxcümaügüxũ ga mugü ga õnagüchiga rũ axeügüchiga rũ nacümagüchiga ixĩxũ, rũ yema duüxügüarũ düxétüxüñecèxicatama nixĩgü. Rũ yemacèx tama yema duüxügüxũ nimexëë na aixcüma Tupanapëxewa yamexüçèx. Rũ woo naporã ga yema mugü ga noxrix, natürũ yexguma ínanguxgu ga Cristu rũ marü yexma nayacuèx na duüxügümaã naporaxũ. ¹¹ Natürũ i ñuxma rũ marü ínangu ya Cristu. Rũ nüma nixĩ i aixcüma tórü ngüxëëruũ yüxũ i Tupanapëxewa, rũ nagagu nixĩ i nangëxmaxũ i maxũ i taguma gúxũ. Rũ ngëma nachica i ngextá taëtüwa ínachogüxüwa rũ aixcüma naxüüne erü tama guma ípata ga naxchirunaxçèx ga duüxügümare üxünerüũ nixĩ erü daxüguxũ i naãnewa nangëxma. ¹² Rũ Cristu rũ marü daxüguxũ i naãnegu naxücu i ngextá Tupana íngëxmaxüwa. Rũ taxucèxma tüxcüũ wüxichigü ya taunecügu ngëxma naxücu, erü marü guxüguma ngëma nangëxmaëcha. Rũ yexguma yexma naxücuxgu, rũ tama yema nanange ga chibugügü rũ wocaxacügügü na Tupanana naxããxüçèx. Natürũ nüma ga Cristu rũ nagütama inaxã na yemaãcü naxütanüãxüçèx ga

tórü pecadugü rü tüxü nangëxmaxüçèx i maxü i taguma gúxü.
 13 Rü yema mugü ga Moïché ümatüxü rü ñanagürü:

“Ngëxguma texé yuetaxü ingögügu, rü taxucürüwama Tupana-
 pata ya naxchirunaxçèxgu taxücu”,
 ñanagürü. Rü yemacèx ga yema Yudíugü, rü yexguma wüxi ga
 yuetaxü yangögügügu rü nanaxwèxegü ga na norü paixütawa
 nagaãxü ga wüxi ga woca na yema pai Tupanacèx yamáxüçèx
 rü na yaguãxüçèx na yemaãcü ga guma tanimaca rü dexágu
 nagüãxüçèx na yema duüxügüxü namaã namaxcuxüçèx na
 yemaãcü nüxna ínayixüçèx ga norü chixexü. Natürü yema
 rü duüxügüarü düxëtüxünewaxicatama nanamexëë rü tama
 norü maxüxü namexëë. 14 Natürü nagü ya Cristu rü yema
 naxünagügüarü yexera name erü tórü maxü namexëë na
 aixcüma Tupanapëxewa imexüçèx. Rü Cristu rü woo Tu-
 pana Nane na yíixü rü na nataxuxü ga norü chixexü, natürü
 Tupanana nügü naxã rü tórü pecaducèx nayu yerü Naãe i
 Üünexü nanaporaxëë. Rü yemaãcü curuchagu nanabaxëë
 ga nagü. Rü ñuxma ya yima nagü rü ningu na tüxü
 namexëëxüçèx i Tupanapëxewa. Rü ngëmacèx taxucèxma
 tanaxwèxe na nagu ixíxü ga yema mugü ga Moïché ümatüxü
 ga tama tüxna naxãxü i maxü i taguma gúxü. Rü ñuxma
 na Cristugagu Tupanapëxewa imexü, rü nüma ya Cristu rü
 tüxü narüngüxëë na naxüxüçèx i ngëma Tupana ya maxücü
 tüxü naxwèxexü. 15 Rü ñuxma na tórü pecaducèx nayuxü
 ga Ngechuchu ya Cristu, rü nüma nixí i tórü ngüxëëruü i
 Tupanapëxewa, ngëma Tupanaärü uneta i ngexwacaxüxü
 nüxü ixuxürüü. Rü ñuxma i yixema na Tupana tüxü dexü,
 rü tüxü nangëxma i maxü i taguma gúxü ega yima Naneãxü
 yaxögügu. Rü ngëxgumarüü ta i guxüma i Tupanaärü duüxügü
 ga nuxcüma yaxögüxü, rü nüxü nangëxma i maxü i taguma
 gúxü yerü Cristu nayu na norü pecaduna ínanguxüxëëãxüçèx.
 16 Rü ngëxguma nayuxchaügu i wüxi i duüxü, rü wüxi i poper-
 agu nanaxümatü na texé tá nayaxuxü i norü ngëmaxügü.
 Natürü ngëxguma namaüxgu i ngëma duüxü, rü taxucürüwama
 texé tanayaxu i norü ngëmaxügü. 17 Rü ngëmacèx i ngëma
 popera rü tama napora i ngëxguma namaüxgu i ngëma duüxü.
 Rü ngëxguma nayuxguxicatama nixí i naporaxü. 18 Rü
 nüma ga Cristu rü norü yumaã nixí ga Tupanapëxewa tüxü
 yamexëëgüxü. Yerü ga Moïché rü nüxü nixu rü yexguma
 texé pecaduãxgu rü tanaxwèxe na tümaärü paixütawa tana-
 gaxü ga wüxi ga naxüna na tümaægagu nayuxëëãxüçèx rü
 inabaãxüçèx ga nagü na Tupana tüxü nüxü ngechaüxüçèx ga
 tümaärü pecadu. 19 Rü Moïché rü guxüma ga duüxügüpëxewa
 nüxü nixu ga guxüma ga Tupanaärü mugü. Rü yemawena
 nanayaxu ga wocaxacügügu rü chibuxacügügu, rü dexámaã

nanaxüéú. Rū ñuxŭchi nanayaxu ga wüxi ga naïxchacüüxacü rü ñuxre ga tüèxmü ga dauxüne, rü yema naïxchacüügu nanabagümü. Rü yemamaã guma nagüwa nanacúe rü ñuxŭchi nanamaxcuétü ga yema popera ga Tupanaãrü mugü nawa yexmaxŭ. Rü yexgumarüŭ ta nayamaxcutanü ga guxŭma ga duŭxŭgü. ²⁰ Rü ñuxŭchi ga Moïché rü ñanagürü nüxŭ ga duŭxŭgü:

“Tupana rü marü inaxuneta na pexŭ tá nangŭxëëxŭ. Rü daa nagümaã pexŭ chimaxcutanü i ñuxma erü ngëmaãcü nixŭ i choxŭ namuxŭ na ngëmawa nüxŭ pecuáxücèx na aixcüma tá pexŭ nangŭxëëxŭ”,

ñanagürü. ²¹ Rü ñuxŭchi ga Moïché rü guma nagümaã nanamaxcuétü ga guma ïpata ga naxchirunaxcèx ga nawa Tupanaxŭ yacuèxüügüne. Rü yexgumarüŭ ta nayamaxcutanü ga guxŭma ga yemaxŭgü ga namaã Tupanaxŭ yacuèxüügüxŭ ga guma ïpataarü aixepewa yexmagüxŭ. ²² Rü nüxŭ tacuèx rü yema duŭxŭgü ga yexguma pecadu naxŭgügu rü Tupanapëxewa nügü yamexëëgüchaŭgu, rü norü paigŭxŭtawa nanaga ga wüxi ga naxŭna na nüxŭ yamáãxücèx rü inabagŭxëëãxücèx na Tupana tama napoxcuexücèx. Natürü ñuxma ya Tupana rü tüxŭ nüxŭ nangechaŭ i tórü chixexŭ yerü tórü pecaducèx nayu ga Ngechuchu rü nagü inanaba. Rü yexguma chi tãŭ chima nayuxgu rü nagü inabaãgu, rü taxucürüwa chima Tupana tüxŭ nüxŭ nangechaŭ i tórü pecadugü.

Cristu rü nayu na iyanaxoxëëãxücèx i pecadu

²³ Rü yemacèx ga Tupana rü nuxcümaxŭchima Moïchémaã nüxŭ nixu na paigü duŭxŭgüarü pecaducèx nadëixŭ ga naxŭnagü rü inabaãxŭ ga nagü na yemaãcü Tupana tama napoxcuexücèx ga duŭxŭgü. Natürü i ñuxma i yixema na Tupana tüxŭ dexŭ, rü tüxŭ nangëxma i tachica i daxŭguxŭ i naãnewa yerü Nane ya Cristutama tórü pecaducèx nayu rü inanaba ga nagü. Rü yima nagü rü Tupanapëxewa rü poraãcü ngëma naxŭnagügüarü yexera narüporamaë. ²⁴ Rü ngëmamacèx i ñuxma rü taxucèxma tüxcüŭ guma ïpata ga naxchirunaxcèx ga duŭxŭgü üxŭnegu naxücu ya Cristu na ngema taétüwa nachogŭxücèx. Erü nüma ya Cristu rü marü Tupanaxŭtawaxŭchi nangu i daxŭguxŭ i naãnewa. Rü ngema Nanatüpëxewa nangëxma i ñuxma na ngema taétüwa nachogŭxücèx. ²⁵ Rü ngëmamacèx i ñuxma rü taxucèxma tüxcüŭ guxŭguma Nanatüna nügü naxãëcha na ngëmaãcü taxcèx nayuuuxücèx. Rü yema Yudíugüarü paigüarü ãëxgacügü rü gúcü ga tauncügügu guma ïpata ga üünenegu nachocuxŭ na yéma Tupanana naxãgüãxücèx ga guma naxŭnagügü. ²⁶ Natürü ya Cristu, rü taxucèxma tüxcüŭ gúcü ya tauncügügu

Tupanana nügü naxãêcha, erü ngëxguma chi ngëmaãcü yixĩgu rü chi noxri naãne ixügügumama rü chi marü muëxpüxcüna taxcèx nayu. Natürü ñomaãcüü ga Cristu rü marü ñoma ga naãnewa nangu na wüxicanatama nügü inaxãxücèx rü pecaducèx nayuxücèx. ²⁷⁻²⁸ Rü ngëma na wüxicanatama nayuexü i duïxügü naxüpa na Tupanapëxewa nangugüxü, rü yexgumarüütama ga Cristu rü wüxicanatama nügü inaxã rü nayu na iyanaxoxëãxücèx i muxüma i duïxügüarü pecadugü. Natürü wena taxarü núma naxü. Rü ngëxguma wena núma naxüxgu rü tama pecaduarü oxëëwa tá núma naxü. Natürü tá núma naxü na namaxëxëãxücèx i guxüma i ngëma duïxügü i aixcüma ínanguxëëgüxü.

10

¹ Rü yema mugü ga Moïché ümatüxü rü írarüwatama yema duïxügücèx nanangoxëë ga tacü tá na naxüxü ga Cristu. Natürü ga yema mugü rü tama aixcüma Cristurüü napora, yerü taxucürüwama Tupanapëxewa nayamexëë ga yema duïxügü woo gúcü ga taunecügügu Tupanacèx nanadaiixü ga naxüñagü na yemaãcü Tupanana nangaicamagüxücèx. Rü yemaãcü ga yema mugü rü taxucürüwama Cristurüü nana-maxëxëë ga yema duïxügü. ² Rü yexguma chi yema mugü aixcüma yema duïxügüxü imexëëgu ga Tupanapëxewa, rü tãu chima nagu narüxínüëëcha na yapecaduãxü, rü chi nüxü narüxoe na naxüñagü Tupanacèx nadèixü. ³ Natürü woo gúcü ga taunecügügu Tupanacèx naxüñagü nadèixü ga duïxügü, rü tama norü pecadu inayarüxoxëë. Rü yema rü norü pecaduarü cuèxãchixëëruümare nixĩ. ⁴ Yerü guma nagü ga yema wocagü rü chibugü rü tama napora na iyanaxoxëãxücèx ga pecadugü. ⁵ Rü yemacèx ga Cristu ga yexguma ñoma ga naãnewa naxüxchaügu, rü Nanatüxü ñanagürü:

“Tama cunaxwèxe na naxüñagü cuxcèx nadèixü i duïxügü na naxütanügüãxücèx i norü pecadugü. Natürü cunamexëë i ñaã chaxune na ngëmamaã chanaxütanüxücèx i pecadu. ⁶ Rü tama namaã cutaãë i ngëma naxüñagü i cuxna naxãmaregüxü rü cuxcèx nadèixü rü yagugüxü na naxütanügüãxücèx i norü pecadugü. ⁷ Rü yemacèx rü ñacharügü: ‘Dücèx, Pa Chaunatüx, daxe chixĩ, rü nuã cupëxewa changëxma na chanaxüxücèx i curü ngúchaü rü na chayuxücèx, ngëma curü orewa chauchiga naxümatüxürüü’, ñacharügü”.

⁸ Rü yemaãcü ga Cristu rü nüxü nixu na Tupana rü tama aixcüma namaã nataãëxü ga yema na naxcèx nadaiãxü ga naxüñagü rü naxcèx yagugüãxü na naxütanügüãxücèx ga norü pecadugü woo yema mugü ga Moïché ümatüxüwa rü

duũxũgũxũ namu na naxũgũãxũ ga guxũma ga yema. ⁹ Rũ yemawena ga Cristu, rũ ñanagũrũ ta:

“Dũcèx, Pa Chaunatũx, daxe chixĩ, rũ nuã cupèxewa changèxma na chanaxũxúcèx i curũ ngúchaũ rũ duũxũgũarũ pecaducèx na chayuxúcèx”,

ñanagũrũ. Rũ yemawa nũxũ tacuèx na Tupana rũ marũ iyanaxoxèèãxũ na naxũnagũ naxcèx nadèixũ, yerũ Nanexũ ningucuchixèè na pecaducèx nayuxũ. ¹⁰ Rũ ñuxma na Ngechuchu ya Cristu naxũxũ ga yema Tupanaãrũ ngúchaũ, rũ ngèmacèx nixĩ i ñuxma i Tupanapèxewa ixũünexũ i yixema.

Yerũ nüma ga Cristu rũ Tupanana nügũ naxã na wũxicanatama guxããrũ pecaducèx nayuxũ. ¹¹ Rũ guxũma i Yudíugũarũ paigũ rũ wũxichigũ i ngunexũgu rũ tupaucawa nangèxmagũxũ na Tupanana naxãgũãxúcèx i naxũnagũ i naxcèx nadaiixũ.

Rũ guxũguma yemaãcü nanaxũgũxũ natürũ taguma aixcüma inayarũxo ga norũ pecadugũ woo yemaãcü na naxũgũxũãxũ. ¹² Natürũ nüma ga Ngechuchu ya Cristu rũ wũxicanatama Tupanana nügũ naxã na guxããrũ pecaducèx nayuxúcèx. Rũ yemawena rũ ñuxũchi daxũwa naxũ rũ Tupanaãrũ tũgũnecũwawa nayarũto, erũ guxããrũ ãèxgacũ nixĩ i ñuxmax.

¹³ Rũ ngema nixĩ i nangèxmaxũ ñuxmatáta ya Tupana rũ guxũma i norũ uwanũgũxũ nũxũ nayexeraxèè. ¹⁴ Rũ nüma ga Ngechuchu ya Cristu rũ wũxicanatama Tupanana nügũ naxã rũ nayu na guxũguma Tupanapèxewa timexúcèx ya yixema Tupanacèx tũxũ yaxũünexèègũxe. Rũ ngèmacèx i ñuxma rũ taxucèxma tũxcũũ wena nügũ inaxã rũ nayu, yerũ wũxicanatama guxũma ningutanũxèè.

¹⁵⁻¹⁶ Rũ Tupanaãè i Üünexũ rũ tũxũ nũxũ nacuèxèè na aixcüma yĩixũ i ngèma, yerũ nüma ga Tupana rũ ñanagũrũ:

“Ngèxguma nawa nanguxgu na wena ngèma Yudíugũmaã ichaxunetaxũ, rũ wũxi i ngexwacaxũxũ i uneta tá nũxna chaxã. Rũ tá meã ngèma duũxũgũxũ nũxũ chacuèxèè i chorũ mugũ na aixcüma naãèwa nangèxmagũxúcèx rũ guxũguma naga naxĩnũèxúcèx.

¹⁷ Rũ tá nũxũ ichayarũngũmaxũchi i ngèma duũxũgũarũ pecadugũ rũ ngèma chixexũ i naxũgũxũ. Rũ tagutáma wena nũxna chacuèxãchi”,

ñanagũrũ. ¹⁸ Rũ ngèmaãcü nũxũ tacuèx rũ ngèxguma Tupana duũxũgũãxũ nũxũ ngechaũgu i norũ pecadugũ, rũ marũ taxucèxma tũxcũũ nanaxwèxe na wena tacũ i naxũnagũ nũxna naxãgũxũ naxcèx i pecadu.

Name nixĩ i Tupanana tangaicamagũ

¹⁹⁻²⁰ Rũ ngèmacèx i ñuxma, Pa Chaueneègũ, rũ taxucèxma tũxcũũ tamuũè na Tupana íngèxmaxũwa ichocuxũ na namaãxũchi idexagũxúcèx. Rũ nuxcümaxũchima rũ paigũarũ

āēxgacūxicatama yexma naxūcu nagu ga guma ĩpata ga nax-
 chirunaxcèx ga Tupana nawa yexmane. Rū taxucūrūwama
 ngexerūxūxemare yexma taxūcu. Natūrū nūma ga Ngechuchu
 ya Cristu rū marū inayanaxoxēē ga guxūma ga yema ga
 yexguma curuchagu nayūxgu rū nagū inabaāgu na Tupana
 ĩngēxmaxūwa tūxū yachocuxēēxūcèx rū namaāxūchi idex-
 agūxūcèx. Rū woo taxucūrūwama Tupanana tangaicamagū
 ga noxrix, natūrū nūma ga Cristu rū nayu na tūxū na-
 maxēxēēxūcèx. Rū nagagu nixī i ñūxma i Tupanaxūtawa
 ingugūxū. ²¹ Rū nūma nixī i Tupanapēxewa tūxū nangūxēēxū
 i guxāma i yixema i Tupanaārū duūxūgū ixīgūxe. ²² Rū ñūxma
 na tūxū nangēxmaxū ya tórū ngūxēēruū i Tupanapēxewa,
 rū tanaxwèxe i ngearū chixexūācūma Tupanana tangaicamagū
 na namaāxūchi idexagūxūcèx. Rū tanaxwèxe i aixcūma
 tayaxōgū na nūma rū tá meā tūxū nayaxuxū yerū Cristu
 rū taxcèx nayu na tūxū iyanaxoxēēāxūcèx i tórū chixexū
 rū yemacèx marū naegagu ĩtabaiū. ²³ Rū tanaxwèxe i
 aixcūma meā Cristuaxū tayaxōgūecha yerū nagūmaā tūxū in-
 ayanaxoxēē ga tórū chixexū. Rū ngēmacèx ĩtananguxēē na
 wena taxarū nūma naxūxū na Nanatūxūtawa tūxū nagagūxū.
 Rū taguma tanaxwèxe na nūxū rūxoexū na yaxōgūxū, rū
 bai i ĩrarūwa. Erū Tupana ga tamaā ixunetacū na tūxū
 nangūxēēxū, rū aixcūmaxūchi tá nayanguxēē i guxūma ga
 yema tamaā nūxū yaxuxū. ²⁴ Rū ñūxma na ngēmaācū tūxū
 nangūxēēxū ya Tupana, rū name nixī i guxūguma naxcèx
 tadaugū na ñuxācū wūxichigū yigū rūngūxēēgūxū na yex-
 eraācū yigū ingechaūgūxūcèx rū mexū ixūgūxūcèx. ²⁵ Rū
 name nixī i guxūguma tórū ngutaquēxegūwa na ĩngugūxū.
 Erū nūmaxū rū marū nūxū narūxoe na ngutaquēxewa naxīxū,
 rū tama tanaxwèxe na ngēxgumarūū ixīgūxū. Rū ngēmacèx
 name nixī i yigūaxū tanangūchaūxēē na ingutaquēxegūxū.
 Rū ñūxma na nūxū icuáxū na marū yangaicaxū ya tórū
 Cori, rū yexeraācū tanaxwèxe na yigūaxū nangūchaūxēēxū.
²⁶ Natūrū ngēxguma chi texé Cristuaxū yaxōchirēxgu ga noxrix
 rū ñūxūchi noxtacūma nūxū tarūxoxgu, rū marū nataxuma na
 ñuxācū namexēēxū i ngēma tūmaārū pecadu i Tupanapēxewa.
²⁷ Erū ngēxguma chi ngēmaācū noxtacūma Cristuaxū tarūxoxgu,
 rū aixcūmaxūchi tá tanayaxu i ngēma poxcu i āūcūmaxū i
 Tupana tá tūxū namaā poxcuxū rū yima ūxū ya iyaurane
 ya nawa tá ĩnaguxūne i ngēma Tupanamaā rūxuwanūgūxū.
 Rū ngēxīcatama nixī i tūxū ĩnanguxēēxū ya yīxema Cristuaxū
 rūxoxe. ²⁸ Rū nūxū tacuèx rū yexguma texé tama Moīchēarū
 mugūga ĩnūgu rū nayexmagu ga taxre rū ēxna tomaēxpūx ga
 duūxūgū ga tūxū daugūxū rū tūxū ixūgūexū na aixcūma tama
 naga taxīnūxū, rū āēxgacūgū rū noxtacūma tūxū nimēxgū rū

tama nüxũ tangechaũtũmũgũ. ²⁹ Natürũ Tupana rü aixcũma yexeraãcũ tá nanapoxcue i ngẽma duũxũgũ i tama Nanega ãnũẽxũ rü yima nagũ ya pecaduarũ piruũxũ oexũ rü Naãẽ i Üünexũ i nüxũ ngechaũxũmaã guxchigagũxũ. ³⁰ Rũ meãma nüxũ tacuèx rü Tupana rü tama natücèxma ñanagürũ:

“Choma tá nixĩ i namaã nüxũ chacuáxũ na tacũ tá namaã chaxũxũ i guxũma i ngẽma chixexũ ügũxũ. Rũ aixcũma tá chanapoxcu”,

ñanagürũ. Rũ yexgumarũ ta ñanagürũ:

“Choma tátama nixĩ i nüxna chaçaxũ i wüxichigũ i chorũ duũxũgũ i norũ maxũchiga”,

ñanagürũ. ³¹ Rũ dücax, rü aixcũma namaxũ ya Tupana, rü ngẽmacèx ega tama naga ixĩnũẽgu rü wüxi i ãücũmaxũchixũ nixĩ na namẽxgu inguxũ na tüxũ napoxcuxücèx. ³² Rũ dücax, name nixĩ i nüxna pecuèxãchie ga ñuxãcũ na yĩxũ ga yexguma noxri Cristuxũ peyauxgu. Rũ yexguma ga pema rü yema na peyaxõgũxũgagu rü poraãcũ guxchaxũgũ pexũ nangupetũ, natürũ tama Cristuxũ perüxoe rü bai ga írarüwa. ³³ Rũ ñuxre ga pema rü duũxũgũ pemaã naguxchigagũ rü guxãpẽxewa pexũ niçuaixgũ. Rũ toguãx ga pema rü pegũ ipeyaxãgũ na yema pemücügürũ ngũxũ pingegũxücèx. ³⁴ Rũ pema rü pexũ nangechaũtũmũgũ ga yema petanũxũgũ ga yaxõgũxũ ga poxcupataũwa yexmagũxũ. Rũ taãẽãcũma yaxna namaã pexĩnũẽ ga yema tama yaxõgũxũ ga pexna napuxũxũ ga perũ yemaxũgũ. Rũ tama naxcèx pexoegaãẽ, yerũ meãma nüxũ pecuèx rü daxũguxũ i naãnewa pexũ nangẽxma i ngẽma perũ ngẽmaxũgüarũ yexera ixĩxũ, erũ tagutãma nagux. ³⁵ Rũ ngẽmacèx i ñuxmax, rü tama name na nüxũ perüxoexũ na Cristuaxũ peyaxõgũxũ woo tacũ pexũ üpetũgu. Erũ marũ nüxũ pecuèx rü Tupana rü aixcũmaxũchi tá pexna nanaxã i perũ ãmare i maxũ i taguma gũxũ, erũ Cristuaxũ peyaxõgũ. ³⁶ Rũ ngẽma guxchaxũgũ i pexũ ngupetũxũ, rü name nixĩ i yaxna namaã pexĩnũẽ na penaxũxücèx i Tupanaãrũ ngũchaũ rü penayaxuxücèx i ngẽma ãmare i pemaã inaxunetaxũ. ³⁷ Erũ Tupanaãrũ ore i ümatũxũwa rü ñanagürũ:

“Paxaxũchi tá wenaxãrũ núma naxũ ya Cristu. Rũ aixcũma tãütãma nuxcũ ãnangu. ³⁸ Natürũ yixema tũmaãrũ õgagu chopẽxewa mexẽ, rü name nixĩ i guxũguma tayaxõcũma chauxcèx tamaxũ. Natürũ ngẽxguma nüxũ tarüxoxgu na tayaxõxũ, rü choma rü tãütãma tũmamaã chataãẽ”,

ñanagürũ. ³⁹ Natürũ i yixema rü tama ngẽma duũxũgũ i nüxũ rüxoexũ i Tupana tá poxcuexürũ tixĩgũ. Erũ yixema rü ngẽma yaxõgũxũtanũxũ tixĩgũ, rü ngẽmacèx tüxũ nangẽxma i maxũ i taguma gũxũ.

11

Tórū ōchiga

¹ Rū ñuxma rū tórū ōgagu nixī i nūxū icuáxū na aixcūma tá nayauxgūxū i guxūma i ngēma irūnguxēēgūxū ga Tupana tamaã ixunetaxū. Rū ngēma tórū ōgagu nixī i nūxū icuáxū na aixcūma Tupana tá yanguxēēxū i ngēma norū uneta i ñuxma tauta nūxū idauxū. ² Rū ñuxre ga nuxcūmaŭgūxū ga tórū ōxigū rū Tupanaãxū nayaxōgū, rū yemacèx ga Tupana rū namaã nataãē. ³ Rū ngēma tórū ōgagu nixī i nūxū icuáxū na aixcūma yīxū na Tupana rū norū oremaãmare nangōxēēãxū ga ñoma ga naãne rū ūèxcū rū tauemacū rū woramacurigū rū ēxtagū. Rū yemaãcū ga Tupana, rū ngūrūwa nanangōxēēmare ga guxūma i ngēma ñuxma nūxū idauxū. ⁴ Rū guma nuxcūmaŭcū ga Abé rū Tupanaãxū nayaxō. Rū yemacèx Tupanaga naxīnū rū nūxna nanaxã ga wūxi ga naxūna ga Tupanacèx yamáxū. Natūrū ga naēneē ga Caī rū tama Tupanaga naxīnū rū tama nūxna nanaxã ga yema ãmare ga Tupana nūxū naxwèxexū. Rū yemacèx ga Tupana rū woo tama Caīmaã nataãē, natūrū Abémaã nataãē rū nūxū nixu na mecū yīxū yerū nayaxō rū naga naxīnū. Rū ngēmacèx i ñuxmax na woo nayuxū ga Abé, natūrū wūxi i tórū cuèxruū nixī. Erū nawa nixī i nūxū icuáxū na Tupana naxwèxexū na yaxōgūxū rū naga ixīnūēxū. ⁵ Rū Enó rū ta Tupanaãxū nayaxō rū naga naxīnū. Rū yemacèx nixī ga namaxãcūtama yagaãxū na tama nayuxūcèx. Rū namücūgū rū taguma nūxū inayangaugū, yerū Tupana nayaga. Rū Tupanaārū ore i ūmatūxūwa nūxū nixu rū yexguma tauta yagaãgu, ga Enó rū nanaxū ga yema Tupana naxwèxexū. ⁶ Natūrū taxuacūma Tupana tamaã nataãē ega tama nūxū yaxōgūgu. Rū yīxema namaã ãmücūchaūxē, rū tanaxwèxe na tayaxōxū na aixcūmaxūchi nangēxmaxū i nūma rū aixcūma tūxū nangūxēēxū ya yīxema naxcèx daugūxe rū naga īnūēxē. ⁷ Rū yexguma Noēmaã yadeaxgu ga Tupana, rū nūma ga Noē rū nayaxō rū naga naxīnū. Rū Tupana rū namaã nūxū nixu rū tá na ínguxēēãxū ga mucū ga taxūchicū ga taguma duūxūgū nūxū daucū rū tá guxūwama inanguanexēēcū. Rū namaã nūxū nixu ga na naxūãxūcèx ga wūxi ga wapuru ga taxūne na tama nayuexūcèx ga nūma rū namèx rū nanegū rū naneãxgū. Rū Tupanaga naxīnū ga Noē, rū nanaxū ga guma wapuru, rū yemaãcū tama nayue ga nūma rū napatacūãx. Rū yemaãcū Tupanaãxū nayaxō. Natūrū yema togū ga duūxūgū rū tama nayaxōgū, rū yemacèx Tupana nanapoxcue. Natūrū nūma ga Tupana rū Noēxū nixu na napèxewa namexū, yerū nūxū nayaxō. ⁸ Rū guma tórū ōxi ga Abráū, rū Tupanaãxū nayaxō. Rū yemacèx nixī ga naga naxīnūxū rū nūxna yaxūxū ga nanatūchiūãne na

nawa naxūxūcèx ga yema naāne ga Tupana tá nūxna āxū na noxrūxūchi yīxūcèx. Rū yemaācū nanaxū ga yexguma Tupana namuxgu. Rū nanatūchiūānēwa inaxūāchi ga Abráū woo tama nūxū na nacuāxū ga ngextá tá na naxūxū. ⁹ Rū yexguma nawa nanguxgu ga yema naāne ga Tupana namaā ixunetaxū, rū ñoma yexma naxūāneāxūrūūmare ĩpata ga naxchirunaxcèxmaāmare naxāchiū. Rū yexgumarūūtama nixīgū ga nane ga Ichaá rū nataa ga Acobu, yerū yexguma nayaegu rū Abráūrūū ñoma yexma naxīāneāxūrūūmare nixīgū ga yema naānēwa. Rū yemaācū nixīgū ga guxūma ga nūmagū ga na woo Tupana rū namaā inaxunetaxū ga na noxrūxūchi yīxūcèx ga yema naāne. ¹⁰ Rū yemaācū ga Abráū, rū woo ñoma yexma naxūāneāxūrūūmare yēma nayexma, natūrū Tupanaāxū nayaxōchigūama, yerū nūxū nacuèx na Tupana tá daxūguxū i naānēwa na nagaxū nawa ya yima ĩāne ya nūmatama naxūxūne ya tagutáma iyarūxoxūne. ¹¹ Rū yexgumarūūtama iyixī ga Abráū namèx ga Chara. Rū woo ga na taguma naxāxācūchiréxū yerū marū iyaxūchi, natūrū ixāxācū yerū iyaxōōma na Tupana rū aixcūma tá yanguxēēāxū ga yema norū uneta ga tá na naxāxācūxū. ¹² Rū yemaācū ga Abráū rū woo marū yaguāxūchi na yīxū, natūrū dūxwa nūxū nayexma ga wūxi ga nane, rū gumawa ne naxī ga muxūma ga nataagū. Rū ñūxma rū ñoma ēxtagūrūū namuxūchi, rū ñoma naxnūcū ya taxuacūma yaxugūcūrūū nixīgū, yerū yemaācū Abráūmaā inaxuneta ga Tupana. ¹³ Natūrū nūmagū ga Abráū rū Ichaá rū Acobu rū nayue, rū yemacèx tama nūxū nadaugū ga guxūma ga nataagū i ñūxma ngēxmagūxū, rū tama namaā inacuèxgū ga yema naāne ga noxri Abráūmaā nūxū yaxuxū ga Tupana. Natūrū Tupanaāxū nayaxōgūama, rū yemacèx nūxū nacuèxgū rū Tupana rū tá aixcūma na yanguxēēāxū ga yema norū uneta ga namaā nūxū yaxuxū. Rū nataāēgū yerū nūxū nacuèxgū na tāūtáma guxūguma ñoma ga naānēwa na nayexmagūechaxū, rū yemacèx nūxū nixugūe na to i nachīūānecūāxūrūūmare yixīgūxū ga ñoma ga naānēwa. ¹⁴ Rū nūmagū rū yema oremaā meāma tūxū nūxū nacuèxēē na tama ñoma ga naāneguxicatama naxīnūēxū natūrū ĩnanguxēēgūāxū i to i nachica i daxūguxū i naānēwa ngēxmaxū. ¹⁵ Rū nūmagū rū yexguma chi nanaxwèxegūgu ga naxcèx na nawoeguxū ga yema naāne ga noxri nawa ne naxīxū, rū tāū chima nūxū naguxcha rū chi naxcèx nawoegu. ¹⁶ Natūrū ga nūmagū rū nūxū nangūchaūgū i ngēma naāne i mexēchixū i daxūwa ngēxmaxū i Tupanaxūtawa. Rū yemacèx nixī ga Tupana ga tama naxānēxū na nūgū yaxuxū na norū Tupana yīxū. Yerū nūma ga Tupana rū naxcèx nanamexēē ga wūxi ga ĩāne ya daxūguxū i naānēwa ngēxmane. ¹⁷⁻¹⁸ Rū Tupana ga noxri rū

Abráŭmaã nüxŭ nixu rŭ ñanagŭrŭ:

“Cune ya Ichaáwa tá cuxŭ nangëxma i muxŭchixŭtama i cutaagŭ”,

ñanagŭrŭ. Rŭ Abráŭ rŭ nayaxŏ na Tupana rŭ aixcŭmaxŭchi tá na yanguxëëãxŭ ga yema namaã inaxunetaxŭ. Rŭ yemacèx ga yexguma Tupana nüxŭ ũxgu rŭ Ichaácèx nüxna nacaxgu na naxcèx yamáãxŭcèx, rŭ nŭma ga Abráŭ rŭ tama nanachuxu. Rŭ ínamemare na Tupanacèx yamáãxŭ ga guma nane ga nŭgŭmaã wŭxicacŭ. ¹⁹ Yerŭ nŭma ga Abráŭ rŭ nayaxŏ na Tupanaãxŭ natauxchaxŭ na wena namaxëxëëãxŭ i yuexŭ. Rŭ yemacèx ga Abráŭ rŭ ínamemare na Tupanacèx nanexŭ yamáxŭ yerŭ nayaxŏ na Tupana rŭ wena tá namaxëëãxŭ. Rŭ aixcŭmaxŭchi yemaãcŭ Abráŭcèx nanaxŭ ga Tupana, yerŭ woo ñoma marŭ nayuxŭrŭŭ nixŭ ga nane, natŭrŭ ga Tupana rŭ maxŭcŭ nüxna nanamu. Rŭ yema rŭ wŭxi ga tŏrŭ cuèxruŭ nixŭ na ñuxãcŭ aixcŭma yaxŏŏxŭ ga Abráŭ. ²⁰ Rŭ guma Ichaá rŭ ta Tupanaãxŭ nayaxŏ. Rŭ yemacèx ga yexguma marŭ nayèxgu, rŭ nayumŭxë rŭ Tupanana naca na nanegŭ ga Acobu rŭ Echaúxŭ nangŭxëëxŭcèx. Rŭ yemaãcŭ nayumŭxë yerŭ aixcŭma nayaxŏ na Tupana tá yanguxëëxŭ ga yema nüxna naxcèx naçaxŭ. ²¹ Rŭ guma Acobu rŭ ta Tupanaãxŭ nayaxŏ. Rŭ yemacèx ga yexguma marŭ nayèxgu rŭ nayuxchaŭgu, rŭ norŭ caxŭxŭmaã nŭgŭ inachixëë rŭ Tupanaxŭ nicuèxŭŭ. Rŭ nayumŭxë rŭ Tupanana naca na nataagŭ ga Yúche nanegŭxŭ nangŭxëëxŭcèx. Rŭ yemaãcŭ nayumŭxë yerŭ aixcŭma nayaxŏ na Tupana tá yanguxëëxŭ ga yema Abráŭmaã inaxunetaxŭ. ²² Rŭ guma Yúche rŭ ta Tupanaãxŭ nayaxŏ. Rŭ yemacèx ga yexguma nayuxchaŭgu, rŭ natanŭxŭgŭmaã nüxŭ nixu rŭ ñanagŭrŭ:

“Tataagŭ rŭ yixcŭra rŭ tá ínachoxŭ i nuã Equituanewa na nawa naxŭxŭcèx i ngëma naãne ga Tupana tŏrŭ ũxi ga Abráŭmaã nüxŭ ixuxŭ. Rŭ ngëxguma ngëma naxŭxgu, rŭ chanaxwèxe ya chauxchinëãgŭ rŭ ta ngëma nanana na ngëxma yatèxgŭãxŭcèx”,

ñanagŭrŭ. ²³ Rŭ yemawena rŭ mucŭma ga taunecŭgŭ rŭ nimu ga yema duŭxŭgŭ ga Equituanewa. Rŭ yema nachiŭãneãrŭ ãëxgacŭ, rŭ tama nanaxwèxe na yexeraãcŭ yamuëtanŭxŭ, rŭ yemacèx nanamu na tŭxŭ nadèxŭcèx ga guxãma ga buxe ga iyatŭxe ga yexwacèx ibuetanŭxë. Natŭrŭ nanatŭ rŭ naë ga guma tŏrŭ ũxi ga Moïché, rŭ aixcŭma Tupanaãxŭ tayaxŏgŭ. Rŭ yemacèx ga yexguma noxri nabuxgu ga Moïché, rŭ tomaëxpŭx ga tauemacŭgu itayacuxgŭ, yerŭ nüxŭ tadaugŭ na namexëchixŭ rŭ tama naxcèx tamuŭë ga yema Equituanearŭ ãëxgacŭarŭ ore ga woo na naxunagŭãxŭ ga na buxe tŭxŭ nadèxŭ. ²⁴⁻²⁵ Rŭ Moïché rŭ ta Tupanaãxŭ nayaxŏ. Rŭ

yemacèx ga yexguma marü nayèxgu rü tama nanaxwèxe na nügü yaxuxü na Equituanearü äëxgacüxacü ngïne na yïxü, yerü naxcèx rü narümemaë na natanüxügü ga Yudiügümaã wüxigu ngúxü yangexü. Rü tama nanaxwèxe na tacü ga ñoma ga naãneärü chixexümaã nügü na nataãëxëëxü, yerü nüxü nacuèx rü yema taãë rü paxaãchiruũmare nixĩ. ²⁶ Rü yexgumarüü na daxüguxü ga naãnena na yaxüxü ga Cristu na ngúxü yangexücèx, rü yexgumarüü ta nixĩ ga Moiché ga äëxgacüpatana na yaxüxü, yerü naxcèx rü narümemaë na natanüxügü ga Yudiügümaã wüxigu ngúxü yangexü. Natürü taxucèxma yema ngúxügu narüxĩnü, yerü nüxü nacuèx rü tá wüxi i ngunexügu Tupanaxütawa na nayauxãxü i norü natanü. ²⁷⁻²⁸ Rü yema na yaxõõxücèx nixĩ ga Tupanaga naxĩnüxü ga Moiché. Rü yemacèx ga yexguma Tupana namuxgu ga na naxüãxü ga üpetüchiga, rü nayanguxëë ga yema Tupana namuxü. Rü nüma ga Moiché rü guxüma ga natanüxügü ga Yudiügüxü namu na wüxichigü ga İpatawa yamáãxücèx ga wüxi ga carneruxacü na yemagümaã namaxcüxücèx ga naãxpatagü. Rü ñanagürü nüxü:

“Ñoma i chütaxügu rü tá Tupana núma Equituanewa nanamu i wüxi i norü orearü ngeruü i daxüçüãx rü tá nanadai ya yima nüxira bucü ya Equituanecüãxgü nane i wüxichigü ya İpatawa. Natürü ngëxguma yima nagümaã penamaxcuxgu i perü İãxpata, rü täütama pechiügu naxücu”,

ñanagürü. Rü yemaäcü ga Moiché rü Tupanaga naxĩnü yerü nüxü nayaxõ. Rü yemacèx ga yema orearü ngeruü ga daxüçüãx rü taxuüma ga Yudiügünexü nimèx. Rü yema na yaxõõxücèx nixĩ ga İnaxüxüxü ga Equituarü naãnewa, rü tama naxcèx namuüxü na guma Equituanearü äëxgacü tá namaã nanuxü. Rü taguma nüxü narüxo ga Tupanawe na naxüxü, yerü Tupana ya ëxügucüarü ngúchaü naxü. ²⁹ Rü yema duüxügü ga Moichéwe rüxixü rü ta nayaxõgü. Rü yemacèx ga yexguma yema Taxtü ga Dauchiüxüwa nangugügu, rü yema dexá rü nügüna nixĩgachi, rü nipaaneächi, rü yema nichoü. Natürü yexguma yema Equituanecüãx ga churaragü ga nawe ngëgüxü nawe ichoügu, rü yexma nayiama, yerü wenaxärü nügüna naxĩ ga yema dexá. ³⁰ Rü yexguma guma İãne ga Yericüwa nangugügu ga yema duüxügü, rü taxucürüwama nichocu, yerü guxüwama naxãxtapüx. Natürü Tupanaãxü nayaxõgü, rü yemacèx Tupanaga naxĩnüë rü 7 ga ngunexü nüxü İnichoeaguãchitanücüü, yema Tupana namaã nüxü ixuxürüü. Natürü yexguma norü 7 ga ngunexüwa nanguxgu, rü nüëchama niwëxgütapüx, rü yemaäcü nichocu. ³¹ Natürü yema nge ga Yericüçüãx ga Raá, rü woo chixri imaxü ga noxrix, natürü yexguma yema nangugügu ga yema taxre ga

Yudíugü ga bexma ngugütaewa yéma ìxũ, rü ngĩma iyixĩ ga nüxũ nangüxêẽxũ. Rü yemacèx tama yema togü ga Yericúçũãx ga tama Tupanaga ìnüëxürüü iyu, yerü Tupanaãxũ iyaxõ. ³² ¿Rü ñuxma rü tacü i togü i duũxügüchigaxũ tá pemaã chixuxũ? Rü changechica na pemaã nüxũ chixuxücèx i nachiga ga yema nuxcümaũgüxũ ga aëxgacügü ga Yedeü rü Bará rü Chaũchóũ rü Yeté rü Dabí rü Chamue, rü guxũma ga nuxcümaũgüxũ ga Tupanaärü orearü uruügü. ³³ Rü yema na yaxögüãxücèx nixĩ ga Tupana nüxũ rüngüxêẽxũ. Rü yemaãcü to ga nachiuãnegüarü aëxgacügüxũ narüporamaëgü, rü meãma norü duũxügümaã inacuèxgü rü aixcüma nanayauxgü ga yema Tupana namaã ixunetaxũ. Rü yemacèx ga yexguma woo aitanügu yatèxcuchigüãgu, rü taxuũma namaã naxü ga aigü yerü Tupana nüxna nadau. ³⁴ Rü yexguma norü uwanügü üxüxetüwa yawocuxgu, rü taxuũma nüxũ naxüpetü rü tama nixae, yerü Tupanaãxũ nayaxögü rü nüma rü nüxna nadau. Rü yexguma togü taramaã nadaixchaũgu, rü Tupana nüxũ narüngüxêẽ na taxuũma nüxũ üpetüxücèx. Rü yexguma naturaegu rü norü uwanügü nadaixchaũgu, rü Tupana nanaporaexêẽ. Rü yexguma to ga nachiuãneärü churaragümaã nügü nadaixgu, rü yema togü ga churaragüxũ narüyexeragü. ³⁵ Rü nayexma ga ngexügü ga yuexacüxũ, natürü yema naxãcügü rü wenaxärü ínarüdagü yerü Tupanaãxũ nayaxögü. Natürü nayexma ga togü ga poraãcü ngüxũ ingegüxũ yerü norü uwanügü yemaãcü namaã nachopetü na Tupanaxũ ínatèxgüxücèx. Natürü ga nümagü rü tama Tupanaxũ ínatèxgü rü yemacèx nayue, yerü naxcèx rü narümemae nixĩ na wena namaxèxũ rü nayauxgüãxũ i ngẽma maxũ i taguma gúxũ. ³⁶ Rü nayexma ta ga ñuxre ga togü ga yaxögüxũ ga duũxügü nüxũ cugüexũ, rü yaçuaixgüxũ, rü cadenamaã yanèixgüxũ, rü poxcupataũgu nawocuxũ. ³⁷ Rü ñuxre ga nümagü rü nutamaã ínanamuxüchigü rü yemaãcü nanadai. Rü togü rü nayawãixyegü rü nayue. Rü ñuxre ga togü rü ngüxũ nüxũ ningexêẽgü na Tupanaxũ ínatèxgüxücèx. Rü togü rü taramaã nanadai. Rü ñuxre ga nümagü rü nu ne nanaxĩmare rü carneruchèxmüü rü chibuchèxmüümaãmare nixãxchiru. Rü taxuũma nüxũ nayexma, rü nanaxĩxãchiãëgü yerü norü uwanügü rü chixri namaã nachopetü. ³⁸ Rü ñoma ga naãnecũãx rü naxchi naxaie, natürü Tupana rü nüxũ nangechaũ. Rü ñoma ga naãnewa rü norü uwanügüchaxwa nu ne nanaxĩmare ga taxüema íxãpataxüwa. Rü ngürüanegu nipexütanümare yerü nangepatagü. ³⁹ Rü guxũma ga yema nuxcümaũgüxũ ga duũxügü woo norü õgagu Tupana namaã na taãxũ, natürü taxuũma ga yema duũxügü rü nüxũ nadau ga yema mexügü ga Tupana namaã nüxũ ixuxũ.

40 Rū yemaãcū namaã nangupetū ga yema duũxūgū, yerū ga Tupana rū tagu narūxīnū rū tama nanaxwèxe na nūxīra nūxīca yamexēēgūãxū, natūrū nanaxwèxe na tamaã wūxigu yamexēēgūãxū. Rū ñuxma i yixema na yaxōgūxū, rū yema nuxcūmaũgūxū ga duũxūgūrūū Tupanaārū duũxūgū tixīgū, yerū Nane ya Ngechuchu rū guxācèxma nayu. Rū wūxi i ngunexū rū tá taxcèx nūma naxū na nūgūxūtawa tūxū na-gagūxūcèx na ngema ingēxmagüechaxūcèx.

12

Name nixī i Ngechuchucūmagu taxī

¹ Rū ñuxma na nūxū icuáxū na ñuxācū aixcūma Tupanaãxū yaxōgūãxū ga guxūma ga yema nuxcūmaũgūxū ga duũxūgū, rū ngēma rū wūxi i tórū cuèxruū nixī na ñuxācū Tupana naxwèxexū na naxcèx imaxèxū. Rū ngēmacèx i ñuxmax, jrū ngīxā nūxū tarūxoe i guxūma i ngēma pecadu i tūxū ítüexēēxū rū tūxū naguxchaxēēxū na meã yaxōgūxū! ;Rū ngīxā paxa naxcèx tadaugū na meã Tupanacèx imaxèxū rū guxūguma aixcūma naxūxū i ngēma tūxū nanaxwèxexū! ² Rū name nixī i tanangugū na ñuxācū namaxūxū ga Ngechuchu rū nagu taxī i nacūma. Yerū nūma nixī ga nuxcūma nagu naxīnūxū na ñuxācū tórū ōgagu tá tūxū namaxēxēēxū rū nūma nixī i tūxū nangūxēēxū na aixcūma meã yaxōgüechaxūcèx na ngēmaãcū naxūtawa ingugūxūcèx. Rū nūma rū tama nūgū nachūxu na curuchawa ngūxū yangexū, rū tama nagu narūxīnū ga yema āne na yangexū, natūrū nataāēxūchi yerū nūxū nacuèx na yemawena rū tá muxūma i duũxūgū nayauxgūxū i maxū i taguma gūxū. Rū ñuxma rū Tupanaārū tūgūnecūwawa narūto na ngema guxāārū āēxgacū yīxūcèx. ³ Rū name nixī i penangugū rū nagu perūxīnūē na ñuxācū ga Ngechuchu rū yaxna namaã naxīnūxū ga yema ngūxū ga nūxū yangexēēgūxū ga yema duũxūgū ga pecaduãxgūxū. Rū nūma ga Ngechuchu rū yemaãcū yema ngūxūmaã yaxna naxīnū na pema rū tama nūxū perūchaxūcèx rū tama nūxū perūxoexūcèx na nūxū peyaxōgūxū. ⁴ Rū ñuxma i pema na peyaxōgūxū, rū ngūxū pingegū erū pecaduxū perūxoe. Natūrū taxūema ga petanūwa rū yemacèx Cristurūū yuwa tangu. ⁵ Rū name nixī i nūxna pecuèxāchie i norū ore ya Tupana i namaã pexū yaxucūxēgūxū i ñuxma na naxācūgū pixīgūxū. Erū ngēma norū ore i ūmatūxūwa rū ñanagūrū:

“Pa Chaunex, jtāxū i nūxū cuxoxū i ngēxguma cuxū icharūwēxāchixēēgu! ;Rū tāxū i cuyarūmaxāchixū i ngēxguma cuxū chaxucūxēgu! ⁶ Erū nūma ya Cori ya Tupana rū tūxū inayarūwēxāchixēē ya yīxema tūxū nangechaūxē. Rū tūxna nanaçuaixca ya

yixema naxācūxū tūxū nayaxūxe, na ngēmaācū tūxū nanguxēēxūcēx na űuxācū nanaxwēxexū na naxcēx tamaxūxū”,

ñanagürü. ⁷ Rū ngēmacēx i pemax, rū name nixī na yaxna namaā pexīnūēxū i ngēxguma Tupana pexna naçuaixcagu. Erü ngēxguma ngēmaācū pemaā yixīgu, rū pexū nūxū nacuēxēē na aixcūma naxācūgū pixīgūxū. Erü guxūma i papá rū inayanawēxāchixēē i ngēma aixcūma naxācūgū ixīgūxū. ⁸ Natürü ngēxguma chi Tupana tama pexū iyarūwēxāchixēēgu, naxācūgūxū iyanawēxāchixēēxūrūū, rū ngēmawa tá nūxū pecuēx na tama aixcūma naxācūgū pixīgūxū, rū ngenatūxū pixīgūxū. ⁹ Rū wūxichigū i yixema ga yexguma ibuegu, rū tanatūgū rū tūxū taxucūxēgū, rū yixema rū tūmaga taxīnūē rū tūxū tangechaūgū. Rū ngēmacēx i űuxma rū yexeraācū tanaxwēxe na naga ixīnūēxū ya Tanatū ya daxūgucū na ngēmaācū nayaxuxūcēx i maxū i taguma gūxū. ¹⁰ Rū tanatūgū rū wūxi i paxaāchicēxmare tūxū taxucūxēgū na tūma tanaxwēxegūxūācūma imaxēxūcēx. Natürü ya Tupana rū aixcūma tórū mexūcēx nixī i tūxū iyanawēxāchixēēxū na naxrūū ixūūnegūxūcēx. ¹¹ Rū aixcūma tama tataāēgū i ngēxguma Tupana tūxū iyarūwēxāchixēēgu, erü tūxū nangux. Natürü ngēmawena i ngēxguma naga ixīnūēgu rū yanguxēēgu i ngēma tamaā nūxū yaxuxū, rū aixcūma tataāēgū.

Naxācūma na tama Tupanaga ixīnūēxū

¹² Rū ngēmacēx i űuxma na ngūxū pingegūxū rū pipaexū na Tupanawe perūixū, rū name nixī i pegū peporaexēēāma na noxrirūūtama meā peyaxōgūxūcēx. ¹³ Rū name nixī i naxcēx pedaugū na Tupana pexū naxwēxexūācūma aixcūma meā pemaxēxū, na yixema űuxma tama meā yaxōgūxe rū meā tayaxōgūxūcēx. ¹⁴ Rū naxcēx pedēux na guxū i duūxūgūmaā pemecūmaxū! Rū ngēxgumarūū ta name nixī i naxcēx pedau na Tupanapēxewa naxūūnexū i perū maxū. Erü yixema tama Tupanapēxewa ūūnexē rū tāūtāma tórū Corixū tadau. ¹⁵ Rū pegūna pedaugū na taxūema nūxū oxūcēx i ngēma ngūxēē i Tupana tūxū nangechaūācūma tūxna āxū! Erü tama tanaxwēxe na texé petanūwa Cristuchi aixū rū ngēmaācū togūxū chixexūmaā taxucūxēxū na Cristuna tixūgachixūcēx. ¹⁶ Rū tama name i texé i petanūwa rū naī i ngemaā na itapexū. Rū tama name na texé tūmaārū ngēmāxūcēx Tupanaxū na oxū. Rū yemaācū nanaxū ga guma nuxcūmaūcū ga Acobueneē ga Echaū. Yerü yexguma nataiyagu rū wūxi ga ōnacēx nūxū naxo ga guxūma ga yema nūxna ūxū ga nanatū chi nūxna āxū. ¹⁷ Rū pema nūxū pecuēx rū yemawena ga yexguma nayauxchaūāgu ga yema noxri nūxna ūxū, rū marū taxucūrūwama nanayaxu, yerü marū naēneē ga rūbūmaēcūna

tanaxã ga nanatü. Rü nüma ga Echaú rü woo poraãcü naxaxu, natürü marü taxucürüwama ñuxãcü nanayaxu. Rü ngēmawa nüxü tacuèx na ñuxãcü naxãücümaxü na tórü ngēmawüçèx Tupanaxü ixoxü. ¹⁸⁻²¹ Rü nuxcüma ga tórü oxigü ga Moïchéwe rüixü, rü nüxü naxĩnüē ga Tupanaga ga yexguma nüxü yangaicagügu ga guma mëxpüne ga Chinaïgu äegane. Rü nüxü nadaugü ga na yayauraxü ga guma mëxpüne rü poraãcü naxēänexü rü poraãcü buanecü ixüxü rü yabèixbēxanexü rü yaduruanexü. Rü poraãcü namuñē ga yema duñxügü, yerü nüxü naxĩnüē ga wüxi ga corneta ga tagane rü Tupana ga tagaãcü yéma ñacü:

“Ngëxguma chi wüxie i petanüwa daa mëxpünewa üxgu jrü noxtacüma nutamaã tüxü ípemuxüchiãcüma tüxü pimá! Rü woo wüxi i pexüna yixïgu jrü ngëxgumarüü ta ípenamuxüchiãcüma peyamá!”

ñanagürü. Rü yexguma yadeaxgu ga Tupana, rü poraãcü namuñē ga yema duñxügü. Rü norü muñmaã Tupanaxü nacèxügü na íyachaxächixüçèx ga namaã na yadexaxü. Rü yema na poraãcü naxãücümaxüchixü ga yema nüxü nadaugüxü, rü yemacèx nixĩ ga nümatama ga Moïché ga ñaxü:

“Chorü muñmaã chidurux i ñuxmax”, ñaxü. Rü yemaãcü nixĩ ga namaã nangupetüxü ga yema duñxügü ga Moïchémaã nayauxgüxü ga yema nüxĩrañxü ga Tupanaärü mugü. Natürü i pemax, Pa Chaueneëgüx, rü tama yemaãcü pexü naxüpetü ga yexguma penayauxgügu ga Tupanaärü ore i ngexwacaxüxü i Cristuchiga ixixü. ²² Rü ñuxma i pema rü taxucèxma pemuñē, yerü ga Cristu rü taxcèx nayu na Tupana ya guxüguma maxücüxütawa tüxü nagagüxüçèx, na guxüguma norü ñāne ya daxügune ya Yerucharéügu äeganewa ingëxmagüxüçèx. Rü ngēma tá tangutaquëxegü namaã i ngēma muxüchixüma i norü orearü ngeruügü i daxüçüñax na wüxigu namaã Tupanaxü icuèxüügüxüçèx. ²³ Rü ñuxma i pemax, rü marü natanüxügü pixïgü i guxüma i ngēma togü i duñxügü i Tupanaärü poperawa ngoxégagüxü. Rü marü naxcèx pexĩ ya Tupana ya yima guxānatāma cacü. Rü marü natanüwaama pexügü i guxüma ga yema duñxügü ga mecümagüxü ga yuexü ga Tupana imexēëgüxü. ²⁴ Rü marü naxcèx pexĩ ya Ngechuchu ga taxcèx yucü na tüxü namaxēxēxüçèx, ngēma Tupanaärü uneta i ngexwacaxüxü tamaã nüxü ixuxürüü. Rü nagümaã pexü iyanaxoxēē ga perü chixexügü na aixcüma Tupanapëxewa pimexüçèx. Rü yexguma nüxcümaxücü ga Abégü inabaxēē ga naeneē rü Tupana rü poxcu naxuegu. Natürü yexguma Cristugü ibaxgu rü Tupana rü duñxügümaã nanaxuegu i maxü i taguma gúxü. ²⁵ Rü ngēmacèx name nixĩ i pexuāëgü na tama nüxü pex-

oexūcèx ya yima Tupana ya ñuxma tamaã idexacü. Rū dūcax yema nuxcūmaūgūxū ga tórū oxigū ga Moíchéwe rūxīxū rū taxucürüwa Tupanachaxwa nibuxmü na tama napoxcueãxūcèx ga yexguma Tupanaxū naxoegu rū tama naga naxīnūēgu ga yexguma Moíchéwa Tupana yaxucūxēgūgu. Rū yema na taxucürüwa Tupanachaxwa yabuxmūxū ga nūmagū, rū yexeraãcū tūxū naguxcha i yixema na naxchaxwa ibuxmūxū ega tama naga ixīnūēgu i ñuxma na Cristuwa tūxū yaxucūxēgūxū i nūma ya Tupana i daxūgūxū i naānewa ngēxmacü. ²⁶ Rū yexguma Moíchéwe naxīxgu ga tórū oxigū, rū Tupana rū nagamaã nayaduruxanexēē. Natürü i ñuxma rū ñanagürü:

“Wena táxarü chayaduruxanexēē. Natürü ngēxguma ngēmaãcū chanaxūxgu rū tātútama ñoma i naānēxīca chiduruxēē, natürü uèxcü rū woramacurigü rū ēxtagü rū tá ta chayaduruxgūxēē”,

ñanagürü. ²⁷ Rū yema na:

“Wena táxarü chayaduruxanexēē”, ñaxū, rū ngēmawa nūxū tacuèx rū guxūma ga yema naxūxū i tama guxūgucèx ixīxū, rū Tupana tá inayanaxoxēē na ngēma guxūgucèx ixīxūxīcatama na íyaxūgūxūcèx. ²⁸ Rū ngēma na tórū āēxgacü na yīxū ya Tupana, rū guxūgucèx nixī, rū tagutáma inayarūxo na noxrü ixīgūxū. Rū ngēmacèx name nixī na Tupanana moxē ixāgūxū, rū nūxū ingechaūgūācūma rū nūxū imuñēācūma nūxū icuèxūūgūxū, ngēma nūma nanaxwèxexūrūū. ²⁹ Erü tórü Tupana, rū ñoma wūxi ya ūxürüū aixcūma inayanaxoxēē i guxūma i tórü chixexū.

13

Ñuxācū Tupanaxū tataāēxēē

¹ Rū ñuxma rū tama name na nūxū perüchauhaxū na wūxichigü pegü pengechaūgūxū ñoma peeneēxū pengechaūxürüū. ² Tama name na nūxū ipeyarüngūmaēxū na meāma penayaxuxū i ngēma duūxūgü i pepatawa ngugūxū. Erü nūxū tacuèx rū nūmaxū ga yemaãcū naxūgūxū rū ñuxguacü rū tama nūxū nacuāācūma bexma Tupanaārü orearü ngeruūgü i daxūcūāxū meā nayauxgü. ³ Rū name nixī i nūxna pecuèxāchie i ngēma duūxūgü i poxcuexū, ñoma pema rū ta naxrūū pepoxcuexürüū. Rū ngēxgumarüū ta name nixī nūxna pecuèxāchie i ngēma duūxūgü i togü ngúxū nūxū ingexēēgūxū, erü ngürüāchi tá ta ngēmaãcū pexū nangupetü. ⁴ Rū ngēma yatügü i āmaxū rū name nixī i meā naxmèxmaã namaxē rū tūxū nangechaūgü. Rū ngēxgumarüū ta i ngexūgü, rū name nixī i meā natemaã namaxē rū nūxū nangechaūgü. Erü Tupana rū aixcūma tá nūxna naca rū tá nanapoxcue i ngēma duūxūgü i naī i ngemaã rū ēxna naī ya yatūmaã

ipexũ. Rũ ngẽxgumarũũ tá ta tũxũ napoxcue ya guxãma ya yixema ngemẽxãcũma rũ ngeteãcũma tũgũmaã maxẽmarexe.
 5 Rũ tama name na dẽruguama perũxĩnũẽxũ. Rũ name nixĩ i namaã petaãẽgũ i ngẽma marũ pexũ ngẽxmaxũ. Yerũ Tupana rũ ñanagũrũ:

“Tagutãma cuxna chixũ, rũ tagutãma cuxũ íchatè”, ñanagũrũ. 6 Rũ ñuxma na nũxũ icuáxũ na ngẽmaãcũ tamaã inaxãũxũ, rũ ngẽmacèx tama taxãne na ñagũxũ:

“Nũma ya Cori nixĩ ya choxũ rũngũxẽẽcũ. Rũ ngẽmacèx taxucèxma chamuũ. Erũ taxucũrũwama texé tacũ rũ chixexũ chomaã taxũ”,

ñagũxũ. 7 Rũ name nixĩ i nũxna pecuẽxãchie ga yema perũ dauruũgũ ga noxri pemaã icuáxũ rũ pemaã nũxũ ixugũxũ ga Tupanaãrũ ore. Rũ name nixĩ i nagu perũxĩnũẽ ga na ñuxãcũ meã namaxẽxũ pepẽxewa rũ ñuxãcũ meã yaxõgũãcũma nayuexũ. Rũ name nixĩ ga nũma yaxõgũãxũrũũ meã peyaxõgũ i pemax. 8 Rũ nũma ya Ngechuchu ya Cristu rũ guxũguma nayanguxẽẽ i ngẽma tamaã nũxũ yaxuxũ. Rũ nuxcũma rũ nayanguxẽẽ ga norũ ore, rũ ñuxma rũ ta nayanguxẽẽ. Rũ guxũgutãma ngẽmaãcũ nixĩ. Rũ ngẽmacèx tanaxwẽxe na aixcũma nũxũ yaxõgũxũ. 9 Rũ tama name i peyaxõgũ i ngẽma nguxẽẽtaegũ i tama toma pexũ namaã tangũexẽẽxũ i tama Tupanaãrũ ixĩgũxũ. Rũ nuxcũma rũ nagu taxĩ ga yema mugũ ga Moĩché ũmatũxũ ga tũxna nachuxuxũ na tacũ ixũxũ rũ tacũ ingõxũ. Natũrũ yema mugũ rũ taguma tũxũ naporaexẽẽ ga na Tupanacèx imaxẽxũ. Rũ ngẽmacèx tanaxwẽxe na Tupana ya tũxũ ngechaũcũwa nayaxuxũ i tórũ pora na aixcũma naxcèx imaxẽxũcèx. 10 Rũ ngẽma duũxũgũ i Moĩchearũ mugũgu ìxũ, rũ Tupanacèx naxũna nadai na tama napoxcueãxũcèx naxcèx i norũ pecadu. Natũrũ tama nũxũ nayaxõgũ ya Cristu ga tórũ pecaducèx yucũ. Rũ ngẽmacèx taxucũrũwama taxrũũ nanayauxgũ i ngẽma ngũxẽẽ i Cristu nũxna uaxũxũ. 11 Rũ ngẽma duũxũgũarũ paigũarũ ãẽxgacũ, rũ tupaucawa nanange ya nagũ i naxũnagũ na Tupanana naxããxũcèx na tama Tupana napoxcuexũcèx i ngẽma duũxũgũ. Natũrũ naxũnegũ i ngẽma naxũnagũ, rũ ñãneãrũ ìxpemawa nayanagugũ. 12 Rũ yexgumarũũ ta ga Ngechuchu rũ ñãneãrũ ìxpemawa ngũxũ ninge rũ nayu na nagũmaãtama Tupanacèx yaxũnegũxẽẽãxũcèx i duũxũgũ. 13 Rũ ngẽmacèx i yixema, rũ name nixĩ i nũxna tixĩgachi i ngẽma mugũ ga Moĩché ũmatũxũ, rũ name nixĩ i Ngechuchucèx taxĩ. Rũ woo duũxũgũ tũxũ cugũegu, yema Ngechuchuxũ na nacugũxũrũũ, rũ name nixĩ i naxrũũ yaxna namaã taxĩnũẽ. 14 Erũ yixema na yaxõgũxũ, rũ tãũtãma ñoma i naãne i paxa tá gũxũwa tangẽxmagũecha. Erũ daxũguxũ i naãnewa tũxũ nangẽxma i

tachica. Rü ngema tá nixĩ i ingugüxü na guxügutáma Tupanamaã ingëxmagüechaxüçex. ¹⁵ Rü ngëmacèx tanaxwèxe i Ngechuchu ya Cristuégagu guxüguma Tupanaxü ticuèxüügü. Rü ngëma na taèxmaã nüxü icuèxüügüxü, rü ngëma nixĩ i ãmare i mexü i nüxna ixãxü. ¹⁶ ¡Rü täxü i nüxü ipeyarüngümaèxü na togüxü perüngüxëèxü rü namaã pengauxü i perü ngëmaxüügü! Erü ngëma nixĩ i ãmare i Tupanana pexãxü i aixcüma namaã nataãèxü. ¹⁷ ¡Rü naga pexĩnüë i ngëma perü dauruügü i pemaã icuèxgüxü, rü penaxüx i ngëma pemaã nüxü yaxuxü! Erü nümagü rü Tupanapëxewa pexna nadaugü na meã pemaxëxüçex erü nüxü nacuèxgü na Tupana tá nüxna çaxü i nachiga na ñuxãcü pexna nadaugüxü. Rü name nixĩ i meã namaã pemaxë i ngëma perü dauruügü na wüxi i taãe na yĩxüçex i ngëma norü puracü rü tama wüxi i norü guxchaxü na yĩxüçex. Erü ngëxguma chi wüxi i norü guxchaxü yixĩgu i ngëma norü puracü na pexna nadauxü, rü pema rü chi taxuüma i mexü nawa peyaxu i ngëma norü puracü. ¹⁸ Rü name i toxçex peyumüxëgü. Erü toðëwa nüxü tacuèx na aixcüma meã tayanguxëèxü i ngëma puracü i Tupana toxna äxü rü tanaxwèxe na guxüguma ngëmaäcü tanaxüxü. ¹⁹ Rü ngëma guxüärü yexera pexna naxçex chaçaxü nixĩ na peyumüxëgüxü na Tupana paxa pexçex choxü taeguxëèxüçex.

Yema duüxüügüxü narümoxë rü naxçex ínaca na Tupana nüxü rüngüxëèxü

²⁰⁻²¹ Rü ñuxma chanaxwèxe i poraãcü pexü narüngüxëè ya Tupana ya tórü taãèxëèruü rü tórü ngüxmüèxëèruü ixïcü. Rü nüma nixĩ ga yuwa ínadxëèãxü ga tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu ya guxüma i yaxögüxüärü dauruü ya guxãärü yexera ixïcü. Rü ñuxma na curuchagu taxçex nabaãxü ga guma nagü ga tüxü nüxü cuèxëècü na ñuxãcü guxüguma tüxü nangechaüxü ya Tupana, rü chanaxwèxe na nüma ya Tupana pexü yamexëègüxü rü pexü nangüxëèxü na aixcüma guxüma i perü maxüwa pimexüçex. Rü ngëxgumarüü ta chanaxwèxe na Ngechuchu ya Cristuwa tüxü nangüxëèxüçex ya Tupana na nüma nanaxwëxexüäcüma ixigüxüçex. Rü ñuxma tanaxwèxe i guxüguma yima Cristuxü ticuèxüügü. Rü ngëmaäcü yĩ. ²² Pa Chaueneëgüx, pexü chacèèxü na yaxna namaã pexĩnüèxü i ñaã noxretama i ore i pexü namaã chataãèxëèxü rü pexü namaã chaxucuxëxü. ²³ Rü chanaxwèxe na nüxü pecuáxü rü taeneë ya Timutéu rü marü ínanguxuchi ga na napoxcuxü. Rü ngëxguma paxa nuã chauxütawa nanguxgu, rü tá ngëma petanüwa chanaga i ngëxguma pexü íchayadëuxgu. ²⁴ ¡Rü nüxü perümoxëgü i guxüma i ngëma perü dauruügü i pemaã icuáxü! ¡Rü

ngëxgumarüŭ ta nüxŭ perümoxëgü i guxŭma i togü i taeneëgü
i yaxõgüxŭ! Rŭ taeneëgü i Itáriaanewa ngëxmagüxŭ rŭ ta pexŭ
narümoxëgü. ²⁵¡Rŭ Tupana poraãcŭ pexŭ rüngŭxëx i guxãma
i pemax! Rŭ ngëmaãcŭ yĩ.

Rŭ nuãma pexna.

TUPANAARŪ ORE GA CHAŪTIÁGU ÜMATÜXÜ

Chaŭtiágu nüxü narümoxë ga natanüxügü ga Yudíugü ga yaxögüxü

¹ Pa Chautanüxügü i Yudíugü i Ngechuchuaxü Yaxögüxü i Guxü i Naãnewa Ngëxmagüxüx, choma i Chaŭtiágu pexü charümoxë. Rü choma nixi i Tanatü ya Tupana rü tóru Cori ya Ngechuchu ya Cristuaxü chapuracüxü.

Ngëma cuèx i aixcüma Tupanawa ne üxüchiga

² Pa Chaueneëgü i Yaxögüxüx, name nixi na petaëgüxü i ngëxguma nagüxüraüxü i guxchaxügü pexcèx ínguxgu. ³ Erü pema nüxü pecuèx rü ngëxguma meã peyaxögüamagu ega woo tacü rü guxchaxü pexü üpetügu rü wüxi i mexü nixi i ngëma. Erü ngëmaäcü nixi ya Tupana i pexü naporaexëxü na yexeraäcü meã nüxü peyaxögüxüçèx. ⁴ Rü name nixi na peporaexü na aixcüma Tupanapëxewa pimexüçèx, rü naxcèxicatama pemaxëxüçèx, rü taxuwama nachixexüçèx i perü maxü. ⁵ Ngëxguma chi wüxie i petanüwa tama meã nüxü cuèxgu na tacü tüxü nanaxwëxexü ya Tupana, rü name nixi i nüxna naxcèx taca i cuèx, rü nüma tá guxüma i norü ngüchaümaã tüxna nanaxã. Erü Tupana meãma guxü i duüxügüna nanaxã i cuèx, rü tama nayanuxü, rü taxüexüma nanga. ⁶ Natürü ngëxguma naxcèx ítacaxgu rü tanaxwëxe na aixcüma tayaxöxü rü tá na tanayaxuxü i ngëma naxcèx ítaçaxü. Rü tama name na nagu tarüxínüxü rü täütáma tanayaxuxü. Erü yíxema tama meã yaxöxë, rü ñoma taxtüarü yuape i buanecümaã guxüwama çuexürü tixi i tümaärü maxüwa. ⁷⁻⁸ Rü yíxema duüxë ya ñuxma meã yaxöxë rü moxü rü tama meã yaxöxë, rü taxucürüwama nagu tarüxínü na tacü Tupanaxütawa tayaxuxü. Erü yíxema duüxë ya ngëmaäcü yaxöxë, rü tümaärü maxüwa rü tama aixcüma wüxigutama tarüxínü. ⁹ Rü yíxema yaxöxë ya tama muärü dïëruãxë, rü name nixi i tataã erü Tupanaxäcü tixi rü tümamaã nataãë. ¹⁰ Rü yíxema yaxöxë ya muärü dïëruãxë rü name nixi i tataãëãma ega woo wüxi i ngunexü tüxü natauxgu i tümaärü dïëru. Erü ngëma dïëruãxü i duüxügü, rü ñoma putürachacurüü tama natai. ¹¹ Rü ngëxguma nangunagügu ya üèxcü rü poraäcü nanguxetügu, rü narüñexë i ngëma putüra rü narüngu i nachacu, rü ngëxma nagux na namexü. Rü ngëxgumarüü tá ta nayu i ngëma dïëruãxüchixü rü ngëxma tá nayarüxo i norü guxüma.

Tupana tüxü naxü, natürü tama chixexügu tüxü nanguxëxücèx

¹² Rü nataãe ya yima yatü ya meãma yaxõõmacü i ngëxguma Tupana nüxü üxgu. Erü ngëxguma ngëmaãcü yaxna namaã naxĩnüãmagu, rü Tupana tá namaã nataãe rü tá nüxna nanaxã i norü ãmare i mexü i taguma gúxü. Rü ngëma nixĩ i ãmare i Tupana tümamaã ixunetaxü ya yixema nüxü ngechaügüxe. ¹³ Natürü ngëxguma texe ñnü i chixexü tümacèx ínguxgu na chixexü taxüxücèx rü tama name i nagu narüxĩnü na Tupana tümãëwa ínanguxëëxü i ngema ñnü i chixexü. Erü ya Tupana rü taguma naãëwa nangu na chixexü naxüxü, rü ngexgumarüxü ta taguma chixexü i ñnü texeãëwa nanguxëë na chixexü taxüxücèx. ¹⁴ Natürü ngëma chixexü i tümatama nagu tarüxĩnüxü nixĩ i chixexügu tüxü nguxëëxü. ¹⁵ Rü ngëma chixexü i tümatama nagu tarüxĩnüxü nixĩ i tüxü pecaduãxëëxü. Rü ngëma pecadugagu tá nixĩ i düxwa itayarütaxuxü. ¹⁶ Pa Chaueneëgü ya Pexü Changechaügüxex, tama name i pegütama pewomüxëëgü. ¹⁷ Erü guxüma i ngëma aixcüma mexü i tüxü ngëxmaxü, rü naxütawa ne naxü ya Tupana ya daxügucü ga naxücü ga üèxcü rü tauemacü rü woramacurigü rü êtagü. Rü nüma rü guxüguma nanaxëixrügumaraxü rü taguma naxüchicü. ¹⁸ Rü nüma nixĩ ga tüxna naxããxü ga norü ore i aixcüma ixixü na ngëmaãcü tüxü nangëxmaxücèx i maxü i taguma gúxü. Rü yemaãcü nanaxü yerü nanaxwèxe na yixira nüxü na yaxõgüxü, rü yixcama i togü.

Ñuxãcü aixcüma Tupanaãxü tayaxõ

¹⁹ Pa Chaueneëgü ya Pexü Changechaügüxex, rü ngëxguma texé pemaã nüxü ixuxgu i Tupanaãrü ore, rü name nixĩ i meã iperüxĩnüë. Rü tama name i tüxü pechoxügagü. ²⁰ Erü ngëxguma nanuxgu i wüxi i duüxü, rü tama Tupanaãrü ngüchañ naxü. ²¹ Rü ngëmacèx name nixĩ i nüxü perüxoe i guxüma i ngëma chixexügü i guxütwama ngëxmagüxü. ¡Rü meã penayaxu i ngëma ore i Tupana pexna ãxü! Erü ngëmawa pexü nangëxma i maxü i taguma gúxü. ²² Rü tama name i iperüxĩnüëmare i ngëma ore, natürü name nixĩ i penaxü i ngëma pemaã nüxü yaxuxü. Erü ngëxguma iperüxĩnüëmaregu rü tama penaxüxgu, rü pegütama pewomüxëëgümare. ²³ Erü yixema irüxĩnümarexe i Tupanaãrü ore natürü tama naxüxe i ngëma nüxü yaxuxü, rü wüxi i yatü i daucüwa nügü dauchametüxürü tixĩ. ²⁴ Erü nügü nadauchametü, natürü ngëxguma yaxügachigu rü marü nüxü inayarüngüma na nañuxchametüraüxü i noxrix. ²⁵ Natürü yixema guxüguma meã nüxü daumatüxe rü naga ñnüxë i

ngēma ore i aixcūma ixīxū i pecaduwa tūxū ínguxuchixēēxū, rü Tupana rü tá aixcūma guxūwama tūxū narüngūxēē. Erü tama ngēma orexū taxīnūmare, natürü tanaxū i ngēma tümamaã nüxū yaxuxū. ²⁶ Rü ngēxguma chi wūxie nagu rüxīnūgu na meãma Tupanaxū tacuáxū natürü tama nüxna tadèuxgu ya tūmaärü conü i tūmaärü orewa, rü tügütama tawomūxēē, rü tama aixcūma Tupanaãxū tayaxō. ²⁷ Natürü ngēma nacūma i Tanatü ya Tupanapēxewa aixcūma üünexū, rü ngēma nixī na nüxū tarüngūxēēxū i tacutagü rü yutegūxū rü tügüna tadauxū na tama ñoma i naãneärü chixexūgu taxücuxū.

2

Name nixī i guxū i duūxūgūxū tangechañ

¹ Pa Chaueneēgūx, pema rü nüxū peyaxōgü ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu ya mexēchicü. Rü ngēmacèx tama name na chixriãcū penayaxuxū i ñuxre i duūxūgü rü meã penayaxuxū i togü. ² Rü ngēxguma chi perü ngutaquēxegu naxücuxgu i wūxi i yatü i uirumaã aneraãxū rü mexchiruxū, rü ngēxgumarüü chi ta ngēxma naxücuxgu i wūxi i yatü i ngearü dīeruãxū rü wexachiruxū, rü name nixī i guxūxūma wūxigu meã peyaxu. ³ Natürü tama name ega meã penayauxgu i ngēma mexchiruxū rü:

“¡Nuã mexū i naxmèwxēxewa rütol!” ñapegūxū nüxū, natürü ngēma wexachiruxūxū rü:

“¡Cuma rü ngēxmatama nachi, rü ēxna yea ñatüanewa rütol!” ñapegūxū nüxū. ⁴ Rü ngēxguma tama wūxigu meã penayauxgu i ngēma taxre, rü pewatama nangox na tama aixcūma guxāxū pengechañgūxū rü chixexū i duūxūgü pixīgūxū ega ngēmaãcū chixri penayauxgu i duūxūgü. ⁵ Pa Chaueneēgü ya Pexū Changechañgūxex, ¡perüxīnūē i ñaã ore! Tupana tūxū nade ya yīxema ngearü dīeruãxgūxe i ñoma i naãnewa na meã nüxū tayaxōgūxūcèx. Erü nanaxwèxe i tanayauxgü i ngēma maxū i taguma gūxū i tümamaã inaxunetaxū ya yīxema nüxū ngechañgūxe. ⁶ Natürü pema rü chixri penayaxu i ngēma duūxūgü i ngearü dīeruãxgūxū rü meã penayaxu i ngēma duūxūgü i dīeruãxgūxū. ¿Taux ēxna ngēma dīeruãxgūxū yīxū i ngēma chixri pemaã maxēxū rü ãēxgacügūxūtawa pexū íyaxuaxūgūxū? ⁷ Rü ngēma dīeruãxgūxū nixī i chixexū namaã ixugūexū ya Cristu ya perü Cori ya mexēchicü. ⁸ Tupanaärü orewa nangēxma i norü mu i guxū i mugüarü yexeraxū i ñaxū: “¡Nüxū nangechañ i cumücü ngēma na cugütama cungechañxürüü!”

ñaxū. Rü ngēxguma aixcūma naga pexīnūēgu i ngēma mu, rü mexū nixī i pexūxū. ⁹ Natürü ngēxguma meã penayauxgu i wūxi i yatü i mexchiruxū rü chixri penayauxgu i ngēma

wexachiruxŭ, rŭ pecadu pexŭ. Rŭ Tupanapēxewa pechix-exŭgu erŭ tama naga pexĩnŭē i ngēma pexŭ namuxŭ. ¹⁰ Erŭ ngēxguma chi texé naga ĩnŭgu i guxŭma i Tupanaārŭ mugŭ natŭrŭ chi wŭxiwatama ĩtatŭxgu na tama naga taxĩnŭxŭ, rŭ chi ñoma guxŭma i Tupanaārŭ mugŭga tama taxĩnŭxŭrŭrŭ tachixexŭgu. ¹¹ Erŭ nŭmatama ya Tupana ga ñacŭ:

“¡Tāŭtáma naĩ i nge i ātecŭmaã cungeãē!” ñacŭ, rŭ ñanagŭrŭ ta:

“¡Tāŭtáma cumáēta!”

ñanagŭrŭ. Rŭ ngēxguma chi tama naĩ i nge i ātecŭmaã cungeãēxgu, natŭrŭ cumáētagu, rŭ tama aixcŭma meã naga cuxĩnŭ i ngēma Tupana tŭxŭ muxŭ. ¹² Rŭ ngēmacèx name nixĩ na meã pidexagŭxŭ rŭ meã pemaxēxŭ. Erŭ Tupana tá pexna naca i perŭ maxŭchiga ngoxi Cristu pexŭ muxŭácŭma pemaxē rŭ éxna tama. Rŭ ngēma Cristu tŭxŭ muxŭ nixĩ na yigŭ ingechaŭgŭxŭ. ¹³ Erŭ guxāma ya yixema tama tŭmamŭcŭgŭ tŭxŭ ngechaŭtŭmŭŭgŭxe, rŭ Tupana rŭ tāŭtáma nŭxŭ tangechaŭtŭmŭŭgŭãcŭma tŭxna naca i tŭmaārŭ maxŭchiga. Natŭrŭ yixema tŭmamŭcŭgŭ tŭxŭ ngechaŭtŭmŭŭgŭxe, rŭ tāŭtáma tamuŭē i ngēxguma Tupana tŭxna caxgu, erŭ nŭxŭ tangechaŭtŭmŭŭgŭãcŭma tá tŭxna naca.

Ega aixcŭma yaxŭgŭgu, rŭ tanaxwèxe i mexŭ taxŭgŭ rŭ nŭxŭ tarŭngŭxēē i togŭ

¹⁴ Pa Chaueneēgŭx, ¿Tacŭwa namexŭ ega wŭxie:

“Choma rŭ Tupanaãxŭ chayaxŭ”, ñagŭgu, natŭrŭ tama mexŭ taxŭxgu? ¿Pexcèx rŭ Tupana tá tŭxŭ maxēēxŭ ega ngēmaãcŭ tayaxŭxgux? ¹⁵⁻¹⁶ Rŭ ngēxguma chi wŭxi i taeneē rŭ éxna taeyèx i yaxŭxŭ rŭ nangexchirugu rŭ nangewemŭgu, rŭ chi wŭxie i pema rŭ ñapegŭgu:

“¡Mexŭ cuxŭ ŭpetŭ, rŭ icŭxcuchi na tama cuxŭ nadeyuxŭcèx, rŭ meã nachibŭ!” ñapegŭgu, rŭ ¿tacŭwa name i ngēma ega tama nŭxna penaxāxgu i ngēma nŭxŭ taxuxŭ? ¹⁷ Rŭ ngēxguma yaxŭmaregu natŭrŭ tama mexŭ ixŭxgu, rŭ tama togŭxŭ rŭngŭxēēgu, rŭ ¿tacŭwa namexŭ i ngēmaãcŭ na yaxŭxŭ? ¹⁸ Erŭ ngēxguma cuyaxŭmaregu natŭrŭ tama mexŭ cuxŭxgu, rŭ ngŭrŭãchi tá wŭxie ñatarŭgŭ cuxŭ:

“Cuma rŭ cuyaxŭmare natŭrŭ taxuxŭma i mexŭ cuxŭ Natŭrŭ choma rŭ chayxŭ rŭ naétŭ mexŭ chaxŭ. ¿Rŭ ñuxãcŭ tá nŭxŭ chacuáxŭ na cuyaxŭxŭ ega tama mexŭ cuxŭxgu? Natŭrŭ choma rŭ chorŭ ŭ i mexŭmaã tá cuxŭ chanawē na aixcŭma chayaxŭxŭ”, ñatarŭgŭ tá cuxŭ. ¹⁹ Cuma cuyaxŭ na nangēxmaxŭ ya wŭxitama ya Tupana. Marŭ name. Natŭrŭ ngoxogŭ rŭ ta ngēmaãcŭ nayaxŭgŭ, rŭ poraãcŭ niduxrŭxe erŭ Tupanaxŭ namuŭē. ²⁰ Pa Yatŭ ya tama Meã Nagu Rŭxĩnŭcŭx,

cuma rü tama nüxü cucuèx i ngëxguma cuyaxõmaregu rü tama mexü cuxüxgu, rü taxuwama name i ngëmaãcü na cuyaxõxü. ²¹ Tupana nüxü ixuxgu rü nuxcümaücü ga tórü oxí ga Abráü rü wüxi ga yatü ga mecü nixí. Yerü mexü naxü rü Tupanaga naxínü ga yexguma namaã nüxü yaxuxgu na naxcèx yamáãxüçèx ga nane ga Ichaá. ²² Rü ngëmawa nüxü tacuèx rü tama nayaxõmare ga Abráü, natürü mexü naxü ta. Rü yema naxüxüwa tüxü nüxü nacuèxëë na aixcüma Tupanaãxü yaxõõxü. ²³ Rü yemaãcü ningu ga yema ore ga ümatüxü ga ñaxü:

“Abráü rü Tupanaãxü nayaxõ rü yemacèx Tupana nüxü nixu na mecü yíxü yerü nüxü nayaxõ. Rü nüxü nixu ta na namücü yíxü ga Abráü”.

²⁴ Rü ngëmawa nüxü tadau na Tupana namaã taãèxü ya yima yatü ya mexü ücü rü tama yaxõmarecü. ²⁵ Rü yemaãcü ta ngímaã nangupetü ga nuxcüma ga Raá. Rü Tupana ngímaã nataãë yerü mexü ixü ga yexguma meã nayauxágu ga ngípatawa ga yema orearü ngeruügü ga Yudiügü. Rü ngígagu namaxë ga yema orearü ngeruügü yerü to ga namagu iyamugü ga yexguma norü uwanügü nadaixchaügu. Rü woo ga ngíma rü chixri na namaxüxü ga noxrix, natürü mexü ixü yerü iyaxõ, rü yemacèx Tupana ngímaã nataãë. ²⁶ Rü wüxi i naxüne rü taxuwama name rü nayumare ega natauxguma i naãë. Rü ngëxgumarüü ta nixí na taxuwama namexü na yaxõmarexü ega taxuüma i mexü ixüxgux.

3

Tórü conüchiga

¹ Pa Chaueneëgüx, tama name i muxëma i pema rü nguxëëtaexügü pegü pixígüxëëchaü. Erü pema nüxü pecuèx na yixema i nguxëëtaexügü na ixígüxü, rü guxü i duüxügüarü yexera tá tüxna naca ya Tupana tórü maxüchiga rü tórü puracüchiga. ² Guxâma i yixema rü muëxpüxcüna chixexü taxüe. Yima yatü ya taguma chixexüxü ixücü rü aixcüma mecü nixí, erü nüxü nacuèx na ñuxãcü guxüwama nügüna nadauxü na tama chixexü naxüxüçèx. ³ Rü ngëma na taga naxínüxüçèx i wüxi i cowaru, rü tanaxwèxe na naxütüxünáguxü na ngëmaãcü yixema inaxwèxexüãcüma meã iyaxüxüçèx. ⁴ ¡Düçèx nagu perüxínüë ya wapurugü ya buanecüarü poramaã ixüxüne! Rü woo nitaxüchi rü buanecü ya taxüchicümaã inicuegü, natürü íracü ya quiyamaã nana-toxchinü i norü toxpëxeruü, rü ngextá nüma ínanaxwèxexüwa nanaxüxëë. ⁵⁻⁶ Rü ngëxgumarüü ta nixí ya tórü conü rü woo na naxírachiréxü, natürü namuxüchi i norü ore. Rü wüxitama i üxüarü yauraxü i íraxüwa inaxügü na yaxaxü i taxüma

i naãne. Rũ tórũ conũ rũ ñoma wũxi ya ùxürũ nixĩ. Rũ taxũnewa rũ wũxi i taxũ i chixexũ nixĩ ya yima tórũ conũ erũ nanachixexẽẽ i guxũma i tórũ maxũ. Rũ ngẽma Tupana ngoxogũxũ Ípoxcuexũgune ya ùxũemawa ne naxũ i ngẽma chixexũ i namaã yadexaxũ ya tórũ conũ. Rũ ngẽma chixexũmaã nanachixexẽẽ i guxũma i tórũ maxũ. ⁷ Duũxũgũ rũ nũxũ nacuèx na íyapuxẽẽãxũ rũ nũxna nachogũxũ i nagúxũraũxũ i naèxũgũ i idũraexũ, rũ werigũ, rũ ãxtapegũ, rũ choxnigũ. ⁸ Natürũ taxũema nũxũ tacuèx na nũxna tachogũxũ ya tũmaãrũ conũ. Erũ wũxi i chixexũ i taxũ i taxucürũwama texé íyarũxoxẽẽxũ nixĩ. Rũ ngẽma norũ dexa rũ ùürũ tũxũ nayuxẽẽ. ⁹ Rũ yima tórũ conũmaã nũxũ ticuèxũũ ya Tanatũ ya Tupana, rũ yimamaãtama chixexũ namaã tixugũe ta i duũxũgũ i Tupana nũgũãcü ùxũ. ¹⁰ Rũ ngẽma taèxmaã, rũ meã duũxũgũchiga tidexagũ, natürũ ngẽmatama taèxmaã rũ namaã taguxchigagũ ta. Pa Chaueneẽgũx, tama name na ngẽmaãcü yĩxũ. ¹¹ Wũxi i dexáarũ chuxchuxũwatama rũ taxuacũma ínaxũxũ i dexá i mexũ rũ dexá i chixexũ. ¹² Pa Chaueneẽgũx, wũxi i iguera rũ taxuacũma oríbuarũ omaã naxo, rũ wũxi i uba rũ taxuacũma igueraarũ omaã naxo. Rũ ngẽxgumarũ ta wũxi i dexáarũ chuxchuxũ i yucürachiũxũwa, rũ taxuacũma ínaxũxũ i dexá i mexũ.

Ngẽma cuèx i aixcũma ixĩxũ

¹³ Ngẽxguma chi petanũwa nangẽxmagu i wũxi i duũxũ i nũxũ cuáxũ rũ meã naãèxũ cuáxũ, rũ name nixĩ na meã namaxũxũ rũ mexũ na naxũxũ rũ tama nũgũ yacuèxũxũ na ngẽmaãcü pexũ nũxũ nadauxẽẽxũcèx na aixcũma wũxi i duũxũ i nũxũ cuáxũ yĩxũ. ¹⁴ Natürũ ngẽxguma chi pixãũxãchixewegũgu rũ togũchi pexaiegu rũ norũ yexera pegũ pixĩxẽẽchaũgu, rũ taxuacũma pegũgu perũxĩnũẽ na mexũgũ rũ nũxũ cuèxgũxũ pixĩgũxũ. Rũ wũxi i dora i taxũ nixĩ i ngẽma ega ngẽmaãcü pixĩgũgu. ¹⁵ Erũ ngẽma na íxãũxãchixewegũxũ rũ duũxũgũchi na íxaixũ rũ norũ yexera yigũ na íxĩgũxẽẽchaũxũ, rũ tama Tupanawa ne naxũ, natürũ ñoma i naãnecũãxwa rũ ngoxo i Chatanáwa nixĩ i ne naxũxũ. ¹⁶ Erũ ngextá ãũxãchi ítaxũwa rũ duũxũgũ nũgũ írũyexeraxẽẽchaũxũwa, rũ ngẽma rũ taxuũma meã inixũ rũ nagúxũraũxũ i chixexũ nangẽxma. ¹⁷ Natürũ guxãma ya yíxema aixcũma tũxũ nangẽxmaxẽ i ngẽma cuèx i Tupanawa ne ùxũ, rũ aixcũma meã tamaxẽ rũ guxãmaã tamecũmagũ, rũ meã duũxẽxũ tayauxgũ i tũmapatawa, rũ meã itarũxĩnũẽ i tũmamücũarũ ucuxẽ, rũ guxũ i duũxũgũ tũxũ nangechaũtũmũgũ, rũ guxãmaãma tũgũ tawũxiguxẽẽgũ, rũ tixaixcũmagũ, rũ mexũ taxũgũ. ¹⁸ Rũ yíxema naxcèx daugũxe na duũxũgũ nũgũmaã írũngũxmũèxũ, rũ wũxi i mexũ taxũgũ.

Erü ngēmawa tá nüxü tadaugü na aixcüma meã Tupanacèx namaxëxü i ngēma duïxügü.

4

Duïxügü i ñoma i naãneärü ngúchañcèx daugüxüchiga

¹ ¿Tüxcüü pegümaã penuë rü pegü pedai? Pegümaã penuë erü pexü nangëxma i ngēma perü ngúchaügü i chixexügü. ² Pema pexü nangúchaü i ngēma pexü taxuxü natürü taxuacüma pexü nanguxü, rü ngēmacèx peyamèx i togü. Rrü norü ngēmaxüçèx pixãüxãchie natürü taxuacüma pexü nanguxülega, rü ngēmacèx pegümaã penuë, rü pegü pedai. Rrü tama penayauxgü i ngēma penaxwèxexü erü tama Tupanana naxcèx peca. ³ Rrü ngëxguma naxcèx ípecaxgu, rü tama penayaxu, erü naxcèx ípeca i ngēma tama Tupana pexü naxwèxexü. Rrü ngēma pematama penaxwèxexü nixí i naxcèx ípecaxü na namaã pegütama petaãëxëëmaretüçèx. ⁴ Pa Duïxügü i Chixri Maxëxüx, ¿Tama éxna nüxü pecuèx rü ngëxguma ñoma i naãnexü pengechaügu rü Tupanamaã perüxuanüxü? Erü texé ya ñoma i naãnexü ngechaüxë rü Tupanamaã tarüxuanü. ⁵ Rrü tama natüçèxma nixí i ngēma Tupanaärü ore i ñaxü:

“Ngēma Naãë i Üünexü i Tupana tüxna muxü rü tüxü ninuxü erü noxrü tixí rü tüxü nangechaü”,

ñaxü. ⁶ Natürü Tupana rü tüxü narüngüxëë na namaã ipo-raexüçèx i guxüma i ñoma i naãneärü ngúchaü i chixexü. Rrü ngēmacèx norü orewa rü ñanagürü:

“Tupana rü tümamaã nanu ya yíxema tügü icuèxüxügüxe, natürü tüxü narüngüxëë ya yíxema tama tügü icuèxüxügüxe”,

ñanagürü. ⁷ Pa Chaueneëgüx, ¡Meã Tupanaga pexĩnüë! ¡Rrü nüxü pexoó i ngoxo i Chataná! Rrü nüma rü tá pexna niña.

⁸ ¡Tupanana pengaicamagü! Rrü nüma rü tá ta pexna nangaicama. Rrü pemax, Pa Pecaduãxgüxüx, ¡nüxü perüxoe i pecüma i chixexü! Rrü pemax, i Tupanawe rüixchaüxë natürü ñoma i naãnewe rü ta rüixchaüxë, ¡penamexëëx i perü maxü na Tupanacèxícata pemaxëxüçèx! ⁹ ¡Pegümaã pengechaügü rü pexauxe erü pipecaduãx! Rrü texé ya ñoma i naãneärü taãëwa cugüxe, rü name nixí i tügümaã taxauxe. Rrü texé ya tümacüma i chixexümaã taãxëë, rü name nixí i Tupanapëxewa tügümaã tangechaü. ¹⁰ Rrü name nixí i Cori ya Tupanapëxegu pecaxãpüxügü rü namaã nüxü pixu na taxuwama pimexü. Rrü ngëxguma i nüma rü tá pexü nicuèxüü rü pexü nataxëë.

Tama name i chixexügu cueneëmaã curüxĩnü

11 Pa Chaueneëgüx, ¡Tãxü i chixexümaã pegü pixugüxü! Erü yíxema chixexümaã tümaëneëchigagu idexáxe rü éxna chixexümaã nüxü dawenüxë, rü chixe nüxü tawogü ta i Tupanaãrü ore. Rü ngëxguma chixexügu Tupanaãrü oremaã curüxĩnügü, rü Tupanaãrü orearü yexera cugü quixixëëchañ erü tama aixcüma naga cuxĩnü. 12 Tupanaxĩcatama nixĩ ya tüxna naxãcü i norü mugü rü ñuxüchi tá tüxna çacü rü ngoxi naga ixĩnüë i ngëma norü ore. Rü nümatama nixĩ i nüxü nangëxmaxü i pora na tüxü namaxëxëëxü rü éxna tüxü nayuxëëëxü. ¿Natürü texé quiixü i cumax rü ngëmacëx cunan-gugüxü na ñuxãcü namaxüxü i cumücü?

Taxúema nüxü tacuëx na çacü tá tüxü ngupetüxü i moxüãrü ngunexügu

13 ¡Choxü iperüxĩnüë i pema na ñapegügüxü:

“Ñuxma rü éxna moxü tá náí ya ñãnewa taxĩ, rü wüxi ya tauncü tá ngëxma tayayaxu, rü tá ngëma tataxegü na mucü i dñeru ngixü iyaxuxüçëx”, ñaperügügü! 14 Pema rü tama nüxü pecuëx na çacü tá pexü üpetüxü i moxü. ¿Çacü nixĩ i perü maxü? Perü maxü rü ñoma wüxi i cherena i paxaãchi nüxü idauxü rü ngëxgumatama ngupetüxürü tá inayarüxo. 15 Rü narümemaë nixĩ na ñapegügüxü:

“Ngëxguma chi nanaxwëxegu ya Cori ya Tupana na imaxëxü, rü chi tanaxü i ñã puracü i nagu rüxĩnüëxü”, ñapegügüxü. 16 Natürü i pema rü pegü picuëxüügüchañ. Rü guxüma i ngëma rü tama name. 17 Yíxema nüxü cuáxe na ñuxãcü Tupanapëxewa meã tamaxüxü, natürü tama naxüxe, rü pecadu taxü.

5

Ucuxë i dñeruãxgüxüçëx

1 Pa Duüxügü i Dñeruãxgüxüx, ¡Iperüxĩnüë i ñã ore! ¡Pex-axe rü aita pexüë erü chixexü tá pexü naxüpetü! 2 Perü ngëmaxügü rü marü nangaue, rü ngëma pexchiru i mexëchixü rü nawe nanangömu. 3 Perü uiru rü perü dñeru rü ngëxma naxãñtanü rü ngëxma nangaue. Rü ngëma norü ãñtanü rü wüxi i perü cuëxruñ tá nixĩ na pema rü tá ta ipeyarütauxexü ñoma çacü üxüwa ixaxürüñ. Tupana ngixü nadau i perü dñeru i ngĩmaã penguüxcü, rü ngëmacëx tá pexü napoxcu i naãneãrü guxgu. 4 Rü yema perü puracütanüxü ga tama meã nüxü penaxütanüxü, rü ñuxma rü ngixcëx nidexagü ga yema dñeru ga tama nüxna ngixü pexãcü. Rü Tupana ya guxããrü Cori rü ngëma duüxügüxü naxĩnü na ngixcëx yadexagüxü ga yema dñeru ga nüxü ngixü pengetanücü ga peanewa na napuracüexüçëx. 5 Rü ñoma i naãnewa rü pegü pengëxãëgü

rü pemepata rü pemuârü ngẽmaxũãxgũ rü petaãẽgũ rü meã pechibüe. Natürü nawa tá nangu na ngẽmacèx Tupana tá pexũ poxcuexũ. ⁶ Rü pema penapoxcue rü penadai i ngẽma duũxũgũ i taxuũma i chixexũ pemaã üchiréxũ. Rü nümagũ rü pexũ narüturamaẽgũ, rü taxuacüma nügũ ínapoxũgũ.

Tanaxwèxe i tayumüxẽ rü meã ítananguxẽẽ ya Cori ya Tupana

⁷ Rü ñuxma Pa Chaueneẽgũx, rü name nixĩ i meã ípenanguxẽẽ ñuxmatata ínangu ya Cori ya Tupana. Rü dücax, yixema naãnewa puracüxe rü meã ítananguxẽẽ ya pucü na naxũgũxücèx i tümanetü. Rü ñuxũchi ñuxre ya tauemacü ítananguxẽẽ na nayaxũ i tümanetüarü o, rü ngẽxguma rü tá tayabuxgũ. ⁸ Rü pema rü ta penaxwèxe na meã ípenanguxẽẽxũ na ínanguxũ ya Cori ya Tupana. ¡Rü petaãẽgũ, rü táxũ i nüxũ perüçhauexũ na ípenanguxẽẽxũ! Erü marü ningaica na ínanguxũ ya tórü Cori. ⁹ Pa Chaueneẽgũx, name nixĩ i nüxũ perüxoe na pegüchigaxũ pixuechaũ na tama ngẽmacèx pexna naçaxüçèx ya Tupana. Erü marü ningaica na ínanguxũ na duũxũgũxũ yacagũxücèx i norü maxüchiga. ¹⁰ Pa Chaueneẽgũx, name nixĩ i nüxna pecuèxãchie ga yema nuxcümaũgũxũ ga Tupanaârü orearü uruũgũ ga na ñuxãcü yaxna namaã naxĩnüèxũ ga yexguma ngúxũ yangegügu. Rü name nixĩ i pema rü ta ngẽxgumarüũ yaxna namaã pexĩnüèãma rü Tupanacèx pemaxèãma ega ngúxũ pingegügu. ¹¹ Rü yixema nüxũ tacuèx na nataãẽgũxũ ga yema duũxũgũ ga meã Tupanacèx maxèãmaxũ ga yexguma ngúxũ nüxũ üpetügu. Rü pema nüxũ pecuèx ga ñuxãcü meã namaxama ga guma Yox ga yexguma ngúxũ nüxũ üpetügu. Rü nüxũ pecuèx ga yixcama ga na ñuxãcü tórü Cori ya Tupana poraãcü nüxũ rüngüxẽẽxũ. Erü nüma ya tórü Cori ya Tupana rü namecümaxüchi rü poraãcü nüxũ tangechaütümüũgũ. ¹² Rü guxũârü yexera, Pa Chaueneẽgũx, rü ngẽxguma tacüçèx ipexunetagu, rü tama name i Tupanaegagu ipexuneta, rü èxna ñoma i naãneegagu ipexuneta, rü èxna tacü i to i naegagu ipexuneta. Natürü ngẽxguma aixcüma yixĩgu i wüxi i ore ¡rü noxtacüma: “Ngü” ñapegü! Rü ngẽxguma tama aixcüma yixĩgu i wüxi i ore ¡rü noxtacüma: “Tama” ñapegü! Rü ngẽxguma ya Tupana rü tãütãma pexũ napoxcue naxcèx i ngẽma perü uneta. ¹³ Rü ngẽxguma wüxie i petanüwa naxixãchiãẽgu, rü name nixĩ na tayumüxèxũ. Rü ngẽxguma wüxie taãẽgu, rü name nixĩ na tawiyaexũ rü Tupanaxũ ticuèxüũxũ. ¹⁴ Rü ngẽxguma wüxie i petanüwa idaawexgu, rü name nixĩ i naxcèx peyaca i yaxõgũxũârü ãẽxgacügũ na tümacèx nayumüxègũxücèx rü Cori ya Tupanaegagu chixũmaã tüxũ yangõgũgũxücèx. ¹⁵ Rü ngẽxguma aixcüma Tupanaãxũ yaxõgüãcüma nayumüxègügu, rü tá tümacèx

nitaane, rü nüma ya Cori ya Tupana tá tüxŭ ínarüdaxēē nawa i tümaärü daawe. Rü ngēxguma chi tacü rü pecadu taxŭxgu, rü Tupana tá tüxŭ nüxŭ nangechaŭ. ¹⁶ Rü ngēmacèx name nixĩ i pegümaã nüxŭ pixu i perü pecadugü rü pegücèx peyumüxēgü i wüxiechigü na pexcèx yataanegüxŭcèx. Rü yima mecü ya yatüarü yumüxē rü aixcuma napora erü Tupana nanangãxŭ. ¹⁷ Tupanaärü orearü uruŭ ga Ería nixĩ ga wüxi ga yatü ga taxrŭŭ ixĩcü. Natürü yexguma nüma guxŭ ga norü ngúchaŭmaã nayumüxēgu na tama napuxŭcèx, rü tomaēxpŭx ga taunecüarü ngãxŭgu rü tama napu ga yema naãnewa. ¹⁸ Natürü yemawena rü wenaxärü nayumüxē ga Ería rü pucücèx ínaca. Rü wenaxärü napu. Rü narüxü ga guxŭma ga nanetügü. ¹⁹ Pa Chaueneēgüx, ngēxguma chi texé petanüwa Tupanana ixŭgachigu, rü tangēxmagu ya wüxie ya tüxŭ taeguxēxē na wenaxärü Tupanawe tarüxŭxŭcèx, rü mexŭ taxü. ²⁰ Erü ngēxguma texé Tupanacèx nataeguxēēgu i wüxi i duŭxŭ nüxna i norü chixexŭ, rü tümagagu Tupana tá nanamaxēē i ngēma duŭxŭ, rü tá nüxŭ nüxŭ nangechaŭ i norü pecadugü.

Rü nuãma pexna,
Chaŭtiágu

NÜXĪRAÜXÜ GA POPERA GA PEDRU ÜMATÜXÜ

Pedru nüxü narümoxe ga yema yaxôgüxü ga to ga nachiiãnegu woonexü

¹ Pa Chaueneëgüx, choma i Pedru nixi i pexcèx chanaxümatüxü i ñã popera. Rü choma nixi i Ngechuchu ya Cristu choxü muxü na duüxügümaã nüxü chixuxüçèx i norü ore. Rü pexcèx chanaxümatü i pema na perü naãnena to i nachiiãnegügu penawoonexü i Pötuanewa rü Gárataanewa rü Capadochiaanewa rü Áchiaanewa rü Bitíniãñewa ngëxmagüxe. ²Rü pexü nixi ga nadexü ga Tanatü ya Tupana, yerü woetama yema nixi ga nuxcümaxüchima nagu naxinüxü. Rü nanamu ga Naãe i Ünexü na pexü yamexëëgüxüçèx na aixcüma napëxewa pixüünegüxüçèx rü Ngechuchu ya Cristuga na pexinüexüçèx rü nagümaã na piyaxgüxüçèx na nataxuxüçèx i perü chixexügü. Rü chanaxwëxe i Tanatü ya Tupana poraãcü pexü narüngüxëë rü pexü nataãëxëë.

Ítananguxëë na wena tá imaxëxü

³ ¡Rü ngixã nüxü ticuëxüügü ya Tupana ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu Nanatü! Yerü yexguma Ngechuchu ya Cristuxü wena namaxëëgu, rü tüxna nanaxã ga maxü ga yexwacaxüxü, yerü poraãcü nüxü tangechaütümüügü. Rü ngëmacèx i ñuxma i yixema rü ta Ítananguxëë na wena tá imaxëxü. ⁴ Rü pema rü wüxi i ngunexügu rü aixcüma tá penayauxgü i guxüma i ngëma mexügü i Tupana tá pexna äxü i ñuxma daxügüxü i naãnegu pexü namaã nanguxüxü. Rü ngëma tá pexna naxäxü rü tagutáma inayarüxo, rü tagutáma naxäüächí, rü tagutáma nangau. ⁵ Rü ñuxma na Tupanaäxü peyaxôgüxü rü nüma rü norü poramaã tá pexna nadau ñuxmatáta aixcüma penayauxgü i ngëma maxü i taguma gúxü i tá pexna naxäxü i ngëxguma naguxgu i naãne. ⁶ Rü ngëmacèx name nixi i poraãcü petaãëgü, rü nüetama nixi ega woo ñuxma ñã perü maxüwa rü paxaxächí muxüma i guxchaxügü pexü üpetügu. ⁷ Erü ngëmaãcü nixi i pexü naxüxü ya Tupana na nüxü nacuáxüçèx rü ngoxi aixcüma peyaxôgü rü éxna tama. Rü ngëxguma peyaxôgüamagu ega woo guxchaxügü pexcèx ínguxgu, rü ngëma perü ô rü wüxi i uiruarü yexera nixi na namexü erü ngëma uiru rü woo namexëchi natürü düxwa nangau. Rü ngëma uiru rü üxümaã nüxü taxü na nüxü icuáxüçèx rü ngoxi aixcüma uiruxüchi yixü. Rü ngëxgumarü ta nixi i perü ô na guxchaxügümaã

Tupana nüxü üxü na nüxü nacuáxüçèx rü ngoxi aixcüma nüxü peyaxögü na yixcama pexü yacuèxüüxüçèx rü mexü i pechica pexna naxáxüçèx rü pemaã nataãèxüçèx i ngëxguma wena núma naxüxgu ya Ngechuchu ya Cristu. ⁸⁻⁹ Pema rü Ngechuchu ya Cristuxü pengechaügü woo taguma nüxü na pedaugüxü. Rü ñuxma rü ta woo tama nüxü pedaugü, natürü nüxü peyaxögü, rü poraãcü petaãëgü. Rü ngëma perü taãemaã rü taxuacüma nüxü pixuéga na ñuxäcü petaãëgüxüchixü, erü marü penayauxgü i perü maxü i taguma gúxü. Rü ngëmacèx nixi i nüxü peyaxögüxü. ¹⁰ Rü nuxcümaxüchima ga Tupanaärü orearü uruügü, rü nüxü nixugüe ga na ñuxäcü tá Tupana pexü narüngüxëèxü. Rü nümagü rü poraãcü nangúe rü naxcèx nadaugü i ngëma maxü i taguma gúxü. ¹¹ Rü nümagü ga yema orearü uruügü rü Tupanaärü poperawa nangúe na nüxü nacuèxgüxüçèx na ñuxäcü tá na yixü rü ñuxguacü tá na nangóxü ga guma Maxëxëëruü ga Cristu. Rü Cristuãë i Üünexü ga yema orearü uruügüwa yexmaxü, rü nüxü nüxü nacuèxëë ga na Cristu rü tá ngúxü yangexü rü tá nayuxü rü yixcama rü wena tá na namaxüxü rü ñuxüchi daxügüxü i naãnewa tá na naxüxü na guxüärü äëxgacü yixüçèx. ¹² Natürü Tupana rü yema nuxcümaügüxü ga orearü uruügüxü nüxü nacuèxëë na täütáma nümagü nüxü nadaugüxü ga guma Maxëxëëruü ga naxcèx nadaugücü, natürü pema tá yixü na nüxü pedaugüxü. Rü dücax, Pa Chaueneëgüx, gumatama Maxëxëëruüchiga nixi ga perü orearü uruügü pemaã nüxü ixugügüxü ga yexguma Tupanaãë i Üünexü ga daxüwa ne muxü yadexagüxëëgu. Rü guxüma i ngëma ore i yima Maxëxëëruüchiga, rü woo Tupanaärü orearü ngeruügü i daxüçüäx rü nüxü nangúchaügü na yexeraãcü nüxü nacuèxgüxü.

Tupana rü taxcèx naca na napëxewa naxüünexüçèx i tóru maxü

¹³ Rü ñuxma na Cristuarü duüxügü pixigüxü, rü penaxwëxe na pexuãëgüxü rü ípememarexü na penaxüxü i norü ngúchaü. Rü name nixi i aixcüma meã ípenanguxëë i guxüma i ngëma mexügü i Tupana tá pexna äxü i ngëxguma Ngechuchu ya Cristu núma üxgu. ¹⁴ Rü ñuxma na Tupanaxäcügü pixigüxü, rü penaxwëxe na aixcüma naga pexinüèxü. Rü tama name i nagu pexi ga yema nuxcümaüxü ga perü ngúchaü ga üpa nagu pexixü ga yexguma tauta Tupanaxü pecuèxgu. ¹⁵ Natürü penaxwëxe i aixcüma meã pemaxë na Tupanapëxewa naxüünexüçèx i perü maxü. Erü nüma ya Tupana ya pexü decü, rü naxüüne. ¹⁶ Rü norü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Chanaxwëxe i chauxrüü pixüüne, erü choma rü chaxüüne”,

ñanagürü. ¹⁷ Rū pema na “Pa Tonatüx” ñapegüxü nüxü ya Tupana, rü ñuxma na ñoma i nañewa pemaxëxü rü name nixi i guxüguma nüxü pemuñë. Erü nüma rü aixcūmaxüchi nanangugü i wüxichigü i duüxügüarü maxü na ñuxäcü yixü. Rū tüxü napoxcu ya guxāma ya texé ya chixexü ügüxe, rü nüetama nixi ega woo texé tixigu, erü napëxewa rü nawüxigumare i guxūma i duüxügü. ¹⁸⁻¹⁹ Rū Tupana rü marü pexü inanguxüxëe nawa ga yema nuxcūmaüxü ga perü maxü ga taxuwama mexü ga perü oxigüxütawa peyaxuxü. Rū yema na nawa pexü inanguxüxëexüçex rü pexna naxāxüçex i maxü i ngexwacaxüxü, rü poraäcü nüxü naxātanü. Yerü tama uiru rü éxna dñeru i ngauxwëxexümañ nanaxütanü, natürü Cristugü ya mexëchicūmañ nixi ga naxütanüaxü. Yerü nüma ga Cristu rü ñoma wüxi i carneru i taxuwama nañuxraüxü i Tupanacëx imáxürüü pexçex nayu na pexü naxütanüxüçex. ²⁰ Rū nüma ga Tupana rü woetama nuxcūmaxüchima tauta nañe ixügügu, rü marü Cristuxü naxuneta na pexçex nayuxüçex. Natürü ñomaücüü nixi ga nangóxü ga guma Cristu na pexü nangüxëexüçex. ²¹ Rū ñuxma rü Cristu-gagu nixi i nüxü peyaxögüxü ya Tupana ga yuwa Cristuxü irüdaxëecü rü daxüwa nagacü. Rū ngëmacëx nixi i ñuxma i Tupanaaxü peyaxögüxü rü ipenanguxëegüxü na daxüwa pexü nagagüxüçex. ²² Rū ñuxma na naga pexinüexü i Tupanaärü ore i aixcūma ixixü rü pexü natauxcha na pegü pengechaügüxü erü Tupana rü marü pexü inayanaxoxëe i perü chixexügü. Rū ngëmacëx penaxwëxe i aixcūma guxü i perü ngüchañmañ pegü pengechaügü. ²³ Rū ñuxma i pema rü marü penayauxgü i ngexwacaxüxü i perü maxü. Rū ngëmacëx ñoma ngexwacëx pebuxürüü pixigü. Natürü ngëma maxü rü tama penatü rü pee ya yuwëxëxewa nixi i penayaxuxü. Natürü Tupanaärü ore i maxüxü i taguma iyarüxoxüwa nixi i penayaxuxü. ²⁴ Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:
 “Guxūma i duüxügü rü ñoma wüxi i natüanerüümare nixi. Rū guxūma i norü mexü, rü wüxi i nanetüchacurüümare nixi. Rū ngëma natüane rü nayu, rü nachacu rü narüngu. Rū ngëxgumarüü ta nixi i duüxügü na tama nataixü i norü maxü i ñoma i nañewa. ²⁵ Natürü tórü Coriarü ore rü taguma inayarüxo”,
 ñanagürü i Tupanaärü orewa. Rū ngëma Tupanaärü ore i mexü nixi ga pemañ nüxü yaxugüxü.

2

¹ Rū ngëmacëx name nixi i nüxü perüxoe i guxūma i chixexügü, rü ngëma na pidoratëexgüxü, rü ngëma na togüpëxewa meñ na pemaxënetaxü rü ngëma na pixäñxächiwëxegüxü, rü ngëma na pexoregütëexgüxü. ²⁻³ Rū ngëxguma chi aixcūma

nüxü picuèxãchitanügu na ñuxãcü namecümaxüchixü ya tórü Cori, rü ñoma wüxi i õxchana i ngexwacèx buxü i naëgünenixü nüxü ngúchaüxürüü penaxwèxe i poraãcü pexü nangúchaü i norü ore na ngëma wapa peporaexüçèx rü meã peyaexüçèx i perü õwa na ngëmaãcü guxüwama namexüçèx i perü maxü i taguma gúxü.

Cristu nixi ya nuta ya maxücü

⁴ Rü ñuxma rü name nixi i tórü Corina pengaicamagü. Erü nüma ya tórü Cori nixi ya yima nuta ya maxücü ya Tupana nayaxucü na namaã inaxügüãxüçèx ya napata. Rü woo duüxügü nüxü oexü, natürü yima nixi ya Tupana nayaxucü erü naxcèx rü namexëchi. ⁵ Rü ngëxgumarüü ta i pemax, rü Tupana pexü nade na napataarü nutagü ya maxëcü pixigüxüçèx. Rü pema nixi i Tupanaarü ngüxëëruüügü i üünexü i Ngechuchu ya Cristuégagu Tupanana ãmare pexägüxü. Rü ngëma ãmare i nüxna pexägüxü i namaã nataãëxü rü ngema nixi i perü maxü i mexü i napëxewa. ⁶ Rü Tupana rü norü ore i ümatüxüwa rü Cristuchigaxü nixu rü ñanagürü:

“Ñuxma na ichanaxügüxü ya chopata, rü yima nuta ya nüxira chayaxücuchicü, rü yima nixi ya nuta ya mexëchicü ya chomatama chanayaxucü na chopata namaã ichaxügüxüçèx. Rü yima nuta rü chaunchiga nixi. Rü yixema nüxü yaxõxë, rü aixcüma tá tanayaxu i ngëma maxü i taguma gúxü i tümamaã ichaxunetaxü”, ñanagürü. ⁷ Rü pema na nüxü peyaxögüxü, rü Cristu rü pexcèx rü guxüwama name rü naporaxüchi. Natürü ngëma tama yaxögüxüçèx, rü taxuwama name. Rü ngëmacèx ya Tupana rü norü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Yima nuta ya ipataarü üruüügü nüxü ocü, rü chauxcèx rü gucü ya nutaarü yexera namexëchi. Rü ngëmacèx yimaëtüwa nixi ichanaxügüxü ya chopata”,

ñanagürü. ⁸ Rü Tupanaarü ore rü ñanagürü ta:

“Guxüma i ngëma tama yaxögüxü rü tama irüxñüëchaüxü rü yima nutagu tá nayarüpucutügü”,

ñanagürü. Rü ngëmaãcü i guxüma i ngëma tama yaxögüxü rü tá chixexügu nayi erü tama Tupanaga naxñüëchaü rü tama Cristuaxü nayaxögüchaü. Rü ngëmacèx Tupana tá nanapoxcue yema nüma nüxü yaxuxürüü. ⁹ Natürü pema nixi i duüxügü i tórü ãëxgacü ya Tupana pexü dexü na norü ngüxëëruüügü pixigüxüçèx. Rü pema nixi i duüxügü i napëxewa ixüünexü erü nümatama ya Tupana rü norü duüxügüxü pexü nixigüxëë na nüxü pixuxüçèx i norü ore i aixcüma mexëchixü. Rü nümatama ya Tupana nixi ga chixexüwa pexü inanguxüxëëxü na norü ngóonexü i mexëchixügu pechocuxüçèx. ¹⁰ Rü üpa ga pema rü tama Tupanaarü

duïxügü pixīgü, natürü i ñuxma rü aixcūma norü duïxügü pixīgü. Rü ũpa rü taxúeaxūma pengechaütümüügü, natürü i ñuxma rü Tupanaãxü pengechaütümüügü.

Ñuxma na Tupanaãrü duïxügü pixīgüxü, rü name nixĩ i meã naxcêx pemaxê

11 Pa Chaueneëgü ya Pexü Changechaügüxex, rü ñuxma na Tupanaãrü duïxügü pixīgüxü, rü tama ñoma i naãnecũãx pixīgü. Rü ngẽmacêx pexü chaceèxü na nüxü perüxoexücêx i guxūma i ngẽma ngúchaügü i chixexü i ñoma i naãnecũãx nagu íxü. Erü ngẽma ngúchaügü i chixexü rü taãexü chixexügu nanguxêëchaü. 12 Rü name nixĩ i meã pemaxê napêxewa i ngẽma duïxügü i tama Tupanaxü cuèxgüxü. Rü ngẽxguma woo poraãcü chixri pechiga yadexagügu i nümagü, rü tá nüxü nadaugü na ñuxãcü mexü pexügüxü, rü tá Tupanaxü nicuèxüügü i ngẽxguma Cristu wena núma ũxgu. 13 Rü name nixĩ na tórü Cori ya Ngechuchugagu tümaga pexĩnüexü ya guxãma ya yíxema perü ãëxgacügü ixīgüxe. Rü ngẽmaãcü name nixĩ i meã naga pexĩnüe ya ãëxgacü ya tacü ya Dumawa ngẽxmacü, erü núma nixĩ i guxü i togü i ãëxgacügüétüwa nangẽxmaxü. 14 Rü ngẽxgumarüü ta name nixĩ i naga pexĩnüe i ngẽma togü i ãëxgacügü i petanüwa namugüxü ya yima ãëxgacü ya tacü na napoxcueãxücêx i ngẽma chixexü ügüxü rü namaã nataãëgüxücêx i ngẽma mexü ügüxü. 15 Erü Tupana nanaxwêxe na mexü pexügüxü na ngẽmaãcü ipeyanangeëxgüxêëxücêx i ngẽma duïxügü i tama Tupanaãrü orexü cuáxchaügüxü rü chixri ngẽma orchiga idexagüxü. 16 Rü ñuxma na Cristu pexü ínguxüxêëxü, rü name nixĩ i duïxügü i aixcūma ínguxüxürüüãcü meã pemaxê. Natürü ñuxma na ípenguxüxü rü tama name na ngẽmamaã pegü ípexoxüxü na tacü rü chixexü pexügüxücêx. Erü ñuxma na Tupanaãrü duïxügü pixīgüxü, rü name nixĩ i norü ngúchaüxĩcatama pexügü. 17 Rü name nixĩ i meã penayauxgü i guxūma i duïxügü. ¡Rü nüxü pengechaü i taeneëgü i yaxôgüxü! ¡Rü nüxü pemuñe ya Tupana! ¡Rü naga pexĩnüe ya ãëxgacü ya tacü ya Dumacũãx!

Tanaxwêxe i Cristurüü yaxna namaã taxĩnüe i ngẽxguma ngüxü ingegügu

18 Pa Duïxügü i Coriãxgüxüx, ¡rü nüxü pengechaügü rü naga pexĩnüe i perü corigü! Rü tama name i ngẽma perü corigü i pemaã mecümaxüxüxĩcatama pengechaügü, natürü name nixĩ i nüxü pengechaügü ta i ngẽma perü corigü i chixecümaxü. 19 Erü Tupana rü pemaã nataãe ega nüxü na pengechaügüxücêx yaxna namaã pexĩnüegu i ngẽxguma texê natücêxmamare chixexü pemaã ũxgu rü ngüxü pexü

tingexëëgu. ²⁰ Natürü çtacüwa pexü namexü ega yaxna namaã pexĩnüëgu i ngëxguma wüxi i perü chixexüçex pepoxcuegu? Natürü ngëxguma tacü rü mexü i pexüxügagu ngúxü pingegügu rü yaxna namaã pexĩnüëgu, rü ngëma waxi nixĩ i Tupanapëxewa mexü. ²¹ Rü ngëma na mexü pexüxügagu ngúxü pingegüxüçex nixĩ i Tupana pexü dexü. Yerü ga Cristu rü ta pexçex ngúxü ninge. Rü yemaãcü pexü nüxü nadauxëë na ñuxãcü nüma nanaxwëxexü na naxrüü yaxna namaã pexĩnüëxü i ngëma ngúxü. ²² Nüma ga Cristu rü taguma pecadu naxü, rü taguma texéxü nawomüxëë. ²³ Rü yexguma duüxügü chixexü namaã ixugüegu, rü nüma rü taxuüma ga chixexümaã nanangãxü. Rü yexguma ngúxü nüxü yangexëëgügu, rü nüma rü tama tacü rü chixexümaã nanaxãüxüne. Natürü Tupanamaã nüxü nixu na nüma namaã namexëëãxüçex ga yema duüxügü ga chixri namaã chopetüxü. Yerü nüxü nacüex rü Tupana rü aixcüma meã nanangugü i guxüma i duüxügüarü maxü. ²⁴ Rü nümatama ga Cristu rü nügüxünegu nayange ga tórü pecadugü ga yexguma curuchagu nayuxgu. Rü yemaãcü nanaxü na nüxü rüxoexüçex i tórü chixexü na naxçëxicatama imaxëxüçex. Nüma rü pexçex nanapix na yemaãcü pexü nameëxëëxüçex. ²⁵ Rü pema ga üpa rü ñoma carnerugü i nu ne naxĩmarexürrüü pixigü. Natürü i ñuxma rü marü Cristuçex pewoegu. Rü nüma nixĩ i perü dauruü yĩxü, rü nüma nixĩ i pexna nadauxü.

3

Ñuxãcü Tupana nanaxwëxe na namaxëxü i ngëma ixãmaxü rü ixãtexü

¹⁻² Rü pemax, Pa Ngexügüx, rü name nixĩ i petega pexĩnüë na ngëma pete i tama yaxõxü nüxü dauxüçex i perü maxü i mexü i Tupanapëxewa rü duüxügüpëxewa rü ngëmacèx na yaxõxüçex woo taxuüma i Tupanaarü orexü namaã pixugu. ³ Rü ngëma na aixcüma pimexüçex, rü tama name i nagu perüxĩnüë na ñuxãcü pegü pemexëëyaexüchixü, rü ëxna uirunaxçex i ngëxãëruümaã pengëxãëgüxü, rü ëxna tatanüxüchixü i naxchirugu na picuxgüxü. ⁴ Natürü name nixĩ i perü maxüwa pegü pimexëëgü rü guxüma i duüxügümaã pimecümagü rü taguma texëmaã penuãëgü, erü ngëma nixĩ i perü mexü i taguma iyarüxoxü i aixcüma mexü i Tupanapëxewa. ⁵ Rü yemaãcü norü maxü i mexümaã nixĩ ga nügü yangëxãëgüxü ga yema nuxcümaügüxü ga ngexügü ga Tupanapëxewa ixüünexü. Rü nümagü rü Tupanaãxü nayaxõgü rü natega naxĩnüë. ⁶ Rü yemaãcü ta iyixĩ ga Chara ga ngĩte ga Abrãüga na naxĩnüxü, rü ngĩrü corimaã naxuaxü. Rü pemagü rü tá ta ngĩrüü pixigü ega mexü

pexügügu. Rü ñuxüchi taxucèxtáma tÿxcüü petecèx pemuüê.
 7 Rü ngëxgumarüü ta i pemax, Pa Yatügüx, rü name nixî i meã pemèxü pengechaügü rü aixcüma yaxna ngïmaã pexîñüê, erü ngïma rü irüturamaê. Rü name nixî i ngïmaã petaãëgü erü Tupana rü pexna naxããxürüü ngïxna nanaxã i ngëma maxü i taguma gúxü. Rü name nixî i ngëmaãcü meã ngïmaã pemaxë na Tupana nüxü ñnuxüçèx i perü yumüxëgü.

Yixema mexü ügüxe ya ngúxü ingegüxechiga

8 Rü ngëmaãcü chanaxwëxe i guxãma i pema rü pegüxü pengechaütümüügü rü wüxigu perüxîñüê, rü aixcüma nüxü pengechaügü i guxüma i taeneëgü i yaxögüxü. Rü chanaxwëxe i aixcüma pemecümagü rü guxãmaã pegü pewüxiguxëê. 9 Rü ngëxguma texé chixexü pemaã üxgu, rü tama name i pema rü ta chixexü tÿmamaã pexü. Rü ngëxguma texé pemaã guxchigagu, rü tama name i pema rü ta tÿmamaã peguxchiga. Natürü narümemaê nixî i mexü i oremaã tÿxü pengãxüga rü tÿxü perüngüxëê, erü Tupana pexü nadei na pexü nangüxëêxüçèx. 10 Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñnanagürü:

“Ngëxguma texé taãëãcüma maxchaügu, rü name nixî i nüxna tadau ya tÿmaärü conü na tama chixexü i oremaã yadeaxüçèx. Rü ngëxgumarüü ta name nixî i nüxna tadau i tÿmaãx na tama doraxü yaxuxüçèx. 11 Rü name nixî i nüxna tayaxü i guxüma i chixexügü, rü mexü taxü. Rü ngëxgumarüü ta name nixî i guxüguma naxcèx tadau na togümaã tataãëxü. 12 Erü tórü Cori rü tÿxna nadau ya yixema aixcüma ímexë, rü nüxü naxîñü i tÿmaärü yumüxë. Natürü tÿmamaã nanu ya yixema chixexü ügüxe”,

ñnanagürü i ngëma Tupanaärü ore. 13 ¿Rü texé tá chixexü pemaã üxü ega pema rü aixcüma guxüguma mexü pexügügu? 14 Natürü ngëxguma chi ngëma mexü na pexügüxüçèx ngúxü pingegügu, rü name nixî i petaãëgü. ¿Rü taxucèxma texéxü pemuüê, rü taxucèxma tacüçèx pexoegaãëgü! 15 Rü name nixî i perü Corixü peyaxîxëê ya Cristu rü aixcüma naga pexîñüê, rü guxüguma ípememare na meã penangãxüxüçèx i guxüma i duüxügü i pexna çaxü na tÿxcüü Cristuaxü peyaxögüxü. 16 Natürü name nixî i nüxü pengechaüãcüma penangãxü rü tama pegügu perüxîñüêãcüma na norü yexera pixîgüxü. Rü name nixî i meã pemaxë na taxucèxma pexoegaãëxüçèx. Rü ngëxguma ngëmaãcü pemaxëgu rü tá naxãneê i ngëma duüxügü i chixri pechiga idexagüxü na ñuxãcü Cristucèx pemaxëxü. 17 Yixema rü ngúxü tingegü ega chixexü ixügügu. Natürü narümemaê nixî na mexü ixügüxüçèx ngúxü na ingegüxü, ega ngëmaãcü Tupana naxwëxegu. 18 Yerü nümatama

ga Cristu rü ngúxü ninge, rü wüxicanatama guxããrü pecaducèx nayu. Rü woo na mecü yïxü rü taxcèx nayu i yixema i chixexü i duïxügü ixïgüxü. Rü yemaãcü nanaxü na Tupanaxütawa tüxü nagagüxücèx. Rü woo nayu ga naxüne, natürü ga naãe rü tama nayu. ¹⁹ Rü yexguma naxüne yuxgu rü naãe rü natanüwa naxü ga yema naãëgü ga Tupana poxcuexü, rü orexü namaã nayarüxu. ²⁰ Rü yema naãëgü ga yexma poxcuexü, rü yema nixi ga naãëgü ga yema duïxügü ga Noë maxügu tama ixïnüëchaüxü woo Tupana yaxna namaã naxïnü ga yexguma Noë naxüyane ga guma wapuru. Rü 8 ga duïxügüxicatama nixi ga guma wapurugu ichoüxü, rü yema nixi ga guma mucü ga taxüchicüarü dexáétüwa maxèxü. ²¹ Rü yema dexá rü wüxi ga cuèxruü nixi. Erü ngëxguma dexáwa íbaiegu, rü duïxügüxü nüxü tacuèxëë na Ngechuchu ya Cristu wena maxüxügagu yïxü i tüxü nangëxmaxü i maxü i taguma gúxü. Rü tama taxüneärü düxétüwa na imexücèx nixi i íbaieü, natürü ítabaie yerü marü Tupanana naxcèx taca na tüxü iyanaxoxëëaxücèx ga tórü pecadugü na aixcüma napëxewa imexücèx rü aixcüma mexügu rüxïnüëxücèx. ²² Rü nüma ga Ngechuchu ya Cristu, rü daxüguxü i naãnewa naxü, rü ñuxma rü Tupanaärü tügünecüwawa nangëxma. Rü ñuxma rü namëxwa nangëxmagü i guxüma i Tupanaärü orearü ngeruügü i daxüçüãx rü guxüma i ãëxgacügü i daxüçüãx.

4

Tanaxwèxe i ngëma cuèx i Tupana tüxna äxümaã nüxü tarüngüxëë i taeneëgü

¹⁻² Rü ngëmacèx name nixi na ípememarexü na ngúxü pingegüxü yexgumarüü ga Cristu na ngúxü yangexü. Erü yixema ngúxü ingexe rü marü nüxü tarüxo i tümaärü pecadu na guxüguma meã Tupana naxwèxexüãcüma tamaxüxücèx, rü tama i tümaxüne naxwèxexüãcüma na tamaxüxücèx. ³ Üpa ga pemax, rü mucüma ga taunecü penaxüecha i ngëma chixexü i ñuxma i ngëma duïxügü i tama Tupanaxü cuèxgüxü ügüxü. Rü yexguma ga pema rü pecadu pexügüãcüma pemaxë, rü penaxü ga pexeneärü ngüchaü, rü pengãxë, rü peta ga nawa pexãügatanüxü pexügü, rü tacü i nguchiëxgüxü poraãcü pixaxcugü, rü tupanametachicünèxãgüxü picuèxüügü i woo Tupana na pexna nachuxuxü i ngëma. ⁴ Rü yema duïxügü ga namaã pexãmücügüxü ga yexguma chixri pemaxëgu, rü ñuxma rü poraãcü nagu narüxïnüë na tacücèx tama natanügu pexãgüxü rü tama nawe perüxixü i ngëxguma norü chixexü naxügügu. Rü ngëmacèx nixi i ñuxma i chixri pechiga yadexagüxü. ⁵ Natürü nümagü rü tá ta Cristupëxewa nangugü na namaã nüxü yaxugüxücèx na ñuxäcü namaxëxü.

Rü nüma ya Cristu rü ínamemare na nüxna yacachigüxüçèx i guxüma i duüxügü i maxëxü rü yuexü. ⁶ Rü ngëmacèx ya Tupana rü naxüpa na nayuexü i duüxügü rü marü nüxna nanaxuaxü i maxü i taguma gúxü. Erü nanaxwèxe na naxrüü guxüguma mexüwa namaxëëchaxü ega woo ñoma i naãnewa nayuegu i naxünegü. ⁷ Rü marü ningaica na nagüxü i ñoma i naãne rü guxüma i tacü i nawa ngëxmaxü. Rü ngëmacèx name nixí na ípexuãëxü rü meã peãe ta ipexügüxü rü guxüguma peyumüxëgüxü. ⁸ Rü guxüärü yexera i ngëma pexü chanaxwëxexü nixí na aixcüma pegü pengechaügüxü i wüxichigü. Erü ngëxguma aixcüma yigü ingechaügügu rü ngëmaãcü inayarüxo i muxüma i pecadugü. ⁹ ¡Rü meã pegü peyaxügü i wüxichigü i pechiüwa! Rü tama name i tümamaã penuãëäcüma tüxü peyaxu. ¹⁰ Rü wüxichigü i pemax, rü Tupana pexna nanaxã i perü cuèx. Rü ngëma perü cuèxmaã rü name nixí i wüxichigü pegü perüngüxëëgü, na aixcüma Tupanaärü ngüxëëruü i mexü na pixígüxüçèx rü meã namaã pepuracüexüçèx i guxüma i ngëma cuèx i Tupana pexna äxü. ¹¹ Rü ngëxguma texé nüxü ixuxgu i ore, rü name nixí i aixcüma Tupanaärü orexü tixu. Rü ngëxguma texé togüxü rüngüxëëgu, rü name nixí i Tupana tüxna äxü i poramaã tanaxü. Rü guxüma i ngëma pexüxü rü name nixí i meãma penaxü na ngëmaãcü Ngechuchu ya Cristugagu Tupanaxü picuèxüügüxüçèx. Erü nüma ya Tupana rü guxüguma namexëchi rü naporaxüchi. Rü ngëmaãcü yíi.

Ngëxguma Cristuaxü yaxõxgu rü ngúxü tinge

¹² Pa Chaueneëgü ya Pexü Changechaügüxex, ñuxma na taxü i guxchaxügü i perü ngüxëëruü pexcèx íngüxü, ¡rü tãxü i peñaxíachiãëgüxü, ñoma tacü i taguma nüxü pedauxü ngupetüxürüü! ¹³ Natürü narümemaë nixí na petaãëgüamaxü, yerü yema Cristu ngúxü na ingexürüü nixí i ngúxü na pingegüxü i ñuxmax na petaãëgüxüçèx i ngëxguma wena núma naxüxgu i nümax. ¹⁴ Rü ngëxguma Cristuaxü na peyaxõgüxügagu texé pemaã guxchigagu, rü wüxi i perü taãe nixí i ngëma. Erü ngëmaãcü nüxü pecuèx na Tupanaãe i Üünexü rü pewa na nangëxmaxü. ¹⁵ Rü ngëxguma chi ngúxü pingegügu, rü name nixí na wüxi i mexü na pexügüxügagu na yíixü rü tama wüxi i chixexügagu na yíixü, ngëxgumarüü i máëta rü ëxna ngítèex rü ëxna togüarü guxchaxüwa na pegü pengëxmagüxëëxü. ¹⁶ Natürü ngëxguma texé Cristuaxü tayaxõxügagu ngúxü tingexgu, rü taxucèxma tüxcüü ngëmacèx taxãne. Rü name i ngëmacèx Tupanaxü ticuèxüü. ¹⁷ Rü ñuxma rü marü nawa nangu na Tupana ngúxü tüxü ingexëëxü na ngëmaãcü tüxü iyanawëxächixëëxüçèx i yixema na naxãcügü ixígüxü. Rü ngëxguma ngëmaãcü tamaã

inaxügüãgu, rü çñuxãcü tá nüxũ naxüpetü i ngẽma duũxũgü i tama Tupanaãrũ ore i mexũga ñnũechaũxũ? ¹⁸ Erũ Tupanaãrũ ore i umatũxũwa rü ñanagürũ:

“Ngẽma duũxũgü i mexũ ügũxũ rü guxchaãcüma nanayauxgü i maxũ i taguma gũxũ. Rũ ñuxma na ngẽmaãcü yĩxũ, çrũ ñuxãcü tá nüxũ nangupetũxũ i ngẽma duũxũgü i chixexũ ügũxũ rü pecaduãxgũxũ?”

ñanagürũ. ¹⁹ Rũ ngẽmacèx ya yixema Tupana naxwèxexũãcüma ngũxũ ingegũxe, rü name nixĩ na mexũ taxügüechaxũ rü Tupana ya tüxũ ücümèxègu na tanaxũxũ i tümaãẽ na nüxna tüxũ nadauxücèx. Erũ nüma ya Tupana rü mecü nixĩ rü taguma texèxũ nawomüxèẽ.

5

Ucuxègü naxcèx i ngẽma yaxõgũxũ

¹ Rũ ñuxmax, Pa Yaxõgũxũãrũ Æxgacügũx, rü pexna chanaxãxchaũ i wüxi i ucuxè i mexũ, erũ choma rü ta pexrũũ yaxõgũxũãrũ ãxgacü chixĩ. Rũ chomaxũchima nixĩ ga nüxũ chadauxũ ga ñuxãcü ngũxũ na yangexũ ga Cristu. Rũ choma rü tá ta pexrũũ choxũ nangèxma i chauchica i mexũ i ngèxguma wena núma naxũxgu. ² Rũ chanaxwèxe i nüxna pedau rü nüxũ perüngũxèẽ i guxũma i Tupanaãrũ duũxũgü i pemèxwa ngèxmagũxũ. Rũ name i mexũ i perũ ngũchaũmaã Tupana naxwèxexũãcüma penaxü i ngẽma puracü, rü tama texé pexũ muxguxica penaxü rü èxna dñerucèx penaxü. ³ Rũ tama name i namaã penuèãcüma rü penangaãcüma penamu i ngẽma duũxũgü. Natürũ chanaxwèxe i mexũ i perũ maxũ nüxũ pewèx na ñuxãcü Tupana naxwèxexũ na namaxèxũ. ⁴ Rũ ngèxguma wena núma naxũxgu ya tórũ Dauruũxũchi ya Cristu, rü pema rü tá penayauxgü i wüxi i perũ ãmare i ngèxcueruũ i mexèchixũ i taguma ngauxũ. ⁵ Rũ ngèxgumarũũ ta i pemax, Pa Ngextũxücügũx, rü name nixĩ i naga pexĩnüẽ i ngẽma perũ ãxgacügü i Tupanaãrũ puracüwa puracüexũ. Rũ guxãma i pema i yaxõgũxũ, rü name nixĩ i wüxichigü pegü perüngũxèẽ rü taguma pegügu perũxĩnüẽ na pemücügüãrũ yexera pixĩgũxũ. Erũ Tupanaãrũ ore i umatũxũwa rü ñanagürũ:

“Tupana rü tama norũ me nixĩ i ngẽma duũxũgü i nügü icuèxũxũgũxũ. Natürũ nüxũ narüngũxèẽ rü namaã namecüma i ngẽma duũxũgü i tama nügü icuèxũxũgũxũ”,

ñanagürũ i ngẽma ore. ⁶ Rũ ngẽmacèx tama name i pegü picuèxũxũ. Rũ narümemae i Tupanamèxè ya poranetũxũwa pegü pengèxmagũxèẽ na nüma pexũ yacuèxũxũgũxücèx i ngèxguma nawa nanguxgu na ngẽmaãcü pemaã naxũãxũ. ⁷ Rũ

name nixĩ i Tupanamẽxẽgu penaxũ i guxũma i perũ oegaãẽgũ, erũ nũma ya Tupana rũ guxũguma pegu narũxĩnũ rũ aixcũma pexna nadau. ⁸ Rũ name nixĩ i guxũguma pegũna pedaugũ rũ ipexuãẽgũ, erũ perũ uwanũ i Chataná rũ doma wũxi ya ai ya idũraxũchicũrũũ nanañaãne rũ tũmacèx nadau na texéxũ tá nachixexẽxũ. ⁹ ¡Rũ peporaeamèx rũ peyaxõgũamèx i ngẽxguma tacũ rũ chixexũ pemaã naxũxchaũgu! Erũ nũxũ pecuèx rũ guxũma i taeneẽgũ i guxũwama ngẽxmagũxũ rũ pexrũũ ngẽmatama ngũxũ ningegũ. ¹⁰ Natũrũ ngẽxguma paxaxãchi ñoma i naãnewa ngũxũ pingegũguwena, rũ Tupana rũ tá pexũ nimexẽẽ na aixcũma napẽxewa pimexũcèx, rũ tá pexũ narũngũxẽẽ na taguma nũxũ perũxoexũcèx, rũ tá pexũ naporaexẽẽ na aixcũma perũ maxũwa peporaexũcèx. Rũ daatama Tupana nixĩ ya tũxna naxãcũ i guxũma i mexũ i tũxũ ngẽxmaxũ, rũ tũxũ deicũ na naxũtawa tũxũ nangẽxmaxũcèx i tachica i mexũ i taguma gũxũ, erũ Ngechuchu ya Cristuarũ duũxũgũ tixĩgũ. ¹¹ Rũ name nixĩ i guxũguma nũxũ ticuèxũũgũ ya Tupana, erũ nũma nixĩ i guxũãrũ ãẽxgacũ yĩxũ i guxũguma. Rũ ngẽmaãcũ yĩ.

Pedru rũ yema yaxõgũxũxũ narũmoxẽ

¹² Taeneẽ ya Chiribánu ya meã yaxõcũmaã petanũwa chanamu i ñaã nuxmarexũ i popera na pexũ chixucuxẽgũxũcèx rũ pemaã nũxũ chixuxũcèx na ngẽma pexũ nangechaũxũgagu yĩxũ ya Tupana i aixcũma pexũ nangũxẽẽxũ. Rũ ñũxma na ngẽmaãcũ pexũ nangechaũxũ, rũ name nixĩ i guxũguma naxcèx pemaxẽ. ¹³ Rũ pexũ narũmoxẽgũ i guxũma i taeneẽgũ i yaxõgũxũ i pexrũũ Tupana dexũ i núma Dumawa ngẽxmagũxũ. Rũ ngẽxgumarũũ ta pexũ narũmoxẽ i chorũ ngũxẽẽrũũ i Marcu ya chaunerũũ ixĩcũ. ¹⁴ Rũ chanaxwèxe i wũxichigũ i pema rũ pegũ pengechaũgũãcũma pegũ perũmoxẽgũ. Rũ ngẽxgumarũũ ta chanaxwèxe na aixcũma petaãẽgũxũ i guxãma i pema na Ngechuchu ya Cristuarũ duũxũgũ pixĩgũxũ. Rũ ngẽmaãcũ yĩ.

Rũ nuãma pexna,
Pedru

NORÛ TAXRE GA POPERA GA PEDRU ÛMATÛXÛ

Pedru nüxü narümoxê ga yema yaxôgüxü

¹ Pa Chaueneëgüx, choma i Chimáú i Pedru nixí i pexcèx chanaxümatüxü i ñaã popera. Rü choma rü Ngechuchu ya Cristuarü ngüxêëruü chixí, rü nüma nixí ga choxü namuxü na nüxü chixuxüçèx i norü ore. Rü pexcèx chanaxümatü i pema na toxrüü aixcüma peyaxôgüxü, erü tórü Tupana rü tórü Maxêëëruü ya Ngechuchu ya Cristu rü aixcüma nimexêchi. ² Rü ñuxma na Tanatü ya Tupanaxü pecuáxü rü tórü Cori ya Ngechuchuxü pecuáxü, rü chanaxwèxe i nümagü aixcüma pemaã namecüma rü aixcüma pexü nataãëxêë.

Yaxôgüxücümagüchiga

³ Rü Tupana rü noxrütama poramaã marü tüxna nanaxã ga guxüma i ngêma nacüma i mexü i inaxwèxexü na aixcüma meã naxcèx imaxêxüçèx. Rü yemaãcü nanaxü ga yexguma tüxü nüxü nacuèxêëgu ga guma tórü Cori ya mexêchicü ga norü poramaã tüxü decü. ⁴ Rü yematama norü poramaã tüxna nanaxã ga guxüma ga norü ngüxêë i mexêchixü ga inaxunetaxü na naxrüü pimexüçèx rü nüxna pixígachixüçèx i guxüma i chixexügü i duüxügüarü ngüchaü i chixexügagu ñoma i naãnewa ngêxmaxü. ⁵ Rü ngêmacèx penaxwèxegü na pegü peporaexêëxü na yexeracü peyaxôgüxü rü meã togüpêxewa pemaxêxü. Rü ñuxuchi name na meãma nüxü pecuáxü na ñacü yíxü i Tupana pexü naxwèxexü. ⁶ Rü ngêxgumarüü ta penaxwèxegü na meã pegümaã ipecuáxü na tama chixexügu peyixüçèx. Rü ñuxüchi name na yaxna pegümaã pexíñüëxü. Rü ngêxgumarüü ta name na aixcüma Tupanaxü pengechaügüxü. ⁷ Rü ñuxüchi penaxwèxegü na pegü pengechaügüxü ya guxãma i pemax. Rü ngêxgumarüü ta name na guxüma i duüxügüxü pengechaügüxü. ⁸ Rü ngêxguma aixcüma ngêma pexü chaxucuxêxüãcüma pemaxêgu, rü tãütãma natüçèxma nixí i perü maxü, rü tãütãma natüçèxma nixí na nüxü pecuáxü ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu. ⁹ Natürü yíxema tama ngêma pexü chaxucuxêxüãcüma maxüxê, rü ñoma tangexetüxürüü tixí. Rü ñoma wüxi i duüxü i tama nagu rüxínüxü i ngêma yixcüra tá nüxü ngupetüxürüü tixí, erü nüxü itayarüngüma na ñuxãcü Tupana tüxü nüxü ngechaüxü ga tümaãrü pepadugü. ¹⁰ Rü ngêmacèx, Pa Chaueneëgüx, name nixí na yexeraãcü meã Tupanacèx pemaxêxü na

ngẽmaãcü ipenawéxücèx na aixcüma Tupanaãrũ duũxũgũ ya pexcèx naçaxe rü pexũ dexe na pixĩgũxũ. Rü ngẽxguma ngẽmaãcü pemaxẽgu rü tagutáma chixexũgu peyi rü tagutáma Tupanaxũ ípetèx. ¹¹ Rü ngẽmaãcü ya Tupana, rü tá meã pexcèx nayawãxna i ñãx na tauxchaãcü pichocuxücèx i ngextá guxũgutáma ãẽxgacü íyĩxũwa ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu ya tórü Maxẽxêeruũ. ¹² Rü ngẽmacèx woo marü nüxũ na pecuáxũ rü nagu na pexĩxũ i ngẽma ore i aixcüma ixĩxũ, natürü guxũgutáma pexna nüxũ chacuèxãchixẽẽcha ga yema pexũ namaã chaxucuxèxũ. ¹³ Erü ñuxma na chamaxũxũ i chomax, rü nagu charũxĩnü na namexũ na pexna nüxũ chacuèxãchixẽẽxũ i ngẽma ore i namaã pexũ chixucuxègũxũ, na ngẽmaãcü pexũ changúxchaũxẽẽxücèx na meã Tupanacèx pemaxèxũ. ¹⁴ Rü pemaã nüxũ chixu i ngẽma, erü tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu choxũ nüxũ nacuèxẽẽ na paxa tá chayuxũ. ¹⁵ Rü ñoma rü ta na chamaxũxũ, rü meã pexũ chixucuxègũ na ngẽxguma chayuxguwena rü guxũguma nüxna pecuèxãchixèx i ngẽma chorü ucuxègũ na ñuxãcü Tupana naxwèxexũ na pemaxèxũ.

Pedru rü namücügũ rü aixcüma Cristuxũ nadaugũ ga na ñuxãcü namexèchixũ

¹⁶ Rü yexguma pexũ tangúxẽẽgu na ñuxãcü naporaxũ ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu rü ñuxãcü tá wena na nataeguxũ, rü tama tomatama togüãẽwa tayaxuxũ i ore nixĩ. Yerü tomatama toxetümaã nüxũ tadau na ñuxãcü namexèchixũ i nũma ya tórü Cori. ¹⁷ Rü nüxũ tadau ga yexguma Tanatü ya Tupana nüxũ icuèxũũgu. Rü nüxũ taxĩnüẽ ga yexguma gumatama Tanatü ya Tupana ya Mexèchicü ñaxgu:

“Daa nixĩ ya Chaune ya nüxũ changechaũxũchicü. Rü choma rü poraãcü namaã chataãèxũchi”, ñaxgu. ¹⁸ Rü aixcüma tomaxũchima nüxũ taxĩnüẽ ga yema Tupanaga ga daxũguxũ ga naãnewa inaxũxũ, yerü tomatama rü tórü Corimaã tayexmagü nawa ga guma mèxpúne ga üünene ga yexguma yema ngupetügu. ¹⁹ Rü yemaãcü nüxũ tadau na aixcüma yĩxũ ga yema ore ga nuxcümaũgũxũ ga Tupanaãrũ orearü uruũgũ nüxũ ixugũgũxũ. Yerü yema nüxũ yaxugũgũxũrũtama nixĩ ga nüxũ tadauxũ. Rü name nixĩ i pema rü ta aixcüma meã nagu perũxĩnüẽ i ngẽma ore, erü wüxi i omü i íraxetũxũ i ãñexũwa ibaxixũrũũ nixĩ. Rü ngẽma ore rü tá pexũ nüxũ nacuèxẽẽ i Tupanachiga ñuxmatáta ínangu ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu ya yima woramacuri ya ngunetũxũ ngócürũũ ixĩcü. Rü ngẽxguma ínanguxgu i nũma rü aixcüma tá meã pexũ nüxũ nacuèxẽẽ i guxũma i nachiga. ²⁰ Natürü chanaxwèxe na guxũãrũ yexera nüxũ

pecuáxŭ i ñaã ore i tá pemaã nüxŭ chixuxŭ. Rŭ dücax, taxúema tüechamatama nüxŭ tacuèx i ñacüchiga na yïixŭ i Tupanaârŭ ore i ümatüxŭ, ega Tupanaãe i Üünexŭ tama tüxŭ rüngŭxëëgu. ²¹ Yerü taxuüma ga Tupanaârŭ orearŭ uruŭ rŭ nüechamatama nügüãëwa nanayaxu ga yema ore ga nüxŭ yaxugügüxŭ. Natürŭ yexguma yema orexŭ yaxugügügu, rŭ Naãe i Üünexŭ nixŭ ga yadexagüxëëxŭ.

2

Doramaã duüxŭgüxŭ ngüexëëxŭchiga

¹ Natürŭ nuxcüma rŭ nayexma ta ga Tupanaârŭ orearŭ uruüguneta ixŭgüxŭ ga Yudiügütanüwa. Rŭ ngëxgumarüŭ tá ta petanüwa nangëxma i duüxŭgü i ngüxëëruüguneta ixŭgüxŭ. Rŭ nümagü rŭ tá doramaã nanaxüchicüü i Tupanaârŭ ore, rŭ ngëmaãcü tá pexŭ nangüexëë i ore i dora ixŭxŭ na pexŭ nawomüxëëgüxŭcèx. Rŭ nümagü rŭ täütáma naga naxñüëchaŭ ya yima tórŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristu ya norŭ Maxëxëëruüchirëx ixŭcü. Rŭ ngëmagagu ya Tupana rŭ ngürüãchi tá nanapoxcue i ngëma duüxŭgü i ngëmaãcü maxëxŭ, rŭ tá inayanaxoxëë. ² Rŭ nümagü rŭ tá nüxŭ nixugü na tama wüxi i chixexŭ yïixŭ ega woo taxüneârŭ ngüchaŭ ixŭxgu. Rŭ muxüma i togü i duüxŭgü rŭ tá nawe narüxŭ i ngëma chixexŭ i naxügüxŭwa. Rŭ ngëma chixri pexŭ ngüexëëxŭgagu rŭ muxüma i togü i duüxŭgü rŭ tá chixri nachiga nidexagü i Tupanaârŭ ore i mexŭ i aixcüma ixŭxŭ. ³ Rŭ nümagü i ngëma duüxŭgü i chixexŭ rŭ tá nügüna nananugüchaŭ i guxüma. Rŭ ngëmacèx tá pemaã nüxŭ nixu i ore i chixexŭ ixŭxŭ na ngëmaãcü pexŭ nawomüxëëgüxŭcèx rŭ pexŭ ngŭxŭ nayauxgüxŭcèx i perü dŭëru. Natürŭ tá napoxcue i ngëma duüxŭgü, rŭ täütáma nibuxmü. Erŭ Tupana rŭ woetama nuxcü mama nanamexëë i ngëma poxcu. ⁴ Yerü ga Tupana rŭ tama nüxŭ nüxŭ nangechaŭ ga norŭ orearŭ ngeruügu ga daxücüãx ga pecadu ügüxŭ. Rŭ yemacèx ínaxëãnexŭwa i ngoxogüxŭ ínapoxcuexŭwa nanawogü. Rŭ cadenamaã nayanëxgü na ngëma nangëxmagüxŭcèx ñuxmatáta nawa nangu i ngëma ngunexŭ i nagu Tupana nüxna çaxŭ i guxüma i duüxŭgü. ⁵ Rŭ yexgumarüŭ ta ga Tupana rŭ tama nüxŭ nüxŭ nangechaŭ ga yema nuxcümaügüxŭ ga duüxŭgü ga chixexŭ ügüxŭ. Rŭ yemacèx mucü ga taxüchicü naxcèx yéma nanamu na gumamaã nadaiãxŭcèx ga yema duüxŭgü ga chixexŭ ügüxŭ. Natürŭ ga Tupana rŭ Noexŭ nadau ga na meãma duüxŭgüxŭ yaxucüxëgüxŭ na nüxŭ naxoexŭcèx ga norŭ chixexŭgü. Rŭ yemacèx ga Tupana rŭ Noexŭ namaxëë namaã ga 7 ga natanüxŭgü. Natürŭ nanadai ga guxüma ga yema togü ga

duïxügü. ⁶ Rû Tupana rû yexgumarüü ta inayanaxoxêe ga guma ïänegü ga Chodoma rû Gomora ga poraäcü chixri duïxügü nawa maxêne. Rû ínanagu ga guma ïänegü ñuxmata norü tanimacaxicatama íyaxü. Rû yemaäcü nanaxü na guma ïänegü rû wüxi ga cuèxruü na yíixücèx nüxü ga yema duïxügü ga chixexü ga yemawena maxêxü. ⁷ Natürü ga Chodomawa rû Tupana nanamaxêe ga Lox ga wüxi ga yatü ga mecü ixícü ga poraäcü ngechaücü ga yexguma nüxü nadèuxgu ga ñuxäcü chixri na namaxêxü ga yema duïxügü ga natanüwa nayexmaxü. ⁸ Rû guxü ga ngunexügu rû nüma ga Lox ga meã maxücü rû poraäcü naãêwa nangux ga yexguma nüxü nadèuxgu rû nüxü naxĩnügü ga yema chixexügü ga naxügüxü ga yema duïxügü ga natanüwa nayexmaxü. ⁹ Rû yema Loxü na namaxêexürüü ga Tupana, rû nüxü natauxcha na tüxü ínanguxüxêexü i ngêxguma Chataná tüxna ïnügü ya yíxema meã maxêxê. Rû ngêxgumarüü ta ya yíxema chixexü ügüxe, rû nüxü natauxcha na poxcuwa tüxü nangêxmagüxêexü ñuxmatáta nawa nangu i ngêma ngunexü i nagu guxüma i duïxügüxü yacagüxü. ¹⁰⁻¹¹ Rû Tupana rû aixcüma tá nanapoxcue i ngêma duïxügü i naxüneärü ngúchaügu íxü i tama naga ïnüêchaüxü ya tórü Cori. Rû ngêma duïxügü rû taxúegama naxĩnüêchaü, rû nadauxcüraxüwèxegü rû nügüguxicatama narüxĩnüê. Rû tama namuê na namaã naguxchigagüxü i ngêma äëxgacügü i daxücüäx i Tupanatüüwa ngêxmagüxü. Rû ngêmaäcü namaxê i ngêma duïxügü. Natürü woo Tupanaärü orearü ngeruügü i daxücüäx i ngêma duïxügüxü rüyexeraxüchichiréxü, rû namuê na ngêmaäcü namaã naguxchigagüxü i ngêma äëxgacügü i daxücüäx i Tupanatüüwa ngêxmagüxü. ¹²⁻¹³ Rû ngêma nguxêeruügüneta, rû ñoma naëxügürüü nixígü, rû naëxügürüü taxuüma nacuèxgü. Rû ngêma naxünegü naxwèxexü nixi i naxügüxü. Rû nabue na ñoma naëxügü i yayauxgüxü rû nadèixürüü yixígüxücèx. Rû chixri nachiga nidexagü i ngêma tama nüxü nacuèxgüxü. Natürü ngêma chixexü i naxügüxügagu tá inayarütauxe, rû ngêmaäcü ngúxü tá ningegü nagagu i ngêma ngúxü i toguäxü yangexêégüxü. Rû nümagü rû namaã nataãégü i ngêma chixexü i ngunecütama naxügüxü. Rû ngêxguma pemaã nachibüegu, rû wüxi i chixexüchixü rû ãnexüchi nixígü erü ngema rû ta nanaxügü i norü chixexügü i namaã pexü nawomüxêégüchaüxü. ¹⁴ Rû ngêma duïxügü rû taxuacüma wüxi ya ngeäxü nadaugümare, erü naãêwa rû nagu narüxĩnüê na nüxü tangúchaüxü. Rû tama nüxü ninguéga na pecadu naxügüechaxü. Rû naxcèx nadaugü na ñuxäcü chixexügu tüxü nayixêexü ya yíxema duïxégü ya turaearü maxüäxgüxe. Rû nüxü nicuèxüchi na ñuxäcü tacü nügüna nanugüexü. Natürü Tupana rû marü

namaã nanaxuegu na napoxcueãxũ. ¹⁵ Rũ ngẽma duũxũgũ rũ tama nagu naxĩ i ngẽma Tupana nũxũ naxwèxexũ, rũ ngẽmacèx inayarũtauxe. Rũ nagu naxĩ ga yema chixexũ ga nagu yaxũxũ ga nuxcũmaũxũ ga Tupanaãrũ orearũ uruũ ga Barãũ ga Beú nane ga chixexũ ùxũ na yemaãcũ dñeru ngĩxũ nayaxuxũcèx. ¹⁶ Rũ noxrũtama buru ga woo taguma idexachirèxcũ, rũ wũxi ga duũxũrũũ namaã iyadexa rũ inanga naxcèx ga yema chixexũ ga naxũxchaũxũ. Rũ yemaãcũ Barãũ ìyachaxãchixèẽ na tama naxũãxũcèx ga yema chixexũ ga naxũxchaũxũ. ¹⁷ Rũ ngẽma duũxũgũ rũ taxuwama nime ñoma wũxi i puchu i ngearũ dexããxũrũũ. Rũ ñoma wũxi i caixanexũ i buanecũ icuexũrũũmare nixĩ na taxuwama yamexũ. Natũrũ Tupana rũ marũ nanamexèẽ i wũxi i nachica i èãnexũchixũ i ngextã guxũgutãma ínapoxcueãxũwa i ngẽma duũxũgũ. ¹⁸ Rũ ngẽmaãcũ tá nanapoxcue i ngẽma duũxũgũ, erũ nũgũ yacuèxũũgũãcũma chixri nidexagũ i ore i taxuwama mexũmaã. Rũ tũxũ nixucuxègũ na tũmaxũneãrũ ngũchaũgu na taxĩxũcèx ya yíxema marũ ngexwacèx ngẽmaxũ rũxoechiréxe. ¹⁹ Rũ tũmamaã nũxũ nixu rũ ngèxguma nawe tarũxĩxgu rũ tá tũxũ ínanguxũxèẽ na taxuũmèxèwa tangèxmagũxũcèx rũ tũma tanaxwèxexũãcũma tamaxèxũcèx. Natũrũ ngẽma duũxũgũ i ngẽmaãcũ chixri idexagũxũ, rũ nũmagũtama rũ norũ chixexũtũũwa nangèxmagũ. Erũ guxũma i duũxũgũ, rũ ngẽma nũxũ rüyexeramaèxũtũũwa nũgũ nangèxmagũxèẽ. ²⁰ Rũ guxãma ya yíxema marũ tórũ Cori ya Ngechuchu ya Cristu ya tórũ Maxèxèẽruũxũ cuèxgũxe, rũ marũ nawa ítanguxũ i ñoma i naãneãrũ chixexũgũ. Natũrũ ngèxguma chi wenaxãrũ naxcèx tawoegugu i ngẽma chixexũ i nawa ítanguxũchiréxũ, rũ tũmaãrũ me yixĩgu na wena ngẽma chixexũtũũwa tangèxmagũxũ, rũ aixcũma noxriarũ yexera tichixe. ²¹ Erũ ngèxguma chi nũxũ tacuèxgũguwena nũxũ tarũxoegu i ngẽma ore i mexũ ga noxri tayauxgũxũ, rũ narũmemaẽ chi nixĩ ga noxtacũma tãũ chima nũxũ na tacuèxgũxũ i ngẽma maxũ i aixcũma mexũ. ²² Tupanaãrũ ore i ùmatũxũwa rũ ñanagũrũ:

“Ngẽma airu i nũgũ oxgũxũ, rũ wenaxãrũ naxcèx nataegu i norũ oxũ na yaweaxũcèx. Rũ ngẽma cuchi i norũ yora meãma aiyachiréxũ, rũ ngèxgumatama wenaxãrũ norũ aiyancèx nataegu”,

ñanagũrũ i ngẽma orewa. Rũ ngèxgumarũũ nixĩ i ngẽma duũxũgũ i marũ Tupanaãrũ orexũ cuèxgũchiréxũ rũ ñũxũchi wenaxãrũ naxcèx woeguxũ i norũ chixexũgũ ga noxri nawa ínanguxũchiréxũ.

Tórü Coriarü taeguchiga

¹ Pa Chaueneëgü ya Pexü Changechaügüxex, ñaã nixĩ i ngẽma norü taxre i popera i pexcèx chaxümatüxü. Rü yema nüxĩraüxü ga poperawa pemaã nüxü chixuxürüü, rü wena pexü chixucuxëgü rü pexna nüxü chacuèxãchixëë na aixcüma meã Tupanaãrü oregu perüxĩnüëxücèx. ² Rü chanaxwèxe i nüxna pecuèxãchie i ngẽma ore ga nuxcümaügüxü ga Tupanaãrü orearü uruügü ga ixüünexü nüxü ixugügüxü. Rü ngëxgumarüü ta chanaxwèxe i nüxna pecuèxãchie i ngẽma tórü Cori ya Ngechuchu ya tórü Maxëxëëruüãrü mugü ga pexü nangüxëëxü ga norü orearü uruügü ga nüma pexütawa namugüxü. ³⁻⁴ Natürü chanaxwèxe i guxüãrü yexera nagu perüxĩnüë i ñaã ore i pemaã tá nüxü chixuxü. Rü dücax, rü ngëxguma nagúxchaügu i ñoma i naãne, rü tá ínangugü i duüxügü i chixexü i nagu íxü i naxüñearü ngúchaügu. Rü nümagü rü tá nacugüëãcüma ñanagürügü:

“Dücèx, Cristu inaxuneta na wena núma naxüëgaxü. ¿Rü tacü namaã nangupetü i ñuxma na tama ínanguxü? Rü marü düxwa nayue ga tórü oxigü ga yaxögüxü, natürü noxri naãne üxgumama rü nanangëxgumaraüëchatama i guxüma”, ñanagürügü tá. ⁵⁻⁶ Natürü ngẽma duüxügü i ngẽmaãcü idexagüxü rü tama nüxü nacuèxgüchaü ga yema ngupetüxü ga yexguma Tupana ñoma ga naãnewa namuãgu ga guma mucü ga tacü ga iyanaxoxëëcü ga guxüma ga tacü ga ñoma ga naãnewa yexmaxü. Rü nuxcümaxüchima naxüpa ga guma mucü rü woetama nayexma ga ñoma ga naãne rü guxüma i daxüwa nüxü idauxü ga Tupana ngoxëëxü ga yexguma namuãgu na nangóxücèx. Rü yemaãcü dexáchiüwa nangox ga ñoma ga naãne rü dexáarü ngãxütüchiüwa nayexma, yerü yemaãcü nanamu ga Tupana. ⁷ Natürü ngẽma ñuxma ngëxmaxü i daxüwa nüxü idauxü rü ñoma i naãne rü Tupana namaã nanguxü na yixcama üxüwa yaxaxücèx, yerü yemaãcü namaã nanaxuegu. Rü ngẽma ñoma i naãne rü ngẽma daxüwa nüxü idauxü, rü yima üxü ya Tupana nüxü ixuxünewa tá nixĩ i aixcüma ínaguãxü i ngẽma ngunexü i nagu naxunetaxügu na napoxcueãxü rü chixexüwa nawogüãxü i ngẽma duüxügü i tama naga ínüëchaüxü. ⁸ Rü ñuxmax, Pa Chaueneëgü ya Pexü Changechaügüxex, tama chanaxwèxe i nüxü ipeyarüngümaë na wüxitama i ngunexü rü tórü Coricèx rü 1000 ya taunecürüü yíixü. Rü ngëxgumarüü ta, 1000 ya taunecü rü tórü Coricèx rü wüxitama i ngunexürüü yíixü. ⁹ Rü ñuxre i duüxügü rü nagu narüxĩnüë na táütáma paxa ínanguxü ya tórü Cori yema tamaã inaxunetaxürüü. Natürü nüma ya tórü Cori rü tama nanuxcüãë na yanguxëëãxü i ngẽma norü uneta, natürü nüma rü tamaã yaxna naxĩnümare. Erü nüma

rü tama nanaxwèxe na texé iyarütaxuxü, natürü nanaxwèxe na guxâma nüxü rüxoexü i tümacüma i chixexü. ¹⁰ Natürü ngêma ngunexü i tórü Cori nagu ínguxü, rü taxúema nagu ínanguxêexügu tá nixí. Erü ngürüächimare tá ínangu ñoma wüxi i ngítexáxü ínguxürüü. Rü ñuxüchi guxüma i tacü i daxüguxü i nañewa ngêxmagüxü rü tá tagaácü niwâixgü rü ngêmaácü tá inayarütauxe. Rü yima üexcü rü tauemacü rü woramacurigü rü éxtagü rü tá nixae rü ngêxma tá nayarüxogü. Rü ngêxgumarüü tá ta i ñoma i nañe rü tá nixa namaã i guxüma i tacü i nawa ngêxmagüxü. ¹¹ Rü ñuxma na ngêmaácü tá namaã nangupetüxü i guxüma i tacü i ngêxmaxü, rü yexeraácü penaxwèxe na aixcüma Tupanapêxewa pixüünexü rü nüma nanaxwèxexüácüma na pemaxêxü. ¹² Rü name nixí i meã ípenanguxêë i ngêma ngunexü i nagu tá ínanguxü ya tórü Cori ya Tupana. ¡Rü paxa guxüwama nüxü pixu i norü ore rü aixcüma naxcèx pemaxê na ngêmaácü ípenanguxêëxüçèx! Rü ngêma ngunexügu rü guxüma i daxüwa nüxü idauxü rü tá nixa rü tá inachaxichigü. Rü ñoma i nañe rü üexcü rü tauemacü rü éxtagü rü yima üxümaã tá inachaxichigü. ¹³ Natürü yixema na yaxögüxü rü ítananguxêë i ngêma ngexwacaxüxü i daxüguxü i nañe rü ngexwacaxüxü i ñoma i nañe ga Tupana tamaã ixunetaxü. Rü ngema rü guxütâma name, rü yixema rü tá ta aixcüma time. ¹⁴ Rü ngêmacèx, Pa Chaueneëgü ya Pexü Changechaügüxex, rü ñuxma na ípenanguxêëxü i ngêma, rü name nixí i aixcüma meã pemaxê rü aixcüma pegü pengechaügü na taxuwama nachixexüçèx i perü maxü rü aixcüma petaãëgüxüçèx i ngêxguma wena núma naxüxgu. ¹⁵ Rü name nixí i nüxna pecuèxâchie na yaxna tamaã naxínüxü ya tórü Cori, erü nanaxwèxe na tüxü nangêxmaxü i tórü maxü i taguma gúxü. Rü ngêmatama pexcèx chanaxümatüxürüü ta nixí ga pexcèx naxümatüãxü ga taeneë ya nüxü ingechaügücü ya Pauru ga yexguma Tupana naporaxêëácüma pexcèx naxümatüãgu. ¹⁶ Rü guxüma ga norü poperawa rü ñaã pexcèx chaxümatüxüchiga nanaxümatü ga Pauru. Natürü yema pexcèx naxümatüxüwa rü nangêxma i ñuxre i ore i guxchaxü na nüxü icuáxü na tacüchiga yíixü. Rü ngêma duüxügü i tama aixcüma Tupanaxü cuèxgüxü rü tama aixcüma yaxögüxü, rü nanaxüchicüügü i ngêma ore ngêxgumarüü na guxüma i Tupanaârü ore i ümatüxü naxüchicüügüxürüü. Natürü ngêma chixexü na naxügüxügagu rü nügü tátama inayarütauxexêë. ¹⁷ Rü ngêmacèx, Pa Chaueneëgü ya Pexü Changechaügüxex, rü ñuxma na nüxü pecuáxü i tacü tá na ngupetüxü, rü name nixí i pexuãëgü na tama pexü nawomüxêëgüxüçèx i ngêma chixexü i duüxügü rü tama nüxü perüxoexüçèx na meã peyaxögüxü. ¹⁸ Rü ngêmacèx, Pa Chaueneëgüx, penaxwèxe na pegü pe-

poraexẽẽxũ na wũxichigũ i ngunexũ yexeraãcũ tórũ Cori ya Ngechuchu ya Cristu ya tórũ Maxẽẽẽruũxũ pecuáxũcèx rü yexeraãcũ nüxũ picuáetanũxũcèx na ñuxãcũ aixcũma pexũ nangechaũxũ. ¡Rü ngẽmacèx rü guxũgutáma rü ngĩã nüxũ ticuèxüũgũ! Rũ ngẽmaãcũ yĩ.

Rü nuãma pexna,
Pedru

NŨXĨRAŨXŨ GA POPERA GA CUÁŨ ŨMATŨXŨ

Ore i tũxũ maxẽẽxũchiga

¹ Pexcèx tanaxũmatũ nachiga ya Tupana Nane ya Cristu ya yima woetama marũ nũxĩra yexmacũ ga yexguma noxritama tauta naãne ũxgu. Rũ nũma rũ Ore i Maxẽẽxũruũ nixĩ i naega erũ nũma nixĩ i tamaã nũxũ yaxuxũ i Tupanachiga rũ tũxũ namaxẽẽxũ. Rũ toma ga norũ ngũexũgũ na tixĩgũxũ, rũ nũxũ taxĩnũẽ rũ toxtetũmaã nũxũ tadaugũ rũ tomẽxmaã nũxũ tingõgũgũ. ² Rũ yima Maxẽẽxũruũ ya Cristu rũ toxũ nũgũ nawẽx. Rũ nũxũ tadaugũ rũ duũxũgũmaã nũxũ tixu na ñuxãcũ yĩixũ. Rũ ñuxma rũ pemaã rũ ta nũxũ tixuchiga ya yima Cristu ya tũxna naxãcũ i maxũ i taguma gũxũ. Rũ noxri rũ Nanatũxũtawa nayexma, natũrũ ñoma ga naãnewa nangu rũ toxcèx nangox. ³ Rũ yema toma nũxũ tadaugũxũ rũ nũxũ taxĩnũẽxũ rũ pemaã nũxũ tixu na tomũcũgũ pixĩgũxũcèx, ngẽxgumarũũ i toma na Tanatũ ya Tupana rũ Nane ya Ngechuchu ya Cristumũcũgũ tixĩgũxũrũũ. ⁴ Rũ ngẽmacèx pexcèx tanaxũmatũ i ñãã ore na wũxigu aixcũmaxũchi itaãẽgũxũcèx.

Ñoma ngõonexũrũũ name ya Tupana

⁵ Rũ ñãã nixĩ ga ore ga tomaã nũxũ yaxuxũ ga Ngechuchu ya Cristu. Rũ pemaã nũxũ tixu na ñoma ngõonexũrũũ namexũ ya Tupana, rũ nawa rũ nataxuma i chixexũ i ñoma eãnexũrũũ ixĩxũ, rũ bai i íraxũ. ⁶ Rũ ngẽxguma chi:

“Tanatũ ya Tupanamũcũgũ tixĩgũ”, ñagũgu, natũrũ chixri imaxẽgu, rũ tidoraemare erũ tama aixcũma meã tamaxẽ.

⁷ Rũ ngẽxguma chi Tupanarũũ ngõonexũwa imaxẽgu, rũ yigũmũcũgũ tixĩgũ i yixema, rũ Tupana Nane ya Ngechuchu rũ nagũmaã tũxũ inayanatauxẽẽ i guxũma i tórũ chixexũ.

⁸ Ngẽxguma chi nũxũ ixuxgu rũ:

“Changearũ pecaduãx”, ñagũgu, rũ yigũtama tawomũxẽẽ, rũ tidoraemare. ⁹ Natũrũ ngẽxguma chi Tupanamaã nũxũ ixuxgu i tórũ pecadugũ, rũ nũma tũxũ nũxũ nangechaũ rũ tũxũ inayanatauxẽẽ i guxũma i tórũ chixexũ, erũ nũma rũ mecũ nixĩ rũ taguma tũxũ nawomũxẽẽ. ¹⁰ Natũrũ ngẽxguma chi:

“Tangearũ pecaduãxgũ”, ñagũgu, rũ doratèex nũxũ tawogũ ya Tupana rũ tama aixcũma tawa nangẽxma i norũ ore.

2

Cristu rü tórü chogüruũ nixĩ

¹ Pa Chauxacügüx, pexcèx chanaxümatü i ñaã ore na tama chixexü pexügüxcèx. Natürü ngëxguma chi wüxie chixexü üxgu, rü nangëxma ya tumaetüwa chogücü nüxna ya Tanatü ya Tupana na tama tüxü napoxcuxüxcèx. Rü yima nixĩ ya Ngechuchu ya Cristu ya aixcüma mecü ixĩcü. ² Rü guma Ngechuchu ya Cristu rü nügü inaxã rü nayu na naxütanüãxüxcèx ga tórü pecadugü. Rü tama tórü pecadugüxicatama naxütanü, natürü guxüma i duüxügüarü pecadugü ta naxütanü. ³ Rü ngëxguma chi naga ixĩnüegu i ngëma tüxü namuxü ya Tupana, rü nüxü tacuèx na aixcüma nüxü icuáxü. ⁴ Rü ngëxguma chi wüxie:

“Choma rü Tupanaxü chacuèx”, ñagügu, natürü tama naga taxĩnügu i ngëma tüxü namuxü ya Tupana, rü wüxi i doratèxáxü tixĩ. ⁵ Natürü yixema naga ñnüxë i ngëma tüxü namuxü ya Tupana, rü aixcümaxüchi Tupanaxü tangechaü. Rü ngëmawa nüxü tacuèxgü na aixcüma Tupanaärü duüxügü ixĩgüxü. ⁶ Rü yixema:

“Tupanaärü duüxü chixĩ”, ñagüxe, rü name nixĩ na meã tamaxüxü yema Ngechuchu ya Cristu meã maxüxürü.

Tupanaärü mu i ngexwacaxüxüchiga

⁷ Pa Chaueneëgüx, tama wüxi i ngexwacaxüxü i Tupanaärü mu nixĩ i pexcèx chaxümatüxü. Natürü ñaãtama noxriarü ügügumama pexü yexmaxü ga mu nixĩ. Rü ñaãtama nixĩ i Tupanaärü mu ga nuxcümaüxü ga marü nüxü pexĩnüèxü. ⁸ Natürü ñaã Tupanaärü mu i pexcèx chaxümatüxü rü guxüguma nangexwacaxü. Rü ngëxguma naga pexĩnüegu i ñaã Tupanaärü mu na pegü pengechaügüxü, rü tama ëänexüwatama pemaxë, natürü Cristurü ngëma ngóonexü i aixcüma ixixüwa pengëxmagü. ⁹ Rü ngëxguma chi wüxie:

“Choma rü ngëma ngóonexüwa changëxma”, ñagügu, natürü tumaëneëchi taxaixgu, rü ëänexüwatama tangëxma. ¹⁰ Yixema tumaëneëxü ngechaüxë rü ngóonexüwa tamaxü, rü taxucèxma tüxcüü pecadu taxü. ¹¹ Natürü yixema tumaëneëchi aixe, rü ëänexüwatama tamaxü, rü ëänexügu tixü. Rü tama nüxü tacuèx na ngextá taxüxü, erü tümacèx naxëäne. ¹² Pa Chauxacügüx, pexcèx chanaxümatü erü Cristugagu Tupana marü pexü nüxü nangechaü i perü pecadugü. ¹³ Pa Papágüx, pexcèx chanaxümatü i ñaã ore erü nüxü pecuèxgü ya Tanatü ya Tupana ga noxriarü ügügumama yexmacü. Pa Ngextüxcügüx, pexcèx chanaxümatü erü marü nüxü perüyexera i ngëma ngoxo i Chataná i chixexüärü üruü. ¹⁴ Pa Buxügüx, pexcèx

chanaxümatü erü marü nüxü pecuèxgü ya Tanatü ya Tupana. Pa Papágüx, pexcèx chanaxümatü erü marü nüxü pecuèxgü ya Tanatü ya Tupana ga noxriarü ügügumama yexmacü. Pa Ngextüxücügüx, pexcèx chanaxümatü erü peporae, rü guxüguma peãewa nangëxma i Tupanaärü ore, rü marü nüxü perüyexera i ngëma ngoxo i Chataná i chixexüärü üruü. ¹⁵ ;Tãxü i pexü nangúchaüxü i ñoma i naãne rü norü ngëmaxügü! Ngëxguma chi texéaxü nangúchaügu i ñoma i naãne rü tama Tanatü ya Tupanaxü tangechaü. ¹⁶ Erü guxüma i ngúchaügu i ñoma i naãnewa ngëxmaxü rü ñoma i naãneärütama nixi rü tama Tupanaärü nixi. Rü ngëma ngúchaügu rü ngëma nixi i taxüneärü ngúchaügu, rü taxetüarü ngúchaügu, rü yigü na icuèxüügüxü tóru ngëmaxügümaã. ¹⁷ Natürü ñoma i naãne rü guxüma i ngúchaügu i nawa ngëxmaxü rü tá nagux. Natürü yixema Tupanaga ñüxë rü guxügutáma tamaxü.

Ore i aixcüma ixixüchiga rü ore i dora ixixüchiga

¹⁸ Pa Chauxacügüx, paxa tá nagux i ñoma i naãne. Pema rü marü nüxü pexinüchiga rü tá Ínangu i wüxi i Cristuarü uwanü, natürü marü Ínangugü i muxüma. Rü ngëmawa nüxü tacuèx na marü nagúxchaüxü i ñoma i naãne. ¹⁹ Rü ngëma Cristuarü uwanügü rü tatanüwatama nangëxmagüchirëx, natürü tama aixcüma tatanüxü nixigü, erü ngëxguma chi tatanüxü yixigügu rü tatanügu chitama narücho. Natürü marü tatanüwa Ínachoxü na meãma nüxü icuáxüçèx na tama aixcüma tatanüxü yixigüxü. ²⁰ Natürü pema rü Cristu marü pexna nanamu i Naãe i Ünexü, rü ngëmacèx meãma nüxü pecuèx i Tupanaärü ore. ²¹ Rü ñuxma rü tama nixi na tama nüxü pecuáxüçèx na pexcèx chaxümatüxü. Natürü pexcèx chanaxümatü erü marü meãma nüxü pecuèx i ngëma ore i aixcüma ixixü. Rü nüxü pecuèx rü ngëma ore i aixcüma ixixüwa rü nataxuma i dora. ²² ;Texé tiixü ya yixema idoratëxáxe? Yixema:

“Ngechuchu rü tama aixcüma Cristu ya Tupana Nane nixi”, ñagüxe, tixi ya idoratëxáxe. Yixema tixi ya Cristuarü uwanü, erü tama nüxü tacuáxchaü ya Tanatü ya Tupana rü Nane ya Ngechuchu. ²³ Guxãma ya yixema tama nüxü cuáxchaüxë ya Tupana Nane ya Ngechuchu, rü tama nüxü tacuáxchaü ta ya Tanatü ya Tupana. Natürü yixema Ngechuchuaxü yaxõxë, rü Tanatü ya Tupanaãxü rü ta tayaxõ. ²⁴ Rü ngëmacèx name nixi i peyaxõgüama i ngëma ore ga noxri nüxü pexinüëxü. Rü ngëxguma peyaxõgüamagu i ngëma ore ga noxri nüxü pexinüëxü, rü aixcüma norü duüxügü pixigü ya Tanatü ya Tupana rü Nane ya Ngechuchu. ²⁵ Rü nümatama ya Ngechuchu ya Cristu nixi i tamaã inaxunetaxü na tüxna naxããxüçèx i maxü i taguma güxü.

²⁶ Nangëxma i duïxügü i chixexüwa pexü gagüchaüxü. Rü ngëmachiga nixĩ i pexcèx chanaxümatüxü i ñaã ore. ²⁷ Natürü pema rü marü Cristu pexna nanamu i Naãe i Üünexü, rü guxüguma pewa nangëxma. Rü ngëmacèx tama penaxwèxe i to i perü ngüexëëxü erü nümatama i Naãe i Üünexü rü pexü nangüexëe i guxüma. Rü norü ngüxëëtae rü aixcüma nixĩ rü tama dora nixĩ. Rü ngëmacèx name nixĩ na guxüguma Cristuaxü peyaxögüxü, ngëma Naãe i Üünexü pexü ngüexëëxüácüma. ²⁸ Rü ñuxmax, Pa Chauxacügüx, rü name nixĩ na meãma Cristuaxü peyaxögüxü na tama nüxü imuüëxücèx, rü tama ixãneëxücèx napëxewa i ngëxguma wena nuã naxüxgu. ²⁹ Pema nüxü pecuèx na Cristu rü aixcüma mecü yïxü. Rü ngëxgumarüü ta name nixĩ na nüxü pecuáxü na guxüma i duïxügü i mexü ügüxü rü Tupanaxãcügü na yixïgüxü.

3

Tupanaxãcügüchiga

¹ ¡Dücèx, Pa Chaueneëgüx, ñuxãcü poraãcü tüxü nangechaü ya Tanatü ya Tupana! Rü ngëmacèx nixĩ i naxãcügümaã tüxü naxuxü i nümax. Rü aixcüma naxãcügü tixïgü. Rü ngëmacèx ñoma i naãnecüãx i duïxügü rü tama tüxü nacuáxchaü erü Tupanaxü rü ta tama nacuáxchaügü. ² Pa Chaueneëgü ya Pexü Changechaügüxe, ñuxma rü marü Tupanaxãcügü tixïgü woo tama tüxü nüxü nacuèxëe na ñuxãcü tá ixïgüxü i yixcüra. Natürü nüxü tacuèxgü na Ngechuchurüü tá ixïgüxü i ngëxguma nangoxgu, erü tá nüxü tadaugü na ñuxãcü yïxü i nümax. ³ Rü guxãma ya yixema yaxõxë na Ngechuchurüü tá tiïxü, rü tügüna tadau na Ngechuchu ya Cristurüü aixcüma Tupanapëxewa tamexü. ⁴ Natürü guxãma ya yixema pecadu üxe, rü Tupanamaã chixexü taxü. Erü ngëxguma tama Tupanaga taxïnúgu, rü tapecaduãx. ⁵ Pema nüxü pecuèx rü Ngechuchu ya Cristu rü ñoma ga naãnewa naxü na iyanaxoxëëãxücèx i tórü pecadugü. Rü nüma rü taguma pecadu naxü. ⁶ Rü ngëmacèx guxãma ya yixema aixcüma nüxü yaxögüxe, rü tama pecadu taxügüecha. Natürü guxãma ya yixema pecadu üechaxe, rü ngëmaãcü tamaxë erü taguma Cristuxü tadau, rü taguma nüxü tacuèx. ⁷ Pa Chauxacügüx, ¡täxü i naga pexïnüëxü i ngëma duïxügü i pexü iyarütauxexëëchaüxü! Yixema mexü üxe rü aixcüma mecü tixĩ, ngëxgumarüü ya Cristu na aixcüma mecü yïxürüü. ⁸ Natürü yixema pecadu üechaxe rü ngëmawa tüxü tacuèx na Chatanáãrü duïxü tiïxü, erü nüma i Chataná rü noxriarü ügügumama pecadu naxüecha. Rü yemacèx ga Tupana Nane rü ñoma ga naãnewa naxü na iyanaxoxëëãxücèx

ga yema Chataná üxü. ⁹ Rü yíxema Tupanaxäcü ixíxê rü tama pecadu taxüecha, erü naxäcüxüchi tixí. Rü taxuacüma pecadu taxüecha erü Tupana nixí ya tümanatü. ¹⁰ Yíxema chixexü úxe rü tümaëneëchi aixe, rü tama Tupanaxäcü tixí. Rü ngëmawa nüxü tacuèx na texé tixígüxü ya Tupanaxäcügü rü texé tixígüxü ya Chatanáxäcügü.

Name nixí na yigü ingechaügüxü

¹¹ Rü yexguma noxritama pexü tangüexëëgu, rü pemaã nüxü tixu na guxäma yigü ingechaxügüxü. ¹² Rü tama tanaxwëxe na Caírüü ngoxo i Chatanáxäcü ixígüxü. Yerü nüma rü naëneëxü nimëx. ¿Rü tacüçèx nixí ga yamáãxü? Nayamëx yerü yema nüma naxüxü rü tama name, rü yema naëneë üxü rü name. ¹³ Pa Chaueneëgüx, jtãxü i pebaixächiaëgüxü ega pexchi naxaiegu i ñoma i naänecüãx i duüxügü! ¹⁴ Yixema rü marü nüxna ítanguxü i ngëma yu rü ñuxma rü marü maxüwaama tangëxmagü. Nüxü tacuèxgü i ngëma erü nüxü tangechaügü i taeneëgü. Yíxema tama tümaëneëxü ngechaüxê rü yuwatama tangëxma. ¹⁵ Rü yíxema tümaëneëchi aixe rü wüxi i máëtaxürüü tixí. Rü pema nüxü pecuèxgü i wüxi i máëtaxü rü nüxü nataxuma i norü maxü i taguma gúxü. ¹⁶ Rü Ngechuchu ya Cristu rü tórü pecaducèx nayu, rü yemaäcü tüxü nüxü nadauxëë i ngëma ngechaü i aixcüma ixíxü. Rü ngëxgumarüü ta i yixema, rü tanaxwëxe na ímemarexü na nüxü rüngüxëëxü i taeneëgü woo ngemagu iyuxgu. ¹⁷ Natürü ngëxguma chi wüxi i yatüãxü nangëxmagu i muxüma i norü ngëmaxügü, rü chi nüxü nadèuxgu i namücü na nüxü nataxuxü, rü taxuacüma:

“Choma rü Tupanaxü changechaü”, ñanagürü, ega tama nüxü nangüxëëgu i namücü. ¹⁸ Pa Chauxacügüx, tama name i taëxmaã rü tórü oremaãxícatama nüxü tangechaü i taeneë. Natürü tanaxwëxe i tórü maxümaã rü tórü ü i mexümaã nüxü tangechaü.

Tama taxãneë na Tupanana ingaicamagüxü

¹⁹⁻²⁰ Rü ngëxguma aixcüma yigü ingechaügügu, rü nüxü tacuèx na aixcüma naga ixíñüëxü i ngëma ore i aixcüma ixíxü, rü Tupanapëxewa rü aixcüma naxäcügü ixígüxü, woo ngëxguma taãëwa nagu rüxíñügu rü:

“Tama Tupanaxäcü chixí”, ñagügu. Erü nüxü tacuèx rü Tupana nixí i taãëärü yexera, rü nüma nüxü nacuèx i guxüma. ²¹ Pa Chaueneëgü ya Pexü Changechaügüxex, ngëxguma taãëwa nüxü icuèxgu na Tupanaxäcüxüchi ixígüxü, rü tama taxãneë na nüxna ingaicamagüxü ya Tanatü ya Tupana. ²² Rü nüma tá tüxna nanaxã i guxüma i tacü i naxçèx íçaxü erü naga taxíñüë i ngëma tüxü namuxü rü tanaxü i ngëma nüma namaã

nataãẽxũ. ²³ Rũ nũma tũxũ namu na Nane ya Ngechuchu ya Cristuaxũ yaxõgũxũ rũ yigũ ingechaũgũxũ, yema nũma tũxũ namuxũãcũ. ²⁴ Rũ yĩxema naga ãnũẽxẽ i ngẽma Tupana tũxũ muxũ, rũ aixcũma Tupanaãrũ duũxũgũ tixĩgũ rũ nũma ya Tupana rũ aixcũma tũmawa namaxũ. Rũ ñuxma rũ nũxũ tacuèx na aixcũma Tupanaãrũ duũxũgũ ixĩgũxũ rũ tawa namaxũxũ, erũ Naãẽ i Ũnẽxũ ga tũxna namuxũ tũxũ nũxũ nacuèxẽẽ.

4

Yĩxema tũxũ nangẽxmaxẽ i Tupanaãẽ i Ũnẽxũ rũ yĩxema tũxũ nangẽxmaxẽ i Cristuarũ uwanũãẽ

¹ Pa Chaueneẽgũ ya Pexũ Changechaũgũxex, jTãxũ i nũxũ peyaxõgũxũ i guxũma i orearũ uruũgũ i nũgũ ixugũgũxũ na aixcũma Tupanaãrũ orearũ uruũgũ yixĩgũxũ! Natũrũ name nixĩ i penangugũ i norũ ore na nũxũ pecuáxũcèx ngoxita aixcũma Tupanaãẽ yĩxũ i nawa idexaxũ rũ õxna tama. Erũ ñoma i naãnewa rũ guxũwama nangẽxma i muxũma i idoratèèxgũxũ i nũgũ ixugũxũ na Tupanaãrũ orearũ uruũgũ yixĩgũxũ. ² Rũ tá pemaã nũxũ chixu na ñuxãcũ tá nũxũ pecuáxũ na texé tiĩxũ ya yĩxema aixcũma Tupanaãẽ tũmawa ngẽxmaxẽ. Rũ dũcax, guxũma i orearũ uruũgũ i nũxũ ixugũxũ na Tupana duũxũxũ yaxĩxẽẽxũ ya Ngechuchu ya Cristu, rũ ngẽma nixĩ i aixcũma Tupanaãẽ nawa idexaxũ. ³ Natũrũ guxũma i ngẽma orearũ uruũgũ i tama nũxũ ixugũxũ na Tupana duũxũxũ yaxĩxẽẽxũ ga Ngechuchu, rũ ngẽma rũ tama nũxũ nangẽxma i Tupanaãẽ i Ũnẽxũ. Natũrũ Cristuarũ uwanũãẽ nixĩ i nawa ngẽxmaxũ. Marũ nũxũ pexĩnũẽ na ãnanguxchaũxũ i Cristuarũ uwanũ, natũrũ ñuxma rũ marũ ñoma i naãnewa nangẽxma. ⁴ Pa Chauxacũgũx, pema rũ Tupanaxãcũgũ pixĩgũ. Rũ marũ nũxũ perũyexera i ngẽma tama aixcũma Tupanaãrũ orearũ uruũgũ ixĩgũxũ. Erũ ngẽma Tupanaãẽ i Ũnẽxũ i peãẽwa ngẽxmaxũ rũ nũxũ narũyexera i ngẽma Cristuarũ uwanũãẽ i ñoma i naãnecũãxgũwa ngẽxmaxũ. ⁵ Rũ nũma i Cristuarũ uwanũãrũ duũxũgũ rũ ñoma i naãnecũãxgũ nixĩ. Rũ ngẽmacèx ñoma i naãnechigagu nidexagũ. Rũ ñoma i naãnecũãx i duũxũgũ rũ nũxũ inarũxĩnũẽ. ⁶ Natũrũ i yixema rũ Tupanaxãcũgũ tixĩgũ. Rũ yĩxema Tupanaxũ cuáxe rũ tũxũ itarũxĩnũ. Natũrũ yixema tama Tupanaxũ cuáxe rũ tama tũxũ itarũxĩnũ. Rũ ngẽmawa nũxũ tacuèxgũ na texé tixĩgũxũ ya aixcũma Tupanaãrũ duũxũgũ ixĩgũxe rũ texé tixĩgũxũ ya Cristuarũ uwanũãrũ duũxũgũ ixĩgũxe.

Tupana tũxũ nangechaũ

7 Pa Chaueneēgũ ya Pexũ Changechaũgũxex, name nixĩ na yigũ ingechaũgũxũ, erũ Tupana nixĩ ya tũxũ ngũexēēcũ na yigũ ingechaũgũxũ. Rũ guxãma ya yixema tũmaēneēxũ ngechaũxē rũ Tupanaxãcũ tixĩgũ rũ Tupanaxũ tacuèx. 8 Yixema tama tũmaēneēxũ ngechaũxē rũ tama Tupanaxũ tacuèx, erũ Tupana nixĩ ya tũxũ ngũexēēcũ na yigũ ingechaũgũxũ. 9 Tupana rũ ñoma ga naãnewa nanamu ga Nane ya nũgũmaã wũxicacũ na yimagagu tũxũ nangēxmaxũcèx i maxũ i taguma gũxũ. Rũ yemawa Tupana tũxũ nũxũ nadauxēē na ñuxãcũ tũxũ nangechaũxũ. 10 Rũ woo Tupanaxũ tangechaũgũ, natũrũ ngēma ngechaũ i guxũãrũ yexera ixĩxũ nixĩ na nũma tũxũ nangechaũxũ rũ ñoma ga naãnewa na namuãxũ ga Nane na taxcèx nayuxũcèx rũ naxũtanũãxũcèx ga tórũ pecadugũ. 11 Pa Chaueneēgũ ya Pexũ Changechaũgũxex, yexguma yemaãcũ tũxũ nangechaũgu ga Tupana, rũ ngēmacèx name nixĩ i yixema rũ ta yigũ tangechaũgũ. 12 Taguma texé Tupanaxũ tadau. Natũrũ ngēxguma aixcũma yigũ ingechaũgũgu, rũ Tupana rũ tawa namaxũ rũ norũ ngechaũ rũ aixcũmaxũchi tórũ maxũwa nangox. 13 Rũ nũma rũ marũ tũxna nanamu ga Naãe i Üñexũ. Rũ ngēmawa nũxũ tacuèx na aixcũma norũ duũxũgũ ixĩgũxũ rũ nũma rũ tawa na namaxũxũ. 14 Rũ tomatama nũxũ tadaugũ rũ nũxũ tixuchigagũ na Tanatũ ya Tupana núma namuxũ ga Nane na guxũma i duũxũgũxũ namaxēxēēxũcèx. 15 Rũ yixema yaxõxē rũ nũxũ ixuchigaxe na Tupana Nane yĩxũ ya Ngechuchu, rũ aixcũma Tupanaãrũ duũxũ tixĩ, rũ Tupana rũ tũmawa namaxũ. 16 Rũ yixema nũxũ tacuèxgũ rũ tayaxõgũ na Tupana rũ poraãcũ tũxũ nangechaũxũ, erũ nũma nixĩ i aixcũma guxãxũ nangechaũxũ. Rũ yixema aixcũma tũmaēneēxũ ngechaũxē, rũ Tupanaãrũ duũxũ tixĩ, rũ nũma ya Tupana rũ aixcũma tũmawa namaxũ. 17 Rũ ngēxguma aixcũma Tupanaxũ ingechaũgũgu, rũ tórũ maxũwa nangox i ngēma, rũ tãũtãma nũxũ tamuũē i ngēma ngunexũ i nagu tũxũ yacagũxũgu naxcèx i tórũ maxũ. Erũ woo ñoma i naãnewa tangēxmagũ, natũrũ napēxewa rũ Cristurũ tixĩgũ. 18 Rũ ngēxguma aixcũma Tupanaxũ ingechaũgũgu, rũ nũxũ tacuèx na tãũtãma tũxũ napoxcuexũ, rũ ngēmacèx taxucèxma nũxũ tamuũē. Natũrũ ngēxguma chi nũxũ imuũēgu, rũ nũxũ tacuèx na tama aixcũma nũxũ ingechaũgũxũ. 19 Rũ yixema rũ Tupanaxũ tangechaũgũ, yerũ nũxĩra tũxũ nangechaũ ga nũmax. 20 Ngēxguma chi texé:

“Choma rũ Tupanaxũ changechaũ”, ñagũgu, natũrũ tũmaēneēchi taxaixgu, rũ tidora. Erũ ngēxguma tama nũxũ tangechaũgu i tũmaēneē i nũxũ tadauxũ ¿rũ ñuxũcũrũwa tá nũxũ tangechaũ ya Tupana ya tama nũxũ tadaucũ? 21 Rũ

Ngechuchu ya Cristu tuxũ namu rü ñanagürü:

“Yíxema Tupanaxũ ngechaũxẽ, rü name nixĩ na tumaẽneẽxũ
rü ta tangechaũxũ”,
ñanagürü.

5

Nüxũ tarüyexera i ñoma i naãneãrũ ngúchaũgü

¹ Ngechuchu rü Tupana Nane ya Cristu nixĩ. Rü guxãma ya yíxema nüxũ yaxõxẽ, rü Tupanaxãcü tixĩgü. Rü yíxema Tanatü ya Tupanaxũ ngechaũxẽ, rü nüxũ tangechaũ ta i guxũma i naxãcügü. ² Rü ngẽxguma Tupanaxũ ingechaũgügu rü naxũxgu i ngẽma nüma tuxũ namuxũ, rü nüxũ tacuèx na aixcüma nüxũ ingechaũgüxũ i ngẽma naxãcügü ixĩgüxũ. ³ Rü ngẽxguma aixcüma Tupanaxũ ingechaũgügu rü naga taxĩnüë i ngẽma tuxũ namuxũ. Rü ngẽma tuxũ namuxũ rü tama naguxcha na naga ixĩnüëxũ. ⁴ Erü guxãma ya aixcüma Tupanaxãcü ixĩxẽ, rü tama ñoma i naãneãrũ ngúchaũ i chixexügu tarüxĩnü. Rü yixema rü tayaxõgü, rü ngẽmacèx tama name i ñoma i naãneãrũ ngúchaũ i chixexügu tarüxĩnüë. ⁵ Rü yíxema yaxõxẽ na Tupana Nane yĩxũ ya Ngechuchu, rü yíxema tixĩ ya tama ñoma i naãneãrũ ngúchaũ i chixexügu rüxĩnüxẽ.

Ore i Tupana Nanechiga

⁶ Rü nüxũ tacuèx na aixcüma Tupana Nane yĩxũ ya Ngechuchu. Yerü yexguma ñoma ga naãnewa nayexmagu rü dexáwa ínabaiegu, rü nümatama ga Tupana nüxũ nixu na Nanexüchi yĩxũ. Rü yexguma curuchagu nayuxgu rü nagü inabaãgu ga Ngechuchu, rü Tupana rü wenaxãrũ inanawéx na aixcüma Nane na yĩxũ. Rü ngẽxgumarũ ta i ngẽma Naãë i Üünexũ i taguma idoraxũ, rü tuxũ nüxũ nacuèxẽë na aixcümaxüchi Tupana Nane na yĩxũ. ⁷ Rü ngẽmaãcü tuxũ nangẽxma i tomaẽxpüx i cuèxruügü i tuxũ nüxũ cuèxẽẽxũ na aixcüma Tupana Nane yĩxũ ya Ngechuchu. ⁸ Rü ngẽma norü wüxi nixĩ i Naãë i Üünexũ, rü ngẽma norü taxre nixĩ ga yema Tupanaga ga yexguma Ngechuchu dexáwa íbaiegu, rü ngẽma norü tomaẽxpüx nixĩ ga yema Tupana üxũ ga yexguma curuchagu nagü inabaãgu ga Ngechuchu. Rü guxũma i ngẽma tomaẽxpüx, rü wüxigu nüxũ nixu na aixcüma Tupana Nane yĩxũ ya Ngechuchu. ⁹ Nüxũ tayaxõgü i duũxügu ega tacüxũ tamaã yaxugügu. Natürü Tupanaãrũ ore nixĩ i yexeraãcü aixcümaxüchi ixĩxũ. Rü Tupana nixĩ ya tamaã nüxũ ixucü na Ngechuchu rü Nane yĩxũ. ¹⁰ Rü yíxema nüxũ yaxõxẽ ya Tupana Nane rü nüxũ tacuèx na aixcüma yĩxũ i ngẽma ore i Tupana nüxũ ixuxũ i Nanechiga. Natürü yíxema tama Tupanaãxũ yaxõxẽ rü doratèx nüxũ tawogü ya Tupana erü

tama tayaxõ i ngẽma ore i Tupana nüxũ ixuxũ i Nanechiga. ¹¹ Rü ñaã nixĩ i norü ore ya Tupana i tamaã nüxũ yaxuxũ, rü ñanagürü:

“Chomatama marü pexna chanaxã i maxũ i taguma gúxũ. Rü ñaã maxũ rü Chaunegagu pexũ nangẽxma”, ñanagürü. ¹² Yíxema nüxũ yaxõxẽ ya Tupana Nane rü tüxũ nangẽxma i ngẽma maxũ i taguma gúxũ. Natürü yíxema tama nüxũ yaxõxẽ ya yima Tupana Nane rü tama tüxũ nangẽxma i ngẽma maxũ.

Cuáŭ rü ñuxre ga norü ucuxẽmaã inayacuèxẽẽ ga norü popera

¹³ Pa Chaueneẽgüx ya Tupana Naneãxũ Yaxõgüxex, pexcèx chanaxümatü i ñaã ore na nüxũ pecuáxüçèx na pexũ nangẽxmaxũ i ngẽma maxũ i taguma gúxũ. ¹⁴ Rü ngẽmacèx tama taxãneẽ na nüxna ingaicamagüxũ ya Tupana. Rü nüxũ tacuèxgü ega tacüçèx nüxna icaxgu, rü nüma tüxũ naxĩnü i ngẽxguma norü ngúchaũ yixĩgu i ngẽma naxcèx nüxna icaxũ. ¹⁵ Rü ngẽxguma nüxũ icuèxgu na nüma tüxũ naxĩnüxũ i ngẽxguma tacüçèx nüxna icaxgu, rü nüxũ tacuèx ta na tüxna naxããxũ i ngẽma naxcèx nüxna icaxũ. ¹⁶ Rü ngẽxguma chi texé nüxũ dèuxgu i tumaẽneẽ na pecadu naxüxũ, rü name nixĩ na naxcèx tayumüxexũ ega tama pecadu i iyanatauxẽẽxũ yixĩgu. Rü Tupana tá nanamaxẽẽ i ngẽma tumaẽneẽ ega tama pecadu i iyanatauxẽẽxũ yixĩgu. Nangẽxma i pecadu i tüxũ iyarütauxẽẽxũ. Rü ngẽxguma ngẽma pecaduwe naxũãmagu i wüxi i peeneẽ, rü tama pemaã nüxũ chixu na naxcèx peyumüxẽgüxũ. ¹⁷ Guxüma i chixexũ i ixüxũ, rü pecadu nixĩ. Natürü nangẽxma i pecadu i tama tüxũ iyarütauxẽẽxũ. ¹⁸ Rü nüxũ tacuèx, rü yíxema Tupanaxãcü ixĩxẽ, rü tama pecadu taxüecha, erü nüma ya Tupana Nane rü tüxna nadau. Rü taxuacüma tüxna nangaicama i ngoxo i Chataná i tüxũ pecaduãxẽẽchaũxũ. ¹⁹ Nüxũ tacuèxgü na Tupanaxãcügü ixĩgüxũ, natürü guxüma i ñoma i naãnecũãx rü ngoxo i Chatanámxẽwa nangẽxmagü. ²⁰ Rü nüxũ tacuèx ta na ñoma ga naãnewa nanguxũ ga Tupana Nane, rü tüxna nanaxã ga cuèx na nüxũ icuèxgüxüçèx ya yima aixcümamaxũchi Tupana ixĩcü. Rü norü duüxügü tixĩgü ya yima aixcümamaxũchi Tupana ixĩcü, erü Nane ya Ngechuchu ya Cristuarü duüxügü tixĩgü. Rü nüma ya Tupana Nane nixĩ i aixcümamaxũchi Tupana yĩxũ rü tüxna naxããxũ i maxũ i taguma gúxũ. ²¹ Pa Chauxacügüx, ¡Pegüna pedaugü na tama nüxũ peyaxõgüxüçèx i tupanachicügü! Rü ngẽxĩcatama nixĩ i chorü ore i pemaã nüxũ chixuxũ.

Rü nuãma pexna,
Cuáŭ

NORŨ TAXRE GA POPERA GA CUÁŨ ŨMATŨXŨ

Cuáŭãrũ moxẽ

¹ Pa Chaueneëgũ i Yaxõgũxe ya Tupana Pexũ Dexex, pexcèx chanaxũmatũ i choma i Cuáŭ i yaxõgũxũãrũ ãëxgacũ na chiĩxũ. Choma rũ aixcũma pexũ changechaũ. Rũ tama i chaxica, natũrũ guxũma i ngẽma nũxũ cuèxgũxũ i Tupanaãrũ ore i aixcũma ixĩxũ, rũ ngẽxgumarũũ ta pexũ nangechaũgũ. ² Pexũ tangechaũ erũ toxrũũ nũxũ pecuèxgũ i ngẽma ore i aixcũma ixĩxũ i guxũgutãma tawa ngẽxmaxũ. ³ Rũ nũma ya Tanatũ ya Tupana rũ Nane ya Ngechuchu ya Cristu rũ poraãcũ tá pexũ narũngũxẽëgũ rũ nũxũ pengechaũtũmũũgũ rũ pexũ nataãëxẽëgũ, erũ nũxũ pecuèx i ngẽma ore i aixcũma ixĩxũ rũ pegũ pengechaũgũ. ⁴ Rũ poraãcũ chataãë ga yexguma nũxũ chadèuxgu na ñuxãcũ ñuxre i petanũxũgũ rũ aixcũma meã naga na naxĩnũxũ i ngẽma ore i aixcũma ixĩxũ, yema Tanatũ ya Tupana tũxũ muxũrũũ. ⁵ Rũ ñuxmax, Pa Chaueneëgũ ya Pexũ Changechaũgũxex, rũ pexna nũxũ chacuèxãchixẽë na namexũ na yigũ ingechaũgũxũ. Rũ ngẽma rũ tama wũxi i ngexwacaxũxũ i Tupanaãrũ mu nixĩ. Natũrũ yematama nixĩ ga mu ga noxrĩarũ ùgũgumama Tupana tũxna ãxũ. ⁶ Ngẽxguma Tupanaxũ ingechaũgũgu, rũ tanaxũ i guxũma i ngẽma tũxũ namuxũ. Erũ nũma rũ noxrĩarũ ùgũgumama tamaã nũxũ nixu na yigũ ingechaũgũxũcèx i wũxichigũ.

Orearũ uruũgũ i womũxẽëruũchiga

⁷ Guxũwama i ñoma i naãnewa rũ nanaxĩãne i muxũma i womũxẽëruũgũ ixĩgũxũ. Rũ nũxũ nixuchigagũ na tama Tupana duũxũxũ yaxixẽëxũ ga Ngechuchu ya Cristu. Rũ ngẽma ngẽmaãcũ idexaxũ, rũ wũxi i womũxẽëruũ nixĩ, rũ Cristuarũ uwanũ nixĩ. ⁸ ¡pexuãëgũ na taxũema pexũ womũxẽëgũxũcèx rũ na tama natũcèxma yĩxũcèx i tórũ puracũ! ¡Natũrũ meã peyaxõgũama na aixcũma penayaxuxũcèx i guxũma i ngẽma Tupana pexna ãxchaũxũ! ⁹ Rũ yĩxema nangupetũxẽëxẽ ga yema Cristu tũxũ ngũxẽëxũ, rũ tama aixcũma Tupanaxũ tacuèx. Natũrũ yĩxema tama nũxna íchoxũxẽ ga yema Cristu tũxũ ngũxẽëxũ, rũ aixcũma nũxũ tacuèx ya Tanatũ ya Tupana rũ Nane ya Ngechuchu. ¹⁰ Rũ ngẽxguma chi wũxi i duũxũ petanũwa ngxgu rũ tama yema Cristu tũxũ ngũxẽëxũmaã pexũ nangũxẽëgũ, rũ ¡tãũtãma penayaxu i pechiũwa rũ bai i nũxũ perũmoxëgũ! ¹¹ Erũ ngẽxguma wũxie tũmachiũwa

nayauxgu, rü tananaãêraxü rü natanüxü tügü tixixêê nawa i ngẽma norü chixexü.

Cuáũãrũ ore ga nawa iyacuáũ

¹² Choxü nangẽxma i muxüma i to i ore i pemaã nüxü chixuxchaũxü. Natürü tama chanaxwèxe na ñaã poperawa pemaã nüxü chixuxü, erü paxa tá petanüwa íchayadauxchaũ na chomatama pemaãxüchi nüxü chixuxücèx na ngẽmaãcü wüxigu aixcüma itaãëgüxücèx. ¹³ Rü ngẽma nuã natanüwa changẽxmaxü i yaxõgüxü i peeneëgü ixigüxü i Tupana dexü, rü pexü narümoxëgü. Rü ngẽxĩcatama nixĩ i chorü ore i pemaã nüxü chixuxü.

Rü nuãma pexna,
Cuáũ

NORŨ TOMAËXPŨX GA POPERA GA CUÁŨ ÜMATÜXŨ

CuáŨ rü Gayumaã nataãe

¹ Pa Chaueneë, Pa Gayu i Aixcüma Cuxŭ Changechaŭxêx, rü cuxcêx chanaxümatü i choma i CuáŨ i yaxögüxŭârü ãëxgacü na chiixŭ. ² Pa Chaueneëx, Tupanana chaca na meã cuxna nadauxücêx i curü maxŭwa rü cuxunewa, ngêma curü ôwa cuxna na nadauxŭrüü. ³ Rü poraãcü chataãe ga yexguma núma naxŭxgu ga ñuxre ga taeneëgü, rü chomaã nüxŭ yaxugügu ga cuchiga na ñuxãcü meã cuyaxôxŭ i Tupanaârü ore i aixcüma ixŭxŭ, rü guxŭguma meã naga na cuxŭnŭxŭ. ⁴ Rü guxŭguma chataãexŭchi i ngêxguma nüxŭ chaxŭnŭgu na ñuxãcü Tupanaârü ore nüxŭ ixuxŭãcüma meã namaxêxŭ i chauxacügü. Rü aixcüma nataxuma i to i taãe i ngêmaârü yexera ixŭxŭ. ⁵ Pa Chaueneë i Cuxŭ Changechaŭxêx, mexŭ cuxŭ erü nüxŭ curüngŭxêe i ngêma togü i taeneëgü i toxnamana ne ŭxŭ i cuxŭtawa ngugŭxŭ. ⁶ Rü nümagü rü nuã nangugü, rü torü ngutaquêxepataŭwa nüxŭ nixugüe na ñuxãcü nüxŭ cungechaŭxŭ rü namaã cumecümaxŭ. Rü chanaxwêxe i nüxŭ curüngŭxêe i ngêma taeneëgü i ngêxguma wena cuxŭtawa nangugügu. Rü ngêxguma cuxna iyaxŭxgu rü jnŭxna naxã i tacü i nüxŭ taxuxŭ i norü namawaŭ! Erü Tupanaârü me nixŭ na ngêmaãcü nüxŭ rüngŭxêexŭ i norü orearü uruŭgü. ⁷⁻⁸ Rü nümagü, rü Ngechuchu ya Cristuarü puracü nixŭ i naxügüxŭ, rü ngêmacêx norü oremaã nanaxŭãne. Natürü tama nanayauxgü i ngêma tama yaxögüxŭârü ngŭxêe, rü ngêmacêx name nixŭ i yixema na nüxŭ rüngŭxêegŭxŭ na ngêmaãcü yixema rü ta wüxigu namaã naxügüxŭcêx i Tupanaârü puracü.

Diótepe rü chixexŭ naxü natürü Demétriu rü mexŭ naxü

⁹ Choma rü marü chanaxümatü i wüxi i popera naxcêx i ngêma tupaucatanŭxŭgü i curü ñãnewa ngêxmagŭxŭ. Natürü nüma i Diótepe rü tama naga naxŭnŭchaŭ i ngêma nüxŭ tixuxŭ, erü nanaxwêxe na nümatama namuãxŭ i ngêma tupaucatanŭxŭ. ¹⁰ Rü ngêxguma ngêma chaxŭxgu rü tá nüxŭ chaxoregü erü tochiga i chixexŭmaã inayarüdexanexŭ. Rü woo tomaã na ngexŭ nawagŭxŭ, rü naetŭwa to i chixexŭ naxü, erü tama nanayauxchaŭ i ngêma taeneëgü i ngêma ngugŭxŭ. Rü nanachuxu na texé nayaxuxŭ i ngêma taeneëgü. Rü yixema nayauxchaŭxê, rü ngutaquêxepataŭwa tŭxŭ ínawoxŭ. ¹¹ Pa Chaueneë i Cuxŭ Changechaŭxêx, jTãxŭ i nüxŭ cuyadauxŭxŭ

i ngẽma togü i chixexũ ügũxũ! Natürü name nixĩ i nüxũ cuyadauxũ i ngẽma mexũ ügũxũ. Erü yíxema guxũguma mexũ úxe rü Tupanaxãcü tixĩ. Natürü yíxema chixexũ uechaxe rü tama Tupanaxũ tacuèx. ¹² Guxũma i duũxũgü nüxũ ixuxgu i Demétriu rü wüxi ya mecü nixĩ. Rü toma rü ta nüxũ tacuèx na meã naga naxĩnüxũ i Tupanaãrũ ore i aixcüma ixĩxũ. Rü ngẽmacèx toma rü ta nüxũ tixu na aixcüma mecü yĩxũ. Rü cuma nüxũ cucuèx na aixcüma na yĩxũ i ngẽma nüxũ tixuxũ.

Cuáũãrũ ore ga nawa iyacuáxũ

¹³ Choma choxũ nangẽxmachirẽx i muxũma i chorü ore i cumaã nüxũ chixuxchaũxũ, natürü tama ñãã poperagu cuxcèx chanaxümatüchaũ. ¹⁴ Erü choma rü paxa ngẽma chaxũxchaũ, rü ngẽxguma rü meã tá yigümaã tidexagü. ¹⁵ ¡Meã cuxũ naxüpetü rü tãxũ i cuxoegaãẽxũ! Tamücügü i númacũãx rü moxẽ cuxcèx ngẽma namugü. Rü chanaxwèxe i nüxũ curümoxẽ i wüxichigü i tamücügü i ngẽma ngẽxmagũxũ. Rü ngẽxĩcatama nixĩ i chorü ore i cumaã nüxũ chixuxũ.

Rü nuãma cuxna,
Cuáũ

POPERA GA YUDA ÜMATÜXÜ

Yema yaxôgüxüxü narümoxê ga Yuda

¹ Pa Yaxôgüxü i Guxüwama Ngêxmagüxüx, choma i Yuda nixi i pexcêx chanaxümatüxü i ñaã popera. Rü choma nixi i Chaütíagueneẽ chiixü, rü Ngechuchu ya Cristuarü duüxü chixi. Rü pexcêx chanaxümatü i pema na Tanatü ya Tupana pexü dexü rü pexü ngechaüxü rü Ngechuchu ya Cristu pexna dauxü. ² Rü pexcêx chayümüxê na guxüguma Tupanaãxü pengechaütümüügüxcêx, rü pexü nataãêxêëgüxcêx, rü pexü nangechaüxüxcêx.

Duüxügü i doramaã ngüexêëtaegüxüchiga

³ Pa Chaueneëgü ya Pexü Changechaügüxex, noxri rü poraãcü choxü nangúchaü na pexcêx chanaxümatüxü nachiga i ngêma maxü i taguma gúxü i tüxü ngêxmaxü. Natürü ñuxma na petanügu nachocuxü i ñuxre i duüxügü i íyatoxêëgüchaüxü i Tupanaãrü ore, rü ngêmacêx chanaxwêxe na pexcêx chanaxümatüxü na pexü chaxucüxêxüxcêx rü ípenapoxüxüxcêx i ngêma ore i aixcüma ixixü ga nuxcüma wüxicanatama Tupana norü duüxügüna ãxü. ⁴ Rü ngêma duüxügü i pexü nawomüxêëãcüma petanügu chocuxü nixi i pexü ngüexêëxü rü ñaxü:

“Tupana rü namecümáxüchi rü ngêmacêx tãütáma pexü napoxcue ega woo chixri pemaxêgu”, ñaxü. Rü ngêxgumarüü ta tama nüxü nacüxêgüchaü ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu ya tórü yora ixicü. Natürü ngêma duüxügü i ngêmaãcü maxêxü, rü woetama nuxcü mama Tupanaãrü ore i ümatüxüwa rü marü nüxü nixu na Tupana tá napoxcuxü. ⁵ Rü woo na marü nüxü pecuáxü natürü pexna nüxü chacuèxãchixêëchaü na ñuxãcü namaã nangupetüxü ga yema nuxcümaügüxü ga Yudíugü ga Moíchéwe rüxixü. Rü tórü Cori ya Tupana rü poraãcü nüxü narüngüxêë na Equituanewa ínangüxüxcêx, natürü yixcama rü nanadai ga yema tama naga ñnüêchaüxü. ⁶ Rü ngêxgumarüü ta pexna nüxü chacuèxãchixêë na ñuxãcü namaã nangupetüxü ga yema daxücüãx ga orearü ngeruügü ga noxri ixüünechiréxü natürü yixcama nagagutama pecadu ügüxü. Rü yemacêx ga Tupana rü êãnexüwa nanawogü, rü ngêxma nanapoxcue ñuxmatáta nawa nangu i ngêma ngunexü i nagu tüxü yacagüxü. ⁷ Rü yexgumarüü ta nüxü nangupetü ga guma ñãnegü ga Chodoma rü Gomora rü guma ñãnegü ga norü ngaicamagugüne. Yerü guma ñãnecüãxgü, rü poraãcü chixri nügümaã namaxê, rü yemacêx ga Tupana rü üxümaã ínanagu.

Rü yemaãcü inayanaxoxêẽ ga guma ããnegü na yemawa tüxü nüxü nacuèxêẽxüçèx na nangêxmaxü i wüxi i poxcu naxcèx i guxüma i ngêma chixexü ügüxü. ⁸ Natürü woo ngêmaxü na nacuèxgüxü i ngêma idoraexü i petanügu chocuxü, natürü norü chixexügu narüxĩnüêãma. Rü poraãcü chixri nügümaã namaxê, rü tama tórü Cori ya Tupanaga naxĩnüêchaü, rü chixri Tupanaãrü orearü ngeruügu i daxüçüãxchigagu nidexagü. ⁹ Rü ngêma duüxügu rü naêchitamare nidexagü rü tama Tupanaãrü orearü ngeruü ga Miguérerüü nügüna nadau i norü orewa. Rü guma Miguére rü woo guxü i Tupanaãrü orearü ngeruügu i daxüçüãxãrü ãêxgacü na yüxü, natürü tama ngoxo ga Chatanámaã naguxchiga ga yexguma Moïchéxüncèx yéma nügümaã yaporagatanüçüxgu, na nüxü nacuèxgüxüçèx na texéarü tá yüxü ga Moïchéxüne. Natürü nüma ga Miguére rü ñanagürümare:

“Cori ya Tupana tá cuxü nanga”,

ñanagürümare. ¹⁰ Natürü ngêma duüxügu i doramaã i petanügu chocuxü, rü tama Tupanaxü nacuèxgüãcüma chixri nachiga nidexagü, rü chixri norü orearü ngeruügu i daxüçüãxchiga nidexagü. Rü ñoma naêxügürüü naxüneãrü ngüchaüwemare narüxĩ, rü ngêmaãcü namaxê. Natürü ngêma chixexü i naxügüxüçèx, rü Tupana tá nanapoxcue. ¹¹ Rü wüxi i ngechaüxüchi nixĩ naxcèx i ngêma duüxügu erü ngêmaãcü namaxê. Rü Caï ga naêneëxü imáxürüü nixügu. Rü ãêxgacü ga Baráürüü dïêrucèx chixexü naxügu. Rü Corérüü tama Tupanaga naxĩnüêchaü, rü ngêmacèx Tupana tá nanapoxcue. ¹² Rü ngêxguma tupaucawa tórü Coriarü õnacèx pengutaquêxegügu, rü wüxi i ãnexüchi nixügu. Erü narücutanüxü, rü poraãcü nachibüe rü naxaxegü, rü nügüguxicatama narüxĩnüê. Rü ñoma caixanexü i ngearü pucüãxü i paanexüetüwa üpetüxü natürü tama nanetüxü ixaiyagüxürüü taxuwama nime. Rü ngêma nanetügu i ngêxguma norü owa nanguxgu rü tama ixoxürüü nixügu. Rü ñoma naïgü i guxüma i naxchúmèxãmaã napuxü rü yuxuchixürüü taxuwama nime i ngêma duüxügu. ¹³ Rü ñoma yuape i taxü i norü chixixü i ãüãchixü naxãnacüwa yataxürüü nixügu, erü poraãcü chixexü naxügu. Rü ñoma woramacurigü ya nu ne naxĩmarecürüü nixügu. Natürü Tupana rü marü namaã nanaxuegu na ngêma waanexüchixüwa guxügutáma nawogüãxü. ¹⁴⁻¹⁵ Rü nuxcümaücü ga Enó ga Adáütaa ixïcü rü ngêma duüxügüchiga nidexa ga yexguma Tupana yadexaxêëgu, rü ñanagürü:

“Rü nüxü chadau ya Cori ya Tupana na muxüchixü i norü orearü ngeruügu i daxüçüãxmaã núma ücü na duüxügüna naçaxüçèx i norü maxüchiga rü napoxcueãxüçèx i

guxūma i ngēma duūxūgū i chixexū ügūxū rü namaã
guxchigagūxū”,
ñanagürü. ¹⁶ Rü ngēma duūxūgū rü tacücèx idex-
agüwèxexüchixū nixīgü, rü toguāxū ixuxwèxegūxüchixū
nixīgü. Rü noxrütama ngúchaüçèx daugūxū nixīgü. Rü nügü
icuèxüügūxū nixīgü. Rü nūmaxū meã tūmachiga nidexagūneta
ya duūxègü, na tūmaxütawa tacü na nayauxgūxüçèxmare.

Yuda nayaxucüxègü ga yema yaxögüxū

¹⁷ Pa Chaueneëgü ya Pexū Changechaügüxex, jñuxna
pecuèxāchie ga yema ore ga pemaã nüxū yaxugügüxū ga
tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristuarü ngúexügü ga imugüxū!
¹⁸ Rü nūmagü rü ñanagürügü pexū:

“Ngèxguma nagúxchaügu i naãne rü tá nangèxma i duūxūgü i tá
nüxü cugüexü i Tupanaärü ore rü noxrütama ngúchaü i
chixexügumare maxèxü”,

ñanagürügü pexū. ¹⁹ Rü ngēma duūxūgū nixī i pexū
itoyexū na tama wūxigu perüxñnüèxüçèx rü tama meã
peyaxögüxüçèx. Rü nūmagü rü naxūneärü ngúchaüwe narüxī,
rü tama nawa nangèxma i Tupanaãe i Üünexū. ²⁰ Natürü
pemax, Pa Chaueneëgü ya Pexū Changechaügüxex, jrü
pegü perüngüxèèx na guxüguma yexeraãcü nagu pexīxū
rü peyaxögüxū i ngēma ore i üünexü i marü peyauxgüxū! jRü
guxüguma Tupanaãe i Üünexüärü ngüxèēmaã peyumüxègü!
²¹ jRü guxüguma nagu pexī i ngema Tupanaarü ngechaxū!
jRü meã ipenanguxèèx i ngēma ngunexū i nagu tá nūma
naxūxū ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu na nüxū
ingechaütümüügüäcūma tūxna naxāãxüçèx i maxū i taguma
gúxū! ²² jRü pexū nangechaütümüügü i ngēma tama aixcūma
yaxögüxū, rü nüxū perüngüxèègü na meã yaxögüäxüçèx!
²³ Rü togü, jrü paxa norü pecaduwa ipenayaxuchi na
namaxèxüçèx rü tama yima üxü ya Tupana mexènegu
yanatauxexüçèx! Rü woo ngēma tama yaxögüchaüxū, jrü
pexū nangechaütümüügü! jNatürü pegüna pedaugü na tama
norü chixexügu peyixüçèx! Rü ngēma norü chixexü i pexcèx
mexcüraxūxū, jrü nüxū pexo!

Tupanaxü yacuèxüüäcūma inayacuèxèè ga norü popera

²⁴⁻²⁵ Rü yima wūxitama ya Tupana ya tórü Maxèxèèruū
ixïcü, rü nüxū nangèxma i pora na pexna nadauxüçèx
na tama pecadugu peyixüçèx. Rü nüxū nangèxma i pora
na iyanaxoxèèäxüçèx i guxūma i perü chixexügü na
petaäègüäcūma nügüpèxewa pexū nagagüxüçèx i ngextá
äèxgacü íyīxūwa. Rü ngèmacèx tanaxwèxe i tórü Cori ya
Ngechuchu ya Cristuégagu Tupanaxū ticuèxüügü, erü nūma
rü guxūärü yexera name rü napora, rü guxüetüwa nangèxma,

rü guxŭmaã inacuèx. Rü yemaãcü nixĩ ga nuxcümaxŭchima,
rü ngẽmaãcü nixĩ i ñuxmax, rü guxŭgutáma ngẽmaãcü yĩ.

Rü nuãma pexna,
Yuda

YEMA CUÁŪ NŪXŪ DAUXŪ I YIXCŪRA TÁ NGUPETŪXŪCHIGA

Ore ga Cuáŭxŭ nŭxŭ nacuèxèèxŭ ga Ngechuchu ga Cristu

¹ Ñaã nixĩ i ngẽma ore ga Tupana Ngechuchu ya Cristuxŭ nŭxŭ cuèxèèxŭ na nŭxĩ norŭ duŭxŭgŭxŭ nŭxŭ nacuèxèèxŭcèx i ngẽma paxa tá ngupetŭxŭ. Rŭ nŭma ga Ngechuchu ya Cristu nixĩ ga norŭ orearŭ ngeruŭ ga daxŭcŭŭxŭ namuxŭ na norŭ duŭcŭ ga Cuáŭmaã nŭxŭ na yaxuxŭcèx. ² Rŭ choma i Cuáŭ chixĩ ga aixcŭma meãma nŭxŭ chadauxŭ rŭ chanaxŭmatŭxŭ ga guxŭma ga yema Tupanaãrŭ ore ga Ngechuchu chauxcèx ngoxèèxŭ. ³ Rŭ tataãè ya yixema duŭxŭgŭpèxewa nawa ngúxe i ñaã Tupanaãrŭ ore, rŭ ngèxgumarŭŭ ta tataãègŭ ya yixema nŭxŭ ñnŭèxè rŭ naga ñnŭèxè i ñaã ore i ŭmatŭxŭ, erŭ paxa tá ningu i ngẽma nŭxŭ yaxuxŭ.

Cuáŭ nanaxŭmatŭ naxcèx ga yema 7 tŭcumŭ ga yaxŭgŭxŭ ga Áchiaanewa yexmagŭxŭ

⁴ Rŭ choma i Cuáŭ rŭ chanaxŭmatŭ i ñaã ore pexcèx i yaxŭgŭxe ya yima 7 ya ñãne ya Áchiaarŭ naãnewa ngèxmagŭnewa ngèxmagŭxe. Rŭ chanaxwèxe i pexŭ narŭngŭxèè rŭ pexŭ nataãèxèè ya yima Tupana ya woetama ngèxmaèchacŭ. Rŭ ngèxgumarŭŭ ta chanaxwèxe i pexŭ narŭngŭxèè rŭ pexŭ nataãèxèè i ngẽma Naãè i Ūñexŭ i naxŭtawa ne ŭxŭ i perŭ dauruŭ ixixŭ i pema i yaxŭgŭxe ya yima 7 ya ñãnewa na pengèxmagŭxŭ. ⁵ Rŭ ngèxgumarŭŭ ta chanaxwèxe na pexŭ nangŭxèèxŭ rŭ pexŭ nataãèxèèxŭ ya Ngechuchu ya Cristu ga aixcŭma meãma nŭxŭ ixucŭ ga Tupanaãrŭ ore ga ñoma ga naãnewa. Rŭ nŭma nixĩ ga nŭxĩra yuwa ñnadaxŭ. Rŭ nŭma rŭ guxŭma i ñoma i naãnewa ngèxmagŭxŭ i nachiŭãneãrŭ àèxgacŭgŭarŭ àèxgacŭ nixĩ. Rŭ nŭma rŭ tŭxŭ nangechaŭ, rŭ nagŭmaã tŭxŭ inayanaxoxèè i tŭrŭ pecadugŭ. ⁶ Rŭ ñuxma na guxŭãrŭ àèxgacŭ yixŭ i nŭmax, rŭ tŭxŭ naxŭchica i ngextá nŭma àèxgacŭ íyixŭwa. Rŭ paigŭxŭ tŭxŭ nixĩgŭxèè na Nanatŭ ya Tupanaãxŭ ipuracŭexŭcèx rŭ nŭxŭ icuèxŭŭgŭxŭcèx. Rŭ name nixĩ i guxŭgutáma Cristuxŭ ticuèxŭŭgŭ, erŭ nŭma rŭ guxŭgutáma guxŭãrŭ àèxgacŭ nixĩ. Rŭ ngẽmaãcŭ yĩ. ⁷ Rŭ dŭcax, marŭ ningaica na caixanexŭgu ñanguxŭ ya Cristu! Rŭ guxŭtáma i duŭxŭgŭ nŭxŭ nadau, rŭ woo ga yema nacanapacŭtŭŭgŭxŭ rŭ tá ta nŭxŭ nadaugŭ. Rŭ guxŭ i duŭxŭgŭ i guxŭ i nachiŭãnecŭŭx i tama yaxŭgŭxŭ rŭ norŭ muŭmaã rŭ norŭ ngechaŭmaã tá naxauxe i ngèxguma ñanguxgu i nŭmax. Rŭ

aixcūma ngēmaãcū tá nixī. ⁸ Rū nūma ya tórū Cori ya Tupana ya guxūârū ãëxgacū ixīcū ya woetama ngēxmaëchacū, rü ñanagürü:

“Chowa nixī ga inaxügüxū ga guxūma, rü nataxuma i tacū i chorü yexera ngēxmaëchaxū”, ñanagürü.

Cuáúçèx nangox ga Cristu ya mexëchicü

⁹ Rū choma i Cuáú na pexcèx chanaxümatüxū i ñaã popera, rü peeneë chixī. Rū ngēma na Ngechuchuna na chaxüxū rü chaxächica i ngextá nūma ãëxgacū iyīxūwa. Rū Ngechuchucèx pexrūü ngúxū chinge, natürü nūma pexū naporaxëëxürüü choxū naporaxëë na yaxna namaã chaxīnūxücèx i guxūma i ngēma ngúxū i choxū üpetüxū. Rū choma rü capaxū ga Pátmuğu chapoxcu naxcèx na nūxū chixuxū ga Tupanaârü ore ga Ngechuchuchiga. ¹⁰⁻¹¹ Rū wüxi ga yüxüarü ngunexügu rü Tupanaãe i Üünexū chomaã inacuèx, rü changoxetü rü choweama nūxū chaxīnū ga wüxi ga naga ga tagaxū ga ñoma cornetagarüü ixīxū ga ñaxū choxū:

“Chowa nixī ga inaxügüxū ga guxūma, rü nataxuma i tacū i chorü yexera ngēxmaëchaxū. Rū ñuxma chanaxwèxe na wüxi i poperagu cunaxümatüxū i ngēma nūxū cudauxū. Rū ñuxüchi chanaxwèxe i ngēma yaxögüxū ya yima 7 ya ñãne ya Áchiaarü naãnewa ngëxmagünewa ngëxmagüxütanüwa cunamu. Rū yima 7 ya ñãne nixī ya Epéchiu rü Esmira rü Pérgamu, rü Tiatíra rü Chardi rü Firadérfia rü Laodichéa”, ñanagürü. ¹² Rū chaugü íchidau na nūxū chacuáxücèx na tacū yīxū ga yema chomaã idexaxū. Rū yexguma chaugü íchidèuxgu rü nūxū chadau ga 7 ga weraarü üruügü ga uirunaxcèx ixīgüxū. ¹³ Rū yema 7 ga weraarü üruügüarü ngãxütanüwa nūxū chadau ga wüxi ga duüxū ga chauxcèx nangechuchu ga duüxüxū ixïcüraüxū. Rū wüxi ga naxchiru ga máxūmaã naxãxchiru. Rū wüxi ga goyexū ga uirunaxcèxmaã nigoyeremü. ¹⁴ Rū nayae rü nachoxochi ñoma tacū i choxochixürüü. Rū naxëtü rü ñoma üxüemarüü niyauracüü. ¹⁵ Rū nacutü rü ta niyauracüü ñoma cobrexüchi i meãma ípixürüü. Rū yexguma yadexagu rü natagaxüchi ñoma taxū i dexá i chuxchuxū ágaxürüü. ¹⁶ Rū norü tügünemëxëwa nūxū nayexma ga 7 ga woramacurigü. Rū naãxwa nayexma ga wüxi ga tara ga guxücüwawa téxū. Rū nachiwe rü ñoma üèxcü poraãcü nguxetügurüü nixī. ¹⁷ Rū yexguma nūxū chadèuxgu, rü napëxegu chayangu ñoma chayuxürüü. Natürü ga nūma rü norü tügünemëxëmaã choxū ningögü, rü ñanagürü choxū:

“¡Tãxū i cumuüxū! Choma nixī i chaxira chayexmaxū rü guxügutáma changëxmaëchaxū. ¹⁸ Rū choma nixī i yuwa ícharüdaxū rü ñuxma rü chamaxū. Rū ũpa rü chayü, natürü i ñuxma rü marü guxügutáma chamaxëcha. Rū choxmëxwa

nangẽxma na ñuxgu tá nayuxũ i wũxichigũ i duũxũ. Rũ ngẽxgumarũ ta choma nixĩ i namaã ichacuáxũ i ngẽma nachica i ngextá ínangẽxmagũxũwa i guxũma i duũxũgũ i yuexũ. ¹⁹ Rũ ñuxma rũ chanaxwẽxe i cunaxũmatũ i ngẽma nũxũ cudauxũ. Rũ ngẽma nixĩ i ñuxma ngẽma yaxõgũxũmaã ngupetũxũ, rũ ngẽma yixcũra tá ngupetũxũ. ²⁰ Rũ ñuxma rũ tá cuxcẽx chanangoxẽẽ i ngẽma ẽxũguxũ i ngẽma 7 i woramacurigũ i chorũ tũgũnemẽxẽwa nũxũ cudauxũchiga rũ ngẽma 7 i weraarũ ũruũgũ i uirunaxcẽxchiga. Rũ ngẽma 7 i woramacurigũ i nũxũ cudauxũ, rũ ngẽma ãẽxgacũgũ i ngẽma 7 tũcumũ i yaxõgũxũetũwa ngẽxmagũxũchiga nixĩ. Rũ ngẽma 7 i weraarũ ũruũgũ rũ ngẽma 7 tũcumũ i yaxõgũxũ i yima 7 ya ãnẽwa ngẽxmagũxũchiga nixĩ”.

2

Ore ga yema 7 tũcumũ ga yaxõgũxũcẽx ũmatũxũ Ore ga yema yaxõgũxũ ga Epẽchiuarũ ãnẽwa yexmagũxũcẽx ũmatũxũ

¹ “Rũ ñuxma chanaxwẽxe i ngẽma Epẽchiuwa ngẽxmagũxũ i yaxõgũxũãrũ ãẽxgacũcẽx cunaxũmatũ, rũ ñacurũgũ nũxũ: ‘Ñãã nixĩ i norũ ore ya yima ngẽma yaxõgũxũtanũgu yarũxũũũcũ rũ norũ tũgũnemẽxẽmaã nũxna daucũ i ngẽma yaxõgũxũãrũ ãẽxgacũgũ’. ² Rũ ñanagũrũ i nũmax:

‘Choma nũxũ chacuẽx i guxũma i ngẽma cuxũxũ. Rũ nũxũ chacuẽx na ñuxãcũ porããcũ choxũ cupuracũxũ rũ ñuxãcũ cunaxũamaxũ i ngẽma puracũ woo ngẽmacẽx muxũma i guxchaxũgũ cuxcẽx ínguxgu. Rũ nũxũ chacuẽx na tama curũ me yĩxũ i ngẽma duũxũgũ i chixexũ ũgũxũ. Rũ ngẽxgumarũ ta nũxũ chacuẽx na meã cunangugũarũ maxũãxũ i ngẽma duũxũgũ i nũgũ ixugũxũ na Tupana imugũxũ yixĩgũxũ natũrũ tama aixcũma ixĩgũxũ na Tupana yamugũxũ. Rũ cuma rũ nũxũ cucuẽxama na idoratẽxmaregũxũ yixĩgũxũ. ³ Rũ woo naguxcha i ngẽma puracũ i chauxcẽx cuxũxũ, natũrũ cunaxũama. Rũ woo chaugagu porããcũ ngũxũ na quingexũ, natũrũ yaxna namaã cuxĩnũ, rũ tama nũxũ curũchau. ⁴ Natũrũ nangẽxma i wũxi i cuxũxũ i tama chorũ me ixĩxũ. Rũ ngẽma nixĩ na tama noxrirũ choxũ cungechaũxũ i ñuxmax. ⁵ Rũ ngẽmacẽx i ñuxma na ngẽma chixexũgu cunguxũ, rũ name nixĩ i nũxna cucuẽxãchi na ñuxãcũ choxũ cungechaũxũ ga noxrix. Rũ name nixĩ i nũxũ curũxo i curũ chixexũ rũ noxrirũ choxũ cungechaũãcũma mexũ cuxũ. Natũrũ ngẽxguma chi tama nũxũ curũxoxgu i curũ chixexũ, rũ paxa tá cuxũ íchayadau, rũ tá cuxũ chaxo na tama ngẽma togũ i yaxõgũxũtanũwa cuxãchicaxũcẽx. ⁶ Natũrũ nangẽxma i wũxi i cuxũxũ i chorũ me ixĩxũ. Rũ ngẽma nixĩ na naxchi cuxaixũ i ngẽma chixexũ i naxũgũxũ i ngẽma Nicoraítãgũ. Rũ choma

rü ta naxchi chaxai i ngẽma chixexũ i naxügüxũ'. ⁷ Rü yíxema ãchixexẽ rü name nixĩ i naga taxĩnü i ngẽma Tupanaãe i Üünexũ nüxũ ixuxũ namaã i ngẽma yaxõgüxũtücümügü". Rü ñanagürü:

"Yíxema nüxũ rüporamaẽxẽ i chixexũ rü tá tüxũ nüxũ chamuxnetaxẽe i norü o i ngẽma orix i tüxũ maxẽxẽexũ i Tupanaãrü orixnecüwa ngẽxmaxũ", ñanagürü i Naãe i Üünexũ.

Ore ga yema yaxõgüxũ ga Esmiraarü ñãnewa yexmagüxũcèx ümatüxũ

⁸ Rü yema chomaã idexaxũ rü ñanagürü ta:

"Chanaxwèxe i Esmirawa ngẽxmagüxũ i yaxõgüxũãrü ãẽxgacücèx cunaxümatü, rü ñacurügü tá: 'Ñãã nixĩ i norü ore ya yima nüxĩra yexmacü rü guxüguma ngẽxmaẽchacü ga paxaãchi yucü rü wenaxarü maxücü'. ⁹ Rü ñanagürü i nümax:

'Choma nüxũ chacuèx i guxüma i ngẽma cuxüxũ. Rü nüxũ chacuèx na ñuxãcü ngüxũ quingexũ. Rü nüxũ chacuèx na cungearü dẽruãxũ i ñoma i naãnewa, natürü daxügüxũ i naãnewa cuxũ nangẽxma i ngẽma taguma gúxũ. Rü nüxũ chacuèx na ñuxãcü chixri cuchiga yadexagüxũ i ngẽma duüxügü i nügü ixugüxũ na Yudíugü yixígüxũ. Natürü i nümagü rü aixcüma Chatanáãrü duüxügümare nixígü. ¹⁰ ;Rü tãxũ i cumuüxũ naxcèx i ngẽma ngüxũ i tá quingexũ! Rü ngoxo i Chataná rü tá norü duüxügüxũ namu na poxcu-pataügu pexũ napoxcuexüçèx i ñuxre i pema na ngẽmaãcü pexũ naxüçèx. Rü ñuxre i ngunexũ tá ngüxũ pingegü. Natürü woo ngẽmaãcü ngüxũ pingegügu rü chanaxwèxe i choxũ cuyaxõõma ñuxmatáta cuyux. Rü choma rü tá cuxna chanaxã i curü ãmare i maxũ i taguma gúxũ'. ¹¹ Rü yíxema ãchixexẽ rü name nixĩ i naga taxĩnü i ngẽma Tupanaãe i Üünexũ nüxũ ixuxũ namaã i ngẽma yaxõgüxũtücümügü". Rü ñanagürü:

"Yíxema ñoma i naãnewa nüxũ rüporamaẽxẽ i chixexũ, rü tãütáma Tupana ngoxogüxũ ípoxcuexüwa tüxũ nawogü", ñanagürü i Naãe i Üünexũ.

Ore ga yema yaxõgüxũ ga Pérgamuãrü ñãnewa yexmagüxũcèx ümatüxũ

¹² Rü yema chomaã idexaxũ rü ñanagürü ta:

"Chanaxwèxe i Pérgamuwa ngẽxmagüxũ i yaxõgüxũãrü ãẽxgacücèx cunaxümatü, rü ñacurügü tá: 'Ñãã nixĩ i norü ore ya yima nüxũ nangẽxmacü i ngẽma tara i guxüçüwawa téxũ'. ¹³ Rü ñanagürü i nümax:

'Choma nüxũ chacuèx na yima ñãne ya Chataná poraãcü namaã ícuáxünewa na cumaxüxũ. Natürü woo ngẽxma na cuxãchiüxũ, rü tama choxũ ícutèx. Rü woo yexguma chorü

orearü uruü ga mecü ga Atípaxü yamèxgügu nagu ga guma ñãne ga nawa Chataná duüxügümaã ícuáxüne, rü tama nüxü curüxo na choxü cuyaxõõmaxü. ¹⁴ Natürü nangëxma i ñuxre i tacü i cuyüxü i tama chorü me ixixü. Rü ngëma nixi na cugüxütawa cunangëxmagüxëëxü i ñuxre i curü duüxügü i tama nüxü rüxoechaüxü i ngëma nguxëëtae ga nuxcüma Baráü Yudíugüarü äëxgacü ga Baráxü namaã ucuxëxü na chixexügu Yudíugüxü nayixëëxüçex. Rü yema Yudíugü rü yema ucuxëgagu nawa naxi ga yema petagü ga togü ügüxü naxçex ga norü tupananetachicünèxägü. Rü yexgumarüü ta yema ucuxëgagu nixi ga naï ga ngemaã namaxëxü ga Yudíugü. Rü ñuxma i ñuxre i curü duüxügü i Pérgamuwa ngëxmagüxü rü nagu naxi ga yema nuxcümaüxü ga nguxëëtae ga chixexü, rü tama nüxü narüxoechaü. ¹⁵ Rü ngëxgumarüü ta ngëma cunangëxmagüxëë i ñuxre i duüxügü i tama nüxü rüxoechaüxü i ngëma Nicoraítägüarü nguxëëtae i Baráüarü nguxëëtaeruü chixexü. ¹⁶ Rü ngëmacëx chanaxwëxe i nüxü curüxo i ngëma chixexü. Rü ngëxguma chi tama nüxü curüxoxgu, rü paxa tá ngëma cuyütawa chaxü rü ngëma tara i chauëxwa ngëxmaxümaã tá ngëma duüxügüxü chadai'. ¹⁷ Rü yixema ächixëxë rü name nixi i naga taxinü i ngëma Tupanaãe i Üünexü nüxü ixuxü namaã i ngëma yaxõgüxütücümügü". Rü ñanagürü:

“Yixema nüxü rüporamaëxë i chixexü rü tá tüxna chanaxã i pâü i daxüçüãx. Rü tá tüxna chanaxã ya wüxi ya nuta ya chócü i wüxi i naega i ngexwacaxüxü nagu ümatüxü. Rü yixema nayaxuxexicatama tixi ya nüxü cuáxe i ngëma naéga”, ñanagürü i Naãe i Üünexü.

Ore ga yema yaxõgüxü ga Tiatíraarü ñãnewa yexmagüxüçex ümatüxü

¹⁸ Rü yema chomaã idexaxü rü ñanagürü ta:

“Chanaxwëxe i Tiatírawa ngëxmagüxü i yaxõgüxüãrü äëxgacüçex cunaxümatü, rü ñacurügü tá: ‘Ñã nixi i norü ore ya yima Tupana Nane ya ñoma üxüemarüü iyauraxetücüçü rü nacutügü rü ñoma cobre i meãma ípixürüü ixixüne’. ¹⁹ Rü ñanagürü i nümax:

‘Choma nüxü chacuëx i guxüma i ngëma mexü i cuyüxü. Rü nüxü chacuëx na ñuxãcü cumücügüxü cungechaüxü, rü ñuxãcü meãma choxü na cuyaxõxü, rü ñuxãcü nüxü na curüngüxëëxü i ngëma togü i yaxõgüxü, rü ñuxãcü yaxna namaã cuyinüxü i guxchaxügü. Rü nüxü chacuëx i ñuxma na noxriarü yexera cunaxüxü i ngëma cuyü chanaxwëxexü. ²⁰ Natürü nangëxma i wüxi i cuyüxü i tama chorü me ixixü. Rü ngëma nixi na ngëma cunangëxmaxëëëchaxü i ngëma ngexü i Yechabé i nügü ixuxü na Tupanaãrü orearü

uruñ na yíixũ, natürü norü nguxêetaemaã chorü duuxũgũxũ ngema womuxêexũ na chixri namaxêxücèx, rü naĩ i nge-maã inapegũxücèx, rü nangõxgũãxücèx i ngema õnagü i togü norü tupananetachicünèxãgücèx deixũ na ngemamaã nüxũ yacuèxũgũxücèx. ²¹ Rü choma rü marü ngixũ íchananguxêe rü yaxna ngĩmaã chaxĩnü na nüxũ naxoxũcèx i ngema ngĩcũma i chixexũ, natürü tama inaxwèxe na nüxũ naxoxũ rü ínataãxũ i ngema ngĩrũ chixexũ i naxũxũ. ²² Rü ñuxma i ngema nge rü tá ngixũ chidaawexêe na ngĩrũ ngürücarewa ngũxũ yangexücèx, rü ngema duuxũgũ i ngĩmaã ipexũ i ngema nge rü nümagü rü tá ta ngũxũ na yangegũxücèx ega tama nüxũ naxoegu i ngema chixexũ i ngĩmaã naxũgũxũ. ²³ Rü tá chanadai i ngĩãcũgũ i ngẽma nge. Rü ngẽmawa tá nüxũ nacuèxgũ i guxũma i yaxõgũxũ na aixcũma nüxũ chacuáxũ i ngema naãewa nagu naxĩnüxũ i wũxichigü i duuxũ. Rü wũxichigü i pemax rü tá pexũ chanaxütanü ngema na ñuxãcü pemaxẽxũãcüma rü ñuxãcü penaxũxũãcüma. ²⁴⁻²⁵ Natürü pemagü i Tiatíracũãx i tama nagu íxê i ngema ngexũãrũ nguxêetae i chixexũ rü taguma nawa ngũxe i ngema ore i togü naxugũgu rü Chatanáãrũ ore i èxũguxũ ixĩxũ, rü pemaã nüxũ chixu rü ngema pexũ chanaxwèxexũ nixĩ na meã namaã penguxũgũxũ rü naga pexĩnüxũ i ngema chorü ore ñuxmatáta íchangu i chomax. Rü ngẽxĩcatama nixĩ i pexũ chanaxwèxexũ. ²⁶ Rü yíxema nüxũ rüporamaègũxe i ngema chixexũ rü naxũgũamaxê i ngema tüxũ chanaxwèxexũ ñuxmatáta tayuemare, rü tá chaugũxütawa tüxũ chaxũchica na wũxigu chomaã guxũãrũ ãèxgacü tixĩgũxücèx. ²⁷ Rü yema Chaunatü ãèxgacũxũ choxũ na ixĩxêexũrũü tá tüxna chanaxã i pora na guxũ i nachĩãnegũmaã taporaexücèx. Rü ngẽxguma ñoma i naãnecũãx i duuxũgũ tama tümaga ñnüegu rü ñoma wũxi i tüxũ ngixũ ipuxêexũrũü tá namaã tixĩgũ rü poraãcü tá tanapoxcue. ²⁸ Rü tá tüxna chanaxã ya yima woramacuri ya pèxmama nüxũ idaucü'. ²⁹ Rü yíxema ãchixexê rü name nixĩ i naga taxĩnü i ngema Tupanaãe i Üünexũ nüxũ ixuxũ namaã i ngema yaxõgũxütũcumũgũ" ñanagürü.

3

Ore ga yema yaxõgũxũ ga Chardiarü ñanewa yexmagũxücèx ümatũxũ

¹ Rü yema chomaã idexaxũ rü ñanagürü ta:

“Chanaxwèxe i Chardiwa ngẽxmagũxũ i yaxõgũxũãrũ ãèxgacücèx cunaxümatü, rü ñacurũgũ tá: ‘Ñaa nixĩ i norü ore ya Tupana Nane ya Naãe i Üünexũ nawa ngẽxmacü ya yima 7 ya woramacuri nüxũ ngẽxmacü’. Rü ñanagürü i nümax: ‘Choma nüxũ chacuèx i guxũma i ngẽma cuxũxũ. Rü

nüxü chacuèx ta rü woo guxüwama duüxügü nüxü ixugügu na Tupanacèx namaxèxü i ngëma yaxögüxü i cuxütawa ngëxmagüxü natürü tama aixcüma nixi i ngëma, erü ngëma yaxögüxü rü tama aixcüma choxü nayaxögü rü tama aixcüma chauxcèx namaxë. ² Rü name nixi i cubaixächi rü cugü íquicuèx rü cuyangüxëe i ngëma íraxü i mexü i cuxü íyaxüxü i marü iyarüxoxchaüxü. Erü nüxü chadau rü ngëma cuxüxü rü tama Tupanapëxewa name. ³ ;Rü nüxna nacuèxächi ga yema ngüxëetae ga mexü ga noxri nüxü cuxinüxü rü cuyaxuxü, rü nagu ixü! ;Rü nüxü rüxo i ngëma chixexü i cuxüxü! Natürü ngëxguma tama nüxü curüxoxgu i curü chixexü, rü ñoma wüxi i ngitëxáxü i ngürüächi ínguxürüü tá cuxütawa chaxü. Rü täütama nüxü cucuèx na ñuxguacü yixü. ⁴ Natürü ngëma Chardiwa cuxü nangëxma i ñuxre i duüxügü i mexü i tama ñoma i naãneärü chixexümaã nügü äüächiarü maxüãxgüxü. Rü nümagü rü tá cómüxümaã nixãxchiru rü ngëmaäcü tá chomaã inaxi, erü nümagü rü duüxügü i mexü i chauxcèx maxèxü nixigü. ⁵ Rü yixema nüxü rüporamaëgüxe i chixexü, rü tá cómüxümaã tixãxchiru. Rü täütama nawa tüxü íchapiéga i ngëma chorü popera i nagu chayawügüxü i ngëma duüxügü i nüxü nangëxmaxü i maxü i taguma güxü. Rü Chaunatüpëxewa rü guxüma i norü orearü ngeruügü i daxücüãxgüpëxewa tá tüxü chixu na chorü duüxügü tixigüxü'. ⁶ Rü yixema ächixëxë rü name nixi i naga taxinü i ngëma Tupanaãe i Üünexü nüxü ixuxü namaã i ngëma yaxögüxütücümügü”.

Ore gayemayaxögüxü ga Firadérfiarü iãnewayexmagüxüçèx ümatüxü

⁷ Rü yema chomaã idexaxü rü ñanagürü ta:

“Chanaxwèxe i Firedérfiawa ngëxmagüxü i yaxögüxüärü äëxgacüçèx cunaxümatü rü ñacurügü tá: ‘Ñaa nixi i norü ore ya yima Üünecü ya aixcüma Cristu ixicü ya Dabirüü äëxgacü ya tacü ixicü ya nüxü nangëxmacü i pora na yawãxnaãxüçèx rü nawãxtaãxüçèx i daxügüxü i naãne. Rü ngëxguma texéçèx yawãxnaãgu, rü taxucürüwama texé tümachèxwa tanawãxta. Rü ngëxguma texéchèxwa nawãxtaãgu, rü taxucürüwa texé tümacèx tayawãxna’. ⁸ Rü ñanagürü i nümax:

‘Choma nüxü chacuèx i guxüma i ngëma cuxüxü. Rü dücax, cuxü chanatauxchaxëe na togümaã nüxü quixuxüçèx i chorü ore, rü taxucürüwa texé cuxna tanachuxu na cunaxüxüçèx i ngëma puracü. Rü choma nüxü chacuèx na tama aixcüma cuporaxüchixü, erü noxretama nixi i ngëma yaxögüxü i cuxütawa ngëxmagüxü. Natürü cuma rü naga cuxinü i chorü ore, rü tama ícuyacux na chorü duüxü quiixü. ⁹ Rü ngëmacèx i ngëma duüxügü i Chatanáarü ixigüxü i nügü ixugüxü na chorü

duǔxǔgǔ yixǔgǔxǔ natǔrǔ tama aixcǔma choxrǔ ixǔgǔxǔ, rǔ tá chanamu na cupǔxegu nacaxǎpǔxǔgǔxǔcǔcǔx na nǔxǔ nacuǔxǔgǔxǔcǔcǔx na aixcǔma cuxǔ changechaǔxǔ. ¹⁰ Cuma rǔ meǎma cuyanguxǔē i ngǔma cuxǔ chamuxǔ na aixcǔma cuyaxǔdǔmaxǔ naetǔwa i ngǔma guxchaxǔgǔ i cuxǔ ngupetǔxǔ. Rǔ ngǔmacǔx tá cuxǔ íchapoxǔ na tama cuxna nanguxǔcǔcǔx i ngǔma guxchaxǔ i taxǔ i ñoma i naǎnewa tá ínguxǔ na guxǔma i ñoma i naǎnecǔǎx i duǔxǔgǔxǔ naxǔxǔcǔcǔx. ¹¹ Rǔ paxa tá ngǔma cuxǔtawaxǔ chaxǔ. Rǔ chanaxwǔxe i ñǔxma meǎ cumaxǔxǔrǔrǔ meǎ cumaxecha, na taxǔema cuxna napuxǔcǔcǔx i ngǔma curǔ ǎmare. ¹² Rǔ yǔxema nǔxǔ rǔporamaǔgǔxe i guxǔma i chixexǔ, rǔ Chaunatǔ ya Tupanaxǔtawaxǔ tá tǔxǔ changǔxmagǔxǔē na tagutǔama ngǔma ítachoxǔxǔcǔcǔx. Rǔ tǔmagu tá chanaxǔmatǔ i naǔga ya Chaunatǔ ya Tupana. Rǔ ngǔxgumarǔrǔ tá ta tǔmagu chanaxǔmatǔ i naǔga ya Tupanaǎrǔ íǎne ya Yerucharǔrǔ ya ngǔxwacaxǔne ya Tupanaxǔtawaxǔ i daxǔgǔxǔ i naǎnewa írǔxǔxǔne. Rǔ ngǔxgumarǔrǔ tá ta tǔmagu chanaxǔmatǔ i chauǔga i ngǔxwacaxǔxǔ. ¹³ Rǔ yǔxema ǎchixǔxǔ rǔ name nixǔ i naga taxǔnǔ i ngǔma Tupanaǎē i Ũǔnǔxǔ nǔxǔ ixuxǔ namaǎ i ngǔma yaxǔgǔxǔtǔcumǔgǔ”.

Ore ga yema yaxǔgǔxǔ ga Laodichǔawa yǔxmagǔxǔcǔcǔx ũmatǔxǔ

¹⁴ Rǔ yema chomaǎ idexaxǔ rǔ ñanagǔrǔ ta:

“Chanaxwǔxe i Laodichǔawa ngǔxmagǔxǔ i yaxǔgǔxǔǎrǔrǔ ǎǔxgacǔcǔcǔx cunaxǔmatǔ rǔ ñacurǔgǔ tá: ‘Ñǎǎ nixǔ i norǔ ore ya yima aixcǔma ixǔcǔ ya aixcǔma yanguxǔēcǔ i ngǔma nǔxǔ yaxuxǔ rǔ ore i aixcǔma ixǔxǔxǔxǔcatama ixucǔ. Rǔ nǔma nixǔ ga inaxǔgǔǎxǔ ga guxǔma ga yema Tupana ũxǔ’. ¹⁵ Rǔ ñanagǔrǔ i nǔmax:

‘Choma nǔxǔ chacuǔx i guxǔma i ngǔma cuxǔxǔ. Rǔ nǔxǔ chacuǔx na tama wǔxi i duǔxǔ i chauxchi aixǔ quǔxǔ, natǔrǔ tama wǔxi i duǔxǔ i aixcǔma choxǔ ngechaǔxǔ quǔxǔ. Rǔ chierǔ noxtacǔma wǔxi i duǔxǔ i chauxchi aixǔ quǔxǔgu rǔ ǔxna noxtacǔma wǔxi i duǔxǔ i aixcǔma choxǔ ngechaǔxǔ quǔxǔgu. ¹⁶ Natǔrǔ ñǔxma na írarǔwatama choxǔ cungechaǔxǔ, rǔ ngǔmacǔx tá cuxǔ íchatǔx. Erǔ tama noxtacǔma wǔxi i duǔxǔ i chauxchi aixǔ quǔxǔ rǔ tama noxtacǔma wǔxi i duǔxǔ i aixcǔma choxǔ ngechaǔxǔ quǔxǔ. ¹⁷ Rǔ cuma cugǔ quǔxǔxǔgu rǔ cumuǎrǔ dǔǔruǎx, rǔ cumuǎrǔ ngǔmaxǔǎx, rǔ meǎma cuxǔ naxǔpetǔ, rǔ taxuǔma cuxǔ nataxu. Natǔrǔ i cuma rǔ tama nǔxna cucuǔxǎchi na chopǔxewa rǔ wǔxi i taxuwama mexǔ quǔxǔ, rǔ wǔxi i ngechaǔxǔchi quǔxǔ, rǔ wǔxi i taxuǔma cuxǔ ngǔxmaxǔ quǔxǔ, rǔ ñoma wǔxi i ngǔxǔtǔxǔrǔrǔ quǔxǔ, rǔ ñoma wǔxi i ngǔxchiruxǔrǔrǔ quǔxǔ. ¹⁸ Rǔ ñǔxma rǔ cuxǔ chaxucǔxǔ na chauxǔtawaxǔ naxcǔx

cutaxexüçèx i uiru i marü üxüwa iguxü i nüxĩcatama ixĩxü. Rü ngẽmaãcü tá aixcüma cuxü nangẽxma i curü ngẽmaxü. Rü ngẽxgumarüü ta cuxü chaxucuxẽ na chauxütawa naxcèx cutaxexüçèx i cuxchiru i cómuxü na ngẽmagu quicúxüçèx na taxúema cuxü dauxüçèx na cungexchiruxü. Rü ngẽxgumarüü ta cuxü chaxucuxẽ na chauxütawa naxcèx cutaxexüçèx i curü mèjxëtüxü na curümexëtüxüçèx na wena quidauchixüçèx. ¹⁹ Choma rü tüxü chaxucuxẽ rü tüxü ichayarüwẽxãchixẽẽ ya guxãma ya yíxema tüxü changechaüxẽ. Rü ngẽmacèx name nixĩ i nüxü curüxo i cucüma i chixexü, rü aixcüma choxü cungechaü rü cunaxü i ngẽma cuxü chanaxwèxexü. ²⁰ Rü dücax, choma rü ãxwã tũmacèx chacagüecha. Rü ngẽxguma chi texé choxü ãnũgu rü chauxcèx tayawãxnagu, rü tá tũmaxütãgu chaxücu. Rü tũmamaã tá chachibü rü tũma i chomaã. ²¹ Rü yíxema nüxü rüporamaẽgüxe i chixexü, rü tá chaugüxütawa tüxü charütogüxẽẽ na chomaã ãẽxgacü tixĩgüxüçèx, yexgumarüü ga choma rü nüxü na charüporamaẽxü ga chixexü, rü ñuxüchi Chaunatüxütawa na chayarütöxürüü na namaã ãẽxgacü chĩxüçèx'. ²² Rü yíxema ãchixexẽ rü name nixĩ i naga taxĩnü i ngẽma Tupanaãẽ i Üünexü nüxü ixuxü namaã i ngẽma yaxögüxütücumügü”, ñanagürü ga yema chomaã idexaxü.

4

Tupanaxü nataxẽẽgü i daxüguxü i naãnewa

¹ Rü yemawena ga choma ga Cuáü rü nüxü chadau ga wüxi ga ãx ga iwãxnaxü ga daxüguxü ga naãnewa. Rü yema naga ga nacornetagaraüxü ga noxri nüxü chaxĩnüxü ga chomaã idexaxü, rü ñanagürü choxü:

“¡Nuxã naxĩnagü! Rü tá cuxü nüxü chadauxẽẽ i ngẽma yixcüra tá ngupetüxü”, ñanagürü. ² Rü yexgumatama ga choma rü Tupanaãẽ i Üünexü rü chauãemaã inacüèx, rü daxüwa nanaga. Rü yéma daxüguxü ga naãnewa nüxü chadau ga wüxi ga tochicaxü ga mexèchixü ga yéma Tupana nawa rütöxü. ³ Rü guma yema tochicaxüwa rütocü, rü ñoma nuta ya mexèchicü ya yasperüü nixĩ na namexü rü ñoma nuta ya cornalínarüü nixĩ na namexü. Rü yema tochicaxüetüwa nayexma ga wüxi ga chirapa ga ñoma nuta ga esmerádarüü mexèchicü. ⁴ Rü yema tochicaxüçüwawa nayexmagü ga 24 ga togü ga tochicaxügü ga nüxü ínumaẽgüãchixü. Rü yema tochicaxügüwa narütogü ga 24 ga ãẽxgacügü ga yaxögüxüãrü ixĩgüxü. Rü cómuxümaã nixãxchiru rü uirunaxcèx nixĩ ga norü ngèxcuerüügü. ⁵ Rü yema nachica ga Tupana írütöxüwa ínaxüxü ga bèjxbèxanexü rü duruanexü rü nãgagü. Rü yema tochicaxüpèxewa nayexma ga 7 ga omügü ga yéma naĩgüxü. Rü yema omügü nixĩ ga Tupanaãẽ i

Üünexü ga yema 7 ga yaxõgüxütücümümaã icuáxü. ⁶ Rü yema Tupanaãrü tochicaxüpêxewa rü ñoma dexaétüwarüü ixixümaã nachaxu rü nichipetü woruarüü. Rü yema tochicaxüxü ínachomaëguãchi ga ägümücü ga daxüçüãx ga maxêxü ga guxüwama äxëtüxü naweama rü napêxewa. ⁷ Rü wüxi ga yema daxüçüãx ga maxêxü rü nanaxairaxü. Rü yema to rü nanawocaraxü. Rü yema norü tomaëxpüx rü nanaduüxüchiweraxü. Rü yema norü ägümücü rü nanaxiyü i gonagüxüraxü. ⁸ Rü yema ägümücü ga daxüçüãx ga maxêxü, rü wüxichigü nüxü nayexma ga 6 ga naxpêxatügü. Rü guxüwama ga naxpêxatüétüwa rü naxpêxatütüüwa rü namuxëtü. Rü ngunecü rü chütacü rü ñanagürügüecha:

“Naxüüne, naxüüne, naxüüne nixí ya torü Cori ya Tupana ya guxüetüwa ngêxmacü rü woetama ngêxmaëchacü”, ñanagürügüecha. ⁹⁻¹⁰ Rü yema daxüçüãx ga maxêxü, rü yexguma nüxü yacuèxüügüüxgu ga guma tochicaxüwa rütocü, rü moxê nüxna naxägügu, rü yema 24 ga äëxgacügü ga yaxõgüxüãrü rü yima woetama ngêxmaëchacüpêxegu nacaxãpüxügü, rü nüxü nicuèxüügü, rü napêxegu nananu ga norü ngêxcueruügü. ¹¹ Rü ñanagürügü:

“Pa Torü Cori, Pa Torü Tupanax, cuxü nixí i namexü na ticuèxüügüxü rü cuxü tataxêëgüxü, erü guxüetüwa cungêxma. Yerü cuma cunaxü ga guxüma rü curü ngüchaügagu nixí i nangóxü i ñuxmax”, ñanagürügü.

5

Popera ga idixixüchiga rü Tupana Nane ga ñoma wüxi ga carnerurüü imácüchiga

¹ Rü ñuxüchi nüxü chadau ga guma tochicaxüwa rütocü, rü norü tügünemêxêwa nanange ga wüxi ga popera ga idixixü. Rü düxëtüwa rü aixepewa rü naxãmatü ga yema popera. Rü 7 wa niñaxtachipêxe. ² Rü nüxü chadau ga wüxi ga norü orearü ngeruü ga daxüçüãx ga poraxüchixü ga tagaãcü ícaxü rü ñaxü:

“¿Texé tixí ya yíxema mexe na tayagautanüxü i norü ñaxtachipêxexü rü ítayadixgüxü i ñaã popera?” ñaxü. ³ Natürü woo ga daxügüxü ga naãnewa rü bai ga ñoma ga naãnewa rü bai ga yuexütanüwa, rü tataxuma ga texé ga mexe na ítayadixgüxü rü nüxü tadaumatüxü na ñuxü ñaxü ga yema popera. ⁴ Rü choma rü poraãcü chaxaxu yerü tataxuma ga texé ga mexê na ítayadixgüxü rü nüxü tadaumatüxü na ñuxü ñaxü ga yema popera. ⁵ Natürü wüxi ga yema 24 ga äëxgacügü ga yaxõgüxüãrü, rü ñanagürü choxü:

“¡Tãxü i cuxaxuxü! Erü yima Cristu ya Yudátaa ya airüxü poracü ya äëxgacü ya Dabítaa ixícü, rü marü nüxü narüyexera i guxüma i chixexü. Rü ngêmacêx nüma nixí i namexü na

yagautanüãxücèx i ngêma 7 i norü ñaxtachipêxexü i ngêma popera rü na íyawêgüãxücèx”. ⁶ Rü ñuxüchi nüxü chadau ga Tupana Nane ga ñoma wüxi ga carneruxacü ga mèxwa irüdaxürüü yexma chicü naxütagu ga guma tochicaxüwa rütocü rü natanügu ga yema âgümücü ga daxücüãx ga maxêxü rü yema 24 ga âêxgacügü. Rü nüxü nayexma ga 7 ga nachat-acuxre ga norü poraarü cuèxruü rü 7 ga naxêtü. Rü guma 7 ga naxêtü rü ngêma nixî i Tupanaãe i Üünexü i guxüma i ñoma i naãnewa namuxüârü cuèxruü ixixü. ⁷ Rü guma pecaduarü ütanücèx yucü rü guma tochicaxüwa rütocücèx nixü, rü nanayaxu ga yema popera ga norü tügünemêxêwa yexmaxü. ⁸ Rü yexguma nayauxâgu ga yema popera, rü yema âgümücü ga daxücüãx ga maxêxü rü yema 24 ga âêxgacügü rü inacaxgüâpüxü napêxegu ga guma pecaduarü ütanücèx yucü. Rü wüxichigü ga yema âêxgacügü rü nüxü nayexma ga wüxi ga norü paxetarüü ga arpa. Rü yexgumarüü ta nüxü nayexma ga copa ga uirunaxcèx ga pumaratêxemaã napagüxü. Rü yema pumaratêxe rü nayixichi ga yexguma yaxaxgu. Rü yema pumaragü, rü ngêma nixî i Tupanaârü duüxügüarü yumüxêgüarü cuèxruügü. ⁹ Rü nagu nawiyaegü ga wüxi ga wiyae ga yexwacaxüxü ga ñaxü:

“Cuma nixî i cumexü na cunayaxuxü i ngêma popera rü cuyagautanüxü i ngêma norü ñaxtachipêxexü. Yerü cuma rü marü quimêxchirêx, rü cugümaã Tupanaãxü naxcèx cutaxe i nagüxüraüxü i duüxügü i nagüxüraüxü i nachiüãnecüãx i nagüxüraüxü i nagawa idexagüxü. ¹⁰ Rü ngêmagüxü cuxüchica i ngextá âêxgacü íquiixüwa, rü Tupanaârü ngüxêruügüxü cuyaxigüxêe na cumaã wüxigu guxü i naãnemaã inacüxgüxücèx”,

ñanagürügü. ¹¹ Rü yemawena ichadawenü, rü nüxü chaxînü ga naga ga muxüchixüma ga Tupanaârü orearü ngeruügü ga daxücüãx. Rü norü ngâxüwa nayexma ga yema tochicaxü rü yema âgümücü ga daxücüãx ga maxêxü rü yema 24 ga âêxgacügü. Rü namuxüchima ga yema Tupanaârü orearü ngeruügü ga daxücüãx ga yema yexmagüxü. ¹² Rü tagaãcü ñanagürügü:

“Daa nixî ya yima ñoma wüxi i carneruacürüü imácü ga pecaduarü ütanücèx yucü. Rü nüma nixî i namexü na guxüârü âêxgacü yîixü, rü guxüârü yora yîixü, rü guxü i cuèx nüxü ngêxmaxü, rü guxüârü yexera naporaxü. Rü nüma nixî i namexü na guxâma nüxü ngechaügüxü rü nataxêgüxü rü nüxü icuèxüügüxü”, ñanagürügü. ¹³ Rü nüxü chaxînü ta ga naga ga guxüma ga yema Tupana üxü i daxügüxü i naãnewa rü ñoma i naãnewa rü naãnetüüwa rü taxtü i taxüwa ngêxmagüxü ga ñagüxü:

“Name nixĩ na guxũgutáma guxãma nüxũ icuèxüũgũxũ rü nüxũ ngechaũgũxũ rü nataxẽẽgũxũ ya yima pecaduarü ütanüçèx yucü rü yima ngẽma tochicaxũwa rütocü, erü nümagü nixĩ i guxũguma ãẽxgacügü yixĩgũxũ”, ñanagürügü. ¹⁴ Rü yema ägümücü ga daxüçüãx ga maxẽxũ rü ñanagürügü:

“Ngẽmaäcü yĩ”, ñanagürügü. Rü yema 24 ga ãẽxgacügü rü inacaxgüãpũxü rü nüxũ nicuèxüũgü.

6

Yema 7 ga ñaxtachipẽxe-ruũchiga

¹ Rü ñüxũchi nüxũ chadau ga yexguma guma pecaduarü ütanüçèx yucü yagauyegu ga yema nüxĩraũxũ ga norü ñaxtachipẽxexũ ga yema popera. Rü nüxũ chaxĩnü ga wüxi ga yema daxüçüãx ga maxũxũ ga tagaäcü ñoma duruanexürüü ñaxũ choxũ:

“¡Nuã naxũ!” ñaxũ. ² Rü ichadawenü rü nüxũ chadau ga wüxi ga cowaru ga cómuxũ. Rü yema naetüwa rüttoxũ rü nüxũ nayexma ga wüxi ga norü würa. Rü wüxi ga ngẽxcuerüü nüxna naxã. Rü poraãẽäcũma norü cowarumaã inaxũãchi na duũxũgũxũ nayexeraxüçèx. ³ Rü yexguma guma pecaduarü ütanüçèx yucü yagauyegu ga yema norü taxre ga yema poperaarü ñaxtachipẽxexũ, rü nüxũ chaxĩnü ga yema norü taxre ga yema daxüçüãx ga maxũxũ ga ñaxũ choxũ:

“¡Nuã naxũ!” ñaxũ. ⁴ Rü yéma naxũ ga wüxi ga cowaru ga dauxũ. Rü yema naetüwa rüttoxũ rü wüxi ga tara ga taxũ nüxna naxã. Rü yexgumarüü ta pora nayaxu na iyanaxoxẽẽãxüçèx na nügü nangechaũgũxũ ga duũxũgü. Rü yemaäcü nanaxũ na nügü nadẽxüçèx ga duũxũgü. ⁵ Rü yexguma guma pecaduarü ütanüçèx yucü yagauyegu ga yema norü tomaẽxpũx ga yema poperaarü ñaxtachipẽxexũ, rü nüxũ chaxĩnü ga yema norü tomaẽxpũx ga yema daxüçüãx ga maxũxũ ga ñaxũ choxũ:

“¡Nuã naxũ!” ñaxũ. Rü ichadawenü rü nüxũ chadau ga wüxi ga cowaru ga waxũxũ. Rü yema naetüwa rüttoxũ rü naxmẽxwa nüxũ nayexma ga wüxi ga tacüarü yaruü ga balanza. ⁶ Rü nüxũ chaxĩnü ga wüxi ga naga ga yema daxüçüãx ga maxẽxũãrü ngãxũtanüwa inaxũxũ ga ñaxũ:

“Wüxi i ngunexũãrü puracütanü rü naxãtanü i wüxi i kilo i trigu. Rü wüxi i ngunexũãrü puracütanü naxãtanü i tomaẽxpũx i kilo i chebada. ¡Natürü tãxũ i cuyanatauxẽẽxũ i ngẽma chixũ rü yima binu!” ñanagürü. ⁷ Rü yexguma guma pecaduarü ütanüçèx yucü yagauyegu ga yema norü ägümücü ga yema poperaarü ñaxtachipẽxexũ, rü nüxũ chaxĩnü ga yema norü ägümücü ga yema daxüçüãx ga maxẽxũ ga ñaxũ choxũ:

“¡Nuã naxũ!” ñaxũ. ⁸ Rũ ichadawenũ rũ nüxũ chadau ga wüxi ga cowaru ga dexexũ. Rũ yema naetüwa rüttoxũ rũ Yu nixĩ ga naega. Rũ yema naweama ne üxũ, rũ Yuexũchica nixĩ ga naega. Rũ yema taxre nanayauxgũ ga pora na ñoma ga naãnewa rũ wüxi ga yema norũ ägümücütücumũ ga duüxügümaã inacuëxgüxücèx na daimaã rũ taiyamaã rũ daaweanemaã rũ ngoxo idüraexümaã nayuexëëãxücèx. ⁹ Rũ yexguma guma pecaduarũ ütanüçèx yucü yagauyegu ga yema norũ wüximëëxpüx ga yema poperaarũ ñaxtachipëxexũ, rũ nüxũ chadau ga wüxi ga nachica ga ngextá Tupanacèx naxünagü nawa yagugüxũ na nüxna naxägüãxücèx. Rũ yema nachicatüüwa nüxũ chadau ga naãëgü ga yema duüxügü ga Tupanaãrũ orexũ na yaxugüxücèx nadèixũ. ¹⁰ Rũ yema naãëgü rũ tagaãcü ñanagürügü:

“Pa Torü Cori ya Guxüetüwa Ngëxmacü rũ Üünecü rũ Ix-aixcümäcüx, ¿ñuxgura tá ta i nüxna cucaxũ rũ cunapoxcuexũ i ngëma duüxügü i chixexũ ga toxũ dèixũ?” ñanagürügü. ¹¹ Rũ ñuxüchi ga Tupana rũ wüxichigü ga yema duüxügüna nanaxã ga naxchiru ga máxũ rũ cómuxũ. Rũ yema duüxügüãëgüxũ ñanagürü:

“¡Paxaãchi iperüngüë ñuxmatáta yangu i peeneëgü i Cristu-axũ puracüexũ i pexrüü tá dèixũ!” ñanagürü. ¹² Rũ yexguma guma pecaduarũ ütanüçèx yucü yagauyegu ga yema norũ 6 ga yema poperaarũ ñaxtachipëxexũ, rũ nüxũ chadau ga poraãcü na naxiãxãchianexũ. Rũ üèxcü rũ wüxi ga naxchiru ga waxcharaxürüü nixĩ. Rũ tauemacü rũ guxüwama nagürüü naduema. ¹³ Rũ woramacurigü rũ ëxtagü rũ daxüwa narüyi rũ ñoma ga naãnegu nayi. Rũ ñoma orix i doxüxüma buanecü ya tacü rüyixëëxürüü nixĩ. ¹⁴ Rũ guxüma i daxüwa nüxũ idauxũ rũ inayarütaxu. Rũ ñoma wüxi i popera i dixcumüächixũ rũ iiyarütaxuxürüü nixĩ. Rũ guxüma ga mëxpünegü rũ capaxügü rũ nixigachi ga nachicawa. ¹⁵ Rũ ñoma ga naãnewa yexmagüxũ ga nachiüãnegüarü äëxgacügü, rũ mëxpünemagu rũ mëxpüneärü nutatanügu nicuxgü. Rũ wüxigu yexma namaã nicuxgü ga yema togü ga äëxgacügü ga taxügü ga ñoma ga naãnemaã icuëxgüxũ, rũ churaragüarü äëxgacügü ga taxügü, rũ yema duüxügü ga muärü dïeruãxgüxũ, rũ yema duüxügü ga ñoma ga naãnewa poraexũ, rũ guxüma ga duüxügü ga coriãxgüxũ, rũ guxüma ga duüxügü ga ngearü coriãxgüxũ. ¹⁶ Rũ guxüma ga nümagü, rũ guma mëxpünexũ rũ guma nutagüxũ ñanagürügü:

“¡Toëtügu peyi na toxü ipicuxgüxücèx naxchaxwa ya yima ngëma tochicaxüwa rütocü, rũ naxchaxwa ya yima pecaduarü ütanüçèx yucü erü tama tanaxwëxe na toxü napoxcuexũ! ¹⁷ Erü marü ínangu i ngëma ngunexü i äücümäxü i nagu

napoxcuexũ i ngẽma duũxũgũ i tama Tupanaãrũ ixĩgũxũ. ¿Rũ texé tá namaã tapora i ngẽma?” ñanagũrũgũ.

7

Yema Yudíugũ ga nacatũwa cuèxruũãxgũxũchiga

¹ Rũ yemawena rũ nüxũ chadau ga ãgũmũcũ ga Tupanaãrũ orearũ ngeruũgũ ga daxũcũãx ga ñoma ga naãneãrũ ãgũmũcũpẽxegu chigũxũ. Rũ ínanapoxũgũ ga gucũma ga buanecũgũ na tama waixũmũãneetũgu naxũxũcèx, rũ tama taxũ i taxtũetũgu naxũxũcèx, rũ bai i tacũ rũ naĩetũgu naxũxũcèx. ² Rũ yexgumarũ ta nüxũ chadau ga wũxi ga Tupanaãrũ orearũ ngeruũ ga daxũcũãx ga uèxcũ íyarũgoxũwaama ne ũxũ. Rũ nüxũ nayexma ga Tupana ya Maxũcüarũ tacũarũ uégaruũ. Rũ nüma rũ tagaãcũ nüxna nacagũ ga yema togũ ga ãgũmũcũ ga Tupanaãrũ orearũ ngeruũgũ ga nayauxgũxũ ga pora na nachixexẽẽgũãxũcèx ga guxũma ga waixũmũ rũ guxũma ga taxũ ga taxtũ. ³ Rũ ñanagũrũ nüxũ:

“¡Tãxũ i yatacũma penachixexẽẽxũ i waixũmũ rũ taxtũ i taxũ rũ naĩgũ, ñuxmatáta nacatũwa tayaxũarũ cuèxruũãxgũ i ngẽma Tupanaãrũ duũxũgũ ixĩgũxũ!” ñanagũrũ. ⁴ Rũ nüxũ chaxĩnũ ga ñuxre na yĩxũ ga yema cuèxruũãxgũxũ. Rũ guxũma ga Yudíugũtanũwa rũ 144,000 nixĩ. ⁵⁻⁸ Rũ yema cuèxruũãxgũxũ ga Yudíugũ, rũ ñaã nixĩ:

Yudátaagũ - 12,000

Rubéũtaagũ - 12,000

Gadutaagũ - 12,000

Achetaagũ - 12,000

Netarítaagũ - 12,000

Manachétaagũ - 12,000

Chimeũtaagũ - 12,000

Lebítaagũ - 12,000

Ichacátaagũ - 12,000

Chaburãũtaagũ - 12,000

Yúchetaagũ - 12,000

Beyamítaagũ - 12,000

⁹ Rũ yemawena ichadawenũ, rũ nüxũ chadau ga muxũchixũma ga nagũxũraũxũ ga duũxũgũ ga nagũxũraũxũ ga nagawa idexagũxũ ga guxũma ga nachiuũãnewa ne íxũ. Rũ yema tochicaxũpẽxegu rũ guma pecaduarũ ũtanũcèx yucũpẽxegu nachigũ. Rũ yema na namuxũchixũ rũ taxucũrũwa texé tayaxugũ na ñuxre yĩxũ. Rũ naxchiru ga icómũxũ rũ imáxũmaã nixãxchiru. Rũ naxmẽxwa nanangegũ ga wairaátũgũ. ¹⁰ Rũ guxũma ga nümagũ rũ tagaãcũ ñanagũrũgũ:

“Yima tórü Tupana ya tochicaxüwa rütocü rü yima pecaduarü ütanücèx yucü nixĩ ya tüxü maxëxëëgücü”, ñanagürügü. ¹¹ Rü guxüma ga Tupanaärü orearü ngeruügü ga daxüçüâx rü nüxü ínachimaëguâchi ga yema tochicaxü rü yema 24 ga âëxgacügü rü yema âgümücü ga daxüçüâx ga maxëxü. Rü yema tochicaxüpëxegu nanangücuchitanü ga yema orearü ngeruügü, rü Tupanaxü nicuèxüügü. ¹² Rü ñanagürügü:

“Rü ngëmaâcü yĩ. Rü nüma nixĩ i namexü na guxüguma guxâma nüxü icuèxüügüxü, rü nataxëëgüxü, rü moxë nüxna ixägüxü, rü nüxü ingechaügüxü, erü guxü i cuèx nüxü nangëxma, rü guxüetüwa nangëxma, rü guxüärü yexera naporã. Rü ngëmaâcü yĩ”, ñanagürügü. ¹³ Rü ñuxüchi wüxi ga yema 24 ga âëxgacügü rü choxna naca, rü ñanagürü:

“¿Texégü tixígü ya yíxema cómüchirugüxe, rü ngextá ne taxĩ?” ñanagürü. ¹⁴ Rü choma chanangâxü, rü ñacharügü:

“Pa Corix, cuma nixĩ i nüxü cucuáxü na texégü tixígüxü”, ñacharügü. Rü yexguma ga nüma rü ñanagürü:

“Yíxemagü tixígü ga nawa ngupetütanüxë ga yema ngúxü ga taxü rü marü tügü iyauxgüchiruxe nagüwa ga guma pecaduarü ütanücèx yucü. Rü ngëmacèx nixĩ i ticómüchiruxü. ¹⁵ Rü ngëmacèx nixĩ i Tupanaärü tochicaxüpëxewa tangëxmagüechaxü rü ngunecü rü chütacü rü Tupana íngëxmaxüwa nüxü tapuracüexü. Rü nümatama ya Tupana ya tochicaxüwa rütocü rü tüxna nadau. ¹⁶ Rü marü tagutáma wenaxärü taiya tüxü nangux, rü tagutáma tiṭawae. Rü marü tagutáma üèxcü tüxü nigu, rü tagutáma üèxcüarü nañanexü tüxü nangux. ¹⁷ Erü yima pecaduarü ütanücèx yucü i ngëma tochicaxüxütawa ngëxmacü, rü tá aixcüma meã tüxna nadau ñoma carnerugüna idauxürüü. Rü nawa tá tüxü nagagü i ngëma dexáarü chuxchuxügü i maxëëruü. Rü Tupana tá tüxü ínanapi i guxüma i tümagüüxëtü”, ñanagürü.

8

Yema norü 7 ga ñaxtachipëxeruüchiga rü yema buetare ga uirunaxcèxchiga

¹ Rü yexguma guma pecaduarü ütanücèx yucü yagauyegu ga yema norü 7 ga yema poperaarü ñaxtachipëxexü, rü ngâxü ga ora nachipetüanemare ga daxüguxü ga naãnewa.

² Rü ñuxüchi nüxü chadau ga yema 7 ga Tupanaärü orearü ngeruügü ga daxüçüâx ga yexma Tupanapëxegu chigüxü. Rü wüxichigü nanayaxu ga norü corneta ga nüxna naxãxüne.

³ Rü yemawena ínangu ga wüxi ga to ga Tupanaärü orearü ngeruü ga daxüçüâx. Rü yéma nanange ga wüxi ga norü buetare ga uirunaxcèx ga pumaraarü gutëxeruü. Rü yema uirunaxcèx ga pumaraarü gutëxeruütaxmüpëxegu

nachi. Rū nanayauxtēxe ga taxū ga pumara ga nūxna naxāxū na yema tochicaxūpēxewa yexmaxū ga pumaraarū gutēxeruūtaxmūwa yaguāxūcēx, na yemaācū Tupanana naxāāxūcēx ga yema pumaratēxe na yema pumaraema rū wūxigu Tupanaārū duūxūgūarū yumūxēmaā Tupanaxūtawa nanguxūcēx. ⁴ Rū yema pumaratēxe ga yema orearū ngeruūāxū yexmaxū rū daxū naxūēma wūxigu namaā ga Tupanaārū duūxūgūarū yumūxēgū űuxmata Tupanaxūtawa nangu. ⁵ Rū űuxūchi ga yema orearū ngeruū rū nanayaxu ga yema buetare ga pumaraarū gutēxeruū. Rū yema pumaraarū gutēxeruūtaxmūwa nanayaxu ga āwe ga naīcū, rū gumamaā nanaxūācu ga guma buetare. Rū űuxūchi űoma ga naāneētūgu nanaña. Rū yexgumatama poraācū naduruāchiane, rū poraācū nicuxcuane rū nibèixbēxane rū naxīāxāchiane.

Tupanaārū orearū ngeruūgū ga daxūcūāxārū cornetachiga

⁶ Rū yexguma ga yema 7 ga Tupanaārū orearū ngeruūgū ga daxūcūāx ga icornetaāxū, rū nūgū ínamexēēgū na nagu yacuegūxūcēx. ⁷ Rū wūxi ga yema Tupanaārū orearū ngeruū rū nūxīra nayacue ga norū corneta. Rū yexgumatama űoma ga naāneētūgu narūyi ga gāuxū rū űxūema ga nagūmaā āēūxū. Rū wūxi ga yema norū tomaēxpūxarū űye ga űoma ga naāne rū nixa. Rū yexgumarūū ta wūxi ga yema norū tomaēxpūxarū űye ga naīxnecū rū nixa. Rū guxūma ga natūane rū nixae. ⁸ Rū yema norū taxre ga Tupanaārū orearū ngeruū rū nayacue ga norū corneta. Rū űuxūchi wūxi ga űacū ga taxūchixū ga namēxpūneraūxū ga iyauxraxū, rū yexma taxtū ga taxūgu nanaña. Rū wūxi ga yema norū tomaēxpūxarū űye ga taxtū rū nagūxū nananguxuchi. ⁹ Rū wūxi ga yema norū tomaēxpūxarū űyetūcumū ga yema taxtūwa maxēxū, rū nayue. Rū yexgumarūū ta wūxi ga yema norū tomaēxpūxarū űyetūcumū ga wapurugū, rū inayi. ¹⁰ Rū yema norū tomaēxpūx ga Tupanaārū orearū ngeruū, rū nayacue ga norū corneta. Rū űuxūchi wūxi ga taxūchicū ga woramacuri ga taemaxūchicū rū daxūwa narūngu. Rū wūxi ga omū ga ixaxūrūū nixī. Rū nagu nangu ga wūxi ga yema norū tomaēxpūxarū űye ga natūgū rū natūxacūgū. ¹¹ Rū guma woramacuri rū űxūxū nixī ga naega. Rū wūxi ga yema norū tomaēxpūxarū űye ga guxūma ga dexá rū naxūxchiū. Rū muxūma ga duūxūgū rū yema dexáwa nayue yerū naxūxchiū. ¹² Rū yema norū āgūmūcū ga Tupanaārū orearū ngeruū rū nayacue ga norū corneta. Rū wūxi ga yema norū tomaēxpūxarū űye ga űēxcū rū nixo. Rū yexgumarūū ta wūxi ga yema norū tomaēxpūxarū űye ga tauemacū rū woramacurīgū rū ētagū rū nixo. Rū yemaācū wūxi ga yema

norü tomaëxpüxarü üye ga guxüma ga yema rü naxëâne. Rü ga ngunecü rü ägümücü ga ora naxëâne. Rü ga chütacü rü ägümücü ga ora nataxuma ga tauemacü rü bai ga woramacurigü rü bai ga ëxtagü. ¹³ Rü yemawena ichadawenü rü nüxü chaxînü ga wüxi ga İyü ga daxügu İxexeüxü ga tagaäcü ñaxü:

“Nangechaütümüügü i ngëma duüxügü i yea pecaduäxü i naänewa maxëxü i ngëxguma yacuegüägu tá ya norü cornetagü i ngëma togü i tomaëxpüx i Tupanaärü orearü ngeruügü”, ñaxü.

9

¹ Rü yema norü wüximëxpüx ga Tupanaärü orearü ngeruü, rü nayacue ga norü corneta. Rü nüxü chadau ga wüxi ga woramacuri ga daxüwa rüngucü ga ñoma ga naänegu ngucü. Rü guma woramacuri nanayaxu ga yema äxmaxü ga taguma iyacuáxüärü chawi. ² Rü nayawäxna ga yema äxmaxü ga taguma iyacuáxü. Rü yéma inayagoema ga caxixü ñoma wüxi i taxü i uxearü caxixürüü. Rü yema caxixü rü nanaxëëmaxëë ga üëxcü. ³ Rü yema caxixüwa İnachoxü ga munügü ga naäneętügu yixü. Rü yema munügü rü nanayauxgü ga pora ga nüxna naxäxü na ñoma tuxchinawerüü duüxügüxü nachixüçèx. ⁴ Rü yema munümaä nüxü nixu na tama natüanexü nachixexëëxüçèx rü bai i tacü rü nanetügü rü bai i tacü rü naİgü. Natürü nanamu na nachixexëëgüäxüçèx ga yema duüxügü ga tama Tupanaärü cuëxruü nacadüwa yexmaxü. ⁵ Natürü tama nanamu na yema duüxügüxü nadëixüçèx. Natürü nanamu na ngüxü nüxü yangexëëmaregüxüçèx ga wüximëxpüx ga tauemacü. Rü yema ngüxü ga nüxü yangexëëgüxü, rü ñoma tuxchinawe duüxügüxü chixürüü nixî. ⁶ Rü ngëma ngunexügügu rü duüxügü tá naxçèx nadaugü na nayuexü, natürü täütäma nayue. Rü woo nanaxwëxegüxüchi na nayuexü, natürü taxucürüwatäma nayue. ⁷ Rü yema munügü rü ñoma cowaru i guerawa İxürüü nixİgü. Rü naëruwa nüxü nayexma ga tacü ga ñoma ngëxcuerüü ga uirunaxçèxrüü ixİgüxü. Rü nachiwe rü nanaduüxüchiweraxügü. ⁸ Rü nayaegü rü ñoma ngeäxyaerüü nixİgü. Rü napütägü rü ñoma aipütägürüü nixİgü. ⁹ Rü naxünewa nayexma ga norü poxürüü ga fierunaxçèx. Rü naxpëxatügüga rü ñoma muxüchine ya caru ya guerawa cowaru tügünegarüü ixİxü. ¹⁰ Rü nareexügü rü ñoma tuxchinawerüü naxänegu. Rü yema naneguwa rü naxäguchata na wüximëxpüx ya tauemacü duüxügüxü ngüxü yangexëëgüxüçèx. ¹¹ Rü yema munügüarü äëxgacü, rü yema äxmaxü ga taguma iyacuáxüärü dauruü nixî. Rü Yudİugügawa ga yema munügüarü äëxgacü, rü Abadöü nixî.

Rü Griégugügawa rü Apolióũ nixĩ. Rü ngẽma rü: “Chix-exẽẽruũ”, ñaxũchiga nixĩ. ¹² Rü yexma nayacuèx ga yema nüxĩraũxũ ga chixexũ ga taxũ, natürü ínayaxüama ga to ga taxre. ¹³ Rü yema norü 6 ga Tupanaãrũ orearü ngeruũ rü nayacue ga norü corneta. Rü nüxũ chaxĩnũ ga wüxi ga naga ga yema Tupanapẽxewa yexmaxũ ga uirunaxcèx ga pumaraarũ gutẽxeruũtaxmüwa inaxũxũ. ¹⁴ Rü yema naga rü nanamu ga yema orearü ngeruũ ga cornetaãxũ, rü ñanagürü nüxũ:

“¡Yawẽgüxũ i ngẽma ägümücü i orearü ngeruũgü i Chatanáãrũ ixĩgüxũ i taxtũ i Eufrátegu ngãxügüxũ!” ñanagürü. ¹⁵ Rü yemaãcü niwẽgüxũ ga yema ägümücü ga orearü ngeruũgü na nadaiãxücèx ga wüxi ga yema norü tomaẽxpüxarũ üyetücümü ga duũxügü. Yerü ga yema orearü ngeruũgü rü woetama yemacèx ínamemaregü na yema ora rü yema ngunexũ rü guma tauemacü rü guma taunecü nadaiãxücèx ga yema duũxügü. ¹⁶ Rü nüxũ chaxĩnũ na ñuxre na yĩxũ ga yema orearü ngeruũgüarũ churaragü ga cowaruétügu ìxũ. Rü 200 miyónegü nixĩgü. ¹⁷ Rü yemaãcü nixĩ ga nüxũ chadauxũ ga yema cowarugü ga yexguma changoxetügu. Rü yema churaragü ga yema cowaruétügu ìxũ rü nüxũ nayexma ga norü ngèxcuxũnèxũ ga poxũruũ ixĩxũ ga ñoma üxüxetürüũ iyauraxũ. Rü yema poxũruũ rü nixãmatü rü nidaumatü rü niyèuxmatü rü nidexmatü. Rü yema cowaruerugü rü ñoma aierurüũ nixĩgü. Rü naãxgüwa ínaxũxũ ga üxüema rü caxixũ rü azufre. ¹⁸ Rü wüxi ga norü tomaẽxpüxarũ üyetücümü ga duũxügü rü nayue namaã ga yema tomaẽxpüx ga chixexẽẽruũ ga üxüema rü caxixũ rü azufre ga yema cowarugüèxwa íchoxũxũ. ¹⁹ Yerü ga yema cowarugü rü naãxwa rü nareexüwa nixĩ ga nüxũ nayexmaxũ ga norü pora na duũxügüxũ nadèixücèx. Yerü ga nareexügü rü ñoma äxtaperüũ nixĩgü, rü yemamaã nanangõx ga duũxügü rü ngúxũ nüxũ ningexẽẽ rü nanadai. ²⁰ Natürü ga yema togü ga duũxügü ga tama yema poxcuruũgümaã yuexũ, rü tama nüxũ narüxoe ga yema chixexügü ga naxügüxũ. Rü tama nüxũ narüxoe na nüxũ yacuèxüügüxũ ga ngoxogü rü norü tupanenetachicünèxãgü ga uirunaxcèx rü diẽrumünaxcèx rü cobrenaxcèx rü nutagünaxcèx rü nañnaxcèx. Rü yemaãcü nüxũ nicuèxüügüama ga yema norü tupanenetachicünèxãgü ga ngearü maxũãxũ rü tama nüxũ dauxũ rü tama nüxũ ñnuxũ rü tama ixũxũ. ²¹ Rü tama nüxũ narüxoe na namáẽtagüxũ, rü yayuüexũ, rü nangẽãẽgüxũ rü nangĩtèèxgüxũ.

10

Orearü ngeruũ ga nüxũ yexmaxũ ga popera ga idixixũchiga

¹ Rū nūxū chadau ga wūxi ga to ga Tupanaārū orearū ngeruū ga daxūguxū ga naānewa írūxīxū. Rū wūxi ga caixanexūārū ngāxūwa nayexma, rū wūxi ga chirapa naétūgu nabo. Rū nachiwe rū ñoma üèxcūrūū niyauracūū. Rū napařagū rū ta ñoma üxūemarūū niyauracūū. ² Rū naxmēxwa nūxū nayexma ga wūxi ga poperaxacū ga íwēgūxū. Rū norū tūgūnepara rū taxtū i taxūetūgu nachicutū. Rū norū toxwepara rū waixūmūānegu nachicutū. ³ Rū ñuxūchi ga nūma rū tagaācū aita naxū ñoma wūxi ya ai ya tagaācū aita ücūrūū. Rū yexguma aita naxūxgu rū 7 ēxpūxcūna naduruāchiane. ⁴ Rū yexguma yema 7 ēxpūxcūna na naduruāchianexūguwena rū chanaxūmatūchaū. Natūrū nūxū chaxīnū ga wūxi ga naga ga daxūguxū ga naānewa inaxūxū ga ñaxū choxū:

“¡Tāxū i cunangoxēxū i ngēma 7 i duruanexū nūxū ixuxū! ¡Rū ngexrūma na cunaxūmatūxū!” ñaxū choxū. ⁵ Rū ñuxūchi ga yema Tupanaārū orearū ngeruū ga nūxū chadauxū na taxtū ga taxūetūgu rū waixūmūetūgu nachicutūxū, rū daxū naxunagū ga norū tūgūnechacūū. ⁶ Rū inaxuneta naegagu ga Tupana ya yima guxūguma maxūcū ya yima naxūcū i daxūguxū i naāne rū ñoma i naāne rū taxtū i taxū rū guxūma i tacū nawa ngēxmagūxū. Rū ñanagūrū ga yema orearū ngeruū:

“Ñuxma rū marū tāūtāma nuxcū ningu i ngēma Tupana nūxū ixuxū. ⁷ Erū ngēxguma nawa nanguxgu na ngēma norū 7 i Tupanaārū orearū ngeruū inaxūgūxū na yacueāxū ya norū corneta, rū ngēxguma tá nixī i yanguxū ga yema noxri ēxūguxū ga Tupanaārū uneta, yema nuxcūmaūgūxū ga norū orearū uruūgūmaā nūxū yaxuxū”, ñanagūrū. ⁸ Rū yema naga ga noxri nūxū chaxīnūxū ga daxūguxū ga naānewa inaxūxū, rū wenaxārū chomaā nidexa. Rū ñanagūrū choxū:

“¡Naxūtawa naxū i ngēma Tupanaārū orearū ngeruū i taxtū i taxūetūgu rū waixūmūāneetūgu chicutūxū! ¡Rū nūxna nayaxu i ngēma poperaxacū i marū íwēgūxū i naxmēxwa ngēxmaxū!” ñanagūrū. ⁹ Rū naxūtawa chaxū ga yema orearū ngeruū, rū nūxna naxcèx chaca ga yema poperaxacū na choxna naxāāxūcèx. Rū nūma rū ñanagūrū choxū:

“Ñāā nixī. ¡Rū nayaxu rū nangōx! Rū cuèxwa rū berurerūū tá namaīcura. Natūrū cuanūwa rū tá nanaxūxāchi”, ñanagūrū choxū. ¹⁰ Rū yema orearū ngeruūmēxēwa chanayaxu ga yema poperaxacū, rū chanangōx. Rū chauèxwa rū berurerūū namaīcura. Natūrū yexguma chanangōxguwena rū chauanūwa rū nanaxūxāchi rū changuxneca. ¹¹ Rū ñuxūchi chomaā nūxū nixu, rū ñanagūrū choxū:

“Name nixī na wenaxārū Tupanaārū orexū quixuxū namaā i muxūma i nagūxūraūxū i duūxūgū, rū muxūma i

nachiũñecũãxgü i duũxügü, rü muxüma i duũxügü i to i naga
 gawa idexagüxü, rü muxüma i nachiũñegüarü ãëxgacügü”,
 ñanagürü choxü.

11

Taxre ga orearü uruũchiga

¹ Rü yemawena chanayaxu ga wüxi ga dexnemenèxã ga
 ngugüruũ ixĩxüne ga choxna naxãxüne. Rü guma choxna
 naxãcü rü ñanagürü choxü:

“¡Inachi rü nangugü ya yima Tupanapata rü ngëma
 pumaraarü gutëxeruũtaxmü! ¡Rü yaxugü rü ñuxre yĩxü i
 ngëma duũxügü i ngema Tupanaxü icuèxüũgüxü! ² ¡Natürü
 ngëma naãxtü ya Tupanapata, rü täütáma cunangugü!
 Erü ngëma duũxügü i tama Tupanaãxü yaxögüxüna marü
 nanaxã. Rü nümagü rü tomaëxpüx ya taunecüarü ngãxü
 tá chixexü namaã naxügü ya yima ñãne ya üünene ya
 Yerucharéü. ³ Rü choma rü tá chanamu i taxre i chorü
 orearü uruũgü na 1,260 i ngunexü duũxügümaã nüxü
 yaxugüxücèx i chorü ore. Rü nümagü i ngëma taxre rü
 tá niwëxchiru na ngëmawa duũxügü nüxü cuèxgüxücèx na
 ngechaü nüxü nguxgüxü”, ñanagürü choxü. ⁴ Rü ngëma taxre
 i orearü uruũgü nixi i norü cuèxruü i ngëma taxre i nanetü i
 oríbu rü ngëma taxre i weraarü üruũgü i tórü Cori ya ñoma i
 naãneärü yora ixĩcüpëxewa ngëxmagüxü. ⁵ Rü ngëxguma texé
 chixexü namaã ügüchaügu i ngëma taxre i orearü uruũgü,
 rü nümagü rü üxüema ya naãxwa ínacuexechinemaã tüxü tá
 ínagu. Rü ngëmaãcü tá inayanaxoxëë i norü uwanügü. Rü
 ngëmaãcü tá tüxü nadai ya yixema chixexü namaã ügüchaüxë.
⁶ Rü ngëma taxre i orearü uruũgü rü nüxü nangëxma i
 pora na íyachaxãchixücèx ya pucü na tama napuxücèx
 i guxüma i ngëma 1,260 i ngunexügü i nagu Tupanaärü
 orexü yaxugüxü. Rü ngëxgumarüü ta nüxü nangëxma i pora
 na nagüxü yaxixëëgüãxücèx i dexá. Rü ngëxgumarüü ta
 nüxü nangëxma i pora na ñoma i naãnewa namugüãxücèx i
 nagüxüraüxü i poxcuruũgü na ngëmaãcü ngüxü duũxügüxü
 yangexëëgüxücèx i ngëxguma ngëma taxre naxwëxegügu.
⁷ Natürü ngëxguma ngëma taxre i orearü uruũgü naguxëëgügu
 na nüxü yaxugüxü i Tupanaärü ore, rü ngëma ngoxo i
 ngëma ãxmaxü i taguma iyacuáxüwa íxüxüxü, rü tá ngema
 taxrena nayuxu. Rü tá nüxü narüyexera, rü tá nanadai.
⁸ Rü ngëma naxünegü i ngëma taxre rü tá yima ñãne ga tórü
 Cori nawa curuchawa ipotane ya Yerucharéüärü ítamüguwa
 nawogü. Rü yima ñãne rü nachixe rü ngëmacèx Chodomaärü
 ñãnemaã rü Equituanemaã nanaxugü. ⁹ Rü tomaëxpüx i
 ngunexüärü ngãxü rü muxüma i nagüxüraüxü i duũxügü

rü muxüma i guxü i nachiüãnecüãx i duüxügü rü muxüma i duüxügü i to i nagawa idexagüchigüxü, rü tá nüxü nadaugü i naxünegü. Rü täütáma nanaxwëxegü na texé inatëxgüxü. ¹⁰ Rü ngëma duüxügü i ñoma i naãnewa maxëxü rü tá nataãëgü na marü nayuexü i ngëma taxre. Rü ngëma na poraãcü nataãëgüxüchixü rü tá nügüna ãmare naxägü, yerü yema taxre ga orearü uruügü rü poraãcü nanachixewe rü naãëwa nanangüxëëgü. ¹¹ Natürü yema tomaëxpüx ga ngunexüärü ngãxüguwena, rü Tupana wenaxärü nanamaxëxëë ga yema taxre. Rü wenaxärü ínarüdagü. Rü guxüma ga yema duüxügü ga nüxü daugüxü rü poraãcüxüchi namuüë. ¹² Rü ñüxüchi ga yema taxre ga orearü uruügü, rü nüxü naxüñüë ga wüxi ga naga ga tagaãcü daxügüxü ga naãnewa inaxüxü ga ñaxü:

“¡Nuã daxüwa pexí!” ñaxü. Rü yemaãcü ga nümagü rü wüxi ga caixanexügu daxügüxü ga naãnewa naxí. Rü norü uwanügü rü yéma nüxü narüdaunü. ¹³ Rü yexgumatama poraãcü naxíãxãchiane. Rü wüxi ga yema norü 10 arü üye ga guma ñãne, rü niwëxgü. Rü 7,000 ga duüxügü nayue namaã ga yema ñãxãchiane. Rü yema togü ga duüxügü ga maxëxü rü poraãcüxüchi namuüë. Rü Tupana ya daxügüxü i naãnewa ngëxmacüxü nicuëxüügü. ¹⁴ Rü yexma nayacuëx ga yema norü taxre ga chixexü. Natürü paxa tá ínangu i ngëma norü tomaëxpüx íxüxü.

Guma norü 7 ga cornetachiga

¹⁵ Rü yema norü 7 ga Tupanaärü orearü ngeruü, rü nayacue ga norü corneta. Rü nayexma ga nagagü ga tagaãcü daxügüxü ga naãnewa inaxügüxü ga ñagüxü:

“Ñüxma rü yima mecü na namaã inacuëxgüxü i ñoma i naãne, rü nüma nixí ya tórü Cori ya Tupana rü Nane ya Cristu. Rü nüma rü guxügutáma namaã inacuëxgü”, ñagüxü. ¹⁶ Rü nümagü ga yema 24 ga ãëxgacügü ga norü tochicaxügüwa rütogüxü ga Tupanapëxewa, rü yexma nanangücuchitanü, rü Tupanaxü nicuëxüügü. ¹⁷ Rü ñanagürügü:

“Pa Torü Cori ya Tupana ya Guxüärü Yexera Poracüx, cuma rü woetama cuyexmaëcha, rü ñüxma rü ta cungëxmaëcha. Rü moxë cuxna taxägü, erü marü cugümëxëwa cunangëxmaxëë i guxüma, rü marü icunaxügü na namaã icucuáxü. ¹⁸ Rü ngëma duüxügü i tama cuxrü ixügüxü rü poraãcüxüchi nanuë, natürü nawa nangu i ngëma ngunexü i nagu tá cunapoxcuexü. Rü ngëxgumarüü ta marü nawa nangu na nüxü quicagüxü i guxüma i duüxügü i yuexü. Rü marü nawa nangu na nüxü cunaxütanüxü i ngëma curü duüxügü i curü orearü uruügü, rü ngëma duüxügü i cupëxewa imexü, rü guxüma i ngëma duüxügü i cuxü muüëxü i yaexü rü buexü. Rü marü nawa nangu na icuyanaxoxëëxü i ngëma duüxügü i nachixexëëxü

i ñoma i naãne”, ñanagürügü. ¹⁹ Rû ñuxûchi Tupanapata ga daxüguxû ga naãnewa yexmane, rû niwãxna. Rû yéma norü aixepewa nüxû chadau ga yema baú ga Tupanaârü uneta ga nutagu ümatüxû. Rû nibè|x|bêxane, rû poraãcü nicuxcuane, rû naxîãxãchiane rû poraãcü gáu|x|narüyi.

12

Wüxi ga nge rû wüxi ga coya ga taxû

¹ Rû ñuxûchi daxûwa nangox ga wüxi ga cuèxruû ga taxû. Rû iyexma ga wüxi ga nge ga üèxcürüü iyaurchirucüücü. Rû ngîtüücutüwa nayexma ga tauemacü. Rû yema ngîrü ngèxcueruû ga ngîeruwa yexmaxû, rû 12 ga woramacurigü nixîgü. ² Rû yema nge rû itacharaû. Rû poraãcü aita ixü yerü ixíraxacüchaû rû poraãcü inguxnecaxüchi. ³ Rû yemawena daxûwa nangox ga to ga cuèxruû. Rû yéma nayexma ga wüxi ga coya ga taxüchixû ga dauxû ga 7 ga naëru nüxû yexmaxû rû 10 ga naxchatacuxre. Rû wüxichigü ga naëruwa rû nüxû nayexma ga norü ngèxcueruû. ⁴ Rû narexümaã inayatüchigü ga wüxitücumü ga norü tomaëxpüxarü üye ga woramacurigü, rû ñoma ga naãneetügu nanawogü. Rû yema coya rû ngîpêxegu nayachi ga yema nge ga íraxacüchaücü, yerü tüxû nangoxchaû ga guxema ngîxãcüxe ga yexguma tabuxgu. ⁵ Rû yema nge rû ixíraxacü, rû nayatü. Rû nüma rû tá guxû i nachiüãneârü aëxgacü nixî, rû tá namaã inacuèx. Natürü ga guma ngîne rû Tupana ngixna nanayaxu rû yema ínatoxüwa nanaga. ⁶ Rû yema nge rû wüxi ga nachica ga ngextá taxüema íxãpataxüwa iña. Rû yéma Tupana ngîxcèx nanamexëë ga wüxi ga ngîchica na yéma ngîxna nadauxücèx rû ngîxû naxüwemüxücèx ga 1,260 ga ngunexû. ⁷ Rû yemawena ga daxûwa rû nügü nadai. Rû Miguere ga Tupanaârü orearü ngeruügarü aëxgacü ixîcü rû guxüma ga natanüxû ga orearü ngeruügü, rû nügü nadai namaã ga yema coya ga taxüchixû rû norü orearü ngeruügü. Rû yema coya rû ñuxûchi norü orearü ngeruügü i chixexû rû poraãcü Tupanaârü orearü ngeruügümaã nügü nadai. ⁸ Natürü ga yema coya rû norü orearü ngeruügü rû tama Tupanaârü orearü ngeruügüxû narüporamaëgü. Rû ñuxûchi ga yema coya rû norü orearü ngeruügü rû nangechica ga daxüguxû ga naãnewa. ⁹ Rû yemaãcü ínatèxüchi ga daxüguxû ga naãnewa ga yema coya ga yema nuxcümaüxû ga äxtape. Rû nüma rû ngoxogu rû Chatanágu naxãega. Rû nüma nixî i guxüma i ñoma i naãnecüãx i duüxügüxû nawomüxëëxû. Rû nüma rû norü orearü ngeruügümaã ñoma ga naãnegu narüwoü. ¹⁰ Rû ñuxûchi nüxû chaxînü ga wüxi ga naga ga daxüguxû ga naãnewa tagaãcü ñaxû:

“Ñuxma rü marü nawa nangu na tórü Tupana rü norü duüxügüxü namaxëxëxü. Rü ñuxma rü nüma tüxü nüxü nadauxëë na guxüârü yexera naporaxü rü guxüârü äëxgacü yïxü. Rü Nane ya Cristu rü marü tüxü nüxü nadauxëë na guxümaã inacuáxü. Yerü marü daxügüxü ga naãnewa ínatëxüchi ga Chataná ga ngunecü rü chütacü tórü Tupanapëxewa taeneëgüxü yeücürü ixuechaxü. ¹¹ Rü nümagü ga yema taeneëgü, rü marü Chatanáxü narüyexeragü nagügagu ga guma pecaduarü ütanüçex yucü rü nagagu ga Tupanaârü ore ga nüxü yaxugüxü. Yerü ga nümagü rü tama nayanuxügü ga norü maxü, rü ínamemaregü na Tupanacëx nayuexü. ¹² ¡Rü ngëmacëx petaãëgü i guxãma i pema i daxügüxü i naãnewa ngëxmagüxe! ¡Natürü pengechaütümüügü i pema i yea naãne i pecaduáxüwa ngëxmagüxe rü taxtü i taxüwa ngëxmagüxe! Erü ngëma ngoxo i Chataná rü marü petanügu narütáe. Rü poraãcü nanu i nüma erü marü noxretama i ngunexü nüxü ínayaxü na chixexü naxüxü, erü paxa tá napoxcu”, ñanagürü ga yema naga. ¹³ Rü yema coya ga taxüchixü ga Chataná nagu icúxü rü yexguma nügü yacuëxächigu ga ñoma ga naãnegu na nataëxü, rü ngïwe ningëchigü ga yema nge ga íraxacücü. ¹⁴ Natürü ga Tupana rü ngixü naxüxpexatü ga yema nge. Rü nanaxïyüpexatügüraxü. Rü yemaãcü nachica ga ngextá taxúema íxãpataxüwa íña naxchaxwa ga yema coya ga Chataná nagu icúxü. Rü yema nachicawa nixí ga Tupana ngïxna dauxü, rü ngïxü üwemüxü ga tomaëxpüx ga taunecüarü ngãxü. ¹⁵ Rü yema coya ga Chataná rü dexá nügüëxwa ínaxüxüxëë na wüxi ga natü naxüxüçëx, rü yema natümaã ngïxü yachaxëëxüçëx ga yema nge. ¹⁶ Natürü ga waixüümü rü ningëx na iyachexëëãxüçëx ga yema dexá ga coya nügüëxwa íxüxüxëëxü. ¹⁷ Rü ñuxüchi ga yema coya ga Chataná, rü poraãcüxüchima ngïmaã nanu ga yema nge. Rü ínixü na nügü namaã yadëjxüçëx ga yema togü ga ngïxãcügü ga yema nge. Rü ngëma ngïxãcügü i ngëma coyamaã nügü dëjxü, rü ngëma nixí i ngëma duüxügü i meã Tupanaârü orega ínüëxü rü meã yaxögüechaxü i Ngechuchu ya Cristuarü ore i aixcüma íxíxü. Rü ñuxüchi ga yema coya rü norü numaã taxtü ga taxüãnacügu nayarüñu.

13

Taxre ga ngoxogüchiga

¹ Rü nüxü chadau ga wüxi ga ngoxo ga taxü ga taxtügu íñuächixü ga 7 eruxü rü 10 chatacuxrexü. Rü wüxichigü ga naxchatacuxrewa rü nüxü nayexma ga norü ngëxcueruü. Rü naërugügu naxümatü ga ñuxre ga naegagü ga Tupanamaã guxchigagüxü. ² Rü yema ngoxo ga nüxü chadauxü, rü wüxi

ga airüü nixĩ. Rũ naxmẽxgũ rũ chatũ ga taxũmẽxẽgürüü nixĩ. Rũ naãx rũ wüxi ga aièxrüü nixĩ. Rũ yema coya ga Chataná rũ yema ngoxoxũ naporaxẽẽ na naxrũü naporaxüçèx rũ naxrũü ãẽxgacü yĩixüçèx na ñoma ga naãnemaã inacuáxüçèx. ³ Rũ wüxi ga naẽruwa ga yema ngoxo, rũ nüxũ nayexma ga wüxi ga taxũ ga norü oxri ga namaã nayuxchaũxũ. Natürü ga yema norü oxri rũ nüxũ nixẽ, rũ naxcèx nitaane. Rũ guxũma ga ñoma ga naãnecũãx ga duũxüğü rũ poraãcü yema ngoxomaã naãaixãchie, rũ nawe narüxĩ. ⁴ Rũ ga duũxüğü rũ yema coya ga Chatanáxũ nicuèxüüğü yerü yema ngoxoxũ naporaxẽẽ na ãẽxgacü yĩixüçèx. Rũ yexgumarüü ta yema ngoxoxũ nicuèxüüğü, rũ ñanagürüğü:

“¿Texé tangẽxma ya ñãã ngoxorüü poraxe? ¿Rũ texé tapora na namaã tüğü tadèixüü?” ñanagürüğü. ⁵ Natürü ga Tupana rũ tama yema ngoxona nanachüxu na nüğü yacuèxüüxüçèx rũ tacü Tupanamaã yaxugüxüçèx rũ ãẽxgacü na yĩixüçèx ga 42 ga tauemacü. ⁶ Rũ yemaãcü chixexũ naxü ga yema ngoxo. Rũ poraãcü tacü Tupanamaã nixugü. Rũ Tupanamaã naguxchiga, rũ napatamaã rũ ta naguxchiga, rũ tümamaã naguxchiga ya guxãma ya yixema daxüguxũ i naãnewa ngẽxmagüxe. ⁷ Rũ yema coya ga Chataná rũ yema ngoxoxũ naporaxẽẽ na Tupanaãrũ duũxüğümaã nüğü nadèixüçèx ñuxmatáta tüxũ nayexera. Rũ ãẽxgacüxũ nayaxĩxẽẽ na namaã inacuáxüçèx ga nagüxüraũxũ ga duũxüğü ga guxũma ga nachiũãnecũãx ga nagüxüraũxũ ga nagawa idexagüxũ. ⁸ Rũ tá ngẽma ngoxoxũ nicuèxüüğü i guxũma i duũxüğü i ñoma i naãnewa maxèxũ i noxritama naãne üxgu ngeégagüxũ nawa i norü popera ya yima pecaduarü ütãnücèx yucü i nagu yawügüãxũ i ngẽma duũxüğü i marü Tupana nüxna naxãxũ i maxũ i taguma gúxũ. ⁹⁻¹⁰ Rũ ngẽxguma texé ãxchixẽgu, rũ name nixĩ i naga taxĩnü i ñãã tá pemaã nüxũ chixuxũ. Rũ ngẽxguma texé tümamaã naxuegugu na tüxũ yayauxgüxũ, rũ noxtacüma tá tiyaxu. Rũ ngẽxguma texé tümamaã naxuegugu na tüxũ yamèxgüxũ, rũ noxtacüma tá tüxũ nimèxgü. Rũ ngẽmacèx ya yixema Tupanaãrũ duũxüğü ixĩgüxe, rũ woo tacü rũ guxchaxũ tüxũ ngupetügu, rũ tanaxwèxe na yaxna namaã taxĩnüèxũ rũ tayaxögüamaxũ. ¹¹ Rũ yemawena nüxũ chadau ga wüxi ga to ga ngoxo ga taxrechatacuxrexũ ga waixũmũãnewa íxüxüxũ. Rũ yema naxchatacuxre rũ ñoma carneruchatacuxrerüü nixĩ. Natürü ga naga rũ wüxi ga coya ga taxüchixügarüü nixĩ. ¹² Rũ yexguma yema nüxĩraũxũ ga ngoxopèxewa nayexmagu, rũ naxrũütama napora. Rũ ñoma ga naãnemaã inacuèx, rũ nanamu ga ñoma ga naãnewa maxèxũ ga duũxüğü na yema nüxĩraũxũ ga ngoxo ga ixèãrũ oxriáxüxũ na yacuèxüügüxüçèx. ¹³ Rũ yema ngoxo nanaxü ga taxũ ga

cuèxruŭgü ga duŭxüğü tama nüxü cuáxü na naxüğüãxü. Rü daxüwa nanayixêê ga üxü, rü ñoma ga naãnegu nayi napêxewa ga duŭxüğü. ¹⁴ Natürü ga Tupana rü tama yema ngoxona nanachuxu na ñoma ga naãnewa maxêxü ga duŭxüğüxü nawomüxêêxü namaã ga yema cuèxruŭgü ga yema nüxïraŭxü ga ngoxopêxewa naxüxü. Rü yemaãcü ga yema ngoxo rü duŭxüğüxü namu na naxüğüãxüçex ga naxchicünèxã ga yema nüxïraŭxü ga ngoxo ga taramaã chexexü rü poraãcü rüxóxü rü tama yuxü. ¹⁵ Rü Tupana rü tama yema to ga ngoxona nanachuxu na namaxêêãxüçex ga yema nüxïraŭxü ga ngoxochicünèxã. Rü yemaãcü ga yema ngoxo rü nanamaxêê ga yema naxchicünèxã na yadexaxüçex rü na nadaiãxüçex ga guxüma ga yema duŭxüğü ga tama nüxü icuèxüüğüxü. ¹⁶ Rü yexgumarüü ta guxüma ga duŭxüğüxü namu na norü tügünemêxêwa rü êxna nacadüwa nüxü na nayexmaxüçex ga wüxi ga cuèxruŭ ga yema ngoxoéga ixïxü. Rü yemaãcü nanamu ga guxüma ga duŭxüğü rü woo buxü rü êxna yaxü, rü woo duŭxüğü i muärü dïeruãxgüxü rü êxna ngearü dïeruãxgüxü, rü woo duŭxüğü i ngearü coriãxgüxü rü êxna duŭxüğü i ixãärü coriãxgüxü. ¹⁷ Rü taxucürüwa texé tümaärü tacüçex tataxe rü êxna tümaärü tacümaã tataxe ga yexguma tümaärü tügünemêxêwa rü êxna tümacatüwa tüxü natauxgu ga yema ngoxoéga rü êxna yema ngoxoégaarü cuèxruŭ ga número. ¹⁸ Rü ñaã orexü na icuáxüçex, rü tanaxwèxe na tüxü nangêxmaxü i tórü cuèx. Rü yixema tüxü nangêxmaxê i tümaärü cuèx, rü name nixï i tanangugü i ngêma número i ngêma ngoxoéga ixïxü. Erü ngêma número rü wüxi i yatüégachirêx nixï. Rü ngêma número rü 666 nixï.

14

Yema 144,000 ga duŭxüğüarü wiyae

¹ Rü yemawena ichadawenü, rü nüxü chadau ga guma pecaduarü ütanüçex yucü ga guma mëxpüne ga Siõügu äeganeetügu chicü. Rü naxütawa nayexma ga 144,000 ga duŭxüğü ga nacadüwa ixãegaxü namaã ga guma pecaduarü ütanüçex yucüéga rü Nanatü ya Tupanaega. ² Rü ñuxüchi nüxü chaxïnü ga wüxi ga naga ga tagaxü ga daxüguxü ga naãnewa inaxüxü ga ñoma taxü i cotüna i chuxchuxügarüü ixïxü rü ñoma poraãcü yaduruanexürüü ixïxü rü ñoma muxüchixü i duŭxüğü i arpawa ípaxetaxüxürüü ixïxü. ³ Rü yema 144,000 ga duŭxüğü rü nagu nawiyaegü ga wüxi ga yexwacaxüxü ga wiyae napêxewa ga Tupanaärü tochicaxü rü napêxewa ga yema ägümücü ga daxüçüãx ga maxêxü rü napêxewa ga yema 24 ga äëxgacügü. Rü taxucürüwama texé ga togue nüxü tacuèxéga ga yema wiyae. Rü yema 144,000 ga

duũxũgũxícatama nixĩ ga nüxũ cuèxgũxũ. Rũ yema nixĩ ga Tupana ñoma ga naãnewa deixũ na namaxêxêẽãxũcèx. ⁴ Rũ yema nixĩ ga duũxũgũ ga tama ñoma ga naãneãrũ ngúchaũ i chixexũmaã nũgũ ãñãchiarũ maxũãxgũxũ rũ tama nüxũ rũxoexũ na Tupanaãxũ yaxõgũãxũ. Rũ nümagũ rũ yima Tupana Nane ga pecaduarũ útanücèx yucüwe narũxĩ i ngextá ínaxũxũwa. Rũ yemagũ nixĩ ga ñoma ga naãnecũãxtanũwa nüxira Tupana naxcèx taxexũ na noxrũ rũ Naneãrũ duũxũgũ i üünexũ yixĩgũxũcèx. ⁵ Rũ yematanũwa rũ taguma texé nüxũ taxĩnü na doraxũ yaxugũxũ, erũ Tupanapêxewa rũ nataxuma i norũ chixexũ.

Orearũ ngeruũgũ ga daxũcũãxãrũ orechiga

⁶ Rũ ñũxũchi nüxũ chadau ga wũxi ga to ga orearũ ngeruũ ga daxũgũxũ ga naãnegu íxexeũxũ ga iyangexũ ga Tupanaãrũ ore i guxũgutáma íxixũ, na guxũ i nachiũãnecũãxgũmaã rũ nagúxũraũxũ i duũxũgũmaã rũ guxũma i duũxũgũ i nagúxũraũxũ i nagawa idexagũxũmaã nüxũ yaxuxũcèx. Rũ yemaãcü inayange ga yema Tupanaãrũ ore na guxũma i ñoma i naãnewa maxèxũ i duũxũgũmaã nüxũ yaxuxũcèx. ⁷ Rũ tagaãcü ñanagũrũ:

“¡Nüxũ pemuũẽ ya Tupana rũ nüxũ picuèxũũgũ! Erũ marũ nawa nangu na guxũma i duũxũgũna naçaxũ. ¡Rũ nüxũ picuèxũũgũ ya yima naxücü i daxũgũxũ i naãne rũ ñoma i naãne rũ taxtũ i taxũ rũ guxũma i natũxacügũ!” ñanagũrũ. ⁸ Rũ yemawena nangox ga to ga orearũ ngeruũ ga daxũcũãx, rũ ñanagũrũ:

“Marũ nagu nayarũchixe ya yima ñãne ya taxũne ya Babiróniã, rũ nagu napogũe rũ nayawètaũgũxêẽ ya norũ ígũ. Yerũ yema ñãnecũãx rũ nanachixexêẽ ga guxũma ga to ga nachiũãnecũãx ga duũxũgũ. Rũ guxũma ga yema duũxũgũxũ namu na naxügũãxũcèx ga yema chixexũ ga guma ñãnewa naxügũxũ ga Tupanapêxewa poraãcü chixexũ”, ñanagũrũ. ⁹⁻¹⁰ Rũ yemawena nangox ga to ga orearũ ngeruũ ga tagaãcü ñaxũ:

“Ngèxguma chi texé nüxũ icuèxũũgu i ngẽma ngoxo rũ naxchicünèxãxũ ticuèxũũgu rũ tũgũ itaxãxgu na tũmacatũwa rũ êxna tũmamèxèwa ngẽma ngoxoégamaã tacuèxruũãxũ, rũ Tupana rũ poraãcüxũchi tá tũxũ napoxcu namaã i ngẽma poxcu i guxũãrũ yexera íxixũ i nümatama ya Tupana norũ numaã namexèèxũ. Rũ üxũmaã rũ azufre i iyauraxũmaã tá ngúxũ tũxũ ningexêẽ napêxewa i norũ orearũ ngeruũgũ rũ napêxewa ya yima Nane ga pecaduarũ útanücèx yucü. ¹¹ Rũ naẽma ya yima üxũ ya nawa Tupana ngúxũ tũxũ ingexèene, rũ guxũgutáma ngema nicaixqueecha. Rũ bai i

Írarüwa tá tüxü narüna i ngēma ngúxü ya yíxema ngēma ngoxoxü rü ngēma ngoxochicünèxãxü icuèxüügüxe rü tügü ixãxē na ngēma ngoxoégamaã taxãegaxü. Rü bai i ngunecü rü bai i chütacü tá tüxü narüna i ngēma ngúxü”, ñanagürü. ¹² Rü ngēmacèx ya yíxema Tupanaärü duüxügü ixígüxe rü norü orega ínüèxē rü Ngechuchuaxü yaxögüxe, rü name nixí na yaxna namaã taxínüèxü rü tayaxögüamaxü ega woo tacü rü guxchaxü tüxü ngupetügu. ¹³ Rü ñuxüchi nüxü chaxínü ga wüxi ga naga ga daxügüxü ga naãnewa inaxüxü ga ñaxü choxü: “¡Naxümatü i ñaã ore i tá cumaã nüxü chixuxü! Rü ñuxmaücüü tá tataãëgü ya yíxema tórü Coriaxü meã yaxögüãcüma yuexe. Erü Tupanaãë i Üünexü rü ñanagürü: ‘Ngü, ngēmaãcü tá tataãëgü ya yíxema, erü tá itarüngüë nüxna i túmaärü puracügü. Rü ngēma mexü i taxügüxü rü tümamaã wüxigu daxügüxü i naãnewa tá naxü’”, ñanagürü.

Ñoma i naãnewa nanade i ngēma duüxügü i Tupanaärü ixígüxü

¹⁴ Rü ñuxüchi ichadawenü rü nüxü chadau ga wüxi ga caixanexü ga cómuxü. Rü yema caixanexüetüwa narüto ga Tupana Nane ga duüxüxü ixícü. Rü naëruwa nayexma ga wüxi ga norü ngèxcueruü ga uirunaxcèx. Rü namèxwa nayexma ga wüxi ga cüxchi ga ínapomaguxü ga tēxechixü. ¹⁵ Rü Tupanapatawa ínaxüxü ga wüxi ga to ga orearü ngeruü ga tagaãcü ñaxü nüxü ga guma caixanexüetüwa rütocü:

“¡Inaxügü na cunadexü i ngēma duüxügü i cuxrü ixígüxü! Erü marü nawa nangu na cügüütawa cunagagüxü, erü ngēma curü duüxügü i ñoma i naãnewa ngēxmagüxü rü ínamemare na cunadexü”, ñanagürü. ¹⁶ Rü ñuxüchi ga guma yema caixanexüetüwa rütocü rü ñoma trigu i buxuxürüü naãneetügu ngímaã nayabuãchi ga norü cüxchi. Rü nanade ga yema norü duüxügü ga ñoma ga naãnewa yexmagüxü. ¹⁷ Rü ñuxüchi daxügüxü i naãnewa ngēxmane ya Tupanapatawa ínaxüxü ga wüxi ga to ga orearü ngeruü ga nüxü nayexmacü ga wüxi ga cüxchi ga ínapomagüxcü ga tēxechixcü. ¹⁸ Rü yema pumaraarü gutēxeruütaxmüwa ínaxüxü ga wüxi ga to ga orearü ngeruü ga üxümaã icuáxü. Rü nüma rü tagaãcü ñanagürü nüxü ga yema to ga orearü ngeruü ga yema cüxchi ga ínapomagüxcü ga tēxechixcü nüxü yexmaxü:

“¡Inaxügü na cunadexü i ngēma duüxügü i yéa naãnewa ngēxmagüxü i tama Tupanaärü ixígüxü! Erü marü nawa nangu na Tupana napoxcuexü”, ñanagürü. ¹⁹ Rü yema orearü ngeruü rü ñoma ga naãneetügu ngímaã nayabuãchi ga norü cüxchi. Rü nayadexechi ga yema duüxügü ga tama Tupanaärü ixígüxü ga ñoma ga naãnewa yexmagüxü. Rü wüxi ga taxü ga nachicagu nanawocu na yexma Tupana norü numaã nadèixücèx, ñoma ubagü imèixtüüxürüü. ²⁰ Rü yema nachica

ga ãñeãrũ ãxpemawa yexmaxũgu nanadai. Rũ guma nagũ ga yema ãyaxũchicũ, rũ 300 ga kilõmetru inayarũbaichi, rũ wũxi ga metruarũ ngãxũ nixĩ ga norũ mátama ga guma nagũ.

15

Tupanaãrũ orearũ ngeruũgũ ga nũxũ nayexmaxũ ga 7 ga poxcuruũgũ

¹ Rũ ñuxũchi ga daxũguxũ ga naãnewa rũ nũxũ chadau ga wũxi ga to ga taxũ ga cuèxruũ ga namaã ãbaixãchixũ. Rũ nayexma ga 7 ga orearũ ngeruũgũ ga daxũcũãx ga nũxũ yexmagũxũ ga 7 ga poxcuruũ. Rũ yema poxcugu nixĩ ga yagũxũ ga norũ nú ga Tupana. ² Rũ yexgumarũũ ta nũxũ chadau ga ñoma wũxi ga nanaxtaaétũwaraũxũ ga woruarũũ iyauraétũcũxũ ga ãxũema nawa inachixũ. Rũ yema tayexmagũ ga guxema nũxũ rüyexeraxe ga yema ngoxo rũ yema ngoxochicũnèxã rũ yema ngoxoéga rũ yema númeru ga yema ngoxoéga ãxũ. Rũ yema nanaxtaaétũraũxũgu tachigũ. Rũ tũxũ nayexmagũ ga tũmaãrũ paxetaruũgũ ga arpa ga Tupana tũxna ãxũ. ³ Rũ nagu tawiyaegũ ga Moĩché ga Tupanaãrũ duũxũ ãxũcũarũ wiyae. Rũ yexgumarũũ ta nagu tawiyaegũ ga yema wiyae ga guma Tupana Nane ga pecaduarũ ãtanũcèx yucũarũ ãxũ ga ñaxũ:

“Pa Torũ Cori ya Tupana ya Guxũãrũ Yexera Poracũx, nataxũchi rũ namexèchi i guxũma i ngẽma cuxũxũ. Rũ cuma rũ guxũgutãma guxũma i nachiũãnegũarũ ãèxgacũ quixĩ. Rũ cuma rũ aixcũma meãma namaã icucuèx rũ taguma quidora. ⁴ ¿Rũ texé tãũtãma cuxũ tamuũ, Pa Corix? ¿Rũ texé tãũtãma cuxũ ticuèxũũ? Erũ cuma rũ cuxicatama nixĩ i ãũnecũ quĩxũ. Rũ guxũma i nachiũãnecũãx rũ nuã tá naxĩ, rũ tá cuxũ nicuèxũũgũ. Yerũ marũ nũxũ nadaugũ na quixaixcũmaxũ i guxũma i ngẽma nũxũ quixuxũwa rũ aixcũma mea cunangugũxũ i guxũma i ngẽma chixexũ ãgũxũ rũ ngẽma mexũ ãgũxũ”,

ñanagũrũ ga yema wiyae. ⁵ Rũ yemawena ichadawenũ rũ nũxũ chadau ga daxũguxũ ga naãnewa na yawãxnaxũ ga yema nachica ga ãũnèxũ ga Tupanapataarũ aixepewa yexmaxũ ga ngexta namaã ãnanguxũgũxũwa ga guma nuta ga Tupanaãrũ mugũ nagu ãmatũcũ. ⁶ Rũ guma Tupanapatawa ãnachoxũ ga yema 7 ga orearũ ngeruũgũ ga daxũcũãx ga nũxũ nayexmagũxũ ga yema 7 ga poxcuruũgũ. Rũ naxchiru ga mexèchixũmaã rũ iyauracũũxũmaã nixãxchiru. Rũ yema norũ goyeremũũgũ rũ uirunaxcèx nixĩ. ⁷ Rũ ñuxũchi wũxi ga yema ãgũmũcũ ga daxũcũãx ga maxũxũ, rũ wũxichigũ ga yema 7 ga orearũ ngeruũgũna nanaxã ga wũxi ga copa

ga uirunaxcèx ga Tupana ya guxüguma maxêchacüarü nu i ãücümáxümaã ixããcuxü. ⁸ Rû guma Tupanapata rû namaã naxããcu ga yema caixema ga Tupana ya mexêchicü rû poracüwa ne üxü. Rû taxucürüwama texé yexma taxücu ñuxmata nagú ga yema 7 ga poxcuruü ga yema 7 ga orearü ngeruügüaxü yexmaxü.

16

copagü ga Tupanaãrü numaã ixããcuxüchiga

¹ Rû ñuxüchi nüxü chaxĩnü ga wüxi ga naga ga tagaãcü guma Tupanapatawa inaxüxü ga ñaxü nüxü ga yema 7 ga orearü ngeruügü:

“¡Ngema pexĩ, rû naãneetüwa peyabagüãcu i ngẽma 7 i copagü i Tupanaãrü nu i ãücümáxümaã ixããcuxü!” ñanagürü.

² Rû yema naxü ga wüxi ga Tupanaãrü orearü ngeruü, rû naãneetügu nayabaãcu ga norü copa. Rû guxüma ga duüxügü ga yema ngoxoégamaã ixãegaxü rû yema ngoxochicünèxãxü icuèxüügüxü, rû nawa inayarüggü ga taixna ga nguxuchixü ga taguma ixèxü. ³ Rû yema norü taxre ga orearü ngeruü, rû taxü ga taxtüétügu nayabaãcu ga norü copa. Rû nagüxü nananguxuchi ga dexá, rû ñoma wüxi i duüxü i texé imáxügürüü nixĩ ga dexá. Rû guxüma ga tacü ga taxtüwa maxèxü rû nayue. ⁴ Rû yema norü tomaëxpüx ga orearü ngeruü rû natügüétügu rû natüxacügüétügu nayabaãcu ga norü copa. Rû guxüma ga yema natügü rû natüxacügü, rû nagüxü nanacèxichi. ⁵ Rû ñuxüchi nüxü chaxĩnü ga yema Tupanaãrü orearü ngeruü ga guxüma ga dexámaã icuáxü ga ñaxü:

“Pa Torü Cori ya Tupana ya Üüncü ya Woetama Yexmaêchacü rû Ñuxma Ngẽxmaêchacü, cuma rû wüxi i mexü cuxü na ngẽmaãcü dexá nagüxü cunacèxichixèxü naxchaxwa i ngẽma duüxügü. ⁶ Yerü nümagü rû nanadai ga yema curü duüxügü rû curü orearü uruügü, rû inanaba ga nagü. Rû ñuxma i cuma rû wüxi i mexü nixĩ i cuxüxü na ngẽma dexá nagüxü cunacèxichixèxü na nawa naxaxegüxücèx. Yerü yema nixĩ ga yema nanaxwèxegüxü rû yemacèx nixĩ ga curü duüxügüxü nadèixü”, ñaxü. ⁷ Rû nüxü chaxĩnü ga wüxi ga naga ga yema pumaraarü gutèxeruütaxmüwa inaxüxü ga ñaxü:

“Ngü, Pa Cori ya Tupana ya Guxüãrü Yexera Poracüx, aixcüma nixĩ i namexü i ngẽma cuxüxü”, ñaxü. ⁸ Rû yema norü ágümücü ga orearü ngeruü rû üèxcüétügu nayabaãcu ga norü copa. Rû yemaãcü poraãcü nananaiemaxèè ga üèxcü na yema norü naĩemáxümaã ínaguãxücèx ga duüxügü. ⁹ Rû guxüma ga duüxügü rû poraãcü nüxü nanguxema, natürü

tama nūxū narūxoe ga nacūma ga chixexū rū tama Tupanaxū nicuxūgū. Rū naguxchigagūama namaã ga Tupana ya guxūma i ngēma poxcuruūmaã icuácū. ¹⁰ Rū yema norū wūximēxpūx ga orearū ngeruū, rū yema ngoxoarū tochicaxūetūgu nayabaãcu ga norū copa. Rū guxūwama ga ngextá ãëxgacū íyīxūwa ga yema ngoxo, rū naxēane. Rū yema na poraãcū nūxū nangúxū ga duūxūgū, rū nūgū nangōōrū conūãxgū. ¹¹ Natūrū woo yemaãcū nūxū na nangupetūxū ga duūxūgū, rū tama nūxū narūxoechaū ga yema chixexū ga naxūgūxū. Natūrū yema na poraãcū nūxū nangúxū ga norū taixnagū, rū naguxchigagūama namaã ga Tupana ya daxūgucū. ¹² Rū yema norū 6 ga orearū ngeruū, rū yema taxtū ga Euférateētūgu nayabaãcu ga norū copa. Rū inayache ga yema taxtū na wūxi ga nama na yīxūcèx naxcèx ga yema nachīūñnegūarū ãëxgacūgū ga uèxcū íyarūgoxūwa ne íxū. ¹³ Rū nūxū chadau rū yema coyaãxwa, rū yema nūxīraūxū ga ngoxoèxwa, rū yema to ga ngoxo ga yema orearū uruūnetaèxwa, rū wūxièxwachigū ínaxūxū ga wūxi ga naãe ga chixexū ga ñoma curururū íxīxū. ¹⁴ Rū yema ngoxoãëgū nixī ga naxūgūxū ga yema taxū ga cuèxruūgū ga duūxūgū taxucūrūwa ūgūxū. Rū yema ngoxogū rū ínachoxū na nangutaquëxexëëgūãxūcèx i guxūma i ñoma i naãnewa ngëxmagūxū i nachīūñnegūarū ãëxgacūgū na Tupana ya Guxūārū Yexera Poracūmaã nūgū nadaixūcèx i ngëxguma nawa nanguxgu i naãneārū gux. ¹⁵ Natūrū dūcax, rū pexuãëgū erū tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristu rū ñanagūrū:

“Choma rū ngūrūãchi taxūetáma choxū ínanguxëëyane íchangu, ñoma wūxi i ngītèxáxū ínguxūrūū. Rū tataãe ya yīxema ímemarexe ñoma wūxi i duūxū i naxchiru ímexëëxūrūū na tama tangexchiruxūcèx rū taxānexūcèx i ngëxguma íchanguxgu”, ñanagūrū. ¹⁶ Rū yema ngoxogū, rū nanangutaquëxexëë ga guxūma ga ñoma ga naãnewa yexmagūxū ga nachīūñnecūãxgūarū ãëxgacūgū. Rū yema nachica ga nawa nangutaquëxegūxū, rū Armaguedóūgu naxāega i Yudíugūgawa. ¹⁷ Rū yema norū 7 ga orearū ngeruū, rū buanecūgumare nayabaãcu ga norū copa. Rū guma Tupanapata ya daxūguxū i naãnewa ngëxmanewa ínanaxū ga wūxi ga naga ga tagaxū ga yema Tupanaārū tochicaxūwa ínaxūxū ga ñaxū:

“Marū ningu”, ñaxū. ¹⁸ Rū nibèixbèxane, rū poraãcū nicuxcuane, rū niduruane. Rū poraãcū naxīãxāchiane. Rū noxri Tupana duūxūgūxū ūxgumama rū taguma nayexma ga wūxi ga íãxāchiane ga yemarūū poraxū. ¹⁹ Rū guma íane ga taxūne ga Babiróniã, rū tomaëxpūxgu ningūxyeane. Rū guma íanegū ga ñoma ga naãnewa yexmagūne rū niwëxtaūgū. Rū

Tupana rü nüxna nacuaxãchi ga guma ããne ga Babiróniããrũ chixexũ. Rü yemacèx norũ numaã poraãcũ nanapoxcu ga guma ããne, yerũ poraãcũxũchi namaã nanu. ²⁰ Rü guxũma ga capaxũgũ rü guxũnema ga mèxpũnegũ, rü inayarũxogũ. ²¹ Rü daxũwa narũyi ga gáuxũ ga itapũtaxũ, rü duũxũgũétũgu nayi. Rü wũxipũtachigũ ga yema gáuxũ, rü 40 ga kilogu nixĩ ga nayaxũ. Rü ga duũxũgũ rü Tupanamaã naguxchigagũ nagagu ga yema poxcuruũ ga gáuxũ, yerũ poraãcũ nüxũ nangux ga yema poxcu ga Tupana namaã napoxcuexũ.

17

Ããne ga Babiróniã ga wũxi ga nge ga ngẽãxũ- chicũgu ix-uxũne

¹ Rü yema 7 ga orearũ ngeruũgũ ga nüxũ yexmagũxũ ga 7 ga copagũ, rü yematanũwa rü wũxi ga orearũ ngeruũ, rü chauxcèx nixũ, rü ñanagũrũ choxũ:

“¡Nuã naxũ! Rü tá cuxũ nüxũ chadauxẽẽ i tacũ tá nixĩ i ngĩrũ poxcu i ngẽma nge i ngeãẽxũchicũ i taxũ i dexágũétũwa rũtoxcũ. ² Rü ñoma i naãnewa ngẽxmagũxũ i nachiũãnegũarũ ãẽxgacũgũ, rü ngĩmaã namaxẽ, rü yemaãcũ poraãcũ chixexũ naxũgũ. Rü guxũma i ñoma i naãnecũãx, rü ngĩrũ chixexũ nüxna naxũe”, ñanagũrũ. ³ Rü yexguma Tupanaãẽ i Üünexũ yemaãcũ choxũ ngoxetũxẽẽgu, rü yema orearũ ngeruũ rü wũxi ga nachica ga ngextá taxũema ixãpataxũwa choxũ naga. Rü yema ngĩxũ chadau ga wũxi ga nge ga wũxi ga ngoxo ga dauxũetũwa rũtoxcũ. Rü yema ngoxo rü guxũwama naxãegaxũne, rü yema naegagũ rü Tupanamaã naguxchiga. Rü 7 nixĩ ga naẽru rü 10 ga naxchatacũxre. ⁴ Rü yema nge rü wũxi ga naxchiru ga dauxracharaxũ rü dauxũmaã ixãxchiru. Rü uirumaã rü nutagũ ga mexẽchicũmaã ingãxãẽ. Rü ngĩxmẽxwa ngĩxũ nayexma ga wũxi ga copa ga uirunaxcèx. Rü yema copa rü namaã naxããcu ga nagũxũraũxũ ga yema Tupanapẽxewa chixexũ rü nagũxũraũxũ ga chixexũgũ ga yema nge üxũ. ⁵ Rü ngĩcatũgu naxũmatũ ga wũxi ga naega ga taxũema nüxũ cuáxũ na ñuxũ ñaxũchiga yĩxũ. Rü yema naega rü ñanagũrũ:

“Rü yima Babiróniã rü guxũma i ngema duũxũgũ i chixexũ ügũxũ i ñoma i naãnewa maxẽxũarũ mamá nixĩ”, ñanagũrũ. ⁶ Rü ngĩxũ chadau ga yema nge ga na nangãxũxũ namaã ga guma nagũ ga yema duũxũgũ ga Tupanaãrũ ixĩgũxũ rü yema duũxũgũ ga Ngechucharũ orexũ na yaxugũxũcèx dèixũ. Rü yexguma yemaxũ chadèuxgu, rü chaãaixãchi. ⁷ Rü yexguma ga yema orearũ ngeruũ rü ñanagũrũ choxũ:

“¿Tacũcèx cuãaixãchi? Dũcèx, tá cumaã nüxũ chixu na tacũchiga yĩxũ i ngẽma nge, rü tacũchiga yĩxũ i ngẽma ngoxo

i 7 eruxū rū 10 chatacuxrexū i naetūwa natoxū. ⁸ Rū ngēma ngoxo i nūxū cudauxū, rū yema nixī ga nuxcūmaxūchi maxchiréxū natürü ñuxma rū marū yuxū rū ngēma āxmaxū i taxuguma iyacuáxūwa ngēxmaxū. Natürü paxa tá ngēma íxūxūxū, rū ñuxūchi ngēma nachica i guxūgutáma nagu napoxcuxūwa tá ūxū. Rū ngēma ngoxoma ā tá nabaixāchiāēgū i ngēma duūxūgū i ñoma i naānewa maxēxū i tama nawa ngoxégagūxū i ngēma Tupanaārū popera i noxritama naāne ixūgūgu Tupana nagu yawūgūxū i ngēma duūxūgū i nūxū nangēxmaxū i maxū i taguma gúxū. Rū nūmagū i ngēma duūxūgū rū aixcūma tá namaā nabaixāchiāēgū i ngēxguma nūxū nadaugūgu i ngēma ngoxo ga nuxcūmaxūchi maxchiréxū rū yuxū natürü wena táxarū ínguxū. ⁹ Rū ñāā nixī i wūxi i ore naxcèx i ngēma duūxūgū i nūxū natauxchaxū na nūxū nacuèxgūxū. Rū ngēma 7 i naēru i ngēma ngoxo, rū yima nixī ya 7 ya mēxpūnechiga. Rū yima 7 ya mēxpūneetūwa nixī i natoxū i ngēma nge. Rū ngēxgumarūū ta i ngēma naērugū, rū 7 i nachiuānegūarū āēxgacūgūchiga nixī. ¹⁰ Rū wūximēēxpūx i ngēma āēxgacūgū rū marū togū nūxū narūyexeragū, rū ñuxma rū marū tama āēxgacūgū nixīgū. Rū ngēma norū 6 i ngēma āēxgacūgū, rū nūma rū ñuxma rū āēxgacū nixī. Rū ngēma norū 7 tá nixī i yixcūra ínguxū. Natürü ngēxguma ínanguxgu i ngēma norū 7 i nawa iyacuáxū i ngēma āēxgacūgū, rū paxaāchimare tá nixī i āēxgacū yīxū. ¹¹ Rū ngēma ngoxo ga nuxcūmaxūchi maxchiréxū rū ñuxma rū marū yuxū, rū ngēma nixī i norū 8 i ngēma āēxgacūgū. Rū nūma rū ngēma 7 tanūxū nixī. Natürü i nūma rū ngēma nachica i guxūgutáma nagu napoxcuxūwa naxū. ¹² Rū ngēma 10 i naxchatacuxre i nūxū cudauxū, rū 10 i nachiuānegūarū āēxgacūgūchiga nixī. Natürü i nūmagū rū tauta inanaxūgūe na duūxūgūmaā inacuèxgūxū. Natürü yixcūra tá nanayauxgū i pora na wūxítátama i ora ngēma ngoxomaā wūxigu āēxgacūgū yixīgūxūcèx. ¹³ Rū ngēma 10 i āēxgacūgū rū wūxigu nagu narūxīnūē na ngēma ngoxona naxāgūāxūcèx i norū pora, na ngēma ngoxo namaā icuáxūcèx. ¹⁴ Rū ñuxūchi i ngēma āēxgacūgū rū ngēma ngoxo rū tá nūgū nadai namaā ya yima Tupana Nane ga pecaduarū ūtanūcèx yucū. Natürü ya yima Tupana Nane rū tá nūxū narūyexera, erū nūma rū guxū i corigūarū Cori nixī, rū guxū i nachiuānegūarū āēxgacūgūarū Āēxgacū nixī. Rū yíxema namūcūgū íxīgūxe, rū yíxemagū tixīgū ya Tupana tūxū dexe rū tūmacèx naçaxe. Rū tūmagū rū aixcūma naga taxīnūē”, ñanagūrū choxū. ¹⁵ Rū yema orearū ngeruū rū ñanagūrū ta choxū:

“Ngēma taxū i dexá i nūxū cudauxū i naetūwa natoxū i ngēma nge i ngēāēxūchicū, rū nagūxūraūxū i duūxūgūchiga

nixĩ, rü guxũma i duũxũgũ i to i nagawa idexagũxũchiga nixĩ, rü guxũma i nachiuãnecũãxgũ i duũxũgũchiga nixĩ. ¹⁶ Rü ngẽma 10 i naxchatacuxre i nüxũ cudadũ i nüxũ ngẽxmaxũ i ngẽma ngoxo, rü tá ngẽma nge i ngẽãxũchicũchi naxaie. Rü tá ngẽma ngena nanapuxũ i guxũma i tacũ i ngĩxũ ngẽxmaxũ, rü ngẽmaãcũ ngexchiruãcũma tá ngẽxma irũxãũx. Rü tá ngĩxũ nangõxgũ, rü üxüwa tá ngĩxũ nigugũ. ¹⁷ Yerü ga Tupana rü yema 10 ga ãëxgacũgũxũ nagu narũxĩnũëxëë na naxügũãxũcëx i ngẽma nanaxwëxexũ i nüma ya Tupana. Rü ngẽmacëx i ngẽma ãëxgacũgũ, rü tá wüxigu nagu narũxĩnũë na ngẽma ngoxoxũ naporaxëëgũxũ na norü ãëxgacũ yĩxũcëx ñuxmatáta Tupana yanguxëë i ngẽma nüxũ yaxuxũ. ¹⁸ Rü ngẽma nge i ngĩxũ cudëuxcũ, rü yima nixĩ ya yima ããne ya taxũne ya guxũma i nachiuãnegüarü ãëxgacũgũmaã icuáxũne”, ñanagürü.

18

Nagu nayarüchixe ga ããne ga Babiróniã

¹ Rü yemawena nüxũ chadau ga wüxi ga to ga orearü ngeruũ ga daxũguxũ ga naãnewa írũxĩxũ ga taxũ ga ãëxgacũ ixĩxũ. Rü yema orearü ngeruũãrũ yauracũxũmaã nangóone ga ñoma ga naãne. ² Rü tagaãcũ ñanagürü:

“Marü nagu nayarüchixe ya yima ããne ya Babiróniã ya itaégacũxũne. Rü ñuxma rü ngoxogũchiũ nixĩ rü nagúxũraũxũ i naãe i chixexũgũchiũ nixĩ. Rü ñuxma rü ngẽxma naxãchiũ i nagúxũraũxũ i ngurucugũ rü werigũ i chixexũ i duũxũgũ naxchi aie. ³ Yerü guxũma ga nachiuãnecũãxgũ, rü guma ããneãrũ chixexũ nüxna naxüe. Rü norü ãëxgacũgũ, rü yema poraãcũ chixri namaxë. Rü guxũma ga ñoma ga nachiuãnecũãxgũ ga taxetanũxũgũ, rü nügũ namuãrũ dïëruãxëëgũ namaã ga yema ããneãrũ yemaxũgũ ga tama Tupanapëxewa mexũ”, ñanagürü. ⁴ Rü ñuxũchi nüxũ chaxĩnü ga to ga naga ga daxũguxũ ga naãnewa inaxũxũ ga ñaxũ:

“¡Dücëx i guxãma i pema ya chorü duũxũgũ ixĩgũxe, rü ípëchoxũ nawa ya yima ããne na tama ngẽma ããnecũãxrũũ pipecaduãxgũxũcëx rü tama nagu peyixũcëx i ngẽma poxcu i tá yima ããnewa nguxũ! ⁵ Erü ngẽma ããnecũãxãrũ pecadugũ, rü nügüëtüwa narünucue, rü düxwa marü daxũguxũ i naãnewa nangu. Rü ñuxma ya Tupana rü nüxna nacuëxãchi i ngẽma chixexũ i naxügũxũ, rü ngẽmacëx tá yima ããnexũ napoxcu. ⁶ Rü ngẽma poraãcũ chixexũ na naxügũxũrũũ, rü ngẽxgumarũũ tá ta nixĩ na chixexũmaã nüxũ penaxütanũxũ i pemax. ¡Rü ñuxma na ngẽma ããnecũãx togũmaã chixexũ naxügũxũ, rü taxreëxpũxcũna tá penachixexëë i pemax! ¡Rü ngẽma chixexũ ga yema ããnecũãx togüçëx mexëëgũxũ, rü

pema rü taxreëxpüxcüna tá ngëmaãcü naxcèx penamexëê!
 7 ¡Rü ngëma na nügü yacuèxüügüxü rü mexëchixüwa na
 namaxëxü, rü ngëxgumarüü tá ta nixî na ngüxü nüxü
 pingexëëgüxü rü ngechaü nüxü pingexëëgüxü! Erü ñuxma
 i ngëma ñānecüāx rü nügüāëwa ñānagürügü: ‘Yixema rü ñoma
 wüxi i āëxgacürüü mexëchixüwa tangëxmagü. Rü tagutāma
 wüxi i yutexürüü tangechaügü’, ñānagürügü nügüāëwa i
 ngëma ñānecüāx. 8 Rü ngëmacèx tá nixî i wüxitātama i
 ngunexügu ínanguxü i ngëma ñānēārü poxcuruü. Rü ngëma
 ñānecüāx rü ngüānemaã tá nayue, rü poraãcü tá nangechaügü,
 rü poraãcü taiya tá nüxü nangux, rü norü ñāne rü üxümaã
 tá nigu. Erü naporaxüchi ya yima Tupana ya guxüārü Cori
 ixîcü i ngëma ñānexü poxcucü”, ñānagürü ga yema naga. 9 Rü
 ngëma nachüñānegüarü āëxgacügü ga yema ñānewa poraãcü
 chixri maxëxü rü mexëchixüwa yexmagüxü, rü tá poraãcü
 norü ngechaümaã yima ñānecèx naxauxe i ngëxguma nüxü
 nadaugügu i ngëma üxüema i namaã yaxaxü. 10 Natürü ngëma
 āëxgacügü rü ngëma poxcuxü na namuüëxüchëxwa rü tá
 yaxüwa nüxü narüdaunü, rü ñānagürügü tá:

“Cungechaütümüü, Pa Itaégacüxüne ya ñāne ya Babirónia
 ya Guxü i Nachüñānegümaã Porachirénex. Erü wüxitama i
 oragu cuxcèx ínangu i curü poxcu”, ñānagürügü tá. 11 Rü
 guxüma i ñoma i nañānecüāx i taxetanüxü, rü tá poraãcü
 norü ngechaümaã naxcèx naxauxe ya yima ñāne. Erü marü
 taxúetāma naxcèx nüxü tataxe i norü ngëmaxügü i ngëma
 nāngëgüxü. 12 Rü marü taxúetāma naxcèx nüxü tataxe i
 norü uiru, rü norü dīerümü, rü norü nutagü i mexëchixü,
 rü naxpügü i mexëchixü i dauxracharaxü rü idauxcharaü
 i ngëma nāngëgüxü. Rü ngëxgumarüü ta taxúetāma naxcèx
 nüxü tataxe i nagüxüraüxü i norü naixchipanügü i yix-
 ixü, rü norü ngëmaxügü i marfílnaxcèx rü mürapewa i
 mexëchixünaxcèx rü cobrenaxcèx rü fierunaxcèx rü nu-
 tanaxcèx i ngëma nāngëgüxü. 13 Rü taxúetāma naxcèx nüxü
 tataxe i norü canela rü togü i norü üexüwemüxügü i yixixü,
 rü pumaratēxe i guruü ixîxü, rü togü i pumaragü i yixixü, rü
 binügü rü chixügü, rü arina i mexëchixü, rü trigu i ngëma
 nāngëgüxü. Rü ngëxgumarüü ta ngëma nanagagü i wocagü,
 rü carnerügü, rü cowarügü, rü autügü i cowaru itúchigüxü,
 rü duüxügü i puracürüügü. Rü ngëmaãcü woo duüxëgü rü
 ngëma tüxü nagagü na tūmamaã nataxegüxüçèx. 14 Rü ngëma
 taxetanüxü, rü ñānagürügü tá nüxü ya yima ñāne:

“Cuwa rü marü nataxuma i ngëma orix i curü duüxügüarü
 me ixîxü. Rü marü nataxuma i guxüma i ngëma meruügü
 ga noxri cuxü yexmaxü, rü tagutāma wenaxārü cuxü
 nangëxma”, ñānagürügü tá. 15 Rü ngëma taxetanüxü i guxüma

i ngēma orixgūmaã rü ngēma meruũgūmaã taxegũxũ rü guma ãñegu nügü muãrũ dīeruãxēẽxũchigũxũ, rü yaxüwa tátama nüxũ narüdaunü ya yima ãñe, erü nüxũ namuũẽ i ngēma poxcu i yima ãñexũ üpetũxũ. Rü tá poraãcü norü ngechaũmaã naxauxe. ¹⁶ Rü ñanagürügü tá:

“Nangechaütümüü ya yima ãñe ya itaégacüxüne. Erü noxri rü ñoma wüxi i nge i mexēchixũ i naxchiru i dauxracharaxũ rü dauxcharaxũmaã ãxchirucü i uirumaã rü nutagü ya mexēchicümaã ngèxãẽxcürüü nixĩ. ¹⁷ Natürü ngürüãchi nagux i guxũma i ngēma ãñeãrũ meruũgü”, ñanagürügü tá. Rü guxüne ya wapurugüarü ãẽxgacügü, rü guxũma i norü duũxügü ya yima wapuruwa puracüexũ, rü guxũma i duũxügü ya yima wapurugu ãxũ, rü guxũma i taxetanũxügü i wapurugu yarũxĩũxũ, rü yaxüwa tátama nayachaxgütanüãchi, rü ngēma tá nüxũ narüdaunü. ¹⁸ Rü ngēxguma nüxũ nadaugügu i norü caxixũ na yaxaxũ ya yima ãñe, rü tagaãcü tá ñanagürügü:

“Nataxuma ya náí ya ãñe ya daa ãñe ya itaxégacüxünerüü ixĩxüne”, ñanagürügü. ¹⁹ Rü norü ngechaũmaã nügüétügu tá waixüümü nagünagügü, rü tá poraãcü naxauxe, rü tagaãcü ñanagürügü tá:

“Nangechaütümüü ya yima ãñe ya itaxégacüxüne. Rü noxri rü norü yemaxügümaã nügü nimuãrũ dīeruãxēẽgü ga guxüne ga wapurugüarü yoragü. Natürü i ñuxma rü ngürüãchi wüxi i oragutama rü inayarüxo i guxũma i ngēma. ²⁰ Natürü ñuxma na napoxcuxũ ya yima ãñe, rü name nixĩ i petaãëgü i pema i daxüguxũ i naãnewa ngēxmagüe, rü pema i Tupana pexũ imugüe, rü pema i Tupanaãrũ orexũ ixugüe, rü guxãma i pema i Tupanaãrũ duũxügü ixigüe. Erü ñuxma na napoxcuxũ ya yima ãñe, rü ngēmaãcü Tupana pexũ naxütanü naxcèx ga yema chixexũ ga pemaã naxügũxũ ga guma ãñecũãx”, ñanagürügü. ²¹ Rü ñuxũchi wüxi ga Tupanaãrũ orearü ngeruũ ga daxüũãx rü nanangenagü ga wüxi ga nuta ga taxüchicü ga ñoma ãcuarü caruũrũ ixĩcü. Rü yema orearü ngeruũ rü taxtü ga taxügu nanaña ga guma nuta ga taxüchicü, rü ñanagürü:

“Ngēxgumarüü tá quixĩ na icuyarüxoxũ, Pa ãñe ya Itaxégacüxüne ya Babiróniãx, rü tagutáma texé wena cuxũ nadau. ²² Rü tagutáma wena curü ãtamügüwa texé nüxũ taxĩnü i paxetarüügü i arpagü rü quenagü rü cornetagü. Rü ngēxgumarüü ta cuwa nataxütáma i puracütanũxügü i ãcüwa puracüexũ, rü tagutáma texé nüxũ taxĩnü na cuwa ãnapuracüexũ i chawüarü carüügü. ²³ Rü marü tagutáma texé nüxũ tadau i cuwa i omü. Rü marü tagutáma texé nüxũ taxĩnü i ngĩgüchigarü petagüarü cuxcuane. Rü ngēmaãcü

tá cumaã nangupetü woo ga noxri rü yema taxetanüxü ga cuwa taxegüxü rü guxüma ga togü ga taxetanüxüârü yexera nixîgü. Rü ngëmacëx tá poraãcü cupoxcu nagagu ga yema chixexü ga namaã cunawomüxëëxü ga guxüma ga togü ga nachüânecüâx ga duüxügü”, ñanagürü. ²⁴ Yerü guma ñanecüâx ga duüxügü nixî ga nadëixü rü inabaxëëgüxü ga nagü ga Tupanaârü orearü uruügü rü yema duüxügü ga Tupanaârü ixîgüxü rü guxüma ga duüxügü ga ñoma ga naãnegu Tupanaârü oregagu nadëixü.

19

¹ Rü yemawena nüxü chaxînü ga muxüma ga duüxügüga ga daxügüxü ga naãnewa tagaãcü ñagüxü:

“¡Ngîxã Tupanaxü ticuëxüügü! Erü nüma nixî i tüxü namaxëëëxü. Rü nüma ya tórü Tupana nixî i guxüârü yexera namexëchixü rü naporaxüchixü. ² Rü nüma rü aixcüma meãma nanangugü i guxüma i duüxügüarü maxü, rü aixcüma tá nanapoxcue i ngëma chixexü ügüxü. Rü ngëmacëx marü nanapoxcu ya yima ñane ya itaxégacüxüne ya chixene ya norü chixexümaã nachixexëene i guxüma i ñoma i naãnecüâx i duüxügü. Rü ñuxma i nüma ya Tupana rü norü duüxügü ga guma ñanecüâx dëixüxü naxütanü”, ñanagürügü. ³ Rü ñuxüchi wenaxârü ñanagürügü:

“¡Ngîxã Tupanaxü ticuëxüügü! Erü ngema norü caxixü na yaxaxü ya yima ñane, rü tagutáma ngëma nayarüxo”, ñanagürügü. ⁴ Rü yema 24 ga ãëxgacügü rü yema ägümücü ga daxüçüâx ga maxëxü rü yexma nanangücuchitanü, rü Tupana ya norü tochicaxüwa rütocüxü nicuëxüügü. Rü ñanagürügü:

“Rü ngëmaãcü yî. ¡Rü ngîxã nüxü ticuëxüügü ya tórü Cori!” ñanagürügü. ⁵ Rü ñuxüchi yema tochicaxüxütawa inanaxü ga wüxi ga naga ga ñaxü:

“Name nixî i tórü Tupanaxü picuëxüügü i guxüma i pemax Pa Buxügü rü Pa Yaxügüx i norü duüxügü na pixîgüxü rü nüxü na pemuëëxü”, ñaxü.

Tupana Nane ga pecaduarü ütanüçëx yucüarü ngîgüarü petachiga

⁶ Rü ñuxüchi nüxü chaxînü ga çacü ga ñoma muxüchixü ga duüxügü idexagüxürüü ixîxü ga ñoma taxü i dexá i chuxchuxürüü ixîxü ga ñoma poraãcü yaduruanexürüü ixîxü ga ñaxü:

“¡Ngîxã Tupanaxü ticuëxüügü! Erü nüma ya tórü Cori ya Tupana ya guxüârü yexera poracü, rü marü ningucuchi na guxümaã inacuáxü. ⁷ ¡Rü ngîxã tataãëgü rü guxü i tórü taãëmaã nüxü ticuëxüügü! Erü marü nawa nangu na iyangîxü ya yima Tupana Nane ga pecaduarü ütanüçëx

yucü. Rü ngēma norü duũxügü i ñoma namèxrüü ixĩgüxü rü marü nügü ínimexēēgü. ⁸ Rü yima Tupana Nane rü ngēma nüxü yaxōgüxüxü namu na mexēchixü rü cómuxü rü iyauracüxü i naxchirumaã na yaxāchiruxü. Rü ngēma naxchiru i mexēchixü rü ngēma nixĩ i ngēma duũxügüarü maxü i mexüchiga”, ñanagürügü. ⁹ Rü ñuxüchi ga Tupanaärü orearü ngeruü, rü ñanagürü choxü:

“Chanaxwèxe i cunaxümatü i ñaã ore i cumaã tá nüxü chixuxü: ‘Tataãēgü ya yíxema tüxna naxuxe i norü ngĩgüarü petawa ya yima Tupana Nane ga pecaduarü ütanücèx yucü’”, ñanagürü. Rü ñuxüchi ñanagürü ta:

“Ngēma ore i cumaã nüxü chixuxü, rü Tupanaärü orexüchitama nixĩ”, ñanagürü. ¹⁰ Rü choma rü yema orearü ngeruüpēxegu chacaxāpüxü na nüxü chicuèxüüxücèx. Natürü ga nüma rü ñanagürü choxü:

“¡Tāxü i ngēma cuxüxü! Erü choma rü ta Tupanaärü duũxü chixĩ, ngēxgumarüü i cuma rü cueneēgü i Ngechuchuarü ore i aixcüma ixĩxü ixōgüechaxürüü ta chixĩ. Rü name nixĩ i Tupanaxü quicuèxüü”, ñanagürü. Erü ngēma ore i Ngechuchuchiga ixĩxü, rü yematama ore nixĩ ga Tupanaärü orearü uruügü nüxü ixugüexü ga yexguma Tupanaãe i Üünexü nawa ideaxgu.

Guma Tupana Nane ga cowaru ga cómuxüetügu tonagücüchiga

¹¹ Rü ñuxüchi nüxü chadau ga daxüguxü ga naãne na yawāxnaxü. Rü yéma nangox ga wüxi ga cowaru ga cómuxü. Rü guma naētüwa rütocü rü Ixaixcümacü rü Aixcüma Yangüxēēcü nixĩ i naēga. Rü nüma rü aixcüma guxüma i duũxügüarü maxüxü nacuèx, rü aixcüma tá guxüma i ngēma chixexü ügüxümaã nügü nadai rü tá nanapoxcue. ¹² Rü naxētügü, rü ñoma üxüemarüü niyauracüü. Rü naēruwa rü namu ga norü ngèxcueruügü. Rü nacatügu naxümatü ga wüxi ga naēga ga nüxĩcatama nüxü nacuáxü. ¹³ Rü wüxi ga naxchiru ga ducharaxügu nicux. Rü naēga rü Tupanaärü Ore nixĩ. ¹⁴ Rü nawe narüxĩ ga guxüma ga norü churragü ga daxüçüāx. Rü nümagü rü naxchiru ga imexēchixü rü cómuxümaã nixāchiru. Rü cowarugü ga icómüxüetügu naxĩ. ¹⁵ Rü naāxwa nayexma ga wüxi ga tara ga tēxechixü na yemamaã napíxēēāxücèx i guxüma i ngēma duũxügü i tama nüxü yaxōgüxü. Rü tá nüma nanaxwèxexüācüma ngēma duũxügümaã inacuèx. Rü nüma rü tá poraäcü ngēma duũxügü i tama yaxōgüxüxü napoxcu namaã i ngēma poxcu ya Tupana ya Guxüxü Rüporamaēcü norü numaã mexēexü. Rü ñoma

ubagü i norü maïxruüwa imèixtüüxürüü tá nixĩ na napox-cueãxü. ¹⁶ Rü naxchirugu rü naperemagu naxümatü ga wüxi ga naega ga ñaxü:

“Guxüma i nachiüñnegüarü ãëxgacügüarü ãëxgacü, rü guxüma i corigüarü Cori ixĩcü”, ñaxü. ¹⁷⁻¹⁸ Rü ñuxüchi nüxü chadau ga wüxi ga Tupanaärü orearü ngeruü ga daxücüãx ga üëxcügu chixü. Rü nüma rü tagaãcü ñanagürü nüxü ga guxüma ga ngurucugü ga yexma ixexexütanüxü:

“¡Nuã pexĩ rü pengutaquëxegü naxcèx i õna i taxü i Tupana pexcèx mexëëxü na penangõxücèx i nachiüñnegüarü ãëxgacügümachi, rü churaragüarü ãëxgacügümachi, rü yatügü i poraxüchixümachí, rü cowarugümachi, rü ngëma cowaruétügu íxü i duüxügümachi, rü ngëma duüxügü i coriãxgüxümachí rü ngëma ngearü coriãxgüxümachí rü ngëma buxügümachi rü ngëma yaxügümachi!” ñanagürü. ¹⁹ Rü ñuxüchi nüxü chadau ga yema nüxĩraüxü ga ngoxo rü guxüma ga nachiüñnegüarü ãëxgacügü ga norü churaragümaã yëma ngutaquëxegüxü na nügü nadèixücèx namaã ya yima cowaruétügu íxücü rü norü churaragü. ²⁰ Rü yema nüxĩraüxü ga ngoxo rü niyaxu. Rü wüxigu namaã niyaxu ga yema to ga ngoxo ga orearü uruñneta ixĩxü ga yema nüxĩraüxü ga ngoxopëxewa naxüxü ga cuëxruügü ga duüxügü tama nüxü cuáxü na naxügüãxü. Rü yema cuëxruügümaã nixĩ ga nawomüxëëãxü ga yema duüxügü ga nüxü icuëxüügüxü ga naxchicünëxã ga yema nüxĩraüxü ga ngoxo rü nügü ixãgüxü na yema ngoxoégamaã na yaxüégagüxü. Rü yema nüxĩraüxü ga ngoxo rü yema to ga ngoxo ga orearü uruñneta ixĩxü, rü wüxigu maxëxüma nawa nawoü ya yima naxtaa ya üxümaã iyaurachiüne ya azufremaã ixaxüne. ²¹ Rü yema tara ga tëxechixü ga guma cowaruétüwa rütocüëxwa yexmaxümaã nanadai ga yema ngoxogüarü ngüxëëruügü ga ãëxgacügü rü norü churaragü. Rü guxüma ga ngurucugü, rü yemamachimaã nangãxcharaügü.

20

Chataná rü 1,000 ga taunecü ninèix

¹ Rü yemawena nüxü chadau ga wüxi ga Tupanaärü orearü ngeruü ga daxügüxü ga naãnewa íruxixü. Rü naxmëxwa nayexma ga yema ãxmaxü i taxuguma iyacuáxüärü chawi rü ñuxüchi wüxi ga cadena. ² Rü yema Tupanaärü orearü ngeruü rü yema coyaxü niyaxu. Rü yematama coya nixĩ ga yema nuxcümaüxü ga ãxtape ga ngoxo ga Chataná ixĩxü. Rü yema orearü ngeruü rü 1,000 ga taunecügücèx nayanèix. ³ Rü yema orearü ngeruü rü yema ãxmaxü i taxuguma iyacuáxügu nayatëxcuchi. Rü ñuxüchi yexma meãma nanawãxtaü na

nüma ga Chataná rü marü taguma wenaxârü duïxügüxü na-womüxêëxücèx ñuxmatáta 1,000 ya taunecü ngêxma yangeã. Rü ngêxguma marü yanguxêëãgu ya yima 1,000 ya taunecü, rü tá paxaxãchi nayangêx. ⁴ Rü ñuxüchi nüxü chadau ga ñuxre ga tochicaxügü. Rü yema tochicaxüwa tarütogü ga guxema Tupanaxütawa nayauxgüxe ga pora na duïxügüxü ticagüxücèx. Rü yexgumarüü ta nüxü chadau ga naãegü ga yema duïxügü ga Ngechucharü orexü na yaxugüxücèx nadaünaãgüxü. Rü yema nixi ga duïxügü ga meãma nüxü ixugüxü ga Tupanaârü ore rü tama yema ngoxoxü icuèxüügüxü rü bai ga yema ngoxochicünèxãxü icuèxüügüxü, rü tama nügü ixãgüxü na nacatüwa rü êxna naxmêxwa yema ngoxoégamaã yaxãegaxü. Rü nüxü chadau ga wena na namaxêxü, rü 1,000 ga taunecü Cristumaã wüxigu ãêxgacü nixigü. ⁵ Rü yemagü nixi ga nüxïrama Írüdagüxü. Natürü ga yema togü ga yuexü rü tãütáma namaxê ñuxmatáta yima 1,000 ya taunecüguwena. ⁶ Rü tataãegü ya yixema tüxira Írüdagüxe erü Tupanaârü duïxügü tixigü. Rü ngêma Tupanaârü poxcu rü marü tãütáma tümacèx nixi. Rü tá Tupanaârü rü Cristuarü ngüxêëruügü tixigü. Rü 1,000 ya taunecü tá Cristumaã ãêxgacügü tixigü.

ngoxo i Chataná rü marü nagu nayarüchixe

⁷ Rü ngêxguma marü nangupetügu ya yima 1,000 ya taunecü, rü Chataná rü tá ningêx i ngêma ínapoxcuxüwa. ⁸ Rü nüma i Chataná rü tá ínaxüxü na yawomüxêëãxücèx i guxüma i ñoma i naãnecüãx i duïxügü rü Goga rü Magoga na ngêmagüxü nangutaquêxexêëxücèx na Tupanaârü duïxügümaã nügü nadèixücèx. Rü ngêma Chatanáârü churragü, rü ñoma taxtü i taxüârü naxnecüchicutêxerüü tá namuxüchi. ⁹ Rü ngêmaãcü i Chatanáârü churragü rü tá ñoma i naãneârü tagu ninguuchi. Rü tá Tupanaârü duïxügüxü rü yima ñãne ya Tupana nüxü ngechaxüne ya Yerucharéüxü ínachoeguãchi. Natürü Tupana rü daxüwa tá nanayixêë ya üxü, rü yimamaã tá nixae i guxüma i ngêma namaã rüxuwanügüxü. ¹⁰ Rü ngêma ngoxo i ngêma duïxügüxü womüxêëxü, rü nawa tá natáe ya yima naxtaa ya üxümaã iyaurachiüne ya azufremaã ixaxüne. Rü yima nixi ya naxtaa ga marü nawa nawoüne ga yema nüxïraüxü ga ngoxo rü yema to ga ngoxo ga orearü uruñeta ixixü. Rü yima naxtaawa tá nixi i guxügutáma ngunecü rü chütacü ngüxü yangegüxü.

Ngêma taxü i tochicaxü i cómuxüwa rütocüpêxewa nangugü i duïxügü

¹¹ Rü ñuxüchi nüxü chadau ga wüxi ga taxü ga tochicaxü ga cómuxü, rü nüxü chadau ga guma nawa rütocü. Rü gumachaxwa nibuxmü ga ñoma ga naãne rü guxüma ga daxüwa

nüxü idauxü, rü inayarütauxe. ¹² Rü nüxü chadau ga yema yuexü ga yaexü rü buexü ga Tupanapëxegu chigüxü. Rü ningena ga poperagü. Rü yexgumarüü ta ningena ga yema Tupanaärü popera i nagu yawügüxü i ngëma duüxügü i nüxü nangëxmaxü i maxü i taguma gúxü. Rü yema yuexü rü yexgumarüü ga ñuxácü na namaxëxü ga wüxichigü rü yexgumarüü ga ñuxácü na yema poperawa inaxümatüxürrüüácüma Tupana namaã nüxü nixu na ngextá tá naxïxü. ¹³ Rü yema yuexü ga taxtü ga taxüwa yexmagüxü rü wenaxärü ínarüdagü. Rü yema yuexü ga tauquewa yexmagüxü rü wenaxärü ínarüdagü. Rü yemaácü ínarüdagü ga guxüma ga duüxügü ga yuexü. Rü guxüma ga yema yuexü rü Tupana nüxna nicachigü rü yexgumarüü ga ñuxácü na namaxëxü ga wüxichigü rü namaã nüxü nixu na ngextá tá naxïxü. ¹⁴ Rü yemawena rü guma naxtaa ga üxümaã iyaurachiünewa nawoü ga yu guxüma ga norü poramaã. Rü guma naxtaa ga üxümaã iyaurachiüne, rü ngëma nixi i poxcu i taguma iyacuáxü i tümacëx ixïxü ya yixema tama Tupanaärü duüxügü ixïgüxe. ¹⁵ Rü guma naxtaa ga üxümaã iyaurachiünewa tawoü ga guxema ingeégaxe nawa i ngëma Tupanaärü popera i nagu tiwügüxü ya yixema tüxü nangëxmaxë i maxü i taguma gúxü.

21

Ngexwacaxüxü i ñoma i naãne rü guxüma i daxüwa ngëxmaxü

¹ Rü yemawena nüxü chadau na nayexwacaxüxü ga ñoma ga naãne rü guxüma ga tacü ga daxüwa yexmagüxü. Yerü yema nüxïra yexmagüxü rü marü nangupetü, rü yema taxü ga taxtü rü marü nataxuma. ² Rü nüxü chadau ga guma ñãne ga mexüne ga Yerucharéü ga yexwacaxüne ga daxügüxü ga naãnewa Tupanaxütawa íruxïxüne ga guxüwama mexëchine ñoma wüxi i pacü i ngëxguma iyangïxgu rü ngïtecëx ngïgü mexëxcürüü ixïxüne. ³ Rü nüxü chaxïnü ga wüxi ga naga ga yema tochicaxüwa inaxüxü ga tagaácü ñaxü:

“Tupana rü duüxügütanüwa nangexma i ñuxmax. Rü natanüwa tá namaxëcha. Rü nümagü rü norü duüxügü tá nixïgü. Rü nüma ya Tupana rü natanüwa tá nangëxmaëcha, na guxüguma norü Tupana yïxüçëx. ⁴ Rü nüma tá ínapa i naxgüüëtü i guxüma i ngëma duüxügü. Rü marü tãütáma texé tayu, rü texé tümaärü ngechaümaã taxaxu, rü texé ngúxü tingegü. Erü guxüma i ngëma ngúxü rü marü inayarüxo”, ñanagürü. ⁵ Rü guma yema tochicaxüwa rütocü rü ñanagürü:

“Düçëx, choma rü chanangexwacaxüxëë i guxüma i tacü i ngëxmaxü”, ñanagürü. Rü ñuxüchi ñanagürü ta:

“¡Naxümatü i ñaã ore! Erü ñaã ore rü aixcüma nixĩ, rü ñaã nixĩ i ore i mexü na yaxõxü”, ñanagürü. ⁶ Rü yemawena rü ñanagürü choxü:

“Ñuxma rü marü ningü i guxüma. Rü chowa nixĩ ga inaxügüxü ga guxüma, rü nataxuma i tacü i chorü yexera ngëxmaëchaxü. Rü yixema itawaxe, rü choma rü tá nangetanüãcüma tüxü chaxaxëemare nawa i ngëma dexá i maxëeruü. ⁷ Rü yixema nüxü rüporamaëgüxe i chixexü, rü tá tanayauxgü i guxüma i ngëma mexügü i nüxü chixuxü. Rü choma rü tá tümaärü Tupana chixĩ, rü tüma i chauxacügü. ⁸ Natürü ngëma muñëxü i nüxü rüxoexü na chowe naxixü, rü nawa tá nawoü ya yima naxtaa ya üxümaã iyaurachiüne ya azufremaã ixaxüne. Rü ngëxgumarüü ta i ngëma tama yaxõgüxü, rü ngëma chixexü ügüxü, rü ngëma máëtagüxü, rü ngëma naĩ i ngemaã ipexü, rü ngëma iyuüxü rü ngõxwëxegüxü, rü ngëma tupananetachicünëxãxü icuëüügüxü, rü ngëma idoratëëxgüxü, rü nawa tá nawoü ya yima naxtaa ya üxümaã iyaurachiüne ya azufremaã ixaxüne. Rü ngëma nixĩ i poxcu i taguma iyacuáxü i nüxü ñanguxëëxü i ngëma tama yaxõgüãcüma yuexü”, ñanagürü.

Yexwacaxüne ga Yerucharéüchiga

⁹ Rü yema 7 ga orearü ngeruügü ga nüxü yexmagüxü ga 7 ga copagü ga yema 7 ga poxcuruümaã ixãacuxü, rü yematanüwa rü wüxi ga orearü ngeruü rü chauxcëx nixü, rü ñanagürü choxü:

“¡Nuã naxü! Rü tá cuxü nüxü chadauxëë i ngëma yaxõgüxü i ñoma namëxrüü tá ixigüxü ya yima Tupana Nane ga pecaduarü ütanücëx yucü”, ñanagürü. ¹⁰ Rü yexguma yemaãcü Tupanaãe i Üünexü choxü ngoxetüxëëgu, rü yema orearü ngeruü rü wüxi ga mëxpüne ga taxünewa choxü naga. Rü choxü nüxü nadauxëë ga guma ñãne ya üünene ga Yerucharéü ga daxügüxü ga naãnewa Tupanaxütawa íruxixüne. ¹¹ Rü guma ñãne rü Tupanaärü yauracüüxümaã nangóone. Rü yema norü yauracüüxü ga guma ñãne rü ñoma wüxi ya nuta ya mexëchicürüü nixĩ. Rü ñoma nuta ya yasperüü nixĩ na yachipetüxü. ¹² Rü guma ñãne rü guxüwama ínapoxegu. Rü nataxüchi rü namáchanexüchi ga yema norü poxeguxü. Rü yema norü poxeguxü rü nüxü nayexma ga 12 ga norü ñãx. Rü wüxichigü ga yema ñãxwa nayexma ga wüxi ga Tupanaärü orearü ngeruü. Rü wüxichigü ga yema ñãxwa nangoxéga ga wüxichigü ga yema 12 ga Acobu nane ga Yudíugü nawa ne íxü. ¹³ Rü tomaëxpüx ga norü ñãx rü napëxewaama nayexma, rü yema to ga tomaëxpüx rü norü toxwecüwawa nayexma, rü yema to ga tomaëxpüx rü norü tügüncüwawa nayexma, rü yema to ga tomaëxpüx rü naweama nayexma. ¹⁴ Rü guma

ĩãneãrũ poxeguxũ, rũ 12 ga nuta ga taxũchicũtũwa inaxũgũ. Rũ wũxichigũ ga guma nutagũwa nangoxẽga ga wũxichigũ ga norũ ngũexũgũ ga guma Tupana Nane ga pecaduarũ ũtanũcẽx yucũ. ¹⁵ Rũ yema orearũ ngeruũ ga chomaã idexaxũ, rũ nũxũ nayexma ga wũxi ga norũ ngugũxũ ga uirumenẽxãnaxcẽx na yemamaã nangugũãxũcẽx ga guma ĩãne, rũ norũ ĩãxgũ, rũ norũ poxeguxũgũ. ¹⁶ Rũ guma ĩãne rũ nawũxigumare ga guxũcũwawa. Rũ norũ mẽx rũ nawũxigumare namaã ga norũ tatachinũ. Rũ yema orearũ ngeruũ rũ yema uirumenẽxãmaã nanangugũ ga guma ĩãne. Rũ 2,200 kilõmetru nixĩ ga norũ mẽx. Rũ yexgumarũũ ta 2,200 kilõmetru nixĩ ga norũ tatachinũ. Rũ 2,200 kilõmetru ta nixĩ ga norũ máchane. ¹⁷ Rũ yemawena rũ inanangu ga yema norũ poxeguxũ ga guma ĩãne. Rũ 65 metru nixĩ ga norũ máchane. Rũ yemaãcũ duũxũgũarũ ngugũxũmaã nanangugũ. ¹⁸ Rũ yema norũ poxeguxũ ga guma ĩãne, rũ nuta ga mexẽchicũ ga yaspexaxcẽx nixĩ. Rũ nũmatama ga guma ĩãne rũ uirunaxcẽx nixĩ. Rũ ñoma woruarũũ niyauracũũ. ¹⁹ Rũ guma nutagũ ga itacũ ga norũ poxeguxũpara ixĩgũcũ, rũ nagũxũraũcũ ga nuta ga imexẽchicũmaã nangẽxãẽ. Rũ guma nũxĩraũcũ ga napara rũ nuta ga yaspemaã nangẽxãẽ. Rũ guma norũ taxre ga napara rũ nuta ga safirumaã nangẽxãẽ. Rũ guma norũ tomaẽxpũx ga napara rũ nuta ga ágatamaã nangẽxãẽ. Rũ guma norũ ágũmũcũ ga napara rũ nuta ga esmerádamaã nangẽxãẽ. ²⁰ Rũ guma norũ wũximẽxpũx ga napara rũ nuta ga onichemaã nangẽxãẽ. Rũ guma norũ 6 ga napara rũ nuta ga cornalínamaã nangẽxãẽ. Rũ guma norũ 7 ga napara rũ nuta ga crisólitumaã nangẽxãẽ. Rũ guma norũ 8 ga napara rũ nuta ga berilumaã nangẽxãẽ. Rũ guma norũ 9 ga napara rũ nuta ga topásiumaã nangẽxãẽ. Rũ guma norũ 10 ga napara rũ nuta ga criso-prásamaã nangẽxãẽ. Rũ guma norũ 11 ga napara rũ nuta ga yachĩtumaã nangẽxãẽ. Rũ guma norũ 12 ga napara rũ nuta ga amatístamaã nangẽxãẽ. ²¹ Rũ yema 12 ga norũ ĩãx ga guma ĩãneãrũ poxeguxũ rũ perlanaxcẽx nixĩ. Rũ wũxichigũ ga yema ĩãx rũ wũxitama ga perla nixĩ. Rũ yema norũ itamũ ga guma ĩãneãrũ ngãxũwa dapetũxũ, rũ uiruxicanaxcẽx nixĩ. Rũ ñoma woruarũũ niyauracũũ. ²² Rũ guma ĩãnewa rũ taxũnema ga ngutaquẽxepataxũ ga ngextá Tupanaxũ nawa yacuẽxũgũnẽxũ chadau, yerũ nũmatama ga Tupana ya poracũ rũ Nane ga pecaduarũ ũtanũcẽx yucũ rũ yẽma nayexma na duũxũgũ nũxũ icuẽxũgũxũcẽx. ²³ Rũ yima ĩãne rũ taxucẽxma ũẽxcũ rũ tauemacũ nũxũ nabaxi, erũ Tupanaãrũ ngõonexũtama nixĩ i nangõonexẽẽxũ. Rũ yima Tupana Nane ga pecaduarũ ũtanũcẽx yucũ nixĩ ya norũ omũ ixĩcũ. ²⁴ Rũ ngẽma Tupanaãrũ ngõonexũ i yima ĩãnexũ ngõonexẽẽxũ tá

nixĩ i nangóonexēēxũ naxcèx i guxũma i ñoma i naãnecũãx i duũxũgũ. Rũ ngẽma tá nangugũ i guxũma i nachiuãnegũarũ ãẽxgacũgũ i yaxõgũxũ rũ tá Tupanana nayana i norũ mexũgũ. ²⁵ Rũ norũ iãxgũ rũ tagutáma narũwãxtagũ erũ ngẽma rũ guxũguma nangunexecha rũ taguma nachũta. ²⁶ Rũ ngẽma tá nanana i guxũma i ñoma i naãneãrũ mexũgũ. ²⁷ Natũrũ tagutáma ngẽxma naxũcu i ñacũ i Tupanapẽxewa chixexũ, rũ bai ya texé ya chixexũ úxe rũ ẽxna idoratèxáxe. Rũ yixema Tupana Nane ga pecaduarũ ũtanũcèx yucũarũ poperawa ngoxégagũxexicatátama tixĩgũ ya ngẽxma chocuxe.

22

¹ Rũ ñuxũchi ga yema orearũ ngeruũ rũ choxũ nüxũ nadauxēē ga wũxi ga natũ ga metacũchiũxũ rũ ichipetũchiũxũ ga dexá ga maxēēruũ. Rũ yema tochicaxũ ga nawa natogũxũ ga Tupana rũ Nane ga pecaduarũ ũtanũcèx yucũ, rũ nawa nixĩ ga ne nadaxũ ga yema natũ. ² Rũ guma iãneãrũ ngãxũwa dapetũxũ ga ítamũarũ ngãxũgu nida ga yema natũ. Rũ norũ guxũcutũwa narũxũgũ ga naĩgũ ga maxēēruũ. Rũ yema naĩgũ rũ wũxicanatama naxo ga wũxichigũ ga tauemacũgu rũ yemaãcũ 12 ẽxpũxcũna naxo ga wũxi ga taunecũgu. Rũ naãtũgũ ga yema naĩgũ, rũ guxũ i nachiuãnecũãx i duũxũgũ i yaxõgũxũãrũ taãẽxēēruũ nixĩ. ³ Rũ ngẽma rũ nataxũtáma i ñacũ i Tupana chixexũ namaã naxuxuchixũ. Rũ yima iãnewa tá nangẽxma i norũ tochicaxũ ya Tupana rũ Nane ga pecaduarũ ũtanũcèx yucũ. Rũ norũ duũxũgũ rũ tá nüxũ nicuèxũũgũ. ⁴ Rũ ngẽma norũ duũxũgũ rũ tá nachiwexũchixũ nadaugũ, rũ tá naegamaã nixãegacatũ. ⁵ Rũ ngẽma rũ tagutáma nachũta. Rũ ngẽma norũ duũxũgũ, rũ taxucèxtáma nanaxwèxe i daparina rũ ẽxna uèxcũ na nangóonexũcèx. Erũ nümatama ya tórũ Cori ya Tupana rũ tá nüxũ nabaxi. Rũ nümagũ i ngẽma duũxũgũ rũ guxũgutáma wũxigu Tupanamaã ãẽxgacũgũ nixĩgũecha.

Marũ ningaica na wena núma naxũxũ ya Ngechuchu ya Cristu

⁶ Rũ ñuxũchi ga yema Tupanaãrũ orearũ ngeruũ rũ ñanagũrũ choxũ:

“Ñãã ore rũ aixcũma ixĩxũ nixĩ, rũ ñãã nixĩ i ore i mexũ na yaxõxũ. Rũ nüma ya tórũ Cori ya Tupana ga nuxcũma norũ orearũ uruũgũmaã nüxũ ixucũ ga ñacũ tá na ngupetũxũ, rũ nümatama nixĩ i ñuxma inamuãxũ i norũ orearũ ngeruũ i daxũcũãx na norũ duũxũgũxũ nüxũ nadauxēēxũcèx na ñacũ tá paxa nangupetũxũ”, ñanagũrũ. ⁷ Rũ nüma ya tórũ Cori ya Ngechuchu rũ ñanagũrũ:

“Paxa tá íchangu. Rû tataãe ya yíxema naga ñnuxê i ngêma Tupanaârû ore i ñña poperagu ûmatûxû”, ñnanagürû. ⁸ Rû chomatama i Cuáû rû nûxû chaxîñû rû nûxû chadau i guxûma i ngêma nûxû chixuxû. Rû yemaxû chaxîñûguwena rû nûxû chadèuxguwena, rû yema orearû ngeruû ga yemaxû choxû dauxêexûpêxegu chacaxâpûxû na nûxû chicuèxûûxûcèx. ⁹ Natürû ga nûma rû ñnanagürû choxû:

“¡Tâxû i ngêma cuxûxû! Erû choma rû ta Tupanaârû duûxû chixî, ngêxgumarûû i cuma rû cueneëgü i Tupanaârû orexû ixugûxû rû ngêma duûxûgü i naga ñnûèxû i ngêma ore i ñña poperagu ûmatûxû. Rû name nixî i Tupanaxû quicuèxûû”, ñnanagürû. ¹⁰ Rû ñnanagürû ta choxû:

“Tama name na icuyacûxû i ngêma Tupanaârû ore i ñña poperagu ûmatûxû, erû marû ningaica na yanguxû i ngêma ore. ¹¹ Natürû ngêma chixexû ügûxû, rû chixexû tá naxügüecha. Rû ngêma Tupanapêxewa chixri maxêxû, rû chixri tá namaxêêcha. Natürû yíxema mexû ügûxe, rû name nixî na mexû taxügüechaxû. Rû yíxema Tupanapêxewa ixüünexê, rû name nixî na Tupanapêxewa tixüüneêchaxû”, ñnanagürû. ¹² Rû ñnanagürû ga Ngechuchu:

“Düçèx, paxa tá íchangu namaã i ngêma ãmare i wüxichigüna tá chaxâxû ngêxgumarûû na ñnuxâcü tanaxûxû i tümax. ¹³ Choma nixî i norû ügü i guxûma, rû chowa nixî i yacuáxû erû nataxuma i tacü i choweama üxû. ¹⁴ Rû tataãëgü ya guxâma ya yíxema yima pecaduarû ütanüçèx yucügüwa tügü iyauxgüchiruxe na Tupanapêxewa timexüçèx na yima ñâneârû ñaxwa tichocuxüçèx rû nûxû tangõxnetagüxüçèx i ngêma norû o i ngêma naî i maxêëruû. ¹⁵ Natürû tâütâma yima ñanewa nichocu i ngêma tama yaxõgüxû, rû ngêma iyuüxû rû ngõxwèxegüxû, rû ngêma naî i ngemaã ipegüxû, rû ngêma máëtagüxû, rû ngêma tupananetachicünèxâxû icuèxüügüxû. Rû ngêxgumarûû ta i ngêma idoratèèxgüxû i norû me ixîxû na togüxû nawomüxêëgüxû, rû tâütâma nawa nichocu ya yima ñane. ¹⁶ Rû choma i Ngechuchu, rû guxâma i pema i yaxõgüxütanüwa chanamu i chorû orearû ngeruû na pemaã nûxû yaxuxüçèx i guxûma i ngêma chorû ore. Rû choma nixî i Dabítaa chíxû. Rû choma nixî ya yima woramacuri ya pèxmama poraãcü nangóonexêëcürûû chíxû”, ñnanagürû. ¹⁷ Rû Tupanaãe i Üünexû rû guxûma i yaxõgüxû, rû Ngechuchuxû ñnanagürügü:

“¡Nuã naxû!” ñnanagürügü. Rû yíxema nûxû ñnuxê i ñña ore, rû:

“¡Nuã naxû!” ñnatagügü. Rû yíxema itawáxe rû tüxû nachixégaxe, rû name nixî i nuã taxû rû tüxû nangetanüãcüma nawa taxaxe i ngêma dexá i maxêëruû. ¹⁸ Rû guxâma ya yíxema

irüxĩnũëxê i ñãã Tupanaãrũ ore i ñãã poperagu ümatüxũ, rü tümamaã nüxũ chixu rü ngëxguma chi texé íyatóxëẽgu i ngëma Tupanaãrũ ore i ñãã poperagu ümatüxũ, rü Tupana rü tá tümacèx nanayexeraxëẽ i ngëma poxcuruũgü i ñãã poperawa nachiga naxümatüxũ. ¹⁹ Rü ngëxguma chi texé nüxũ üpetügu i wüxitama i ñãã Tupanaãrũ ore i ñãã poperagu ümatüxũ, rü Tupana rü täütáma tüxũ nüxũ nangoxnetaxëẽ i ngëma norü o i ngëma naĩ i maxëëruũ i ñãã poperawa nachiga naxümatüxũ. Rü ngëxgumarüũ tá ta täütáma tüxũ nimucuchi nawa ya yima ñãne ya üünene i ñãã poperawa nachiga naxümatüne. ²⁰ Rü yima nüxũ ixücü i ñãã ore, rü ñanagürü:

“Ngëmaãcü, paxa tá íchangu”, ñanagürü. Rü ngëmaãcü yĩ. Rü choma i Cuáũ rü ñacharügü:

“¡Nuã naxũ Pa Cori ya Ngechuchu!” ñacharügü. ²¹ Rü chanaxwèxe i tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu poraãcü pexũ narüngüxëẽ i guxãma i pemax. Rü ngëmaãcü yĩ.